R. 8854

COLLECTANEA ad Ius Canonicum.

OMNIBVS TAM IVRIS VTRIVSQVE, QVAM SACRARVM LITERARVM studiosis vtilissima, in tres partes distincta; quarum prima continet Collectanea ad Decretum, altera ad Decretales, tertia ad Sextum, Clementinas, & Extrauagantes.

AVCTORE PETRO CENEDO DEcretorum Doctore, & Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari Cæsaraugustanæ Priore & Canonico.

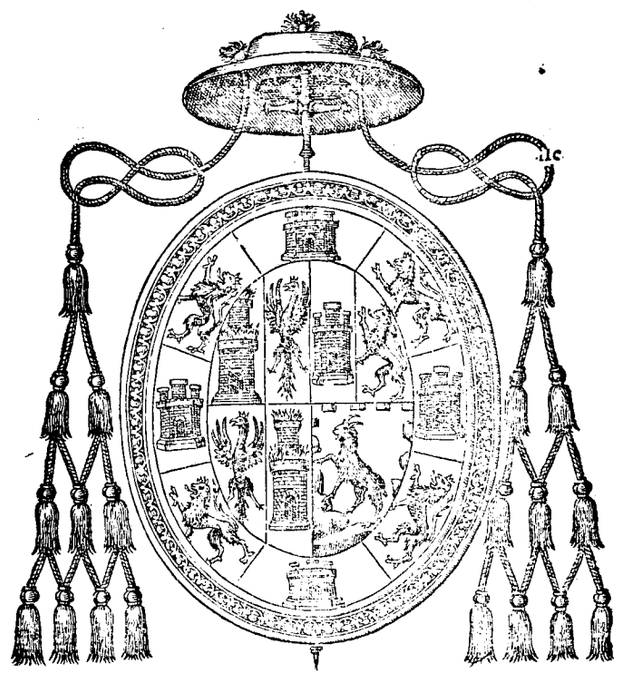

CÆSARAVGVSTÆ,
Apud Michaëlem Ximenum Sanchez.
M. D. XCII.

R. 7154

COLLECTANEA
ad Ius Canonicum.

OMNIBVS TAM IVRIS VTRIVSQVE, QVAM SACRARVM LITERARVM studiosis vtilissima, in tres partes distincta; quarum prima continet Collectanea ad Decretum, altera ad Decretales, tertia ad Sextum, Clementinas, & Extrauagantes.

AVCTORE PETRO CENEDO DE-cretorum Doctore, & Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari Cæsaraugustanæ Priore & Canonico.

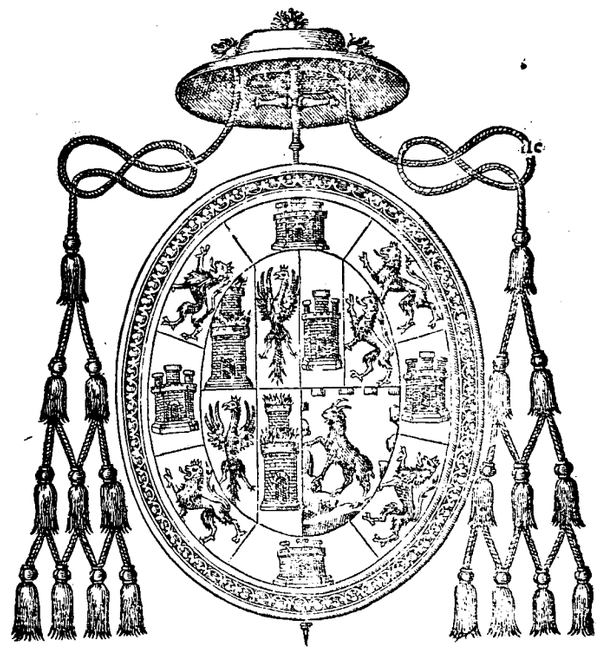

CÆSARAVGVSTÆ,
Apud Michaëlem Ximenum Sanchez.
M. D. XCII.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

EL REY.

POR quanto por parte de vos el Dotor Pedro Cenedo, Prior y Canonigo de nuestra Señora del Pilar de la ciudad de Caragoça, nos fue fecha relacion que vos auiades compuesto vn libro intitulado, Collectanea ad Ius Canonicum, è impresso en la dicha ciudad, el qual era vtil y prouechoso, y nos pedistes y suplicastes vos mandassemos dar licencia para le poder imprimir y vender en estos nuestros Reynos con Preuilegio por veynte años, o por el tiempo que fuessemos seruido, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo, y como por su mandado se hizieron las diligencias que la Pragmatica por nos fecha sobre la impression de los libros dispone, fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra Cedula en la dicha razon, è yo tuuelo por bien. Por la qual por os hazer bien y merced, os damos Licencia y facultad para que por tiempo de diez años primeros siguientes, que corren y se cuentan desde el dia de la fecha de ella, vos o la persona que vuestro poder ouiere, y no otra alguna, podays imprimir el dicho libro que de suso se haze mecion, por el original que en el nuestro Consejo se vio, que va rubricado y firmado al fin del de Christoual de Leon nuestro Escribano de Camara de los que en el nuestro Consejo residen, con que antes que se venda lo traygays ante ellos juntamente con el dicho original, para que se vea si la dicha impression esta conforme a el, o traygays fe en publica forma, en como por corrector nombrado por nuestro mandado se vio y corrigio la dicha impression por el original. Y mandamos al impressor que imprimiere el dicho libro, no imprima el principio y primer pliego, ni entregue mas de solo vn libro cõ el original al auctor, o persona a cuya costa se imprimiere, ni a otra alguna, para effecto de la correction y tassa, hasta que primero este corregido y tassado por los del nuestro Consejo. Y estando assi y no de otra manera pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, en el qual seguidamente ponga esta nuestra licencia y Preuilegio, y la Aprobacion, Tassa, y Erratas: so pena de caer è incurrir en las penas contenidas enla dicha Pragmatica y Leyes de nuestros Reynos. Y mandamos que durante el dicho tiempo persona alguna sin vuestra licencia no lo pueda imprimir ni vender, so pena que el que lo imprimiere, aya perdido y pierda todos y qualesquier libros, moldes y aparejos que del dicho libro tuuiere: y mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis por cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercia parte para la nuestra Camara, y otra tercia parte para el juez q̃ lo sentenciare, y la otra tercia parte para la persona que lo denunciare. Y mandamos a los del nuestro Consejo, Presidentes è Oydores de las nuestras Audiencias, Alcaldes, Alguazils de la nuestra casa Corte, y Chancillerias: y a todos los Corregidores, Assistente, Gouernadores, Alcaldes mayores y ordinarios, y otros Iuezes è Iusticias qualesquier, de todas las ciudades, villas y lugares de los nuestros Reynos y Señorios, assi a los que agora son como a los que seran de aqui adelante, que vos guarden y cumplan esta nuestra Cedula y merced que assi vos hazemos, y contra el tenor y forma de ella y de lo en ella contenido no vayan ni passen ni consientan yr ni passar en manera alguna, so pena de la nuestra merced, y de diez mil marauedis para la nuestra Camara. Fecha en Madrid a veynte dias del mes de Febrero, de mil y quinientos y nouenta y dos años.

Yo el Rey,

Por mandado del Rey nuestro Señor,

Iuan Vazquez.

YO Christoual de Leon Escribano de Camara del Rey nuestro Señor, y vno de los que residẽ en su Cõsejo, doy fe que auiendose visto por los señores del, vn libro intitulado, Collectanea ad Ius Canonicum, que con su licencia hizo imprimir el Dotor Pedro Cenedo Prior y Canonigo de nuestra Señora del Pilar de Caragoça que le compuso, tassarõ cada pliego de los del dicho libro en papel, a tres marauedis y medio, y mandaron que antes que se vendan se imprima en la primera hoja de cada vno de ellos, este testimonio de tassa. Y para que de ello conste, de mandamiento de los dichos Señores del Consejo, y de pedimiento de la parte del dicho Dotor Pedro Cenedo di esta fe, que es fecha en la Villa de Madrid, a veynte y quatro dias del mes de Hebrero, de mil y quinientos y nouenta y dos años.

Christoual de Leon.

¶

DON PHELIPE por la gracia de Dios Rey de Caſtilla, de Aragon, de las dos Sicilias, de Hieruſalem, &c.

DON Ioan de Gurrea Cauallero meſnadero, del Conſejo de ſu Mageſtad, Capitan general y regente el officio de la general gouernacion por ſu Mageſtad en el preſente Reyno de Aragon. Por quanto por parte de vos el Dotor Pedro Cenedo Canonigo de la ſancta Igleſia collegial de nueſtra Señora del Pilar de la preſente ciudad de Caragoça, nos ha ſido hecha relacion, que con mucho trabajo y eſtudio auiades compueſto vn libro intitulado, Collectanea ad Ius Canonicum, ſuplicãdonos lo mãdaſſemos ver, y os dieſſemos licencia para podello imprimir con particular priuilegio y facultad, por el tiempo que bien viſto nos fueſſe, para que otra perſona alguna en el preſente Reyno no pudieſſe imprimir ni hazer imprimir aquel, ni impreſſo de otros Reynos, traerlo a vender a el ſin vueſtra licencia y conſentimiento: y aſsi para que lo dicho con cauſa juſta os lo pudieſſemos conceder, hizimos ver y examinar toda vueſtra obra del dicho libro, y aquella viſta, leyda, y con particular cuydado examinada, tuuimos verdadera relacion que dicha obra era de mucha erudicion y dotrina y prouecho vniuerſal para todos los que profeſſan la facultad de Derechos, y que de ſacarla a luz ſe ſiguiria muy grãde vtilidad, por la que tienen conſigo las materias de que en dicha obra ſe trata. Por tanto atendido al bien vniuerſal y al beneficio grande que puede reſultar, de que el dicho libro ſe imprima, con acuerdo y parecer de los Doctores del Real Conſejo de ſu Mageſtad en eſte Reyno, Damos licencia y facultad a vos el dicho Dotor Pedro Cenedo, para q̃ vos o quien vueſtro poder tuuiere podays imprimir y vender el dicho libro, con que enel principio de todos los volumines del ſe inſiera eſta nueſtra licencia: concediendo os aſsimeſmo como por tenor de las preſentes os damos y concedemos Priuilegio y facultad, para q̃ vos o la perſona que vueſtro poder y conſentimiento tuuiere, podays y pueda imprimir el dicho libro, por tiempo de diez años, contaderos del dia de la Data de la preſente Licencia y Priuilegio. Y mandamos que durante el dicho tiẽpo perſona otra alguna no lo pueda imprimir en eſte Reyno ſin licencia vueſtra, ſo pena que el q̃ lo imprimiere o vendiere, o traxere de otros Reynos impreſſo, aya perdido y pierda todos y qualeſquiere moldes y aparejos que del tuuiere y los libros que vendiere, è a mas deſto incurra en pena de mil florines de oro de Aragon a los cofres Reales de ſu Mageſtad aplicaderos. Y mandamos a todos los Iuſticias, Iurados, Bayles, Alguaziles, Sobrejũteros, y a todos los otros Officiales Reales del Rey nueſtro Señor enel preſente Reyno conſtituydos y cõſtituyderos, que guarden y obſeruen guardar y obſeruar hagan todas y cada vnas coſas de la parte de arriba proueydas y mandadas, ſi en la ſobredicha pena y en la indignacion de ſu Mageſtad deſſean no incurrir. Dat. en Caragoça a veynte y ſeys días del mes de Febrero del año contado del nacimiento de nr̃o Señor Ieſu Chriſto, de mil quinientos y nouenta.

Don Ioan de Gurrea Gouernador y Capitan general de Aragon.

V. Ram Aſſeſſor.

Dominus Regens officium generalis gubernationis, mandauit mihi Petro de Roda, viſa per Ram Aſſeſſorem.

EL Doctor Pedro Reues, Canonigo de la ſancta Igleſia Metropolitana de Caragoça y regente el Vicariato general en lo eſpiritual y temporal en el Arçobiſpado de Caragoça por Don Andres de Bouadilla por la gracia de Dios y de la ſanta Sede Apoſtolica Arçobiſpo de dicho Arçobiſpado, y del conſejo de ſu Mageſtad, &c. Por quanto nos conſta q̃ el libro intitulado, Collectanea ad Ius Canonicum, cõpueſto por el Dotor Pedro Cenedo Canonigo de la ſanta Igleſia de la Virgen Maria del Pilar de Caragoça es obra muy prouechoſa y q̃ contiene dotrina muy varia y neceſſaria para la intelligencia del Derecho Canonico, particularmente para la diuerſidad de differentes dubios y materias, y que no ay coſa contra nueſtra Religion Chriſtiana, ni buenas coſtumbres, Damos licencia para poderlo imprimir. Dat. en Caragoça a 19. de Octubre, Año M D LXXXXI.

V. Doctor Petrus Reues Officialis.

De mandamiento de dicho Señor Official y Regente el Vicar. gũal, Chriſtoual de Alloça.

EXCELLENTISSIMO DOMINO D. ANDREÆ A BOVADILLA ET CABRERA ARCHIEPISCOPO CÆSARAVGVSTANO AMPLISSIMO; & comitiorum quæ Tiraſonæ Aragonenſibus celebrantur, pro Rege noſtro Catholico Præſidi digniſſimo.

Doctor Petrus Cenedo Prior et Canonicus Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Maioris de Pilari, Perpetuam Foelicitatem.

DRÆCLARE MIHI AC ſapienter Ampliſsime Præſul, illud dictum fuiſſe videtur: in magnis rebus & arduis etiam aliquid conari, atq. eniti per ſe magnum eſſe. Nam ingenui atq. excelſi animi videtur opus atq. ſtudium in actionibus honeſtis difficultatibus nõ deterreri. Quod ſi bonus ille conatus minus ſuccedat, vel ſi ſuccedat, non eo tamen quo intenderat perueniat, hoc ſaltem confert, quod præſtantioribus ingeniis viam aperit, vt inſtitutum opus diligentius & pro dignitate perficiant. Hoc ingenue fateor mihi in hoc opere contigiſſe. Cum enim adhuc in ſcholis verſarer, & iuris vtriuſq. ſtudiis incumberem, eamq. in vtroque difficultatem perſenſiſſem, quod quacunq. de re incideret diſputatio, ea ſparſa nimis variiſq. in locis, ac ſæpe extra propriam ſedem a doctoribus tractaretur, venit mihi in mentem, commodiſsimum fore meis ſtudiis, ſi quęcũq. illi in ſuis operibus de qualibet quæſtione dicerent, ea mea diligentia ad ſingula iuris capita, quaſi ad proprias ſedes quam breuiſsime colligerentur. Ad hoc ipſum etiam exemplo doctiſsimorum virorum, qui ad ius ciuile tantum Collectanea fecerunt, excitatus ſum: atq. ita nulla interpoſita mora, cœpi in curſu meorũ ſtudiorum hanc rationem, non

ſine magna vtilitate ſeruare. Opus quidem magnum omnino, atq. arduum, & maius viribus noſtris, ſed cum vtilitatem ſemel animo conceptam, non mediocrem re ipſa expertus eſſem, opus magno animo cœptum per multos annos in vtroq. iure pertinaci labore proſequuti ſumus. Sed in his quæ ad Ius Canonicum pertinebant Collectaneis, quæ à nobis hoc opere exhibentur, non ſolum ea colligendo, ſed interdum etiam pulcherrimas quęſtiones, & pręter cęteras difficiles & perobſcuras decidendo, quod quidem alij qui hactenus in hoc argumento verſati ſunt, minime fecerunt, ſtudium & operam libentius collocauimus. Quod ſi rem ad extremum non perduximus, aliquatenus tamen promouimus, id certe pręſtitimus, quod alij ingenio ac doctrina præpolentes, otioq. magis abundantes noſtris, vel adiuti, vel excitati, efficient quod nos tentauimus, & quod inchoauimus, abſoluent, ac deniq. quo nos intendimus, ipſi peruenient. Quamuis igitur ad hoc opus, nõ magnum ingenium (ſentio enim meum quam ſit exiguum) attulerim, magnum tamen animum diuturnumq. laborem me adhibuiſſe negare non poſſum. Ideoq. cum de patrono deligendo, ſub cuius præſidio appareret in lucem cogitarem, operi licet per ſe exiguo, magno tamen & ratione inſtituti, & mei conatus, magnus mihi patronus, ac magnitudine animi præſtans requirendus videbatur. Tu igitur præſtantiſſime Pręſul, in tanta clariſsimorum virorum copia, quibus noſtra abũdat Hiſpania, ſolus mihi viſus eſt, qui omnia deſiderij mei ſtudia explere poſſes. Magnitudinem enim animi, quam ego in patrono requirebam, tantam his noſtris calamitoſis temporibus, ac deprauatis hominum moribus oſtendiſti, quantam in nullo alio vnquam cognouimus. Manſuetudinem vero cum pari grauitate coniunctam, quod viro Principe maxime dignum eſt, omnes qui te adeunt, patet autem omnibus facilis aditus, experiuntur. Prudentia autem in negotiis gerendis, pietas, religio, beneficentia in pauperes, quantum inter cæteras virtutes eluceant, ſi intra Epiſtolæ breuitatem verbis explicare conemur, fruſtra laborabimus. Sed eximias virtutes tuas prædicabunt alij, quibus & ingenium & eloquentia par illis celebrandis ſuppetet: hoc tamen ego quam breuiſsime potero dicam (& dicam magno piorum & bonorum conſenſu) te, quod paucis mortalium contigit, cum ſplendore nobilitatis virtutem, cum virtutis præſtantia prudentiam, cum prudentię laude morum ſuauitatem, ac in omnes tibi ſubditos beneficentiam mirabiliter coniunxiſſe. Verum tamen ne longius abeam, qualia quantaq. ſint excellentis animi tui ornamenta, & nunc potentiſſimi

ac Catholici Regis noſtri Philippi grauiſsimum de te iudicium, dum te quaſi alterum patrem patriæ, ac Reipublicæ inſtauratorem ad componendas Aragoniæ res, cum ampliſsima & quaſi regia poteſtate deſtinat, apertiſsime declarauit, & futuris temporibus Hiſtorici ſcriptores, rebus à te præclare geſtis commemorandis, monumentis ſuis poſteritati teſtatum relinquęt. Hę igitur ſplendidiſsimę virtutes tuæ, quibus non ſolum hoc Regnum, ſed etiam totius orbis partes, ad quas tui nominis celebritas peruenit, illuſtrati, me in hãc ſententiam impulerunt, vt has meas lucubrationes tibi dicandas eſſe cenſerem. Singularis autem beneuolentia erga me tua, & gratia multis & variis teſtata modis, atq. expreſſa beneficijs, hoc ipſum a me quaſi iure tibi debitum, expoſcere potuiſſent. Hos ergo mearum lucubrationum prouentus tibi optime Præſul libentiſsimo animo offero, vt ſub tuo patrocinio tutius in lucem prodeant, & quocunq. locorum peruenerint, gratius accipiantur. Quod quidem opus, ſi vt meum conſideres, vel ex tua ampliſsima dignitate metiaris, paruum ſane ac leue donum, quale ſcilicet tenuitas noſtra dare potuit, ſin autem rationem inſtituti, & offerentis erga te ſingularem obſeruantiam, magnum, nec aſpernandum cuiquam munus eſſe reperies, & tibi qua es humanitate, vt ſpero, non ingratum. Quare ſi ſtudio & labori meo acerrimi iudicij tui probatio acceſſerit, magnam animo capiam voluptatem, & illi non mediocrem fructum reſponſurum ſperabo, atq. ad maiora elaboranda, & in lucem emittenda vehementer excitabor. Vale Præſul optime & vigilantiſsime, noſtriq. Regni patrone ſingularis, teq. Deus Opt. Max. ad nominis ſui gloriam, & Eccleſię ſuæ catholicę ſplendorem diutiſsime nobis ſeruet incolumen, vt de ea, de viris eruditis & piis, de totoq. Regno noſtro, tu pietate, doctrina & religione excellens ſemper optime merearis. Cęſarauguſtæ Nonis Iulij anni à Natiuitate Domini, M. D. LXXXXII.

AD LECTOREM.

VAM ſit laborioſum, Amice Lector, tot & penè innumerabiles iuris vtriuſque libros euoluere, norunt qui eam artem profitẽtur, quiq. forenſes concertationes ex ciuilibus contractibus ſeu aliunde exortas, vel agitant, vel iudicant, vel componunt. Adeò enim eſt copioſa Doctorum ſuppellex, vt ad eos perlegendum, vita quam incertis æur ſpatiis, hominibus natura præſcripſit, vix ſufficiat; ipſoſq. Iuriſconſultos, quorum magnus numerus vbiq. locorum apparet, excedere videatur. Quo factum eſt, vt in tam vaſta codicum ſylua, cuiuſuis rei quę verſatur in cauſa, tractationem expiſcari tędioſum valdè, & perquam difficile ſit. Sed nec memoriæ theſaurus, quantumuis locuples & inexhauſtus, retinere valeat, ea quæ doctores, de re qualibet variis voluminibus condiderunt. Et ita multi labore deterriti, quibus per tot aſpera & confragoſa loca incedendum eſt, non ſine magno litigantium damno, rem de qua eſt controuerſia, exactè conquirere recuſant. Veritas autem tantis diuerſarum opinionum tenebris inuoluitur, vt cum ad eam quæritandum doctores conſulere volumus, non bibliotheca ſed inextricabilis labyrinthus oſtẽdatur, in quo multi miſerè & anxiè variis circuitionibus errant, pauciq. deuictis in totum difficultatibus egrediuntur. Ea propter Bernardinus Alphanus doctiſsimus Iuriſconſultus, Collectanea quædam in decem Centurias diſtributa, produxit, ad laboris leuamen eorum, qui in euoluendis tot voluminibus diſcruciantur. Id ipſum Antonius Columbet, breui quidem libello tentauit, vt Iuriſconſulti facilius eos quos diximus difficultatum nodos ſoluere poſſent. Martinus etiam del Rio, Raphael Seilerius ad minuendum legentium laborem exceptoria effecerunt. Horum ego inflammatus exemplo, id in vtroq. Iure efficere decreui, quod ipſi in Cæſareo tantùm præſtiterunt. Et quamuis in Iure Ciuili multa habeam elaborata Collectanea, magis tamen placuit, in his quæ pertinebant ad Ius Canonicum bonas horas collocare, tum quia profeſsioni meę hoc magis congruebat, tum etiam quia cum ante me nemo (quod ſciam) hoc in Iure Canonico tentauerit, opus mihi magis neceſſarium videbatur. Ideoq. ex meis aſsiduis occupationibus detractum tempus, in hoc opere perficiendo & abſoluendo, pertinaci labore conſumpſi. Quod verò non vtile ſolùm, ſed neceſſarium ſit futurum, vel ob id manifeſtum eſt, quod multo maiores adſint difficultates, pluresq. in hac facultate libri, quam in aliis ſeſe offerunt conſulendi. Nam non ſolum Iuriſpontificij, ſed Ciuilis, & Theologorum Doctores multi ſunt perlegendi, vt exactè res de qua eſt controuerſia diſcutiatur quod ſine magno Doctorum numero fieri non ſolet. Si ergo illi bene de republica meriti iudicantur, qui pretioſas merces à multis expetitas, è longinquis & diuerſiſsimis orbis partibus conquiſitas, in medium producunt, vt emptores in promptu habeant quod deſiderant, & ſi pharmacopolæ Reipublicæ neceſſarij ęſtimantur, qui res ex quibus medicamenta variis infirmitatibus accommoda cónficiunt, in remotiſsimis locis etiam Indici maris Inſulis conquirunt, quique ſalutiferas herbas in agris latitantes diligenter colligunt, laude profecto digniſsimi iudicandi ſunt, qui veritates, multo indicis mercibus præſtantiores, medendo animi & ignorantiæ morbis opportuniſsimas, ex abditiſsimis Doctorum partibus extractas proponunt, ne legentibus in tam vaſta librorum mole, per indices quæritando diu torqueri contingat. Qualiter vero in hoc opere id ego præſtiterim, illorum eſto iudicium, qui Ius Canonicum in Scholis interpretantur, vel cauſarum quæ ad ipſum ſpectant patroni ſunt. Hoc certè affirmare poſſum, me hoc vnum diligenter ſtudioſeq. curaſſe, vt ex omnibus quæ ſeſe in ſingulis capitibus, quæ in meis Collectaneis tractaui, offerebant quæſtionibus eas potiſsimum ſeligerem, quę & vtiliores & ad praxim accommodatiores viderentur. Nunquam enim eorum conſilium probaui, qui neglectis vtilioribus, & ad vſum magis opportunis & neceſſariis, ſubtiliores ac minus vtiles tantùm inſectantur. Quamuis neque ego difficultate deterritus, à quæſtionibus difficilibus abſtinui, aut eas neglexi, ſi quando ex occaſione in eas incidi, immò etiam nonnullas inextricabiles propoſui, ſemper tamen vtiliores difficilioribus prætuli. Omnes autem cuiuſcumq. generis fuerint, propoſuiſſe contentus fui, opinionum Doctoribus non ſem per recenſitis aut examinatis, hoc enim laboris fuiſſet propemodum infiniti, & ab inſtituto meo longè alienum, quod fuit pro ratione inſcriptionis Collectanea tantùm, non commentarios, diſputationes ſiue tractatus conficere, hoc enim iis relinquo, qui maioribus muniti præſidiis ad iſta conficienda accedentes, meo fortaſsis opere, aliquatenus vti volent. Erat præterea hoc minime neceſſarium, quid enim ego poſt tot viros & ingenio & eruditione præſtantes, qui eas quæſtiones locis à nobis notatis diligentiſsimè tractarunt, præſtare potuiſſem, quod eſſet aut magna laude dignum, aut viris ſtudioſis vtile & neceſſarium? certè ſi tale aliquid ego in lucem proferre voluiſſem, non video quid aliud me oportuiſſet facere, quam integras chartas, vt pleriq. faciunt, quæſtiones, aut capita tranſcribere, quod quidem meo iudicio, fuiſſet hominis otio & literis abutentis. In quæſtionibus autem colligendis eum ordinem perpetuo tenui, vt quæſtione tantum propoſita, loca doctorum indicarem, in quibus de ea vel ex profeſſo, vel obiter agerent, neq. ea ſolum notanda exiſtimaui, quæ facilè cuiuis obuia eſſe poterant, ſed multò magis ea, quæ quia extra propriam quæſtionis ſedem habebantur abſtruſa, recondita, ac inuentu difficilia erant. Et quoties nihil mihi ſeſe offerebat præter ea, quæ apud doctores habentur, notatione locorum, ſumma breuitate ſemper vſus, contentus fui, quòd ſi aliquoties mihi aliquid nouum, licet non ingenio perfectum, ſaltim induſtria elaboratũ vt cumq., ingenuè & modeſtè, neminem carpens (ego enim Doctorum auctoritati plurimum defero) paulò copioſius expoſui, quam bene, aut aptè tuum erit iudicium. Certè hoc noſtrum opus quale quale illud eſt cum multis viris doctis communicatum, & ab eis oculatius perlectum (vt per te mihi liceat de noſtris modo, quaſi de alienis ſine ſuſpicione inanis gloriæ loqui) fuit ab illis non ſolum verbo, ſed etiam ſcriptis ſuis in album relatum, & magna cum mea laude vnanimiter approbatum. Imprimis enim hoc præſtitit Doctor Ioannes Gaſpar Ortigas meritiſsimus Regius Conſiliarius in Regno Aragonum, in ſuo elegãti Patrocinio pro Cæſarauguſtan. Gymnaſ. 3. par. num. 100. Deinde Doctor Hieronym. Portoles in ſuis diligentiſsimis Scholiis ad Molin. in titul. de competen. iuriſdiction. in quæſt. 15. num. 7. & in tractat. de poteſta. & iuriſdiction. Iuratorum communitatis Darocenſis, cap. 7. num. 13. in liter. K. & num. 14. in liter. O. Doctor etiam Ioannes Coſta humaniorum literarum periti ſimus, & muneri conſcribendi chronica rerum Aragonenſium præpoſitus lib. 1. de conſcribenda Hiſtor.

ſtor.pag.63. Doctor præterea Didacus Morlanes pietate & eruditione inſignis Iuriſconſultus, in 1. par. allegationum pro Regno Aragoniæ in cauſa Viceregis extranei, in principio, num.10. & num.1476. & Doctor Petrus Ludouicus Martinez eloquentiſsimus & acutiſsimus cauſarum aduocatus, in allegationibus pro eodem Regno in eadem cauſa, num.381. Et deniq. Doctor Bartholomæus Laurentius Canonicus Eccleſiæ noſtræ Beatæ Mariæ de Pilari, multis mihi nominibus obſeruandus, in indice Auctorum qui de aduentu B. Iacobi in Hiſpaniam aliquid ſcripſerunt anno 1590. pag. vltima. Qui omnes, vt omittam alios in facultate vtriuſq. Iuris exercitatiſsimos viros graues, non ſolum ſcripta noſtra probauerunt, ſed me ad illa edenda, & in lucem protinus emittenda vehementer incitarunt. Quorum ego de meis ſcriptis iudicium tanti facio, vt aliorum ſententiam minime reformidandam mihi perſuaſerim. Quare, Amice & candide Lector, ſi has noſtras lucubrationes quas ad promouenda tua ſtudia, & laboris in iis leuamen, ac certiſsimum memoriæ refugium Deo dante perfecimus, cum tot viris doctis probaueris, & mei laboris me numquam pœnitebit, & me ad ſimilia vel maiora forſan edenda, non mediocriter inflammabis. VALE.

AVCTORVM QVOS AD COLLECTANEA NOSTRA CONFICIENDA, NON ſolum conſulere, ſed ſæpius euoluere oportuit, quiq. in hoc opere citantur, Catalogus.

A

ABBAS Panorm.
AEgidius Boſius.
AEgid. Bellamela.
Albarus Pelagius.
Albarus Valaſco.
Albertus Pighius.
Albericus de Roſatis.
Albertus Trocius.
Alphonſus Azeuedo.
Alphonſus Hoieda.
Alphonſus Albarez.
Alexander Raudenſis.
Alexander Alenſis.
Alphonſus de Heredia.
Alphonſus Mendoça.
Alphonſus Aluarez Guerrero
Alphonſus de Caſtro.
Alphonſus Veracruz.
Alphonſus de Villegas.
Alphonſus de Vlloa.
Alphonſus Vilaguta.
Alphonſ. Molina de Medrano.
Alexander ab Alexandro.
Alexander de Imola.
Alexander Stiaticus.
Aluiſius de Albertis.
Amedeus de Ponte.
Ambroſius de Opizionibus.
Ambroſius Calepinus.
Ambroſius Morales.
Andreas Barbacia.
Andreas Gambarus.
Andreas de Iſernia.
Andreas Poza.
Andreas Tiraquellus.
Andreas ab Exea.
Andreas Santos.
Andreas à Bouadilla & Cabrera.
Andreas Alciatus.
Angelus Aretinus.
D. Antoninus Florentinus.
Antonius Neguſancius.
Antonius Corduba de Lara.
Antonius Roſcius.
Antonius Maria Coracius.
Antonius Capizius.
Antonius Auguſtinus.
Antonius de San Roman.
Antonius Maſſa Galeſius.
Antonius Gomez.
Antonius de Sola.
Antonius de Burgos.
Antonius Queſada.
Antonius Scappus.
Antonius de Cordoua.
Antonius Gabriel.
Antonius Corſetus.
Antonius Meneſes de Padilla.
Antonius Bernad.
Antonius Honcala.
Antonius de Butrio.
Arias Pinelus.
Arnaldus Albertinus.
Archidiaconus Bononienſis.
Arnulphus Ruzeus.
D. Auguſtinus.
Auguſtinus de Ancona.
Auguſtinus Ariminenſis.
Auguſtinus Morlanes.
Auguſtinus Beroius.
Aulus Gelius.
Aurelius Corbulus.
Aymon Craueta.

B

BArtholus à Saxoferrato.
Bartholom. Chaſſeneus.
Bartholom. à Medina.
Bartholom. Salicetus.
Bartholom. Socinus.
Bartholom. Carrança.
Bartholom. Philippe.
Bartholom. Laurentius.
Bartholom. Bellecinus.
Bartholom. Humada.
Balthaſar Alzamiranus.
D. Bernardus.
Baldus.
Baculus Clericalis.
Baptiſta de S. Blaſio.
Bernardus Diaz de Lugo.
Bernardus Comenſis.
Bernardinus Gomez de Miedes.
Bernardinus Alphanus.
Bernard. Buſto.
Benedictus Pererius.
Benedictus Capra.
Benuenutus Straccha.
Biblia Sacra.
Borgninus Caualcanus.
Boſchius Codecha.
Bonifacius de Vitalinis.
Brunorus à Sole.

C

CAmillus Borrelus.
Carolus de Graſſalis.
Carolus Molinæus.
Carolus Sigonius.
Carolus de Tapia.

Capella

Catalogus

Capella Tholosana.
Claudius de Battandier.
Catechismus ad parochos.
Cæsar Lambertinus.
Cæsar Contardus.
Cirillus Francus.
Cosmas Guimier.
Conradus Brunus.
Constitutiones Synodalium plurium diœcesum.
Communes opiniones quamplurium Doctorum.
Cornelius Benincasius.
Christophorus Rosiniacius.
Christophorus Portius.

D

Damianus Goes.
Didacus Perez.
Didacus Couarruuias.
Didacus Spino.
Didacus ab Alaua.
Didacus Lopez de Stunica.
Didacus Morlanes.
Didacus Segura.
Didacus Sahagun.
Didac. Rodriguez ab Aluarado.
Didacus Perez de Mesa.
Didacus Muxellanus.
Dionysius Carthusianus.
Dominicus Soto.
Dominicus Iacobatius.
Dominicus de S. Geminiano.
Dominicus Bañes.

E

Emanuel Costa.
Emanuel Soarez.
Emanuel Rodriguez.
AEneas de Falconibus.

F

Felinus.
Ferdinandus Paez.
Ferdinandus de Mendoça.
Ferdinan. Vaschius Menchaca.
Ferdinandus Loazes.
Ferdinandus del Castillo.
Flaminius Chartarius.
Flaminius Parisius.
Fortunius Garsia.
Franciscus Conanus.
Franciscus Bursatus.
Fracisc⁹ Cardinalis Zabarella.
Franciscus Pegna.
Franciscus Sarmiento.
Franciscus Mantica.
Franciscus Somnius.
Franciscus Blancus.
Franciscus Felicianus.
Franciscus Duarenus.
Franciscus Vinius.
Franciscus à Victoria.
Franciscus Personalis.
Franciscus Marcus.
Franciscus Garcia.
Franciscus Hothomanus.
Franciscus Platea.
Franciscus Marzarius.
Franciscus Aretinus.
Franciscus Balduinus.
Franciscus Curtius.
Franciscus Tarapha.
Franciscus Turrianus.
Franciscus Suarez.
Franciscus Beccius.
Franciscus de Sancta Cruce & Morales.
Franciscus de Caldas Pereyra.
Franciscus Ortiz Lucius.

G

Gabriel Paleotus.
Gabriel Sarayna.
Gabriel Biel.
Gabriel Prateolus.
Gabriel de Toro.
Galeottus Martius.
Gaspar Caballinus.
Gaspar Baeça.
Gaspar Calderinus.
Gaspar de Quiroga.
D. Gregorius.
Gaubertus Fabricius.
Georgius Scherer.
Gregorius Turonensis.
Gregorius Lopez.
Gundisaluus Illescas.
Gundisaluus de Villadiego.
Gilbertus Genebrardus.
Guiliermus Casadorus.
Guiliermus Benedictus.
Guiliermus Redoanus.
Guiliermus Penaldus.
Guiliermus Durandus.
Guido Papa.

H

Harthmanus Schedel.
Hector Pinto.
Hericus Cardinalis Portugaliæ.
Hieronymus Gabriel.
Hieronymus Cagnolus.
Hieronymus Paulus.
Hieronymus Magius.
Hieronymus de Monte.
Hieronymus Albanus.
Hieronymus Gigas.
Hieronymus de Tortis.
Hieronymus Zanchus.
Hieronymus Portoles.
Hieronymus de la Rua.
Hieronymus Cuchalon.
Hieronymus Roman.
Hieronymus Blancas.
Hieronymus Surita.
Historia antiqua manuscripta sancti Ioannis de la Peña.
Horatius Poeta.
Horatius Mandosius.
Horatius Carpanus.
Hippolytus de Marsiliis.

Hippoly-

Auctorum.

Hippolytus Marsilius de Colũna
Hippolytus Riminaldus.
Hippolytus Bonacossa.
Hostiensis.
Hosius.
Huarte à Sancto Ioanne.
Hugo de Sancto Victore.

I

Iacobus Ximeno.
Iacobus Bennius.
Iacobus Simancas.
Iacobus Rauenas.
Iacobus Calicus.
Iacobus Nouellus.
Iacobus Bainerius.
Iacobus Simoneta.
Iacobus Portius.
Iacobus Puteus.
Iacobus Menochius.
Iacobus Mandellus.
Iafredus Lanfrancus.
Iason Maynus.
Ioannes Rojas.
Ioannes Andreas.
Ioannes Selua.
Ioannes Baptista Ferretus.
Ioannes Franciscus Ripa.
Ioannes Matiençø.
Ioannes Gutierrez.
Ioannes Gracian.
Ioannes Ferraurt.
Ioannes de Medina.
Ioannes Driedonius.
Ioannes Neuizanus.
Ioannes Faber.
Ioannes Campegius.
Ioannes Corasius.
Ioannes Crotus.
Ioannes Rioche.
Ioannes Socarratis.
Ioannes Cephalus.
Ioannes Martinez de Olano.
Ioannes Staphileus.
Ioannes Gaspar Ortigas.
Ioannes Garsia.
Ioannes de Anania.
Ioannes Franciscus Fara.
Ioannes Calderinus.
Ioannes de Grassis.
Ioannes de Lignano.
Ioannes de Lapide.
Ioannes de Indagine.
Ioannes Maior.
Ioannes de Arnono.
Ioannes Ferus.
Ioannes Baptista Asinius.
Ioannes Redin.
Ioannes Franciscus Pauinus.
Ioannes Paulus Lancellottus.
Ioannes Baptista Plotus.
Ioannes Genesius Sepulueda.
Ioannes Blasius Nauarro.
Ioannes de Bardaxi.
Ioannes Costa.
Ioannes Dilectus.
Ioannes Mohedanus.
Ioannes Bertachinus.
Ioannes Picus Mirandula.
Ioannes Igneus.
Ioannes Arce ab Otalora.
Ioannes Segobiensis.
Ioannes Antonius Rubeus.
Ioannes Barahona.
Ioannes Bodinus.
Ioannes de Horosco.
Ioannes de Turrecremata.
Ioannes Trullo.
Ioannes Tarcagnota.
Ioannes Vaseus.
Ioannes Gerson.
Ioannes Garsia de Oliban.
Ioannes Pineda.
Ioannes Montolinus.
Ioannes Nicolaus Delphinatus.
Ioannes Segura Daualos.
Ioannes de Garnica.
Ioannes Maria Monticellius.
Ioannes Lupus Geminianus.
Ioannes de Amicis.
Ignatius Lopez de Salzedo.
Innocentius.
Iosephus Mascardus.
Iosephus Angles.
Iosephus Ludouicus.
Iosephus Gonçalez.
Iosephus Stephanus.
Iodocus Damhouderius.
Iulius Clarus.
Iulius Ferretus.
Iustus Reuberius.
Iuuenalis.

L

Lancellotus Gallia.
Lancellotus Conradus.
Lanfrancus de Oriano.
Laurentius Belli.
Laurentius Chirchouius.
Lazarus Fœnutius.
Lelius de Zanchis.
Lelius Zecchus.
Lucas de Pena.
Lucius Marineus Siculus.
Ludouicus Romanus.
Ludouicus Molina.
Ludouicus Messia.
Ludouicus Carrerius.
Ludouicus Lopez.
Ludouicus Gomezius.
Ludouicus Falcon.
Ludouicus Peguera.
Ludouicus Granada.
Ludouicus Ponz de Icart.
Ludouicus de Beja.
Ludouicus Velazquez de Auendaño.

M

Marcus Salon de Pace.
Marc. Antonius Natta.
Marcus Mantua.

¶¶ Marcus

Catalogus Auctorum.

Marcus Antonius Cuchus.
Marcus Tulius Cicero.
Marcellus Donatus.
Marcellus Francolinus.
Martinus de Ayala.
Martinus Laudenſis.
Martinus del Rio.
Martinus Alphonſus de Vialdo.
Martinus Martini.
Martinus Garſia.
Martinus Polonus.
Martinus ab Azpilcueta Nauarrus.
Martinus à Ledeſma.
Martinus Monter.
Martinus Mirauete de Blãcas.
Marianus Socinus.
Maſſuerius.
Matthæus Pac.
Matthæus de Afflictis.
Matthæus Matheſilanus.
Matthæus Brunus.
Matthæus Gribaldus.
Melchior Cano.
Melchior Pelaez.
Michael de Palacio.
Michael Timothæus.
Michael Ciſuentes.
Michael Graſſis.
Michael à Medina.
Michael Cercito.
Michael Aniñon.
Michael del Molino.
Michael Giginta.
Michael Andreas Bettendorpius.
Michael Bartholomeus Salon.
Michael Vlcurrunus.
Micrologus.

N

Nellus de S. Geminiano.
Nepos à Monte Albano.
Nicolaus Boerius.
Nicolaus Bellonius.
Nicolaus Antonius Grauatius.
Nicolaus Plotus.
Nicolaus Euerardus.
Nicolaus Aurificus.
Nicolaus Millis.
Nicolaus Moronus Gualdenſis.
Nicolaus Feſtaſius.

O

Octauianus Cacheranus.
Octauianus Veſtrius.
Octauianus Simoncellus.
Oldradus de Ponte.
Onuphrius Panuinus.
Ouidius Naſo.

P

Palatius Rubeus.
Paludanus Theologus.
Paris de Puteo.
Platina.
Pragmatica Sanctio.
Paulus Fuſcius.
Paulus Granutius.
Paulus de Palacio.
Paulus de Caſtro.
Paulus de Citadinis.
Paulus Emilius.
Paulus de Montepico.
Phanutius de Phanutiis.
Petrus Rebuffus.
Petrus Belluga.
Petrus Dueñas.
Petrus Salazar.
Petrus Nuñez de Auendaño.
Petrus Gerardus de Petraſanta
Petrus Follerius.
Petrus à Nauarra.
Petrus Gregorius.
Petrus Paulus Pariſius.
Petrus Dominicus Magdalenus
Petrus Ludouicus Martinez.
Petrus Moncada.
Petrus Marti.
Petrus de Vnzola.
Petrus Leſnauderius.
Petrus Bertrandus.
Petrus Mexia.
Petrus Royzius.
Petrus Mozius.
Petrus Villalo de Tortoles.
Petrus Ancharranus.
Petrus Pechius.
Petrus Sanchez.
Petrus Michael Carbonell.
Petrus Peralta.
Petrus Naya.
Petrus Galeſinus.
Petrus Antonius Beuter.
Petrus de Natalibus.
Petrus Plaça.
Petrus Soto.
Petrus de Aragon.
Petrus Ciruelus.
Petrus Caniſius.
Petrus Bongo.
Petrus de Bollo.
Pedraza.
Philippus Franco.
Philippus Decius.
Philippus Bergomas.
Plinius de naturali hiſtoria.
Polydorus Virgilius.

Q

Quintilianus Mandoſius
Quintus Curtius.

R

Raphael Cumanus.
Raphael Volaterraneus.
Rabbanus.
Remigius de Gonni.
Repertorium Inquiſitorum.
Renatus Choppinus.
Robertus Bellarminius.
Robertus Maranta.
Robertus Lancellotus.
Rochus de Curte.
Rodulphus Cupers.
Rodericus Xuarez.
Rodericus Epiſcopus Zamoren.
Rota Romana.
Rolandus à Valle.

S

Sebaſtianus Medicis.
Sebaſtianus Brantius.
Sebaſtianus Monticulus.
Sebaſtianus Vantius.
Sebaſtianus Perez.
Seneca.
Signorolus de Homedeis.
Summa Sylueſtrina.
Summa Armilla.
Summa Angelica.
Summa Tabienna.
Seraphinus de Seraphinis.
Simon Maiolus.
Stephanus Aufredus.
Stephanus de Gaeta.
Stephanus Garibayus.
Stephanus Bertrandus.
Stephanus Forcatulus.

T

Sanctus Thomas Aquinas.
Thomas de Vio Caietanus.
Thomas Cananus.
Thomas Cerdan de Tallada.
Thomas Grammaticus.
Thomas Mieres.
Thomas Mercado.
Thomas Garbus.
Tyberius Decianus.
Troylus Maluetius.
Titus Liuius.

V

Baldus de Perusio.
Vvalafredus de Strabonis
Vldaricus Zaſius.
Vſuardus.
Sanctus Vincentius Ferrer.
Vincentius Carotius.
Virgilius poeta.

Z

Zanchinus Vgolinus.
Ziletus.

INDEX TEXTVVM DECRETI, DECRETALIVM, SEXTI, CLEMENTINARVM ET EXTRAVAGANTIVM, QVI V in his Collectaneis illustrantur ordine seruato, quo in supradictis libris collocantur.

Sterula autem in margine apposita, nouum titulum indicat: commoditatis Lectorum causa.

IN PRIMA PARTE, QVÆ CONTINET Collectanea ad Decretum.

✻ TEXTVS in Can.Lex est.1.dist.in collectan.1.pag. 1
✻ Textus in can.Testamentum, 6.dist.in collectan.25.pag. 33
✻ Textus in can.Anastasius,19.dist.in collectan.16.pag. 19
✻ Textus in can.Renouantes,22.dist.in collectan.58.pag. 82
✻ Textus in can.Nullus,24.dist.in collectan.15.pag. 17
✻ Textus in can.Si qui filij,30.dist.in collectan.20.pag. 24
✻ Textus in can.Nullus missam,32.dist.in collectan.19.pag. 23
✻ Textus in can.Si Papa.40.dist.in collectan.44.pag. 65
✻ Textus in can.Quiescamus,42.dist.in collectan.36.pag. 50
✻ Textus in can.Sicut ij qui,47.dist.in collectan.27.pag. 35
✻ Textus in can.Fidelior,50.dist.in collectan.47.pag. 68
✻ Textus in can.Serui autem,54.dist.in collectan.61.pag. 88
✻ Textus in can.Presbyterorum etiam,56.dist.in collectan.62.pag. 89
Textus in can.Osius,56.dist.in collectan.14.pag. 16
✻ Textus in can.Adrianus,el 2.63.dist.in collectan.64.pag. 93
✻ Textus in can.Ordinationes,75.dist.in collectan.52.pag. 74
✻ Textus in can.Oportebat,79.dist.in collectan.18.pag. 22
✻ Textus in can.Donare res,86.dist.in collectan.41.pag. 59
Textus in can.Esau,86.dist.in collectan.56.pag. 77
Textus in can.Tanta,86.dist.in collectan.9.pag. 10
✻ Textus in can.Prophetauit Saul,1.quæst.1.in collectan.39.pag. 57
✻ Textus in can.Præsul,2.quæst.5.in collectan.22.pag. 28
Textus in can.Laico,2.quæst.7.in collectan.54.pag. 76
✻ Textus in can.In criminalibus causis,5.quæst.3.in collectan.30.pag. 46
✻ Textus in can In apibus,7.quæst.1.in collectan.10.pag. 11
✻ Textus in can.Si quis sacerdotum,11.quæst.1.in collectan.7.pag. 8
Textus in can.Aliud quidem est,11.quæst.1.in collectan.34.pag. 49
Textus in can.Volumus,11.quæst.1.in collectan.51.pag. 73
Textus in can.Inolita,11.quæst.1.in collectan.57 pag. 80
Textus in can.Quicumque intra,11.quæst.3.in collectan.13.pag. 15
Textus in can.Non licet iudici,11.quæst.3.in collectan.28.pag. 38

✻ Textus in can.Fraternitas,12.quæst.2.in collectan.2.pag. 2 ✻
✻ Textus in can.Pro obeuntibus,13.quæst.2.in collectan.55.pag. 76
Textus in can.Vbicumque sepeliamur,13.quæst.2.in collectan.46.pag. 67
Textus in can.Quæsitum est,13.quæst 2.in collectan.4.pag. 5
✻ Textus in can.Abillo exigere,14.quæst.4.in collectan 3.pag. 4 ✻
Textus in can.Nemo qui rapit,14.quæst.5.in collectan.48.pag. 69 ✻
Textus in can.Multi sine peccato,14.qnæst.5.in collectan.23.pag. 29
Textus in can.Fur autem,14.quæst.6.in collectan.8.pag. 9
✻ Textus in can.Sanè diximus,15.quæst.1.in collectan.33 pag. 48
Textus in can.mulier quæ accessit,15.quæst.1.in collectan.32.pag. 47
Textus in can.Cum multæ,15.quæst.8.in collectan.17.pag. 21
✻ Textus in can.Omnes decimæ,16 quæst.7.in collectan.66.pag. 96
✻ Textus in can.Si quis suadente,17.quæst.4.in collectan.24.pag. 29
✻ Textus in can.Non liceat,19.quæst.3.in collectan.49.pag. 71
Textus in can.Quia ingredientibus,19.quæst.3.in collectan.50.pag. 72
✻ Textus in can.Si peccatum,22.quæst.1.in collectan.26.pag. 34
Textus in can.Beatus,22.quæst.2.in collectan.43.pag. 60
✻ Textus in can.Noli existimare,23.quæst.1.in collectan.59.pag. 83
Textus in can.Non est nostrum,23.quæst.5.in collectan.29.pag. 44
Textus in can.Princeps,23.quæst.5.in collectan.37.pag. 51
Textus in can.Regum officium,23.quæst.5.in collectan.5.pag. 6
Textus in can.Si quatuor,23.quæst.8.in collectan.65.pag. 94
✻ Textus in can.Roganus,24.quæst.1.in collectan.11.pag. 12
✻ Textus in can.Episcopi,26.quæst.5.in collectan.21.pag. 26
Textus in can.Is qui in infirmitate,26 quæst.6.in collectan.42.pag. 59
Textus in can.Tempora,26.quæst.7.in collectan.40.pag. 58
✻ Textus in can.Ita diligere,30.quæst.3.in collectan.38.pag. 55
✻ Textus in can.Inter hæc sanctitas,33.quæst.2.in collectan.12.pag. 13
Tex.in can.Hæc imago,33.quæst.5.in collectan.35.pag. 49
✻ Textus in can.Sacerdos,de pœniten.dist.6.in collectan.60.pag. 84
✻ Textus in can Fucare figmentis,de consecrat.distin.1.in collectan.31.pag. 46
✻ Textus in can.Rogationes,de consecrat.distin.3.in collectan.45.pag. 66
✻ Text.in can.Vos ante omnia,de consecrat.distin.4.in collectan.6.pag. 7
Textus in can.Qui bis,de consecrat.distin.4.in collectan.63.pag. 91
✻ Textus in can.6.Quadragesima,de consecrat.dist.5.in collectan.53.pag. 75

IN SECVNDA PARTE, QVÆ continet Collectanea ad Decretales.

✻ TEXTVS in capit.1. Canonum statuta,de constitution.in collectanea. 84
pagina 233
Textus in cap.2.cognoscentes,de constitution.in collectan.1.pag. 97
Textus in cap.7.Quæ in ecclesiarum,de constitution.in collectan.2.pag. 99

✻ Textus in cap.1.Sicut Romana,de reſcript.in collectan.128.pag. 296
Textus in cap.5. Si quando,de reſcript.in collectan.3.pag. 101
Textus in cap.6.Cum ordinem,de reſcript.in collectan.151.pag. 344
Textus in cap.28.Nonnulli,de reſcript.in collectan.123.pag. 288
✻ Textus in cap.33.Cum in iure peritus,de election.in collectan.99.pag. 251
✻ Textus in cap.7.Ad aures,de ætat.& qualit.& ordine prefic.in collect.163.pag.363
Textus in cap. 11. Cum contingat,de ætat. & qualitat.& ordine præfic.in collectan.105.pagin. 263
✻ Textus in cap.5.Ex parte,de corpor vitiat.ordinan.in collectan.69.pag. 213
✻ Textus in cap.3.De bigamis,de bigam.non ordinan.in collectan.138.pag. 307
Textus in cap.6.Quia circa, de bigam.non ordinan.in collectan.112.pag. 273
✻ Textus in cap.4.De cauſis.§.illis etiam,de offic.& poteſt.iudic. delegat. in collectan.46.pagin. 170
✻ Textus in cap.1.Perniciosam,de offic.iudic.ordinar.in collectan.101.pag. 253
Textus in cap.7.Quanto,de offic.iudic.ordin.in collectan.121.pag. 286
Textus in cap. 12. Licet in corrigendis, de offic.iudic. ordinar. in collectan.157. pagin. 354
✻ Textus in cap.1.Antigonus,de pactis,in collectan.31.pagin. 149
Textus in cap.3.Qualiter,de pactis,in collectan.110.pag. 270
✻ Textus in cap.11. Ex parte tua,de tranſaction.in collectan.70.pag. 214
✻ Textus in cap.1.Clerici,de poſtulan. in collectan.39.pag. 160
✻ Textus in cap.3.Peruenit,de arbitris,in collectan.102.pag. 258
Textus in cap.4.Dilecti,de arbitr.in collectan.122.pag. 287
Textus in cap.9.Per tuas,de arbitr.in collectan.176.pag. 387
✻ Textus in cap.1.De quouultdeo,de iudic.in collectan.100.pag. 252
Textus in cap.2.Decernimus,de iudic.in collectan.4.pag. 101
✻ Textus in cap.19.Propoſuiſti,de foro competen.in collectan.23.pag. 137
✻ Textus in cap.4.Capellanus,de feriis.in collectan.22.pag. 136
Textus in cap.5.Conquæſtus,de feriis.in collectan.142.pag. 314
✻ Textus in cap.1.Suſceptis,de cauſa poſſeſſ.& proprie.in collectan.94.pag. 245
✻ Textus in cap.5.Dilectus filius,vt lit.penden.nihil.innou.in collectan.53.pag.181
✻ Textus in cap.1.Ex epiſtolæ, de probation.in collectan.167.pag. 369
Textus in cap.8.In præſentia,de probation.in collectan.111.pag. 271
✻ Textus in cap.8.Si qui teſtium,de teſtib.in collectan.133.pag. 301
Textus in cap.12.Cum nuncius,de teſtib.in collectan.156.pag. 354
Textus in cap.18.Intimauit,de teſtib.in collectan.27.pag. 143
Textus in cap.21.Iudæi,de teſtib.in collectan.83.pag. 232
Textus in cap.24.In literis,de teſtib.in collectan.35.pag. 155
Textus in cap.33.Tàm literis,de teſtib.in collectan.172.pag. 381
✻ Textus in cap.16. Inſtrumenta,de fide inſtrumen.in collectan.132.pag. 301
✻ Textus in cap.2.Afferte,de præſumptionib.in collectan.62.pag. 202
Textus in cap.4.Nullus,de præſumptionib.in collectan.43.pag. 167
Textus in cap.14.Literas,de præſumptionib.in collectan.127.pag. 294
✻ Textus in cap.4.Ego.N. de iureiuran.in collectan.108.pag. 267
Textus in cap.6.Debitores,de iureiuran.in collectan.78.pag. 225

Textus in cap.7.Ad noſtram,el 1. de iureiuran.in collectan.155.pag. 353
Textus in cap.9.Ex reſcripto, de iureiuran.in collectan.73.pag. 218
Textus in cap.12.Cum quidam,de iureiuran.in collectan.64.pag. 205
Textus in cap.14.Veritatis,de iureiuran.in collectan.119.pag. 284
Textus in cap.33.Intellecto,de iureiuran.in collectan.109.pag. 269
Textus in cap.36. Iuramentum. §. præſumptione, de iureiuran.in collectan. 125. pagin. 291
✻ Textus in cap.5.Vigilanti,de præſcriptionib.in collectan.50.pag. 177
✻ Textus in cap.4.Perſonas eccleſiarum,de appellationib.in collectan.17.pag.126
Textus in cap.53.Paſtoralis.§.verum,de appellationib.in collectan.42.pag. 165
✻ Textus in cap.1.Vt laici,de vita & honeſt,clericor.in collectan.45.pag. 169
Textus in cap.2.Clerici arma,de vita & honeſt.clericor.in collectan.7.pag. 106
Textus in cap.3.Vt quiſque,de vita & honeſt.clericor.in collectan.63.pag. 204
Textus in cap.5.Clericus neque,de vita & honeſt.clericor.in collectan.11.pag.115
Textus in cap.10. Cum ab omni,de vita & honeſt.cleric.in collect.134.pag. 302
✻ Textus in cap.5.Super eo verò,de cohabit.cleric.& mulier.in collect.34.pag. 153
✻ Textus in cap.1.Nullus,de præbend.& dignitat.in collectan.89.pag. 240
Textus in cap.4.Epiſcopus,de præben.& dignitat.in collectan.33.pag. 152
Textus in cap.28.De multa,de præbend.& dignitat.in collectan.150.pag. 342
Textus in cap.37.Venerabilis,de præbend.& dignitat.in collectan.143.pag. 316
✻ Textus in cap.5. Ad decorem,de inſtitutionib.in collectan.56.pag. 188
✻ Textus in cap.8.Cum ſuper queſtione,de conceſſ.præben.in collectan.10.pag.114
Textus in cap.16.Cum dilecta,de conceſſ.præben.in collectan.160.pag. 361
✻ Textus in cap.1.Cum in cunctis,de iis quæ fiunt à maior.part.capit. in collectan. 120.pagin. 285
✻ Textus in cap.6.Si quis presbyterorum,de rebus eccleſ.alienan.vel non,in collectan.71.pagin. 215
✻ Textus in cap.1.Grauis,de depoſit.in collectan.24.pag. 138
✻ Textus in cap.1.Placuit,de empt.& vendit.in collectan.118.pag. 282
Textus in cap.2.Vt menſuræ,de emption.& vendit.in collectan.9.pag. 111
Textus in cap.3.Cum dilecti,de empt.& vendit.in collectan.158.pag. 355
Textus in cap.5.Ad noſtram,de empt.& vendit.in collectan.28 pag. 145
✻ Textus in cap.1.Ex reſcripto,de locat.& conduct.in collectan.36.pag. 156
Textus in cap.7.Si venditori,de empt.& vendit.in collectan.141.pag. 313
Textus in cap.3.Propter ſterilitatem,de locat.& conduct.in collecta.116.pag.280
Textus in cap.4.Potuit,de locat.& conduct.in collectan.144.pag. 317
✻ Textus in cap.1.Inſinuatione,de feudis,in collectan.6.pag. 105
✻ Textus in cap.1.Clericus,iuncto cap.2.Peruenit,de fideiuſſorib.in collectan.164. pagin. 365
Textus in cap.5.Eum pro quo,de fideiuſſorib.in collectan.152.pag. 345
✻ Textus in cap.1.Ad hoc,de ſolutionib.in collectan 86.pag. 236
✻ Textus in cap.10.Propter,de donationib.in collectan.57.pag. 191
✻ Textus in cap.1.Quorumdam,de teſtament.in collectan.145.pag. 336
Textus in cap.3.Nos quidem,de teſtamen.in collectan.114.pag. 275
Textus in cap.7.Cum in officiis,de teſtamen.in collectan.12.pag. 117

Index Textuum.

Textus in cap.10.Cum esses,de testamen.in collectan.159.pag. 357
Textus in cap.11.Relatum,el.1.de testament.in collectan.91.pag. 241
Textus in cap.13.Cum tibi,de testament.in collectan.67.pag. 209
Textus in cap.14.Officij,de testament.in collectan.106.pag. 265
✻ Textus in cap. 2. Vt dominicis,de paroch.& alien.parochian.in collectan. 104. pagin. 262
✻ Textus in cap.10.Sanè de canonico, de regularib.&transeun. ad relig.in collectan.165.pagin. 366
✻ Textus in cap.7.Ex publico,de conuers.coniugat.in collectan.29.pag. 146
✻ Textus in cap.2.Ex literis tuis,de conuer.infidel.in collectan.72.pag. 217
✻ Textus in cap.6.Licet vniuersis,de vot.& voti redempt.in collectan.90.pag. 241
✻ Textus in cap.6.Cum ad monasterium,de stat.monach.in collecta.124.pag. 289
✻ Textus in cap.7.Ex literis,de iure patronat.in collectan.5.pag. 103
Textus in cap.28.Cum dilectus,de iure patronat.in collectan.79.pag. 226
✻ Textus in cap.6.Cum apostolus, de censib.in collectan.115.pag. 277
Textus in cap.26.Cum canonicis, de censib.in collectan.80.pag. 227
✻ Textus in cap.9.Aqua,de consecrat.eccles.vel altar.in collectan.135.pag. 304
✻ Rubrica in titul.De celebrat. missar.in collectan.44.pag. 168
Tex in cap.3.Consuluisti,de celebrat. missar.in collectan.175.pag. 385
Textus in cap.5.Ex parte,de celebrat. missar.in collectan.149.pag. 339
Textus in cap.7.De homine,de celebrat. missar.in collectan.98.pag. 250
Textus in cap.10.Sanè,de celebrat. missar.in collectan.51.pag. 178
✻ Textus in cap.1.Audiuimus,de reliq.& venerat. sanctor.in collectan.52.pag. 180
✻ Textus in cap.1.Quicumque, de eccles.ædifican.in collectan.155.pag. 347
✻ Textus in cap.6.Inter alia,de immunit. ecclesiar.in collectan.54.pag. 183
Textus in cap.10.Immunitatem,de immunit.ecclesiar.in collectan.178.pag. 389
✻ Textus in cap.5.Clericis in sacris,ne cler.vel monach.in collectan.61.pag. 200
Textus in cap.8.Sicut te,ne cler.vel monach.in collectan.147.pag. 338
✻ Textus in cap.2.Præterea,el 1.de sponsalib.& matrimon.in collectan.97.pag. 249
Textus in cap.3.Iuuenis,de sponsalib.& matrimon.in collectan.19.pag. 131
Textus in cap.5.De illis autem,de sponsalib.& matrimon.in collect.74.pag. 219
Textus in cap.13.Veniens,el 1.de sponsalib.& matrimon.in collectan.20.pag. 133
Textus in cap.17.Requisiuit,de sponsalib.& matrimon.in collectan.161.pag. 361
Textus in cap.20.Inter opera,de sponsalib.& matrimon.in collecta.140.pag. 310
Textus in cap.21.Ad id quod,de sponsalib.& matrimon in collectan.93.pag. 244
Textus in cap.24.Dilectus filius,de sponsal.& matrimon.in collect.148.pag 339
Textus in cap.25.Tuę fraternitati,de sponsalib.& matrimon.in collect.21.pag. 135
Textus in cap.30.Is qui fidem,de spōsalib.& matrimon.in collectan.131.pag. 300
✻ Textus in cap.1.Si quis clam,de clandest. desponsat.in collectan.58.pag. 192
Textus in cap.3.Cum inibitio,de clandest.desponsat.in collectan.81.pag. 229
✻ Rubrica in titul.De conditionib.appos.in desponsat.in collectan.85.pag. 235
✻ Textus in cap.1. Propositum, de eo qui duxit quam pollu. per adulter. in collectan.95.pagin. 247
Textus in cap.5. Cum haberet,de eo qui duxit quam pollu. per adulter.in collectan.168.pagin. 372

Textus

✻ Textus in cap.2.Proposuit,de coniug.seruor in collectan.88.pag. 238
✻ Textus in cap.2.Quod sedem,de frigid.& malefi in collectan.38.pag. 159
✻ Textus in cap.6.Tanta est vis,qui filij sint legit.in collectan.68.pag. 210
✻ Textus in cap.6.De illa quæ,de diuort.in collectan.169.pag. 377
✻ Textus in cap.4.Plerumq;,de donatio.inter virum & vxor.in collect.154.pag. 349
Textus in cap.8. Donatio,de donation.inter virum & vxor.in collect.82.pag. 231
✻ Textus in cap.1.Capellanum,de secund.nuptiis,in collectan.45.pag. 176
Textus in cap.2.Dominus,de secund.nuptiis,in collectan.171.pag. 379
✻ Textus in cap.6.De his,de accusationib.in collectan.113 pag. 274
Textus in cap.13.Meminimus,de accusationib.in collectan.129.pag. 297
✻ Textus in cap.1.In ordinando,de simon.in collectan.177.pag. 388
Textus in cap.8.Non satis,de simon.in collectan.16.pag. 124
Textus in cap.28.Dilectus filius,el 1. de simon.in collectan.174.pag. 384
✻ Textus in cap.4.Querelam,ne prælat.vices suas,in collectan.76.pag. 222
✻ Textus in cap.9.Sicut Iudæi,de Iudæis,in collectan.59.pag. 119
Textus in cap.13.Et si Iudæos,de Iudæis,in collectan.15.pag. 121
Textus in cap.16.Cum sit nimis,de Iudæis,in collectan.77. pag. 224
✻ Textus in cap.1.Dubius,de hæretic.in collectan.66.pag. 208
Textus in cap.4.Fraternitatis,de hæretic.in collectan.8.pag. 109
Textus in cap.13.Excommunicamus,el 1. de hæretic.in collectan.103.pag. 260
Textus in cap.13.Excommunicamus,el 1.§. damnati,de hæretic. in collectan.55. pagin. 185
Textus in cap.16.Absolutos,de hæretic.in collectan.162.pag. 362
✻ Textus in cap.3.De infantibus,de his qui filios occider.in collectan.48.pag. 175
✻ Textus in cap.1.Si quis,de homicid.volunt.vel casual.in collectan.136.pag. 305
Textus in cap.2.Interfecit furem,de homicid.volunt.vel casual.in collectan.96. pagin. 247
Textus in cap.5.Si aliquis,de homicid.volunt.vel casual.in collectan.32.pag. 151
✻ Textus in cap.1.Fœlicis,de torneament.in collectan.13.pag. 119
✻ Textus in cap.1. Si seduxerit,de adulter.& stupr.in collectan.37.pag. 158
Textus in cap.3.Si vir,de adulter.& stupr.in collectan.137.pag. 306
Textus in cap.7.Tua fraternitas,de adulter & stupr.in collectan.166.pag. 368
✻ Textus in cap.5.In literis,de raptorib.in collectan.40.pag. 161
Textus in cap.7.Accedens,de raptorib.in collectan.92.pag. 243
✻ Textus in cap.4.Super eo vero,de vsuris,in collectan.41.pag. 164
Textus in cap.12.Post miserabilem,de vsuris,in collectan.30.pag. 148
Textus in cap.16.Salubriter,de vsuris,in collectan.14.pag. 120
Textus in cap.19.Nauiganti,de vsuris,.in collectan.47.pagin. 171
✻ Textus in cap.1.Falsidicus,de crimin.falsi,.in collectan.139.pag. 308
Textus in cap.3.Ad audientiam,de crimin.falsi,in collectan 26.pag. 143
✻ Textus in cap.1.Pueris,de delict.pueror.in collectan.18.pag. 129
✻ Textus in cap.1.Innotuit,de maledicis,.in collectan.146.pag. 337
Textus in cap.2.Statuimus,de maledicis,in collectan.126.pag. 292
✻ Rubrica in titul.De clerico excommunic.depos.ministr.in collectan.25.pag. 140
Textus in cap.2.Siquis presbyter, de cleric.excommunic.depos.ministr.in collectan.

ctan.65.pagin. 206
✻ Textus in cap.2.Cum H. Iator,de eo qui ordin.furt.ſuſcep.in collect.173.pag. 383
✻ Textus in cap.4.Clerici,de exceſsib.prælator.in collectan.130.pag. 298
Textus in cap.8.Sicut vnire,de exceſsib.prælator.in collectan.87.pag. 237
✻ Textus in cap.1.Cura,de purgat.vulgar.in collectan.117.pag. 281
✻ Textus in cap.3.Licet,de pœnis,in collectan.170.pag. 378
Textus in cap.4.Calumniam,de pœnis,in collectan.60.pag. 199
✻ Textus in cap.9.Officij,de pœniten.& remiſſ.in collectan.75.pag. 220
Textus in cap.13.Cum infirmitas,de pœniten.& remiſſ.in collectan.107.pag.266

IN TERTIA PARTE, QVÆ CONtinet Collectanea ad Sextum, Clementinas, & Extrauagantes.

✻ TEXTVS in cap.14.Licet canon,de election.lib.6.in collectan.30.pag.428
✻ Textus in cap.9.Si ſuper gratia,de offic.& poteſt.iudic.delegat.lib.6.in collectan.1.pagin. 391
✻ Textus in cap.3.Si canonici,§.Cæterum,de offic.iudic.ordinar.lib.6.in collecta. 22. pagin. 419
✻ Textus in cap.2.Quamuis pactum,de pactis,lib.6.in collectan.10.pag. 402
✻ Textus in cap.9.Procurator,de procuratorib.lib.6.in collectan.3.pag. 394
✻ Textus in cap.1.Romana.§.contrahentes,de for.competen.lib.6.in collectan.33. pagin. 414
Textus in cap.3.Cum C. laicus,de for.competen.lib.6.in collectan.2.pag. 392
✻ Textus in cap.Vn.conſuetudinem,de clericis non reſidentib.lib.6.in collectan.15. pagin. 410
✻ Textus in cap.2.Licet eccleſiarum,de præben.& dignitatib.lib.6.in collectan.21. pagin. 417
✻ Textus in cap.1.Periculoſo,de ſtat.regular.lib.6.in collectan.31.pag. 430
✻ Textus in cap.1.ſi eccleſiam,de conſecrat. eccleſ. vel altar. lib.6. in collectan.11. pagin. 403
✻ Textus in cap.1.Pro humani,de homicid.lib.6.in collectan.26.pag. 424
Textus in cap.2.Prælatis,de homicid.lib.6.in collectan.12.pag. 405
✻ Textus in cap.2.Quicumq;,de hæretic.lib.6.in collectan.16.pag. 413
Textus in cap.2.Quicumq;. §. hæretici autem, de hæretic. lib. 6. in collectan.28. pagin. 426
Textus in cap.2.Quicumq;.§.inhibemus,de hæretic.lib.6.in collect.20.pag. 417
Textus in cap.5.in fidei fauorem,de hæretic.lib.6.in collectan.23.pag. 421
Textus in cap.8.Accuſatus.§.licet vero,de hæretic.lib.6.in collectan.5.pag. 397
Textus in cap.12. Vt commiſsi.§.aduocandi quoque,de hæretic.lib.6.in collect. 27. pagin. 425
Textus in cap.14.Decreuit,de hæretic.lib.6.in collectan.13.pag. 408
Textus in cap.20.Statuta.§.ceſſante vero,de hæretic.lib.6.in collectan.6.pag. 397

Textus

✻ Textus in capit.5.Romana.§.In vniuerſitatem, de ſenten. excommunic. lib.6.in collectan.25.pagin. 423
Textus in cap.5.Romana.§.caueant,de ſenten.excommunic.lib.6.in collectan.8. pagin. 400
✻ Textus in cap.1.Beneficium,de regul.iuris,lib.6.in collectan.18.pag. 415
Textus in cap.8.Semel malus,de regul.iuris,lib.6.in collectan.29.pag. 427
✻ Textus in Clemen.3.Generalem,de ætat.& qualit.& ord.præficien.in collectan.4. pagin. 395
✻ Textus in Clemen.1.Calumniam,de ſenten.& re iudic.in collectan.19.pag. 416
✻ Textus in Clemen.2.Plures,de iure patronat.in collectan.7.pagin. 399
✻ Textus in Clemen.1.Si furioſus,de homicid.in collectan.17.pag. 414
✻ Textus in Clemen.2.Abuſionibus,in princip. de pœniten. & remiſſ. in collectan. 9.pagin. 401
✻ Textus in Extrauag.vnic.Ambitioſę,de rebus eccleſ.non alien.inter commun.in collectan.32.pagin. 432
✻ Textus in Extrauag.1.& 2.Regimini,de emption.& vendit.inter commun.in collectan.24.pagin. 422
✻ Textus in Extrauag.3.Cum Matthæus,de hæretic.inter commun.in collectan.14. pagin. 409

LICENTIATI MICHAELIS Franci, in laudem Operis,

CARMEN.

QVI cupis arcanos legum cognoscere sensus,
Intima qui iuris, vis penetrare sacri:
Hæc lege, quæ mira docuit Cenedius arte,
Quæ nusquam quisquam sic resoluta dedit.
Ille quidem potuit rem quamque expandere multis,
Sed doctrina magis, cum breuitate placet.
Inquirant alij verborum flumina lata,
Sed tu magis, nodos soluere difficiles.

PRIMA PARS

CONTINENS COLLECTANEA AD DECRETVM.

AVCTORE PETRO CENEDO, DECRE. torum Doctore, & Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari Canonico,

AD TEXTVM IN C. LEX EST. distinctione 1.

COLLECTAN. I.

SVMMARIVM.

1 *Quid sit Lex.*
2 *Qualis debeat esse Lex.*
3 *Leges ad quid sint factæ.*
4 *De essentia legis an requiratur scriptura.*
5 *A quo tempore lex obliget.*

1 LEX quid sit, est videndus Soto, lib. 1. de iust. & iur. q. 1. ex art. 1. Dida. Perez in procem. leg. ordinat. q. 14. Rebuff. tom. 1. constit. reg. in procem. in glos. 1. ex num. 1. latissimè Alphon. Castro, lib. 1. de potesta. leg. penal. c. 1. & 2. Iacob. Benius de priuileg. Iurisconsl. 3. p. priuileg. 55. n. 16. Sebast. Medices in sum. Decret. dist. 1. artic. 3. & dist. 2. art. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 1. ex nu. 6. latè Francis. Conan. lib. 1. Comment. c. 8. Menoch. de arbitr. cas. 82. n. 12. & textus in c. lex est. distin. 2. Ant. Gomez. l. 1. Tau. ex num. 1. & à num. 5. Tra-
2 dit qualis debeat esse lex. Quod etiam pulchrè colliges ex his quæ tradunt Sebast. Medic. tractat. de legib. & statut. 3. p. q. 8. Sot. d. lib. 1. q. 5. art. 3. latiss. Rebuff. supra in glos. 1. ex num. 16. Lancell. Gallia in Consuet. Alexandr. in præfat. 5. num. 10. Ludou. Messia in pragmat. taxæ pan. concluf. 2. ex num. 18. & 25. Thom. Cananus in repetit. Prœm. Decreti. ex num. 354. Anton. de Sola in Constit. Ducat. Sabaudiæ in prœm. glos. 2. ex num. 27. Didac. Perez lib. 1. tit. 4. l. 2. in glos. que sea conuenible. Burg. de Paz. in prœm. leg. Tau. num. 441. Didad. Spino. Specul. testam. in glos. 19. prin. num. 4. Fran. Conan. d. lib. 1. c. 9. per totũ. & facit text. in c. erit autem lex. dist. 4.

3 AD quid autẽ factę sint leges explicat tex. in c. factæ sunt. dist. 4. Sebast. Medices in c. erit autem lex. 4. dist. ex num. 4. Rojas de succes. c. 2. num. 16. Didac. Perez in prœm. ordina. q. 15. Caballin. in AEgidian. Constit. lib. 2. c. 36. in glos. B. num. 3. ex pag.

116. Mascard.volum.1. de probationib.q.1. num.2. latè Rebuff.in d. procem. glos.1.ex num.9.& 14. Paul.Fusc. de visitat. lib.1. c. 17. ex num.22. Quibus adde leges etiã ideò latas esse,ne debitores à fortioribꝰ & superioribus opprimãtur,vt inquit Ouid.3.Fast.

4 *Ibi, scripta.* An vero de essentia legis requiratur quod sit scripta, est consulendus Abbas in rubr. de constitution. num. 3. & ibi addition. in litera E. & Felin. ex num. 3. & Decius in 1. lect. num.26. & in 2. lect. num.15. & latissimè Beroi. ex num. 72. in dicta rubr. de Constitut. Ioan. Andreas in regul. Nemo potest. ex num. 9. de Regul. iur. in 6. Sebast. Medices in sum. Decreti. distin.1.artic.4. Didac.Perez lib.1. tit.4.l. 1.pag.110.versic. Secundo dubitatur vtrum. glos. verb. datum in Pragmat. sanct. in titul.de subl. Clemen.literis. Rot.nou.decis. 1.de Constit. num. 2. Michael. Anision, de Vnitate Ouilis & Pastor. c.28. num. 6. in fine. Selua de benefic. 3.p.q.22. ex num.2. Bosch. Codecha. in repet. rubric. de constitution. ex num. 100. vbi Ioan Ferret. ex num.15. & Riminald.num.91. & Anton.de Burgos ex num.131. & Andre. ab Exea ex num.188.& Francis.Coscius in 2. p. d. rub. ex num.49.Rip.in l.2.num.13.ff.de vulgar. & Pupil.latè Barth.Humada in l.4. titul.1. par.1.in glos.1.fol.8.Bellug.in specul.Principum.rubr.47.§.sciendum.ex num.9.versic.& primo. Menoch.de arbitrar. cas.420. ex num.25.Illustriss.Cardin.Paleot.de not. & spur.c.1.num.10. versic. vnde nec hodie. Burg.de Paz in l. 3.Taur.num.378.in prin. Paul.Fusch.de visit.lib.1.c.33.ex num.8.

5 A QVO autem tempore lex incipiat ligare latissimè habes in glos. verb. ante prohibitionẽ,in c.2.cognoscẽtes.de constitution.& tradit Sylvester.in sum.verb.lex. num.6.Didac.Perez.d.lib.1.titul.4.l.1.pag. 110.col.2.versiculo.postremo quæro.Bosch. Codecha,vbi supra ex num.107.optimè Alphons.de Veracruz, in Append.ad specul. coniug.dubio 14.latissimè Humada in l.16. titul.1.part.1.in glos.4.num.7. fol.20.

AD TEX. IN CAP. Fraternitas.12.q.2.

COLLECTAN. 2.

SVMMARIVM.

1 *Fur An & quãdo puniatur pœnã mortis?*
2 *Furtum ex quibus coniecturis probetur?*
3 *Pœna An debeatur in conscientia ante iudicis declarationem?*
4 *Pœna conuentionalis an debeatur solui si non petatur,& An iuste exigi valeat?*
5 *Pœna imposita à testatore An debeatur ante iudicis declarationem?*
6 *Pœna An iuste exigi possit?*
7 *Censuræ ecclesiasticæ an ligent absq; iudicis declaratione?*

1 DE materia istius textus,& an & quando fur puniatur pœna mortis, latissimè agit Dueñas. reg. 399. Abb. in c. inter alia. num. 31.de immunit.eccles. Anton.Gomez,tom. 3.variar.c.5.ex num.4.& 7. Bernard. Diaz in praxi crimin.c.84.& ibi Salzed.in addition.in litera A.Dominic.Sot.lib.5.de iust. & iur. quæst.3.art.3. ad fin. Vol.1. Commu. opinio.pag.291.verb. fures furtis committendis assueti. Felin. in c. sicut. num. 4. de testib.Iason.§.ex maleficiis.Instit.de actionib.ex num.2.& ex num 11.Couar.lib.2.variar.resolut. c.9. num.7. Paul.Fusci.singul. 118.litera A.ex colum.3. versicul.circa vero alia.pulchrè Barth.Humada in l. 1. titul.17. par.2.in glos.12.ex princip.fol.156.Anton. Quesada,diuers.quæstion.c.19. Iul.Clar.§. furtum.ex num.7. Menoch.de arbitrar.cas. 295.Abiles.c.1.Prætorum.in glos.derechamente.num.13.& 15.versic.sed de nostro iure. Petr.Salazar,de vsu & consuetudine.c. 5.num.18.Ant.Scappus,de iure non script. lib.5.c.5.ex n.1.& in c.151. & in c.153. & in c.157. Ioan. Matien. lib. 5. recollection.tit. 17.l.10.in glos.7.Thom.Cerdan, in lib. Visita dela carcel.c.13.num.26.Ioan Driedon, de libert.Christia. lib.1.c.10. versic. & ideo lex.Zilet.consil.33. volum.2. ex princip. & consil.34.volum.2. ex num.9. & 14. doctissimus Hieronymus Portoles in Schol. ad Molinum.§.furtum.ex num.27.Furi tamen seu latroni capto in furto,seu depredatione,vel de ea conuicto,in Curia Regis etiam si sit pro primo furto,imponitur pœna mortis: vt refert Didac. Perez, lib. 8. titul.13. l.1.

l.1. pag.258.in glos. conuencido de furto.

2 QVANDO autem & ex quibus coniecturis & præsumptionibus furtum probetur,vltra Hierony.Portoles,supra ex num. 1. tradit latè Ioseph. Mascard. conclus.830. volum.2. de probationib. & in conclus.831. optimè differit ex quibus probationibꝰ singularibus furtum probetur. Et in conclus. 833. vide an furtum præsumatur commissum ab illo,pœnes quem res furto capta inuenta fuerit, & An istiusmodi teneatur docere à quo rem habuerit?pro quo etiam sunt consulendi Rebuff. tractat. de nominationib.q.1. num. 16. AEgid. Bosius in prax. titul.de indiciis. num.55. Hypolit.de Marsiliis,singul.392.& quos allegat Portoles in dicto §.furtum.num.22.

3 *In glos. final. in fin. vers. respondeo quod non.* Communis glosa & solita ab omnibus allegari in quæstione, An pœna debeatur in conscientia ante iudicis declarationem,etiã si ipso iure vel ipso facto lex eam promulgauerit. Pro cuius decisione est consulendus Abb. in procem. Gregor. §. rex. num. 6.& in c.quia plerique. num.41. de immunitat eccles. Bernard. Diaz.regul.543.Salzed.in addit. ad Diaz.c.58.in litera B. Ant. Gomez.l.1.Tau. num.4.& tom.3.varia.c.2. num. 5. & in c. 14. num 3. Ias. in §. sed iste quidem num.110.institut.de actionib.Ioan. Gutierrez lib. 1. canon. quæst. c.1. num.23. & in pract. lib.2. q.180. num. 2. Grammat. decis. 105. num.60. Guillerm. Benedict. in repetitio c.Raynuntius.verb.si absque liberis.el.1.num.32. Liber.14.regul.iur.ciuil. & Pontif. regul.544.pag.704.Bursat.consil. 14.volum.1.ex num.18.latissimè Matiençolib.1.recollect.titul.11.de emptione & venditione.l.5.in glos.1.pulchrè Ioan. Gratian. regul.294.Francis. Pegn. in 3. par. direct. Schol. 151. versic. sed cum ex benignitate. latè Menchac.lib.1.controuer.vsu frequen. c.7.ex numer.17.& 20. Tiraquel. in l.si vnquam.verb.reuertatur.ex num.291. Nauar. in Manual.latin.c.23. num.66. Alphons.de Castr. lib.2. de potestat.leg.pœnal.c.8.Sarmient.lib.3.select.c.6. ex num.6. Iul. Clar. lib.5.§.final .quæst.80. num.final. Ludouic. Lopez.instructor.negotian. lib.2.c.30.pag. 436. optimè Alphons. Azeued.lib.2. nouæ recopilat.in initio titul.1.ex num.23. Dominic.Soto lib.1.de iustit. & iure. quæst.6.artic.6.Ioan. Rojas singul.26. versic. præsertim quod lex. Matiençolib.5. recollect.tit. 2.de dotibus & arrhis.l. 2. glos. 5. num.4. & in titul.4.de testamen.l.1. glos.10. num.12. & latè in titul. 8. de succes.l.6. glos. 8. ex n. 8. vers. est itaque tutus. latè doctissimus Ioann.Sahagun qui inclyta Salmanticensi Academia Vesperorum Cathedram Iuris Pontificij magno cum nomine moderatur in elegantissima illa relectione ad c.final.de sequestrat.possess.& fruct.ex num.78.Petr. de Aragon.2.2.quæst.11. art.3. ex pag.349. Cordub. in quæst.Theolog.lib.1. quæst.36. Rojas de succes.c.20.ex num.148.latissimè Ant.Gabr.lib.7.commun.opin.titul.de criminalibus.conclusio.12. Ludouic.Messia in Pragmatic.taxæ pan.conclusion.6.num.51. & pulchrè ex num. 64. & in num.134. & latè ex num.136. Francise.Mantica de coniectur. lib.10. titul.4. num.16.latissimè Didac.Perez lib 2.titul.9.l.2.in glos. ha las de pagar in foro conscientiæ.& in titul.23.l.4. in glos. sean obligados in foro conscientiæ. Couarru.in 4.2.par.c.6.§.8.num.10.versic. primo. Et in num.11. vide An pœnam conuentionalem teneatur quis soluere in conscientia si ei non petatur? De quo etiã disserit Nauar. supra num. 67. versic. est etiam. Ludouic.Messia in d. conclusio.6.ex num. 110. Seraph. de Seraphinis de priuileg. iuramẽt.priuileg. 54. Azeuedo lib. 2. nouæ recopilationis in initio titul.1.num.30.Menoch. de arbitrariis cas.260. num. 40. & in num. 41. differit An iustè talis pœna exigi possit? De quo etiam est consulendus Francis.Sarmiento, lib.3. Selectar.c.6. ex num. 10.latissimè Anto.Gabriel.lib 7.communi. opin.titul.de criminalibus.conclusio.34.ex num.9. Vincent.Carocius de locato.3.par. titul.Arborum furtim Cæsarum.ex num.3. & habes infrà in 2.par. in Collectanea ad c. potuit.de locat.num.51.

5 EST tamen dubium in hac materia, An pœna adiecta à testatore debeatur ante iudicis declarationem?vt per Nauar.d.num.67. versic.quorum opinio. Ludouic.Beja in responsis casuum conscien. cas. 41. versic. nihilominus optimè Alphonsus Azeued. in init. dicti titul.1.ex num.28. Ludouic.Messia in d.conclusion.6.num.106.Couar.in 4. 2.par.c.6.§.8.num.17.versic.11. & in c.Raynaldus.§.1.ex num.6.in fin.de testam.

6 AN antè de iure iustè exigi posint pœnę? & quid etiam in foro conscientię? disputat latè Gabriel in d. conclusio. 34. ex princip. Couarr. in d. §. 8. num. 11. versic. is verò qui, Didac. Perez lib. 2. titul. 23. l. 4. in glos. con las setenas. Corset. singul. 256. incip. pœna. el. 12. pulchra additio ad Mathesilan. singul. 23. num. 12. Messia in d. conclusio. 6. num. 113. Auend. in dictionar. verb. pœna. fol. 198. Zilet. consil. 18. volum. 2. ex num. 38. & 47. & consil. 19. volum. 2. ex princip. Menhcac. in d. c. 7. num. 21. & facit ad hoc textus in c. per tuas. de arbitris. versic. & quidem si pœna apposita fuit agi potest ad pœnam. & optimè Caballin. Milleloq. 874. vbi etiam tractat, An pœna in compromisso adiecta debeatur in foro conscientiæ?

7 CENSVRAE tamen ecclesiasticæ ligant absque iudicis declaratione, vt per Couar. d. §. 8. num. 16. versic. nono. optimè Ludouic. Messia in d. conclusio. 6. ex num. 104. Didac. Perez lib. 2. tit. 9. l. 2. pag. 300. versic. secunda conclusio. Nauar. in c. sacerdos. de pœniten. distin. 6. num. 148. in vers. neque obstat, & in Manual. latin. c. 23. num. 67. Mat. ieng. in d. glos. 8. num. 9. Ludouic. Lopez lib. 2. instructor. negotian. c. 30. pag. 436. versic. secundo quia dici solet,

col. 8. sub litera L. Conrad. de contract. q. 42. conclusio. 3. Carol. Molin. in consuetud. Paris. §. 1. glos. 9. num. 15. & in additio. ad Alexan. consil. 1. vol. 2. num. 4. in litera C. Est tamen D. Ambrosij in tom. 4. in lib. de Thobia. c. 15. vt tradunt Couar. lib. 3. variar. resolutionum. cap. 1. num. 7. iuxta medium. & Ludouic. Messia in pragmat. taxæ pan. concluſ. 2. num. 69. col. 4. in fin.

2 *Ibi, huic legitimè.* Plura circa materiam & intellectum istius textus, & Vtrum sit licitum Christiano, & fideli, mutuare hosti, vel infideli sub vsuris. tradunt Anan. in c. 1. de vsur. ex num. 6. versic. octauo videtur. & ibi Beroi. num. 114. Cardin. in clem. 1. §. sanè num. 10. de vsur. Abb. in c. post miserabilem. num. 5. de vsur. Alexan. in dicto consil. 1. volum. 2. Roman. singul. 265. aliâs 269. vbi additio. Couar. lib. 3. var. c. 1. n. 7. Mathes. singul. 49. num. 14. & 16. pulchrè Didac. Perez lib. 8. titul. 2. l. 3. pag. 49. versic. sed videtur. Sebast. Medices in sum. Decret. 14. quæst. 4. artic. 1. Liber. 1. regular. iurisc. ciuil. & pontif. pag. 8. versic. casus. 29. est quando. Ludouic. Messia in d. pragmat. tax. pan. concluſ. 2. num. 69. ex versic. nec prædictis oberit. Cassen. consuetud. Burgun. rubr. 4. §. 23. num. 48. colum. 773. Bellug. Specul. Princip. rubr. 11. §. de vsurariis ex num. 21. Zilet. consil. 25. vol. 2. ex num. 1. versic. nec obstat. Alphons. Castro lib. 14. aduers. hæreses. verb. vsura. in vers. quod autem dixit. latè Dominic. Soto lib. 6. de iustit. & iur. q. 1. artic. 1. ex versic. in secundo argumento. latè Ioan. Medina. C. de restitutione. titulo de rebus per vsur. acquisit. ex fol. 125. versic. ad tertium argumentum. Ioseph. Angl. flores Theologicarum. in quæst. de contractu mutui. pag. 241. versic ita iniquum. Michael de Palacio de contractib. lib. 4. c. 11. in prin. & latè pag. 358. versic. sunt autem qui. Sebastia. Medices in summ. peccat. 1. par. titul. 6. quæst. 52. Didac. Spino. in specul. testam. in glos. rubr. 13. ex num. 8.

AD TEX. IN CAP. Ab illo exigere 14. q. 4.

COLLECTAN. 3.

SVMMARIVM.

1 *Hic textus An sit conditus à D. Ambrosio?*

2 *An liceat Christianis mutuare infidelibus sub vsuris?*

1 RVCIANT VI. scribentes An hic textus sit D. Ambrosij? Dicunt enim multi, esse alterius Ambrosij hæretici, qui sub nomine D. Ambrosij multa falsa dixit. vt attestantur Alexan. de Ales in 3. par. summ. quæst. 66. Gabriel. in 4. distin. 15. quæst. 11.

AD TEX. IN CAP. Quæsitum. 13. q. 2.

COLLECTAN. 4.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sancta Eucharistia & Ecclesiastica sepultura An sit deneganda his, qui in patibulo suspenduntur. & in num. 3.*

2 *Extrema vnctio An concedatur damnatus ad mortem?*

3 *An sententia corporis afflictiua possit executioni mandari in die quo condemnatus sumpsit sacramentum Eucharistiæ?*

4 *Corpora damnatorum An dari debeant medicis ad anothomyam?*

5 *An si in actu executionis sententiæ capitalis cõtingat, quod vel securis non possit caput amputare condẽnato, vel quod laqueus rumpatur, reus sit liberandus tanquam innocens?*

6 *Furca An sit ignominiosum genus mortis? & de eius origine.*

7 *Reus confugiens ad sacerdotem portantem per vicos sanctam Eucharistiam ad infirmos, an gaudeat immunitate ecclesiæ? ac si confugisset ad ecclesiam.*

1 INFERVNT Doctores ex hoc textu sanctã Eucharistiam, ecclesiasticamq; sepulturam denegandã nõ esse his, qui propter facinora sua suspenduntur in patibulo, vel aliter morte violenta afficiuntur mandato iudicis. Est tamen pro hoc videndus Abbas in c. 2. num. 3. de furt. Damhouder. in prax. criminal. c. 150. num. 4. Ant. Gomez tom. 3. variar. c. 14. num. 6. vers. item adde. Couar. lib. 2. variar. resolut. c. 1. num. 11. Soto in 4. distin. 12. quæst. 1. artic. 11. versic. de illa autẽ Hispanorum. Iul. Clar. lib. 5. senten. §. final. quæst. 99. num. 3. Stephan. Gaeta in repet. c. ad limina. 30. quest. 1. §. 6. num. 156. optimè Nauar. de Oratio. in Miscel. 49. Petr. Bollo in Oeconom. Canon. 2. Glasse. c. 5. §. 4. pag. 297. & ibi addit. margin. in litera D. optimè Alphons. Azeued. ad reg. constit. lib. 1. tit. 2. l. 2. num. 13. Flamin. Chartarius de execut. senten. Capto Bannito. in c. final. ex num. 433. Et in num. 435. dicit, quod huiusmodi damnatis ad mortem non debet dari extrema vnctio. Pro quo etiam videbis Iul. Clar. in dicto num. 3. in fine. Simon Maiolum de irregular. lib. 3. c. 24. num. 15. vers. ipsis vero. Viuald. in Candel. eccles. titul. de extrema vnction. num. 21. Couar. dict. num. 11. versic. sicut nec eis. Pegn. in 3. par. director. Schol. 146. versic. non tamen. Victor. in summ. Sacramen. num. 222. Simanc. de cathol. institu. c. 57. num. 16. Stephan. Gaeta in dict. c. ad limina. §. 7. num. 13. versic. & an detur.

3 AN autem sententia corporis afflictiua executioni mãdari possit, in eo die quo condemnatus sumpsit sacramentũ Eucharistię, est consulendus Iul. Clar. in dict. §. fin. quæst. 99. num. 3. Flamin. Chartar. in dict. c. final. n. 433. Bonacos. in cõmun. opin. crim. verb. executio sententiæ. fol. 275. Anton. Scapp. de iure non script. titul. de execut. senten. c. 210. num. 4. Corset. singul. 68. optimè Simõ Maiol. de irregularit. lib. 3. c. 24. num. 15.

Sciendum tamen est, quod quamuis per hunc textum Cadauera punitorum tradi debeant ecclesiasticæ sepulturæ, quicquid sit de iure Ciuili, vt in titul. de Cadauer. punitor. hoc tamen fieri non solet nisi habita licentia à iudice, aliâs enim non solent tradi sepulturę. vt per Anto. Gomez tom. 3. c. 14. num. 8. Flãmin. Chartar. dict. c. fin. ex num. 457. Couar. lib. 2. variar. resolu. c. 1. num. 11. Thom. Cerdan in lib. Visita de la carcel. c. 16. num. 1. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. q. 100. num. 1.

4 Vbi in num. 2. vide An huiusmodi corpora dari possint medicis ad anothomyã, de quo etiam est videndus Gomez in d. c. 14. num. 9. Menoch. de arbitrar. cas. 285. ex num. 10. Sylvest. in sum. verb. medicus. num. 9. Lud. Messia in Pragmat. tax. pan. concl. 4. num. 17. Anto. Scappus de iure non scripto. lib. 5. c. 200.

5 ELEGANS tamẽ dubium est in hac materia illud, quod tradit Iul. Cla. in d. §. fin. quæst. 98. num. 9. An si in ipso actu executionis sententię contingat, quod vel securis non possit caput amputare condemnati, vel quod laqueus rũpatur, ita vt non potuerit remanere suspensus & mortuus, nunquid sit reus liberandus, tanquam innocens? de quo etiam dubio meminerunt Dec. in l. fauorabiliores. ff. de regulis iuris. num. 8. vbi addit. Alciat. regul. 3. presumptio. 44. num. 4. latè Flamin. Chartar. de execut. senten. Capto Bannit. in præfat. ex num. 58. Bonacos. in

commun.opini.crimin. verb. condemnatus ad mortem. pag.461. Tiraq.de pœn. temp. cau.64. Carrer.in praxi. titul. de homicid. §. circa itaque num.9. Abiles in c.1.Prætorum.in glos.mandamientos.num.28.

6 ADVERTENDVM tamen est hîc,furcã seu pœnam laquei ignominiosissimum genus mortis & suplicij esse,ex Didac.Perez lib.8. titul.13.l.12. in glos.y enforquenlo.Abiles c.41. Prætorum. in glos. varas. ex num.3.latè Tiraq.de pœn.tempe. c.31.ex num.3. & de Nobilit. c.20. ex num. 10.De quo & An olim apud veteres furcarum supplicium fuerit in vsu? latissimè agit Couar.lib.4.variar.c.5.

7 *In glosſ. verb. in patibulis. versic. quæri consueuit.* Per hanc glos. Quærit, Iul.Clar. lib.5.§.final.quæst.98. num.2. An condemnatus ad mortẽ si aufugiat á manibus satellitum, & amplectatur sacerdotem portantem sacratissimam Eucharistiam per vicos & plateas ad infirmos, nunquid sit liberandus, ac si confugisset ad ecclesiam? Pro quo videbis etiam Roman.singul.339.& ibi Gabriel Saray.in additionib.Corset.singu.68. versic.vbi quæsiuit.& in singul.207. & vide quæ latissimè habes infrà in 2.par.Collect.1. rea,ad c.6.inter alia.de immunit.ecclesiast. Abbas in c. sanè. de celebrat. Miss. num.14. vbi addit.in litera E. Alphons. Azeued. ad reg.constitut.lib.1.titul.1.l.2. num.15. addit. marginal.ad Felin.in c.quærenti. num.6. in litera E. de offic.iudic.delegat.Steph.Gaeta in repetit. cap. ad limina.30.quæst.1.§.6. num.25.

AD TEX. IN CAP. Regum officium 23.q.5.

COLLECTAN. 5.

SVMMARIVM.

1 *Plura circa officium Regum.*
2 *Cuius consilium debeant Reges audire.*
3 *Regum est defendere oppressos à iudicibus ecclesiasticis.*
4 *An sit conueniens quod literæ Apostolicæ examinentur in Regijs tribunalibus?*

1 PLVRA circa Regis officiũ, & qualis debeat esse Rex, cumulant Lancellot. Conrrad. in templ.omn.iudic. lib.1. c.2.§.2. incipit.de offic.Regum. folio.101. Carol.de Grail.regul.Franciæ.lib.2.iure 7.post princip.pag.258. Ant.Scapp.de iure non script. lib.1.c.16.num.3.Petr.Bertran.in 1.responsione prælat.ad artic.laicorum.num.65.Cosmas in pragmat.sanct.in proœm. verb.rex. & in §.inscrutabiles in glos.verb.tuetur.Rojas de succes.c.34.ex num.8.latissimè Did. Perez lib.2.titul.1.l.1.in glos.1.& in glos.2. Ludouic. Messia in prag. taxæ pan. concl. 5.num.138.verb.siquidem secundum Hieronymum. Abiles in proœm. Prætor. in glos. conſciencias. & in c.6. in glos. pobres, ex nu.1. Alphonſ.Azeued.lib.1.nou.recopila. titul.3.l.1. ex num.1. Corset. de potestat.& excellen.Reg.q.32.

2 CVIVS autem consilium debeant Reges audire tradit Abiles in proœm.Prætor. in glos.acordado. & dicit Petr.Bertrand.in dicta 1. responſ. Prælat. ad artic. laicorum. num.25. quòd quamdiù Reges vsi sunt consilio sacerdotũ,eis bene fuit & regnis,quando vero tale consilium dimiserunt, regna in dissipationem venerunt, aduersus prædicta tamen est videndũ,quod ex Carol.de Graſ. lib.2.Regal.Fran.iur.15. refert Alphonſ.de Azeued.ad Cur.Pisan.lib.2.c.21.in liter.A. fol.82.col.1.iuxta med.& latè in lib.2.nouæ recopilat.titul.4.l.1.num.1.

3 INTER alia tamen notabilia quæ ex hoc textu inferunt communiter DD. cum Simanc.de cathol.instit. c.45. num.35. hoc præcipuum est,proprium Regum officium esse,populos sibi subiectos & oppressos iniustè à iudicibus ecclesiasticis cum moderamine inculpatæ tutellæ (idest salua semper in omnibus Summi Pontificis auctoritate) defendere & obuiare abusui notorio ecclesiasticæ potestatis,ne pax publica perturbetur,& commune bonum detrimentum patiatur.Ob quam rationem attestatur Couar. in pract.c.35.num.3.optimè suprema Regis Hispanię tribunalia ius habere tollendi violentiam oppressorum,& grauamina quę maximè per censuras à iudicibus ecclesiasticis appellantibus fieri solent, & id quidem rectè fieri posse per Principes seculares,latissimè probant Nauar.in c.cum contingat.de rescript.

rescript.in 1.remed.per totum.Carol.Graſ. in dict. lib.2.regal.Franc.iur.7. Ofasc.decisio.30. Menoch.de retinend.possess. remed. 3.ex num.356.Ioan.Segur.Dabal.in direct. iudic.ecclesiast.fori.2.par.c.13.num.51. pulchrè & latissimè Azeued.lib.1.nou.recopilatio:titul.6.l.2. per totam. Ioan.Martinez de Olano in Antinom.litera I. n.76.Auendañ.de exequen. mandat.1.par.c.1.num.32. Didac.Perez.lib.3.titulo.13.l.6.pagin.718. versic.ratio est quia.& optimè lib.2. titul.1. l.5.in glos. pueden conoscer. pag.196. Nauar. manual. latin. c.27. num.69. Ioan Gutierrez de iuramento confirmator.1.par.c.2. num.26. Stephan.Aufred.in 14.vol.Tract. fol.400.nu.32.egregie Barth.Humada in l. 13.tit.13.par.2. in glos.4.in verb.nin fuerça. ex num.1.ex fol.139.in fine.Hierony.Portoles in Schol.ad Molinum.§.firma.nu.101. Gregor.Lopez in l.13. tit.13. par.2. in glos. nin fuerça.fol.37.pulchrè Viuald.in Candelabr.eccles. in explanat. Bullæ Cœnæ. cas. 14.ex num.102. & optimè cas.16. num.115. multum pulchrè Salzed.in addit.ad Bernar. Diaz in prax.crimin.c.102.in litera A.pag. mag.353.Robert.Lancellot.de attentat.2.p.
4 c.4.num.36.pag.150.Et quidem reipublicæ Christianę optimũ vtiq; esset quòd Principes seculares obtinerẽt priuilegiũ à Sede Apostolica,vt literę citationis & alię Bullę obtentæ à Romano Pontifice antequã executioni mandentur in partibus, examinentur in Regijs tribunalibus,eruditissimè aduertit Doctor Guerrero de Cõcil.c.12.vers. mas esto tambien podria cessar. Pro quibus benè faciunt tradita per Couarru.in practicis quæstionibus.c.35. num.4. & 6. Viual. in Candelab.eccles. ex dict.num.102. Azeued.dict.tit.6.l.5.num.1.Rojas.singul.148.

AD TEX. IN CAP. Vos ante omnia. de consecr. distinct. 4.

COLLECTAN. 6.

SVMMARIVM.

1 *Quas orationes & An illas explicitè credere, & de memoria scire teneamur Christi fideles?*
2 *In quo idiomate quis teneatur scire has orationes.*
3 *An non remittens iniurias, peccet necitando Orationem Dominicam?*
4 *An valeat cõstitutio, qua prohibetur, ne sacramentaliter absoluatur qui non sit probè instructus in doctrina Christiana?*

1 QVAS autem orationes, & An illas explicitè credere, & de memoria scire teneamur Christi fideles? est videndus Nauarr.in c. quando. hispan. de consecrat. distin.1. notabil.3.ex num.21.& notab.20.num.26. Antoni.Bernad.in summ.c.12.num.19.pag.86. & in c.24.ex num.91.ex pag.469. Nauar. in manual. latin.c.11.num.18.versic.quinto. & in Man. hispan.c.23.num.839.Sot.in doctrin.Christia.c.4.fol.17. Pedraz.in sum.in 1.præcept. versic.segundo si sabe. fol. 6. ad fin. Sylvest.verb.scientia.versic.sciendum. & in verb.fides.num.6. Sum.Armil. verbo credere.num.2. Antonin.in Sum.4.par.tit. 8.c.3.§.19. Caiet. in sum. verb. ignorantia. Medin.1.par.instruction de confess. c.14.§. 2.versi.tambien si vno. Abb.in c.Deus qui. num.6. versic. item, de pœniten. & remiss. Nauar. de oration. c. 20. nu.20. Palat.Rub. in allegat.de hæres.§.4. ad mediũ. Simanc, de cathol.institution. c.28.ex nu.8. Didac. Perez lib.1.titul.1.l.1.ordin.pag.19.ex vers. aliud etiam se offert, & versic.vlterius dubitatur.& lib.8.titul.4.l.3.pag.100.col.1.vers. sed quia impossibile est. Marian. Socin. in in c.cum Christus ex num.4.de hæretic.pulchrè Francis. Pegn.in 1.par.director. schol. 18.in quæst.3.de fide explicitè habenda. Ioseph.Angles flor.Theologic.quæstion. tit. de confessione. pag.247. versic. pœnitens culpabiliter. Ludo. Lopez in instruct. conscien.1.par.c.41.col.309.versic.veniale est. Lancel. Conrrad.templ. omn.iudic. lib.2.c. 12.num.22.ad fin. Zanchin.c.2.de hæreti. ex num.5.vbi Campeg.in addition.in litera B. Ioan. Gerson. de protestatione circa materiam fidei.considerat.6.ex num.2.Alphonſ. Castr. lib.1. de iusta hæretic.punit.c.9.vers. plebs indocta.Menoc.consil.82.vol.1.num. 10.& num.53. Sebast.Medic.in sum.virtut. titul.de fide.quæst.18. Dominic.Bañes.2.2.

quæſt.2.artic.8.colum. 424.verſic.ſequitur preterea.& colum.427.& colum.429. Petrus Aragon.2.2.quæſt.2.artic.6. ex pagin. 139.verſ.ſecunda concluſio.Petr.à Nauarra tom.1.de reſtitut.lib.2.c.4. num.210. Mich. Tamotheus de eccleſ.viſitan. lib.1. tractat. 1.c.7.Franciſ.Somnius in inſtruct.Chriſtiana,tractat.2.lection.2. verſiculo,y cada vno. Franciſc.Blanco in lib.aduertencias de Curas,ex fol.5. col.2. Illuſtriſsi.Andr. Santos in Conſtit.4.Cæſarauguſt. anni 1579. & in lib.auiſos de Rectores.c.4. verſ. itẽ ſi ſabe. Alphonſ.Azeued.lib.1.nouæ recopilat.tit. 1.l.1.ex num.1.

2 ET in quo idiomate quis teneatur ſcire has orationes,eſt videndus Nauar.in c.quãdo. hiſpan. de conſec. diſt.1.notab.19.num. 202.& num.120. vide in quæſtione,An non remittens iniurias peccet recitando Orationem Dominicam:de quo etiam videbis Catechiſm.ad Paroch. in explicat.Dominicæ orationis, in verſic. ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.pag.581.

4 AN autem valida ſit conſtitutio qua parochi prohibentur, ne aliquem abſoluãt vel ne ei ſacramenta miniſtrent,qui non ſit in Doctrina Chriſtiana probè inſtructus,eam ſciens memoriter recitare, tradunt optimè Sot.Medin.& multi alij vbi ſupra.& Pegn. in dicto ſchol.18. fol.17. Franciſ. Blanc. ſupra folio 6. verſic. y auiſaran. optimè Alphonſ.Azeued. lib.1. nouæ recopilatio. tit. 1.l.1.num.2. Quis tamẽ teneatur docere has orationes & doctrinam Chriſtianam, vide quæ habes infra 2. par. in Collectan.ad c. 3. vt quiſque.de vita & honeſt.cleric.

AD TEX. IN CAP. Si quis ſacerdotum.11.q.1.

COLLECTAN. 7.

SVMMARIVM.

1 *Clericus dicens contumeliam Epiſcopo, vel ei parans inſidias, degradatur & traditur curiæ ſeculari.*

2 *Verus ſenſus & intellectus iſtius textus.*

1 PRIMVM videtur quod per hũc textum teneant gloſa,verb.relinquatur,in c.ad abolendam,de hæretic. & gloſ.final.in c. cum nõ ab homine.de iudic. & gloſ. verb.tradatur in c. nouimus.de verbor.ſignific.clericum inobedientem,contumeliam ſeu conuitium dicentem,aut Epiſcopo inſidias parantem,eſſe degradandum & curiæ ſeculari tradendum.Cum non ſit quis curiæ ſeculari tradendus,niſi grauiſsimum crimen cõmiſſerit & incorrigibilis inueniatur iuxta textum, & ibi notata in dict.c.cum nõ ab homine. & tradit Antoni. Scappus de iure non ſcripto,lib.1.c.30. quam gloſſarum opinionem ſequitur Bern.Diaz in prax.c.109. Rojas ſingul.32. verſic. quãdo clericus contulit. Beroi.in c.at ſi clerici.de iudic.nu.178. vbi Deci. num.243. Iul.Clar.lib.5.§.fin.q. 36.num.38.Felician.de cenſur.tit.de depoſitione & degrad.c.13.verſ.3. ſi quis ſacerdotum.pag.312. Paul.Fuſc. ſingul.27. liter. E. Albertin.de hæret.in c.1.q.11.num.9.qui reſpondet in hoc rex.dictionem, mox,ſignificare longum interuallum, ita vt poſtquam incorrigibilis fuerit, tradatur curiæ ſeculari.& idem tenet Deci.ſupr. num.245.Diaz in d.c.109. verſ.tertius caſus. Durum namque videtur,vt quod non ſit propter homicidium in d.c.cum nõ ab homine,fieri debeat propter ſimplex cõuitium. Huic tamen cõmuni reſolutioni primo obſtat, quod in originali huius textus, ſcilicet, in Epiſtola ſecunda Pij Papæ, non reperitur verbum,depoſitus. Deinde obſtat ſi rectè ponderetur c.ſtatuimus infra eadem quæſtione, ibi,ſeruiat.

QVARE omiſſo eo intellectu & alio quem tradit Io.de Villamat.in l.diuus. num. 2 34.ff.ad leg.Cornel.de Siccar. Intelligẽdus eſt hic textus,& tex.in c. clericus vero.3.q. 4.non de traditione curiæ & poteſtati ſeculari,vt cenſuit Rojas ſingul.32. Pau.Fuſc.& alij ſupra, quæ adhuc vel nõ erat ſtatuta,vel eccleſię tũc parũ potenti illa nõ parebat, vt cõſtat ex Platin.de vit.Pontif.fol.21.Sed de traditione quæ fiebat curię clericorũ, vt ibi quis deſeruiret.Solebãt enim antiquitus clerici in communi viuere.c.pręter hoc.32.d.c. in omnibus,de conſecr.d.5.c.quoniã.de vita & honeſt.cleric.& eorum congregatio appellabatur curia, vt colligitur ex Alexan. ab

ab Alexan.lib.1.dierum genial. c.16. Zaſio in l.2.in gloſ.verb.curia.de orig. iur. Duaren. lib.1. de ſacris eccleſ. miniſtris. c.3. & qui peccabant & delicta de quibus hîc committebant,à Clericali officio ſemoti, huiuſmodi curiæ ſeruiebant:quod etiam hodie in Religioſorum Conuentibus fieri ſolet, pro quo facit textus,in c. tuæ de pœn.

AD TEX. IN CAP. Fur autem 14, q. 6.

COLLECTAN. 8.

SVMMARIVM.

1 *An in re minima committatur furtum, & peccatum?*

2 *Quæ requirantur vt mulier ſit pulchra.*

3 *An ſit nubendum cum muliere pulchra? & in num. 4.*

4 *Perſona deformis vix poteſt habere bonos mores.*

5 *Aduerſus parentes qui filias deformes religionibus conſecrant.*

6 *An magis peccet,qui fornicatur cum muliere deformi quam cum pulchra?*

1 DE materia & veritate huiustextus,An in re minima committatur furtum, ſitq; peccatum:& pro ea furti actio competat, eſt videndus Gerar.ſingul.19. ſcis. Nauar. man. lat.c.17.num.3. Couar. lib.1.var.c.3.num.12. & in c. alma mater. 1. p.§. 9. num. 2. in fin. Iul.Clar.§.furtum.num.23. Sylueſt. in ſum. verb. furtum.ex num. 4. & ibi. Angel. n. 34.Sot.lib.5.de iuſt.& iur.q.3. art.3.verſic. ad tertium argumentum reſpondetur.latiſsimè Petr.à Nauarra, tom.2. de reſtit. lib.3. c.1.ex num.26.gloſ. verbo paruum. in c.ſicut. §. & vt omnia de election. in pragm. ſanct.fol.120.Salazar de vſu & conſuet.c.5. num.14. Follęr.in prax. can.2.p.tit.28.nũ. 2 Cordou.in tract. caſ. de conſcien. q.109. in fin.verſic.lo ſegũdo,textus gloſ.& DD. in §.gallinarum.inſtit. de rerum diuiſ. Cajet.in ſum.verbo furtum,poſt principiũ.Pedraz. in ſum.præcep.7.§.39.verſic.la ſegũda es. Did. Perez.lib. 2. tit. 23.l. 1. in gloſ. gallinas,ad fin.Ludo.Meſsia in pragm. taxat. pan.concl.3.ex num.9.& 15.Matienz. lib. 5.recoll.tit.11.l.16. in gloſ.2.nu.2. Rodoan. de reb.Eccl.non.q.15.in tit.cui cadat augmentum rei infeudatæ.num.17.pag.397.Sebaſt. Medic.in ſum.peccat.1.p.tit.6.q.126.verſ. poteſt tamen eſſe veniale. Tiraq. in tract. de iudic.in reb.exiguis.num.114. latiſsimè Lud.Lopez.inſtr.conſc.1.p.c.92.

2 *IBI, ſi mulier ſit pulchra.* Quæ autẽ requirãtur vt mulier poſsit dici pulchra, trad. Neuiz.in ſyl.nupt.lib.2.num. 93. Caſſen.2. 3 p.cathal.glor.mund.conſid.22.Cum qua An ſit nubendum,potius quã cum deformi, eſt videndus Neuiz.in dict.ſyl.nupt.lib.4.nu. 117.Tiraq.in.l.2.conn.ex num.64.Guil.Bened.in c.Raynun. verb.cuidam Petro trad. 4 ex num.26.& pro eorũ opinione bene facit illud vulgare, quod perſona deformis vix poteſt habere bonos mores, relatum à Did. Perez.lib.8.tit.19.l.5.pag. 363. verſ. quod non ſolum.Plaz.de delict.c.25.num.4.Menoch. de arbitr.caſ.226.num.5.& in num.6. 5 Inuehit aduerſus parentes, qui filias deformes religionibus conſecrant. de quo etiam Tiraquel. in d.l. 2. num. 59. & Plaz.in d.c. 25.num.3.& facit illud D. Hierony. in c. fi. 49.diſt.indignum eſt dare Deo,quod dedignatur homo,relatum à Rebuf. in prax. tit. de diſpenſat. cum corpore vlciatis. num.1. Experientia tamen vidimus, quã plurimos etiam preſtantes viros, propter mulierum ſolam pulchritudinem periiſſe, alios verò matrimonia cõtraxiſſe cum mulieribus diſſolutis,vt proſequitur Guilliel.Benedict.in c.Raynunt.in verb.cuidam Petro tradid.ex num. 30. Quod refero nam de nimia vxorũ pulchritudine curandum non eſt.vt trad.Tiraquel.l.2.conn. ex num. 70. Guil. Bened. in d.verb. cuidam Petro trad. ex num. 29. pulchrè Io.Faber,in rubr. inſtit. de nuptiis. num.2.Maſcard.vol.1.de probat. concl. 61. num.2.Caſſen.conſuet.Burg.rubr.4.in principio. in ñum.23. & vide eundem ex num. 21. ſi prudenter vxorem ducere vellis.

IN gloſſ.Fornicatione. De materia iſtius gloſſæ, An ſcilicet magis peccet, qui cum formoſa quam cum deformi muliere fornicatur. videndus eſt Abbas in cap. cum quidam num.2.& Felinus num. 7. in fin.de iur. iuran. Chriſtophorus Porcus in §.1. inſtit. de iure naturali.num.7.verſ. finaliter quæri

tur, qui versiculus in aliquibus libris reperi
tur in num.16. Tiraq. l.2.conn.num.12. Guil
liel.Bened. in d. verb. cuidam Petro trad.
num.28. Mich. Gribaldus.tract.de homicid.
in princip.pag.5.num.4.in fin.Iaſ.§.ex ma
leficiis.inſtit.de actionib.num.13.

AD TEX. IN CAPIT. tanta 86. diſt.

COLLECTAN. 9.

SVMMARIVM.

1 *Terminorum vel confiniũ motores qualiter puniantur.*
2 *Confines terminorum quo modo probẽtur.*
3 *Vnius teſtimonio, An & quando fides adhibeatur?*
4 *Tacens An videatur conſentire?*
5 *An & quando in delictis parcatur ſenectuti, & plura de ſenectute, & in qua ætate quis dicatur ſenex.*

1 IBI *terminos poſſeſſionis.* Terminorum vel confinium motores, quibus mulctentur pœnis tradit Felin. in c. quia indicãte, de præſcript.num.2.Abb.c.ex literis nu.13. & Dec.num.77.de probation.Iul.Clar.lib. 5.§.fin.q.83.num.10.Menoch.de arbitr.caſ. 393.Boſius in prax.titul. de termino moto. Hierony.de Monte,de finib. regund. c.34. Iod.Damhouder.in praxi.c.127.

2 ET confines terminorũ quo modo probentur, tradit Burſat conſil.80.ex num.2.& conſil.235.ex num.1.Dec. conſil.42. ex nu. 10.Nat.conſil.235.n.7.Pariſ.conſil.104.vol. 1.ex n.24.Campeg.tract.de teſtib.reg.356. Guido Pap.deciſ.193.Alp.Azeu.lib.3.nou. recop.tit.5.l.16.num.1.latè Hier. Monte ſupra ex c.50.Franc.Viuius.lib.2. com. opin. 144.Becius in add.ad Iaſ.conſil.34.vol.1.in lit.H.Menoch.conſil.147.ex nu.1.Aymon Crauet.de antiq.temp.1.p.§.ampliatur nũc. ex num.6.

3 IBI *ſed ſi filius.* Quærit gloſ. hîc An dicto vnius teſtis credendũ ſit,pro quo vltra textum in c.23.licet vniuerſis,de teſtib.vidẽ dus eſt Dueñ. reg.84. Corraſ.lib.3.Miſcel. c.7.Vol.1. com. opin.pag. 335. verb. teſtis vnus. Iul.Clar.lib.5.§.fin. q.21.num.2. & q. 22.ex num.2.Burſat.conſil.116.num.14.Mãtua.ſingul.115.dicto.Roman.ſingul.707.An Papa, Lib.3.reg.iur.ciuil.& Pont. pag. 88. verſ.cauſa quę terminatur,& in lib.18.pag. 900.verſ.teſti vni. & latiſsimè pag.911.verſ. ſic.teſtis vnus. Abb.c.2. num.7. de probat. Menoch.de preſump.lib.1.q.86.Ioſ.Ludo. in commun. concluſ. tit. de teſtib. concl. 1. Couar.in pract.c.33.num.3.verſ.his accedit. Bellon.conſil.57.num.7.Alciat.in.l. qui accuſare.num.18.C.edend.Boer. deciſ.211. n. 16.& 20.Siman. cath.inſtit. c.64. ex num. 31.Tiraq.retr.lin.§.1.gloſ.14.num.50. Burſat.conſil.63.num.3.optimè Paul. Fuſc. ſingul.20.lit. C. Cauallin.in ægid. conſtit. lib. 4.c.1.in gloſ.probandũ,num. 39. pag. 207. Nellus à Sancto Gemin.tract. de teſtib.1.p. num.85.& in eod.tract. Cãpeg.reg.193.Baptiſta à Sancto Blaſio. in rep.rubr.Decreti. num.134.Ant.Gabriel.lib 1.com.tit.de teſtib.concl.1.Paul. Granut.Theorem.1. n.5. Petr.Magdal.de num.teſtium in teſtamen. 1.p.c.1.ex num.34. Iacob.Bennius de priui leg.Iuriſcon.1. p. priuileg.20. Ant. Scapp. de iure non ſcrip. lib.3. c.63. & lib.5. c. 82. Rolan.conſil.13.volum.4.num.22.

AN autem teſtimonio ſolius Principis ſtandũ ſit vide DD.c.cum à nobis,de teſtib. & plures ex proximè citatis DD. Iul.Clar. d.§.fi.q.53.n.21.Lancel.Conrad.templ.omnium iud.lib.1.c.1.§.4.tit.de præſtan.& poten.Imperat.verſ.aſſertioni ſoli Imperator. ſtabitur ex num.1.fol.77. Quid autem ſit dicendũ, ſi deponat de his quæ vidit antequã eſſet Princeps vel Papa, vide gloſ. verb. promiſiſſent,in c.ad Apoſtolicæ de re iudic. in 6. gloſ. verb. ſtatuit. c. vnic. de renun. in 6.Crot. de teſtib.6. p. num.14.

4 IBI, *tacemus.* Quærit gloſ. hîc, An ſemper qui tacet cõſentiat, de quo eſt textus,& ſcriben.in reg. qui tacet. de reg. iur. in 6. & videbis Gerar.ſingul.36. latiſsimè Iaſ.in.l.quæ dotis.ex num.60.ff.ſol.matr.latè Felin.in c. non ne. ex nu.10.de præſcmp. Abb.c.cõtinebatur.n.9. de his quæ fiunt à prel.Camil.Borrel.in Regia Arag.§.5.gloſ. 1.n.11.Ioſ.Ludou.deciſ.9.Peruſ. ex nu.21. Sebaſt.Medic.in tract. mors omnia ſol.2.p. cõcl.5.n.21.optimè Cauallin.in Milleloq 453 Corſet.ſingul.taciturnitas. Ant. Scapp. de iure

iure non ſcrip.lib.5.c.101.Alph. Azeuedo, ad Cur. Piſan.lib.4.c.6.num.31. Lucer. inquiſ.verb. taciturnitas, vbi Pegn.in addit.

5 IBI *canis tuis parcimus.* An & quando in delictis parcatur ſenectuti, vide Menoc. de arbitr. caſ.329.ex num.20.Baeza de inopẽ deb.c.7.ex num.13. Tiraq. de pœn. c. 8. Iul. Clar.§.fin.q.60.num.6.Plaza de delict. c.32.ex num.15.Siman.in Enchirid.tit.47. num.12.& de cath.inſtit.c.17.num.15.Et ſenectus eſt venerãda & plures ſenectutis laudes, vitia, incommoda & priuilegia refert Matienz.in dial. relat. 3.p. c.58. ex num. 7. vſq; ad num.19.latiſsimè Tiraq.de primog. in præfat.ex num.79.& ex num.212.Iacob. Port.conſil.70.Caſten.catal.gloria mun. 11. p.conſid.17. Guillier. Bened. in c. Raynut. verſ. adiectæ impuberi. ex num. 69. Alph. de Azebed.ad Cur. Piſan.lib.2.c.4.ex num. 8.Plaz. d.c.32.num.16.Tiraq.in.l. 6. conn. ex num.6.optimè Gomez in reg.de infirm. reſig.q.7.Did.Perez.lib.4.tit.1.l.4.in gloſ. ſeſenta años:vbi etiam qua ætate quis dicatur ſenex,de quo etiam Auiles in c.19.Prætorum,in gloſ. vno de los Regidores, num. 2.Menoch.de arbitr.caſ.59.grammat.deciſ. 34.num.4.& magna ſenectus eſt morti ſimilis, ex Sebaſt.Medic. tract. mors omnia ſolutit.1.p.num.140.

AD TEX. IN CAP. In apibus 7.q.1.

COLLECTAN. 10.

SVMMARIVM.

1 *An regna melius conſeruentur in vno quam in pluribus Regibus?*
2 *An duo poſſint eſſe Summi Pontifices in eodem tempore?*

1 ALLEGATVR iſte textus ad hoc quòd ſicut in apibus vnus eſt Princeps, ſic Regna melius conſeruantur in vno, quam in pluribus Regibus,& ſic Regnum vni tantũ eſſe deferẽdum: de veritate tamen diſſerit. latè Lancel. Corrad.templ.omniũ iud.lib.1. c.1.§.1.verſ.Anvnus tantũ ſit eſſe ve debeat Imperator fol.9.Xuarez in l.quoniã.in decl. leg.Regni.num.18.pag.191.Siman. de primog.lib.1.c.5.& c.6.Felin.c.quæ in Eccleſiarum.num.90.de conſtit.Abb.c.licet.n.9. de vot.Gomez.l.40.Tau. num.6.Rojas de ſucceſ.c.5.ex num.23.Couar.in pract.c.1.n. 5.Pinel.l.1.C.bon.mat. 3.p.ex num.16.Petr. Marti.in c.afferte de præſumpt. in verb. diuidite infantem.num.15.Simanc. de cath. inſtit.c.45.num.9.Bellug.in ſpec.Princip. rubr.14.§.veniamus.num.25. verſ. nec obſtat.Portius conſil.167. num. 42. Decianus conſil.19.num.25.vol.3.Scotus reſpon.1.n. 231. lib.1.tom.1.Humada l.7.gloſ.4.tit.1.p. 2.Tiraq.de primog.q.4.ex num.21.& q.17. in 4.opin. ex num.20.Natta conſ.289. n.2. Couar.in reg. peccatũ 2.p.§.9.num.5.verſ. ad idem fecit (vbi emendat etiam literam iſtius textus) Nauar. in c.nouit.de iudic.notab.3.ex num.151.& num.174.Petr. Greg. in ſynta. iur. lib.18.c.2.nu.6.& lib.47.c.15. ex num.24.& in ſynta.artis mirabilis.tract. de iure polit.lib.2.c. 4. Secundũ quos licet non deſint aliquot reſpectus,ob quos bonũ eſſet vnumquodque Regnum à ſuo peculiari Rege gubernari, non tamen concludunt malũ eſſe, multa regna per vnum Regem gubernari, imo dicũt quod longè vtilius eſt multas Ciuitates & Regna, ſibi mutuo eſſe anexas ſubdiq; vni regimini ſiue Ariſtocraciæ,ſiue Democraciæ,ſiue Monarchiæ quã pluribus,eò quòd facilius ſe ſe tueri poterũt ab hoſte cõmuni, quia fortior eſt virtus vnita ſe ipſa diſperſa,& quod audẽtius & apertius faciẽs iuſtitiam oppreſsis,maleficos punient, aliena tenẽtes ad reſtitutionẽ cogẽt, & ne capiant,arcebunt ſeditiones,& factiones extinguent. Videmus namq; ex pluriũ etiam optimatũ gubernatione,odia ſeditiones,& cędes oriri,ſic cõmodius & pacatius res per vnum,quã per multos geritur.& expeditur.l.3.§.apparet.ff.de adminiſtr.tutor. l.2.§.nouiſsimè ff.reg.iur.& regimen Monarchiæ omnium aliorum, eſt optimum iuxta quod Lib.2.Iliados Homerus cecinit, nõ bona multorum ditio:Rex imperet vnus.& ex Quinto Curtio Imperiũ quod ſub vno ſtare poteſt dum à pluribus ſuſtinetur ruit.

2 EX quibus etiam dicunt Doctores,nulla ratione fieri poſſe vt duo ſint Papæ eodẽ tempore,etiam ex vrgentiſsima cauſa.vt latè Nauar.in dict.3.notab.num.1.& 2.latiſsimè

Alban. de potest. Papæ & Concil. 1. p. ex num.16. Sot. in 4. dist. 24. q. 2. art. 5. Mich. Aniñon de vnit. ouil. & pastor. c. 11. à nu. 4. & 8. & in c. 12. à num. 9. Albar. Pelag. lib. 1. de plan. Eccl. c. 11. Abb. in c. nouit. de iudi. num. 12. Pinell. in d. l. 1. 3. p. num. 16. vers. ad summum autem, Siman. cath. instit. c. 45. ex num. 10. Cauallin. in ægidia. constit. lib. 2. c. 55. in glos. A. pag. 146. latissimè Cordou. lib. 4. quæst. 1. propos. 8. ex pag. 236. iux. fin. Lancel. Conrrad. templ. omnium iud. lib. 1. c. 1. §. 1. verb. An vnus tantum sit esse ve de beat Imperator, num. 9. fol. 10. & pulchrè in lib. 2. c. 1. §. 2. q. 3. verb. An duobus elect. in Pontif. per totũ. & maximè ex num. 10. fol. 119. Tiraq. de primog. q. 17. in 4. opin. num. 21. Et plures esse Pontifices in eodem tempore esset contra vnum articulum nostrę fidei, scilicet, vnam sanctam Catholicã Eccle siam, ex Camil. Borrel. in Reg. Aragon. §. 2. glos. 1. num. 333. & idem attestantur Tiraq. in d. num. 21. & alij supra Nauar. in §. in leuitico. num. 12.

AD TEX. IN CAP. Rogamus 24. q. 1.

COLLECTAN. II.

SVMMARIVM.

1 *Summus Pontifex est caput Ecclesiæ.*
2 *Ad Papã pertinet decidere quæstiones fidei*
3 *An possit Summus Pontifex alicui cõmittere potestatem statuendi de fide?*
4 *An Sedes Apostolica, de iure Diuino debeat residere Romæ?*
5 *Sedes Apostolica stetit Auinione, & rationes ob quas, ex Auinione fuit translata Romam.*
6 *Sanctus Petrus subiit Martyrium Romæ.*

1 IBI, ipse enim est caput totius Ecclesiæ. Vide Mich. Aniñon de vnit. ouil. & past. c. 21. & c. 22. Albar. Pelag. lib. 1. de plan. Eccles. c. 24. Sebast. Medic. in sum. omniũ hæres. 1. p. verb. Papa. & 3. p. in tit. incip. hæreticorum pertinácia conuincitur, post principiũ. pag. 757. Lancel. Conrad. templ. omnium iud. lib. 2. c. 1. vers. Religionis Christi obser. num. 3. Domin. Bañes 2. 2. q. 1. art. 10. col. 129. vers. pro decisione. Selu. de benef. 2. p. q. 2. nu. 14. pulchrè in Vol. 1. com. opin. pag. 364. verb. Ecclesia. Cordou. in quæst. Theol. lib. 4. q. 1. propos. 8. Gaspar Casalius lib. 3. de Cœna & Calice Domini. c. 18. Alph. Mendoça, in quodlibet. q. 4. scholast. ex vers. si vero. ex pag. 301. Pegn. 1. p. direct. schol. 17. Cassen. in 4. p. Cathal. glor. mund. consid. 7. Pal. Rub. de reten. Regni Nauar. 2. p. §. 4. D. Antonin. 3. p. tit. 22. c. 4. §. 1. Mich. de Medina lib. 7. de recta in Deum fide. c. 24. latè Siman. cath. inst. c. 45. à num. 2, & à
2 num. 24. Et an solũ ad ipsum pertineat decidere quæstiones fidei, vltra DD. in c. maiores. de Baptis. est videndũ Rojas singul. 147. latè Alban. de potest. Papæ, & Concil. 2. p. ex num. 3. & 45. Sebast. Medic. in sum. omniũ virtut. tit. 3. q. 13. Andr. Gambar. lib. 2. de offic. & potest. leg. num. 218. Simanc. in d. c. 45. num. 32. Castr. lib. 1. de iusta hær. pun. c. 5. post med. & latissimè in c. 6. An Papa
3 possit alicui cõmittere potestatem statuendi de fide, ita vt ea quæ à Legato Papæ fuerint circa fidẽ definita sint ab omnibus, pro vera fide tenenda? pro qua etiam quæstione est videdus Domin. Bañes 2. 2. q. 1. art. 10. col. 155. versic. qua propter, & ibid. etiam in d. art. 10. Petr. de Aragon pag. 85. Alban. in d. 2. p. ex n. 41.

4 IBI, iubente Domino, Romã translata. Considera ex his verbis, An Sedes Apostolica ex necessitate præcepti iuris diuini debeat residere Romę, vt per Abb. in c. per venerabilẽ qui fil. sint legit. n. 18. Siman. de cathol. inst. c. 24. num. 15. Palat. Rub. de reten. Regni Nauar. 2. p. §. 4. col. 3. Mich. Aniñon de vnit. ouil. & past. c. 18. ex num. 1. & in c. 21. num. 22. vers. & ita Anacletus. Sot. in 4. dist. 24. q. 2. art. 5. in fi. optimè Petr. Magdal. de numer. testiũ. 1. p. c. 3. ex num. 83. Cosin. in pragm. sanct. in glos. verb. curiã. in §. cui rei. in tit. de collation. fol. 175. in fin. Roman. Consil. 352. num. 17. latissimè Cordou. lib. 4. quæstion. q. 1. propos. 8. ex pag. 237. vers. sed vtrum sedes ista. Rebuf. in concor. tit. de mandat. Apostol. §. 1. in principio, in glos. Romanus Pontifex. Iacobat. de Cõcil. lib 8. art. 6. pag. 535. in vers. & ad præmissa, Melch. Cano de loc. theol. lib. 6. c. 8. vers. de inde illud. pag. 235. Rodul. Cupers. in c. oportebat

rebat. 79. dist. in §. Papa Romæ magis. pag. 37. & in §. sequitur, ex num. 16. pag. 107. & in §. Diuo Petro ex n. 9. pag. 142. Albar. Pelag. lib. 1. de plan. Eccl. c. 32. Selua de benef. 3. p. q. 8. num. 12. Conrrad. templ. omniũ iudic. lib. 1. c. 1. §. 1. q. 2. ex nu. 2. Altamiran. de visitat. verb. non obstantibus ex num. 35. latissimè & pulchrè doctissim⁹ Alph. Mendoça in quodlibet. q. 4. scholast. per tot. Turrecremat. lib. 2. summæ c. 40. ad fin. vers. ad tertiã. Videmus tamen & passim nobis referũt Historiæ quod per septuaginta annos parum plus stetit dicta sancta Sedes Auinioni apud Francigenas, vt tradit Illescas 2. p. Histor. Pont. lib. 6. c. 1. & c. 7. Petr. Mexia in sylua varię lect. lib. 2. c. 6. Gilbert. Genebrardus Chronograph. lib. 4. in 14. sæculo. in anno 1305. Ioan. Rioche in compen. temporum & historiarum, lib. 5. c. 9. Romanorũ Pontificũ. Caballin. in AEgid. constit. lib. 1. c. 22. in glos. A. pag. 39. Antonin. 3. part. histor. tit. 21. c. 1. vbi refert rationes ob quas à Pontifice Clemen. 5. fuit translata Sancta Sedes Auinioni, & inter alios optimè Platina in vita Grego. 11. tradit quam ob causam Romæ fuit restituta à præfato Gregor. 11. de quo etiã est videndus Lelius de Zanchis de priuil. Eccl. in 77. priuil. num. 9. latissimè tamen Aniñon supra in c. 18. & in c. 19. & Menoch. de arbitr. cas. 423. num. 18. recẽsent rationes ob quas Sũmus Põtifex, post translationem de Antiochia, Romæ residet,
5 quæ est caput mundi, & in qua Beatus Petrus subiit Martyriũ, vt tradit Palat. Rub. supra, Simanc. d. c. 24. num. 15. Aniñon supra in c. 17. ex num. 4. in fi. Couar. lib. 4. var. c. 14. n. 12. Melch. Cano de locis Theolog. lib. 11. c. 4. pag. 327. conclus 3. Ant. Cordou. in lib. 4. quæst. 1. propos. 8. pag. 136. col. 1. in fin. latè Petr. Galesinus in notation. ad Martyrolog. tertio Calen. Iulij fol. 125. Alph. Mendoça. in quodlib. in q. 4. scholast. ex pag. 310. in fi. Petr. Magdalen. de num. test. 1. p. c. 3. num. 83. Rodulph. Cupers. in c. oportebat. 79. dist. in §. Papa Romę ex num. 8. & id probat etiam textus in c. Sacrosancta. 22. dist. & aduersus errorem cuiusdam hæretici dicẽtis B. Petrum non fuisse Romæ, cumulauit multa Sebast. Med. in sum. omniũ heres. 2. p. verb. Petrus, pag. 614. latissimè Georgius Scherer. in lib. an sit verũ quod Romæ fœmina Pontifex fuerit. argumento. 3.

AD TEX. IN CAPIT. Inter hæc sanctitas. 33. q. 2.

COLLECTAN. 12.

SVMMARIVM.

1 *An pater vel maritus, possit impunè occidere vxorem seu filiam, & adulterum deprehensos in adulterio.*
2 *Et quid quando adulter est Clericus?*
3 *An maritus possit abscindere virilia Clerico adultero, & sic summere de eo vindictam?*
4 *An maritus possit mandare alicui, vt occidat vxorem suam & adulterum?*
5 *An maritus possit occidere vxorem adulteram, quando ipse est etiam adulter?*
6 *An de adulterio vxoris possit transigi? vel maritus recipere pecuniam ne eam occidat?*
7 *An sponsus possit occidere sponsam adulteram?*
8 *Maritus occidẽs vxorem adulteram, An lucretur eius dotem?*
9 *Maritus reconciliando sibi vxorem, An eam liberet à pœna mortis, in qua propter adulterium fuit condemnata, & alia circa hanc materiam?*
10 *Requisita de adulterio, An possit licitè requirentem decipere, vt damnum vel iniuriam ipse patiatur?*
11 *Occidens vxorem adulteram, An incurrat impedimentum, ne secundam ducat vxorem?*

1 DE hũc textũ disputari solet quæstio illa, An & quãdo maritus vel pater, possit impunè, & absq; peccato occidere vxorem seu filiam & adulterum deprehensos in adulterio, idq; ei in foro conscientiæ liceat. pro qua quęst. est videdᵍ Iul. Clar. §. homic. ex num. 48. latissimè Couar. in 4. 2. p. c. 7. §. 7. ex princ. Sot. in 4. dist. 37. q. vnic. art. 3. Anton. Gomez. l. 80. Taur. ex num. 51. pulchrè Horat. Carpanius ad c. homicida, ex numer. 518. Petrus Sanchez histor. moral. optimè

optimè.2.p.tit.dela vida de Catõ.§.15.verſ. y no ſe ſigue de aqui fol.125. Plaz.de delict. c.36.num.12.latè Mench. lib.1.controu.vſu freq.c.8. Lib.1.regul.iur.ciuil.&põtif.pag. 74.verſic.limita ſecũdo.Candelabr. Eccl. tit.de irregular. ex homicid. ex num. 217. optimè Gutierrez.in pract.lib.2. q. 1. num. 22.Spin.ſpec.teſtam.in gloſ.19.princ.num. 14. Hieron.Portol.in Schol. ad Molin. §. adulterium ex num. 15. Alphan. in collect. num.138.Palud.in 4.diſt.37.q.2.ex num.4. Felin. in c. Eccleſia Sanctæ.de conſt.n.42. &in c.placuit. de præſcript. n.2.Abb.in c. veniẽs el 2.de ſponſal. n.8.& in c.ſi vero.el 1.de ſenten.excom. num.10.vbi addit. in litera F. Boer.deciſ 398.n.2.& deciſ.317.nu. 13.Angel.de Malef.verb.che ai adulterato. per totum.Nebiz.in ſyl.nupt.lib.1.ex n.83. Tiraq.l.9.conn. num.4.& in.l.13.num. 15. Iod. Damhoud.in prax. c. 89. ex num. 23. Carrer.in prax.tit. de homicid.§.nono excuſatur.ex num.1.fol.197.Martin. del Rio. in rep.l.tranſigere.2.p.ex num.97.C. de trã ſaction.Menoch.de arbitr.caſ.482 ex num. 3.Conrad.lib.1.c.9.de Prætore.§. 3. tit. de adulteriis.nu.19.Rolan.conſil.34.uol.2. Cephal.conſil.305.Bonacoſſ.com.opin. crimi. verb.adulter cũ vxore. latiſsimè Medin.C. de reſtit.q.3.in.4.cauſa. verſ. ex dictis vna oritur dubitatio.fol.16.Pedraz. in Sum. in præcep. Decalog.fol.45.verſic.2.ſi matò aſu muger.Paul. de Palacio in Euangel. Matthæi.c.5.fol.57.col.4.Petr.Nauarra tom.1. de reſtit.lib.2.c.3.ex num.220. Did. Perez. lib.5.tit.3.l.1.pag.149.col.1.verſic. vnde infertur.& lib.8.tit.15.l.2.pag.292.col.2.verſ. præterea queri poteſt. Io.Martinez de Olano in antinom.in litera M. num.22.&in epilogo legum correct.num.135. latè Matienz. lib.5.recoll. tit.8.l.6.in gloſ.1. ex num. 10. Stephan.Gaeta in rep.c.ad limina.30.q.1.in §.4.nu.421.Ant. Cord. de Lara in.l.ſi quis à liberis.§.Idem Iudex ex num.66.ff. de liber.agnoſcen.Vol.1.com.opi.pag.528.ver.

2 adulterum cum vxore,& ibi etiam.An maritus impune occidat Clericum adulterum. de quo videbis Ant.Gomez in d.l.80.num. 55.Ioſ.Angl.Flor.Theol.in q. de excõmunicatione.pag.58.verb. Clericum in adulterio.Ant.Bernad.in ſum.c.32.num. 26. verſ. el 18.ſi lo hallò. Nebiz. in ſyl. nupt. lib. 1. num.100.Candel. Eccl. ſupra n.218. & in explanat.Bullæ num. 124. Damhouder. in d.c.89.num.52.tex.& DD.in c.3.verſi.nec ille de ſent.excom. plures ex DD. vbi ſupra Couar.in d.c.7.§.7.ex num.10.

3 MARITVS autem An poſsit etiã abſq; metu excommunicationis abſcindere virilia adultero etiã Clerico,& ſic ſumme re vindictã de eo?eſt vidēd. Did. Perez lib. 8.tit.19.l.44.pag.393. verſ. adde vltra autorem.Rebuf.in.l. ſpadonem de verb. ſign. verſ.limitarem etiam.Et quod talis caſus in facti contingentia euenerit referunt Bern. Diaz.in prax.c.79.in fin.Plaz. de delict. c. 25. nu. 13. Couar. in clem. ſi furioſus 1.p.in princip.num.6.Did.Perez lib. 8.tit.15.l.2. pag.311.col.1.verſic.quod in practica notandum eſt.Et quãuis talis maritus ſic mutilans Clericum non incidat in excommunicationem,peccat tamen. vt per Sylueſt. in ſum. verb.excommunicatio el 6.num.6. verſic. decimo in eo & per Clauaſſ.in d.verb.excommunicatio.num.6.

4 AN tamen pater vel maritus poſsint alteri cõmittere vel mandare vt occidãt adulteros?trad. Bern. Diaz,in reg.534.vbi etiã Salzed.Lauren.Chirchou. in cõmun. opin. centur.5.concl.68.& concl.74.Iul.Clar.§. homicidium num.51.Carrer.in d.§.nono excuſatur.num.11.Couarr.in d.c.7 §.7.num.5. Matienz.in dial. rel.3.p.c.22 n.19.Io. Gracian.reg.203.in princip.& in num.2.Tiraq. retr.lin.§.26.gloſ.1.num. 70. & in n. 71. ait quod licet,alteri ſemper mandare nequeat, bene tamen poteſt amicos, & ſocios ſibi adſciſcere & adhibere ad hanc executionem. vt per Io.Gracian ſupra num. 1. An autem filiam repertam in adulterio poſit occidere pater qui eam non habet in poteſtate vide Pinel.in 2.p.rubr.C.de bon.mater.num.19. Iod.Damhouder d.c.89.num.28.Io.Martinez de Clano in antinom.in litera P. num. 11.Did.Perez lib.8.tit 13.l 4. pag. 263. in gloſ.con ſu hija. Vbi etiam quid de fratre.

5 ET An maritus putatiuus poſsit occidere vxorem repertam in adulterio? tradit Tiraq.in ll. conn. gloſ. 8. num.245. Et An maritus poſsit vxorem adulteram occidere ſi ipſe habeat concubinam, vel ſit adulter. eſt vidēdus Did.Perez,lib.8.tit.15.l.2.pag. 312.col.2.in fi. Neuizan. in ſyl. nup. lib. 1. num.104.

6 ET An licite maritus recipiat pecuniam

niam ne occidat adulteros, eſt videndus Anton. Cordou. tractat. Caſ.de conſcien. q. 77.Et de adulterio vxoris an poſsit tranſigi vel paciſci.optimè Corraſ.lib.2.Miſcel.c.1. Iul.Clar.lib.5.§.fi.q.58.num.11.Martin.del Rio in rep.l.tranſigere C. de tranſact 2.p. ex num.67.Alciat.lib.5. paradox.c.8.Ber. Diaz reg.766.vbi Salz.Abend.reſpon.24. num.8.& in lib.1.de exeq. mandat.c.22. n. 5.Mich.de Palacio, de contract. lib.5.c.8. pag.451.verſ.porrõ autẽ ſub adulterio.Ant. Scapp. de iure nõ ſcrip.lib.5.c.130.num.4.

7 AN autẽ ſponſus poſsit occidere ſpõſam inuentã in adulterio,eſt vidēdus Felin. in c. paſtoralis.de iudic. nu.5. verſ. cõſidera.Iul. Clar.§.Adulteriũ num.8.verſ. ſed hęc omnia.& in §. homicidiũ num.49.verſ. quod tamen.Abend. reſpon.10. num.1. & reſp. 24.num.6.verſ.aduertendũ.gloſ. verb. ſpõſam in c.25.quemadmodum de iur.iuran.

8 ET an maritus occidẽs propria auctoritate vxorem adulteram lucretur eius dotẽ. videbis Iaſ. in l. ſi ab hoſtibus §.ſi vir.num. 11.ff.ſol.matrim. vbi etiã communiter ſcribentes.Iul.Clar.§.homicidiũ.num.22. verſ. & hæc concluſio. Roland. de lucro dot. q. 61.Gomez, l.80.Tau.num.63. Caballin. in AEgidian. conſtit.lib.4.c. 69. in gloſ. C. pag.299. Ant. Cord. de Lara in l. ſi quis à liberis.§. idem Iudex.num.42. ff. de liber. agnoſcen.Matien.lib.5. recollect.titul.8.in l.6.in gloſ.1.num.10.Couar.in 4.2.p.c.7.§. 7. num.7.

9 ET maritus reconciliando vxorem, an eã liberet à pœna mortis ĩ qua propter adulteriũ fuit à iudice condemnata.Boer.deciſ. 398.ex num.3. Et quod talis maritus ſit bigamus & non poſsit promoueri ad Sacros ordines.habes in c.3.ſi vir. de adulter. Et ille cuius vxor facit quæſtũ ſui corporis ſiue vir ſciat, ſiue non,quare dicatur cornutus, Did.Perez lib.8.tit.19.l.44.pag.393. col. 2.& dicit Felin. in c. cum dilectus.num. 9. de calumniat. quod mariti ſapientes portãt

10 cornua in pectore,fatui in frõte. Et vxor requiſita ab aliquo,de adulterio cõmittendo,ſi reuelauit marito ſuo an poſsit licitè requirẽtem decipere vt iniuriam vel mortem patiatur.vide Gomez.l.80.Tau.num.65.Abiles c.52.Prętorum,in gloſ. incurra.nu. 2. Petr. Marti.in c. afferte.de preſump. verb. afferte,2.p.num.1.

11 ET An vir occidẽs vxorem adulterã, incurrat impedimentum ne ſecundã ducat vxorẽ? vide Matien.lib.5.recol.tit.1.de matrim.in gloſ.1.rubricæ.num.139. Veracruz ſpec.cõju.1.p.art.24.& ex Mãdoſ. in prax. tit. de ætate minor, c.2.num.6.Mulier prægnans ſi accuſetur de adulterio eius accuſatio differtur,donec pariat ne fiat prejudiciũ naſcituro.iux.l.ſi vẽtris ff.de ventre inſpic.

AD TEX. IN CAP. Quicunque intra 11. q. 3.

COLLECTAN. 13.

SVMMARIVM.

1 *De pœnis aduerſus eum, qui ſtat per annum in excommunicatione.*

2 *De pœnis permanentium per menſem in excommunicatione.*

1 ADVERSVS eum qui ſtat per annum in excommunicatione plures pœnas cumulant, Nauar. in Man. lat. c.27. num.10. verſic.tertium.Abb.in c.1.de iudi.num.24. Abb.num.7.DD.& gloſ.verb. non poteſt c. contingit. de col. & contum. pulchrè Paul.Fuſc.ſingul.46.lit.E.Concil. Trident.Seſſ.25.de ref.c.3.optimè Mandoſ. in annal.caſib.ex num.90.& in prax.tit.de ingratitud.c.5. Felin. c.1. num. 8. de iudic. Abb.in c.grauem.num.3. & 7. & ibi gloſ. verb.hæreticè, de pœnis.Iſernia de ſtatutis & conſuetud.contra libert.Eccl.num.10.& ibi add. in litera H. Mandoſ. in reg. 10. de annal. §. annales caſus, verſic 23.excõmunicatus.latiſsimè Menoch.de arbitr.caſ.416. ex num.3.Grauat.ad Octauian. lib.8. c. vlt. ex num.42.Couar.in c.alma mater.1.p.§.7. ex num.10.Siman.cath. inſtit. c.14. ex nu. 2.& c.27.num.4.Dueñas reg.153.verſic.4. amplia.Paul.Fuſc.de viſitat.lib.1.c.29. n.2. Foller.in prax.can.2.p.c.10.ex nu.29.Lauren.Chirchou.in cõmun.opin.cẽtur 2.cõcl. 24. Siman. in Enchirid.tit.55.num.2.optimè Fran.Viuius lib.2.com.opin.103.latè Rebuf.in rep.c.poſtulaſtis de cler.excom.miniſtr. ex n.108. Bern. Diaz in prax. c.142.

n.2.latè

n. 2. latè Salzed. inprax. c. 116. ex n. 4. latè Humada, l. 32. tit. 9. part. 1. glos. 2. ex prin. fol. 92. Rojas singul. 60. ex num. 2. & singul. 2. vers. Sed supradicta. Neuiz. in syl. nupt. lib. 3. n. 41. post princip. Zanchin. de heretic. c. 9. n. 3. Rebuf. in prax. tit. declaratio noue prouisio. verb. teque absoluentes. num. 10. Pegn. in 2. p. direct. Schol. 13. & Schol. 53. & pulchrè in 2. part. Repertor. Inquisit. quæstione. 47. Maranta de ordine Iudicior. 6. p. c. de Contumacia n. 35. Did. Perez lib. 8. tit. 5. l. 1. pag. 183. col. 2. versic. Et excommunicatus persistens. & in d. lib. 8. tit. 19. l. 9. in glos. Estuuiere descomulgado. Gigan. consil. 141. ex n. 1. Capel. Tolos. decis. 366. incip. Item anno Domini. & ibi Aufred. Romanus singul. 307. incip. De hoc heri fui. vbi optimè Gabr. Saray in addi. Cassan. Consue. Burg. rubr. 2. §. 1. vers. Sexagesimus septimus, col. 358. Io. Martinez de Olan. in Antinom. in litera E. n. 28. & in Epilogo leg. correct. n. 4. Hier. de Monte var. iur. q. 17. n. 19. Bursat. cons. 90. vol. 1. n. 31. Rolan. cons. 46. vol. 1. n. 37. Pgn. in 3. p. Direct. Schol. 69. col. 3. vers. aduenientè autem die. & col. 6. vers. Sententiam diffinitiuam taliter. Felician. de Censur. tit. de Depositi. ac degrad. c. 13. vers. Eadem pœna, pag. 308. Sebast. Medic. in Sum. omnium hæres. 1. p. q. 9. vers. septimũ delictum est. optimè Gaspar Caballin. in AEgid. constit. lib. 3. c. 24. in glos. Sustinuerit. pag. 178. pulchrè Boer. decis. 290. n. 3. latè Io. Gutierrez lib. 1. Canon. quæstio. c. 12. vbi etiam latiss. agit de pœnis permanentium per mensem in excommunicatione, de quo Salz. in d. c. 116. n. 6. pag. 392. Humada supra n. 4. Olã. in antinom. lit. E. n. 28.

AD TEX. IN CAP. Ofius, 56. dist.

COLLECTAN. 14.

SVMMARIVM.

1 *Plura de filiis spuriis & illegitimis.*
2 *An spurius vel illegitimus, possit esse Summus Pontifex, vel Cardinalis, vel Rotæ Auditor?*
3 *Spurij vel illegitimi, an retineant nobilitatem parentum?*
4 *Spurij & illegitimi quomodo succedant in bonis parentum, & causa quare peiores esse solent legitimis?*

1 HIC textus communiter allegari solet, ad probandum illegitimos seu spurios, multis magnisq; animi virtutibus, diuinarum ac humanarum literarum scientia, fortitudine, consilio ac prudentia quandoq; pollere, & sic de ipsorum laude; & similiter multa specialia, aduersus ipsos illegitimos, multisq; Priuilegiis priuari, tradunt, optimè Paleot. de not. & spur. c. 55. & c. 56. & latiss. in c. 66. Cassan. Cõsue. Burg. Rub. 8. §. 3. ex n. 5. & 9. Rojas de succes. c. 15. ex n. 8. & in c. 20. Lancel. Conrrad. templ. omniũ iud. in tract. de Duello 3. p. cõcl. 74. n. 11. fol. 42. c. Si gens Anglorum, infra eod. Quesada diuer. quæst. iuris, c. 6. ex n. 8. Spin. Spec. testam. in glos. 16. prin. ex n. 7. Corras. in paraphr. sacer. 3. p. c. 2. optime Cassan. Cath. glor. mund. 11. p. consid. 15. Neuiz. in Syl. nupt. lib. 3. §. est nubendum, ex n. 15. Paul. Fusc. singul. 17. lit. B. Hyppol. de Mars. singul. 478. Iacob. Benius, de Priuileg. iuris cõsul. 3. par. priuil. 64. ex n. 6. Hyp. Mars. de Columna de Eccles. reddit. orig. 2. p. c. 18. Andr. Gambar. de Offi. & potest. legat. de latere, lib. 7. ex n. 104. & ex n. 116. Camil. Borrel. in addit. ad Bellug. in Spec. Princ. Rubr. 7. in litera K. Rebuf. in prax. tit. de dispẽsat. sup. defect. natal. per totũ. Burg. de Paz in l. 3. Tau. ex n. 297. Ant. Cord. de Lara in l. si quis à liberis. §. idem rescripsit. ex num. 49. de Liber. agnoscen.

2 ET an tales sint inhabiles ad Cardinalatum & Papatũ, vidẽdus est Gambar. in d. lib. 7. ex num. 72. & ex num. 83. & in num. 108. & 148. glos. verbo filij. & glos. verbo illegitimi nati, in Pragm. Sanct. tit. de Num. & qualit. Cardin. §. inter alios. Lambertin. de Iure patr. in 1. p. 2. lib. in 11. art. 7. quæstio. prin. n. 11. fol. 55. Abb. in c. per venerabilem. n. 5. Qui fil. sint legit. Mars. de Colum. supra n. 7. Gomez. in Reg. de trien. q. 2. post principium (vbi etiam an bastardi, possint esse Auditores Rotæ Romanæ) Illustriss. Cardinalis Paleot. de Not. & spur. c. 57. n. 7. & in c. 66. refert nomina Episcoporum, Cardinalium, Pontificum, Regum, & aliorum clarissimorum virorum qui fuerunt spurij: de quo etiã est videndus Tiraq. de nobilit. c. 15. ex n. 31. Ioan. Rojas dict. c. 15. ex n. 18. & quod ipsi sint habiles ad huiusmodi dignitates, satis videtur docere iste textus, qui nouem Pontifices natos ex præsbyteris & diaconibus commemorat.

3 ET an illegitimi vel spurij inter nobiles numerentur, retineantque nobilitatem generis, ita quòd vti possint armis parentum, sunt cõsulendi Raben. in Alphab. verbo. Bastardus. Guid. decis. 580. Spino in d. glos. 16. princip. nu. 26. Gutierrez in pract. lib. 2. quæst. 155. n. 2. in fi. Abb. in d. c. per venerabilem. n. 34. Rojas de succes. c. 15. ex n. 22. Pelaez de maior. 2. par. q. 2. n. 19. Olan. in antinom. in litera B. ex n. 9. Conrrad. supra. n. 12. Dueñ. regũl. 69. Boer. decis. 127. n. 21. Cisuẽt. in l. 12. Tau. n. 19. Portol. in schol. ad Molin. §. bastardus. ex n. 1. Menoc. cõsil. 117. volum. 2. ex n. 51. Bened. in c. Raynun. verb. Raynuntius de clera. ex nu. 30. Petr. Plaza de delict. cap. 41. n. 6. Tiraq. de nobil. c. 15. ex n. 10. & ex n. 25. Conrrad. in dict. 3. par. concluf. 74. n. 12. Molin. de primog. lib. 1. c. 4. n. 47. Caslen. catal. glor. mund. 1. p. cõsider. 24. & 11. p. consid. 15. vers. nec potest portare. Paul. Fusc. singul. 17. literæ B. Anto. de Butrio consil. 54. Tiraquel. de retract. lmagier. §. 1. glos. 8. n. 6. Io. Gutier. in repet. §. sui instit. de hæred. qual. ex n. 189. Io. Garsia de expens. & melior. c. 3. n. 21. vers. immò nec arma. Io. Matien. lib. 5. recollect. tit. 1. de matrim. in glos. 1. rubr. ex n. 126. & in tit. 11. de empt. & rest. in l. 7. glos. 2. n. 2. & in. n. 5. vide an bastardi nobilitũ sint nobiles? de quo etiã Hiero. Portol. in d. §. bastardus. n. 4. & multi ex proximè allegatis doctoribus.

4 ET de eorum successione in bonis suorum parentum, habes latissimè in c. cum haberet de eo qui dux. in matrim. & etiam habes aliqua in c. 1. de testam. Et causam quare filij non legitimi peiores esse solent legitimis, tradit Simanc. de primog. lib. 3. c. 4. in fin. Et tãdem plura aduersus spurios & illegitimos cumulat S. D. N. Sixtus V. in quodam motu proprio ad hoc edito, quem omnino vide: nam in eo arcẽtur à receptione sacrorum ordinũ, & à religionis ingressu, & ab aliis priuilegiis.

AD TEXT. IN CAP. Nullus. 24. distin.

COLLECTAN. 15.

SVMMARIVM.

1 *Ad regimen vniuersalis ecclesiæ, literati viri sunt necessarij.*
2 *Ordinandus examinatur de scientia.*
3 *Qui est doctor, vel nominatus ab vniuersitate, An debeat examinari in collatione beneficij, vel ad ordines suscipiẽdos?*
4 *Præsentatus ad beneficiũ, An debeat personaliter comparere coram Ordinario?*
5 *Examinari debet doctor ad beneficiũ, quãdo pro forma collationis requiritur exame.*
6 *Auditores Rotæ Romanæ, bis examinãtur.*
7 *In laudem Felini, plures LL. referuntur.*
8 *Scholaris peritus, An possit doctorari sine examine?*
9 *Graduati per Comitẽ Palatinum, An sint habiles ad Episcopatus & dignitates?*
10 *Septem doctores requiruntur, in examine & promotione alicuius doctoris.*
11 *Plura in laudẽ numeri septenarij referuntur.*

1 VT ad regimen vniuersalis ecclesiæ, literati viri sint per necessarij. c. cũ ex eo, de elect. in 6. & probat Menoc. de arbit. cas. 425. ex n. 1. Lãcel. Cõrad. tẽpl. om. iud. lib. 2. c. 1. §. 4. fol. 135. ex n. 1. Rebuf. in c. postulastis ex n. 33. de cler. exc. minist. Meritissimus Regij Consiliarius in regno Aragonũ ac dominus meus colẽdissimus Ioan. Gaspar Ortigas in eleganti Patrocin. pro Cæsaraug. gymnas. 2. p. ex n. 47. Iaco. Simonet. de reser. benefi. q. 3. ex n. 6. & habes latissimè in c. 5. ad decorem. vers. viros literatos, de institu. Ideò ex hoc textu & Cõcil. Trid. Sess. 23. c. 7. incip. sancta Synodus, quilibet ordinãdus subijciẽdus est examini, vt constet an habeat scientiam ad ecclesias & ecclesiasticos ordines necessariam, iuxta tradita per Bornar. Diaz in prax. c. 18. Corras. in paraph. sacer. 3. p. c. 5. Domin. Sot. in 4. distin. 25. q. 1. artic. 4. versic. tertia conclusio. addition. ad Abb. in litera Etsi c. cõstitutis, el. 2. de appel. ad fin. vers. adde quòd idoneus. c. quandò, infra eodem, in vers. bene literati. Rebuf. in prax.

tit.de cler.ad sacros ordin.malè prom.glos. 4.ex n.10. Alphons. Ojeda de benef. 1.p.c. 24.ex n. 31. & habes in dict. c. ad decorem. vers.viros literatos.

DOCTOR tamen in collatione beneficij vel in receptione ordinum,examinãdus non est,ex quo,notus promoueri potest absq; examine,ex glos.verb.ignota.in c.de petro. 47. dist. per quem textum id tradit, Deci.in c.constitutis.el.2.n.7. & Abb. n.4. de appellat.Rochus de Curt.de iure patron. verb.honorificũ.n.16.vers.ego credo. Cosmas in pragm.sanction. tit.de collationib.§. item vt de cętero,in glos.verb.præcipitata, post princip. Ias.l.1.n.26. de liber. & posth. Abiles in c.4. Prętorum,in glos.que les die re.n.4.& in glos.prematica.n 9.& optimè Petr. Lesnaud, tract. de doctorib.4.p.q.28. Vnde si Papa pro graduato scribat,nũquam mandat inquiri de idoneitate,nec illum examinari,secus in aliis,ex Rebuf. in prax.tit. de rescript. in forma pauper. pro graduat. n.3. Staphil.de literis grat. in 10. forma expect.n.8. Rebuf.in concord.tit. de collationib. §. præterea. in fine. in glos. quinquennium. vers. nempè si Papa, cum aliàs semper apponatur clausula, si per solertem inquisitionem &c. quæ conditionem infert Staphil.supra.n.9. Bellamer.decis.667.incipienti, clausula posita. Ob quam rationẽ neq; nominati ab vniuersitatibus examinari debẽt ab ordinario,teste Cosma in pragmat.sanctio.tit.de collationib. §.item quod vniuersitas,in glos.gradus.Rebuf.de priuil. schol. priuil.24. & optimè in concordatis. tit.de collationib. §.præterea in fin.in glos. quinquennium. vers. nec debet Episcopus ipsum examinare. pag.370. & confirmauit Concil.Triden.session.7.c.13. de ref.incip. præsentati. Paul.Fusc.de visit.lib.2.c.29.n. 15.Namq; vt dicunt Doctores,graduatis & vniuersitati quæ ipsos iudicauit doctos iniuria fieret, & præsertim si in famosa vniuersitate graduati sint; ex quo maiorem scientiam præsumuntur habere, ex Ioan. de Anan.in rubr. de torneamen.n.2. versic.ex secunda collige.Cagnol.in procem.ff.n.88. Cassen.catal.glor.mundi. 10.p. consider.32.

4 Vnde quamuis absens præsentatus ad beneficiũ,debeat infra tempus præsentari per sonaliter Ordinario habenti instituere,aliàs præsentatio euanescit iuxta glos.verb.præsentari.in Clement.dudum,de sepult. Abb. c.cum parati.n.5. de appel.& in c. ea noscitur.n.3.de his quæ fiunt à præl. Abb.consil. 76.vol.2.n.2. Rebuf. in dict. tit. de collat.§. præfatiq; ordinarij.in glos.præsentationem. pag.319.Roch.de Curt.in prin.de iure patr. n.6. Si tamen talis præsentatus absens,graduatus sit,& ipsi ordinario notus, eius examen nõ ita præcisè requiritur,collatioq; fieri potest absenti: ex Rebuff.supra. Abbas in c.ea noscitur.n.3.de his quæ fiunt à præl. Roch. de Curt. in dicto numer.6. Lambertin.de iur.patron.lib.2.1.p.q.11.art.3.ex n.1.

5 Secundum quem ex num.9.hoc non procedit quando pro forma actus requiritur examinatio præsentialis:quia tunc,non sufficit præsentatio,seu examinatio virtualis;sed requiritur personalis: ita Bald.in c.cõstitutis, el.2.n.4. & Deci.n.7.de appel. Palat.Rub. in repet.rubr.§.38.n.12.Ob quam rationem tenet Paul.Fus.de visit.lib.2.c.5.n.10.Quòd examen faciendum in parochialibus beneficiis,cum sit de forma S. Concilij Trident. Sess.24. c.18. nullo modo potest omitti,etiã si promouendus sit notoriè doctus:nisi tantũ in illis casibus in quibus canon dicti Concil. statuit.

6 ET hinc est quod Auditores Rotæ Romanæ,quamuis ex optimis,optimi & docti eligantur, quia sunt tamquam stellæ in firmamento cœli, vt dixit Vanzi.de nullit.ex defen.iuris deleg.n.17.geminato tamẽ examini subiiciuntur.vt per Deci.in dict.c.cõstitutis.el.2.n.8. Lambert. in dict.art.3.n.9.

7 Quod egrè tulisse Felinum inquit,dum Auditor Rotæ fuisset designatus, quãuis dictus Felinus erat doctissimus & luminare maius Iuris Vtriusq;, vt in eius laudem adnotarũt multa cumulando Lambertin.de iure patro. lib.2.3.p.q.9.in princi.n.2.fol.202.Nauar.in prælect. c. si quando,de rescript.pag.96.ad med.Hippol.sing.189.tu scis.n.2.Paul.Fus. de visit,lib.2.c.5.n.10.post medium.Cassen. consil.1.præsup.4.n.48.

8 EX qua ratione maximè controuersum est apud scribentes, An scholaris peritus, quantumcumque nota sit eius peritia possit doctorari sine examine: vt per Decium in dict.cap.constitutis.el.2.num.7. Palat.Rub. in repet.rubr.§.38.num.12.vers.& inde est. ad fin. lib.10. regul.iur.ciuil.& pontif. pag. 623.vers.fallit.30. ratione famę. Lamberti. in

in dict.artic.3.n.9. Ias.in l.1.n.26.ff.de liber. & posthum. Sebas.Medic.de reg.iur.reg.1. limit.26. Iacob.Bennius de priuil. Iurisc. 2.p.in prin.n.7.vbi allegat ad id Mandos.ad reg.24.cancel.tit.de male promot.q.3.ex n. 6. & eandem quæstionem examinat.Burg. de Paz in l.2.Taur.n.18.Ant.Scapp.de iure non scrip.lib.5.c.112. n.4. Quos graduatos sine examine, appellat doctores bullatos, Menoch. consil.126.vol.2.n.18. & de his

9 etiam loquitur Socin.regul.129.Et an tales qui frequẽter à Comitibus Palatinis solent creari doctores,possint promoueri ad Episcopatus & ad alias dignitates,quæ ex dispositione sancti Concilij Trident.assignantur solis Licentiatis vel doctoribus, est videndus Menoch.de arbitr.cas.425.ex n.37. & òptimè Iacob. Bennius de priuil. Iurisc. 2.p.in prin.ex n.3.&ibid.in.n.6.ait quod ex constitutione fœlicis recordat.Pij V.super promouendis ad doctoratũ edita,illi qui doctorantur ex rescripto principis,nullo præuio examine,ad dignitates,cęteraq; beneficia ecclesiastica, nulla gradus prærogatiua frui possent;cum non gradum,sed sufficientiam doctoris requirat ecclesia,iuxta notata in c.cum decorem.de institutio.

10 QVAE peritia & scientia doctorandi, vt melius constet,quia res est magni momẽti,ipsius examẽ lex committi noluit solum duobus vel tribus examinatoribus, sed ad minus septẽ doctoribus,qui examinandum approbent; tamquam testes de ipsius doctrina & sufficientia.vt tradit Abb.in c.prudẽtiam.n.9.de offic.deleg.& in c.proposuisti. n.8.de probationib. Vbi etiam subdit,quòd si non adsint tot doctores in loco vbi fit approbatio & examen, debent vocari exteri: & idem refert Ant.Maria Corat.in tractat. de cõmunib.opinionib.lib.1.tit.3.n.25. Pet. Magdal.de numer.testium 1.p.c.3.n.21.

11 VIDI tamen dubitari elegans dubium circa hanc materiam:quare magis est præfixus numerus septem doctorum, qui huic examini interfint, quam senarius aut alius numerus maior aut minor?& credo,id fuisse constitutũ propter maiorẽ vim & efficaciã quæ in hoc numero septenario ab omnibus mirificè celebrato,potius quã in quouis alio numero reperitur, vt apparet optimè ex Anto.Maria Corasi.dict.lib.1.tit.3. num.20. Tiraq.l.si vnquam.verb.susceperit liberos n.210. Petr.Magdalen. in dict.1.p.c.3.n.29. Cassen. catal. glor.mund.12.part.consid.37. verticul. de septenario. latissimè Ludouic. Mesia in pragmat.taxæ pan.conclus.7. ex num.1. Io. Fran.Fara.de essent. infant. cap. 1.num.9.latissimè & pulchrè Petr. Bongo de mystica numerorum significatione,in titul. de numero septenar. ex pagin.198. ac deniq; Fabius Paulinus,qui septem de septenario libros eleganter edidit in expositione huius Virgilij versus in. 6. AEneid. Obloquitur numeris, septem discrimina vocum.

AD TEX. IN CAP. Anastasius. 19. distin.

COLLECTAN. 16.

SVMMARIVM.

1 *An aliqui Romani Pontifices fuerint hæretici?*
2 *An sint vera quæ hic de Anastasio dicuntur?*
3 *Plures adsunt errores in libro Decreti.*
4 *Quis fuerit Gratianus,& de eius laude.*
5 *Gratianus An habuerit potestatem legis condendæ?*
6 *De compilatione libri Decreti, & An sit approbatus?*
7 *Liber Decreti An possit allegari pro decisione causarum?*
8 *Palea quis fuerit? & leges ciuiles insertæ in Decreto, An sint approbatæ?*

1 ALBERTVS Pigius lib. 4. de eccles.hierarch.cap.8. multam aduersus Gratianum scandescit in iram, pio quidem animo (vt inquit Couar. lib.4. variar. cap.13. post principium) & feruentissimo in Apostolicæ sedis maiestatem zelo, quippè qui omni conatu contendat, summos Pontifices, qui post Diuum Petrum sedem illam obtinuerunt,à labe hæresis prorsus immunes fuisse. Pro qua quæstione est cõsulendus Alphon. de Castro de iusta hæret.punit.lib.2.cap.23.

poſt principium. Simanc. de cathol. inſtit. cap.12.num.15.& cap.45.ex num.20. Ioan. Rojas ſingul.146. num. 2. Franciſ. Pegn.in 3.p.direct.ſchol.91,optimè Melchior Cano de locis theolog.lib.6. c.8. verſ. huic loco, ex pag.238.Dominic.Bañes.2.2.queſt.1.artic.10.ex verſic.dubitatur ſecundo. Petr.de Aragon in dict. quæſt.1. artic.10. ex verſic. hoc ſuppoſito,Dominic.Sot.in 4.diſtin.22. quæſt.2.artic.2.verſic.veruntamen quamuis nonnulli.pag.957.Doctor Guerrero de Cõcil.c.7.iuxta fin.pulchrè Hierony.dela Rua controuerſ.theolog.in controuerſ.3. ſchola ſtica.ex princip.ex pag.103.& latiſsimè habes in cap.ſi Papa.40.diſtin.

2 ET quidẽ ea vera non eſſe quæ de Anaſtaſio Pontifice tradit hîc Gratianus, optimè probat Couar.lib.4. variar. cap.13. per
3 totum.Quod nõ eſt mirum,pluſquam enim quadraginta errores eſſe in libro & Volumine Decreti Gratiani, colliges ex Felin.in cap.2.de reſcript.nu.43.poſt princip. Andr.Tiraquel. de nobil. cap.31. num.538. Ioan.Rojas 1.par.de hæret.ex num.58. Petrus Magdal. de numer. teſtium in teſtam. 2.par.cap.6. ex num.28. Cæſar Contard. in 1.vnic.C.ſi de moment.poſſeſſ.in 2. ratione decidendi.num.39.Gratianus enim compi-
4 lator voluminis Decreti(& ſi natus ex adulterio, vt referũt Paleot.de noth. & ſpur. c. 66.in litera G.Tiraq.de nobil.cap.15.num. 32. Rojas dẽ ſucceſsion.cap.15.ex num.18. Corraſ.in paraph.ſacerd.cap.2.num.3.Hippolyt.de Marſil.de Colum.de eccleſiaſt.reddit.origin.2.par.cap.18.num.4.Iacob.Bennius de priuileg,Iuriſconſ.3.p.priuileg.64. numer.9.) Fuit Sancti Felicis Bononienſis ordinis S. Benedicti, vir quidem religioſiſſimus, vt legitur in eius vita inſerta in dicto volumine Decreti : & meminit Andr.Alciat.lib.4.parerg.cap.23.in princip. Thom. Canano in repet.procem. Decreti ex num. 130. Petr.Magdalen.in dict.2.par.cap.6.ex num. 27. vbi etiam ait quod fuit eruditiſsimus in ſacris & diuinis ſcripturis,de quo,& in laudem eiuſdem Gratiani,plura cumulant Couar.lib.4.variar.cap.9.in prin.& in 4.2.p.cap.6.§.11. num.2. Franciſ.Sarmien. de reddit.eccleſiaſt.3.par. cap.1. num.2. ad fin.& in cap.4.num.9. Couar.in cap. Raynuntius.num.20.verſic.cęterum Gratianus. de teſtamen. Duaren.in prefat.de ſacris eccleſ.miniſtr.verſ.vnũ eſt à Gratiano. Numquam tamen,vt referunt quamplurimi Doctores,& Andr. ab Exea in rubr. de conſtitution.num.120,dictus Gratianus habuit poteſtatem legis condendæ : & ideò eius dicta frequenter reprobantur, ſicut dicta alterius Doctoris;ex Alciat.in dict.cap.23. & Petr. Magdalen.in dict.2. par. cap.6. ex num.27. Thom.Canan.ſupra.num.213.Anchar.in c.
5 1. de conſtit.num.50.Vnde (& ſi obiter dicam) mirum videtur aliquibus,quare liber Decreti ab eodem Gratiano cõpilatus, tempore Pontificis Alexandri III. ſub anno 1150. vt notat gloſ.in cap. poſt appellationem. §. forma.2. queſt.6. Eſt tamen de hoc videndus Sebaſt. Brant. in expoſit. titul. in annotation.ad Decretum.Marant.de ordin. iudic.3.par.num.39. Felin.cap.2.de reſcrip. num.43.in fin. verbis.Viuald.in candel.eccleſ.in prolog.nu.3.Sebaſt.Medic.de legib. & ſtatut.1.par.quæſt.3.num.4.Baptiſt.de S. Blaſio in repetit. rubricę Decreti. num. 4. Thom. Canano in repetit.procem. Decret. num.128.Io. Calderin.in procem.Decretal. ex num.16. Corraſ.in paraph.ſacer.4.part.
6 cap. 5. numer.2. Mirum igitur (vt dixi) videtur aliquibus, quare præfatus liber Decreti connumeretur inter leges canonicas, cum non ſit conditus à Romano Pontifice, nec ab habente poteſtatem legis cõdendæ, nec denique approbatus reperiatur ab aliquo ex ſummis Põtificibus,vt referunt Doctores ſupra citati. Pro veritate tamẽ iſtius articuli eſt videndus Abb. in procem. Decret. verb. rex.n.8. & in c.2. de reſcript. n. 9.vbi Feli.n.43. & Deci.n.74.& Ripa ex n.77. & in.n.80.Baptiſt.à S.Blaſio ſupra ex n.9.optimè Tho.Canan.in repet. procem. Decreti ex num.613. & in num. 625. Cornel.Benincaſ.de priuileg.paupert. quæſt.3. ex num.22.Petr.Magdalen.de num.teſtium in teſtam.2.par.cap.6.ex num.23. Emanuel Coſta in §.& quid ſi tantum.3.par.n.196.

7 EGO tamen pro maiori intelligentia omnium ſupradictorum & pro reſolutione quæſtionis,quę & quanta fides adhiberi debeat Volumini Decreti Gratiani, conſiderabam ex ſupra relatis Doctoribus, quòd in ipſo Decreto reperiuntur præcipuè quatuor ſpecies auctoritatum, ad quas poſſunt reduci illæ ſeptem ſpecies traditæ per Sebaſtianum Medices in tractatu de legibus & ſtatut.1.par. quæſt.3. num.13. Prima eſt ſanctorum patruum,omnia enim ferè capitula in dicto volumine Decreti cõtenta,ſunt extracta ex dictis ſanctorum. Secunda ſpecies eſt auctoritas ipſius Gratiani compilatoris Decreti vt dictum eſt. Tertia eſt cuiuſdam Paleę,vt quando in rubrica alicuius capituli ſtat ſcriptum Palea. Quarta ſpecies eſt auctoritas Iuriſconſultorum & Imperatorum ſecularium, quoniam ſunt multæ leges ciuiles inſertæ in volumine Decreti. Quoad primam ſpeciem, ſcilicet,de auctoritate ſanctorum Patruum verum eſt, quòd ex diuturna approbatione cenſetur authenticus liber Decreti : & poſſunt illa decreta ſanctorum allegari ad deciſionẽ cauſarum, niſi in eo in quo reperiuntur contraria Iuri Canonico, ex Felin.in cap.2.n.43.de reſcr. vbi Abb.num.9.Bapt. de S. Blaſ. in repet. rubric.Decreti nu.20. Thom.Canan.ſupra ex nu.620. Non autem quo ad alias tres auctoritates,ex Marant.de ordin.iudic.3. par. num.36. Nam auctoritas Gratiani non reperitur approbata, nec eſt authentica:ex Feli. ſupra,Ripa dict.cap.2.ex num. 77. Coſta in dict.§. & quid ſi tantum.3.par.num.196.& hæc eſt magis communis opinio, vt conſtat ex his & ex Doctoribus ſupra allegatis: & Capra in commun.opin. verb. decretorum. pag. 493. Nec etiam auctoritas Paleæ, qui fuit diſcipulus Gratiani, & ſua auctoritate
8 inſeruit nonnulla capitula in Decreto Gratiani,quæ adhuc non ſunt authenticata, nec vllam faciunt fidem,vt per Carol.Molin. in conſuetud.pariſ. titul.1.in princip.num.77. Petr.Magdalen.de numer.teſtium.in teſtamen.2.p.c.6.ex num.32. Baptiſ.de S.Blaſio in repet.rubric.Decreti num.42.& optimè habes in cap.nemo qui rapit.14.q.5.Nec ſimiliter leges ciuiles inſertæ in dicto Decreto dicũtur approbatę de iure canonico:quia Gratianus qui eas inſeruit,nõ habuit talem poteſtatem,vt aduertit Marant.ſupra num. 38.Felin.in dict.cap.2. num. 39. vbi Abbas num.9.in fin. Capra in dict.verb.decretorũ verſic.quare nec leges,pag.493. & in pag. 505. verbo leges per Gratianum Abbas, in cap.ſuper eo.el.1.num.4.&Felin.num.3. de teſtib.Baptiſt.de S.Blaſio in repetit. rubricæ Decreti.num.8. Petr. Magdalen. de num.teſt.in teſtamen.2.par.cap.6.ex num. 22.Ioan.Gutierrez in lib. 1. canonic.quæſt. cap.21.ex num.32.Cęſar Contard.in l.vnic. C.ſi de momen. poſſeſſ. in ſecunda ratione decidendi ex num. 30. Burg. de Paz in l.1. Taur.num.270.

AD TEX. IN CAP. Cum multæ.15.quæſt.8.

COLLECTAN. 17.

SVMMARIVM.

1 *Plura de continentia clericorum ab initio naſcentis eccleſiæ.*
2 *Aduerſus filios natos ex concubinis clericorum.*
3 *Quòd filius clerici ſit ſeruus eccleſiæ, in qua pater habet beneficium.*
4 *Verus intellectus iſtius textus.*

1 DE continentia clericorum eorumq; cœlibatu,in eccleſia Dei ab initio naſcentis eccleſiæ aprimè neceſſario,& ſic quod ſacris ordinibus initiatis, nec licet nec vnquã licuit contrahere matrimonium, & quid dicendum ſit de clericis Orientalibus, & qualiter puniantur clerici de facto matrimonium contrahentes? Tradunt omnia iſta Alphonſ.de Caſtro lib.13.aduerſ.hæreſ. verb. ſacerdotium in 4.hereſi. Dominic.Sot.lib. 7.de iuſti.& iur.quæſt.6.art.1.&2.latiſsimè Victoria de ſacramen. matrimon. ex num. 308.Couar.in 4.2.par.cap.6.§.3.ex num.1. Alphon. Veracruz ſpecul.coniug.1.par.artic.37.Io.Matien.lib.5.recol. titul.1.in gloſ. 1.rubric. num.158. Ioan.Rojas de hæretic.1. par.ex num.550. & in ſingul.98.num.7. Simanc.de cathol.inſtit.c.40.ex n.12.Bernar. Diaz in prax.cap.74. ex princi. & ibi Salzed.in additio.ad liter. A. in paru. & in cap. 80. in litera A. pagina. 268. in mag. Petr. Soto de inſtitutio.ſacerdot.de matrim.lect. 6. Ioſeph. Angles flores theolog. in quæſtione de impedimento ordinis ex pag.370. latè Petr. de Bollo in œconom. canonic.1. claſſ.cap.1.ex §.5. Marcus Antonius Marſil.de Columna,de eccleſ.redditib.origin.2. par.cap.19.ex num.4.Roſiniac. de re Pontif.lib.

tif.lib.2.c.50. Albert.Pigius controuerſ.15. Martin.de Ayala,de traditio.eccleſ.3.p.art. 5.ex fol.220. Sebaſt.Medic.in ſum.omnium hæreſ.1.par.verb.ſacerdotium, in verſic.4. hæreſis eſt,ex pag.410. Petrus Mozius de contract. titul. de matrimon. §. qui poſsint contrahere matrimonium vel non. num.19. fol.178.Lelius de Zanchin.de priuil.eccleſ. in 76.priuileg. ex num. 1. Michael de Medina de cęlibat.lib.5.c.110. & c.112. Stepha. de Gaeta in repet. c. ad limina. 30. quęſt.1. §.3.num.139. & §. 4. num. 352. & ex num. 464.Pegn.in 2. par.director. commentar. 74.verſ.iam apoſtatæ.pag.390. Lancellot. Gallia in conſuetudin. Alexan. in gloſ.maritus.quæſt.4. num.4. Claud,Spienceus,de continen.ſacerdot.lib.1.cap.5. Nauarr.manual.lat.c.22.num.52. Sylueſt.in ſum. verb. matrimonium.el.8.num.12. Neuiz.in ſylua nuptial.lib.1.ex num.134. Albert.Trocius, de vero & perfect.clerico.lib.2.cap.8.Cùm enim ipſi debeant eſſe ſpirituales & mundi &in ſola genitura ſpirituali animarũ debeãt verſari ſacerdotes nouæ legis, meritò catholica eccleſia habet quod ſint cęlibes & abſq; matrimonio,vt prædicti Doctores latiùs explicant.

2 VNDE filij inde nati vel ex concubinis (vt plurimi in noſtra ætate inuerecundè habẽt,in maximum diſpendium animarum ſuarum totiuſq; reipublicæ chriſtianæ nocumentum & ſcandalum) tamquam ſpurij adulterini & nefarij à ſucceſsione parentũ arcentur in iure: vt tradit Didac.Perez lib. 5.titul.3.l.2.pag.150.in gloſſ.hijos de los clerigos.& in pag.151.in gloſ.no ayan ni hereden.Rojas de ſucceſſ.cap.20.ex num 1.Dominic. Soto lib.4. de iuſtit. & iur. quæſt.5. artic.1.in 4. argumento: & habes latiſsimè in cap. cum haberet, de eo qui dux. quam pol.Couar,in 4.2,par,cap.8.§.5. ex num.3.

3 ET adeò clericorum filij odioſi & exoſi à iure ſunt, quòd ex hoc textu ſtatim cum naſcuntur efficiuntur ſerui & mancipia eccleſiæ,cuius Pater eſt ſacerdos:& idem notat Roman.ſingul.526.incipien.dic quod filij.Didac.Perez lib.5. titul.3.l.2.pag.151. in prin.Cardin.in clemen.1.num.19.de decim. Ioan.Faber in §.ſeruitus. num.5. verſ. item alius modus.inſtit.de iure perſon.vbi etiam ſubdit quòd hodie multi eſſent ſerui eccleſiæ ſi canon iſte ſeruaretur, quod fortaſsis

4 nõ dixiſſet, ſi verum ſenſum & intellectum iſtius textus vidiſſet, de quo per Abb. in c. ſi quiſquam. numer. 5. de cohabitatio. clericor. & mulier. Nauarr. in cap.ita quorum dam,notab.11.in gloſſ.penul.num.16.de Iudęis. Didac.Perez lib.5.titul.3.l.2.pag.150. iuxta fin. Rojas de ſucceſſ. cap.27. ex num. 17. gloſſ. verb. cohabitare.in pragmat. ſanctio.tit.de concubin. in §. qui etiam.Couar. in 4.2.p.c.8.§.5.num.17.vbi etiam emendat literam iſtius textus.

AD TEXT. IN CAP. Oportebat. 79,diſtin.

COLLECTAN. 18.

SVMMARIVM.

1 *An Romanus Pontifex eligi debeat ex Cardinalium collegio?*
2 *De muliere illa quæ mutato nomine & veſtitu fuit Papa:quod falſum eſſe mihi perſuadeo.*

1 DOCTISSIMVS Burſatus conſil.126. volum. 2. num. 6. ait ſummũ Pontificem Stephanum ſtatuiſſe per hunc textum, Pontificem Romanum eligi debere ex Cardinalium cætu & collegio.Circa quam quæſtionem maxima adeſt inter ſcribentes contentio,vt apparet ex Andr.Barbac.de pręſtan. Cardina. 1.par.quæſt.1.ex num.58.Domin. Soto lib.3.de iuſtit.& iure. quæſt.6.artic.2. ad fin.verſic.quapropter numquam.Illeſcas 1.par.hiſtor.pontif.lib.5.cap.11.fol.242.col. 4. Carol. Sigon. de regno Italiæ lib. 9. fol. 210.anno 1059. Polydor.Virgil.lib.4.c.10. & facit text.in cap. in nomine Domini.23. diſtin. vbi Io.de Graſsis num. 12. Rodulph. Cuperſ.in repetit. iſtius text. §. præmiſsis. num.7.pag.66. Philip.Franc.in cap.vbi periculum.num.11.& in §.præterea.num.5.de elect.in 6. Andr. Gambarus de offic. & poteſt.lega.de latere lib.7.ex num.151.Lãcel. Conrrad.templ. omnium iudic. lib.2. cap.1. §.2. in quæſtione 4. Petrus Nauarra tom. 1. de reſtitutione lib. 2. cap. 2. ex num. 170. Anto.

Ant. Grauat. in annotat. ad Octau. Veſtr. lib.1.c.1.num.7. in princi. Aluar.Pelag.lib. 2.de planct.eccleſ.c.10.col.5.verſic.hinc eſt etiam. Didac. Alaua de concil. 2. par. §. 2. verſic.his illud.

2 Et eò difficilior ſupradicta reſolutio redditur,ſi verum eſt quod à multis falſo (vt credo) circũfertur,de muliere illa quæ poſt tempora prædicti Stephani, mutato nomine & veſtitu in Pontificem fuit electa, & ſedit in Petri cathedra vltra annos duos. Pro cuius rei veritate erit videndus Illeſcas dict. 1.par.lib.4.cap.35.optimè Simon Maiol,de irregul. lib.1. cap. 28. ex num. 14. & lib.2.cap.4.num. 4.Hieronym.Roman.lib. 2.de la republica Chriſtiana.c.4.fol.123.verſic.quiero yo.Martin.Polonus in chronico. anno Chriſti 855. poſt vitam Leonis IIII. Camil.Borrel. in regia Aragon.§.2.in gloſ: 4.num.22,verſic.vt nõ interim cadat nobis. Lancellot.Conrrad. templ. omnium iudic. lib.2.cap.1.§.2.quæſt.4.ex num.9.Tarcagñota in hiſtor. vniuerſ. totius mundi. 2. par. lib.9.pag.374.Ioan.Rojas ſingul.179.verſ. prout fuit.Carol.Moline.in conſuetud.Parienſ.titul.1.in princip.num.26. iuxta med. Petr. Meſsia in Sylua variæ lection. lib. 1. par.1.c.9.latiſsimè & multũ pulchrè Georg. Scherer in libro qui inſcribitur non eſſe verum quod Romæ fœmina Pontifex fuerit. ex princip. & per totum. Andreas ab Exea in repetit.cap.1.de conſtitutio. n. 70. Hierony.de la Rua in controuerſ.theolog. in controuerſia 3.ſcholaſt.pag.120.verſicul. quarto demum rationi. Et quidẽ nullus ex ſcriptoribus refert eam vllo tempore fuiſſe Cardinalem. Augetur etiam hoc dubium ex eo,quia vt referunt hiſtoriæ, multi ſanctiſsimi viri fuerunt ſummi Pontifices, & tamen numquam legitur eos fuiſſe Cardinales,vt de Gregorio X. qui fuit electus in Pontificem Calendis Septembris anno Domini 1271. referunt Roſiniac. de rẽ pontif. lib. 2. cap. 30. Illeſcas in vita dicti Pontif. 1.par.hiſtor.lib.5.cap.40.Extat demũ conſtitutio. cap. vbi periculum,de elect. lib.6. qua cauetur & traditur forma eligendi Pontificem, & licet eum à Cardinalibus eligi iubeat, non tamen textus ille decidit,quòd ex Cardinalium cætu ipſe ſummus Pontifex eligatur:ita aduertit Francin.dict.cap.vbi periculum.num.11.

AD TEX. IN CAP. Nullus miſſam. 32.diſt.

COLLECTAN. 19.

SVMMARIVM.

1 *A clerico concubinario An miſſa ſint audienda,& ſacramenta recipienda?*
2 *Plura circa extrauagantem Martini V. traduntur?*
3 *Extrauagantem Martini V. plures Doctores referunt,& ſic de ea non eſt dubitandum.*

1 CIRCA materiam & intellectum iſtius textus,eſt conſulendus Paul.Fuſc.ſingul.10.liter.C. Bernar.Diaz in prax.c.73.num. 2.cap.veſtra.cap.queſitum.vbi Doctores de cohab.cleric. & mulier.Franciſ.Viuius lib. 2.commun.opin.55.verſic.ſed hic congruẽter.Sebaſt.Medices in ſum.Decreti. diſtin. 32.artic.2. Anton.Bernad in ſum. capit. 27. in titul.de los clerigos de orden ſacra.num. 22.pag.557. Ferdinan.Paez in rep. cap.miſſas.de conſecrat.diſtin.1.ex num.198.latiſsimè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæſt. c.1. ex n.44. Couar. in c.alma mater.1.par. §. 2. nu.10. Lelius Zecch.de caſ.reſer.caſ.1. num.19.verſic.2. clericus. pulchrè Barthol. Humada.l.43.titul.6.par.1. gloſ.2. ex prin. Lambertin.de iure patronat.1.p.2.lib.in 20. artic.9.queſt.prin.ex num.1.fol.83. Sylueſ. in ſum.verb.clericus.el.2.num.4.& inverb. miſſa.el.2.num.3.gloſſ.verb.ſuſpenſionis.in pragmat. ſanctio. in tit. de excõmunic.non vitan.in §.ſtatuit.Nauar.in cap.1.§.laboret, de pœniten.diſtin.6.num.10. Stephan.Gaeta in repet. capit.ad limina.30. quæſt.1.§.6.

2 ex num.138. Secundum quos Doctores deciſio iſtius textus & aliorũ iurium, hoc idẽ ſtatuentium,eſt hodie modificata & temperata per extrauag.ad euitanda ſcãdala Martini V. Pontif.maximi,quę poſtea in Concilio Baſilienſi renouata eſt in ſeſsio.20. vndecimo Calendas Februarij anno Dñi milleſimo quadringenteſimo triceſimo quinto;

& etiam fuit recepta per Concilium Biturícenſ. in pragmatic. ſanction. Gallic. in titul. de excommunican. non vitan. & iterum renouata à Concil. Lateranenſ. habito ſub Leone X. Seſsio. 11. & in concordatis inter eum & Regem Franciſcum primum. Vt hodie nõ procedat prædicta iurium deciſio, niſi poſtea quam ſuſpenſio huiuſmodi clerici concubinarij denunciata fuerit & publicata per ſuperiorem, eo enim caſu concubinarij ſacramenta ſunt vitanda, & etiam in aliis caſibus, exceptis in dictis Martini V. & Cõcilij Baſilienſis Canonibus: aliàs autẽ à preſbyteris fornicariis vel concubinam habentibus bene poſſunt audiri miſſarum ſolemnia & alia ſacramenta ab eis recipi, vt poſt alios ſupra relatos reſoluit Alphonſ. Caſtr. lib. 1. de poteſtat. legis pœnal. c. 7. verſic. tertio ex eodem, pag. 1603. optimè Did. Spino ſpecul. teſtamen. gloſ. 3. princip. ex num. 43 & pulchrè Gutierrez canonicar. quæſtion. lib. 1. c. 1. num. 45. qui in num. 53. optimè diſſerit, an curatus excommunicatus nominatim & ſpecialiter ante denuntiationem debeat cuitari ab eo qui eius excommunicationis habet notitiam? Et huiuſmodi denunciatio vbi fieri debeat, tradit idẽ Gutierrez in dicto c. 1. ex num 77.

3 ET predictę Extrauagantis Martini V. tenorem (ne de illa deinceps dubitari contingat) referunt & interpretantur (quamuis aliqui Doctores paululum mutant literam quo ad eius ſecundam partem) Felin. in c. Rodulphus. num. 39. de reſcript. Sylueſt. in ſum. verb. excommunicatio. el. 5. num. 7. Nauar. manual. latin. c. 27. num. 35. Couar. in c. alma mater. 1. par. §. 2. num. 7. Deci. in c. à nobis. num. 21. de exceptio. Rebuff. in concordat. in titul. de excommunicat. non vitan. & Coſmas in pragmat. ſancio. in eodem titul. Petr. de Aragon. 2. 2. quæſt. 10. artic. 9. pag. 304. Nauar. in c. 1. §. laboret, de pœnit. diſtinct. 6. num. 11. Soto in 4. diſtinct. 22. quæſt. 1. artic. 4. verſic. tenor autem. Didac. Perez lib. 8. titul. 5. l. 1. pag. 177. col. 1. Caiet. in ſum. verb. excommunicatio. §. excommunicatio minor hoc eſt. in verſ. tenor autem. pag. 343. Alphonſ. Caſtr. lib. 2. de poteſtat. leg. pœn. c. 15. verſic. circa iſtos. pag. 1919. Stephan. de Gaeta in dict. c. ad limina. 30. quæſtio. 1. §. 6. num. 139. Anton. Bernad. in ſum. c. 31. numer. 48. Sebaſtian. Medices in ſumma peccatorum. 2. par. tit. 9. quæſt. 54. optimè Ioan. Gutierrez Canonicar. quæſtion. lib. 1. c. 1. ex num. 1. vbi pulchrè eam Extrauagantem interpretatur: & etiam ex num. 32. agit, hęc publicatio excommunicationis vbi fieri debeat: & de intelligentia dictę Extrauag. latè diſſerit Candel. eccleſ. titul. de excommunic. ex num. 70.

AD TEX. IN CAPIT. Si qui filij. 30. diſt.

COLLECTAN. 20.

SVMMARIVM.

1 *Filius tenetur honorare parentes.*
2 *Filius An teneatur alere patrem Bannitum?*
3 *Filius profeſſus pro alendo patre an poſſit exire à monaſterio, & An peccet filius qui monaſterium ingreditur cùm pater eius ope & alimonia indiget?*
4 *Patriæ plurimum debemus, & An ſalus patriæ ſit præferenda patri?*
5 *Aduocatus An potius teneatur aduocare pro patria, quàm pro patre?*
6 *An filius conſul præcedat patrem?*

1 HABI, *debitum honorem.* Filij igitur tenentur honorare parẽtes; de quo differit Nauar. in manua. latin. c. 14. num. 3. verſic. quinto. Catechiſm. ad paroch. in 4. præcept. verſic. quibus rebus expoſitis: Iacob. Simanc. tractat. de patre hæret. ex num. 54. Menchac. lib. 1. controuerſ. illuſtr. c. 37. num. 5. Plaza lib. 1. de delict. c. 22. num. 10. ad med. Didac. Perez lib. 8. titul. 9. l. 1. pagin. 319. colum. 1. Ioan. Garſia de expenſ. & melior. c. 3. num. 26. Ioan. Driedon. lib. 2. de libert. Chriſtia. verſic. de officio liberorum erga parentes. Mandoſ. in prax. titul. de ingratit. c. 31. Lancellot. Contradict. omn. iudic. lib. 2. c. 5. §. 3. de ſollicitudine & officio Epiſcopi. num. 70. fol. 168. Ant. Cordo. de Lara in l. ſi quis à liberis. §. vtrùm n. 83. verſ. hanc ſententiã. ff. de liber. agnoſ. Immo filij pro patrib⁹ mor-

mortem pati debent. ex Menoch. lib. 3. præſump. 29. ex n. 19. Pro quo facit illud Euripidis, quiſquis in vita ſua parentes colit, hic & viuus & defunctus diis charus eſt: et illud Orphæi, Iupiter inſpicit illos qui colunt iura parentum: & Pithagoras ait, parẽtes honora, & qui genere tibi proximi ſunt.

2 Vnde negat Ariſtot. lib. 9. Ethic. c. 1. parem ſiue æquiualentem gratiam diis, atq; parentibus poſſe rependi, vt refert Matienz. lib. 5. recol. titul. 5. l. 1. gloſ. 9. num. 5. Sic filius tenetur patrem Bannitum alere & recipere, ex Iacob. Menoch. de arbitr. lib. 1. quæſt. 90. num. 45. Plaz. lib. 1. de delict. c. 36. num.

3 4. & in num. 6. Quod filius Religioſus etiã profeſſus pro alendo patre poteſt exire à monaſterio, de quo latè diſſerit Ludou. Gomes tract. breuium, ex num. 35. Cordou. in tractat. caſ. de conſcien. quæſt. 141. verſic. quanto al ſegundo. Ioſeph. Angles flor. Theolog. in quæſt. de voto, ex pag. 94. in fin. optimè Pedraz. in ſumm. in 4. præcep. Decal. fol. 36. verſic. aqui ſe ofrece. & in. 7. precep. Decal. fol. 96. verſic. la ſexta es por que. Anton. Bernad. in ſumm. c. 15. num. 20. Sebaſt. Medic. in ſum. peccat. 1. p. titul. 3. quæſt. 16. verſic. quinto. optimè Nauar. in c. nullam. 18. quæſt. 2. ex num. 48. Ludouic. Lopez inſtruct. conſc. 1. p. c. 54. verſic. peccatq; filius, ex colum. 393. Nauar. in manua. latin. c. 14. num. 14. vbi etiam, An filius peccet qui monaſterium ingreditur, cum pater eius ope & alimonia indiget: de quo etiam eſt conſulendus Antonius Cord. de Lara, ſupra in §. item reſcriptum. nu. 12. & Anton. Cordou. in dicta quæſt. 141. ex prin. Ioſeph. Angl. in dicta quæſt. de voto. pag. 95. verſic. magna. & pro ſupradictis eſt omnino videndus Petrus Sanchez. 3. p. hiſt. moral, tit. de la vida de Romulo. §. 6. verſ. la primera es. ex fol. 272. Ludouic. Lopez in dict. c. 54. verſic. peccatq; filius, col. 393. Cum parentes alendi ſint à liberis ex omni iure, vt pulchrè Ioan. Garſia de expenſ. & melior. c. 4. ex num. 52. Filius tamen Clericus qui manu armata defendit patrem ab iniquo inuaſore, ſi occidat inuaſorem, An ſit irregularis tradit Domin. c. Bañes. 2. 2. quæſt. 33. articul. 8. col. 1269. verſic. verum tamen ſi ratio. Et An Religioſus magis teneatur orare pro ſalute patris ſui, quam ſui Prælati, eſt videndus Ludouicus Lopez, inſtructione conſc. 1. part. capitul. 53. columm. 390. in principio.

4 PATRIAE tamen ſimiliter plurimũ debemus, iux. not. à Menoch. conſil. 161. volum. 2. n. 39. Paul. Fuſc. ſingul. 26. literæ P. Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in ſpecul. prin. rubr. 46. §. donum appellatur, in litera E. Mandoſ. in prax. tit. de ingratitud. c. 27. Azeued. lib. 3. nouæ recopilat. titul. 6. l. 30. ex num. 4. Cum patriæ naſcamur ex Menochio de arbitr. caſ. 106. n. 7. Mandoſ. regul. 16. in quæſt. 39. ex num. 2. in fin. vbi etiã quòd cuiq; dulcis & charior eſt amor patrię, de quo etiam videbis Arnulph. Ruzeum. quæſt. 35. num. 3. Paul. Fuſc. ſupra Corraſ. in Paraph. Sacerd. 3. p. c. 5. num. 10. Marant. de ord. iud. 3. p. tit. iudicij telam exord. num. 43. pag. 33. Anton. Cord. de Lara, ſupra §. idem reſcriptit, num. 99. verſic. in quo. Tiraquel. l. 7. conn. ex num. 65. Caſſeneum catal. glor. mund. 12. p. conſid. 17. verſic. eſt ſin cuiq; patria. & in 5. p. conſid. 14. iuxta medium. Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in ſpecul. Princip. rubr. 46. §. ſunt & alia munera, in litera E. Ludouic. Meſsia in prag. tax. pan. concluſ. 5. num. 106.

SALVS tamen patriæ, An ſit præferenda patri, pulchrè tradit Iacob. Siman. de patre hæret. ex num. 47. & de catal. inſtit. c. 29. num. 45. Abbas c. 1. num. 9. conuer. in fid. eruditiſsimus Ioan. Coſta. tract. 3. del Regidor, dialog. 2. colum. 3. Mench. lib. 1. contr. illuſtr. c. 18. num. 15. Iaſ. l. 1. §. huius ſtudij. num. 13. de iuſt. & iur. Paul. de Caſtr. in dicta l. 1. §. ius gentium. num. 3. Petrus Marti in c. afferte, de præſumption. in verb. dixit mulier. 1. p. ex num. 29. Petrus Roizius, deciſ. 3. Lituan. ex nu. 339. Lelius de Zanch. de milite ſacro. lib. 1. c. 33. num. 3. Euerard. loco ab ordine. num. 12. gloſ. verb. publica, poſt principium, in pragm. ſanc. titul. de collation. §. cui rei. Bartholom. Socin. conſil. 35. volum. 1. num. 11. Menoch. conſil. 175. volum. 2. num. 22. Palat. Rube. in rep. c. per veſtras, in principio. §. 17. ex num. 5. pagin. 200, & in notab. 3. §. 26. num. 8. ex verſic. plus eſt quod fecit. pag. 309. Petrus Plaza, de delict. c. 22. num. 26. optimè Paul. Fuſc. ſingul. 26. literæ P. pro qua quæſtione facit quod eleganter tradit Cicero. lib. offic. 3. hoc verborum tenore, Quid ſi tyrannidem occupare, ſi patriam prodere conabitur pa-

ter? silebit ne filius? immò vero obsecrabit patrẽ ne id faciat, si nihil proficiet: minabitur quòd accusabit eum: & tandem si ad perniciem patriæ res spectabit, patriæ salutem anteponet saluti patris.

VNDE textus in l. minime. ff. de religios. & sumpt. funer. permittit filio occidere patrem, qui ad patriam delendam venit: de quo est videndus Abbas in c. peruenit. num. 2. de immun. eccles. glos. in dicta prag. sanction. vbi supra ad finem. Gerar. singu. 2. num. 4. Tiraquel. de pœn. causa. 20. ex num. 6. Petrus Plaza, supra capit. 36. num. 6. ad medium Socin. dicto consil. 35. numer. 12. Iul. Clar. §. homicidium. num. 59. Rimin. al. c. quæ in ecclesiarum, ex num. 208. de constitut. Roland. consil. 45. volum. 1. ex num. 62. Conrad. lib. 1. cap. 9. de Prætore. §. 3. titul. de homicidiis. num. 19. in principio. Iacob. Menoch. lib. 1. de arbitr. quæst. 90. ex num. 43. Anton. Cord. de Lara supra in §. sed vtrum. num. 17. & in §. & si impubes. num. 9. Et an filius teneatur accusare patrem hæreticũ. vide quę habes in c. 2. §. hęretici autem de hæret. in 6. & An magis sit obediendum patri quã Principi, vide Lancel. Conrad. templ. omnium iud. lib. 1. cap. 1. §. 4. verb. obedire ei omnes debent. n. 23.

5 AN verò Aduocatus potiùs debeat aduocare pro patria quam pro patre, est consulendus Ias. in dicto §. huius studij. num. 14. Abiles in cap. 1. Prętorum, in glos. tierra ex num. 11. Et An possit quis cogi testificari contra patrem vel patriam. tradit Menoch. in dicto consil. 175. num. 21. Grammat. decis. 45. n. 16. & decis. 48. n. 13.

6 DVM autem hæc scriberem interrogatus fui, An filius Magistratus vel Consul creatus, in sessionibus, & in aliis omnibus præferatur patri, & idem pater cedere, ac prestantiorũ locũ ei dare debeat? & pro vera responsione dixi, recurrendum esse ad Cassen. in catal. glorię mund. 7. p. consid. 24. ex versic. in tantum est etiam. Alphon. de Azeued. ad curiam pisan. lib. 2. c. 12. num. 6. qui duo Doctores pulchrè referũt, quæ circa hoc dubium tradit Aul. Gelius in lib. 2. noct. atticarum capit. 1.

AD TEX. IN CAP. Episcopi, 26. q. 5.

COLLECTAN. 21.

SVMMARIVM.

1 *Plura de Sortilegiis, Auguribus, Diuinatoribus, & de Astrologorum superstitione.*
2 *Aduersus Incantatores & vanarum superstitionum obseruatores.*
3 *Diuinatores, & Pronostici, An legi & permitti debeant?*
4 *Plura de Gittanis, & diuinatoribus, & An liceat consulere illos?*
5 *Plura de Lamiis, & An corporaliter deferantur à dæmoniis?*
6 *De Lamiis An cognoscant Inquisitores, & cur mulieres facilius incidant in hisce superstitionibus quam viri?*

1 ISTE textus, latissimè discerit de Sortilegiis, Magis, Maleficis, Auguribus, aliisque Diuinatoribus, Necromanticis, & de Astrologorum superstitionibus. De quibus plura cumulant Alphons. Castro lib. 1. de iusta hæret. pun. ex capit. 13. Iacob. Simanc. de cathol. instit. ex c. 62. Bern. Diaz in prax. cap. 107. vbi latissime Salzed. in additionibus in litera A. ex pag. mag. 363. Menoch. de arbitr. cas. 388. Pegn. in 2. part. director. schol. 43. & schol. 49. Didac. Perez. lib. 8. titul. 1. l. 9. & titul. 4. l. 3. pag. 133. colum. 1. versic. ad tertium dicendum. Iod. Damhouder. in prax. crimin. c. 61. ex n. 80. Iul. Clar. §. hæresis. num. 25. Pedraz. in sum. in 1. præcept. Decalog. fol. 16. in fin. versi. 15. si entendio en agueros Nauar. in man. latin. cap. 11. ex num. 28. Bosius in prax. titul. de sortileg. Abendan. de exequend. mand. lib. 2. c. 32. Roman. singul. 667. tu scis. Abiles in cap. 53. Prætorum, in glos. adeuinos, & in glos. castiguelos. Rabannus in lib. pœnitentium, cap. 23. Petrus Sanchez 1. part. histor. moral. titul. de la vida de Platon. §. 1. versic. ay algunos hombres. & latè in 2. p. titul. de la vida de Alexandro. §. 1. versic. y porque prosiguiendo. ex fol. 145. Petrus de Bollo in œcon. can. 3. clas. c. 5. §. 9. ex pag. 534. Sebast. Medic. in sum. omnium hæres. 3. part. in cap. incip. Astrologorum superstitio tollitur, pag. 718. & in cap. diuinatio repellitur, pag. 722. Lancel. Conrad. templ. omnium

omnium iud. lib. 1. cap. 1. §. 3. de obligat. imperat. verb. sortilegia euitare, ex num. 1. ex fol. 62. Zanchin. de hęretic. cap. 22. vbi Campeg. in additionibus in litera A. Bonifacius tract. de sortileg. Ludou. Carrerius in prax. in titul. de indiciis. in §. in textus, ibi veneficorum, & in §. in textus maleficorum. fol. 34. latissimè Petrus Nauarra tom. 1. de restitutio. lib. 2. cap. 2. ex num. 25. & ex num. 109. Cassen. catal. glor. mund. 10. part. consid. 52. ad fin. versic. ad hanc materiam. An Astrologia sit prohibita. Ciruelus in tract. de reprobat. superst. 2. par. cap. 4. Ioan. Gerson. de præcept. Decalog. cap. 5. versic. illi præterea. latissimè Polydor. Virgilius, de inuen. rerum. lib. 1. ex cap. 22. Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 4. ex num. 27. latissimè & pulchrè Lelius Zecch. de cas. reseru. cas. 8, Sot. de iustit. & iur. lib. 8. quæst. 3. articul. 2. Lucer. Inquis. verb. diuinatio. vbi & Pegn. in additionibus, Petrus Salazar, de vsu & consuet. cap. 2. ex num. 24. latissimè Sebast. Medic. in sum. peccat. 1. p. tit. 2. quæst. 36. per totum. Ant. Scap. de iure non scrip. lib. 5. cap. 134. Lelius de Zanch. de priuileg. eccl. priuileg. 151. ex num. 14.

2 ET aduersus Incantatores Maleficos & vanarum superstitionum obseruatores, est motus prop. Al exan. VI. incip. cũ accepe-rimus: & contra Maleficos & sortilegos, est alius prop. motus. Leon. X. incipit, honestis. Dat. anno 1521. die 15. Februar. & de libris Astrologiæ iudicialis, & Chiromantiæ, videndus est Pegn. in 2. part. direct. schol. 41. versic. inter hos libros, & schol. 43. versic. scilicet libros Necromantiæ. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 31. num. 6. & de omnibus supradictis est hodie quidam motus prop. Sixti V. Dat. anno Domini 1585. die quinto Ianuarij, anno primo sui Pontificatus.

3 ET Diuinatores vulgò dicti Pronostícos, An legi & permitti debeant: & alia circa hanc materiam tradit Ioan. Martinez de
4 Olan. in Epilogo leg. correct. num. 132. Et de illis qui vulgò Gittani vocantur, qui de fortuna sua vnicuiq; plura dicunt, est videndus Nauar. in man. lat. cap. 11. num. 31. versic. 15. qui. Et Diuinatores, An liceat consulere tradit Didac. Perez. lib. 8. tit. 19. l. 6. in glos. alos adeuinos. Petr. Sanchez d. 2. par. in dict. §. 1. & quòd detestandi sint illi qui scripse-

runt & docuerunt Chiromantiam, Necromantiam inanes diuinationes, auguria, sortilegia, & alia id genus, tradit Mandos. in prax. titul. de ingratitud. cap. 102.

5 SIMILITER etiam per hunc textũ, plura de Lamiis seu Strigibus cumulant Doctores, & inter alia maximè cruciantur, circa illam quæstion. An fieri possit, vt ipsę Lamiæ corporaliter deferantur à dęmoniis, per aëra & breui temporis spatio volent ad loca remotissima? An verò hæc omnia illusiones sint dęmonum? & cum solus spiritus ea patiatur, infidelis mens hæc nõ in animo sed in corpore opinatur euenire. De quibus & de eorum variis nominibus & origine, & multa alia circa hanc materiam, congessit Sylvest. in sum. verb. hæresis, el. 3. Iacob. Simanc. de catal. instit. cap. 37. Alphon. Castr. lib. 1. de iusta hæret. pun. cap. 16. Guilermi, Bened. cap. Raynun. verb. duas habẽs filias num. 29. Reper. Inquisit. verb. Xorquinæ. latissimè Ioan. Pineda. 1. part. de la Agricul. Christian. Dialog. 4. §. 32 Alciat. lib. 8. parerg. cap. 22. Sebast. Medic. in sum. omnium hæres. 1. part. quæst. 9. versic. quintum delictum. Iacob. Simanc. in enchirid. titul. 11. Nauar. man. lat. cap. 11. num. 38. versic. 32. qui credit. Lucerna Inquisitor. verb. secta Strigiarum, & latissimè Bernard. Comensis tract. de strigiis, vbi pulchrè Francis. Pegna in annotation. & idem Pegn. in 2. part. direct. schol. 50. §. sed à maligno spiritu. pag. 91. latissimè Ioan. Bodinus de Magorum dæmonomania. lib. 2. ex cap. 5. Carrer. in prax. titul. de hæretic. §. circa secundum, num. 41. fol. 258. Iodoc. Damhouder. in prax. cap. 61. ex num. 134. Pedraz. in sum. in 1. precept. Decal. versic. 11. si cree. fol. 13. col. 2. Ludou. Lopez. instruct. consc. 1. part. capit. 41. col. 314. versic. aliquando. Sot. lib. 8. de iustit. & iur. quæst. 3. art. 2.

6 ET de Lamiis possunt cognoscere Inquisitores, ex Iacob. Simanc. in dicto capit. 37. num. 13. Sylvest. supra num. 10. & alij vbi supra quibus adde Mot. Prop. Adriani VI. incip. dudum vti nobis. Dat. anno Domini 1523. die 20. Iulij in anno primo sui Pontific. Quare autem mulieres facilius incidãt in hisce superstitionibus quam viri, vide Tiraquel. in l. 9. conn. num. 30. Iodoc. Damhouder, dicto cap. 61. ex num. 139. vbi etiam à num. 125. assignat rationes cur istę maleficæ,

cæ, vel supradicti Incantatores in manibus publicæ iustitiæ existentes, vel incarcerati non faciant se deferri, ac inde liberari per ministerium dæmonis, ad mortem euitandam.

AD TEX. IN CAP. Præsul. 2. q.5.

COLLECTAN. 22.

SVMMARIVM.

1 *Duo testes sufficiunt in quocunq; negotio.*
2 *Quot testes requirantur contra Cardinalem, ex dispositione istius textus.*
3 *Dispositio istius textus An sit correcta?*
4 *Contra Summum Pontificem, An sufficiant duo testes?*

1 QVAMVIS secundum communem iuris traditionem, in quocunq; negotio duo testes ad rei probationem sufficiant, iuxta illud Deuteron. cap. 19. in ore duorũ vel trium testium stabit omne verbum. & referunt plura iura ad id, Abbas consil. 16. vol. 1. num. 1. versic. sed numquid per dicta illorum testium. Sot. de iust. & iur. lib. 5. quæst. 7. articul. 2. Didac. Perez, lib. 8. titul. 3. l. 32. in glos. testimonio de dos Christianos. in principio. Couar. in cap. cum esses. num 3. de testament. Petrus Magdalen. de numer. test. 1. part. cap. 1. ex num. 1. Sed nihilominus per hunc textum attestantur Doctores concessum fuisse ex Priuilegio Beati Syluestri Papæ, Illustrissimis & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus Sanctę Romanæ Eccle siæ (qui hodie successerunt in locum Præfecti Prætorij vel Senatorum Romanorum: ex Præposito in cap. quamquam. num. 9. 2. quæst. 7. Francis. Marc. decis. 345. in 1. part. Alciat. lib. 1. prætermiss. in litera C. verbo Cardinalis. Anton. Scap. de iure non scrip, lib. 2. cap. 7. num. 4. & in lib. 1. cap. 10. num. 2. Anton. de Burgos. in cap. 1. num. 12. de rescript. Ioseph. Gonçalez. variar. quæstion. cap. 17. num. 18. in princip. Capiz. decis. 114. num. 4. Octauia. Vestr. in prax. lib. 1. cap. 1. in princip. vbi Grauat. in addition. in lit. B. Alphon. de Azeued. ad cur. pisan. lib. 2. c. 1. num. 4.) ne Cardinalis Episcopus possit damnari, nisi ex depositionibus septuaginta duorum testium. Diaconus verò Cardinalis, pariter damnari non possit de crimine aliquo, nisi conuictus sit à viginti & septem testibus: vt per Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 66. num. 5. Barbac. de præstant. Cardinal. 1. part. quæst. 11. Abb. in cap. licet. num. 4. de testib. Roman. singul. 207. incip. item ad idẽ. Menoch. de præsumpt. lib. 1. quæst. 80. ex num. 23. in fine. Domin. Sot. lib. 5. de iust. & iur. quæst. 7. articul. 2. in. 3. argumento. Nellus à Sancto Geminian. tract. de testib. 1. p. ex num. 83. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 1. cap. 10. ex num. 3.

2 CIRCA intellectum tamen istius textus & quòd dispositio illius fuerit temporalis, & hodie minimè procedat, est videndus Abbas in dicto cap. licet. num. 4. & ibi addi tio in litera F. additio ad Roman. in dicto singul. 207. Decius in cap. at si clerici. num. 6. & ibi latè Beroi. num. 5. de iudic. Abb. in cap. per tuas. num. 2. ad fin. & ibi additio in litera D. & Felin. in num. 1. ad medium de maior. & obed. Abb. in repet. cap. cum esses. num. 16. de testamen. Carol. Molin. in consuet. paris. titul. 1 §. 30. num. 67. Anton. Scap. de iur. non scrip. lib. 1. cap 10. ex num. 15. Iulius Clar. in dicto §. fin. quæst. 66. num. 5.

3 *IN glossa Præsul, ibi, sed numquid?* Quæritur hic, An contra Papam sufficiant duo testes? pro quo est videndus Rojas 2. par. de hæretic. assertio. 4. num. 87. Gigan. consil. 29. num. 9. Albar. Pelag. lib. 2. de plant. ecclesiæ. capit. 10. Abb. in capit. tertio loco. numer. 6. de probation. Iul. Clar. lib. 5. §. fi. quæstion. 66. numer. 6. Carol. Molin. in cõsuetud. Paris. titul. 1. § 30. numer. 67. Abb. in capit. at si clerici, in princip. numer. 3. de iudic. vbi additio in litera D. vbi etiam Decius in num. 2. & Beroi. ex num. 7. Rojas singul. 146. num. 8. & in singul. 165. numer. 9. Anton. Gomez. de delict. tom. 3. capit. 12. numer. 9. volum. 1. communium opinionum. pagin. 232. in verbo testes duo sufficiunt ad condemnationem. Franciscus Viuius libro. 2. commun. opinionum, opin. 292. num. 3.

AD

AD TEX. IN CAP. Multi sine peccato. 14. quæst. 5.

COLLECTAN. 23.

SVMMARIVM.

1 *An peccet, qui rem inuentam non restituit?*
2 *An res inuenta possit retineri ab inuentore, si non inueniatur dominus?*
3 *An ob restitutionem rei alienæ inuentæ, possit inuentor petere præmium?*

1 QVI rem inuentam non restituit An peccet, furtumq; committere dicatur? est videndus Couar. in regul. peccatũ. 3. part. §. 1. num. 1. Guid. singul. 127. Abbas in capit. sæpè num. 7. de restit. spol. Medin. 1. par. instruct. de confes. cap. 14. §. 33. versic. quinta regla, fol. 118. textus & DD. in l. 44. falsus, §. qui in alienam. ff. de furt. Abbas in capit. cum dilecti. num. 11. & Anania. num. 8. de accusat. Bonacos. com. opin. crimin. verb. furtum. versic. quod si quis inuenit. fol. 86. Anton. Gomez. tom. 3. de delict. capit. 5 num. 3. Vbi etiam diserit, An res inuẽta possit reti
2 neri ab inuentore, qui præuia diligenti inquisitione non potuit scire, quis sit illius rei inuentæ dominus? An verò eo casu talis res inuenta debeat dari pauperibus pro anima veri domini. Pro quo etiam videndus erit Couar. dicta regul. peccatum. 3. part. §. 1. n. 2. Cassen. in consuet. Burgun. rubr. 1. §. 1. ex num. 3. & in §. 2. versic. crie par trois. ex numer. 1. & in §. 3. per totum. Ioan. Martinez de Olano in antinom. in litera R. num. 13. Abbas in cap. fin. num. 4. de furt. Iaf. in l. rẽ quæ nobis ex num. 29. ff. de acquir. possess. Felin. in capit. cum dilecti num. 7. & Abbas num. 12. & Marian. Socin. num. 14. versic. vtrum autem reperiens, de accusat. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 5. capit. 155. ex num. 8. Medin. 1. part. instruc. de cõfes. cap. 14. §. 33. versic. quando vno hallò cosas. fol. 118. Ludouic. Lopez. instruct. conscien. 2. part. cap. 3. ex colum. 19. Soto de iustit. & iure lib. 5. quæst. 3. articul. 3. versic. multo autem magis. Sebast. Medic. in sum. peccat. 1. part. titul. 6. quæst. 127.

3 VIDI tamen dubitari, An ob restitutionem rei alienæ inuentæ, possit iustè eius inuentor mercedem aut præmium, ex pacto vel aliàs accipere? pro Pua quæstione re currito ad Abbat. in capit. dudum, el. 2. num. 18. versic. quinimmo, de elect. Felin. in cap. cum dilecti. num. 7. versic. non est iniquum, de accusat. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 5. capit. 155. ex num. 12. Couar. in reg. peccat. m. 2. part. §. 3, num. 3. Michael de Palac. de contract. lib. 6. capit. 8. pagin. 543. in fine.

AD TEXT. IN CAP. Si quis suadente. 17. q. 4.

COLLECTAN. 24.

SVMMARIVM.

1 *Percutiens clericum etiam simpliciter tonsuratum, à solo Romano Pontifice potest absolui, & An Papa possit tollere Priuilegium istius textus?*
2 *An in excommunicatione, de qua in hoc textu, incurrant etiam fœminæ?*
3 *An similiter incurrant in excommunicationem istius textus, qui non manu, sed pedibus, vel verbis, clericos læserint, vel qui aliter eis fecerint iniuriam aut vim?*
4 *Anathema quid sit, & An idem significet quod excommunicatio?*
5 *In mortis periculo nullus est casus reseruatus, & An tempore extremæ necessitatis Sacramentũ pœnitentiæ possit ministrari à Sacerdote excommunicato vel hæretico?*
6 *An in pœnis istius textus, comprehendatur mandans percutere clericum?*
7 *Percutiens clericum, An & quando possit absolui à Legato vel ab Episcopo?*
8 *Qui percutit clericum mortuum, An incidat in pœnas istius textus?*

9 Clericum

9 *Clericus percutiens hominem mortuum, An sit irregularis?*
10 *Percutiens clericũ degradatum, aut excommunicatum vel hæreticum, An incidat in pœnas istius textus?*
11 *Percutiens clericum ignoranter, vel habitu laicali vestitum, An incurrat in pœnas, de quibus in hoc textu?*
12 *Percutiens nouitium Religionis, An incidat in censuras huius textus?*
13 *Clericus percutiens seipsum, An incidat in pœnas istius textus.*
14 *Vxor clerici, An gaudeat Priuilegio istius Canonis?*
15 *Vulnerans consanguineum Clerici, quando incidat in pœnas istius textus.*
16 *Percutiens clericum non incedentem, cum habitu & tonsura, An incidat in pœnas huius textus?*
17 *Plures casus in quibus ob violentas manus in clericum, in nullam incurritur excommunicationem.*
18 *Sacrilegium est disputare de potestate Papæ vel Principis.*

8 PERCVTIENS clericum est excommunicatus, per hunc textum, & solum à Romano Pontifice potest absolui, vt tradit Dueñ. reg. 99. Nicol. Plotius, tract. de excom. in principio. ex num. 23. Ioan. de Lignan. tract. de censur. ecclesiast. §. 6. ex num. 1. & passim id tradunt omnes ferè scribentes. Maius tamen dubium est, An Sum. Pontif. possit tollere priuilegiũ prædictum, vt per Felinum in capit. si quis de maior. & obed. numer. 1. versic. & primo scias. Volumin. 2. com. opin. pag. 511. verbo Papa non potest tollere. Couar. in pract. cap. 31. num. 4. versic. nam etiam si possit. Anto. de Butr. consil. 19. num. 7.

2 *IBI, si quis.* Dubium oritur, An hæc dictio, si quis, complectatur vtrumq; sexum in casu istius textus: ita vt fœmina iniiciens manus in clericum, incidat in pœnas de quibus hîc. Pro quo videbis Nauar. in man. lat. capit. 27. num. 76. Caballin. in ægid. constit. lib. 4. capit. 55. in glos. A. in princip. Anto. Bernad. in sum. capit. 32. num. 25. Sebastian. Medic. in sum. peccat. 2. part. titul. 9. quæst. 78. num. 39. Antonin. in tract. de excommunicat. cap. 1. num. 2. volum. 16. tract. Abiles in capit. 1. Prætorum, in glos. de ninguna persona. num. 8. Iaf. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. omnium iud. num. 1. & 3. latè Tiraq. retract. lin. §. 1. glos. 9. ex num. 212. Gabriel. lib. 6. commun. opin. titul. de verb. signific. concl. 6. num. 5. Matienz. lib. 5. recol. titul. 14. l. 2. in glos. 3. numer. 2. & in titul. 11. l. 8. glos. 2. num. 1. Ioan. Gracian. regul. 209. num. 4.

3 *IBI, clericum.* Intellige etiam simpliciter tonsuratum, ex Nauar. man. lat. cap. 27. num. 79. Dueñas, regul. 99. ex ampl. 2. Lancel. Gallia in consue. alexan. in glos. maritus. quæst. 4. num. 5. Sebast. Medic. in dicto num. 39. glos. verb. canonis, in capitul. 1. de cler. coniug. in 6. Ioseph. Angl. flor. theolo. in quæstione de excommun. pag. 54. versic. omnes, & in versic. clerici. Anton. Bernad. in dicto num. 25. versic. 7. por clerigo. pag. 708. Petro Paulo Pariſ. consil. 40. volum. 4. num. 21. Bellug. in spec. princip. rubric. 11. §. videndum. numer. 5. versicul. & certè. & ibi Camillus Borrellius in additionibus in litera C.

IBI, manus. Quid autem intelligatur per dictionem manus, tradit Nauar. in dicto capit. 27 num. 77. Caietan. in sum. verb. excommunicatio. cap. 10. Pedraz. in sum. tit. excommunicaciones papales, versic. cõtra los que ponen. fol. 135. Anton. Bernad. dict. num. 25. versic. 4. por manos. Ludouic. Beja, in resp. cas. 46. ex pag. 205. Et quid quando quis profert verba iniuriosa, aduersus clericum? vide Couar. lib. 1. variar. capit. 111 ex num 5. Sebast. Medic. in dicto num. 39. Petr. Plaz. de delict. cap. 1. ex numer. 28. Et quid si in vestibus fiat vis, vel inuictus detineatur clericus, aut per frenũ equi in quo est? tradit latè respon. Felin. verb. detinens clericum per vestem. Hyppol. singul. 188. Bern. Diaz in reg. 95. vbi Salzed. Iacob. Menoch. de arbit. cas. 339. num. 17. Felin. capit. nuper. de sent. excommunic. num. 5. Socin. regul. 94. Ioan. Gracian. regul. 175. n. 3. Ioan. Angl. in dicta quæst. de excommun. pag. 56. versic. clerici percusor. & pag. 57. versic. qui veste. Et clerico dormienti An possit fieri iniuria absq; excommunicationis

nis labe. pulchrè diserit Petr. Plaz. de delict. cap. 31. nu. 4. Hippol. de Marsil. singul. 188. in fin. Felin. in cap. nuper, de sent. excommunicat. num. 6. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. 4. num. 3. fol. 165.

4 *IBI, Anathematis.* Plura de hac dictione, Anathema, & de eius significatione, tradunt Abbas in cap. si quis contra clericũ, num. 52. de for. competent. Beroi in capit. si quis præsbyterorum. ex num. 6. de reb. eccles. non alien. Rebuf. in fin. prax. benef. in explic. Bullæ Cœnæ. verb. excommunicamus & anathematizamus. fol. 401. Abbas cap. cum ab ecclesiarum, de offic. ordin. n. 5. vbi additio in litera C. Viuald. in candel. eccles. tit. de excõmunic. ex n. 15. Did. Spino spec. testam. in glos. rubr. 11. p. n. 11. Lelius de Zanch. de priuil. eccles. priuil. 46. num. 11. Couar. in cap. alma mater. 1. par. §. 8. n. 6. Felician. de censur. titul. de excommunic. cap. 8. Caballin. in ægid. constit. lib. 4. c. 42. in glos. A. pag. 270. optimè Alphon. Veracruz, in appendice ad specul. cõiug. ex pag. 93. vers. pro solutione. Paul. Fusc. singul. 23. in fin. literæ C. Cassen. consil. 1. in. 5. præsup. num. 1. Alphon. Castro de iust. hæret. pun. lib. 2. cap. 20. Francis. Pegn. in 2. part. direct. schol. 2. versic. sed hìc lapsus.

5 *IBI, mortis vrgente periculo.* Eo enim casu, nullus est casus reseruatus: immo quilibet Sacerdos potest quemlibet pœnitentem absoluere: de quo est videndus Concil. Trident. Sess. 14 cap. 7. Sot. in 4. distin. 18. quæst. 4. art. 4. Cordou. tract. cas. de consc. quæst. 18. versic. el segundo pũto es. Nauar. in princip. de pœniten. dist. 6. num. 73. Viuald. in candelabr. eccles. tit. de absolut. nu. 59. Azeued. ad reg. const. lib. 1. tit. 1. l. 5. n. 5. vers. est tamen verum. Ant. Bern. dict. num. 25. versic. 10. en el. & in cap. 29. num. 1. Couar. in cap. alma mater. 1. par. §. 11. ex num. 8. versic. quòd si mortuus. glos. verb. periculũ. in cap. sacro de sent. excummun. in. 6. Gerar. singul. 12. Ioan. Gutierrez. canonic. quæstion. lib. 1. c. 1. num. 58. & pulchrè ex num. 56. disputat controuersam illam quæstionem, An in tempore necessitatis extremæ, Sacramentum pœnitentiæ, & absolutio à censuris, possit ministrari à Sacerdote excommunicato, vel præciso, id est, à Sacerdote hæretico vel scismatico? de qua quæstione est etiam videndus Nauar. man. lat. capit. 26. num. 26. & in cap. 27. num. 271. versic. septimo quod. Domin. Sot. in 4. dist. 18. q. 4. art. 4. versic. at verò non nihil. Couar. in capit. alma mater. 1. part. §. 6. num. 8. Victor. in sum. titul de clauibus, num. 328. Cordou. in dict. quæst. 18. versic. tambien digo que el tal Sacerdote. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de absolut. num. 64. Anton. Bernad. dict. cap. 29. num. 1. versic. el qual. Nauar. in princip. de pœniten. dist. in 6. numer. 87. Medin. tractat. 2. de pœniten. capitul. cui debeat fieri confessio. versicul. ad aliud. fol. 79.

6 DVBIVM tamen est, An in pœnas huius textus incidat, mandans percutere clericum? Pro quo vide notata, in cap. 6. mulieres. §. illi verò, de sent. excommunicationis. Et de eo qui consuluit, vt clericus percutiatur, est videndus cap. 6. sicut dignum. §. clericos autem, de homicid.

7 IS autem qui iniecit manus in clericũ, An & quando possit absolui à Legato, vel ab Episcopo? traditur in cap. ea noscitur, & in cap. ad eminentiam. de sent. excommuni. Andr. Gambar. de offi. & potest. lega. de Later. lib. 1. in rubr. quæ sit differentia inter legatos. num. 1. & optimè in lib. 8. in rubr. de potest. legati in absol. ab excommunic. ex num. 1. Lapp. alleg. 76. pulchrè Ioan. Gutierrez. can. quæst. lib. 1. cap. 5. ex numer. 11. Couar. in capit. alma mater. 1. par. §. 9. num. 2. optimè Nauar. man. lat. cap. 27. ex num. 89. cap. mulieres, vbi etiam DD. de sentent. excommunicationis.

8 ET quia mortuo iniuria fieri potest, ex Sebast. Medic. tract. mors omnia sol. 3. par. num. 61. Ideò quæritur per Doctores, An qui percutit clericum mortuum, incidat in pœnas istius textus? Pro quo videndus est Dueñ. reg. 99. ampl. 6. Asinius in l. 4. §. sed tunc locus. ff. de relig. & sumptib. fun. num. 21. Boer. decis. 316. n. 12. versic. & secũdus casus. Felin. in cap. à nobis, el. 2. de sent. excõmunic. num. 4. Dec. in cap. ad hæc. num. 24. de priuileg. Et quid è contra si clericus percutiat hominem mortuum, An sit irregularis? est videndus Sebast. Medic. tract. mors omnia fol. 2. par. cõcl. 56. n. 159. Boer. decis. 316. num. 11. Asinius in dict. §. sed tũc locus. num. 19. Foller in prax. can. 2. par. capit. 22. num. 4. Felician. de censur. titul. de irregular. capit. de quinta specie irregularitatis, versic.

uersic. si vero clericus. pag. 476. Hippol. sin
10 gul. 184. num. 2. An autem quando quis per cutit clericum degradatum, incurrat in excommunicationem? Est consulendus Iulius Clar. §. fin. quæst. 77. num. 10. Hippol. singu. 107. num. 1. & singul. 179. num. 4. Alciatus cap. cum non ab homine, de iudic. num. 13. Petrus Plaza de delict. cap. 6. num. 6. Felician. de censuris. titul. de depositi. & degradatione cap. 8. Ioseph. Angles. in flor. theolo. in quæstione de excommunic. pag. 55. verb. degradatus. glos. verb. priuilegio. capit. 2. de pœn. in 6. Didac. Perez lib. 1. tit. 3. l. 1. pag. 61. versic. procedit etiam, vbi quid si percussorit clericum excommunicatū? De quo est etiam videndus Remig. de Gōni, de immunit. eccles. ampliat. 14. num. 2. Vol. 1. com. opin. pag. 27. verb. clericum excommunicatum Iul. Clar. §. fin. quæst. 77. num. 9. Ioan. de Lignano de censur. ecclesiastic. §. 4. n. 23. vol. 16. Tract. Doctores in c. tua nos, de senten. excōmun. Et quid quando clericum hæreticum? tradit Rojas singul. 31. Carrer. in prax. titul de hæretic. §. nunc de pœnis, numer. 7.

11 QVID verò sit dicendum, quādo quis percussit clericū ignoranter, seu Laici habitu vestitum, An talis percussor sit excōmunicatus? Est videndus Iulius Clar. supra ex nu. 7. Seraph. de Seraphin. de priuil. iuram. priuileg. 4. num. 38. Ioseph. Angles in dicta quæstione de excommunic. pag. 55. in vers. clericus portans. Carol. Molin. in consuet. Paris. titul. 1. §. 30. num. 152. iuxta finē. Hieronym. de Tortis. in consil. vnic. in fauorem populi Floren. num. 20. Ioan. de Anan. in c. sicut dignum. §. illi autem. num. 2. de homicid. Abb. in cap. cognoscentes, de constit. num. 6. vers. & hoc casu.

12 ET ille qui percussit nouitium religionis, An incidat in pœnas istius textus? tradit Palat. Rube. in repet. rubricæ, de donat. inter vir. §. 38. versic. quamuis autem. Albis. de Albertis. singul. 209. Tiraquel. retr. lin. §. 1. glos. 8. num. 21. Plaz. de delict. cap. 42. nu. 24. Anton. Gabr. lib. 1. com. tit. de præsumpt. o. concl. 12. n. 14. Camil. Borrel. in Regia Arag. §. 2. glos. 4. num. 112. Horat. Mandos. tract. de priuileg. ad instar. in glos. 7. numer. 36. Anton. Bernad. in dicto num. 25. versic. 9. por religioso. Bellug. in spec. prin. rubr. n. §. videndum. nu. 5. versic. & simili modo.

13 CLERICVS etiam percutiens seipsum, An incidat in has pœnas? Est consulendus Grammat. decis. 44. ex num. 2. Felic. cap. contigit de sent. excom. num. 2. Ioan. Angl. in dict. quæst. de excommun. pag. 57. vers. clericus seipsum. Iaf. l. 1. num. 8. C. de seru. fugit. Ioan. Faber in §. iuris præcepta. de iust. & iur. ex num. 1. Iul. Clar. in dicta. q. 77. num. 3. Mātua singul. 1. num. 4. Menoch. de arbitr. cas. 284. n. 37. Et de eo qui impellit clericum, ita vt cadat & sanguis exeat, An incidat in pœnas huius textus? optimè Mantua, singul. 515. Et mulieres intrantes monasteria, in quibus non fit professio, An gaudeant priuilegio huius textus? tradit Rot. antiq. decis. 1. aliàs 167. tit. de regul. r.
14 & transeun. ad relig. Dubium tamen est, An vxor clerici tonsurati, gaudeat priuilegio istius textus? tradit Geminian. in cap. vnic. §. in cęteris autem. num. 7. de cler. coniug. in. 6. Tiraquel. in legibus conn. glos. 2. num. 61. Petr. Moz. de contract. titul. de donation. §. quo modo annulletur, & reuocetur donatio. num. 41. fol. 161. Felin. cap. nullus. num. 3. de for. comp. Didac. Perez. lib. 1. titul. 3. l. 1. pag. 58. versic. est & aliud clericis.
15 Abiles in procem. Prætorum. num. 28. Et vulnerans consanguineum clerici, quando incidat in pœnas huius textus? tradit Felin cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ. de constit. num. 99. ad medium. Hippol. singul. 204. n. 1. Tiraquel. de pœn. caus. 51. num. 74. Apostill. ad Dec. in l. in omnibus. ff. de regul. iur. num. 18. in litera B.

16 DE eo verò qui percutit clericum non incedentem cum habitu & tonsura: disserit Paul. Fusc. singul. 109. literæ C. Ioan. Angl. supra pag. 55. verb. clericus non. Marant. de ordin. iudic. 4. part. distin. 11. numer. 70. pagin. 290.

17 ET quam plures casus, in quibus ob violentas manus in clericum illatas, in nullam prorsus incurritur excommunicationē: optimè referunt Felician. de censur. tit. de excommun. cap. 20. & capit. 21. Sylvest. in sum. verb. excommunicatio, el. 6 numer. 6. Ioan. Gracian. reg. 175. num. 10. Anton. Bernad. in sum. cap. 32. num. 26. Dominic. Sot. in 4. dist. 22. quæst. 2. art. 3. versic. excipit enim. pag. 964. Sebast. Medic. in sum. peccat. 2. part. tit. 9. quæst. 78. num. 39. Sot. lib. 5. de iust. & iur. quæst. 3. art. 2. ex versic. post hæc

hæc verò rogitas. Ioseph. Mascard. vol. 2. de probation. concl. 996. ex numer. 19. Sum. Tabiens. verb. excommunicatio, el 5. ex numer. 24. Couar. in 4. 1. par. capit. 1. num. 12. Anton. Scappus, de iure non scrip. lib. 1. capit. 1. ex num. 11. Nicol. Plouius, de excommunicat. in principio, numer. 24. Antonin. de excommunic. cap. 1. ex num. 24. in vol. 16. tract.

13 *IBI, aut qui de principali iudicio.* Sacrilegium enim est disputare de potestate Papæ, Imperatoris, aut Principis, capit. nemini, infra eodem. l. 2. C. de crim. sacrileg. circa cuius intellectum sunt consulendi Rojas de succes. capit. 23. ex numer. 67. Iaf. l. 1. de cōstit. Princip. num. 3. Iaf. l. Barbarius, numer. 35. ff. de offic. Prætor. Alexand. consil. 216. volum. 2. numer. 1. Crauet. consil. 296. num. 3. versic. venio nunc, & consil. 241. numer. 3. Decius consil. 602. numer. 1. & optimè consil. 603. num. 1. Corras. in l. filium quem habentem, numer. 29. C. famil. herciscun. Menoch. consil. 103. volum. 1, num. 38. Decius consil. 588. ex numer. 2. Afflict. decis. 265. ex num. 61, Burgos de Paz, in procem. leg. Taur. num. 347. Sebast. Medices, de legib. & statut. 1. par. quæst. 8. in principio. Lambertin. de iure patr. in 4. artic. 8. quæstionis princ. 1. par. 1. lib. numer. 2. latissimè Ferdinand. de Mendoça, disput. iur. ciuil. lib. 1. capit. 5. num. 2. Matienç. lib. 5. recollect. titul. 10. l. 6. glos. 2. numer. 4. Hieronym. de Monte, var. iur. quæst. 6. ex numer. 48. Lancel. Conrad. templum omn. iudic. lib. 1. capit. 1. §. 1. quæst. 2. numer. 9. fol. 3. & §. 4. titul. de præstan. & poten. Imper. verb. Imperator habet domin. vniuers. num. 4. fol. 64. meritissimus Regius consiliarius in Regno Aragonum Doctor Martin. Monter in Propugnac. Oscens. numer. 1. quem me præceptorem habuisse in percelebri Vniuersitate Oscensi nunquam pœnitebit, ob eius singularem in explicandis Iuris Vtriusq; obscuritatibus peritiam & dexteritatem.

AD TEX. IN CAP. Testamentum, dist. 6.

COLLECTAN. 25.

SVMMARIVM.

1 *Pollutio nocturna An semper sit peccatum, & per quod tempus impediat sumptionem Eucharistiæ?*
2 *An peccent coniuges si intra diem quo receperunt Sanctam Eucharistiam, debitum coniugale reddant?*

1 POLLVTIO nocturna an & quando sit peccatum? & an & per quod tempus impediat ecclesiasticis celebrationē Missæ, secularibus verò etiam vxoratis sumptionem Eucharistię? est consulendus Nauar. in man. lat. cap. 21. numer. 51. Sylvest. in sum. verb. eucharistia, el 3. numer. 12. & in verb. pollutio nocturna. Francis. Victor, de sacramen. titul. de eucharist. num. 81. Baculus clericalis, ex fol. 46 versic. primeramente. Gabr. in can. lect. 10. Lib. 5. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 371, versic. fallit in polluto in nocte. Viuald. in candelabr. eccles. de sacram. euchar. numer. 111. Ludouic. Beja, cas. 8. Medin. 1. par. instr. de confes. cap. 14. §. 42. versic. a cerca de la qual, fol. 145. Couar. in clem. vnic. 3. par. in init. num. 7. Abb. in cap. significatum, numer. 4. versic. quid enim, de prębend. Ludouic. Lopez instruct. consc. 1. par. capit. 11. ex colum. 108. Missale Roman. Pij V. iussu editum, in tit. de defectib. circa Missam, in capit. de defectib. dispositionis corporis, in fin. Paul. Fusc. singu. 8. literæ C. Soto, in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 7. Petrus Plaça, de delict. cap. 31. num. 7. Sum. Tabiens. verb. cōmunicare, ex num. 38. optimè Sebastianus Episcopus Oxemensis, in 3. par. quæst. 80. art. 7. latè Sebast. Medic. in sum. peccat. 2. par. tit. 8. quæst. 36. Albar. Pelag. lib. 2. de planct. eccles. cap. 27. versic. decimosexto quia. Guilierm. Episcop. Parisien. in tit. de sacram. eucharistię, cap. 12. in princi. Francis. Viuius, lib. 2 com. opin. 228. Barthol. Medina 1. par. instruc. de confess. capit. 14. §. 18. versic. la primera. & in cap. 16. §. 2. versic. lo vndecimo. Anton. Cordu. in quæstion. Theolog. lib. 1. quæst. 7. Petr. à Nauarra, tom. 1. de resti. lib. 2. cap. 1. ex n. 43. Tiraquel. de pœn. temper. causa 5. num. 9. in fin. Decius in cap. ad audientiā, num. 45.

de reſcript. Guilier. Benedict. cap. Raynutius. 3. par. verb. qui cum alia matrimon. numer. 114. Tiraq. in ll. cõnub. 15. ex num. 111. textus in cap. omnis homo, ibi ab vxore abſtinere, de conſec. diſt. 2. Ioan. de Lapide in reſolutorio dubiorum circa celebrationem Miſſarum occurrentium, cap. 2. artic. 2. dubio 6. Alphonſ. de Veracruz, 3. par. ſpecul. coniug. artic. 17. in 1. & in 2. concluſione, ex pag. 622. Ioſeph. Angles flor. theolog. in quæſtione de ſoluendo debitum, pag. 346. poſt princip. latè Paludan. in 4 diſt. 9. queſtion. 3. Caietan. in ſum. verb. communio ſacrament. verſic. quartum eſt reuerentia & deuotio. pag. 72. & in verb, poilutio. latè Stephanus de Gaeta in repet. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 6. numer. 115. & pulchrè in numer. 126. Sebaſt. Medic. in ſum. decreti, de conſecr. diſt. 2. artic. 15. Simon. Maiol. de irregul. lib. 3. capit. 24. num. 3. verſic. tempus. & in lib. 5. capit. 1. ex num. 8.

2 A N autem peccent coniuges, ſi intra diem quo ſumpſerunt ſanctam Euchariſtiã debitum coniugale reddant? eſt videndus Nauar. in dicto capit. 21. numer. 51. in fine. & Steph. Gaeta in dict. §. 6. numer. 126. Petr. de Bollo in œconom. canon. 2. claſſ. cap. 4. §. 6. verſ. quarto quod. pag. 255. & quamplurimi alij ex Doctoribus proximè allegatis. Simon. Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 1. num. 11. Sylueſter in ſum. verb. Euchariſtia, el 3. num. 13. verſ. facta verò. & ibi Angel. num. 44. Ludouic. Beja in dicto caſ. 8. pag. 25.

AD TEX. IN CAP. Si peccatum. 22. q. 1.

COLLECTAN. 26.

SVMMARIVM.

1 *An meretrix poſsit compelli ad fornicandum?*
2 *Lex aliquid ſtatuens cum peccato, non valet.*
3 *An licitum ſit iurare?*
4 *Aduerſus eos qui in vanum iurant nomen Dei.*

1 *IBI, non enim peccatum nobis præciperetur.* Colligit ex hoc textu, & ex capit. qui peccat. 23. quæſtion. 4. Adrianus in quodlibet. 9. column. 2. in principio. quòd nemo à iure compellitur ad peccatum. Vnde falſum videtur docuiſſe Deci. in l. inuitus. ff. de regul. iuris, ad fin. quem ſequitur Antonius Scap. de iure non ſcrip. lib. 1. capit. 54. numer. 4. meretricem compellendam eſſe ad fornicandum ratione officij, quod ſi intelligas in priuato, quò ad eui tandam pœnam violentiæ illatæ ipſi meretrici verum videtur, quia violẽtia illata meretrici, videtur impunibilis. l. verum. 40. ff. de furt. vbi Bartol. & Alexand. conſil. 13. volum. 7. numer. 5. Grammat. deciſ. 107. numer. 6. Couarru. lib. 3. variar. capit. 14. numer. 2. Sed Decius (ſi rectè conſideretur) voluit, iudicem poſſe compellere meretricem ad fornicandum, quod omnino exiſtimo falſum, per iſtum textum, & tradit Couarru. in dicto numer. 2. Menoch. de arbitrar. caſ. 291. numer. 5. additio ad Matheſ. ſingul. 101. numer. 9. Petrus Plaça, de delict. capit. 34. num. 9. Ioan. Rojas, de ſucceſ. capit. 10. ex numer. 29. Neuizan. in ſylua nupt. lib. 4. §. eſt nubendum, numer. 26. verſic. propterea credo. Caballin. in ægidian. conſtitution. lib. 1. cap. 21. in gloſ. D. numer. 2. pagin. 38. Didacus Perez lib. 2. titul. 23. l. 2. pagin. 434. verſic. faciunt dicta. Caballin. milleloq. 993.

2 PARI itidem ratione, hic erit aduertendum, omnes leges vel conſuetudines pernicioſas, & aliquid ſtatuentes cum peccato, eſſe iniuſtas, nec valere, iuxta textum in cap. mala autem. 8. diſtin. & notata per Doctores in capit. final. de præſcript. Gomez in §. rurſus, numer. 15. inſtitut. de actionib. Felinus, cap. ad noſtram, de probationib. numer. 4. Andr. Tiraquel. retract. linagier. in præfation. numer. 68. verſic. nam ſi hæc conſuetudo. Neuizan. in ſylua nuptial. lib. 4. num. 121. Paulus Fuſc. ſingul. 9. literæ C. Petr. Salazar, de vſu & conſuetud. capit. 3. in princip. Petr. Rebuf. in prœm. conſtitution. gloſ. 5. numer. 124. Camillus Borrellius in additionibus ad Belugam, in ſpecul. Principum, rubrica. 12. §. quædam, in litera C. Ioan. Matienço, lib. 5. lib. 5. recol. titul. 11. l. 8. gloſ. 10. Lancel. Gallia. in patrocin. pro republ. Alexan. numer. 96. Petr. Magdalen. de num. teſt. in teſtam. 1. part. capit. 22. numer. 76. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 1. ex numer. 9. Vnde nec regularis tenetur obedire Prælato, quãdo imminet peccatum, vt per Abbat. in capit. quod ſuper his, in fin. verb. de maior. & obedient. & in capit. cum teneamur, numer. 2. de præben. Felin. capit. ſi quando, de reſcript. numer. 4 verſic. aliàs autem, Innocent. in cap. Inquiſitioni, de ſenten. excom. num. 3. in fine.

3 *IBI, ex præmiſſis colligitur.* De hoc dubio, An iurare ſit licitum, an verò ſit malum, & quid quando per creaturas iuratur? eſt videndus Alphon. Caſtr. aduer. hæreſ. verb. iuramentum, Couar. in capit. quamuis. 1. par. §. 1. numer. 5. & in §. 6. in principio. Domin. Sot. lib. 8. de iuſt. & iur. quæſt. 1. articul. 2. latè Paul. de Palacio in Euangel. Matth. capit. 5. ex fol. 58. à verſic. item audiſtis quia Ludouic. Lopez inſtructor. conſc. 1. par. capit. 42. ex colum. 317. verſic. non eſt peccatum, Nauar. in man. lat. capit. 12. num. 4. Sebaſt. Medices in ſum. omnium hæreſ. 1. par. hæreſi. 83. verſic. iuramentum, Martinus Martini lib. 6. hipotypoſeon in proœmio colum. 410. Sebaſt. Medic. in ſum. omnium virtut. titul. 8. quæſt. 49. & in quæſt. 52. Sebaſt. Medic. in ſum. decreti. 22. queſt. 1. articul. 1. textus & Doctores in capit. & ſi Chriſtus, de iure iuran. & in cap. clericum per creaturas, ſupra 22. quæſt. 1.

4 IN vanum tamen iurantibus nomen Dei, datur maledictio domus, ex Camil. Borrel. in regia Arag. §. 2. gloſ. 1. ex num. 392. & notatur in dicto capit. etſi Chriſtus. Aduerſus tamen periuros variæ pœnæ promulgantur in iure, vt per Simanc. de cathol. inſtit. capit. 8. Iul. Clar. §. blaſphemia, & per alios, quos latiſsimè habes in capit. 2. ſtatuimus, de maledic.

AD TEXT. IN CAP. Sicut ij qui. 47. diſt.

COLLECTAN. 27.

SVMMARIVM.

1 *Eleemoſyna, An ſit in præcepto, & An dives poſsit compelli à Iudice, vt eleemoſynam det pauperibus?*
2 *Plura priuilegia, damna & laudes pauperatis.*
3 *Paupertas eſt graue onus.*
4 *Pauper nullos habet amicos.*
5 *In matrimoniis & in aliis rebus, ſemper agitur de diuitiis.*
6 *Scientia ſine diuitiis contemnitur.*
7 *Pecunia eſt vita, ſanguis, & anima hominis.*
8 *Nobilitas, & multa alia bona, acquiruntur diuitiis.*
9 *Plura in laudem diuitiarum, & in n. 7.*
10 *Paupertas An ſit vilitas?*
11 *Diuitiæ An ſint appetendæ?*
12 *Dives vel pauper, quando quis dicatur, & pauper An poſsit eſſe teſtis?*
13 *Pauper quilibet præſumitur.*

1 IN gloſſ. verb. eſurientium. Circa materiam iſtius gloſſæ, eſt videndus Raben. in alphab. verbo pauperes, textus & Doctores in capit. paſce. 86. diſtin. Abbas in capit. ſi quis propter, numer. 7. de furt. & in capit. cum percuſsio num. 8. de cleric. ægrot. Cottar. lib. 3. variar. capit. 14. num. 5. Tiraquel. de nobilit. cap. 29. num. 46. & de pœn. temper. cauſ. 44. numer. 10. Palat. Rubeus in repetit. rubricæ. §. 65. numer. 43. Anton. Cord. de Lara in l. ſi quis à liberis. §. & ſi impubes, ex numer. 37. ff. de liber. agnoſ. Abbas in capit. 1. numer. 7. de empt. & vendit. Albert. Troc. de vero & perf. cler. lib. 2. capit. 51. numer. 14. Dominic. Sot. lib. 5. de iuſt. & iur. quæſt 3. art. 4. verſic. ad quæſtionem tribus, Hyppol. Marſil. de Colũna de Eccleſiaſt. reddit. orig. 3. par. capit. 23. numer. 56. Cauallin. milleloq. 295. numer. 2. Lucas de Penn. in l. fin. C. de his qui num. liber. lib. 10. Vbi etiam ponit quam plura priuilegia, damna & laudes paupertatis, de quo etiam diſſerit Anton. Queſad. diuer. quæſt. cap. 11. ex nu. 4. Gerar. ſingul.

73. Caullin. in ægid. constitution. lib. 2. capit. 20. in glos. A. pag. 91. Ioan. Matiençodial. relat. 4. part. capit. 8. num. 2. Petr. Rebuf. tom. 1. constit. tract. de sentent. prouis. articul. 3. glos. vltim. ex numer. 1. Cornel. Bennincas. de priuileg. pauper. quæst. 2. nu. 24. Iacob. Simanc. de cathol. institit. c. 45. ex num. 29. Doctores in cap. pauper. 11. quæst. 3. Tiraq. in l. si vnquam verb. bona, per totũ. Chassen. catal. glor. mund. 11. par. consid. 27. in fin. versic. & in quibus, Mant. singul. 31. Palat. Rub. in repet. capit. per vestras. §. nota secundo, ex num. 8. pag. 242. Tiraquel. de pœn. temper. causa. 33. numer. 4. Rebuf. de priuileg. schol. priuileg. 90. Abiles cap. 34. prætorum in glos. pobres ex numer. 4. & 8. Roland. consil. 87. volum. 2. ex num. 51. & consil. 80. volum. 3. num. 19. Couar. in pract. capit. 6. optimè Sebast. Medices tract. mors omnia soluit. 1. par. numer. 103. Mandos. in prax. titul. de monitor. quæst. 37. Baeça de inope debit. capit. 2. ex num. 31. Felin. capit. significantibus de offi. deleg. num. 5. optimè Caullin. in mille loq. 696. Albarus Pelag. lib. 2. de plan. eccles. capit. 65. ex colum. 10. Ioan. de Indagine qui librum vnum de laude paupertatis scripsit, Ioan. Valensis, in margarit. doctorum. 3. par. dist. 4. capit. 2. & multa congesit Cornel. Bennincas. in tract. de priuilegio paupertatis.

3 CAETERVM si quod sentio de paupertate (vt mea fert natura) liberè loquar, quãuis mecũ, omnibus necessitudinis legib⁹ fuerit semper amica domestica, nihilomin⁹ liberũ de ea feram iudicium, ne magis apud me amicitiæ, quàm rationis legesvaluisse videantur. Et negare certè non possum, me indies posse clamare, cum glos. verb. nullam. in §. sed nostra instit. de succes. libert. & cum Paulo Fusc. singul. 28. literæ P. vt ab ea liberet me Deus. Est hercle paupertas graue onus, vt patet ex ipsa experientia, & colligitur ex capit. pauper. 11. quæst. 3. & testatur Cato, dum inquit, infantem nudum, cùm te natura creauit, paupertatis onus patienter ferre memento. Et idem asserit Ouid. dum hæc plangit, fortuna immeritos, auget honoribus, fortuna innocuos, cladibus afficit, iustos illa viros, pauperie grauat, indignos hæc eadem, diuitiis beat. Quo fit, vt hæc, vulgò fortuna aduersa, non sine causa appelletur. Homer. præterea, pau-

pertatem inimicam boni, nouercamque virtutum esse clamitat. Hæc itidem optima quæq; hominum ingenia, vel in totum extinguit, vel vehementer deprimit: iuxta pulchrum illud Alciati Emblema, dextra tenet lapidem, manus altera sustinet, vt me pluma leuat: sic graue mergit onus, ingenio poteram superas volitare per arces, me nisi paupertas inuida deprimeret. Deniq; cogitur infœlix, alienas ire per oras: nobilitas patris expoliata bonis, & vt inquit Iacobus de Sanazario, & genus & virtus nisi cum re vilior alga est. Et teste Horatio, Sapientia sine diuitiis, vbiq; est vilipensa, iuxta illud eiusdem Horatij ipse licet venias, musis cõmittatus Homeri; si nihil attuleris ibis Homere foras. Et alibi ait: in pretio, prætium nunc est, dat census honores: census amicitias, pauper vbiq; iacet. Et alibi etiam ait, & genus & virtutẽ, regina pecunia donat, Ouidius etiam, ingenium scientiamq; sine diuitiis hodie nihil fieri palàm testatur, dum dicit, ingenium quondam fuerat pretiosius auro: at nunc barbaria est grandis; habere nihil, vt optimè refert Antonius Cordou. de Lara, in dict. l. si quis à li-

4 beris. §. solent numer. 50. Nec reperies qui velit amicitiam cum paupere coire, iuxta illud vulgarè, cum fueris fœlix, multos numerabis amicos: tempora si fuerint nubila solus eris: pulchrè relatum per Matiençon in dialog. relat. 3. par. capit. 22. numer. 15. Lara in dict. l. si quis à liberis in. §. parens nu-

5 mer. 75. in fin. Et iam in matrimoniis, & in omnibus ferè quæ pertractantur negotiis, protinus ad censum fit quæstio, vt latè videre est apud Tiraquel. in l. si vnquam verbo facultatum, & in tract. de nobilit. capit. 3. Chassen. catal. glor. mund. 12. par. consid. 54. Lancel. Gallia. in consuet. Alexand. in glos. viginti, quæstion. 8. numer. 129. Iosephum Ludouic. decis. Perus. 66. ex numer. 14.

6 QVOD verò hodie dolendum est, iam esuriunt docti, contemniturq; scientia, omnia pretio comparantur, iuxta illud, aurum, omnes victa iam pietate colunt, auro pulsa fides, auro venalia iura, aurum lex sequitur, mox sine lege pudor. Et ex Ouidio vt refert Cornel. Bennincas. de priuileg. paupert. quæstion. 4. numer. 1. Curia pauperibus clausa est, dat census

honores,

honores, inde grauis iudex, inde seuerus eques, ad quod etiam illud vulgare facit, traditum à Paul. Fusc. de visit. lib. 1. cap. 32. numer. 2, nummus honoratur, sine nummis nullus amatur, nummus vbi loquitur, Tulius ipse tacet, quisquis habet numos, secura na uiget aura, fortunamq; suo temperet arbitrio.

7 EX quibus omnibus & aliis, quæ consulto omitto, verior videtur sententia glos. penul. in l. aduocati C. de aduoc. diuer. iudic. quatenus probat, patrimonium esse alteram vitam hominibus, quã sequitur Tiraquel. in l. si vnquam verb. facultatum numer. 1. in fin. & de nobilit. capit. 31. num. 364. Couar. in 4. 2. par. cap. 3. §. 4. num. 18. Gigas. consil. 32. numer. 36. Immò pecunia dicitur anima hominis, ex Hesiodi carmine, pecunia est anima miseris mortalibus, & tradit Lud. Celius lib. 4. antiq. lection. capit. 2. Baeça de inope debit. capit. 2. num. 31. Petr. Roizius decis. 3. Lituan. ex numer. 315. Vol. 1. com. opin. pag. 390. verbo pecunia & anima, vbi etiam dicitur, quòd iudices facilè corrumpit, & quòd quemadmodum amor omnia vincit, id facilius possit pecunia, iuxta illud Virgil. Nõ amor amplius hic, sed ego, ipsa pecunia vincam, & Cicer. refert in orat. in Verrem, Illud pessimumvirum solitum fuisse dicere, nihil tam sanctum quod non violari, nihil tam munitum quod non expugnari pecunia possit, cui concinit illud Ouid. munera (crede mihi) placãt hominesq; deosq;, placatur donis, Iupiter ipse datis. & illud Virgil. quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames? Ideoq; Philippus Macedon. Magni Alexandri genitor dicebat, omnia expugnari Castella posse, in quæ onustus auro asellus posset ascendere. Diuitiarum siquidẽ cupido & amor, multorum animos adeò vehementer secum trahit, vt pro illarũ tutella, homines nullum prætermittant, laborem, nihilq; intentatum relinquãt, etiam si pro illarum conseruatione oporteat periculo se exponere mortis, vt tradit Petr. de Aragon. 2. 2. quæst. 11. articul. 3. pag. 345. versic. diuitiarum, & aurum rumpit fores adamantinas, Alexan. Stiaticus in practic. iudic. capit. 24. numer. 22. Et pecunia dicitur etiam secundus sanguis, Iacob. Menochius de arbitr. cas. 110. numer. 6. Tiraquel. in dicto capit. 31. numer. 365. Gerar. singul.

73. numer. 5. Ioan. Matien. in dialog. relat. 3. par. capit. 30. numer. 3. dicitur etiam belli neruus, ex Corras. lib. 2. miscel. capit. 23. numer. 9. Est etiam optimus fideiusor futuræ necessitatis, ex Neuizan. in syl. nuptia. lib. 2. numer. 96. in principio, & homines paupertate vilescunt, ex Simanc. cath. institit. capit. 45. numer. 29. Tiraquel. de nobil. c. 25. & vt dicit Iuuen. nihil habet infœlix paupertas durius in se, quam quòd ridiculos homines facit, quòd refert Porc. in. §. 1. institut. quib. ex caus. manumit. non licet. numer. 3. in fin. Et pauperes sæpius à cunctis despiciuntur, & malè audiuntur, ex Roland. consil. 49. vol. 2. num. 1. cap. pauper. 11. quæstio. 3. Et diuites præferuntur cæteris, vt tradit Chassen. catalag. glor. mund. 11. par. consid. 27. immò plus venerantur homines in hoc sæculo, pro temporali potentia, quam pro reuerentia sanctitatis, ex Isidor. lib. 3. de summo bono. capit. 63, cui

8 conuenit illud Hieronym. ad Cromatium, In patria mea ille sanctior, qui ditior est. Vnde rustici per diuitias nobilitantur, ex Selua de benefi. 3. par. quæstio. 7. num. 6. in principio. Nec mirum, cùm satis sit nobilis, qui est diues, vt ex Bald. refert Felin. in capit. super eo el. 2. de testib. numer. 5. Simanc. de primog. lib. 1. capit. 17. ad fin. Hipol. Riminald. in rubr. de constitut. numer. 37. & optimè Baeça de inope deb. capit. 6. numer. 45. versic. sunt qui dicant. Immò dicit Petrus de Belaper. in l. humilem in fin. C. de incest. nuptiis, nobilitatem nihil aliud esse, quam diuitias inueteratas, vt etiam

9 tradit Gigas. consil. 70. ex numer. 50. Qui enim pecuniam habet, omnem rem habere dicitur: ex Tiraquel. de nobilitat. capit. 31. numer. 364. & in capit. 3. numer. 5. Lancel. Gallia in consuet. Alexand. in glos. solidos, quæstio. 3. ex numer. 9. Doctissimus Doctor Sahagun in capit. 2. de causa possessio. & propriet. numer. 23. Familiæ enim diuitiis conseruantur, & propter paupertatem pereunt, vt ait Burgos de Paz, in proœm. legum Taur. numer. 103. Diuitiæ etiam dicuntur, donum Dei. Tiraquel. l. si vnquam verb. bona numer. 1. in fi. & nobilitas sine diuitiis, est ita manca, sicut fides sine operibus mortua, Tiraquel. de nobilit. cap. 25. numer. 9. Chassen. 8. p. catal. glor. mund. consid. 22. & ex philosoph. 2. Rethor. Quæ-

dam mulier interrogata, vtrum melius foret hominem diuitem esse, quàm sapientem? respondit, quod sæpius videbat sapientes frequentare ianuas diuitum, quam diuites ianuas sapientum. Et tandem hic non reticendum censeo illud, Horat. omnis enim res, virtus, fama, decus, diuina, humanaq; pulchris, diuitiis parent, quas qui construxerit, ille clarus erit, fortis, iustus, sapiens, etiã & Rex, & quidquid volet. Sic nec mirum si Salomon dicebat: Melius est mori, quam egere, vita enim pauperis, est in cogitatione victus, & propriè appellatur miser, eo quòd omnem fœlicitatem amiserit ex Palat. Rub. in rep. cap. §. 1. notab. 2. ex num. 6. pag. 242. Baeça de inope deb. cap. 2. num. 31.

10 ET adde supradictis, cõtra id quod vulgò dici consueuit, la pobreza no es vileza: quod immò paupertas est vilitas, textus in l. 2. versic. quid enim tam durum, & ibi paupertatis detegi vilitatem. C. quãdo & quib. quarta pars deb. pro quo est videndus Tiraquel. de nobilit. cap. 25. n. 3. Ioan. Matienço in dialog. relat. 4. par. capit. 8. numer. 3. Baeça de inope debit. capit. 16. numer. 3. & 18. Benincas. de priuileg. pauper. in. 10. special. in iudic. ex numer. 30. Anton. Cordub. de Lara in l. si quis à liberis. §. non tantum. numer. 18. ff. de liber. agnes. & ex Plauto, præstat diuitem esse & popularem, quam nobilem & mendicum. Egestate namq; sordentibus, vita est suplicium, & mors solatium. l. quisquis. C. ad legem Iuliam maiest. & tradit Rolan. consil. 87. volum. 2. numer. 42. Chassen. consuet. Burg. rubr. 4. §. 7. verb. suppose que les dits, numer. 8. in fin. colum. 656. Sebast. Medic. tract. mors omnia sol. 1. par. num. 103. in principio.

11 DIVITIAS nihilominus non esse cupidè appetendas, dicit Iacob. Simancas de primogen. lib. 3. capit. 2. & aduersus eas, vide eundem Simanc. in dicto lib. 3. capit. 18. & capit. 19. & in lib. 4. capit. 6. optimam Rempublicam eam esse docet, quæ ex ciuibus mediocres diuitias habentibus constitit, & ex capit. 7. probat nec ditissimos esse debere ciues, nec pauperrimos, & pulchrè in lib. 5. capit. 3. differit de veris diuitiis. Dives autem vel pauper, quando quis verè apelletur, refert Matienz. 4. par. capit. 8. numer. 7. & 9. vbi in principio, vide pauperem ne, An diuitem magistratui præficere magis expediat?

12 ET paupertas quo modo probetur, & pauperes An possint esse testes, & alia de materia cumulant Socin. in capit. 1. de accus. numer. 14. latissimè Couarru. lib. 2. variar capit. 6. Anton. Quesada diuers. quæstion. capit. 11. ex numer. 5. Benincas. supra quæst. 6. ex numer. 5. Vol. 1. com. opin. pag. 156. verb. pauper quis sit, & pag. 317. verb. pauper. el. 1. Socin. regul. 289. Iacob. Menochius de arbitr. cas. 65. textus in capit. 8. de testib. vbi habes latissimè. Et de paupere ob propriam culpam, est videnda glos. verb. ad inopiam vbi vide notata in capit.
13 7. de constitut. Aduerte tamen, quòd potius præsumitur paupertas, quam diuitiæ, cum illa sit naturalis, hæ aduentitiæ, ex quo nudi nascimur, ac rerum omnium inopes: iuxta hunc textum, & tradit Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 33. numer. 20. latè Cornel. Benincas. de priuileg. pauper. quæst. 3. nihilominus eam allegans in iudicio, tenetur ipsam probare, vt optimè tradunt Lancel. Gallia supra in glos. solidos quæst. 6. numer. 83. Ias. in l. si verò. §. qui pro rei. ff. qui satisd. cog. ex num. 15. Benincas. supra quæstio. 6. ex num. 2. & in 3. spec. in iudic. num. 23. & in numer. 27. tradit quo modo debeat probari paupertas, de quo etiam Campeg. de testib. regul. 401. Sebast. Medices tract. mors omnia sol. 1. par. num. 103. Mascar. vol. 1. conclus. 525. ex num. 10. & vol. 3. conclus. 1154. per totam. Molin. lib. 1. de primogeniis Hispan. cap. 16. num. 46.

AD TEX. IN CAP. Non licet iudici 11, q. 3.

COLLECTAN. 28.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non debet recipere prætium, pro sententia.*
2 *Iudex, An possit recipere poculentum aliquod à litigantibus? & de pœna illius, qui dat illud, & iudicis qui illud recipit.*
3 *Iudices quales esse debeant, ostenditur.*
4 *Plura*

4 *Plura de aduocationis officio, & An aduocati rectè recipiant prætium, & cogi possint ad patrocinandum?*
5 *Aduocati pluribus nominibus nuncupantur, & An officium aduocati sit animæ periculosum, magis quam iudicis officium?*
6 *Aduocati quo vultu teneantur postulare, & quo ordine procedere in suis allegationibus.*
7 *Plura de aduocato inuene.*
8 *Aduocatus iustam causam defendens, An possit vti in iudicio dilationibus & cauillationibus?*
9 *Aduocati quid teneãtur iurare, & quod salarium debeat eis dari, & An maius debeat esse in causis criminalibus?*
10 *Aduocatus victor in causa, in qua sibi ipsi patrocinatus est, An petere possit salarium, & idem in procuratore?*
11 *Qui obtinuit in causa, An possit petere expensas patrocinij gratis præstiti?*
12 *An liceat aduocato pacisci cum clientulo, de quota litis?*
13 *Aduocatus tenetur pro paupere gratis aduocare, & similiter procurator, & notarius.*
14 *Prohibitus aduocare, An possit scripto patrocinari, vel consulere in camera?*
15 *Aduocatus recipiens immoderatum salarium, tenetur ad restitutionem.*
16 *Aduocatus delinquit defendẽdo causam iniustam, & quid quando causa est dubia?*
17 *Quando sunt diuersæ doctorum sententiæ in aliqua re, An possit aduocatus adherere cui vult opinioni?*
18 *Aduocatus qui propter imprudentiam vel ignorantiam amittit causam, An faciat litem suam?*
19 *Si aduocato non soluitur salarium, An possit dimisso clientulo adherere parti aduersæ?*
20 *Aduocatus respondens clientulo sine reuolutione librorum, An possit petere salarium?*
21 *De pœna aduocati qui reuelat secretum causæ, parti aduersæ.*
22 *Aduocatus contra amicum, An quis cogatur esse, vel contra consanguineum, vel patriam?*
23 *Literarum contemptores multa dicunt aduersus Iurisperitos?*
24 *Quare maiores lites oriuntur ex testamentis literatorum, quàm ex testamentis rusticorum?*
25 *Aduocati non tenentur dare consilium cauilosum.*

1 COLLIGITVR ex principio istius textus, quòd iudex non potest recipere prætium pro sentẽtia, pro quo facit. l. venales. C. quando prou. non est, & quòd Ouid. scribit, in 1. lib. eleg. 10. non bene cõducti, vendunt periuria testes, non bene coelesti iudicis, arca patet. Munera namq; excecant oculos sapientum, & mutant verba iustorum, Exod. 23. & Eccles. 20. & Deuteron. 16. Sic inquit Salomon Prouer. 15. Qui odit munera, viuet: ipsa enim & aurum, faciunt nollentem velle. Ad quod cumulat plura Iacobus Simancas de catholicis institutionibus, capit. 34. ex numer. 42. glos. penultim. in versic. hinc Exodi, in pragmat. sanct. titul. de electio. in capit. sicut. §. & vt omnia. Mandos. in glos. facultatum, §. sanè in versic. subuertat pag. 66. Alphonsus Azeued. lib. 3. nouæ recopilationis titul. 9. l. 5. ex principio. Mandos. in addition. ad repertor. Inquisitor. in §. aduocatus, in litera F. pag. 35. Camil. Borrel. in Regia Aragonum. §. 3. in glos. 4. ex numer. 96. Ioan. Matienzo in dialog. relator. 3. par. capit. 23. Caballin. in milleloq. 702. Ioan. Segura Dabal. in director. iudicum ecclesiast. fori. 1. par. capit. 14. numer. 21. Iacob. Bennius de priuileg. Iurisconsul. 3. par. priuileg. 70. ex num. 3. optimè. Petrus Rebuf. in. 3. tom. tractat. de salariis taxatis pro visit. art. 1. in glos. vnic. ex nu. 1. Boer. decis. 153. n. 26. Altamiran. de visitat. verb. interimq; caueant, num. 11. & Guilier. Pesial.

dus in.2.par.ſuæ ſum.quæ de virtutibus, & vitiis inſcribitur, titul. de auaritia. §. quinto loco inter ſpecies auaritiæ dicendum eſt. Vbi decem mala, quæ ex munerum acceptatione proueniunt, elegãter declarat. Vnde optima ratione dubitatur, An iudex poculentũ aliquod à litigantibus recipere poſſit? & de pœna illius, qui dat illud, & iudicis qui illud vel pecuniã recipit, multa & pulchrè cumulat Matien. in dial. relat. 3. par. ex cap. 24. AEgid. Boſsius in prax. titul. de offic. corrupt. pecunia: & facit dicta gloſ. pen. verſic. ſic & iudices in dicta pragm. ſanctio. Rebuf. ſupra ex num. 6. Ioan. Martinez de Olano in antinom. in litera B. ex num. 51. & in litera I. num. 96. & in litera R. num. 10. Marant. ord. iud. 3. par. in principio. num. 67. pag. 38. Boer. deciſ. 153. ex num. 23. optimè Hippol. Marſil. ſingul. 190. Bonifac. de vitalin. in proœm. de malefic. ex numer. 9. Mandoſ. in gloſ. facultatum, in proœm. verbo proœmij, poſt medium, latè Azeu. lib. 3. nou. recopil. titul. 6. l. 1. ex num. 17. Nauar. man. lat. cap. 25. num. 12. verſ. tertio. & gloſ. in verb. ille, in capit. non ſanè. 14. quæſt. 5. Ioan. Garſia de expenſ. & melioration. cap. 21. ex num. 5. Couarru. regul. peccatum. 2. par. §. 3. num. 1. Hector Pinto in 2. par. dialog. 4. de las cauſas. capit. 16. Caullin. milleloq. 981. & milleloq. 982. ex num. 2. latiſsimè Abiles in capit. 1. Prætorum, in gloſ. da dinas, ex numer. 1. & in gloſ. promeſſa, & in gloſ. donacion. (& in gloſ. de cuya mano, num. 9. diſſerit, quòd iudex punitur, accipiẽdo munera in aliquo foramine parietis, per aliquem poſita) Dida. Perez. lib. 2. tit. 14. l. 40. in gloſ. por manera & in titul. 15. l. 7. in gloſ. y es muy fea. & in. l. 16. in gloſ. ni ſſeuar coſa alguna. Abiles capit. 9. Prætor. in gloſ. aſſeſſorias, latè Auendan. lib. 1. de exequend. mand. capit. 2. ex numer. 4 verſ. redeundo igitur. Iacob. Menoch. de arbitr. caſ. 342. Mencha. lib. 2. contr. vſu freq. capit. 37. ex numer. 34. (nec etiam per interpoſitam perſonam, licet iudici aliquid recipere. Abil. in dicto capit. 1. in gloſ. mugeres. & in gloſ. ni hijos. Matienz. in dicta. 3. par. capit. 25. numer. 9. verſic. 13. procedit, & in capit. 30. quærit, An iudex mutuas pecunias accipere poſsit?) Ioan. Rojas ſingul. 15. qui intelligit hunc textum, in iudice ordinario, non verò in delegato, ex Doctoribus in capitul. cum ab omni ſpecie de vita & honeſt. cleric. vbi vide quæ habes. Ceſſet igitur in iudice, auaritiæ profanus ardor, & omni cura & cum puritate ſtudeat, iudicium & veritatem miniſtrare. Vt enim inquit Cicero, non eſt iuſtus iudex, qui mortem, qui exilium, qui ægeſtatem timet, quæ omnia & alia refert Cauallin. in ægidian. conſtit. lib. 4. cap. 1. in gloſ. B. numer. 5. pagin. 189.

3 ET Iudices quales eſſe & eligi debeant, tradunt pulchrè Flamin. Chartar. de executio. ſentent. capto ban. in præfat. nu. 100. Abiles, in capit. 2. Prætorum in gloſ. en juſticia, Ioan. Matienz. dial. relat. 3. par. ex capit. 6. Azebed. lib. 3. nou. recopil. titul. 5. l. 1. numer. 3. Gaſp. Cauallin. in ægid. conſtitut. lib. 2. capit. 3. in gloſ. B. pagin. 50. Neuiz. in ſyl. nupt. lib. 5. ex num. 90. Ioan. Segur. Daual. in init. 1. partis. ex num. 4. in direct. iudic. eccleſ. Et quanto tempore ſtuduiſſe, & cuius ætatis debeat eſſe iudex, tradit Azeuedo dicto lib. 3. titul. 9. l. 2. num. 1.

4 *IBI, Aduocato.* De aduocationis officio plura cumulant Vol. 1. com. opin. pag. 346. verb. aduocatus, Ioan. Matienz. in dialog. relat. 1. par. capit. 7. & capit. 9. ex num. 1. Baeça de inopè debit. capit. 16. ex numer. 148. optimè Caſſen. in conſil. 64. ex num. 38. Didac. Perez lib. 2. titul. 19. l. 1. in gloſ. los aduogados. & in. l. 2. per totam, Iacob. Bennius de priuil. Iuriſcon. 2. par. priuil. 38. numer. 2. & 3. par. priuileg. 71. ex numer. 3. pulchrè Didacus Perez lib. 8. titul. 19. l. 5. pag. 362. verſic. adde quòd aduocati ſi boni ſint. Palat. Rubeus in repet. rubricæ. §. 37. ex num. 14. & in. l. 2. Tau. ex principio, Rojas ſingul. 16. Anton. Grauat. ad Octau. lib. 2. capit. 18. ex num. 2. in litera A. Mandoſ. in prax. titul. de ingratitud. capit. 83. ſpecul. vitæ humanæ lib. 1. capit. 17. latiſsimè & multum pulchrè Burgos de Paz in proœm. legum Taur. ex numer. 376. optimè Alphon. Azeued. lib. 2. nou. recopil. titul. 16. in init. ex numer. 4. Caſſen. in catal. glor. mund. 7. par. conſid. 28. & conſid. 29. Iacob. Menoch. de arbitr. caſ. 494. Rolan. conſil. 36. volumin. 3. Caſſen. conſil. 1. in. 5. præſup. numer. 65. Tiraquel. de nobilitat. cap. 29. vbi pulchrè vide An aduocati rectè recipiant prætium, & cogi poſsint ad patrocinandũ? de quo etiam videndus eſt Menoch. caſ. 369. Couar. lib. 3. variar. c. 14. n. 1. verſic. quibus. Bernar. Diaz regul. 197. vbi Salzed. latè Ioan. Gracian regul. 19. Volumin. 1. commun. opinio. pag. 426. verb. aduocatus, Dominic. Sot. lib. 5. de iuſtit. & iur. quæſt. 8. artic. 4. Alphonſ. de Azeued. lib. 2. nouæ recopilat. titul. 16. l. 22. ex principio. Capel. Toloſan. deciſ. 481. latè Cornel. Benincaſ. de priuileg. paupert. in 1. ſpecie in iudic. ex num. 1. & in num. 6. vide, quod ſalarium aduocatis debeatur, etiam partibus ſeſe amicabiliter componentibus: pro quo etiã videndi ſunt quos allegat Azeued. lib. 2. nouæ recopilat. titul. 16. l. 9. in principio.

5 ET aduocati dicuntur patroni, Petrus Plaza de delict. cap. 22. num 23. Et etiam aduocati pluribus aliis nominibus nuncupantur ex Matien. ſupra. 2. par. cap. 1. num. 5. Et aduocati ſtatim eſſe cœperunt poſt leges duodecim tabularum; & ſic 470. annis ante Chriſti natiuitatem, ex Matienz. in dicta. 2. par. cap. 4. & maximè num. 13. Et an aduocatorũ officium ſit animæ periculoſum, magis quam Iudicum? tradit Burgos de Paz in
6 proœm. ll. Tauri num. 217. Et aduocati coram iudice quo modo & quo vultu orare & poſtulare teneantur, Matien. dict. 2. par. cap. 2. Iacob. Bennius de priuileg. Iuriſconſult. 3. par. priuileg. 59. ex num. 4. & quo ordine 10 teneantur procedere in ſuis allegationibus vide Sebaſt. Medices de legib. & ſtatut. 3.
7 par. quæſt. 20. Et plura de aduocato iuuene referunt Alciat. lib. 10. pareg. cap. 21. Neuizan. in ſylua nupt. lib. 5. num. 6. & ex num. 11. Didac. Perez lib. 3. titul. 4. l. 1. pag. 527. colum. 2. verſ. in tantum quòd licet, optimè Burgos de Paz in l. 2. Tauri ex num. 71.

8 ET aduocatus iuſtam cauſam defendẽs, an poſsit vti in iudicio dilationibus & cauilationibus, eſt videndus Hippoly. ſingul. 177. num. 1. latè Couar. lib. 1. variar. cap. 2. Tiraquel. in proœm. retract. linagier. num. 71. verſic. & idem dicit. optimè Iacob. Bennius de priuil. Iuriſconſul. 3. par. priuil. 72. Ioan. Gutier. in pract. lib. 1. q. 60. n. 4. Repertor. inquiſit. verb. aduocatus, verſic. ſed aduocatus qui, pag. 33. Didac. Perez lib. 2. titul. 19. l. 2. pag. 402. verſ. ſed dubitatur, Cęſar Contardus in l. diffamari, C. de ingen. & manumiſ. in ampliationibus, num. 167. Ioan. Gracian. regul. 312. num. 5. AEgid. Boſsius in prax. tit. de reſponſio. à reo facien. ex num. 21. Petrus Marti in cap. afferte de præſumption. in verb. afferte. 1. par. ex nu. 26. additio ad Decium in regul. ea eſt natura. ff. de regul. iur. in verb. ſimulatio, pulchrè Burg. de Paz in dict. proœm. num. 271. verſic. & ideo, gloſ. verb. malignantium, in cap. cupiẽtes de elect. in 6. Anto. Queſad. diuerſ. quęſtion. iur. cap. 30. num. 13. verſic. nam ille.

9 ET An & quid teneatur aduocatus iurare? eſt conſulendus Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera A. ex num. 69. Didac. Perez lib. 1. titul. 6. l. 1. pag. 135. verſic. patronus cauſarum, Burg. de Paz in l. 2. Taur. num. 14. in princip. Alphon. de Azeued. dict. titul. 16. l. 2. in prin.

SALARIVM autem debetur aduocatis, etiam ſi eis promiſſum non fuerit: ex Nata conſil. 376. num. 2. Iacob. Bennius ſupra. 3. par. priuileg. 73. in prin. Paul. Granut. theorem. 12. n. 4. vbi etiã vide quantum debeat eſſe ſalarium, de quo Iacob. Bennius in dicto priuileg. 73. ex num. 6. Et an maius ſalarium debeat ei aſsignari in cauſis crimina libus? tradit Soarez in theſaur. recept. ſenten. verb. aduocatus licet in ciuilibus, Pinel. in l. 1. 3. par. C. de bonis matern. num. 62. verſicul. infertur 28. Didac. Perez lib. 2. tit. 19. l. 2. pag. 402. verſic. quæramus,

10 ET aduocatus vel procurator victor in cauſa, in qua ſibi ipſi patrocinatus eſt, an petat ſalarium, quod alteri ſoluiſſet, ſi ipſe non fuiſſet aduocatus? eſt videndus Boer. deciſ. 210. ex num. 3. Bart. in l. ſtipulatus, de fideiuſſorib. num. 3. vbi additio in liter. D. Alphõſ. Azeued. dict. titul. 16. l. 21. num. 7. Volum. 1. commun. pag. 171. verb. procurator non poteſt, Menoc. caſ. 154. num. 5. Guid. Pap. ſingul. 250. incipien. an aduocatus, num. 1. Bauerius ſingul. 56. verſic. expenſæ & fructus, num. 9. Volum. 1. commun. opinio. pag. 253. verb. aduocatus in ſua met cauſa, Iacob. Bennius de priuileg. Iuriſconſult. 3. par. priuileg. 73. n. 4. Vbi etiã vide, An is qui obtinuit in cauſa, poſsit petere expenſas patrocinij gratis præſtiti ab aduocato? de quo diſſerit Tiraq. de retract. linagier. §. 29. gloſ. 4. à num. 5. latè Cornel. Benincaſ. in dict. 1. ſpec. in iudic. ex num. 20. & pro hac quæſtione, & pro ea, an quando quis eſt aduocatus in cauſa propria, poſsit petere ſalarium? eſt videndus Ioan. Mation. lib. 5. recollect.

tit.11.l.7.glos.3.num.31. & omissis aliis opinionibus pulchrè resoluit Ioseph.Ludouic. decis. Perusin.111. Quòd aduocati siue procuratores qui patrocinantur in eorum causis,non repetunt expensas: quando autem habent aduocatum siue procuratorem gratuitum,repetunt expensas taxandas per iudicem in medietate, vel in tertia parte,parum plus vel minùs arbitrio iudicis : quia & si nihil persoluerit litigans, remanet tamen obligatus ad antidora aduocato siue procuratori, qui pro eo patrocinatus fuit. Videbis tamen Rebuf. tom.3. constit. reg. titul.de expens.damn. & inter.artic.5.glos. vnic.num.27.

12 AN autem liceat aduocato pacisci cum clientulo de quota litis? est videndus Rolan. consil.36.vol.3.ex num.20.Dida.Perez lib. 2.titul.19.l.5.in glos.que le dara.text.& doctores in l.1.C.de suffrag. & in rubr.de postulan. Paul.de Castro in l. si qui aduocatotorum C.de postulan. latè Azeued.lib.2.nouæ recopilatio.in titul.16.in l.7.& in l.8.ex num. 1. latissimè Hieronymus Portoles in scholiis ad Molin.§.aduocatus ex num.120 Guido Pap. decision. 102. Dinus singul. 17.Plotus de in litem iuran.§.16.ex num.8. Lelius de Zanch. de priuileg.eccles.53.priuileg. num.31. Alphons. Vilaguta in pract. crimin.lib.9. titul.de aduocatis. cap.2. concluf.14. Sebastia. Medices in sum. decreti 3.quæst.7.artic.4. Iacob.Bennius de priuil. Iurisconsul.3.par.priuileg.73.num.5.Anto. Bernad in sum. cap. 27. titul.de los aduogados y procuradores nu.10. Pedraz. in sum. titulo de los aduogados y procuradores. fol. 116.versic.si se concertò, Medina 1.par.instruc. de confessores cap. 16. §.4. versic. y deuese aduertir fol. 158.col.2.Gozad.cõsil. 3.ex num.24.Pinel.in l.2. C. rescind.vend. 2.par.cap.2.num.33. Et resolue in hac quæstione, ex magis communi doctorum sentẽtia, quòd non licet pacisci de aliqua certa quantitate sub conditione victorię,benè tamen licet pacisci de aliqua certa quãtitate in vtramuis partem euaserit causa,ex Dominic. Sot.lib.5. de iustit. & iure. quæst.8. artic.4.post medium Azeued.dict.lib.2.titul.16.l.8.num.4.versic.ideò Nauar.in manual.latin.cap.25.num.30.in fine.

13 SCIENDVM tamen est,quòd quãuis à Nerone fuerit statutum, vt causarum patroni sine mercede aut muneribus causis adessent, quemadmodum scriptum reliquit Alexandr. ab Alexandr. lib.3.dierum genialium capit.5. pro vt refert Menoch.de arbitrariis cas.369.num.2. Alphons.Azeued. lib.2.nouæ recopilationis titulo.16.l. 21.numer.1. Quæ opinio (salua pace) vera non est, si credimus Suetonio & Cornelio Tacito in locis allegatis à Tiraquel.de nobilit.cap.29.num.26. Tamen vtcumq; sit,hodie solum pro pauperibus tenẽtur gratis aduocare: vt tradit Menoc.& Azeued.supra. Et quidem quòd pro pauperibus teneantur gratis patrocinium præstare & ad id possint cogi aduocati,tradunt Felin. & alij scribentes in capit.1.de offic.iudic. Deci.capit. ex epistolæ. de probation.num.212.Thom. Cerdan in lib. visita de la carcel cap. 6. ex num.20.& 25. Sot.in dicta quæst. 8. artic.1. Tiraquel. de nobil.cap.29.num.39. Couar. in pract.cap.6.num.4. Anto. Scap. de iure non script. lib.3.cap.105.ex num.8. Hiero. Portol.in schol.ad Moli. in §. aduocatus ex num.108.Rolan.consil.87.vol.2.ex num.25. Azeu.lib.2.nou.recopil.tit.16.l.16.ex prin. Menoch. de arbitr. cas. 369. ex num.3. Albarus Pelagius lib. 2. de plan. eccles. capit. 46.vers.sed & pauperi. Didac.Perez lib.2. titul.19.l.1. pag.400. vers. sexto dubitatur, Ant.Grauat. in additionibus ad Octauian. lib.2.cap.7.ex num.2.Auiles in c.7. Prætorum in glos. han de lleuar,nu.3.Ioseph.Ludouic.decis.Perus.111.ex numer.8. optimè Baeça de inop.debit.cap.12.ex num.14. Iacob.Bennius depriuileg.Iurisco.3.par.priuileg.71.nu.8.Corne. Benin. in dict.1.spec. in iudic.ex num.9. vbi refert illud D. Gregor. super Homil. Matth.15. Quòd aduocatus qui renuit pauperi gratis patrocinari,saluari nõ potest.Et à num.13. idem Benincas. concludit, quòd similiter procuratores & notarij tenentur pauperibus gratis inseruire,&gratis suas scripturas exhibere.Et omnis ciuitas habere debet aduocatum & procuratorem miserabilium personarum, quibus præstandum est salarium ex publico: vt tradit Thom.Cerdan supra capit.6.num. 21.vbi additio margin. in lit. I. & in lit. K.

14 ET An prohibitus aduocare,possit scripto patrocinari vel consulere in camera? est videndus Mencha.de succesio. creat.§. 15.ex num.58. Decius in regul. 2. fœminæ, num.

num.10.ff.de regul.iur.Bern.Diaz in prax. cap.57.num.2.& ibi Salzed.in additionibus in litera A.eruditissimus dominus Hieron. Portoles in schol. ad Molin. §. aduocatus. numer.80.Didac. Perez lib. 2. titul.19.l.2. pag.403. vers. quinto notabilis est,& vide

15 in versic. 14. Vtrum aduocatus recipiens immoderatum salarium,teneatur ad restitutionem, & resoluit in pag. 404. versic. aduocatus præterea.Quod non teneatur,quando gratis sibi offertur : de quo etiam dubio est videndus Tiraquel. de nobilit. cap.29. num.38. & num.48. pulchrè Gutierrez in pract.lib.1.quæst.31.ex principio.Azeue.dicto lib.2.titul.16.l.10. num.1. & optimè in l. 21.ex n.3.Io.Martinez de Olan.in antinom. in litera A. n.78. Nauar. in man.lat.cap.25. num.30. Bartholo. Humada in l.3. titul.10. par.2.glos.8.num.6.post medium. fol. 137. Et quamuis verior sit opinio,quòd aduocatus tenetur de excessu ad restitutionem in foro conscientiæ à qua non discedendo, dico tamẽ magis speculatiuam esse quam practicam propter difficultatem in taxa, & sic ad eam perpendendam spiritu quodam diuino crederem esse opus;cum aduocati in hoc casu,ius sibi dicant, & iudices sint in sua causa,aliter enim,qui iudices & quæ tribunalia sufficerẽt,pro horum salariorum taxatione?

16 ET aduocatus delinquit defendendo causam iniustam:& an teneantur ad restitutionem? tradit Dominic. Soto lib.5. de iustitia & iure, quæst.8.artic.3. Nauar.manual. lat. cap.25.num.28. versic.qui defendit. Foller. in prax. canon. 2.par. cap. 29. ex num. 3. Petrus Marti in cap.afferte de præsumptionib.in verb.afferte.1.par. num.28. versic.& qui patrocinium.Medina.1. par.instruc. de confess.cap.16.§.4.versic.el segundo.optimè Azeued. in dicto lib. 2. titul. 16.l. 2. ex num.1.& num.7. pulchrè Gutierrez in practic, lib.1.q.29. ex principio. Alphon. Vilaguta in prax. lib. 9. titul. de aduocat. c. 2. concluf. 1. Menchac, lib. 1. contr.vsu freq. cap. 10. num. 49. & in causa dubia in iure vel in facto, An possit patrocinũ præstare? latissimè disputat Burgos de Paz in proœ. ll.Taur. ex num. 397. optimè Gutierrez in pract.lib.1.quæst.26.ex num.2. Menoch.de arbitrar.cas.494. ex num. 17. Tenetur tamen ad restitutionem, quando euidenter de iniustitia sui clientuli sibi constat,& consulit pactum vel transactionem cum aduersario, ex Didac. Perez lib.2.titul.19.l.2.pag. 405. versic. cauere præterea. Gutierrez in pract.lib.1.quæst.28.Azeued.in dict.l.2. numer.7.versic.tertium est. optimè Burgos de Paz in dict.proœm.ex num.255.

17 SCIENDVM tamen est,quòd quando super aliquo dubio sunt diuersæ sententiæ doctorum, ambęque probabiles,poterit vnusquisq; aduocatus suam conscientiam conformare cum qua maluerit earum, propter dubium existens & auctoritatem doctorum vnamquamq; tenentium : ex Burg. de Paz in proœm.ll.Taur.num.402.Medina 1.2.quæst.16.artic.6. Gutierrez lib.1.canonicar.quæst.cap.13.ex num.23.& optimè Mercad. de tract.lib.4.cap.18.de como han de restituyr los que son causas terceras del daño fol. 217. vbi loquens in aduocatis inquit, quòd in causis ciuilibus dubiis in iure vel in facto super quarum varietate & iustitia sunt diuersæ opiniones inter doctores, potest aduocatus defendere quamlibet earum partium, immò addit non esse necessarium (quamuis sit securiùs) vt semper probabilem partẽ agat, quia sufficit quod eam quam defendit, habeat absolutè suam probabilitatem & rationem, quamuis procontraria efficatiores aut grauiores adsint rationes, & ante eum,idem in eodem casu, probauit Dominic.Sot.lib.5. de iustitia & iure quæst.8. artic. 3. vbi docet qua cautela vti debeat aduocatus quando infirmiorem causam atque debiliorem defendit, de quo etiam est videndus Burg.de Paz in proœm. ll.Taur.ex num.397. & latè Ant. Cordoua in quæst.theolog.lib.2.quæst.3.per totam.

18 ET aduocatus qui propter imprudentiam vel ignorantiam suam amisit causam, facit litẽ suam ex Nauar. supra nu.29. Azeued.in dict.l.2.num. 4.& latè in l.3. ex num. 1.& latissimè in l. 6 ex nu 2. Albar. Pelag. lib.2.de planct.eccles.cap.46 versic.si verò est in culpa. Didac. Perez lib.2. tit.19.l.12. in glos. pero si acaeciere. Petr.Sanchez in histor.moral.1.par.titul.de la vida de Demosthenes §.2.versic.y digo. fol.72. Ant.Mar. Cora. lib.3.com.tit.11.inspectione.2.nu.19. Burgos de Paz in dict. proœm.ex n.213. & ex n. 216.vide quã curam iudices & aduocati constringantur habere in negotiis.

19 Et si aduocato non soluitur salarium, an pos-

posit dimisso cliẽtulo, adherere parti aduersæ, vide Volum. 1. comman. opinio. pagin. 426. verb. aduocatus num. 8. Amanel. singul. 253. & Benincas. supra in 1. spec. in iudic. num. 3.

20 AN autem respondens clientulo sine reuolutione librorum, iustè possit habere salarium? tradit Tiraquel. de nobilit. cap. 29. ex num. 31. Ias. §. sed iste, institut. de action. num. 113. Didac. Perez lib. 2. tit. 19. l. 2. pag. 404. in fin. versic. seruata tamen Gigas. cõsil. 125. num. 1. optimè Iacob. Bennius de priuileg. Iuriscons. 3. par. priuil. 74. Alphons. Azeued. lib. 2. nouæ recopilat. titul. 16. l. 21. num. 6. Rebuf. de priuileg. schol. priuil. 46.

ET an quis pro pecunia quam debet aduocato, quia patrocinium ei præstitit, sit ei adiiciendus, si ei soluere non possit, tradit Baeça de inope debit. cap. 12.

21 ET de pœna aduocati colludẽtis & illius qui reuelat secretum causæ, agit Paul. Fusc. singul. 31. liter. A. Didac. Perez lib. 2. tit. 19. l. 1. quæst. 5. fol. 400. versic. quinto quæro. Abendan. de exequend. mandat. lib. 1. cap. 2. ex num 24. Hiero. Portoles in schol. ad Molin. §. aduocatus, ex num. 36. Rolan. consil. 36. vol. 3. ex num. 23. & latissimè Azeued. lib. 2. nouæ recopilat. titul. 16. l. 17. ex princip. Menoch. cas. 323. ex num. 5.

22 ET aduocatus contra amicũ, quod quis non cogatur esse, tradit Camil. Borrel. in Reg. Arag. §. 1. glos. 3. num. 104. nec contra consanguineum, vide Portol. in schol. ad Molin. §. aduocatus. num. 89. nec cõtra propriam patriam, tradit peritissimus doctor ac dominus meus Ioannes Gaspar Ortigas in patrocin. pro Cęsaraugust. gymnas. 1. par. ex num. 3.

AN autẽ aduocatus vel procurator possit antequam lis finiatur, aliquid exigere à clientulo? vide Benincas. supra in 8. spec. in contract. ex num. 8.

23 ADVERTO autem lectorem, vt fidem minime adhibeat literarum cõtemptoribus asserentibus, Iurisperitos suis cauillationibus & pernicios subtilitatibus, litigia suscitare: ignaros verò, suo duntaxat iudicio multò meliùs iudicare. Etenim contra istos pulchrè inuehit Ioan. Redin de maiestate princip. §. sed etiam legibus ex num. 59. optimè Ioan. Matien. in dial. relat. 1. par. cap. 8. Burg. de Paz supra num. 392. Thom. Cerdan in capit. 1. del verdadero gouierno. ex fol. 18. à vers. y porque se me trasluze. Et quare maiora iurgia, maioresq; lites soleant excitari, ex dispositionibus & testamentis Iurisperitorum quàm illiteratorum? videbis Ludouic. Molin. in præfat. de primogen. ex num. 6. Et filij literatorum virorum quare vt in plurimum sint fatui, tradit Bellug. in specul. principum. rubr. 11. in princip. num. 11. vbi Camil. Borrel. in additio. in litera B.

24 CAVEANT tamen aduocati ne spe lucri, in præiudicium animæ suę, cauilosum consilium dent clientulo, ne eis contingat, quòd ait Angel. in l. 1. C. falsa causa adiect. quòd scilicet quidam vir sanctus retulit Dino, sibi reuelatam fuisse cuiusdam aduocati damnationem, propterea quòd cauilosum consilium præstiterat; idem tradit Barbat. consil. 65. col. 3. lib. 2. vt refert Cæsar Contard. in l. diffamari C. de ing. & manumiss. in ampliationibus num. 165.

25

AD TEX. IN CAP. Non est nostrum. 23. q. 5.

COLLECTAN. 29.

SVMMARIVM.

1 *An teneatur quis sub peccato se defendere, etiam occidendo aggressorem?*
2 *An licitum sit occidere aggressorem, si aliter non possit euitari mors, & An id ipsum procedat in clericis?*
3 *Martyrium pati, An & quando sit peccatum?*
4 *An cuiquam liceat se ipsum occidere, & de pœna aduersus se occidentes?*
5 *Clericus percutiens se ipsum, An sit excõmunicatus?*

1 DER hunc textum Couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 12. num. 17. & Ludouic. Mesia in pragmat. taxæ pan. concluf. 6. num. 135. improbant assertionem Pauli de Castro in l. 1. §. ius gentium num. 9. ff. de iustitia & iur. qui (vt ipsi referunt) voluit absq; mortali peccato

cato nõ licere cuiquã mortem pati si posset seipsum defendere, occidẽdo aggressorem. Hoc etenim dicũt falsum esse cũ ex D. Hieronymi sententia in hoc textu, possit quis absq; crimine pati mortem: & percutienti, colla submittere: nec teneatur se ipsum defendere, occidendo aggressorem. Immò licitè & perfectionis opus est eo casu nõ se defendere ex S. Thom. in lib. de regim. princip. cap. 6. Augustt. de Ancona tractat. de potestat. eccles. quæst. 52. artic. 3. Caietan. 2. 2. quæst. 64. artic. 7. col. 2. Maior. in 4. dist. 15. quæst. 20. Sylvest. in sum. verb. bellum. el. 2. quæst. 3. in num. 5. latè Abulens. super Matthæum cap. 5. quæst. 109. Petr. à Nauar. tom. 1. de restitut. lib. 2. cap. 3. num. 62. Medin. C. de reb. restituen. quæst. 25. versic. his tamen

2 dimissis. fol. 79. Quamuis enim regulariter licitum sit occidere aggressorem si aliter euitari non possit mors, cum vim vi repellere liceat; cum moderamine inculpatæ tutellæ, vt tradit latè Ant. Gomez de delict. tom. 3. cap. 3. num. 20. Couar. in clement. si furiosus. 3. par. §. vnic. ex num. 1. Alphan. in collectan. num. 629. & habes in cap. 2. de homicid. & tradunt Nauar. in manual. latin. capit. 15. ex num. 2. S. Thom. 2. 2. quæst. 64. artic. 7. Paul. Fusc. singul. 3. literę O. Auend. in dictionar. verb. amparança. fol. 172. Iulius Clar. §. homicidium num. 24. Petr. à Nauar. tom. 1. de restitut. lib. 2. cap. 3. ex num. 330. latissimè Ludouic. Lopez 1. par. instruct. conscient. cap. 62. latissimè Caballin. in ægidia. constitut. lib. 4. cap. 54. in glos. E. ex num. 2. pag. 285. Petr. Plaça de delict. cap. 28. ex num. 1. & ibi in num. 6. ait, quòd etiam, in interiori foro licet vtiq; occidere alium se defendendo, vt si clericus missam celebrando insultetur, potest relicta missa interficere aggressorem, & illico ad altare pro missa perficienda absq; peccati & irregularitatis labe redire: & idem attestantur Abbas in cap. clerici el. 1. de vita & honestat. clericor. num. 2. Socin. in repet. cap. ad audientiam. num. 40. de homicid. Nauar. in cap. nullam. 18. quæst. 2. num. 51. versic. nam & sacrificus inuasus. Lelius de Zanch. de milit. sacro. lib. 1. cap. 2. num. 24. Gutierrez in pract. lib. 2. quæst. 1. num. 21. Pet. Sanchez 2. par. histor. moral titul. de la vida de Caton §. 15. versic. y demas. fol. 125. Pet. Duesi. regul. 192. vers. amplia secundo. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. quinto excusat. num. 3. pag. 167. Carol. Grass. regal. Franc. lib. 2. iure 17. col. 292. Est tamen pro hoc omnino videndus Matthęus Gribaldus tract. de homicid. §. de prima specie num. 18. pag. 18. Nihilominus tamẽ quis non tenetur, nec cogitur sub peccato, immò opus maioris perfectionis est, non se defendere, sed mortem pati, si aliter quam occidendo aggressorem, non posset se defendere, per supra dicta & quæ tradit Sot. lib. 5. de iustit. & iur. q. 1. artic. 8. quem legito, excipit enim eum qui esset admodum vtilis reipublicæ.

3 MARTYRIVM autem pati, An & quando sit peccatum? est videndus Nauar. in manual. lat. cap. 11. num. 40. & Petr. à Nauarra tom. 1. de restitut. lib. 2. capit. 3. ex num. 106.

4 *IBI, non est nostrum mortem arripere.* Vnde nemini licet se ipsum iugulare, aut veneno se occidere, & aduersus eos sic delinquentes, scripsit latissimè Plaça de delict. cap. 23. Palat. Rube. in repetit. rubricæ §. 70. ex num. 3. Iodoc. Damhoud. in prax. crimin. cap. 88. Menoch. de arbit. cas. 284. latè Simanc. cathol. institt. cap. 18. ex num. 21. Franc. Viuius lib. 2. commun. opin. 201. optimè Mandos. in prax. titul. de ingratit. cap. 128. versic. omnium autem sibi ingratissimus est, Bonif. de insultu & percuss. num. 34. Anton. Gomez de delict. tom. 3. cap. 3. ex num. 13. Alexan. ab Alexa. lib. 5. dierum genialium cap. 28. in fine. Couar. lib. 1. var. cap. 2. num. 8. & lib. 2. cap. 1. num. 11. versic. illud profectò, Gulierm. Benedict. in cap. Raynũtius. verb. mortuo itaq; testatore, el. 1. ex num. 41. latissimè Ant. Scappus de iure non scrip. lib. 5. cap. 189. Auendan. in diction. verb. desperado fol. 182. colum. 2. latè Pet. Sanchez 3. par. histor. moral titul. de la vida de Sanson versic. lo segundo ex fol. 330. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 68. num. 37. Tiraquel. de nobilit. cap. 31. ex num. 559. Andr. Alciat. lib. 4. parerg. cap. 4. & in lib. 6. cap. 27. latè Petr. à Nauarra tom. 1. de restitutio. lib. 2. cap. 3. ex num. 14. latissimè Rolan. consil. 20. volum. 3. per tot. optimè Mandos. in glos. facultatum in §. ac etiam in verb. absq; ex pag. 253. versic. & quod, Sebastian. Medic. in sum. peccat. 1. par. tit. 4. quæst. 96. latissimè Petr. Royzius decis. Lituan. 1. ex num. 14. Ioan. Rojas de hæretic. 2.

tic.2.par.assert.14.num.183.Alphon.Cast. lib.10.aduers.hæres. in verb.martyriũ iuxta medium. Sebast.Medic. in sum. decreti. 23.quæst.5.artic.4. Didac.Perez lib.8. tit. 19.l.19.in glos.que se matare. Ioseph.Angles flores theolog. in quæst. de dominio. pag.129.vers.homo non est. Ant. Quesada diuers.quæst. cap.17. num.23. Ioan.Martinez de Olano in antinom. in litera O. ex num.14. latè Didac. Perez lib.8.tit.13.l.9. per totam. Vbi etiam quòd quando homo inuenitur mortuus in puteo, vel in alio loco proiectus, An censeatur desperatus vel casu illuc decessisse, de quo etiam differit Plaça de delict.cap.23.num.15. Menoch.de arbitrar.cas.284.num.36. Couar.lib.2.variar. cap.1.num.11.versic.his accedit.

5 ET Clericus percutiens se ipsum, An sit excommunicatus aut irregularis, est videndus Grammat.decis.44.num.2. Carrer. in prax.titul.de homicid.§.octauo quæro.per totam.Felin.cap.contingit,el.1.de sentent. excommunicat. num.1. versic. & per hoc. & plura habes in cap. si quis suadente. 17. quæst.4 num.13.

AD TEX. IN CAP. In criminalibus causis.5.q.3.

COLLECTAN. 30.

SVMMARIVM.

1 *An & quando procurator possit interuenire in causis criminalibus?*
2 *An si interueniat procurator in criminalibus causis, & non est obiecta inhabilitas, An iudicium retro sit nullum?*
3 *Quando ob delictum est imponenda pœna pecuniaria, An possit interuenire procurator?*

1 AN & quando possit interuenire procurator in causis criminalibus, est vidēdus Felin. in cap. minimus ex num. 9. de accusat.glos. verb.criminali in capit.veniens de accusat.Corset.singul.233. incip. procurator,el.2.Ioan.de Arnon.singul.82.vbi addi-

ditio. Paulus Fusc. singul. 105. literæ P. Ioan. Rojas singul. 170. Guido Pap. decis.338. Afflict.decis.64. numer.2. latissimè sul.Clar.lib.5.§ final. quæst.32. optimè Gaspar Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. cap.14. in glos. A. ex num.1. pagin.221. Mandos.in prax. titul.de monitor.quæst.33. num.2. Anton.Scappus de iure non script. lib.5.cap.61.Sebast.Medices tract.de compensat.2.par.quæst.13.num.6.latissimè Anton.Gabriel lib.7.comm.opin.tit.de criminalib.conclus.9. Volum.1.com.opin. pag. 173.verb. procurator in capitalibus,optimè Camil.Borrel.in additionibus ad Bellugam in specul. principum. rubric.4. in litera B. Marant. de ordin. iudic.4. par. ex num.51. pag.77. Didac.Perez lib.2.titul.11.l.1.vers. sed quero,dicto vt verum:latissimè Hippol. Bonacos.commun.opin.criminal.verb.procurator regulariter,Mich.Grass.lib.2.com. opin.capit.11. q.1. & q.3. Didac.Perez lib. 3.titul.4.l.1.pag.532. versic. in causa criminali. Vbi etiam quęrit,quid quādo in causa
2 criminali interuenerit procurator, & non fuit obiecta inhabilitas, an sit iudici im retro nullum? de quo est videndus Camillus Borrellius supra in versic. notandum tamē, Cravet.consil.220.num.4. Caballin.in dict. cap.14.in glos.A.num.8. Michae.Grass.in dicto cap.11.quæst.2.

3 QVANDO tamen ob delictum esset imponenda pœna pecuniaria, tùnc etiam si criminaliter agatur, potest interuenire procurator; quod etiam tradit Didac. Perez in dicta pag.532.in dicto vers. in causa crimin. Iul.Clar.lib.5.§.fin.quæst.32.n.4. Felin. in dicto cap. meminimus num. 11. de accusat. Ant.Gabri.in dicta concl.9.ex n.6.& multi ex doctoribus supra allegatis in princip.

AD TEX. IN CAP. Fucare figmentis.de consecrat.distin.1.

COLLECTAN. 31.

SVMMARIVM.

1 *An liceat mulieribus, vnguentis & coloribus se fucare? & an id possit prohibere Episcopus?*
2 *Aduersus mulieres fucantes facies suas.*
3 *Mediocris forma mulieris, vnguento & coloribus deformatur.*
4 *Causa quare mulieres appetant ornatus.*

1 AN & quando mulieribus liceat sine peccato se vnguentis & coloribus fucare, & an id eis ab Episcopo prohiberi possit, & An eis sine peccato vendi possint dicta vnguenta? latè prosequuntur Tiraquel. l. 3. connub. ex num.1.& ex numer.14. optimè Magist.Honcala in opuscul.in tract.de fuco mulierum,ex fol.118. Petr.Sanchez 3. par. histor.moral,tit.dela vida de Romulo y Remo.§.2.versic.a esta questiõ,ex fol.259. & in §. 12.fol.287. Guilerm.Benedict.in cap. Raynuntius,verb. cuidam Petro tradid. ex num.32.Neuiz.in syl.nup.lib.2.ex num.86. versic.quod maximè procedit. Ioan.Andr. in regul.26.ea quæ fiunt à iudice, ex num.3. de regul. iur. in 6. vbi etiam Franc.num.3. optimè Abb. in cap.1.ne cler. vel monach. num.11. & ibi additio.Socin.in cap.à nobis, el 1.de sent. excõmunic.ex nu.21. Ioan.Pined.2.par.dela Agricul.Christia. dialog.21. ex §.9.ex fol.85.Chassen,in catal.glor.mũdi 2. par.consid.32. Nauar.in manua.lat.cap. 23.num.20.& in hispan num.24.Florentin. in 2.par.sum.titul.4.capit.6.§.7.Sylvest.in sum.verb.ars,num.5. vers.quinto quæritur. & latissimè in verb.ornatus. maximè num. 10. Caiet.in summa,verb,ornatus exterior. Abendañ.lib.1.de exeq.mand.cap.14.num. 2.Angel.in sum.verb.ornatus,num.4.latissimè Benedict. Canophilus in repet. cap.1. de constit.ex num.83.Petrus Villalobos de Tortoles in dialog.de la doctrina de las mugeres,lib.1.ex fol.67. versic. mas en lo que toca. optimè Michael. de Palacio lib. 2. de contract.cap.9. ex pag.159. versic. at quæret. Anton.Bernad in sum. cap.17. num.22. optimè Pedraça in sum.in 6.præcept.decalog.fol.54.versic.sexto si se afeytò. Sebast. Medic.in sum.peccat.1.par. tit.2. quæst.26. Lelius de Zanch.de priuileg.eccles.132.priuileg.ex num.6.in fine.

2 ET aduersus mulieres fucantes facies suas fucis, est videndus Paul.de Palacio super euangel.Matth.cap.5.fol.72.col.3.vers.

3 reprehendit secundò. Videmus namque ex Tiraquel.in l.3.connum.num.12.aliquando huiusmodi fucos, in contumeliam & oppro brium fœminarum cedere,immò ex eodem Tiraq. supra, num.15. sunt qui existiment, mediocrem formam non illustrari talibus ornamentis; sed potiùs deformitatem illi
4 augeri. Causas autem cur mulieres ornatus appetant, tradit Petr. Royzius,decis. 3. Lituan.ex num.40.

AD TEX. IN CAP. Mulier quæ accesserit.15.q.1.

COLLECTAN. 32.

SVMMARIVM.

1 *Qualiter puniatur mulier & pecus, si habent inter se commercium carnale.*
2 *An in hoc delicto puniatur salus conatus?*
3 *Mulier appetit concubitum belluarum.*

1 COLLIGE ex hoc textu, quòd licet pecus ratione careat, & à culpa immunis sit, nihilominus tamen suspenditur sicut & ipsa fœmina, quæ se ei commiscuit; ne tali flagitio contaminata indignam refricet facti memoriam. Pro quo est videndus Alphons.Hojeda,de benef.1.par.cap.23.num. 105. Iass.furiosum. C. qui testam. fac.poss. num.10. Alexan.in l.ex facto. ff. de vulgar. num.35. Guilier.Benedict.in cap.Raynuntius,verb.mortuo itaq;. el 1.num.138.Mantua, singul.15. num.3. Guid.Pap.decis.238. Anto.Gomez,in l.1.Tauri,nu.11.post med. & optimè in l. 80.Tauri, numer.35. Couar. lib.2.var.cap.8.nu 1. Iul.Clar. §. fornicatio. num.27.& in §. fin.quæst.99 num.8.versic. nisi in vno casu. Damhoud.in prax.crimin. cap.96.num.15.Carrer.in prax.titul.de homicid.§.circa igitur,num.21.fol.249. Ang. de malefic.titul.de raptorib. num.6. Mich. Gribal.de homicid. §.homicidium casuale, num.17. Roland. consil.7. vol.1.ex princip. Chass.consil.1.in 5.presuppos.n.108.Alph. de Castr.lib.4.aduersus hæres.verb.coitus, in vers.coitus cũ iumento.Rojas,singul.102. incip.vbi animal brutum. Albar.Pelag.lib. 2.de

.de planct.eccles.cap.2.Thom.Cerdan, in lib.vilita de la carcel,cap.13.num.11. versic. hallamos. Tiraquel. de pœn .temper. causa 49. num.39. Abendan.respons.35.num.4. versic.neq; obstat. Auiles,cap.1.pratorum, in glos.derechamente, num.19. Io.Matien. in dialog.relat.3.par.cap.64.num.6.versic. facit etiam. Ioseph.Ludouic.decis. Perus. 2 77.nu.9.An autẽ in huiusmodi delicto solus conatus cum bruto puniatur, tradit optimè Boer.decis.316.Couar.in clemen.1.2.par.in init. ad fin. vers.hæc quidem obiter. Rolan. consil.7.volum.1,num.4.Menoch.de arbit. cas.286.num.7.& cas.360.num.61.Maran. ordin.iudic.4.par.num.70.fol.83.& ex Ti- 3 raquel.in l.9.connub.n im.108.mulieres appetunt concubitum belluarum & pariunt ex ipsis.

AD TEX. IN CAP. Sanè diximus.15.q.1.

COLLECTAN. 33.

SVMMARIVM.

1 *Ebrietas quando excuset à peccato, delicto, vel irregularitate.*
2 *Matrimonium & contractus celebratus ab ebrio, an teneat?*
3 *Ebrietas quo modo probetur, & an ebrius possit esse testis?*
4 *Vini vsus quãdo cœpit, & aduersus ebrios, & dicentes non licere vllo pacto bibere vinum.*

1 AN & quando ebrietas excuset à delicto, irregularitate, aut peccato? est consulendus Iul.Clar. lib.5. §.final.quæst.60.num.12. Couar.in clemen.1.3.par. in initio, ex num. 3. Ioan. Grass. in repet. cap.vnum orarium. 25.dist.nu.13. Bernar. Diaz in prax.cap.71. Ant. Gomez, tom.3. cap.1.num,73. Sebast. Medices, in tract. mors omnia soluit. 1.par. ex num.120.versic.fallit tamen,& latissimè in summa peccat. 2.par. titul.1.ex quæst.12. cum sequentibus, & in titul.7. quæst.16. Frãcis.Pegñ. in 3.par.direct.schol.17. vers. de eo vero qui.& in 2.par.direct. quæst.41. num.9.Paul.Fusc.sing.1.literæ D. Pedraça in 6.præcept.Decalog.in fine. versic. de la embriaguez. Petr.à Nauar. tom.1.de restit. lib.2.cap.1.num.75.Simanc.cathol.institut. cap.17.num.50. latè Castr.de potestat.legis pœnal.lib.2. cap.14. versic.de ebrio autem. Bonacos.commun.opin,crimin. verb.ebrietas excusat.Lauren.Chirchou.in commun. opin.centur.1.concl.97.optimè tradit Petr. Plaça,de delict.cap.30.ex princi. Tiraq.de pœn.temp.caus.6. per totam. Iodoc.Damhouder.in prax.crimin.cap.84.ex num.15. latè Iacob.Menoch.de arbitr.cas.326. Carrer.in prax.titul.de homicid.§. tertio excusat,ex fol.165.latè Anton.Scappus,de iure non scrip.lib.1.cap.63.Didac.Perez,lib.8. titul.8. in rubric. pagin.204. & in l.1. pag. 208.col.2.versic. adde an ebrietas. & refert Baeça de inope debit. cap.9. num.13. Pitachum Mitylensem, vnum ex septem Græciæ sapientibus, legem edidisse, qua cauebatur ebrium damnum aliquod inferentem grauius puniri,quam si sobrius illud intulisset; quoniam in sua potestate fuit non inebriari. Vtrum autem ignorãtia inuincibilis præcedẽs, & ex culpa propria proueniens, qualis est ignorantia culpabilis ebriorum, excuset omnino aut simpliciter à culpa,tradit Cordoua in quæstionib. theolog. lib. 2, quæst.18.

2 ET de matrimonio contracto ab ebrio loquitur Couar, in 4.2.par. capit.2. num.9. Deci.consil.112.in princip.Stephan.Gaeta in repet.cap.ad limin.30.quæst.1.§.4. num. 62. Veracruz specul.coniug.1. par. art.41. versic.quarta conclusio. Et de contractibus celebratis ab ebrio, disserit Sebast. Medic. in tractat.mors omnia soluit. 1.par.ex num. 3 114.in fin. Et ebrietas quo modo probetur, est videndus Ioseph.Mascard.conclus.578. volum.2.de probationib.& in conclus.579. vide an ebrius testis regulariter probet.

4 *IBI, nesciunt quid loquãtur.* Facit illud Ecclesiast.cap.19. relatum à Palat.Rube.in repetit.rubric.de donat.inter.§.28. num.6. quòd vinum & mulier faciunt apostatare sapientes. Et in detestationem vsus immoderati vini,& ebriorum, plura congerunt Tiraquel.de nobilit.cap.31.ex num.174.Petr. Bollo in œconom.canonic. 3.class. cap. 5. §. 2.vers.alius,pag.504. Polydor.Virgil. lib. 3.de inuen.rerum,cap.3. Salzed.ad Diaz in prax.

prax.cap.71.in liter.A.Neuiz.in silua nupt. lib.4.ex num.96. Petr.Plaç.de delict.cap. 30.ex prin. & vt ait Rebuf. in prax. 2. par. tit.de cler.ad sacr.ordin.male prom.in glos. 4.num.8. Solitus inebriari, non promouetur ad sacros ordines,aduersus autem Seuerum hæreticum, dicentem non licere vllo pacto bibere vinum,pugnat Sebast.Medic. in sum.omnium hæres.1.par.vers.vinum:& vini vsus quando inceperit, trad.Albar.Pelag.lib.1.de planct.eccles.cap.36.col.5.

AD TEX. IN CAP. Aliud quidem est. 11.q.1.

COLLECTAN. 34.

SVMMARIVM.

1 *An Inquisitores fidei, sint iudices omnium causarum, eorum qui habitum gestant publicæ pœnitentiæ?*
2 *An pœnitentes per iudices ecclesiasticos possint puniri, vel mitti in carcerem à iudice seculari?*

1 DE R hunc textum,reuocant in dubium Siman.de cathol.institit. cap.47.num.18.& Rojas in singul.98.An Inquisitores fauore fidei sint iudices competentes omnium causarum ciuilium & criminalium,illorum qui ecclesiæ sunt reconciliati, & habitum gestant publicæ pœnitentiæ, qui vulgariter, Sambenitados vocantur, quippè cum sub iurisdictione Inquisitorum sint, nullosq; alios iudices seculares vel ecclesiasticos in omnibus causis habeant: de qua etiam quæstione est consulendus Francis. Pegn. in 3. par.direct.schol.144.Iul.Clar.lib.5.§.fina. quæst.35. num.20. Couar. in pract. cap.34. 2 num.5. Vbi ex num. 3. latissimè disserit de intellectu & materia istius textus An scilicet pœnitẽtes,qui à iudice ecclesiastico per sententiam propter aliquod crimẽ ecclesiasticum dãnati sunt ad agendam pœnitentiã, possint à iudicibus secularibus (cũ sint alioquî laici) ob alia crimina puniri, & ad punitionẽ capi, atq; in secularem carcerẽ mitti, pro quo est etiã videndus Iacob.Simanc.de cathol.institit.cap.47.ex num.19. Abb.in c. nullus,n 9.vers.quero quid,de for.compet. Beroi.in cap.de his,num.13.de accusat. Rojas dict.singul.98.num.3. Azeued.lib.4.recopil.tit.1.l.10.ex num.56.fol.17.

AD TEX. IN CAP. Hæc imago Dei.33.q.5.

COLLECTAN. 35.

SVMMARIVM.

1 *An mulier sit facta ad imaginem Dei? & plura circa intellectum istius text.*

1 DE intellectu & materia istius textus differit Nauar.in manua. latin. in initio in prælud.3.num. 17. Albert.Troc.de vero & perfect.cleric.lib.2.cap.3.ex num.4. Sebastia. Vanz.de nullit.ex defect.iuris.deleg. num. 71.Nauar.in cap.illa anima de pœnit.dict.2. notab.1.Selu.de benef.1.par.quæst.5. num. 53.in prin. Guiller.Duran. in ration. diuin. offic.lib.1.cap.1.n.47. Petr. Mozi.de contract. titul.de nuptiis in prin. ex num.2. fol. 166.vbi ait quod in quantũ habetur in hoc textu, quod mulieres velatę incedere debent,cum imaginẽ Dei non habeant, quod non per hoc infertur mulierem non esse factam ad imaginẽ & similitudinẽ Dei, respectu rationis & intellectus cum dicatur in Genes. cap. 2. Faciamus adiutorium simile sui:& Ecclesiast.cap.17.Creauit ex ipso adiutorium simile sibi, cõsilium & linguam & oculos & aures & cor dedit illis. Ideò intelliguntur supradicta, vt mulier imaginẽ Dei non habeat,sed vir;quia vir habet dominiũ & imperiũ in mulierem & in cętera animãtia, & in hoc est similitudo,sed mulier est subdita viro,& sic non est ad similitudinem Dei,& hac de causa mulieres velatæ, & cũ summissione incedere debẽt. Vel dic quod ad imaginem Dei homo factus est,quia per hominẽ Deus gloriatur,& homo per mulierem,cum ex homine mulier sit facta & creata,& ideò est subdita viro,& in hoc est similitudo,vt inquit Apost.ad Corint.cap.11.& ita interpretatur Nauar. supra in dict.num. 17.vel secundum eundem Nauar.in cap.illa anima,de pœnit.dict.2.notab.1.n.3. vir est similis Deo,quatenus sicut ex Deo procedũt omnia,& omnia sunt propter ipsum,ita ex viro processit mulier,& propter ipsum facta est.

AD TEX. IN CAP. Quiescamus. 42. distin.

COLLECTAN. 36.

SVMMARIVM.

1 *Eleemosyna vtilis est ad redimẽda peccata.*
2 *An omnibus pauperibus æqualiter sit elargienda eleemosyna? & quis ordo seruandus sit in ea distribuenda.*
3 *Optimũ esset erigere domos in ciuitatib⁹ vbi pauperes alerentur, omniaq; illis necessaria submini strarentur, & hoc quãplurimorũ testimonio cõprobatur, in num. 4.*
4 *Sũmus Pontifex Sixtus V. hospitale quoddam Romæ erexit ad pauperes alendos.*
5 *Quibus pœnis puniendi sint qui paupertatẽ vel infirmitatem simulant, vt eleemosynas extorqueant.*

1 CONCORDAT cum hoc textu illud D. Augustin. dicentis, Discite christiani fine distinctione exhibere hospitalitatẽ, ne fortè cui domum clauseris, cui humanitatem denegaueris, ipse sit Christus. Cui consonat Bernard. dicens, Ne scruteris, ne forte illum prætereas quem Deus elegit. Et facit illud Tobiæ cap. 4. Ex substantia tua fac eleemosynam, & noli auertere faciem ab vllo paupere. Pronus etenim ad misericordiam benedicitur à Domino, Prouerb. cap. 14. Vnde eleemosyna est vtilis & multum prodest hominibus ad redimenda peccata, & saluandas animas, vt satis probant Chassen. catal. glor. mund. 11. par. consid. 46. optimè Paul. Fusc. de visitan. eccles. lib. 1. cap. 30. num. 31. & lib. 2. cap. 13. ex num. 1. & in singul. 11. liter. E. & latissimè plura ad id cumulant Didac. Perez de Mesa in lib. de los marauillosos effectos de la limosna per totum. Abb. in cap. cum ex eo, num. 2. vers. tertio, de pœnit. & remiss. & quos allegat Bañes 2. 2. quæst. 82. artic. 1. verf. de laudibus eleemosynæ col. 1585. Io. Pined. in 2. par. de la agricultura christia. dialog. 29. §. 14. & §. 15. latissimè Benedict. Pererius in Danielẽ lib. 5. cap. 4. super illa verba, Peccata tua eleemosynis redime, ex pag. 173.

2 EX quibus & per hunc textum, eleemosynam omnibus pauperibus esse elargiendam indifferenter; scilicet, bonis & malis, nec illos in eleemosyna præferendos esse, quos magis ex charitate debemus diligere, quamplurimi affirmarunt. Quod planè hoc pacto intelligendum censeo: aut enim eleemosyna adeo copiosa est, quæ vniuersis sufficiat, & tunc omnibus subuenire equum erit: aut tanta est multitudo egentium, vt superet eleemosynæ quantitatem, & tunc ordo charitatis in distributione erit seruandus: ita vt illos in eleemosyna conferenda præferamus, quos magis ex charitate debemus diligere, vt tradit Io. Medin. C. de eleemosyna in cap. de his quibus est danda eleemosyna & quo ordin. fol. 157. col. 4. versic. inde oritur Barthol. Humad. in l. 4. titul. 20. par. 2. in glos. 6. n. 1. fol. 166. Quo fit vt cæteris paribus, meli⁹ sit eã dare infirmis, quã validis: & virtute præditis, quã illa destitutis.

3 VNDE hodie apud nos, quia multitudo egentium & pauperum superat quantitatem eleemosynę, salutare profectò esset consilium domũ quandã erigere in qua omnes pauperes mendicãtes benignè excip erentur, alerentur, vestirẽtur, ac tandem omnia ad vitã humanã peragendam necessaria illis charitatiuè submini strarentur: sic enim fieret, vt per vias & plateas dispersi ac vagãtes magnis clamoribus illa queritare minime cogerẽtur, nec claudi, infirmi, ac debiles, fame oppressi miserè morerẽtur, & veris dumtaxat pauperibus eleemosynæ largirentur. Quam domum incredibili desiderio summisq; precibus ac lachrymis annis proximè elapsis desiderabat, ac vt fieret in hac & in aliis ciuitatib⁹ totis viribus conabatur, vir ille religiõe ac pietate insignis Michael Xiginta in lib. qui inscribitur tratado del remedio de pobres, & in lib. atalaya de charidad, & in lib. exortacion a la compasion y misericordia de los pobres mendigos.

4 ET quidem huiusmodi hospitalitatem vtilem esse Reipublicæ Christianæ, nemo est qui dubitet, post Bullam fœlic. record. Sixti V. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Domini 1587. quinto Idus Maij anno tertio sui Pontificatus. Vbi similem hospitalem erigi iussit in vrbe, cum plurimorum annuorum reddituum assignatione, priuilegiorumq; & gratiarum concessione,

sione. Quæ hospitalitas vti refert Ludouic. Mesia in pragm. tax. pan. concluf. 5. num. 106. multo anteà fuit decreta in canon. 5. fol. 54. Turonensis concil. sub Pelag. 1. & postea fuit etiam stabilita & approbata à quamplurimis doctis viris & principibus ecclesiasticis & secularibus, vt latè prosequitur Micha. Xiginta in dicto lib. atalaya de charidad ex cap. 3. vers. los que me acuerda: & latissimè ex cap. 29. Et fortè huiusmodi hospitalitas tempore Apostolorum habuit originem: quo tempore, Apostoli pauperibus ministrabant alimenta vitę necessaria, forsan propter rationes prædictas, vt satis colligitur ex Actib. Apostol. cap. 2. in fine, & expræssè tradunt Gabr. de Toro in lib. thesoro de misericordia cap. 13. in fin. & in cap. 14. Micha. Xiginta in lib. atalaya de charidad cap. 26. ex fol. 77. & optimè in libro exortacion a la compasion cap. 7. & quidem vt ipse ibi enumerat in cap. 6. quinquaginta commoda ex huiusmodi erectione hospitalium sequuntur, & inter alia non minimum est quòd eo modo tolluntur abusus quibus quãplurimi pauperes validi mẽdicando, se infirmos fingũt vt eleemosynas
5 extorqueant. Quod nõ semel accidisse pluribus exemplis cõprobat Iodoc. Damhouder. in prax. crim. cap. 110. de furto ex num. 55. qui certè grauiter peccant & tenentur ad restitutionem, & pœna falsi puniri possunt, vt tradit Petr. Auendan. in dictionar. in liter. M. versic. mendicantes fol. 195. est tamen pro hoc omnino cõsulendus Angel. in sum. verb. restitutio. versic. sed quid de hypocrita pag. 345. Medin. C. de restitutio. quæst. 24. vers. ad quintum, fol. 77. Nauar. in manual. lat. cap. 17. num. 107. Emanuel Rodriguez in explication. bullæ compositionis ex num. 47. Petr. à Nauar. lib. 3. de restitut. cap. 1. ex num. 302. Paul. Fusc. de visitat. eccles. lib. 1. cap. 30. num. 9. Anchar. in clemẽt. abusionibus, num. 3. de pœniten. & remiss. Barthol. Humad. in l. 4. tit. 20. par. 2. in glos. 6. num. 1. fol. 66. & in num. 2. ait, istos mendicantes validos dici vagamundos, pro quo vide bis etiam glos. in rubr. de mendicant. validis lib. 11. C. & huiusmodi sunt expellendi à ciuitate, ex Auendan. lib. 2. de exequend. mand. cap. 6. num. 2. Abiles in cap. 26. Prętorum in glos. aparamiento num. 4. vers. & mendicantes.

AD TEX. IN CAP. Principes 23. q. 5.

COLLECTAN. 37.

SVMMARIVM.

1 *Clerici quo iure sunt exempti à iurisdictione principis secularis.*
2 *Clerici negotiis secularibus se immiscentes, cõueniuntur coram iudice seculari.*
3 *Ecclesiastici exempti ab ordinario, si non habent iudicem in regno qui eos delinquentes puniat, conueniuntur coram iudice seculari.*
4 *Clerici quãdo tenẽtur soluere aliquid pro reparatione pontiũ, itinerũ, vel aliarũ rerũ respicientiũ bonũ cõmune, An possint vocari in ius coram iudice laico.*
5 *Clerici ratione feudi, conueniuntur corã iudice seculari.*
6 *Clericus an reconueniri possit coram iudice seculari in causis ciuilibus.*
7 *Clericus hæres laici, quando conueniatur coram seculari.*
8 *Clericus ob euictionem rei à se venditæ, An teneatur cõparere corã iudice laico?*
9 *Clericus perturbans secularem iurisdictionem, punitur à seculari.*
10 *Clericus recusans testimonium ferre in causa ciuili coram iudice seculari, an puniatur ab eo? & quid si falsum deposuerit coram eodem?*
11 *Clericus assassinus punitur à iudice seculari.*
12 *Clericus incorrigibilis cõmittens crimen reipublicæ damnosum, An puniatur à iudice seculari?*
13 *Laicus qui post delictum ab eo cõmissum assumpsit ordinem clericalem, An sit de foro iudicis secularis?*
14 *Clerici in actionibus realibus, An conueniantur coram seculari?*
15 *Clericus appellans iniustè, quando condemnetur in expensis à iudice laico.*

16 *Clericus admissus ad aliquod officium seculare, delinquens in eo, punitur à iudice seculari.*

17 *Clericus deferens arma prohibita à iudice seculari, quo pacto puniatur ab eodē.*

18 *Clericus falsis ponderibus & mensuris aliquid vendens, qualiter puniatur à potestate seculari.*

19 *Clericus exercens prohibitam venationē aut piscationem, An cōueniatur coram iudice seculari?*

20 *Clerici Ioculatores, Goliardi seu Buffones, & Macellariorum, aut Tabernariorum officium exercentes, an & quādo sint de foro iudicis secularis?*

21 *Clericus depositarius iudicis secularis, ab ipso seculari cogitur reddere depositum.*

22 *Clericus exercens officium aduocationis coràm seculari, si in ipso aduocationis officio delinquat coram eo, an ab ipso puniatur?*

1 QVAMVIS communis Doctorum sit sentētia clericos à iurisdictione principum laicorum iure diuino exemptos esse, vt tradunt Nauar. in cap. nouit, de iudic. notab. 6. num. 6. Abb. in cap. ecclesia sanctæ Mariæ, num. 6. de constitutio. vbi etiam Felin. num. 6. Rolan. consil. 4. vol. 1. ex num. 7. latissimè Camil. Borrel. in additionib. ad Bellugam in specul. princip. rubr. 11. §. videndum in liter. G. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 3. num. 2. Nicol. Miles in repertor. verb. clericus fol. 32. Ant. Scap. de iure non script. lib. 1. cap. 1. num. 1. & cap. 2. num. 1. & habes infra in 2. par. in collectan. ad cap. nullus iudicum, de foro compet. Barthol. Humada in §. 65. titul. 5. par. 1. glos. 8. num. 6. latissimè & pulchrè Alphon. Azeued. lib. 1. nouæ recopil. titul. 3. l. 5. n. 6. & quos allegat Didac. Perez lib. 3. tit. 1. l. 2. verf. quæro vtrū Papa, pag. 466. iuxta finem. Multi tamen ab hac opinione discedunt tenentes priuilegium fori haberi iure positiuo, & sic Couarru. in pract. c. 31. ex n. 2. distinguit vt supradicta cōmunis opinio procedat in his quę verè ac propriè spiritualia & ecclesiastica sunt, vt si quæstio sit de ordinibus de gradibus sacramentis & aliis similibus: quo ad cætera vero, priuilegia fori habeant clerici iure canonico, & idem tradit Humada in l. 54. tit. 6. par. 1. glos. 2. num. 13. Quæ opinio ex eo mihi verior & sequenda videtur, quia plures extant in iure casus in quibus clericus etiā in sacris constitutus aliquando ciuiliter, aliquando criminaliter, conuenitur coram iudice seculari, vt tradit glos. mag. hic. Vltra quam glossam, quia plures reperiuntur ex his casibus, scitu dignissimi ac in praxi valdè necessarij ideò principaliores hic referam breuiter.

2 PRIMO, clerici negotiis secularibus se immiscentes, & qui prohibitum aliquod commertium vel munus exercuerint, sunt pro ipsis negotiis regi subiecti, & si circa ea deliquerint iudicari & puniri possunt ab eodem iudice seculari, vt adnotauit Anton. de Rosellis in tract. de potest. Imper. & Papę in §. plus videtur n. 3. fol. 312. in vol. 14. tract. Rebuf. tract. quādo secul. cognos. pos. de eccl. n. 78. & in tom. 2. cōstit. reg. tract. de mercat. minu. venden. artic. 1. glos. 13. pag. 224. Marsil. singul. 694. num. 2. Ludo. Messia in pragmat. tax. pan. conclus. 5. ex num. 21. Menchac. de succes. creat. 3. par. §. 26. ex num. 78. Humad. l. 49. tit. 6. par. 1. in glos. 3. num. 2. fol. 69. dicens ob hanc rationem quod quando clerici mercatores se immiscent profanis, tunc eos ligari quo ad bona quibus se immiscent legibus profanis ad vectigalia reddenda, & etiam quo ad forum si quæstio emergat super solutione dictarū rerum, vt etiā tradit Ludo. Messia in pragmat. tax. pan. conclus. 5. ex num. 23. Azeue. lib. 3. nou. recop. tit. 13. in prin. num. 8. iuxta med. Quod planè verissimū esse, quando trina præcessit monitio iuxta tex. in c. fin. de vita & hon. cler. fatetur Salz. ad Diaz. c. 55. pag. mag. 174. verfic. notabilis etiam. Tunc autem dicitur clericus negotiari quando nō mutata forma eius quod emit, vendidit, ex Dueñ. reg. 100. & latiùs per Bertachin. tract. de gabel. 7. par. ex n. 10. in vol. 11. tract. Roland. consil. 71. volum. 4. num. 12. Salzed. ad Diaz in dict. cap. 55. pag. mag. 166. in fine verfic. dicitur etiam is. Clericus autem non dicitur negotiator per vnius rei emptionē vel venditionem, vt pulchrè probat Salz. in dict. pag. 166. verfic. & vt huius capitis: nec etiā qui vendidit vinum, granum, aut oleum ex propriis fundis, nec similiter qui vendit id quod ei supersest de eo quod ad suam, vel suorum sustentationem emit, iusto pretio tunc currenti licet carius vendat quā emit, ex Salz. supra pag. 167. Candel. ecclef. 2. p. tit. de explan. Bullæ Cœnæ cas. 5. num. 40.

3 VLTERIVS clerici immò & omnes ecclesiasticæ personæ exemptæ ab ordinariis locorum, quamuis sint immediatè subiectæ Pontifici maximo, si tamen nō habeant superiorem in regno, qui eos puniat, si delinquant, possunt conueniri coram iudicibus laicis, eo pacto quo tradit Thom. Mieres in constit. Cathalon. collat. 2. cap. 11. in princip. Michael. del Molino in repertor. in verb. Iustitia Aragonum in versic. Die prima Decemb. fol. 204. Bellug. in specul. principū. rubr. 11. §. videndum ex num. 10. & quamuis eius additionator Camil. Borrell. in dicto §. videndum in litera G. existimet hoc esse iniquum nec seruari debere, equissimum tamen id esse probat Nauar. in cap. cum cōtingat in 1. remed. verfic. vndecimo facit, pag. mag. 152. de rescript.

4 CLERICI etiam eo casu quo tenentur ad contributionem cum cæteris ciuibus in pontium instructione, & in itinerū viequ; ante domum refectionē, pro censibus similiter siue vectigalibus, quę pendunt ratione rerum suarum, pro expensis similiter soluēdis, factis pro conseruatione & custodia bonorum communium, tam clericorum quam laicorum, in ius vocari possunt coram iudice seculari, compelliq; poterunt dicti clerici, ad dictas præstationes & solutiones per iudices seculares: videbis tamen pro hoc Ioan. Martinez de Olano in antinom. in litera C. num. 38. Barthol. Humad. in l. 54. titul. 6. par. 1. glos. 2. ex num. 18. Auend. de exequend. mandat. lib. 2. cap. 14. num. 13. Salzed. in addition. ad Bern. Diaz in prax. crimin. cap. 55. pag. mag. 173. & pag. 175. Rebuf. tract. quand. secular. cognos. poss. de eccles. nu. 79. optima additio. ad Mathesil. singul. 110. ex num. 34. Ludo. Messia concl. 5. num. 70. Viuald. in candel. eccles. 2. par. in explanat. Bullæ Cœnæ cas. 5. num. 45. Azeued. lib. 1. nouæ recopil. titul. 3. l. 11. ex num. 4. & in l. 12. num. 2. Hierony. Portoles in §. alfarda, num. 4. & in §. clericus num. 49. Baeça de inop. debit. cap. 17. num. 15. Tiraq. retract. linag. §. 32. glos. vnic. ex num. 80.

5 QVAESTIO etiam si fuerit mota de feudo, respondere tenetur vassallus coram domino feudi, quamuis reus sit clericus, ex Abb. num. 6. Felin. num. 1. in cap. cæterum de iudic. Abb. in cap. verum num. 13. de for. compet. Ioan. Gratian. regul. 481. Humad. l. 57. titul. 6. par. 1. glos. 2. num. 1. fol. 76. Azeued. lib. 4. recopil. tit. 1. l. 6. fol. 9. Ant. Scap. de iure non script. lib. 1. cap. 6. Paris. de Puteo de syndic. verb. clericus nu. 1. fol. 158. Robert. Marant. de ordine iudic. 4. par. distin. 11. num. 75. pag. 291.

6 CLERICVS etiam in causis ciuilibus reconueniri potest coram iudice laico, ex Felin. num. 8. & Deci. ex num. 148. in cap. at si clerici de iudic. Dueñas regul. 102. Abb. in cap. qualiter & quando num. 4. de iudic. Auendan. de exeq. mand. 1. par. cap. 1. num. 32. in fin. Hiero. Portoles in §. clericus num. 42. Volum. 1. com. opin. pag. 27. vers. fallit secundo.

7 CONVENIRI etiam potest clericus coram iudice laico, quando hæres fuit laici cum quo lis cępta fuit, vt latissimè per Couar. in pract. cap. 8. ex num. 2. Maran. 4. par. dist. 11. num. 79. latissimè Didac. Spino specul. testam. in glos. 33. prin. num. 72. optimè Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in liter. C. ex num. 26. Auendan. in dict. cap. 1. num. 33. Ias. in authē. quas actiones num. 39. C. de sacr. sanct. eccles. Burg. de Paz in l. 3. Tau. n. 786. & à n. 792. Didac. Perez lib. 5. tit. 2. l. 4. verf. quid esset si clericus pag. 143. latè Barthol. Humada in l. 57. tit. 6. par. 1. in glos. 5. fol. 76. Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in spec. princip. rubr. 11. §. videndū in liter. B. in fi. Portol. in §. clericus nu. 54.

8 CLERICVS similiter tenetur comparere coram iudice laico ad defendendum laicum, cui rem vendidit ratione euictionis, ex Barth. Humad. l. 57. tit. 6. par. 1. glos. 6. fol. 76. Volum. 1. com. opin. pag. 27. versic. concordat cum hac communi. Marant. dicta dist. 11. num. 78. Boer. decis. 69. ex num. 27. Grāmat. decis. 21. num. 4. Capiz. decis. 197. num. 7. Portol. in §. clericus num. 53. Didac. Perez lib. 5. tit. 2. l. 4. pag. 143. versic. hinc est quod clericus.

9 CLERICVS etiam iurisdictionem regiam perturbans, punitur ab eodem rege ex Humada in l. 13. titul. 13. p. 2. glos. 4. n. 7. fol. 140. Guilier. Bened. in rep. cap. Raynū-

tius,verb.& vxorẽ nomine Adel.decis.2.n. 168.Est tamẽ in hoc videndus Io. Azeued. lib.4.recopil.tit.1.l.3.n.3. & in l.4.n.12. Et similiter clericus,si turbet rempublicam & eius pacem,poterit rex & supremum eius consiliũ eum punire in bonis suis patrimonialibus,& à regno eum eiicere,ex Paul.de Castr.n.6. in l. addictos C.de episcop. audien.Humad.lib.65.tit.5. par.1. glos.8.n.7. fol.57.Guilier.Bened.in dict.decis.2.n.161. Iul.Clar. §.fin.q.36.n.24.latissimè Salz. in addition.ad Bernar. Diaz c.102. in liter.A. pag.mag.353.

10 CLERICVS etiam si producatur coram iudice seculari,vt testimonium ferat in causa ciuili si recusat deponere,cogi potest per eundem iudicem secularem,per quandam leuem cohertionẽ, iuxta ea quæ tradit Guid.Pap.decis.65.n.2. vers.aut producuntur.Rebuf.in tract.quãdo secul.cognos.pos. de eccles.n.28. quanuis hoc reprobet Salz. in addit. ad Bern. Diaz in prax.c.98.num. 24.pag.mag.346. Immò multæ prouintiæ hoc iure vtuntur, quòd si clericus coram iudice seculari falsum deposuerit,ab eodẽ iudice punitur:pro quo tamẽ est omnino cõsulẽdus Iul.Clar.in dict §.fin.q.38.n.14. Ludo. Messia in pragm. tax. pan. concl.5.nu.34. optimè Didac.Perez lib.8.titul.6.l.1.pag. 189.vers.sed dubitari potest.Matien.lib.5. recollect.tit.7.l.9.glos.2 n.12. Aflict.decis. 230.Couar.in pract.c.18.n.8. Bern.Diaz in prax.c.87.n.2.Anton.Padilla in l.trãsigere n.102.C.de transaction.Io.Gutier.in pract. lib.1.q.24.ex n.1.& habes latissimè in c.1. falsidicus,de crimin.fals.num.2,

11 CLERICVS etiam assassinus absq; degradatione aliqua,punitur criminaliter à iudice seculari,vt habes in c.1.pro humani. de homicid.lib.6.& prosequitur latè Iul. Clar.in §.fin.q.36.ex n.29.Couar.in pract. c.32.n.2. Bern.Diaz in prax.c.97.n.4.vbi Salz.in addi.in liter.B.pag.mag.338.Vol.1. com,opin.pag.108.vers. idem laicus potest punire. Marant.de ord.iudic.4.p.dist. 11.n. 76.Ant.Scap. de iur. nõ scri.lib.5,c.140.n. 10. Ant.Gabriel lib.7.com.opin,tit.de criminalib.conclus.1,n.24,

12 CLERICVS etiam incorrigibilis, quando aliquod crimen committit in rempublicã valdè enorme & grauissimum,punitur à iudice seculari:ex Humad.l.65.tit. 5.p.2.glos.8.n.7.vers.tertio fallit, Couar.in pract.c.32.n.2.vers.secũdo est notandũ, Iul. Clar.§.fi.q.36.ex n. 33. & facit ad hoc tex. & ibi not.in c.cũ nõ ab homine de iudic.

13 QVANDO etiam quis ratione fraudis,vt liberetur à ditione iudicis secularis, post delictum cõmissum ordinem assumpsit clericalem,saltim quo ad bona,adhuc iudex secularis qui de delicto cognoscere ante clericatum poterat, idem cognoscet post clericatum:vt per Couar.in pract.c.32. n. 4. Iul. Clar.dict.q.36.n.43. Plaç.de delict.c.35.ex prin. Humada.l.23.tit.6.par.1.in glos.5. ex n.1.Volum.1.com.opin.pag.26.verb.ordo ecclesiasticus post delictum. Paul.de Castr. in l.addictos num. 7.C.de episcop. audien. Hieron. Portoles in dict.§. Clericus. n. 52. Ant.Gomez,tom.3.de delict.c.1.n.72.adfin. & c.10.n.5. Tiraq.de pœn.temp.caus.25.n. 8. & habes latissimè in 2. p. in collectan.ad tex.in c.19.proposuisti de for.compet.

14 EX consuetudine etiam generali regni Gallorum & Nauarræ clerici in actionibus realibus, cõueniuntur coram iudicibus secularibus, pro quo sunt consulendi Ioan.Fab. in §.vltim.nu.7.in fin.inst.de satisdat.Abb. in c.qualiter &quãdo nu.8.de iudic.Couar. in pract.c.31.n.5.vers.qua ratione,Boer.decis.69.n.20. Tiraq.retract.linag.§.32. glos. vnic. ex n. 81. Azeued.lib.4.tit.1.l.10.n.30. fol.13.& in l.11.n.13. fol.21. latè Portoles in dicto §.clericus ex n.14. Ioan.Martinez de Olan.in antinom.in liter.C.num.22.

15 IN eisdem etiam casibus in quibus iudices seculares possunt tollere violentiã,quę, per censuras à iudicibus ecclesiasticis, clericis appellantibus, fieri solet: condemnare poterit clericum vim facientem in expensis : pro quo est videndus Couar. in practic. cap.35.num.3. versic.cæterum,Barthol.Hu mada in l. 13. titul.13. par. 2. glos.4. num.6. fol.140.

16 CLERICVS similiter,si per regem fuerit admissus ad aliquod officium seculare & regium,si in ipso officio deliquerit, potest puniri ab ipso rege; vt satis probant Doctores quos allegat Salzed. ad Diaz in prax.cap.61.in litera B. pagin.magn.184. & tradunt Hierony.Portoles in dict.§.clericus num.5.Iul.Clar. dict. §.fin. quæst.36. num.25.Chassen.in consuetud.Burgund.rubric.1.§.5.in glos. filnagrace n.71. Plaça de delict.

delict.cap.19.num.23. Guilierm. Benedict. cap.Raynuntius verb. & vxorem nomine, Adel.decis.2. num.155. Redin de maiestate princip. §.sed etiã per legit.tramites num. 183.& habes in cap.5. clericis in sacris, ne cler. vel monach.num.6.

17 CLERICVS arma prohibita portans,potest per secularem iudicẽ armis spoliari,& forsan pecuniaria pœna puniri,pro quo est videndus Couar.in pract.cap.33.numer.7.Chassen.consuet.Burgund.rubr.1.§. 5.verb.filnagrace num.52. & 79. latè Ioan. Redin de maiest. princip. in verb.non solũ armis decoratam.2. par. ex num. 163. Iul. Clar.dict.§.fin.quæst.36.num.26. & habes in cap.2.clerici arma,de vita & honest.cler. Alphon. Azeued.lib.1. nouæ recopil. tit.3. l.9.num.3.

18 CLERICVS etiam qui falsa mensura, triticum,vinum,vel oleum vẽdidit; punitur à iudice seculari, vt in facti contingentia interrogatus consuluit Chassen.consuetud.Burgun.rubric.1.§.5.versic. filnagrace num.90. col.205. quem sequitur Ludouic. Messia in pragm.tax.pan.concl.5.num.29.

19 CLERICVS exercens prohibitam venationem vel piscationẽ,si repertus fuerit à iudice seculari vel à ministris laicæ iurisdictionis,priuari potest auibus, canibus, aliisq; instrumentis prohibitis,iuxta ea quę trad. Salzed.in addit. ad Bernar. Diaz cap. 67.ex pag.mag.213.in fin.

20 CLERICI ioculatores, Goliardi,seu Buffones,qui per annum illam artem exercuerint, vel minori tempore, si ter moniti fuerint,& qui sine habitu & tonsura immiscent se enormitatibus, cum huiusmodi omni priuilegio clericali exuti sint, vt dicitur in cap.vnic.de vita & honest.cler.in 6.efficiuntur de foro iudicis secularis ex Bernar. Diaz in prax.c.68.pag.mag.215. Tabiens. in sum.§.clericus,el.3.num.5.& §.excõmunicatio,el.5.num.26. Borrel.in addit.ad Bellug.in spec.prin.rubr.11. §.videndum,in litera H. Abb. in cap. perpendimus num. 7. de sent.excom. Anto.Scappus de iure non scrip.lib.1.c.14.Iul.Clar.dict.§.fin.§.36.n. 23. Et idẽ etiam videtur dicendũ circa clericos carnificum seu macellariorum & tauernariorum officium publicè exercentes, post trinam monitionẽ, iuxta formam Clemen.1.de vita & honest.cler.& tradit Borrel.in dict.§.videndum,in liter.I.

21 CLERICVS etiam depositarius iudicis secularis, ab ipso iudice seculari cogi potest,ad reddendum depositũ, ex Menoc. de recup.poss.remed.15.num.214. Tiraq.retract.conuent. §.4.glos.7. num.9. Marant. de ord.iudic.4.par.distin.11.num.62. Ioan. Martinez de Olan.in antinom.in liter.C. ex num.23.Hierony.Portol.in dict.§.clericus num.51.

22 CLERICVS etiam exercens officium aduocationis coram iudice seculari,si in ipso aduocationis officio delinquat, An ab ipso iudice seculari puniatur, & officio aduocationis priuari possit,vide quæ habes notata in cap.1.de postulan.num.4.

AD TEX. IN CAP. Ita diligere. 30. q. 3.

COLLECTAN. 38.

SVMMARIVM.

1 *Non minor reuerentia debetur patri spirituali,quã carnali,& An pari pœna puniatur occidens patrem spiritualem ac carnalem.Et pater spiritualis An possit esse testis pro filio spirituali,& è contra?*

2 *Filius spiritualis An possit vindicare mortem patris spiritualis?*

3 *Cognatio spiritualis,quæ oritur ex baptismo cõfirmatione & catechismo,inter quas personas contrahatur.*

4 *An cognatio spiritualis contrahatur per procuratorem?*

5 *Cognatio legalis qualiter contrahatur,& An impediat matrimonium?*

1 IBI, *sicut patrem,* Patri igitur spirituali non minor reuerentia & dilectio debetur quàm carnali, vt satis apparet ex hoc textu & tradunt Alexan. cõsil.143.vol.2.num.6. Salzed.in additio.ad Bern.Diaz in prax.c. 76.in liter.B. Pet.Bertran.in 1.resp̃os.prælat. ad articulos laicorum numer.11. Tiraquel.in l. si vnquã, verb.susceperit liberos num.27.& de pœn.temper.causa 21.num.2.

ſic qui interimit patrem ſpiritualem non minus puniendus eſt, quam qui carnalem ex Plaça de delict. cap. 40. num. 11. verſic. tertio ſuffragatur, Carrer. in prax. titul. de homicid. §. nono quæro num. 10. Rojas de ſucceſſ. cap. 28. num. 9. An autem pater ſpiritualis teſtimonium pro filio ſpirituali ferre poſsit, vel è contra, filius pro patre ſpirituali, eſt videndus Menoch. de arbitrar. caſ. 100. Tiraquel. dict. verb. ſuſceperit liberos num. 3. & latè ex num. 38. Plaça dicto cap. 40. num. 11. verſic. ſecundo impetit, Franc. Viuius lib. 2. commun. opin. 298. Tiraquel. de pœn. cauſ. 21. ex num. 6. vbi in num. 9. tenet quòd ſi filius ſpiritualis eget, tenetur eum alere pater ſpiritualis, pro quo eſt etiã videndus Rojas de ſucceſſ. cap. 21. num. 32. & in cap. 28. num. 6. Ant. Cordoua de Lara in l. ſi quis à liberis in principio num. 19. ff. de liber. agnoſc. Tiraquel. in dicto verb. ſuſceperit liberos num. 31. Vidi tamen in praxi non vulgare dubium in hac materia. An ſcilicet filius ſpiritualis poſsit necem defuncti patris ſpiritualis vindicare? pro quo eſt recurrendum ad Plaça de delict. cap. 40 num. 11. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. q. 14. num. 25.

3 *I B I, ſpiritualis proximitas.* Hæc autem cognatio ſpiritualis, quæ tantum oritur ex baptiſmo, confirmatione, & catechiſmo, impedit matrimonium contrahendũ. & inter quas perſonas contrahatur: & plura alia de huiuſmodi cognatione ſpirituali congerit Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 4. per totum, Guilierm. Epiſcopus Pariſienſ. de ſacram. matrimonij cap. 32. optimè Sylueſt. in ſum. verb. matrimonium, el. 8. num. 7. Nauar. in manual. latin. cap. 22. ex num. 36. latiſsimè Soto in 4. diſtin. 42. quæſt. 1. per totam, latiſsimè & pulchrè Alphonſ. de Veracruz ſpecul. coniug. 1. par. ex artic. 55. Victoria in ſum. titul. de matrimon. num. 300. optimè Petr. Mozius de contract. tit. de matrimon. §. pro declaratione huius ex num 19. folio 196. latè Viuald. in candel. eccleſ. titul. de cognat. ſpirit. ex num. 148. Rebuf. in prax. titul. de diſpenſ. in gradib. prohib. ex num. 20. Anto. Bernad in ſum. cap. 23. ex num. 72. Epiſcopus de Elna in direct. curat. cap. 9. §. 2. verſic. la cognacion, o parenteſco: & circa hoc impedimentum, eſt aduertendum iuſtis de cauſis prohibuiſſe ſanctam Trident. Synod. in Seſſ. 24. de reformat. cap. 2. cognationem ſpiritualem tantum contrahi inter ſuſcipientem & ſuſceptum ipſum, & illius patrem & matrem, nec non inter baptizantem & baptizatum ipſiuſq; baptizati patrem & matrẽ, atq; idem ſeruandum eſſe in ea cognatione quę ex ſacramento confirmationis oritur, apertiſsimis etiam verbis ſtatuit eadem Synodus, vbi ſupra.

4 AN autem cognatio ſpiritualis contrahatur per procuratorem, eſt legendus Abb. in cap. veniens num. 4. de cognat. ſpiritual. Viuald. candel. eccleſ. titul. de cognat. ſpiritua. num. 160. Couar. in dicto cap. 6. §. 4. num. 6. Sot. in 4. diſtin. 42. quæſt. 1. artic. 2. verſic. conſueuit autem, optimè Sylueſt. in ſum. verb. matrimonium, el. 8. num. 7. verſic. quartumdecimum, latè Capel. Toloſan. deciſ. 157. vbi Aufred. Paul. Fuſc. ſingul. 148. liter. C. Intellige tamen cognationem ſpiritualem, non oriri ex illicito coitu, nam fœmina à patre ſpirituali fornicariè cognita, non contrahit cognationem ſpiritualem, & nullum ſubeſt impedimentum inter eam & patrem ſpiritualem: vt optimè tradit Petr. Mozius ſupra num. 22. Couarru. in 4. 2. par. cap. 6. §. 4. num. 3. Viuald. in candel. eccleſ. titul. de cognatione ſpirituali num. 161.

5 *I B I, item inter eos.* Plura de cognatione legali quę ex adoptione prouenit & qualiter contrahatur, & vtrum impediat matrimonium eſt videndus Epiſcop. de Elna in director. curator. in dicto §. 2. verſic. la cognacion legal. latiſsimè Domin. Sot. in 4. diſtinct. 42. quæſt. 2. per totam. Anto. Bernad in ſum. cap. 23. ex num. 81 Nauar. in manua. latin. cap. 22. ex num. 44. latiſsimè Alphon. de Veracruz in ſpecul. coniug. 1. par. artic. 59. & artic. 60. Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 5. per totum. Guilierm. Epiſcopus Pariſien. de ſacramen. matrim. cap. 33. Victor. de matrimon. num. 301. Petr. Mozius de contract. titul. de matrimon. §. incipient. pro declaratione huius, ex num. 23. fol. 196. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de cognat. legal. ex num. 175.

AD TEX. IN CAP. Prophetauit Saul 1. q. 1.

COLLECTAN. 39.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Saûl fuit Rex malus, & prophetauit.*
2 *Samuel quo pacto fuit ſuſcitatus per Phitoniſſam, vt cum Saûle loqueretur.*
3 *Sacerdos malus & improbus, An conficiat Sacramentum Euchariſtiæ?*
4 *Ratio ob quam, ignobiles non ita facilè eligi debeãt ad officia & dignitates, quemadmodum nobiles.*

1 *I B I, prophetauit Saûl.* Idem dicitur in capit. multæ autem. 1. quæſt. 1. & 1. Regum cap. 10. vbi loquens de Saûle Rege ait, inſiluit ſuper eum ſpiritus Domini, & prophetauit in medio eorũ, & in 1. Regum cap. 19. dicitur de eodem, factus eſt ſuper eum ſpiritus Domini, & prophetauit cum cæteris coram Samuel. Et quòd fuerit Saûl Rex malus, ſatis apparet ex dicto 1. Regum cap. 22. Vbi habetur, quòd occidit ſeptuaginta & quinque Sacerdotes, ſine cauſa & vniuerſam ciuitatem: & 1. Regum capit. 17 Reprehenditur à Samuele, quòd Sacerdotis officio functus eſſet, & in capit. 31. conſtat arripuiſſe Saûlem gladium ſuum, & irruiſſe ſuper eum, & ſic mortuum fuiſſe: & quidem contra omnem legem diuinam & humanã peccat, qui ſe ipſum morte afficit: quia vt dixit Plato in Apologia Socratis: Homo in corpore poſitus eſt, veluti in quadam cuſtodia vnde aufugere non licet, & quemadmodũ leges vetãt, eũ, qui in vinculis detinetur, rumpere carceris vincula, ita vetat Deus ſine eius iuſſu atque imperio, hinc commigrare: & plura habes ad hoc in cap. non eſt noſtrum. 23. quæſt. 5. num. 4.

2 HVIC autem Regi Saûli apparuit Samuel, ſuſcitatus per Phitoniſſam, & interrogatus reſponſum ei præbuit, vt, 1. Regum capit. 28. narrat hiſtoria: & ibi ſcribentes anxiè torquentur, An anima Samuelis tunc apparuerit, vt cũ Saûle loqueretur? An verò fuerit quoddã phantaſma, & illuſio imaginaria diaboli machinationibus facta? pro cuius dubij ſolutione, vide omnino textum in capit. illud. 26. quæſt. 2. & latiſsimè textũ in capit. nec mirùm. 26. quæſt. 5. D. Auguſtin. lib. 2. de Doctr. Chriſt. capit. 23. & lib. 2. de mirabilibus ſacræ Scripturę cap. 11. Dionyſ. Carthuſ. ſup. 1. Reg. capit. 28. articul. 47. D. Iſidor. lib. 8. Etymolog. cap. 9. S. Thom. 1. par. quæſt. 98. art. 8. ad 2. & 2. 2. quæſt. 174. artic. 5. ad 4. Gaſpar. Catalium lib. 4. axiomatum diſputat. 1. cap. 3. Pegn. direct. Inquiſit. 2. par. comment. 68. litera H. Alphon. Caſtro de iuſta hæret. pun. lib. 1. cap. 14. ex colum. 1131. Alphon. Mendoça, in quodlib. theolog. quæſt. 5. ſcholaſt. §. 8. Mich. Bettendorpium de apparit. Spirit. capit. 11. ex concl. 202. Petr. Canilium de Maria Virgine lib. 5. cap. 21.

3 *I N gloſ. prophetauit.* Hic probatur exemplo Saûlis quod Sacerdos malus & improbus conficit Sacramentum Euchariſtię, pro vt & bonus. Pro cuius intellectu recurrendum eſt ad Rebuf. in rep. cap. extirpandæ. §. qui verò, de præben. verſic. quarta eſt concluſio, pag. 365. Soto in 4. diſt. 13. queſt. 1. art. 5. Petr. Sanchez 1. par. hiſt. mor. tit. de la vida de Ariſtot. §. 8 fol. 14. col. 4. circa med. Abbas in cap. veſtra num. 2. de cohabit. cler. & mulier. optimus text. in cap. multi. §. ſiuè ergo. 1. quæſt. 1. Alphon. Caſtr. lib. 13. aduerſ. hæreſ. verbo ſacerdotium, in verſic. tertia hæreſis col. 923. & lib. 12. verb. poteſtas in fin. col. 847. Anton. Bernad in ſum. capit. 27. num. 22. verſic. y porque pueſto. Nauar man. latin. capit. 25 num 79. Sylueſt. verb. Miſſa, el. 1. num. 1. & ibidem Armil. num. 34 & Concil. Trident. Seſ. 7. de ſacram. in genere can. 12. Ait, ſi quis dixerit miniſtrum in peccato mortali exiſtentẽ, modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere aut conferre Sacramentum, anathema ſit. Facit etiam illud quòd canit Eccleſia, in feſto Corporis Chriſti, ſumunt boni, ſumunt mali, ſorte tamen in æquali vitæ vel interitus: & illud D. Pauli 1. ad Corinth. capit. 11. Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, &c.

4 *I N gloſ. non nouit.* Refert dictum huius gloſſæ Felin. in capit. quoniam Abbas, num. 4. in fin. de offic. de leg. eſt tamẽ degeneris animi facere, quod hic dicitur iuxta illud, degeneres animo, cũ qui prouehũtur in altum, hos nouiſſe negant, quos habuere pares: nam fortuna & dignitas non mutant ſtatum & conditionem ex §. quibus inſtit. de capit. dimin. & ibi Faber. num. 1. & Ioan

Matienz. dial. relat.3.par.cap.59.n.7.optimam assignat rationem: & hinc quidē plebei & ignobiles, vt dicunt Doctores; non ita facile eligi debent ad dignitates & officia, quemadmodum nobiles generis, vt pulchrè tradit Matienz. dial. relat.3.par. cap.2. & in lib.5 recol.titul.10.l.15. glos.6.num.3. Othalora de nobilit.5.par. princip.cap. vlt. num.8.fol.338. Alphon.de Heredia in lib. dechado de Iuezes, ex fol.23. Ioan. Segur. Dabal.in director.iud.eccles.for.1.par.cap. 2.ex num.1.Alphon.Azeued.ad cur. pisan. lib.1. cap.12. num. 21. Mexia in nobiliario, capit.100. Ioan. Leciriel. de iure primog. lib.2.quæst.4 art.2.col.5. Tiraquel.de nobilit.cap.20.ex principio: regulariter namq; quando ignobiles dominantur, semper conātur nobiliores opprimere, vt vterque status æqualis fiat, & nimis arrogantes & superbi sunt, vt ait Matienz. dict.cap.2. Ioan. Segur. & alij supra & verè ipsos ignobiles scientia inflat, ex Felin.cap.super eo.el.2 de testib.num.5. & in ipsis, ferè semper verificatur dictum istius glossæ.

AD TEX. IN CAP. Tempora 26.q.7.

COLLECTAN. 40.

SVMMARIVM.

1. *An Episcopus posit ex causa minuere, aut mutare, pœnitentiam alicui iniunctam, à Romano Pontif. & An parochus similiter, ex causa posit minuere pœnitentiam iniunctam ab Episcopo?*
2. *An pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam iustam, sibi iniunctam in confessione?*
3. *An pœnitentia, iniuncta à confessore, si adimpleatur in peccato mortali, sit satisfactoria?*
4. *An qui non adimpleuit pœnitentiam præcedentis confessionis, teneatur reiterare confessionem?*

1 NOTABILIS est iste textus cum sua glosla pro quæstione illa: Numquid Episcopus posit ex causa immutare pœnitentiā iniunctā alicui à Papa? pro qua videbis Roman.singul.460. vbi Gabr.Sar. & in addition. ad eundem.Roman. singul.492 .num. 7.Hypol.singul.182.num.3. Ias. in.l. omnes populi in 1.lect.num.33.& in.2.numer.13.ff. de iust.& iur.Nauar.man.lat.capit.26.num. 22. vbi etiam differit, quòd ex causa parochus potest mutare pœnitentiam impositā ab Episcopo, pro quibus omnibus videbis etiam Tiraquel.in præfat.de pœn.temp.ex num.26. Loazes pro oppido de Mula. pag. 329.num.44.Dec.in cap. at si clerici. §. de adulteriis num.30.& Felin.num.21.in fin.de iudic. Anton.Bernad.in sum.capit.28.num. 24.Cardin.in clem.2.§.ad hæc numer.22.de pœnit. & remis.Mencha.contr.illust.lib.1. cap.25.num.25.Menoch.de arbitr. cas. 391. num.7.& in consil.90.vol.1.num.34.Felin. capit. accusasti n.5.in fin. de accus. Salzed. ad Diaz regul.371.versic.sexto amplia.Me
2 din.C.de confessione fol.100.ex col.3.Vbi ait, decisionem dictæ quæstionis pendere ab illa, An pœnitens teneatur de necessitate acceptare pœnitentiam iustam à confessore iniunctam? pro qua etiam recurrito ad Nauar.dict.cap.26. num. 20. versic.15. quòd ex his, & in cap.contrarium, ex num.17. de pœniten.dist.5.Paludan.in 4.dist.20.quæst. 2. Armil.in sum.verb.confessio sacramentalis num.29. & in verb.pœnitentia num.1. optimè Victor.in sum.titul.de satisfact.numer.209.Vibald.in candel.eccles.titul. de satisfact.num.6.in fin.& latè ex num.23. latissimè Soto in 4.dist.20.quæst.2.art.2.Tabien.in sum.verb.confessio.el.2.numer.19. Barthol. Humada in.l.25.tit.4. part.1. glos. 14.fol.38.latissimè Medin. C. de confes. ex fol. 99.Antonius Bernad, in sum. cap. 22. numer.39.

3 CIRCA illud tamen dubium, quòd mouit Sylvest. in sum.verb. satisfactio.nu. 7. An pœnitentia imposita à confessore, si impleatur in peccato mortali sit satisfactoria? videbis Nauar. man.lat.cap.3. n. 5. Domin.Sot. in 4.dist.19.q.1.art.5. Viuald. supra tit.de satisfactione num.13. Medin. 2.p. instr. de confes.cap.7.versic. tambien ha de entender.fol.195. Anton. Bernad dict. c. 3. num.4.

num.4. Victor. in sum.tit. de satisfactione num.201.Caietan. in sum. verb. satisfactio. §.caueat autē, latissimè & pulchrè Medin. C. de confessione, tit.de pœnitentia iniuncta, extra gratiam adimpleta, ex fol.101. Armil. in sum. in verb. satisfactio num.5.

4 AN verò qui non adimpleuit pœnitentiam præcedentis confessionis teneatur cōfessionem illam reiterare, vide Viuald. supra titul.de confessione numer.76. Anton. Bernad, in sum.capit.9. num. 16. Medin. 2. par.instr.de confes.capit.7. versic. pero aduierta.fol.195. Armil.in verb.cōfessio sacramentalis numer. 10. & in verb. pœnitentia. num.3.& in verbo satisfactio.num.4 in fin. Tabiens. verbo confessio, el.2. num. 18. & in verbo satisfactio.num.9. Nauar.man.lat. cap.9.num.14.& optimè in cap. contrariū de pœniten.dist.5.ex num.19.

AD TEX. IN CAP. Donare res 86. dist.

COLLECTAN. 41.

SVMMARIVM.

1. *Histriones qui dicantur, & An peccent ipsi & qui eorum spectaculis & Comœdiis assistunt?*
2. *Laruarum vsus, An sit peccatum, & alia circa hanc materiam?*

1 DVO (quæ præsertim à viris timoratæ conscientiæ frequēter dubitari solent) hoc in loco se offerunt discutienda. Primum erit de histrionibus seu de comœdiis, aliud verò de laruarum vsu. Histriones qui dicantur? & An peccēt ipsi & qui eorū spectaculis vel comœdiis assistunt? & An rectè pecunia eis assignetur pro eisdem spectaculis? & tandem plura aduersus hos histriones, cumulāt Sebastian. Medic. in sum. peccat.2.par.tit.7.quæst.29. Petrus Sanchez in 8 par. histor. moral. titul. de la vida de Romulo y Remo. §.3. versic. y començando. fol. 260. Tiraquel. de nobilit. cap. 34. ex num. 6.& latè ex num.13. latissimè Petrus de Ribadeneyra lib.1. de la tribulacion. c.11. optimè Caietan. Angel. & Tabiens. in summ. verb. chorea, & in verb. histrio. Sylvest. in sum. verb. ars num.6. versic. septimo vtrum, & in verb. ludus nu.8. latissimè & pulchrè Ioan. Pineda 1. par. de la agricultura. christiana, dialog.15. ex §.25. vsque ad §.29. Polidor. Virgilius de inuent. rerum lib. 3. cap. 13. latè Petrus Gregorius in syntag. iuris. lib. 39. cap.5. ex principio, & in pag.819. multum pulchrè & doctissimè, eruditissimus magnaq; commendatione dignissimus Alphon. Mendoça in quodlib. theolog. in quæstion. 9. schol. ast. per totam, vbi etiam vide, An comœdiæ licitè gerantur per fœminas?

2 CIRCA aliud verò dubium nempè, An laruarum vsus sit peccatum? est consulendus Benedict. Canophilus in tract. de foro poli, & foro fori. 4. par. fol. 9. Sebast. Medices in sum. peccat. 2. par. tit. 7. quæst. 32. optimè Petrus Gregorius in syntag. iur. lib. 39. cap. 11. ex principio, ex pag. 839. Caietan. in sum. verbo, laruarum vsus, ex pag. 460. Ioan. de Anan. in cap. lator. num. 2. versic. & sic potest. de homicid. Nauar. in additionibus ad cap. 23. ex num. 21. Neuizan. in sylu. nupt. lib. 4. num. 70. vbi An huiusmodi laruæ possint impunè portare vestes mulierum, monachorum vel monialium, de quo est videndus Caietan. in sum. verb. habitus, & Mantua singul. 11. & tandem prosequitur latissimo sermone hanc laruarum materiam vir ille religione pietate, ac literis insignis Doctor Pereza in libello, quem de hac re conscripsit, qui vocatur contra las mascaras.

ET carnis priuij festa vnde originem habuerint, tradit Federic. Scotus respon. 25. in principio, lib. 3. tom. 2.

AD TEX. IN CAP. Isqui in infirmitate. 26. quæst. 6.

COLLECTAN. 42.

SVMMARIVM.

1. *Ostentionis tantum, signa contritionis, An posit sacramentaliter absolui, aut sa-*

cratiss-

cratissimum Eucharistiæ sacramentũ, vel extremæ vnctionis recipere?

2 *Absolutio ab excommunicatione, An sit impetranda pro eo qui excommunicatus obiit?*

3 *Laicus an possit absoluere à peccatis vel censuris, constitutum in mortis articulo?*

1 HIC est elegans textus, pro quæstione illa difficili, vtrum qui in articulo mortis constitutus, tantum exprimit signa contritionis percutiendo pectus, vel eleuando oculos manusq; ad cœlum: non tamen mani festare potest peccatum vllum, in particulari vel generali, ore vel signo aliquo, possit sacramentaliter absolui: & pro decisione istius quæstionis, vltra textum in capit. multiplex misericordia, in fin. de pœniten. distin. 1. est consulendus Nauar. in manual. lat. capit. 26. numer. 28. Antonius Bernad. in sum. capit. 29. numer. 2. Alcocer in sum. capit. 11. Syluestr. in sum. verbo confessor. el 3. numer. 16. versic. & si ista. Viuald. in candel. eccles. titul. de absolutione, ex numer. 70. & in numer. 73. versic. si autem, resoluit quod si infirmus amisit loquellam, non verò iudicium & ostenderit signa contritionis, poterit ei sanctissimum Eucharistiæ sacramentum concedi, & extrema vnctio, & similiter absolutio à censuris: quod fieri debet eo pacto, de quo per Syluest. supra, & in verbo absolutio, el. 1. num. 8. Anton. Bernad. in dicto capit. 29. numer. 2. Victor. in sum. titul. de sacrament. Eucharist. numer. 84. Nauar. in dicto cap. 26. num. 27. vers. decimonono. Soto in 4. dist. 12. quæst. 1. articul. 9. Pro quibus & pro resolutione multorum dubiorum, quæ circa sumptionẽ Eucharistiæ, declarantur à Doctoribus consideranda sunt formalia verba, quæ tradunt Caiet. in sum. verb. communionis minister in fin. & Armil. in verbo communio num. 10. quæ sic se habent. Aduerte tamen, quòd quandocunque, & vbicunque, & quibuscunq; potest dari sacramẽtum pœnitentiæ potest etiã dari, si in articulo mortis sit, viaticum, quia pro eodem computati decernit ius, in capit. quod in te. de pœnitent. & remission. quod planè intellige, cessante scandalo. Quando tamen infirmus amisit vsum rationis, nec præbet vllum contritionis signum, non est à peccatis absoluendus, vt resoluit Viuald. in dicto titul. de absolutione, num. 72. Nauar. man. lat. capit. 26. num. 28. & in cap. 27. numer. 269. verlic. secundo quod firmiter est tenendum.

2 OBSERVANDVM tamen est necessario impetrandam esse absolutionem ab excommunicatione, pro eo qui mortem obierit excommunicatione ligatus, etiam cum pœnitentiæ & contritionis signis, nam licet is apud Deum absolutus esse credatur, apud ecclesiam verò adhuc ligatus cẽsetur: atque ideò ab eo debet impetrari absolutio, qui eum viuum absoluere iure potuisset, vt probat textus in cap. à nobis, el. 2. de sentẽn. excommunicat. Couar. in cap. alma mater. 1. par. §. 11. num. 8. Nauar. in man. lat. cap. 26. num. 32. Felician. de censuris titul. de excommunic. cap. 44. Anton. Bernad. in dict. cap. 29. num. 8. Sylvest. in sum. verb. absolutio, el. 1, num. 8. versic. & si non fuerit.

3 NVMQVID autem à laico possit quis absolui in eo mortis articulo, à peccatis & censuris? & ad quid prosit talis absolutio, vel confessio laico facta? vltra glos. verbo non potuerit in dicto cap. à nobis, vbi DD. & glos. verb. præterquam, in cap. pastoralis §. præterea, vbi etiam Felin. num. 13. versic. licitum est, de offic. ordin. est consulendus Couar. in cap. alma mater. 1. par. §. 11. num. 9. optime Viuald. in candel. eccles. tit. de absolutione num. 74. & in titul. de confessione, ex numer. 30. Sot. in 4. dist. 18. quæst. 4. articul. 4. versic. vtrum verò ab huiusmodi, Sylvest. in dicto verb. absolutio, el. 1. num. 8. versic. immò verò in dicto casu. Angel. in verbo confessio, el. 3. numer. 1. optime Felician. de censur. titul. de excommunicatione capit. 42. Barthol. Humada in l. 29. titul. 4. part. 1. glos. 1. fol. 38. optimè Nauar. in capit. 1. in principio de pœnitent. dist. 6. ex num. 81. Victor. in sum. titul. de confes. num. 143.

AD TEXT. IN CAP. Beatus 22. q. 2.

COLLECTAN. 43.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *An beatus Paulus, venerit ad Hispaniam?*
2 *An Sanctus Iacobus Apostolus venerit in Hispaniam?*
3 *De miraculosa fundatione Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari, & quòd ab eo tempore, vsque in hodiernum diem, nunquam in ea defuerint fideles: quos etiã Childebertus & Clotharius, Cæsaraugustam obsidentes inuenerunt.*
4 *Post sanctum Iacobum, primùm eius discipuli, Euangelium prædicarunt in Hispania.*
5 *Plateæ Cæsaraugustæ, Sanctorum Martyrum sanguine sunt consecratæ.*
6 *De laudibus Cæsaraugustæ, multa congeruntur Auctorum testimonia, & veterum, & recentiorum.*
7 *Beata Engratia, & alij innumerabiles Martyres Cæsaraugustæ, passi sunt.*
8 *De origine, & miraculosa fundatione Ecclesiæ de Pilari, multa congeruntur, Auctorum testimonia, & veterum, & recentiorum.*
9 *Primum exemplar Moralium sancti Gregorij, Roma in Hispaniam delatum, asseruatur in Ecclesia de Pilari.*
10 *Mendacium, An semper sit peccatum mortale, & quid quando in eo intervenit iuramentum?*
11 *An liceat veritatem celare in iudicio, aut mentiri, ob euitandam mortem?*
12 *An mendacium sit sufficiens indicium ad torturam?*

1 IB I, *implere non potuit quod promisit*. De veritate istius dubij, An beatus Paulus Apostolus, venerit ad Hispanos, est consulendus Vaseus chronic. Hispan. tom. 1. fol. 17. anno Christi. 67. Tarapha de Regibus Hispan. anno 43. Anton. Beuter. 1. par. histor. capit. 13. Illescas. 1. par. histor. pontific. fol. 22. col. 3. Philip. Bergo. supl. histor. in vita Claudij lib. 8. fol. 126. Villuard. in Martyrolog. die 12. Decembris, Ambros. Morales lib. 9. chronic. Hispan. cap. 11. Hieron. Roman. en las republic. del mundo, in titul. de la republica christiana lib. 1. cap. 3. fol. 79. la tè Ludou. Ponz de Icart, in lib. de las grandezas de Tarragona capit. 37. latissimè Martinus Martini lib. 1. hipotyposi. capit. 13. ex col. 65. latissimè Ioan. Pineda in 2. par. de la monarch. eccles. lib. 1. cap. 33. §. 2. fol. 76. Nauar. in capit. nouit. de iudic. notab. 2. num. 3. Ferdinand. del Castillo. 1. par. de la histor. de santo Domingo lib. 1. capit. 1. versic. pues tambien estuuo en ella, Petrus Galesin. in notationib. ad martyrolog. 12. calen. Februarij fol. 43. Vbi etiam disserit, An beati Apostoli Petrus & Iacobus venerint ad Hispanos, pro quo etiam est consulendus Hieron. Roman. in dicto capit. 3. Ioan. Pineda in dicto lib. 10. capit. 28. §. 4. in fine fol. 68.

2 NOS verò Canonici huius Sanctæ Ecclesiæ Beatissimæ Virginis Mariæ de Pilari, irrefragabile testimonium habemus, de aduentu beati Iacobi ad Hispanos, nam vltra ea quę referunt in huius rei confirmationem Gaubert. in 3. prolog. chron. Aragon. Hartmanus Schedel in lib. histor. ætatum mundi, in vita Apostoli Iacobi fol. 104. Martin. Garsia Episcop. Barchinonen. serm. 91. in die Sanctarum Iustæ & Rufinæ, fol. 297. col. 2. & in serm. 4. de Assumptione Beatæ Mariæ, qui est sermo. 102. fol. 330. col. 4. Anton. Beuter. 1. par. histor. cap. 23. Breuiar. Romanum ex decreto Sancti Concil. Trident. restitutum, & Pij V. iussu editum, in festo Sancti Iacobi, Sanctus Vincent. in serm. de Sancto Iacobo, Ekius tom. 3. homil. in Euãgel. in festo Sancti Iacobi, Vaseus in dicto fol. 17. Ioan. Garsia de Oliuan Episcop. Vrgellen. in histor. Aragon. manuscripta, in capit. 14. Ioan. de Turrecrem. Cardinalis sup. capit. 20. Matth. Ferdinand. del Castillo, in dicto capit. 1. col. 2. Magist. Iscla in lib. de la Orden y caualleria del señor Santiago. cap. 3. fol. 71. latissimè Ambros. de Morales in dicto lib. 9. capit. 7. Gulielm. Durand. in rationali diuinor. officior. lib. 7. capit. 17. Rodericus Sanctius Episcop. Palentin. in histor. Hispan. 1. par. capit. 4. Ioan. Nauclerus in chronograph. vol. 2. anno Domini 44. fol. 431. Hieron. Roman. in dicto lib. 1. capit. 3.

ex

ex principio, Ioan. Pineda in dict. 2. par. lib. 10. capit. 25. §. 3. in fin. & in §. 4. Ioan. Beletus in ration. diuin. offic. cap. 140. Villegas in flore sanctor. 1. par. in festo sancti Iacobi.

3 Scimus euidenter, quòd ob ipsius beatissimi Iacobi aduentum, hæc Cæsaraugustana ciuitas toto terrarum orbe, inter omnes totius mundi vrbes, fœliciſsima à catholicis prædicatur: eo quòd ibidē Sanctiſsima Virgo Dei genitrix Maria, adhuc viuens in humanis, ſuper Columna Iaſpidis ſancto Iacobo Apoſtolo Dei verbum, ac Ieſu Chriſti redemptoris noſtri fidem Cæsaraugustanis prædicanti, apparuerit: Eundemque ſuauiſſimis verbis rore cœli diuinaq; conſolatione plenis, meſtum conſolata fuerit: Et quòd hîc fuerit primum in Hiſpania fidei catholicæ ſeminarium, ac ſanctuarium, Diui Apoſtoli & eius diſcipulorū manibus, iuſſu Beatiſsimę Dei genitricis Mariæ, ac in eiuſdem honorem conſtructum, ſuper illam firmam columnam, contra quàm portæ inferi nunquam præualuerunt. Ab eo namque tempore (ob Sacratiſsimæ Virginis merita) continuo in hac Ciuitate, & Eccleſia eius glorioſiſsimo nomini à Diuo Iacobo dicata, vſque in hodiernum diem, vera Domini noſtri Ieſu Chriſti, fides & doctrina permanſit: vt optimè proſequitur Doctiſsimus Petrus Naya, Prior huius almæ Eccleſiæ (qui ad Concil. Tridentin. ob ſummam eius eruditionem à Philippo Rege Catholico miſſus, ibi ſuum diem obiit) in lib. manuſcripto pro Eccleſia de Pilari, cap. 3. Gaubert. in 3. prolog. chronicæ Aragon. & habetur in hiſtoria fundationis templi Beatiſsimę Virginis Mariæ del Portillo, Ciuitatis Cæsaraugustæ. Et tradunt etiam multi ex Doctoribus infra citatis in miraculoſa fundatione præfatę baſilicę de Pilari num. 8. & Pineda in dicta 2. par. lib. 2. cap. 25. §. 4. fol. 61. verſic. y nunca faltaron, pulchrè Hieron. Blancas in Aragonen. rerum comment. ex pag. 3. Et ſic referunt Gregor. Turonenſ. in hiſtor. Francor. lib. 3. num. 29. & Ioan. Vaſeus in chronic. Hiſpan. anno Domini 542. pag. 550. de duobus illis filiis regis Franciæ Childeberto, inquam & Clothario, qui circa annos Chriſti 525. vt refert Hieron. Blancas vbi ſupra, tępore quo tota Hiſpania Arrianorū hęreticorū ſecta opprimebatur, obſederunt, hanc Cęſaraugustanam ciuitatē, ac ibi inuenerūt catholicos, qui ieiuniis, lachrymis, & orationibus, cū tunicella beati Vincentij, miſericordiam Dei exorabant conti-

4 nuis proceſsionibus & ſacrificiis. Ex hac inquam beatę Marię eccleſia & ſanctitatis ſchola, beatiſsimo Iocobo Chriſti Apoſtolo magiſtro, illa noua candentia ſydera prodierunt, quæ ſua doctrina, vel potius diuino ſplendore, non ſolum hanc ciuitatem ſed etiam totam Hiſpaniam illuſtrarunt, infidelitatiſq; tenebras procul ab ea profligarunt: vt colligitur ex martyrologijs Viſuardi & Bedæ in menſe Maij, & tradunt Franciſc. Maurolicus Abbas Meſſanen. in martyrolog. fol. 35. Sanct. Vincent. in ſerm. de ſancto Iacobo. Tarapha de regib. Hiſpan. anno. 57. Ferdinand. del Caſtillo in dict. cap. 1. Ambroſ. Morales in dicto cap. 7. Ioan. Pineda in dicto fol. 61. Petr. de Natalibus Epiſcop. Equilin. in catal. ſanctorum fol. 64. Quorū nomina ſunt, Torquatus, Indalecius, Heſychius, Cteſiphon, Secundus, Cecilius, & Euphraſius, Theodorus & Athanaſius: atq; inter alia multa hic vnus eſt locus, quo pium Dei matris, & ſanctarum imaginum vſum, ſanctamq; adorationem earundem, contra impiiſsimos hæreticos à tempore Apoſtolorum, in eccleſia Dei deriuatum, comprobare poſſumus. Et addi potest ad congeſta per Martin. de Ayala, de traditionibus eccleſ. 3. par. in cap. de antiquitate imaginum fol. 154. & per Simon. de Maiol. in tract. de ſacris imaginibus: vt pulchrè aduertit Hierony. Roman lib. 4. de la republica chriſtia-

5 cap. 7. fol. 201. col. 3. Prætereo tot ſanctorum Epiſcoporum nomina, ſignis ac miraculis clariſsima, admirabilēq; fortiſsimorū martyrum conſtantiā, qui alacri animo pro Chriſti fide, & confeſsione, non ſolum ſanguinē, ſed ipſam (qua nihil carius poteſt eſſe) vitam libenter effuderunt: quorum ſacratiſsimo ſanguine, vicos ferè omnes, cunctaſq; vias ac Cæsaraugustæ plateas conſecratas legimus. Cæterum malo hęc, hoc in loco ſilētio prætерire, quàm tot ac tanta laudum monimēta indignè commemorare. Ne inſignes tantæ glorię laudes ſapientiſsimorum virorū ſcriptis, ac literis celebratę, rudi ac inculta mea oratione potius obſcurari, quàm illuſtrari videantur; & ne quamplurima quæ in commendationem inſignis & antiquiſsimæ eccleſiæ beatiſsimæ virginis Ma-

riæ de Pilari, ac celebratiſsimæ vrbis Cæsaraugustanæ, à me verè referri poſſent (eo quòd particulari religionis voto eiuſdē Dei genitricis miniſterio adſtrictus ſim, ibi demque ſub inſtituto regularium Canonicorum Sancti patris Auguſtini militem, ac patrem eiuſdem Ciuitatis ciuem habuerim) aliqua ex parte à detractorum morſibus & latratibus comprimantur, & nè cum & multa & maxima in earum laudem, & commendationem à me dicta eſſe exiſtimem, plura tamen & maiora à me prætерita eſſe videantur.

6 CONGERVNT tamen multa, de excellentia & laude Ciuitatis Cæsaraugustæ, & meritò quidem (cum ſit vrbs præclariſsima, decus & ſplendor totius Hiſpaniæ & caput inuictiſsimi Regni Aragonum) Luc. Marin. Siculus de reb. Hiſpan. lib. 3. in capit. de prouincia Tarraconenſi, pagin. 765. Vaſſeus Hiſpan. chron. capit. 20. pag. 492. verſ. Cæsaraugustanus. Diſertiſsimus legum Doctor inſigni præditus eruditione, ac mihi omnibus amicitiæ legibus coniunctiſsimus Auguſtin. Morlanes in reſponſo pro Villa de Caſtellon, numer. 78. Pompon. Mela de ſitu orbis lib. 2. capit. 6. pagin. 72 in fine, Martin. Garſia in ſermon. 91. fol. 297. & ſerm. 102. verſic. & ſic nulla eſt Ciuitas pag. 330. pulchrè Illuſtriſsimus Dominus Antonius Auguſtin. in Epiſtola quę habetur in fine Commentariorum Hieronymi de Blancas, ex pag. 1. verſic. quod verò de laudibus, idem Hieronym. de Blanc. in quamplurimis locis quos iunctim allegat, & refert in indice ſuorum comment. verbo Cæsaraugusta: Et meus colendiſsimus conſanguineus, cauſarumque Criminalium in Regno Aragonum meritiſsimus Auditor, ac Iudex integerrimus D. Ioan. Gaſpar Hortigas in patrocin. pro Cæsaraugustano gymnaſ. 2. par. numer. 122. & in 3. par. numer. 100. vbi refert ſanctum Iſidor. lib. 15. Ethymolog. capit. 1. colum. 6. his verbis, in hac re vſum fuiſſe: Cæsaraugusta Tarraconēſis Hiſpaniæ oppidum, à Cæsare Auguſto & ſitum, & nominatum, loci amœnitate & delitiis præſtantius Ciuitatibus Hiſpaniæ cunctis, atque illuſtrius florens Sanctorum Martyrum ſepulturis. Qui ſanè Martyrij in-

7 numerabiles ſunt, quorum Martyrij & Diuæ Engratiæ meminit, Martin. Garſia in ſerm. 150. incip. Hæc eſt victoria, quæ vincit mundum, qui omnes Martyres, vt recentior tenet opinio ſcriptorum, circa annos Domini. 309. pro Ieſu Chriſti gloria, & amore, in hac fœliciſsima Ciuitate paſsi ſunt varia tormenta, ſub præſide Daciano, vt etiam refert Ferdinan. del Caſtillo in dicta 1. par. lib. 1. capit. 1. Petrus Naya, in dicto lib. pro Eccleſia de Pilari, capit. 4. in principio, & eſt etiam videndus Luc. Marin. Siculus de reb. Hiſpan. lib. 5. in capit. de magna Cæsaraugustanorū Martyrum multitudine, pagin. 796. & catalogus Imperat. qui dominatum & Imperium Hiſpaniæ tenuerunt, in verſic. horum temporibus, qui catalogus continetur in tom. poſter. rerum Hiſpanicarum ſcriptorum, pag. 1253. Ioan. Vaſſeus. Hiſpan. chron. anno Domini 306. pag. 520.

8 ET tandem de origine, antiquitate, & miraculoſa fundatione, præfatæ Eccleſiæ Sanctiſsimæ Virginis Mariæ de Pilari, multa dixerunt Martin. Garſia in ſerm. 90. in fine verſic. ſed prima Eccleſia, fol. 296. & in ſerm. 91. verſic. hæc autem eccleſia, fol. 297. & in ſerm. 144. verſic. tertio ad hoc, fol. 449. & in ſerm. 150. verſic. etiam apparuit fol. 464. Gaubert. in dicto 3. prolog. chron. Aragon. Petrus Naya ſupra in cap. 1. Anton. Beuter in dicta 1. par. cap. 23. Ioan. Vaſſeus chron. Hiſpan. ſub anno Domini 37. pag. 506. Genealog. & catalog. Regum Hiſpan. pag. 1253. verſ. benedictiſsima Virgo, Luc. Marin. Siculus de rebus Hiſpan. lib. 5. capit. de ſacris ædibus & locis in Hiſpania religioſis, verſic. Cæsaraugusta fœliciſsima Ciuitas, pag. mihi. 805. Ambroſ. Morales in dicto lib. 9. capit. 7. verſic. la memoria aſsi miſmo fol. 228. Gariuay lib. 7. hiſtor. capit. 2. Hieronym. Roman. en las republ. del mundo, titul. de la republica Chriſtiana lib. 1. capit. 3. fol. 77. Villegas in flore Sanct. 1. par. in vita ſancti Iacobi maioris, & in 2. par. capit. 23. fol. 79. Alphonſ. Mendoça in quæſtion. quodlib. quæſt. 5. ſcholaſtica §. 13. pag. 429. Hieronym. de Blancas, in commentar. Aragonen. rerum pag. 139. Dominus Doctor Ioan. Hortigas in dict. 3. par. numer. 100. Ioan. Pineda in Monarch. eccleſiaſt. 2. par. lib. 10. capit. 25. §. 4. fol. 61. Michael Andr. Bettendorpius de apparit. ſpirituum capit. 11. §. 207. Petrus Caniſius

de

de sacrosancta Virgine Maria, lib.5.capit. 21.pag.557.& capit.23. pag.569. Insignis Aduocatus ac dominus meus obseruandissimus magnaq; commendatione dignissimus Doctor Didacus Morlanes,in suis eruditissimis iuris Allegationibus, in causa Vicere gis extranei,in principio, ex numer. 10. & extant reconditæ in Archiuio huius sanctæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari, quamplu rimæ Bullæ originales Summorum Pontifi cum, ac Priuilegia Catholicorum Regum, vbi latissimè & pulchrè continetur historia dictæ miraculosę fundationis nostræ Eccle siæ de Pilari, & maximè illa in libris Moralium sancti Gregorij, qui in Bibliotheca dictæ Ecclesiæ asseruantur,ad finem eorum
9 antiquis literis manuscripta habetur: Est autem hoc exemplar Moralium miræ quidem magnitudinis, in duo volumina distinctum, & valdè vetustum, atq; vt refertur à Petro Naya,supra in capit.2. Martin. Garsia in serm.91.fol.297.& ab Anton. Beuter lib.1.capit.27. illud ipsum quòd ab Episcopo Tajo, circa annos Domini.647. ex decreto Concil. Toletan.vij. Roma in Hispaniam allatum fuit, ibiq; miraculosè repertum,vt in principio dictorum Moralium cir cumfertur. Et de his omnibus, qui plenissimam cognitionem habere voluerit, perlegat Indicē quem eruditissimus Sacrę Theo logiæ Doctor,ac dominus meus colendissimus Bartholomæus Laurentius, Canonicus & Prior huius almæ Ecclesiæ de Pilari (cu ius ingenium mihi semper visum est,rerum difficultate excitari,non retardari) nouissimè elaborauit auctorum omnium,qui de aduentu Diui Iacobi in Hispaniam,eius prædicatione, discipulis, fundationeq; Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari, aliquid literis commendarunt; quorum testimonia elegan ter admodum contexuit, & iuxta temporū seriem diligentissimè dispositi. Quæ cum ita sint nemo, vt opinor, eorum qui ab hæroicis,& priscis illis ad hæc vsque nostra du ctam temporibus, antiquitatis memoriam 12
euoluerint, dubitare poterit Diuum Iacobum in Hispaniam peruenisse,hocq; Sacratissimum Virginis Mariæ de Pilari,domicilium erexisse.

10 *IBI, ille ergo.* Pro hac quæstione, An & quando mendacium sit peccatum mortale, & quid quando in eo interuenit iuramentum?& deniq; circa materiā istius versi culi, est videndus Nauar.in man.lat.cap.12. ex num.5.& in capit.18. ex num.2. Medin. 1.par. instruc. de confes. capit.14. §.4.fol. 59.versic.todo aquel que jura,&in §.35.fol. 131.versic.la quinta. Anton.Bernad,in sum. capit.18.num.5.Sebast.Medic. in sum. pec cat.1.par.titul.6.quæst.26.& quæst.29. Ludou.Messia in pragmat.taxæ pan. conclus. 3.numer. 13. Cardinal. in Clement. ad nostram, de hæretic. versic. septimo, in numer. 2. Couarruuias lib. 1. variar. capit. 1. num.2.

11 ELEGANS tamen dubium est, in hac materia, An veritatem in iudicio celare propter salutem, aut mentiri,ob euitandam mortem liceat reo interrogato a Iudice etiā cum iuramento? pro quo erit consulendus Paul.Granucius in theoremat. 3. commun. conclus.num.4.Petrus Marti in capit.affer te de præsumption.in verb.afferte.2.par.ex numer.19.Cauallin. in ægidian. constit.lib. 4.capit.1.in glos.G.num.11.AEgid.Bosius in praxi crimin. tit. de periuriis, ex num.3. Abb.in capit.1.ex num.2. de testib. cogen. vbi additio in liter. C.Beroi. in quæst.134. ex num.3.Pedraz.in sum.in 2.præcept. decalog.versic.cometiose,fol.20.Domin.Sot. lib.5.de iust.& iur.quæst.6.artic.1. latè Petrus à Nauarra tom.1.de restit. lib.2. cap. 4. ex num 136.Nauar.in man.lat.capit.18.numer.57.& in capit.25.num.35. pulchrè Salzed. in additionib. ad Bern. Diaz in prax. crimin.capit.126.in litera A. Anton. Cordou.tract.cas.de conscien.quęst.64. Anto. Gomez, tom.3.capit.12.num.5.optimè Ludou.Beja in responsion.cas.conscien.cas.32. latè Ioan. Segura Dabalos in director. iud. eccles.for.2.par.capit.14. ex num.29. Couar.lib.1.variar.capit.2.num.2.Barthol.Humada in l.22.titul.21.par.2. glos.3.ex principio fol. 171. Petrus Sanchez.1. par. histor. moral.titul.de la vida de Platon.§.9.versic. y lo que tambien.fol.41.

12 AN autem mendacium sit sufficiens indiciū ad torturam?tradunt Anton. Scap. de iure non script.lib.5.cap.100. Iul.Clar. lib. 5.§.fin.q.21.num.39.Burfat.consil.166. nu. 25. Iodoc. Damhouder in prax. criminal. cap.36.ex num.26. AEgid. Bosi. in prax. titul.de indiciis num.36.Simanc. de cathol. instit.cap.65.ex num.31.

AD

AD TEX. IN CAP. Si Papa 40.distin.

COLLECTAN. 44.

SVMMARIVM.

1 *An Summus Pontifex possit esse hæreticus, aut errare in definiendis rebus fidei?*
2 *An de iure diuino, Episcopus vel Papa factus hæreticus,sit priuatus dignitate aut iurisdictione?*
3 *An contra Summum Pontificem sufficiant duo testes?*

1 COMMVNITER per hūc textum quæri solet, An Summus Pontifex possit esse hereticus, aut errare in definiēdis rebus fidei?Et An,& quando Summus Ponti fex possit deponi,& iudicari à concilio?pro quibus videbis quæ latissimè congerunt Alban.de potestat. Papæ & concil.1. part. ex numer. 4. & ex numer. 107. & ex numer. 146.& in.2.par. ex numer.96. & ex num. 103.Dominic.Bañes 2.2.quæst.1.articul. 10. ex colum.127.versic.dubitatur secundo, latissimè Petrus de Aragon.2.2.quæst.1.articul.10.ex pag.90.versic.hoc supposito, Ioseph. Angl.flor.Theol. in quæstion.de excommun.pag.48.in fin.latè Anton.Cordo. in quæstion.Theolog.lib.4.quæst.1. propo sition.10.& latissimè in quæst.3. & in quæstion. 4. & plura & pulchrè in quæst. 5. & in quæstion.6. & latissimè in quæst.11. Iul. Clar.lib.5.§.fin. quæstion.35. ex numer. 3. Didacus Couar.lib.1.variar. capit.10. num. 12.Abb.in capit.significasti,ex numer.3. de elect.vbi additio marginalis,verb.concilia, Abb.in capit.cum venissent numer.7. de iudic. & in capit. proposuisti numer. 17. de concession. præbend. Alphonsus Hojeda in tractat. de clericis & eorum exemptio. 1. part.capit.14. numer.8.latissimè Hieronym. de la Rua, in controuers. Theolog. in controuer.3. scholast.ex pagin. 103. Iacob. Bennius de priuileg. Iurisconsult. 2. par. priuileg.39. numer.11. Beroi in capit. at si clerici,ex numer.9. de iudic.Rodulph.Cupers. in capit.oportebat. 79. distinct. in. §. Papa etiam,numer.8. Ioan.Driedon. de libertat.christian. lib.1.capit.14. Cardin.Iacobac. de concil.lib.6. ex capit. 1. Albert. Pighius lib.4.de ecclesiast.hierarch. capit. 8. Carrer.in tit.de hæreti.§.visso qui inquirere, ex numer. 4. fol. 267. Rosellus in sua monarchia tractat. 2. de forma eligendi Papam charta.9. Franciscus Viuius lib. 2. commun. opinion. 212. Sylvester in summa verb. fides numer.4. Michael. de Anisson,de vnitat.ouil.capit.23.numer.8. Abb. in tractat. de Concil. Basilien. numer.18. vbi additio in litera D. versic. concilia, & in numer. 20. Doctor Guerrero de concil. capit.3. post medium, & latè in capit.7. Diuus Antoninus in 3.par.titul.22.cap.6.§.decimo octauo,Felin,capit. super literis,num. 21.de rescript. Decius in capit. cum venissent de iudic. ex numer.37. Sebastian.Medices de legib. & statut. 1. par.quæstion.9. ex numer.5.Simanc.de cath.instit.capit.12. ex numer.12.& in capit. 45. ex numer. 20. Anton.Cuchus lib.1.institut.titul.3. versic. primùm Pontifex Roman. Turrecremat. de potestat.Papæ lib.2.capit.112. Ioan.Rojas singul. 146.Francisc.Pegn.3.par.direct. schol.91. Albar. Pelag.lib.1.de planctu eccles. capit.4. cap.6. & capit. 34. post medium, Didac.Couar.lib.4.variar. capit. 13. versic.cæterum, Cosm. in pragm. sanct. titul.de authorit. general. concil.§.cui quilibet, in glos.verb. obedire, Paul.Castr.consil. 418. cum duob. sequentibus, in volum. 1. Alphonsus Castr. de iusta hæret. punit. lib.1.cap.6.ex col.1076.& in lib.2.capit.23. post principium.

DICVNT tamen Doctores, quòd quanuis deficiat & peccet Summus Pontifex, non debemus ei obedientiam denegare. Pro quo est videdus Albar.Pelag.lib.1. de planct. eccles. capit. 8. in fin. Illescas in histor. pontif. par.1. lib.4.capit.57. in principio, Michael. Anisson de vnit.ouil.capit. 3. ex numer. 7. cum in his quæ pertinent ad fidem, & ad gubernationem Christianorum, errare non possit, ex Anisson, supra capit. 13. num. 18. & in capit.20.num.20.& in cap.21.num.7.& num.10. & in cap. 27.in num.fin.& plures alij ex Doctorib.supra allegatis,& Alphō.Castr.de iusta hæret.pun.

lib.1.capit.6.versic.hoc estpriuilegium, Didac.Couar.lib.1.variar.cap.10.numer.12. in principio,latè Melch.Cano de locis Theolog.lib.6.cap.7.

2 VTRVM autē ex iure diuino, Episcopus vel Papa factus hæreticus, sit priuatus sua dignitate atq; iurisdictione ? est videndus Petr.de Aragon.2.2.quæstion.1.art. 10. in tractat.de ecclesia.pag.64.versic. sed dubium est, latissimè Hieronym. de la Rua in controu.Theolog. in controuers.3.schol. ex pag.105. in fine Alphon. Castr. de iust.hæret.pun.lib.2. capit.22. & optimè in capit.23.coll.1372.versic. An Papa vel quius alius Episcopus, Ioan. Driedon.lib.1.de libert.christian.cap.14. Turrecrem. lib. 4. suæ summę,titul. de ecclesia.2.par.capit.20. latè Didacus Perez,lib.8.titul.4.l.3. ex pagin.126. versic. quæritur.15. Anisson supra cap.15.num.14.

3 AN autem contra Papam sufficiant duo testes? est videndum Vol.1. com. pag. 337.versic. testes duo, Iul.Clar.lib.5.§. fin. quæstion.66.numer.6. Corset. singul. 214. incip. Papa potest, Rojas.2.par. de hæret. assert.4.numer.87.& in singul.146.numer. 8. Bernard. Diaz in prax. capit. 120. in final.verbis, & habes in capit.præsul.2.quæstion.6.

AD TEX. IN CAPIT. Rogationes,de Consecr. distin.3.

COLLECTAN. 45.

SVMMARIVM.

1 *De origine dierum rogationum, & litaniarum.*
2 *An sit ieiunandum,in tribus diebus rogationum?*
3 *Omnes clerici & religiosi, An teneantur venire ad generales processiones, quæ fiunt in litaniis? Et monachi qualiter inter se præcedant.*

1 ROGATIONIBVS ET litaniis, hactenus vsa est catholica & Apostolica ecclesia, per vniuersum orbem, non solum statutis his rogationum diebus, sed quibuscunq; aliis temporibus ad rogandum Deū, vt intercessione Sanctorum, non solum à peccatorum nexu, sed etiam à tribulationibus, afflictionibus, & calamitatibus, tàm præsentibus quàm futuris, idest, à fame, & annonæ caritate,à bellis,seditionibus,& tumultibus, hæresibus & schismaticis, à pestilentiis & ægritudinibus, à subitanea & improuisa morte, & perpetua ira Dei, aliisq; id genus malis nos liberet:vt ex origine & institutione harum rogationum satis apparet, iuxta tradita per Couar. lib.4. variar.capit.20. numer.16. Conrrad. Brun. de cerem.eccles.lib.5.capit.1.versic.ad eandem etiam rationem,ex pagin.127.Guilielmus Duran. in ration. diuinor. offic. lib.6. capit.102.Alphon.Castr.lib.13. aduers. hæres. verb. sancti.col. 948. Hieronym. Roman.lib.5.de la republica christiana, capit. 12.fol.247. Petr. Sanchez in.3. par. histor. moral.titul.de la vida de Romulo.§.11. versicul. y boluiendo,fol.285. Andr. Alciat.lib. 9.parerg.capit. 11. Polydor. Virgil. lib. 6. de inuent.rerum capit.2. Lap. alleg.90. vbi etiamvide. An isti tres dies rogationum precedentes Ascensionem Domini, sint feriati in honorem Dei, ita quòd à seruili opere & strepitu iudiciorum sit cessandum?& etiā Ferdinan. Paez in repetit. capit. Missas,de consecr.distinct.1. ex numer.36. vbi etiam vide, An talibus diebus obligemur præcepto de audienda Missa?

2 ADVERTIT tamen Sylvester in sum.verb.ieiunium,numer.5.in fin.quòd ex consilio & non de præcepto ecclesiæ, ieiunium indicitur in his tribus diebus rogationum,idem tenet Guiliel. Duran. in ration. lib.6. capit.105.numer.7.ad fin. Couar. autem in dict. num.16. ad finem ait, ieiunium horum dierum rogationum, moribus sublatum esse, quamuis his diebus ab æsu carnium abstineamus, saltim feria secunda & quarta,iuxta cuiuslibet Prouinciæ consuetudinem.

3 QVAERIT etiam Felin.in cap.dilectus num.7. de offi. ordin. An omnes clerici & religiosi (etiam exempti) teneantur venire

venire ad Ecclesiam maiorem, ad generales litanias & processiones,quæ fiunt in hisce diebus:de quo etiam vide Abbatē in cap. nimis praua, ex numer. 3. & Socin. ex numer.8. de excess. prælat.Monachi autem & religiosi in processionibus, qualiter inter se præcedere debeant, tradit Felin. in rubr. de maior. & obedien. numer. 6. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iudic. lib.2. capit. 9. latissimè Chassen.in catal.glor. mundi. 4. par.ex consil.54. Paul.Fusc. de visit. lib.2. cap.15.num.66.

AD TEX. IN CAP. Vbicunque sepeliamur.13. quæst.2.

COLLECTAN.46.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitus corpora defunctorum, non sepeliebantur in Ecclesiis.*
2 *Quare hodie defuncti sepeliantur in Ecclesiis? & plura de origine & ritibus sepulturarum.*
3 *An mortui sint plangendi?*
4 *An valeat statutum quo cauetur, quòd pro exequiis & funeralibus non expendatur,nisi certa quantitas?*
5 *De pompa funerali, & conuiuiis quæ in funeralibus fieri solent.*

1 ADVERTE ideò antiquitus maiores nostros censuisse, in ecclesiis non fore humanda corpora defunctorum,quòd in eo loco vbi diuina celebrantur officia, Deusq; assiduè colitur, humari cadauera turpe & indignum videbatur: sed in cœmeteriis locisq; designatis sepelire consueuerunt:at deinde dignitatis causa, in atrio porticu vè ecclesiæ rum humari cœperunt cadauera, vt docet textus in capit.præcipiendum. 13. quæst.2. in ecclesiis autem sepeliri cadauera minimè permittebatur de iure, vt in.l. nemo Apostolorum. C. de sacrosanct. eccles. & tradit Laurentius Beli. in repet. capit. nullus mortuus.13.quæstion.2.in principio.Cæterum paulopost, dignissimis ac præstantissimis viris dumtaxat id fuit concessum, vt explicat latissimè Ioannes Asinius, in l.2.§. in locum.ff. de religios. & sumpt. funer. ex numer. 19. & 72. vbi etiam ipse asserit, id quod antiquis temporibus dignitate, & sanctitate fulgentibus concedebatur, successu temporis omnibus nulla habita personarum distinctione permissum extitisse: atq; ita omnes possunt hodie in ecclesiis sepeliri. Quod non temerè & sine causa consuetudine receptum fuisse credendum est: ait enim Gregorius in capit. cum grauia.13. quæstion. 2. cum grauia peccata non deprimunt, tunc prodest mortuis si in ecclesia sepeliantur, ob id quòd qui ad ecclesias sacrificij causa accedunt cum maiorum suorum sepulchra intuentur, facilè accidit vt pro eis preces effundant: iuxta ea quæ tradit Iacobus Simancas de cathol. institut.capit.18.numer.9.ad medium. Præterquam quòd illorum sanctorum quibus ecclesia dicata est patrocinio, & intercessione releuantur, vt dicitur in capit. non æstimemus. 13. quæst. 2. Quibus adde quòd minus eo in loco à spiritibus vexantur immundis, & ideò in cœmeteriis dicitur esse requies sanctorum, capit. aurum. 12. quæstion. 2. pro quibus omnibus est videndus Lap.allegatio.83. Sebastian. Medices tractat. de sepultur. 1.par. quæstion.5.Selua de benefic.1.par. quæstion.5. numer. 87. Dominicus Sot. in.4. distinctio. 45. articul.3. versicul.secunda conclusio, Didacus Spino in specul.testament. 2. par. princip. ex numer. 31. Antonius Scappus, de iure non script.lib.1. capit. 45. ex numer. 14. Guilierm. Durand.in ration. diuinor. officior. lib.1. capit. 5. ex numer. 12. Michael. Timoth. de visitand.eccles. lib.2. tractat.1. capit. 57. in princip. Ioannes Asinius vbi supra. Et plura de origine, vtilitate, laudibus, & ritibus sepulturarum, tradit Textor Inuernens. in sua officin. in titul.de vario inhumandi ritu,Conrrad. Brunus de ceremo.eccles.lib.4.c.2. vsq; ad c.6. Florent. 3.par. sum.titul.10. capit.1.§.3. latissimè & eleganter doctissimus Onuphrius Panuinius in tract. de ritu sepelien. mortuos per totum,& maximè in cap.11. Chassen.catal.

glor.mund.2.par.consid.5.Guilierm.Benedict.cap.Raynuntius, verb. mortuo itaque testatore,el.1.ex numer.51.Alphon.Caltro lib.13. aduers. hæres. verb. sepultura, Paul. Fusc.de visitation.lib.1.capit.25.& quos allegat.Iacob.Simanc.de cathol. institit.capit. 18.num.10.

3 *IBI, lugere autem*. Pro hac quæstione, An mortui sint plangendi? est videndus Didacus Perez lib.1. titul.1.l.7. pagin. 29. in glos.1.Ioan..Matienço lib.5.recollectio.titul.5.l.2. in glos.13. Mandos. in prax. titul.de ingratitud. capit. 127. versicul. non nego, latissimè Hieronym. de la Rua, in 7. controuers. posit. ex pagin.190. optimè & latissimè Alphonsus Azeuedo, in lib.1. nouæ recopilat.titul.1.l.fin. per totam, Petrus Sanchez. 2. par. histor. moral titul. de la vida de Caton.§.9. ex principio, Abb. in rubr.de sepultur.num.4.Conrrad. Brun. in dicto lib.4.capit.3.

4 AN autem valeat statutum, quo cauetur vt pro funeralibus & exequiis, non possit nisi certa dumtaxat quantitas expendi? est videndus Camillus Borrel. in regia Aragon.§.1. glos.3. ex numer. 258. vbi Nicol. Pig. in additionibus. Sebast. Medices in tractat.de sepultur.1.par.quæstion.30. Bartholom. Humada in.l.12. titul.13. par. 1. glos.8.numer.1.fol.99.& ait Matienço lib. 5.recollectio.titul.5.l.2.in glos. 10. validam esse legem secularem modificantem funeralia, quoad pompam vanam, & fascium multitudinem,quæ magis ad hęredum honorem,quàm animam defuncti pertinent.

5 VNDE autem, habuerit originem mortuos sepelire, cùm pompa & apparatu magno, est videndus Petrus Villalo de Tortoles,in dialog. de la doctrina de las mugeres lib. 3. ex fol. 191. versicul. y porque despues de las lagrimas. Et plura de huiusmodi pompa funerali, cumulat Chassen. in catalag. glor. mund.2. par. considerat.6. Et funeris impensæ, an vt possint repeti à marito, vel coniunctis,requiratur protestatio, tradit latissimè Iosephus Ludouic. decis. Perus. 78. vbi multa de materia funeris & sepulturæ, de quo etiam videndus est Ioan. Garsia de expens. & meliorat. capit. 8.vbi ex numer.12. tractat, An conuiuia in funeribus fuerint,& sint hodie permissa?& in numer.9. agit de origine huius nominis, tumba, quæ apponi solet in sepulturis. An autem expensæ funeris, sufficienter probentur per iuramentum hæredis? vide Mascard.volumin.2.de probation. conclus.719. Et An vestitum lugubrium delatio sit licita? est videndus Didacus Perez lib.1.titul. 1.l.2.col. 48.& Ioan.Matien.in dicto lib.5. titul.5.l.2.in glos.1. Quòd autem vestes lugubres,propter defuncti memoriam, & ad ostendendum intrinsecum dolorem per filios consanguineos, affines, amicos,& familiares defuncti,gestari possint per annũ, tradit Quintil.Mandos.in glos.facultatum. §.volentes in verb. mutatur. & optimè in tractat. de annal.casib. numer.41. post medium. Dicit tamen Dominicus Bañes 2.2. quæstion. 32. articul. 2. quòd sepelire mortuos,est opus bonum, & cum debito honore & moderata pompa,pium est, & oppositum,esse erroremin fide,pro quo etiam est videndus Dominic. Sot. in. 4. distinction. 45.quæst.2. articul.3. versicul. qua propter sepultura.

AD TEX. IN CAPIT. Fidelior. 50. distin.

COLLECTAN. 47.

SVMMARIVM.

1 *An ad dignitatem potius eligendus sit, qui fuit criminosus, & iam pœnituit, quàm qui semper fuit bonus?*
2 *Plura de suprema potestate Pontificis.*
3 *Summus Pontifex est Vicarius Iesu Christi, & Papæ & Christi, est idem tribunal.*

1 SOLET hoc in loco disputari, An ad aliquam dignitatem, potiùs eligendus sit, qui criminosus fuit & pœnituit, quàm ille qui semper fuit bonus? pro qua quæstione vltra glossam hic verbo,gratiam, est consulendus Roman.singul. 732. incip. sunt electi vbi etiam additio, Felinus, in capite eam te, de rescriptis, numer. 12. versicul. limita tertio, Abbas in capit. at si clerici.§.

ci.§.de adulteriis numer.21. in fin. de iudic. vbi Dec.numer.174. Selua de benef.3.par. quæstion.2.numer.14. & quæstion.7.num. 8.Felin. consil.3.ex numer.4. Ioan. Segur. Dabal. in direct.iudic.eccles.1.par.capit.8. ex numer.7.versic.postremo, Didacus Perez lib.8.titul.19.l.49.pag.398. ex colum. 1.in fin. latè Lambertin. de iure patr. lib.2. 3.par.5.quæstionis prin.in.14.artic.fol.195. Roch.de Curt. de iure patron.verb.onerosum,numer.6.versic.quid autem, Abbas in capit.dudum el.2.numer.24.iuxta fin.de election.Ias.in rubr.ff.de iustit.&iur.numer.7. Cordou.in quæstion.Theol.lib.1.quæst.54. ex pag.446.versic. sed pro complemento huius materiæ, Paul. Granut. theorem.23. ex numer.20.

2 *IBI, tu es Petrus*. Ex his verbis,suprema Pontificis potestas colligitur:de qua latissimè Alban.de potest. Papæ, & Concil. 1.par. ex numer.31. Albar. Pelag.lib. 1.de plan.eccles.capit.45.& capit.58.Ferdinan. Loazes in tract. de matrimon. Regis,dubit. 2.Mich. Aniñon de vnit. ouil.& past.capit. 27.ex numer.12.Simanc.cathol.institit.capit. 45. ex numer.3. latè Alphon.Mendoça, in quodlibet.quæst.4. scholast.§.9. versic.secundo quid,ex pag.333.Ioan.Pineda.1.par. in agricul.christian.dialog.1.§.14.post medium,Tiraquel.de iure constit.limit.7.num. 47. Cosm.in pragm.sanct.titul.de autor.general. concilij.§. & primò,in glos.habet,& in §.item declarat, in glos. verb. pertinentibus,& glos.verb.pro infectis, in Clem.1. 3 de immunit.eccles.Est enim in terris Vicarius Iesu Christi, Mantua singul.9.numer. 2. Sebast. Medicis de legib. & stat. 1. par. quæst.8.numer.3. Rodoan. de spol. Eccles. quæstion. 7. in.§. his præsuppositis, num. 56. Paul. Fusc. de visit. lib.1. capit.2. num. 2. Lelius de Zanch. de priuil.eccles.23. priuileg.numer.7. Alphon. Hojeda, de benef. 1.par. in præfat. numer. 5. versic. quæ conclusio, Cordou. in quæstion. Theolog. lib. 4. quæstion.1. proposit. 8. & latissimè in dicto lib.4.quæstion.3.& in question.4. Palat. Rubeus de reten. Regni Nauarræ.2. par.§.4. textus in capit. 1. versic. porrò, vt eccles.benef. Paul. de Citadinis,de iure patron.3. par. causa.6. numer. 4. Seraph. de Seraphin.de priuileg. iurament. priuileg. 122.numer.1. Natta consil. 637. numer. 10. Lambertin. de iure patronat. 1.par.1.lib. in 2.articul.10.quæstionis princ.numer.15.fol. 81.Iacob. Bennus de priuileg. Iurisçon.priuileg.11.numer.1.Anton. Scap. de iure non scrip. lib.2.capit.2. numer.14. Et quòd Papæ & Christi, sit idem tribunal, affirmat Barbacius de præstan.Cardinal.1.par.quæstion.2.numer.3.& quæstion.8.numer.5.Albar. Pelag. lib.1. de plan.eccles. capit. 29. Alban.in dicta 1.par. numer.84. Nauar. in repetitio. capit. nouit. notab. 3. numer. 12. de iudic.Mandos.in repet. rubricæ de constitution. numer. 28. Conrrad. templ. omnium iudic. lib. 2.capit.1. in verb. consistorium attributum Pont.& Imper. numer.3. fol. 112. Palat. Rube. supra pag. 540. vbi ait quòd totus mundus, datus est ei pro Diœcesi.

AD TEX. IN CAP. Nemo qui rapit.14.q.5.

COLLECTAN. 48.

SVMMARIVM.

1 *Palea quis fuerit, & An eius dicta inserta in volumine decreti sint authenticata?*
2 *Restitutio non debet differri ad tempus mortis.*
3 *An restitutio fieri debeat, cum iactura honoris, status, vel rei familiaris?*
4 *Quid consulendum sit pauperi obligato ad restituendum, vt satisfaciat?*
5 *Deueniens ad pinguiorem fortunam, An teneatur ad restitutionem?*
6 *Cuius expensis restitutio vsurarum fieri debeat?*
7 *An vt valeat remissio rei restituendæ, requiratur quod actualis traditio eiusdem rei fiat, ab ipso debitore?*

Qui tenetur ad restitutionem, An liberetur per Bullam compositionis Cruciatæ?

Qui tenetur ad restitutionem, An satisfacere possit per manus confessoris? & quid teneatur facere confessor.

1 HIC textus inscribitur sub nomine cuiusdam Paleæ, qui, vt dicitur, fuit discipulus Graciani, & sua auctoritate inseruit non nulla capitula in volumine Decreti, quæ adhuc non sunt authenticata: circa veritatem tamen huius rei, videbis Corset. in report. Abb. verb. liber decretorum, Alciat. lib. 12. parerg. capit. 3. Carol. Molin. in consuet. Paris. tit. 1. in princip. num. 77. Sebast. Medic. tract. de legib. & stat. 1. par. quæst. 3. num. 13. & habes supra in collectan. 16. num. 8. vbi etiam ex num. 5. latè agitur de compilatione libri Decreti, & an sit approbatus ab aliquo Summo Pontifice.

2 *IBI, nemo qui rapit.* Restitutio igitur quàm citò fieri debet, nec ad tempus mortis differri, per ea quæ tradunt Florentin. 2. par. titul. 2. cap. 8. Gabr. in 4. dist. 15. quæst. 2. concl. 2. Palat. Rube. in repet. rubr. §. 65. ex num. 35. Couar. regul. peccatum. 1. par. in init. num. 1. Sot. lib. 4. de iust. & iur. quæst. 7. articul. 4. versic. ex his ergo facilè colligas, latè Ludouic. Mesia in pragm. taxæ pan. concl. 6. ex num. 45. Ludouic. Lopez instruct. consc. 1. par. cap. 113. col. 680. versi. concurrit etiam, Pedraz. in sum. in. 7. præcep. decal. fol. 95. versic. a cerca de la restitucion, Cordou. q. 68. versic. lo segundo se sigue, Petr. Sanchez 1. par. histor. moral. tit. de la vida de Aristot. §. 7. versic. ay algunos, ex fol. 11. Anton. Bernad, in sum. capit. 18. numer. 26. optimè Ioan. Gutierrez lib. 2. canon. quæstion. capit. 40. ex num. 14. Ioseph. Angl. flor. Theol. in quæst. de restitut. pag. 144. in princip. & latè ex pag. 145. Sanct. Thom. 2. 2. quæst. 62. articul. 8. Francis. Blanco. 1. par. del memorial ad fin. fol. 15. versic. aqui se ha mucho de notar, Medin. 1. par. instruc. de confes. capit. 14. §. 33. versic. la sexta cabeça es, fol. 120. Nauar. manual. latin. capit. 17. num. 54. & in num. 55. vide quando quis ob retentionẽ rei alienæ, non peccet, de quo etiam videndus est Ludouicus Mesia, in dicta concluſ. 6. numer. 47. Ludouic. Lopez. 1. par. instruc. consc. capit. 113. Immò illi, qui semper pro craſtinant solutionem, singuliſq; annis confeſſoribus ſe facturos reſtitutionem promittunt, non ſunt abſoluendi, niſi prius reſtituant, vel ſaltim efficaciter negotium diſponant, vt id quàm citò mãdetur executioni, de quo eſt videndus Cordou. tract. caſ. de conſc. in dicta quæſtion. 68. Nauar. manual. latin. cap. 27. numer. 59. verſic. quarto, Gutierrez lib. 1. canonic. quæſtion. capit. 40. ex numer. 8. Et aduerſus hæreſim dicentium, non eſſe neceſſariam, rei furto ſublatæ reſtitutionem, vt quis vitam poſsit aſſequi æternam, eſt videndus Sebaſtian. Medicis, in ſum. omnium hæreſum. 1. par. verbo reſtitutio, Alphon. Caſtr. lib. 13. aduerſ. hæreſ. verb. reſtitutio.

3 AN autem cum iactura decentiæ, ſtatus, honoris vel rei familiaris ſit reſtituendum? vide Cordou. dicta quæſtion. 68. latiſſimè Ludou. Lopez ſupra. 1. par. cap. 118. & ex capit. 129. optimè tradit cauſas quæ non reſtituentem à peccato excuſſent, de quo etiam videndus eſt Dominic. Sot. lib. 4. de iuſtit. & iur. quæſt. 7. articul. 4. verſic. poſt hæc, Anton. Bernad, in ſumm. capit. 18. ex num. 46. Sylueſt. in ſum. verb. reſtitutio, el. 5. ex numer. 2. Petr. à Nauar. tom. 2. de reſtitut. lib. 4. capit. 4. ex num. 29 Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæſtion. capit. 38 ex numer. 10. & latiſsimè in capit. 40. ex num. 6. Cordou. in dicta quæſt. 68.

4 QVANDO autem qui tenetur ad reſtitutionem eſt pauper, quid ei ſit conſulendum, vt ſatisfaciat? vide Nauar. in dicto 2. tom. de reſtit. lib. 4. capit. 2. ex numer. 50. verſic. tertio colligitur Pedraz. in 7. præcep. decal. fol. 95. verſic. la tercera es que, Palat. Rubeos in dict. §. 65. ex num. 40. in fin. latè Meſsia in dicta concluſ. 6. num. 49. & notatur in capit. ſi quis de furt. Gutierrez in dicto capit. 40. ex numer. 3. Medin. in dicto. §. 33. verſic. la quarta cabeça. fol. 118. verſic. pero que ſe dira, Nauar. in dicto capit. 17. numer. 60. verſic. quinto, & latè ex num.

5 61. tractat; An qui in vltima neceſsitate cõſtitutus, aliena rapuit, vel cũ non poſſet ſoluere ceſsit bonis, ſi poſtea deueniat ad pinguiorem fortunam, teneatur ad reſtitutionem? de quo etiam vide Couar. in dict. regul.

regul. peccatum. 2. par. §. 1. num. 4. Ioseph. Angl. ſupr. in queſt. quis à reſtitut. ſit liber. pag. 169. verſ. duæ ſunt, Domin. Sot. lib. 4. de iuſtit. & iur. quæſt. 7. artic. fin. Iul. Clar. §. furtum num. 25. Ioan. Gutierrez ſupra cap. 38. numer. 12. Medin. C. de reſtit. quæſt. 3. in princip. Ant. Bernad, in ſum. capit. 18. num. 80. Couar. lib. 2. var. cap. 1. numer. 6. Lel. de Zanch. de priuileg. eccl. 147. priuil. ex num. 8. latiſsimè Petr. à Nauar. tom. 2. de reſtitut. lib. 3. cap. 1. ex num. 342. optimè Petrus de Aragon. 2. 2. quæſt. 32. art. 5. pag. 749. verſic. vltimum dubium, Sarmient. in 2. par. defen. de reddit. eccleſ. monito. 4. num. 6. & latè dicetur in cap. ſi quis propter, de furt.

6 ET cuius expenſis reſtitutio vſurarum fieri debeat? tradit Couar. in dicta reg. peccatum. 1. par. in init. num. 7. Ioseph. Angl. in queſt. de reſtit. in pag. 141. per totã, & pag. 142. ad fin. Ioan. Garcia de expen. & melio. cap. 21. ex num. 1. Abb. in cap. cum tu, num. 9. de vſur. Meſſ. in dicta concl. 6. ex numer.

7 54. ſecundum quem in num. 59. curandum nõ eſt de quibuſdam Theologis dicentibus, quòd ad hoc vt remiſsio valeat, oportere rem reſtituendam. non ſolum paratam, & à debitore oblatã eſſe, ſed etiam tradi debere, de quo eſt etiã videndus Nauar. in dict. cap. 17. num. 45. & num. 76. verſic. 2. infertur optimè Anton. Bernad, in ſum. cap. 18. ex nu. 42. Medin. C. de reſtit. quæſt. 3. verſic. ſecunda cauſa eſſet, fol. 12. Ioſeph. Angl. in queſt. quis à reſtit. ſit liber, pag. 170. verſic. neceſsarium non eſt.

8 ET an & quãdo liberetur quis, per Bullam compoſitionis Cruciatæ à reſtitutione? pulchrè tradit Cordou. in quæſtion. Theolog. lib. 5. quæſt. 44. Ioan. Angl. in quæſt. quis à reſtit. ſit liber. pag. 185. ex principio, optimè Sot. lib. 4. de iuſt. & iur. quæſt. 6. art. 1. verſic. de illo verò quæ, pag. 335. Ludouic. Lopez inſtr. conſc. 1. par. ex capit. 138. latè Sot. in 4. diſt. 21. quæſt. 2. art. 4. Nauar. manual. cap. 17. num. 93. Garniça in explic. Bullæ compoſition. verſic. primeramente, fol. 55. & ibidem latè Eman. Rodriguez. §. vnico ex num. 2. ex fol. 230.

9 EST tamen aduertendum, quòd confeſſores videntur perſonæ aptiores, vt per eorum manus fiat reſtitutio, quando abſque manifeſtatione perſonæ eſt aliquid reſtituendum. Cauendum tamen pœnitenti eſt ne rem reſtituendam, committat confeſſori non fideli, quoniam ſi confeſſor ille non tradit huiuſmodi rem, illi cui reſtituenda eſt, non liberatur pœnitens, qui ad illam reſtituendam tenebatur: vt tradit Antonin. 2. par. titul. 2. §. 1. verſic. caueat, Anton. Bernad, in ſum. capit. 18. numer. 25. Nauar. manual. lat. capit. 17. numer. 67. Pedraz. in ſum. in. 7. præcept. decal. ad fin. ſecundum quos reſtituere habens non debet multum fidere prædicatoribus & confeſſariis, quando ita pauperes ſunt, vt non habeant ad vitæ ſuſtentationem neceſsaria, quoniam aliquando tales ea ſibi retinent, nec curant domino tradere, vnde conſulunt ferè omnes ſupradicti doctores, quòd confeſſarius quando reſtituit aliquam rem pro alio, accipiat chyrographum, ſeu literam, ab ipſo domino, in qua confiteatur, ſe recepiſſe à tali ſacerdote tantam ſummam ab incerto homine ſibi debitam, & iſtam cedulam confeſſor pœnitenti tradat, vt per eam reſtitutionis factæ certior fiat pœnitens: videbis tamen circa omnia iſta, quæ latiſsimè congeſsit Petr. à Nauar. tom. 2. de reſtit. lib. 4. cap. 5. ex num. 3.

AD TEX. IN CAP. Non liceat 19. q. 3.

COLLECTAN. 49.

SVMMARIVM.

1 *An filius monachus, poſsit à patre exhæredari, ex cauſa ingratitudinis cõmiſſæ ante profeſsionem?*

2 *Qui aliquem retrahit à religione, vel cogit ad religionis ingreſſum, ad quid teneatur?*

1 IB DECISIONEM iſtius textus, in monachorum cauſa, dicitur Gracianus ſuſpectus ab Alciato lib. 4. parerg. capit. 23. quia ipſe cum eſſet monachus, vt notatur in capit. Anaſtaſius. 19. diſtinction. atteſtatur hic, vitium ingratitudi-

nis professione religionis omnino excludi, nec posse filium monachum à patre exhęredari, ex causa ingratitudinis commissæ ante professionem. Circa cuius decisionis veritatem & intellectum, est videndus Felin. in cap. Rodulphus numer. 6. versic. si tamen filius, de rescript. Iaſ. numer. 4. & Alexand. numer. 8. in authen. non licet C. de liber. prę terit. Abb. consil. 27. volum. 2. ex principio, additio ad Abb. in litera D. in fine in capit. quia nos, de testamen. Eman. Costa in l. Gallus. §. & quid si tantum. 3. par. ex num. 195. Tiraquel. de priuileg. piæ causæ priuil. 30. Hypol. Marsil. singul. 413. num. 6. & in rubrica de fideiussor. num. 116. Roman sing. 485. vbi additio Ioan. Gracian. reg. 199. numer. 25. Corraſ. in paraphraſ. ſacerd. 3. par. capit. 2. num. 4. Palat. Rube. in l. 49. Taur. num. 12. Didac. Spin. ſpec. teſtam. gloſ. 20. princ. ex num. 64. Couar. in cap. Raynun. num. 20. de teſtam. Guilier. Benedict. in rep. cap. Raynun. verb. in eodem teſtamento relinquens, el. 2. num. 37.

2 *IN verſiculo abſtrahere de monaſterio.* De eo qui quemquam retraxit à religione, vel aliquem inuitum cogit ad Religionem, & ad quid teneatur, & an peccet? eſt videndum Concil. Trident. Seſ. 25. cap. 18. verſic. ſimile quoque, pulchrè Domin. Sot. lib. 4. de iuſt. & iur. quæſt. 6. art. 3. verſic. in ſecundo argumento, Sylueſt. in ſum. verb. reſtitutio, el. 3. num. 1. verſic. ſecundum retrahens. D. Antonin. in ſum. 2. par. titul. 2. capit. 2. §. 1. Ludouic. Lopez in inſtructor. conſcien. 1. par. capit. 44. ex col. 335. verſic. qui impediuit, Lelius Zecchus de caſib. reſeru. caſ. 20. Siman. de primogen. lib. 3. cap. 8. Didac. Lopez de Stunica, de voto queſt. 4. numer. 24. Nauar. in man. lat. cap. 12. ex num. 44. latè Petr. Nauar. de reſtit. lib. 2. cap. 2. poſt prin.

AD TEX. IN CAP. Quia ingrediẽtibus, 19. q. 3.

1 COLLECTAN. 50.

SVMMARIVM.

1 *An monachus profeſſus poſsit condere teſtamentum?*
2 *Monachus profeſſus An poſsit reuocare teſtamentũ, quod ante ingreſſum fecit?*
3 *An hodie vt poſsit condere teſtamentum is qui ingreditur religionem, teneatur ſeruare deciſionem Concil. Triden. in Seſs. 25. cap. 16.*
4 *In laudem menochij plura.*
5 *Intellectus ad Concil. Trident. Seſs. 25. capit. 16.*

1 DVBIVM occurrit, circa hũc textum, An monachus profeſſus, qui non poteſt condere teſtamentum, vt inſinuat iſte text. & in authen. ingreſsi. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. vbi Iaſ. num. 7. & 23. Alphan. in collectan. num. 40. Sylueſt. verb. religio. el. 3. num. 24. & in verb. teſtamentum, el. 1. num. 3. verſic. vndecimo, Spino. ſpec. teſtam. in gloſ. rubric. 6. par. num. 1. Nauar. in cap. non dicatis 12. quæſt. 1. num. 76. & in man. latin. cap. 27. num. 270. Iul. Clar. §. teſtamentum, queſt. 28. num. 7. Ioan. Dilect. de arte teſtan. titul. 1. caut. 4. poſsit ſaltim reuocare teſtamentum, quod ante ingreſſum fecit: de quo eſt videndus Ioan. Gracian reg. 456. ex numer. 5. Humada. l. 7. tit. 7. par. 1. gloſ. 3. num. 3. fol. 81. Sylueſt. verb. religio, el. 6. num. 4. Spino ſupra num. 4. Nauar. in dicto cap. nõ dicatis num. 85. Couar. in cap. 2. de teſtam. num. 9. Beroi. cap. in præſentia, num. 537. de probation.

3 MAIVS tamen dubium eſt, An ſtante Concil. Trident. in Seſ. 25. capit. 16. prohibente renunciationem aut obligationem fieri, niſi cum licentia Epiſcopi vel eius vicarij, intra duos menſes proximos ante profeſsionem, poſsit nè teſtamentum condere, is qui vult religionem ingredi, ante vel poſt ingreſſum ſine ſolemnitate dicti Concilij? de quo eſt videndus Ioan. Gutierrez in rep. cap. quamuis pactum, verb. dum nuptui tradebatur, num. 4. Ioan. Gracian regul. 456. num. 7. latè Humada. l. 7. titul. 7. par. 1. gloſ. 3. ex num. 4. fol. 81. & quamuis Menoch. (vir doctiſsimus, & acutiſsimi ingenij, vt ait Lãcel. Gallia in conſuet. Alexan. in præfat. 8. numer. 17. in principio, & in gloſ. legare q. 7. num. 101. Alexan. Stiatic. in prax. iud. capit. 23. num. 8. in fi. Simoncel. de decret. in contract. minor. lib. 1. titul. 1. num. 91.) de arbitr. caſ. 436. num. 8. ſentiat locum non eſſe dictæ conſtitutioni conciliari, quando ingreſſus religionem eſſet ætatis decem & ſeptẽ annorũ vel maioris, nam is quandocunque voluerit intra annũ probationis liberè poteſt ſe obligare, & bonis ſuis renuntiare, ſine licentia Epiſcopi vel eius Vicarij. Ego

5 tamen dubius ſum in huiuſmodi opinione, quia dictum Concilium generaliter loquitur, & ſic tam de maioribus quam de minoribus decem & ſeptem annis, intelligendum videtur: & etiam quia, qui eſt ętatis decem & ſeptem annorum & minor 25, non poteſt liberè & abſolutè ſe obligare, & bonis ſuis renuntiare, vt probatur in titul. ff. de minoribus. 25. ann. & in titul. ff. de rebus eorum qui ſub tutel. & in titul. C. de prædiis minorum, & tradit Menoch. de arbitrar. caſ. 171. dictum igitur concilium non eſt reſtringendum, vt procedat tantum in minoribus decem & ſeptem annis, ſed quòd indiſtinctè loquatur in minoribus & maioribus, & ſic dictio, ante, de qua in dicto cõcilio, refertur ad verbum profeſsionem, vt clarè patet in tex. Deciſio autẽ dicti Concilij non procedit, quando quis condidit teſtamentum, ſed tantum in aliis contractibus ex Humad. ſupra num. 6. quẽ omnino vide.

1 IBI, *Hiſpani*, Ex his verbis cõtrouerſum eſt apud ſcribentes, An vnquam Carolus Magnus (qui inter ſanctos connumeratur, vt refert Carol. Graſſ. regal. Franc. lib. 1. iure 3. pag. 33.) dominatus fuerit Hiſpaniæ, vide Carol. Molin. in conſuet. Pariſ. titul. 1. in principio num. 28. Carol. de Graſſ. regal. Franc. lib. 2. iure 3. iuxta fin. latiſsimè Ioan. Garſia de expenſ. & melio. cap. 12. ex num.

2 9. (vbi etiam à num. 12. refert genealogiam à Carolo Magno vſq; ad dominum noſtrũ Philippum II. Hiſpaniarum Regem Inuictiſsimum) Couar. reg. poſſeſſor. 2. par. §.

3 10. num. 6. vbi etiam reprehendit Io. Igneũ dicentẽ, ob hãc cauſam & rationẽ, & ex participatione iuris Caroli Magni, regibus Hiſpaniarum competere ius præſentandi, & eligendi prælatos in eccleſiis ſitis in eorum regnis: de quibus & de modo & pacto quo dictum ius præſentandi competat præfatis regibus, eſt videndus Carol. Graſſ. dict. lib. 2. iure 3. in fin. Ioan. Ferraurt iur. 9. Lancell. Conrrad. temp. omnium iudic. lib. 2. cap. 1. §. 4. verbo dignitates & ordines, ex num. 9. fol. 132. pulchrè Didac. Perez lib. 1. titul. 3. l. 3. ex gloſ. 1. & in titul. 6. l. 2. ex pag. 149. Couar. in reg. poſſeſſor. 2. par. §. 10. ex num. 5. text. & gloſ. in cap. cum longè 63. diſt. & ibi ſcribentes, Guilierm. Benedict. in cap. Raynuntius, verb. & vxorẽ nomine Adel. deciſ. 2. ex num. 78. in fin. optimè Gregor. Lopez in l. 18. verb. antigua coſtumbre, tit. 5. part. 1. Palat. Rubeus in præfat. de donatio. inter, num. 24. Alexand. conſil. 74, vol. 4. num. 10. Spino in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 4. princip. num. 13. optimè Humada. l. 18. tit. 5. par. 1. in gloſ. 1. fol. 49. Azeued. lib. 1. nouæ recopil. titul. 6. l. 1. ex princi. optimè Lancel. Conrrad. templ. omnium iudic. lib.

4 1. cap. 2. §. 3. num. 15. fol. 103. Vbi etiam numerat regna quæ poſsidet, & etiam Epiſcopatus & Archiepiſcopatus, in quibus Rex noſter Philippus habet tale ius præſentandi, cui addi poſſunt alia regna, quæ ei indies acquiruntur, & alij ſimiliter Epiſcopatus, in quibus tale ius præſentandi habet.

SCIENDVM tamen eſt Chriſtianiſsimum Regem noſtrum, ad huiuſmodi prælaturas nominare poſſe, non quidem quoſcunq; pro captu ſuo (vt inquit Corraſ. in paraph. ſacerd. 4. par. cap. 4. ex num. 3.)

AD TEX. IN CAP. Volumus. 11. quæſt. 1,

COLLECTAN. 51.

SVMMARIVM.

1 *Carolus Magnus An aliquo tempore dominatus fuerit Hiſpanis?*
2 *Genealogia Caroli Magni vſq; ad Philippum II. Regem Hiſpaniarum.*
3 *Ob quam rationem competit regibus Hiſpaniæ, ius præſentandi prælatos, in eccleſiis ſitis in eorum regnis.*
4 *Regna quæ poſsidet inuictiſsimus Rex Philippus II. & Epiſcopatus in quibus habet ius præſentandi.*
5 *An Theologi præferantur Canoniſtis in Epiſcopatibus?*

sed tãto munere dignos, ætate videlicet, doctrina, gradu & moribus idoneos, iuxta Cõcil. Trid. Sess. 22. de refor. c. 2. & licet in quã tum dictum cap. 2. statuit, quòd talis promouendus sit Doctor, id iam esset decretum de iure antiquo, secundum Rebuf. tract. de
5 nominationib. quęst. 1. num. 29. satisfactum tamen est per decisionem dicti cap. 2. quæstioni frequenter agitatæ inter DD. an scilicet Theologi præferantur Canonistis in promotione ad Episcopatus? de qua quæstione agit Abb. in c. 1. n. 9. de consanguin. & affin. Alciat. in rubr. C. de summ. Trin. ex num. 1. Deci. in cap. ne imitaris, in 1. lect. num. 12. de constit. & in cap. clerici, num. 39. in fin. de iudic. Sarmien. de redditib. eccles. 4. par. cap. 6. num. fin. Paul. Fusc. singul. 4. in fin. liter. C. Iacob. Bennius de priuil. Iurisconsul. 2. par. priuil. 25. Rebuf. in concord. in titul. de regia ad prælat. nominat. facien. §. 1. in glos. seu licentiatum, in vers. quero an rex pag 140. latissimè Simanc. de catholic. institut. cap. 25. ex num. 23. Menoch. de arbitrar. cas. 425. num. 25. Euerard. loco ab auctorit. num. 8. Rojas de hæretic. 1. par. num. 389. Sot. de iustit. & iur. lib. 3. quæst. 6. artic. 2. vers. his ergo absolutis, & in lib. 10. quæst. 2. artic. 3. vers. quæ autem scientia. Alphons. Azeued. lib. 2. nouę recopil. titul. 1. l. 4. num. 4. Palat. Rube. in repet. cap. per vestras, notab. 3. §. 26. num. 16. Petr. à Nauarra tom. 1. de restit. lib. 2. cap. 2. num. 165. versic. 10. infero, latissimè Mandos. in regul. cancellar. 16. quæst. 16. Trident. enim Synodus in dict. cap. 2. has ambitiosas altercationes determinat, & non solum ad beneficia curam animarum habẽtia, sed ad Episcopatus regendos, æqualiter Iuris Põtificij peritos, atq; Theologos ipsos, eligi posse decreuit.

AD TEX. IN CAP. Ordinationes. 75. dist.

COLLECTAN. 52.

SVMMARIVM.

1 Sacris ordinibus initiatus extra tempora à iure statuta, aut ante legitimam ætatem, aut ab alieno Episcopo, absq; literis dimissoriis, ipso iure est suspensus, & si ministrauerit in illo ordine efficitur irregularis: cum quo solus Papa dispensat.

2 An taliter ordinatus, si celebrauerit possit absolui ab irregularitate quam contraxit, virtute Bullæ Cruciatæ, vel alterius priuilegij, seu Iubilei.

1 PRO intellectu istius textus & totius tituli de temporib. ordinatio. sciendum est, quod is qui ordinatur ordine sacro extra tẽpora à iure statuta, aut ante legitimam ætatem, aut ab alieno Episcopo, absq; literis dimissoriis, suspensus est ab ordinibus, & si in illo ordine ministrauerit irregularitatẽ contrahit in qua solus Romanus Põtifex dispensat, vt constat ex Extrauagan. Pij II. hodie renouatam à quamplurimis Pontificibus, vt tradit Bernar. Diaz in prax. crimin. cap. 22. Ant. Cordou. in casib. conscien. quæst. 144. versic. mas porque el Papa, Viuald. in candelab. eccles. titul. de sacramen. ordin. num. 37. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 28. num. 36. Simon. Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 30. num. 9. prope finem, & lib. 3. cap. 24. num. 10. versic. tamen hodie. Et supra dictam resolutionem pulchrè referũt & interpretantur Nauar. in manual. latin. cap. 25. num. 70. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæstionum cap. 26. ex num. 18. Gregor. Lopez. in l. 28. tit. 6. partit. 1. in verb. el beneficio. Et plura habes in eius ornatum in 3. par. in collectan. ad clemen. 3. generalem de ætat. & qualitat. & latissimè prosequitur Salzed. in additionibus ad Diaz in prax. crimin. cap. 26. in fol. magn. ex liter. A. vbi etiam ipse refert ex Concil. Trident. Sess. 6. cap. 5. de reformat. Non licere Episcopo, extra suam diœcesim cuiusuis priuilegij prætextu, pontificalia exercere sine ordinarij loci expræssa licentia, & in personas eidem ordinario sub iectas tantùm. Iuxta cuius textus Concilij dilucidationem pulchrè examinat doctissimus Io. Gutierrez, in dict. cap. 26. num. 26. an scilicet licentia & facultas ordinandi à quocunque catholico Antistite in propria diœcesi residenti, ad alium de licentia proprij, ibi pontificalia exercentem extendatur? Elegans tamen extat dubitatio ex Cordoua in dicta quæstione 144. versic. al segundo punto. An confessor electus virtute Bullæ

Bullæ Cruciatæ vel alicuius Iubilei vel priuilegij possit absoluere à supradicta irregularitate, & quidem Sot. in 4. dist. 22. quæst. 3. artic. 1. fatetur virtute facultatis absoluendi à censuris, concessę in dicta Bulla Cruciatę posse irregularem absolui ab irregularitate contracta ex peccato, cum ea irregularitas sit censura, quam sententiam amplectitur etiam Medin. in 1. par. instruct. de confess. cap. 11. §. 9. versic. para mas claro, aduersus quos nimis pugnat textus in cap. quærenti, de verb. signific. vbi appellatione censuræ non continetur irregularitas. Pro veritate tamen istius dubij est consulendus Nauar. in manual. latin. cap. 27. num. 194. vers. quarto quòd, & optimè in num. 250. Ludo. de Beja in respons. cas. conscien. cas. 17. iuxta finem. Lelius Zechus de casib. reser. cas. 1. num. 40. versic. nullus autem, Sot. lib. 5. de iustit. & iur. quæst. 1. artic. 4. versic. quapropter, Pedraz. in sum. lib. 2. cap. 4. in princip. Emanuel. Rodrig. in explicat. Bullæ Cruciatæ §. 9. ex num. 60. & 64. pulchrè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. cap. 3. Ant. Bernad in sum. cap. 35. num. 100. Ludouic. Lopez in instruct. conscien. 2. par. cap. 92. versic. at vt ab irregularitate. Viuald. in candelab. eccles. 2. par. titul. de dispensat. quoad fratres num. 342.

AD TEX. IN CAP. Quadragesima, de consecr. distin. 5.

COLLECTAN. 53.

SVMMARIVM.

1 De essentia ieiunij est prãdere semel in die.

2 Collatio serotina fieri potest in diebus ieiunij, etiam citrà sitim, dummodo moderatè fiat, & non in quantitate excessiua.

3 De ieiunio Quadragesimæ & eius institutione.

1 IBI, *præter dies Dominicos.* Colligitur ẽx his verbis de essentia ieiunij esse semel tantum prandere in die: vt referunt Abb. in rubr. de obseruat. ieiun. num. 3. Caietan. in sum. verb. ieiunium, in versic. vnica demum comestio, Couar. lib. 4. variar. cap. 20. num. 11. Tabiens. in sum. verb. ieiunium num. 3.

2 & ibidem Angel. etiam in num. 3. Et quamuis hoc sit verum nihilominus licitum est ieiunantibus iuxta cuiusq; prouinciæ consuetudinem, etiam citra sitim, ientaculum siue potum serotinum sumere, vt tradit Abb. in dict. num. 3. Nauar. in manual. latin. cap. 21. num. 14. Medina. 1. par. instruct. de confess. cap. 14. §. 10. versic. sigue se mas, fol. 70. Caietan. supra in versic. sumere verò, & optimè in 2. 2. quæst. 147. artic. 6. Armil. in sum. verb. ieiunium num. 1. ad finẽ, Syluest. verb. ieiunium num. 10. Anton. Bernad in sum. cap. 22. num. 7. vers. lo mesmo, latè Ludouic. Beja in respons. cas. conscien. cas. 3. ex principio. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 1. cap. 62. ex num. 25. & 36. Medina C. de ieiunio, in cap. de his, per quæ ecclesiasticum ieiunium soluitur, in vers. similiter si vigeat fol. 144. Honcala in tractat. de ieiuniorum obseruatione, col. 3. vers. sy mpoſium autem, Couar. lib. 4. variar. cap. 20. num. 11. versic. de illo verò. Qui intelligunt hoc procedere, modo dictum ientaculum fiat moderatè, neq; fraus legibus ieiunij irrogetur: ex quibus mihi satis dubia videtur opinio Bartholom. Medinæ in dict. §. 10. vers. de donde se sigue, vbi asserit quòd quis potest in vigilia Natiuitatis Domini collationem sumere cũ variis fructibus, etiã immoderatè & in quantitate excessiua: pro veritate tamen erit consulendus Pedraz. in sum. in 3. præcepto Decalog. vers. notando bien estas palabras, fol. 32. Ant. Bernad in dict. cap. 22. n. 23. Lud. Beja in dicto cas. 3. pag. 7. Nauar. in manual. latin. cap. 21. num. 15. Tabiens. verb. ieiuniũ, num. 12. Huiusmodi autem ientaculum vel collationem manè sumere, & prandium differre in vesperinum tempus, non licet, nisi causa medicinæ, debilitatis, complexionis, vel necessitatis fiat: vt colligitur ex Armil. in dict. verb. ieiunium num. 1. in fine. Nauar. dict. cap. 21. num. 14. vers. non licet differre, Caietan. in dicto verb. ieiunium, versic. verum serotinum: & hoc modo sunt intelligẽda quæ tradit Ludouic. Beja in dicto casu 3. vers. ad id autem.

3 *IBI, quem Saluator noster.* Ex his verbis plures maximę auctoritatis viri, quadragesimę ieiunium à Christo fuisse institutum

con-

constanter asseuerarũt, vt obligatio ad illud non tantum ex humano præcepto pendeat, sed ex diuino: pro vera tamen resolutione est consulendus Couarru. lib. 4. variar. capit. 20. numer. 4. Polydor. Virgil. de rerum inuentor. lib. 6. cap. 3. Medin. C. de ieiunio, in cap. de institutione ieiunij fol. 134. Honcala in tract. de ieiuniorum obseruatione, ex col. 4. versic. iam verò. Ioan. Pined. in 2. par. de la agricultura christiana dialog. 29. §. 23. versic. vna cosa dize, Francis. Ortiz in lib. jardin de amores sanctos, tract. 1. cap. 15. vers. y tambien porque, fol. 29. Alphons. Castr. lib. 8. aduers. hæres. verb. ieiunium, in 2. hæresi, versic. nam de quadragesima, col. 568. Angel. & Tabiens. in sum. verb. quadragesima, Petr. Gregor. syntagm. iur. 1. par. lib. 2. cap. 18. num. 9. pag. 86. Petr. Canisius in doctrina christia. titul. de ieiunio, ex num. 20.

AD TEX. IN CAP. Laico. 2. quæst. 7.

COLLECTAN. 54.

SVMMARIVM.

1 *An & quando laicus accuset clericum criminaliter, vel sit testis idoneus contra eum?*

2 *Corpore vitiati, & qui clerici esse non possunt, An sint testes idonei contra clericum?*

1 AN & quando laicus accuset clericum criminaliter, vel testis sit idoneus contra eum: tradit Foller. in prax. canonic. in 2. par. prefat. cap. 4. num. 43. & in cap. 30. ex num. 9. Bonacos. commun. opin. crimin. verb. laicus non potest accusare clericum, pag. 457. Bernard. Diaz in prax. cap. 120. vbi Salzed. in addition. in litera A. Dueñas regul. 315. Michael. Grass. lib. 2. com. cap. 17. quæst. 31. Azeued. lib. 3. nou. recopil. titul. 9. l. 6. num. 3. Paul. Fusc. singul. 2. literæ L. Ioan. Rojas singul. 118. & in singul. 120. Decius in cap. at si clerici num. 67. de iudic. latè Mascard. vol. 2. de probationib. conclus. 962. Ioan. Segura Daualos in direct. iudic. eccleiast. for. 2. par. cap. 2. num. 25. Didac. Perez lib. 1. titul. 3. l. 1. pag. 60. versic. laicus præterea cõtra clericum, Felician. de censur. titul. de depositi. & degrad. cap. 21. versic. similiter quoque, pag. 373. Sebast. Medices tract. de diffinitionib. 1. par. quæst. 8. num. 3. Hyppolit. singul. 98. laicus. Couar. in prax. cap. 18. num. 2. Nepos de Monte Albano, tract. de testib. num. 153. Stephan. Aufred. in tract. de testib. num. 61. Paul. Fusc. singul. 31. literę C. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 14. num. 21. & in quęst. 24. num. 10. Lambertin. de iure patro. lib. 3. in 3. artic. 2. quęstionis principal. num. 2. fol. 2. Campeg. de testib. reg. 98. Marant. de ordin. iudi. 4. par. ex num. 45. in fin. pag. 76. Menchac. de succes. creat. lib. 3. §. 22. num. 73. Iacob. Nouel. in prax. crimin. §. de testibus in materia criminali, num. 23. pag. 539. Lib. 10. reg. iur. ciuil. & põtif. pag. 598. verb. laicus non admittitur. latè Ioan. Crot. tractat. de testib. 3. par. ex num. 54. vbi Pet. Moncada in additio. in litera S. Bolsius in prax. titul. de oppos. contra testes num. 91. Rebuf. de reprob. test. ex num. 321. Alphõs. Vilaguta in prax. crimin. lib. 1. tit. de accus. c. 2. cõclus. 13. & lib. 8. tit. de testib. c. 1. conclus. 1. & concl. 20. & facit ad hoc tex. & ibi not. in cap. de cętero, de testib. Ant. Scap. de iure non script. lib. 1. cap. 9. ex num. 14. vbi
2 in num. 4. dicit, quòd nec corpore vitiati & qui clerici esse non possunt, non sunt idonei testes contra clericum; de quo etiam est videndus Hyppolit. de singul. 379. Anton. Scappus in dict. lib. 1. cap. 11. num. 7. Francis. Viuius lib. 2. comm. opin. 290. id tamen quo modo procedat, declarat Couar. in prax. c. 18. num. 2. & Didac. Perez lib. 1. titul. 3. l. 1. pag. 60. col. 2. versic. irregulares, bigami, vel corpore vitiati.

AD TEX. IN CAP. Pro obeuntibus. 13. q. 2.

COLLECTAN. 55.

SVMMARIVM.

1 *Suffragia per viuos exhibita, prosunt existentibus in purgatorio.*

2 *An Bulla Cruciatæ suscepta pro defuncto, ab*

ab existente in peccato mortali, prosit defuncto?

1 COLLIGE, fidelium suffragia si fiant pro defunctis existentibus in purgatorio, eis quidem prodesse: ita vt ex lege iustitiæ satisfaciant pro temporali pœna, quam in eo loco animę pati debẽt in satisfactionem, quæ non fuerat plenè in hoc seculo corporis labore consummata: vt pulchrè probat Couar. in cap. alma mater. 1. par. §. 5. num. 11. latissimè Dominic. Soto in 4. distin. 45. quęst. 2. ex artic. 1. Emanuel Rodriguez in explicat. Bullæ defunct. in procem. vbi etiã Ioan. Garnica ex fol. 49. pulchrè Petr. Canisius in Doctrin. christian. titul. de satisfactione. §. 9. ex pag. 281. optimè Honcal. tractat. de exequiis pro defunct. celebran. fol. 63. latè Nauar. in §. in Leuitico, notab. 22. ex num. 16. latissimè Alphons. Castr. lib. 14. aduersus hæres. verb. suffragia defunctorum. Gulierm. Durand. in rational. diuinor. officiorum lib. 7. cap. 35. num. 19. Sebast. Medic. in sum. omnium hæres. 1. par. verb. purgatorium, & in verb. suffragia defunctorum. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de purgator. ex num. 10. Quod quidem verum esse satis probatur ex 2. Machabæor. cap. 12. vbi oblatum fuit sacrificium pro mortuis: Sancta, inquit, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluãtur, à peccatis inquam, id est, à pœna temporali, quã pro peccatis animæ patiuntur in purgatorio, secundum D. Augustin. lib. de cura pro mortuis agenda cap. 1. & pulchrè de ciuit. Dei lib. 21. cap. 13. & facit cap. animæ defunctorum 13. quęst. 2. & est verè catholica conclusio, quę aduersus hęreticos probatur multis auctoritatibus, quas de suffragiis & purgatorio tradiderũt Doctores supra allegati, & Michael. Medin. Anton. Cordoua, & alij catholici qui nostra ætate contra pestilentissima Lutheri dogmata de indulgentiis scripserunt.

2 QVAERIT tamen Guilierm. Durand. in rational. diuinorum officior. lib. 7. cap. 35. ex num. 21. & Viual. in dict. num. 10. versic. immo nota. An suffragia facta ab existente in peccato mortali prosint mortuis; cuius dubij occasione disputari solet à nostris, An Bulla Cruciatę susceptа pro defuncto, ab existente in peccato mortali, prosit defuncto, pro quo est consulendus Ioseph. Angles flor. theologicar. in quæst. de indulgent. ex pag. 23. Soto in 4. distin. 45. quæst. 2. artic. 3. ad fin. versic. sed vnum est hic. Felin. in sermo. de indulgen. num. 4. col. 8. Nauar. in §. in Leuitico, notab. 22. ex num. 30. Emanuel Rodriguez in explicat. Bullę Cruciatæ §. 8. dub. 8. versic. lo tercero fol. 62. & in Bull. defunct. §. vnic. dub. 6. vers. aduierto fol. 162. vbi etiam Io. Garnica fol. 53. versic. han tambien de aduertir.

AD TEX. IN CAP. Esau. 86. distin.

COLLECTAN. 56.

SVMMARIVM.

1 *Venatio aut est oppressiua, arenaria, saltuosa, aut adulatoria.*

2 *Princeps regulariter venationem prohibere, aut interdicere non potest.*

3 *Princeps ex iustissimis causis venationem prohibere potest, & quæ iste causæ sint.*

4 *Domini terrarum acquirunt quasi possessionem prohibendi venationem per proclamata pœnalia subditis venantibus imposita, vbi subditi tali prohibitioni acquieuerint.*

5 *Domini terrarum prohibentes venationes tenentur ad restitutionem damni illati particularibus, ex multitudine animalium quæ poterant venatione perire.*

6 *Venatio capta in loco prohibita, an in foro conscientiæ debeat restitui?*

7 *Esau sanctus fuit, quando non erat venator.*

8 *Clericis & monachis, venatio prohibita & interdicta est.*

9 *Clerici vel Episcopi venatores qua pœna puniantur?*

10 *Clerici, licet contra prohibitionem, venationi operam dederint, capta tamen in foro conscientiæ restituere non teneantur.*

11 *Laicis tempore ieiunij & Quadrageſimæ venatio prohibita eſt, licet capta eo tempore reſtituere non teneantur.*

12 *Clericis quare venatio & nõ piſcatio prohibita ſit, traditur remiſſiue.*

13 *Cuſtodes montium, quibus ſub iuramento eorum cuſtodia commiſſa eſt, An poſſint cum aliquibus diſſimulare, vel ſi accepta pecunia id fecerint teneantur ad ipſius reſtitutionem?*

14 *Cuſtodes montium An peccent abſcondendo ſe à venatoribus, vt facilius loca prohibita ingrediantur, vt eos puniri faciant?*

1 VENATIONVM quatuor à Doctoribus, & ab aliquibus tres conſtituuntur ſpecies, ſcilicet, oppreſsiua, adulatoria, arenaria, & ſaltuoſa: vt tradunt gloſ. 1. in cap. qui venatoribus 86. diſtin. & gloſ. verb. voluptate in cap. 1. de clerico venat. Didac. Perez lib. 2. tit. 22. l. 1. pag. 422. col. 2. ad finem. Chaſſen. in conſuetud. Burgund. rubr. 13. §. 7. num. 8. & in cathalog. glor. mund. 11. par. conſiderat. 50. in princip. Sebaſtian. Medic. ſumm. peccat. 2. par. titul. 7. quæſt. 31. verſic. & nota quòd eſt triplex. Petr. à Nauar. tom. 2. de reſtitutione lib. 3. cap. 1. ex num. 288. Franciſ. Marcus deciſ. 529. 1. par. ex num. 1. quas optimè declarat Menoch. de arbitrar. caſ. 413. ex num. 3. Sebaſt. Medices in tract. de venatio. piſcatio. & aucupio. 1. par. queſt. 1. Abb. in cap. 1. nu. 1. de cleric. venat. Pet. Gregor. in ſyntagm. iuris lib. 39. cap. 10. ex num. 1. Summiſtæ omnes in verb. venatio, in principio.

2 AN autem venatio ipſa poſsit prohiberi? regulariter tenendum eſt negatiuè, libertas ſiquidem venandi eſt de iure naturali ſeu gentium. l. 1. in fin. cum duabus ſequentibus, de acquirend. rerum domin. §. feræ. inſtit. de rerum diuiſ. & ideò prohiberi venatio non poterit. l. iniuriarum. §. finali. ff. de iniuriis, Deus enim homini dedit dominari piſcibus maris, volatilibus cœli, atque vniuerſis animantibus quæ mouentur ſuper terram, Geneſis cap. 1. Leuitic. cap. 11. & tradunt Tiraquel. de nobilit. cap 37. num. 150. Chaſſen. in conſuetud. Burgund. rubric. 13. §. 7. numer. 2. Franciſ. Marc. dicta deciſ. 529. num. 14. optimè Natta conſil. 375. ex num. 1. & cõſil. 522. num. 5. & conſil. 604. num. 1. Roland. conſil. 9. volum. 2. ex num. 1. Couar. reg. peccatum. 2. par. §. 8. num. 1. Quintil. Mandoſ. de inhibitionib. ex quæſt. 62. Ant. Cordou. tractat. caſ. de conſcien. q. 119. verſic. el tercero pũto. Aymon. conſil. 314. n. 3. verſic. itaq; non obſtat, Didac. Perez lib. 2. titul. 22. l. 1. pag. 423. verſic. poſſet etiam. Medin. C. de reſtit. queſt. 12. in princi. verſic. & dicendum. Ant. Sçappus de iure non ſcript. lib. 2. cap. 33. ex princip. Volum. 1. opin. pag. 339. verb. venatio inter ea ponitur.

3 EST tamen verum, principes iuſtis de cauſis poſſe venationem prohibere, inferioreſq; teneri ad parendum huic mandato, & quæ ſint iuſtæ cauſæ, conſtat ex Natta conſil. 604. ex num. 2. Cordoua dicta quæſt. 119. ex princip. Guilherm. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, verb. & vxorem nomine. Adel. ex num. 338. Medin. C. de reſtitution. quæſt. 12. verſ. eſt inſuper, Couar. regul. peccatum 2. par. §. 8. num. 1. verſic. nihilominus. optimè Didac. Perez ſupra pag. 423. verſ. at his non obſtantibus, Nauar. in manual. latin. cap. 17. num. 120. verſic. & non poteſt iuſtè. & in num 124. verſic. notandum tamen eſt. Domin. Sot. lib. 4. de iuſtit. & iur. queſt. 6. artic. 4. verſic. nihilominus verò. optimè Petr. à Nauarra tom. 2. de reſtitut. lib. 3. cap. 1. ex num. 278. Franciſ. Marc. in dicta quæſt. 529. num. 15. Natta cõſil. 375. num. 10. & Forus 2. regni Aragon. in titul. de la prohibicion de las caças, & for. 1. de venatio. leporum. Ludo. Lopez 1. par. inſtruct. conſcien. cap. 147. ex principio. Sebaſtia. Medices de venation. 1. par. quæſt. 5. & quæſt. 11.

4 IMMO etiã domini terrarũ ſiue magnates & optimates regni, ſi ſubditis venationẽ per proclamata pœnalia prohibeãt, & ſubditi non cõtradixerint, ſed acquieuerint prohibitioni per longa tẽpora, ipſi domini in futurum quaſi in poſſeſsione prohibendi venationem ex præſcriptione conſtituuntur: ex Chaſſen. conſuetud. Burgund. rubr. 13. §. 7. num. 4. Franciſ. Marcus ſupra num. 15. Grammat. deciſ. 67. ex num. 12. Didac. Perez dicta pag. 423. verſic. negandum tamen non eſt. Balb. de præſcript. 5. quæſt. 5. par. princi. n. 4. Mandoſ. de inhibition. quæſt. 62. ex num. 6. Ludouic. Lopez in dicto cap. 147. ex verſic. de magnatibus. Ant. Scapp. de iure non ſcript. lib. 2. cap. 33. ex num. 7. Aymon. conſil. 658. ex num. 1. Roland. conſil. 9. ex num. 13. volum. 2. latè Natta conſil. 522. ex num. 1.

5 DAMNVM verò quod ſequitur per prohibitionem venationis ex multiplicatione animalium, dominus prohibens, vaſſallis damnificatis in ſuis poſſeſsionibus reſtituere tenebitur: vt tradit Cordou. in dicta quæſtione 119. verſic. el quarto punto, Nauar. in manual. latin. cap. 17. ex num. 120. verſic. 25. qui venatum. Ludouic. Lopez ſupra, verſic. quinto dicitur, & in capit. 148. ex princip. Sebaſtianus Medices de venationib. 1. par. queſtion. 19. num. 2. Didac. Couar. in regula peccatum 2. par. §. 8. num. 11. vbi etiam tradit in num. 12. hoc damnum qualiter eſtimari debeat: pro quo etiam eſt videndus Cordoua dicta quæſtione 119. verſic. el ſeptimo punto es, Ludouic. Lopez in dict. cap. 148. ex colum. 915. verſic. reliqua verò.

6 AN autem capta per venationem in loco prohibito, reſtitui in foro conſcientię debeant, dicendum eſt quod ſic, quãdo animalia ipſa in certo loco eſſent incluſa, neq; ſuã naturalem libertatem haberent eundi quò vellent, cõtra domini voluntatem, vt exemplum cõſtitui poteſt in apibus, quæ in alueo continentur, & in columbis quæ in columbario concluduntur, & in animalibus incluſis in viuariis, leporariis, piſcinis, aut ſtagnis, huiuſmodi enim, qui acceperit contra domini voluntatem furtum committit, & tenebitur reſtituere: pro veritate tamen eſt videndus Medin. C. de reſtitutio. quæſt. 12. verſic. quibus præmiſsis, & in verſic. eſt itaque reſolutio. Couar. dicto §. 8. num. 14. verſicul. ſecundo hinc colligitur, Cordoua dict. quæſtione 119. punto ſexto, verſic. y lo ſegundo, Dominic. Sot. de iuſtit. & iur. lib. 4. quæſt. 6. artic. 4. verſic. quando verò, Petr. à Nauar. de reſtit. tom. 2. lib. 3. cap. 1. num. 277. optimè Sebaſt. Medices, de venation. 1. par. ex queſt. 7. Franciſ. Marc. in dict. queſt. 529. num. 17. optimè Rolan. conſil. 9. volum. 2. ex num. 19. Natta conſil. 375. num. 8. in fin. Didac. Perez lib. 2. titul. 22. l. 1. pag. 424. ex principio, Couar. in dict. §. 8. num. 5. & optimè in num. 14. latè Ludouic. Lopez, 1. par. inſtructor. conſcien. cap. 148. verſic. prima concluſio, ex colum. 910.

7 CAETERVM quia textus noſter ait, quòd Eſau venator erat, quoniã peccator erat: addit gloſ. 1. id intelligi dũ venator per mãſit, ne obiiciatur illud de B. Euſtachio, qui licet venator fuerit, ſanctus tamẽ fuit, quod intelligendũ venit peracta iam pœnitẽtia, vt declarat Franciſ. Marc. in dicta deciſ. 529. ex num. 7. Pet. Gregor. in ſyntagm. iur. lib. 39. cap. 10. num. 13. poſt peractam enim pœnitentiam, eccleſia peccatores non deſpicit, vt in cap. ferrum. diſtin. 50. relato à gloſ. 1. hîc, ſic enim eccl. ſia, à meretricibus aliiſq; peccatoribus pœnitẽtibus, decimas & oblationes recipit, vt in gloſ. verb. dona, in cap. oblationes, 90. diſtin. & facit textus in cap. decimæ, in fin. verſic. peccatorum deſiderat indulgentiam promereri. 16. quæſt. 1. & tradit Abb. in cap. ex tranſmiſſa num. 3. de decimis, vbi Innocen. & Cardin. num. 1. verſ. quarto quæro, Lambertin. de iure patronat. lib. 1. par. 1. artic. 10. in 8. quæſt. principal. num. 13. Tindar. de decim. ex num. 51.

8 CLERICIS verò & Epiſcopis venatio interdicta & prohibita eſt, ex textu in cap. 1. de cleric. venat. cap. 1. 34. diſtin. non enim bonum eſt ſumere panem filiorum & dare canibus: quod quidem intelligendum eſt, niſi id, cauſa recreationis honeſtę, vel ex neceſsitate, vt ſuam ſanitatem defendant, fiat, quibus caſibus aliquando licita & permiſſa eſt venatio, cum retibus, & laqueis, & etiã canibus, ſi cum modeſtia & ſilentio fiat: vt ex Abb. in cap. 1. de cleri. venatio. & ex Summiſtis in verb. venatio, optimè declarat Menoch. de arbitrar. caſ. 413. num. 13. & 16. Angel. in ſumm. verb. venatio. verſic. clericis verò, & ibidem, Tabienſ. in verſic. clericis, & Sylueſt. in verſ. clericis autem. Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 61. num. 6. Didac. Perez lib. 2. titul. 22. l. 1. pag. 423. in principio, Petr. à Nauarra, dict. cap. 1. num. 289. Medin. C. de reſtitut. queſt. 12. colum. 1. verſic. quamquam, Tiraquel. de nobilit. cap. 37. num. 148. Franciſ. Marc. ſupra num. 9. Sebaſtia. Medices de venat. 1. par. quæſt. 8. ex num. 17. & idem in monachis eſſe, tradit Medin. ſupra. Natta conſil. 604. ex num. 2. Franciſ. Marc. ſupra num. 11. Mandoſ. de inhibition. quæſt. 62. n. 4. Iaſ. conſil. 119. vol. 4. num. 7. Medices in ſum. peccat. par. 2. tit. 7. quæſt. 31.

9 QVA autem pœna clerici & Epiſcopi venato-

venatores puniãtur: concludendum est Episcopum tribus mensibus à cõmunione, presbyterum verò duobus, & diaconũ ab omni officio suspendi debere, vt in cap. 1. & cap. 2. de cleric. venat. vbi Abb. in fin. Menoch. dicto cas. 413. num. 17. Francis. Marc. supra num. 9. Sebastia. Medices de venationib. 1. par. quæst. 8. num. 1. & quæst. 9. num. 5. Medin. dicta quęst. 12. colum. 1. Bernard. Diaz in dict. cap. 61. num. 1. Petr. Gregor. in syntag. iur. lib. 39. cap. 10. num. 14. Caietan. in sum. verb. venatio. in versic. secundo ex conditione.

10 CLERICI verò, licet contra prohibi- 14
tionem venationi operã dederint, capta tamen in foro conscientiæ restituere non tenebuntur, vt optimè tradit Couar. in dicta regul. peccatum. 2. par. §. 8. num. 3. Medices de venatio. 1. par. quæst. 3 num. 14. & quæst. 7. num. 12. Petr. à Nauar. dict. cap. 1. ex num. 290. Menoch. dict. cas. 413. num. 19.

11 LAICIS etiam tempore ieiunij & quadragesimę venatio prohibita est, cap. anputatis. 86. distin. eo enim tempore in ecclesia homines conueniri debent argumento textus in can. non oportet. 33. q. 4. & facit illud, aduenerunt dies pœnitentiæ, ad redimenda peccata, & saluandas animas, immutemur habitu in cinere, & cilitio, ieiunemus & ploremus ante Dominum, emendemus in melius quod ignoranter peccauimus. Licet laici eo tẽpore, venationi operã dãtes, capta restituere nõ teneantur, vt tradit Couar. vbi supra num. 3. Sebast. Medices de venatio. 1. par. quæst. 3. num. 12. & quæst. 7. num. 13. & quęst. 11. ex num. 2. Petr. à Nauarra de restit. tom. 2. lib. 3. cap. 1. num. 289. & Summistę in verb. venatio.

12 QVARE autem clericis venatio non autem piscatio interdicta sit, vt sentit glos. 2. hîc, tradit Menoch. dict. cas. 413. num. 20. Francis. Marc. dict. decis. 529. num. 10. Natta consil. 604. num. 3. & vndecim notandæ rationes assignantur per Sebastia. Medic. de venat. 1. par. quæst. 8. cum sequentib.

13 DE custodibus verò montium quibus eorum custodia sub iuramento cõmissa fuit, An teneantur semper & in omni casu ad id quod iurarunt, an verò possint cum aliquibus dissimulare, dissimulante sq; teneantur vero domino montis aliquid restituere, vel si pecunia corrupti id fecerint, ad ipsius pecuniæ restitutionẽ, & cui teneantur? videndus est omnino Medin. C. de restitut. quæst. 12. versic. alia hinc, qui optimè distinguit Anton. Cordou. quæst. 66. Ludouic. Lopez 1. par. instruct. de conscien. cap. 48. col. 913. versic. secundo quòd. Nauar. manual. latin. cap. 17. num. 122. & cap. 25. num. 34. Sot. de iustit. & iur. lib. 4. q. 6. art. 4. vers. præterea, Medin. 1. par. instruc. de confess. cap. 14. §. 30. versic. de aqui se sigue fol. 112. Sylvest. verb. restitutio. el. 3. num. 5. vers. septimum custodes. Sebastia. Medic. in sum. peccat. 2. par. titul. 7. quæst. 31. versic. septimo.

AN autem custodes montium peccent, à venatoribus se abscondentes, vt ingressos intercipiant, aut puniri faciãt, tradit Medin. dicta quæst. 12. versic. si denique vbi resoluit peccare, licet aliter distinguens eam opinionem duram dicat Nauar. dict. cap. 17. num. 124. Cordoua dict. quæst. 66. vers. mas el daño, Ludou. Lopez ex dicta col. 913. vers. ex quo sequitur.

AD TEX. IN CAP. Inolita. 11. q. 1.

COLLECTAN. 57.

SVMMARIVM.

1 *Clerici sunt exempti à iurisdictione iudicis secularis, nec valet consuetudo in cõtrarium, etiam si sit longissimi temporis.*
2 *Clericus vel laicus qui clericum conuenit, & trahit coram iudice seculari, est excommunicandus, & perdit causam: & cui applicetur?*
3 *Quis sit iudex competens ad declarandum supradictæ causæ amissionem?*

QVIA clerici omni iure sunt exẽpti à iurisdictione seculari, vt tradunt Gabr. Saray, in additionibus ad Roman. singul. 414. Rolan. cõsil. 4. vol. 1. ex num. 7. Ioseph. Angles flores Theologic. in quæst. de sacramẽto ordin. pag. 370. in fin. latè Petr. Rebuf. in rubric. de protectio. concordat. ex pag. 813. in principio, Nauar. in cap. nouit, notab. 6. num.

numer. 6. de iudic. Burs at. consil. 93. numer. 26. Felin. in capit. si quis, numer. 1. de maior. & obedien. textus in capit. quamquam, de censib. in 6. Menchac. de succes. creat. §. 22. numer. 58. Ferdinan. Loazes, de matrimon. Reg. Angliæ, dub. 2. numer. 11. Ioan. Gutierrez, in repetit. l. nemo potest, numer. 109. Borgnin. decis. 28. num. 128. par. 2. pulchrè Camil. Borrel. in additionibus ad Bellug. in specul. princip. rubric. 11. §. videndum, in litera G. Volum. 1. commun. opinion. pag. 26. verb. clerici à potestate, optimè Dominicus Sot. in 4. dist. 25. quæst. 2. articul. 2. Valasc. consult. 100. numer. 1. & 8. Borgnin. in repertor. 1. par. in verb. laicus. Francis. Vivius, lib. 1. commun. opinion. 106. numer. 1. pagin. 96. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 1. capit. 1. ex numer. 1. & in capit. 2. numer. 1. Carol. Grassal. regal. Franc. lib. 2. iur. 17. latissimè Didac. Couar. in practic. capit. 31. ex numer. 1. optimè & latissimè Michael. Salon. in 2. 2. quæst. 66. articul. 1. controuers. 1. ex column. 1361. Ideò clerici conueniri non possunt coram iudice seculari, ex Hypp. de Marsil. singul. 694. Paul. Fusc. singul. 92. literæ C. Ioan. Gracian. regul. 9. Rolan. consil. 23. volum. 2. ex numer. 7. & consil. 12. volum. 2. ex numer. 35. Alexand. consil. 8. volum. 1. numer. 1. Bernard. Diaz regul. 92. Socin. regul. 80. D. Hieron. Portol. in schol. ad Molin. in §. clericus, numer. 11. Dominic. Sot. in dicta quæst. 2. articul. 2. versicul. sed dubium est vtrum. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 36. numer. 2. doctissimus ac omni laude dignissimus, Reuerendissimus Dominus Episcopus Vestanus, ac Decanus Ecclesiæ Valentin. D. Ioseph. Stephan. de potestat. coact. Romani Põtificis, capit. 11. ex numer. 10. Petrus Rebuf. in dicta rubric. de protect. concordat. pagin. 814. versicul. immò etiam clericum. Quòd in tantum est verum, quod non valet consuetudo etiam centum annorum, vel longioris temporis disponens, vt clerici coram iudicibus laicis in ciuilibus vel criminalibus conueniatur, quia cum sit contra ius diuinum nullo tempore firmari potest, vt tradit Petrus Rebuf. supra pagin. 819. versicul. tertiò infertur. Aufred. ad Capel. Tholos. decis. 126. Roland. consil. 12. volum. 2. ex numer. 43. & consil. 23. volum. 2. num. 9. Didac. Couar. in dicto capit. 31. numer. 5. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 85. priuileg. Caballin. in milleloq. 844. per textum in capit. clerici de iudic. Iulius Clar. in dicto §. final. quæstion. 36. numer. 3. Rolan. consil. 4. volumin. 1. numer. 13. Roch. de Curt. in capit. final. de consuetud. fol. paru. 51. in colum. 4. versicul. propterea. Et vsque adeò verum est, quòd clerici non possunt conueniri coram iudice laico, quòd hoc procedit etiam clericis consentientibus ac etiam Episcopo consentiente, vt tradit Nicol. Boer. ad consuetudin. Bituricen. titul. de iurisdiction. omnium iudic. §. 21. per textum in capit. diligenti, vbi scribentes, & in capit. significasti, de foro competent. Socin. regul. 80. verb. clericus. Roland. consil. 4. volumin. 1. numer. 10. Capel. Tholos. decis. 126. Roland. consil. 12. volumin. 2. ex numer. 35. Albertus 3. par. statutor. quæstion. 42. Robert. Marant. de ordin. iudic. 4. par. distin. 11. numer. 2. versicul. immò etiam. Lælius de Zanch. supra, priuileg. 87.

2 ET hinc quidem est, quòd clericus vel laicus qui clericum conuenit, & trahit coram iudice seculari, excommunicandus est & causam perdere debet, vt eleganter decidit iste textus, & tradunt hic Archidiac. & Turrecremat. numer. 1. & facit optimus textus in authentic. statuimus. C. de episcop. & cleric. vbi Bald. numer. 1. & Paul. de Castr. numer. 5. Marant. vbi supra, ex numer. 2. Aufred. tractat. de potestat. secul. super eccles. person. regul. 2. numer. 24. Roland. consil. 23. volumin. 2. ex numer. 14. optimè Speculator. lib. 2. partic. 1. titul. de competentis iudicis additione, ex numer. 23. & tradit textus in capit. si diligenti, vbi glos. verbo, causam perdant, de for. competent. & ibi Ancharran. numer. 10. Antonius, numer. 20. Socin. ex numer. 24. & optimè Abbas, numer. 6. & ex numer. 18. Roman. consil. 379. numer. 39. Roland. consil. 16. volumin. 4. numer. 14. Villalob. in commun. opinion. verbo, clericus, numer. 97. Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in specul. Principum, rubric. 11. in §. viso, in litera I. Et ista causa, vt dicũt DD. debet applicari ipsi reo conuento, seu cedit eius lucro, vt tradunt Speculator, in dicto titul. de competentis iudicis addit. in principio. numer. 25. Archidiac.

num.1. & Turrecrem.num.1. in hoc textu, Roland.in dicto consil.23.volum.2.num.14, Turrecremat.in capit.placuit, numer.4.11, quæst.1.glos.verb.causam perdant, in dicto capit.si diligenti,& ibi Anchar.num.4.

QVOD ampliá procedere etiam si actor qui traxit clericum coram seculari sit victus,& succubuerit,quia malam fouebat causam, quia nihilominus tanti condemnandus est quantum valebat ipsa causa, ita tradit Socin. in dicto capit. si diligenti, num.25.versic. & prædicta, de for. compet. quod dicit esse notandum nec reperisse scriptum à Doctoribus, sed certè idē ante eum tenuerat Archidiac. in dicto capit. placuit, numer. 1. & clariùs Turrecremat.ibid. numer. 4.11. quæst.1. Et in tantum est verum, quòd perdere debet causam,quod hoc procedit etiam si actor velit ante sententiam ab actione intentata discedere & desistere, nam nihilominus condemnabitur & declarabitur causam amisisse; verbi gratia, comparet clericus coram seculari iudice citatus, & petit ab illo pronuntiari actorem cecidisse à iure suo propter huiusmodi vocationem clerici ad tribunal laici, replicat actor quod vult desistere,& quod non intendit eo ram eo iudice laico vltra procedere,nihilominus condemnabitur ad amissionem causæ, quia per solam vocationem ad iudicium seculare, in hanc pœnam incidit neq; potest hoc pœnitentia purgari, quia est ius parti quæsitum,ita ait Bal. in authen. statuimus, numer.1.& Paul. de Castro, numer.5. C,de episcop.& cleric.vbi Paul. dicit Doctores ita tenere, & huius opinionis videtur esse glos.1. hic,vbi etiam Archidiac.numer.2.& clarius Turrecremat. numer.2. & sentit idem subobscurè Ancharran. in dicto capit.si diligenti, numer.4. versicul. ad propositum, & quos citat ibid. Socin. numer. 23. qui dicit hunc articulum esse valdè dubium propter varietatem opinionū,quæ in ipso reperiuntur, vt liquet ex glos. verbo,causam perdant, in dicto capit.si diligenti, quæ refert varias opiniones, an hoc casu ante litis contestationem liceat pœnitere absq; amissione causæ? & easdem opiniones reassumunt,ibi Ioan. Andræas,& Anton. numer.22. Panorm. numer. 19. Socin. numer. 23. qui tamen inter se dissidere videntur nec satis in vnum conueniunt, neq; satis declarant quæ in hoc casu sit communis opinio. Ego tamen ab opinione Bald.supra relata,recedendum non existimo,quam de iuris rigore veriorem existimant Socin. & alij vbi supra, licet dicant contrariam opinionem de æquitate quadam procedere.

ILLVD tamen non est omittendum, quòd actor non perdit in hoc casu huiusmodi causam ipso iure,sed per sententiam, vt declarat glos.verb.causam perdant, in dicto capit.si diligenti, vbi Ancharran. ex num. 10. Anton.de Butr. ex numer.20. Abb. numer.18.Socin.numer.26. Villalob. in commun.opinion.verb.clericus,numer.97.Speculat.in dicto tit. de competen.iud.addit. in princip.numer.25.Rolan. in dicto consil.23. volum.2.num.14.Roman.consil.369. num. 39. Archidiac. hic,numer.2.in fin. & etiam Turrecremat.numer.2.

3 AD declarandum autem huiusmodi causæ amissionem erit competens tam ipse iudex secularis, coram quo clericus fuit conuentus, quam etiam iudex ecclesiasticus,vt tradūt Doctores statim citandi, penes quos reperies quatuor vel quinque modos deducendi ad practicam hunc casum, & ibi declarant quo modo,& coram quo iudice clericus conuentus petere debeat seu excipere possit de amissione huiusmodi causæ,vt latè deducit & declarat Speculat.supra numer.25.Roman.cons.369.ex num.39.Abb. in dicto capit.si diligenti,num.20.& ibi Anton.numer.20. ad medium, versic. sed posito,& latius ibidem Socin. ex numer. 27. de foro competent.

AD TEX. IN CAN. renouantes.22. distin.

COLLECTAN. 58.

SVMMARIVM.

1 *Plura de dignitate, excellentia, origine, & præeminentia Patriarcharum referuntur.*

2 *Plures*

2 *Plures sunt casus in quibus quis priuatur re sua,& in quibus etiam cogitur vendere res proprias.*

1 PLVRA de Illustrissimis Patriarchis ecclesiæ, & de eorum numero, prœeminentia, origine, & dignitate,congerunt Albert.Trocius.de ver.& perfect.cleric.lib.1. cap.13.num.4.Guilier.Durand. in rational. diuin.officior.lib.2.capit.1.numer.18. Philip.Decius, in cap.sua nobis, ex numer.18. de confirm. vtil. vel inutil. Felin. in repertor.verb. patriarchæ, fol. 91. optimus textus in capit. antiqua, de priuileg. can.1. & can.2.80.distin.Dominic.Sot.in 4.dist.24. quæstion. 2. articul. 4.versicul. & quidem. Chassen.in catalog.glor.mund.4.par. consider.9.Illescas in 1.par.histor.Pontific.lib. 2.capit.1.fol.56.colum.1. in fine. Nicol.Boerius,de authoritat. magn.concil. numer.50. & 52. Ioan.Selua de benefic.1.par.quæst.2. numer.28. Paul. Fuscius, de visit. lib.1.cap. 2.ex numer.9. Didac. Couar. lib.4. variar. resolut.capit.14. numer.13. versicul. secunda autem sedes. Andræas Gambar.de offic. & potestat.Legat.de latere, lib.2.in rubric. de variis ordinariorum nominibus, ex numer.11. & 25. & ex numer. 244. Rodulph. Cupers, in repetit.capit.oportebat.79.dist. §.Papam ita, ex num.48.& in §. ad quem sensum, ex numer. 16. pagin. 165. Petrus Rebuf.in concordat.titul.de collationib.§. si quis verò, in glos.verb.patriarchales. latè Rosiniac.de re pontif.lib.2.rubric.5.cap.33. & capit.34.Hyppolit.Marsil.de Columna, de ecclesiast.reddit. origine.2. par. capit.11. ex numer.15.Sebast.Medic.de legib.& statut. 1. par.quæst. 12. Albar. Pelag.lib.2. de plantu eccles.capit.17.Lancellot. Conrrad. templ.omnium iudic.lib.2. cap. 1.§.1. verb. cruce vtitur pontif.non curuo pastorali,numer.3.fol.113.& in lib.2.cap.2.§.3. verb. de excellentia & poten. Cardinal. num.2.fol. 145.& latissimè in dicto lib.2.capit.3. de patriarcha,per tot.ex fol.148. Altamiran.tractat.de visitatione, circa textum in capit. 3. Concil. Triden. Sess.24.de reform. in verb. Patriarchæ & Primates, num.2. Didac.ab Alaba, de concil.1. par. capit.6. Et de Patriarcha Grandensi,qui non est de quatuor principalibus Patriarchis loquuntur textus & Doctores,in capit. dilecti. de maiorit. & obedien. de quo & de Patriarcha Aquileiensi, & Venetiarum, est videndus Mandos. in regul. 2. de reseruat. in præfat. ante numer.1.

2 *IN glos. priusquam.* Refert hæc glossa quam plures casus, quibus iure suo quis priuatur sine culpa sua, & ad hoc est similis glossa in verb.Alexandria, in cap.antiqua, de priuilegiis vnde versus,paupertas, odiū, vitium,fauor,& scelus, ordo, personas spoliant, & loca iure suo. Sicut similiter plures sunt casus in quibus quis cōpelliturvendere suam propriā rem,quos congerunt, glos. in verb.totum, in l. Iulianus.§.idem celsus.ff. de action. empt. & glos. in verb. non continet, in l. inuitū. C. de contrahen.empt.& tradunt pulchrè Socin. regul. 425. incip. vendere, optimè Anton. Gomez,tom.2.variar.capit.2. numer.51. Grammat. decis. 75. Ias.in l.nec emere,ex numer.3.C.de iure deliberan.Felin.in capit.1.numer.2.de Iudæis. Didac.Couar.lib.2.variar.capit.3.numer.5. & latissimè lib.3.capit.14. numer.1. Andr. Tiraquel.de retract.linagier,in præfat. numer.15.versic. immò & vendere. Ioan. Igneus,in repet.l.dudum,ex numer. 78. C. de contrahen. empt. latissimè Didac. Perez, lib.2.titul.23.l.2.ex pagin. 433. ex versicul. ista tamen regula fallit.

AD TEX. IN CAPIT. Noli existimare. 23. quæst.1.

COLLECTAN. 59.

SVMMARIVM.

1 *An & quando bellum iustè inferatur,& ibi capta an sint capientium? & plura alia circa hanc materiam remissiuè referuntur.*

2 *An & quando clerici bellum exercere possint,& ibidem,absque vlla irregularitate interesse, & propria manu pugnare?*

1 BELLVM quando iustè inferri potest, & ibi capta an sint capientium, & damna ibi sequuta quo modo restituantur? & plures alias quæstiones circa hanc materiam, quas longum esset in specie recensere, examinant & latissimè prosequuntur Didac. Couarru. in regul. peccatum. 2. par. §. 9. ex princip. & in §. 10. & in §. 11. Didac. Perez, lib. 1. titul. 12. l. 3. per totam glossam, & in lib. 5. titul. 4. l. 2. ex pagin. 162. column. 2. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iudicum, lib. 1. §. 3. verb. bella prouocatus tantum mouere, & in §. 4. verb. infidelibus in auxilium inuocat. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 10. l. 3. glos. 7. ex numer. 3. Petrus à Nauarra, tom. 1. de restitut. lib. 2. capit. 3. ex numer. 258. Hieronym. Portoles, in schol. ad Molin. §. batalla, numer. 10. optimè Lælius Zecchus de casib. reseru. cas. 13. ex versicul. sexto fallit. Alphons. Azeued. lib. 3. nou. recopilat. titul. 9. l. 8. ex numer. 9. Menchac. de succes. creat, §. 17. numer. 13. & in quæstion. illustr. capit. 9. numer. 14. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in liter. B. ex numer. 26. & in liter. C. ex num. 1. latè Ludouic. Lopez. 1. par. instructor. conscien. capit. 61. latissimè Sebastian. Medices, in sum. peccat. 1. par. titul. 4. ex quæstion. 74. Anton. Cordoua, in quæstion. theolog. lib. 1. quæstion. 39. latissimè Dominicus Bañes. 2. 2. quæstion. 40. ex articul. 1.

ET aduersus hæresim Manichæorum dicentium nullo pacto licere gerere bellum. Et aduersus aliam hæresim Lutheri, qui asserit, non licere Christianis bellare in Turcas, est videndus Sebastian. Medic. in sum. omnium hæres. 1. par. verb. bellum. Alphons. Castro, lib. 3. aduersus hæres. verbo, bellum. Didac. Couarru. in dicta regul. peccatum. 2. par. §. 10. ex princip. Lancel. Conrrad. in dicto verb. infidelibus in auxilium inuocat.

2 CLERICI autem, an & quando bellum exercere possint, vel absque vllo irregularitatis labe bello interesse, etiam exhortando ad victoriam, aut pugnare propria manu? est consulendus Sebastian. Medic. in sum. peccat. 1. par. titul. 4. quæstion. 76. Dominic. Bañes. 2. 2. quæst. 40. articul. 2. Didac. Couar. in clement. si furiosus. 2. par. §. 3. numer. 2. Nauar. in manual. latin. capit. 27. numer. 215. Albar. Pelagius, lib. 1. de plant. eccles. capit. 48. column. 17. in fine, optimè Sylvest. in sum. verb. bellum, el 3. ex princip. Simon. Maiol. de irregularitat. lib. 5. capit. 49. Rodulph. Cuperf. in repetit. capit. oportebat. 79. distin. in §. solius Papæ, ex numer. 14. pagin. 273. Salzed. in additionib. ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 101. in liter. A. pagin. magn. 351. Tabiens. in sum. verb. irregularitas, el 3. numer. 21.

AD TEX. IN CAP. Sacerdos, de pœniten. distin. 6.

COLLECTAN. 60.

SVMMARIVM.

1 *Quibus pœnis afficiatur confessor, qui peccata pœnitentis reuelare præsumit.*

2 *Confessor de licentia pœnitentis potest reuelare confessionem, & eo casu creditur eius dicto, non vero quando reuelat confessionem sine licentia pœnitentis.*

3 *Vocatus in testem si deponit quod in confessione acceperat, quia alio modo id intellexerat non dicitur reuelare confessionem.*

4 *Vulgaris consuetudo detegendi aliquid alicui secretò & sub sigillo confessionis, nisi fiat integra confessio peccatorum, non obligat ad sigillum confessionis, & ideò iuridicè interrogatus tenetur talia secreta reuelare.*

5 *Sacramentalis confessio de crimine committendo facta, an & quo pacto possit reuelari?*

6 *An confessio sacramentalis, matrimonij fauore possit reuelari?*

7 *An*

7 *An & quando sacerdos possit patefacere sacramentalem confessionem, illius qui fatetur se hæreticum esse?*

8 *An sigillum confessionis frangat sacerdos si dicat tale peccatum mortale audiui in confessione?*

1 LEGANS textus est iste, ad probandum cui pœnæ sit obnoxius confessor qui peccata pœnitentis publicare præsumit, pro quo est etiam consulendus textus in capit. omnis vtriusque sexus, in §. caueat, vbi scribent. de pœnitent. & remis. Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 102. aliàs capit. 109. vbi Salzed. in additionib. in litera A. versicul. detrudatur, & in versicul. quod si sacerdos, pagin. mag. 369. Zilettus, consil. 44. volumin. 2. numer. 2. Sylvest. in sum. verb. confessio, el 3. numer. 4. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iudic. lib. 2. capit. 12. numer. 17. Francisc. Viuius, lib. 2. commun. opinion. 66. Francisc. à Victoria, de sacrament. confession. ex numer. 183. Nauar. in manual. latin. capit. 8. ex numer. 4. & in capit. 18. numer. 51. Dominic. Sot. in 4. distin. 18. quæst. 4. articul. 5. Ioan. Rojas, singul. 3. 4. & 5. ex numer. 36. Ludouic. Lopez 1. par. instruct. conscien. capit. 37. latè Iacobus Menoch. de arbitrar. cas. 414. Felin. in capit. 1. de exception. numer. 3. Gigas, de crimine lesæ maiestat. lib. 2. quæst. 18. num. 1. Felician. de censur. titul. de deposit. ac degradat. capit. 14. pagin. 316. & 317. Simon. Maiol. de irregularitat. lib. 5. capit. 19. numer. 6. & habes infra in 2. par. in collectan. 75. ad textum in capit. officij, de pœniten. & remis. numer. 1. & in collectan. 101. ad textum in capit. pernitiosam, de offic. ordinar. numer. 5. Ioan. Medina C. de confession. in capit. de confessione celanda, ex principio, fol. 106. Bartholom. Medin. 2. par. instruc. de confes. capit. 4. ex princip. fol. 184. Iosephus Mascard. volum. 1. de probation. conclus. 377. ex numer. 2. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de sigillo confession. ex numer. 11. Anton. Bernad, in sum. capit. 8. ex num. 1. Angel. de malefic, verb. & hai tradito la tua patria, num. 18. & ibi Augustin. in additionibus.

2 ERIT tamen confessor reuelans confessionem à supradicta pœna immunis (vt multi autumant) in quamplurimis casibus, & Primus erit quando talis reuelatio fit ex proprio confitentis consensu, vt latissimè tradunt Ioan. Medin. C. de confes. in capit. de licentia confitentis ad reuelandum confessiones, fol. 114. Mascard. in dicta conclus. 377. numer. 10. Episcop. de Elna, in director. curator. capit. 6. §. 4. versicul. a lo vltimo dize, pagin. 82. Bartholom. Medina, in dicto capit. 4. versicul. saluo en vno, y es quando. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 8. §. 12. numer. 11. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de sigil. confes. numer. 13. Nauar. in manual. latin. capit. 8. numer. 15. versicul. decimo nono quod nec ille. Gigas, de crimine lesæ maiestat. lib. 2. quæst. 18. numer. 8. Victor. in sum. titul. de confes. numer. 187. Angel. in sum. verb. confessio, el 8. numer. 5. Sylvest. verb. confessio, el 3. numer. 2. Salzed. in additionib. ad Bernard. Diaz, vbi supra, pagin. magn. 367. versicul. vnus tamen casus. Et quidem vt refert Iosephus Mascard. in dicta conclus. 377. numer. 9. quotiescunque sacerdoti data fuisset à tali confitente facultas, vt confessionem manifestaret, & huiusmodi sacerdos esset fide dignus tunc crederetur dicto illius sacerdotis, & hoc casu dictum vnius testis plenè probat, quòd etiam aduertit Anton. Gabriel. lib. 1. commun. opinion. titul. de testib. conclus. 1. numer. 28. Felin. in capit. nemo, in principio, de simonia. Volum. 1. commun. opin. pag. 33. vers. confessio seu ea, & faciunt ad hoc quæ tradit Augustin. Beroi. quæst. 12. per totam, aliàs enim si sacerdos reuelaret confessionem sine licentia pœnitentis nihil noceat, nec probat in iudicio dicta confessio pœnitentialis, ex Felino, in capit. denique, numer. 3. de exception. & tradit Didac. Couar. in dicto capit. 8. §. 12. numer. 10. versicul. immò si sacerdos. Iaf. in l. 1. §. huius studij, numer. 6. de iustit. & iure, & in l. patre furioso, numer. 7. ff. de iis qui sunt sui vel alien. iuris. Iosephus Mascard. in dicta conclus. 377. numer. 1.

3 VLTERIVS confessarius qui vocatus in testem, ante iudicem exponit, quòd in confessione acceperat, quia alio modo idipsum intellexerat, non di-

citur sigillum confessionis dissoluere, dummodo ita prudenter deponat ac si nunquam quippiam tale, in confessione percepisset, quauis cautius faciet si omnino reticeat, nisi vrgente necessitate, vel causa rationabili: pro hoc tamen casu valdè difficili & pro ipsius intelligentia sunt omnino consulendi Sylvest. in sum. verb. confessio, el 3. numer. 2. versicul. quinto cum quis peccatum. Nauar. in manual. latin. capit. 8. numer. 15. Anton. Bernad, in sum. capit. 8. numer. 14. Ludouic Lopez. 1. par. instructor. conscien. capit. 37. versicul. non est fractor. Vivald. in candelabr. eccles. titul. de sigillo confes. numer. 34. doctissimus Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæstion. capit. 11. numer. 74. Episcop. de Elna, in director. curator. capit. 6. §. 4. versicul. dize allende desto, pagin. 82. Ignatius Salzed. in dicto capit. 109. pagin. magn. 369. versicul. nec silentio prætermittendum est, & hoc ipsum fatetur Nauar. in explicatione istius textus numer. 161. pagin. magn. 264. & in repetit. capit. inter verba. 11. quæstion. 3. corolar. 65. numer. 806. pagin. magn. 236. Angel. in sum. verb. confessio, el vltimo, num. 7. versic. quartus casus est.

4 SECRETVM etiam quod sacerdoti committitur (vt vulgò dicitur in secreto confessionis) & si genibus flexis, signum crucis, & confiteor præmittatur, nisi fiat integra sacramentalis confessio peccatorum, non obligat ad sigillum confessionis, sed ad sigillum seculare, & ideo si iuridicè quis interrogetur à iudice, aut in testem vocatus sit, potest, ac debet talia secreta etiam nullo obstante iuramento seruandi reuelare iudici. Pro huius tamen dubij vera intelligentia sunt consulendi Nauar. in manual. latin. capit. 8. numer. 17. versicul. vigesimo tertio, & in capit. 18. numer. 55. Ludouicus Lopez. 1. par. instruct. conscien. capit. 37. versicul. etiam peccatum. Viualdus supra, titul. de sigillo confession. num. 15. post medium, & in numer. 37. Ioan. Medin. C. de confes. titul. de confessione celanda, versicul. quod etiam fidelitas, pag. 107. Ioan. Gutierrez, lib. 1 canonicar. quæstion. capit. 11. numer. 47. & 48. Dominicus Sot. lib. 5. de iustit. & iur. quæst. 7. articul. 1. ad primum. Salzed. in addition. ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 109. versicul. est autem perpetua memoria dignum, pagin. magn. 369. & plura habes in 2. par. in collectan. 27. ad textum in capit. intimauit, de testib. numer. 1. & tradunt etiam Dominic. Sot. in 4. distin. 18. quæst. 4. articul. 5. versicul. quinta ex iis colligitur conclusio, pagin. 816. Abb. in capit. qualiter, el 1. numer. 7. in fine, de accusationib. & in capit. omnis vtriusque sexus, numer. 25. de pœniten. & remis.

5 CLERICVS etiam (vt multi autumãt) à supradicta pœna erit immunis, cum crimen aliquod committendum in reipublicæ damnum sibi detegitur. Nam cum confessio sit de crimine commisso, non verò de committendo, sacerdos eo modo quo securius, & cautius fieri possit, ne tale crimen perpetretur, reuelare debet cui prodesse, & non obesse possit, vt tradit Hieronym. Gigas, de crimin. lesæ maiest. lib. 2. quęstion. 18. numer. 11. Sylvest. in sum. verb. confessio, el 3. quæst. 5. versicul. tertio si quis. Abb. in capit. omnis vtriusque sexus, numer. 24. de pœniten. & remis. & quos allegant Didacus Couar. in 4. 2. par. capit. 8. §. 12. numer. 10. Ignatius Salzed. in addition. ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 109. in liter. A. versicul. erit tamen clericus, ex pagin. magn. 366. Bartholom. Medin. 2. par. instruc. de confes. capit. 4. ex principio, fol. 184. qui omnino sunt consulendi pro vera resolutione & intellectu istius grauissimi articuli, quem etiam examinant Angel. de malefic. verb. & hai tradito la tua patria, numer. 18. vbi etiam Augustinus, in additionib. & Bartholom. Chassen. consil. 1. versicul. ad secundum præ suppositum, numer. 16. In quo dubio aduertendum est, quòd quamuis vt verius & receptius semper existimaui, teneri sacerdotem præfato damno publico obuiare, monendo Episcopum, præsidem, vel alium cui ea res curæ fuerit, vt inuigilet super gregem suum, eo quòd eum lupus rapax tentat inuadere, & similiter quamuis possit alia facere confessor, quibus obuietur delicto committendo, nunquam tamen potest reuelare personam, etiam si sola illius expressio sit remedium illi hæresi fugandæ, vel impediendæ, vel aliis delictis reprimendis nihilq; aliud sufficiat. Neque enim potest vnquam tam graue periculũ ec

clesiæ

clesiæ vel reipublicæ imminere, quo non sit grauius violare huius confessionis sacramentum, vt post alios supra tradit Nauar. in repetit. illius textus ex numer. 124. Iacobus Simanc. de cathol. institut. capit. 42. numer. 14. Dominic. Sot. in 4. dist. 18. quæst. 4. articul. 5. versicul. & quamquam. Francis. Viuius, lib. 2. commun. opin. 66.

6 VLTERIVS clericum esse excusandum ab huiusmodi crimine censent aliqui, quando sacramentalem confessionem in iudicio patefecit vt matrimonium aliquod probetur, quia hoc casu arcanum sacramentalis confessionis reuelari licet, vt tradit Roman. in l. si non speciali, colum. penul. C. de testament. ad quòd allegat glossam quam dicit singularem, in verb. qualiter tibi constiterit, in capit. tua nos, de sponsalib. & matrimon. & eandem sententiam sequuntur Iason. in l. 1. §. huius studij, numer. 6. ff. de iustit. & iur. & in l. patre furioso, numer. 7. ff. de his qui sunt sui vel alien. Chassen. consil. 1. versicul. ad secundum præsuppositum, numer. 17. sunt tamen consulendi pro veritate huius dubij Fortun. Garsia, in dicta l. 1. §. huius studij, numer. 21. ff. de iustit. & iur. Salzed. in additionibus ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 109. in liter. A. versicul sunt etiam ex nostris, pagin. magn. 367. Iosephus Mascardus, volumin. 1. de probation. conclus. 377. ex numer. 4. Didacus Couar. in 4. 2. par. capit. 8. §. 12. ex numer. 9. qui omnes veriorem esse contrariam opinionem profitentur. Nec huic sententiæ videtur repugnare glossa in dicto capit. tua, de spons salib. & matrimon. nam si ea diligenter introspiciatur, non dicit, neque intelligit confessionem factam in foro pœnitentiali, posse adduci in foro iudiciali, sed tantum in eodem foro pœnitentiæ, vt non obscurè demonstrant illa verba, hoc ei confessus fuit pœnitentiali iudicio, in quo cuilibet est credendum, expone verbum, in quo, ideſt in quo iudicio pœnitentiali, & non iudiciali, dum de hoc foro iudiciali nulla fuerit facta mentio, & ideò ad illud relatio fieri non potest. Quinimò in postremis verbis dilucidè dixit dicta glossa, quòd in iudicio pro tribunali nulla fides haberetur ei in præiudicium tertij, quod clarius patet ex ratione quam glossa reddit, ibi, quia sibi soli potest præiudicare, & quod non est verisimile quòd sit immemor suæ salutis, hæc enim non possunt accommodari in foro iudiciali, quia si confessio in illo casu probat, non præiudicat sibi soli, sed parti aduersæ, cum ex ea confessione iudicaretur deceptam esse puellam, & matrimonium non esse, ex quibus indubitabilis redditur supradicta opinio cui vltra alios supra, eam sequuntur Simon. Maiol. de irregularitat. lib. 3. capit. 25. in §. affinitas, versicul. est etiam hic. Sylvest. in sum. verb. confessio, el 3. quæstion. 12. numer. 7. Bartholom. Medin. 2. par. instruc. de confes. capit. 4. versicul. como si vno, fol. 186. peritissimus omniq; laude dignissimus, pietate, religione, ac integritate vitę laudatissimus, dominus Doctor Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæstion. cap. 11. numer. 50.

7 ALIQVI etiam censent posse facere dotem sacramentalem confessionem reuelare, quando aliquis se esse hæreticum confitetur, & minime vult de tam graui crimine pœnitentiam agere, nec alios prodere quos hæreticos esse scit, vt tenet Alberic. de Rosatis, in rubric. C. de hæretic. numer. 8. Palat. Rubeus, in repetit. capit. per vestras, notab. 3. §. 26. numer. 9. sacerdos enim (vt isti asserunt) non est astrictus sigillo confessionis, quia hæreticus ille non vult agere pœnitentiam, pro quorum opinione bene facit versiculus ille vulgaris: est crimen hæresis, quod neque confessio celat. Hanc autem Doctorum opinionem veram non esse satis constat, ex his quæ tradit Iacob. Simancas, de catholic. institution. capit. 42. numer. 14. Nauar. in repetit. istius textus, numer. 119. Ignatius Salzed. in dicto capit. 109. pagin. magna. 368. versicul. non tamen deficiunt. Ioan. Rojas, singul. 3. 4. & 5. ex numer. 36. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæstion. capit. 11. numer. 51. quæ opinio mihi verior & sequenda videtur, nisi quando hæretici simulata confessione hæreses suas persuadere conantur ipsismet confessoribus, tunc enim confessores possunt propalare tales hæreticos, vt tradunt Iacob. Simanc. in dicto cap. 42. numer. 15. & Salzed. supra, pag. 369. vbi asserunt, in hac sola specie verum esse, & procedere, supra allegatum versiculum

est crimen hæresis, &c. pro qua etiam resolutione videbis quæ habes in 2. par. in collectan. 101. ad textum in capit. pernicioſam, de offic. ordinar. num. 5.

8 CONFESSOR etiam dicens tale peccatum mortale in confeſsione audiui, dummodo in perſonæ cognitionem deueniri minime poſsit, non frangit ſigillum cõfeſsionis, ex Nauar. in manual. latin. capit. 8. numer. 12. verſicul. neque ille. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de ſigillo confeſ. numer. 33. Victor. in ſum. titul. de ſacrament. confeſsionis, numer. 189. Ludouic. Lopez, 1. par. inſtruct. conſcien. capit. 37. verſicul. neque qui dicit, colum. 295. ſed melius eſt omnino tacere in hac materia, per ea quæ tradit Abb. in capit. omnis vtriuſque ſexus, numer. 8. de pœniten. & remiſ.

AD TEX. IN CAP. Serui autem. 54. diſtinctione.

COLLECTAN. 61.

SVMMARIVM.

1 *Serui, quare ad ſacros ordines promoueri non poſsint?*
2 *Serui ſi de facto promoueantur ſciente aut domino ignorante, An remaneant liberi & ordinati?*

1 SERVVS igitur ex hoc textu nullo modo ad ſacros ordines promoueri poteſt, ne obſcuretur maxima ſacerdotij dignitas, & auctoritas minuatur, vt deplorat Baſil. in epiſt. 8. ad Euſebium Epiſcopum. Eſt enim irreligioſum obligatos exiſtere ſeruituti, qui ſacri ordinis ſuſcipiunt dignitatem vt ſunt verba Concil. 4. Toletan. in can. 73. & quamuis libertas non ſit de ſubſtantia ſacramenti, ſicut nec membrorum integritas, eſt tamen ad ordinum vſum neceſsaria: nam cum per ordinum ſuſceptionem homo diuinis officiis mancipetur, debet eſſe ſui iuris, vt libere miniſterio eccleſiæ poſsit vacare, ex Domin. Sot. in 4. diſt. 25. quæſt. 1. articul. 3. verſicul. tertia concluſio. Guilierm. Epiſcop. Pariſienſ. de ſacramen. ordinis, in verſicul. excipiuntur etiam, fol. 183. Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz, in prax. canonic. capit. 19. in liter. A. pagin. magn. 58. Et ea ratione non licet ordinibus inſignito, ſaltim in ſacris, ſeſe in ſeruitutem tradere, niſi inſignis aliqua pietas interceſſerit, vt ex D. Auguſtin. lib. 1. de ciuitat. Dei, capit. 10. & D. Gregorio, lib. 3. dialog. capit. 2. canit ſancta eccleſia catholica in die 22. menſis Iunij, de beato Paulino Nolanæ eccleſiæ piiſſimo Epiſcopo, qui ſe ipſum ſponte Tyrannis, in ſeruitutem tradidit, vt viduæ filium captiuum redimeret, qua in ſeruitute (vt narrant Hiſtoriæ & Simon. Maiol. de irregularit. lib. 1. capit. 35. numer. 7.) Regiis hortis colendis cum eſſet adſcriptus, tam pie viuebat, vt barbaris ipſis charus fuerit, & nouo poſtea Regi ob ſanctimoniam acceptiſſimus libertate donatus, cum aliis multis concaptiuis conciuibus, magnamq; etiam frumenti copiam ab eodem dono habuit, qua Nolanæ plebi famen patienti ſuccurrerat.

2 ET circa huius textus deciſionem, an ſcilicet ſeruus poſsit promoueri ad ſacros ordines, & quid fieri debeat ſi de facto promoueatur ſine licentia ſui domini, vtrum fiat liber, vel ab ordinibus ſit ſuſpenſus, & quid quando domino ſciente fuit ordinatus? eſt conſulendus Bernar. Diaz, in prax. canonic. capit. 19. pagin. mag. 57. Albert. Trocius, de vero & perfect. clerico, lib. 2. capit. 4. & capit. 5. Felician. de cenſuris, titul. de irregularit. capit. 6. verſicul. ſerui hoc eſt, pagin. 431. Dominic. Sot. in dicto verſicul. tertia concluſio. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccleſ. 34. priuileg. Hoſtienſ. in ſum. titul. de ſeruis non ordinan. numer. 7. Sylueſt. in ſum. verb. ſeruitus, numer. 6. vbi etiam omnes ſummiſtæ. Ioan. Paul. Lancellot. lib. 1. inſtit. Iuris Canonici, titul. 25. in §. ratione, & in §. ſi tamen, & ibi etiam Marc. Antonius Cucchus, lib. 1. titul. 5. §. 1. Simon. Maiol. de irregularitat. lib. 1. cap. 35. ex numer. 3. vbi in numer. 9. aduertit, quòd non ſolum ab ordinibus arcentur ſerui, verum etiam ab ipſo religionis ingreſſu, & idem tradit Albert. Trotius in dicto lib. 2. capit.

capit. 5. numer. 2. Angel. in ſumma, verb. religioſus, num. 5. Et quidem iam antiquiſsima & optima conſuetudo lege regia comprobata, inter omnes chriſtianos inualuit, vt bello victi chriſtiani non efficiantur chriſtianorum ſerui. l. 1. titul. 29. par. 2. Boer. deciſ. 178. & in conſuet. Bituricen. titul. 1. de iure perſonarum. §. 1. gloſ. 1. Couar. regul. peccatum. 2. par. §. 11. numer. 6. Iacob. Simancas, de catholic. inſtitutionib. capit. 61. numer. 2. vbi in numer. 4. dicit, quòd cum iam ſerui non ſint niſi Mahometani, & AEthiopes, perfidi homines, & ſtolidiſsimi, non eſt opus hodie multa diſputare de ſeruis.

AD TEX. IN CAP. Presbyterum, 56. diſtin.

COLLECTAN. 62.

SVMMARIVM.

1 *Spurij non poſsunt promoueri ad ſacros ordines, nec eorum patres aſcendere ad maiorem gradum & dignitatem.*
2 *Spurij ſi fiant monachi poſsunt ordinari.*
3 *Conſtitutio facta à Pontifice Sixto V. circa illegitimos regulares, eſt hodie moderata per S. D. N. Gregor. XIIII.*

1 VT filij presbyterorum & cæteri ex fornicatione nati non promoueantur ad ſacros ordines ſtatuit iſte textus, & capit. 1. de filiis presbyter. vbi ſcribẽtes, & facit illud Deuteronom. capit. 23. non ingredietur (inquit) Manzer (hoc eſt de ſcorto natus) in eccleſiam Domini vſque in decimã generationem: quem ingreſſum in eccleſiã, non alio ſenſu capi oportet, quam nè eccleſiaſticis officiis defungatur, quę interpretatio comprobatur in capit. per venerabilem in fin. qui filij ſint legitim. Sicut illa quoq; verba, in decimam generationem, ad hunc ſenſum trahi debent, ſcilicet vt perpetuo excluſus cẽſeatur, vt decimus numerus pro perpetuo accipiatur, vt ſcribit Anton. Fonſeca in additionib. ad Caietan. ſuper dicto capit. 23. Et tametſi eo in capit. ſoli Manzeres ſcorto nati excludi videantur, vt in textu habetur, velut ibi Caietan. ſcribit, ex adultera: tamen idem eſt in quocunque illegitimo, vt probatur in capit. niſi cum pridem. §. perſonæ, de renuntiat. vbi gloſ. Immò hodie in eorum parentum odium meritò à Summo Pontifice Pio V. Motus Proprius eſt promulgatus, quòd clerici filios habentes ad maiorem gradum & dignitatem non tranſeant, ſed in ſtatu, gradu, & dignitate, in qua ſunt, permaneant; vt refert Rojas, de ſucceſsion. capit. 27. numer. 19.

2 NIHILOMINVS tamen ex diſpoſitione iſtius textus & dicti capit. 1. de filiis presbyter. dicti illegitimi ſi fiant monachi poſsunt ad ſacros ordines promoueri, & idem tradit Bernar. Diaz, in prax. canonic. cap. 14. & ibi Salzed. in additionib. in litera B. in verſic. ſi tamen illegitimus, pag. magn. 34. Ioan. Paul. Lancellot. in inſtitut. iur. canon. lib. 1. tit. 25. §. presbyterorum. Simon. Maiol. de irregular. lib. 1. capit. 10. numer. 2. Ioan. Rojas, de ſucceſſ. capit. 23. ex numer. 109. Hyppolit. de Marſil. in rubric. de fideiuſſor. numer. 123. & in ſingul. 501. incip. tutum eſt, numer. 3. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccleſ. 33. priuileg. ex num. 1. Et quãuis hęc procedant de iure, adſunt tamen cõſtitutiones Motu Proprio factę à Pontifice Sixto V. in quibus ſpurij arcentur à religionis ingreſſu & à receptione ſacrorũ ordinum, & ab aliis quamplurimis priuilegiis, quibus huc vſq; fruebantur, tam vigore iuris, quam priuilegiorum ſuorum ordinum.

3 HODIE tamen ad manus noſtras peruenit moderatio prædictarum Conſtitutionum facta à S. D. N. Gregorio XIIII. quam hic præter inſtitutum meum in hoc opere, inſerere viſum fuit, quia multis me gratum facturum exiſtimo, dans operam vt omnibus in his partibus innoteſcat, quam quia recens edita, paucis notã eſſe mihi perſuaſum eſt, tum vt tanti beneficij ſemper ſint memores illegitimi regulares, qui virtutum meritis, & ſcientia, natalium defectum, & maculam abſterſerunt: cuius tenor talis eſt.

CIRCVNSPECTA Romani Põtificis, prouidentia ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt,

runt, ipsa rerum experientia suadente, ex aliis interdum non minus iustis causis moderatur & immutat, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Sanè licet aliàs fœlicis recordationis Sixtus Papa V. prædecessor noster, nonnulla circa qualitates modum, & formam admittendi Religiosos ad quoscunque Ordines salubriter statuerit, prout in duabus desuper, prima videlicet sub datum sexto Calendas Decembris Anno Tertio, & altera sub datum duodecimo Calendas Nouembris, anno Quarto sui Pontificatus editis constitutionibus latius cõtinetur. Quia tamen vsu cõprobatum est, multa inuenta fuisse impedimenta, propter quæ ea quę in præmissis statuta fuerũt, exe cutioni mandari minimè potuerunt. Vnde quamplures literis, & pietate insignes viri à sancto proposito regularem ducẽdi vitam abducti, ac impediti, atq; etiam alij diu cum maxima eorum laude in Religione versati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cum nõ modico Religionis, & ordinum huiusmodi detrimento repulsi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea qua docuit experientia salubriter fuisse constituta confirmare; quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volẽtes, ac dictarum constitutionum, & inde sequutorum quoruncumque tenores etiam veriores presentibus, pro expressis habentes, Habita cum venerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, super negociis, & consultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem consilio prædictas constitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expresso damnato thoro, vel complexu ad quamcunq; Religionem, neq; ad habitum, aut professionem regulares, sed tantum ad habitum Conuersorum, aut famulorum in Monasteriis, aliisq; locis regularibus seruientium admittantur, etsi post dictam Constitutionem professionem emitterent, voluit illam nullius esse momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam ante ipsas constitutiones professos vigore priuilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuiuis ordini Religioni, Monasterio aut Cõgregationi, eorumve Superioribus in genere, vel in specie concessorum, etiam ipsi per ingressum Religionis, vel per eosdem Superiores legitimatos, seu ad gradus, honores, & dignitates habilitatos seu integratos ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuscunq; tam antiquis, quàm aliis priuilegiis, literis Apostolicis, indultis, aut declarationibus, nõ obstantibus excludi, ac dispensationes quascunq; aut legitimationes non suffragari, neque in futurum cum his nisi à Sede Apostolica, Priuilegiis, quibuscunq; non obstantibus dispensari posse voluit; authoritate Apostolica tenore præsentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac omnes dispensationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuiuis Ordini Religioni Monasterio, aut Congregationi, eorumve Superioribus in genere, vel in specie, vt præfertur, concessorum, quæ tempore constitutionum huiusmodi vsu recepta, & non sub vllis aliis reuocationibus comprehensa e ant per quoscunq; eorum Superiores factas, in pristinum statum, & validitatem, in quibus ante ipsas constitutiones existebãt, restituimus, & reintegramus. Volentes nihilominus eisdem Constitutionibus non obstantibus, eos qui quouis modo illegitimè procreati fuerint ad habitum, & professionem regulares admitti posse quemadmodum admitti poterant si supradictæ Constitutiones editæ non fuissent. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocunq; illegitimè natis, ad habitum & professionem Ordinum quorumcunque agetur, ij ad quos huiusmodi receptio spectat, præter alia ex quibus de dictarum constitutionum præcepto circa quoscunq; etiã legitimos disquirere debent, diligenter eorum vitam, & mores inquirant, & ita demum recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præseferant, ac tot eis merita suffragentur, vt Natalium suppleant defectum, eorumq; receptio Religionis cõmodo, & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso ij ad quos, vt dictum est, pertinet huiusmodi receptio matura deliberatione habita ita censuerint, & iudicauerint, dũmodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater, siue ante, siue post natiuitatem dicti filij professus fuerit, ipso patre viuente non admittatur, quod expresse prohibemus. Volumus queq; ac statuimus licere generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium,

lium, ad quos dicta dispensatio spectat iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodo vsu recepta, nec aliàs sub vllis reuocationibus comprehensa fuit, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & nõ aliàs suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde sequuta quæcunq; vt antea valere & tenere, perinde ac si supradictæ constitutiones non emanassent. Cæterùm cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & Ordinum, præsertim Monachalũ Monasteria ita instituta esse, vt in eis perpetua quędam filiatio constituatur: Ideoq; receptio nouitiorum in vnoquoq; Monasterio ad superiorem Prælatum, & Capitulum eiusdem Monasterij tantùm pertineat, quæ etiam Monasteria, vt plurimum inter se lõgè distant, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula, nisi raro celebrare solent. Ideo statuimus, vt Superiores illorum Monasteriorum de consensu sui Capituli prælabita simul cum his, de quibus in vnaquaq; Religione, aut monasterio iuxta eius constitutiones recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his, quæ in dictis constitutionibus continentur, ad receptionem huiusmodi procedere valeãt, dum tamen antequam ad professionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis cõstitutionibus habetur, inquisitio fiat, quę postea ab his, à quibus in prædictis Monasteriis examinari solent, diligenter examinetur, & approbetur, & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quòd Superiores prædicti cum eorũ Capitulo, aut vbi consuetudo non fuerit celebrandi Capitula cum tribus, aut quatuor, ad id in generali Congregatione per vota secreta deputatis, seruatis eorum regularibus institutis, ac supradictis omnibus eandem in recipiendis Nouitiis habeant authoritatem, quæ per dictas constitutiones Prouincialibus Capitulis est attributa. Decernentes sic, & non aliter per quoscunq; Iudices & Commissarios quauis authoritate fungentes, etiam eiusdem Romanæ Curiæ Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoq; & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrariis quibuscunq;. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reductionis, moderationis, restitutionis, reintegrationis, prohibitionis, reualidationis, statutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romę, apud Sanctũ Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo nonagesimo, Idus Martij, Pontificatus Nostri Anno Primo.

AD TEX. IN CAP: Qui bis, de consecrat. distinct. 4.

COLLECTAN. 63.

SVMMARIVM.

1 *Sacramentum Baptismi non est iterandum.*
2 *An rebaptizatus possit ad sacros ordines promoueri?*
3 *Expositus cuius parentes adeò latent, vt omnino sit incertum an fuerit ex legitimis nuptijs cõceptus, vel an fuerit bis baptizatus, an possit promoueri ad sacros ordines?*

4 *Bis baptizans aliquem, Acolitus & rebaptizatus sunt irregulares nec possunt sacris ordinibus insigniri.*

5 *Ex reiteratione omnium sacramentorum quæ imprimunt characterem contrahitur irregularitas, quæ impedit receptionem sacrorum ordinum.*

1 SANCTA mater Ecclesia nõ semel diffiniuit sacramentum baptismi non esse iterandum, vt probant Concil. Tridentin. Sess.7.canon,11. Alphons.Castro,lib.3. aduers.hæreses, verb.baptismus, in Sexta hæresi.Bernar.Diaz, in prax. canon.capit.18.pagin.magn.36.Couar.in clementin. si furiosus, in init. 1. par. numer.8. Dominic.Soto, in 4. distin.3. quæst.vnica, articul.9. Viuald.in candelabr.eccles.titul. de baptismo,numer.45.Repertor.Inquisit. verb.baptismus, in versic.sed iteratio,pag. 67.Sebastian.Medices, in summa omnium hæresum,verb.baptismus,in Sexta hæresi. pagin.mihi 69. S. Thom. in 3. par. quæst. 66.articul.9. Francisc.Pegña,in 1. par. director.comment.10.pagin.38. Francis.à Victoria,de sacramen.titul.de baptismo,num. 36.vbi refert quã pessima abusio sit aliquarum partium rebaptizare sub conditione, sed debet parochus diligenter quærere an puer sit baptizatus,& si cõpererit quòd sic, nullo modo debet eũ rebaptizare,si vero cõstet oppositum,debet eum baptizare, si autem sit vere dubium,determinat ecclesia in cap.2.de baptismo quod baptizetur sub cõditione.

2 ET quidem rebaptizatus in tantũ odio habetur ab ecclesia vt ad sacros ordines promoueri prohibeatur,siue ignorans siue sciens quis rebaptizetur vtroq; enim casu irregularis est, vt attestatur magis communis Doctorum opinio, & colliges ex Bern. Diaz in dicto capit.18.& ibidem Salzed.in additionib.pulchrè Simon.Maiol.de irregularitat.lib.3.capit.14.ex princip.Viuald.in candelab.eccles.titul.de baptismo, numer. 46.Felician.de censur. titul.de irregularit. quæ in genere contrahatur ex animi vitio, pagin.438. versic.sicut autem. Ioan. Paul. Lancellot. in lib.1. institut. iuris canon. tit. 25.§.scienter autem.Albert.Trocius,de vero & perfecto cleric.lib.2.capit.13.ex num. 1. Nauar.in manual. latin. capit.27. numer. 246.Couar.in clemen. si furiosus. 1. par. in initio,numer.8.

3 ET quia filij expositi possunt esse rebaptizati,merito examinant Doctores,an dicti expositi possint promoueri ad sacros ordines? vt per Simon.Maiol.de irregul. lib. 1.cap.11. Couar.vbi supra, num.9. Paleot. de noth.& spur.capit.63. Viuald.in candelabr.eccles.titul. de irregular. ex illegitim. numer.126.Felin.in capit.cum deputati, numer.10.de iudic.

4 SIMILITER etiam bis baptizans aliquem, Acolitus etiam qui ministrat,sicut & ipse rebaptizatus omnes sunt irregulares,nec promoueri possunt ad sacros ordines,nec in susceptis ministrare,quamuis id proueniat ex ignorantia iuris aut facti,iuxta textum, in capit.2.de apostat. circa cuius intelligentiam & quis dispenset in hoc casu,sunt consulendi Sylvest.in sum. verb.irregularitas,num.6. Couar.in init. clement. si furiosus.1.par. numer.8. latè Simon. Maiol.in dicto lib.3.capit,14. Dominic. Soto, in 4.distin.3.quæst.vnica,articul.9.Victor. in summa,titul.de baptismo,numer.36. Viuald.supra,in titul. de baptismo, ex numer. 45.latè Bartholom.Humada,in l.9.titul.4. par.1.in glos.3.fol.34. Anton. Cordoua, in in tract.cas.de conscien.quæst.37. Bernard. Diaz,in prax.canon.capit.15.vbi latissimè Salzed. in additionib. quem etiam vide in pagin.38.versic.quæstiones. Pro resolutione illius dubij,an scilicet is qui bis sacramẽtum confirmationis susceperit vel contulerit irregularitatis labe notetur?in quo vt verius resolue,irregularitatem contrahi ex reiteratione omnium sacramentorum quæ characterem imprimunt, quæ vt dicit Alphons.Castro,lib.3.aduersus hæreses,verb. baptismus, in §. Sexta hæresis, in fin. Sunt tria baptismus, scilicet,cõfirmatio, & sacer ordo,& hæc est magis communis opinio,vt colligitur ex Nauar.in manual. latin. capit. 27.numer.246.& 247. Simon.Maiol.in dicto lib.3.capit.15.ex principio. Tabiens. in summa,verb.dispensatio,numer.14.versic. quartus decimus. Couar. in dicto numer. 8. versic.sed & illud. Bartholom. Humada, in l.11.titul.4.partit.1. glos.3. numer.1. fol.34. & probat id cap. dictum, de consecr.dist.5.

5

A D

AD TEX. IN CAP. Adrianus,el 2. 63.distin.

COLLECTAN. 64.

SVMMARIVM.

1 *Carolus Magnus habuit potestatem & priuilegium eligendi Romanum Pontificem, ac Archiepiscopos & Episcopos Regni,& quamuis eius successor Ludouicus Imperator præfato priuilegio renuntiauit quo ad ius eligẽdi Pontificem, non vero renuntiauit quantum ad inuestituram Archiepiscoporum & Episcoporum,& in hoc declaratur opinio Carol.Molinei.*

2 *An Imperator sit dominus totius mundi?*

3 *Multi sunt Reges exempti,qui non subsunt Imperatori.*

1 PER hunc textum concessit sancta Synodus Carolo Magno ius & potestatem eligendi Pontificem Romanum,& ordinandi Apostolicam Sedem, nec non & Archiepiscopos,& Episcopos regni instituendi, & vt nullus consecraretur,nisi à Francorum rege laudatus & inuestitus esset.Et hinc quidẽ Carolus Magnus, & post eum Ludouicus Pius, Francorum reges,& Romanorum imperatores publicis legibus editis statuerunt, vt Episcopi per electionem cleri & populi secundum statuta canonum, de propria diœcesi (remota omni personarum & munerum acceptatione) propter vitæ meritum,& sapientię donum eligerentur,vt exemplo,& verbo,sibi subiectis prodesse valerent, vt probat cap. sacrorum canonum 63. distin.ex quibus infert, & quãplurimis iuribus probat Carol. Moline. in consuetud.Paris.titul.1.in principio, num. 26. quòd licet idem Ludouicus postea renuntiauerit præfato priuilegio,in persona Paschalis Papę primi,quantum ad electionem, & promotionem Summi Pontificis,quam Romanis liberè concesserit, vt eo ab illis vno consilio, atque vna concordia,sine aliqua promissione electo, & more canonico consecrato, legati ad eundem Ludouicum, vel successores suos Reges Francorum dirigerentur: gratia mutuæ amicitię,charitatis,ac pacis conciliandæ,vt patet in capit.ego Ludouicus,63.distin.adhuc tamen nunquam renuntiauit huic priuilegio, quantum ad inuestituram Archiepiscoporum & Episcoporum, vt non nisi de eius consensu ordinarentur & consecrarentur, vt patet per illum textum, & apertius per textum in capit. Reatina, eadem distin. & idem tradit Ioan. Selua, de benefic. 2. par. quæst.23.nu.31.Quę licet apud me vera sint, nunquã tamẽ placuit opinio eiusdem Carol. Molin. dicentis, Ludouicum Imperatorem renuntiare non posse in pręiudicium imperij,& successorum suorum ius,& inuestituram Archiepiscoporum & Episcoporum. Quemadmodum enim renuntiauit vnã partem priuilegij istius textus, scilicet ius eligendi Romanum Pontificem,potuit etiam & alteram renuntiare,hoc est,ius inuestiendi Archiepiscopos,& Episcopos, hoc autẽ non renuntiauit nec forsan potuit,ex ea ratione (ni fallor,& habita semper censura Sanctæ Romanæ Ecclesiæ,cuius correctioni id refero) quia non tantum ad eum tale ius spectabat ex priuilegio istius textus,sed etiam de iure communi,secundum quod reges sunt patroni maiorum ecclesiarum sui principatus,vt ex Bal. in capit. quanto, de iudic.colum.vltim.& in prooem.Rex pacificus,colum.2. Corset.in tract. de excellen. Regis,quæst.34. notat Lancel.Conrrad. in templ.omn.iudicum,lib.1.capit.2.§. de magnitudine regum,num.15. Couar. in regul. possessor. 2.par. §.10. numer. 5. qui probat quod Regis interest nosse, qui sint, qui ecclesias intra eius prouintiã sunt administraturi. Vnde quia nociua posset ei esse renuntiatio istius iuris communis,meritò nec renuntiauit nec (forsan) potuit, in præiudicium imperij, & successorum suorum quo pacto est intelligendus Carol. Moline. vbi supra.

2 *IN glos. per singulas.* Per hanc glossam,& per textum in l.deprecatio. ff.ad legẽ Rhodiam, quæri solet, An Imperator sit dominus totius mundi?de quo,& quo pacto id intelligi debeat,explicat Alphan.in collectan.

lectan.numer.4.Rolan.consil.88. volum.1. ex num.7. Anton.Gabriel.lib.5. commun. opin. titul.de acquiren. rerum domin. conclus.3.latissimè Didac.Couar.in regul.peccatum. 2. par. §. 9. numer.5. multum benè Chassen. in catalog. gloriæ mundi, 5. par. considera.28.Michael. Vlcurrun.de regimine mūdi.2.par.quæst.3.per totam,in volum. 14.tract.Anton.Sola,in constitut.Sabaudię titul. de iure emphyteot. glos. 1. numer. 1. Marcus Salon,in l.3.Tauri, numer.704. & 710.Menchac. controuers. illustr.capit.20. per totum. Anton. Cordoua de Lara in l. si quis à liberis.§.si quis ex his,numer.98. ff. de liber. agnoscen. Ferdinan.de Mendoça, disputat.iur.lib.1. capit.5. num.25. Federic. Scot. responsi.1. ex numer.60. lib.8.tom.2. Nauar.in capit.nouit,notab.3. ex num.161. de iudic.Castal.de Imperat.quæst.52.Ioan. Igneus in disput.An Rex Francię recognoscat Imperatorem? per tot.Anton.Scap.de iure non script.lib.5. capit.7. numer.5. Bellug.in specul.principum, rubric.14. §. veniamus,ex numer.6.

3 *I N eadem gloss. Per singulas, in fine.* Optima & communis glosla est ista,quatenus probat multos esse Reges,ac Principes qui non subsunt Imperatori, pro quo sunt consulendi Abendañ.de exequen.mandat. lib.1.capit.1.numer.7. & capit.4. numer.1. latissimè Carol. de Grassal.regal. Franciæ, lib.1.iur.6. Iaf.in l.cunctos populos,numer. 11.C.de summ.Trinitat.& in l.Gallus.§.& quid si tantum,numer.92. ff.de liber.& posthum.& in l. ex hoc iure, ex numer.25. ff. de iustit. & iur. Roman. consil.298. num.1. Carol.Moline. vbi supra,numer.30.in fine. Didac. Perez, in proœm. legum ordinam. quæst.1.versic.qua propter.pagin.6. Palat. Rubeus,in præfat.de donat.inter virum & vxorem,numer.18. Abb.in capit.per venerabilem,num.37.qui filij sint legitim. Burg. de Paz in proœm.leg.Tauri,ex numer.32. & in num.144. & in l.3. numer.712. versic. & idem dicas. Anton.Gabriel. lib. 5. commun.opin. titul.de acquiren. rerum dominio, in concluf.3. ex numer. 3. Ioan.Bañez Parlodorus, rerum quotidianar. capit. 3. in princip.numer.7.Nicol.Vbald.de Perusio. de succeff.ab inteftat.1.par.numer.32.Ioan. Feraldus,tractat.de iuribus & prœmin.Regū Franc.num.3.Abb.in cap.ficut,el 3.num. 18. de iur. iurand. & ibi additio in litera C. Ioan.Martin.de Olano, in præfat.antinom. nu.2.& 12. Ioan.Matienç.in dialog.relat.3. par.cap.34. num.5. Lancellot.Conrrad.in templ.omnium iudic.lib.1.capit.2.§.3.num. 6.folio.102. Belluga in specul. princip. rubric.12. §.quædam, num.70. & in rubric.6. numer.3.vbi Camil.Borrel.in additionib.in litera C. & idem Bellug. in rubric.11. §. his igitur,numer.2. vbi optima additio Borrel. in litera A. Ioan.Redin,de maiest.princip. in §.Imperatoriam maiestatem,ex num.35. Couar.in regul.peccatum.2.par.§.9.nume. 9.Iacob.Menoch. consil.2. volum.1.ex numer.102. Didac.Perez,lib.3.titul.1.l.1.pag. 456. versic.præterea & sexto. Guid.Pap. decis.239.numer.2. Camil. Borrel. in regia aragonum.§.3. glos. 1. num.46. Sebastian. Medices, de legib.& statut.1.par.quæst.18. numer.7. & quæst.19. ex numer.4. Thom. Cerdan,in lib.visita dela carcel capit.6.numer.11.Rhenat.Choppin.de domat.Franc. lib.2.tit.1.num.13. D. Augustin.Morlanes, in respons. pro villa de Castellon, ex numer.222.& 226.

AD TEX. IN CAN. Si quatuor.23.quæst.8.

COLLECTAN. 65.

SVMMARIVM.

1 *Pluribus eundem hominē vulnerantibus, an omnes sint homicidæ? & An omnes illi censeantur irregulares? ita quòd nō possint promoueri ad sacros ordines, vide in numer.2.*

3 *An ex eo quod sanguis fluat ex vulnere hominis occisi in præsentia alicuius,præsumatur ab illo occisus?*

4 *Si vnus occidit alium nec apparet per testes quis eorum fuerit aggressor: quis eorum de iure præsumatur aliū aggressum fuisse, vel ad defensionem fecisse?*

1 TORSIT quamplurimū mentes scribentium, quæ pœna sit contra plures vulnerantes vnū, tam in rixa,quam sedato animo si vel

si vel ex vno,vel ex pluribus vulneribus sequuta est mors. Pro quo dubio sunt consulendi A Egid.Bossius, in prax. titul. de homicid.ex numer.26. Bar.in l.si rixa, numer. 10, ff. ad leg. Cornel.de sicar. Doctores,in capit.significasti,el 2. vbi Felin.ex num.9. & Anan.numer.23,de homicid. Ioan. Martinez de Olan,in antinom.in litera P. num. 82.Ioseph.Ludouic.decis.Lucens.16.num. 5.& ex numer.8.Alexan.consil.15. volum. 1.ex numer.1.& in consil.50.volum.1. num. 7.Zasius,lib.2.singul.intellect. cap.6. Gundisalu. de Villadiego, de irregularit. capit. 6.ex numer.45. Iul.Clar. lib. 5. §. homicidium,ex numer.37.latissimè Petr.Plaça de delict.cap.12.ex princip. Couar.in clemen. si furiosus.2.par.§.2.numer.3. Hyppolit. de Marsil.singul.217.incip.ter vel quater.glos. in verb plures percusserint,in l.item Mela, §.sed si plures.vbi etiam Doctores, & in l.si ita vulneratus.§.idque.ff.ad leg. Aquil. Tiraquel.de pœn.temper.caus.63. ex numer. 1. optimè Anton Gomez,tom.3.variar. capit.3.numer.36.pulchrè Iacob.Menoch.de arbitrar. cas. 362. optimè Rolan. consil. 63. volum. 2. ex numer. 1. Ludouic. Carrer. in prax.titul.de homicid. §. quinto quæro, ex numer.1.fol.111.

2 AN autem omnes supradicti percussores sint irregulares,ita quod nō possint promoueri ad sacros ordines sine dispensatione?est consulendus Couar.in dicto numer.3. Michael.Salon.2.2. quæst.64. artic.8. controuer.3.versic.ex quibus,colum.1239. Alexand. consil.50. volum.1. numer.7. Simon. Maiol.de irregularit.capit.48.§.4.num.9. Anan.vbi supra, numer.22. Viuald. in candelabr.eccles.2.par. in titul. de irregularit. opem vel auxilium dantis,numer.291.

3 ELEGANS tamen dubium examinandum se offert in hac materia, An verum sit illud,quod vulgo circumfertur, An scilicet ad cognoscendum quis ex pluribus fuerit homicida,sit sufficiens aut saltim magnū indicium quod sanguis fluat ex vulnere hominis occisi in præsentia ipsius aspicientis corpus,& non fluat post eius recessum? pro quo, & qui huius rei causas varias scire cupiat,perlegat Hyppolit.de Marsil.in prax. crimin. §.diligenter, num.81. Thom. Garbū,lib.2.summæ medicinæ scientiæ,tract.4. quæst.11.& lib.1.tract.5.quæst.31.& est vide dus Anton.Gomez,tom.3.var. cap.13.num. 15.A Egid.Bosius,in prax.tit.dedelinquente,num.2.ad finem.& in titul.de homicidio, numer.106.latè Boer.decis.166. Iacob.Menoch.de arbitrar.cas.270. numer.16.& de præsumpt.lib.1.quæst.89.num.128. & est videndus etiam Iacob.Nouel.regul.184. latè Hieronym.Maggius,lib.3.miscellan.cap.5. A Egid.Roman.quæst.25.in 5.quodlib.Ioan. Maior.in 4.distin.15.quæst.14.optimè Marcellus Donatus, de medica historia,lib. 2. cap.1.fol.37.versic.quo ad tertiū. Bertazzol. consil.320. numer. 5. vbi optima additio in litera A. latè Galeottus Martius,de doctrina promiscua,capit.22.ex pagin.232.versic. his igitur declaratis.

4 EXAMINANT etiam Doctores aliud dubium pulchrum,& valdè necessarium, An si forte quis occidit aliū, quorum vnus fuit aggressor,sed nescitur nec potest constare quis eorum sit,an superuiuens homicida præsumatur & aggressor, vt teneatur pœna mortis,an verò interfectus & occisus præsumatur aggressor,vt homicida excusetur? pro quo quidem dubio sunt consulendi Anton.Gomez,tom.3.variar.capit.3. numer. 25. optimè Nicol. Boer. decis. 237. latè Alciat.regul.3. præsumpt.39. latissimè Iacob.Menoch.de arbitrar.cas.363. Blanc. in prax.crimin. 3. par. ex numer.13. pagin. 886. Iul. Clar.lib.5. §. final.quæst.47. num. 10.& in quæst.60.numer.31. Guilierm.Benedict.in repetit. cap. Raynuntius,in verb. qui cum alia matrimonium,num.263.Cotta in memorab.verb.mortuus.Barthol.Humada,in l.1.tit.16.glos.3.par.1. Flammin.Chartar.de execut.senten.capto bannit.in præfation.num.55.& in cap.final.ex numer.245. Tiraquel. de primogen. quæst.17. opin. 6. numer. 17. & de pœn. temperan. caus. 62. Carpanius in cap. homicida, ex num.450. pulchrè Sebastian. Medices, in tract. mors omnia soluit,1.par.ex numer.63.

AD TEX. IN CAP. Omnes decimæ, 16. quæst.7.

COLLECTAN. 66.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *An decimæ debeantur de iure diuino ministris spiritualium?*
2 *Exceptio compensationis non impedit solutionem decimarum.*
3 *An decimarum collectores prohibere possint, ne fructus ab area tollantur quousque decima sit soluta?*
4 *An laici teneantur proprijs expensis deferre decimas ad horrea clericorum?*

1 DISPVTANT Doctores, an decimæ iure diuino debeantur sacerdotibus ministris spiritualium? & quidem pro hoc sunt consulendi Alphon. Veracruz, in spec. coniug. 2. par. artic. 21. versic. patet etiam pag. 433. Alphonſ. de Castro, lib. 5. aduersꝰ. hæreſes, verb. decimæ. Sebastian. Medices, in ſumma omnium hæreſ. 1. par. verb. decimę, numer. 41. latè Couar. lib. 1. variar. reſolut. capit. 17. ex numer. 2. Camil. Borrel. in reg. aragon. §. 2. gloſ. 1. numer. 314. Bellug. in ſpecul. princip. rubric. 13. §. tractemus, ex numer. 3. vbi etiam Camil. Borrel. in additionib. in litera A. & C. Gigas conſil. 119. ex numer. 2. Alexan. conſil. 60. volum. 4. textus & Doctores in capit. parochianos, de decim. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. capit. 21. numer. 40. Nauar. manual. latin. capit. 21. ex numer. 28. Didac. Perez, lib. 1. titul. 5. l. 1. pagin. 117. ex princip. Petr. Rebuf. tractat. de decim. quęſt. 1. ex numer. 2. Domin. Soto de iuſtit. & iur. lib. 9. quæſt. 4. articul. 1. & articul. 3.

2 VTRVM autem petenti decimam obſtet exceptio compenſationis, reſpondendum eſt quod non, ſed eſt executio ſtatim facienda, vt referunt Abb. in capit. tua nobis, num. 10. de decim. Ludouic. Roman. ſingul. 551. incip. an ſacerdoti. Didac. del Caſtillo, in l. 64. Tauri, fol. 194. colum. 1. verſic. adde fallit in cauſa. Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz, regul. 99. verſic. adde & limita primo. Iaſ. in §. in bonæ fidei, inſtit. de actionib. Didac. Perez, lib. 1. titul. 5. l. 1. pagin. 124. in fine. Rebuf. in dicto tractat. de decim. in quęſt. vltima, numer. 19.

3 ET an decimarum collectores prohibere poſsint ne fructus ab area tollantur, queuſque decima ſibi ſit ſoluta? ſunt conſulendi Vincen. de Frãch. deciſ. 117. Guid. Pap. deciſ. 283. Tiraquel. de retract. linagier. §. 1. gloſ. 7. numer. 39. Didac. Perez in dicto titul. 5. l. 2. in gloſ. defendemos que de aqui adelante. Couar. lib. 1. variar. capit. 17. num. 8. verſic. quartum eſt aduertẽdum. Aufred. ad Capel. Tholoſan. deciſ. 109. verſic. adde quod ille cui. & in deciſ. 433. verſ. ſed nunquid rector eccleſiæ.

4 ET an laici teneantur de iure decimas deferre ſuis expẽſis, ad horrea clericorum? examinant Couar. lib. 1. variar. capit. 17. nu. 8. verſ. octauo ex his. Vincen. de Franch. deciſ. 124. Iaſ. in l. 2. quæſt. 37. numer. 92. C. de iur. emphyt. Didac. Perez, ſupra, titul. 5. l. 3. in gloſ. vayan por el diezmo. gloſ. verb. in horrea, in capit. reuertimini. 16. quæſt. 1. Et quamuis opinio prędictorum Doctorum ſit, laicos teneri deferre decimas ad horrea clericorum, vt id etiam tradit Cœpol. de ſeruitut. vrban. prædior. capit. 72. Abb. numer. 5. in capit. ex parte, el 2. numer. 5. de decim. & Capel. Tholoſan. deciſ. 433. incip. item fuit quæſitum nunquid ruſticus? Seruanda tamen omnino eſt conſuetudo diœceſis in qua decimę colliguntur, ſecundũ Hoſtienſ. in ſumma, titul. de decim. §. final. verſic. ſextodecimo quæro. argumen. textus in capit. in quibuſdam. de decim. vbi conſuetudo in ſolutione decimarum conſideratur, & conſuetudo facit ius, & nõ leuem authoritatem præſtat in iudiciis, ex cap. final. de conſuet. & gloſ. verb. approbata, in capit. cum dilectus, de fide inſtrumentor. & copioſè probant Pinel. l. 2. 2. par. capit. 4. numer. 2. C. de reſcind. vendit. Crauet. in princip. de antiquitat. tempor. 1. par. ex num. 42. Sarmient. lib. 1. ſelectar. cap. 15. num. 4. Rolan. conſil. 69. volum. 3. num. 62. Camil. Borrel. in additionib. ad Bellug. in ſpecul. princip. in rubr. 11. §. his igitur, in liter. C. & textus & ſcribentes in capit. final. de conſuetud.

FINIS PRIMAE PARTIS.

SECVNDA PARS

CONTINENS COLLECTANEA AD DECRETALES,

AVCTORE PETRO CENEDO, DECRETORUM Doctore, & Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Pilari Canonico.

AD TEXTVM IN CAP. COGNOSCENTES, de conſtitutionibus.

COLLECTAN. I.

SVMMARIVM.

1 *Lex aut conſtitutio noua, quando reſpiciat præterita, & quando futura.*
2 *An iuſtè vnus, pro alterius crimine puniatur?*
3 *Lex noua à quo tempore liget.*

1 IBI quoties vero EX his verbis communiter in dubium reuocari ſolet, An, & quando, lex vel noua cõſtitutio trahatur ad præterita, & quando ad futura? Pro quo ſunt conſulendi Franciſ. Conan. lib. 1. commen. cap. 9. ex numer. 8. Philip. Deci. in cap. quoniam, ex numer. 10. & ex numer. 45. de conſtitut. Abb. in cap. paſtoralis. §. verum quia, num. 2. verſ. & ex hoc infertur, de appellat. Auguſtin. Beroi. in capit. 1. ex numer. 90. de vſur. Abb. in capit. quoniam, numer. 3. de ſimon. Bellug. in ſpecul. princip. rubri. 41. §. leges regni, numer. 15. verſic. primum eſt. Quintilian. Mandoſ. in regul. 9. reſeruat. quæſt. 3. Petrus Foller. in praxi canon. 2. par. capit. 4. numer. 94. Sebaſtianus Medices, in tractat. de legib. & ſtatutis 4. par. quæſt. 35. Burgos de Paz, in l. 3. Tauri numer. 37. Cauallin. in milleloq. 607. Alphonſ. Azeued. lib. 2. nouæ recopilat. titul. 1. l. 6. ex num. 1. Ioan. Baptiſta a S. Seuerino in l. omnes populi num. 45. ff. de iuſtit. & iur. Camil. Borrel. in regia Arago. §. 1. gloſ. 2. num. 12. Bernard. Diaz. regul. 136. alias 137. Benedict. Capra in commun. opin. pagin. 491. verb. conſtitutio noua etiam; Didac. Couar. lib. 3. variarum reſolut. capit. 13. numer. 4. Petr. Rebuf. in l. verbum oportet it. ff. de verbor. ſignific. verſic. primo derogatur. Lancellot. Conrrad. in templ. omniũ iudic. lib. 1. cap. 2. §. 4. verb. legem generalem ſolus condit. numer. 7. latiſsimè Ioan. Gracian regul. 295.

Iacob.Menoch. de arbitrariis casu 185. numer.26. Bursat.consil.214.volum.2. ex numer.21. Ioan. Matiençolib.5. recollection. titul.10.l.3. in glos.16. Tiraquel. de primogen.quæst.43.numer.17.l.7.leges. C. de legibus.Natta consil.66.numer.3.Socin.consil.106. volum.4. numer.6. Baldi consil.93. volum.4. & consil.95. volum.4. numer.3. Alexand. consil.96. volum.2. ex numer.3. & consil.141. volum.2. numer. 8. & consil. 190.volum.2.ex num.8. & consil.7.volum. 2.num.4.& 13. Insignis præceptor Doctor Ioan.Sahagun, vir sanè ingenij claritate & doctrina laudandus in cap.final.de sequestration.possess.& fruct.numer.87.Andr. Tiraquel. in præfation. de retract. linagier. ex num.18.

IN gloss. culpa caret. An iustè,& quãdo innocens ob alterius crimen & delictum puniri valeat? tradit Felin. in capit. ex insinuatione numer.4. de simoni. Anton.Cordoua de Lara in l. si quis à liberis, §. idem rescripsit,num.6.ff.de liber.agnoscen.additio margin. ad Abb. in capit. referente, de delict.puer.numer.3.in litera D. Simanc.de catholic.institutionib.capit.9.ex numer.4. latè Didac.Couar. lib.2. variar. resolution. capit.8.ex numer.1.versic.secunda quandoque,Osasc.in decis.Pedemon.88.numer.2. Roland. consil. 74. volum. 3. ex numer.11. optimus textus vbi etiã scribentes in l. fancimus. C. de pœnis. latissimè Alphonsi. de Castro lib.2. de iusta hæreticorum punitione capit. 10. & capit. 11. Sanctus Thom. & Caietan. 2.2. quæst. 108. articul.4. Mantua singul.2.ex num.2.Flamin.Chartar.de execution. senten. capto bannit. in præfat. ex numer. 71. Hieronym. Portoles in tractat. de consortibus capit.37.numer.4.latè latissimè Petrus Sanchez 3. par. histor. moral. titul. de la vida de Romulo y Remo.§.11.ex versic.mas porque. fol.286. latè Alph.Hojeda de benefic.1.par.c.23.ex n.104.Anton. Gomez de delict.c.2. nu.13.vers.pœna autẽ, tradit latè Iul. Clar.lib.5.§. final.quæst.86. ex numer.1.latissimè Simancas de catholic. institutionib. capit.29. ex numer. 1. Iodoc. Damhouder. in praxi criminal. capit. 62. numer.9. Sylvester in summa,verb. pœna, numer.23. & ibi etiam Angel. in num.3. & habes infra in 3. par. in collectan. ad capit. quicunque. §. hæretici autem, de hæretic. lib.6.latè Iacob. Menoch. consil.99.vol.1. ex numer.208. Roland.consil.74. volum.3. ex principio, optimè Ioan. Matienç. lib.5. recollection. titul. 16.l.10. glos.1. ex numer.21.

3 *IN gloss. ante prohibitionem.* A quo tempore lex vel nova constitutio incipiat ligare? est videndus Dominic. Soto de iustit.& re lib.1. quæst.1.artic.4. Abb.in capit.1.de postul. prælat. ex numer 9. & 11. Menoch. cas.185.& cas.420.numer.27.Didac.Perez lib.8.titul.15.l.2.pagin.309. in glos. quc no passe adelante, Cosmas in pragmatic. sanction. in tit. de concubinariis in principio, in glos.duos menses, fol.166. Paul. Fusch. de visitat.lib.1. capit.33. numer.7. Ludouic. Gomes in principio procem.regul.Cancel. Innocen.8.versic.nam lex non incipit ligare,Rebuf.in additionib. ad regul. 1. cancellariæ,in glos.ex tunc.optimè Felin.in repertor. verb. lex quando incipit ligare. fol.75. Ludouic. Messia in pragmatic.taxæ panis, concluf. 6. numer. 6. & optimè concluf. 7. numer.9.& 10.latè Alphonf.Azeued.lib.2. nouæ recopilationis,titul.1.l.1.ex numer.7. versic.quarum, & facit ad hoc,textus in authentic.vt factæ nouæ cõstitution.in principio,collation 5. glos.verb. intra duos menses, in capit.mouerit, de senten. excommunicat. Bartholom. Humada in l.16. titul. 1. part.1. glos.4. numer.7. folio 20. Camillus Borrel.in regia Aragonum. §.1. glos. 2. ex num.7. optimè Alphon. de Castro lib. 1.de potestat.leg.pœn. c.1.col.10. versic. hoc tamen hac conditione, Belluga in speculo princip.rubric.47.§.sciendum ex num. 15. vbi Camillus Borrellius in additionibus in litera B. Bern. Diaz in regul. 428. incipit lex. Burgos de Paz in procem. l. Tauri, ex numer. 298. & in l. 3. Tauri, numer. 378. versic.rursus.Sebastian.Medices in tractat. de legibus & statutis 4. par. quæst.34. latissimè Anton. Gabriel in lib.6. com. opinion.tit.de legibus & constitut. concluf.4. Volu.1.com. opin. pag. 491. verb. constitutio noua si disponat.Doctores in cap.cum tu, de vsuris, Cardinal.in procem. Clementin.in verb.vniuersitatis, num. 3. vbi etiam additio marginalis in litera A. idem Cardinal. in Clementin. dudum, in verb.nos etenim,num.1.versic.quinto quæro,de sepulturis,Cosin.in procem.pragmat.sanct. §. quæ omnia

omnia, in glos. illico, versic. quæ verba faciunt,& habes supra in 1. par. in collectan. 1.numer. 5. Cauallin. in ægidian. constitut. lib.4.cap.38.in glos.F.pag.264. Caualcan. decis.30.ex numer.9.Hieronym.de Monte variar.iur. quæst.11.num.6. Mencha. contr. illustr. capit. 44. optimè Ioan. Gracian,regul. 296. Bursat.consil.200.volum.2.ex numer.102.qui in numer.106. ait, quòd vt præsumatur ignorantia & pœna euitetur,sat esset allegare legem non fuisse publicatam in eo loco,vbi pœna exigi voluit.

AD TEX. IN CAP. 7. Quæ in ecclesiarum,de constitutionib.

COLLECTAN. 2.

SVMMARIVM.

1 *An, & quando clerici & ecclesiæ ligentur statutis laicorum?*
2 *An lex iusta obliget in conscientia?*
3 *Legis ciuilis transgressor,quãdo peccet mortaliter.*
4 *Plura aduersus pauperem,ob propriam culpam & vitium.*

1 COMMVNITER ex hoc textu, & ex capit. ecclesia sanctę Mariæ,infra eodem,colligitur, clericos & ecclesias non ligari statutis laicorum, de quo etiam dissert Grammat.decis.29.ex num.8.& decis.100. ex numer. 7. Capella Tolosan. decision. 153. Marant. disputat.8.ex numer. 8. Lancellot.Gallia in consuetud.Alexan.in glos. maritus,quæst.4.ex numer.6. Iul. Clar.lib. 5.§.final.quæst.82.stat.5. num.2. Ioan. Matien.lib.5.recolle.tit.25.l.1.glos.1.n.1. Ioan. Gracian regul.292.Rebuf.1.tom.constitut. regal.in procem.in glos.1.ex numer.55.Alphonf.Hojeda de benefic.1.par. cap.23. numer.45.Foller.in constitutio.regni de Episcop.& cleric.versic.de personis.clericorũ, numer.8. Alphonf. Aluarez in specul. Roman. Pontific.capit.35.Francisc.de Caldas de nominat.emphyt.quæst.7. ex numer.12. Caualcan. 2.par. decis.9. ex num.79. Seraphin de Seraphinis, de priuileg. iurament. priuileg.77.numer.24. Anton. de Butr. cõsilio 40. Alciat.regul.3.in præsumption.29. versic.item non haberet, Didac. Perez lib. 1.titul.2. l.7. in glos. porque todo esto seria. Camil.Borrel.in regia Aragonum.§.1.glos. 3.ex num.257.& in numer.262.in fine dicit, clericos statutis laicorum gaudere pro se,nõ autem contra se,de quo,& quando statutum laicorum comprehendat ecclesiasticas personas,est videndus Cott.in memorab.verb. clerici ligantur, Alexand.consil.210. & cõsil.211.volum.2. Grammat.in dict.decis.100. ex numer.1.Menoch.cas.180.num.25. Molin.de primogen.Hispan.lib.2.cap.10.num. 82. Lancellot,Gallia in consuetud.Alexan. in glos.maritus,quæst.4.numer.9. Matien. lib 5.recollect. titul.4 l.15. in glos.1. & in titul.11.l.7.in glos.2.num.15. & in titul.25.l. 1.glos.1.num.2.Ioan.Gracian,in dicta regul. 292. num. 1. eruditissimus Hieronym.Portoles in schol.ad Molin. §. clericus num.17. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles.74. priuileg.numer.8,Seraphin de Seraphinis, de priuileg. iurament. priuileg.77. num.25. Menchac. controuers. vsu frequent. lib. 1. capit.5.& cap.6.latè Chassen.in consuetud. Burgund.rubric.9.§.10.ex num.49.& 53. & in rubric.10. §.1. verb. quando l'homme ou femme, ex numer.2. Petrus Dueñas regul.135.Ioseph.Gonçalez variar.quæstion. capit.12.numer.30. Hieronym.Portoles in tractatu de consortibus capit.31. ex num.3. Calderin.consil.11.de constitut.Caualcan.2. par.decis.22. numer. 18. latissimè Ludouic. Messia in pragmatic. taxæ pan. concluf.5. ex numer.10.& ex numer.35.& ex numer. 40. Tiraquel.de retract.linag. §.1. glos. 13. ex numer.2.& in legib. connub. glos.8. ex numer.171. Tiraquel. de primogen. quæst. 43.numer.3. & ex numer.5. & in tractat. le mort.3.par.declarat.8.ex num.4.

2 *IN gloss.constituerunt,ibi,iure fori quam poli.* Notant hìc communiter Doctores, legem ciuilem iustam obligare in cõscientia, de quo disserit optimè Ludouic. Messia in pragmat,taxæ pan.cõcluf.6.num.2. Rebuf,

de pacific.poſſeſſorib.in princip.ex num.9. Felin.cap.1.numer.18.de ſponſal.Rebuf.in 1.tom.conſtitution.regal.in proœm.in gloſ. 1.numer.40. Petrus Rebuf. in repetit.cap. poſtulaſtis numer. 40. de cleric.excommu. miniſtr. pagin.499. Felin.in repert. verb. lex canonica. Felin. in proœm. Decretal. verb.rex pacificus numer.9.vbi Abb.num. 4.& in cap.1.num.9.& Beroi. ex num.222. de conſtit.Ant.Gomez l.1.Taur.ex num.3. Dida.Couar.in 4.2.par.cap.7.§.7.ex nu.8. verſic. quarto lex ciuilis, Andre. Tiraquel. in proœm. retract. linagier num. 74. Rojas de ſucceſſ.capit. 20. ex num.142. latiſsimè Petrus Magdalen.de numer. teſtium in teſtamen. 3.par. cap.3. ex num.44. Ludouic. Molina de primogen.Hiſpan. lib. 2. cap.1. num.7. Burſat.conſil.200.volum.2. ex num. 45. Couar. in capit. cum eſſes numer. 6. de teſtamen.Dominic.Soto lib.1.de iuſtitia & iure, quæſt.6. artic.4. Chaſſen. in conſuet. Burgund.rubric.4.§.7.in verb.deſprocains ex numer.23. Tiraquel. in legibus connub. in gloſſ.4. num.20. Didac. Perez in proœmio ordination. quæſt.10. & in lib. 5. titul. 2.l. 1. pagin. 105. verſic. ſecundo quia lex. pulchrè Robert.Bellarmin. in diſputatione fidei controuerſ.5.lib.3.capit.11.per totum. Barthol.Humad,in l.16.titul.1.par.1.gloſ.1. Mencha.lib.1.controuerſ.vſu frequen.cap. 7.ex num.1.& 36. Caballin. in milleloquio 266. Auiles in capit. 6. prætorum,in gloſſa mandamos,per totam,Menoch.de præſumptionib.lib.1.quæſt.80.num.8.in principio. Didac.Perez lib.8.titul.15.l.2.pag.304.col. 1.verſic.præterea lex.Bernard. Diaz regul. 427. Auendan.lib.1. de exequend. mandat. cap.19.num.12. Alphonſ.Azeued.lib.3.nouæ recopilationis titul.9.l.2.num.3. Sebaſt. Medic. de legibus & ſtatutis.4.par. quæſt. 9. Lancellot. Gallia in conſuet. Alexan.in gloſ. non poſsit, quæſt. 1. ex numer. 13. & quæſt.14.numer.17.multum pulchrè Burg. de Pazin l. 1. Tauri ex numer.453.Caballin. in milleloq.530. & in milleloq.612.Matienç.lib. 5. recollect. titul. 8. de ſucceſſ. ab inteſtat.l.6.in gloſ.1.num.12.

3 QVANDO autem legis ciuilis tranſgreſſor peccet mortaliter; lexq; ciuilis an poſsit obligare ad culpam mortalem ? tradit latè Alphonſ.de Caſtro lib.1. de poteſta te leg.pœnal.ex cap.4. Dominic.Soto lib. 1.de iuſtitia & iure quæſt.6.articul.5.Driedo. de libertate chriſtiana lib. 2. capit.1. in principio. optimè Didac. Couar. in regula peccatum 2.par.§.5.ex num.2.latè Ludoui. Meſsia in pragmat.taxæ pan.concluſ.1. ex num.105. in gloſ. quiſieron, & in concluſ. 3.num.26.& 34. Nauar.manual.lat. cap.23. ex nu.48.optimè Matienç.lib.5.recollect. tit.2.de dotib.in.l.2.gloſ.3.ex num.8.Ludo. Beja reſponſ. caſ.13. verſ.perpendendū eſt tertio,latiſsimè & pulchrè Humada in l.16. titul.1.par.1. in gloſ.5. ex num.2. fol. 20. & multi ex doctoribus allegatis ſupra in num. 2. Didac. Perez lib.1.titul.6.l.1. pagin.173. verſic. confirmatur vlterius, latè Burſat. in in dict.conſil.200.volum.2.ex numer.45. & ex num 57.

4 *IN gloſſ. ad inopiam.* Plura de paupere ob propriam culpam, & vitium : cumulant Didac. Couar.lib.2. variar. cap.16. num.9. & in pract.cap.6. num.3. verſic. ſed ſi quis, pulchrè Ludouic. Meſsia in dicta pragmat. concl.1.ex num.8. Anto.Queſad.in diuerſ. quæſt.iur.cap.11.n.4.Baeça de inope debit. cap.2. nu.45.& in cap.4.ex n.10.& in cap. 8.num.19. Tiraquel.in l. ſi vnquā verb.bona,num.5. Lancellot. Gallia in conſuetud. Alexand.in gloſſ.ſolidos,quæſt.6. ex num. 133 Alphonſ. Azeued.lib.1.nouę recopilat. titul.2.l.7. numer.4. Baeça de inope debit. capit.16. numer.25. Ioan. Matienço lib.5. recollect.titul.10.l.15.in gloſſ.3.numer.2. & in titul.7.l.6. in gloſ.3. num.32. ad medium. Anton.Cordoua de Lara in l. ſi quis à liberis.§.idem reſcripſit,ex numer.100.& in §. ſed ſi filius,ex numer.88. ff. de liber.agnoſ. Cæſar Contard.in l. diffamari. C. de ingen. & manumiſ. in limitationibus, numer.134. Aurel.Corbul.in 15.cauſ.priuat. ob non ſolutum canonem,limitat.29.numer.2.pagin. 488, optimè Cornel.Benincaſ.de priuileg. paupert.queſt.4.ex num.46.Rebuf.1.tom. conſtit.reg.tractat.de ſenten.prouiſ.artic.3. gloſ.vltim.numer.16. Menoch.de arbitrar. caſ.96.numer.10.latè Redoan. de rebus eccleſ.non alienand. in rubric. de cauſa pietatis,ex num.69.pag.140. Roland.conſil.87. volum.2.num.56.

5 *IN gloſſa,alienandi feudum.* De materia iſtius gloſſæ,diſſerit latè Iul.Clar. in §. feudum,quæſt.31.& quamplurima habes in collectanea ad textum in cap. potuit de locat: vbi

vbi in ipſius text.explicatione,innumerabiles queſtiones de alienatione feudi & emphyteuſis ſubiungi,quas hic ſuperfluum eſt recenſere.

AD TEX. IN CAP. 5. Si quando, de reſcript.

COLLECTAN. 3.

SVMMARIVM.

1 *Præceptum ſuperioris in dubio præſumitur iuſtum.*
2 *Iudex an teneatur exequi mandatum ſuperioris, ſi ei videatur iniuſtum.*
3 *An peccet, obediens mandato iniuſto ſuperioris?*

1 QVAMVIS præceptum ſuperioris in dubio præſumatur iuſtum: ex gloſ. verb. iniquitas, in cap. quid culpatur. 23. quæſt. 1. gloſ. verb. obedientiam in cap. ad aures, de tempor. ordinat. gloſ. verb. mandato, in cap. ex tenore, & ibi ſcribentes, de ſenten. excommunic. textus & gloſ. in capit. 2. de maior. & obed. & notat Paludan. in 4. diſtin. 19. quæſt. 4. colum. 3. Attamen poterit differri eius executio, quoties maius damnum timeretur ex ea, quam ex dilatione quæ fit, donec appareat de vera præcepti iuſtitia. ſecundum Adrian quodlibet. 2. verſic. pro ſolutione, Dominic. Sot. in relect. de ſecret. 3. membr. quæſt. 2. cõcluſ. 1. & 2. Nauar. in cap. inter verba 11. quæſt. 3. corol. 53. Vnde iuſtiſſimè per hunc textum deciſum habemus, quod excuſſatur officialis nõ obtemperans primo ſuperioris mandato, quando ex eo ſequitur abſurditas, ſcandalum, vel inconueniens, ſed tenetur expectare ſecundam iuſsionem: cui deciſioni mirè conſonat textus in l. ſi vendicari. C. de pœn. & quæ tradunt Alphan. in collectan. num. 507. Cardinal. conſil. 142. ſanctiſsimus dominus, pulchrè Alphonſ. Azeued. lib. 1. nouæ recopil. titul. 3. l. 14. ex num. 33. Robert. Marant. in 1. diſputat. num. 19. Felin. in cap. nonnulli, de reſcript. n. 9. & 14. Didac. Perez lib. 2. tit. 4. l. 29 in gloſ. 1. verſ. vnde contra prædictũ reſcriptum ex pag. 252. Lancellot. Conrad. in templ. omnium iudic. lib. 1. capit. 1. §. 4. titul. de præſtan. & poten. imperat. verſic. obedire ei omnes debent, numer. 16. fol. 91. Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ. 334. num. 6. Alphonſ. Hojeda de benef. 1. par. capit. 21. numer. 5. AEgid. Boſsius in praxi criminal. titul. de homicid. ex num. 96. latè Neuizan. in ſylua nupt. lib. 6. num. 49. Iul. Clar. lib. 5. §. final. q. 60. num. 16. verſ. quæro modo, & in quæſt. 97. num. 3. Franciſ. Perſonalis, de indiciis & tort. quæſt. 17. num. 8. optimè Iõ. Segura Daualos in director. iudic. eccleſiaſt. fori, 2. par. cap. 5. ex num. 3. eruditiſsimus dõctor Hieronym. Portoles in ſchol. ad Molinum in §. conſultatio, ex numer. 17. latiſſimè Flamin. Chartar. de execution. ſententi. capto bannito in cap. final. ex num. 327. Couar. in pract. capit. 35. numer. 6. & in regula peccatum 1. par. in principio, num. 5. pro quibus benè faciunt etiam quæ ex Innocen. in cap. inquiſitioni, de ſenten. excõmunic. refert Pinel. in 1. par. rubr. C. de reſcind. ven-
3 dit. cap. 2. num. 20. in finalibus verbis, quod ſcilicet, peccat obediens mandato iniuſto Summi Pontificis, vel Principis, quãdo ex tali mãdato oriuntur ſcandala, vel magnum damnum. Pro veritate tamẽ iſtius dubij eſt videndus Ioan. Rojas ſingul. 148. Iacob. Simanc. de cathol. inſtitutio. cap. 45. ex num. 34. Alphonſ. Azeued. in dict. l. 14. num. 32. & in num. 36. Couar. in dicto num. 5.

AD TEX. IN CAP. 2. Decernimus, de iudiciis.

COLLECTAN. 4.

SVMMARIVM.

1 *In re ſpirituali recurrendum eſt ad iudicē eccleſiaſticum.*
2 *Poſſeſſio rei ſpiritualis dicitur quid temporale.*
3 *Iudex ſecularis poteſt cognoſcere de poſſeſſorio rei ſpiritualis.*
4 *An iudex ſecularis poſsit cognoſcere de poſſeſſorio beneficiorum?*

An laici possint creari Vicarij generales Episcoporum?

Laicus potest esse assessor iudicis ecclesiastici.

1 AIT doctissimus Anton. Scapp. in lib.1. de iure non script. cap. 35. in principio, quòd quamuis per hunc textum iudex ecclesiasticus debeat adiri pro re spirituali, non verò secularis, qui spiritualium non est capax, vt probat copiosè Petrus Magdalen. de numero testium in testament. 1. par. cap. 10. numero 8. Beroi. cap. quę in ecclesiarum. num. 91. de constitutio. Bernard. Diaz regul. 362. Seraphin. de Seraphinis de priuileg. iuram. priuileg. 67. num. 12. Ioan. Gracian regul. 2 253. in princip. Quia tamen possessio rei spiritualis dicitur quid temporale, secundum glos. verb. spiritualibus, in cap. literas, de iuram. calum. & tradunt Couar. in pract. cap. 35. num. 1. Anton. Grauat. ad Vestr. lib. 5. cap. 1. num. 6. Rebuf. tom. 3. de mater. possessio. artic. 7. glos. 1. num. 22. Menoch. de recuperanda possessione, remed. 15. num. 211. in principio. Iodoc. Damhouder. in praxi ciuil. cap. 41. num. 4. Roland. consil. 23. vol. 2. num. 2. Ioan. Gutierrez lib. 1. canon. quęst. cap. 34. ex num. 16. & ex nu. 42. Boer. in decision. 69. num. 23. in princip. latè Aymon. Crauet. consil. 258. ex principio. Nauar. in prælection. capit. cum contingat in oppositio. cõtra primum remed. pag. 154. in principio, Ioan. Gracian regul. 9. ex num. 15. & multi ex Doctoribus infra citandis: sic est 3 quòd iudex secularis, potest cognoscere de possessorio rei spiritualis, vnde infert dictus Ant. Scapp. vbi supra, quòd quãdo aliquis impetrat aliquod beneficiũ vacãs, cuius possessionẽ adipiscitur, solet porrigere suplicationẽ in Curia Parlamenti Delphinatus, petendo se manu teneri, & tunc facta fide de titulo & immissione possessionis (asserit) curiam prædictam solitam esse dare mandatum de manu tenendo: & idem fatentur Iodoc. Damhouder. in praxi ciuil. cap. 41. ex principio, Francis. Marcus decis. 45. 2. par. ex num. 6.

4 AN autem supradictus forensis vsus, qui in quamplurimis regnis est receptus, iure procedat, maximè stante hodierna Bulla in Cœna Domini quotannis promulgari soli-

ta? & iudices seculares an indistinctè cognoscere possint de possessorio beneficiorum, & harum rerum spiritualium? colliges ex Nauar. in manual. latin. cap. 27. num. 69. & latè in cap. cum contingat in 1. remed. ex versic. tertio facit, Guido. Pap. decis. 1. & decis. 85. Boer. decis. 69. num. 23. Chassen. consil. 45. numer. 13. latè Iodoc. Damhou. in praxi ciuil. cap. 41. ex num. 5. Albar. Valasc. consult. 11. num. 2. & consult. 79. num. 2. Grammat. decis. 78. Afflic. decis. 2. ex num. 4. & optimè decis. 24. Selua de benefic. 1. par. quęst. 7. num. 12. Anton. Grauat. ad Vestrium lib. 5. cap. 1. num. 6. Quintilian. Mandos. tractat. de monitor. quæst. 13. ex num. 3. Didac. Couar. in pract. cap. 35. Menoch. de recuperanda possessio. remed. 15. ex num. 211. & de retinenda possess. remed. 3. quæst. 52. ex num. 323. & de adipiscen. possess. remed. 9. num. 43. Ioan. Gracian regul. 9. numer. 15. pulchrè Salzed. ad Diaz in praxi criminal. capit. 102. in litera A. ex pagina magna 354. Gutierrez in pract. lib. 1. quæstione 20. ex principio. Rebuf. tom. 3. de causa benefic. possess. art. 8. glos. 2. & in tom. 3. de materia possess. artic. 7. in glos. 1. ex numero 23. Hieronym. Portoles in schol. ad Molinum. §. apprehensio el. 2. ex num. 96. Carol. Graf. regal. Franc. lib. 2. iure 5. Aufr. de potestate secular. super eccles. regul. 2. num. 24. Roland. consilio 23. volum. 2. Natta consil. 411. Auendan. de exequend. mandat. lib. 1. capit. 1. numer. 32. Rebuf. tom. 1. titul. de senten. executio. art. 1. glos. 1. Rebuf. in cõcord. tit. de annat. in glos. verb. possessionem, ex pag. 793. optimè Ioa. Martinez de Olan. in antinom. in litera C. ex numer. 34. & in litera I. num. 77. optimè Guilierm. Benedict. capit. Raynuntius, verb. & vxorem nomine Adel. decis. 2, ex num. 38. latissimè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæstion. capit. 34. ex num. 22. Ferdinand. in repetit. §. nihil commune in præfat. 5. num. 3. Mandel. consil. 75. ex num. 1.

5 *IBI, Laicorum iudicio.* Quæri solet hîc per Abb. numer. 12. Felin. num. 6. Rip. in num. 116. & Deci. ex numer. 120. An laici possint creari Vicarij generales Episcoporum? de quo est videndus Rebuf. in praxi titul. de Vicariis Episcop. numer. 35. Alphons. Hojeda de benef. 2. par. cap. 10. n. 11. Couar. in c. alma mater. 1. par. §. 11. num. 3.

Abb.

Abb. cap. sanè el. 1. de cleric. coniug. num. 2. & ibi additio. marginalis in litera B. Selua de benefic. 2. par. quæst. 23. num. 7. Simon Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 31. num. 11. & allegant ad hoc. cap. in nona. 16. quęst. 7. latè Ioan. Segura Daualos in director. iudic. eccles. fori. 1. par. cap. 11. & optimè in cap. 12. agit, An monachi iudices ecclesiastici & officiales Episcoporum valeant constitui? & vide eundẽ in cap. 13. pro dubia illa quæstione, An Episcopi pro damnis illatis à suis officialibus teneãtur, & An excussentur præponendo eos qui integrę opinionis fuerint? 6 Et quamuis laicus non possit esse vicarius Episcopi, bene tamen poterit esse assessor Episcopi, vel iudicis ecclesiastici, ex Lelio de Zanch. de priuileg. eccles. 83. priuileg. n. 19. Camil. Borrel. in regia Aragon. §. 2. glos. 1. num. 85. Palat. Rubeo. in repetitio. rubricæ de donation. inter. §. 7. num. 7.

AD TEX. IN CAP. 7. ex literis, de iure patron,

COLLECTAN. 5.

SVMMARIVM.

1 *An ius præsentandi ad beneficium, transeat cum vniuersitate bonorum, & ad quoscunq; hæredes?*

2 *An ius præsentandi transeat in emptorem hæreditatis?*

3 *An confiscatis bonis, confiscetur ius patronatus?*

4 *An ius præsentandi transeat in fideicommissarium?*

5 *An ius præsentandi competat vsufructuario vniuersali?*

6 *An ius præsentandi pertineat ad pupillum vel ad tutorem?*

7 *An ius præsentandi competat marito, vel vxori, quæ tale ius adduxit in dotem?*

8 *An ius præsentandi competat, ille legitimè natus?*

9 *An sequester habeat ius præsentandi?*

10 *An locatori omnium bonorum competat ius præsentandi?*

11 *An ius præsentandi competat ei, qui in pignus habet bona, quibus est anexum ius præsentandi?*

12 *An si patronus ingrediatur monasterium, competat monasterio, ius præsentandi ad beneficium?*

1 COMMVNIS est iste text. ad hoc, quod ius præsentandi ad aliquod beneficium ecclesiasticum, transit cũ vniuersitate bonorum etiam temporalium. Et hinc dicunt Doctores quod tale ius transit ad quoscunq; hæredes, vt per Couar. lib. 2. variar. cap. 18. num. 6. Ias. in l. 1. de legat. 1. num. 71. & in l. venia. C. de in ius vocan. num. 2. vbi etiam Decius num. 2. Tiraquel. de primog. quæst. 36. Paul. Fusch. singul. 114. literæ I. Tiraq. de primog. quæst. 36. num. 1. Grigas consil. 50. ex num. 2. Ioan. Faber in rubric. institut. de rerum diuision. num. 2. Bartholo. Humada l. 8. titul. 15. par. 1. glos. 4. num. 2. fol. 106. Didac. Perez lib. 1. titul. 6. l. 1. pag. 139. in glos. deuan succeder. Ludoui. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 24. num. 7. Quia num. 25. 2 agit, An similiter transeat in emptorem hereditatis? de quo etiam differit Couar. lib. 1. variar. cap. 13. ex num. 3. & in lib. 2. cap. 18. num. 8. Bernar. Diaz in regul. 401. vbi optimè Salzed. Paul. Fusch. singulo 115. literæ I. Abb. in cap. querelam, de simonia. num. 4. vbi Anan. ex num. 6. & Felin. num. 3. versi. in glos. verb. non potuit. Roch. de Curt. de iure patronat. verb. ipse vel is, ex num. 46. optimè Eman. Costa in cap. si pater. 2. par. verb. Trebellianicę num. 7. Petr. Salazar de vsu & consuetudi. cap. 12. num. 7. Tiraquel. de primogen. quæst. 37. Paul. Fusch. de visitation. lib. 2. cap. 10. num. 21. Bartholom. Humada l. 9. titul. 15. par. 1. glos. 8. fol. 107. Renat. Choppinus de sacra polit. lib. 1. titul. 4. num. 6. Aymon. Crauet. in rubric. de legat. 1. num. 61. Carol. Molin. consuetud. Parisien. tituli 1. §. 37. glos. 10. ex num. 10. Petr. Mozius de cõtract. titul. de empt. & vendit. §. de naturalibus empt. & vendat. num. 41. versi. sed quæro fol. 81. Paul. de Citadin. de iure patronat. 9. par. num. 11. Fabian. de Mõte in tract. de emptione & venditione, 41 quæst. principa. quæst. 15. optunt Ioseph.

Ludouic.in commun. concluſ. titul. de iure patronat. concluſ. vnic. ex verſ. declaratur ſecundo hoc habere locum, latiſsimè Ioan. Gracian regul.341.

3 AN autem in confiſcatione omnium bonorum, facta per iudicem ſecularem propter delictū patroni, confiſcetur ius patronatus? tradit Iaſ.in dict.num.2. & additio,ad Deci. in litera A.in dict.l.venia,num.2.C.de in ius vocan.Iul.Clar.lib.5.§.fin.queſt.78.num.8. Ioſeph.Ludouic.in commun.concluſ. titul. de iure patronat.concluſio.vnica,verſic.declaratur.Cardin.in Clement.plures,hoc tit. num.8.verſic. ex hoc infertur. Gigas conſil.145. num.3. Paul. Fuſch. de viſitat.lib.2. cap.10. num.22. Lælius de Zanch. de priuileg. eccleſiæ.78. priuileg. ex num.19. Michael. Timoth. de viſit.eccleſ. lib.2. tract.5. cap.28. Molin.in dicto cap.24. ex num.26. Emanuel.Coſta in dicto verb.Trebellianicæ num.7.verſic.quarto & vltimo. Pelaez, de maiorat.3.p.quæſt.11.num.2.& in 4.par. quæſt.23.num.74. Franciſ.Viuius lib.2. cōmun.opin.72.Chaſſen.conſuetud.Burgund. rubric.2.§.2.ex num.7.Gigan.de pœn.com mitten.crimē leſæ maieſt.quæſt.4.ex num. 1.pag.277.Ioan.Garſia de expenſ.& melio rationib.cap.10.num.52.in fine. Arnulphus Ruzeus, iuris regaliorum priuileg.35. num. 9.& in 2.par.præfat.num.3. & priuileg.10. num.22. Bernard. Diaz in prax.canon.cap. 124.num.5.vbi Salzed.in additio.in liter.E. Rochus de Curt. de iure patron. verb. ipſe vel is,num.65. Simanc.de catholic.inſtitut. cap.9.ex num.95.Camillus Borrel.in regia Arag.§.2.gloſ.1. num.196. Did.Perez lib. 1.titul.6.l.1. pag.138. verſic. octauo moueo quæſtionem, & vide eundem in pag.139.

4 verſic. eſt & alia quæſtio, An tale ius præſentandi tranſeat in fideicommiſſarium?de quo etiam diſſerit Melch.Pelaez,de maior. 3.par.quæſt.11. num.9. Eman.Coſta in cap. ſi pater 2.par. verb. Trebellianicæ, num.4. Phanut. de inuent. 6. par. num.62. Pelaez de maiorat.3. par. quæſtion.11. numer. 9. Caldas de renouat.emph. quæſtion.19. numer. 12. Cauallin. milleloq. 145. Paulus Citadin. ſupra. 9.par. numer. 33. Ruzeus ſupra,priuileg.10. num.8. Aymon.Craueta in rubric.de legat.1.numer. 62. Bartholom. Humad.l.8.titul.15.par.1. gloſ.4.numer.1. latiſsimè Ludouic.Molin.in dict.cap.24.ex num.5.quem in num.4.vide, An ius præſentandi competat vſufructuario vniuerſali?de quo etiam agit Afflict.lib.3.rubr.13. §.final. num.4. Carol.Molin.conſuetud.Pariſienſ. §.37.gloſ.10.num.3. in fin. Lambertin.in 3. artic.10. quæſt.princip.2.par.lib.1.fol.145. Mieres in conſtit. Cathal.fol.158.ex num. 175. Petr.Pechius lib.5. de teſtam. coniug. cap.24. num. 5. Ruzeus dicto priuileg.10. num.14.Rebuf.tract.nominat.queſt.17. nu.

6 22.& à num.20. Quærit vtrum tutor vel pupillus præſentare debeat, de quo eſt conſulendus Abb. in cap.final.num.6. de cōceſſ. præbend.& in cap.1.num.4. de iur.patron. Roch.de Curt. de iur.patronat.verb.cōpetens,num.13. Corraſ. in paraphr. ſacerd. 4. par.cap.6.num.17. Tiraquel. in legib. connub.gloſ.5.num.221. Rot.deciſ.6.de iur.patronat. in antiquis Paul.de Citadin. de iure patronat.6.par.artic.3.num.71. Ruze. dicto priuileg.10.num.25. Alphonſ. de Azeuedo ad curiam piſan.lib.1.cap.12.num.25.

7 AN autem hoc ius præſentandi competat marito, vel vxori?quæ tale ius adduxit in dotem,eſt videndus Iaſ.in l.diuortio.§. ſi vir in fundo.ff.ſolut.matrimo.num.7. Abb. in dicto cap.fin. num.8. de conceſſ.præben. Felin.cap.cauſam quæ nu.8.de præſcrip.latè Burg.de Paz in prooem. leg. Taur. num. 5.& ex num.18. Paul.de Citadin.de iur.patronat. in 6. par. articul.3.numer.70. optimè Palat.Rubeus in repetit. capit. per veſtras,in princip. §. 43. ex num.1. pag.234. Roch.de Curt. de iure patronat. verb. ipſe vel is. quæſt.28. num.62. Guilier.Benedict. cap.Raynuntius.3.par. in quæſt. de theſauraria,num.6. Corraſ. in paraphr. ſacerd. 4. par.cap.6.num.16. Tiraq.in legib. connu. gloſ.5.num.221. Didac.Spino ſpec. teſtam. in gloſ.4.princip.exnum.112. Ruzeus in dicto priuileg. 10. num. 9. 15. & ex num. 23. Guilier.Benedict.in cap.Raynuntius,verb. cætera bona,num.37. Petr. de Monçada in additionib. ad Crot. in tract.de teſtib. 3.par. num.138. Rebuf.in tractat. nominat. quæſt. 17.num.23.Menoch.cōſil.66.volum.1.num. 27.Didac.Perez in dicta l.1.pag.14.4.verſ. ſingularis etiam eſt hęc quæſtio.optimè Tiraquel.de legib.connub.in gloſ.9. ex num. 5.Ludouic. Molin. in dicto cap. 24. num.3. Ioan. Gracian regul.26. num. 11. latiſsimè Lāberti.in 2.art.10.q.prin.2.p.lib.1.fol.143.

Pul-

8 Pulchrā tamen eſt quæſtio, vtrum illegitimè natis competat ius patronatus, videbis tamen Didac. Perez lib.1.tit.6.l.1. ex pag. 141. verſic.pulchra etiam eſt quęſtio, Didacum Spin. ſpec. teſtam.gloſ.16.num.35.

9 AN autem ſequeſter habeat hoc ius præſentandi? eſt videndus Gigas de penſion.quæſt.72.num.3.Felin.cap.cum Bertol dus, num.30.de ſent. & re iud. Ioſeph. Ludouic.in com. concluſ. titul. de iure patron. concluſ.vnic.verſic.fallit.4. in depoſitario, Selu.de benef.2.par.quæſt.9. Roch. de iur. patr.verb.ipſevel is queſt.32.num.71.Abb. in capit.examinata num.15.de iudic.Coſm. in pragmat.ſanct.in gloſ. verb. vicario, ex num.12. in titul. de collation. §. item voluit fol.311.in fine, Arnul.Ruzeus tract.iuris regaliorum priuil.10.ex num.4.& 11.pulchrè peritiſsimus Dominus Doctor Sahagun in capit.fin.de ſeq.poſſ.& fruct.ex num.56.latè Lamber.de iur.patr. in.3. articul. 9. quæſtionis princ.2.par.lib.1.fol.142. Octauian. in prax.lib.7.cap.2.num. 3. Salzed. in additionibus ad Bernar. Diaz,regul.401.verſic. 6.limita, Corraſ.in paraphraſ. ſacer. 2.par. capit. 6.& in lib. 3. miſcellan. capit. 2. ex num.16.

10 LOCATORI autem, ſeu arrendatori omnium bonorum, An competat tale ius præſentandi? eſt videndus Paulus de de Caſtr. conſil.361, vol.1. ex num.1. Paul. 1 Citadin.de iur.patr.9.par.num.12. Boer. de ciſ.224.num.9. Salzed. ad Bernar. Diaz regul.401.verſ.ſecūdo amplia. Carol. Molin. conſuet.Pariſien.§.37.gloſ.10. num.3. in fine, Selu.de benef.2.par.quæſt.10. Roch. de iur.patron.verb.ipſe vel is, ex num.57. Ioſeph.Ludouic.in dicta concluſ. vnic.verſic. acquiritur etiam ius patronatus, latiſsimè Lambertin.de iur.patron.2. articul. 8. quæſtionis prin.2.par.lib.1.fol.140.

11 AN autem competat ius præſentandi ei, qui in pignus habet villam,ſeu bona alicuius?quibus eſt annexum ius patronatus, vltra notata per Doctores in cap. cum Bertoldus, de ſent.& re iud.eſt videndus Abb. in capit.examinata de iudic.num.15.vbi additio margin.in litera E. Roch.de Curt. in dicto verb.ipſe vel is num. 60. latè Paulus de Citadin.ſupra in.6.par.articul.3.ex num. 64.& in.9. par. num. 14. Didac. Spino in ſpecul.teſtament.in gloſ.4.princ.num.111. Ruzeus dicto priuileg.10.num.5.Salzed. ad Diaz, in dicta regul.401.verſic. tertio limita. Ioſeph. Ludouic. in dicta concluſ. vnic. verſic.fallit.3.quando villa.

12 CONSVLTVS tamen fui, An ſi patronus ingrediatur monaſterium, ius præſentandi ſpectet ad monaſterium, & allegaui pro deciſione huiuſmodi dubij, Didacum Perez lib.1.titul.6.l.1.pag.145. verſic. poſſumus etiam & aliam mouere quæſtionem.

AD TEX. IN CAPIT. 1. Inſinuatione, de feudis.

COLLECTAN. 6.

SVMMARIVM.

1 *Fructus pignoris, An computentur in ſortem?*

2 *Allegantur quàm plurimorum Doctorum teſtimonia circa intellectum iſtius textus.*

3 *Verus intellectus iſtius textus aſſignatur.*

DIFFICILIS valdè apparet iſte textus dum probat,dominū feudi qui mutuā pecuniam dedit vaſſallo, eodem feudo in pignus recepto non teneri, fructus feudi in ſortem computare:contra capit.1.& capit. 2.de vſur.capit.cum contra,de pignorib.l.ſi dominum.C.de pigno.& l.2.C.de pign.act. dum probant fructus pignoris computandos eſſe intra ſortem principalem,aliàs contra facientes crimen vſuræ committere: vt per Didac. Perez lib. 8. titul. 2. in rubrica pag.17.colum.1.verſic.quo fit fructus, Sebaſtia. Medices in ſum. peccat.2. par. titul.8, quæſt.40.num.52. Cauallin. milleloq.538. Dueñas regul.338. & non tantum fructus perceptos,ſed & quos percipere potuit creditor,ex Neguz.de pignor.in.5. membr. 5. par.num.1.Ioan.Martinez de Olan.in antinom.in litera F.ex num.192. Petr. Moz. de contract.titul.de pignorib.§.de naturalibus pignoris hypotheca,num.1.fol.49.

2 I. EX quibus, quamplurimum cruciantur Doctores, in reddenda ratione, & intellectu illius textus, vt per Abb. in capit. at si clerici num. 23. de iudic. & in capit. licet ex iusce pto, num. 16. de for. compet. Beroi. in cap. 1. de vsur. ex num. 112. & in numer. 135. & ibi An. in. num. 5. Roman. singul. 329. creditor. Didac. Couar. lib. 3. variar. capit. 1. num. 4. Neguz. supra nu. 14. Lib. 1. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 7. versic. casus quintus est quando vassallus. latissimè Petr. à Nauar. de restit. tom. 2. lib. 3. capit. 2. ex num. 370. latè Medin. C. de restit. de reb. per vsur. aequis. fol. 126. versic. ad cap. conquestus de vsuris, Didac. Perez lib. 8. titul. 2. in rubrica, pag. 18. versic. & quanuis in re debita, Carol. Molin. in consuet. paris. titul. 1. §. 1. glos. 9. num. 23. Mercad. in opusc. de vsur. capit. 8. in princip. fol. 110. Ioseph. Angl. flor. theol. in quæst. de vsura ratione emptionis, pag. 257. verb. quando pignus est. textus & Doctores in capit. conquestus, vbi glos. verb. de feudo de vsur. Tiraquel. l. si vnquam verbo donatione, in num. 61. Nauar. manual. lat. capit. 17. ex num. 217. versic. secus autem, Dominic. Sot. lib. 6. de iust. & iur. quæst. 1. articul. 2. versic. exurgit autem, Chassen. cõsuet. Burg. rubr. 4. §. 23. ex num. 39. colum. 771. Sebast. Medic. in tract. de compensat. 1. par. quæst. 50. num. 15. latè Ludouic. Lopez instruc. conscien. 2. par. capit. 68. ex colum. 551. versic. secundò dicimus, latissimè Mich. Palac. de contract. lib. 4. capit. 5. pag. 288. versic. decima conclusio, latè Franc. Garcia in lib. de contract. 2. par. capit. 16. ex versic. esta quarta obligacion, ex pag. 481.

3 ET quidem quamplurimis rationibus exclusis, ad nostrum textum verior ratio & intellectus est, ideò fructus in hoc textu nõ computari in sortem, quia feudum datur propter seruitia, & siue plures, siue pauciores, ex eo, fructus percipiat vassallus, qui feudum acceptat, ad seruitia se obligat, ex Iul. Clar. §. feudum quæst. 4. & communiter scribentes in definitione feudi, quorũ seruitiorum merces sunt fructus illi, adeò vt si seruitia cessent ob impotentiam feudatarij, vel ob aliam causam feudum omnino cessat, vt patet, ex capit. 1. de vassal. mil. qui belli arma depos. in vsib. feud. & ex forma iuramenti fidelitatis quam vassalli præstant, relata in capit. de forma. 22. quæst. 5. & à Laurent. Syl-

uan. in tract. de feudi recogn. quæst. 109. vbi latissimè, & per Doctores in capit. 1. de noua forma fidel. per Zasium in epit. feudorũ par. 7. num. 17. quia igitur vbi feudum datur in pignus seruitia cessant, vt is textus apertè significat, non est cur computentur in sortem fructus, qui sunt merces & præmium seruitiorum. Et hìc intellectus (ni fallor) est germanus & depromptus ex verbis nostri textus, si rectè perpendatur.

AD TEX. IN CAP. 2, Clerici arma, de vit. & honest. clericor.

COLLECTAN. 7.

SVMMARIVM.

1 *Plura de delatione armorum, & quod iudices seculares, possunt arma per eos prohibita auferre à clericis.*
2 *Familiares Sanctæ Inquisitionis, possunt arma deferre.*
3 *Familiares Episcoporum, licitè deferunt arma.*
4 *Milites Hierosolymitani, possunt deferre arma.*
5 *Familia Legati potest deferre arma.*
6 *Milites & Doctores, An possint deferre arma?*
7 *Appellatione armorum, quid intelligatur?*
8 *An possit prohiberi, ne deferantur arma defensiua?*
9 *Inuentus cum armis non incidit in pœnã, si non fuit captus, etiam si fuerit visus cum armis.*
10 *An confiscatis armis, vaginæ dicantur amissæ?*
11 *Arma vnde dicantur, & de eorum inuentoribus.*
12 *Plura de dictione, et.*
13 *De pœna clerici usurarij.*

14 An verbum excommunicetur, sit canon latæ sententiæ, vel ferendæ?

1 PVLCHRA de materia istius textus, & de armorum delatione, & An iudices seculares possint arma per eos prohibita auferre ab ecclesiasticis personis? est videndus Didac. Couar. in pract. capit. 33. num. 7. & in lib. 2. variar. capit. 20. num. 18. versic. 36. Tiraquel. de nobilit. capit. 20. ex num. 67. Cauallin. in ægid. constit. lib. 3. cap. 16. in glos. A. pag. 172. Ioan. Rojas singul. 21. Volum. 2. com. pag. 449. verb. arma portantes, latè Rebuf. in l. 41. armorum appellatio. ff. de verbor. signific. Rebuf. in explicat. Bullæ Cœnæ, in 5. articul. in glos. arma, versic. notandum est, & in 3. tom. constit. regiar. titul. de causa benefi. possess. in glos. vna. artic. 13. num. 3. Bellug. in spec. Princip. rubr. 11. §. dubitatur, ex num. 2. & ibi Camil. Borrel. in additionibus in litera A. & in additionibus ad rubr. 27. §. milites, in litera B. optimè Iacob. Calicius in tractat. de prærrog. militari, ex num. 5. Carol. de Grass. regal. Franc. lib. 1. iure. 14. ex princip. & optimè lib. 2. iure. 17. ex principio, pulchrè Ioan. Gutierrez in pract. lib. 1. quæst. 12. ex num. 3. Alph. Azeued. lib. 1. nou. recopil. titul. 3. l. 9. num. 3. Iacob. Calici. in marga. fisci in 6. dub. ex num. 15. Chassen. consuet. Burgun. rubr. 1. §. 5. num. 79. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera A. num. 144. Ioan. Redin de de maiest. Princip. in §. non solum armis. 2. par. ex num. 162. & ex num. 173. Palat. Rub. in repet. cap. pag. 249. num. 13. latè Menochi. de arbitr. cas. 394. & in consil. 74. vol. 1. ex num. 18. Bursat. consil. 141. volum. 2. ex num. 5. latè Petrus Plaç. de delict. capit. 8. Auendan. in diction. in litera A. fol. 173. col. 1. Anton. Scap. de iure non script. lib. 1. cap. 5. ex num. 1. & latissimè in lib. 5. capit. 161. Ioseph. Ludouic. decis. perus. 31. Paul. Fusc. singul. 119. literæ C. Ioan. Socarrat. in consuet. Cathaloniæ in capit. vtrum vassallus teneatur sequi dominium, ex num. 136. post mediũ, pag. 401. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 36. num. 26. & quæst. 82. statuto. 6. Volum. 2. com. opin. pag. 458. verb. clericus repertus, Iacob. Siman. cathol. institut. capit. 34. num. 28. Ludouic. Messia in pragmat. tax. panis concluf. 5. num. 58. Lacellot. Conrrad. in templ. omnium iud. lib. 1. capit. 1. §. 3. versic. abusus tollere, num. 2. fol. 61. & latè & optimè in §. 4. verb. arma prohibet deferri, per totum fol. 83. Guid. Pap. decis. 437. Barbat. de præstan. Cardin. 2. par. quæst. 5. ex num. 21. Didac. Perez lib. 2. titul. 14. l. 2. in glos. que ningunos hombres de pie, Rolan. consil. 37. volum. 4. ex num. 5. & 21. & latè consil. 3. volum. 2. Aym. Crauet. consil. 314. Carrer. in prax. titul. de indiciis in §. in textu ibi item quoq; fol. 39. Roman. sing. 267. Duenas regul. 55. vbi etiam. Quod familiares Inquisitorum fidei, ea licitè deferant, pro quo

2 est videndus Ioan. Rojas supra numer. 7. & Redin. supra num. 188. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 32. num. 17. Lucer. Inquis. verb. Inquisitor. num. 14. Rolan. consil. 37. volum. 4. num. 9. Menoch. cas. 394. num. 66. Salzed. in prax. capit. 140. num. 25. textus in Clementin. nolentes. §. fin. de hæret. & est mot. prop. Ioan. XXII. incip. Ioannes Episcopus. Dat. 6. nonas Maij, Pontifi. sui anno quinto, & anno Domini. 1321. Iacob. Simanc. cathol. institut. capit. 34. num. 24. & capit. 41. num. 15. Francisc. Pegña in 3. par. direct. schol. 114. vbi idem concludit de familiaribus Episcoporũ, de quo etiã agit De-

3 cius in capit. significasti. de offic. delegat. num. 19. vers. vnde infert, & ibi Felin. num. 4. & optimè Abb. num. 10. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 32. num. 16. Anton. Scap. de iur. non scrip. lib. 5. capit. 209. ex num. 8. Salzed. in dicto capit. 140. num. 23. Menoch. su-

4 pra num. 65. & in nu. 70. tradit quòd licitè possint deferre arma milites Hierosolymitani, de quo etiam agit glos. capit. duo sunt. 12. quæst. 1. Dueñas regul. 55. versic. quarto limita, Petrus Plaç. in dicto capit. 8. num. 11.

5 Et de familia Legati de Latere, idem concludit Andr. Gambar. de offic. & potestat. legat. de Latere, lib. 1. in rubr. qualiter se gerere debeat Legatus in ingressu num. 11. Et

6 An idem sit in militibus & Doctoribus? est videndus Iacob. Bennius de priuileg. Iurisc. on. 2. par. priuileg. 45. Menoc. dicto cas. 394. in num. 67. & 74. Tiraquel. de nobilit. capit. 20. ex num. 67. Dueñas in dicta regul. 55. limit. 7. Plaç. de delict. capit. 8. num. 20. & multi ex Doctoribus supra allegatis.

7 ET appellatione armorum quæ arma intelligantur, tradit Iacob. Menoch. supra num. 76. glos. verb. arma, in Clement. 1. §.

quia verò, de stat. monach. vbi Ancharran. num.30. & ibi Cardin. in §. præfatæ, Felin. in capit. ita quorundam de iude. num. 2. & ibi Nauar. notab.5. Angel. §. recuperandæ, institut. de interdict. num.2. additio ad Roman. singul.267. versic. armorum, Tiraquel. tractat. de iudic. in rebus exig. num.31. Corset. in repertor. Abb. verb. nomine armorum, Antonius Scappus, de iure non scripto lib. 5. capit. 161. ex numer. 18. Rebuffus in dicta l. armorum, & in dicta explication. Bullæ.

8 AN autem possit prohiberi, ne deferãtur arma defensiua? est videndus Iaf. in §. ex maleficiis institut. de action. num. 82. Auendan. in dictionar. fol. 173. versic. segun esta diferencia, Ioseph. Ludouic. decis. peruf. 31. num. 3. Ioan. Redin de maiestat. Princip. §. non solum armis. 2. par. ex num. 177. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera A. ex num. 145.

9 VISSVS tamẽ vel inuentus cum armis, non incidit in pœnam, si non fuerit captus, ex Ludouic. Messia, in pragmat. tax. pan. concluf. 1. ex num. 31. & concluf. 5. numer. 59. Volum. 2. com. pag. 449. verb. arma gessisse, Corset. sing. 16. num. 3. Alphan. in collectan. num. 427. Ioan. Gutierrez. lib. 1. canon. quæst. capit. 12. num. 10. & in pract. lib. 1. quæst. 12. num. 5. Didac. Perez lib. 1. titul. 3. l. 23. ante finem, versic. est etiam vltetius quæstio pag. 106. pulchrè & latissimè Brunor. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 35. Iul. Clar. § fin. quæst. 82. stat. 6. num. 1. Menoch. dicto cas. 394. ex num. 49. Volum. 1. com. pag. 202. verb. statutũ disponens quod inuentus, Gomez de Leon, allegat. 30. num. 1. Cauallin. in ægid. constitut. lib. 4. capit. 60. in glos. A. num. 1. pag. 291.

10 AN verò confiscatis armis vaginæ censeantur amissę, tradit Ludouic. Messia in dicta concluf. 1. ex num. 15. ad medium. Et forensis repertus cum armis, An teneatur ad pœnam statuti prohibentis, arma portari? vide Ludouic. Messia supra, concluf. 5. ex num. 85. Cephal. consil. 350. vol. 2.

11 ET armorum inuentores, scribit Plinius lib. 7 natur. histor. capit. 56. Polydor. Virgil. de inuent. rerum lib. 2. cap. 11. & arma vnde dicta sint, tradit Cauallin. in ægid. constitut. lib. 4. capit. 79. in glos. arma, num. 2. pag. 305. Et portans arma, quando præsumitur habere malũ animum, vide Mascard. in vol. 1. de probat. concluf. 128.

12 *IBI, Et.* De natura & proprietate istius dictionis, Et, est videndus Natt. consil. 573. num. 14. & consil. 582. num. 19. & consil. 626. num. 17. Ruin. consil. 104. vol. 5. num. 21. Paris. consil. 111. volum. 1. num. 23. Ruin. consil. 91. volum. 4. num. 5. Bursat. consil. 141. vol. 2. ex n. 43. Ias. in l. Gallus. §. quidam rectè num. 35. ff. de liber. & posthum. Mandos. in glos. facultatum. §. & proprium in verb. et, pag. 312. Brun. à Sole in quæstion. legal. quæst. 35. num. 4. latè Rodul. Cuperc. in cap. oportebat. 79. distin. §. textus sequitur, ex num. 1. pag. 170. Couar. in capit. Raynuntius §. 2. ex num. 1. de testament. Menoch. consil. 4. num. 22. volum. 1. Abb. num. 6. & Felin. ex num. 21. in capit. 2. de rescript. Ancharra. in capit. 1. de constit. num. 35. Socin. Iun. consil. 83. num. 22. volum. 1. Tiraquel. de retract. linag. §. 1. glos. 20. num. 3. ad fin. Alexand. consil. 101. num. 8. vol. 3. & consil. 25. volum. 7. num. 15. peritissimus Hieronym. Portol. tractat. de consortib. capit. 1. num. 20. asserẽs cum Cæpol. in l. sæpè num. 4. ff. de verbor. signif. in hoc textu, ad ferendam excommunicationem, minimè ista duo copulatiuè requiri, scilicet, quòd clerici arma portent & vsurarij existant, sed alterum tantum sufficere, vt excommunicari possint.

13 *IBI, Vsurarij.* De pœna clerici vsurarij: vltra textum, & Doctores in capit. 1. & in capit. præterea de vsur. est videndus Bernar. Diaz in prax. canon. capit. 82. Cauallin. in ægid. constit. lib. 3. capit. 11. in glos. A. numer. 5. pag. 167. Lælius de Zanch. de priuileg. eccles. 148. priuileg. num. 13. Didac. Couar. lib. 3. variar. capit. 3. num. 3. Menoch. de arbitr. cas. 82. numer. 10. Michael. de Palacio de contractibus, lib. 4. capit. 3. pagin. 243.

14 *IBI, excommunientur.* Requiritur igitur sententia, per ea que tradit Mathes. singul. 111. incip. nota quod, & ibi additio. & in singul. 114. vbi latè additio, Cremen. singul. 7. incip. tu scis, vbi etiam additio, latè Tiraquel. in l. si vnquam verb. reuertatur, ex numer. 39. Bernar. Diaz regul. 779. vbi Salze. Ioan. Matiençolib. 5. recoll. titul. 4. l. 3. in glos. 8. & in propriis terminis id tradit Lancellotus Conrrad. templ. omn. iud. lib. 1. capit.

pit. 1. §. 4. versic. arma prohibet deferri, numer. 3. fol. 83.

AD TEX. IN CAP. 4. Fraternitatis, de hæretic.

COLLECTAN. 8.

SVMMARIVM.

1 *Damnato auctore, damnantur eius opera.*
2 *An retentio librorum hæreticorũ, quem de hæresi suspectum reddat?*
3 *Oriuntur quamplurima incommoda ex profanorum librorum lectione.*
4 *Variæ pœnæ aduersus eos, qui libros hæreticorum retinuerint.*
5 *Hæretici impressiones corrumpunt, & textus sacræ Scripturæ adulterant.*
6 *Ecclesiæ pertinet iudicare de vero sensu, & intellectu sacræ Scripturæ.*
7 *Imprimi non possunt libri, nisi prius fuerint examinati per viros probos.*

1 DE materia istius textus, est videndus Iacob. Simanc. de catholic. institut. cap. 38. ex num. 7. & in enchirid. tit. 39. num. 5. & facit optimus textus in l. damnato. C. de hæretic. & tradit Abb. num. 4. & scribent. in capit. 2. de sum. Trinit. Alphon. Castr. de iusta hæretic. punit. lib. 2. capit. 17. colum. 3. versic. An autem de huiusmodi? latè Francisc. Pegña in 2. par. direct. schol. 1. vbi in co
2 lum. 4. versic. ex supradictis differit, An retentio librorum hæreticorum, quem de hæresi suspectum reddat? de quo est videndus Felin. in capit. si quis Episcopus in fin. hoc titul. Roman. singul. 322. aliàs 326. vbi additio, Carrer. in prax. titul. de hæretic. §. circa igitur tertium, num. 61. pag. 273. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 31. num. 7. Lancellot. Cõrad. lib. 1. capit. 9. de Prætore, titul. de hæretic. num. 4. Felician. de censur. titul. de depos. ac degradat. capit. 13. versicul. item quicunq; libros pag. 306. Cauallin. in ægidian. constit. lib. 1. capit. 4. in glos. B. num. 2. pag. 11. Rebuf. respon. 198, latissimè Mascard. volum. 2. de probation. concl. 862. Francisc. Sarmient. lib. 1. select. capit. 1. num. 10. versic. sic etiam, Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in spec. Princip. in rubr. 11. §. visso in litera I. versic. quid autem de eo apud quem, Chassen. consuet. Burgun. rubr. 1. pagin. 66. num. 53. Rolan. consil. 45. volum. 1. num. 40. Sebastia. Medic. in sum. omnium hæres. 1. par. quæst. 10. versic. decimus quando, Zanchin. de hæretic. capit. 7. num. 7. vbi Campeg. in addition. in litera A. & optimè in additionibus ad capit. 34. in litera A. versicul. hęc omnia diligentissimè prospiciẽda sunt, pagin. 213. Ioan. Gracian regul. 55. num. 31. Hieronym. de Monte variar. iur. quæst. 11. num. 5. & quæst. 13. num. 2. 5. & 18. Bursat. consil. 7. volum. 1. ex num. 50. Iacob. Menochius de arbit. cas. 374. n. 12. Iacob. Simanc. cathol. institut. capit. 38. ex num. 23. & in enchirid. titul. 39. ex num. 2. Ioan. Rojas singul. 124. Bulla Cœnæ Domin. relata à Reuerendissimo Domino meo, D. Michael. Cercito, meritissimo Episcopo Barbastren. in constitut. synod. pag. 31. à Petr. Rebuf. in fi. prax. benef. in explica. dictæ Bullæ, in verb. legentes, & in verb. tenentes, pag. 407. Viuald. in candelabr. eccles. in explanat. Bullæ Cœnæ cas. 1. num. 11. & à Nauar. in man. lat. capit. 27. num. 54. in fine.

3 ET quia grauia incommoda ex profanorum librorum lectione oriuntur, vt auctor est Alphon. Castr. lib. 3. de iusta hæret. pun. cap. 8. Alphon. de Vlloa, in vita Imper. Caroli quinti, in lib. 2, in princip. & probat caput. legimus. 37. dist. Nauar. in repet. c. nouit. de iudic. notab. 2. n. 14. Petr. Sanchez. 1. p. histor. moral tit. de la vida de Platon. §. 3. Alphon. Castro lib. 2. de iust. hæret. pun. ex capit. 15. Palat. de contract. lib. 2. capit. 9. colum. 3. Hector Pinto. 2. par. dialog. 2. capit. 4. ex versic. por el contrario, fol. 115. Sebast. Medic. in sum. omnium hæres. 1. par. quæst. 5. versic. quinta causa est, Melchior Cano de loc. Theolo. lib. 11. cap. 6. pag. 377. col. 2, & latissimè Gabr. Putherbeus in lib. de expũgendis & tollen. malis libris. Quæ profanorum librorum lectio, si rectè perpendatur ab Apostolis iam initio nascentis Ecclesiæ interdicta videri potest, ex his quæ scribit B. Clemens Papa lib. 1. c. 7. constitutionum Apostolicarum, fol. 450. quem locũ, quia insignis est in hac causa, in lectoris gratiam

ad

adscribendum curaui, habet autem ita. Abstine te ab omnibus gentilium libris. Quid enim tibi cum externis libris vel legibus, vel falsis prophetis? quæ quidem leues à fide abdacunt. Nam quid tibi deest in lege Dei, vt ad illas gentium fabulas confugias? nam si historica percurrere cupis, habes Reges: si sophistica & poetica, habes Prophetas & Iob, & Prouerbiorum auctorẽ, in quibus omnis poeticæ ac sapientiæ accuratam rationem inuenies: quoniam Domini Dei, qui solus est sapiens, voces sunt. Quòd si cantilenas cupis, habes Psalmos: si rerum origines noss: desideras, habes Genesim: si leges & præcepta, glorioſam Dei legem. Ab omnibus igitur externis & diabolicis libris vehementer te contine: hactenus ibi. Sic sanctissimè Romana Ecclesia suspectos ac pernicioſos libros, quibus doctrina impura cõtinetur, reiecit in decreto de librorum delectu, Sess. 18. Concil. Tridentin. licet aliqui ipsorum sub spe boni fuissent compositi, ex Simanc. in dicto capit. 38. ex num. 17. latè Alphon. de Castr. lib. 2. de iust. hæret. punit. capit. 16. nam iacet in illis illud dictum Horatij, tristia venena iacent sub dulci melle, relatum à Paul. Fusc. singul. 22. liter. H.

4 VNDE meritò variæ pœnæ promulgantur aduersus eos, qui tales libros habuerint seu legerint, vt tradũt Doctores supra, Simanc. dicto capit. 38. ex num. 26. pulchrè Paul. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 31. ex princip. Alphon. de Castro dicto lib. 2. cap. 17. ad fin. versic. cum primum edidi hoc opus, vbi refert ex Motu Proprio Iulij. III. incip. cum meditatio. Dat. anno 1550. tertio Cal. Maij anno. 1. sui Pontific. in hæresis pœnas eos omnes incidere, exceptis Inquisitoribus & eorum commissariis, de quo est etiam alius Motus Prop. Pij. IIII. incip. cum pro munere. Dat. anno Domini 1564. die 24. Martij anno. 5. sui Pontific. & hic est vnus ex casibus reseruatis in Bulla Cœnæ Domini, vt tradunt Episcopus de Elna, in direct. curat. capit. 10. §. 3. versic. y a los que sus libros, pagin 139. Nauar. man. lat. capit. 27. num. 54. in fi. & in num. 56, versic. septimo quòd quis habet. Emanuel Rodriguez, in explicat. Bullæ Cruciat. §. 9. dub. 7. num. 78. Rebuf. in explic. Bullæ Cœnæ Domini verb. legentes, & verb. tenentes, Barthol. Medin. 1. par. instruc. de confes. cap. 10. §. 1. in princip, vers. 9.

o tienen libros, fol. 25. vbi quod de hoc crimine in Hispania, in interiori & exteriori foro, ex particulari cõmissione cognoscunt Inquisitores hæreticæ prauitatis, & idem dicit Archiepiscopus Francisc. Blanco in. 5. par. del memorial in princip. versic. o tienẽ libros prohibidos fol. 39. ex quibus pulchrè concludit post alios, Petrus de Aragon. 2. 2. quæst. 10. artic. 9. ex pag. 305. quòd libri hæreticorũ debent comburi, & omnino interdici fidelibus.

5 ET quia hæretici impressiones corrumpendo, nonnullos textus sacræ Scripturæ adulterant, eos ad suos reprobos sensus trahẽtes, ex Michael. Anisson de vnit. ouil. capit. 26, num. 12. versic. præterea, Simanc. dicto capit. 38. ex num. 11. quod quidem est aduersus Concil. Trident. Sess. 4. versic. præterea, vbi ad coercenda petulantia ingenia, decernit sancta synodus, vt nemo suæ
6 prudentiæ innixus, in rebus fidei & morum, ad edificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, contra eum sensum quem tenuit, & tenet Sanctæ mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione scripturarum sanctarum, aut etiam contra vnanimem consensum patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat, & in Concil. Mileuitano capit. 2. decreuerunt patres, non aliter intelligenda esse verba sacræ Scripturæ, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit, & hæc veritas, omnium Christianorum consensu ab exordio religionis nostræ hucusq; recepta est, vt tradit Ireneus lib. 3. aduers. hæres. cap. 40. & lib. 4. c. 43. & c. 45. Origenes in Matth. homil. 29. Marti. de Ayala de traditio. eccles. assertione. 5. & multa congerit adhoc Cordou. lib. 4. quæstion. Theol. quæst. 1. propos. 6. ex versic. tertium signum verè fidei, ex pag. 228. Melchior Cano, de loc. Theol. lib. 12. capit. 7. Sebast. Medic. in sum. omn. hæres. 1. par. quæst. 2. & extat Bulla Pij IIII. super forma iuramenti professionis fidei. Dat. idib. Nouembr. anno Domini 1564. Pontific. sui anno. 5. incip. iniunctum nobis. Ideò impressoribus modum in hac par-
7 te imponendo, iustissimè Motus Proprius Leon. X. incip. solicitudines. Dat. anno Dñi. 1515. 4. Nonas Maij statuit nè prælo mandari possint libri, nisi prius fuerint examinati per viros ab Episcopo ac Inquisitore

sitore deputatos, quæ constitutio extat in nouissimo Concil. Lateranen. Sess. 10. de impress. librorum. vt per Caietan. in sum. verbo excommunicatio capit. 83. circa quam decisionem sunt consulendi, Concil. Tridentin. Sess. 4. in decreto de editione & vsu sacrorum librorum. §. sed & impressoribus, Iacob. Simanc. cathol. institut. capit. 38. ex num. 14. & 16. Francisc. Pegna in 2. par. direct. schol. 14. Andr. Gambar. de offic. & potestat. Legat. de later. lib. 2. nu. 430. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 31. num. 9. Mich. Timoth. de ecclesijs visitan. lib. 1. tractat. 1. capit. 11. & lib. 2. tractat. 9. capit. 11. Couar. lib. 4. variar. capit. 17. num. 5. versic. at hisce calamitosis temporibus, optimè Nauar. man. latin. capit. 27. numer. 148. Felician. de censur. titul. de excommunicat. capit. 24. versic. qui librum pag. 95. Sebastia. Medices in sum. peccat. 2. par. titul. 9. quæstio. 78. num. 115. Armil. in sum. verb. excoinmunicatio. §. 75. Anton. Bernad. in sum. capit. 32. num. 103. optimè Alphon. Castro lib. 1. de potestat. legis pœn. capit. 8. versic. est enim quædam lex, col. 1161.

AD TEX. IN CAP. 2. Vt mensuræ, de empt. & vendit.

COLLECTAN. 9.

SVMMARIVM.

1 *Aduersus eos qui falsis vtuntur ponderibus.*
2 *Ad quem pertinet dare mensuras populo.*
3 *Quæ dicatur mensura iusta.*
4 *Plura scitu digna circa canones pœnitentiales, & quomodo fuerunt in vsu antiquitus.*
5 *Canones pœnitantiales hodie non sunt in vsu, sed omnes pœnitentiæ sunt arbitrariæ.*
6 *An Sacerdos possit aliquem absoluere, nulla imposita pœnitentia?*
7 *Pœnam canonum pœnitẽtialium, tenetur hodie scire confessor, & hoc ad quid sit vtile.*
8 *Examinatur opinio Doctor. Nauarri.*
9 *Librum vnum canonum pœnitentialium, debet habere confessor, & transumptum Bullæ Cœnæ Domini.*

1 ADVERSVS eos qui falsis vtuntur ponderibus & mensuris, est videndus Iodoc. Damhouder. in prax. criminal. capit. 123. Anton. Gomez. l. fin. Taur. num. 12. textus & Doctores in l. item quæritur. §. qui impleto. ff. locat. Mandos. in prax. titul. de ingratitud. capit. 111. versic. nonnulli adulterinis, Hieronym. Portol. in schol. ad Molin. §. falsitas, ex num. 9. Bonifac. in titul. de pœnitent. falsan. mensur. Menoch. de arbit. cas. 317. Ludouic. Messia in pragmat. tax. pan. conclus. 5. ex num. 30. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. ac etiam vt sciamus, numer. 23. fol. 234. Guid. Pap. decis. 490. & in singul. 994. Thom. Cerdan in lib. visita de la carcel cap. 13. num. 20. Ludouic. Lopez in struc. consc. 2. par. capit. 42. colum. 321. versic. deinde quæritur, Ioan. Matienço lib. 5. recollec. titul. 13. l. 2. in glos. 5. & in glos. 6.Ælius Zecchus de casib. refer. cas. 18. Robert. Marant. de ordin. iudic. 4. par. dist. 11. titul. iudic. seculare & eccles. ex num. 44. & clericus aliquid vendens cum falsa mensura punitur à iudice laico, ex Ludouic. Messia in dicta conclus. 5. num. 29. & habes supra in 1. par. in collectan. 37. num. 18.

2 ET mensuras & põdera populo tradere ad quẽ spectat; tradit Ioan. Matiẽço in dict. lib. 5. tit. 13. l. 1. in glos. 1. vbi in num. 3. quòd mensuræ & pondera regio sigillo signari debent, de quo etiam agit in l. 2. glos. 2. num. 2. & vide eundem in dict. l. 1. glos. 1. numer. 4. vbi tradit mensurarum & põderum, primus inuentor quis fuerit? de quo etiam est videndus Polydor. Virgil. de inuent. rerum lib. 1. capit. 19.

3 *IBI, iusta.* Idest legalia, secundum legem consuetudinem vel conuentionem partium, iuxta. l. Imperatores. ff. de contr. emp. & argumento textus in. l. circa. C. locat. & tradit Matienço supra titul. 13. l. 1. in glos. 2. vnde non dicitur mensura iusta, quæ olim fuit

fuit legalis, & hodie non seruatur, iuxta ea quæ in simili de monetis adducitur ab Abb. consil. 56. volum. 2. Alexand. consil. 104. volum. 1. Matienço supra in dict. l. 2. in glos. 8. Tiraquel. de retrat. linagier. §. 1. glos. 20. num. 14.

4 *IBI, pœniteat.* Hic est vnus & ordine vigesimus quartus, ex canonibus pœnitentialibus relatis in fine decreti, & est decimus sextus in ordine, ex relatis ab Hostien. in sum. de pœniten. & remis. §. quæ pœna, num. 60. versic. vt autem sacerdos, & à Ioan. Fero in exam. ordinan. titul. de sacram. pœniten. in fin. ex pagin. 170. Erant enim antiquitus crebri canones pœnitẽtiales, quibus sacerdotes erãt alligati ad iniungendas pœnitentias sacramentales, enimuerò pro quòcunq; criminali vitio, vt habetur in capit. hoc ipsum. 33. quæst. 2. imponebantur septẽ anni pœnitentiæ, pro quo articulo erit videndus Abb. in capit. accepisti, de sponsa. duorum, num. 4. Sylvest. in sum. verb. confessor, el. 4. num. 1. & 3. Anton. Bernad. in sum. capit. 28. num. 17. Rebuf. in rep. capit. omnis vtriusq; sexus, de pœniten. & remis. in §. iunctam pœnitentiam, pag. 566. Anton. de san Roman, in lib. consuelo de poniten. 2. par. tract. 3. capit. 6. §. 1. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de satisfact. num. 22. & in titul. de purgator. num. 9. Emanuel Rodriguez in explic. Bullæ Cruciat. §. 7. num. 8. Stephan. Gaeta in repet. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 5. num. 421. Nauar. in capit. falsas, de pœniten. distin. 5. num. 2. & in manual. latin. capit. 26. num. 17. & idem etiam tradit glos. verb. qualem, in capit. prædicandum. 22. quæst. 1. & hoc fit propter rationes, quas adducit Hostien. supra in dicto num. 60. versic. dicas quod. Gaeta dicto num. 421. & quæ ponuntur in fine decreti in annotationibus ad dictos canones pœnitentiales, & dicitur pro quocunq; criminali vitio (quale est periurium, homicidium, adulterium, & similia, vt refert textus in dicto capit. prædicandum) quia vt tradit Dominic. Sot. in 4. dist. 19. quæst. 2. articul. 5. & Nauar. in dicto capit. 26. num. 17. versic. tum quia nec. Non erat vsus, tot annos imponere pro quocunque peccato mortali, quandoquidem multi erant canones, in quibus non imponebantur nisi quadraginta dies, vt in capit. 1. de fortileg. & triginta dies imponuntur in hoc textu, & quandoque tres quadragesimæ, vt in capit. accusatti de accusat. & quandoque vnus annus, tres, quinque, decem, & duodecim: vt patet ex iuribus allegatis à Nauar. in dicto capit. falsas num. 3.

EST tamen aduertendum, ex Domin. Sot. supra in dicto artic. 5. & ex Stephan. de Gaeta in rep. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 5. num. 434. Quòd septem illi anni non intelligebantur, vt quotidie fieret pœnitentia, sed forsan semel in septimana, vel in mense indicebatur vnũ ieiunium, vel aliud bonum opus, secundum distinctionem & iudicium sacerdotis, nam poterat sacerdos arbitrari, vel secundum quantitatem criminis, vel qualitatem personæ, nempe vel remittere vel augere modum pœnitentiæ, vt si esset incestus, aut peccatum contra naturam, vt in dicto capit. hoc ipsum, refertur, & tradit Sylvest. verb. confessor, el. 4. num. 3. & verb. pœnitentia, num. 6. & ibi optimè Angel. numer. 12. Abb. in capit. accepisti, num. 4. de sponsa. duorum, vbi ait, quod sic debent intelligi omnia iura quæ imponunt pœnitentiam per numerum dierum, vel annorum, non specificando modum pœnitentiæ, & idem tradit Abb. in capit. accusasti, num. 3. de accusat. Aliquando enim canones ipsi modum pœnitentiæ exprimebant, vt abstinere à vino, & carnibus, in quarta & sexta feria, vt in cap. celebrans. 11. quæst. 3. & tunc etiam poterat sacerdos, hanc pœnitentiam mitigare, ex textu in capit. quem pœnitet. & glos. in cap. mensuram de pœniten. distinc. 1. Abb. in capit. at si clerici. §. de adulteriis, num. 5. versic. & procedit. de iudic. Menoch. de arbitr. cas. 317. num. 3. & cas. 391. num. 6.

5 IN hac autem ætate animi languore & accidia Christianorum, vt inquit Dominic. Sot. supra, huiusmodi canones communiter dicti pœnitentiales non sunt in vsu, sed omnes pœnitentiæ impositæ pro peccatis ab ipsis sacris canonibus, hodie sunt arbitrariæ confessoribus, ex capit. quęsitũ, capit. Deus qui, de pœnit. & remis. & tradit Abb. in dicto §. de adulteriis num. 5. vbi etiã Dec. ex numer. 25. est tamen pro hoc videndus Humada in l. 25. titul. 4. par. 1. in glos. 13. Abbas in dicto capit. Deus qui, ex num. 3. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de satisfact. num. 18. Iul. Clar. §. fin. quæst. 83. numer. 14. Menoch.

noch. dict. cas. 391. ex num. 1. Anton. Scapp. de iure non scrip. lib. 5. capit. 187. Petrus Rebuf. in rep. capit. omnis vtriusq; sexus, de pœnit. & remis. §. iunctam pœnitentiam, versic. hodie verò, pag. 566. Stepha. Gaeta in repet. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 5. num. 421. iuxta medium, Nauar. in manual. latin. capit. 26. numer. 17. versic. quinto quantitatem, Albar. Pelag. lib. 2. de planct. eccles. capit. 27. versic. sunt tamen pœnitentiæ, vbi etiam ait, quòd in his pœnitentiis iniungendis, debet sacerdos circunstãtias criminum & personarum, atq; alias considerare, vt prudenter pœnitentias moderetur, iuxta textum in capit. tempora 26. quæst. 7. & tradit Paludan. in 4. dist. 20. quæst. 2. ex num. 3. Ludo. Beja respon. cas. consc. cas. 15.

6 ET in tantum sacerdoti arbitrium tribuitur circa pœnitentiã, quod potest absoluere nulla imposita pœnitentia, si maximam videret contritionem, vt tradit glos. verb. doloris, in capit. mensuram, de pœniten. distin. 1. de hoc tamen articulo, est videndus Dec. in dict. §. de adulteriis, numer. 32. Loazes, in allegat. pro oppid. à Mula, in respon. ad 5. num. 43. pag. 328. Abbas in capit. Deus qui, num. 2. de pœniten. & remis. & ibi additio. optima marginal. in litera D. Menoch. in dicto cas. 391. nu. 4. Steph. Gaeta in dict. §. 5. num. 421. in fin. versic. itẽ tanta potest esse, & in num. 433. in princip. Abb. cap. significauit, num. 2. de pœnit. & remis.

7 EX quibus omnibus minimè inferas. cũ Ioan. Andr. in hoc cap. 2. de empt. & vend. superuacaneos esse hodie canones pœnitentiales, errauit enim, nam debet sacerdos, qui hodie imponit pœnitentiã arbitrariã, scire & insinuare pœnitenti, pœnitentiam quam expressè ponit canon pro illo delicto, secundum Paludan. in 4. dist. 20. quæst. 2. Abb. in cap. fi. in fine, de pœnit. & remis. optimè Anton. Bernad in sum. cap. 28. ex num. 19. Stepha. Gaeta, in dict. §. 5. num. 421. in fi. versic. debet tamen scire canones, Nauar. in dict. capit. falsas, nu. 17. & in man. lat. cap. 26. num. 19. vbi ait quòd dicat sacerdos pœnitenti, tam longã pœnam pro qualitate illius criminis, antiquitus adhibori consueuisse, quàm non intendit imponere ipsi, nisi sponte vellit eam suscipere pœnitens, & si responderit se velle, & iudicat illum impositam impletũrum, iniungat eam, quę iusta & proportionata sibi videbitur, habito respectu ad eas, quæ in prædictis canonibus pœnitentialibus imponuntur, & idẽ tenet Rebuf. in dict. cap. omnis. §. iunctam pœnitentiam, versi. ideò sacerdos potest interrogare, in dicta pag. 566. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de pœniten. num. 19. & pro his allegat dictus Doctor Nauar. verba Cõcilij Colonien. vbi ait, quòd licet sperandum non sit, vt comuniter ab hominibus iterum suscipiantur pœnitentiæ antiquæ, bonum tamẽ esset, vt aliqui ad illas incitarentur, ad idem etiam mouere potest formula illa antiqua concedendi indulgentias per relaxationem annorum & dierũ in pœnitentiam iniunctorum, hactenus insignis Nauarrus, cuius verba referre volui, vt melius in dubium reuocare 8 possim, An vera sit opinio eiusdem Nauar. in dict. cap. 26. num. 17. versi. tũ quia dici potest, de qua etiam latè idem Nauar. in dicto cap. falsas de pœniten. dist. 5. ex num. 17. quẽ sequitur Candelabr. eccles. tit. de satisfact. num. 22. vbi negat pœnitentias in prædictis canonibus pœnitẽtialibus contentas, locum habere in conscientiæ foro, nec ideo in parochis canonũ illorum scientiam requiri ait, vt pœnitentias in illis contentas, oporteat in foro conscientiæ imponere, sed quia ex illis doceri possunt, quæ pœnitentiæ qualitas, cui peccato magis conueniat, ad instar illarum à iure pro exteriori foro prefixarum, cui sententiæ, ni fallor, videntur obstare ea quæ idẽ Nauar. ex dicto Concil. Colonien. supra retulit, & alia quæ ipsemet ibidem adducit, quibus nondum plenè videtur ab eo satisfactum, si rectè considerentur quæ in superioribus dicta sunt.

9 ET quod librum canonum pœnitentialiũ debeat habere quilibet sacerdos, tradit Lancel. Conrrad. templ. omnium iud. lib. 2. cap. 12. num. 22. prope fin. in quæst. quos libros necessarios debeat habere sacerdos ad regimẽ ecclesiæ, pro qua quæstione, est omnino videndus Paul. Fusc. de visit. lib. 1. cap. 23. num. 3. & optimè in lib. 2. cap. 3. num. 18. & quod canonũ pœnitentialium præsbyter, debeat habere scientiam, tradit Selu. de benef. 3. par. quæst. 5. num. 9. Anchar. in clem. cum ei quem de concess. præben. num. 1. ad fin. versi. in præsbytero requiritur. Aduertit tamen Paul. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 3. numer. 45. quod quilibet parochus & curam

animarum habens, penès se habeat transumptum Bullæ solitæ legi, in Cœna Domini, vt illa diligẽter visa & intellecta, sciat ad quæ potestas sua extendatur, & ad quæ non & quos ligatos inuenerit, ad sedem Apostolicam mittat, & id etiam tradit Michael. Timoth. de visitand. ecclesiis, lib. 2. tractat. 4. cap. 14. & in cap. 6. vbi etiã agit latè quos libros debeat habere parochus.

AD TEX. IN CAP. 8. Cum super quæstione, de concess. præben.

COLLECTAN. 10.

SVMMARIVM.

1 *Libellus super futuro iure, quando recipiatur.*

2 *An filius primogenitus possit agere viuente patre, vt maioratus bona pronuncientur sibi debita post mortem patris?*

3 *Intellectus verus istius textus.*

4 *An & quando allegans turpitudinem suam audiatur?*

5 *Canonicus receptus vltra numerum, dum præbenda non vaccat, An habeat vocem in capitulo, distributiones quotidianas, & alia iura canoniæ?*

1 *IN textu, ibi, quàm citò se facultas.* Ecce quomodo receptus in canonicum agit contra capitulum, vt declaretur sibi deberi præbenda proximè vacatura, vnde libellus super futuro iure recipitur, vbi prius obligatio præexistit, cuius executio delata sit in futurũ, vt dicũt Doctores hic, & facit etiam l. 41. in lege ff. ad leg. aquil. alioquin si fuerit ius omninò de futuro, non pendens à præsenti obligatione, non consistit iudicium l. 35. non quemadmodum ff. de iudic. & pro hac resolutione est videndus Abbas capit. in nostra, num. 6. de sepultur. Angel. in §. præiudiciales num. 8. instit. de actionib. Lanfranc. in clem. dispendiosam, num. 10. de iudic. Didac. Spino, spec. testam. in glos. rubr. 11. par. num. 19. versic. ex qua resolutione. Quo fit, vt filius primogenitus possit agere viuente patre, vt maioratus bona pronuncientur sibi debita, vti legitimo successori post mortem patris, ac subinde vt alienatio interdicatur illi: vt consuluit Xuarez allega. 4. est tamen videndus pro huiusmodi quæstione, Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. num. 78. Anton. de Padilla in l. 1. C. de fideicom. ex num. 30. Didac. Spin. spec. testa. glos. 19. princ. num. 66. Iacob. Simanc. de primogen. lib. 1. cap. 28. Didac. Couar. lib. 1. variar. resolut. cap. 18. num. 8 Pelaez de maiorat. in initio. 2. par. ex numer. 64. & in 4. par. quæstion. 34. ex num. 1. Ludouic. Molin. de primogen. lib. 3. capit. 14. Francisc. Marzar. in epitem. de fideicom. 3. par. quæstion. 61. Quamuis Anton. Gomez in l. 40. Taur. num. 79. contrarium firmet, cuius summa ratio non obstat, scilicet, quòd cum primogenium debeatur proximiori tempore mortis. l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. delegat. 2. potest qui nunc agit, iam obiisse, eo tempore, & ita alteri deberi, & sic iudicium fundaretur super futuro incerto. Id namq; refellitur, quia si obligatio sit præsens, esto quòd executionis tempore, possit non habere effectum, adhuc consistit iudicium super iure futuro, vt apparet ex hoc textu, hic namq; potuit canonicus receptus iam obiisse tẽpore præbendæ vacaturæ. & tamen libellus recipitur ad idem facit textus in dicta l. 41. in lege, vbi valet sententia super futuro iure, quamuis resolui possit ob conditionem, postea non impletam.

3 ILLVD tamen aduertunt aliqui ex supra citatis Doctoribus oportere causam præexistere, vt agatur ad ius futurum, ex præsenti obligatione, vtputa quia speratur probationis copia peritura executionis tẽpore, iuxta dictam l. 41. & capit. significauit, de testib. vel quia pater sit dissipator, argumento textus, in l. Imperator, ad Trebellianum, vel quòd similis alia legitima causa appareat, & quòd ita Canonicus, agit in hoc textu, ex causa quia iam præbenda vacauerat, & alteri fuerat collata, vnde ne in posterum illuderetur, iustè petiit, vt sibi adiudicaretur proxima vacatura quandoquidem legitimè erat electus in canonicum.

4 *IN glos. posse, ibi, turpitudinem suam.* An & quando allegans turpitudinem suam, audiatur, tradit Bened. Capra in commun. opinion. verb. turpitudinem propriam, pagin. 525. Mathes. in l. filios. C. de reuoc. iis quæ in fraud. cred. num. 2 fol. 186. latissimè Felin. in capit. tertio loco, ex num. 6. de præsumpt. & latè in cap. lator. num. 1. de sent. & re iud. glos. verb. turpitudinem, in cap. 8. inter dilectos, de donation. additio marginalis in litera D. ad Abb. in capit. ex parte num. 28. de restitut. spoliat. latè Lib. 1. regul. iuris ciuil. & pontif. pag. 35. verb. allegans turpitudinem suam, Tiraquel. de retr. linag. §. 1. glos. 2. num. 16. & in glos. 18. ex num. 20. & 70. in fin. & num. 72. August. Beroi. in capit. si quis præsbyterorum num. 49. de reb. eccles. non. Paul. Fusc. singul. 52. literæ A. additio ad Abb. in cap. super eo num. 3. in litera A. de consang. & affinit. additio ad Dec. in cap. sciscitatus, num. 43. in liter. A. de rescript. Abb. in capit. significasti num. 4. de adulter. & in capit. nosti, num. 5. vers. primo casu, de electio. Seraph. de Seraphi. de priuileg. iuram. priuileg. 59. numer. 6. Ioan. Gracian. regul. 477. Alexand. consil. 59. volum. 1. num. 12. Roland. consil. 93. volumin. 1. numer. 7. Natt. consil. 76. num. 12. Bernar. Diaz regul. 24. latissimè Iaf. in l. ius iurãdum quod. §. procurator, ex num. 18. ff. de iure iuran. Alciat. in l. 30. transactione, ex num. 4. C. de transact. Tiraquel. tract. cessante causa limit. 2. Tiraquel. l. si vnquam verb. reuertatur num. 420. Gigas consil. 29. ex num. 16. Ioseph. Ludouic. in comm. conclus. tit. de simulat. contract. conclus. 1. versic. & quãdo ad sunt coniecturæ.

5 *IN glos. præbenda.* Vtrum autem Canonicus, de quo in hoc textu receptus vltra numerum, dum præbenda non vaccat, habeat vocem in capitulo, distributiones quotidianas, & alia iura Canoniæ, est videndus Abbas in capit. cum M. de constitution. ex num. 29. vbi Decius, ex num. 132. & Rip. ex num. 186. & Felin. num. 23. Alphon. Hojeda de benefic. 1. par. capit. 12. ex num. 6. Staphil. de gratiis & expect. in prima forma, ex num. 7. Abb. in capit. dilectus, el. 1. num. 4. & in num. 8. de præbend. Rebuf. in concord. titul. de reseruat. §. fin. in fin. versic. vltimo non habebit, pag. 250. Rot. nou. decis. 26. de præbend. Corlet. singul. 315. in versic. supernumerarius, Pauin. in tract. de offi. & potest. capit. sede vacan. prælud. 5. num. 15. Bernard. Diaz, in regul. 68.

AD TEX. IN CAP. 5. Clericus neque, de vit. & honest. clericor.

COLLECTAN. 11.

SVMMARIVM.

1 *Quis Pontifex statuerit, quod clerici nec comam nutriant, nec barbam.*

2 *Ecclesia iustissimè prohibuit ecclesiasticis personis comam nutrire.*

3 *Clericus nutriens comam, peccat.*

4 *Quare Ecclesiastici deferant corynam?*

5 *Præceptum radendi barbam, An vnquam ab ecclesia fuerit impositum? & quid seruetur Romæ.*

6 *Absolutio sacramentalis, An possit denegari clericis, & ecclesiasticis personis nutrientibus barbam vel comam?*

7 *Barba in homine est membrum, & quæ pœna puniatur expilans barbam.*

1 EX decisione istius textus, colligunt Doctores, prohibitum esse clericis ne comam & barbam nutriant, quòd in Hispania Episcoporum statutis, videmus esse indistinctè receptum. Et quis Pontifex fuerit auctor huiusmodi prohibitionis, tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 392. num. 25. Bernard. Diaz in prax. crimin. capit. 70. Illescas. 1. par. histor. pontific. lib. 1. capit. 7. & capit. 14. Polydor. Virgil. de inuent. rerum, lib. 4. capit. 8. post medium, Andr. ab exea in rep. rubr. de constitution. ex numer. 62. Ipse tamen libere fateor iustis de causis ecclesiam prohibuisse, ecclesiasticis personis, comam nutrire, vt latè

de hoc, & de eius forma, & significatione videre licet in cap.prohibitæ 23. dist.& tradit Albert.Trocius de ver.&perf. cler. lib. 2.cap.39.ex num.2.& cap.60.nu.4.Victor. de sacrament.ordinis, nu.240.Duaren.lib. 1.de sacris eccles.minist.capit.14.versic.specialiter, Albar.Pelag.lib.2.de planct.eccles. cap.14.Menoch. in dicto cas. 392. num. 28. Conrad.Brun.de cerem.eccles.lib.2.cap.3. versic. post manus impositionem pag. 44. Raban.lib.1. de institut. clericorum cap. 3. latè Polydor.Virgil. de inuent. rerum, lib. 4.cap. 8. Petr. Bertrand. in duplica ad replicam Petri de Cugneriis pro Rege vers. item ad illud, pagin. 292. Guilierm. Duand. in rational. Diuinor. officior. lib. 2. cap.1.ex num.26.vers.circa coronam, glos. verb. & tonsuram, in clement. 2. de vit. & honest. clericor. Iacob.Portius consil. 164. num. 31. Sylvest. in sum. verb. clericus, el
3 2.num. 2. vbi quod eam nutrientes peccant mortaliter, pro quo est etiam videndus Bernar. Diaz in dicto capit. 70. in fine. Albert. Troc. in dicto capit.39.num.6.Philip.Decius in capit. ad audientiam, numer.34. de rescript. Nauar.in manua.lat.capit.25.num. 110. versic. 33. Petrus Rebuf. in prax.titul. de forma literar. tonsuræ,num. 32. Barthol. Medina.1.par.instruc.de confes. cap.16.§.
4 2.versic. lo quarto. Dicũt namq; Doctores, coronam dignitatem regalem significare, & cum Deo seruire regnare sit, & personæ Ecclesiasticæ peculiari quodam & excellentiori modo seruitio Dei deputentur, meritò eis plus aliis vsus coronæ competit. Sic Sanctum Petrum fertur corona insigni tum fuisse, in memoriam coronæ Christi. Cum enim Iudæi Christo, coronam spineam in ignominiam imposuerint, religiosissimum duxerunt Apostoli, ad sui honorem, & Christi gloriam, ea vti, vt optimè referunt Catechism. ad paroch. in cap. de ordinis sacramento, in versic. tondentur verò capilli, pag.344.Raban.in dicto capit.3. in fine, Guilier. Episcop. Parisien. de sacrament. ordinis, versicul. quem tondendi, pag.180.ad finem, Sot.in 4.dist. 24. quæst. 2. artic.1.latè Polydor.Virgil.de inuen.rer. lib.4.capit.8. Hieronym. Roman.lib.3. de la republ.christ.capit.13. ex princip. Ioan. Pineda.1.part.de la agricult. christian. dialog.4.§. 17.fol.96.Vnde fit, coronam non esse partem illam verticis,quæ rasuram habet,id enim non coronæ effigiem habet,sed capillorum circulus qui caput circunstat, vt vltra alios supra pulchrè aduertit Sot. in dicto articul.1.

ET aduersus Magdeburgenses,& alios hæreticos irridentes tonsuram clericorum, est videndus doctissimus Franciscus Turrianus, societatis Iesu. lib.5.capit.19. aduersus Magdeburgens. Dominic.Sot. in dicto articul. 1. versic. clericorum tonsuram, Sebast.Medic.in sum.omn.hæres.2.par.verb. tonsura, pag.643. & alij vbi supra.

5 ONVS autem radendi barbam numquam ab ecclesia fuisse præceptum satis apparet, ex eo quòd adsint grauissimi auctores reprehendentes clericos barbam rasam portantes, vt latissimè per Pierium in oratione pro barbis clericorum,relatum à Menoch. de arbitr.cas.392. ex num.26.in fine, & tradit Alexand. Raudens.lib.1.de analogis capit.39.num.75.Hyppol.Marsil.de Columna,de eccles.reddit.origine.2.par.capit. 19.ex num.18. qui ait errore impressorum, verbum radat,demptum fuisse ab hoc textu, & similiter verbum barbam,adiectum fuisse textui in capit.7. clericis infra hoc titul. quæ opinio fortasis ex eo indubitabilis redditur, quòd vsus vrbis Romanæ & multæ partis orbis eam permittat, modò capilli labij superioris radantur, vt refert Nauar. in dicto capit.25.num.110. versic.33. in fin. idq; Motu Proprio Summi Pontif. Pij V. sub his verbis stabilitum habemus (præsbyteri vero à superiore labro barbã ita tondeant, ne salutare corporis & sanguinis Christi Domini, sacramentum sumentibus impedimentum afferat) Dat. die 30. Mens. Octobr. anno 1566. Pontif. sui anno primo,incip. Sacrosancta Tridentina synodus.

6 ADVERTIT tamen sereniss imus Henricus Cardinalis Portugalliæ in tract. de los communes casos, en que se deue denegar o dilatar la absolucion sacramental, fol.18. in finalibus verbis, versicul. item los ecclesiasticos, absolutionem sacramentalem posse negari vel differri clericis nutrientibus barbam vel coronam,& idem tradit Archiepis.Francisc.Blanco in.1. par. del memorial, versic. el nono caso, ibi, item los ecclesiasticos barbados, fol. 13. col.1. refert etiam Nauar.in tractat.de oration.capit.18. num.77.quod in quadam constitutione, latà à D. Georgio de Almeyda, Episcopo Conymbricensi statuitur, vt singulis quindecim diebus clericorum barbæ & coronæ tondeantur.

SCIENDVM tamen est, ex Bald.
7 in.l.reos,num.6.C.de accusat.& Angel. de malefic.inverb.membrum prædictum,num. 3.barbam in homine esse membrum, & ob id expilãtem barbam,teneri pœna qua plecti solet,is qui membrũ alicui abscidit,quod etiã refert, & sequitur Menoc.de arbit.cas. 392. numer.32.est tamen pro hoc videndus Simon,Maiol. de irregul. lib. 5. capit. 50. num.3. Et qua pœna puniatur de iure communi expilans barbam vel crines (licet sanguis non exeat) tradit Roman.singul.569. incip. expilans,Cauallin. in ægidian. constit.lib.4.cap.56.in glos. A.pag.288.Grammat.decis.17.num.1.

1 DECISIO huius textus, ex quamplurimorum Doctorũ sententia, hodie tantum procedit in Episcopis, cum vsu receptũ sit in tota ferè Hispania clericos testari posse de redditibus suorum beneficiorũ, & ab intestato consanguineos proximiores, & non Episcopum vel ecclesiam,eis succedere: circa quam decisionem, & An hic vsus sit approbandus? vltra Couar.hic num.9.est consulendus Guid.Pap.decis.110.Mencha. de succes.creat.§.22.limitat.17.num.40.Didac.Perez lib.1.titul.3.l.1.pag.67.versic.est & aliud quod,Ioan.Rojas de succes.cap.34. ex num.39.Sarmien.1.par.defen.in monit. 50.& 51.& de redditib.eccles.2.par. cap.6. & cap.8.num.1. optimè Ioan.Gutierrez in pract.lib.2.quæst.114.ex num.1.Humad. in l.40.tit.5. par.1.in glos.6.num.2.fol.52.Pelaez de maior.1.par.quæst.1.num.15.Siman. de cathol.instit.cap.9.num.90.Ludoui.Molina de primog.lib.2.cap.10. ex num.53.Matiençolib.5. recollec. titul.8.l.13. in glos. 3. & in glos.4.ex num. 1. Nauar.in man.hisp. cap.25.ex num.128. Dominic.Sot.lib.10.de iust.& iur.quæst.4.art.3.Francisc.Pegña,in 3.par.direct.schol.154.versic.quemadmodũ ergo, Anton.Scapp.de iure non scrip.lib.1. cap.20. ex num.2.Didac.Spin.in spec.testament.in glos.rubr.14. par. ex num.2. Paul. Fusc.singul.112.literæ A.iuxta medium.Petrus Dueñas regul.366.num.11. versic.contra quam, vbi refert etiam quod per extrauag. Iulij III. tam Episcopis, quam clericis, testari permittitur, & donare de bonis, tam patrimonialibus quam de acquisitis intuitu Ecclesiæ. Et quod clerici in vita & in morte possint disponere de talibus bonis ex cõsuetudine Hispaniæ,Galliæ,& Burgũdiæ,refert Matien.in dict.l.13.glos.1.num.1. & in glos.2.& plures DD.allegãdo latissimè prosequitur Hypp.Marsi.de Colum.de ecclesiast.redd.orig.3.p.cap.36.vbi etiã pulchrè resoluit,quòd valeat talis cõsuetudo.& quòd de cõsuetudine Regni Nauarrę clerici testari possint, & ab intestato eis succedãt cõsanguinei probat optimè Ioan.de Olano in epilog.legum correct. num.8. & in antinom.in liter.C.ex nu.15.& in num.18.dicit quòd talis consuetudo generalis nõ extẽditur ad bona seu spolia Episcoporũ,qui nõ disponũt sine Papę licẽtia,& mortuis Episco-
3 pis

AD TEX. IN CAP. 7. Cum in officiis, de testamentis.

COLLECTAN. 12.

SVMMARIVM.

1 *Decisio istius textus, tantum procedit in Episcopis.*
2 *An valeat consuetudo,quod clerici testari valeant de redditibus suorum beneficiorum?*
3 *In bonis Episcopi defuncti, succedit Camera Apostolica.*
4 *An clerici absque peccato, possint omnia bona sua relinquere, suis consanguineis diuitibus?*
5 *An clerici de bonis & redditibus suorum beneficiorum sint veri domini? An verò tantum vsuarij?*
6 *Plura auctorum testimonia referuntur in laudem Doctor. Nauarri.*
7 *Plura cumulantur in laudem Doctor. Frãcis. Sarmiento.*

pis Camerę Apoſtolicæ pertinet huiuſmodi ſpolia, & ſimiliter fructus epiſcopatus ſede vacante. Quod An iuſtũ ſit? late examinat Doctor Guerrero de concil. cap. 12. verſic. tambien eſtà prouado.

4 ET quòd clerici poſsint diſponere in vita, ſiue in morte, de ſuis bonis, tradit Abendan. in reſpon. 19. num. 7. vbi in n. 8. in verſ. ſecundo venit, dicit, quòd licet clerici poſſint de dictis fructibus diſponere, tam in vita, quam in mortis articulo, tamen iſta generalis conſuetudo non excuſat clericos à peccato, qui tempore mortis omnes prouentus quos ab Eccleſia habuerunt, vel relinquunt conſanguineis diuitibus, vel aliis non egentibus, & nihil præſtant vel Eccleſiæ vel pauperibus: & idem ex mente Archidiac. in ſum. 12. queſt. 3. atteſtatur Coſmas in pragm. ſanctio. tit. de annat. §. item quòd ſi eccleſia, in gloſ. verbo acquiſitos, ad finem fol. p. 120.

5 ET quia in ſupradicto articulo, nimis aduerſæ & contrariæ reperiũtur Doctorũ opiniones, ſciendum eſt, veritatem & reſolutionem præſentis quæſtionis pendere ab illa difficili & ardua quæſtione, An ſcilicet clericus redditiuum eccleſiaſticorum, ſit verus dominus, teſtariq; poſsit & diſponere de ipſis ad libitum? An verò excepta ſua ſuæq; familiæ decenti ſuſtentatione, reſiduũ erogare teneatur, in pauperes & in pios vſus, vt quia vſuarius non vero vſufructuarius eorum bonorum ſit? pro qua quæſtione vltra ea quæ latè congerit Couar. in interpretatione iſtius textus, & Dominic. Sot. de iuſtit. & iur. lib. 10. quæſt. 4. artic. 3. verſic. ſexta concluſio, eſt videndus Abbas in repet. cap. cum eſſes, ex num. 21. hoc tit. Rodoan. de ſpol. quæſt. 9. ex num. 7. Hiero. de Monte, de finib. regun. cap. 28. num. 3. optimè Gigas conſil. 24. & conſil. 25. Lauren. Chirchou. centur. 1. com. opin. concluſ. 34. Duaren. lib. 2. de ſacr. eccleſ. miniſt. capit. 4. Ioan. Martinez de Olan. in antin. in liter. C. ex num. 15. Dominic. Bañes 2. 2. quæſt. 32. artic. 6. ex col. 1160. Petrus de Aragon, in dicta q. 32. artic. 5. ex pag. 746. verſ. ſecunda concluſio. pulchrè Ioan. Gutierrez in pract. lib. 2. quæſt. 114. per totam, Humada. l. 40. tit. 5. par. 1. in gloſ. 6. num. 1. & latè. l. in 53. titul. 6. par. 1. in gloſ. 1. fol. 71. latè Albar. Pelag. lib. 2. de plãct. eccleſ. cap. 28. col. 8. verſ. vltimo hic quæro. Rebuf. in capit. poſtulaſtis, de cleric. excom. miniſtr. ex num. 85. pagin. 491. latiſsimè Cordou. lib. 1. quæſtio. Theolog. quæſt. 18. Driedo. lib. 2. de liber. Chriſtian. capit. 4. latè Ludouic. Lopez in inſtruc. conſc. 1. par. ex capit. 140. Florentin. in 3. par. ſum. titul. 15. cap. 1. §. 19. Petr. Salazar de vſu & conſuet. cap. 3. ex num. 12. Caualcan. 2. par. deciſ. 32. num. 32. Sebaſtia. Medices in ſum. decreti. 12. quæſt. 1. articul. 6. Lælius de Zanchis de priuileg. eccleſ. 78. priuileg. ex numer. 5. Doctor Guerrero de concil. cap. 10. pag. antepenultima, verſic. y porque es coſa prouechoſa. Renat. Choppinus de ſacra politia, lib. 3. titul. 1. num. 21. Didac. Spin. in ſpec. teſtam. in gloſ. rubric. 14. par. ex num. 14. latiſsimè Ioan. Matienço, lib. 5. recollec. titul. 8. l. 3. in gloſ. 1. pulchrè & vltra hos omnes pro complemento, & in tellectu iſtius articuli, eſt omnino conſulendus Hyppolit. Marſilius de Columna, de eccleſiaſt. reddit. origin. 3. par. cap. 34. vbi triginta & quatuor Doctores allegat, pro parte negatiua, quę originaliter fuit Archidiac. quàm neruoſè defendit Nauar. in tract. & in propugn. de reddit. eccleſ. Pro contraria tamen opinione refert idem Marſil. de Columna in dict. 3. par. capit. 35. quinquaginta & quinque Doctores, qui redditiuum eccleſiaſticorum beneficiarios dominos eſſe exiſtimauerunt, & huius opinionis protector acerrimus eſt hodie, Illuſtriſsimus & Reuerendiſsimus Dominus D. Franciſc. Sarmiẽto, in libr. de reddit. eccleſ. & in defenſion. contra Nauar. Iſti enim duo præclari viri Nauarrus, ſcilicet & Sarmiento, pietate moribus & diuini & humani iuris profeſsione, & fama, vbiq; terrarum celeberrimi, in hac quæſtione noſtris temporibus, ex diametro, ſecum maximè pugnauerunt: ita vt pro eorum ſumma eruditione & auctoritate, hinc inde ex aduerſo defenſores reperiantur, & quælibet eorum opinio probabilis in iure omnino videatur.

6 ET quidem in laudem inſignis Martini Nauarri, & de integritate ſuæ vitæ, & doctrinæ, plura cumularunt Couar. in 4. 1. par. capit. 1. num. 14. & in capit. alma mater. 1. par. §. 6. num. 7. Pinel. l. 1. C. de bon. mater. 3. par. numer. 16. in fin. Antonius Queſada, diuer. quæſt. iur. capit. 22. numer. 33. ad finem, Couar. lib. 1. variar. cap. 1. num. 2. & in lib. 3. var. cap. 13. num. 8. ad fin. Alphonſ. de Veracruz

Veracruz in 3. par. ſpec. coniug. articul. 19. verſ. hęc quęſtio, pag. 641. Plaça de delict. cap. 1. nu. 4. in finalib. verbis. Pet. Magdal. de num. teſt. in teſtam. 1. par. capit. 16. num. 50. iuxta fin. & in cap. 21. num. 35. Coſta in §. & quid ſi tantum. 2. par. num. 161. pulchrè Viuald. in candelabr. eccleſ. in princip. in titul. de auctorit. doctor. in genere, ex num. 24. ex pag. 64. Sarmien. 1. par. defen. monit. 6. num. 6. Couar. lib. 1. variar. cap. 20. num. 5. Mandoſ. in regul. 19. de infirm. quæſt. 15. num. 23. Emanuel Coſta lib. 1. ſelect. cap. 21. num. 6. Marſil. de colum. in dict. 3. par. capit. 34. num. 19. in fine, Ioan. Segur. Dabal. in direct. iud. eccleſ. for. 1. par. cap. 6. num. 6.

7 PRO Sarmient. tamẽ, & de ipſius ſumma eruditione & doctrina, multa referunt Couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 2. num. 2. in fin. Ludouic. Molin. de primog. lib. 2. capit. 10. num. 39. in fin. Hyppolit. Marſil. de Columna, in dict. 3. par. cap. 35. num. 8. Ioan. Garſia de expenſ. cap. 2. num. 13.

AD TEX. IN CAP. 1. Fœlicis, de torneament.

COLLECTAN. 13.

SVMMARIVM.

1 *An torneamenta ſint licita?*
2 *An torneamenta in quadrageſima, licitè exerceri valeant?*
3 *An agitatio taurorum ſit licita, & An peccent qui interſunt his ſpectaculis? & quid circa perſonas Eccleſiaſticas, ſtatutum ſit per conſtitutiones Summorum Pontificum?*

1 AN & quando torneamenta ſint licita? & plura de materia iſtius textus, vltra extrauag. 1. hoc tit. eſt videndus Nauar. in manual. lat. cap. 15. num. 9. & in num. 18. verſic. tum quia licet, Caietan. in ſum. verb. torneamentum, Sylueſ. in ſum. verb. ludus, num. 8. verſ. ſi verò, Sebaſt. Medic. in ſum. peccat. 2. par. titul. 7. quæſt. 28. Baptiſt. de Sancto Blaſio in repet. rubr. Decreti, num. 72. Iul. Clar. §. ludus, num. 4. Viual. in candelab. eccleſ. tit. de interdicta ſepult. num. 112. Domin. Bañes 2. 2. quæſt. 40. artic. 1. colum. 1386. verſic. circa ſolutionem, vbi etiam agit de intellectu

2 iſtius textus, & An peccet, mortaliter exercens torneamenta vel (vt ita dicã) juſtas in quadrageſima, & de aſtantibus ibidẽ, agit Cordou. in tract. caſ. de conſc. quæſt. 42. vbi etiam quid ſi exerceantur vel fiant tempore aduentus.

3 AGITATIO autem taurorum, torneamentorum, & aliorum ſimilium ludorũ, An & quando ſit licita, & An peccent qui interſunt his ſpectaculis, & maximè ſi ſint perſonæ eccleſiaſticæ? vltra Sylueſt. in dicto num. 8. eſt videndus Ludouic. Lopez in ſtruct. conſc. 2. par. cap. 31. verſic. præterea, de ludo, ex col. 234. Petr. Sanchez. 2. part. hiſt. moral, titul. de la vida de Caton. §. 2. verſic. y ſi a los ſacerdotes, ex fol. 103. Bernar. Diaz in prax. cap. 66. Specul. conſcien. lib. 1. cap. 74. Viuald. candel. eccleſ. titul. de interdicta ſepultura num. 118. Salzed. ad Diaz in prax. cap. 72. litera A. ex pag. mag. 230. Azeu. lib. 1. nou. recopil. titul. 10. l. 4. in principio, & in lib. 4. titul. 31. in princip. Medin. C. de reſtitut. quæſt. 21. verſic. corrollariè ſequitur Sebaſt. Medic. in ſum. peccat. 2. par. titul. 9. quæſt. 78. num. 200. Barthol. Humada. l. 10. titul. 9. par. 1. in gloſ. 1. num. 8. verſ. & ex eadem, & num. 10. fol. 88. & in l. 57. tit. 5. par. 1. gloſ. 2. num. 1. fol. 54. Paul. Fuſc. de viſit. lib. 2. cap. 21. num. 46. Nauar. in manual. lat. cap. 15. num. 18. vbi interpretatur Motum Proprium Sanctiſsimi Pij V. qui incip. de ſalute grægis. Dat. anno 1567. calen. Nouembr. quem Motum Prop. etiam interpretatur & declarat, & optimè agit de hac materia, Ludouic. Lopez inſtr. conſc. 1. par. capit. 70. & de prædicta conſtitutione Pij V. & de alia Gregor. XIII. & de alia à Sixto V. Pontifice Maximo ædita, diſſerit Didac. Spino ſpec. teſtament. in gloſ. 2. princip. ex numer. 27. latiſsimè & pulchrè ſubiungens varias quæſtiones, circa conſtitutionem Sixti V. agit Ioannes Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæſtion. capit. 7. & optimè Petr. à Nauar. tom. 1. de reſtitut. lib. 2. capit. 3. ex num. 300. & ex num. 306. diſputat an in pœnis Mot. Prop. Pont. Gregor.

Gregor. XIII. incurrant religiosi laici, & qui non sunt adhuc promoti ad sacros ordines: & plura de his & de aliis ludis, cumulat Ioan. Garsia de expens. & melior. capit. 21. num. 29. vbi etiam declarat supradictas constitutiones Pij V. & Gregor. XIII. super agitatione Taurorum circa quas etiam videbis, constitution. Concil. prouin. Toletani, anni 1566. act. 3. §. 26. fol. 71. & latissimè Barthol. Humada l. 57. titul. 5. par. 1. in glos. 2. fol. 54.

AD TEX. IN CAP. 16. Salubriter, de vsuris.

COLLECTAN. 14.

SVMMARIVM.

1 *An maritus teneatur fructus rei pignori sibi datæ pro solutione dotis, computare in sortem?*

2 *Si maritus per plures annos non recuperat dotem, An possit petere fructus ex dote non soluta?*

3 *An vidua, rectè recipiat fructus rei, sibi pignori datæ, donec ei dos restituatur?*

4 *An valeat præceptum testatoris, vt dum non soluitur legatum, detur annua pensio?*

1 COLLIGVNT communiter Doctores, ex hoc textu, quòd maritus non tenetur fructus rei sibi pignori datæ, pro solutione dotis, computare in sortem; immò consequitur vsuras ob moram in dotis solutione factam: circa cuius intellectum & pro materia istius textus, est videndus Couar. lib. 3. variar. capit. 1. ex num. 3. Sot. lib. 6. de iust. & iur. quæst. 1. artic. 2. Petr. Mozius de contract. titul. de pignore, in §. de naturalibus pignoris hypotecæ num. 9. fol. 50. Ludouic. Messia in pragm. taxe pan. conclus. 2. ex nu. 76. Anton. Cord. de Lara, in l. si quis à liberis §. si quis ex his, ex num. 56. ff. de liber. agnos. Ias. §. fuerat, ex num. 20. instit. de action. Capiz. decis. 65. ex numer. 4. Beroi cap. 1. de vsur. num. 29. latissimè Medin. C. de restit. tit. de reb. per vsur. acquis. fol. 127. versic. ad cap. salubriter, Neguzan. de pignor. rib. in 5. membr. 5. par. num. 16. Philip. Dec. in cap. venerabilis, ex num. 63. de except. Decius consil. 119. numer. 12. Ioseph. Angl. flor. Theol. in quæst. de contractu mutui, ex pag. 245. versic. maritus vltrà, Plot. de in litiuran. §. 11. ex num. 14. Brun. à Sole in quæst. legal. quæst. 46. num. 161. Nauar. in man. lat. capit. 17. num. 213. & 273. Barthol. Medin. 1. par. instr. de confes. cap. 14. §. 23. versic. verdades, fol. 96. latè Merc. ad in opusc. de vsuris cap. 8. vers. la otra excepcion. ex fol. 110. latè Cauallin, milleloq. 432. & milleloq. 533. optimè Ludoui. Beja, in responsa. cas. consc. cas. 56. in princip. Anto. Gomez. l. 53. Taur. num. 30. Ioan. Rojas de succes. cap. 33. num. 29. Lauren. Chirchou. in com. opin. cõtur. 5. conclus. 17. Palat. Rub. in repet. cap. per vestras, notab. 6. §. 8. pag. 341. Cagnol. in l. curauit, num. 44. C. de action. empt. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 4. cap 25. ex numer. 2. Rolan. consil. 65. vol. 4. ex princip. Aym. Crauet. consil. 189. num. 7. versic. quintus casus est, Alexan. consil. 31. vol. 6. & consil. 56. vol. 4. ex num. 6. latissimè Didac. Perez lib. 8. titul. 2. in rubr. pag. 20. ex versic. ex eadem ratione infertur, Menoch. de arbitr. cas. 194. num. 56. latè Francis. Garcia in lib. de todos los contract. 2. par. cap. 16. versic. la otra excepcion esta, ex pag. 484. Ludouic. Lopez in instr. consc. 2. par. cap. 60. latissimè Michael Palat. de contract. lib. 4. cap. 5. ex pag. 282. versic. de pignoribus autem dotalibus, Pedraz. in sum. in 7. præcept. decal. fol. 83. versic. el q̃ toma alguna cosa en prenda del dote, latissimè Petr. à Nauar. tom. 2. de restit. lib. 3. cap. 2. ex num. 352.

2 EXAMINAT tamen quæstionem, Didac. Spin. in spec. testam. in glos. 11. princip. num. 67. An si maritus, per plures annos non recuperauit dotem, possit ex dote non soluta petere fructus salua conscientia? pro qua etiam sunt consulendi Dominic. Sot. & alij, vbi supra. 1

3 DIFFICILE autem dubium est, An vidua rectè recipiat fructus rei sibi pignori datæ, donec ei dos restituatur? & similiter. An vsuram vel certã aliã pensionẽ, vel alimenta petere & exigere possit, donec ei dos

dos restituatur? quę dubia examinãt Neguz. de pign. num. 5. membr. 5. partis, numer. 17. Petr. à Nauarra de restit. tom. 2. lib. 3. cap. 2. ex num. 365. Francis. Garcia in dict. cap. 16. versio. lo que auemos dicho, ex pag. in 488. Ioan. Angl. in dicta quæstione, de contractu mutui, pag. 246. ad medium. Alexan. consil. 141. volum. 5. & consil. 200. volum. 6. optime Conrad. lib. 3. variar. resolut. cap. 1. num. 3. versic. sexto, & in versic. septimo. Nauar. manual. latin. cap. 17. nu. 213. in final. verb. Affligit. decis. 284. Capiz. decis. 24. Francis. Vrius lib. 2. commun. opin. 73. Ludouic. Lopez instruc. contien. 2. par. cap. 60. colum. 472. in fin. Mandos. in annal. cas. num. 37. Ludouic. Molin. de primogen. lib. 4. capit. 5. num. 6. Chircou. in comm. opin. centur. 5. cõclus. 28. Ioan. Gracian. regul. 497. Ias. in dicto §. fuerat, ex num. 23. Paul. Eutic. singul. 48. litera I. pulchrè Abb. consil. 39. volum. 2. Crauet. consil. 189. num. 7. versic. sextus casus est. Dominic. Soto lib. 6. de iustitia & iure, quæst. 1. artic. 2. ad fin. versic. atqui ex eadem. Neguzan. 2. membr. 3. partis num. 17. Cardin. in clement. 1. numer. 8. de vsur. latè Asinius in l. 1. ff. de relig. & sumpt. funer. ex num. 228. vsq; ad num. 240. Brun. à Sole in quæstio. legal. quæst. 46. ex num. 19. Didac. Spino specul. testamen. in glos. 11. princip. num. 68. optimè Ludouic. Beja cas. 56. vers. ad secundam. Ioseph. Ludouic. decis. perus. 13. num. 18. & decis. 61. num. 2. Caualcan. 2. par. decis. 24. num. 22. Roland. consil. 77. vol. 1. num. 27. Matienç. lib. 5. recollect. titul. 9. l. 2. in glos. 1. num. 10. & in l. 3. glos. 2. ex num. 19. Alexand. consil. 74. vol. 5. ex num. 12. & consil. 27. volum. 4. ex num. 1. Cauallin. milleloq. 433. optimè Ludouic. Messia in dicta pragmat. conclus. 2. ex num. 79. latè Lancelot. Gallia in consuetud. Alexand. in glos. vxor. quæst. 4. ex num. 60. Rojas de succes. cap. 33. ex num. 27. & ex num. 50. & ibidem ex num. 4. refert viginti & duo commoda, quæ vxor soluto matrimonio, ex bonis mariti consequi potest, & ex nu. 49. quòd consequitur etiam vestes viduales, de quo est etiam videndus Didac. Perez lib. 1. titul. 1. l. 7. pag. 30. in glos. vestir por luto.

4 AN autem validum sit præceptum testatoris, vt dum non soluitur legatum relictum vxori, vel alicui alteri, detur illi certa pensio, in quolibet anno? est consulendus Alexand. consil. 74. volum. 5. ex numer. 14. & in consil. 27. volum. 4. ex num. 5. vbi Carol. Molin. in additio. in litera B. Couar. lib. 3. variar. resolut. cap. 1. num. 9. Hotoman. de vsur. lib. 1. cap. 5. pag. 45. & lib. 2. cap. final. pag. in 163. Alciat. lib. 3. paradox. cap. 20. & tradunt textus & Doctores in l. 3. §. final. ff. de annuis legat. Ias. in l. cunctos populos, in 1. lectur. ex num. 59. C. de sum. trinit. Didac. Perez, in dicta rubr. pag 21. col. 2. ad finem. Cauallin. in milleloq. 424. Ludouic. Messia in dicta pragmat. conclus. 6. num. 106. vers. ex quibus mihi. Abendan. lib. 2. de execut. mandat. cap. 29. num 9. Caualcan. 2. par. decis. 13. ex num. 51. Ioseph. Ludouic. in com. conclus. titul. de statutis, conclus. 3. optimè peritissimus omnique laude dignissimus doctor Didac. Spino in specul. testam. in glos. 11. princip. num. 71.

AD TEX. IN CAP. 13. Et si Iudæos, de Iudæis & Sarracenis.

COLLECTAN. 15.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas & consortium cum Iudæis, hæreticis, aut pessimis viris, omnino est fugiendum.*

2 *An iustè expelli possint Iudæi, à regnis christianorum?*

3 *Iudæi fuerũt expulsi ab Hispania & Francia.*

4 *Apud Cantabros non permittuntur habitare Iudæi, & nouiter conuersi ex secta Maurorum.*

5 *Ciues Cæsaraugustæ possunt promoueri ad gradum militiæ, & eorum filij & descendentes remanent Infantiones, vulgò dicti Hidalgos.*

6 *Filius natus antequam pater promoueatur ad gradum militiæ, an remaneat infantio, seu fidalgus?*

7 *Plura de hac dictione, fidalgus.*

8 *Fidelis ab infideli vel Iudæa, an possit nutriri, & quid è contra?*
9 *An Christus descendat in stomachũ sumentis sacramentum Eucharistiæ?*
10 *Quid debeat fieri de mure vel alio animali, qui sumpsit hostiam consecratam?*

1 *IBI, in nostram familiaritatem.* Familiaritas & communicatio cum Iudeis aut hæreticis, An liceat Christianis? est consulendus Ioan. Rojas singul. 213. in fine, versic. & ideo, Didac. Perez lib. 8. titul. 13. l. 10. Petr. Aragon 2.2. quæst. 10. articul. 9. Iacob. Simãcas de catholic. institut. cap. 11. ex princip. optimè Auiles, in cap. 26. prætorum, in glos. apartamiẽto, ex num. 2. & facit illud Iuuen. de alia cõtagione non ita pestifera loquens in Satyra secunda inquiens, dat hæc contagio labẽ: sicut grex totus in agris, vnius scabie cadit, & porrigine porci. & malorum consortia sæpè etiã bonos corrumpunt. cap. sæpè. 28. quæst. 1. & quos refert Zilet. consil. 88. volum. 2. ex num. 6. optimè Camil. Borrel. in additionibus ad Bellug. in specul. princip. in rubric. 11. §. visso, in litera C. versic. item hæreticus non est. Altamiran. de visit. in verb. bonos mores, num. 8. Pet. Sanchez 3. par. histor. moral, tit. dela vida y dela muerte. §. 5. versic. y por tanto digo. folio 346. D. Clemens lib. 6. constitut. Apostol. capit. 26. fol. 519.

IBI, mus in pera. Cum igitur Iudæi eã retributionem Christianis impẽdant, quam mus in pera, eorum consortium fugere debemus, vt optimè referunt Petr. de Aragon 2.2. quæst. 10. artic. 9. in explicat. articuli in principio, pag. 302. & supra relati Doctores in versic. in nostram familiaritatẽ, & faciunt verba Apostoli, corrumpunt ingenia bona pessimè cõfabulationes. Et quidem improborum & malorum hominum fugienda est conuersatio, ex multis quos allegat Camil. Borrel. in additionibus ad Bellug. in rubric. 11. in principio, in liter. C. Iodoc. Damhouder. in prax. criminal. capit. 10. ex num. 4.

2 EX quibus meritò dubitatur à Doctoribus, An iustè Iudæi expelli debeãt à regnis christianorum, an verò tolleranti? de quo disserit Roland. consil. 25. volum. 3. ex princip. Paris. consil. 2. volum. 4. ex num. 15. Alexã. consil. 13. volum. 7. num. 23. & consil. 99. vol. 6. num. 15. Natta consil. 620. num. 22. Gerar. singul. 59. num. 3. Carol. Grass. regal. Franc. lib. 1. iure 3. versic. hinc est quòd Iudæos, ex pagin. 36. Andr. ab Exea in repetit. cap. 1. de constitut. ex num. 253. Iacob. Simanc. de catholic. institut. cap. 35. num. 6. & in enchirid. titul. 17. ex num. 4. Volum. 2. cõmun. pagin. 496. verb. Iudeos de ciuitatibus, & pagin. 497. verb. Iudæi sustentantur, Lancel. Conrad. in templ. omnium iudicum, lib. 1. cap. 1. §. 3. verb. vsuras debet tollere, ex numer. 12. Didac. ab Alaua, de concil. 2. par. §. 9. Didac. Perez lib. 8. titul. 3. l. 40. pag. 79. col. 2. in fin. vers. & Iudei optimo iure. Auil. cap. 1. prætorum, in glos. seruicio, num. 5. Et præceptum de Iudæorum exterminatione ex omni dominio temporali sanctæ Romanæ ecclesiæ & subditorum, præter Romam & Anconam, extat in motu proprio Pij V. incipit, Hebræorum gens, Dat. anno 1568. 4. Calen. Martij, & tradit Cauallin. in ægidian. constitut. lib. 5. cap. 10. in glos. A. Et

3 edicto publico omnes fuerunt expulsi à Frãcorum regno, anno 1182. & 1183. ex Guilielmo. Bened. cap. Raynuntius, verb. duas habens filias, numer. 97. Didac. Perez in dicta pag. 79. in fine. & pag. 80. post principium, vbi dicit, quòd quadraginta millia Iudæorũ fuerunt expulsi ab Hispania, in annis 1492. & 1499. de quo optimè disserit Rojas in 1. par. de hæretic. ex num. 565. & in singul. 37. versic. & ita, Francis. Tarapha de regib. Hispan. in anno Christi, 1477. fol. 733. Simanc. de cathol. instit. cap. 35. num. 9. Ioan. Picus Mirandul. lib. 5. aduers. astrolog. cap. 12. Illescas 2. par. lib. 6. cap. 20. §. 2. & veram rationem eorum expulsionis, refert Dominic. Bañes, 2. 2. quæst. 10. artic. 10. col. 611. vers. ad secundum respondetur, Iacob. Simanc. in dicto cap. 35. num. 5. Petr. de Aragon 2.2. quæst. 10. artic. 8. pag. 290. versic. ad aliud de regibus.

4 ET apud Cantabros, seu Vizcaynos, vt sæpè audiui, non permittuntur habitare nouiter conuersi ex secta Maurorum vel Iudeorum, nec eorum descendentes, immò qui vult habitare apud ipsos debet dare informationem idoneã sui generis, ne polluat gentem nobilem prætextu suæ habitationis: omnes enim ibidem habitantes adeo censentur nobiles, vt ex lege sui fori, de priuilegiis, immunitatibus, & libertatibus, generosorum nobilium Cãtabriæ, titul. 1. l. 16. ibi, que los Vizcaynos que viuen fuera de Vizcaya son auidos por hijos de algo, probando que ellos o sus padres y abuelos na-

5 cieron en Vizcaya. Quod priuilegium etsi maximum sit, multo tamen maiori decorantur Ciues nostræ charissimæ patriæ & inclytę ciuitatis Cæsaraugustæ, qui etsi in prędicta ciuitate ipsi vel eorum progenitores nati non fuerint, in numero Ciuium admittuntur, & statim promoueri possunt ad gradum militiæ, & sic eorum filij & descendentes remanent Infantiones seu Hidalgos, ex priuileg. Regis Petri el IIII. cõcello prefatæ ciuitati anno 1348. viij. Calend. Octobr. de quo priuilegio meminit obseruan. 1. de conditio. Infant. & Bages in obseruan. notandum est quòd in Aragonia, eodem titul. Molin. in repertor. verb. miles potest. fol. 224.

6 QVAERIT tamen Molin. vbi proxime, in verb. Militis filius, An si filius militis natus sit, antequam pater ipsius crearetur miles, nunquid talis filius remaneat & sit Infantio? pro quo est cõsulendus textus & Doctores in l. senatores. ff. de senatorib. Dec. in cap. inter cæteras, ex num. 4. de rescript. Abb. in capit. licet, num. 11. de voto, Peluez. de maiorat. 2. par. quæst. 4. illation. 5. Palat. Rube. in repetit. capit. in 3. notab. §. 23. numer. 19. Couar. lib. 2. variar. capit. 8. num. 5. Didac. Perez lib. 4. tit. 1. l. 5. in glos. no gozen de la exencion, Tiraquel. de primogen. quæst. 31. & de nobilitat. cap. 15. ex num. 7. Cremen. singul. 51. vbi additio. Paul. Fusc. singul. 75. literæ P. Carol. Molin. consuetud. Paris titul. 1. §. 8. glos. 1. num. 55. Cosmas in pragm. sanction. in prooem. in §. in qua quidem, in glos. verb. primogenito, in versic. sed an filius genitus, optimè Guilier. Benedict. in cap. Raynuntius, in verb. in eodem testamẽto relinquẽs, el. 1. ex num. 200. Francis. de Caldas de nomin. emphyt. quæstione 13. num. 45. Bellug. in specul. principum rubric. 7. num. 9. vbi Camil. Borrel. in additionibus in litera I. Lancel. Conrad. in templ. omnium iudic. lib. 1. cap. 2. §. 1. quæst. 1. ex num. 10. fol. 99.

7 ET tandem pro complemento supradictorum si vis intelligere proprietatem huiusmodi dictionis, fidalgus, legẽdus est Matienço in dialog. relat. 3. par. cap. 63. num. 7. Francis. Sarmien. lib. 1. select. cap. 15. in principio, & in num. 5. latissimè Gaspar. Baeça, de inope debitor. capit. 16. ex numer. 43. ad medium. Didac. Perez lib. 4. titul. 2. l. 1. in glos. fijos de algo, pag. 1363. latè Huarte à S. Ioanne in lib. examen de ingenios, cap. 13. optimè Matienç. lib. 5. recollect. titul. 7. l. 11. in glos. 2. num. 3. Cifuent. l. 79. Taur. vers. sed primo dubitatur. Petr. Salazar de vsu & consuetud. cap. 1. num. 104. Remig. de Gosii de immunitat. eccles. ampliat. 21. versic. quæritur ad propositum dictæ legis quis dicatur Infançon, ex pag. 203. Barthol. Humada in prolog. partit. in part. 1. in glos. 16. nu. 2. fol. 3. & in l. 2. titul. 21. par. 2. in glos. 8. num. 1. fol. 169. latè Ioan. Pineda. 1. par. de la agricultura christiana, dialog. 2. §. 4.

8 *IBI, nutrices.* Vide Tiraquel. in l. si vnquam, verb. susceperit liberos, num. 53. ad finem. Volum. 1. commun. opin. pag. 301. verbo, Iudæus extra domum. & est motus proprius Innocen. IIII. incipien. impia Iudæorum, in vers. & his non cõtenti, æditus anno 1243. vij. Idus Maij anno 1. sui Pontificat. Ioan. de Anan. in cap. ad hæc. num. 6. de Iudæis. Felin. in capit. at si clerici. §. de adulteriis, de iudic. nu. 20. Armil. in sum. in verb. Iudæus, num. 8. & ibi Sylvest. numer. 4. dicit Episcopum aduersus huiusmodi prohibitionem nõ posse dispensare, pro quo etiam est videndus Selua de benefic. 4. par. quæst. 7. num. 6. in fin. & de omnibus supradictis disserit Lælius de Zanch. de priuileg. eccles. 142. priuileg. Nec similiter fidelis ab infideli, vel iudeo est nutriẽdus, ex eo, quia ex lacte infecto, infans nocumentũ magnum recipiet: iuxta illud vulgarè, mamolo en la leche: quod adagium refert Cicero lib. 3. Tusculan. quæstion. dum ait pene cum lacte nutricis errorem suxisse videatur: & cum hoc concordat quòd latè confessit eruditissimus Ioan. Costa in tractat. 2. del regidor, dialog. 6.

9 *IN gloss. effundere.* Quærit hæc glos. & glos. in verb. miscere, in cap. tribus, de consecrat. distinct. 2. An Christus descendat in stomachum sumentis sacrosanctum sacramentum Eucharistiæ? & dicunt Doctores quòd sic, & quòd ibi est quãdiu manent naturaliter species illæ panis & vini, quocunque deferantur, & à quocunq; etiam mure

vel

vel bruto ſummantur, videndi tamen ſunt pro hac quæſtione Sylueſt. in verb. Euchariſtia el 3. ex numer. 3. Angel. in dicto verb. Euchariſtia el 3. num. 9. Paludan. in 4. diſt. 9. quæſt. 1. num. 25. Stephan. de Gaeta in repetit. cap. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 6. num. 109. Sebaſtia. Medic. in ſumma omnium hęreſ. 1. par. verb. hoſtia. Viuald. in candelabr. eccleſ. tit. de ſacramen. Euchariſt. num. 73. & num. 131. Rebuf. in repet. c. omnis vtriuſq; ſexus, verſic. immò dicunt quidã, pag. 569. Lelius de Zãch. de priuil. eccleſ. priuil. 129. num. 7. Et eo caſu, quo mus ſumpſit corpus Chriſti, debet exenterari & ſacramentum, ſi reperiri poteſt extrahi, & deinde animal comburi, & cineres in piſcinam proijci, ex Palud. in dict. quæſt. 1. num. 27. vbi etiam dicit, quòd ſi ſpecies ſacramentales inueniantur nõ comburantur, nec in piſcinam proiiciantur, ſed ſummantur, vel in loco decenti ponantur, & ad idem, vide Stephan. de Gaeta in dicto §. 6. num. 79.

AD TEX. IN CAP. 8. Non ſatis, de ſimonia.

COLLECTAN. 16.

SVMMARIVM.

1 *An Monaſteria poſſint ab aliquo exigere pecuniam pro ingreſſu religionis, & receptione habitus?*

2 *An pro admiſſione ad poſſeſſionem alicuius beneficij, poſſit exigi aliqua pecunia à cæteris beneficiatis vel clericis? in quo defenditur laudabilis conſuetudo eccleſiæ Beatæ Mariæ de Pilari.*

3 *An pro ſepultura, vel pro miſſa celebranda, & ſacramẽtis miniſtrandis, rectè exigi poſſit pecunia?*

4 *Pœna corporis afflictiua moderanda eſt, quando poſt commiſſum delictum longũ tempus eſſet elapſum.*

1 *IBI, pecunia requiratur.* Hic quæri ſolet, An monaſteria exigere poſsint pecuniam pro receptione & ingreſſu religionis? pro quo eſt videndus Guid. Pap. deciſ. 80. Paul. Fuſch. ſingul. 32. literæ C. & de viſitat. lib. 2. capit. 15. num. 54. & optimè lib. 2. cap. 18. num. 23. optima additio ad Hoſtienſ. in ſum. tit. de ſimo. in num. 2. in liter. B. Armil. in ſum. verſ. excõmunicatio. §. 60. Guilier. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, verb. cuidam Petro tradiderunt, num. 13. Nauar. manual. lat. cap. 27. num. 106. Capel. Toloſ. & ibi optimè Aufred. deciſ. 311. aliàs 312. Extrauag. 1. de ſimon. Cajet. in ſum. verb. excommunicatio. cap. 73. Nauar. in apolog. de reddit. eccleſ. quæſt. 1. monit. 34. num. 3. latiſsimè Barth. Humada in l. 22. titul. 7. par. 1. in gloſ. 3. fol. 83. Petr. Bollo in œconom. canonic. 3. claſſ. capit. 4. §. 14. in principio. pag. 473. & §. 15. pag. 482. optimè Michael Palat. de contract. lib. 2. cap. 7. pag. 130. verſ. ſanctimonialis verò. Epiſcopus de Elna, in in director. curator. cap. 18. §. 1. verſic. y deſta manera. Doctores in cap. tua nos, infra eodem, & in 1. quæſt. 1. in princip. & 1. queſt. 2. in princip. Felin. cap. cum M. de conſtitut. num. 21. in fin. verſic. generaliter, Abb. cap. in præſentia, de probation. num. 52. in fine. Anan. in rubric. de ſimon. num. 8. textus & Doctores in cap. quoniam, infra eodem. Felin. in repertor. verb. ſimonia committitur pro ingreſſu. Natta conſil. 618. Coſmas in pragmat. ſanction. tit. de annat. poſt principium, in gloſſ. verb. pœnam, in verſic. ſimiliter recipientes. Dominic. Soto lib. 9. de iuſtitia & iur. quæſt. 6. artic. 2. ad 4. Syluеſt. in ſumma, verb. ſimonia, num. 15. Pedraz. in ſumma, titul. excomuniones Papales, in verſicul. contra los que dan, fol. 137. optimè Anton. Bernad, in ſum. cap. 32. num. 45. & in nume. 46. verſ. ſeptimo los Papas, Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 15. num. 54. & cap. 18. num. 23. Didac. Spino in ſpecul. teſtament. in gloſ. 7. princip. ex nu. 30. Foller in prax. can. 2. par. cap. 18. num. 40. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæſt. capit. 32. num. 22. & ex num. 61. optimè Sebaſtian. Medic. in ſum. peccat. 2. par. titul. 9. q. 78. num. 89. optimè Viuald. in candelab. eccleſ. tit. de ſuſpenſ. num. 45. Angel. in ſum. verb. ſimonia el 4. & ibidem. Summa Tabienſ. num. 63. Petr. Marti, in repet. cap. afferte, de præſumpt. 1. par. verb. afferte, num. 3. verſic. hinc monaſterium.

2 *IN verſic. nec Prioratus.* Et facit etiam cap. ex multis. §. conſtituimus. 1. quæſt. 3. cõtra ge-

tra generalem eccleſiarum conſuetudinem qua certa pecunia ſoluitur pro admiſsione ad poſſeſsionem alicuius beneficij, quòd an iuſtè fiat? eſt videndus Aufred. ad Capel. Toloſan. deciſ. 311. in verſic. ſed quid ſi ſtatuto. Felin. cap. 1. de ſponſalib. num. 18. verſic. & pro hac differentia. Petrus Rebuf. in concordat. titul. de reſeruat. §. final, verſic. quinto etiam infertur, pag. 247. Syluеſt. in ſum. verb. ſimonia, num. 13. verſ. quintũ, optimè Coſm. in dicto tit. de annat. in gloſ. cõſuetudinis, verſ. ſed an hic reprobetur, Nauar. man. lat. cap. 23. num. 101. verſic. vndecimo, ibi idem arbitror, Abb. cap. cum M. de conſtitution. num. 25. vbi additio in litera A. Michael Palat. in dicto cap. 7. pag. 128. verſic. at verò ad id, Philip. Deci. in dict. cap. cum M. ex numer. 110. & ibi additio in litera D. & optimè Felinus in dicto capit. cum M. de conſtitut. ex numer. 20. & in cap. Iacobus, de ſimon. num. 2. vbi etiam Abb. ex num. 2. & Anan. ex num. 3. & Socin. num. 3. Ioan. Driedo. lib. 1. de libertate chriſtiana, capit. 11. verſic. conſuetudo autem, Concil. Triden. Seſſ. 24. cap. 14. motus prop. Pij V. incip. dudum nimis. Dat. Pridie Calend. Iulij, anno 1570. Alphonſ. de Azeued. ad curiam piſan. lib. 1. cap. 14. in litera B. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæſtion. cap. 29. ex num. 26. & dicit Andr. ab Exea in repetitio. rubricæ, de conſtitutionib. num. 74. valere conſuetudinem, vt Canonicus de nouo receptus ſoluat certã pecuniã operi pio vel pro Cappa; ſtiã ſi conſuetudo dicat quòd nõ prius aſsignetur ſibi præbenda. Quod facit ad conſuetudinem antiquam huius inſignis Eccleſiæ B. Mariæ de Pilari, in qua Canonici, Dignitates, Officinæ, Portionarij, & Beneficiati nouiter recepti in eadem, ſoluunt certam quantitatem pecuniæ fabricæ dictæ eccleſiæ, & vulgò dicitur pro Cappa: quæ conſuetudo valida eſt & ſeruanda de iure communi, per ſupradicta, & etiam attento prædicto Decreto Concilij Trident. quatenus mandat obſeruari cõſuetudinem, qua aliquid huiuſmodi in pios vſus conuertitur, & ita inuiolabiliter obſeruatur, & iuſtiſsimè quia fabrica huius eccleſiæ adeò pauperrima eſt, vt onera conſueta & neceſſaria ſupportare vix poſsit.

EXISTIMO etiam minimè valere conſuetudinem quamplurimarum eccleſiarum qua canonici nouiter electi non lucrantur in totum fructus primi anni, ſed cæteris antiquioribus Canonicis accreſcunt; extat enim prędictus motus proprius, datus in exe cutionem & declarationem præfati Decreti Concil. Trident. quo ſanctiſsimè reuocan tur prædictæ conſtitutiones ac etiam conſuetudines immemorabiles, & ſeuerè præci pitur vt omnes tam noui quam antiqui beneficiati reſidentes, æquo iure pariterq; fructus lucrẽtur reſpectiuè à tempore quo eccleſijs inſeruire inceperint, vt optimè proſequitur Ioan. Gutierrez in dicto capit. 29. num. 29.

ET denique, pro quæſtione illa difficili de qua ſupra in num. 1. An ſcilicet cum monaſteriis, vel monialibus aliqua poſsit interuenire pactio, de ſoluendo aliquid pro ingreſſu religionis? vltra alios quos ibidem retuli, eſt omnino videndus Francif. Viuius in Sylua commun. opin. 724. ex num. 9. ex pag. 224. quem auctorẽ nouiter impreſſum hodie vidi apud doctiſsimum Iuriſconſultum, & eloquentiſsimum cauſarum patronum ac dominum meum colendiſsimum Petrum Ludouicum Martinez.

3 *IBI, proſepultura.* Similiter & pro celebranda miſſa, & pro ſacramentis miniſtrãdis, an rectè recipiatur pecunia? & ſic plura de materia iſtius verſiculi, & capitis 42. ad Apoſtolicam, infra hoc titul, & cap. 13. abolendæ, de ſepultur. Vltra Doctores ibidem eſt conſulendus Nauar. in manual. latin. cap. 21. numer. 10. verſic. idem concilium, Ioan. Driedo. in dicto lib. 1. cap. 11. Anton. Cordoua de Lara in l. ſi quis à liberis, §. etſi impubes, num. 30. ff. de liber. agnoſcen. Didac. Couar. lib. 1. variar. reſolution. cap. 17. num. 3. optimè Michael Palat. in dicto capit. 7. ex pag. 126. verſic. porrò, de ſepulturis. Petrus Salazar, de vſu & conſuetudine, capit. 10. num. 19. & optimè ex num. 22. Aegid. Boſſius in prax. criminal. titul. de ambitioſ. num. 4. Sebaſtian. Mediçes in ſumma peccator. 1. par. titul. 6. quæſt. 119. Petr. Bollo in œconom. canonic. 2. claſſ. cap. 5. §. 3. pag. 290. & 291. vbi etiam optima additio marginalis in litera B. Ludouic. Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 1. capit. 24. numer. 40. Selua de benefic. 1. par. quæſt. 7. num. 36. verſicul. nunquam autem de iure, & in num. 50. Paul. Fuſc. ſingul. 29. literæ C. & in ſingul.

t.literæ S. Pedraz.in 3.præcept.decalog.ex fol.29.in fin.versic.y estas tampoco. Anto. Bernad in sum. capit.24.num.65.pag.458. Sebast. Medices in sum. Decreti. 1. quæst. 1.artic.6. Dominic.Soto lib. 9. de iustit. & iur.quæst.6.artic.1.& 2. & quæst.7. artic.1. in respons.ad argumenta, versic. nihilominus,Sylvest.in sum. verb.sepultura, num.2. Anton. Cordoua, tractat. cas. de conscien. quæst.27.Paul.de Castro consil.363.volum. 1.ex numer.1. Iul.Clar.§.simonia,numer.2. Episcopus de Elna in dicto §.1.versic.lo segundo. Menchac.lib.1. succes. creat. §.7. num.8.Cosm.in dict.glos.cõsuetudinis,post principium. & Doctores & glos. verb. ita quod,in capit. significatum,de præbend. latissimè Didac. Spino in specul. testam. in glos.7.principali, ex num.2. & ex num.27. latissimè Barthol. Humada in l. 55. titul. 6. par.1.glos.5.ex num.1.fol.75.& in l.1.tit.13. par.1.glos.2.num.2.& in glos.3.ex numer.1. Vincent. Carocius in tract. de locat. 1.par. titul.sacerdotali ministerio,ex num.1.Paul. Fusch.de visit.lib.1.capit.25.num.10. Deci. consil.214. incipien.in causa vertente. Rebuf.in concord.in titul.de public.concubin. §.quia verò,in glos.fin.versic.notandum tamen est,pag.718. Ioan. Garsia, de expensis & meliorationib.capi.9.numer.88. Rebuf. tract. quando secul.cognosc. post. de eccles. num.6. latissimè Ioan. Gutierrez dicto lib. 1.canonicar.quæstionum.capit.29. ex num. 2.optimè Didac.Spino specul.testamen.in glos.2.principa.ex num.42. & in num.45. ait quod valet consuetudo vt panni illi lugubres quibus mortui conteguntur,clericis sepelientibus assignentur, & quodam pretio moderato redimantur.

4 *IN finalibus verbis, ibi,quia diuturnitas temporis.* Hoc intelligitur quo ad Deum & in foro animæ,tunc enim diuturnitas temporis auget peccatum, iuxta text. in capit. fin. de consuetud.respecta autẽ pœnæ ciuilis aut criminalis imponendæ, quando delictum est antiquum, scilicet commissum iam supra decem annos,eo casu non debet quis puniri pœna ordinaria sed mitiori per text. in l.si diutino. ff. de pœnis, quæ omnia pulchrè declarantur à Iodoc. Damhouder. in prax.criminal. cap.84. num.34. Tiraquel. de pœn.causa 29.ex principio.Couar.lib.2. variar.resolution.capit.9.num.2.versic.primum posse.Iul.Clar.lib 5.§.final.quæst.60. num.32. Abb.in cap.cum haberet, num.4. de eo qui duxit quam pol. Anton. Gomez de delict.cap.1.num.8.Anton.Scapp.de iur. non script.lib.5. cap.5. ex num.8. Paris de Puteo de syndicat. tit. de pœn.cap.6.num. 8. Neuizan.in sylua nuptial.lib.1. num.96. Alciat.lib.2. pareg. capit.10. Corras.lib.2. miscellan.cap.20.Hyppol.deMarsil.singul. 454.incipien.cursus temporis. Afflict.decis.287.ex principio.Foller.in prax.canon. 2.par. capit.17. num.49. Aegid.Bossius in prax.titul. quo modo proced. per act.in delict.ex num.18. & in titul.de homicid.num. 111. & in titul.de falsis,num.145. & in titul. de partu suppos.num.2.Boer.decis.26.Abbas in cap.licet causam,ex num.29.& Feli. ex num.37. & Deci.ex num.176.de probation.Bonacos.commun.opin.crimin.verbo,antiquitas tẽporis, & in verb. pœna debet minorari. Robert. Marant.de ordin. iudic.6.par. §. fin. num.60. Deci. consil.535. num.6. Carrer.in prax.titul. de homicid.§. trigesimo excusat diuturnitas, ex princip. fol.225.Scot.tom.2.lib.3.respons.1.num.62. Didac. Perez lib.3. titul.1. in rubrica, pag. 445.colum 1.versic.item quando post commissum delictum.

AD TEX. IN CAP.4. Personas ecclesiarum,de Appellationib.

COLLECTAN. 17.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ecclesiasticus potest appellanti præfigere tempus, vt intra illud,coram superiore cum processu se præsentet, & eo tempore elapso,appellationem esse desertam declarare.*

2 *Locumtenentes Iustitiæ Aragonum, An rectè hodie (stante Bulla Cœnæ Domini, & Concilio Tridentino) concedant inhibitionem, vel iurisfirmam,ne appellatione pendente, iudex ecclesiasticus procedat ad executionem suæ sententiæ?*

3 *In*

3 *In quibus casibus iudices seculares possunt inhibere iudices ecclesiasticos, ne suas sententias mandent executioni,pendente appellatione.*

4 *Inquisitores fidei,aut iudices bonorum publicatorum,non possunt inhiberi à iudicibus secularibus,ne procedant appellatione pendente, in causis ciuilibus, aut criminalibus.*

5 *An iudex ecclesiasticus inhibitus,ne procedat in causa, appellatione pendente, possit taxare expensas,in quibus cõdemnauit appellantem.*

1 EX hoc textu inualuit consuetudo in curiis ecclesiasticis, vt iudices assignent appellanti certum & determinatum tempus, vt intra illud,coram superiore cum processu se præsentet, & vt literas responsiuas ab ipso superiore emanatas, eidem iudici reproducat, aliàs eo elapso, si non constiterit eis, de prosecutione, appellationem desertam esse declarant, & executioni mandant sententias ab eisdem prolatas: vt tradunt Roman.singul.167.incipien.iudex. Rober. Lancellot.de attentat.2.par.cap.12. amplia. 14. Robert. Maranta de ordin. iudicior. 6. par. §. & quandoque appellatur, numer. 235.Felin.in cap.prælatorum, num. 9. vers. secundo casu,de accusation. Petr.Dueñas, regul.42.limitat.22. Petr.Rebuf.tom.3. tit. de appellationib. articul.15. glos.1. num.13. Augustinus Beroius in capit. cum sit Romana, in numer. 27. de appellationibus, & Hieronym. Portoles in schol. ad Molin. in §.appellatio.num.30.vbi num.31.dicit quod

2 eo in casu quando à iudice ecclesiastico ad superiorem quis appellauit, solent Locumtenentes Iustitiæ Aragonum ei Iurisfirmã concedere, qua inhibetur iudex ecclesiasticus per iudicem secularem ne pendente appellatione in causa procedat, quòd planè iuri consonum est,vt latissimè probant Nauar.in cap.cum cõtingat,de rescript.remed. 1.Couar.in pract.cap.35.num.3.Osasc.decisione 30. ex num.7. & habes plura supra in 1.par.in collectan.5. num.3. & tradũt etiam Didac.Perez lib.2.titul.1.l.5. in glos. pueden conocer,pag.196.in princip.Hierony. Portoles supra in §.firma.num.101.Salzed. in additionib.ad Diaz in prax. crimin. cap. 102.in litera A.ex pag.mag.353.vbi in pag. 359. dicit, quòd propterea non incidunt iudices seculares in Bullam Cœnæ Domini, quòd etiam fatentur Cordoua in tract. casos de conscien. cas.35. versic. lo segundo. Nauar.in manual.latin.cap.27. num.69. de quo,& quòd hoc non fit contra Concil. Trident.Sess.25.de reformat.cap.3. in fine, vbi ait nefas esse seculari cuilibet magistratui, prohibere ecclesiastico iudici,ne &c. est vidẽdus Barthol.Humada in l.13.titul.13.par. 2.in glos. 4. Viuald. in candelab. eccles.2. par.in explanation. Bullæ Cœnæ Domini, casu 16. ex num. 114. latissimè Azeued.in lib.1.nouæ recopilat.titul.6.l.2. ex versicul. item & decimoquarto.

3 QVAM Iurisfirmam & inhibitionem à iudicibus secularibus concedi debere,ceo seo,siue admissa, siue reiecta fuerit appellatio,si iudex secularis cõpertum habet fuisse appellatum à sententia iudicis ecclesiastici, & appellationem ab eo nõ fuisse admissam, quæ aliàs de iure admittenda erat, iuxta notata in cap. fæpè,de appellation.& à tali denegatione appellationis, appellatum fuerit,prout de iure requiritur,secundũ Cardinal.in Clementin.1.de dol.& contum. num. 9. quem sequitur Salzed.in prax. Bernard. Diaz in cap.150.num.18.post mediũ,& Roland.consil.37. vol.1.num.13. adhuc enim in hoc casu, iudex secularis poterit inhibere ecclesiasticum,ne vlterius procedat,pendente appellatione. Cùm certi iuris sit appellationem etiam in eo casu suspendere sententiam iudicis ecclesiastici,vt ex Burset.cõsil. 21.num.13.lib.1. & ex aliis resoluit Robert. Lancellot.de attentat.2.par. cap.12. in præfat.num.109.Nec similiter in dicto casu subuenitur iudici ecclesiastico auxilio brachij secularis pro executione suæ sententiæ,ex Salzed.in dicto num.18.Roland.supra num. 14.& Nauar.in dicto cap. cum contingat.in 2.remed.versic.non obstat tertio.

HAEC tamen omnia verissima sunt, & procedunt, quando non fuit prolata sententia à iudice ecclesiastico, qui habuit in suis facultatibus,quòd posset procedere appellatione remota, sed solum quando appellatio interposita fuit à sententia diffinitiua, vel ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente.

te, cum causa probabili, & tempore & forma debitis, hisce enim casibus vt veriùs existimo, iudicem secularem nõ solum non teneri auxilium præstare executioni sententiæ prolatæ à iudice ecclesiastico, vt tradit Nauar. in dicto capit. cum contingat in 2. remed. versic. non obstat tertio, & in versic. quinto respondeo, & Salzed. in supradicto num. 18. in fin. Verum ab eo iudice seculari, inhiberi potest ecclesiasticus, ne appellatione pendente procedat ad executionem sententiæ, quia cum per appellationem sit suspensa eius iurisdictio, ex textu in l. 1. in fin. ff. ad turpil. & tradit Paris. consil. 28. vol. 4. num. 23. ideò sententia executioni demãdari, aut aliquid innouari non potest, vt in terminis de appellatione interposita à diffinitiua sententia probant Dueñas regul. 42. Hierony. Portoles in schol. ad Molin. §. appellatio. numer. 122. Miles, in verb. appellatio legitima, fol. 16. Robert. Lancellot. de attentat. 2. par. cap. 12. in præfat. ex num. 78. & num. 108. & in appellatione ab interlocutoria interposita quando vim diffinitiuæ habet, idem tradunt Lancellot. in dicto cap. 12. limitatio. 1. ex num. 51. Mathesilan. & ibi optima additio in notab. 39. Miles. verb. appellans ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente, fol. 13. Et quemadmodũ si iudex procedit in his casibus post interpositam appellationem impunè potest resisti à parte, per ea quæ tradit Bald. in l. addictos, num. 2. C. de Episcop. audien. Abb. in cap. si quando, num. 2. & Felin. num. 2. versic. fallit primo, & Deci. num. 13. Bellamer. numer. 1. versic. tertio. de offic. de legat. per text. & ibi Bar. in l. prohibitum. C. de iure fisci, lib. 10. & iuxta ea quæ tradit Barthol. Humada in l. 13. tit. 1. par. 2. glos. 5. num. 2. ad med. & Alphons. Azeued. lib. 3. nouæ recopilat. titul. 11. l. 2. ex num. 3. Aules cap. 3. prętorũ, in glos. verb. iurisdiccion, num. 13. in fine, fol. 103. pulchrè Lancellot. de attentat. 2. par. cap. 12. ampliat. 20. pag. 211. Robert. Marant. in disputat. 1. num. 38. A fortiori ergo poterit inhiberi in his casibus dictus iudex ecclesiasticus à seculari potestate, ne procedat pendente appellatione, ad effectum, ne cẽsuris aut aliter alicui fiat iniuria, & liberet vi oppressos violentia iudicum ecclesiasticorũ inferiorum, interim donec à Summo Pontifice præstetur iure debitum auxilium, vt pulchrè notatur supra in 1. par. collectan. 5. num. 3. vbi vide quæ habes.

4 ET quamuis supradictum remedium saluberrimum & præstantissimum sit, ad propulsandas iniurias iudicum ecclesiasticorũ, tamen iure regio prohibitum est, ne quispiam secularium iudicum, quantacunq; dignitate, ac potestate sit præditus, cognoscere vllo modo possit de causis ciuilibus aut criminalibus, quarum cognitio pertinet ad Inquisitores hæreticæ prauitatis, & ad iudices bonorum publicatorum, etiam sub prætextu subleuandi vi oppressos, sed qui appellare voluerint, in suprascriptis causis adire tenentur sacrosanctũ Senatum supremum sanctæ Inquisitionis, vt post Iacob. Simanc. de catholic. institut. cap. 36. num. 2. tradit Salzed. in additionibus ad Diaz in prax. capit. 102. in litera A. in fin. pag mag. 357. in quibus etiam casibus in hoc regno Aragonum, nec iurisfirmam ne pendente appellatione, concedendam esse censeo.

5 ELEGANS tamẽ dubium est in hac materia, An iudex ecclesiasticus à quo est appellatum, & cui est presentata dicta iurisfirma ne appellatione pendẽte procedat in causa, possit sine vitio attentati taxare expensas, in quibus appellantem condemnauit: pro qua quæstione recurrendum est ad Capel. Tolosan. decis. 465. Felin. consil. 13. num. 2. Robert. Marant. de ord iudic. 6. par. §. & quandoque appellatur, num. 197. Ant. Gabriel. lib 6. commun. opin. titul. de regul. iur. conclus. 3. num. 54. Rota. antiq. decis. 25. aliàs 90. & decis. 43. aliàs 236. & decis. 46. aliàs 831. de senten. & re iudic. Guido. Pap. singul. 349. latissimè Lancellot. de attentat. 2. par. cap. 12. limitat. 11. per totam.

AD TEX. IN CAP. I. Pueris, de delictis puerorum.

COLLECTAN. 18.

SVMMARIVM.

1 *An & quando minor puniatur ob delictũ?*
2 *An pueri puberes ante quatuordecimum annum possint contrahere matrimoniũ?*
3 *Multi pueri in duodecimo & in nono anno ætatis suæ, grauidas fecerunt nutrices.*
4 *Simplex fornicatio est peccatum mortale.*
5 *Verus intellectus istius textus constituitur.*
6 *Glossæ auctoritas & opinio per quam maxima est.*

1 DE materia istius textus, & quando minores puniãtur in delictis tam in committendo quam in omittendo, & in quouis alio genere delictorum, & similiter quando totaliter excusentur, vel arbitrarie seu mitius puniri debeant, tradit latissimè & multum pulchrè Ioseph. Ludoui. decis. Lucen. 17. & est videndus Petrus Dueñas regul. 259. Baeça de inope debitor. capit. 8. ex num. 8. Petrus Plaça de delict. cap. 32. Anto. Gomez tom. 3. cap. 1. ex num. 57. Loazes de matrim. regis Angliæ in 6. par. princip. ex num. 7. Couar. in clemen. si furiosus, 3. par. in princip. num. 5. Quintil. Mandos. in prax. titul. de ætat. minor. cap. 3. ex num. 10. & in cap. 4. num. 29. Sebast. Medic. de fortuit. casib. 2. par. quæst. 5. num. 43. Mich. Gras. lib. 2. commun. opin. cap. 6. quæst. 3. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in liter. M. ex num. 42. versic. minor. Ioan. Rojas de hæretic. 2. par. assert. 36. num. 318. & ex singul. 130. cum duob. sequẽ. Francis. Pegn. in 1. par. direct. schol. 12. vers. si tamen criminis. Ludouic. Messia in pragmatic. taxæ pan. conclus. 1. ex num. 18. Ioan. Francis. Fara, de essen. infant. capit. 19. ex num. 4. Tiraquel. de pœn. temp. causa 7. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 60. ex num. 2. Rolan. consil. 77. volum. 3. ex num. 2. Grammat. decis. 23. ex num. 11. Hyppol. Marsil. sing. 628. optimè Menoch. de arbitr. cas. 329. vbi ex num. 20. differit quando in delictis parcatur senectuti, de quo latè habes supra in 1. par. collectan. 9. in cap. tanta. 86. distin. num. 5. Et an delinquens in minori ætate, possit puniri quãdo factus est maior, tradit Iul. Clar. supra num. 5. Tiraquel. in dicta caus. 7. num. 8. & de vitiis puerorum est omnino videndus Albar. Pelag. lib. 2. de planctu ecclesiæ cap. 44.

2 IBI, *quòd meritò crederemus*, Maximũ dubiũ oritur ex his verbis, inferri namq; videtur ex ipsis, pueros masculos non esse habiles ad carnes delictũ, nec viri potẽtes ante decimumquartũ annum, & quòd si reperiũtur habiles ante talem ætatem, non peccent ex tali delicto. Et quamuis regulariter sit verum quòd ætas quatuordecim annorum eis tanquam apta & matura ad copulam à legibus sit definita, vt contrahant matrimonium iuxta ea quę docet Couar. in 4. 2. par. cap. 5. num. 2. Nauar. man. lat. cap. 22. num. 29. text. & glos. verb. ætate, in cap. ex literis, el 1. de sponsal. Sot. in 4. dist. 35. quæst. vnic. artic. 5. Paluda. in 4. dist. 27. quæst. 1. num. 12. Vial. in candel. eccles. tit. de matrim. num. 69. Alphons. de Veracruz in specul. coniug. 1. par. artic. 39. vers. secunda cõclusio. Ioseph. Angles flor. theolog. in quæst. de errore conditionis, articul. 4. conclus. 1. & 2. pag. 369. Tiraq. l. 6. conn. num. 36. Ant. de Butr. consil. 36. num. 1. Ex eodem tamen Couar. in dicto cap. 5. num. 3. talis ætas malitia potest supleri, & ante hanc ætatem à legum cõditoribus arbitratam & præsumptam pubescere quis poterit, & tunc validum erit matrimonium, optimus textus in cap. de illis, & in cap. fin. de sponsal. impub. vbi glos. verb. nubilis, optima glos. in verb. suplebat, in cap. vnic. 5. idẽ quoq;, eodẽ titul. in 6. Syluest. in sum. verb. matrimoniũ, el 5. num. 2. Sot. supra. Alphõ. Veracruz in specul. coniug. 1. par. artic. 16. vers. dubitatur si ante, pag. 107. & in articul. 39. pag. 214. versic. tertia conclusio. Ioseph. Angles vbi supra, concl. 3. pag. 369. Cãdel. eccles. supra ex num. 70. Tiraq. dicta l. 6. numer. 38. Petr. Mozius de contr. titul. de matrimonio. §. qui possint cõtrahere matrimonium vel nõ, ex num. 1. in fin. fol. 176. Plaça de delict. cap. 32. num. 8. Francis. Viuius lib. 2. com. opin. 175. optimè Didac. Perez lib. 8. titul. 15. l. 2. pag. 310. in glos. de catorze años.

3 HINC passim in authenticis scripturis meminimus legisse, vt vulgarè, & à doctoribus receptum, multos pueros duodecim vel nouem annorum, & etiam in minori ætate grauidas feciss aliquando proprias nutrices, & aliquando ex aliis fœminis filios habuisse, vt videre licet in glos. in summa 20. quæstione. 1. & tradit Syluester in summa, verb. matrimonium, el 5. num. 2. post medium. Sebastian. Medices, de fortuit. casib. 2. par, quæst. 5. num. 43. vers. quinto non potest. Iaf. l. in pupillari. de vulg. & pupil. num. 11. Abb. in cap. puberes, de sponsi. impub. numer. 3. Alphons. Mendoça in quodlibet.

libet. in quæſt. 4. poſitiu. §. 3. pag. 363. Petr. Plaça in dict. cap. 32. num. 8. Tiraquel. in dicta l. 6. num. 37. Anton. Gomez, tom. 3. cap. 1. ex num. 59. Nicol. Boer. deciſ. 318. num. 4. Petrus Mozius, de contract. titul. de nuptiis §. qui poſsint contrahere ſponſalia, num. 4. poſt medium. Menoch. de arbitrar. caſ. 57. num. 33. Corraſ. lib. 6. miſcel. cap. 23. num. 4. Ioan. Franciſ. Fara, in tractat. de eſſent. infan. cap. 19. num. 9. Couar. in 4. 2. par. cap. 5. numer. 4. Hierony. Zanchus in repetit. l. hæredes mei. §. cũ ita. ad Trebel. num. 994. Falcõ, in ſua arbore, pag. 28. Eman. Coſta in cap. ſi pater. 1. par. verb. impuberes, num. 10. Ioſeph. Ludou. deciſ. Lucenſ. 17. num. 70. Soto in 4. diſt. 35. quæſt. vnic. articul. 5. in verſ. quòd ſi rurſus. Et ſimiliter, quòd aliqua puella poſsit eſſe apta ad generationem, ante annum duodecimum à lege præfinitum, tradunt Petr. Moz. & multi alij, ſupra. Alphõſus Veracruz in dicta 1. par. artic. 39. verſic. quinta concluſio, pag. 215. Abb. in cap. final. num. 2. de eo qui cogn. conſang. Si igitur iſti ante decimumquartum annum puberes reperiuntur, & idonei ad copulam, & vt refert Petr. Plaça in dicto num. 8. ex carnis delicto huiuſmodi tenentur, pro quo eſt conſulendus Iul. Clar. in dict. §. final. quæſt. 60. num. 3.

4 EX quibus meritò dubium naſcitur, quare textus noſter peccatum genitale noluit attribuere pueris? niſi ab anno ætatis ſuæ decimoquarto, cum ante ipſum pubeſcere poſſint, & eo magis, quia in quolibet coitu, præterquam in matrimoniali, ineſt peccatum, etiã in ſimplici fornicatione, ex Sylua nupt. lib. 4. §. eſt nubendum, ex num. 25. ad med. Antonio Gomez. l. 80. Tauri numer. 4. pulchrè Ioan. Rojas de hæretic. 1. par. ex num. 7. Iul. Clar. §. fornicatio, num. 1. & in §. hæreſis, num. 1. verſic. hinc infertur. Couar. in 4. 1. par. cap. 4. num. 8. Carrer. in prax. titul. de hæretic. §. circa ſecundum, num. 29. Caballin. in ægidian. conſtit. lib. 4. cap. 69. in gloſ. G. num. 1. pag. 300. Ludouic. Lopez in inſtruc. conſcien. 1. par. cap. 73. in princip. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. cap. 93. ex num. 2. latiſsimè Sebaſt. Medic. in ſum. peccat. 2. par. titul. 8. quæſt. 29. latiſsimè Medin. C. de reſtitut. quæſt. 19. verſic. occaſione huius, ex fol. 60. colum. 3. Paludan. in 4. diſtin. 33. quæſt. 1. ex num. 33. Burſat. conſil. 218. num. 19. Ioſeph. Gonçalez, var. quæſt. cap. 38. num. 21. Ioan. Garſia, de expenſ. & meliorat. cap. 3. num. 24. Ioan. Rojas ſingul. 98. num. 8. & in cap. 10. de ſucceſſ. num. 23. in fine. Didac. Perez lib. 1. titul. 3. l. 23. pag. 104. verſic. idem aſſeruit. Auendan. lib. 2. de exequend. mandat. cap. 26. num. 1. Sebaſtia. Medices in ſum. omnium hereſ. 1. par. verb. fornicatio. Ioan. Matienço lib. 5. recollect. titul. 8. l. 6. gloſ. 2. num. 7. Cogita tu pro vera ſolutione huius dubij.

5 ET quidem (ſi meã licet exponere ſententiam) conſiderabã pro dilucidatione huiuſmodi articuli omnia ſupradicta vera eſſe, nec aduerſus illa pugnare noſtrum textum ponderando ad hoc, verba noſtri textus, ibi ab annis quatuordecim, cum pubeſcere cœperit. Propter quæ verba cenſeo, Pontificem non intelligere neceſſariam eſſe ad pubertatem & viri potentiam aſſequendam, decimumquartum annum, hoc enim eſſet aduerſus diſpoſitionem textus in capit. puberes, cap. de illis, & cap. final. de ſponſ. impub. vbi pubertas in matrimoniis ſolum ex vigore naturali & non ex annorum numero comprobatur, vt pulchrè aduertit gloſſa verb. generare, in dicto cap. puberes. textus & doctores in cap. finali, de eo qui cogno. conſanguin. vxor. & faciunt ad id tradita per Guilierm. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, verb. qui cum alia matrimoniũ contrahens, ex numer. 64. ad finem. Sed quia frequenter & communiter ita accidat, quòd vſq; ad tales annos viri non pubeſcant, ex Couar. & aliis ſupra, propterea textus iſte potiùs meminit de illa ætate quatuordecim annorũ, quam de alia minori, in qua raro & ex contingentia euenit pubertas, vnde nõ negauit textus, quòd ſi quis pubeſcat & comperiatur viripotẽs ante decimumquartum annum non peccet, & teneatur de delicto, quamuis mitiori pœna puniri debet, vt dicunt Doctores ſupra relati in principio, quemadmodum & de furto, periurio & de aliis delictis ſtatuit iſte textus noſter, teneri minores ſi fraudis ſint capaces, pari igitur ratione tenebuntur de delicto carnis, quando puberes ſunt, ſed quia ante huiuſmodi ætatem ex iuris preſumptione non præſumuntur puberes, ſeu capaces huiuſmodi delicti, ideò verba quatuordecim annorum adhibuit textus noſter.

ET

6 ET eo magis prædicta ſolutio vt verior mihi placet, quia eam videtur ſentire gloſſa hic ſi rectè perpẽdatur in verb. pubeſcere & optima gloſ. in verb. generare, in dicto c. puberes, & quidem gloſſæ opinio omnes alias excellit, ipſiuſq; fides & auctoritas præſtantiſsima eſt, vt plura allegando proſequitur Franciſ. Viuius in Sylua commu. opin. 319. ex num. 2. pag. 298. & pulchrè in opin. 398. ex num. 38. pag. 366. Franciſc. Viuius, in lib. 2. commun. in opin. 135. Felin. capit. 1. num. 54. verſic. ſecundo limita, de conſtitut. Afflict. deciſ. 384. num. 3. latiſsimè Corſet. in repert. Abb. in verb. gloſſæ opinio. Alexand. conſil. 92. volum. 2. num. 4. & conſil. 55. volum. 4. num. 10. Paul. de Caſtr. conſil. 168. volum. 1. numer. 3. latè Iaſ. in l. vt vim, num. 34. ff. de iuſtit. & iure. optimè Roland. conſil. 14. volum. 3. ex num. 39. & in conſil. 73. volum. 3. num. 13. Coſmas in pragmatic. ſanction. titul. de collation. in principio, in gloſ. verb. opinionum, num. 7. fol. 165. Camillus Borrel. in additionibus ad Bellug. in ſpecul. Princip. in rubric. 11. §. viſum eſt, in litera B. Paul. Emil. 2. par. deciſ. 67. num. 9. Lib. 7. regul. iuris ciuil. & pontif. pag. 514. in verb. gloſſæ opinio. Petr. Marti. in repetitio. cap. afferte, de præſumption. in verb. afferte. 1. par. numer. 20. latiſsimè Petr. Magdalen. de numero teſtium in teſtamen. 3. par. capit. 2. numer. 87. Hyppolit. Marſilius de Columna, de eccleſ. reddit. origine, 3. par. cap. 36. num. 7. Anton. Maria Corat. in comm. opin. lib. 1. titul. 2. num. 2. & latè lib. 2. titul. 9. ex num. 22. latiſsimè & pulchrè Ioſeph. Maſcard. volum. 2. de probationibus, concluſ. 842.

AD TEX. IN CAP. 3. Iuuenis, de ſponſal. & matrimon.

COLLECTAN. 19.

SVMMARIVM.

1 *Affinitas non contrahitur abſq; ſeminum commixtione.*
2 *Plura circa intellectum iſtius textus.*
3 *Quare ex ſponſalibus contractis cum puella minori ſeptemnio, non oritur impedimentum publicæ honeſtatis?*
4 *Nouus & verus intellectus ad iſtum textum conſtituitur.*

1 MAXIMVM dubium oritur circa hunc textum, quare ſummus Pontifex hoc ſecundum matrimonium contractum cum conſobrina illius, cum qua primo vir iſte ſponſalia cõtraxerat, annullandum eſſe definiat, cum ex ſponſalibus etiã de præſenti contractis cum prima, ante copulam, nulla oriatur affinitas, cum ad eam cõtrahendam feminum commixtio ſit neceſſaria, & de ſubſtantia affinitatis, vt tradit Ferdinandus Loazes in tractat. de matrimon. Reg. Angliæ, dubio. 1. & dub. 15. optimè Innocen. in capit. fraternitati, de eo qui cogn. conſ. Stephan. de Gaeta in repet. capit. ad limina. 30. quæſtion. 1. §. 4. numer. 515. Dominicus Sot. in 4. diſtin. 41. quæſt. vnic. articul. 2. Alphonſ. Veracruz in ſpecul. cõiug. 1. par. artic. 47. Sylueſt. verb. matrimonium, el 8. num. 15. Nauar. manual. lat. cap. 22. num. 42. Lambertin. de iur. patronat. in 18. artic. 9. quæſtionis principal. 1. par. lib. 2. numer. 22. pag. 82. Chriſtoph. Porc. in §. ſed nunquid, inſtit. de gradib. cognat. ex num. 17. Aufred. ad Capel. Toloſan. deciſ. 96. num. 3. vbi ampliat hoc procedere, etiam ſi ſponſus clauſtrum pudoris ſponſæ defloraverit, modò ſemen ei non emiſſerit, quia tunc nec iudicandum eſt pro matrimonio, nec eſt contracta affinitas, & idem atteſtatur Nauar. in dicto numer. 42. Sylueſter in dicto verbo matrimonium, el 8. numer. 15. verſicul. ex quibus patet quòd ſi iuuenis. Guilierm. Epiſcopus Pariſienſ. lib. de ſeptem ſacramen. titul. de ſacramen. matrimon. cap. 30. fol. 121. verſic. ſimiliter cum vir. Viuald. in cãdelab. eccleſ. titul. de affinitat. num. 198. optimè Cordoua, tract. caſ. de conſcien. quæſt. 178. in princip. & in gloſ. verb. impedire, in cap. extraordinaria. 35. quæſt. 3. Petrus Mozius de contract. titul. de ſponſalib. §. de naturalibus ſponſaliorum, numer. 3. fol. 169. gloſſ. in verb. modum alium, in cap. vnico. §. idem quoque de ſponſalib. impuberum, in 6. Ex quibus iuſtè contendi poteſt aduerſus Medinam

dinam lib. 5. de cœlibat. cap. 76. dicentem, seminum commixtionem immò neque viri seminationem esse necessariam ad affinitatem, in præsenti autem, cum nulla seminum commixtio inter hos prius despõsatos possit cõsiderari cum dubius sit Romanus Pontifex an vir eam tentauerit vitiare, & certus videatur quod id complere non potuit, mirùm ergo est, quare secundum matrimonium impediatur.

2 HVIC dubio vltra alios respondens Domin. Soto in 4. distin. 41. in q. vnic. art. 2. vers. ex quo fit, pag. 348. ait, verũ esse nec per oscula, nec per alios impudicos actus, immò nec per solam penetrationẽ, nec per effusionem seminis extra legitimum vas, affinitatem exurgere, quia per nullum illorũ fiunt duo in carne vna, quousq; seminatio in legitimo vase fiat, & sic in textu nostro affinitatem minimè fuisse contractam propter illos impudicos actus, sed quia vir illã sibi despõsauerat, ex qua sola despõsatione licet copula nõ fuerit secuta, nec matrimonium celebratum, ortum fuit quoddam impedimentum affinitati simile, quòd dicitur publicæ honestatis iustitia, per quòd vir in textu nostro non poterat ducere in vxorem consanguineam sponsæ, iuxta doctrinam Syluest. in dicto verb. matrimonium, el 8. num 14. Guilierm. supra titul. de sacramen. matrimon. capit. 31. Alphonf. Veracruz in dicta 1. par. artic. 51. Petr. Rebuf. in prax. in regul. de dispensat. in gradu prohib. in glos. 5. num. 45. Nauar. manual. lat. capit. 22. num. 57. optimè Stephan. de Gaeta in repet. cap. ad limina. 30. quæst. 1. in §. 4. num. 483.

QVAE ratio decidendi & si vera sit in se, & à Doctoribus recepta, nostro textui adaptari non potest, si rectè perpendantur verba illius, vbi Romanus Pontifex secundum matrimonium irritum decernit, non tantum ob impedimentum honestatis ecclesiæ, sed etiam propter dubitationem an forsitan iuuenis ille tentauerit, quasi dicat & sentire videatur Põtifex, affinitatem & publicam honestatem hic impedire secundum matrimonium.

3 VLTERIVS dicta solutio reprehenditur ex eo, quia ista prima sponsalia vt patet ex textu fuerunt contracta cum puella minore septem annorum, ex quibus non oritur impedimentum publicæ honestatis, vt tradunt optimus textus in cap. literas, de de sponsal. impub. & textus in cap. 1. in principio eodem titul. in 6. Alphonf. Veracruz in dicta 1. par. articul. 52. versicul. secunda conclusio, pagin. 270. Dominic. Soto in dict. distin. 41, quæst. vnica, artic. 2. versic. vnde siue habens defectum ætatis. latissimè Stephan. de Gaeta in repetit. cap. ad limina. 30. quæst. 1. in §. 4. ex num. 485. Quia cum tũc sponsalia ob defectum ætatis nulla sint, nec vlla erit affinitas, ex Sylvest. in dicto verb. matrimonium, el 8. num. 14. post principiũ. Dominic. Soto in dicta quęstione vnic. articul. 2. pag. 349.

QVIBVS rationibus dubitandi ad nostrum textum, facilè pugnabis aduersus intellectus omnes quos tradit Veracruz in dicta 1. par. artic. 47. versic. contra illud ex pag. 249. nec etiam mihi placet intellectus quem assignat Palud. in 4. distin. 27. quæst. 1. num. 10. per superius dicta, & per textum in dicto cap. extraordinaria. Et ni fallor omnes quotquot scripserunt decepti fuerunt in assignãdo verum intellectum ad textum nostrum.

4 VNDE ego nouiter, verè, & vltra omnes considerabam pro vero & germano intellectu, verbũ (forsan) de quo in hoc textu, iungendum esse verbis (complere non potuit) & non verbo (tentauit) vt ita, verbis his ordinatis pro constanti videatur Romanus Pontifex, iuuenem tentasse. & ita copulam indistinctè præcessisse, sed forsan non impleuisse, ex quo secundo pro cõstanti habet Romanus Pontifex, quòd si nõ adimpleuit nullum potuit affinitatis impedimentum resultare, argumento, text. in cap. extraordinaria, 35. quæst. 3. & superius allegata & quæ tradit Paludan. in 4. distin. 27. quæst. 1. num. 10. ad finem. & similiter considero, verba (propter honestatem ecclesiæ) de quibus in textu, esse intelligenda, id est, propter affinitatem contractam ex copula fornicaria, argumento tex. in c. præterea, infra eodẽ, & cap. super eo, de consan. & affinit. cum aliis adductis per Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 7. num. 3. in principio, in quæstione an cõtrahatur affinitas vel consanguinitas, ex contractu illicito, de qua quæstione disserit Innocen. in capit. discretionem, de eo qui cognosc. consanguin. vxor. & habes in cap. 24. in literis, de testib. & de hac copula

pula fornicaria, est videndum Concil. Trident. Sess. 24. de reformat. matrimo. cap. 4. hodie optimè declaratum per mot. propr. Pij V. Dat. iij. Calen. Decembr. ann. 1566. incipien. ad Romanum Pontificem, & per Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. capit. 23. ex num. 2. Ioseph. Angles, flores theologicar. in quæst. de impedimen. affinit. pag. 394. versic. olim ante. Nauar. manual. latin. cap. 22. num. 42. quàm affinitatem ex copula fornicaria, publicam honestatem appellauit Romanus Pontifex in cap. discretionẽ de eo qui cognou. consang. vxor. vbi glos. verb. publicam, honestatem, cum communi, de qua ibi: verba itidem (ipsius coniux) de quibus in text. id est, ab eo cognita carnaliter, sunt interpretanda iuxta text. in capit. inuenta. 27. quæst. 2. & capit. ex publico, de conuer. coniugat. Ex verbis etiam text. ibi propter prædictã dubitationem. Est notandum quod hæc sola dubitatio aut fama sufficere potest ad matrimonium cõtrahendum impediendum, sed non ad dirimendum iam contractum, argumento dicti cap. præterea, infra eodem, & cap. super eo, vbi scribentes, de consanguinit. & affinit. propterea necesse habuit Romanus Pontifex hic, ad dirimendum secundum matrimoniũ iam contractum, adiungere cum fama, fortissimum argumentum dubitationis, quod resultat ex nixu certo ad copulam, de qua dubitabatur vtrum fuerit consummata, vt constat ex verbis (forsan complere non potuit quod tentauit) ex fama itidem, quod vxor ipsius diceretur, id est ab eo cognita carnaliter, vt ex his omnibus, sit verus sensus & intellectus is, quòd iuuenis puellã nondum septennẽ duxit, & eam (et si ætate repugnante) ex humana tamẽ ipsius iuuenis fragilitate tentauit, quòd forsitan non cõpleuit, nam si certum esset ipsum iuuenem non complesse, nullum resultaret affinitatis impedimentum, sed cum hoc dubium esset, scilicet an eam corruperit seu compleuerit, quod in ea tentauit, & in dubiis certius & quod est tutius animæ tenere debeamus, ex glos. fin. cap. vnico, de scrutin. Abb. cap. in ciuitate, num. 4. de vsur. ex famaq;, ea coniux ipsius diceretur, ex certo etiam nixu copulę, certius videatur & tutius eam corrupisse, compleuisseq; quod in ea tentauit, ob id mandat Romanus Pontifex, vt secundum matrimonium dissoluatur, separeturq; iuuenis à prioris vxoris cõsobrina, suggerente ad hoc publica honestate ecclesiæ, ex supradictis indiciis resultante, ex nixu scilicet certo ad copulam, & dubitatione corruptionis, quæ ex ea oriebatur, & fama, qua coniux ipsius dicebatur, id est ab eo carnaliter cognita.

AD TEX. IN CAP. 13. Veniens, el. 1 de sponsal. & matrimoniis.

COLLECTAN. 20.

SVMMARIVM.

1 *Quid sit Amor, & plura de Amoris potentia & effectu.*
2 *Amor, an excusset à sortilegio, hæresi vel ab aliis delictis?*
3 *Amor pingitur cum variis formis.*
4 *Amoris inimica referuntur.*
5 *An valeat matrimonium contractum inter amore excæcatos, & frequenter tale matrimonium habet infœlicem exitum & finem.*
6 *Plura de matrimonio contracto per vim & per metum.*

1 IBI, *adamauit in tantũ*, Fortassis quia erat pulchra, & omne pulchrum est amabile, per ea quæ tradit Chassen. in catalog. gloriæ mundi 2. par. consideratio. 22. optimè Ioan. Pineda 1. par. de la agricult. christian. dialog. 4. §. 15. fol. 94. Tiraquel. l. 2. connub. num. 45. & in num. 10. vbi etiã adducit, quid sit Amor, de quo Cruet. de antiquit. 1. par. §. propositum nostrum, num. 46. in principio. & latè Alciat. in Emblem. in statuam amoris. Et quòd ipse vrit, & sic ignis, flamma, feruidus, flagrans, tradit Tiraquel. in l. 15. connub. numer. 58. vsq; ad numerum 60. Et amoris vis & potentia quanta sit, refert Sylua nupt. lib. 1. ex num. 108. in fin. Alciat. in Emblem. 1. 2. & 3. de amore. Chassenęus 12. par. catalog. gloriæ mundi, considerat. 53. versic. sed amore. pulchrè Ioan. Segobiens.

de prædicatio. euangel. lib. 2. cap. 10. ex vers. sed adhuc mea sententia, ex pag. 260. Menoch. de arbitr. cas. 328. ex num. 2. in fine. & in nu. 12. dicit, quòd amoris captus est ipsius amoris seruus, iuxta illud, libertas quoniã iã nulli restat amanti, nullus liber erit, si quis amare volet: & amor homines etiam sapientes ad insaniam & furorem vertit, ex Boer. decis. 23. num. 75. in fin. Menoch. in dict. cas. 328. num. 6. Mencha. lib. 1. controuer. illust. cap. 48. num. 43. cui consonat illud Plauti in mercat. homo ex amore insanit.

2 ET adeò igneus furor amoris nescit habere modũ, quòd regulariter dici solet, furore amoris nihil est vehementius, de quo, & an excusset à fortilegio, hæresi, & ab aliis delictis, disserit latè Iul. Clar. lib. 5. §. final. q. 60. num. 10. Menoch. in dicto cas. 328. ex num. 1. Crauet. de antiq. 1. par. §. propositum nostrum, num. 46. Tiraquel. de præscript. §. 1. glos. 4. num. 89. Volum. 1. commun. opinio. pag. 248. verb. amor comparatur. Chassen. consuetud. Burgund. rubric. 1. des justices, §. 5. num. 13. col. 154. Palat. Rube. in repetit. rubric. de donat. inter. §. 28. numer. 6. Iacob. Simanc. de catholic. instit. cap. 30. num. 18. & optimè cap. 17. ex num. 42. Las. l. huiusmodi. §. si is cui, num. 18. ff. de legat. 1. Gemman. in cap. accusatus. §. sacerdotes, num. 6. de hæretic. in 6. Peguera decis. 7. num. 20. Sebast. Medic. de fortuit. casib. 2. par. quæst. 5. num. 38. Corras. lib. 1. miscel. cap. 24. nu. 6. Curti. in commenta. arrest. amorum, arrest. 1. glos. 7. pag. 38. & arrest. 10. glos. 2. pag. 252. & arrest. 51. glos. 9. pag. 853. Bonacos. commun. opinion. crimin. verb. amor excusat. Francis. Patrici. de regno, lib. 4. titul. 11. Simoncel. de decret. in præfatio. num. 75. Iul. Clar. §. hæresis, num. 25. ad medium. Palat. Rube. in allegat. de hæresi. §. 2. ad finẽ. vers. adde prædictis. Tiraquel. de pœn. caus. 4. optimè Camil. Borrel. in addit. ad Bellug. in specul. Princip. rubr. 11. §. viso, in litera H. Sebastian. Medic. in tract. mors omnia fol. 2. par. conclus. 7. num. 25. Lancellot. Gallia in consuetud. Alexand. in præfat. 5. num. 17. Francis. Mantica de coniectur. lib. 11. tit. 19. num. 14. optimè Baeça de inope debit. cap. 9. ex num. 12. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 68. num. 4. ad medium. pulchrè. Ioan. Franciſc. Fara. tractat. de essent. infan. capit. 13. num. 17.

3 ET cur amor pingitur puer alatus, & cum sagitta in manu, seu cum aliis diuersis formis, optimè referunt Alciat. in Emblem. in statuam amoris. Nicol. Boer. in dict. decis. 23. num. 76. Rebuf. de priuileg. scholar. priuileg. 104. colum. 4. vers. ex his paret veteres. Ioan. Pineda dicto dialog. 4. §. 15. Ioan. Matiençe, in dialog. relat. 3. par. cap. 22. ex num. 8.

4 AMORIS autem inimica sunt sobrietas, fames, loci mutatio & alia quæ referunt Tiraq. in l. 16. connub. ex num. 47. Neuiz. in sylua nupt. lib. 4. à num. 87. in fin. verbis. Pineda, supra dialog. 4. §. 16. quibus adde Carmen Ouidij in lib. de remedio amoris, Otia si tollas, periere cupidinis arcus: otium enim atq; voluptas, arma sunt hostis antiqui, ad miseras animas captiuandas, iuxta text. in cap. nisi cum pridem. §. verum, de renunt. relatum à Ioan. Matiençe in dialog. relat. 1. par. cap. 1. num. 5. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 18. num. 53. Lælius de Zanch. de priuil. eccles. 76. priuileg. ex num. 16. & plura de otio inerti, & contra otiosos, tradit Iacob. Simanc. de primogen. cap. 20. & cap. 21. Sebastia. Medices in summa peccator. 1. par. quæst. 5. & quæst. 44. Didac. Perez lib. 8. tit. 14. l. 1. per totam.

5 ET matrimonia contracta inter amore excæcatos, vt plurimum habent infœlicem exitum, ex Menoch. consil. 59. vel 1. ex numer. 45. optimè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonicar. quæst. cap. 20. ex num. 18. & pro hoc facit prouerbium illud, quod amore se capientes, rabie se dimittunt, quod refert Neuizan. in sylua nupt. lib. 2. num. 118. Matrimonium tamen contractum inter tales amore excæcatos, validum est, nec ex defectu consensus annullatur ex Ias. in l. Titia. 134. num. 8. ff. de verb. obligat. Felin. consil. 26. num. 2.

6 *IBI, eam inuitam.* Et tunc, & similiter quando per metum est contractum matrimonium an valeat, cum in hisce casibus non interueniat liber consensus qui omnino videtur necessarius, per text. & Doctores in cap. Gemma, de sponsal. Gigas, singul. 78. Concil. Triden. Sess. 24. de refor. matrimo. cap. 9. est tamẽ videndus pro huiusmodi quæstione Couar. in 4. 1. par. cap. 4. ex num. 4. & latissimè in 2. par. cap. 3. §. 5. ex numer. 1. Paul. Fusc. singul. 14. literæ M. Bursat. consil. 207.

sil. 207. & num. 31. 33. optimè Christophor. Porcus, in princip. instit. de patr. potest. numer. 12. Stepha. de Gaeta in repet. cap. ad limina. 3. quæst. 1. §. 4. ex. num. 436. Ioan. Matien. lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubricæ ex num. 27. & in l. 10. in glos. 2. & in l. 11. in glos. 1. Cosmas in pragmat. sanction. titul. de elect. cap. sicut. §. ad tollendũ in glos. verb. liberè, in princip. pag. 109. Victor. de sacrament. matrimonij num. 268. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 110. num. 10. Alphons. Veracruz in specul. coniug. 1. par. artic. 7. ex versic. pro solutione, pag. 51. & in artic. 8. ex pag. 55. Petrus Roizius, decis. Lituan. 3. num. 572. latè Ioseph. Angl. flor. theolog. in quæst. de consensu libero & coacto, ex pag. 333. Menoch. de præsumpt. lib. 3. de præsumpt. 4. num. 1. vbi etiam latissimè tractat, ex quibus coniecturis præsumatur metum interuenisse, & nuptiæ inuitè, frequenter pariunt malum exitum, vt tradit Couar. in 4. 1. par. cap. 4. num. 5. Abb. in cap. requisiuit, num. 4. de sponsi. & matrimon. vbi vide notata.

AD TEX. IN CAP. 25. Tuæ fraternitati, de sponsal. & matrimon.

COLLECTAN. 21.

SVMMARIVM.

1 *An contrahentes matrimonium, teneantur signis exterioribus exprimere suum consensum?*

2 *Per quæ verba prolata inter contrahentes, præsumatur contractum matrimoniũ vel sponsalia.*

1 CIRCA istum textum quæri solet, an mutuus consensus contrahentium, signis exterioribus exprimi debeat in matrimonio? & an & qualiter sint verba necessaria in matrimonio, maximè in his qui loqui possũt? pro quibus erunt consulendi Abb. in cap. licet, num. 2. de sponsi. duor. Paludan. in 4. distin. 27. quæst. 2. ex num. 16. latè Dominic. Soto in dicta distin. 27. quæst. 1. artic. 3. Alphons. Veracruz in specul. coniug. 1. par. artic. 3. Couar. in 4. 2. par. cap. 4. ex num. 1. Gomez de Leon respons. 46. ex num. 2. latè Lapp. allegat. 57. alias 56. ex num. 2. vbi Quintilia Mandos. in addit. in litera L. & in litera M. Volum. 1. commun. opini. pag. 310. in verb. matrimonium signis. Victor. in summa, tit. de matrimon. num. 250. Abb. cap. ex parte, num. 8. & num. 28. & ibi additio marginalis in litera C. de restit. spoliat. Ioan. Matiençb lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubric. num. 22. Corras. lib. 3. miscellan. capit. 4. numer. 3. Francisc. Vivius lib. 2. commun. opin. 172. Sylvest. in summa, verb. matrimonium, el 2. num. 7. Episcop. de Elna in director. curat. cap. 9. §. 3. versic. lo sexto se pregunta, pag. 122. Baptist. à S. Blasio in repetit. rubri. Decreti, num. 176. Cagnol. in l. nuptias, num. 5. ff. de regul. iur. Tiraquel. post leg. connub. glos. 7. num. 17. Gigas, consil. 38. ex num. 7. & optimè consil. 46. ex num. 9. in fine. Didac. Lopez de Stúnica, de voto, quæst. 1. nu. 52. Did. Perez, lib. 5. tit. 7. l. 2. pag. 208. col. 2. versic. quemadmodum in matrimonio dicimus, Viuald. in candelabr. eccles. titul. de matrimon. ex num. 33. Lancellot. Gallia in consuetud. Alexand. in glos. vxori, in principio, ex num. 11. Hieron. de Monte variar. iuris, quæst. 9. ex num. 2. Petr. Magdalen. de numer. testium. in testamen. 1. par. cap. 10. ex num. 17. & latissimè ex num. 94. & in 3. par. cap. 3. num. 197. optimè Stepha. de Gaeta in repetit. cap. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. ex numer. 87. Ioan. Gutierrez lib. 1. canon. quæst. cap. 21. num. 9. Didac. Spino specul. testam. in glos. 15. princi. ex num. 4. Ioseph. Angl. flores Theologicar. in quæst. de essential. matrimon. pag. 316. in fin. Nicol. Boer. decis. 1. num. 18. Petr. Mozius, de contractib. titul. de emption. & vendition. in princip. num. 18. fol. 69. & in titul. de matrimon. in principio, num. 4. fol. 172. & latè in eodem titul. de matrimon. §. de substantialibus formalibus & essentialibus matrimonij, ex num. 2. & ex num. 22. fol. 183. & ex num. 24. optimè agit, per quę verba prolata inter contrahentes præsumantur contractum matrimonium vel sponsalia, de quo etiam differit Francis. Vivius lib. 2. commun. opinio. 173. & opinio. 174. latè Didac. Couarru. in 4. 2. par. cap. 4. §. 1. ex num. 1. Volum. 1. commun.

mun. opin. pagin. 310. verb. matrimonium contrahitur his verbis. Alphonſ. Veracruz in ſpecul. coniug. 1. par. artic. 17. Petrus Rebuf. reſponſ. 114. verſic. in hac matrimoniali cauſa, pag. 192. & in reſponſ. 117. Stepha. de Gaeta in repetit. cap. ad limina. 30. quæſtion. 1. §. 4. ex numer. 88. & latiſsimè ex numer. 121. & in numer. 171. latiſsimè Iacob. Menoch. de præſumption. lib. 3. præſumption. 3. ex principio, & in præſumption. 23. ex princip. & in præſumpt. 29. ex num. 6. latiſsimè & pulchrè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonicar. quæſtionum, cap. 21. ex principio. Menoch. de arbitrar. caſ. 496. ex num. 31. latè Angel. in ſum. verb. matrimonium. el. 2. ex num. 8. optimè Vuald. in candelab. eccleſ. titul. de matrimon. ex num. 35. & ex num. 48. Andr. Tiraquel. de retract. conuen. ad fin. tit. num. 54.

AD TEX. IN CAP. 4. Capellanus, de feriis.

COLLECTAN. 22.

SVMMARIVM.

1 *In quibus anni temporibus nuptiæ prohibeantur, contrahi.*

2 *An dirimatur matrimonium, ſi contrahatur in tẽporibus prohibitis ab eccleſia?*

1 VIDES in hoc textu matrimonij, & nuptiarum ſolemnia celebrari non poſſe, à Septuageſima vſque ad octauã diem poſt Pentecoſtes, & ab Aduentu Chriſti vſque ad Epiphaniæ feſtum, per quem textum id tradunt & ſunt conſulendi Couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 11. num. 1. Epiſcop. Pariſienſ. de ſacrament. matrimon. cap. 27. verſic. circa verò tempus, ex fol. 98. Ant. Cuchus lib. 3. inſtitutio. iur. canonic. titul. 8. de matrimon. §. atq; vt cæteris. Sylueſt. in ſum. verb. matrimonium, el 7 num. 2. & ibidem Angel. verb. matrimonium, el 3. verſic. impedimentum ſecundum. Vual. titul. de interdict. num. 254. Caietan. in ſum. verb. nuptiarum peccata, in principio. Paul. Fuſch. de viſitat. lib. 2. cap. 3. num. 21. Lælius de Zanch. de priuil. eccleſ. 95. priuil. Salze. in prax. cap. 74. in litera F. Mozius, de contract. tit. de matrimon. §. de naturalibus matrimonij num. 8. & in §. fin. num. 51. Stephan. de Gaeta in repetit. cap. ad limin. 30. queſt. 1. §. 4. ex num. 549. latiſsimè Alphonſ. de Veracruz, in ſpecul. cõiug. 1. par. artic. 14. ex pag. 92. & in apendic. ad 14. articul. Durand. in rational. diuinor. officior. lib. 1. cap. 9. num. 7. Nauar. manual. lat. cap. 22. num. 71.

HODIE verò vt referunt multi ex ſupra allegatis Doctoribus, & Emanuel. Rodriguez in explic. Bullæ Cruciat. §. 5. num. 7. in fin. debet attendi diſpoſitio S. Concil. Trident Seſ. 24. de reformat. matrimo. cap. 10. vbi ab aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti, vſq; ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vſq; in octauam Paſchatis incluſiuè antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obſeruari ſancta Synodus præcipit, in aliis verò temporibus celebrari permittit: quas Epiſcopi & ea qua decet modeſtia & honeſtate fieri curabunt, ſancta enim res eſt matrimonium & ſancte tractandum. & in canon. 11. eiuſd. Seſſ. 24. ait, ſi quis dixerit prohibitionem nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam ab ethnicorum ſuperſtitione profectã, anathema ſit, quod refert Ioan. Matien. lib. 5. recollect. titul. 1. de matrimon. in gloſ. 1. rubricæ num. 147.

2 EST tamen verum, quòd contrahentes matrimonium in his temporibus, in quibus interdictæ ſunt nuptiæ, peccant, non tamen eo id dirimitur matrimonium, vt tradit Ioan. Matiençó, in dict. gloſ. 1. rubric. numer. 147. ad quod eſt conſulendus Caietan. in dict. verb. nuptiarum peccata, & Petr. Mozius ſupra in num. 9. ad finem. & optimè Caualcan. 2. par, deciſ. 12. num. 17. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 3. num. 21. verſicul. quamuis cõſummare. Petrus Magdal. de numer. teſtium in teſtamen. 3. par. cap. 3. num. 230. latè Alphonſ. Veracruz in dicta 1. par. articul. 14. Spino in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 15. princip. num. 20. Lælius de Zanch. in dicto priuil. 95. num. 4. Micha. Timoth. de eccleſ. viſitan. lib. 2. tractat. 4. cap. 11. Angel. in ſum. vbi ſupra. Couar. in 4. 2. par. cap. 6. num. 6. Stephan. de Gaeta vbi ſupra, & in num. 550. ait, quòd ſacerdos qui in iſtis tẽporibus benedictionem dederit, graui pœna puniendus eſt.

AD

AD TEX. IN CAP. 19. Propoſuiſti, de foro competen.

COLLECTAN. 23.

SVMMARIVM.

1 *An ingreſſus religionis, vel eccleſiaſticus ordo ſuſceptus poſt delictum, liberet quem à iuriſdictione iudicis ſecularis?*

2 *Clericus tonſuratus qui delictum commiſit, & demum vxorem duxit, An eum puniat iudex ſecularis?*

3 *An ſuſceptio ſancti Baptiſmi poſt delictum, liberet quem à pœna tantum ſpirituali, aut etiam à temporali?*

4 *An per ingreſſum religionis liberetur quis, à debitorum ſolutione?*

1 IBI, *iuriſdictionis alterius eſſe cœperit*. Per hunc textum, & in capit. vnico de obligat. ad ratiocin. quærunt communiter Doctores, An ingreſſus religionis, vel eccleſiaſticus ordo ſuſceptus poſt delictum, liberet quem à iuriſdictione iudicis ſecularis? de quibus eſt videndus Baeça de inope debit. cap. 17. num. 22. & 28. Couar. in pract. capit. 32. num. 4. Aufred. ad cap. Toloſ. deciſ. 147. Chaſſen. conſuet. Burgund. in rubr. titul. des iuſtices. §. 5. ex num. 67. & à num. 102. Eman. Soarez, in theſau. recep. ſenten. verb. religionis initiatio. Ancharran. in clement. 1. de cenſib. num. 5. Chaſſen. in conſil. 1. in §. deuenio ergo, num. 26. Caballin. in ægidian. conſtit. lib. 5. capit. 1. in gloſ. A. ex num. 26. pag. 321. Armil. in ſum. verb. iudex, num. 21. DD. in l. 1. de pœn. Hyppolit. de Marſil. tract. de fideiuſſor. num. 111. Carrer. in prax. tit. de homicid. §. circa itaq;, num. 49. fol. 245. Bonacoſ. in commun. opin. crimin. verb. clericus qui ſe fieri, pag. 459. Hieronym. Portoles in ſchol. ad Molin. §. clericus, num. 52. optimè Anton. Scap. de iure non ſcrip. lib. 1. capit. 1. ex num. 5. optimè Didac. Lopez à Stunica, de vot. quæſt. 4. ex nu. 57. pulchrè Ioan. Gutierrez in pract. lib. 1. quæſt. 5. ex num. 1. Barthol. Humada. l. 23. titul. 6. par. 1. in gloſ. 5. num. 2 fol. 60. Seraph. de Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 8. Bonacoſ. commun. opinio. crimin. verb. votum faciens, pag. 546. Hyppolit. ſingul. 534. Alphon. Azeued. lib. 1. nou. recopil. titul. 4. l. 1. num. 3. Valaſc. conſult. 48. ex num. 2. Albert. Trocius, de verò & perf. cleric. lib. 2. capit. 6. num. 2. Ioan. de Arnon. ſingul. 29. Petrus Ducñas, regul. 100. verſic. limitat. 18. iuxta medium lat. cum quedam, ex num 10. & 13. de iuriſdict. omnium iud. Felin. in repert. verb. laicus effectus, & in verb. laicus commiſit, Iaſ. l. nemo poteſt ff. delegat. 1. in 1. lect. num. 87. & in 2. num. 121. optimè Gerard. ſingul. 51. Volumin. 1. commun. opinion. pag. 26. verb. ordo eccleſiaſticus, & pag. 25. verb. laicus poſt, optimè Bonacoſ. commun. opin. crimin. verb. clericus effectus, pag. 458. Volum. 1. com. pag. 262. verb. clericus poſt patratum, Anton. Gomez tom. 3. de delict. capit. 10. num. 5. latiſsimè Petr. Plaça, de delict. capit. 35. Auenda. lib. 1. de exequend mandat. capit. 22. num. 12. verſic. & ex dicta, Zilet. conſil. 37. volum. 2. Iul. Clar lib. 5 §. fin. quæſt. 36. ex num. 43. pulchrè Robert. Lancellot. de attent. 2. par. capit. 4. de attent. litte pend. limit. 20. ex num 16. optimè Tiraquel. de pœn. temper. cauſa 25. num 8 Didac. Perez lib. 3. titul. 1. in rubr. pag. 449. in fin. verſic. ex quibus comici poteſt. Camil. Borrel. in regia Aragon. §. 1. gloſ. 3. ex num. 244 verſ. 14. etiam facit, Beilug. in ſpecul. Princ. ruric. 11. §. videndum, num. 21. vbi Camil. Borrel. in addit. in liter. K.

2 ET de clerico tonſurato qui delictum commiſit, & demum vxorem duxit, An poſsit de ipſo cognoſcere iudex ſecularis? optimè diſſerit Grammatic. deciſ. 10. Alexan. conſil. 8. volum. 1. iuxta fin. & in conſil. 149. volum. 6. num. 9.

3 ET An & quando ſuſceptio ſancti Baptiſmi liberet quem à pœna ſpirituali, vel etiam à pœna temporali? eſt videndus Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 51. numer. 19. Couar. lib. 2. variar. capit. 10. num. 4. Plaça, de delict. capit. 34. num. 17. Tiraquel. de pœn. cauſa 25. Doctores in capit. de his, de accuſat. vbi Beroi, ex numer. 15. Volumin. 1. com.

pag.19.verb. baptiſmus, & pag.258. verb. baptiſmus, & pag.301. verb. Iudæus non id circo, gloſ.verb. pœnitentis, in capit. quod autem.32.quæſt.1. Zilet.conſil.37. volum.2. num.20. & conſil.33.volum.2.num.10. & optimè conſil.34.volum.2.ex num.24. Auiles in capit.25.prætorum, in gloſ.la pragmatica num.21.latè Philip. Dec. conſil.130. incip. proponitur quod Iudæus. Zilet. conſil. 31. volum.2.Carol.de Graſ. regal. Franc. lib.1. iure.3.pag.37.verſic. quia baptiſmus eſt tantæ efficaciæ, Ioſeph. Angl. flor. Theolog. quæſt.4.de effectu baptiſmi, articul.1. concluſ.2.latiſsimè Brunor.à Sole in quæſt. legal.queſt.18.Riminal.in repet.capit.quæ in eccleſiarum, num.272.de conſtitution.

4 VTRVM autem propter ingreſſum religionis liberetur quis, à debitorum ſolutione, eſt videndus Pedraz. in ſum.præcep. 7.decal.§.39.Petr.à Nauarra tom.2.de reſtitut.lib.4.capit.4.ex num.90. Medin. C. de reſtitut.quæſt.3.cauſ.8.Angel.in ſum.verb. religioſus, num.6.Sylueſt.in ſum.verb. religio, el.2.num.4.Alphon. Vilaguta in tract. de vſuris quæſt.31.num.69. in 15.concluſione.

AD TEX. IN CAP.1. Grauis, de depoſito.

COLLECTAN. 24.

SVMMARIVM.

1 *An & quando emens, vel locans rem eccleſiæ, teneatur probare, pecuniam conuerſam fuiſſe in vtilitatem eccleſiæ?*
2 *Plura aſſignantur pro vero intellectu, iſtius textus.*
3 *Pulchrum eſt habere bonum nomen, & malum nomen habet ſiniſtram præſumptionem.*
4 *Clericus debet eſſe diffamatus de crimine, vt torqueri poſsit.*
5 *Decreta tortura contra reum, quid debeat aduertere iudex, antequam eam exequatur.*
6 *Quæ indicia requirantur, vt tormentis locus ſit.*

1 *BI, in eccleſiæ vtilitatem.* An & quādo emens vel locans rem eccleſiæ vel ei mutuans aliquid, teneatur probare pecuniam, à ſe datam conuerſam fuiſſe in vtilitatem Eccleſiæ, vt aduerſus eam agere poſsit? tradit Abbas in capit.quod quibuſdam, num.9. de fideiuſ. Paul.de Caſtr.in l.ciuitas num.11. de reb.credit.Paul.Fuſc.ſingul.109. literæ A. verſic. ſed ego contra, Rebuf. in compen. alienat.ex num.38. Iacob.Simanc.de catho. inſtit.capit.9.num.41.latè Iacob.Menoch. de arbitr.caſ.432.ex num.3.Pinel.l.2.C.reſcin.vendit.2.par.capit.vltim.num.79. Didac.Perez lib.1.titul.2.pag.40. verſic. nota etiam ex eadem lege. Alexan.conſil.4.volum.3.num.8.& conſil.160.volum.6.num. 4.gloſ.verb.contrahentes, in pragm. ſanct. titul.de pignorantibus cultum diuinum. Ioſeph.Maſcard.volum.2.de probation.concluſ.616.num.1. Ioſeph. Menoch. de præſumptio.lib.3.præſumption.29.ex num.36. & latè in præſumpt.55. Petr.Mozius, de cõtract.titul.de mutuo.§. de perſonis quæ poſſunt mutuare vel non, num.17. fol.14. & in §.de mutuo quo modo deficiat, ſeu quo modo reſoluatur & finiatur, num.8.fol.23. latè Ioan.Matienço, in lib.5.recollection.titul. 11.l.22.in gloſ.2.ex num.2.vbi in num.7. tradit modum quo probari, poſsit eſſe conuerſam in vtilitatem eccleſiæ, de quo etiam Rodoan.de reb.eccleſ. non alienan. in titul. de cauſa vtilitatis, ex num.56. pag.126. Paul. de Caſtr. in l. ciuitas, numer. 10. ff. de reb. credit. latiſsimè Ioſeph.Maſcard.volumin. 2. de probation.concluſ.728.& in volum.3. concl.1161.latè Menoch.de arbitr. caſ.432. ex num.33.

2 EGO tamen minimè credo, probari ex hoc textu, quòd apud eccleſiam ſit res depoſita, & in eius vtilitatem conuerſa vt eccleſia teneatur: ſed ſolum quod ſi apud canonicum ſit depoſita, & in vtilitatem eiuſdem eccleſiæ ſit conuerſa, teneatur eadem eccleſia, actione de in rem verſo, iuxta l. ei qui. C. quod cum eo qui in alien. & in capit.quod quibuſdam, de fideiuſſor. & hoc voluit gloſ.1.hic, & faciunt quæ tradit Barba.in l.ciuitas, num.8.& Iaſ.num.18. ff.de reb.credit. & Ioan. Matienço in dicta gloſ.2.ex num.3.Felin.in cap. cum cauſam, ex num.25.de ſent. & re iudic. Ioan. Garſia de

de expenſis, capit.16.num.12.Beroi.in cap. ſi quis præsbyterorum, de rebus eccleſ. non alien.num.50.Andr.Tiraquel.poſt leges cõ nub.gloſ.5.num.132 Franciſ.Marcus, deciſ. 1076.1.par.latè Ludouic. Lopez, inſtr. negot.lib.2.capit.37.ex principio.Hieronym. Portoles, de conſort.cap.15.num.20.vbi dicit, hoc adeò verum eſſe, quòd emptor rei eccleſiæ, ipſam rem retinere poteſt, nec antea eam tradere cogendus eſt, quin prius eccleſia ipſa pretiũ ſibi ſoluerit, vt docet etiã Beroi. in dicto cap.ſi quis præsbyterorum, num.50.de reb.eccleſ.non alien.

3 *IBI, Belial.* Notant ex hoc verſiculo Doctores, quam pulchrũ & amabile ſit, bonum nomen habere, & quòd malum nomen habet ſiniſtram præſumptionem, & ad hoc eſt videndus Abb.in prooem.Gregor.num. 7.& in capit. cum ſecundum, de præbend. num.5.vbi additio in litera A. Socin. in capit.dilecta, num.10.de exceſ.prælat.Gerar. ſingul.75.Bernar. Diaz in prax.capit.7.vbi Salzed. in litera A. Peguer. deciſ.crim.13. num.3. Euerard.loco ab ethymolog.num.7. verſic.circa illud. Cranet.conſil.73. num.13. Chaſſen. in conſuet. Burgun.rubr.1.§ 6.ex num.53.Guiliel.Bened.in capit. Raynun.1. par.verb.Raynuntius de Clera, ex num.52. Quintilian.Mandoſ.conſil.76.ex num.1.Segur. in l. Imperator, ex num.6. ad Trebellian.Ioan.de Oroſco, de la verdadera y falſa prophecia, lib.2.capit.9.fol.95.Franciſc. Viuius, lib.2.commu. opin.193. ex num. 2. Neuizan. in ſylu.nupt.lib.4.numer.126. ad medium. Paul.Fuſc.ſingul.14.literæ N. Ioſeph.Maſcard. de probation. concluſ. 831. ex num.22.Mantua in l.cunctos populos, ex num.45.C.de ſum.Trinit. optimè Franciſ. Viuius, in commun.opin. in opin. 540. ex num.7.pag. 95. latè Chaſſen. 11. par. catal. glor mund.conſid.23. Andr. Tiraquel. in l. 11.connub. num.27. Iacob. Menoch. de præſumpt.lib.1.quæſt.89.numer.131. Carol. de Graſ. regal. Franc. lib. 1. iure 3. in princip. Ioan. Ferraurt. de iuribus & priuileg. Regni Franc. iure 2. Anton. Scap. de iure nõ ſcript. lib.5.capit.105.ex num.6. Anton. de Sola, in conſtitut. Ducat. Sabaudiæ, in prooem. in gloſ.1.num.3.

4 *IBI, ſub quæſtionibus.* Dicunt Doctores, quòd clericus debet eſſe diffamatus publicè, & de crimine ſuſpectus, vt torqueri poſsit, & quod ideò hic Pontifex adiecit verbum audiuimus, pro hac tamen concluſione eſt legendus Felin. in capit. olim, de reſcript.num.2.verſic.tertius caſus eſt. Soarez in theſau.recept. ſenten. verb. clericus quamuis torqueri poſsit. Bernar. Diaz, in prax.crimin.capit.117.vbi Salzed. in addition. in litera A. Foller. in prax. canon. 2. par.cap.31.num.6.Paul. Granut. theorem. 18.Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæſt.64. num.24. Philip. Dec. in capit.at ſi clerici, ex num. 113. & in num.126.de iudic. Felin. in capit. vniuerſitati, num.2. de ſenten. excommun. verſic. & dicit. Volum.1.com.pag.27. verb. clerici non poſſunt torqueri, optimè Hyppol.ſingul.55.Rebuf.tom.3. conſtit. Regni Franc.titul.de contumac. & defect. articul. 2.gloſ.vnic.num.3.ad medium. Bonacoſ.cõmun.opin.crimin.verb. clericus poteſt torqueri, pag.115. Caballin. in ægid. conſtitut. lib.4.capit.25.in gloſ. A. num.13. pag.235. AEgid.Boſsius in prax.tit. de tortura teſt. num.6. Anton. Scappus, de iure non ſcrip. lib.1.capit.8. & in capit.9.ex numer.7. Alphonſ. Vilaguta, in prax. crimin. lib.7. tit. de tortura, cap.3.concluſ.6.

5 ADVERTIT tamen Iul. Clar. in dicta quæſt.64.num.30. quòd decreta tortura, priuſquam reo inferatur, debet iudex animaduertere, ne reus aliquid comedat, aut bibat per decem horas, antequam torqueatur, pro quo eſt etiã videndus Anton. Scap. vbi ſupra. lib.5.capit.120.ex num.8.

6 QVAE autem præſumptio & indicia ſufficiant, vt regulariter quæſtionibus & tormẽtis locus ſit, latiſsimè tradit Menoch. lib.1.de præſump.quæſt.89.& quæſt.91. Iacob.Menoch.de arbitr. quæſt.84. ex num. 4.Lucerna Inquiſit.verb.tortura, ex num. 16.Franciſc.Viuius, in ſylu.commun.opin. 139.per totam, pag.127.

AD RVBRIC. DE Clerico excommunicato, depoſito, vel interd. miniſtran.

COLLECTAN. 25.

SVMMA-

SVMMARIVM.

An clericus excommunicatus, interdictus, aut suspensus celebrans, sit irregularis? & quis dispenset cum eo.

2 *Clericus excommunicatus etiam occultus, antequam sit denunciatus si celebrat, An sit excommunicatus?*

3 *An clericus excommunicatus occultus, sine metu irregularitatis, possit celebrare, non impetrata absolutione, si ei immineat magnum periculum, vel grauis suspicio aduersus eum oriatur, si nō celebrat?*

4 *An ignorans se esse excommunicatum, si celebrat, sit irregularis?*

5 *An nulliter excommunicatus si celebrat, sit irregularis? & quæ dicatur excommunicatio nulla.*

6 *An celebrans post appellationem legitimè interpositam, sit irregularis?*

7 *An iniustè excommunicatus, si celebrat, sit irregularis? & quando dicatur excommunicatio iniusta.*

8 *Excommunicatus minori excommunicatione, si celebrat, non est irregularis.*

9 *An clericus maiori excommunicatione excommunicatus, interdictus, aut suspensus absque metu irregularitatis possit sacramentaliter absoluere, constitutum in mortis articulo?*

1 PRO vera dilucidatione materiæ istius tituli, collige clericū excommunicatum maiori excommunicatione, interdictum vel suspensum ab officio, qui sciens aut scire debens se esse excommunicatum, interdictum aut suspensum celebrat officia Diuina, aut facit solemniter aliquid, alicui certo ordini suo deputatum, tamquam ordinatus tali ordine, irregularem esse, per textum in capit. 1. versic. sciturus, de sentent. & re iud. in 6. & in capit. 1. in fine, & in capit. is cui, de sentent. excommunicat. in 6. & pulchrè hoc explicat Nauar. in manual. lat. cap. 27. num. 244. & in capit. cū contingat, in rem. 3. versic. sexto faciunt, de rescript. Abb. in capit. illud, num. 8. de cler. excom. ministr. Speculat. in titul. de dispensa. §. iuxta, num. 21. multum optimè Syluest. in sum. verb. irregularitas, num. 15. & in verb. interdictum, el. 5. num. 6. Didac. Couar. in capit. alma mater. 1. par. §. 6. num. 9. & optimè in 2. par. §. 2. num. 3. cum sequent. latissimè Felician. de censur. tit. de irregularitate. §. de tertia specie irregularitatis, ex principio, pag. 515. Bernar. Diaz in prax. crimin. capit. 33. vbi latissimè Salzed. in additionib. in litera A. & optimè in litera B. ex pag mag. 106. Simon. Maiolus, de irregularit. lib. 3. capit. 19. & capit. 21. ex numer. 5. Anton. Bernad, in sum. capit. 31. num. 64. & optimè in cap. 35. ex num. 90. Viuald. in candelabr. eccles. in titul. de excommunicat. num. 34. Tabiens. in sum. verb. irregularitas, el. 4. num. 4. & solus Papa dispensat cum eo, vt fere omnes DD. vbi supra docent. Quod intelligit Viuald. in dicto titul. de excommunicat. num. 40. & in titul. de irregularitate, num. 325. vt procedat secundum iura antiqua, nā hodie post Concil. Trident. Sess. 24. de refor. capit. 6. Episcopus potest dispensare, si tale delictum non sit deductum ad forum exterius contentiosum, & modo sit delictum occultum. Et quando dicatur delictum occultum, & quando deductum ad forum contentiosum, est videndus Nauar. manual. lat. capit. 27. num. 241. Viuald. in dicto titul. de excommunicat. ex num. 41. & in titul. de irregularit. num. 326. Salzed. in additionibus ad Diaz, in prax. canonic. capit. 126. ex pagina magn. 430. versicul. quod autem dicatur.

2 SVPRADICTA tamen decisio ampliatur etiam à Doctoribus, vt procedat etiam si huiusmodi excommunicatus celebrans non sit denuntiatus, adhuc enim est irregularis, ea potissima ratione, quia constitutio Pontificia, quæ incipit ad euitanda scandala, nullam vtilitatem vel commodum affert ipsis excommunicatis, & ideò ipsius sanctione iuuari non possunt, vt tradit Didac. Couar. in dicto capit. alma mater, 1. par §. 2. num. fin. Alphon. Castro, de leg. pœn. lib. 2. capit. vltim. versic. circa istos sic occultè, Anton. Bernad, in dicto capit. 31. num. 65. Salzed. in dicta litera A. versic. quibus illud, pag. mag. 106. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de excommun. ex num. 76. & quidem in hac resolutione, nulla potest contigere dubitatio, quando excommunicatio est iusta & valida, eo enim casu celebrans, non impetrata absolutione, est irregularis per supradicta.

3 NEC certè excusabitur à supradicta irregularitate excommunicatus etiam occultus, celebrans ante absolutionem, & si ei immineat magnum periculum, vel grauis suspicio aduersus eum oriatur, si nō celebrauerit, secundum magis veram opinionem, quàm resoluit Didac. Couar. in capit. alma mater. 1. par. §. 2. num. 11. versic. cuius opinio mihi. Barthol. Medin. 1. par. instruc. de confes. in capit. 11. §. 5. versic. pero mayor duda. ex fol. 33. in fine. Dominic. Sot. in 4. dist. 12. quæst. 1. articul. 4. versic. omnes tamen ij casus, & in dist. 18. quæst. 2. articul. 5. versicul. hoc autem dubium. Quæ opinio vt securior tenenda mihi videtur, aduersus Nauar. manual. cap. 27. num. 239. Anton. Cordou. tract. cas. de conscienc. quæst. 41. versic. a lo quarto, & in quæst. 142. versic. la tercera opinion es, & aduersus Salzed. in dicta litera A. in in fine, versicul. sed vtrum parochus, pagin. 110.

4 SOLVM tamen ob legitimam ignorantiam excommunicationis, à supradicta pœna irregularitatis excusabitur celebrās, vt probant textus & Doctores, in cap. apostolicæ, de cler. excom. ministran. Salzed. in dicta litera A. pag. 108. versic. excusabitur tamen. Didac. Couar. in supradicto §. 7. num. 3. & facit ad hoc textus, in capit. vt animarum, de constitut. in 6. Et hæc ignorantia quando sit ei culpabilis, tradit Speculat. in titul. de dispensation. numer. 21. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 3. capit. 21. num. 13. Victor. in sum. titul. de excommunicatione, num. 337.

5 EXTAT tamen difficilis controuersia, quando excommunicatio est iniustè aut nulliter prolata, An tunc celebrans non impetrata absolutione, sit irregularis? pro qua quidem questione præmittendum est, quandoque excommunicationem nullam esse, ipso iure, vel quia non est lata à suo iudice, vel post appellationem, vel quia continet intolerabilem errorem, aut aliis de causis quæ tradi solent, in capit. per tuas, & in capit. sacro. de sentent. excommunic. quas refert optima glos. verb. ad cautelam, in cap. præsenti, de sentent. excommunicat. in 6. & Nauar. in manual. latin. capit. 27. num. 4. latè Sylvest. in sum. verb. excommunicatio, el 2. num. 1. Angel. in verb. excommunicatio, el 3. ex num. 1. Dominic. Sot. in 4. distinct. 22. quæst. 1. articul. 3. versic. neque verò. Antò. Bernad, in sum. capit. 31. num. 4. Didac. Spino, specul. testamen. in glos. rubricę. 11. par. num. 29. versic. & plures casus. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de excommunica. ex num. 58. quæ quidem excommunicatio, nec in animæ iudicio, nec in exteriori, vllum effectum habet, nec timenda est, si constat eā nullam esse, & celebrans ab irregularitate immunis est, quod omnium consensu receptum est, vt tradit Dominic. Sot. in 4. dist. 22. quæst. 1. articul. 3. Philip. Franc. in capit. licet, num. 2. de sentent. excommunicat. in 6. Nauar. in capit. cum contingat, de rescriptis, in 3. remed. versic. quarto in iudiuduo. Felin. in capit. Rodulphus, num. 43. versic. idem si ipse, de rescript. Didac. Couar. in capit. alma mater. 1. par. §. 7. nu. 5. & in num. 7. versic. cæterum. Salzed. in dicta litera A. pag. 108. ex versicul. est etiam ab irregularitate. Anton. Cordou. tract. cas. de consc. quæst. 142. in fine.

6 EX quibus inferunt scribentes, quòd si post appellationem legitimè interpositam, quis excommunicatur, & bona fide credit suam appellationem tenere, eaque fiducia ductus celebrat, ante absolutionem, non esse irregularem, licèt postea apparuerit, appellationem, non fuisse legitimam, & ratio ea assignatur, quia talis excommunicatio prolata, post appellationem est nulla, nec est timenda, vt probat textus in cap. ad præsentiam, de appellation. & tradūt dictam resolutionem etiam vltra glos. penult. in cap. solet, de sentent. excommunicat. in 6. Rebuf. in rubric. de excommunic. non vitan. versicul. is tamen qui est excommunicatus, pagin. 726. in fine. Salzed. in dicta litera A. pag. 109. versic. nec etiam clericus. Lancellot. de attent. 2. par. capit. 12. ampl. 8. num. 7. Didac. Spino, specul. testament. in glos. rubricæ. 11. par. num. 29. vers. patet igitur, & in num. 44. Didac. Couar. in dict. §. 7. num. 7. in fine. Nauar. in dict. 3. remed. versic. secunda decisio sit, & in manual. latin. cap. 23. num.

mum. 104. versic. tum quia appellans. Stepha. Gaeta in repetit. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 6. num. 125. Quamuis in animæ iudicio, si quis nosset vel nosse deberet, eius appellationem minus iustam esse, corã Deo non esset immunis, teste Nauar. in dicto versic. secunda decisio sit. Salzed. supra. Didac. Spino, in dicto numer. 44. & Barthol. Humada, in l. 21. titul. 9. par. 1. in glos. 5. num. 3.

7 QVANDOQVE autem excommunicatio non est nulla, sed iniusta, valida tamen, vt quando à suo iudice lata est ante appellationem, ex causa tamen iniqua, vel quando fuit prolata non iuris ordine seruato, aut non præmissa canonica monitione, vel ex aliis causis iniustis, quas tradunt Syluest. in sum. verb. excommunicatio, el 2. numer. 3. Dominic. Sot. in dicta quæst. 1. art. 3. vetsic. sententia verò iniusta. Barthol. Humada, in l. 20. titul. 10. par. 1. in glos. 2. num. 3. Viuald. in candelabr. eccles. tit. de excommun. ex num. 62. & eo casu, iniustè excommunicatus, debet patiẽter pœnas ipsas ferre, & censuris obedire, donec ei absolutio fuerit præstita, & si interim celebrat, irregularitatis labem contrahit, ex glos. verb. spoliandi, in capit. postulastis, de cler. excom. ministran. & tradit Salzed. in dicta liter. A. pag. 106. versic. procedit. Dominic. Sot. in in dicto articul. 3. Didac. Couar. in dict. §. 7. num. 5. & in num. 7. versic. his equidem. Anton. Bernad, in sum. capit. 31. num. 3. Victor. in sum. titul. de excommunicat. num. 336. Angel. in sum. verb. excommunicatio, el 1. num. 18. Didac. Spino, in specul. testam. in glos. rubr. 11. par. num. 29. Barthol. Humada, in dict. glos. 2. ex num. 1.

QVIA tamen excommunicatus iniustè, non est priuatus communibus & generalibus suffragiis Ecclesiæ Catholicæ, etenim ecclesia non censetur velle, quemquam iniustè tanta læsione afficere, vt doctissimè probat Didac. Couar. in dict. §. 7. num. 5. versic. secunda conclusio. Paludan. in 4. dist. 18. quæst. 1. concluf. 4. Anton. Bernad, in sum. capit. 31. num. 21. versic. ni del que. Victor. in sum. titul. de excommun. num. 336. versic. & sit prima propositio, & hinc dicit textus, in capit. si quis non recto. 24. quæst. 3. vt interdum ille qui foras mittitur, intus sit, & ille foris, qui intus videtur retineri, ob idq; vt verius credo, quòd iniustè excommunicatus si remoto scandalo, & occultè celebrat diuina officia, non peccat, nec erit in animæ iudicio pœnis canonicis effectus, ex Didac. Couar. in prædicto §. 7. num. 7. versic. illud tamen. Quod certè est intelligendum & limitandum, pro vt tradunt Barthol. Humada, in dicta glos. 2. num. 5. Didac. Spino, in dicto numer. 29. Salzed. supra in versic. procedit. Anton. Bernad, in summa capit. 31. num. 66. Victor. in supra dicto num. 336. in fin. Medina 1. par. instruccion de confessor. capit. 11. §. 2. versicul. el tercero documento es.

8 ET ne aliquid intactum maneat in hac materia, intellige omnia supradicta procedere, & locum habere in excommunicato maioris excommunicationis vinculo, non tamen minoris, vt supra in principio propositum fuit, qui quamuis celebret non est irregularis, vt tradit Bernard. Diaz, in prax. canon. cap. 33. & ibidem Salzed. in liter. D. & in litera E. Simon. Maiol. de irregul. lib. 3. capit. 21. num. 2. Didac. Couar. in capit. alma mater, 1. par. §. 8. num. 1. Barthol. Medin. 1. par. instr. de confes. capit. 11. §. 6. versicul. tambien se ha de notar. fol. 35. textus & Doctores, in cap. si celebrat. de cler. excom. ministr.

9 CREDEREM tamen, salua correctione Sanctæ matris Ecclesiæ, quòd hodie post Concil. Trident. in Sess. 14. capit. 7. in vers. in articulo mortis, omnis sacerdos quoslibet pœnitẽtes à quibuslibet peccatis absoluere potest: excusari ab irregularitate clericum, qui excommunicatione maiori innodatus, interdictus, aut suspensus absoluerit constitutum in mortis articulo, probabiliter æquidem credi potest, piam matrẽ ecclesiam non auferre illi, nec suspendere iurisdictionem à peccatis absoluendi, quo ad illius articuli tempus: & hæc opinio videtur hodie magis recepta, vt colliges ex Salzed. ad Bernard. Diaz, in prax. canon. cap. 33. in litera A. pag. 109. versic. excusabitur. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 1. ex nu. 56. Nauar. in man. lat. cap. 27. num. 271. versic. septimo quòd. Victor. in sum. tit. de clauibus, num. 328. Viuald. in candelabr. eccles. 1. par. titul. de absolutione, num. 64. vbi idem fatetur in clerico hæretico, & scismatico, qui in tali articulo absoluit, dummodo

modo id intendat facere, quæ omnia diligenter sunt consideranda, aduersus Medinam, tractat. 2. de confes. in capit. cui debeat fieri confessio, in versic. ad aliud, fol. 79. Anton. Bernad, in sum. cap. 29. num. 1. & Dominic. Sot. in 4. dist. 18. quæst. 4. artic. 4. versic. at verò non nihil.

AD TEX. IN CAP. 3. Ad audientiam, de crimin. falsi.

COLLECTAN. 26.

SVMMARIVM.

1 *De pœnis aduersus falsificantes literas, aut sigillum Papæ, vel Regis.*
2 *In generali remissione criminis, non venit crimen falsitatis.*
3 *Plura sunt introducta à iure communi, in odium criminis falsitatis.*

1 DE pœnis, quibus puniuntur falsificantes literas, vel sigillum Pontificis, aut Regis, siue sit clericus, siue laicus, vltra textum & Doctores, hìc & in cap. ad falsariorum, infra hoc titul. est consulendus Petr. Dueñas, regul. 29. Paul. Fusc. singul. 11. literæ F. Baeça de inop. debit. capit. 1. num. 77. Nicol. Boer. decis. 82. ex num. 3. Afflict. decis. 21. & decis. 404. num. 10. Guid. Pap. decis. 455. Felician. de censur. titul. de depositi. & degrad. capit. 11. & capit. 13. versic. secundo in falsario, pag. 309. & in versic. falsarij literarum regiarum, pag. 311. & in titul. de excommunicat. capit. 14. versic. item excommunicamus, pag. 21. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 149. priuil. Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 401. versic. limita primo non habere locum, Grammat. decis. 27. ex num. 6. Bern. Diaz, in prax. canon. capit. 117. vbi etiam latissimè Salzed. in additionibus, ex pagin. mag. 387. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 306. ex num. 6. Didac. Perez, lib. 8. titul. 19. l. 21. in glos. falsa nuestro sello, pag. 372. optimè Viuald. in candelabr. eccles. in explanat. Bullæ Cœnæ, cas. 6. ex num. 46. Barthol. Humad. in l. 60. titul. 6. par. 1. ad textum, num. 1. fol. 77. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 21. num. 36.

2 ET quia crimen falsitatis adeò abominabile & horrendum est, vt tradit Chassen. consil. 44. num. 16. & Menoch. in dicto cas. 306. ex principio, quòd in generali criminum remissione, facta à Principe numquã venit crimen falsi, vtpotè quia graue est, ideoq; non censetur, Principẽ, seu statuentes, de illo cogitasse, vt tenet Bart. in l. Lucius, ad fin. colum. 2. ff. ad Turpilian. Menoch. supr. num. 11. Afflict. decis. 404. num. 22. Hyppol. singul. 163. num. 1. Brunor. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 34. num. 28. Didac. Perez, lib. 1. titul. 9. l. 1. in glos. saluo alegue, o traycion, pag. 175. & lib. 8. titul. 19. l. 21. in glos. falsa nuestro sello, in fin. pag.
3 373. vbi hoc valde notandum dicit, ad ampliationẽ & extensionem l. 3. C. de episcop. audien. quæ enumerat plures personas, quæ à carceribus nõ extrahuntur quantumcunq; dies Paschalis extet, ex eo, quòd similiter non venit relaxandus incarceratus ob crimen falsi, nisi indulgentia esset facta de carceratis, & non essent carcerati, nisi pro crimine falsi, vt dixit Petr. Foller. in prax. crimin. 2. par. 2. partis, num. 52. pag. 205. Hypp. in rubr. ff. de falsis, num. 3.

ET similiter, quamuis Cardinalis qui obuius est illi, qui ducitur ad suplicium, possit eum liberare à pœna mortis, ex traditis à Tiraquel. de pœn. caus. 55. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 98. num. 5. non tamen poterit liberare eum, qui ducitur ad suplicium ratione falsitatis, ex Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 15. num. 35. Petro Plaça, de delict. cap. 34. num. 3. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 306. num. 12. Andr. Tiraquel. de pœn. causa 31. num. 24.

AD TEX. IN CAP. Intimauit. 18. de testib.

COLLECTAN. 27.

SVMMARIVM.

1 *Vulgaris consuetudo detegendi alicui secretè, sub sigillo confessionis etiam si genibus*

genibus flexis signum Crucis, & confiteor præmittatur: nisi fiat integra confessio omnium peccatorum, non obligat ad sigillum confessionis, sed ad sigillum seculare.

2 *An post publicatas attestationes, possint testes iterũ examinari vel denouo produci?*

3 *An publicatis attestationibus in causa principali, testes produci possint in gradu appellationis, super eisdem capitulis vel directo contrariis?*

1 IBI, *iuramẽto constrinxit.* Hinc dicebat Dominic. Sot. lib. 5. de iust. & iur. quæst. 7. articul. 1. ad primũ. quòd vulgaris cõsuetudo detegendi aliis secreta, etiã sub sigillo confessionis, & si genibus flexis signum Crucis, & confiteor præmittatur, nisi fiat integra sacramentalis confessio omnium peccatorum, nõ obligat ad sigillum confessionis, sed ad sigillum seculare, & ideo si iuridicè quis interrogetur à iudice, aut in testem vocatus sit, potest ac debet talia secreta, etiam nullo obstante iuramento seruandi, reuelare iudici, sunt tamen consulendi pro hoc Nauar. in man. lat. capit. 18. ex num. 54. in fine. Abb. in capit. omnis vtriusq; sexus, num. 25. de pœniten. & remiss. & in capit. dilectus num. 5. de excess. prælat. Nauar. in cap. inter verba. 11. quæst. 3. corol. 63. nu. 703. fol. mag. 204. & in man. lat. cap. 8. num. 17. vers. vigesimo tertio. Abbas in capit. qualiter & quando, el 1. num. 7. & ibid. Innocen. num. 3. de accusat. Petr. Sanchez in 2. par. histor. moral, titul. de la vida de Caton §. 7. fol. 111. in fine. Victoria in suum. titul. de confessione num. 190. optimè Tabiens. in sum. verbo confessio, el 2. num. 4. Vinald. in candelabr. eccles. titul. de sigillo confession. numer. 15. post medium, & in num. 37. Medin. 2. par. instruc. de confes. capit. 4. versic. de donde se sigue, & in 1. par. capit. 14. §. 36. versic. el que descubre el secreto, fol. 134. Abbas in capit. si sacerdos, numer. 7. de offic. ordinarij.

2 IBI, *publicatum non est.* An & quando post publicatas attestationes, possint testes iterum examinari, vel de nouo produci? est videndus AEgid. Bossius, in prax. crimin. titul. de public. proces. & testium, ex num. 3. Felin. in capit. 1. num. 3. de iudic. vbi Dec. in prima lectur. ex num. 36. & ibi additio in litera H. Philip. Decius in dicto capit. 1. in 2. lectur. ex numer. 25. & ibi additio in litera A. Socin. regul. 403. Bouerius singul. 51. numer. 46. & in num. 52. Guid. Papæ singul. 315. num. 2. Tindar. de testibus lib. 1. cap. 4. num. 6. Campeg. de testibus regul. 177. latè Ant. Scapp. de iure non script. lib. 3. cap. 64. Robert. Marant. de ordin. iudicior. 4. par. distin. 9. ex num. 28. Feli. cap. cum Ioannes, ex num. 11. de fide instrumen. Matth. Afflict. decis. 216. ex princip. Ioan. de Anan. in cap. ad petitionem, num. 5. de accusationib. Alexand. consil. 147. volum. 2. num. 19. & in consil. 238. volum. 6. num. 4. latè Menoch. de arbitr. lib. 1. quæst. 34. latissimè Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 61. ex num. 2. latissimè & pulchrè Ant. Gabriel. lib. 1. commun. opin. titul. de testibus, conclus. 21. optimè Brun. à Sole, in quæst. legal. quæst. 25. ex num. 1. latissimè Iacob. Mascard. vol. 3. de probat. conclus. 1237. ex num. 34. latissimè Matienço, dial. relat. 3. par. ex capit. 46.
3 vsq; ad cap. 51. vbi etiam, An & quando publicatis attestationib⁹, in principali causa, testes produci possint in causa appellationis, super eisdẽ capitulis, vel directo contrariis, de quo habetur in clem. 2. de testib. text. & DD. in cap. fraternitatis, hoc tit. Couar. in pract. cap. 18. num. 6. Anton. Scap. de iur. nõ scrip. lib. 3. ex cap. 65. Guid. Pap. decis. 14. & decis. 347. num. 2. Felin. in dicto cap. cum Ioãnes, ex nu. 17. Soci. regul. 323. Guid. Pap. singul. 108. Vol. 1. com. pag. 224. versic. testes in causa principali, & pag. 226. vers. testes possunt regulariter. Marant. de ord. iud. 6. par. tit. de testium product. num. 22. Ioan. Martinez de Olan. in antin. in liter. T. num. 13. latè Didac. Perez, lib. 3. tit. 11. l. 4. in glos. que si los testigos. Mich. Grassis, lib. 2. com. opin. cap. 17. quæst. 30. latissimè & pulchrè Rolan. consil. 45. vol. 2. per totum. Laurent. Chirchou, centur. 5. com. opin. concluss. 93.

AD TEX. IN CAP. 5. Ad nostram, de emptione & venditione.

COLLECTAN. 28.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Contractus emptionis & venditionis, cum pacto de retrouendendo, An & quando præsumatur vsurarius?*

2 *Pactum de recuperanda re vendita, cum clausula, quãdocunq; an præscribi possit?*

3 *Res vendita cum pacto de retrouendendo, est minus æstimanda, quàm si libera vendita fuisset.*

4 *An valeat pactum de non redimenda re vendita intra certum tempus?*

1 DE R hunc textum communiter tractari solet, quæ faciãt præsumi contractum venditionis, cum pacto de retrouendendo, simulatum & vsurarium: de quibus & de intellectu istius textus, latè differit Couar. lib. 3. var. cap. 8. num. 4. Nicol. Boer. decis. 102. per totã, & in decis. 182. num. 10. Mascard. vol. 1. de probation. concl. 447. la 1. Burlat. consil. 153. ex num. 33. & consil. 117. num. 12. & consil. 175. per totũ. Natta cõsil. 198. Alexan. consil. 54. vol. 6. ex num. 1. vbi Carol. Molin. in addition. in liter. A. Philip. Dec. consil. 307. num. 4. vers. secundo datio in solutum, & in consil. 692. Menoch. de arbitr. cas. 13 Vol. 1. com. opin. pag. 241. verb. contractus emptionis, & pag. 525. verb. vẽditionis contractus. Nauar. in man. lat. cap. 17. ex num. 247. Guid. Pap. singul. 938. Burlat. consil. 144 ex num. 10. Philip. Dec. consil. 166. Menoch. de arbitr. cas. 247. Lib. 14 regul. iuris ciuil. & pontif. pag. 688. verb. pactũ de rẽtro vendendo, latissimè Caualcan. 2. par. decis. 1. ex num. 7. & decis. 13. num. 17. & optimè decis. 32. nu. 66. Vincen. Carocius, de locat. 2. par. tit. de vsuris, num. 6. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 4. cap. 39. optimè Menoch. lib. 3. præsump. 122. ex num. 7. & latissimè, ex num. 10. Tiraq. in præfat. de retr. conuen. ex num. 5. latè Francisc. Viuius, in sylua commun. opin. 1029. num. 1. pag. 142. Ambros. de Vigna, in repet. cap. salubriter, ex num. 111. de vsuris. Rolan. consil. 96. vol. 2. & consil. 58. vol. 4. Corras. lib. 3. miscell. cap. 9. Paul. Fusc. singul. 226. litere C. Grammat. decis. 76. Guid. Pap. decis. 516. Afflict. decis. 40. ex num. 17. & decis. 65. Abb. cõsil. 69. vol. 2. num. 1. Alexan. consil. 109. vol. 4. num. 17. Crauet. consil. 156. latè Ioseph. Ludouic. in com. concluss. tit. de simulatione cõtractuum, concl. 1. ex vers. prima coniectura est. Rolan. consil. 40. vol. 2. ex nu. 13. Didac. Perez, lib. 8. tit. 2. l. 1. pag. 39. col. 1. vers. & hoc etiã dignoscitur, & pag. 40. col. 1. optimè Mich. Graf. lib. 1. com. opin. cap. 13. q. 8. Lanfranc. in clem. dispendiosam, num. 24. de iudic. Caballin. in milleloq. 416. Lauren. Chirchou, in com. opin. centur. 5. concl. 35. Dec. consil. 166. incip. in causa, Vol. 1. com. opin. pag. 340. verb. venditionis. Cassador. decis. 1. de vsur. Cotta, in memorab. verb. pactum de retro vendendo. Paul. de Castr. consil. 109. vol. 2. num. 1. Ruin. consil. 16. vol. 4. num. 10. optimè Petr. Mozius, de cõtract. in 4. artic. de diuisionibus contractuum, ex num. 55. fol. 6.

2 IBI, *quod quandocunque.* Hoc pactum de recuperãda re vendita, etiã cum clausula quãdocunq; An & per quod tẽpus præscribi possit? & quid si interueniat iuramentũ, in dicto contracto? latè examinat Couar. in lib. 1. var. cap. 9. Francis. Viuius, lib. 2. com. opin. 205. latissimè Anton. Gabriel, lib. 5. com. opin. tit. de præscript. concl. 6. Rolan. consil. 21. & consil. 25. vol. 2. Anton. Gomez, tom. 2. variar. cap. 2. num. 28. latissimè Caualcan. 2. par. decis. 16. ex num. 1. Lauren. Chirchou, in comm. opin. centur. 3. concl. 67. & concluss. 68. Camil. Borrel. in regia Arag. §. 2. glos. 2. ex num. 3. Tiraquel. de retract. conuen. §. 1. glos. 2. ex num. 2. 9. 12. 24. & 28. Gigas, consil. 59. & in consil. 69. Gerar. singul. 18. Petrus Rebuf. in rep. l. vnic. C. de senten. quæ pro eo, notab. 1. num. 52. Didac. Perez, lib. 3. tit. 13. l. 2. pag. 710. & lib. 8. tit. 2. l. 1. pag. 41. vers. præterea est dubiũ, Mich. Grassis, lib. 1. com. opin. cap. 13. quæst. 7. Ioseph. Ludou. decis. Lucen. 52. Chassen. consue. Burg. rubr. 5 §. 1. ex nu. 9. Aduertit tamẽ Caualca. 2. par. decis. 16. nu. 32. quòd qui emit cũ pacto de retrouendendo, non potest incidere arbores fructiferas, neque deteriora reddere bona empta cum dicto pacto, durante tẽpore retractus & retro emptionis, & si deteriora reddit, & incidit, & tenetur ad damna quæ reperiuntur tempore retro emptionis.

3 IBI, *à septennio vsq; ad nouennium.* An autẽ valeat pactum de non redimenda re intra certum tempus, est consulendus Couarru. lib. 3. var. cap. 8. num. 8. Nauar. in man. latin. cap. 17. ex num. 249. Tiraquel. de retract. cõuen.

uen.§.1.glos.2.ex num.69.Medin.C.de restitutio.in cap.de censu redimibili, fol.163. vers. aduerte tamen. Lanfranc.in Clement. dispendiosam, de iudic.num.24.vers. tertia conclusio.Ioan.Matiença,in lib.5.recoll. titul.15.l.1.glos.1.num.7.Ioseph.Angles flor. Theol.in quæst.de vsura ratione emptionis pag.257. versic. neque erit. Menoch. lib.3. præsumpt.122.ex num.69.

4 *IBI, domos eius restituerent*. Et hinc est quòd propter pactum de reuendendo adiectum venditori,res non est tanti æstimanda, immò talis conditio & pactum facit eam esse minoris pretij, quam fuisset,si libera venditа fuisset,per ea quæ tradut Rolan.consil. 58.vol.4. ex num.12. Felin.cap. cum Ioannes,num.4.de fide instrumen.textus & Doctores in l. fundi partem, versic. eo vilius fundum vẽdidisti.ff.de contrah.empt. Vol. 1.commun.opin. pagin.417. verb. pactum. optimè Tiraquel.de retract.conuen.in præfat. num.20. latè Matiença lib. 5. recollect. tit.11.l.1.glos.2.ex num.26.Couar.lib.3.var. cap.10.num.1.Ioseph.Ludou. decis. Perus. 97.ex num.4.Ioan.Matiença, in dicto lib. 5. titul. 25.l.1. glos. 6. Ioseph. Angles flor. Theol.in quæst. de vsura ratione emption. pag.257.in principio, Pedraz. in sum. in 7. præcep.decal.ex fol.75.vers. pero ha de mirar.Menoch.lib.3.præsumpt.122.num.9.

AD TEX. IN CAP.7. Expublico, de conuers. coniugat.

COLLECTAN. 29.

SVMMARIVM.

1 *Ante consummationem matrimonij, An possit alter coniugum etiam altero inuito, ingredi religionem?*

2 *Sponsalia vel matrimonia non consummata, An dissoluãtur per susceptionem ordinis clericatus?*

3 *Matrimonium ratum & non consummatum, An dissoluatur per ingressum ordinis militum Sancti Ioannis?*

4 *Milites Sancti Ioãnis & de Alcãtara, Calatraua, & Diui Iacobi de espata, An sint religiosi? & plura de prædictis commendatoribus referuntur.*

5 *An religionis professione dissoluatur matrimoniũ, violenta copula consummatũ?*

6 *Quando carnalis copula præcessit inter aliquos, postea contracto matrimonio inter eos, copula nondum secuta, An possit alter altero inuito ingredi religionem?*

7 *An Summus Pontifex possit dissoluere matrimoniũ ratum & non consummatum & quid quãdo est consummatum?*

8 *An Papa possit dissoluere matrimonium ratum, propter promotionem ad Episcopatum & similiter An possit dispensare, vt subdiaconus contrahat matrimonium?*

1 EX hoc textu,& ex cap.2.verũ, supra eod.titul. notant communiter scribentes,quòd ante consummationem matrimonij potest sponsus,vel alter coniugũ,etiam altero inuito,ingredi religionem,pro qua decisione,est videndus Abbas in cap. proposuisti, num.16.de probat.Couar.in 4.1.par.cap.5. num.11.vers.sexto, & in 2.par.capit.7.§.4. num.6.Anton.Bernad, in sum.cap.23.num. 150.Pedraz.in sum. in 6.præcep. decal. ex fol.56.vers. donde se determina. Victor. in sum. de sacramen.matrim. nu.254. Concil. Trident.Sess.24.in can.6. Christoph.Porc. in princip. inst. de patr. potestat.num.18.in fin.vbi etiã Angel.num.6. Nauar. man. lat. cap.16.num.26.& in cap.22. num.21. & 26. Ioan.Matiença lib.5. recoll. tit.1. in glos.1. rubricæ,ex num.68.Petr.Magdalen.de numer.test.in testam.3.par.cap.3.in num.262. Christoph.Porc.in §.subsequẽter,num.27. instit.de gradib.cognat.Ioseph. Angl.flor. Theol.in quæst.de essentialibus matrimon. pag.318.vers.post matrimonium.Rosiniac. de re pontif.lib.2.rubr.10.cap.62. Arnulph. Ruzeus, quæst. 6. num. 11. Anton. Scapp. de iure non scrip.lib.1. cap.51. num.3. optimè Ioan.Gutierrez,lib.1.canon.quæst. cap. 17.ex num.2.& ex num.26.Ioan.Andræas, in regul.quę contra ius,num.5.de regul.iur. Paul. de Castr. in l. Deo nobis, ex num. 2. C. de episcop. & cler. Menoch. de arbitr. cas,

cas.455.ex num.10.Hieron.Mõte, var.iur. quæst.6. num.25. Sot. in 4.dist.27. quæst.1. art.4.Caualcan.2.par.decis.18.num.9.Lancelot.Gallia in consue.Alexan.in glos.vxori, quæst.5.num.33.Bursat. consil.207.vol.2. num.46.Sebast.Medic.in tractat.mors omnia fol.2.par.conclus.65.num.208.Cordou. tract.cas.de cõsc.quęst.178.vbi etiã, An dissoluantur sponsalia vel matrimonium non consummatũ,per susceptionẽ sacri ordinis clericatus ? de quo etiã est videndus Couar. in dict.cap.7.§.4.num.9.glos.in verb.sacri, in cap.1. de voto,in 6. Capel.Tholos.decis. 362.Vol.1.com.pag.310.verb. matrimoniũ nondum. Petrus Mozius de contract. tit.de matrim.§.fin.num.6.in fin. Sylvest.verb.diuortium, num.7.vers. nec quarto ordo. Gutierrez lib.1.canon.quęst.cap.17.num.29.& in cap.25. num.17. Matiença,in dict. glos.1. rubricæ,num.72.Sot.lib.7. de iust. & iur. q. 5.art.3.vers. ex his sequitur in 4. distin.27. quæst.1.art.4. vers. præterea contra. Petr. Magdalen.in dict.num.262.ad medium.

3 AN autem matrimoniũ ratum,non consummatum, dissoluatur per ingressum religionis ordinis militum Sancti Ioannis Hierosolymitani? tradit Cordou. in dicta quęst. 178.in fin.vers.y notese.Francisc.Sarmien. de reddit.eccles.4.par,cap.1.num.13.versic. & ita. Dominic. Sot. in 4.dist.27. quæst.1. art.4.vers. quo circa si mea.& in historia Iacobi filij Regis Aragonum, Iacobi II. referunt scribentes, quòd antequã consummasset matrimonium cum Eleonora,filia Regis Castellæ,fuit ingressus ordinẽ militum Sancti Ioannis,vt per Illescas,1.par.histor.pontif.lib.5.in cap.del Rey dõ Iayme el II.fol. 361. latè Hieronym. Curita, in lib.6.annal. del Rey don Iayme el II. cap.28. Ioan.Costa, in catal. & genealog. generali Regum Hispaniæ,manuscripta,sub tit.de los Reyes de Aragon,versic. don Alonso el IIII. optimè Carbonell.in Chronica Hispan.in tit. del Rey don Iayme el II.fol.81. Lucius Marin.Sicul.de Regib. Aragon. fol.33.sub tit. de priuilegiorum totius Regni confirmatione,& alijs rebus. Quamuis Fabric.Gaubert,in histor.del Rey don Iayme el II.Rey XII. de Aragon, fol.130. attestetur,prædictum Iacobum ingressum fuisse religionem fratrum Prædicatorum, & quidam liber antiquissimus manuscriptus, cuius titulus est, historia antiqua Sancti Ioãnis de la Pegña, fol.52.de los Reyes de Aragon, refert,religionem Sancti Francisci ingressum fuisse prædictum Regem.

4 AN autem milites isti Sancti Ioannis, & de Alcantara, & de Calatraua, & Diui Iacobi de spata, sint religiosi? est videndus Bellug.in specul. Princ. rubr.7. num.7. vbi Camil. Borrel. in additionibus in litera E. Abend.de exequen.mand.cap.26.num.11. Alphon. Hojeda de benef.1.par. capit.24. num.105.Domin.Sot.lib.7.de iust.& iur.q. 5.art.3.Abb.in rubr.de regular.num.4. ante fin. Abb.in cap.quãuis, num.3.de decim. Ioan.Gutierrez in practic. lib.2. quæst.111. num.2.Barthol. Humad.l.1.tit.7.par.1.glos. 1.num.1.fol.79. Alphon. Azeue. lib.3.nou. recop.tit 5.l.14. per totam. Thom. Cerdan in lib.visita de la carcel, cap.11.§.4.num.13. in princip. De quibus,& plura etiã de prędictis Cõmendatoribus,congerit Chassen. catal.glor.mund.4.par.consid. 64.& in 9. par.ex cõsid.4.& latissimè Hiero. Roman. en las republ.del mundo.1.par.en la republ. Christian.lib.7.per tot.Genebrard. in chronogr. lib. 4. sub anno Christi 1119. & sub anno Christi 1178. latè Petr.Gregor.in syntagm.iur.lib.15.cap.34.& cap.35.

5 AN autem religionis professione matrimonium,violenta copula consummatum dissoluatur? est videndus Archidiac.in cap. quod autẽ,num.3.33.quęst.5. Sylvest. verb. diuortium,num.8. Felin. in cap. perultim. num.4.vers.item dicit,de probatio. Couar. in dict.cap.7.§.4.num.10.Paul.Castr.in l.1. §.remouet.num.4.ff.de postulan.Sot.in 4. dist.27.quæst.1.art.4.vers.quid autem iuris. pulchrè Didac.Perez, lib.8.tit.15. in rubr. pag.281.col.1.in princip.vers.ex quo infertur.Alphan.in collect.num.462.vers.id procedere. Victoria in sum.tit.de matrim.num. 255.optimè Didac.Perez,lib.5.tit.1.l.1.pag. 12.vers.circa præmissa.Et quando cõmuniter creditur interuenisse copulam, An possit alter ingredi religionẽ, cum infamia alterius coniugis? latè disputat Cordou.in tract. cas.de consc.quæst.182.Ludouic.Lopez, in struc.consc.in 1.par.cap.77.col.521.vers.sed grauius, An autẽ sponsalia de præsenti,soluantur per assumptionem vitę heremiticæ? tradit Barthol.Bellecinus,in repet.cap.cum Ioannes, num.13.de fid.instrum.

6 QVANDO verò carnalis copula præcesſit inter aliquos, & poſtea contracto matrimonio inter eos, copula nondũ ſequuta, alter, altero inuito, an poſsit ingredi religionem? & quid etiam, in eo caſu poſsit Summus Pontifex? tradit Sylueſt. verb. diuortium, num. 3. Neuizan. in ſylu. nupt. lib. 2. num. 12. Paul. de Caſtr. in l. Deo nobis, num. 3. C. de epiſcop. & cler. Eman. Coſta in l. cũ tale. §. ſi arbitratu, de cond. & demonſtr. in vltima ampliat. ex numer. 19. Couar. in 4. 1. par. cap. 4. §. 1. ex num. 15.

EST tamen pulchrum dubium illud, quod tradit Steph. de Gaeta, in repet. cap. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 4. num. 481. de Petro qui contraxit matrimonium cum Clara, & ante copulam ille religionem profitetur, deinde ſecum per Papam diſpenſatur, quòd matrimonium contrahere poſsit, qui vult contrahere cum Maria, Clara tunc eum repetit, queritur an ſit audienda?

7 ET quia ex hoc textu, & ex gloſ. finali, nimis torquentur DD. circa illam quæſtionẽ, An Summus Pontifex poſsit diſſoluere matrimonium, per verba de præſenti contractum, & conſummatum copula carnali? & quid quando nondum interuenerit copula, ſed matrimonium tantum fuerit ratum & non conſumatum? in quo pro huiuſmodi dubio, & prędictæ gloſſæ declaratione, eſt conſulendus Sylueſt. in ſum. verb. diuortium, num. 7. in fine. Nauar. man. lat. cap. 22. ex nu. 21. Alphon. Veracruz, in ſpecul. coniug. 2. par. art. 28. Vol. 1. com. opin. pag. 154. verb. Papa poteſt diſpenſare, el 2. optimè Antonin. in 3. par. ſum. tit. 1. capit. 22. Neuizan. in ſylu. nup. lib. 1. ex num. 152. & nu. 161. Felin. cap. quæ in eccleſiarum, num. 20. de conſtitution. vbi etiam Dec. ex num. 48. & ibi addition in litera G. & ibidem etiam Riminal. ex num. 154. Dominic. Sot. lib. 7. de iuſt. & iur. quæſt. 2. art. 5. verſic. & licet. Hyppolit. ſingul. 165. Tiraq. in præfat. de pœn. temp. num. 47. Menoch. de arbitr. caſ. 455. num. 4. optimè Couar. in 4. 2. par. cap. 7. §. 3. num. 5. & in §. 4. ex num. 13. Ioan. Matienço, lib. 5. recoll. tit. 1. in gloſ. 1. rubricæ, ex num. 74. Lancelot. Conrrad. in templ. omnium iudi. lib. 2. cap. 1. §. 4. verb. Papæ poteſtas in matrimonio, ex numer. 24. & 27. optimè Felin. conſil. 26. num. 16. Philip. Port. conſil. 154. ex num. 10. & ex num. 14. Petr. Mozius, de cõtract. tit. de matrim. §. de ſubſtantialibus, formalibus & eſſentialibus matrimonij, nu. 19. verſ. hinc eſt etiã, fol. 183. Anton. Scap. de iure nõ ſcrip. lib. 1. cap. 51. num. 4. latè & pulchrè Petr. Magdalen. de numer. teſtium in teſtament. in 3. par. cap. 3. ex numer. 241. Anto. Burg. in repet. cap. quæ in eccleſiarũ, ex num. 132. de conſtit. Menoch. conſil. 15. num. 2. & 9. & in tract. de præſumpt. lib. 2. præſump. 10. ex num. 37. & lib. 3. præſump. 1. num. 45. Burſat. conſil. 207. vol. 2. numer. 18. Natta, conſil. 290. Dec. conſil. 112. ex num. 1. & latè in conſil. 602. ex num. 9. verſ. venio ad tertium dubiũ. Philip. Dec. conſil. 603. num. 7. Lambertin. de iur. patr. 1. par. 1. lib. 2. art. 9. quæſt. princip. num. 14. fol. 74. Alcia. in rubr. ff. ſolu. matr. num. 15. Chriſtoph. Porc. in §. ſubſequenter, inſtit. de gradib. cogn. ex nu. 25. & in princip. inſtit. de patr. poteſt. num. 18. Domin. Sot. in 4. diſt. 27. q. 1. art. 4. verſ. alia verò argumenta, pag. 113. Beroi. in cap. ſuper eo, de vſur. num. 3. & latè in cap. quæ in eccleſiarũ. ex num. 104. de conſtitut. Pedraz. in ſum. in 6. precept. decal. fol. 61. verſic. que tienen q̃ el Papa. latiſſimè & pulchrè Ioan. Gutierrez, lib. 1. can. quæſt. cap. 17. per totũ. Ioſeph. Angles, flor. Theol. in quæſt. de eſſentialib. matrimonij, pag. 321. verſ. duę ſunt opiniones, & verſ. Papa nõ poteſt, latiſſimè Ant. Cordub. lib. 1. queſtion. q. 25. Petr. Mozius de contract. tit. de matrimonio. §. ſi. num. 38. fol. 198.

8 ET An Papa, poſsit diſſoluere matrimonium ratum & non conſummatum, ob promotionem ad Epiſcopatum? eſt videndus Ioan. Gutierrez, in dict. cap. 17. ex num. 8. & in num. 30. & An Papa poſsit diſpenſare, vt ſubdiaconus contrahat matrimonium? tradit Rebuf. reſpon. 76.

AD TEX. IN CAP. 12. Poſt miſerabilem, de vſur.

COLLECTAN. 30.

SVMMARIVM.

1 *An Iudæi iuſtè poſsint vſuras exercere? Principeſq; Chriſtiani, eas licitè permittant?*

2 *In*

2 *In cauſis vſurarum, quis ſit verus & competens iudex?*

3 *An vſurarius criminaliter puniri poſsit?*

1 PTIMVS textus eſt iſte, ad probandum Iudæis vel Sarracenis vſuras exercere non licere: de quo & An Principes ex cauſis vrgentiſsimis, tam eccleſiaſtici, quam ſeculares poſsint permittere vſuras Iudęis aut Chriſtianis, in ſuis principatibus, dominationibus, ſeu iuriſdictionibus? eſt videndus Iaſ. in l. 1. C. de ſum. Trin. ex num. 54. in prima lectur. & ex num. 32. in ſecũda lectur. Couar. lib. 3. var. cap. 1. num. 8. Mich. de Palat. de contract. lib. 4. cap. 12. verſic. an verò Principes. Bellug. ſpec. Prin. rubr. 11. §. de vſurariis, numer. 24. Iul. Clar. §. vſura, num. 7. Carol. Molin. in conſu. Pariſ. tit. 1. §. 1. gloſ. 9. num. 19. Ludou. Meſsia, in pragm. tax. pan. concl. 2. num. 69. verſic. qua etiam ratione. Bonacoſ. in com. opin. crimin. verb. Iudæi prohibentur. additio ad Matheſ. ſingul. 49. num. 13. latiſsimè Alphon. Vilagut. in tract. de vſuris, queſt. 10. queſt. 11. & queſt. 13. Vol. 1. com. opin. pag. 300. verb. Iudæus ſi Pontificis. Carrer. in prax. crimin. tit. de hæret. §. circa ſecundũ, num. 18. fol. 256. Mich. de Palat. de contract. lib. 4. capit. 11. Anton. Scap. de iure non ſcrip. lib. 2. cap. 39. & lib. 5. cap. 169. ex num. 13. latè Cõrad. in templ. omnium iudic. lib. 1. cap. 1. §. 3. de obligationibus Imperatoris, in verb. vſuras debet tolere, ex nu. 4. fol. 57. Alexan. conſil. 57. vol. 1. ex num. 1. & latè in conſil. 1. vol. 2. Sylueſt. in ſum. verb. vſura, el 9. num. 22. Ferdin. Loazes, de noua conuerſ. pagan. Regni Valen. fol. 11. num. 41. & de matrim. reg. Angl. fol. 26. verſ. ſecundo probatur. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 10. num. 46. verſic. ſecundo etiam.

2 *IBI, per Principes.* Iudex enim ſecularis eſt cõpetens ad cognoſcendum de cauſis vſurarũ, quod eſt verum, quando tantum eſt quæſtio facti, non verò quando eſt quæſtio iuris, quia tunc cognoſcit iudex eccleſiaſticus: pro veritate tamen eſt conſulẽdus Iul. Clar. in §. vſura, num. 8. Auiles in cap. 50. prætorum, in gloſ. vſuras, num. 1. Couar. lib. 3. var. cap. 3. num. 1. & in 4. 2. par. cap. 8. §. 12. ex num. 4. optimè Didac. Perez, lib. 3. tit. 8. l. 4. in gloſ. excepcion de vſura, & in lib. 8. tit. 2. in rubric. pag. 27. verſ. eſt etiã puniendus. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 37. num. 2. Vol. 2. com. opin. pag. 547. verſ. vſuras punire poteſt. pulchrè Barthol. Humad. l. 58. tit. 6. par. 1. in gloſ. 2. ex num. 1. fol. 76. Mandoſ. in addition. ad Lap. in allegat. 55. in litera B. Cauaſcan. 2. par. deciſ. 2. num. 38. & deciſ. 24. num. 25. & deciſ. 32. num. 77. Didac. Perez, lib. 8. tit. 19. l. 5. pag. 364. col. 1. verſ. dubitari etiã ſolet. Bellug. in ſpec. Prin. rubric. 11. §. de vſuris, num. 9. & 19. & ibi Borrel. in additionib. in liter. D. Vol. 1. comun. pag. 31. verb. condemnatus per iudicẽ, verſ. nota etiam. Ioan. Matienço, lib. 5. recoll. tit. 18. l. 9. in gloſ. 2. Natta conſil. 369. num. 8. & 12. optimè Caballin. in millel. 305. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 37. num. 2. Barthol. Humada, in l. 58. tit. 6. par. 1. in gloſ. 2. fol. 76. Paul. de Caſtr. conſil. 109. vol. 2. ex num. 2. optimè Riminal. conſil. 218. ex num. 70. latè Camil. Borrel. in reg. Arag. §. 2. gloſ. 1. ex. num. 105. Didac. Spin. ſpec. teſta. in gloſ. rubr. 13. par. num. 66. Caballin. in ægid. conſti. lib. 3. cap. 12. in gloſ. A. num. 3. pag. 168. Ioan. Gutierrez de iuram. cõfirmat. 1. par. cap. 2. ex num. 35. pulchrè deciſ. Pedemon. 137.

3 AN autem vſurarius criminaliter puniri poſsit? eſt videndus Iul. Clar. in §. vſura, num. 5. Caballin. in millel. 306. Marant. in diſput. 5. ex num. 7. Alciat. in cap. 1. ex num. 76. de offic. ordin. latiſsimè Anton. Gabriel. lib. 7. com. opin. tit. de criminalibus, concl. 20. Corneus, conſil. 19. lib. 3. Beroi. conſil. 207. & conſil. 208. lib. 3. Cacialup. in l. 1. num. 49. C. de ſum. Trinit. Abendan. de exequen. mand. 2. par. cap. 29. num. 1. Cacheran. deciſ. 137. nu. 11. Peguer. in deciſ. crimin. 30. num. 16. Borgnin. deciſ. 2. nu. 39. in 2. par. & in indice, 1. par. verb. iudex eccleſiaſticus fol. 1010. col. 2.

AD TEX. IN CAP. 1. Antigonus, de pactis.

COLLECTAN. 31.

SVMMARIVM.

1 *Pax quid ſit, & plura in eius laudem.*

2 *Cauſas ob quas conſeruatur pax in Republica, & quæ eam impediunt.*

3 *Pax ab antiquis fuit culta pro Dea, & quo modo*

modo pingebatur & de ipsius templo.

4 *Qui ex noua causa aliquem offendit, An dicatur rumpere pacem?*

5 *Quid sit pactum nudum, & An producat actionem de iure canonico, ciuili, aut inter mercatores? & quid quando in eo interuenit iuramentum?*

1 PAX, *pax seruetur.* Quid sit pax, & plura in eius laudem & commendationem, cumulat Anton. Corset. de priuil. pacis, in vol. 13. tract. latè Iacob. Nouel. in prax. crimin. tit. de pace, & maximè ex num. 41. Francis. Viuius, lib. 2. com. opin. 203. & opin. 204. Guil. Bened. in cap. Raynuntius, verb. mortuo itaq; testatore, el 1. ex num. 228. Cósmas in pragm. sanct. in proœm. §. qualiter præterea, in glos. verb. pacis, & in glos. verb. excoluerunt. Caballin. in ægidian. constit. lib. 4. cap. 76. in glos. A. pag. 304. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 4. cap. 9. ex num. 1. latè Iul. Clar. lib. 5. §. fi. quæst. 58. Rolan. cons. 1. vol. 2. num. 52. Socin. Iun. consil. 60. vol. 3. num. 39. Iul. Ferretus, de feriis & induciis militar. num. 3. Lãcellot. Conrrad. in templ. omnium iud. lib. 1. cap. 1. §. 3. verb. pacificus debet esse, fol. 24. Altamiran. de visitat. in verbo pacẽ. Chassen. in catal. glor. mund. 5. par. consid. 16. Camil. Borrel. in reg. Arag. §. 1. glos. 1. ex num. 34. & ex num. 39. Alphon. Hojeda de benef. 1. par. cap. 23. ex nu. 6. Burgos de Paz in l. 1. Taur. ex num. 10. Conrrad. in templ. omnium iudic. in tract. de duelo. 6. par. concl. 101. ex num. 2. fol. 53. Thom. Cerdan, in cap. 2. del verdadero gouierno, in quo libr. pulchrè per 13. cap. tradit rationes, ob quas conseruatur pax in Republica, & similiter quæ eam impediunt, de quo vltimo est videndus Rebuf. in bulla ieiuniorum, versic. pacẽ non habemus propter sex causas, pag. 433. Pax autẽ facta inter principales, ligat adherentes. ex Hier. de Monte, var. iur. q. 25. ex num. 19. & 35. & quæst. 27. ex num. 7.

2 ET pax ab antiquis fuit culta pro Dea,

3 & depinegbatur cum spicis, ex Sebast. Medic. in sum. omn. hæres. 3. par. in catalog. idolatrarum, verb. pax, & ex Florentin. in 3. par. sum. tit. 15. cap. 31. §. 2. refert Rebuf. in cap. consulisti, de celebr. miss. versic. duodecimum, pag. 551. quòd Romani construxerunt templum Romæ dicatum Romulo, vocaruntq; illud Templum pacis, reuelatumq; illis fuit, templum illud duraturum quousq; virgo pareret, & virgo permaneret, qui considerantes, numquam euenturum in balbis scripserũt, Templum pacis perpetuũ, quod in sancta nocte natiuitatis Christi, funditus euersum fuit.

4 AN autem dicatur pax rupta, aut incidat in pœnam fractoris pacis, qui ex noua causa offendit aliquẽ, est videndus Alphon. Hojed. de benefic. 1. par. cap. 23. num. 18. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 47. num. 9. Hieron. Portoles, in schol. ad Molin. §. fractor. num. 37. Moron de Pace, in quæst. 112. numer. 5. Hyppol. in rubr. de fideiussor. num. 152. Alexand. consil. 19. vol. 1. num. 2. optimè Benintend. decis. 65. num. 2.

5 *PACTA custodiantur.* Quid sit pactũ nudũ, & An inducet actionem de iure canonico, & ciuili, & quid si sit iuratum, & quid inter mercatores? & plura alia de hac materia, cumulant latè Couar. in cap. quamuis. 2. par. §. 4. ex num. 12. de pact. in 6. & in cap. Raynald. §. 3. num. 10. vers. quarto, & in cap. cum in officiis, num. 9. ad finem, de testam. Vol. 1. com. opin. pag. 316. in verb. pactũ nudum. Abb. cap. nouit. de iudic. num. 50. Anton. Gomez, tom. 2. var. cap. 9. num 2. Felin. in reper. verb. pactum nudum parit & verb. pactum nudum de iure canonico fol. 88. col. 2. Vol. 1. com. opin. pag. 152. verb. pactorum genera, & in verb. pactum nudum de iure ciuili. Francisc. Viuius, lib. 2. com. opin. 206. Lib. 1. regul. iuris ciuil. & pontif. regul. 14. Euerar. loco à vi iuram. num. 11. Iassl. si quis maior, num. 23. C. de transactio. Hyppol. de Marsil. de fideiuss. num. 357. & 359. Corras. lib. 1. miscell. cap. 1. & lib. 3. cap. 15. num. 3. & 14. Felin. in cap. quæ in ecclesiarũ, ex num. 56. & 59. de constit. Ioan. Faber. in princip. instit. quib. mod. re contr. oblig. ex num. 1. Sebast. Medic. in sum. peccat. 2. par. titul. 8. quæst. 40. num. 48. Anton. Scap. de iure nõ scrip. lib. 4. cap. 8. Tiraquel. de priuileg. piæ causæ, priuil. 111. Redoan. de reb. eccles. non alien. pag. 267. ex num. 4. Iacob. Bennius, de priuileg. Iurisconsul. 3. par. priuil. 73. in princip. Maran. de ordi. iud. 6. par. tit. de iuram. & quando, numer. 35. pagin. 603. Anton. Cuchus, lib. 3. instit. iuris canon. tit. 17. versic. quin etiam pactum, doctissimus Paul. Granut.

Granut. theorem. 9. ex num. 1. doctissimus Martinus Monter, in l. legem quam, ex numer. 3. & 11. & 14. C. de pactis, optimè Didacus Perez, lib. 3. titul. 8. l. 3. in glos. paresciendo. Ioan. Gracian. regul. 13. numer. 6. & in regul. 16. Ludouic. Lopez, instructor. conscien. 2. par. cap. 30. Michael. de Palatio de cõtract. lib. 7. cap. 1. ex pag. 552. Io. Martinez de Olan. in antino. in liter. P. nu. 1. Pet. Mozius de contractib. in 3. artic. de origine contract. ex num. 22. fol. 3. latè in Lib. 1. regul. iur. ciuil. & pontif. ex pag. 14. versicul. actio ex pacto nudo. Ioan. Gutierrez, de iuram. confirmat. 1. par. cap. 34. Mencha. lib. 1. contr. illustr. cap. 45. num. 15. Alciat. lib. 5. parodaxor. capit. 3. Alphan. in collectan. num. 168. Auiles cap. 10. prætorum, in glos. execucion, num. 20. Andr. Gambar. de offic. & potestat. legat. lib. 10. num. 119. Iafred. Lãfran. decis. 108. Guid. Pap. singul. 342. num. 2. Paul. Fusc. singul. 11. literæ A. Gigas, singul. 27. Afflict. decis. 120. ex num. 4. vers. præterea. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 9. ex num. 26. Caballin. milleloq. 793. Hierony. Portoles, in schol. ad Molin. §. actio, ex nu. 45. Petr. Magdalen. de num. testium, in testam. 3. par. cap. 2. num. 66. Seraph. de Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 19. ex princip. latissimè Ferdin. Mendoça disput. iuris ciuil. lib. 3. cap. 9. quæst. 5. ex pag. 669. Ioan. Matienço, lib. 5. recoll. tit. 16. l. 2. glos. 1. ex num. 3. & ex num. 8. & in num. 6. agit, An Princeps peccet, si pactum nudum seruari non præcipiat, & in dict. l. 2. glos. 5. num. 13. vide, An actio quæ quæritur ex pacto nudo, sit vtilis vel directa?

VBI autem fit mentio de pacto, semper intelligitur pactũ nudum, ex Menoch. lib. 3. præsumpt. 40. num. 1. Couar. in capit. quamuis 2. par. §. 4. num. 12.

AD TEX. IN CAP. 5. Si aliquis, de homicid.

COLLECTAN. 32.

SVMMARIVM.

1 *An & quando dans poculum vel causam abortioni peccet, & puniatur vt homicida?*

2 *Qualiter puniatur clericus, qui dedit poculum monialí, vt faciat aborsum.*

3 *In laudem D. Bernardi Diaz de Lugo, referuntur aliqua Doctorum testimonia, qui in Vniuersitate Oscensi gradum Doctoratus recepit.*

1 PVLRA de materia istius textus, & quando dans vel recipiens poculũ, aut causam abortioni, peccet, & puniatur vt homicida, est videndus Couar. lib. 2. var. capit. 20. num. 10. in princip. & optimè in clem. 1. 2. par. §. 3. num. 1. latè Menoch. de arbitrar. cas. 357. Paul. Fusc. singul. 54. literæ I. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæstion. 68. num. 2. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. capit. 74. ex num. 9. Petr. Plaça, de delict. cap. 20. num. 5. & 6. & in cap. 26. num. 8. Mandos. in prax. tit. de ætate minori, cap. 1. num. 2. & cap. 2. num. 9. Vol. 1. commun. opin. pag. 251. verb. abortui, text. in l. si quis aliquid. §. qui abortionis, & in l. Cicero. ff. de pœn. Angel. de malef. in §. ex interuallo dictus Titius, num. 10. Bossius in prax. tit. de homicid. ex num. 5. Ant. Gomez, tom. 3. cap. 3. num. 32. optimè Vuald. in candelabr. eccles. titul. de irregul. ex homic. volunt. ex num. 239. pulchrè Læl. Zecch. de cas. reser. cas. 9. Osasc. decis. 60. Vol. 1. com. opin. pag. 344. verb. aborsus procuratus, & in pag. 17. verb. allassini omnes, vers. vnde is qui potum. Caietan. in sum. verb. aborsus. Syluest. in sum. verb medicus, num. 4. vers. secundũ dare medicinam latè Anton. Cordou. in tractat. cas. de conscquæst. 173. Nauar. man. lat. cap. 15. num. 14. vers. vigesimo, & optimè in cap. 27. nu. 222. & in cap. 25. num. 62. versic. quarto qui pregnanti. Læt. de Zanch. de priuil. eccles. 144. priuil. Felician. de censur. titul. de irregular. cap. de quinta specie irregularitatis, versic. dans poculum, pag. 485. Pedraça, in 5. præcep. decal. fol. 45. col. 2. vers. tercio si hizo algo la muger. Sebast. Medic. in sum. peccat. 1. par. tit. 4. quæst. 104. vers. septimo si mulier, optimè Ludo. Lopez, 1. par. instr. consc. cap. 63. ex col. 448. Anto. Bernad. in sum. cap. 27. tit. de los medicos y cirujanos, num. 7. pag. 539. & in cap. 135. num. 70. pulchrè & latissimè Ant. Cordou. in quæst. theol. lib. 1. quæst. 38. vers. dubitatur tertio. Petr. Sanchez, in histor. moral. 3. par. tit. de la vida de

Sanson.§.1.ex versic.y lo que mas,fol.295. latissimè Petr. à Nauarra, tom. 1. de restit. lib.2.cap.3.ex num.137.Medin.1.par. instr. de cõfes.cap.18.§.1.in quinto precep.decal. versic.si procurò,fol.168.col.2.optimè Dec. consil.535.Eman. Rodriguez, in expl. Bul. Cruc.§.9.num. 90. vbi interpretatur Mot. Proprium Sixti V; super hoc editũ. Ioan.
2 Anan. consil.1. & ibi ponit qualiter puniatur clericus, qui dedit poculum moniali, vt faciat aborsum, quod genus delicti addendum videtur, ad delicta congesta per doctiss. D. Bernar. Diaz de Lugo, in sua prax. crimin. ipse enim (& si iuris vtriusq; fuerit vir
3 consultissimus, vt attestatur Couar. lib. 1. variar.cap.11.num.5.& in 4.2.par.capit. 6. num.14. Petrus Plaça,de delict.cap.1.num. 29.Rebuf.in prax.tit.de dispensat.ad plura benef.num.60.in principio,doctissimus Salzed.ad praxim. eiusdem Bernar. Diaz, in additionibus ad cap.4.in liter. B.ita quòd meruerit insigniri gradu Doctoratus, & ei de iustitia fuerit titulus assignatus,in preclarissima ac florentissima Vniuersitate Oscensi, in Mense Maij, anni 1525. vt fatetur idem Bernar. Diaz, in regul.219. incip. ecclesia fungitur,in fin. verbis) quamuis varia clericorum crimina, doctissimè cumulauerit, in prædicta praxi, de hoc tamencrimine, & de quamplurimis aliis (vt suis locis patebit) non meminit.

AD TEX. IN CAP. 4. Episcopus, de præben. & dignitat.

COLLECTAN. 33.

SVMMARIVM.

1 *Clericos ordinatos sine titulo, tenetur alere Episcopus, qui eos ordinauit.*
2 *Alienari prohibentur bona, ad quorum titulum, quis est sacro ordine insignitus.*
3 *Bona assignata filio pro titulo, vt ordinetur, An debeant imputari in legitima?*
4 *Clericus, An iustè possit viuere de bonis ecclesiæ, bonaq; patrimonialia quæ habet, conseruare suis consanguineis?*
5 *Bona ad cuius titulum, clericus sacro ordine est insignitus, An habeant priuilegia bonis ecclesiarum, à iure concessa?*
6 *Qui est promotus ad sacros ordines, sine titulo, quibus pœnis afficiatur.*

1 CLERICOS ordinatos sine titulo tenetur alere per hũc textum Episcopus qui eos ordinauit, & idem tradit Abb. in cap. per tuas, el 3. num.5.& Socin. num.1. de simon.tex.& DD.in cap.cũ secundum, infra hoc titul.Abb.in capit.vel non est compos, num.4. de tempor. ordinat. Anton.Corduba de Lara, in l.si quis à liberis §.& si impubes num.33.ff.de l.ber. agnos. Ioan. Matienço, lib.5.recoll.tit.6.l.1.glos.9.num.8. Anton. Burgos,in cap.ecclesia Sanctæ Mariæ,num. 137.de constitu.Rebuf.in prax. tit.de rescripto in forma communi, num.1. Et quòd sic ordinatus sit irregularis,recẽset Simon. Maiol. de irregular.lib.4 cap. 15. & allegat ad id Concil. Triden. Sess.21.de refor.cap.2.

2 BONA autem ad cuius titulũ quis est ordine sacro insignitus,prohibita sunt alienari,ex dicto cap.2 Concil. Trident.& tradunt Medin.1.par.instr.de confes.cap.11.§. 8.vers.lo tercero se duda, fol.38. Sylvest.in sum.verb.clericus,el 4.num.9. Rebuf. vbi supra,num.24.Nauar. in man.lat.cap.27.nu. 158. Didac.Spin.in spec.test.in glos.18. princip.ex num.72.Ioan.Gutierrez, in practic.lib.2.quæst.65.ex num.10. Felician. de censur.tit.de suspens.cap.14.vers.circa quã pag.241.Ioan.Matienço,lib.5.recoll. tit.6. l.1.in glos.9.num.8. & hoc delictum (quod pœna suspensionis punitur,si credimus Medinæ,& aliis ex Doctoribus proximè allegatis) addi poterit ad congesta,per Bernar. Diaz,in prax. crimin.& ad Salzed. ibidem in addition.pulchrè tamẽ disserit de hoc delicto,& de ipsius pœna. Vivald. in suo de lab. eccles.tit.de suspens.ex num.28.Et quidem quòd promotus ad sacros ordines cũ titulo ficto,non possit puniri pœna suspensionis, probat contra Barthol. Medin. vbi supra Ioan. Gutierrez in dicta quæst.65.num.11.

3 *IBI, paterna hereditate.* Dubium est, An hoc patrimonium quod iuxta hunc textum, & Concil. Trid.in dict. Sess.21.cap.2. in

fin.& tradit Mich.Timoth.de visitan.ecclesi. lib. 1. tractat. 3. capit. 13. possit assignari filiis à parentibus, vt cum eo titulo promoueri possint ad sacros ordines, debeat ipsis filiis imputari, in legitimam portiõnem eis debitam,in bonis parentum? & pro resolutione est consulendus Couar. in cap.Raynaldus §.2.num.7.de testament. Rebuf.vbi supra num.25.Didac.Perez lib. 5.titul.7.l.2.pag.206,ex colum.2. in fin.lib. verbis. Anton.Gomez in l.29.Tauri, num. 21.Ioan.Rojas,de succes.cap.7.ex num.46. Auend. respon.17.Aym.Crauet.consil.136. ex num.1. Salzed. in prax. canon. Bernar. Diaz in cap.18.num.16.Gutierrez in pract. lib. 2. quæst. 65. ex principio. Chassen. in consuetud.Burgund.in rubric.7.§.5.versic. meilleur.num.51. Ioseph.Gonçalez varlar. quæstion.cap.12.num.25. Ioan.Gracian,regul.165.num.6.latè Didac.Spino in specul. testamen.in glos.8.princip.ex num.66.

4 EGREGIA tamen suboritur dubitatio in hoc textu. An clericus qui vltra bona patrimonialia habet ecclesiasticum beneficium, possit iustè dicta illa patrimonialia bona reseruare sibi vel suis consanguineis, & reditus beneficij in proprios vsus conuertere? satisfacies tamen huic dubitationi cum Couar. in capit.1. num.2. de testamen. Barbac.de præstan. cardin.1. par. quæst.6. Petr.de Aragõ 2.2.quæst.32.artic.5.ex pag. 744.in fin.versic. quia potius dicunt. Abb. in capit.1. num.3. de magistr. & in cap. postulasti,num.4.& Felin.num.6.de rescript. latè Alphons.Hojeda de benefic.1.par.cap. 19.ex num.42. Dominic.Soto lib.10.de iustitia & iure,quæst.4.artic.3.ad finem. Nauar.in apolog. de redditib. eccles. quæst.1. monito.30, ex num.1. Felin.cap.per tuas, el 3.num.1.de simon. Menoch.de arbitrar.cas. 195.num.5.Sylvest.in sum.verb.clericus,el 4.num.12. Rodoan,de spol.eccles.quæst.9. §.fiet ergo,ex num.28.in fin.Vbald.de Perus.de success. ab intest.cler.regul.& secul. 2.par.num.18.Volum.1.commun.opin.pag. 261.verb.clericus patrimonio.Francis.Sarmient.de redditib.eccles. 1.par.cap.1.num. 18.Francis.Viuio,lib.2.commun.opin.424.

AN autem Cardinalis possit expendere redditus Cardinalatus, & patrimonium cõseruare? tradit Lancellot.Conrad.templ. omnium iudic.lib.2.cap.2.§.3.num.25.

5 *IN glos. subsidium, in fine.* Cõcludit ista glossa patrimonium clerici cuius ratione absq; alio titulo Episcopus eum sacro ordine insignuit, habere priuilegia bonis ecclesiarum à iure concessa: pro quo est videndus Felin.in cap.ecclesia S.Mariæ in num.10.de cõstitut.vbi etiam Philip.Dec. ex num.70. Couar. lib. 1. variar. resolut.cap.4. num.4. Rebuf. in prax. titul. de rescript. in forma communi. num.25. in fine. Didac. Spino,in specul.testamen. in glos. 18. princip.num. 72.ad med.cũ Salzed.in prax.Bernar.Diaz cap.18.num.14. An autem alia bona patrimonialia clericorum tali priuilegio fruantur? habes in glos.final.cap.ex literis, de vita & honest.clericor.

6 CLERICVS autem ordinatus cum titulo ficto, est suspensus ipso iure,& ministrans in illo ordine efficitur irregularis: ex Didac.Spin.in specul.testamen.in glos.18. princip.num.75. Simon. Maiol, de irregul. lib.4. cap.15, ex principio. Salzed.in dicto cap.18. pro hoc tamen vide,quæ habes supra in num.2.in fine.

AD TEX. IN CAP. 5. Super eo vero, de cohabit. clericor.& mulierum.

COLLECTAN. 34.

SVMMARIVM.

1 *Plura aduersus clericum concubinarium.*
2 *An concubinæ clericorum possint puniri per iudicem ecclesiasticum?*
3 *Concubinatus quo modo probetur.*
4 *In impetratione veniæ secundi homicidij, debet fieri mentio de primo.*

1 MIX hoc textu, & ex cap. vestra, & ex cap.final.hoc titulo, colligunt Doctores, quam grauiter puniatur clericus cõcubinarius, de quo & de aliis pœnis aduersus eundem, est videndus Ioan.Matienç. lib.5.recollect. titul.8.l.6.in glos.2. ex num.23. Didac. Perez lib.1.titul.3.l.23.ex pag.104.versic.querita-

ri tamen potest. Stephan. Gaeta in repetit. cap. ad limina. 30. quæst. 1. §. 6. num. 140. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 5. cap. 37. ex num. 2. latè Rebuf. in concordat. titul. de public. concubin. ex versic. prima ergo pœna, ex pag. 704. pragm. sanctio. in titul. de cõcubin. per tot. Bern. Diaz in prax. crim. cap. 73. latè Menoch. de arbitra. cas. 418. Concil. Trident. Sess. 25. de reformatio. matrimon. cap. 14. Francis. Viuius lib. 2. cõmun. opin. 55. optimè Bartholom. Humada. l. 32. titul. 5. par. 1. in glos. 5. num. 6. fol. 52. & in l. 43. tit. 6. par. 1. glos. 2. num. 3. optimè Petr. de Bollo in œcono. eccles. 1. clas. cap. 4. ex §. 5. Guid. Pap. decis. 558. Felin. cap. cum dilectus, de accusat. num. 6. vers. quarto. Ant. Bernad in sum. cap. 27. titul. delos clerigos de orden sacra, num. 2. pag. 555. Quintil. Mandos. in additionibus ad Lapp. allegat. 11. in litera B. Alphons. Vilaguta, in prax. crimin. lib. 3. titul. de inquisit. cap. 8. conclus. 5. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles. 135. priuilegio, num. 25. Michael. Timoth. de eccles. visitan. lib. 1. tractat. 4. cap. 59. Lambertin. de iure patron. 1. par. 2. lib. in 20. artic. 9. quæstionis princ. ex num. 4. fol. 83. Auend. lib. 2. de exequend. mandat. cap. 26. Iul. Clar. §. fornicatio, num. 9. versic. clericus autem concubinarius. Hieron. de Monte variar. iur. quæst. 18. num. 48. Couar. in clement. 1. in 1. par. §. 1. num. 5. Selua de benefic. 3. par. quæst. 3. numer. 7. versic. & istam, Sylvest. in sum. verb. cõcubinatus, num. 4. Lauren. Chircou. centur. 1. conclus. 37. Et An à clerico concubinario missa debeat audiri, vide quæ habes supra in 1. par. in collectan. ad capit. nullus. 32. distin.

2 PLVRIES tamen fui interrogatus, An concubinæ clericorum, siue sint coniugatæ siue nõ, puniri possint per iudicem ecclesiasticum, an verò solum per iudicem secularem? pro quo est consulendus Petr. Rebuf. in dicto tit. de public. concubin. §. ipsas autem, in glos. quæro an concubina, ex pag. 719. Abb. cap. vt clericorum, num. 7. hoc titul. Aegidius Bosius in prax. titul. de coitu damn. num. 13. Anton. Gomez l. 80. Tauri, ex num. 21. Palat. Rube. in repetit. rubricæ, §. 39. num. 7. & in repetit. cap. notab. 3. §. 21. num. 13. Salzed. in prax. Bernar. Diaz, cap. 79. ex pag. 262. Anan. in rubric. de adulter. num. 4. Nicol. Boer. decis. 72. Zasius, lib. 2. respons. capit. 17. Lancellot. Gallia, in consuetud. Alexand. in glos. maritus, quæst. 4. num. 12. in principio. Felin. in capit. ecclesia sanctæ Mariæ, de constitut. num. 102. Ioan. Matienç. lib. 5. recollect. titul. 8. l. 6. in glos. 2. ex numer. 13. Laurent. Chircou. centur. 1. conclus. 38. Ancharran. consil. 196. num. 5. Stephan. Aufred. de potestat. secul. super eccles. pers. regul. 2. num. 34. Didac. Perez lib. 1. titul. 3. l. 23. ex pag. 105. versic. quæ autem dicatur glos. verb. pertinet. in pragmat. sanction. titul. de concubin. in. §. & cum omne. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 37. num. 4. versic. quòd certe. Auendan. lib. 2. de exeq. mandat. cap. 26. ex num. 7. Auiles in cap. 47 prætorum. in glos. o, clerigo.

3 EST tamen hic aduertendum, quòd licet mulier inueniatur in lecto vel in mensa, cum clerico vel religioso seu vxorato, immò & si fuerit in accessu deprehensa, talis deprehensio non reddit concubinatum publicum vel notoriũ, nec punitur pœnis concubinarij, sed oportet aliter de publicitate constare, ex Auiles in cap. 27. prætorum, in glos. manceba publica, num. 1. vers. & licet mulier. vbi optimè, & quo modo fiat probatio concubinatus, & quæ dicatur concubina tradit Auend. lib. 2. de exequend. mand. cap. 26. ex num. 13. Didac. Perez lib. 8. titul. 7. l. fin. pag. 202. in glos. concubina publica. Aduertit tamen Foller. in prax. canon. in vltim. par. cap. vltim. num. 60. quòd licet prohibeatur sacerdoti copulam habere cum illa, quã recepit ad pœnitentiam, potest tamen absoluere cõcubinam, cum qua commisit fornicationem vel adulterium: circa quod omnino videbis Stephan. Gaeta in repet. cap. ad limina, 30. quæst. 1. §. 5. ex num. 369.

4 *IBI, facti seriem non contineat.* Per huiusmodi verba decidunt Doctores quòd ille qui duplex homicidium commisit, in impetratione veniæ secundi homicidij, tenetur principi facere mentionem primi homicidij etiã iam remissi, alias impetratio seu venia est nulla ipso iure, est tamen pro hoc videndus Iason. in l. nec damnosa, ex num. 3. C. de precib. imper. offeren. Paul. de Castr. in l. 3. C. de Episc. audien. num. 9. Felin. in cap. postulasti, de rescript. num. 1. versic. & per istum. Hyppol. de Marsil. singul. 378. num. 4. Boer. decis. 217. num. 22. Alexand. consil. 114. volum. 1. num. 3. Decius in l. liberos, num. 5. C.

5. C. de collation. Foller. in prax. canonic. in vltim. par. cap. 37. num. 36. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. cap. 147. ex num. 11. Nevizan. in sylua nupt. lib. 1. num. 151. Couar. lib. 1. varia. cap. 20. num. 8. Menoch. de arbit. cas. 203. ex num. 32. Ioan. Rojas de success. cap. 23. num. 22. Ant. Gomez tom. 3. variar. capit. 13. num. 38. versic. item adde. Guilier. Benedict. in cap. Raynuntius, verb. mortuo itaq; testat. el 1. num. 112. Francis. Sarmien. lib. 1. select. cap. 9. ex num. 1. ante fin. Didac. Perez lib. 1. titul. 11. l. 2. in glos. que alguno que nos ayamos perdonado, & in glos. aunque en ella. Tiraquel. de pœn. temper. causa 10. num. 4. Auendan. tractat. de iniuriis, ex numer. 2. versic. & inter alia. Palat. Rube. in repetit. cap. in 4. notab. num. 11. pag. 319. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probationib. conclus. 838. numer. 8. Flamin. Chartar. de execut. senten. capto bannito, cap. final. numer. 315. iuxta finem.

AD TEX. IN CAP. 24. In literis, de testib.

COLLECTAN. 35.

SVMMARIVM.

1 *Affinitas, An contrahantur ex coitu illicito?*
2 *Domestici & familiares, An sint idonei testes? & quis dicatur domesticus & familiaris.*
3 *Vxor aut consanguinei, An sint idonei testes?*
4 *Amicus An possit esse testis idoneus?*
5 *Nutritor An possit esse testis, & gener pro socero, & frater in causa fratris?*

1 COLLIGIT hîc Abb. in primo notabili, affinitatem cõtrahi ex coitu illicito inter virum & consanguineos vxoris: pro qua quæstione est consulendus Rebuf. in respõso. 118. in principio. Capella Tholosana, decisione 96. Ioan. Matienço lib. 5. recollection. titul. 8. l. 7. glos. 11. numer. 3. latè Paul. Fusc. singul. 36. literæ A. & in singul. 134. literæ C. Camil. Borrel. in regia Aragonum §. 1. glos. 4. num. 23. Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 7. num. 3. in principio. Paleot. de not. & spur. cap. 7. Auendan. respons. 7. num. 2. & in dictionar. in verb. incesto, versic. quod est ampliandum, fol. 191. Zephal. consil. 390. num. 27. lib. 3. Sylvest. verb. matrimonium, el 8. num. 15. Dominic. Soto in 4. distin. 41. quæst. vnic. artic. 2. Petr. Mozius, de contractib. titul. de matrimon. §. final. num. 41. fol. 199. vbi etiam agit, An contrahatur affinitas ex copula sodomitica? de quo latè habes infrà in collecta. ad cap. 4. clerici. de excess. prælat. & similiter agit An contrahatur affinitas, quando vir claustrum pudoris mulieris defloruerit, semen tamen ibi non emisit? de quo habes in capit. 3. iuuenis, de sponsal. & matrimon.

2 VLTERIVS quæritur per istum textum, an & quando domestici & familiares sint idonei testes? pro quo est videndus Bernar. Diaz regul. 746. Rojas singul. 167. Guillerm. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, 3. par. verb. qui cum alia matrimonium, num. 251. textus & Doctores in l. etiam. C. de testib. latè Lib. 18. regul. iuris ciuil. & põtific. pag. 906. verb. testis domesticus. Iustus Reuberus, tract. de testib. 2. par. ex numer. 11. Campeg. de testib. regul. 11. vsq; ad regul. 13. latissimè Albert. de Maletis, tractat. de testib. in cap. 2. Nepos de Monte Albano, tractat. de testib. num. 1. & optimè in eodem tract. Nellus à S. Geminiano, 1. par. num. 11. Alphan. in collectan. num. 679. Ioã. Rojas singul. 198. Alexand. consil. 78. vol. 1. num. 5. Rebuf. in respons. 30. versic. secunda præsumptio, & in tractat. de reprobatio. testium, ex num. 184. Anton. Gabriel, lib. 1. commun. opinio. titul. de testib. conclus. 10. Tiraquel. de pœn. temperan. caus. 51. num. 93. Cæsar Contard. in l. diffamari. C. de ingen. & manumis. in ampliation. numer. 148. Alexan. consil. 100. vol. 6. ex num. 6. Iacob. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 53. num. 5. Gigas, consil. 34. numer. 10. & consil. 42. num. 39. & consil. 47. ex num. 25. Grammatic. decis. 11. num. 2. Aymon. Crauet. consilio 99. numer. 3. Ioan. Rojas singul. 202. ex num. 2. Hyppol. de Marsil. singul. 5. Arnon. singul. 25. Palat. Rube. in repetit. rubr. §. 35. num. 3. Volum. 1. commun. opinio. pag. 202. verb. testis domesticus. Ioseph. Mascard. in volum.

volum.2. de probationib. concluſ.757. & concluſ.758. & concluſ.857. ex num.23. & concluſ.904. num.11. Iacob.AEgid.tract. de teſtib.num.10. Ioan.Matien.lib.5.recollection.titul.5.l.2.gloſ.3. num.3. Et in gloſ. 7. tradit, quis dicatur famulus, & domeſticus: de quo diſſerit etiam Ludouic. Gomes in regul. de impetr.benef.vacc. per obitum famil.Cardin.quæſt.13. Ioſeph.Maſcard.in dicta concluſ. 904. num.2. Auendan. in diction. verb.viuir, de quo,& etiam an poſsit eſſe teſtis?vide Caballin.in ægidian.conſtitutio.lib.4.cap.1.in gloſ.probandum,ex numero 14. & 27. & domeſtici domeſticorum an repellantur à teſtimonio? tradit Ioſeph. Ludouic.deciſ.Peruſ.55.num.2.

3 QVID autem ſit dicendum de vxore, conſanguineis, & affinibus, an & quando poſsint compelli ad teſtimonium ferendum? eſt videdus Auendan.in diction.verb. linea,verſicul. & iſta concluſio,& in verſic. mulier. Ant.Gabriel,lib.1.commun.opinio. titul. de teſtibus,concluſ.13. & concluſ.16. Paul. Fuſc. ſingul.199. literæ C. Franciſ. Pegn.in 3. par. direct. ſchol.125. Ioan.Matienço,in dialog.relat.3.par.cap.55.num.15. Grammat.deciſ.34. ex num.14. & 17. Rebuf.tract.de reprobation.teſt. ex num.588. Zilet.conſil.92. volum.2.num.13. Campeg. de teſtib.regul.8.regul.10. & in regul.149. Lanfranc.in prax.cap.8.num.55. Lib.18.regul.iur.ciuil.& pontif.pag.907.verſic.quinto fallit in vxore. Iacob.Simanc.de cathol. inſtitutionib.cap.64.ex num.46.& in Inchirid.titul.35.ex num.25.Nellus à S.Geminiano,tractat.de teſtib.1.par.ex num.8.Michael.Graſ.lib.2.commun.cap.17.queſt.12. Andr.Tiraquel.de pœn.temperan. cauſ.51. num.92.

4 AMICVS autem, an & quando poſsit eſſe teſtis?tradit optimè Ioſeph.Maſcar. volum.1.de probationib. concluſ.86. Ioan. Matienço in dialog.relat.3.par. cap.21. Gigas,conſil.38. num.33. & conſil.42.num.21. Ioan. Martinez de Olano,in antinom.in litera A. ex num.83. Ioan. Crotus,de teſtib. 4.par. ex numer. 103. Iuſtus Reuberius, in tractat, de teſtib. 3.par. ex num. 28. Camil. Borrel.in regia Arago.§.1.gloſ.3.num.99. Natt. conſil.668.num.9.Alexan.conſil.78. vol.1.num.3.Stephan.Aufred,de reprobat. teſt.in verb.affinis,verſic.amicitia repellit, Rebuf.de reprob. teſt. ex num. 39. Anton. Gabriel.lib.1.commun. titul. de teſtib.concluſ.11. Auend.in diction.verb.amigo,folio 172.Petrus Rebuf.de priuileg.ſcholar. priuileg.170. Andr.Tiraquel.de pœn.temper. cauſ.22.num.46.

5 NVTRITOR etiam, an poſsit eſſe teſtis in cauſa alumni,& e contra? eſt videndus Anton.Cordoua de Lara in l.ſi quis à liberis.§.& ſi impubes,ex num.51. ff.de liberis agnoſcen.Menoch.caſ.101. Ioſeph.Maſcard.in volum.2.de probation.concluſ.1116. Petrus Plaça,de delict. cap.42. num. 12. Et de fratre in cauſa fratris,agit Arnon,ſingul. 40.Tiraquel.de pœn.temper.cauſ.51.num. 91.Lanfran.in prax.cap.8.ex num.58.Lib. 18.regul.iur.ciuil.& pontif. pag.907. verſ. ſexto fallit in fratre, & habes plura in collectan.in cap.14.literas,de præſumptio.Et gener pro ſocero,an teſtimonium dicere poſsit?eſt videndus Maſcard.volum.2.de probationib.concluſ.839.Rebuf.de reprobation. teſt.num.482.

AD TEX. IN CAP.1, Ex reſcripto,de locato & conducto.

COLLECTAN. 36.

SVMMARIVM.

1 *Intellectus & materia iſtius textus, apud quos Doctores tractetur.*

2 *Quo pacto cognoſcatur an excommunicatio ſit latæ vel ferendæ ſententiæ?*

3 *Iſta verba, ex nunc pro tunc, quid importent in excommunicatione, & appellatio à ſententia in eo caſu, an ſuſpendat excommunicationem?*

1 DE materia & intellectu iſti⁹ textus,ſcripſit optimè Syluester in ſum.verb.excõmunicatio, el 9. ex numer.8.Bonacoſ.commun. opinio.crimin. verb.excommunicantur magiſtri.Anton.Bernad,in ſum.capit.32.num. 60.Iul.Clar.lib.5.§.fin.quæſt.77.numer.26. Petrus Rebuf. de priuileg.ſchol. priuileg. 10.Ta-

10.Tabienſ.in ſumma,verb.excommunicatio,el 5.caſu 17.Vincent.Carocius,in tract. de locat.2.par. tit. de ſenten. excommunic. ex princip. Lælius de Zanchis,de priuileg. eccleſ.19.priuileg.num.14.Franciſ.de Platea,de excommunicatione.§.54.ex princi. in volum.16.tractat. Iacob.Bennius de priuileg. iuriſconſult.1.par. priuileg.9.num.2. in fine. Et dicit Quintil.Mandoſ.in gloſ.facultatum,in ſuperſcriptione,in verb.ad perpetuam rei memoriã,pag.14.in fin.13.quòd conſtitutio huius textus eſt ſpecialis quoad ciuitatem Bononiæ, & idem atteſtatur Nauar.manual.latin.cap.27.num.114.verſic.4. Tabienſ.in dicto caſu 17.num.6. & hæc eſt verior opinio,vt apparet ex multis ſupra citatis Doctoribus.Excommunicatio tamen de qua in hoc textu nulli eſt reſeruata, vt tradit Viuald. in candelab.eccleſ.tit.de excommunicatione,num.132.verſic.ſeptima.

2 *IN gloſſ. ſub excommunicatione.* Quo modo dignoſcatur quando excommunicatio ſit latæ vel ferendæ ſententiæ, tradit optimè Lælius Zecchus de caſib.reſeruat. caſ. 1.num.9. Dominic.Soto lib.1.de iuſtitia & iure,quæſt.6.artic.6. ex verſic. ſeptimo leges. Nauar.manual.latin. cap.27. numer.12. Sylueſt.in ſum.verb.excommunicatio,el 1. num.22.Salzed.in additionibus ad Bernard. Diaz regul.263.Felin.in capit.Rodulphus, ex numer.24.de reſcript.pulchrè Alphonſ. de Caſtr.lib.2.de lege pœnal. cap.1. latiſsimè Tiraquel.in l.ſi vnquam. verb. reuertatur,ex num.32. Didac. Perez lib.8. titul. 5. l.1.pag.176. Ioan.Matienç. lib.5. recollect. titul.4.l.3.in gloſ.8. Abbas in cap.relatum, num. 5. de iure patronat. & in cap. clericis, num.4.ne cler.vel monach.& gloſſ.finalis, in cap.vnic.de ſagittar. & gloſ.final.in cap. cum eſſes,de teſtamen. Alexan. conſil.103. volum.1.num.16.Iaſ.in l. ad diem,num.3.de

3 verbor. oblig. Vbi etiam vide, quid ſi proferatur excommunicatio ſub his verbis, ex nunc pro tunc?an ſit eo caſu canon latæ ſententiæ vel ferendæ?pro quo eſt etiã conſulẽdus Tiraq. in dicto verb.reuertatur,nu.141. & de retract.conuen.§.2.gloſ.1.ex num.86. Salzed. in additionibus ad Bernard. Diaz, in prædicta regul.263. verſic. tertio limita. Cæſar. Contardus, in l. diffamari. C. de ingen. & manumiſ. in quæſtionibus, num.78. gloſ.verb.ex nunc.in clement.2. nollentes, de hæretic. Caballin.in milleloq.804.Ioan. Gutierrez lib.1.canonicar.queſtion.cap.4. ex num.20. Vbi etiam aduertit,quòd etiam ſi iudex dicat,niſi ſatisfeceris creditori intra menſem, ex nunc excommunicatus ſis,per hoc non videtur quis excõmunicatus à tempore ſententiæ,ſed tunc demum poſt impletam conditionem.Quia licet aduerbium ex nunc,ſit preſentis temporis,futurum tamen denotat effectum: & quidem appellatio eo in caſu ante aduentum conditionis vel diei interpoſita, ſuſpendit ſententiã excommunicationis latam: vt optimè aduertit Ioan. Gutierrez in dicto cap.4.num.20.Syluester verb. excommunicatio, el 2. num. 1. verſic. decimoquinto eſt quando. Didac.Spino in ſpecul.teſtament.in gloſ.rubric. 11.par. numer.19. & habes in collectan.ad tex.in cap. paſtoralis.§.verum.num.2.de appellat.

EX quibus mihi nunquam placere potuit deciſio Ludouic. Meſsia in pragmatic. taxæ panis,concluſ.6. num.106. licet enim excommunicatio de qua ipſe loquitur,prolata eſſet ſub his verbis, ex nunc pro tunc, appellatio interpoſita ante adimplementũ conditionis,ſeu illius tunc,ſuſpẽdit ſemper ſententiam excommunicationis,per ſupradicta,niſi conſenſus ipſius excommunicandi accedat in ſententia vel præcepto iudicis. Sic ſanè apud Romanam Curiam frequentiſsimè qui penſionum conſtitutioni & reſeruationi conſentiunt à Romano Pontifice, vel ab eo qui eius vicaria opera ad hoc vtitur, excommunicantur maiori excommunicatione, ea conditione, ſi penſionem die conſtituto non ſoluerint.Hoc etenim fit ex conſenſu ipſius excommunicandi,quem admodum tradiderunt Guilierm. Caſſador. deciſ.2.titul.de penſion.ſuper regulas Cancellar. & deciſ. 12. titul. de reſcript. Nauar. manual.latin.cap.27.num.272.verſic.duodecimo quòd.& quidem ratione huius conſenſus non poterit qui conſenſit appellare ab hac ſententia excommunicationis,pendente conditione,nec ante diem,ſecundũ Abb. num.9.in fin.& Bal.col.3.in cap.P.& G.de offic. deleg. Iaſ. in l. ſi conuenerit, num.22. ff.de iuriſd.omn.iud.Catellin.Cotta, in memorabil.verb.appellari.

ADVERTIT tamen Bartholom. Humada in l.10.titul.9.par.1.gloſ.1.num.8. fol.88.ad canones & præcepta iudicũ præcipien-

cipientia, vt aliquid fiat vel non fiat, sub pœna excommunicationis, quòd licet ex istis verbis non sit imposita pœna ipso iure, nec sint verba latæ sententiæ, vt Doctores supra num. 2. tamẽ dicta præcepta vel canones cõminatorios transgrediens, excommunicabitur sine monitione; quia prohibitio habetur pro monitione.

AD TEX. IN CAP. 1. Si seduxerit, de adulter. & stupro.

COLLECTAN. 37.

SVMMARIVM.

1 *Stuprum committens, qua pœna sit plectendus, & ad quid teneatur, siue sit clericus siue laicus.*
2 *Stuprum committens cum virgine, quæ nondum est viri potens, qua pena puniatur.*
3 *An dicatur stuprata, vel per vim cognita, quæ consensit in fornicationem verbis blandis, vel muneribus, vel importunis precibus, sibi propositis?*
4 *Virginẽ deflorans si compellatur eam sibi matrimonio copulare, quia dotem illi noluit constituere, an possit annullare matrimonium, dicens illud contraxisse propter vim & metum?*

1 DVRA circa intellectũ istius textus, & de pœna committentis stuprum, & ad quid teneatur, siue sit clericus aut laicus, tã ex iure ciuili & pontificio, quam ex foro conscientiæ: tradit Iul. Clar. §. stuprum, ex num. 3. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. cap. 92. Io. Martinez de Olano in antinom. in litera S. ex numer. 42. Bernard. Diaz in prax. canonic. capit. 77. latissimè Menoch. de arbitrar. cas. 288. Veracruz in specul. cõiug. 3. par. artic. 19. Thom. Cerdan, in lib. visita de la carcel, cap. 13. num. 25. & 28. optimè Caualcan. in repert. decis. ex pag. 1087. versic. & quando esset sequuta, pulchrè Io. Gutierrez canonic. quæstion. lib. 1. cap. 37. ex principio. Sylvest. in sum. verb. luxuria. num. 5. Nauar. manual. latin. cap. 16. ex num. 16. Menchac. lib. 1. controuers. viu frequen. cap. 7. ex num. 22. Anton. Cordou. tract. cas. de conscien. quæst. 48. quæst. 49. & quæst. 50. Lælius Zecch. de cas. reser. cas. 15. vers. considerandum est. Anton. Gomez in l. 80. Tauri ex princip. Mantua, singul. 4. ex numer. 2. Dominic. Soto lib. 4. de iustit. & iur. quæst. 7. articul. 1. versic. an vero vice versa. Bartholom. Medin. 1. par. instruccion de cõfessores cap. 14. §. 18. circa finem. versic. el quarto se sigue. & optimè in §. 30. verb. acerca desto se duda. Ludouic. Lopez in instructor. conscien. 1. par. cap. 76. Petrà Nauarra tom. 1. de restitut. lib. 2. cap. 3. ex num. 453. Salzed. ad Diaz in prax. canon. cap. 83. in litera C. fol. mag. Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 8. num. 15. & in regul. peccatum. 2 par. §. 3. num. 7. versic. sexto. Ias. §. omnes autem. instit. de actionib. ex numer. 24. Bonacos. commun. opin. crimi. pag. 532. verb. stuprator clericus. Palat. Rube. in repe. rubr. §. 30. num. 3. optimè Francis. Mantica de cõiectur. lib. 11. tit. 12. ex num. 28. Ludouic. Messia in pragmat. tax. pan. conclus. 6. ex num. 117. latissimè Didac. Perez lib. 8. tit. 15. in rubr. per tot. Neuizan. in sylua nupt. lib. 3. ex num. 21. Simon. Maiol. de irregular. lib. 5. capit. 40. Caballin. in ægidian. constitutio. lib. 4. cap. 69. in litera F. in principio. Anton. Scapp. de iure nõ script. lib. 5. cap. 147. Anton. Bernad, in summa. cap. 17. ex num. 41. latissimè Cordoua in quæstion. Theolog. lib. 1 quæst. 13. Matheusil. singul. 99. incipien. nota textum. & ibi etiam additio.

2 QVA autem pœna puniendus is sit, qui virginem nondum viri potentem stuprauit, tradit pulchrè Menoch. de arbitr. cas. 294. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. capit. 37. num. 5. ad finem. Ant. Scappus in dicto cap. 147. num. 11. Didac. Perez in dicto tit. 15. in rubric. pag. 280. colum. 1. in fin. versic. vtrum autem deflorans. additio ad Mathes. in dicto singul. 99. num. 5. Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 17. ex num. 15. Grammat. decis. 22. Iul. Clar. §. stuprum, numer. 9. optimè Anton. Gomez l. 80. Taur. num. 42. & tom. 3. de delict. cap. 1. num. 60. versic. ex quibus etiam. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. cap. 71. in glos. A. Thom. Cerdan in dicto cap. 13. num. 25. iuxta medium. Iodoc. Damhouder.

houder. in dict. cap. 92. num. 8. optimè Guid. Pap. decis. 555. Paul. Fuschius, singul. 247. literæ C.

3 ELEGANS tamen dubium est, an dicatur stuprata, aut cognita per vim, quæ verbis blãdis, vel muneribus, aut auri datione, vel importunis precibus fuit adulterata? pro quo est videndus Nauar. manual. latin. cap. 16. num. 19. Ludouic. Messia, in dicta conclus. 6. num. 120. Neuizan. in sylua nuptial. lib. 4. ex num. 40. versicul. præterea leges. Thom. Cerdan, in supra allegato capit. 13. num. 28. versic. como si con persuasiones. Io. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. cap. 37. ex num. 15. Ioseph. Mascar. volum. 2. de probationib. conclus. 1076. ex num. 33. Menoc. de arbitrar. cas. 360. num. 51. additio ad Mathes. in dicto singul. 99. num. 2. Bartholom. Medin. in 1. par. instruccion de confessores, cap. 14. §. 30. versic. si la huuo. Ludouic. Lopez dicta 1. par. cap. 76. versic. cæterum si talis. Anton. Bernad in summa, capit. 17. num. 42. Bonacos. commun. opinio. crimin. verb. adultera perdit in vers. & nota quòd mulier, & faciũt ad hoc quæ in simili habes infra in collect. ad cap. plerumque, de donat. inter.

4 MOVET etiam dubium Sot. in 4. distin. 29. quæst. 1. artic. 4. versic. vnde ad primam auctoritatem, An virginem defloras si compellitur etiam sibi matrimonio copulare, quia dotare eam noluit, dicatur per vim & metum sibi illatum ad contrahendũ, posse annullare matrimonium?

AD TEX. IN CAP. 2. Quod sedem, de frigid. & malefic.

COLLECTAN. 38.

SVMMARIVM.

1 *An & quando frigiditas & impotentia coeundi, vel senectus impediat matrimonium contrahendum, vel dirimat contractum?*
2 *An inter eos, inter quos sunt huiusmodi impedimenta licitè intercueniant tactus & oscula?*
3 *Frigiditas & impotentia coeundi, quo modo probetur.*

1 AN senes qui generare non possunt, & naturali calore iam carent, frigiditas etiam & impotentia coeundi, quando matrimonium impediat contrahendum, vel dirimat contractum? est videndus Ioan. Matienço in lib. 5. recollection. titul. 1. in glos. 1. rubricæ, ex num. 191. Stephan. Gaeta in repetit. cap. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. ex num. 518. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon. §. qui possunt cõtrahere matrimon. vel non, num 9. & num. 11. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles. 136. priuileg. Caualcan. 2. par. decis. 18. Anton. Bernad, in sum. cap. 23. ex num. 108. Nauar. in manual. latin. cap. 22. ex num. 59. Viuald. in candelab. eccles. titul. de frigid. & malefic. num. 238. Capel. Thol. of. decis. 381. latè Sylvester in sum. verb. matrimonium, el 8. num. 16. Neuizan. in sylua nuptial. lib. 2. ex num. 12. versic. cum igitur. Paris. consil. 29. volum. 2. ex princip. Christophor. Porcus, in princip. instit. de nuptiis, ex num. 25. Ioan. Rojas, de succes. cap. 2. ex num. 21. latissimè Alphons. Veracruz in specul. coniug. 1. par. art. 38. Couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 2. ex num. 10. Victor. de sacramen matrimon. ex num. 283. Episcop. de Elna, in director. curator. cap. 9. §. 2. vers. el duodecimo impedimento, pag. 114. optimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæst. cap. 16. ex num. 2. latissimè Dominic. Soto, in 4. distin. 34. quæst. vnic. artic. 2. Petr. Rebuf. in prax. de dispensat. in gradib. prohib. in glos. 5. ex num. 49. Guilherm. Episcopus Parisiens. de sacramen. matrimon. cap. 39. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon. §. pro declaratione huius, ex num. 44. Magist. Palat. in 4. dist. 34. in disputatione 1. ex pag. 762. Ioseph. Angles flor. theolog. in quæstione de impedimen. matrimo. pag. 352. versic. quando frigiditas, & in pag. 353. per totam, & in pag. 355. versic. si impotentia, dicit, quòd si contrahant scienter matrimonium illi, qui perpetuis huiusmodi impedimentis laborant, nõ possunt lasciuè se amplexari, aut impudicè tangere, non solum propter periculum si in aliquo istorum esset extraordinariæ pollutionis, quæ certè esset peccatum mortale, sed etiam quia isti tactus & oscula

& oscula ex se (vt verior habet opinio) sunt mortalia, nisi inter veros coniuges contingant, vnde iuuet textus in cap. consultationi, & in cap. laudabilem, infra hoc titul. quòd vir habeat illam non tanquam vxorẽ, sed tanquam sororem: & hoc idem latè prosequitur Dominic. Soto in dicta quæstion. vnica, articul. 2. pagin. 235. Est tamen circa hoc videndus Petrus Rebuff. in dicta glos. 5. numer. 50. Petrus Mozius vbi supra, numer. 10. & in dict. §. pro declaratione huius, num. 46. Lelius de Zanchis, de priuileg. eccles. priuileg. 136. num. 3. Nauar. in manual. latin. cap. 22. num. 60. Alphon. Veracruz, in dicto artic. 38. in 7. concluf. Anton. Bernad, in sum. cap. 23. num. 110. Ioan. Gutierrez, in dicto cap. 16. ex num. 5. vbi refert ex Soto vbi supra, quam periculosa sit hæc confederatio, & quòd eam ipse damnaret, si inter ipsos verum matrimonium iure non consisteret, quia se exponunt manifesto periculo peccandi, & ita Alphons. Veracruz vbi supra, piè ac sanctè consuluit in prædicto casu, vt fieret diuortium.

SVPRADICTA autem frigiditas quo pacto probetur, tradit pulchrè Ioseph. Mascardus, in volum. 2. de probat. concluf. 816. & latissimè in concluf. 888. tractat, quo pacto probetur impotentia coeundi, & quibus cognoscatur signis, de quo etiam est videndus Guilierm. in dicto cap. 39. versicul. quo modo potest frigiditas cognosci.

AD TEX. IN CAP. 1. Clerici, de postulando.

COLLECTAN. 39.

SVMMARIVM.

1 *Clericus obtinens beneficium vel ordines sacros, non potest esse aduocatus coram iudice seculari.*
2 *Clericus aduocatus pro reo in causa sanguinis, an & quando sit irregularis?*
3 *Prohibitus aduocare, an possit scripto patrocinari & consulere in camera?*
4 *Plures adsunt casus, in quibus clerici possunt officium aduocationis exercere coram iudice seculari, & si delinquant coram iudice seculari in ipso aduocationis officio, an puniri possint ab eodem seculari?*

1 COLLIGE ex hoc textu clericum simpliciter tõsuratum beneficium ecclesiasticum obtinentem, aut sacro ordine insignitũ, officium aduocationis coram iudice seculari exercere non posse: vt per Abb. in cap. final. num. 5. infra eod. & tradunt Speculat. in titul. de aduocato, num. 5. Angel. in sum. verb. aduocatus, ex num. 6. & ibid. Tabien. ex num. 5. Armil. num. 6. Sylvest. num. 2. versic. tertio. Albert. Troci. de vero & perfect. cler. lib. 2. cap. 54. num. 3. Salzed. in additionib. ad Bernard. Diaz, in prax. cap. 63. in litera A. in princi. pag. mag. 195. Didac. Perez lib. 2. tit. 19. l. 2. versic. vndecimo mouetur, pag. 403. latissimè Hieronym. Portoles in §. aduocatus, ex num. 5. vbi in num. 17. tradit qualiter puniatur clericus coram seculari iudice patrocinium præstans, opprobrium enim est clericis, si se peritos forensium disceptationem ostendere voluerint, ait textus in l. repetita. C. de Episcop. & cleric. & in l. consulta. C. de testamen. & sacrilegium cõmittunt, si se immiscent profanis, ex text. in l. 3. C. de crimin. sacrileg. quem ad hoc allegat glos. verb. auri, in dicta l. repetita. & facit ad supradicta, totus titulus ne clerici vel monachi secul. quæ rubrica & titulus non solum in ciuilibus negotiis & causis, loqui videntur, sed multò fortius in criminalibus, non tantùm, nè in secularibus se immiscеãt clerici, verumetiam, quia si in criminalibus patrocinarẽtur irregulares possent esse, & hoc siue pro accusatore, siue pro
2 reo accusato, patrocinium præstarẽt. Posset enim reus accusatus propter culpam, negligentiam, vel imperitiam ipsius aduocati clerici, deuenire ad casum vbi condemnandus esset pœna sanguinis, & similiter si nocens reus sit, posset ex nimiis subtilitatibus, aut cauillosis allegationibus sui aduocati iniustè absolui, accusator verò posset ad talionẽ damnari, in quibus casibus, semper accusati aduocatus fieret irregularis, sicut si aduocaret pro accusatore, per textum in cap. aliquantos. 51. distinctione, & ibi notatur per Doctores, & Speculat. in titul. de aduocato. §. obiicitur. num. 8. Hostien. in sum. tit. de postul. nu. 7. versi. illud tamẽ. & in tit. de homicid. num. 5. versi. illud autẽ. Albert. Troc. de perf. cler. lib. 2. cap. 23. ex nu. 3. Et quãuis velint Montal. in l. 2. tit. 9. lib. 1. for. in glos. fi. Couar. in clem. si furiosus. 2. par. §. 5. nu. 5. Salzed. in additionib. ad Diaz, in prax. canonic. in cap. 98. num. 20. pag. mag. 344. & Simon. Maiol. de irregular. lib. 2. cap. 9. nu. 4. versi. tertius modus. Quòd pro reo accusato possint clerici patrocinari cum protestatione coram iudice facta, quod nullam accusatoris pœnam intendunt, sed solam rei defensionem. Ipse tamen in dubio securius iudico, sequi Hostiens. & Speculat. opinionẽ pro vt eandẽ sequitur Didac. Perez lib. 2. titul. 19. l. 2. pag. 403. versi. decimotertio. Azened. in lib. 2. nouæ recopil. tit. 16. l. 15. num. 3. Villadieg. de irregular. cap. 6. num. 32.

3 ILLVD tamen notatu dignum est in hac materia, An & si postulare prohibeatur clerico coram iudice seculari, possit tamen domi allegationes iuris conficere, & consilium petentibus dare in causis profanis, & quæ coram iudicibus secularibus ventilantur? Pro cuius dubij solutione vltra ea quæ tradunt Bernar. Diaz in prax. cap. 63. num. 2. & ibi Salzed. in additionib. pag. mag. 196. versi. sexto limita. Abb. in rubric. de postul. num. 1. Felin. in rubr. de fid. instrumen. num. 2. optimè Anan. in rubr. de magist. num. 23. Angel. num. 1. Sylvest. num. 1. Armil. num. 1. in sum. verb. aduocatus. sunt cõsulendi quos habes supra in 1. par. in collectan. ad textum in cap. non licet iudici 11. quæst. 3. num. 14.

4 *IBI, nisi in propriam causam.* Plures casus in quibus clericus beneficiatus vel sacro ordine decoratus coram seculari, officium aduocationis exercere potest, tradunt Cœpola consil. 21. in ciuil. Angel. in sum. verb. aduocatus, num. 6. & 7. vbi etiam Sylvest. num. 2. Tabiens. num. 4. Armil. num. 5. Salzed. ad Diaz in prax. cap. 63. in liter. A. pag. magn. 195. & 196. Albert. Troc. dicto lib. 2. cap. 54. ex num. 3. Pet. Gregor. in syntagm. iur. lib. 49. cap. 6. num. 24. & quos allegat Portoles in dicto §. aduocatus. num. 6. & ex num. 9. vbi etiam in num. 2. & in §. clericus, num. 45. doctè suo more quærit, An clericus exercens officium aduocationis coram iudice seculari, si in ipso aduocationis officio delinquat, possit a iudice seculari puniri? pro qua quæstione est videndus Salzed. in dicta pag. 196. in fin. in versi. illud verò. Didac. Perez lib. 8. tit. 6. l. 1. fol. 189. in fin. versi. & idẽ dicendum est. Carol. de Grass. regal. Franc. lib. 2. 17. iure.

AD TEX. IN CAP. 5. In literis, de raptorib.

COLLECTAN. 40.

SVMMARIVM.

1 *Plura aduersus incendiarios, & quando præsumatur culpa inhabilitantiũ in domo conducta incendium commissum.*
2 *Priuatio sepulturæ magna pœna est.*
3 *An cadauer debitoris possit insepultum detineri ad instantiam creditorum, donec soluantur eius debita?*
4 *An hæres teneatur exonerare conscientiam defuncti, & soluere eius debita?*
5 *An & quando hæres teneatur vltra vires hæreditarias? & quid in conscientia, maximè si non conficiat inuentarium?*
6 *Anima defuncti, an detineatur in purgatorio donec suorum debitorum restitutio fiat per hæredes?*

1 IBI, *incendium.* Plura aduersus incendiarios, cumulant Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. capit. 103. Nauar. in manual. latin. cap. 17. num. 100. Angel. de maleficiis, in verb. incendiario. Lælius Zecchus, de casib. reseruat. cas. 16. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 77. num. 19. Petr. Rebuf. in prax. in 3. par. titul. de modo amitten. benef. num. 60. Andr. Gãbar. de offic. & potestat. Legati in absolut. ab excommun. ex num. 12. Paul. Euse. de visitat. lib. 2. cap. 21. num. 38. Felician. de censur. titul. de excom. cap. 14. pag. 36. verb. incendiarij. Ant. Bernad in sum. cap. 32. num. 34. Bern. Diaz in prax. canon. cap. 98. Didac. Perez lib. 8. tit. 18. l. 2. pag. 350. in glos. quemlas casas. Sylvest. verb. excommunicatio. fol. 7. ex num. 13. Foller. in prax. can. 2. par. cap. 25. ex princip. Francis. Platea, de excõmun. §. 29. ex princi. in vol. 16. tractat. late Menoch. de arbit. cas. 290. vbi quamplures subiungit questiones, & maximè illam,

An quando culpa inhabitantiũ in aliqua domo incendium cenſeatur commiſſum, eiſq; imputari debeat? de quo etiam latiſsimè differunt Volum. 1. commun. opin. pagin. 100. verb. incendium in dubio. pulchrè Ioſeph. Maſcard. in volum. 2. de probationib. concl. 892. Menoch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 59. num. 3. Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 8. nu. 14. optimè Ioſeph. Lud. deciſ. Peruſ. 25 Menoc. conſil. 53. volum. 1. optimè Grammat. deciſ. 3. Vincent. Carocius, in tractat. de locat. 2. par. titul. incendio ruina, & naufrag. ex fol. 54. Rolan. conſil. 95. volum. 2. Grammat. in additionibus ad Afflict. in deciſ. 57. in litera A. optimè Didac. Perez lib. 5. titul. 7. l. 2. pag. 210. colum. 2. verſic. ex quibus infertur. Bonacoſ. commun. opinio. crimin. verb. incendio probato, pag. 489. & in pag. 490. verb. incendium præſumitur. pulchrè Paul. Fuſc. ſingul. 172. literæ C. vbi etiam vide de incendio domus vicini, & qui ad illud teneãtur, de quo etiã agit Afflict. deciſ. 57. Ioan. Gracian, regul. 149. Sebaſtian. Medices, in tractat. de regul. iur. regul. 8. ampliat. 129. & quãdo incendij timore à vicinis fuit domus alicuius deſtructa, an vicini teneantur domino damnum reſarcire? tradit Bernard. Diaz, in regul. 331. & an dominus teneatur pro incendio illato per familiã? eſt videndus Ioan. Gracian, in regul. 30. num. 16. & incendentes eccleſias an teneãtur ad emendationem? tradit Sebaſtian. Medices, in ſumm. peccat. 1. par. tit. 4. quæſt. 82. Tabienſ. in ſum. verb. bellum. numer. 18.

2 *IBI, ſepulturam habere nequiuit.* Priuatio autem ſepulturæ magna pœna & ignominia eſt, vt referunt & probant Bald. conſil. 426. lib. 1. num. 5. Repertor. Inquiſit. verb. ſepultura. Anton. Scappus, de iure nõ ſcript. lib. 3. cap. 99. ex princip. Alphonſ. Caſtr. de iuſta hæretic. punition. lib. 2. cap. 18. & lib. 13. aduerſ. hæreſes, verb. ſepultura. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 1, cap. 25. num. 4. Iacob. Simanc. de cathol. inſtit. cap. 18. num. 9. Couar. lib. 2. variar. cap. 1. num. 10. verſ. ratio ſiquidem naturalis. Rolan. cõſil. 20. vol. 3. ex num. 27. latè Guilier. Benedict. in reper. cap. Raynutius, verb. mortuo itaq; teſtat, el. 1. ex num. 50. text. & ſcribẽtes in cap. 2. de hæret. in 6. Conrad. Brun. de ceremon. eccleſ. lib. 4. capit. 6. vbi pulchrè plura cumulat de vtilitate ſepulturarum: ſic de iure non inme-

ritò, interdicta eſt omnis appellatio, quę cadaueris ſepulturam impedire poſsit, ex textu in l. fin. de appel. recip. cap. ex parte, el 1. de ſepult. Natura enim ipſa, humanitas, honeſtatis ratio, & reipublicæ ſalus docent, & poſcunt, vt mortui cadauer terræ mandetur & honeſtè ſepeliatur, & quamuis dici ſolet quòd facilis eſt iactura ſepulchri, natura tamen humana vetat, ne qui ſunt ſuperſtites tã barbara habeãt pectora, & ab omni humanitatis ratione aliena, vt mortuorum corporibus ſepulturę iura denegent, vt plura allegando proſequuntur multi ex Doctoribus ſupra. Chaſſen. in 2. par. catalog. glor. mund. conſid. 5. Volum. 1. commun. opin. pag. 350. verb. de decima natura ipſa. Aſsinius in l. 4. §. ſed tunc locus. numer. 112. ff. de religio. & ſumpt. funer. Petr. Pechius, de iure ſiſtend. cap. 5. num. 17.

3 EX quibus nõ immeritò differit Pechius in dicto num. 17. An cadauer debitoris poſsit inſepultũ detineri, donec ſoluatur debitũ etiam guarentigiũ per ſuos heredes? de quo, & de pœna creditoris hoc petẽtis, plura referunt Grãmat. deciſ. 82. Nicol. Boer. deciſ. 287. ex nu. 2. Baeça, de inope debit. cap. 1. ex nu. 19. pulchrè Ant. Gomez in tom. 2. varia. cap. 11. num. 56. Couar. lib. 2. var. cap. 1. num. 10. & in cap. Raynaldus. §. 3. nu. 3. deteſtam. Menoch. de arbit. caſ. 387. num. 16. & 20. Ioſeph. Ludonic. deciſ. peruſ. 78. num. 24. Suarez in l. poſt rem iudicatam, in ampliatio. 5. per tot. ex pag. 287. Ant. Scap. de iure non ſcript. lib. 3. cap. 99. ex num. 5. Io. Martinez de Olan. in antinom. in liter. S. nu. 13. verſ. iure antiquo. Io. Garſia, de expenſ. & meliorat. cap. 8. num. 19. Didac. Perez lib. 1. titul. 1. l. 7. pag. 31. in gloſ. y que al finado. & in additionib. ad Segur. in repetit. l. ſi ex legati cauſa, nu. 74. ff. de verbor. oblig. Paul. Fuſc. ſingul. 246. liter. C. Io. Gutier. de iuramen. cõfirmat. 2. par. cap. 4. num. 17. latiſsimè Didac. Spin. in ſpec. teſtam. in gloſ. 2. princip. ex nu. 11. Didac. Perez, lib. 3. tit. 8. l. 4. pag. 628. in fi. verſ. eſt tamẽ quæſtio. pulchrè & latiſsimè Bru. à Sole, in queſt. legal. q. 29.

4 *IBI, & hæredes eius moneas & compellas.* Heres igitur tenetur & cogitur exonerare conſcientiã defuncti, & ſolueré eius debita, & damna ab eo illata reſarcire. vt tradit Philip. Deci. conſil. 271. num. 6. & conſil. 302. numer. 4. latiſsimè Burſat. conſil. 167.

Lib.

Lib. 1. regular. iur. ciuil. & pontif. pag. 20. verſic. duodecimo fallit. Mandol. in prax. titul. de ingratitud. cap. 127. verſic. & quod præſertim. fol. 277. Sebaſtian. Medices, in tractat. mors omnia ſoluit. 2. par. concluſ. 58. num. 169. & concluſ. 63. num. 183. & facit textus in cap. final. vbi DD. & gloſ. verb. ſed eius hæredes, de ſepultur. Petr. Rebuf. in tom. 1. conſtitut. reg. titul. de ſenten. prouiſ. in præfat. num. 85. (& in numer. 86. refert horrendam viſionem cuiuſdam non adimplentis voluntatem defuncti, quod etiam tradit Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynutius, in verb. ſi abſq; liberis, el 2. de legat. & fideicommiſſ. num. 208.) Ant. Gomez, tom. 3. variar. cap. 1. numer. 85. Cornel. Benincaſ. in tractat. de priuileg. paupertat. in 10. ſpecial. in vltim. volunt. num. 13. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 51. num. 16.

5 AN vero, & quando, teneatur hæres ſoluere debita defuncti, etiam vltra vires hæreditarias, & quid in conſcientia? eſt videndus Abb. conſil. 73. in 2. lib. ex num. 8. ad medium. Paul. Fuſc. ſingul. 8. literæ H. Couarru. in capit. 1. de teſtamen. ex numer. 14. & 16. & lib. 3. variar. reſolut. capit. 3. ex numer. 7. Matth. Brun, de ceſſion. bonor. in 6. quæſt. quartæ quæſtionis principalis, num. 11. Petr. à Nauar. tom. 2. de reſtitution. lib. 3. capit. 4. ex num. 171. Didac. Perez, lib. 5. titul. 2. l. 4. pag. 140. verſic. decimo quærendum. & in procem. legum, quæſt. 10. verſic. lex itidem ſuper præſumptione. & latiſsimè in Lib. 8. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 518. verb. heres inuentarium. Iul. Clar. in dicta quæſt. 51. numer. 17. Sebaſt. Monticul. de inuentar. cap. 4. Aſsinius, in l. 1. ex numer. 51. ff. de relig. & ſumpt. funer. Petr. Gregor. in ſyntagm. iuriſ. lib. 46. capit. 3. numer. 18. & 21. Anton. Scap. de iure nõ ſcript. lib. 3. cap. 104. ex numer. 1. Lælius de Zanchin. de priuileg. eccleſ. 126. priuileg. numer. 4. Abb. in repetit. capit. eccleſia Sanctæ Mariæ, de cõſtitut. num. 18. Guid. Pap. ſingul. 727. num. 2. Alphan. in collectan. num. 201. Tiraquel. de retract. linag. 32. gloſ. 1. numer. 50. Menochius, conſil. 89. volum. 1. numer. 160. Ioan. Matienço, in lib. 5. recollect. titul. 4. l. 1. gloſ. 2. num. 39. Baptiſta à S. Blaſio, in repetit. rubric. Decret. numer. 236. Rolán. de inuentar. par. 5. quæſt. 18. Phanuc. tractat. de inuentar. 7. par. à numer. 69. & 274. latiſsimè

6 *IBI, valeat liberari.* Fortè ex his verbis imperitus vulgus arbitratur, animam defuncti in purgatorio detineri donec debitorum reſtitutio, aut legatorũ ſolutio, fiat per hæredes vel executores ſuos: prò cuius dubij deciſione ſunt cõſulendi Dominic. Soto in 4. diſtin. 45. quæſt. 2. artic. 3. cõl. 1. verſic. in introitu ſtatim. Angel. in ſum. verb. executor. num. 23. Sylueſt. in ſum. verb. teſtamentum, el 2. numer 9. Ioſeph. Angles flor. theologic. in quæſt. de ſuffragiis, pagin. 335. verſic. nequaquam. Medin. C. de confeſſ. in capit. de effectu pœnitentiæ in iunctę, ex fol. 104. verſic. corolariè, ſequitur. optin ę Petrus Sanchez. 1. par. hiſtor. moral. titul. la vida de Ariſtoteles. §. 7. verſic. y porque ay muchos. fol. 13. Lib. 1. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 20. verſic. & ratio huius limitationis eſt. Soto lib. 4. de iuſtit. & iur. quæſt. 6. artic. 1. ad finem, verſ. ſeptimum preterea. Didac. Spino in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 28. principal. ex num. 7. latè eruditiſsimus Hieronymus Portol. in ſchol. ad Molin. in tractat. de compet. quæſt. 15. ex num. 6. pulchrè Guilierm. Bened. in repet. in cap. Raynutius, verb. ſi abſq; liberis, el 2. de legat. & fideicommiſ. num. 208. vbi circa hanc materiam refert horrendam viſionem Palat. Rub. in repetit. rubr. §. 85. ex num. 18. & in num. 20. refert quandam viſionem, & ſimiliter Martin. Garſia, in ſermon. 118. fol. 372. verſic. ſecunda die eſt. Nauar. in manual. latin. cap. 17. numer. 68. verſicul. quæſitum. Secundum quem in hoc textu, loco verbi (valeat): quod refertur ad defunctum, debet legi (valeant) vt referatur ad hæredes, ita quod ſignificet

L 2

nificet per restitutionem debitorum defuncti, hæredes liberari à peccato suæ negligentię, quã interpretationem sequitur Didac. Spino, in dicta glos. 28. numer. 8. Pro qua quidem interpretatione & pro resolutione supradictæ quæstionis, est videndus Petrus à Nauarra, tom. 2. de restitution. lib. 4. capit. 4. numer. 75. Martin. Viuald. in candelabr. eccles. in titul. de purgator. num. 16.

AD TEX. IN CAP. 4. Super eo vero, de vsuris.

COLLECTAN. 41.

SVMMARIVM.

1 *An vsura sit prohibita omni iure? & An in aliquo casu sit licita?*
2 *An confraternitas Montis Pietatis sit licita?*
3 *Mentiri An liceat, pro redimenda vel saluanda vita alicuius?*

1 IBI, *vtriusque testamenti.* Omni enim iure prohibita est vsura: pro quo est cõsulendus Iul. Clar. §. vsura. numer. 3. Dominic. Sot. de iustitia & iure, lib. 6. quæst. 1. articul. 1. ex concluſ. 1. Sanct. Thom. 2. 2. quæst. 78. artic. 1. Alphonſ. Castr. lib. 14. aduersus hæreses, verb. vsura. Couar. lib. 3. variar. capit. 1. ex numer. 5. Didac. Spino, in specul. testamen. in glos. rubric. 13, par. ex numer. 7. Caballin. in ægidia. constit. lib. 3. cap. 11. in glos. A. ex num. 2. pag. 167. Sebast. Medices in summa peccator. 1. par. titul. 6. quæst. 60. Lancell. Conrad. in templ. omnium iudic. lib. 1. capit. 1. §. 3. verſ. vſuras debet tollere, nu. 2. fol. 56. Anton. Scapp. lib. 5. de iure non ſcript. cap. 169. ex num. 2, Bellug. in ſpecul. principum rubr. 11. §. de vſurariis, ex num. 3. vbi Camil. Borrel. in addition. in litera A. & in liter. C. Ioan. Gutierrez de iuramen. confirmatorio, 1. par. capit. 2. numer. 2. Ludouic. Meſsia, in pragmatic. taxæ panis, concluſ. 2. num. 69. Roland. conſil. 35. volum. 1. num. 26. & conſil. 55. volum. 2. ex numer. 11. Burſat. conſil. 90. volum. 1. num. 27. Alexan. cõſil. 49. vol. 4. in princip. Zilet. conſil. 25. volum. 2. ex numer. 1. latiſsimè & pulchrè Alphonſ. Vilagut. in tractat. de vſuris, ex quæſt. 3. vſque ad quæſt. 7. Petrus Mozius, de contract. titul. de mutuo. §. de naturali mutui, num. 23. fol. 19. Caualcan. 2. par. deciſ. 1. numer. 4. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuil. 116. num. 4. Rebuf. in repetit. l. vnicę C. de ſenten. quę pro eo quod inter. in glo 1. verb. proferũtur, num. 30. Didac. Perez, lib. 8. titul. 2. in rubric. pagin. 24. ex colum. 1. Iacob. Simanc. de cathol. inſtitutionib. cap. 66. ex principio. Adeo enim crimen hoc in ſe malum eſt, vt ob nullã cauſam reddi poſſit licitum, vt referunt Doctores ſupra, & Conrad. de contract. lib. 2. quæſt. 25. & aduerſus hereſim dicentium vſuras eſſe licitas, eſt videndus Sebaſtian. Medices, in ſumma peccator. 1. par. titul. 6. quæſt. 61. & in ſum. omnium hæreſ. 1. par. verb. vſura. Ioſeph. Angles, flor. theologicar. in quæſt. contractus mutui, pagin. 236. verſic. hæreticum eſt. Alphonſ. Caſtr. ſupra. Nullo namq; caſu eſt permiſſa vſura etiã ſi bonum publicum inde ſequatur. Sic nec conſuetudo nec princeps poteſt eas permittere, ex Caball. mille loq. 810. Menoch. lib. 2. præſumption. 10. numer. 46. & habes ſupra in collectan. ad capit. 12. poſt miſerabilem, hoc titul.

2 EX quibus frequenter dubitari ſolet, an ſit licita confraternitas Montis Pietatis, de qua meminit Concil. Trident. Seſſ. 22. cap. 9. & Michael. Timoth. de viſitan. eccleſ. lib. 2. tractat. 8. capit. 6. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 13. num. 32. Pro reſolutione tamen dictæ quæſtionis, eſt conſulendus Dominicus Soto, de iuſtitia & iur. lib. 6. quæſt 1. articul. 6. Caietan. in opuſcul. de Monte Pietatis. Concil. Lateranen. ſub Leone X. ann. 1515. Bernar. Buſto, in defenſor. Montis Pietatis. Iaſ. l. 1. in 1. lectur. numer. 61. C. de ſum. Trin. Paul. de Caſtro, conſil. 289. volum. 1. num. 2. Nauar. in repetit. capit. 1. 14. quæſt. 3. numer. 64. & in manual. lat. cap. 17. num. 213. Ioſeph. Angles, flores Theologic. in quæſt. de cambiis, pag. 289. poſt medium. latè Ludouic. Lopez inſtruct. conſcien. 2. par. capit. 59. ex principio. Armil. in ſumma, verb. excommunicatio. §. 74. pulchrè Michael. Palat. de contract. lib. 3. capit. 4. ex pag. 197. latè Medin. C. de reſtitution. ex folio 152. in cap. de caſu ſimili Monti Pietatis. Chaſſen. in conſuet. Burgund. rubric. 4. §. 23. num. 38. colum. 771. pulchrè Ioan. Lup. Geminian. in cap. nauiganti. §. 3. de vſuris, ex num. 80. ex fol. 117. Sebaſtian. Medic. in ſumma peccator. 1. par. titul. 6. quæſt. 106. latè Ludouic. Lopez, inſtructor. conſcien. 2. par. capit. 59. & in approbationem prædicti Montis Pietatis, videbis quamdam bullam Sixti IIII. ad petitionem Epiſcopi Viterbienſis, ann. ſalut. 1472. xviij. Calend. Maij, Pontificatus ſui anno primo. & aliam eiuſdem Sixti ad petitionem ciuitatis Sauonenſis ann. Domini 1479. iiij. Nonas Iulij, Pontificatus ſui anno viij. & aliam Innocen. VIII. ad petitionem communitatis ciuium Mantuæ, anno Domini 1486. Calend. Decembris, Pontific. ſui anno iij. & aliam, eiuſdem Innocent. pro communitate ciuitatis Parmæ, anno Domini 1488. Calen. Iunij, Pontific. ſui anno iiij. & aliam Pij II. ad inſtantiam ciuitatis Vrbis veteris, anno Domini 1463. die 3. Iunij, Pontif. ſui anno quinto, & nouiſsimè habemus aliam approbationem Pontificat. Gregor. XIII. ad ſupplicationem ciuitatis Cæſarauguſtæ, conceſſam anno Domini 1578. Idib. Octob. Pontif. ſui anno vij. Et an Mons Pietatis ſit locus pius & eccleſiaſticus? tradit Burſat. conſil. 60. volum. 1. ex num. 27.

3 IBI, *mentiri pro alterius vita.* Quod an liceat? eſt videndus Beroi. in cap. 1. de offic. delegat. num. 84. & in cap. ſuper literis, de reſcript. numer. 28. Caietan. 2. 2. quæſt. 110. artic. 3. ad 4. Melchior Cano, de locis theologicis, lib. 2. ex cap. 2. latè Alphonſ. Caſtro. lib. 10. aduerſ. hereſ. verb. mendacium. & facit textus in cap. ne quis arbitretur, cap. vtilẽ. §. ſed quæritur. 22. q. 2. Burgos de Paz, in proœm. leg. Tauri, num. 271. in princip. Anton. Cordoua in quæſt. theologic. lib. 1. quæſt. 29. Chaſſen. conſil. 1. in 5. præſup. numer. 49. Sebaſtian. Medices in ſumma omnium hæreſ. 1. par. hæreſ. 99. verb. mendacium. Sebaſtian. Medices in ſum. peccator. 1. par. titul. 6. quæſt. 28. Dominic. Soto, de ratione tegend. ſecretum. membr. 3. quæſt. 3. concluſ. 1. pagin. 75. Petrus Marti, in capit. afferte, de præſumptionib. in verb. afferte, in 1. par. numer. 31. verſic. rationem reddit. An autem mendacium dicere liceat pro ſaluanda propria vita? vide quæ habes ſupra in 1. par. in collectan. ad cap. Paulus. 22. quæſt. 2. numero 11.

AD TEX. IN CAP. 53. Paſtoralis, in §. verum, de appellationib.

COLLECTAN. 42.

SVMMARIVM.

1 *An ſententia excommunicationis ſuſpendatur per appellationem?*
2 *A ſententia qua quis declaratur excommunicatus poteſt appellari, & quid operetur appellatio iſta?*
3 *Excommunicatus poſt appellationem, An poſsit denuntiari?*
4 *De intellectu extrauag. ad vitandũ ſcandala Martini V.*

1 QVAMVIS ſententia per quam quis excommunicatur, nõ ſuſpendatur per appellationem per textum in capit. is cui. §. fin. de ſenten. excommunic. in 6. & tradunt Capel. Tholoſan. deciſ. 299. Philipp. Deci. in capit. reprehenſibilis, numer. 20. de appellation. Socin. in cap. ſacro, de ſenten. excommunicat. ex numer. 104. Ioan. Gracian, regul. 173. Rebuf. in concordat. titul. de excõmun. non vitand. verſ. quinquageſima quarta, pag. 737. Humad. in l. 21. tit. 9. par. 1. gloſ. 1. ex nu. 1. fol. 90. Abb. in capit. ſæpè contingit, num. 15. de appellation. Cardinal. in clementin. 1. §. ſi quis autem, num. 10. in fin. de ſequeſtrat. poſſeſſ. Quia appellatione pendente, poteſt iudex denũtiare appellantem excommunicatum, & illum priuare fructibus beneficij, per hunc textum, & tradunt Coſmas in pragmatic. ſanction. titul. de excommunic. vitan. §. ſtatuit, in glos. verb. denunciata. Robert. Lancellot. de attentat. 2. par. cap. 12. limitat. 21. in principio. Couar. in capit. alma mater. 1. par. §. 10. num. 4. verſic. & eſſe hanc opinionem. Robert. Maranta, de ordin. iudic. 6. par. titul. de appellation. ex numer. 178. Capel. Tholoſan. deciſ. 300. vbi Aufred. optimè id declarat: & etiam Ioan. Gutierrez, latiſsimè id tradit in canonicis quęſtionib. lib. 1. capit. 1. ex num. 90. vbi etiam pulchrè tractat ex numer. 96. de

ratione differentiæ, quare clericus excommunicatus priuatur fructibus beneficij, non verò clericus depositus, vel suspensus; pro quo etiam est videndus Nauar. in manual. latin. capit. 25. numer. 124. Anton. Bernad, in summa, capit. 27. titul. de los beneficiados, numer. 20. Ludouic. Lopez in instruct. conscien. 2. par. capit. 97. in princip.

2 A sententia tamen, qua quis declaratur excommunicatus, aut in excommunicationem incidisse, bene potest appellari, & in hoc casu, appellatio impedit denunciationē ex Cardinal. in dicto numer. 10. Lancellot. in prædicta limitatione 21. ex numer. 21. Nauar. in capit. cum contingat, de rescript. in decimaquinta causa. Felin. in capit. Rodulphus, numer. 43. de rescript. Deci. in capit. peruenit, el 1. numer. 12. de appellationib. Capizius, decis. 1. num. 19. Bernar Diaz regul. 39. Felin. in capit. parrochianos, ex numer. 1. de sentēn. excommun. Ioan. Gracian regul. 172. Couar. in dicto numer. 4. Maranta, de ordin. iudicior. in 6. par. titul. de appellationib. numer. 180. Anton. Gabriel, lib. 6. commun. opinion. titul. de regulis iuris, conclus. 3. numer. 59. Brunor. à Sole, in quæstio. legal. quæst. 24. numer. 24. Aufred. ad Capellam Tholosan. decis. 300. vers. quarto casu. Qui doctores id attestantur per glos. verbo. priuatos, in cap. cupientes. §. quod si per viginti, de elect. in 6.

ADVERTIT tamen Nauar. in dicto cap. cum contingat, in 14. causa in fine, quòd quamuis ab excommunicationis sententia non possit appellari, saltim quoad effectum suspensionum, per iura supra allegata, id tamen dicit verum esse, quando illa sententia fertur purè, secus autem quandò in diem, vel sub conditione si hoc vel illud feceris, quoniam ab huiusmodi sentētia potest appellari ante diei vel cōditionis euentum, vt ibi per eum, & id etiam tradit Lancellot. de attentatis, 2. par. capit. 12. limitat. 21. ex numer. 30. Petrus Bollo, in œconom. canonic. 3. class. cap. 4. §. 5. pag. 442. vers. quintus decimus. Vbi quod talis appellatio ante aduentum conditionis interposita, suspendit sententiam excōmunicationis prolatam, pro quo etiam est videndus Couar. capit. alma mater, 1. par. §. 10. ex numer. 4. optimè, Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæstionum, capit. 4. ex numer. 24. Lel. Zecch. de cas. reseruat. cas. 1. numer. 5. Nauar. in manual. latin. capit. 27. num. 272. vers. vndecimo quòd.

3 *IBI, amplius non ligantur.* Excommunicatus igitur denunciari potest, etiam post appellationem, quando per talem denunciationem in plus non ligatur, vt probatur ex allegatis à Lancellot. in dicta limitat. 21. ex num. 14. Nauar. in dicto capit. cum contingat, in 7. remed. vers. & ne demireris. Caualcan. 2. par. decis. 33 num. 31. Lib. 1. regul. iuris ciuil. & pontif. pag. 53. vers. ectauo fallit in sententia excommunicationis.

4 EX quibus, infert idem Nauar. in dicto 7. remed. vers. ex quibus inferri, pag. 185. quòd hodie post extrauag. Martini V. quæ incipit, ad vitandum scandala, quæ continet neminem vitandum esse nisi denunciatum, minimè posse denunciari eum, qui ante denunciationem, & post excommunionem, saltim in his quæ non sunt notoria, appellauit, quandoquidem hodie maximas vires recipit excommunicatio per denunciationem, vt apparet ex dicta extrauagan. de qua multa habes supra in 1. par. in collectanea ad capit. nullus missam audiat. 32. distin. & ita videtur ei, quòd hodie denūciatio possit impediri per appellationem interpositā, ab ipso excōmunicato, quod est magni effectus, quia in eo casu talis excommunicatus non est vitandus, vt etiam tradit Humada, in l. 21. titul. 9. par 1. glos. 1. ex num 8. quod certè apud me dubium est, quia etiā hodie post dictam extrauag. indistinctè videtur procedere decisio istius textus, videlicet, quòd appellatio sicut non suspendit excommunionem præcedentem, ita non impediat denunciationem sequentem. Nec his obstat dicta extrauagan, quia si rectè perpendatur litera illius, aperte colligitur ex ipsa, quod nihil intendit fauere ipsis excommunicatis, sed duntaxat fidelibus participantibus cum ipsis excommunicatis. Vnde post illam extrauagantem, excommunicatio magis dicitur ligare post denunciationem, respectu fidelium participantium, sed non respectu ipsius excōmunicati, qui in nihilo releuatur, vt probat Couarruuias, in capit. alma mater. 1. par. §. 2. numer. 11. Felin. in cap. parrochianos, numer. 4. de sentent. excommunic. Alphons. Castr. lib. 2. de potestat. leg. pœnal. capit. 15. vers. circa illos. Nauar. in capit. 1. §. laboret, in fin. vers. porrò, de pœniten. distin. 6. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæstion. capit. 1. ex numer. 36. Vnde excommunicatus ipse, propter præiudicium participantium, non potest appellando impedire denunciationem sequentem: quia nemo potest opponere de iure tertij, iuxta glos. verb. non pertinere, in l. his consequenter. §. 1. ff. familiæ herciscun. & in glos. vnica, in l. 2. ff. si ager, vectigal. vel emphit. quę glosę sunt cōmuniter approbatę, vt resoluit Emanuel. Costa, in capit. si pater. 1. par. verb. vxorem, numer. 13. Alexan. in l. si patroni. §. qui fideicōmissariam, num. 6. ff. ad Trebellian. Gualden. de arte testan. titul. final. cautel. 12. Boer. decis. 25. numer. 19. Couar. in 4. 2. par. capit. 6. §. 8. numer. 23. Cogitabis tamen super his, quia non ita facilè ea alibi inuenies.

AD TEX. IN CAP. 4. Nullus, de præsumption.

COLLECTAN. 43.

SVMMARIVM.

1 *Fuga an probet delictum? & plura circa præsumptionem quæ oritur aduersus fugientem.*

2 *Damnatus ad mortem, An & quando possit frangere carcerem, rumpere vincula, & fugere?*

1 AN & quando fuga probet delictū? & plura de presumptione quę oritur aduersus fugientem: tradit Felin. in repertor. verb. fuga vtrum probet. Ias. in l. admonendi, in prima lectura, ex num. 88. & in secunda lectura, ex numer. 156. Boer. decis. 215. ex numer. 9. Francis. Sarmien. lib. 1. selectar. cap. 1. numer. 10. vers. facit quòd. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 21. numer. 25. Mathesilan. singul. 145. vbi Gabriel. Saray, in additionib. Hyppol. singul. 115. latè Couar. lib. 1. variar. capit. 2. ex num. 7. Iacob. Simanc. de cathol. institut. cap. 16. ex num. 23. latissimè Petr. Duenias, regul. 389. Socin. regul. 162. optimè Angel. de malefic. verb. fama publica, ex numer. 46. Anton. Gomez in l. 76. Tauri, numer. 12. Thom. Cerdan in lib. visita de la carcel, capit. 11. numer. 6. Ioseph. Mascard. volum. 1. de probationib. conclus. 498. Bernard. Diaz. regul. 303. vbi Salzed. Paul. Fuscius, singul. 156. literæ F. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera F. ex num. 106. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles. 72. priuileg. ex numer. 3. Anton. Gomez tom. 3. variar. cap. 9. numer. 11. Ioan. Rojas, de hęretic. 2. par. assertion. 15. ex num. 185. Iacob. Simanc. in annotation. ad Zanchin. de hæretic. capit. 8. & cap. 9. & in enchirid. titul. 26. numer. 5. Rojas singul. 23. ex numer. 5. Gigas, consil. 107. numer. 12. Gaspar. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 2. capit. 40. in glos. B. pag. 125. latissimè Ioseph. Mascard. vol. 2. de probationib. conclus. 819. & conclus. 820. Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontific. ex pag. 499. verb. fuga regulariter. & pagin. 305. verb. fuga ex carceribus. Menoch. de arbitrar. cas. 301. ex principio. Lucerna Inquisitor. verb. contumax, num. 2. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuram. priuileg. 6. ex principio, & vide notata infra in collectan. ad textum in cap. 1. de Quoduultdeo, de iudic. Circa illam quæstionem, An fuga non solum probet delictum principale, sed etiam qualitatem aggrauantem tale delictum?

2 DVBIVM etiam est, An & quando damnatus ad mortem, si aliter non valeat euadere condemnationem, quam frangendo carcerem, & rumpendo vincula, iustè possit carcerem frangere, & vincula rumpere, & fugere? de quo differit Couar. lib. 1. variar. resolution. capit. 2. numer. 12. Petrus Plaça de delict. capit. 23. num. 6. Didac. Perez lib. 3. titul. 4. l. 1. pag. 545. vers. hinc est quòd. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 21. num. 27. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probation. conclus. 820. num. 17. Seraphin. de Seraphinis, supra, in priuileg. 132. ex numer. 1. Ioan. Gutierrez de iuramen. confirmat. 1. par. cap. 57. ex numer. 25. latè Dominic. Soto, lib. 5. de iustitia & iure. quæst. 6. articul. 4. Iacob. Simanc. de cathol. instit. cap. 16. ex num. 26. Menoch. de arbitrariis, cas. 301. ex num. 14. Brunor. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 30. ex num. 29. Anton. Cordoua de Lara, in l. si quis à liberis. §. sed vtrum, ex num. 24. ff. de liber. agnoscend.

AD RVBRICAM. TItul. De celebrat. Missarum.

COLLECTAN. 44.

SVMMARIVM.

1 *De origine huius dictionis, missa, & de eius institutione.*
2 *Missa non debet celebrari sine lumine.*
3 *An liceat missam celebrare sine applicatione ad aliquem, vsque ad tempus quo celebranti videbitur?*
4 *Qui recipit certam pecuniam pro celebrandis missis, An possit pro minori stipendio illas facere celebrare, & residuam pecuniam sibi retinere?*
5 *An pro celebranda missa pecunia possit peti?*
6 *Vtrum dum audit missam possit quis, suas priuatas orationes recitare? & an statim post celebrationem possit comedere?*

1 VNDE originem habuerit hæc dictio missa, qua pro summo sacrificio Authores Ecclesiastici vtũtur, & à quo fuerit missa instituta, tradit latè Couar. lib. 4. variar. resol. cap. 22. Sebastian. Medices, in sum. omnium hæres. 1. par. verb. missa. Raban. de instit. cleric. lib. 1. cap. 32. Nauar. in manual. latin. cap. 25. nu. 111. vers. vicesimoquinto qui obligatus. Alciat. lib. 7. parerg. capit. 10. optimè Bartholom. Humada in l. 58. titul. 4. par. 1. in glos. 1. fol. 43. Ioan. Fero de examin. ordinandor. titul. de sacrific. missæ, ex pag. 212. & in titul. censur. subdiaconorum, pag. 18. Conrrad. Brun. de ceremo. eccles. lib. 2. cap. 1. Durand. in rational. diuinor. officior. lib. 4. cap. 1. Rebuf. in repet. cap. cum Marthæ, de celebrat. miss. ex princip. pag. 553. Honcala, tract. de valore missæ, artic. 1. Nicol. Aurific. de cerem. miss. cap. 1. & cap. 4. Alph. Castr. lib. 10. aduers. hæres. verb. missa. Stephan. Gaeta in repetit. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 6. num. 82. Ferdinan. Paez, in cap. missas, de consecr. distin. 1. num. 5.

2 MISSA M autem celebrare absq; lumine non licet, Microlog. de missa rite celebran. cap. 11. in fin. Nicol. Aurific. de cerem. missæ, cap. 4. §. iuxta Romanum. Lælius de Zanch. in 16. priuileg. eccles. num. 12. & 14. optimè Gaspar, Caballin. in ægidian. constitut. lib. 3. cap. 6. in glos. C. pag. 160. vbi quòd hoc lumen debet esse candela ceræ, & extat pro hoc cõstitutio Synodalis diœcesi. Valent. anni 1578. act. 1. §. in maximo, pag. 60. qua cauetur, vt dum diuina officia celebrantur, duo ad minus cerei accensi luceant. Et qualiter puniatur celebrans sine lumine, tradit Philip. Deci. in cap. at si clerici, num. 224. de iudic. quod genus criminis, adde ad congesta per Bernar. Diaz in prax.

3 VIDI tamen examinari à peritissimis viris, dubium illud, satis vtile pro clericis pauperibus, An liceat sacerdoti missam celebrare sine applicatione ad aliquẽ, & postea, cum missa aliqua ab eo petitur, illam præteritam applicare? pro qua quæstione vltra Ioseph. Angles in quæstione de suffragijs, pag. 335. in fine, est videndus Anton. Cordoua in lib. 1. cuæstio. theolog. in quæst. 4. dubio 6. & latè Petr. à Nauarra, de restit. tom. 1. lib. 2. cap. 2. ex num. 369.

4 ET similiter est elegans dubium in hac materia, An sacerdos qui aliquam pecuniæ quãtitatem accepit per se vel per alium, pro dicendis missis, vel vt eas faciat celebrare per alios sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios minori pictantia, possit iustè sibi retinere residuum eius, quod sibi datũ fuit, sine peccato & restitutione? pro quo dubio est cõsulendus Nauar. in manual. cap. 25. numer. 91. versic. vigesimoquarto qui. Ludouicus Beja, in responsion. cas. conscien. cas. 12. versic. quoad vero. Anton. Bernad, in sum. cap. 27. num. 20. optimè Cordoua, in lib. 1. quæstion. theologic. quæst. 4. dub. 5. pulchrè Ioan. Gutierrez in lib. 1. canonic. quæstion. cap. 29. num. 32. Dominic. Soto lib. 9. de iustitia & iure, quæst. 3. artic. 1. versic. sed & hoc præterea.

5 AN autem pro celebranda missa pecunia possit peti? tradit Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles. in 139. priuileg. num. 32. Mẽchac. de succes. creat. §. 7. num. 8. Albar. Pelag. lib. 2. de plan. eccles. cap. 27. vers. decimo nono, quia celebrant. Episcop. de Elna, in direct. curat. cap. 18. §. 1. vers. lo segundo. Medin.

Medin. 1. par. instruc. de confes. capit. 14. §. 20. verticul. cerca desto fol. 90. Dominic. Sot. lib. 9. de iust. & iur. quæst. 6. art. 1. versi. ad secundum argumentum, & in artic. 2. versic. postremo hic dubium, & plura habes ad hoc supra in collectan. ad capit. 8. non satis, de simon. num. 3.

6 ET dum audit missam, An possit quis suas priuatas orationes recitare? vide quæ habes infra in collectan. ad capit. 10. sanè, in fine, hoc titulo.

VTRVM autem post factam celebrationem vel communionem, liceat statim comedere, est videndus Stephan. Gaeta, in repet. capit. ad limina. 30. quæstion. 1. §. 6. num. 121.

AD TEX. IN CAP. 1. Vt laici, de vita & honest. clericorum.

COLLECTAN. 45.

SVMMARIVM.

1 *Litera istius textus emendatur & verus sensus traditur.*
2 *In laudem Illustrissimi Archiepiscopi, D. Antonij Augustini referuntur varia Doctorum testimonia.*
3 *Verbum præsumere, quid significet in iure?*
4 *Laici, An possint choro interesse dum celebrantur Diuina, & super hoc extat optima constitutio Toletan?*

1 ADVERTIT doctissimus Ferdinan. Paez, in repetit. cap. missas, de consecrat. dist. 2. num. 49. verba istius textus male fuisse transcripta, & pessimè attributa Concilio Maguntin. sunt etenim (vt ipse ait) Concilij Turonen. II. in capit. 4. vol. 2. concil. vt laici (inquit) secus altare, quo sancta mysteria celebrantur, inter clericos, tam ad vigilias, quàm ad missas stare pœnitus non præsumant, sed pars illa quæ à cancellis versus altare diuiditur, choris tantum psallentium pateat clericorum: ad orandum verò & communicandum laicis & fœminis (licut mos est) pateant sancta sanctorum. Et hoc modo fore legendum istum textum, tradit etiã Illustrissimus D. Anton. Augustinus, Tarraconensis Antistes, in lib. 3. decretal. titul. 1. in principio, collecta. 1. Vir sanè nostro seculo, non solum literarum splendore, sed candidissimis moribus, & rerum ferè omnium peritia præstantissimus, & pro eius summa eruditione, pietate, & vitæ integritate mirificè laudatus à Couar. lib. 4. var. capit. 11. post principium, & in 4. 2. par. cap. 1. num. 7. Pinel. in rubric. C. de bon. mater. 2. par. num. 14. Iacob. Menoch. de recuperan. possess. remed. 15. num 559. Burs. at. consil. 1. num. 8. Hyppol. Marsilius, de Columna, de eccleiast. reddit. origin. 3. par. cap. 32. num. 11. in fine. Ex quo autem Concilio fuerit depromptus iste textus, erit omnino videndus idem Illustrissimus Anton. Augustinus in notis ad dictas collectiones, in lib. 3. decretal. titul. 1. in principio.

PRO istius tamen textus intelligentia aduertit dictus Ferdin. Paez, in dicto num. 49. quòd Salomonis Templum tres olim habebat partes, quarum tertia dicebatur Atrium, vbi populus (separatim tamẽ masculis à fœminis) ingrediebatur: quòd & in ecclesiis Græcorum obseruatur hodie, vt eleganter declarat Frater Ludouic. Granada, in compen. doctrinæ Christ. cap. 18. ante §. 1. fol. 166.

3 IBI, *præsumant*. Ex propria significatione istius verbi, aduerte, dispositionem puntentem aliquid præsumentem, non comprehendere eum, qui id bona fide ignoranter, aut imprudenter, siue inaduertenter facit, secundum Nauar. in capit. accepta, de restitut. spoliat. oppositi. 8. num. 33. & in extrauag. de datis & promiss. num. 35. versic. audeat siue presumat, & in capit. statuimus 19. quæst. 3. num. 62. in fin. versic. nota septimo, & in manual. cap. 27. num. 155. in fin. Auendaño lib. 1. de exequend. mandat. capit. 4. num. 38. versic. verum sicut pœnæ. Vnde laicus inaduertenter, aut animi simplicitate, & sine dolo & malitia si ingrediatur chorum, dum Diuina Officia recitantur, non dicetur contrauenire huicdecisioni, nec similiter laicus qui inuitatus vel rogatus à clericis ingreditur, cum ibi non adsit dolus, id enim

importat dictum verbum præsumpserit, vt tradunt Doctores supra, & Cardinal. in clement.1.de priuileg.num. 22. aliàs autem regulariter, laici non debent stare in choro cum clericis: vt pulchrè tradit Paul.Fusc.de visit.lib.1.cap.20.num.3.

4 ADVERTIT tamen Concil. Prouin. Toletan. anni 1566. act.3. §.15. vers.hi verò, quòd laici qui titulo sunt illustres, vel Catholicæ Maiestatis consiliarij, aut ex militaribus ordinibus, admitti poterunt intra chorum, si in eo loco Diuinis officiis interesse vellint, sic tamen vt ab Episcopo priores post cancellos sedes eisdem deputentur, & nullo vnquam casu inter clericos ipsis sedere liceat. Et pro origine huius nominis chorus, est videndus Francolin. de horis canon.1.par.cap.3.ex num.26.

AD TEX. IN CAP.4. De causis.§. illis etiam, de offic. iud. delegat.

COLLECTAN. 46.

SVMMARIVM.

1 *Citatus, si non compareat in iudicio, qualiter puniatur.*
2 *An Iudex possit minuere, vel augere pœnam statutam à lege? & quid si lex fuerit iurata?*
3 *Pœna relicta arbitrio iudicis, An possit extendi vsq; ad mortem?*
4 *Appellatione pœnæ capitis, An veniat pœna mortis?*
5 *Iudex qui alternatiuè duas pœnas imponere potest, An possit eligere quam vult, aut verò tantum mitiorem?*

1 IBI, *ad citationem tuã venire.* Citatus igitur si non comparuerit in iudicio, variis pœnis pro ipsius contumacia potest puniri à iudice, ex l.1.& per totum titul.ff.si quis ius dicen.non obtemp.& tradit latè Rober. Marant.de ordin.iudicior.6.par.tit.de contum.ex numer.9. Octauian. in additionibus ad Vestr.lib.2.capit.2.in litera E. Capua, singul.33. Cesar Contard. in l. diffamari.C. de ingen.& manumis.in glos.ex nu.60.& habes infra in collectan. ad textum in capit.1. de Quodvultdeo, de iudic. Et quid quando citatus est exemptus, An puniatur pro contumacia in non comparendo, saltim ad allegandum suum priuilegium? est videndus textus, & ibi not.in capit.6.cum ordinem, de rescript.

2 IBI, *eandem infligas.* Dubium oritur ex his verbis, vtrum iudex possit recedere à pœna statuta à lege, eamq; ex causa minuere vel augere? pro quo plura cumulant Didac.Perez, lib.8.tit.16.l.9.per tot. Auiles, in capit.1.prætor. in glos. derechamente, ex num.5.& 10. Auendan.lib.2. de exequend.mandat.capit.16.numer.11.Bernard. Diaz, regul.371. vbi latissimè Salzed. Couar.lib.2.variar.resolut.capit.9.num.8.optimè Iacob.Menoch.de arbitrar.quæst.96.ex num.11.Ioan. Matienço, in dialog. relat. 3. par.capit.64.num.6. versic. porrò iure nostro. latè Ioan.Segur. Dabalos, in director. iudic.eccles.for.2.par.capit.11.Baeça, de inope debit.capit.3.num.15. & cap.18.num.5. latissimè Ioan.Gracian, regul.344.Vol.2. commun.opin.pag.515.verb.pœnas ex causa. latè Felin. in capit. qualiter, el 2.§.licet, de accusat. ex num.31. Bened.Capua, in cõmun. opinion. verb. iudex in pœnis. Iulius Clar.lib.5.§.fin.quæst. 85.num.10. pulchrè Ioan. Redin, de maiestate principis. §. sed etiam per legitimos tramites, ex num. 26. & ex numer.48.& ex num. 61. & facit textus in l. si ita stipulatio, versic. quia contenti esse debemus pœnis legibus comprehensis.ff.de verb.oblig.Hyppo.singul.244.Roman.singu.78.incip.veni.vbi pulchra addit. Roman.sing.666.incip.tu habuisti, vbi etiã optima additio. Felin.in capit.1.de constitution.num.48.versic.fallit septimo.Paris de Put.de syndic. verb. pœna, in versic. licet, & in versic.quòd sunt quę faciunt.Alphon. Castr.lib.1.de potestat.legat. pœn. capit.6. versic. qua cõsideratione facta, colum.1580. Paul.Fusc.singul.62.literæ I. Iacob.Simancas, de catholic.institutionib. capit.46. ex num.78. Ioan. Rojas, singul. 156. Tiraquel. in præfat.de pœnis, ex num.8.Francis.Sarmien.de reddit. eccles.1. par. cap.2. num.9. Ioan.

Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera A. ex num.42.

A N autem leges & statuta iurata, ex causa transgredi possint? vltra alios supra, est videndus Ias. l. omnes populi, in prima lectur.num.34.ff.de iustit.& iur. Felin.cap. 1.ex num.48.de constit. Loazes in allegat. oppid. de Mula in respons. ad 5. ex num. 22. Tiraquel.in præfat.de pœn. temp. num. 23.& 33. Guid.Pap. decis.206. Iacob. Menoch.consil.228.num.42.

3 IBI, *secundum tuum arbitrium*. Diffusè contendunt Doctores, An quando pœna iudicis arbitrio est relicta, possit eam iudex extendere vsq; ad mortem? pro quo est videndus Felin. in cap. ex literis, ex num. 21.de constit. Bernar. Diaz, in prax. canon. capit.138. num.4. vbi Salzed. in additionibus, in litera D. Bernard. Diaz, in regul. 379. Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 1. num. 26. Petrus Salazar, de vsur. & consuet. cap. 5. ex num.7. Bonacos. in commun. opin. crimin. verb. pœna, vbi est imponenda, pag. 514. latissimè Ioan. Gracian, regul. 44. Abbas capit. ex literis, num.11. vbi additio in litera G. de constitution. & ibi etiam Dec. ex num.53. vbi additio in litera A. & in litera B. Robert. Marant. de ordin. iudic. 4. par. in princip. ex num.59. pag.79. textus & Doctores, in §. in summa, institut. de iniur. Iacob. Simanç. de catholic. institution. cap.46.num.81. Iul. Clar. lib.5.§.fin. quæst. 83.num.11. Paul. Fusc. singul.37. literæ P. Iacob. Menoch. de arbitrar. quæst.86. ex nu. 1.& ex num.20. Didac. Perez lib.1 titul.2. l.4. in glos. el que lo hiziere, peche. Carrer. in prax. crimin. titul. de homicid. §. circa igitur, ex num.28. fol.250. Chassen. in cõsuetud. Burgun. rubric.1. titul. des justices. §.5. versic. al arbitraige, ex num.2. pag.170. Anton. Scapp. de iure non scrip. lib.5. cap. 193. Andr. Tiraquel. de pœn. temper. caus. 39. num.2. Alexand. consil.13. vol.7. num.15. & in consil.111. volum.1. num.3. & ibi Carol. Molin. in additionibus, in liter. B. Caullin. milleloq.512. Hieronym. de monte, variar. iur. quæst.16.num.7.& ex num.29. Alexan. consil.55. volum.7. num.4. Philip. Dec. in l. qui iurisdictioni, num.9. & Ias. num. 4. de iurisdictio. omnium. iudic. Mathesil. singul. 48.& ibi Gabriel. Saray, in additionib. Michael. Graf. lib.2. commun. opinion. capit.6. quæst.1. Anto. Padilla, in l. transigere, num. 27. C. de transact. latissimè Maran. in disput. 3. Volum.1. commun. opin. pag.110. verb. iudicis arbitrio, & pag.319. verb. pœna si iure. Anton. Gomez, de delict. tom.3. cap 6 nu. 8. latissimè Didac. Perez, lib. 8. titul. 9. in rubr. pag.217. vers. præterea dubitatur vtrũ, & in lib.8. titul.19.l.48. pag.395. col.2. vers. vtrum autem in arbitrariis. Boer. decis.254. num.13. Crauet. consil. 220. num.14. Gulp. Caballin. in ægidian. constitut. lib.1. capit. 19. in glos. E. ex num.2. Hieronym. Portoles in schol. ad Molin. in §. arbitrium, ex numer.7.

4 AN autem appellatione pœnæ capitis, veniat necessario pœna mortis? est consulendus Michael. Graf. lib.2. commun. opin. capit.6. quæst.2. Francisc. Vinius lib.2. commun. opinion.152. Bonacos. commun. opin. crimin. verb. pœna capitis, pag.514. latissimè Ioan. Gracian, regul 293.

5 IN *glos. verb. certa*. Per istam glossam Iacob. Menoch. de arbitrar. lib.1. quæstion.85. decidit hoc dubium, An iudex qui alternatiuè duas pœnas imponere potest, possit quàm vult eligere, vel potiùs mitiorem, eligere teneatur? ad quod etiam dubium similiter allegant hanc glossam Felin. in capit. inter cæteras, num.15. de rescript. vbi etiam Decius, num.34.

AD TEX. IN CAP.19. Nauiganti, de vsuris.

COLLECTAN. 47.

SVMMARIVM.

1 *An suscipiens in se periculum pecuniæ mutuatæ, possit aliquid recipere?*
2 *An & quando liceat ratione dilatæ solutionis aliquid carius vendere, vel ob anticipatam solutionem vilius emere?*
3 *Iudicandus non est contractus vsurarius, in foro exteriori, ex eo solum, quòd in eo pretij anticipatio, & eiusdem pretij diminutio interueniat.*
4 *Vilius emere propter pretij anticipationem,*

nem, aut carius vendere propter dilatio nem solutionis, est vsura.

An ex iniustitia pretij, & ipsius pretij anticipatione, præsumatur contractus vsurarius?

Lanarum emptio viliori pretio facta, ob anticipatam solutionem, An sit licita?

An qui minoris emit ab aliquo, debitum futurum, teneatur ad restitutionem?

An ratione lucri cessantis, aut dãni emergentis liceat mutuatori, quidpiam vltra sortem recipere?

An liceat rem credito carius, quam præsenti pretio vendere, quando rei dominus non erat tunc venditurus?

1 *IBI, suscipit in se periculum.* An & quando suscipiens in se periculum pecuniæ mutuatæ, ratione assecurationis mutui, possit aliquid à mutatoribus vel venditoribus ad creditum exigere? & plura de intellectu huius primæ partis textus, referunt Didac. Couar. lib. 3 variar. resolu. capit. 2. numer. 5. Dominic. Sot. lib. 6. de iustit. & iur. quæst. 7. in artic. vnico. Ioseph. Angles, flor. Theolog. in quæst. de contract. mutui, articul. 2. conclus. 1. & 2. ex fol. 128. Medin. C. de restit. quæst. 38. in tertia causa, ex fol. 109. col. 4. Conrrad. de contract. quæst. 39. conclus. 1. pulchrè Petrus Santerna, in tractat. de assecuration. & sponsion. mercator. 1. par. ex num. 5. Sebast. Medic. in summa peccat. 1. par. titul. 6. quæst. 75. Nauar. in manua. latin. capit. 17. num. 221. & in dicto capit. 17. ad finem, in titul. de vsura circa cambia, in litera A. verficul. summa igitur, latissimè Alphon. Vilaguta, in tractat. de vsur. quæst. 26. per totam, ex pag. 253. Palat. Rub. in repet. capit. per vestras, in 6. notab. §. 9. nu. 5. pag. 345. Sylvest. in sum. verb. negotium, num. 4. & in verb. vsura, el 1. num. 35. vers. triceſimo quinto queritur. Armil. in sum. verb. negotiatio, numer. 2. & in verb. vsura, num. 8. Angel. in verb. vsura, el 1. ex num. 37. Francisc. Garcia de contract. 2. par. cap. 15. ex pag. 457. Ludouic. Peguera, in quæst. criminali lib. 32. num. 15. Ludouic. Lopez, in 2. par. instructor. conscien. ex capit. 72. & in lib. 2. instructor. negotiant. capit. 16. versic. porrò illa quæstio, ex pag. 355. Corne. in repetit. l. si pascenda. C. de pact. ex numer. 26. Bartholom. Medin. 1. par. instruc. de confes. cap. 14. §. 23. verficul. el duodecimo. pulchrè Caballin. in milleloq. 299. latissimè Benue nut. Stracch. de assecuration. in præfat. ex numer. 26.

2 *IBI, ille quoque qui dat.* Plura de materia & intellectu istius versiculi an scilicet liceat absque labe vsuræ, ratione dilatæ solutionis, aliquid carius vendere, vel ob anticipatam pretij solutionem vilius emere? tradunt Sebastianus Medices, in summa peccatorum, 1. par. titul. 6. in quæstion. 54. & in quæstione 97. Nauarrus in manual. latino, capit. 17. ex num. 227. & in capit. 23. num. 81. Ioan. Garcia, de contract. 1. par. capit. 24. ex pag. 680. Barthol. Medina, in 1. par. instruc. de confes. capit. 14. §. 23. ex versic. el que vẽ de mas, fol. 95. Armil. verb. vsura, num. 11. Rodulph. tractat. de vsur. 2. par. quæst. 23. latissimè Ludouic. Lopez, in 2. par. instruc. conscien. capit. 63. & capit. 65. & capit. 74. Didac. Couarru. lib. 2. variar. resolut. cap. 3. num. 6. versic. tertio. latissimè Domin. Sot. lib 6. de iust. & iur. quæst. 4. articul. 1. Mich. Palat. de contract. lib. 2. cap. 2. ex pag. 46. & in lib. 4. cap. 3. ex concl. 8. ex pag. 243. Ant. Cordou. tract. cas. de consc. quæst. 84. Bern. Diaz, regul. 795.

3 EGO tamen aduertendum censeo in hac materia (quæ valdè difficilis est) pro eius summa intelligentia & ornatu, in foro exteriori minimè iudicari debere contractũ vsurarium, illum in quo & vera pretij anticipatio, & eiusdem pretij diminutio aut iniustitia interuenerit, si de alio tertio requisito non constiterit, scilicet secundum propter primum interuenisse, ideſt, iniustitiam & diminutionem pretij, propter ipsius anticipationẽ cõtigisse. Illud quippe quod dici solet ementẽ rem viliori pretio ob anticipatã solutionem, vel vendentem cariori ob dilatã vsuram committere, intelligendum est, dummodo de ea intentione iudici constet. Nec enim ad conuincendam vsuram in foro exteriori, sufficit, & pretium anticipari, & iniustitiam casualiter adesse. Cum benè stet, emptorem pecuniam anticipantẽ, non ideo exiguum & iniustum pro re empta pretiũ obtu-

obtulisse, quia illud anticipabat, sed quia mercem (ita pecunia præsenti sic ut ad terminum emendo) pluris non stimabat, licet minus iustè æstimet, & sic venditorem in pretio decipiat, sed necesse est in exteriori foro, de hac praua intẽtione constare, ementem ideò vilius iusto pretio emisse, quia illud statim anticipabat, mercem expectaturus: vel etiam vendentem ideò carius iusto pretio vendidisse, quia eius solutionem expectabat, mercem illico traditurus: & sic quod in primo casu diminuatur de pretio, propter eius anticipationem, in secundo verò augeatur, propter dilationem datam ad soluendum, & quod vtroq; casu, tam diminutio, quam excessus iusti pretij propter tẽporis dilationem, quæ hos contractus vsurarios reddit, contingat: licet in interiori foro quomodocunq; id contigerit, obliget decipientem ad restitutionem, vti apertè probat textus in capit. consuluit. de vsuris, vbi sic distinguit glos. fin. ita concilians illum textum, cum hoc textu in capit. in ciuitate: & eandem distinctionem sequuntur Hostien. & Ioan. Andreas, in fin. Anton. num. 2. & 6. Anania colum. fin. & Panormitan. num. 6. in dicto capit. consuluit, idem Hostien. & Anan. num. 5. Ioan. Andr. colum. fin. Panormit. num. 5. & dicens communem Cardinal. num. 4. in 3. opposit. & Berous num. 2. 3. & 8. in hoc capit. in ciuitate, per textum hic. & Alexand. consil. 93. num. 4. volum. 6. Paul. de Castro in l. si pater puellæ, num. 2. C. de inoffic. testam. Laurent. de Rodulphis in tractat. de vsur. 2. par. in princip. num. 9. & non semel, Socin. Iunior, consil. 83. num. 9. 19. & 20. in fin. vol. 2. Beroi. in isto capit. nauiganti, notabiliter loquens, num. 19. versic. & scias, & num. 18. verficul. vtraq; tamen, vbi etiam Henrric. numer. 3. Bursat. consil. 320. num. 29. volum. 3. Bertazolus, consil. 290. num. 5. volum. 2. in criminal. & multis confirmat Ripa, respons. 116. in nouis, & in facti contingentia sic decidерunt omnes vtriusq; iuris Doctores Collegij Paduani, in consil. 10. inter consil. Cœpolæ in ciuil. per totum maximè, num. 12. versic. sed in contrarium, & num. 19. vbi affirmat quòd ita tenent communiter Doctores Canonistæ, & ex professo, sic resoluit doctissimus Ioan. Gutierrez lib. 1. cano. quæst. capit. 39. ex num. 11. vbi in num. 14. affirmat sæpissimè in foro ecclesiastico se ita obtinuisse, & iudicatum vidisse, immò & in expensis condemnatum Fiscalem ecclesiasticum, à simili sententia appellantem, & in numer. 65. & numer 66. versic. si verò, vbi hanc dicit receptissimam opinionem, & numer. 69.

4 ATQVE id ipsum innuere ac sensisse videntur, quotquot de huiusmodi venditionibus pecunia anticipata factis, loquuntur, qui non immerito semper vtuntur verbis supponentibus iusti pretij diminutionem, non simpliciter, & casualiter, sed propter anticipationem contigisse, & hanc illi causam tribuisse. Aliquando enim sic loquuntur, ementem vilius emere eo quòd pecuniam ante soluit, aliquando propter pecuniam anticipatam, aliquando ex eo quia soluit pretium de præsenti, aliquando ratione anticipatę solutionis, vt patet ex D. Thom. 2. 2. quæst. 78. articul. 2. ad 7. Panormit. num. 6. Anan. num. 11. Beroio, & aliis in isto capit. nauiganti. Paul. de Castro, consil. 289. num. 1. volum. 1. Laurent. de Rodulph. tract. de vsur. 2. part. quæstion. 43. in princip. Ambros. de Vignate, in capit. salubriter, num. 81. de vsur. Natta, consil. 670. num. 4. volum. 4. Nauar. in man. latin. capit. 17. num. 227. & 228. & in comment. de vsur. num. 4. & 26. & in commentar. de cambijs, numer. 14. Ludouicus Peguera, in quæstion. criminal. quæst. 32. num. 2. Sebast. Medices, in summa peccatorum, titul. 6. quæst. 54. 97. & 101. versiculo quarto. Et ex Theologis, vltra D. Thomã in loco allegato, id tenet D. Antonin. in tract. de vsur, cap. 3. §. 1. num. 3. in fin. optimè Armil. in verb. empt. num. 8. & in verb. vsura, num. 11. Sylvest. verb. vsura, el 2. quæst, 2. verficul. secundum. Dominic. Sot. de iustit. & iur. lib. 6. quæst. 4. articul. 1. colum. 2. Caietan. in sum. verb. vsura, capit. vsura implicitè commissa, versic. quartus casus, pag. 680. Ioan. Medina, de restitutio. titul. de rebus per vsuram acquisitis, fol. 120. col. 2. Ioseph. Angles, in 2. par. flor. Theolog. in quæst. de contract. mutui, articul. 2. difficult. 3. conclus. 1. fol. 132. Thom. Mercado, de contract. lib. 2. capit. 15. in princip. & lib. 5. capit. 9. colum. 4. Barthol. Medina, in instruc. de confes. lib. 1. capit. 14. §. 23. fol. 105. in 2. regula. Francisc. Garcia, de contract. 1. par. capit. 24. conclus. 7. Ludouic. Lopez,

Lopez, in instruc.conscient. 2. par.cap.57. quæst.1.concluſ.5.& capit.59.colum. 467. & non ſemel Michael Palat.de contractib. lib.2. capit.2.pag.52. colum.1. qui in lib. 4. capit.3.concluſ.8.verſic. verum, pag.244. inquit,neceſſum eſſe vt ſit vſura,quòd dilatio ſit cauſa acceſsionis , aut anticipatio, quippe ſi hæc non ſit cauſa,non erit vſura.

5 NEQVE ſupradictis obſtat, id quod ex aduerſo obiici poteſt, ipſum ſcilicet anticipationem pretij,eſſe efficacem præſumptionem ad credendum contra emptorem,propter anticipationem vilius emiſſe, aut dilationem contra venditorem ad credendum propter eam carius vendidiſſe, & quod in dubio præſumendum ſit vnũ, propter aliud contigiſſe. Id enim iure non probatur immò repugnat deciſioni, textus in dicto cap. conſuluit, iuncta gloſ. fin. & in dicto capit. in ciuitate. ac menti, & intentioni omnium quos ſupra retulimus, qui ſi id ſolum ſufficeret, aut in dubio præſumeretur,minimè affirmarent, debere de illa mentis ſeu vendentis intentione aliter conſtare , adhoc vt in exteriori foro contractus vſurarius iudicetur , & ſic id non ſufficere , nec in dubio præſumi, ſigillatim aduertunt Beroi. in dicto capit.in ciuitate, num.3. verſic. nec verum videtur. & Gutierrez in dicto cap. 39. num. 15. ad fin. aſſerens quod ſola præſumptio mẽtalis , quod habitus fuerit reſpectus ad terminum , ſi de hoc non conſtat in foro exteriori , non ſufficit ad iudicandum huiuſmodi contractum vſurarium ex ſua forma, vt patet in dicto cap. in ciuitate,quãuis in foro interiori animæ , propter depraũatam intentionem iudicandus ſit male agere, & ad reſtitutionem teneatur, vt in dicto capit.conſuluit, idipſumq; confirmatur optimè ex his,quæ in conſimili quæſtione circa textum in hoc capit. nauiganti , in primo caſu contra Corneũ,benè reſoluunt & tuentur Petr. Santerna , in tract.de ſponſion. 1. par. ex num.13.& Bapt.Lupus, in hoc cap. nauiganti.ex num.87.

6 IN hoc etiam textu incidit illa quæſtio celebris ac valdè controuerſa inter ſcribentes iumores,de lanarum emptione,anticipata ſolutione viliori pretio facta , & quidem pro ipſius quęſtionis vera dilucidatione,eſt conſulendus Anton. Cordub. in tract. caſ. de conſcienc.quæſt.85.Michael.de Palatio de contract.lib.4.capit.3.ex pag.246.verſo hoc exploſo. Ioan. Garcia de contract. 1. par.capit.24.ex pag.713. Ludouic. Lopez, in inſtruct. conſcienc.2.par.capit.65. Ioan. Gutierrez, lib.1.canon.quæſtion.capit.39. num. 43. Nauar. in manual. latin. capit. 23. num.82. Barthol. Medin. 1. par. inſtruc. de confeſ. cap.14.§.23.verſic. compra vn mercader, fol.96.Ioan.Medin.C.de reſtitutio. quæſt.38.in verſic.ſequitur amplius nõ eſſe excuſandos, fol.117.Domin.Sot.lib.6.de iuſtit.& iur.quæſt.4.art.1. verſic. de ſecundo etiam membro. Thom.Mercad.in lib.5. de contractib.cap.9.

7 ELEGANS etiam dubiũ eſt, in hac materia , An qui debet centum aureos ſoluendos in fine anni , poſsit eo quòd in principio anni eos ſoluit, demere aliquid de centum illis aliàs in fine anni ſoluendis , & ſic minoris emere debitum ſoluendum in futurum?quòd dubium examinant Innocent. in capit.in ciuitate,num.fin.verſicul.vel facies quod , vbi etiam Abbas, num. 7. verſic. & per hoc,& Beroi. num.10.de vſuris.Bellug. in ſpecul.Princip.rubr.11.§.de vſurariis,ex num.45.Nauar.in manual. latin. cap.17.ex num.230. Armil,in ſum.verb.vſura num.33. & optimè in num. 50. latè Caietan.in ſum. verb.vſura, in capit.fin.incip. cogor hoc in loco reſpondere, ex pag. 682. Dominicus Sot.lib.6.de iuſtit.& iur.quæſt. 4.articul.1. colum. antepenult. Thom. Mercado, lib.2. de contractib.capit.16. Franciſc.Garcia, in eodem tract.1.par.capit.19.Michael.Palat. in praxi Theolog. de contractib.lib.4.cap. 4. ad finem. Petrus à Nauarra,tom.2.de reſtitut.lib.3.capit.2. ex num.162.Ludou.Lopez in inſtruct. conſcien .2. par. capit. 57. verſic.porrò & illa quæſtio, ex col.446.& in inſtruct. negotiant. lib.1. capit.4. ex pagin.7. Silueſtr. in ſum. verb.vſura, el 2. nu. 14.Angel.verb.vſura, el 1. num.63. & Tabienſ.in verb.vſura,el 5.num.10.

8 AN etiam, & quando ratione lucri ceſſantis , vel damni emergentis mutuanti liceat paciſci tẽpore mutuationis,de aliquid ſibi dando à mutuatario ipſo, vltra ſortem mutuatam: & illud tale exactum ſuta conſcięntia retinere, ſine crimine prauitatis vſurariæ? latiſsimè & pulchrè poſt alios examinat Alphonſ. Villagut. tract. de vſuris, quæſt.18.& quæſt.19. Alexand. conſili 141. volum.5.ex num.2. Afflict.deciſ.20. num.2. optimè Dominic. Sot.lib.6.de iuſt. & iur. quæſt.1.articul.3.Nauar.in manual. lat.cap. 17.num.211. latè Ludou. Lopez , in inſtruc. conſcien.2.par.capit.61. & latiſsimè in lib. 1.inſtructor.negotian.ex capit.23. vſque ad capit. 26. latiſsimè Medin. C. de rebus per vſur.acquiſit.in capit. in quibus caſibus licitum eſt mutuanti vltra ſortem recipere,verſicul.ſecunda cauſa eſt, ex fol.129.latiſsimè Petrus à Nauar. tom. 2.de reſtit.lib.3.cap.2. ex num.276.

9 *IBI , ratione huius dubij* . De materia iſtius verſiculi , vtrum ſcilicet liceat , rem credito, carius quam præſenti pretio vendere , quando rei dominus non erat tunc venditurus, vltra textum & Doctores in capit. in ciuitate, ſupra hoc titul. eſt conſulendus Abbas, in conſil.22.colum. 2. volum.1. Syluеſt. in verb.vſura, el 2.quæſt.2. Bertachin. in verb.vſura non eſt vendere, fol. 323. latè Dominic.Sot. in lib.6.de iuſtit.& iur.quæſtion.4.articul.2.Ioan. Gutierrez, lib.1. canonic,quæſtion.capit.39.ex principio.Medin.C.de reſtitution.quæſt.38.in quinta cauſa, fol.112. Didac.Couar.lib.2. variar.reſol. capit.3.num.6.Michael.Palat. de contract. lib.4.capit.3.pag.250. verſic. porrò autem. Beroi.hic,ex num.17.Ioan.Baptiſt.Gemin. in repetit. iſtius textus, in §.5.num.120.fol. 129.Ioſeph.Angles,in flor.Theolog.2.par. in quæſt. de contractu mutui,artic.2.ex fol. 130.Caietan. in ſum.verb.vſura, in capit.de vſura implicite cõmiſſa, pag.679.Mercad. de contractib.lib.2.capit.13.verſicul.de eſta regla comun, fol.70.Sebaſt.Medic.in ſum. peccat.1.par.titul.6.quęſt.97.verſicul.quando venditor. Ludouic. Lopez , in inſtruct. conſcien.2.par.cap.66.

AD TEX. IN CAP. 3. De infantibus, de his qui filios occider.

COLLECTAN. 48.

SVMMARIVM.

1 *De parente vel nutrice,quæ infantem dormiendo ſuffocauit in lecto.*

2 *De eo qui dormiendo , aliquem interfecit.*

3 *Infans quo modo cognoſcatur , quod fuerit ſuffocatus.*

4 *Occidens Titium volens occidere Sæium, An puniatur pœna ordinaria?*

1 DE parente vel nutrice , quæ tenellum infantẽ dormiendo ſuffocauit in lecto , diſſerit Auendan.lib.1.de exequend.mandat. capit.1.num.18. verſic. alia cuſtodia eſt nutricium.Sebaſtian.Medic. in ſum. peccat.1. par.titul.4.quæſt.104.verſic. octauo, ſi mater.Pedraz.in ſum.in quinto precept.decal. fol.46.verſic.quarto, ſi açotò la madre. Armil.in ſum.verb.irregularitas, in numer.51. Anton.Gomez de delict.tom.3 cap.3. num. 19.Menoch.de arbitr.caſ.327.in princip.Plaça, de delict. cap.22.num.29. Nauar.in man. lat.cap.15.num.13.verſ.decimo octauo,& in capit.27. num.236. verſic.vigeſimo quinto, optimè Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de irregul. ex homic. volunt. ex num.252. Tabienſ.in ſum.verb.irregularitas, el 3.nu. 15.verſic. ſexta. Felician.de cenſur.titul. de irregular.capit.de quinta ſpecie irregularitatis, verſicul.habentes ſecum, pagin.489. Chaſſen.in conſuet. Burgun.rubr.1.§.1.numer.34.verſic. quid de nutrice?Bonifac. de Vitalin. in tractat. de malefi.titul. de parricid.num.5.

2 PLVRA etiam , de eo qui dormiendo aliquem interfecit,vltra Menoch. in dicto caſ. 327.cumulat Iul. Clar. lib.5.§. finali quæſt.60.num.13.Sebaſtian.Medic. in tractat. mors omnia, fol.1.par. num.102. Vol. 1.commun.opinion.pag.362. verb. comparantur dormientes, poſt medium. Volum.1. commun.opin.pag.378.verb. furioſus & infans , & habes etiam in 3. par. in collectan. ad textum in clement.1.verb.dormiens, de homicid. vbi etiam Didac.Couar. in init.3. par.num.6.Tiraquel.de pœn.temper.cauſ. 5.ex num.9.

3 INFANS autẽ, quo modo cognoſcatur, An fuerit à nutrice ſuffocatus ? optimè tradit AEgid.Boſsius, in prax.titul.de homicid.num.106. Boer.in deciſ.166. num.1. verſicul.& in curia noſtra. Et quòd Epiſcopus poſsit facere conſtitutionem ſynodalẽ, vt

vt parentes non teneant filios paruulos in lectis eorum, tradit Steph.de Gaeta,in rep. capit.ad limina.30.quæſt.1.§.5.num.350. & vide Tabienſ.vbi ſupra.

4 *IBI, vbi non voluntas ſed euentus.* Hinc quidem dubitatur, An puniri debeat pœna ordinaria occidens Titium (errore quodam iuſto) volẽs occidere Sæium, cum in morte talis Titij, nec dolus nec voluntas concurrere videantur? pro quo eſt videndus Iaſ.l.1.ff.de legib.ex num.18.Iul.Clar.§.homicidium,num.6.Corraſ.in lib.4.miſcella. capit.2.num.7.Boer.deciſ.84. Dec. conſil. 9.num.1.Rippa,in l.fin.de donat.& grat. reuocan.in quæſt.21.num.71. latiſsimè Petrus Plaça, de delict.capit.27. ex num.1. Couar, in capit.alma mater.1.par.§.10.num.14. Caballin.in milleloq.139.num.4. Carol. Molin.in conſuetud. Pariſ.tit.1. §.30.num.153. Anton.Gomez, de delict.tom.3.capit.3.numer.34.latiſsimè Iacob.Menoch.de arbitr. caſ.324. optimè Ioan. Rojas, de hæretic. 1. par.ex num.135.Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæſt. 84.num.1.Andr.Tiraquel.de pœn.temperan.capit.13.num.10.& capit.14.numer.4. Ioan.Rojas, ſingul.56.verſic.quòd qui volebat.& in ſingul.103.verſicul.& idem ſi vult. Didac.Perez, lib.8.titul.13.l.14.pag.269. verſicul.ſed dubitatur quis fortè. Laurent. Chirchou,centur.4.concl.63.AEgid.Boſſius, in prax.in titul.de homicid.numer.73. Hyppol.ſingul.176.num.2. Paul. Fuſc. ſingul.23.literæ H. Gaſp. Caballin.in ægidia. conſtit.lib.4. capit. 54. in gloſ. F. Matth. Gribaldus, de homicid.§.homicidium proditorium, ex num.33.

AD TEX. IN CAP.1. Capellanum, de ſecun. nuptiis.

COLLECTAN. 49.

SVMMARIVM.

1 *Secundæ nuptiæ non ſunt benedicendæ, & punitur parochus qui eas benedixerit,& plura circa intellectum iſtius textus referuntur.*

2 *Quædam mulier ſepeliuit viginti & duos viros, & nupſit cum viro qui viginti vxores habuerat.*

3 *An ſit peccatum conſummare matrimonium,ante benedictionem nuptialem?*

1 NOTATVR ex hoc textu, ſecundas nuptias benedici non debere, & qua pœna puniatur parochus, qui eas benedixerit: de quibus & pro eorum intellectu vtraber nard. Diaz, in prax. canonic.capit.68.textus & Doctores in capit.3.vir autem, hoc titul. eſt videndus Nauar. in manual. lat. cap. 22.numer.83.Iul.Clar.lib.5.§.fin.quæſt. 75. num.2. Floſcul.beneficial. titul.caſus papales,verſic.ſeptimus eſt.Alphon. Veracruz, in ſpecul.coniug.1.part.artic.13.ad fin. pag. 91. Couar. in 4.2. par. capit.8.§.11. num.2. Sebaſt. Medic.in ſum.peccat.2.par.titul.8. quæſt.38.verſ. vigeſimoquarto. Lancellot. Conrrad.in templ.omnium iud. lib.2. capit. 12.num.21.in fine.Hyppol.Bonacoſ.in commun. opinion.crimin. verb. ſacerdos benedicens. Roſiniac.de re pontif.lib.2. rubr.13. capit.65.optimè Didac.Perez, lib.5.titul. 1.l.1.pag.52.col.1.verſicul.eſt & alia pœna. Guilierm.Durand.in ration.diuin.officior. lib.1.capit.9.numer.15. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon. §. de naturalibus matrimonij, num.10.fol.186.Iacob.Menoch.de arbitrar.caſ.417. vbi in num.2.ait, conſtitutionem iſtius textus, non corrigi à ſacroſancto Concil. Trident. in Seſſ.24. capit.1.de refor.matrim. quò ſimpliciter cõſtitutum eſt,nuptias eſſe benedicendas,quia de primis nuptiis eſt Concilium intelligendum,& non de ſecundis.

2 ADVERTE tamen,quòd omnes nuptiæ poſt primas dicuntur ſecundæ, vt tradunt Gloſ. & Doctores, in rubr. C. de ſecund. nupt. Roland. conſil. 71. volumin. 1. numer. 31. etiam ſi quis contraxerit tot vices, quot referuntur ex D. Hieronymo à Boer.deciſ.186.numer.3. Guilielm. Benedicto, in repetit. capit. Raynuntius, in verbo qui cum alia matrimon. num.221.Camil. Borrel. in regia Aragon.§.2. gloſ. 4. num.22.verſicul. non videmus inſuper. Petrus Sanchez,in 1.par.hiſtor.moral.tit.de la vida de Ciceron.§.3.fol.82.verſ.el bienauenturado. Pineda,in 2.par.de la agricul. chriſt. dial.29.§.5.Maiol.de irregul.lib.1.capit.33. in fin.Menoch,in dict.caſ.417.nu.5.Rebuf. in l.13.mulieris, de verb.ſign.pag.3.poſt me diũ, de quadã muliere quæ poſtquã viginti &duos ſepelierat viros,nupſit cũ eo qui vincẽs,ipſam ſepeliuit poſt viginti aliàs vxores quas iam antea habuiſſe & ſepeliſſe fertur.

3 EXTAT tamen grauis quæſtio, An ſit peccatũ mortale conſummare matrimoniũ ante benedictionem nuptialem, vt per Couar.in 4.2.par.cap.7.§.2. nu.2. Nauar. manlat.cap.16.num.38. Vtuald. in cãdel.eccleſ. tit.de debito coniugal. num.254. Victor. in ſum.ſacram.tit.dematrim.num.267.Matienço,lib.5.recoll.tit.1. de matrimon. in gloſ.1. rubr. num. 98. Concil.Trid.Seſſ.24.de refor.matrim.cap.1.verſ.prẽterea,optimè Didac.Perez.lib.5.tit.1.l.1.pag.11.verſ. quæri poteſt vtrum.Angel.in ſum.verb. debitum coniugale, num.1. & ibid. Sylueſt. num.11. & Armil.num.12.Caietan.in ſum.verb.matrimonium. §. matrimonij peccata, verſic. octauum caput, pag.493.

AD TEX. IN CAP. 5. Vigilanti, de præſcriptio.

COLLECTAN. 50.

SVMMARIVM.

1 *Malæ fidei poſſeſſor nullo tempore præſcribere poteſt.*

2 *Quando præſumatur bona vel mala fides.*

3 *Mala fide ſuperueniente poſt completam præſcriptionem, An teneatur præſcribens rem reſtituere in conſcientia?*

4 *Quæ denunciatio,impediat præſcriptionẽ?*

5 *Dubitans de re quam poſsidet, An ſit ſua vtrum præſcribat eam?*

1 MALAE fidei poſſeſſor, nullo tẽpore præſcribere poteſt,iuxta textum in cap.fin. hoc tit. & in regul poſſeſſor,de regul. iur. in 6.pro cuius regulæ intellectu, eſt conſulendus Medin.C.de reſtit.quæſt.17.verſ.deinde quæritur.ex fol.57.Caballin.milleloq. 797. Vol.1.com.opin.pag.418.verb. poſſeſſor.Balb.de præſcript.3.par.q.13.ex num.2. Ioan.Gutierrez,lib.1.can.quæſt.cap.34.ex num.68.Crauet.conſil.146.ex princip.Anton.Gabriel,lib.5.com.opin.tit.de præſcriptio.concl.1.ex nu.55.& in concl.3 Couar. in regul.poſſeſſor.2.par.§.8.num.4.& in §. 11.ex num.3.Læl.de Zanch.de priuil.eccleſ. 69.priuil.ex princip.Sylueſt.in ſum.verb. præſcriptio,el 1.num.3.Ludo.Molin. de primog.lib.2.cap.6.num.67.Campeg.in tract. de teſtib.reg.420.Petr.Magdal. de numer. teſtiũ,in teſtam.3.par.cap.3.nu.136.Crauet. de antiq.4.par. §. materia iſta, ex num.16. Bern. Diaz,regul.578.vbi etiam Salzed. in additionib. Læl.de Zãchis,de priuil.eccleſ. 22.priuil.num.10.Ludouic.Meſsia,in prag. tax.pan.concl.1.ex num.134.

2 QVANDO autem præſumatur bona vel mala fides poſſeſſoris, tradit latiſsimè Maſcard.vol. 2.de probat.concl.1000.& latiſsimè Menoch.lib.3.præſump. 130. & ex quibus coniecturis detegatur mala fides, tradit Menoch.de arbitr.caſ.225.per totum.

3 VTRVM autẽ mala fide ſuperueniente,poſt completam præſcriptionem,teneatur præſcribens rem reſtituere in foro conſcientiæ,vltra gloſ. hic verb.nouerit, eſt videdus Abb.in cap.fin.num.37. hoc tit. & in cap.quia pleriq́ue,de immun. eccleſ. nu.25. vbi additio margi. in liter. G.Sylueſt.verb. præſcriptio,el 1.num.13.Menoch.de recup. poſſ.remed.16. num.17. Guid. Pap. ſingul. 836.Gomez in l.3.Tau.n.125.Beroi.in cap. nauiganti,de vſur.num.73. verſ. vel melius pro cõcordia, latè Petr.Magdal. de numer. teſt.in teſtam.3.par.cap.3.num.134. Steph. Gaet.in rep.cap.ad limina.30.q.1.§.5.num. 411.in princip.Mencha. contr.illuſtr.lib.2. cap.74.Tiraq.de præſcrip.§.1.gloſ.2.nu.13. Ludo.Meſsia, in prag.tax.pan.concl.1.nu. 133.verſ.quo fit.optimè Ioan. Gutierrez, in pract.lib.2.quæſt.1.ex num.24.Mencha.ſucceſ.creat.lib.3.§.21.lim.7. nu.117. Couar. in regul.poſſeſ.3.par.§.2 ex nu.1.Caballin. in milleloq.604.in fi.Tiraq tract.ceſſante cauſa,limit.12.ex num.16.Alciat.in cap. nouit de iudic.num.31.Faber.in § 1.inſt.de vſu capion.num.5.Sot.lib.4.de iuſt.& iur.q.5.art. 4.Medin.C.dereſtit.q.18.Sebaſt.Medic.in ſum.peccat.2.par.tit.8.q.40. num 54. Spino in ſpecul.teſtam.gloſ.33.princ.num.70. Ioſeph. Angl.flor.Theol.in q.de præſcrip. pag.269.in princip.Lib.3 regal.iur.ciuil.& pontif.pag.133,verſ. id quod procedit etiã.

Boer.decis.211.ex nu.13.Balb. de præscrip. 3.par.quæst.9.in princip.Palat.Rub. in repet.rubr.§.65.num.28.& in l.63.Tau.num. 39.Rebuf.in repet.cap.postulastis, in glos. verb.retinere,ex num.25. de cleric.excom. ministr.ex pag.498.Francisc.Sarmien.lib. 2.selectar.cap.10.ex principio.

4 QVAE autẽ denunciatio impediat præscriptionem,tradit Felin. in cap.2. ex num. 5.hoc tit.Tiraq.de retract.conuen.§.4.glos. 6.num.38.Ioan.Gutierrez, de iura.cõfir.3. par.cap.1. Et citatio, an impediat præscriptionẽ?vide Caballin.milleloq.841.Hypp. singul.291.Et ex citatione inualida præscriptio non interrũpitur. Mandos. in prax.tit. de ætat. minor.q.10. num.4. Et per citationẽ numquã interrumpitur præscriptio,nisi de tali citatione sit facta relatio per nuntiũ iudici, & talis relatio sit in scriptis redacta, ex Didac.Perez,lib.3.tit.13.l.3.in glos.o no fiziere emplaçar.Ias.in §.pœnales,instit.de action.num.129.Et dicit Palat.Rub.in l.63. Taur.num.22. quòd interrumpitur præscriptio per solã citationẽ,sed non perpetuatur, & in numer.26. quòd interruptio præscriptionis prodest soli interrumpenti.

5 ET dubitãs,an res sit sua,vtrũ habeat bonam fidem,& possit eam præscribere?est videndus Couar. in regul. possessor.2. par.§. 7.num.3.Sarmien.lib.2.select.cap.10.ex nu. 5.Sylues.in sum.verb.præscriptio. el 1.nu. 3.vers.tertium non est etiam.Abb.in capit. fin.num.39.& ibi additio,in litera B.hoc titul.vbi etiã Felin.num.9.Balb.de præscrip. 3.par.q.2.Volum.1.com.opin.pag.275.vers. dubius.Et an in conscientia eam restituere teneatur? est videndus Burgos de Paz, in proœm.legum Taur.num.406.

AD TEX. IN CAP. 10. Sanè, de celebr. Missar.

COLLECTAN. 51.

SVMMARIVM.

1 *Sacramentum eucharistiæ fideliter, & decenter custodiendum est à parocho.*

2 *Sacramentum eucharistiæ, qualiter deferendum sit ad infirmos.*

3 *An sacramentum eucharistiæ, possit ministrari infirmo non ieiuno?*

4 *Hostia consecrata non debet custodiri, vltra vnam septimanam.*

5 *Delinquens si confugiat ad sacerdotẽ portantem per vias eucharistiam ad infirmos, An gaudeat eadem immunitate, ac si confugisset ad ecclesiam?*

6 *Si quis dum audit Missam recitat horas canonicas, An satisfaciat præcepto? & An dùm audit missam, possit quis recitare pœnitentiam sibi iniunctam?*

1 PRAECIPIT in hoc textu Romanus Põtifex,quòd parochus sub fideli custodia in loco decẽti teneatur conseruare hostiam consecratã pro infirmis,iuxta text.in cap.præsbyter.de cõsecr.dist.2.text.& Doctores in cap.1.de custod.euchar.Albar.Pelag.lib.2.de plan.eccl.cap.27.vers.vigesimo tertio, quia non. Foller. in prax.can. in vlt. par.cap.37,nu.21.Cõcil.Trid.Sess.13. in decret.de sancto euchar.sacra.cap.6.Menoch. de arbitr.cas.410.Bern.Diaz, in prax.can. cap.40.Capel.Tholos.decis.219.Petr.Bollo,in œcon. eccl.2. clas.cap.4.§.6.pag.257. Villadieg.de irregul.cap.5. num.8. Duran. in ration.diuin.offi.lib.4.cap.1.num.22. Victor.in sum.tit.de eucharist. num.68. Paul. Fusc.de visit.lib.1.cap.5.ex numer.3. & ex nu.9.Læl.de Zanch.de priuil.eccles.21.priuil.Mich.Timot.de eccles.visitan.lib.2.tract. 1.cap.22.& cap.23.& tract.4.cap.18.& cap. 19.text.& Doctores,in cap.officiũ,de offi. Archipres.& extat cõstitutio Synod.11.sub tit.de sacram.celebrata à Reuendis.Episcopo,& colendissimo domino meo D.Mich. Cercito,in ciuitate Barbastren.qua iubetur vniuersis parochis,vt locũ illum lumine illustrare studeãt, sitq; ad minus vna in eo lampas,quę noctu dieq; perpetuo ardeat,de quo etiã differit,& est videndus Paul.Fusc.in dicto lib.1.cap.5.nu.6.Mich.Timoth.de eccl. visit.lib.2.tract.1.cap.24.& tract.4.cap.20.

2 DE modo tamen deferendi corpus domini nostri Iesu Christi ad infirmos,est videda AEgidiana constit.lib.3.cap.5.Petr. Bollo in dict.§.6.pag.258.in princip.& etiã const. Synod. Valen.anni 1578.act.1.§.cum sacrosancta, ex pag.28.& cõstitut.Synod. Cæsaraug.in tit.de celebr.miss.incipit, quoniã sacerdotũ,fol.49.vbi etiã habetur quod dũ ducitur sancta Eucharistia ad infirmum campanella

nella pulsetur,quòd etiam admonet Paul. Fusc.de visit.lib.1.cap.14. num.11. & lib.2. cap.32.num.3.versic.eucharistia item.Villadieg.de irregular.cap.5.num.5.de quo& de modo etiam deferendi eucharistiam ad infirmos,est videndus Michael. Timoth. supra,lib.2.tract.1.cap.25.& in tract.4.cap.21. Læl.Zecch.de casib.reser.cas.1.num.26.versic. & quando.Paul.Fusc.de visit.lib.1. cap. 5.num.10.& extat constitutio,Synodi Teruelen.2. & 3. in titul.de sacrament.eucharist.fol.57.celebrata ab excellentissimo Domino Episcopo, & meritissimo Prorege Aragonum, ac obseruandissimo Domino meo D. Iacobo Ximeno,viro integerrimo, & ob eius vitæ integritatem & sanctitatis exemplum omni laude dignissimo, quem Deus optimus maximus, incolumem huic Reipublicæ diuturno æuo conseruet,vt omnibus malis imminentibus omni ratione subueniat.

ADVERTIT tamen Albar. Pelag.in dicto cap.27.versic.42. quòd cum parochus vadit ad communicãdum infirmum debet portare duas hostias consecratas, vt cum vna communicet infirmum,& aliam reportet honorificè vt populus adoret;si verò non portauerit nisi vnam,vel ex copia infirmorum omnes particulæ ministratæ fuerint vt nulla remãserit, in reditu ab infirmo debet cessare lumen,& sonitus campanellæ, quia vacuus redit calix, ne populus ex ignorantia adoret tabernaculum, quòd etiam tradit Mich.Timoth.de eccles.visitan.lib.2. tract.1.cap.25.& tract.4.cap.21.Paul.Fusc. in dicto cap.5.num.10.

OPORTET etiam vt cautus sit parochus,nè eucharistiam ministret ægroto vomenti,ex Guilier.Duran.in ration.diuin.offic.lib.4.cap.42.num.13.&id etiam iubet dicta constit.2.Synodi Teruelen.Et quid debeat fieri de hostia masticata ab infirmo per vomitum reiecta,vide Guilier.Episcopum Parisien.de sacram.eucharistiæ,cap.11.versic.& eodem modo, fol.27.

3 INFIRMO tamen non ieiuno instante necessitate, bene poterit eucharistia ministrari, ex Sylues.in sum.verb.eucharistia el 3.nu.8.vers. vt quãdo infirmus. Paludan. in 4.dist.8.quæst.2.vers.quantũ ad primum Sot.in 4.dist.12.quæst.1.art.8.vers.secunda conclusio.Anton.Bernad in sum.cap.22.in fin.num.47.pag.356.Victor.in sum.tit.de eucharist.num.83.vers. si autem.Episcopus de Elna,in direct.curat.cap.5.§.2.pagin.61. vers. a lo vltimo dize.Guiliermi.Episcopus Parisien.in dict.cap.11.vers.nisi causa infirmitatis.Læl.de Zanch.de priuil.eccles.158. priuil.nu.8. Medin.1.par. instr. confes.cap. 14.§ 42.versic.pero quando. vbi etiã tradit An nõ ieiunus possit bis in eadẽ infirmitate recipere viaticũ? pro quo est etiã consulendus Viuald.de sacram. eucharist. num.158. Tabiens.in sum.verb.communio. num.54.

4 HOSTIA verò consecrata,non debet custodiri à parocho vltra vnã septimanam ne putrescat, sed eam debet sumere & consecrare aliam recentem,ex Iacob.Bainerio in enchirid.iudic.eccles. notab. 155. Villadieg.de irregular.cap.5.num.7. Paul. Fusc. de visitat.lib.1.cap.5.num.3.in fine,& id fieri potest in feria quinta, per tradita à Mich. Timoth.de eccles.visitan. lib.2. tract.1. cap. 22.& in tract.4.cap.18.

5 PRO vera tandem resolutione quæstionis,quæ ab scribentibus in hoc textu tractari solet,An scilicet delinquens gaudeat immunitate ecclesiæ, si confugiat ad sacerdotem portantem corpus domini nostri Iesu Christi, ad infirmos per vias & plateas,vide notata in collectan. ad textum in cap.6. inter alia,de immũn. eccles.

6 *IN glos. incliner*. Dicit Decius in cap. ad audientiam,num.25.de rescript. quòd dũ missam audit,non debet quis aliàs orationes dicere, nec legere, sed attentè audire quæ recitantur:pro quo est videndus Cosmas,in pragm.sanct.tit.quo modo diuin.offic.sit celebran.in §.statuit igitur, in glos. dicat,fol. 130.Ferdin. Paez,in repet.cap.missas,de cõsecr.dist.1.ex num.109. & quamuis hoc sit optimum consilium pro literatis saltim, vt dicunt dicti Doctores,vera tamen resolutio est,ex Nauar.in man.lat.cap.21.num.8. posse quem eodem tempore satisfacere præcepto de audienda missa, & de dicendis horis canonicis aut aliis deuotionibus vel votis iuratis vel in pœnitentiã iniunctis,modo non adeò vni rei intendat,vt alteri necessariã attentionem non adhibeat:videbis tamen circa hoc dubium Caietan.in sum.verb.festos dies violare, vers.& quamuis dũ sacerdos. Medi.1.par.instr.de cõfes.cap.14.§.9.vers. pero es denotar. Angel.in sum.verb.feria.

§.46. Armil. in verb. festum, num. 11. Sylueſt. in verb. missa, el 2. num. 6. versic. tertiũ qui audit. Victor. de sacrament. tit. de satisfactione, nu. 204. Medin. C. de confes. in cap. de pœnitentia iniuncta, tempore quo missa celebratur adimpleta, fol. 105. optimè Ludouic. Beja, in respon. cas. consc. cas. 21. Sebast. Medices, in sum. peccatorum. 2. par. titul. 7. quæst. 33. iuxta finẽ. Ferdin. Paez, in repet. cap. missas. de consecr. dist. 1. ex num. 113. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de satisfact. num. 14.

AD TEX. IN CAP. 1. Audiuimus, de reliq. & venerat. sanctor.

COLLECTAN. 52

SVMMARIVM.

1 *Sancti & eorum reliquiæ sunt venerãdæ.*
2 *De Veneratione sanctæ Crucis.*
3 *An vestes sanctorũ venerari debeamus?*
4 *Qui sunt venerandi pro sanctis?*
5 *Aduersus venerantes aliquem non canonizatum ab ecclesia.*
6 *An ecclesia, possit errare in canonizatione sanctorum?*
7 *Reliquias sanctorum, An super portare liceat?*

1 RELIQVIAS sanctorũ, ex hoc textu pios omnes venerari & honorare debere, sanctosq; oportere orare, vt pro nobis ad Deũ intercessores esse velint, probat Concil. Triden. Sess. 25. in decret. de inuocat. veneratione, & reliquiis sanctorum, & refert Simon. Maiol. de sacris imagin. centur. 16. ex cap. 59. & id etiam latissimè constat, ex his quæ tradit Sebast. Medic. in sum. omn. hæres. 1. par. verb. reliquiæ sanctorum, & in verb. sancti. Conrrad. Brun. de cœremon. eccles. lib. 3. cap. 6. Rosiniac. de re pontif. lib. 2. rubr. 8. cap. 42. & cap. 43. in princip. Sebastia. Medic. in sum. omnium virtut. tit. 8. q. 19. & quæst. 27. in fin. verbis. Sot. in 4. dist. 45. quæst. 3. art. 1. Hosius in tit. de spe. capit. 58. Frat. Paulinus, ordin. Prædicat. lib. 5. de cõcil. eccles. cap. 4. latissimè Chassen. catal. glor. mun. 3. par. ex consid. 21. (& plura circa hanc materiam, & de veneratione sanctarum imaginum, habes infra in 3. par. in collectan. ad textum in cap. 3. li canonici. §. cæterum, de offic. ordin. lib. 6.) Anton. Cordou. in quæst. theol. lib. 1. quæst. 5. vers. secundum punctum est. Paul. Fusc. de visit. lib. 1. cap. 8. ex num. 7. Mich. Timoth. de visitan. eccles. lib. 2. tract. 1. cap. 36. versic. voluit, latissimè Robert. Belarminus, disputatio. fidei catho. controuers. 7. lib. 1. per totum. Anton. de san Roman, in lib. consuelo de peniten. 2. par. tract. 2. cap. 11. Medin. C. de oration. cap. quis orandus, Deus solus an etiam sancti, in vers. sed an sancti, pag. 163. latissimè & pulchrè multa cumulat, doctissimus Francisc. Suarez, in 3. par. quæst. 25. art. 1. disputat. 52. ex sectione. 1. cum sequent. ex pag. 733. & optimè in dicta quæst. 25. art. 6. disputat. 55. in sect. 1. & 2. ex pag. 767. & plura eleganter cõgerit Petr. Canisius, in doctr. christia. cap. 3. §. 8. ex pag. 81. Alph. Castr. lib. 13. aduers. hæres. verb. reliquiæ sanctorum, & in verb. sancti. vbi id satis liquere probat, ex Cõcil. Aurelian. in cap. rogationes, de consec. dist. 3. Concil. Gerunden. capit. 3. Concil. Toletan. el 5. capit. 1. Concil. Toletan. el 6. capit. 2. Concil. Bracaren. el 2. capit. 9. quibus in locis huiusmodi concilia præcipiunt litanias, hoc est rogationes sanctorum, quotannis à fidelibus solẽniter in ecclesia fieri, in quibus ad omnes sanctos orationes & preces emittũtur, vt ipsi Deũ pro populo orẽt, facit etiam ad id, ipsius ecclesiæ vniuersalis auctoritas, & vetusta nimis & obseruata cõsuetudo, quę dies festos in veneratiõe sanctorum quotannis celebrat, & à toto populo Christiano celebrari præcipit, vt prosequitur Couar. lib. 4. variar. cap. 19. num. 8. vers. præter has. Alphon. Castr. in dicto verbo sancti. col. 944. Conrr. Brun. de cœrem. eccles. lib. 6. cap. 7. Petr. Gregor. in syntag. iur. lib. 2. cap. 16. ex num. 6. & circa suprà dicta quòd honorari debeant, ab omnibus hominibus reliquiæ sanctorum, est etiam videndus Guilierm. Durand. in ration. diuinor. offic. lib. 7. cap. 1. ex num. 1. Gabriel. Prateolus, de vitis & sect. omnium hæret. lib. 9. cap. 6. Conrrad. Brun. de cœremon. eccles. lib. 3. cap. 1. in princip. & in capit. 6. & in

in lib. 6. cap. 7. Chassen. in 3. par. catal. glor. mund. consid. 44. Martin. Ayala, de tradition. eccles. 3. par. cap. de veneratione reliquiarum sepulchrorum, & basilicarum sanctorum, fol. 143. vbi etiam in fol. 149. vers.
2 inter reliquias. ait, quòd inter omnes reliquias præcipuas partes obtinet lignum Crucis, & ibi plura cumulat pro veneratione Sanctæ Crucis, de qua etiam disserit in dicta 3. par. capit. de antiq. imag. fol. 156. vers. tertius canon. & latissimè Simon. Maiol. de sacris imaginib. centur. 13. ex cap. 3. & plura habes in dicta collectan. ad cap. 3. §. cæterum, de offic. ordin. in 6.

3 AN autem vestes sanctorum venerari debeamus: & quo modo, tradit Sanctus Thomas 3. par. quæst. 25. art. 6. Ambros. Catherino, de certa gloria sanctorum, in cap. de veneratione reliquiarum. Chassen. in dicto catal. glor. mund. 3. par. consid. 44. post principium. Petrus Canisius, in dicto. §. 8. ex pag. 97. ex num. 12.

4 ILLOS tamẽ ex hoc textu venerari pro sanctis debemus, qui pro talibus sunt a Summo Pontifice declarati & non alij, vt tradit Paul. Fusc. de visit. lib. 1. cap. 8. num. 11. Læl. de Zanch. de priuil. eccles. 130. priuil. ex nu. 4. Mich. Timoth. de visitan. eccles. lib. 2. tract. 1. cap. 36. vers. & ideò nemo. Mandos. in prax. tit. de ingratitud. cap. 8. versic. de illis autem. Solus enim Papa potest canonizare sanctos, pro quo est videndus Boschi. Codecha, in repet. rubr. de constit. num. 83. & ibidem Ioan. Ferretus, num. 13. Barthol. Humad. in l. 66. tit. 4. par. 1. glos. 3. Chasse. in dicta 3. par. consid. 47. & cõsid. 48. glos. verb. sedis Apostolicæ, in cap. vnic. hoc tit. lib. 6. & ibi Franc. num. 3. & Gemin. num. 12. Abbas in cap. conquęstus, num. 4. de feriis. Gãbar. de offic. & potest. legat. de lat. lib. 2. ex num. 233. Couar. lib. 4. variar. cap. 19. nu. 8. versic. pręter has. Ioseph. Mascard. vol. 1. de probation. in concl. 262. ex num. 50.

5 ET an Inquisitor fidei catholicæ, possit punire venerantes corpus alicuius non canonizati ab ecclesia? tradit Zanchin. de hæretic. cap. 22. numer. 8. repert. Inquisit. verb. adorare, vers. sed an liceat, & in verb. canonizatus. Et de forma instituto & vsu canonizationis sanctorum, est videndus Chassen. in dict. 3. par. consid. 50. Petr. Galesin. in canonizatione sancti Didac. 3. par. cap. 6.

6 QVAERI autem solet, vtrum ecclesia vel Pontifex possit errare in canonizatione sanctorum? quod quidem examinant Felin. in cap. venerabili, numer. 2. de test. lib. Francis. Pegña, in 2. par. direct. schol. 33. in fine. Ioseph. Mascard. vbi supra, numer. 57. Melch. Cano, de locis theolog. lib. 5. cap. 5. pag. 195. ex col. 2. Couar. lib. 1. varia. cap. 10. num. 13. Petr. Aragon. 2. 2. quæst. 1. art. 10. pagin. 100. vers. est aliud dubium, & ibi etiam latè Domin. Bañes, in dicta quæst. 1. art. 10. ex col. 169. vers. dubitatur prętera, optimè Anton. Cordou. in quæst. theolog. lib. 4. quæst. 12.

7 INTERROGATVS tamẽ sum, An reliquias sanctorũ portare super, liceat? pro quo est videndus Paul. Fusc. de visit. lib. 1. cap. 8. num. 13. Nauar. in man. lat. capit. 11. nu. 35. versic. verumtamen.

AD TEX. IN CAP. 5. Dilectus filius, vt lit. penden. nihil innouetur.

COLLECTAN. 53.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concessum, non facta mentione litis pendentiæ, nihil valet.*
2 *Et quid quando tale priuilegium esset cõcessum cum clausula Motu Proprio, vel ex certa scientia?*
3 *De effectu clausulæ, ex certa scientia vel motu proprio.*
4 *De lite nulla, non debet fieri mentio in gratia.*
5 *Lis quando dicatur nulla.*
6 *Lis per quos actus iudiciales dicatur pẽdere.*

1 QVAMVIS priuilegium vel cõcessio alteri pręiudicialis lite pendente obtenta, non facta mẽtione litis, nihil operetur per istũ textum, & quæ latissimè cumulat Anton. Gabriel. lib. 2. commun. opin. titul. de iudic. conclus. 4. Lancellot. de attentat. 2. par. capit. 4. ex num. 630. pag. 94. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 105. priuil. Capiz,

piz.decis.220.ex num.13 Felin.cap.1. num. 14.versic.fallit sexto,de rescrip.Felin.cap. super literis,num.12.& Dec.num.35.de rescrip. scribentes, in cap. cæterũ, & in dicto capit.super literis de rescript.

2 GRAVIS tamen altercatio est inter Doctores, An quando tale priuilegium esset concessum Motu Proprio Principis ali quid operetur, & si de lite pendente nulla in eo fiat mẽtio?pro qua quæstione est consulendus Anton.Gabriel.in lib.6.commun. opinion.titul.de clausulis, concl.2. ex num. 16.& in lib.2.titul.de iudic.concl.4. ex nu. 20.Petr.Rebuf.in concordat.titul.de forma mandat.apost.versic. octauus est, pag. 608. Alexand.in l. si quis quemquam, num.3.ff. si quis cautionib. Rippa,in capit.1.ex num. 80.de rescript. Menoch. de arbitr. cas.202. num.12,Ruin.consil.76.ex num.5,& in consil.80. num.4. vol.5. Rolan.consil.31. num. 19.vol.2.Gomezius in capit.1.versic. immò plus dico,de constit.in 6.Lælius de Zanch. in dicto priuileg.105, num.5.Andreas Gambar.de offic.& potestat.legat.de lat.lib.3.in rubr.de potestat.legat.in benef. confer. ex num. 55. Bellug.in specul.Princip.in rubr. 20.§.quia post ecclesiam,num.30. Lãcellot. de attent.2.par.cap.4.num. 643. & in cap. 12.limit.52.nu.28.pag.288.Rebuf. in prax. in regul.de non tollen.ius quæsit,num.9.

3 ET quando tale priuilegium, etiam non facta mentione in eo de lite,esset impetratum à Principe cũ clausula ex certa scientia, An aduersus litem aliquid operetur?dic vt per Abb.hìc num.4.Anton.Gabriel.lib. 6.commun.opin.tit.de clausul. concl.1.cum idem sit facere aliquid ex certa sciencia,vel facere expressam mentionẽ de obstantibus ex Felin.in cap. nõ nulli.§.sunt & alij,num. 51.de rescript.Alphon. Hojeda de benef.1. par.cap.24.num.56.versic.secundo pro hac parte.Philip.Dec.consil.341.num.3.Guid. Pap.singul.7. Et talis clausula adeò efficax est,vt ius alteri quæsitum auferat:pro hoc tamen est videndus Alexan.consil.216. num. 22.vol.2. Ruin. consil.175.num.22.& consil. 229.num.2.vol.1.Dec.cons.160.num.3. Anton. Gabriel, in dicta concl.1.ex num.8. & quòd factum à Principe, ex certa scientia, non possit quis impugnare,nec in dubiũ revocare cõstat, ex Natta consil.636.nu.159. Dec.consil.496.numer.26.Paris. consil.5. num.122.volum.4.& consil.1.num.78.vol. 4.Socin.Iun.consil.68.num.12.lib.3.qui in num.13.subiungit post Dec. consil.341. nu. 3.hanc clausulam habere vim clausulæ, de plenitudine potestatis: de quo etiam est videndus Rolan.consil.71.num.48.vol.2. Alphon. Hojeda de benef.1.par.cap.20. num. 11.Mandos. in regul.cancell.16. quæst.5.& quæst.7.ex num.3. Menoch. de præsumpt. lib.2.presump.12.num.4.Riminal.in repet. capit.quæ in ecclesiarum,num.304.de constit.Gabriel.in dicta concl.1.num.6.Aduersus quã clausulam nihil opponi potest, ex Rolan.in dicto consil.71.nu.49.Paris. in dicto consil.1.num.79. & huiusmodi clausula habet vim specialis expressionis,ex Hojeda, in supradicto cap.20.num.12.& vim clausulæ Motus Proprij, ex Mascard. vol.2.de probat.in concl.1075.num.3.Mandos. ad regul.16.cancel.quæst.15.num.2.& quid operentur huiusmodi clausulæ in præiudicium tertij ? latissimè tradit Menoch. lib. 2. præsumpt.9.ex num.26.

4 VLTERIVS considerabam pro declaratione istius textus,secundã concessionem vel priuilegium impetratum,non facta mentione litis pendentis valere, quando lis esset nulla, quia de lite nulla,impetrans non tenetur facere mentionem, ex Abb.in cap. dilecte in Christo,de except.numer.3.& in cap.per vestras, de donat.inter vir, num.11. Ruin.consil.76.num.8.lib.5.& consil.8.lib. 4.per totum. Menoch.de arbitrar. cas.202. num.81.Afflict.decis.366.ex nu.9.Ioseph. Mascard.vol.2.de probat. conclus.846. ex num.20.Lancellot.de atentat.2. par.cap. 4. num.651.quod intelligo verum,siue lis esset nulla ipso iure, siue veniat annullanda ope exceptionis,ex glos.verb.posterius in cap. subgestum,de iure patr.glos. verb.de facto, in cap.cum nostris de concess. præbend. vbi Abb. num.12.& optimè Felin.in cap. ex tenore, num. 2. de rescript. Mascard. in dicta conclus.846.num.25.

5 VLTERIVS, secunda concessio vel priuilegiũ impetratũ non facta mentione litis pẽdentis,existimo validũ esse,quando lis esset deserta,litis enim pendentis mẽtio, necessaria non est,quando lis est deserta:vt tradit Menoch.in dict.cas.202.num.14.& quãuis de iure canonico, nullum sit tempus determinatum ad lites finiendas,ante Concil.

cil.Trident.Sess.24.capit.20. vt constat ex cap.pœn.de iudic.Cassad.decis.5.num.4.vt lit.pend.Grauat.in additio.ad Octau. Vestr. lib.3.cap.5.num.6.Lancel.in dicto capit.4. num.275. idem tamen Cassador.in dicta decis.5.adhibet modum,quo lis tempore finiatur,videlicet quãdo à prosecutione litis, est cessatum per decem & octo annos, pro vt erat in casu per eum ibidẽ decisso,tunc enim creditur, quòd conscius non iuris aut probabiliter diffidens,à lite cessauit, & hunc modum refert etiam Menoch.in dicto num.14. Lancellot.in dicto cap.4.ex num.276.Gomezius tamẽ in regul.de triennal.quæst.61. versic. quartus casus, allerit litem censeri desertam spatio decem annorum,cuius opinionem sequuti fuerunt,in grauissimis causis domini de Rota,quando ex aliquibus cõiecturis apparet, de non iure mouentis litem,vt tradit Lancel.in dict.cap.4.nu.279.

IBI, de dicta quæstione. Lis autẽ quando & per quos actus iudiciales dicatur pendere,refert Menoch.in dicto cas.202.ex nu. 7. Cassador.in princip.decis. 6. ex num. 4. & 14.Felin.in cap.super literis,de rescript. num.13.Lancellot.de attentat.2.par.in præfat.cap.4.ex num.1.Vol.1. com. opin.pag. 131. verb. litis pendentiæ.Staphil.de literis gratiæ, & iustit. §. in primis, ex num.12.& 16.textus in clemen.2.vt lit.penden.Octau. Vestr.in prax.lib.4.cap.1.num.1.vbi etiam Grauat.in addition.ex num.5. Dec, in cap. 1.ex num.60.de rescript.Beroi. in cap.1.de rescript.num.76.latè Mascard.vol.2.de probat.concl.984.Læl.de Zanch.de priuil.eccles.105.priuil.ex num.3.Alexan.Stiaticus in prax.iudic.cap.5.num.14. Lib.10.regul. iur.ciuil.& pontif.pag.461.versic. quando autem lis pendere dicatur.

6

AD TEX. IN CAP.6. Inter alia,de immun.eccles.

COLLECTAN. 54.

SVMMARIVM.

1 *Confugiens ad ecclesiam non est extrahendus, & aduersus violantes hanc immunitatem.*

2 *Confugiens ad sacerdotem portantem sacramentum Eucharistiæ per plateas ad infirmum, An gaudeat immunitate ecclesiæ?*

3 *Palatium Episcopi, domus Cardinalis, cemeterium, vel refectorium,aut dormitorium monasterij, An gaudeat immunitate ecclesiæ?*

4 *Immunitas ecclesiastica in quibus delictis & quibus personis non concedatur.*

5 *Mercatores falliti, An gaudeant immunitate ecclesiæ? & qualiter puniebantur antiquitùs?*

6 *Mercatores falliti si deueniant ad pinguiorem fortunam, An teneantur soluere debita?*

7 *Plura aduersus ipsos mercatores fallitos, & eorum receptatores.*

1 CONSIDERA ex hoc textu ecclesiam habere immunitatem, vt delinquens qui ad eam confugerit non sit inde violenter extrahendus,& talis indemnitas An sit inducta à iure diuino? tradunt Couar. lib.2. variar.resol.cap.20.num.2.Anton.Quesad. diuers.quæst.cap.1.num.2.Petr.Pechius de iure sisten. cap.6.num.1. Petr. Rebuf.tom. 2.constitut regul.tit.de immun.eccles.art.1. glos.1.ex num.2.Remig. de Gosi, in princip.de immun.eccles.in secundo præsupos. ex pag.8. Et qualiter puniantur violatores huius immunitatis,tradit Abb.in cap. ecclesiæ, num.11.hoc titul.Nauar.in man.lat.cap. 25.num.17. Iul. Clar.lib.5. §. fin. quæst. 30. num.1. & quæst 68. numer.11. Gosi,supra quæst.9.ex pag.502.Sylvest.verb.immunitas,el 3.num.12.Mich.Salon.2.2.q.60.art.6. controuers.2.col.280.Ant. Scap.de iure nõ script.lib.1.cap.29.ex nu.2.Conrad.Brun. de ceremo.eccles.lib.3.cap.3.pag.62. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera E. num.1.Iodoc. Damhouder.in prax.crimin. cap.106.ex num.1. Viuald.in candelabr. eccles.titul.de absolut. num.54. versic. quarto est violatio. Alphan. in collectan. numer. 25. facit l. fideli.& l.præsenti C.de his qui ad eccles. confug. Chasseneus, in consuetudin. Burgund. rubr.1. tit. des justices,

verſic. es droicts dicelles, num. 57. Rebuf. in dicto articul.1.gloſ.1.ex num.30.Iacobus Menoch.de arbitr. caſ.360.nu.68. Camil. Borrel. in additionib. ad Bellug. in ſpecul. Princip.rubr.11.§.ſed quia loquitur, in litera G. Aufred.ad Capel. Tholoſ.deciſ.422. aliàs 423.num.3.

2 AN autem eadem immunitate eccleſiaſtica, gaudeat qui confugit ad corpus domini noſtri Ieſu Chriſti, dum per vias & plateas ducitur à Præsbytero ad infirmos, eſt videndus Corſet. ſingul. 207. Paulus Fuſc. ſingul.156.in liter.E. Didac.Couarru.lib.2. variar.reſolut.cap.20.num.6. Remig.Goñi de immun. eccleſ.ampl. 18. pag.179. Petr. Pechius de iure ſiſten. capit.6. num.2. Gomez, in §. pœnales inſtit.de action,numer. 50.Didac.Perez. lib.1.titul.1.l.1.pag.17. in gloſ. Igleſias, verſic.vnde notanter, & in l. 3.pag.24.in gloſ. del cuerpo de nueſtro Señor. Thom.Cerdan,in lib.viſita de la carcel capit.11.§.4,verſic. y aun aprietan mas,pagin.161.Guilierm. Duran. in ration. diuin. offic.lib.1.capit.1.num.50. Bellug.in ſpec. Princip.rubr.11.§. ſed quia loquitur,nu.29. vbi Camil.Borrel. in addition. in litera M. Iul.Clar. lib.5.§.fin.quæſt.30.num.24.Læl. de Zanch. de priuil.eccleſiæ.13.priuil.num. 18.Menchac.de ſucceſ. creat. lib.3.§.22. limit.17, num.55. Anton.Gomez, tom.3.variar. capit. 10. numer. 1. Abbas, in capit. ſanè,de celebr.miſſ.num.1.vbi addit.marginal, in litera E. Coſmas in pragmat. ſanct. titul. quo modo diuin. officium ſit celebr. in §.ſtatuit igitur, in gloſ. inclinet.Roman. ſingul.339.incip.dicamus,&ibi additio.Corſet. ſingul. 68. incip. dixit, in verſicul. vbi quæſiuit. Petrus Plaça, de delict. capit.34. num.16.additio ad Felin. in capit. querenti de offic.delegat. in litera E. Bonacoſ.in cõmun.opinion. criminal. verb.condemnatus ad mortem. Palat.Rub.in repet. rubr. §.38. num.15. Volum.1.commu. opin.pag.31.verbo,condemnatus ad mortem, & in pag.88. verb.fugiens.

3 PALATIVM autem Epiſcopi,domus Cardinalis,circuitus eccleſiæ, Eremitorium,monaſterij clauſtrum,refectoriũ aut dormitorium, & alia huiuſmodi loca, An gaudeant immunitate eccleſiæ? tradit Rebuf.ſupra artic.1. gloſ.1. ex num.8. Nauar. in manual.latin.capit.25.ex num.17. Goñi, ſupra,ampliat.4.ex pag.82.& ampl.12. ex num.3.pag.149.& ampliat.15.ex pag. 155. Nicol.Moronus de Pace, quæſt.130.ex nu. 6.Coſmas in pragmat.ſanct.titul.de his qui temp. diuin. offic. vagantur per eccleſ. in princip.in gloſ.verb.circa.Boſsius in prax. tit.de captur.nu.30. Lapp. allegat.12. num. 4.Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæſt. 30.ex num.2. & 26.Couar.lib.2.var.reſolut. cap.20. num. 5.Anton.Scap. de iure non ſcrip. lib.1.cap. 26.ex num.4. Læl.de Zanch.vbi ſupra,priuileg.14. ex num.8.optimè Conrrad.Brun. de cerem. eccleſ. lib.3. capit. 3. ex pag. 61. Rebuf.de priuileg.ſcholar.priuileg.102.vbi etiam vide, An ab ſcholis liceat delinquentes extrahere?de quo etiã videbis Iul.Clar. in dicta quæſt.30.num.25. Thom.Cerdan,in lib.viſit.de la carcel, capit.11.§.4. verſ.mas dize, pag.162.

4 QVAE autem perſonæ, & in quibus delictis & caſibus,non gaudeant huiuſmodi immunitate eccleſiæ, tradunt Anton. Gomez, tom.3.capit.10.ex num.2.Rebuf.tom. 2.titul.de immunit. eccleſ.artic.1.gloſ.1. ex num.14.Thom.Cerdã,ſupra,in cap.11.§.4. verſic. y pues auemos tratado, ex pag.163. & in §.5.Nauar.in man.lat.cap.25.ex num. 20.Hierony.Portol.in tract.de competent. quæſt.7.Ioan.Gutierrez,in pract.quæſt.lib. 1.quæſt.1.ex num.1. & quæſt.2. ex princip. optimè Barthol. Humada l.4.titul.11. par.1. gloſ.8.ex principio, fol.96.Dueñas regul. 228.Boer.deciſ.109.ex num.1.Corraſ. lib.5. miſcell.capit.23.Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæſt. 30.ex num.9.Bellug.ſpec.Princip.rubr.11. §.ſed quia loquitur, ex num.11.Anto.Queſad.diuer.quæſt.cap.1. ex numer.4. Couar. in dicto capit.20.ex num.7. latè Remig. de de Goñi,ſupra,ex fallent.1.ex pag.216.Didac.Perez,lib.1.tit.2.l.6.in gloſ.ſerà defendida.Iodoc Damhoud.in prax. crimin.cap. 106.num.5.

5 MAXIMVM tamẽ dubium eſt, An mercatores falliti (vulgò dicti alçados) gaudeant hac immunitate eccleſiæ? pro quo ſunt conſulendi Didac.Couar. in dicto cap. 20.num.14.poſt medium.Nauar.in man.lat. capit.25.num.19.ad fi.Remig.Goñi, limit. 38.Dueñas regul.389.verſic. & iſti mercatores.Benuenut.de de coctorib.3.par.ex nu. 42.Petr.Pechius,de iur.ſiſten.cap.9.num. 6.Ioan.Gutierrez,lib.1.pract.queſt.1.nu.4. Iodoc.

Iodoc. Damhouder. in dicto cap.106.num. 17.Petrus Rebuf.in dicto tom. 2. tit. de immun.eccleſ.art.1.gloſ.2. ex num.1. Thomas Cerdan,vbi ſupra,cap.11.§.4.verſ.los mercaderes,pag.164. Salzed.in addit.ad Diaz, regul.303.verſ.octauo vltra auctorẽ.Maran. de ordin.iud.4.par.diſt.9.nu.131. Portol.in ſchol.ad Molin. in tract.cõpet.q.14.latè Alphon.Azeued.lib.1.nou.recop.tit.2.l.13. ex nu.6.&qualiter antiquitus puniebãtur tales mercatores falliti,refert Menoch.de arbitr. quæſt.90.ex num.14. &plura de ipſis,& de eorum pœna,cumulat Ioan.Matienç.in lib. 5.recollect.titul.19.per tot. Mandoſ.in praxi,titul.de ingratitud.capit.108. verſic.rurſus ingrati. Ioan.Martinez de Olano,in antinom.in litera M. ex num.41.

6 ADVERTIT tamen in hac materia Ludouic.Lopez in inſtruct.conſcien.1.par. cap.109.in fine. Quòd iſti mercatores frangentes fidem & cum creditoribus conuenientes,vt ſoluta ſibi certa debiti parte reliquum dimittatur, ſi ad pinguiorem fortunam veniant,tenentur ad reſtitutionem: de quo eſt videndus Robert. Maranta in dicta 4.par. diſtin.9.numer.132.Boeri. deciſ.215. numer.8.

7 ACCIDIT etiam aliquãdo, quòd huiuſmodi mercatores excoctionem bonorũ fingunt,& facultates ſuas abſcondunt,vt ſe componant cum ſuis creditoribus,vt per talem compoſitionem dilationem ſolutionis vel remiſsionem alicuius partis debitorum obtineant,& tales ad quid teneantur in conſcientia?tradit Ludouic. Lopez in dict.cap. 109.ex colum.662. in fi. Et tales falliti, An repellantur à teſtificando?vide Maſcar.vol. 2.de probation. concluſ. 738. Et receptans mercatorem fallitum, an teneatur ad intereſſe, vel ad illum exhibendum creditoribus? tradit Hyppolit. ſingul.366. incipit aliqua. Auiles in capit.3.prætorum,in gloſ. iuriſdiccion, numer. 18. Et is qui notificauit debitori alicuius quod aufugiat,quia creditor ſuus ordinabat eum capere, ad quid teneatur? eſt videndus Hyppol. Marſil. in ſingul.137.numer.2.& in ſingul.43.num.4. Abendan. reſponſ.22. ex numer.1. verſic. ſi ergo delinquens.Baeça,de inope debit.cap. 5.num.21. Auiles in cap.3.prætorum,in gloſ. iuriſdiccion,num. 16. Petr. Ancharran. in conſil. 341. incipit viſo themate.in fine.

AD TEX. IN CAP. 13. Excommunicamus, el 1. §. damnati, de hæretic.

COLLECTAN. 55.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis,non ſunt irregulares tradendo hæreticos iudicibus ſecularibus, vt eos debitè puniant.*
2 *An iudex ſecularis teneatur abſq; cauſæ cognitione exequi ſententiam promulgatam contra hæreticos ab Inquiſitoribus?*
3 *Hæretici,conſuetudine generali,igne cremantur.*
4 *An portantes ligna ad comburendum hæreticum, ſint irregulares?*
5 *Aduerſus clericum hæreticum, quomodo procedatur.*
6 *Bona clerici hæretici,cui applicari teneantur.*
7 *Plura de hæreticis poſt ſententiam redeuntibus ad fidem catholicam.*

1 IBI, *ſecularibus poteſtatibus.* Nõ tamen tradẽdo iudicibus ſecularibus, hæreticos vt ipſi eos debito ſuplicio puniant Inquiſitores hæreticæ prauitatis ſunt irregulares: vt tradit Iacob.Simanc.de cathol. inſtitutio.cap. 34.num.48. Didac.Perez lib.8.titul.4.l.3. pag. 92. verſ. ſed dubiũ occurrit. Couar. in clemen.1.2.par.§.5. num.6. Felician.de cenſur.titul.de irregular. capit.de ſecunda ſpecie irregularitatis, quæ contrahitur extra bellum,verſic.Inquiſitor tradens. Alphonſ. de Azeued.ad cur.piſan. lib.2. cap.21. num. 1.fol.83.in principio. Armil.in ſum.verb.irregularitas,num.24. Vivaldus in candelab. eccleſ.titul.de irregular.ex homicid.volun. num.246. Medin.1.par.inſtruccion de confeſſor.capit.11.§.10. verſic.tambien los Inquiſidores,fol.40.Franciſ.Pegña in 2. par. director.commentar.20.ex pag.131.Simon. Maiol,de irregul.lib.5.cap.48.§.2.num.9. in finalib.verb.

2 EST tamen elegans dubium, An iudex secularis teneatur exequi sententiam ab Inquisitoribus promulgatam contra hæreticos, absque vlla causæ cognitione? & quid etiam in aliis iudicibus? An similiter vnius iudicis sententiam teneatur alter exequi, absq; cognitione causæ? de quibus omnibus latè differit Campeg. in additio. ad Zanchin. de hæretic. cap. 8. in litera A. Volum. 1. commun. opinion. pag. 96. verb. an si aliquis tanquam. Iacob. Simanc. de cathol. institut. capit. 36. ex numer. 4. & facit textus in capit. inquisitionis. §. prohibemus, de hæretic. in 6. Felin. capit. ad auolendam, num. 4. de hæretic. Ioan. Gracian, regul. 422. latè Gundisalu. de Villadieg. de hæretic. quæst. 19. versic. an iudex secularis, pag. 73. Mencha. de succeff. creat. §. 6. ex num. 16. ad fin. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 96. num. 7. optimè Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 21. num. 8. Robert. Marant. in disput. 1. ex princip. Chassen. in consuetud. Burgun. rubric. 1. §. 8. versic. sans coge & licence, ex numer. 4. Ioan. Rojas, de priuileg. Inquisit. num. 450. Bonacos. in commu. opin. crimin. pag. 477. versic. exequi debet laicus, & pag. 497. verbo, iudex ecclesiasticus. & pag. 498. verb. iudex secularis qui. Nicol. Boer. decis. 90. num. 2. Bernard. Diaz, in prax. canon. capit. 133. num. 2. vbi Salzed. in addit. in litera A. latissimè Lucern. Inquisitor. in verb. executio contra damnatos. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 5. capit. 132. nu. 4. Flammin. Chartar. de execut. senten. capto bannito, in capit. fin. num. 6. Bossius in prax. titul. de denuntiat. num. 11. Thom. Cerdan in additionib. margin. in lib. visita de la carcel, cap. 13. num. 6. in litera E. Ioan. Redin, de maiestat. princip. §. non solum armis, num. 149. Felician. de censur. tit. de depositio. & degradat. cap. 10. Francis. Pegna in 3. par. direct. schol. 99. versic. ex hac assertione. Bellug. in specul. principum. rubric. 11. §. visso. num. 1. vbi Camil. Borrel. in additionib. in litera B. & in litera O. Bellug. in specul. principum, rubric. 11. §. tractandum. num. 3. Petr. Rebuf. in concordat. titul. de public. concubin. §. & cum omne. in glos. qui hodie remissus, pag. 723. Et quòd sententias ab Inquisitoribus promulgatas cõtra hereticos, teneantur exequi magistratus seculares sub pœna excommunicationis, absq; vlla reuisione proces-

suum, indistinctè probat motus proprius Innocen. VIII. incip. dilectus filius, Datum anno 1486. die 30. Septembr. & extat etiã ad id, alius motus proprius Alexan. IIII. editus anno 1260. incip. ad audientiam. Dat. 13. Calen. Februar. anno 6. sui pontif.

3 *IBI, animaduersione debita puniendi.* Generali autem omniũ consuetudine, impij heretici cõburi solẽt (postquam prius strangulantur ex Flamin. Chartar. de execut. sentent. capto bannito, capit. final. numer. 451) Iul. Clar. §. hæresis. num. 8. Rolan. consil. 75. volum. 3. numer. 5. Bursat. consil. 7. num. 30. Corras. lib. 3. miscellan. cap. 8. ex num. 3. latè Ioan. Rojas, singul. 91. A Egidius Bossius, in prax. titul. de hæret. num. 16. Iacob. Simanc. de catholic. institut. cap. 46. ex num. 45. & in enchirid. titul. 67. ex numer. 1. Couar. lib. 2. variar. cap. 10. num. 10. Didac. Perez lib. 1. titul. 1. l. 1. in glos. con animo pertinaz, versf. vlterius etiam dubitatur, pagin. 21. Andreas Gambar. de officio & potestat. Legat. de later. lib. 8. ex num. 85. Menoch. de arbitr. cas. 374. num. 2. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin, capit. 61. ex numer. 58. Thom. Cerdan, in lib. visita de la carcel, cap. 13. num. 6. prope finem. Anton. Gomez, de delict. tom. 3. capit. 2. numer. 1. Hieronym. Roman, lib. 5. de la republica christiana, capit. 20. fol. 264. versic. tiene oy la santa Inquisicion. Sebast. Medic. in sum. omnium hæres. 1. par. quæst. 13. Alphons. Castro, de iusta hæreticor. punitione, lib. 2. cap. 12. Anton. Scappus, de iure non script. lib. 5. cap. 32. numer. 8. Lelius de Zanchin. de priuileg. eccles. 143. priuil. num. 10. Dominic. Bañes 2. 2. quæst. 11. artic. 4. pagin. 653. versic. sed notandum est. Didac. Perez lib. 8. tit. 4. l. 3. pag. 91. versf. est & alia pœna contra hæreticum. vbi in pag. 92. versic. quæri potest. ait, quod idem est seruandum etiam si puniẽdus sit nobilis, immò si hæreticus fuerit pertinax, viuus comburendus est: de que & quis dicatur pertinax, est videndus Rojas 2. par. de hæret. assert. 45 ex num. 557. Castr. de iusta hæret. pun. lib. 1. cap. 9. Sebastian. Medices, in sum. ma omnium hæres. 1. par. quæst. 8. Didac. Spino, specul. testam. in glos. rubricæ. 12. par. num. 46. Iacob. Simanc. de cathol. institutionib. cap. 48. per totum. & maximè in numer. 6. & in enchirid. titul. 30. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæstion. 99. numer. 7. Flammin. Chartar. in dicto

cto cap. final. num. 452. Couar. lib. 2. variar. capit. 10. numer. 10. versic. hi verò qui hæresim. latissimè Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. ex pag. 101. versic. quæritur præterea.

AN autem Rex vel Princeps secularis possit dispensare in huiusmodi lege præcipiente, vt hæretici traditi brachio seculari moriantur? est videndus Petr. de Aragon, 2. 2. quæst. 11. articul. 4. pagin. 356. versf. sed dubitauit aliquis. A Egid. Bossius in prax. criminal. titul. de hæretic. num. 35.

4 ET quia de hæretico comburendo mentionem fecimus. Quæritur vtrum portantes & ministrantes ligna vt talis comburatur, absque vllo vindictæ vel malo animo, sed tantum ob zelum fidei, sint irregulares? pro quo est videndus Viuald. in candelab. eccle fiæ, titul. de irregularitate, ex num. 287. Nauar. in manual. latin. capit. 27. num. 217. versf. decimo quod est. Læl. Zecch. cas. 1. num. 34. versic. secundo ampliatur. Anton. Bernad, in sum. capit. 35. num. 36. Armil. in summa, verb. irregularitas, numer. 61. Barthol. Medin. 1. par. instruccion de cõfessores, cap. 10. §. 10. versic. pero duda se. Tabiens. verb. irregularitas, el 3. numer. 24. Felician. de censuris, tit. de irregularit. in cap. de secunda specie irregularit. quæ contrah. extra bellũ, in versic. portantes ligna, pag. 459.

5 *IBI, degradatis.* Clericus igitur hæreticus, degradatur, & iudici seculari: est tradendus, iuxta ea quæ tradit Simanc. de catholicis institutionib. capit. 46. numer. 69. Villadieg. de heretic. q. 15. versf. pœna autẽ, & plura de materia degradationis & de eius forma & solẽnitate, habes in 3. par. in collectan. ad textum in cap. 2. degradatio, de pœnis, in 6. & tradit Didac. Perez lib. 8. titul. 4. l. 3. ex pagin. 88. versf. cum ergo. Ioan. Rojas, singul. 48. & in singul. 49. Villadieg. de irregularit. quæst. 19. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 74. Francis. Pegna in 3. par. director. schol. 63. §. considerandum autem hîc est.

6 *IBI, applicentur ecclesiis.* Bona igitur clerici hæretici, quæ ex ecclesia vel eius respectu acquisiuit, eidem ecclesiæ inspecto iure communi restituenda sunt, & non fisco principis secularis: de hoc tamen est videndus Simanc. de catholic. institution. cap. 9. numer. 89. Lucerna Inquisitor. verb. bona hæreticorum, num. 2. Guilierm. Benedict. in cap. Raynuntius, verb. & vxorem nomine Adel. de succeff. ab intestat. numer. 244. Francis. Pegna, in 3. par. director. schol. 154. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 5. cap. 133. Gundisalu. de Villadieg. de hæretic. quæst. 15. ex fol. 59. Bernard. Diaz, in prax. canon. capit. 106. num. 4. vbi Salzed. in litera D. Franc. Pegna in 3. par. director. q. 112. comment. 161. Couar. lib. 2. variar. resolutio. capit. 9. numer. 12. Iul. Clar. lib. 5. §. hæresis, numer. 13. versic. punctus est. Camil. Borrel. in additionibus ad Bellug. in specul. principum, rubric. 11. §. visso, in litera Q. in final. verbis.

7 VIDI tamen dubitari à præstantissimis viris, An hæretici si post sententiam redeant ad fidem sint admittendi, vt euadant supra dictam pœnam relaxationis? pro qua quæstione sunt consulendi Iacob. Simanc. de catholic, institutionib. capit. 47. num. 36. & in enchirid. titul. 58. numer. 11. Iul. Clar. §. hæresis, numer. 9. Ioan. Rojas, de hæretic. 2. par. assertion. 16. numer. 192. Menoch. cas. 373. Alphons. Castr. lib. 1. de iusta hæretic. punition. capit. 22. Paul. Grillan. de heretic. quæst. 5. latissimè Gundisalu. de hæretic. quæst. 20. Simanc. de catholic. institutionib. cap. 60. numer. 11. Boer. decis. 341. ex num. 3. Alphons. Aluarez in thesau. christian. relig. cap. 53. de hæretic. numer. 15. Bonacos. in commun. opinion. crimin, verb. ecclesia admittit. Syluestr. in sum. verb. hæresis, el 1. numer. 18. Volum. 1. commun. opinion. pag. 379. verb. hostes fidei, versic. crescentibus autem. Felinus, consil. 10. Vbi etiam vide, an hæretici redeuntes ad sinum ecclesiæ recuperent bona cõfiscata? vel an ea bona Inquisitores possint eis iustè remittere? de quo etiam pulchrè differit Iacob. Simanc. in annotat. ad Zanchin. in cap. 14. Iul. Clar. §. hæresis, num. 8. versic. & nota quòd quando. Ioan. Rojas, de hæretic. 1. par. ex numer. 117. & in 2. par. assertion. 16. numer. 191. & in numer. 201. & in assertion. 27. ex numer. 272. versic. ipse verò. Sylvest. in sum. verb. hæresis, el 1. numer. 17. Simanc. de catholic. institution. capit. 47. ex numer. 15. Volum. 1. commun. opinio. pag. 527. verb. abiurans. Francis. Pegna, in 2. par. director. schol. 6. versf. nec ad eos bona. Et hæreticus qui, postquam traditus est curiæ seculari, dicit se velle pœnitere, an sit recipiendus? est videndus

dus Pegña in 2.par. director. ſchol.27. verſ. poſtquam traditus. & in 3. par. ſchol. 65. crederem de miſericordia. Et de hæretico qui in tabulato id dicit, eſt videndus Franciſ.Pegña in 3. par.director.ſchol.59.verſ. his adiungo.

AD TEX. IN CAP. 5: Ad decorem, de inſtitutionibus.

COLLECTAN. 56.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia quid ſit? & plura in eius laudem.*
2 *Recti iudices meliorem vitam agunt, quã multi boni religioſi.*
3 *Iudices quales eſſe debeant, & quæ requirantur in eis.*
4 *Præficiendi in eccleſia, debẽt eſſe literati.*
5 *De ſcientia eorum qui debent promoueri ad eccleſias, & ad eccleſiaſticos ordines.*
6 *An & quando peccet qui eligit dignum ad beneficium, omiſſo digniori?*
7 *An ſit iuſta lex vel ſtatutum, quod beneficia eccleſiaſtica & officia ſecularia nõ dentur exteris, ſed tantum oriundis?*
8 *An iuſtè manu regia impediantur reſcripta, à Sede Apoſtolica impetrata contra huiuſmodi ſtatuta quòd exteris non conferantur beneficia eccleſiaſtica.*

1 IBI, *qui facit iuſtitiam, acceptus eſt Deo.* Iuſtitia quid ſit? & plura in eius laudem, tradit Bellug. in ſpecul. Princip. rubric. 11. §. poſtquam, ex numer. 1. vbi latè Camil. Borrel. in additionib. in litera A. & optimè idẽ Camil. Borrel. in addit. ad eũdem Bellug. in rub. 8. in litera C. idẽ Camil. in præfa. in reg. Aragon. ex numer. 5. latè Chaſſen. in conſuetud. Burgund. rubr. 1. des iuſtices, in principio, ex numer. 1. vſq; ad 27. Chaſſen. in catal. glor. mund. 5. par. conſiderat. 5. in principio. Coſmas, in pragmat. ſanction. titul. de cauſis. §. 1. in gloſ. iuſtitia. Mandoſ. in gloſ. facultatum, in procem. in verb. iuſtitiam, pagin. 28. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iudicum, lib. 1. capit. 1. §. 3. verb. iuſtitiã collere, numer. 2 fol. 23. Camil. Borrel. in additionibus ab Bellug. in ſpecul. Princip. in rubric. 1. in litera G. Guilierm. Benedict. in capit. Raynuntius, verb. duas habens filias, numer. 106. Ioan. Redin, de maieſtat. Princip. §. & fiat tam iuris, ex num. 22. Ludouic. Meſsia in pragmatic. taxæ panis, concluſ. 1. num. 83. latè Ioan. Matienç. dialog. relator. 3. par. capit. 60. Caballin. in ægidian. conſtitutionib. lib. 1. capit. 19. in gloſ. A. pagin. 35. Iacob. Bennius, de priuileg. iuriſconſul. in procem. ex numer. 1. & facit textus in cap.
2 1. §. caueant, de ſenten. & re iudic. in 6. Vbi etiam habetur, quòd recti iudices meliorem vitam agunt quam multi boni religioſi, iuxta dictum Iaſ. in l. 1. in princip. numer. 8. de iuſtitia & iure, de quo vltra multos ex proximè citatis, eſt vidẽdus Neuizan. in Sylua nuptial. lib. 3. verb. eſt nubendum, num. 20. Iacob. Bennius, de priuil. iuriſcon. 3. par. priuileg. 71. in principio. Alexan. Stiaticus, in praxi iudic. capit. 24. numer. 26. additio marginalis ad Staphil. de gratiis & expect. §. tertia forma. in litera D. pagin. 11. colum. 2. Paul. Granut. theoremat. 1. numer. 12. in fin. Sex autem requiſita in optimo iudice, recẽſet Auiles, in capit. 1. prætorum, in gloſ. fiel. numer. 26. Neuizan. in Sylua nuptial. lib. 5. num. 91. Ioan. Segura Daualos, in director. iudic. eccleſ. fori, in init. 1. par. ex numer. 4. in fine. & aliqua refert Matienç. in dialog. relat. 3. par. cap. 9.

3 ET Iudex qualis eſſe debeat? tradit Caballin. in ægidian. conſtitution. lib. 3. cap. 2. in gloſ. A. ex numer. 3. pagin. 153. latè Alexan. Stiatic. in pract. iudic. cap. 24. & Dionyſ. Carthuſian. ſuper capit. 7. Euangel. S. Ioan. ſuper illa verba, Nolite iudicare ſecundum faciem, ex fol. 298. Flammin. Chartar. de execut. ſenten. capto bannito, in præfat. numer. 100. Auiles in capit. 2. prætorum, in gloſ. en juſticia. Ioan. Matienç. in dialog. relat. 3. par. ex capit. 6. Caballin. in ægidian. conſtit. lib. 2. cap. 3. in gloſ. B. pag. 50. Ioan. Segura Dabalos in init. 1. partis, num. 5.

4 *VIROS literatos.* Hoc quidem per quam iuſtum eſt, vt præficiendi in eccleſia ſint literati, per ea quæ tradit textus in cap. cum

cum ſit ars, de ætat. & qualitat. & in cap. ſuper ſpecula, de magiſtr. Staphil. de grat. & expect. form. 3. numer. 4. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. capit. 28. numer. 4. Rebuf. in concord. in titul. de collation. in rubr. poſt principium, ex pagin. 251. & ex pag. 253. verſic. vltimo præmittendum eſt. & in §. præfatiq; ordinarij, in gloſ. viris literatis, pagin. 321. Hypp. Marſil. de Colũna de eccleſ. reddit. origine, 2. par. capit. 19. in principio. latiſsimè Chaſſen. in 10. par. catalog. glor. mundi, ex principio, & optimè peritiſsimus dominus meus doctor Ioan. Gaſpar Ortigas, in patrocin. pro Cæſarauguſt. Gymnaſ. 2. par. ex numer. 47. & latè ex numer. 72. Corraſ. in paraph. ſacerdot. 3. par. capit. 5. in principio. Deci. in cap. cum in cunctis, ex numer. 12. de elect. & in capit. prudentiam, ex nu. 2. de offic. de legat. Alphonſ. Azeued. lib. 1. nouæ recopilat. titul. 3. l. 31. numer. 1. optimè Gigas, in conſil. 3. ex num. 15. & conſil. 144. ex numer. 1. Rolan. conſil. 47. volum. 1. ex numer. 75. Felin. conſil. 18. numer. 5. Alphonſ. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 24. ex numer. 28. Anton. de Butrio, conſil. 42. numer. 3. Felin. in capit. ſi quando, de reſcriptis, numer. 7. Bernard. Diaz in prax. canonic. capit. 18. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iudicum, lib. 2. capit. 1. §. 4. fol. 135. ex numer. 1. Quintil. Mandoſ. regul. 16. queſtion. 15. numer. 3. Petr. Rebuf. in capit. peſtulaſtis, ex numer. 33. de cleric. excommunicat. miniſtran. Lambertin. de iure patron. lib. 2. par. 3. quæſt. 5. artic. 11. ex numer. 5. in fine. Menoch. de arbitrar. caſ. 425. Vbi la
5 tiſsimè differit de ſcientia eorũ qui ſunt promouendi ad eccleſias & eccleſiaſticos ordines, de quo etiam eſt videndus Ancharran. in clementin. cum ei quem, de conceſſ. præben. numer. 1. latè Ioan. Fero, de examin. ordinandor. in titul. de officio & examine eorum qui ad parochias, ex pagin. 328. Concil. Tridentinum, Seſſ. 23. de reformatione, capit. 7. cum capit. 5. Alphonſ. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 24. ex numer. 31. Corraſ. in paraph. ſacer. 3. par. capit. 5. ex numer. 5. Anton. Bernad. in ſum. capit. 27. titul. de los beneficiados, numer. 37. Soto in 4. diſtinct. 25. quæſt. 1. artic. 4. verſic. tertia concluſio. Nauar. in capit. ſi quando, de reſcript. excep. 11. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de ſacrament. ordin. numer. 39. Michael. Salon in 2. 2. queſt. 63. artic. 2. controuerſ. 1. §. tertia cõditio, ex colum. 987. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. ex capit. 5. num. 2.

6 IBI, *aliàs idoneos.* De eo qui ad eccleſiaſtica beneficia eligit non idoneum vel dignum omiſſo digniori, an & quando peccet & teneatur ad reſtitutionẽm? eſt videndus Lib. 5. regul. iuris ciuil. & pontif. regul. 236. incipien. eligere qui habent. Dinus in regul. non præſtat impedimentum, & ibi additio in litera B. gloſ. verb. magis vtilem, in capit. conſtitutis, ei 2. vbi Abb. numer. 7. de appellat. textus & Doctores in capit. graue nimis, de præben. Nauar. in apolog. de reddi tib. eccleſ. quæſt. 2. monit. 23. Dominic. Soto lib. 3. de iuſtit. & iur. quæſt. 6. articul. 2. Padilla in l. cum quidam, de legat. 2. numer. 18. latè Petr. Rebuf. in repet. capit. poſtulaſtis, de cleric. excommunicat. ex numer. 49. Alphonſ. Azeued. lib. 1. nouæ recopil. titul. 3. l. 31. ad fin. latè Petrus Sanchez 1. par. hiſtor. moral. titul. de la vida de Ariſtoteles. §. 3. ex fol. 4. Pedraz. in ſumma, in 7. præcep. decalog. ex fol. 91. verſic. 36. ſi dio beneficio. Iacob. Bennius, de priuileg. iuriſconſul. 2. par. priuileg. 29. ex numer. 4. optimè Ludouic. Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 2. capit. 5. ex num. 57. optimè Ioan. Matien. in Dialog. relat. 3. par. cap. 8. ex numer. 16. & capit. 19. numer. 4. verſic. quando autem. & capit. 56. numer. 16. & capit. 66. numer. 22. latè Couar. in regul. peccatum. 2. par. §. 7. ex numer. 2. peritiſsimus & omni laude digniſsimus aduocatus Doctor Martin. Mirauete de Blancas, in doctiſsimis iuris allegationibus pro regno Aragon. in cauſa Viceregis extranei, pagin. 159. latiſsimè & pulchrè Michael. Salon. in 2. 2. D. Thom. quæſt. 63. articul. 2. in 3. controuer. ex colum. 994. & in 4. controuer. ex colum. 1022. Abendan. in dictionar. verb. electio. fol. 183. Palat. Rube. in repetit. capit. notab. 3. §. 26. ex numer. 2. Coſmas in pragmatic. ſanction. titul. de election. in cap. ſicut. §. ego, in gloſ. vtiliorem. fol. 93. Roch. de Curt. de iure patronat. verbo, honorificum, numer. 40. & in verb. oneroſum, numer. 5. pulchrè Barthelom. Humada, l. 5. titul. 15. par. 1. in gloſ. 3. fol. 106. latiſsimè Petr. de Bollo, in œconom. canonic. in 2. claſſe, cap. 1. §. 4. ex pag. 173. Didac. Perez, lib. 1. titul. 6. l. 2. ex pagin. 150. verſic. quæro etiam vtrum latè Lambertin. de iure patronat.

patronat.1.par.2.lib.in 3.articul. 10. quæst. principal.fol.90.latissimè & pulchrè Petr. à Nauarra tom.1.de restitution. lib.2. cap.2. ex numer.120.

I S autem qui eligit illum quem ex sola confessione sacramentali scit esse indignũ, An peccet? tradit Viuald. in candelabr. eccles.titul.de sigillo confess.num.29. Nauar. in capit.si sacerdos,de pœniten.distin.6.ex numer.147.

7 *I B I, Vndecunque originem duxerint.* Occasione horum verborum dubitari solet, An sit iusta lex vel statutum quod beneficia ecclesiastica, & similiter officia secularia nõ conferantur exteris,sed tantùm oriũdis ex oppido vel ciuitate aut saltim de regno vbi sunt beneficia conferenda? de quo est videndus Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera B. numer. 31. & in litera P.numer.58.& 70. Rebuf.regul.20.cancel. latissimè Quintil.Mandos.in regul.16.quæstion.39. Alphons.Hojeda,de benef.1.par. capit.23.ex numer.84. & latè in capit. 24. ex numer.43.& ex numer. 86. & ex num. 115.Ludouic.Messia in pragmatic.taxę panis, conclus. 5. numer. 95. optimè Selua de benef.2.par.quæst.23. ex numer.34. & latè 3.par.quæst.26.ex numer.1.Andr.Gambar. de offic.& potestat. Legat. de Later. lib. 3. ex numer.537.& lib.6.ex numer.379.glos. verb.exterorum, el 2. in procem. pragmat. sanction.in §.nam ecclesiarum. Couarru. in practic.cap.35.numer.5.Dominic. Soto, de iustitia & iure,lib.3.quæst.6.articul.2.vers. enascitur autem.Alciat.regul.1. præsumpt. 37.Roland.consil.47. volum.1. ex num.67. Dueñas regul.202. latissimè Hieron. Portoles in schol.ad Molin.§.alienigena,ex numer.1.Barthol.Humada l.13. titul.15.par.1. in glos.2.numer.4. folio 108. latissimè Salzed.in prax.canonic. capit.54. Paul. Fusc. de visitat.lib.2. capit.5. numer.14. Mandos. consil.55.ex princip. &consil.27. ex num. 19. Matienç. de stylo cancellar.titul.1.preeminentia 22. capit.2. glos.2. pulchrè Michael.Salon in 2.2. quæst.63. articul.2. controuers.3.in §. in quibusdã ecclesiis, ex col. 1018. Petr.Rebuf.de nominat.quæst.9.numer.48.post medium. Caballin.in ægidian. constitut.lib.2.capit.2.in glos.A.pagin.47. Rebuf.in concord.titul. de pacific.possess. numer. 217. optimè Guilierm. Benedict. in repetit.capit.Raynuntius,verb.& vxorem nomine,de success.ab intestat.ex num.482. Rebuf.in prax.3.par.titul. de rescript.mixtis,in princip.ex numer.6.& in glos.1.& in glos.2. Ludouic.Gomez, regul.19. cancell. Chassen.11.par.catalog.glorię mundi, consider.22. Quintilian.Mandos.regul.19. de infirm.quæst.15.ex numer.17.Corras.in paraph.sacer.3.par.cap.5. ex numer.9. Burg. de Paz,l.3.Tauri, num.374. textus & Doctores,in capit.bone,el 2. de postu.præl. latissimè & pulchrè Alphons.Azeued.lib.1. nouæ recopilat.titul.3.l.14.ex num.1. Petr. à Nauarra, de restitutione, lib.2. capit.2. ex numer.165. Arnulph. Ruzeus, tractat. iur. regal.29.priuileg. numer.7. Ioan.Ferraurt, de iurib.& priuileg.regn.Franc.iur.9.ad finem.Carol.de Grass.lib.1.iure 15. post principium.& optimè lib.2.iure 8. Alphons.de Azeued.ad cur.pisan.lib.1.cap.12. ex num. 8.latissimè Didac.Spino,in specul.testam. in glos.3.princip.ex numer.32.latè Ioan.Segura Dabal.in direct.iudic.eccles.for.1.par. capit.9. Rebuf.in §.qui verò,in capit.extir pandæ, de præbend. versic. septimus casus est,pagin.388.pulchrè & latissimè insignis aduocatus ac dominus meus obseruandissimus doctor Didac. Morlanes in doctissimis allegationib. in causa Viceregis extranei, in 3. par. Didac.Perez lib.1. titul.3.l.18. in glos. que ningun estrangero. Vbi vide,An alienigena cui prohibetur habere beneficiũ in regno, possit habere pensionẽ super fructibus beneficij regni? de quo extat apud Castellanos quędam pragmatica regis Henrici tertij, anni 1396. & est videndus Gregor.Lopez in l. 13. versic.de aquel Obispado,titul.15.partit.1.Didac.Perez lib.7.tit. 2.l.23.pagin.414.in glos. è naturales dellas. Hieronym.Portoles in dicto §. alienigena, num.11. Azeued.lib.1.nouæ recopilat.titul. 3.l.18.optimè Andr.Gambar.de offic.& potestat.Legat.de Latere, lib.6.ex num.371. glos.in pragmat.sanction.in dicto verb. exterorum, el 2. in fin. versic. punctum huius glossę.Ioan.Martinez de Olano in dicto numer.31.Quintil.Mandos.consil.55.

ADVERTIT tamẽ Carol.de Gras. in dicto lib.2.iure 8. versic. & idem in officiis secularibus pag.265. quòd quamuis officia secularia & beneficia ecclesiastica nec conferri nec assignari debeant alienigenis, est

est tamen in hoc differẽtia, quia officia dari non debent illis de loco aut territorio sicut beneficia, quia illi de loco melius noscunt parochianos & conscientias eorum & viuendi ritum,quam extranei: ideò beneficia eis cõferri debent, sed in officio secus,propter amicitiam,odium, familiaritatem,affinitatem & notitiam quam habet iudex aut præsumitur habere cum illis de loco & de sua patria,quæ peruertunt iudicium, iuxta textum in capit.pœn.vt lit.non contest.& notatur in capit. 1. de senten. & re iudic. in 6.& per alia quæ ipse ibi allegat.Cogitandum tamen est de hac ratione licet in ea se subscribant Guilier. Benedict. Chassen. & alij ex supra allegat. & Azeued.lib.1.nouæ recopilat.titul.3.l.14. numer.28. cum vbiq; sint angustiæ. Sed de his omnibus qui plenissimam cognitionẽ habere voluerit, perlegat ea quæ doctissimè congessit peritissimus dominus meus Petrus Ludouic. Martinez,in suis eruditissimis iuris allegationibus,in causa Viceregis extranei,pro regno Aragon.scriptis, in 1. par. ex numer. 258. cuiusquidem viri laudes , in excogitando peracutum ingenium , in iudicando acerrimum iudicium , in dicendo & explicando etiam difficilia, sermonis elegantiam,ac venustatem,& si apud cõcives nostros sint notissimæ, & omnium prœconiis celebratę,eas tamen,ne tòt eius animi dotes & ornamenta præclara posteritas ignoraret, libentissimè literis cõsignassem : nisi veritus fuissem, me illi & sanguinis propinquitate & amicitia conuictissimum,periculũ incurrere posse , ne quis suspicaretur, me aliquid amplius consanguinitati & amicitiæ dedisse, quam veritas pateretur : ideoq; ab eius laudibus abstinendum censeo,ne quid meo testimonio detractum videatur.

E T an filius procreatus ex patre naturali alicuius regni , natus tamen ex externa matre,tempore quo eius pater in alio regno habitabat, possit habere beneficium in regno, in quo eius pater erat naturalis? latè tradit Burgos de Paz in l.3.Tau.ex nu.375.

8 A N autem iustè manu regia impediantur rescripta à Sede Apostolica impetrata contra huiusmodi statuta,quòd exteris non conferantur beneficia ecclesiastica? tradit Couar.in practic. capit.36. numer.3. versic. hoc ipsum fieri, Abendan.lib.1.de execuẽ. mandat.cap.1.numer.32.versic. item ex eadem. Azeued.lib.1.nouæ recopilat.titul.3.l. 14. num.19. versic. ideo iustè. Rojas singul. 148. Hieronym. Portoles in schol. ad Molinum. §. alienigena. numer.10. Couar. in pract.capit.35.num 6. Viuald. in candelab. eccles. in explanat.bullę Cœnę,casu 14. ex numer.101.Salzed.in prax.cap.54.ex num. 17. vbi pulchrè,pro quibus bene faciũt,quę tradunt Simanc. de catholic. institut.capit. 45. numer. 35. & Nauar. in capit. cum contingat,de rescript.in 1. remedio. fundamen.10.& quę habes in 1. par. in collectan. ad textum in capit.regum officium,23.quęstione 5.

AD TEX. IN CAP.10. Propter,de donationib.

COLLECTAN. 57.

SVMMARIVM.

1 *Donatio perfecta,propter quas causas ingratitudinis reuocari potest?*
2 *Quid sit ingratitudo? & plura aduersus eam.*
3 *Ius reuocandi donationem propter ingratitudinem,an transeat ad hæredes?*
4 *An donatio possit reuocari propter alias causas non expressas in hoc textu?*
5 *An si donatarius proferat in donatorem verum conuitium, ex hoc possit reuocari donatio?*
6 *Atrox iniuria,quæ dicatur.*

1 CAVSAS ingratitudinis propter quas donatio perfecta & valida potest reuocari,referunt vltra textum & scribẽtes in l.fina. C.de reuocan.donat. Iul.Clar.in §. donatio. quæst. 21. ex numer. 1. Cotta, in memorab. verb.donatio perfecta. Ioan.Matiençolib. 5.recollection.titul.10.l.7. glos. 5. numer.3. Volum.1.commun.opinion.pagin.52.verb. donatio ex quinque causis.Anton.Gomez, tom.2.variar.capit.4. numer.14. Alphons. Azeued.lib.1.nouæ recopilat. titul.1.l.2.ex num.2.latissimè Petr.Mozius, de contract. titul.

titul.de donatio. §. quo modo annullet̃ur & reuocetur donatio. ex numer. 20. Ludouic. Molin.de primogen.lib.1. cap.9. numer.31. Sebastia.Medices, de acquir.rerum domin. glos.2.par.1.numer.416.pagin.88.

2 ET quidem non mirum, quòd propter ingratitudinem reuocetur donatio,ingratitudo enim excœcat oculos benefaciẽtis, & vt ex D. Bernard.de contempt.mundi,sermon.2.referunt Petr.Mozius,vbi supra,numer.21. Palat.Rube.in repetit.rubric.de donat.inter vir.& vxor. §. 78. numer.18. Alphons.Azeued.in lib.1.nouæ recopliat. tit. 1.l.2.numer.1.Petr.Sanchez 1. par. historię moral, titul. de la vida de Ciceron. §. 11. ex principio. Ingratitudo est ventus vrens,& siccans fontem misericordiæ,rorem pietatis fluẽta gratiæ,& prouenit ex superbia, quia plerunq; putant ingrati omnia seruitia sibi debita,vnde non mirum si huiusmodi ingrati & superbi perdunt gratias, in hoc textu,
3 & in dicta l. final. Quorum iurium decisio intelligitur,dummodo donator ipse reuocet donationem, non enim transit ad eius hæredes hoc ius reuocandi, vt insinuat iste text. in verb. final. per rationes quas tradunt Ripa in dicta l. fin. ex numer. 201. Azeued.in dicto numer. 2. Anton. Gomez, vbi supra. Ioan.Matiençolib.5. recollect. titul.10. l. 7. glos.5. ex numer.5.Quod intellige verum, quotiescunque donator ipse sciuit ingratitudinem & habuit tempus reuocandi donationem & non reuocauit nam tunc hæredibus eius non competit ius reuocandi eam, secus verò si ignorauerit donator,vel non habuerit tempus reuocandi,quoniam tunc hæredes ipsius donatoris reuocare poterunt ex Abb.consil.3.volum.2.quæst.9.ex num. 6.in fin.Alphonsi.Azeued.in dicta l.2.num. 2.Tiraquel.in l. si vnquam, verb. susceperit liberos,numer.215. Anton.Gomez in dicto capit.4.num.14. versic. item adde. Volum. 1.commun.opinion.pagin.52. verb.donatio ex quinque causis, versic.declaratur primo. Matienç.supra,numer.7.

4 AN autem ob alias ingratitudinis causas in dicta l. final. & in hoc textu non expressas possit donatio reuocari? est videndus Iulius Clar.§.donatio.quæst.21.numer.2.Molin.de primogen.lib.1.capit.9.ex numer.32.Plaça de delict.capit.1.numer.16. Carol.Moline. in consuetud.Paris.titul.1.§.30. numer.136. Francis.Viuius in sylua commun.opin.lib. 1. opin. 223. num.1. Fichardus, in commun. opin. pagin.92. colum.2. Soarez in thesau. recept.verb.donatio,pag.462.Anton.Gomez in dicto capit.4.numer.14. Matiençolib.5.recollect.titul.10.l.7. glos.5. numer.3. Ioan.Faber in §. sciendum est, institut. de donationib.ex numer.6.Riminal.Iun.in §. 1. institut.de donat. numer. 1374. in noua impressione.

5 QVAERIT tamen Pet.Mozius,vbi supra, num.24. An si donatarius protulerit in donatorem verum conuitium licet acerbum priuari possit donatione? de quo, & an is teneatur,qui alteri verum crimen vitiumvé obiecerit? est videndus Couar. lib. 1.variar.capit.11.numer.6. Paul.Granutius theoremat.5.num.13.Iul.Clar.§.iniuria,numer 15.Anton.Gomez tom.3.variar.cap.6. numer.2.& habes plura in collectan.ad textum in capit.1.innotuit,de maledic. Ripa,in l.fin.numer.23.& 29.C.de reuoc.donat.

6 *IBI, atroces iniurias.* Quæ autem dicatur atrox iniuria,est videndus Felin.in cap. cum illorum, num. 13. de senten. excõmun. Plaça de delict.lib.1.capit.6.num.3.Anton. Gomez,de del.ct. tom.3. capit.6. numer.4. latissimè Menoch. de arbitrar. cas.263. ex princi.§.atrox iniuria,institut. de iniur. vbi etiam scribentes.l.7. prætor edixit. §. atrocem autem.ff.de iniur. Matth. de Afflict. in constitut. Neapol. rubr. 54. de transaction. colum. 2. versic. quarto nota,ex num.4.lib. 1.fol.130. Didac.Perez lib.8. titul.19. l.27. in glos.palabra deuedada, versic.pro quorũ declaratione,fol.380.

AD TEX. IN CAP.1. Si quis clam.de clandest. desponsation.

COLLECTAN. 58.

SVMMARIVM.

1 *Quæ clam fiunt, videntur habere delicti præsumptionem.*
2 *Matrimonium clandestinum ex defectu denuntiationum,an valeat?*
3 *Matrimo-*

3 *Matrimonium clandestinum ob defectum præsentiæ parochi & testium,non valet.*
4 *In quo casu valeat matrimonium contractum absq; præsentia parochi & testiũ.*
5 *Leges ciuiles promulgatæ aduersus cõtrahentes matrimonium clãdestinum, An & quando valeant? de quo etiam in numero 7.*
6 *An valeat conditio, quòd si nupserit de cõsilio Titij quis cõsequatur tale legatũ?*
7 *An matrimonia cõtracta à filijs familias sine consensu parentum, valeant?*
8 *Filij contrahentes matrimonium sine consensu parentum,an peccent,& an possint exhæredari?*
9 *Salutare præceptum adhibuit,Concil.Triden. nè matrimonia contrahantur clãdestinè.*
10 *Laudabilis esset consuetudo iudicio auctoris,si ante denũciationes in ecclesiis fieri consuetas, à parocho voluntas cõtrahentium matrimonia exquireretur, vt omnino libera essent matrimonia,proVt fit ab Ordinario, antequam moniales professionem emittant.*
11 *Norma procedendi traditur circa matrimoniorum impedimenta, quæ proclamatum tempore opponuntur.*
12 *Si probatio deficit actori, An & quando reus super matrimoniũ cogatur iurare?*

1 HIC textus communiter legitur vt per glossam hìc,aduerte tamẽ quòd quia quæ clam fiunt videntur habere delicti præsumptionem, capit.consuluit, versic. qui male agit, odit lucem. de offic.delegat.glos.verb.lucẽ amans, in extrauag. Ioan. XXII. sedes, de concess.præben.& tradit Iodoc.Damhoud. in prax.crimin.cap.61. num.120. Menoch. de præsumpt.lib.2.præsumpt.10.num.59.& Borat. dicit,vt iugulent homines, surgunt de nocte latrones. Ideò hic asserẽti clam cõtraxisse matrimonium incumbit probatio, alias enim ecclesia quę non iudicat de occultis,tale matrimonium non admittit,interim quò nõ probatur,cap.si quis diuinis.30.quæstion.5.cap.2.infra eod.quòd si probetur,tenet matrimoniũ in specie huius textus,absque eo quòd clandestinitas illud vitiet,cum solus consensus licet clam fuisset præstitus sufficiat ex iure antiquo, cap. nec illud.30. quæst.5.& tradunt Ant.Cuchus lib.3.institit. iuris canon.tit.8.verf.nolim tamen.Couar. in 4.2.par. cap.6.num.7.in prin.Paleot.de noth.& spur.cap.5.ex n.5.verf.propterea. & in cap.19.num.5.versic.quoniam tamen. Victoria,de sacramen.matrim.num.266.in prin. Guilierm.Episc.Paris.in tract.1.de sacramen.matrim.cap.26.in fi. verf.notandũ. fol.98. Chassen.in consuet.Burgund.rubr. 4.§.6.in prin.num.8.Ioseph.Mascard.vol. 2.de probat.conclus.1023.num.11.Ioan.Matienç.lib.1.recollect.tit.1.de matrimo.l.1. in glos.1.ex num.4.Ex quibus omnibus & ex sancto Concil.Triden.Sess.24.cap.1.de reform.matrim. apertè colligitur, clandestina matrimonia libero cõtrahentium consensu celebrata,rata & vera esse matrimonia quãdiu ea,ecclesia irrita non fecit, & pro inde iure damnandos esse illos, vt eos sancta Synod.Tridentina anathemate damnat qui ea vera & rata esse negant.

2 ADVERTENDVM tamen est, ex dicta Sess.24.in allegato cap.1.quòd clãdestinitas in matrimonio potest euenire,aut ex defectu denunciationum ex causa omissarum, & tunc bene hodie valet matrimonium,vt probat dictum cap. 1. verf. ordinarius,sic intellectus à Nauar.in man. lat. cap. 22.num.70. verf.tertio aduertendum, & facit pro eo quòd tradit glos. verb. clandestina,in cap.3.infra eod.vbi Abb.num.9.Illustriss.Paleot. de noth.& spur.cap.5.num.8. pro hoc tamẽ est omnino videndus Menoch. consil.69.vol.1.Francis.Sarmien.lib.1. selectar.cap.6.num.7.Rolan.consil.93.vol.3.ex num.23.verf.nec habet. Viuald. in candel. eccles.tit.de matrim. num.85. & num.242. Salzed.ad Diaz in prax.canon. cap. 73. ex pag.mag. 234. pulchrè Riminal. con. 691. vol.6.Didac.Spino spec.testam.in glos.15. princ. ex num.24. optimè Caualcan.decis. 29.num.18.& latissimè Zephal.consil.421. Ioan.Gutierrez in pract. lib.2. quæst.4. ex num.13.optimè Io.Matienç.lib.5.recollect. tit.1.in glos.1.rubr. ex num.34. Io. Segura Dabal.in direct.iudic.2.par.cap.15.ex num. 30.& optimè in cap.16.ex num.1.

3 AVT nascitur & euenit talis clandesti-

nitas ex defectu præsentiæ parochi & testium, & tunc irritum est matrimoniũ, quia personas ad sic contrahendum sine parocho & testibus inhabiles reddit sancta Synodus in dicto capit. 1. versic. qui aliter: & tradunt Nauar. vbi supra, num. 69. in fin. versic. aduertendum, & numer. 70. versic. aduertendum quarto. Catechis. ad parochos, titul. de matrimonij sacramento, pag. 347. versic. in primis autem ne adolescentes. Petr. Magdalen. de numer. testium in testam. 3. par. capit. 3. numer. 200. & in numer. 208. Salzed. in dicto capit. 73. pagin. mag. 237. Ioan. Gutierrez in pract. lib. 2. quæst. 4. num. 13. Menoch. lib. 3. præsumpt. 1. numer. 102. Didac. Spin. in dicta glos. 15. princip. num. 25. Ioan. Segura Dabalos in dicta 2. par. capit. 15. numer. 44. Caualcan. in dicto numer. 18. & in Indice, verb. matrimonium, pag. 1087. Guilerm. Episc. Parisiens. in tractat. 2. de sacramen. matrimon. in titul. quo modo differunt sponsalia & matrimon. versic. animaduertens, fol. 191. & notant pulchrè Ioan. Rojas de succes. capit. 2. ex num. 23. Francis. Sarmien. lib. 1. selectar. capit. 6. numer. 7. versic. at hodie. Ioan. Gutierrez, de iuramen. confirmat. 1. par. cap. 51. num. 25. Didac. Perez lib. 5. titul. 1. l. 1. ex pag. 26. colum. 1. in fine. versic. & primum vtrum. Lancellot. Gallia in consuetud. Alexan. in glos. vxori, in principio, num. 14. Zephal. supra, in numer. 17. latè Alphon. de Veracruz, in appendice ad specul. coniug. in dub. 5. ex pag. 12.

4 SOLVM enim erit validum (vt multi dicunt) tale matrimonium sine testibus & parocho cõtractum, in eo casu relato per Couar. in 4. 2. par. capit. 6. num. 8. versic. ex quibus. Dominic. Sot. in 4. distin. 28. quæst. 1. articul. 2. versic. tertia conclusio. Vt puta quando matrimonium in facie ecclesiæ celebratum est, quod tamen nullum fuit propter impedimentum occultum, quod tempore contractus cõtrahentes ignorabant: nam impetrata postea dispensatione, non debet matrimonium iterum publicè contrahi coram testibus & parocho, sed sufficit nouo præstito consensu, clam contrahi ad euitandum scandalum, vt ex mente Pontific. Pij Quinti, id refert Nauar. in manual. latin. capit. 22. numer. 70. versic. sed quod valdè. Est tamen consulendus in præsenti dubio Ant. Cordoua, tractat. cas. de conscien. quæst. 51. Ioan. Gutierrez, de iuramen. confirmat. 1. par. cap. 51. num. 21. & 24. Nauar. in manual. latin. & hispan. cap. 16. num. 37. in princip. Ludouic. Lopez. 1. par. instructor. conscien. capit. 86. versic. primo vt iam. & optimè in cap. 85. col. 557. versic. authore autem. Ioan Matienç. lib. 5. recollect. titul. 1. l. 1. in glos. 1. num. 3. in fin. Didac. Spino specul. testam. in glos. 15. princip. numer. 62. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. capit. 18. num. 3. & in num. 8. Alph. Veracruz in appẽdice ad spec. coniug. dub. 10. ex pag. 45. latè Ioan. Segura Dabalos, in director. iudic. eccles. fori. 2. par. capit. 15. ex num. 39. Pedraça in summa in 3. præcep. decalog. fol. 30. versic. duodecimo si casò, ibi, verdad es.

5 SCIENDVM tamen est, quòd leges ciuiles quę promulgari rectè possunt in casibus nõ repugnantibus iuri canonico pœnas aduersus contrahentes matrimonia clandestina (ex Couar. in 4. 2. par. cap. 6. ex num. 17. & latissimè Didac. Perez lib. 5. titul. 1. l. 1. ex pag. 24. Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz in regul. 698. Ioan. Gutierrez in practic. lib. 2. quæst. 1. num. 29. vers. secundo respondeo quòd non poterit. Petr. Mozius de contract. titul. de matrimo. §. de naturalibus matrimonij, num. 22. fol. 190. Menoch. de arbitr. cas. 398. num. 47. Ioan. Matienç. lib. 5. recollect. tit. 1. de matrimon. l. 1. glos. 7. num. 4. Idq; ni fallor sentire videtur sancta Tridentin. Synod. in dict. cap. 1. vers. si quę prouintiæ aliis vltra prędictas laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis in hac re vtuntur eas omnino retineri sancta Synodus vehementer optat) non solum obtinebunt locum quando clandestinitas procedit ex defectu præsentiæ parochi & testium, sed & quando trina denunciatio est omissa, vel nõ legitimè vel congruo tempore facta, vel sine consilio parentum sunt contracta matrimonia, hisce enim casibus & in aliis patriis iustis institutis & decretis nõ seruatis, bene matrimonium dicetur clandestinum, quoad alios effectus pręter quam annullationis matrimonij, per ea quæ tradit doctissimus Paleot. de noth. & spur. capit. 10. numer. 1. Nauar. in dicto numer. 70. versic. tertio aduertendum. & ad declarationem l. 49. Taur. ad uertit Didac. Perez, vbi supra, ex pag. 38. in versic. primum dubium erit quærere. Didac. Spino, in specul. testamen. in glos. 15. princip. num. 74. Ioan. Gutierrez in pract. lib. 2. in quæst. 4. ex num. 7. & num. 13. Ioan. Segura Dabalos in dicta 2. par. capit. 15. ex num. 30.

6 ET vt supradicta omni scrupulo careãt, aduertendum erit, prędicta verba sancti Cõcil. Trident. versic. si quæ prouintiæ aliis vltra prædictas laudabilibus consuetudinibus & ceremoniis hac in re vtuntur, eas omnino retineri sancta Synodus vehementer optat. Intelligenda fore, dummodo tales consuetudines & ceremonię, decisionibus & legibus canonicis non contrarientur, aliàs dici non possunt laudabiles. Et hinc est valere vt dixi legem vel legatum conditionale, quod nubat ad consilium Titij, vel parentum. Felin. capit. ex parte, num. 1. de rescript. Couar. in 4. 2. par. cap. 3. §. 8. num. 3. optimè Natta cõsil. 355. Menoch. cõsil. 69. vol. 1. num. 29. Burs. consil. 151. vol. 2. num. 60. Palat. Rube. in repet. cap. per vestras, notab. 3. §. 7. num. 11. pag. 276. Guilier. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, verb. qui cum alia matrimon. num. 88. Mencha. lib. 1. controuers. vsu frequen. cap. 5. nu. 15. Illustriss. Cardin. Paleot. de noth. & spur. cap. 8. num. 7. & facit text. & ibi not. in l. cum tale. §. rescriptum. ff. de condit. & demonstr. & assignant rationem, quia tale cõsilium non debet necessario sequi, nec illud petere repugnat legibus & constitutionibus iuris pontificij, quæ omnimodam libertatem exigũt in matrimoniis, vt patet ex dicto Cõcilio in supradicto cap. 1. gemma, de sponsal. & alibi passim.

7 EX quibus meritò damnari debent, pro vt dicta sancta Synod. Trident. in dicto cap. 1. anathemate damnat, asserentes matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse: vt importunè cõtendit Chassen. 12. par. catal. glor. mund. consid. 36. & idque septem rationibus probare nititur Ioan. Oldendorpius in 4. classe actionum, actione 26. Nec minus mihi placet noua opinio Corras. in lib. 1. miscell. cap. 17. ex num. 6. nempè matrimonium vel nuptias à filiis familias contractas absq; parentum consensu, sententia rescindi posse, modo carnis cõmixtio sequuta non fuerit: contra quos omnes inuehit Couar. in dicto §. 8. num. 1. Alphons. Veracruz 1. par. specul. cõiug. artic. 2. versic. ex hoc sequitur, pag. 28. Vinius in sylua com. opin. 327. num. 8. Matienç. in dicto lib. 5. tit. 1. de matrim. l. 2. in glos. 2.

ET quidem pro supradicta quęstione, de qua in numer. 5. an scilicet leges ciuiles possint aliquid statuere circa matrimonium? est consulendus Felin. in capit. ecclesia Sanctæ Mariæ, de constitution. num. 59. Iaf. in l. 1. §. huius studij, numer. 12. de iustit. & iur. latè Paleot. in dicto cap. 8. per tot. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 82. stat. 3. num. 3. Menoch. cas. 453. ex num. 8. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. cap. 20. num. 2. & quamuis valdè honestum sit atq; reipublicę conueniens, filias in contrahendis nuptiis parentum exigere consensum, nec virginali pudori expediat maritum eligere, vt ait textus in cap. honorantur. 32. quæst. 2. nihilominus tamen matrimonium absq; partis consensu contractum, irritum non est, per supradicta, & tradit Suarez in l. 2. titul. delos casamientos. num. 2. Gutierrez lib. 1. canonic. quæst. cap. 20. ex num. 1. Sic leges & constitutiones patris consensum in matrimonio filiæ exigentes, ad honestatem, & non ad necessitatem referuntur, nè impediant libertatem matrimonij, ex Francis. Mantic. de coniectur. lib. 11. tit. 18. num. 17. & aliqui ex allegat. supra. & Alphons. Veracruz in dicta pag. 28. vers. si alius. Ioan. Matien. in dict. l. 2. glos. 2. num. 1. Didac. Spino in specul. testamen. in glos. 14. princip. ex num. 80.

8 FATEOR tamen, quòd tales filiæ sic contrahentes matrimonium sine consensu parentum, malè faciunt, & patri iniuriam irrogant & ex consequenti possunt peccare mortaliter: & maximè si id faciunt sine rationabili causa, iuxta ea quæ notantur in l. sed si ea. ff. de sponsalib. Nauar. in manual. latin. cap. 14. numer. 15. Menoch. consil. 69. volum. 1. ex numer. 27. in fin. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de matrimon. numer. 89. Ant. Bernad. in sum. cap. 15. numer. 15. pag. 138. optimè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæstion. capit. 20. ex numer. 3. Cordo. tract. cas. de conscien. quæst. 171. Non tamen poterunt exhæredari, ex eo quòd contrahant huiusmodi filiæ absq; licentia & consensu suorum parẽtum, nec legatum relictum sub tali conditione valebit, cùm talis lex, seu cõditio legati repugnet legi pontificiæ requirenti liberum consensum in matrimoniis, vt per Couar. in dicto §. 8. ex numer. 5. Guilierm. Benedictus in dicto verb. qui cum alia matri-

matrimon.numer.9. latè Ioan.Matienç. in dicta l.2.glos.4. Francis.Sarmien.lib. 1. selectar.cap.11.numer.8. Alphons.Veracruz supra,3.par.articul.20.Francis.Viuius in syl ua commun.opin.327.numer.2.& 6.Rebuf. responſ.7.versic.ſuper ſtatuto. Claudius de Battandier,in tract. de liberorum parentum ac fratrum , articul. 13. ex numer. 9. & 28. pulchrè & latiſsimè Michael.Salon,in 2.2. quęſt.5.de dominio,articul.5.in §.incipien. quæſtio hæc in primis,ex column. 518. Ludouic. Molin. de primogen. lib.2.capit. 16. ex principio. Pariſ.conſil.29. volum.3. ex numer.6. Alexand. conſil.97. volum. 1. ex princip.Natta conſil.355. & tradit Matienço in dialog.relat. 3.par. capit.31. numer.9. Guilherm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius, verb. dotẽ quam ei dederat,ex numer.30. latè Gutierrez in prædt.quęſt.lib.2. quæſt.1.ex numer.2. optimè Didac. Spino, in ſpecul.teſtamen. glos.20.princip. ex numer.66. Ioan. Martinez de Olano, in antinom.in litera P. numer.10. Secundum quos de iure canonico ſunt abrogatæ leges ciuiles permittentes patri filias exhæredare,ſi ſine eorum conſenſu nupſerint: licet his contradicat Sot.in 4.diſtin.29.quæſt.1.articul.4.ex verſic.extant autem in Hiſpania. Cordoua in dicta quæſt.171.verſic.el ſegundo punto. Palat.Rube.in repetit. capit. notabil.3.§.3.ex numer.9 & in §.8.

AN autem quando tales filiæ cum indignis viris nupſerint & contraxerint matrimonium, vel e contra filius inhoneſtam duxerit vxorem,iuſtè exhęredari poſsint à parentibus? tradit Iul.Clar.lib.5.§.final.quęſt. 82.ſtat.3.numer.5. Didac.Perez lib.5.titul. 1.l.1.pag.36.colum.2.ad medium. Alexand. l.1.numer.32. ff. ſolut. matrimon. Tiraquel. de nobilitat.capit.20.numer.176.Guilherm. Benedict.ſupra,numer.34. Suarez,l.2.titul. de los caſamientos,ex numer.28. & pro his omnibus recurrendum eſt ad gloſ.verb.excuſata, in capit.de raptoribus.36.quæſt.1.

9 VNDE ſi rectè conſideratur ſanctiſſimè dictum Concil. Tridentin. in dicto capit.1.adhibuit ſalutiferum remedium,quo hodie non ſolum diſſenſionem & inimicitiarum tollitur materia,litium & iurgiorum admitur occaſio , ſed & honori & dignitati parentum filiarumq; ſuarum optimè conſulitur,& tandem per ipſum reprimuntur & iam ceſſant fraudes & ſeductiones,quibus imbecillæ virgines & aliæ fœminæ ſub patris, aut aliorum poteſtate & protectione conſtitutæ decipiebantur,atrociſsimam iniuriam vniuerſæ ſuæ familię inferẽtes,prohibuit namq; dicta ſancta Synodus nè clandeſtinè contrahi poſsit matrimonium , ſed coram parocho & teſtibus , & ſi aliter fuerit contractum,ſit ipſo iure nullum tale matrimoniũ, vt in eodem decreto in dicto cap. 1. cõtinetur. Vnde tales filiæ non audebunt palàm cõtrahere ſeruatis denunciationibus & forma eiuſdem Concilij abſq; parentum, & aliorum,ſub quorum protectione ſunt,cõſilio & licentia,quòd quam ſit quieti reipublicę conducibile,nemo eſt qui ambigat,& videat Alauam,de concil.2.par.§.34.verſic. ſimiliter: plura namq; inconuenientia olim ſequebantur ex matrimoniis clandeſtinis, vt tradit dictum Concil. Triden. Seſſ.24.in dicto capit.1.de reformat.matrimon. Domi nic.Sot.in 4.diſtin.28.quæſt.1.articul.1.Couar.in 4. 2.par.cap.6.num.7. Didac.Perez lib.5.titul.1.l.1. pagin.27. colum.2. verſicul. quæri etiam poteſt. Alaua,de Concil.2.par. §.34.in princip. Ioan. Segura Dabalos, in director.iudic. 2.par. capit.15. in principio. Petr.Mozius, de contract.tit.de matrimon. §.de ſubſtantialibus,formalibus & eſſentialibus matrimonij,num.16.

ADVERTIT etiam Rebuf. in reſponſ.7. verſic.poterit tamen, quòd Epiſcopus rectè ſtatuere poteſt, vt ſinguli curati in ſuis eccleſiis moneant parochianos,ne ſine parentum conſilio aut conſenſu contrahant matrimonia , vt honor & reuerentia parentibus conſeruetur,& ne odium inter parentes & filios oriatur,& vt mores boni ſeruentur , ac ne iuuenes filij & filiæ in his matrimoniis decipiantur,quæ monitio ſic facta à parocho multum poteſt prodeſſe , vt proſequitur idem Rebuf.vbi ſupra.

10 ET fortè laudabilis conſuetudo eſſet,& maximè libertati, quæ in matrimoniis contrahendis requiritur , conſuleretur , ſi parochus antequam contrahentes ipſos in eccleſia publicè denunciaret, illos ſeorſum alloqueretur,eorumque de contrahendo matrimonio exquireret voluntatem , ita vt de libera & ſpontanea voluntate contrahentium certus redderetur. Nam ſæpè contingit, vt patres , tutores, fratres & agnati , filias,

lias,pupillas, ſorores & affines matrimonio coniungere faciant cum his, quos ipſe oculis fugiunt, mẽte perhorreſcunt, cogitatione tandem deteſtantur. Curant enim vtilitatis propriæ cauſa , vt prædicti parochi dictas monitiones in eccleſia faciãt ipſis prorſus contrahentibus inconſultis , & ignaris, aut etiam renuentibus & contradicentibus, quibus factis,non facilè poſſunt nec audent miſeræ puellæ à ſuorum parentum voluntate diſcedere,qui eis minantur,per dictas denunciationes & publicationes iam ad alia matrimonia honeſtè contrahenda illis viam eſſe precluſam,atque ita fit,vt pro pace iurgia , pro concordia coniugali rixæ , & crebræ contentiones , ac pro amore odia inter coniuges paſsim oriantur, & ſemel orta diu perdurent, aut certè difficilimè extinguantur,ac deniq; ſacroſancti Concilij & iurium omnium decreta effectu careãt,quibus propoſitum fuit , vt à ſui principio matrimonia omnino liberè contraherentur. Et quidem meo iudicio hæc cõſuetudo non eſſet à Concilij Tridentini diſpoſitione aliena , cum enim non minor libertas deſideretur in matrimonio carnali quam ſpirituali , & in ſpirituali hæc præuia diligentia ex parte ordinarij requiratur, vt habetur in capit.17.ſeſſ. 25.de reformat. vbi cauetur ne moniales ad profeſsionem admittantur , niſi prius ordinarius certus ſit de ſpontanea voluntate volentis profiteri:id ipſum iuſtè & piè ſtatuendum eſſe videretur in matrimonio carnali, vt ſcilicet,parochus tanquam proprius & peculiaris ſacramenti matrimonij miniſter etiam ante denunciationes,certus de libera contrahentium voluntate redderetur. Eò præſertim quia rariſsimè contingit, vt cum præſente populo , cognatis & amicis , contrahentium voluntas à parocho exquiritur, tunc liberè , pro vt opus eſſet, audeant, ſaltim puellæ,quæ natura ſunt verecundiores, ſiue metu parentum perterritæ, ſiue pudore aſtantium præpeditæ, negare ſe velle contrahere cum his,cum quibus matrimonium contrahendum eſſe in eccleſia publicè denunciatum eſt.

11 ALIVD etiã ſatis vtile & neceſſariũ, in hac materia aduertit doctiſsimus Ioan Segura Dabalos,in 2.par. direct.cap. 16. num. 26.vt quia ſæpius contingere ſolet , vt qui matrimonium impedire cupiunt, falſa pœnitus deferant impedimẽta vt matrimonio & denunciationibus à iudice interdictis detur temporis interuallum,quo liberè aliiſq; de cauſis matrimonium impediatur, ob idq; iudex cautus eſſe debet vt ipſum delatorem ſtatim impedimenta iurare faciat,ſin autem iurare noluerit, ex eo calumnioſè impedimenta detuliſſe præſumitur,& denunciationes continuari in eccleſia poſſunt & matrimonium legitimè celebrari, immò & ſi delator impedimẽta iurauerit, ſi intra breuem terminũ ea non probauerit calumniari præſumitur iuxta gloſſam cõmuniter receptam in cap.final.de calumn. Iurato tamen impedimento iudex debet illico matrimonium bannaq; interdicere aliàs enim punitur, vt tradit Præpoſit.hic num.8. niſi ſtatim malitioſè oppoſitum fuiſſe conſtiterit per oppo nentis confeſsionem vel alio legitimo modo,quia interdictum relaxabitur, vt banna parochus proſequatur & matrimonium illico celebretur.

12 *IBI, probatio.* Quæ probatio ſi defecerit actori, An & quando reus ſuper matrimonium cogatur iurare? tradit Præpoſit. numer. 8. in capit. continebatur, vbi etiam Abb.numer.8.de deſponſ. impub. Abb. in capit.atteſtationes,num.11.de deſponſ. impub. Abb.in capit.2.numer.2.hoc titul.Couar.in 4.1.par.cap.4 §.1. numer. 5. Corraſ. lib.3.miſcellan.capit.4. numer.6. latiſsimè Maſcard.volum.2.de probationib. concluſ. 1030. gloſ.verb.abſolutio,in capit. mulieri, de iur.iuran. Gigas,ſingul.3. Suarez in l. 4. lib.2.titul.de las juras,numer.10.pagin.425. Nicol. Boer.deciſ.95.numer.6.Petr.Mozi. de contract.titul.de matrimon. §.de naturalibus matrimonij,numer.35.fol.191.

AD TEX. IN CAP. 9. Sicut Iudæi,de Iudæis.

COLLECTAN. 59.

SVMMARIVM.

1 *An Iudæi vel infideles aut eorum filij,inuitis parentibus,poſsint compelli vt baptizentur?*

2 *Quare ritus & conuenticula Iudæorum*

ferat eccleſia, non vero Sarracenorum & hæreticorum?

3 *Iudæi à Chriſtianis diſtingui debent habitu.*

4 *An in pœnis alternatiuis electio ſit iudicis?*

1 IBI, *ad baptiſmum venire compellas.* An & quando infideles qui nũquam fidem ſuſceperunt, aut iudæi ſeu eorum filij paruuli, inuitis parentibus, poſſint compelli vt baptizentur? eſt videndus Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 1. numer. 64. latè Dominic. Soto in 4. diſtin. 5. quæſt. vnic. articul. 10. Franciſ. Viuius lib. 2. commun. opinion. 151. Anan. in capit. quidam, de apoſtat. numer. 6. Caualcan. 2. par. deciſ. 21. ex numer. 14. Anton. Scapp. de iure non ſcript. lib. 2. capit. 41. optimè Gregorius Lopez in l. 2. titul. 23. partit. 2. in gloſ. 3. Afflict. deciſ. 151. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 301. verb. Iudæorum liberi. Didac. Perez lib. 8. titul. 3. l. 12. in gloſ. tornar a la Fe catholica. pulchrè Viuald. in candelabr. eccleſ. in titul. de baptiſm. numer. 55. latiſsimè Sebaſtian Epiſcopus Oxomenſ. in comment. in 3. par. D. Thom. quæſt. 68. artic. 10. ex numer. 5. fol. 94. optimè Iacob. Simancas, de catholicis inſtitutionib. capit. 29. ex numer. 51. & in capit. 35. numer. 13. latè Ioſeph. Angl. flor. theologic. in quæſt. 2. de recipien. baptiſ. artic. 2. per tot. ex pagin. 50. Zanchin. de hæretic. capit. 36. ex num. 1. vbi Campeg. in addition. in litera A. Marqu. de Iudæis. 3. par. capit. 8. pulchrè Didac. Perez lib. 8. titul. 4. l. 3. pagin. 117. ex colum. 1. verſic. de infidelibus verò nondum doli capacibus, latè Petrus de Aragon 2. 2. quæſt. 10. articul. 8. ex pagin. 286. & latiſsimè in articul. 12. Lælius de Zanch. de priuileg. eccleſ. 142. priuileg. numer. 10. & 13. Menchac. lib. 1. controuerſ. illuſtr. capit. 8. num. 12. Cornel. Benincaſ. de priuileg. paupertat. in 5. ſpec. in iudic. numer. 8. Burſat. conſil. 152. volum. 2. numer. 11. & 70. optimè Natta conſil. 434. Pariſ. conſil. 2. vol. 4. ex numer. 17. & ex numer. 34. Dominic. Bañes 2. 2. quæſt. 10. articul. 10. colum. 609. & latè ex colum. 614. verſic. eſt ergo quarta dubitatio. & in dicta quæſt. 10. artic. 12.

2 IBI, *nullus etiam.* Mirũm eſt cur tot fauores eccleſia & imperatores, in titul. C. de Iudæis, ipſis Iudæis concedant. Cum morte Chriſti ſerui effecti ſint, & omnia priuilegia amiſſerint, ex Burſat. in dicto conſil. 152. volum. 2. numer. 5. & 9. Pariſ. in dicto conſil. 2. volum. 4. ex numer. 4. Carol. Graſ. regal. Franc. lib. 1. iure 3. verſ. hinc eſt quod. Quare etiam in multis partibus eos habitare inter chriſtianos liceat, eorumq; conuenticula & ritus ferantur, non verò Sarracenorum vel hæreticorum? dic tamen, vt per Iacob. Simanc. de cathol. inſtitutionib. cap. 35. numer. 5. in princip. Ioan. Rojas. 1. par. de hæretic. ex numer. 568. & 570. Hyppol. ſingul. 35. numer. 2. Alphonſ. Vilagut. tract. de vſuris, quæſt. 11. num. 8. Burſat. ſupra, num. 69. & latè Rolan. cõſil. 25. volum. 3. & quos habes in collectan. ad textum in capit. 13. & ſi Iudæos, verſic. mus in pera. hoc titulo. S. Thom. 2. 2. quæſt. 10. articul. 11. vbi Petr. de Aragon quærit, An ſicut ab eccleſia tollerantur ritus Iudæorum, ita etiam ſint tollerandi illorum libri.

3 IVDAEI tamen à Chriſtianis diſtingui debent habitu, per textum & Doctores in capit. 15. in nonnullis, infra hoc titul. & tradit Guilierm. Benedict. in capit. Raynuntius, in verb. Raynuntius de Clera, numer. 64. Palat. Rube. in repetit. rubric. §. 70. nitmer. 29. verſic. & facit. Albiſius de Albertis ſingul. 191. Didacus Perez lib. 8. titul. 3. in l. 8. & in l. 37. & in l. 38. Iudæorum autem perfidia optimè confutatur à Sebaſtia. Medic. in ſum. omnium hæreſ. 3. par. in cap. incipient. Iudæorum perfidia confutatur, pagin. 727.

4 *IN gloſ. excommunicationis.* An in pœnis alternatiuis electio ſit iudicis, An verò rei? eſt conſulendus Abb. in capit. inter cæteras, numer. 5. de reſcript. vbi Deci. ex numer. 33. & Felin. numer. 5. Bernar. Diaz, in regul. §47. & in prax. canon. capit. 73. numer. 3. verſic. ſibi enim, vbi Salzed. in additionib. in litera D. Abb. in capit. à crapula, numer. 4. de vita & honeſt. clericor. Lęl. de Zanchi. de priuileg. eccleſ. 142. priuileg. numer. 20. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 85. numer. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæſt. 94. Et de iudice, qui alternatiuè duas pœnas imponere poteſt, An poſſit quã vult eligere, vel potius mitiorem eligere teneatur? vide quæ

habes in collectan. ad textum in capit. 4. de cauſis. §. illis etiam, in gloſ. certa, de offic. iud. delegat.

AD TEX. IN CAP. 4. Calumniam, de pœnis.

COLLECTAN. 60.

SVMMARIVM.

1 *Sumptus & labores litium quam plures ſunt, & mala infinita ſuſtinent litigantes, & in hoc refertur, quòd B. Iuo, magnus aduocatus dicere ſolebat.*

2 *Quare Deus permittat lites.*

3 *Lites debent breuiari.*

4 *Victus victori An & quando in expenſis condemnari debeat?*

5 *An in expenſis non petitis, iudex poſſit victum condemnare?*

6 *Sententiam primi iudicis habens pro ſe, An & quando in expenſis condemnetur ſi coram ſecundo ſuccumbat?*

7 *Quamuis iuſta cauſa litigandi excuſſet à pœna expenſarum, non tamen hoc procedit in expenſis debitis ex diſpoſitione hominis.*

1 QVIA ſumptus & labores litium quam plures ſunt, & mala infinita ſuſtinent litigantes, vt experientia patet, & referunt Didac. Perez, lib. 3. titul. 3. l. 1. in gloſ. nos por abreuiar pleytos. Tiraquel. de retract. linagier §. 8. gloſ. 7. ex numer. 20. Rebuf. in proœm. cõcord. in verb. ſumptibus, pag. 33. Iaſ. in l. quidam æſtimauerunt, numer. 3. de reb. credit. Caualcan. deciſ. 45. num. 75. Petr. Magdalen. de numer. teſtium in teſtament. 1. par. capit. 3. ex numer. 47. optimè Ioan. Segur. Dabalos in director. iudic. eccleſ. fori. 2. par. capit. 9. Coſmas in pragmat. ſanction. in titul. de cauſis. §. inoleuerunt, in gloſ. verb. litium. Petr. Rebuf. in tom. 1. conſtitut. reg. in proœm. in gloſ. 5. numer. 154. vbi refert illud, quòd pulchrè dicebat Beatiſsimus Iuo, aduocatorũ optimus, piiſsimus ac nunquam ſatis laudatus (cuius templum Romę habetur eiuſq; diem feſtũ honorificè celebratur, vt teſtatur Mandoſ. in prax. tit. de ingratit. cap. 83. pag. 250.) quòd in cõtrouerſiis cauſarũ corporales inimicitię oriuntur, fit amiſsio expenſarũ, labor animi exercetur, corpus quotidie fatigatur, multa & inhoneſta crimina inde conſequuntur, bona & vtilia opera poſtponuntur, & qui ſemper credunt obtinere, frequenter ſuccumbunt, & ſi obtinent, computatis laboribus & expenſis nihil acquirunt, quod dictũ memorabile, etiam refert Gaſpar. Caballin. in addition. ad ægidian. conſtitut. lib. 2. capit. 21. ex numer. 7. pag. 93. pulchrè Neuizan. in ſylua nuptial. lib. 6. ex numer. 8. Ioan. Segura Dabalos, in dicto capit. 9. numer. 7. vbi

2 ex numer. 2. tradit, quare Deus permittat lites, de quo etiam Rebuf. in prax. in regul. de ſubrogan. colitigan. in gloſ. 1. & litigia in paradiſo terreſtri videntur exorta, ex gloſ. verb. lites, in pragmat. ſanction. in proœmi. in §. cæterum.

3 EX quibus omnibus rectè infertur quòd lites debent breuiari, & id tradunt Camil. Borrel, in regia Aragonum. §. 1. gloſ. 1. ex numer. 21. textus & Doctores in capit. finẽ litibus, de dol. & contum. nam improbi & inhumani ſunt, qui lites appetunt, illaſq; immortales efficere querunt, ex Prouerb. cap. 13. & multa ad hoc cumulat Quintil. Mandoſ. in dicto titul. de ingratitud. capit. 77. dum enim lites indeciſſe pendent, etiã ipſi litigantes pendent animis, animuſq; & vitę modus & qualitas à litiũ exitu, ab alienoq; animo & voluntate pendere dicitur, & notat Mandoſ. in prax. in form. 7. commiſ. cum clauſ. aduocatoria, in verb. pendeant indeciſè. fol. 49.

4 VNDE victus victori debet in expenſis condemnari, quòd an regulariter ſit verum, & quid quando victus iuſtam habuit cauſam litigandi? & quæ tunc dicatur iuſta cauſa? tradit latiſsimè Couar. in pract. cap. 27. Anton. Gabriel. lib. 2. commun. opinion. titul. de expenſ. concluſ. 1. Bernar. Diaz, in regul. 274. vbi optimè Salzed. in addition. Ioſeph. Ludouic. deciſ. peruſ. 52. latè Menoch. de arbitrar. caſ. 177. Ludouic. Meſsia, in pragmatic. taxæ panis, concluſ. 3. ex numer. 5. verſic. ideoque in expenſis. Corſet. in repertor. Abbatis in verb. litigãs temerè. optimè Coſmas, in pragmat. ſanction. titul.

de friuol. appellat. in §. quodque, in glos. verb. expensarum. Mattheſil. ſingul. 80. & ſingul. 81. Bernar. Diaz, in prax. capit. 144. Socin. regul. 139. Volum. 1. commun. opin. pag. 108. verb. iudex tenetur & pag. 244. verb. victus regulariter. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 62. numer. 4. Cremen. ſingul. 121. numer. 1. optimè Hyppolit. ſingul. 545. incip. litigantes. pulchrè Io. Gutierrez, in pract. lib. 1. quæſt. 135. ex numer. 2. Caballin. milleloq. 946. Iacob. Bennius, de priuileg. iuriſconſul. 3. par. priuileg. 82. in princip. latiſsime Ioan. Gracian, regul. 486. Læl. de Zanchin. de priuileg. eccleſ. 102. priuileg. ex principio. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 13. Iacob. Menoch. de præſumptionib. lib. 2. præſump. 87. Ioan. Segura Dabalos, in director. iudic. 2. par. capit. 12. Tiraquel. de pen. cauſ. 51. ex num. 108. Octau. Veſtr. in prax. lib. 8. capit. 2. numer. 6. vbi Anto. Grauat. in addit. ex num. 17. Hieronym. Portoles in Schol. ad Molinum, in §. expenſæ, ex numer. 5. latè Michael. Graſſ. lib. 2. com. capit. 22. per tot.

5 NVNQVID autem iudex victum in expenſis non petitis, condemnare teneatur? vide Capel. Tholoſ. deciſ. 111. Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz, in prax. canonic. cap. 144. in litera A. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 281. verb. expenſas victum. Michael. Graſſ. in dicto capit. 22. quæſtion. 6. Grauat. ſupra, num. 17. Rebuf. tom. 3. titul. de appellat. articul. 9. in gloſſ. vnic. numer. 37. Couar. in pract. capit. 27. num. 5. Caballin. milleloq. 972. numer. 2. Rebuf. in l. diuus. ff. ad Sillanian. numer. 234. Seraph. de Seraphin. in dicto priuileg. 13. numer. 35. Et victum expreſſè non condemnando in expenſis, præſumitur iudex abſoluere, ex Menoch. lib. 2. præſumpt. 89.

6 ET ſententiam primi iudicis habẽs pro ſe, An & quando ad expenſas ſi coram ſecundo ſuccumbat teneatur? eſt videndus Mattheſil. ſingul. 81. Alexan. conſil. 183. volum. 6. num. 16. Abb. cap. 1. de conſtitution. numer. 16. Capel. Tholoſan. deciſ. 223. optimè Caualcan. deciſ. 15. ex numer. 5. Guid. Pap. deciſ. 137. Paul. AEmilius. 1. par. deciſ. 179. & deciſ. 340. ex num. 3. pulchrè Ioan. Gutierrez in pract. lib. 1. quæſt. 136. ex principio. Hieronym. Portoles in Schol. ad Molin. in §. expenſæ, numer. 9. latiſsimè Paul. Granut. theoremat. 11. & pulchrè tradit in theoremat. 6. An & quando iudex appellationis dicit in ſententia victus victori, &c. videatur ſuccumbentẽ adhuc condemnaſſe ad expenſas aliarum inſtantiarum, & quando id procedat? pro quo etiam erit videndus Felin. in cap. ſignificauerunt, num. 7. de exception. Menoch. lib. 2. præſump. 88. Philip. Deci. in capit. reprehenſibilis, ex num. 22. de appellat. Et aduerte, quòd expenſarum ſolutio facienda eſt in loco, in quo iudicium eſt agitatum, ex Paul. AEmil. 1. par. deciſ. 342.

7 EST tamen aduertendum in hac materia, quòd licet iuſta cauſa litigandi excuſet à pœna expenſarum, tamen fallit hæc regula in expenſis debitis ex expreſſa diſpoſitione hominis, vtputa ex diſpoſitione teſtatoris vel contrahentis, ex Rolan. conſil. 62. volum. 4. ex numer. 7. latè Caualcan. deciſ. 15. ex numer. 29. Cremen. ſingul. 121. numer. 2. Corſet. ſingul. 212. verſic. vbi dicit. Natta, conſil. 113. numer. 9. Reus autem non interpellatus extra iudicium, non condemnatur in expenſis, vt tradit optimè Caballin. in milleloq. 622. Et actor ſuccumbens qualiter condemnetur in expenſis, tradit Paul. Fuſc. ſingul. 15. literæ A.

AD TEX. IN CAP. 5. Clericis in ſacris, ne clerici vel monach.

COLLECTAN. 61.

SVMMARIVM.

1 *Clericus iudicium ſanguinis agitare non poteſt, bene tamen poteſt ſuffragium adhibere legi criminali condendæ.*
2 *Clericus proferens ſententiam ſanguinis, ſi ſententia non fuerit executioni mandata, An ſit irregularis?*
3 *Clericus homicida vtrum ipſo iure ſit priuatus beneficio, An verò requiratur ſententia?*
4 *Perſonæ eccleſiaſticæ, An poſſint eſſe Vicecomites vel Proreges?*
5 *Cauſæ meri & mixti imperij, An ſint delegabiles?*
6 *Perſonæ eccleſiaſticæ ſi delinquunt in adminiſtratione alicuius officij ſecularis, An puniantur à iudice ſeculari?*
7 *A clerico qui habet iuriſdictionem temporalem, An appelletur ad Epiſcopum, an ad Regem?*

1 COLLIGE clericum ſanguinis iudiciũ agitare minimè poſſe, per hunc textum, & cap. ſententiam ſanguinis, infra eodem, & in capit. ex literis, de exceſ. prælat. & tradit Bern. Diaz, in prax. canon. capit. 92. Sylueſt. verb. excommunicatio, el 9. num. 28. verſic. ibi etiam. Paul. Fuſc. ſingul. 108. literæ C. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 2. capit. 6. ex principio. Et an Summus Pontifex poſsit facere, vt clerici pœnam & ſententiam ſanguinis poſsint dictare, ſine irregularitatis metu? eſt videndus Didac. Perez, lib. 1. titul. 6. l. 1. pag. 173. verſicul. confirmatur vlterius. Bene tamen poſſunt clerici ſuffragia adhibere legi criminali condendę, & licet poſtea, ex lege ipſa aliquis mortis pœna puniatur, ipſi clerici, non erunt irregulares, ex Felician. de cenſur. titul. de irregul. in capit. de tertia ſpecie irregularitatis, quæ contrahitur verbis conſulendo, pagin. 463. Caballin. in ægidian. conſtitut. lib. 3. cap. 20. in gloſ. 1. num. 4. pag. 173. Bern. Diaz in prax. canon. capit. 56. num. 3. Petr. Plaça de delict. capit. 19. ex num. 22. Ludouic. Beja reſponſ. cal. 50. poſt princip. Simon. Maiol. in dicto lib. 2. capit. 9. num. 9. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de irregularit. num. 260. Villadieg. de irregularit. capit. 6. ex num. 82. & tradit gloſ. verb. conſuluit in capit. ex literis, de exceſ. prælat.

2 QVAERIT tamen Foller. in prax. canon. 2. par. capit. 24. numer. 1. An clericus proferens ſententiam ſanguinis, ſi non fuerit executioni mãdata, puniatur pœna iſtius textus? & Maiol. de irregularitat. lib. 2. cap. 6. num. 3. ait iudicem eſſe irregularem, & ſi iudicium nõ fuerit ſortitum ſuum effectum: immò & ſi iudicium non ſit pronuntiatũ, ſed ſtatim quòd officium ſumpſit iudex irregularis eſt, eſt tamen diſtinctio, quòd hoc caſu diſpenſat Epiſcopus, ſi tamen iudicium vel effectus ſequatur, ſolus Papa diſpenſat.

3 *IBI, honore priuetur & loco.* Per huiuſmodi verba, quærit Corſet. ſingul. 349. vtrum clericus homicida ipſo iure ſit priuatus beneficio, An verò priuetur per ſententiam? de qua quæſtione diſſerit Bern. Diaz, in prax. canon. capit. 88. num. 2. vbi Salzed. in addition. in litera A. Felin. in capit. ſciſcitatus, num. 2. de reſcript. Anan. in capit. inquiſitionis, num. 3. & Felin. ex num. 3. de accuſation. Petr. Plaça, de delict. cap. 11. nu. 2. Abbas in capit. cum noſtris, de conceſ. præbend. num. 22. verſic. ex quibus. Didac. Couar. in clement. ſi furioſus. 2. par. §. 3. nu. 6. verſic. verum ad huius. Iul. Clar. §. homicidium, num. 21. Petrus Rebuf. in prax. tit. de modis amittendi beneficia, num. 50. & in tractat. de pacif. poſſeſ. num. 261. Capel. Tholoſ. & Aufred. deciſ. 208. Selua de benef. 3. par. quæſt. 2. num. 7. latiſsimè Hieronym. Gabriel, in conſil. 196. volum. 1. per tot. Rebuf. in capit. poſtulaſtis, ex num. 39. de cleric. excommun. miniſtr. Felin. in capit. de quarta, de præſcript. num. 33. verſicul. ſecundo per id.

4 *IBI, Vicecomitis.* An autem eccleſiaſticæ perſonæ, poſsint eſſe Vicecomites vel Proreges, aut de ſummo Regis prætorio? eſt videndus Caietan. in ſum. verb. excommunicatio, in capit. 76. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 2. capit. 5. num. 15. Sylueſt. in ſum. verb. excommunicatio, el 9. num. 28. verſ. ſecundo nota. Summ. Armil. in verbo excommunicatio. §. 86. Bern. Diaz, in prax. canon. capit. 56. num. 2. aliàs in capit. 99. in noua impreſsione. Pedraza, in ſum. titul. excommunicationes papales, verſic. contra los ſacerdotes, fol. 148. Anton. Bernad, in ſum. capit. 32. num. 63. Petrus Plaça de delict. capit. 19. num. 23. Burgos de Paz, in l. 2. Taur. num. 77. in fin. Nauar. man. latin. capit. 27. num. 117. Carol. de Graſſal. regal. Franc. lib. 2. iure. 15. ex pag. 284. in fin. Albert. Troc. lib. 2. de vero & perfect. cleric. capit. 54. num. 1. Lancel. Conrrad. in templ. omnium iudic. lib. 2. capit. 5. de Epiſcopo. §. 3. num. 37. Boer. deciſ. 17. ex num. 1. Coſm. in pragm. ſanct. titul. de concluſ. eccleſ. Gallicanæ, in §. ea propter, in gloſ. verb. concilio.

lio. Barbacia, in rubric. de offic. legat. num. 11. Hieron. Portol. in schol. ad Molin. §. clericus, num. 2. Alphon. de Azeued. ad cur. Pisan. lib. 2. capit. 21. ex num. 1. in litera A. & in lib. 2. nou. recopilat. titul. 4. l. 1. ex princip. Sebast. Medic. in sum. peccat. 2. par. tit. 9. quæst. 78. num. 179. pulchrè doctissimus Didac. Morlanes, in eleganti Iuris respons. pro Regno Aragoniæ, in causa Viceregis extran. num. 496. & latissimè ex nu. 1154. cuius viri mihi amicissimi probitatem, honestissimos mores, maturum iudicium, sem per colui, & obseruaui: ardens tamen eius studium & insaciabile desiderium in peruestigandis, tum manuscriptis, tum excussis bonorum auctorum libris, satis laudari num quam potest, in huiusmodi enim monumentis, & in picturis cæterisq; magnificæ bibliothecæ suæ ornamẽtis, conquirendis, & coemendis nullis laboribus, nullis sumptibus parcit, ob eamque causam eius libris quos ille mihi beneuolè ac liberaliter commodabat frequentius quàm aliorum, ad hæc nostra collectanea illustrãda vsus sum. Ideoq; non solum me illi, sed omnes studiosos qui nostris his vtentur plurimum debituros ingenuè fateor.

5 ET pro supra dicta quæstione, bene facit textum in capit. in Archiepiscopatu, de raptorib. vbi causæ meri & mixti imperij, ab ipsis Regibus & dominis secularibus delegantur, & committuntur ecclesiasticis personis, circa veritatem tamen huius quæstionis, & an indictè sit verum, quòd causæ meri & mixti imperij sint delegabiles? est consulendus Didac. Couar. lib. 3. variar. resolut. capit. 20. ex num. 1. & in clement. si furiosus 2. par. §. 5. num. 8. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 41. num. 9. Volum. 2. commun. opin. in pagin. 470. verb. delegari possunt hodie, & in verb. delegari hodie possunt. Sebast. Vanzius, in titul. quib. mod. senten. null. repar. num. 50. Abb. in cap. quod sedem, ex num. 4. vbi additio in litera B. de offic. ordinar. & ibi etiam Felin. numer. 2. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera D. ex num. 26. Ioseph. Gonçalez, variar. quæstion. capit. 19. ex principio, & latè in capit. 23. Bellug. in specul. Princip. rubric. 24. in §. mixtum, num. 4. vbi Camil. Borrel. in addition. in litera B. & in litera C. Follerius in prax. canon. in vltim. par. cap. 37. num. 29. Menoch. de arbitr. quæst. 54. ex num. 8. & in quæst. 74. ex num. 43.

6 PVLCHRA tamen dubitatio est, An personæ ecclesiasticæ, si delinquant in exercitio & administratione, alicuius officij secularis puniri debeant à iudice seculari? quam quæstionem examinant scribentes in capit. 2. hoc titul. Chassen. in consuetud. Burgun. rubric. 1. §. 5. numer. 71. col. 201. Carol. Grattal. regal. Franc. lib. 1. iure 14. versic. quarto cognoscunt, & in lib. 2. iur. 17. versic. quartus casus, pag. 299. Didac. Couar. in pract. capit. 33. num. 6. latè Hieron. Portoles, in schol. ad Molin. in §. clericus, ex num. 5. Anton. Quesad. diuers. quæstio. capit. 29. numer. 10. Guilierm. Benedict. in cap. Raynuntius, verb. & vxorem nomine. Adelesiam, decision. 2. ex numer. 127. & numer. 155. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæstion. 36. num. 25.

7 ET à clerico qui habet iurisdictionem temporalem, An appelletur ad secularem, an ad ecclesiasticum iudicem? differit optimè Felin. in capit. solitè, num. 4. de maior. & obedien. Octauian. decis. Pedemont. 30. Didac. Perez, lib. 1. tit. 4. l. 5. in fin. pag. 114. & in lib. 3. titul. 1. l. 2. pagin. 467. verlic. ex quo infertur. Alphon. Azeued. lib. 1. nouæ recopilat. titul. 3. l. 8. num. 2. & in lib. 3. titul. 7. l. 4. in fin. capit. Romana. §. debet, de appellat. in 6. Didac. Couarru. in pract. cap. 4. num. 2.

AD TEX. IN CAP. 2. Afferte, de præsumpt.

COLLECTAN. 62.

SVMMARIVM.

1 *An quando iura partium sunt obscura, possit iudex rem diuidere inter collitigantes?*

2 *An possit iudex impunitatem reo promittere, vt sic latitantem veritatem sciat? & An ex confessione sic extorta possit reum punire?*

3 *An ex exemplis aut historiis casuum similium, rectè iudicari possit?*

4 *An ex violenta præsumptione, quis debeat puniri pœna ordinaria?*

5 *Filius de quo in hoc textu, cui ex mulieribus succedere debeat, si ambo moriantur lite nondum finita.*

1 EX hoc textu in illis verbis, *Diuidite infantem*. Inferunt Doctores, quòd vbi iura partium sunt obscura, potest iudex rem diuidire inter collitigantes: pro cuius intellectu recurrito ad Abbat. in capit. licet causam, de probation. num. 37. versic. extra, vbi etiam Philip. Dec. ex num. 212. Felin. cap. 1. de constitution. num. 55. vbi Decius, in prima lectur. num. 96. Dec. in capit. 1. de probat. num. 46. Lælius de Zanch. de priuileg. eccles. 66. priuileg. ex num. 4. Decius consil. 445. num. 1. Iacob. Menoch. de retinen. possess. remed. 3. ex numer. 755. Angel. in §. quadrupli, num. 41. instit. de actionib. Alexand. in l. Titius, ex numer. 3. ff. ad Trebellian. & facit textus in l. Nessennius. ff. de negot. gest. Andrea. Tiraquel. de primogen. quæst. 17. in 4. opin. num. 9. Boer. decis. 42. num. 39. Decius, consil. 68. num. 3. versicul. nam quãdo. Iacob. Menoch. lib. 1. de arbitr. quæst. 56. Hieronym. de Monte, fimb. regund. cap. 101. num. 2.

2 DISPVTANT etiam Doctores, per hunc textum, An iudex possit vti simulationibus, impunitatemq; reo promittere, vt sic latitantem veritatem sciat? & similiter, An ex hac confessione ita extorta possit iudex reum punire? pro quibus est videndus vltra Petr. Marti, in explicat. istius textus, in verb. afferte. 1. par. ex num. 15. Felin. in capit. accedens, el 2. num. 3. vt lit. non cõtest. Hyppolit. singul. 177. ex num. 4. & in singul. 201. num. 4. Didac. Couarru. lib. 1. variar. resolut. cap. 2. num. 16. optimè Alphon. Azeued. in lib. 1. nou. recopil. titul. 2. l. 3. numer. 14. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 55. ex num. 7. Philip. Decius, in l. ea est natura, ex numer. 6. ff. de regul. iur. vbi additio in litera D. & in litera E. Petrus Plaça, de delict. capit. 37. Anton. Gomez, tom. 3. de delict. capit. 12. num. 6. Alciat. in regul. 3. præsump. 27. num. 3. vbi additio in litera A. Volum. 1. commun. opin. pagin. 110. verb. iudex promittens, & pag. 286. verb. fidem quæ à iudicibus. Ioan. Rojas, de hæretic. 2. par. ex num. 264. Imol. consil. 109. num. 2. Francis. Pegnã, in 3. par. direct. schol. 29. Volum. 1. commun. opin. pag. 301. verb. iudex vt veritatem. Ioan. Rojas, singul. 94. versic. & iudex probmittens. Gomezius, in cap. 1. de constit. in 6. num. 144. Marc. decis. 516. num. 5. Nicol. Moron. de pace, quæst. 102. num. 18. Rupelq. inst. foren. lib. 3. capit. 9. vbi additio, verbo impunitatis. Simanc. de cathol. institution. cap. 13. num. 12. Ioan. Redin. de maiest. Princip. §. sed etiam per legitimos tramites, ex num. 3. Remig. de Goñi, de immun. eccles. fallent. 26. num. 8. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 367.

3 NOTANT vlterius scribentes, ex hoc textu quòd exemplis chronicarum historiarum, aut casuum similium vel scripturæ columnæ, rectè iudicare possumus: hoc autem quo modo intelligi debeat, colligẽ ex Paul. Fusc. singul. 48. litera E. Burg. de Paz, in prooem. leg. Faur. ex numer. 229. Chassen. in catal. glor. mundi 10. par. consid. 46. Felin. capit. inter dilectos, num. 12. per glossam ibid. verb. magis, vbi etiã scribent. de fide instrument. Abbas in capit. cum causam, num. 1. de probation. Dueñas, regul. 157. Aulles, in prooem. Prætorum in verbo Reyna, num. 9. Lazes, in allegat. pro oppido de Mula, in prima dubit. ex num. 73. pag. 157. Bellam. decis. 70. num. 3. Felin. in capit. ex parte, el 1. numer. 46. de rescript. Paris. consil. 1. volum. 1. ex num. 50. Palat. Rub. in repetit. rubricæ. §. 42. num. 2. Alphon. Hojeda, de benefic. 2. par. capit. 1. num. 37. Paul. Emil. 2. par. decis. 160. Ioseph. Mascard. volum. 1. de probat. concl. 287. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 66. priuileg. num. 3. Euerard. loco ab auctorit. ex num. 5. hoc ipsum tradit optimè, in allegation. in causa Viceregis extranei, ex num. 169. dominus Licentiatus Alphons. Molina de Medrano, in Regno Aragoniæ causarum fidei diligentissimus Inquisitor, & in amplissimis & difficilimis negotiis, per Catholicam Maiestatem committi solitis, tam gerendis, quã expediendis, fidelissimus & prudentissimus consiliarius.

4 QVAERVNT præterea Doctores in hoc textu, An ex violenta præsumptione, quis debeat cõdemnari in criminalibus? pro quo recurrito ad ea quæ latissimè habes

bes in collectan. ad textum in capit. 14. literas, hoc titul. & dicit Tiraquel. de pœn. temp. cauſ. 27. temperandam eſſe pœnam vbicunque ex præſumptionibus, quis eſt cõdemnandus, contra quam deciſionem multa congerunt Sarmient. lib. 1. ſelect. capit. 1. Ferdinan. de Mendoça, diſput. iuris, lib. 1. capit. 3. num. 33. eſt tamen omnino videndus Menoch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 97. ex num. 25.

5 *IN gloſ. hæc eſt.* Quærit hæc gloſſa, filius iſte in hoc iudicio, cui exmulieribus ſuccedere debeat, ſi ambo lite non dum finita præmorerentur, de quo diſſerit Petr. Marti, in repet. iſtius textus, in gloſ. date illi, ex num. 1. Tiraquel. de primogen. quæſt. 17. opinio. 11. num. 7.

AD TEX. IN CAP. 3. Vt quiſque, de vit. & honeſtat. cleric.

COLLECTAN. 63.

SVMMARIVM.

1 *An rector eccleſiæ, debeat habere ſecum alium clericum?*
2 *An celebrans debeat habere ſecũ, alium clericum?*
3 *An clericus peccet mortaliter, ſi cantet epiſtolam vel euangelium, vel aliquod miniſterium ſuo ordini annexum exerceat, in peccato mortali?*
4 *An parochus teneatur ſuos parochianos docere fidei principia?*
5 *Quas orationes ſcire teneamur Chriſti fideles.*

1 NOTANT communiter ſcribentes per hunc textum, quòd in dubio redditus eccleſiæ præſumuntur ſufficere pro duobus, pro rectore videlicet & clerico, qui rectori deſeruiat, & eum adiuuet in diuinis, & ſic rector poteſt compelli, vt aliquem clericum habeat intitulatum in eccleſia ſua: vt tradunt Abbas, num. 2. Felin. num. 10. in capit. dudum, de præſumpt. Abb. per illum textum in capit. propoſuit, num. 2. de filiis preſbyter. Rebuf. in tractat. congr. portion. nu. 65. Abbas conſil. 89. volum. 2. ex numer. 6. Quòd ſi facultates rectoris non ſufficiant pro ſe, & alio presbytero, habebit ſeruitorem, iuxta gloſ. verb. ſeruitutis, in clemen. nè in agro. §. ad hæc, de ſtat. monach. poteſt etiam rector, ſi adeò inops fuerit eccleſia, nec vllum clericum, nec ſeruitorem tenere, ex gloſ. verb. adiutorem, cap. illud. 7. quæſt. 1. & tunc ſufficiet, quòd populus reſpondeat ſacerdoti in miſſa, ex gloſ. verb. amen, in capit. ſedulo. 38. diſt. Abb. in capit. 1. de vit. & honeſt. clericor. numer. 8. in fine. Rebuf. in dicto num 65. vbi in nu. 68. ait quòd licet de iure quilibet celebrans, debeat habere vnum ſacerdotem propinquum, quãdo celebrat, vt ſi impedimentum ſuperueniat celebrãti poſsit alter miſſam complere, iuxta textum in capit. illud. 7. quæſt. 1. & capit. nihil, de conſecr. diſt. 1. gloſ. verb. miniſterio, in pragmat. ſanct. titul. de his qui miſſa non compl. vel ob aliam rationem, quam tradit Albar. Pelag. lib. 2. de planct. eccleſ. capit. 27. in final. verb. Guilherm. Duran, in ration. diuin. officior. lib. 4. capit. 1. numer. 38. Stephan. Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 6. num. 68. tamen vt dicit Rebuf. ſupra in dicto num. 68. ad iſtum ſacerdotem communiter non habetur ratio, quo ad portionem congruam, quia iſte presbyter non eſt omnino neceſſarius, & rari ſunt qui miſſam non compleant, & in hoc ſolet Deus optimus & maximus, cooperari.

2

3 *IBI, epiſtolam & lectionem legat.* Interrogatus ſum pluries, An clericus peccet mortaliter, ſi cantat epiſtolam vel euangelium, vel aliquod miniſterium ſacro ordini annexum exerceat in peccato mortali? & pro reſolutione recurrito ad Dominic. Sot. in 4. diſt. 1. quæſt. 5. articul. 6. Ioſeph. Angl. flor. Theol. in quæſtione de miniſtro ſacramen. articul. 5. concluſ. 3. pag. 24. & in quæſtione de ſacram. ordinis, pag. 296. verſicul. vt ſupra. Nauar. in man. latin. capit. 25. num. 72. ad finem. Victor. de ſacram. baptiſ. num. 29. & de confeſ. num. 136. Sylueſt. verb. baptiſmus, el 3. num. 5. verſic. quarto vtrum, & in verb. ordo, el 4. num. 2. poſt princip.

princip. Cordou. in quæſtion. Theol. lib. 1. quæſt. 50. in princip. pag. 400. verſic. in hoc etiam dubitatur, vbi etiam vide, An in mortali etiam occulto, prædicando, quis peccet mortaliter?

4 *IBI, admonere ſuos parochianos.* Colligunt ex his verbis ſcribentes parochos, teneri ſuos parochianos docere principia fidei Chriſtianæ, ſcilicet, Pater noſter, Aue Maria, Symbolũ Apoſtolorũ, & prima literarum rudimẽta, idq; etiam ſatis ſtatutũ fuit in Concil. Maguntin. cap. 45. cuius verba refert Barthol. Carrança, in ſum. concil. fol. 330. in hunc modum. Symbolum quòd eſt ſignaculum fidei, & orationem dominicam diſcere ſemper admoneant ſacerdotes populum Chriſtianum, volumuſq; vt diſciplinam condignam habeant, qui hoc diſcere negligũt, ſiue in ieiunio ſiue in alia caſtigatione emendetur, propterea dignum eſt, vt patres filios ſuos mittant ad ſcholam ſiue ad monaſteria, ſiue foras presbyteris, vt fidem catholicam rectè diſcant, & orationem Dominicam, vt domi alios edocere valeant, & qui aliter nõ potuerit, vel in ſua lingua hoc diſcat, &c. Hactenus prædictum concilium cuius verba recenſet etiam Iacob. Simanc. de cathol. inſtitut. capit. 28. num. 8. & ſimilem conſtitutionem editam eſſe in Diœceſi Conimbricen. dicit Nauar. in cap. quando, notab. 18. ex num. 68. de conſecr. diſtin. 1. & poſt Michael. de Medin. in lib. 4. de recta in Deum fide, cap. 6. id aſſerit Iacob. Simanc. in dicto capit. 28. num. 11. ad officiũ parochi pertinere parochianos ſuos, in prædicta doctrina Chriſtiana erudire, & id ipſum tradit Nicol. Moronus de Pace, quæſt. 60. num. 12. Anton. Bernad, in ſum. capit. 12. num. 91. Paul. Fuſc. de viſit. lib. 1. capit. 4. num. 17. & lib. 2. capit. 3. num. 12. Michael. Timoth. de eccleſ. viſitan. lib. 1. tract. 2. capit. 6. Nauar. in man. latin. capit. 11. num. 18. verſic. quo circa, & in cap. 25. num. 135. & id etiam ſtatutum reperitur in Concil. Tridentin. Seſſ. 5. cap. 2. vbi parochi iubentur plebes ſibi commiſſas, ſingulis diebus Dominicis & feſtis ſolemnibus, inſtituere in his, quæ ad ſalutem animarum neceſſaria exiſtunt, & iterum in eodem Concil. Seſſ. 24. capit. 4. parochi iubentur Dominicis, & aliis feſtiuis diebus pueros in ſingulis parochiis fidei rudimẽta docere, & id etiam præcipit Concil. Prouin. Toletan. anni 1566. act. 3. §. 5. & Synod. Valen. anni 1578. act. 1. §. ſacri concilij, in verb. fin. pag. 34. & extat ad hoc optima ac pia deciſio Synod. Teruelen. anni 1588. in titul. de la fe catholica, conſtit. 1.

5 QVAS autem orationes, & an illas ex plicitè, & memoriter ſcire teneamur Chriſtifideles? eſt conſulendus Didac. Perez, lib. 1. titul. 1. l. 1. ordin. pag. 19. ex verſicul. aliud etiam ſe offert, & in verſic. vlterius dubitatur, & lib. 8. titul. 4. l. 3. pagin. 100. colum. 1. Anton. Bernad, in ſum. capit. 24. num. 92. Franciſc. Pegña, in 1. par. director. ſchol. 18. in quæſt. 3. de fide explicitè habenda. Petr. Nauar. tom. 1. de reſtitut. lib. 2. capit. 4. num. 210. optimè Iacob. Simanc. de cathol. inſtitution. capit. 28. ex num. 8. & vide quos latiſsimè habes ſupra, in 1. par. in collectan. 6. ad textum in capit. vos ante omnia, de conſecrat. diſtin. 4. num. 1. vbi etiam in num. 4. traditur, vtrum valeat conſtitutio, qua parochi prohibentur, ne aliquem abſoluant vel ei ſacramenta miniſtrent, qui non ſit in doctrina Chriſtiana probè inſtructus, eã ſciens memoriter recitare.

AD TEX. IN CAP. 12. Cum quidam, de iure iuran.

COLLECTAN. 64.

SVMMARIVM.

1 *An augeatur delictum ratione dignitatis perſonæ delinquentis?*
2 *An perſona eccleſiaſtica, plus peccet in eodem genere peccati, quam laicus?*

1 ONSONAT deciſioni iſtius textus illud Iuuen. ſatyr. 8. Omne animi vitiũ tanto conſpectius in ſe crimẽ habet, quanto maior qui peccat habetur: & An augeatur delictum ratione dignitatis perſonæ delinquentis, ita vt plus puniatur pœna ſpirituali aut temporali, in dignitate conſtitutus ſi delinquat quam ignobilis? eſt videndus Didac. Couar. lib. 2. variar. reſolut. capit. 9. ex

ex num.3.verſic.tertio. Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæſt.60.num.24.Guilielm.Benedict. in repetit.capit.Raynuntius,verb.cuidam Petro tradiderunt, num.69.verſicul. quamuis omnibus.Paul.Caſtr. in l.nemo. C. de ſum. Trinitat.num.5.Grammat.deciſ.23.num.9. & 10.& deciſ.32. ex num.2. Hieronym. de Monte, ſinib.regun.capit.34. num.2. Ioan. Rojas, ſingul.158. Iacob.Simanc.de cathol. inſtitution.capit. 46. ex num. 67. Andræ. Tiraquel. de nobilit. capit. 20. ex num. 115. Foller. in prax.canonic.2.par.capit. 16. ex num.11. Lancellot.Conrrad.templ.omnium iudic.lib.2.capit.2.§.2.num.12.fol.144.Ancharran.in clement.multorum, de pœn.nu. 9.Ioan.Rojas de ſucceſ.capit.26.numer.13. Franciſc. Pegña, in 2. par. direct. ſchol.13. verſic.volentes tamen.Didac.Spino, in ſpecul.teſtament.in gloſ.16. princip. ex num. 73.pulchrè Ludouic.Meſsia, in pragmatic. tax.pan.concluſ.6.ex num. 21. Didac. Perez,lib.1.titul.3.l 1.pag.66.verſic.corroboratur etiam,& in lib. 4. titul.9.l.6. in gloſ. el hijo dalgo morir, & in lib. 5. titul. 1. l.1. pag.26.colum.2.ante fin. & lib.8. titul.15.l. 1.pag.283. in gloſ. fijo dalgo. Auiles in cap. 1.Prætor.in gloſ.derechamente,numer.26. Quintilian.Mandoſ. in gloſ. facultatum, in proœm. in verb.perſonarũ acceptione verſicul.quòd hic dicitur, pag.51.Alphonſ.Hojeda, de benefic.1.par.capit.2.numer.6.poſt princip. Beroi.in capit. at ſi clerici,num.8. verſicul.præterea verum,de iudic. latè Anton.Scap. de iure non ſcript.lib.5.cap. 191. Lucerna inquiſit.verb.nobilis,ex numer.1. vbi etiam Franciſ.Pegña,in addition.Ioan. Matienço,in dialog.relat.3.par.capit.37.numer.13.& in lib.5.recoll.titul.17.l.9.in gloſ. 2.num.1.latè Tiraquel.de pœn. temp. cauſ. 31.ex num.9.& ex num.17.Iacob.Menoch. de arbitrar.caſ.392. num.16. Albar. Pelag. lib.2.de planct. eccleſ. cap. 10. Hieronym. de Monte. variat.iur.quæſt.10.num. 28. & quęſt.18.num.3. textus, Doctores,& gloſſ. verb.nobilitati,in capit.fin.de pœn. Iacob. Bennius,de priuileg. iuriſcon.2.par. priuil. 41. Chaſſen.catal.glor.mundi.8.par. conſiderat.33.

ET an in foro pœnitentiali,plus punia tur in dignitate conſtitutus? eſt videndus Andr. Tiraquel. de nobilitate, capit. 20. ex numer.135. optimè Ioan. Matiençó, in dicta 3.par.cap.11. ex num.15. & plures alij ex ſupra allegatis.

2 ET An religioſus, ſeu clericus in eodẽ genere peccati ſemper plus peccet, quam laicus? tradit optimè Felin. in repert. verb. religioſus, in eodẽ genere peccati, fol.109. Sylueſt. verb. religio, el 6. num.14. Lambert.de iure patron. in 20.art.9. quæſtionis princ.1.par.2.lib.num.27. & 33. pagin. 84. Tiraquel. de pœn. temperan. cauſ. 51. numer.21.Paulus Fuſc. de viſit.lib.2. capit. 15. num.39.

AD TEX. IN CAP.2. Si quis presbyter, de cler. excommun. depoſ. miniſtrant.

COLLECTAN. 65.

SVMMARIVM.

1 *An excommunicatus, ob crimen occultum, poſsit celebrare vel alia ſacramenta miniſtrare, ante impetratam abſolutionem, ſi ei immineat magnum periculum, vel grauis ſuſpicio aduerſus eum oriatur, ſi id non fecerit?*

2 *An ſacerdos excommunicatus etiam denuntiatus, irregularis, aut hæreticus, poſsit ſacramentaliter abſoluere conſtitutum in mortis articulo?*

3 *Qua forma & ſolemnitate degradari debeant clerici.*

4 *An clericus excommunicatus, hæreticus, vel degradatus, ſi celebrat, conficiat ſacramentum?*

5 *An clericus excommunicatus, ſuſpenſus, vel degradatus, teneatur ſub præcepto recitare horas canonicas?*

6 *An clericus excommunicatus, faciat ſuos fructus beneficij? & An poſsit lucrari quotidianas diſtributiones?*

DIFFI-

1 DIFFICILIS & controuerſa nimis eſt illa quæſtio, An excommunicatus ob crimen occultum, poſsit celebrare vel alia ſacrata facere, ante impetratam abſolutionem', ſi immineat magnum periculum, vel grauis ſuſpicio aduerſus eum ſi id non fecerit? pro cuius ſolutione eſt conſulendus Anton. Cordou. tract. caſ. de conſcien. quæſt. 142.Salzed.in additionib.ad Bernar.Diaz, in prax.canon.capit.33.pag.mag.110.verſic. ſed vtrum parochus. Nauar.in man.lat.cap. 27.num.239.Barthol.Medin.1. par. inſtruc. de confeſ.capit.11.§.5.verſicul.pero mayor duda,fol.33.in fine.Felician.de cenſur.titul. de irregularit. §. de diſpenſatione ſuper irregular.per homicid.pag.504.verſic. moueri autem ſolet dubitatio.Didac.Couar.in capit.alma mater.1.par.§.2.num.11.verſic. cuius opinio mihi. Dominic. Sot. in 4. diſt. 12.quæſt.1.art.4.verſic.omnes tamen hi caſus,& in diſt.18.quæſt.2.art.5.verſic. hoc autem dubium.

2 AN autem ſacerdos excommunicatus, etiam denunciatus ſeu irregularis,aut hæreticus,poſsit ſacramẽtaliter abſoluere à peccatis conſtitutum in mortis articulo? eſt videndus Nauar.man.lat.capit.27.numer.271. verſic.ſeptimo quòd per. Armilla, in ſum. verb.abſolutio,num.13.verſic.& hoc intelli ge. Viuald.in candelabr.eccleſ.tit.de abſolut.num.64.Michael. Salon.2.2.quæſt. 67. articul.1.controuerſ.3.verſic.ſi confeſſarius ſit hæreticus, pag.1382.Sylueſt. in ſum.verbo,confeſſor.el 1.numer.16.Angel.in verb. confeſsio, el 3.num.2.verſic. dummodo talis.Salzed.ad Diaz, in prax. capit. 33. pag. mag.109.verſic.excuſabitur etiã.Anto.Bernad, in ſum.capit.29. num. 1. verſic. el qual ſacerdote.Didac.Couar. in capit. alma mater.1.par.§.6.numer.8.& habes in 1. par.in collectan.ad textum. in cap. ſi quis ſuadente.17.quæſt.4.numer.5.& in 2.par.in collectan.25.ad rubric.de cler.excommunic. miniſtran.num.9.& tradit etiam Nauar. in capit.1. in principio, numer.87.de pœniten. diſtinct.6.

3 *I N gloſ. degradatus.* Plura de materia, forma,& de ſolemnitate degradationis,tracũt textus & ſcribẽtes in cap.2.degradatio de pœn.in 6.& plura cumulant Bern.Diaz in prax.canon.cap.3.num.7. & in cap. 132. Iacob.Simanc.de cathol.inſtitut.capit.46. ex num.69.Robert.Marant.de ordin.iudic. 4.par.diſt.11.ex num.71.verſic.& circa materiã, pag.290.pulchrè eruditiſsimus Franciſc. Pegña, in 3.par. director. ſchol. 63.§. conſiderandum autem hic eſt. Iul.Clar. lib. 5.§.fin. quæſt. 36. ex numer.35. & optimè in quæſt.74.Ioan.Rojas,ſingul.48.Francif. Sarmient.lib.1.ſelect.capit.14.num.9.Carrer.in prax.titul.de homicid.§.circa primũ, fol.240.Angel. de malefic. verb. & ibi caput aſpatulis, num.39. latè Didacus Perez, lib.8.titul.4.l.3.ex pag.88.colum.2. verſic. cum ergo pœna in clericis, & ex pag. 159. latiſsimè Felician.titul.de cenſuris, titul. de degradatione. Simon. Maiol. de irregular. lib.3.capit.22.ex num.2.Concil. Tridentin. Seſſ.13.capit.4.de reform.optimè Repert. Inquiſit.in verb.degradatio, ex pag.233.& ibi Mandoſ. in additionib.in litera A.

4 PRO quæſtione tamen, quam diſſerit hæc gloſſa, An ſcilicet clericus excommunicatus,hæreticus,vel degradatus,ſi celebret conficiat ſacramentum? eſt videndus Sylueſt.in ſum.verb.degradatio,num.9. Alphon.de Caſtr.lib.2.de iuſt.hæret.pun.cap. 21. Nauar.in capit. quando, de conſecratio. diſt.1.num.18.Paludan.in 4.diſt.12.quęſt.1. Didac. Perez, lib.1. titul.3.l. 1. pagin.61. verſicul. procedit etiam, & in verſicul. ego tamen.Ioan.Rojas,ſingul.83. verſic. ſed ſupra dictis.Robert.Marant.de ordin. iud.4. par. diſtin.11.num.73.Didac. Couar.lib.1.variar.reſolut.capit.10.num.8.Petr. Sanchez 1.par. hiſtor. moral. titul. de la vida de Ariſtot.§.8.verſic.y en tanto es eſto,fol.14.Repertor.Inquiſit.in verb.degradatio,in verſicul.ratione cuius ſi de facto celebraret,pagin. 234. Armil. in ſum. verb. degradatio, num.3.vbi Tabienſ.num.3.& Angel. num. 3.Stephan.Gaeta, in repet. capit.ad limina, 30.quæſt.1.§.6. num.62. Paul.Fuſc.ſingul. 111. literæ C. Simon Maiol. de irregularit. lib.3.capit.22.num.9.& lib.4.cap.26.num. 2.Epiſcop.de Elna, in director.curat.capit. 5.§.2.verſic.demas deſto dize,pag.59.Felician.de cenſur.titul.de depoſit.ac degradat. capit.25.in princip. Victor, de euchariſtia, num. 92. Viuald. de ſacrament. euchariſt. numer.58.

I N gloſ.

5 *IN glos. præsumpserit, vers. in modum.* Quæritur hic, An clericus excommunicatus, suspensus, vel degradatus, ratione ordinis teneatur recitare horas canonicas? pro quo est videndus Felician. supra, titul. de depositis, ac degradat. capit. 25. versic. porrò depositus, pagin. 398. Gigas, de pensionib. quæst. 64. Armil. in dicto num. 3. Angel. in sum. verb. degradatio, num. 4. Couar. lib. 3. variar. capit. 13. num. 8. vers. duodecimo iux ta med. & in cap. alma mater. 1. par. §. 3. num. 8. Colmas, in pragmat. sanctio. verb. teneantur, in versic. sed an clericus, in titul. qualiter horæ canonic. Sylvest. in sum. verb. hora, numer. 4. Dec. in capit. intelleximus, num. 25. de iudic. glos. verb. priuatus, in capit. præsbyterum. 28. dist. Brunor. à Sole, in quæstio. legal. quæst. 40. num. 8. Barthol. Humada in l. 18. titul. 9. part. 1. in glos. 2. & in l. 34. titul. 6. par. 1. glos. 1. num. 2. versic. tertio ampliatur. latissimè Didac. Perez, lib. 8. titul. 5. l. 1. pag. 173. colum. 2. versic. item etiam excommunicamus, & ex pag. 174. colum. 1. versic. nihilominus durante excommunicatione. latissimè & pulchrè disserit, An durante ex cõmunicatione fructꝰ beneficij faciat suos, & quid etiam de distributionibus quotidianis? pro quibus itidem est videndus Didac. Couar. lib. 3. variar. resolut. capit. 13. num. 8. versicul. duodecimo. latissimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quęstion. capit. 1. ex num. 90. Lancellot. de attentat. 2. par. capit. 12. limit. 22. & vide not. supra in collectan. 42. ad textum in capit. pastoralis. §. verum, de appellation. num. 1.

AD TEX. IN CAP. 1. Dubius, de hæretic.

COLLECTAN. 66.

SVMMARIVM.

1 *Dubius in fide, An & quando censeatur hæreticus?*
2 *Qui metu mortis, vel tormentorum, ore Christum negat, credit tamen corde, An sit hæreticus?*

1 *BI, dubius in fide.* Vtrum autem dubius in fide semper censeatur hæreticus? de quo & de intellectu horum verborum, est consulendus Sylvester in sum. verbo, hæresis, el 1. numer. 6. Felin. in repert. fol. 40. verb. dubius in fide. Bartholom. Medin. 1. par. instruc. de confes. capit. 14. §. 2. versic. el dudoso en la fe. Palat. Rubeus, in allegation. de hæresi. §. 5. Iul. Clar. in §. hæresis, num. 2. versicul. aduerte. Carrer. in prax. titul. de hæretic. in principio, ex numer. 5. Iacob. Simanc. de catholic. institut. capit. 28. num. 7. Lælius de Zanch. de priuileg. eccles. 143. priuileg. numer. 9. Lucern. Inquisitor. verb. dubius in fide. Vbi Franciscus Pegn. in addition. Ioan. Gerson, de protestation. circa materiam fidei, consider. 2. numer. 4. Turrecremat. in 2. par. sum. lib. 4. capit. 12. num. 1. Zanchin. de hæretic. capit. 2. num. 15. Iacob. Menoch. consil. 149. volum. 2. num. 48. & ex numer. 52. Ioan. Rojas, 1. par. de hæretic. num. 272. & 275. & in singul. 56. versicul. ad rem igitur. Nauar. manual. latin. capit. 11. num. 18. & in capit. si quis autem, de pœniten. dist. 7. num. 49. Alphons. de Castr. lib. 1. de iust. hæret. punit. capit. 7. colum. 2. versic. ex his verbis. Cardinal. in clement. vnic. numer. 6. in princip. de sum. Trinit. Melch. Cano, de locis Theol. lib. 12. capit. 9. versicul. controuersantur ergo, pagin. 426. Caietan. in sum. titul. confessores qualiter se hab. debeant circa pœniten. versicul. circa primum præceptum, pagin. 437. latissimè Petr. Aragon. 2. 2. quæst. 11. artic. 2. pagin. 335. versicul. secundum dubium est. Didac. Perez, lib. 1. titul. 1. in princip. versicul. qui autem, & pulchrè lib. 8. titul. 4. l. 3. pag. 83. colum. 1. versicul. ex quo requisito. Alphons. de Castr. lib. 1. aduersus hæres. capit. 10. optimè Hieronym. de la Rua, in controuer. 7. scholast. versic. nec sum immemor. ex pag. 201. Sebas. Medic. in sum. omn. hæres. 1. par. quæst. 4. versicul. tertio quòd cum.

2 AN autem ille, qui metu mortis vel tormentorum vel alia ex causa, ore Christũ negat, credit tamen corde, censendus sit hæreticus aut dubius in fide? tradit Nauar. in manual. lat. capit. 11. numer. 24. versicul. tertio. Iul. Clar. §. hæresis, num. 3. Iacob. Simanc. cathol. institit. cap. 17. ex num. 35. Paul. Fusc. de

de visit. lib. 1. capit. 26. num. 9. versicul. an autem faciens? Sylvest. verb. apostasia, num. 4. versicul. quarto quod qui. Didac. Spin. specul. testament. in glos. 30. princip. num. 38. pulchrè Ioan. Rojas, de hæretic. 1. par. ex num. 108. & in 2. par. aller. 29. ex num. 276. Barthol. Medin. in 1. par. instruc. de confes. cap. 14. §. 2. versicul. la quinta manera, fol. 55. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de irregul. ex defect. animæ, num. 90. Tabiens. in sum. verb. apostasia, num. 6. Petr. à Nauarra, tom. 1. de restitut. lib. 2. capit. 4. num. 203. Sebast. Medic. in sum. omnium hæres. 1. par. verb. martyrium, in princip. & in verb. negantes. Dominic. Bañes. 2. 2. quæst. 3. artic. 2. in princip. colum. 444.

AN autem liceat homini Christiano, in terris infidelium existenti, vestem vel linguam mutare, ne agnitus Christianus interficiatur? tradit latè Petr. de Aragon. 2. 2. quæstio. 3. articul. 2. pag. 153. Sylvest. in sum. verbo, apostasia, num. 4. versic. tertio.

AD TEX. IN CAP. 13. Cum tibi, de testamen.

COLLECTAN. 67.

SVMMARIVM.

1 *An testamentum alterius voluntati & dispositioni commiti possit? & plura de captatoria voluntate.*
2 *Hæres vel legatarius ex minus solemni testamento, An iustè retineat relictum? Et similiter, An soluere teneatur hæres huiusmodi legata in minus solemni testamento relicta?*

1 DVBITATVR de materia & intellectu istius textus, & quando testamentum alterius voluntati committi possit, pluraq; de captatoria voluntate, vltra textum & scribentes in l. 70. captatorias. ff. de hæred. instit. & in l. 11. captatorias. C. de testam. milit. tradit Francisc. Sarmient. lib. 2. select. cap. 4. & in capit. 6. ex num. 33. Iul. Clar. §. testamentum quæst. 6. ex num. 5. Volum. 1. commun. opin. pagin. 259. verb. captatoria voluntas. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera H. ex num. 3, & ex num. 9. Camil. Borrel. in additio. ad Bellug. in specul. princip. in rubr. 17. §. videamus, in litera G. & in litera I. Petrus Magdalen. de numer. testium, in testament. 2. par. cap. 4. ex num. 18. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 4. l. 5. in glos. 1. & in glos. 2. cum sequentibus, & optimè in l. 6. in glos. 3. latè Suarez, in l. 1. de captat. volunt. tit. 6. lib. 3. ex num. 1. ex fol. 163. Tiraquel. de priuileg. piæ causæ, priuileg. 64. Alciat. lib. 2. parerg. capit. 31. Francisc. Conan. lib. 10. comment. capit. 6. num. 5. Abbas, consil. 59. num. 1. lib. 1. & in consil. 32. num. 2. in fin. lib. 2. Guilier. Benedict. in repetit. cap. Raynun. verb. condidit, el 1. ex num. 1. latè Anton. Gabr. lib. 6. commun. opin. titul. de pia causa, conclus. 3.

2 ADEST tamen grauis & antiqua quęstio, variis in locis per Doctores ventilata, An hæres institutus in testamento non solemni, nec iuxta dispositionem iuris ciuilis confecto, iustè in conscientia possideat hæreditatem? quid etiam legatarius? & similiter, An huiusmodi relicta in minus solemni testamento debeantur in foro conscientiæ? pro quibus est videndus Abbas, in cap. 1. de restit. in integr. num. 19. Ias. l. nemo potest, delegat. 1. ex num. 72. & 77. & in secunda lect. num. 95. 97. & 107. Palat. Rub. in l. 3. Taur. num. 75. Tiraquel. in legib. conn. in glos. 4. ex num. 22. Iul. Clar. §. testamentum quæst. 90. ex num. 2. & num. 7. Domin. Sot. lib. 4. de iust. & iur. quæst. 5. art. 3. versic. nũc igitur. Eman. Costa, in capit. si pater. 1. par. verb. in suo testamento, num. 14. Volum. 1. com. opin. pag. 213. in fin. verb. testamentum minus, & pag. 334. in fin. verb. testamento minus. Mich. Graff. lib. 2. com. opin. cap. 4. quæst. 1. versicul. & prædicta, & in quæst. 2. Menchac. lib. 1. de succes. creat. §. 1. num. 22. & controuer. illustr. cap. 28. num. 6. Anton. Bernad. in sum. cap. 18. ex num. 111. Petrus Magdalen. de numer. test. in testam. 1. par. cap. 3. num. 9. & in 3. par. capit. 2. ex num. 85. & latissimè in cap. 3. ex num. 2, & ex nu. 18, & ex num. 45. Menoch. de præsump. lib. 1. quæst. 80. num. 4. & latè ex num. 7. & latissimè ex num. 13. & ex nu. 28. Andr. ab Exea, in cap. 1. de constit. num. 237. Lancel. Gallia, in consuetud. Alexan. in glos. non possit,

quæſt.14.ex num.6.& ex num.18.latiſsimè Burgos de Paz,in l.3.Taur. ex num.1480. Ludouic.Beja, in reſponſ.caſ.conſcien.caſ. 53.latiſsimè Mich. Salon.2.2. quæſt.5.de dominio,art.4.§. an per contractum imperfectum transferatur dominium? Ludou.Meſſ. in pragmat.tax.pan.concluſ.6.ex num.76. latiſsimè Didac.Couar.in cap.cum eſſes,de teſtam. ex num.4.& in num.10.& in regul. peccatum.2.par.§.3.num.9.Bart.lib.1.minoricarum,capit.3.num.3.optimè Anton.Gomez,in l.3.Taur.ex numer.120.Vol.1.com. opin.pag.94.verb.hæres cogi.Abbas in capit.quia pleriq́ue, de immun.eccleſ. ex numer.42.Ioan.Matienço, lib.5.recollect.tit. 4.l.1.gloſ.10.ex num. 40. Anton. de Butr. conſil.14.num.1.Medin.de reſtit. quæſt.23. in fin.Didac.Spino, ſpecul.teſtam. in gloſ. 31.princip.ex num.25.& in gloſ.8.princip. ex num.69. Anton. Meneſ. in l. cum quis, num.8.C.de iur.& fact.ignor. Caldas in repet.l.ſi curatorem,in verb. læſis, num.71.C. de reſtit.in integr.Didac.Perez,lib.5.titul. 2.l.1.pag.106.colum.2,latè Ludouic. Lopez inſtruc.conſcien.2.par.cap.14.& quidem ſi rectè conſideretur impiè agere, lex iudicat eos,qui recuſant adimplere voluntatem teſtatoris, licet minus de iure validam, vt patet ex l. penult.§.illo, vbi etiã Doctores C. de neceſſ.ſeru. hæred. inſtit. & è contra,pie agere qui illam adimplent.l.in teſtamento, ff.de fideicom.libert.& tradit Petr. Magdalen.de numer. teſt. in teſtam.1.par. capit.3. num.41.& 3.par.cap.2.ex num.25.

AD TEX. IN CAP.6. Tanta eſt vis, qui filij ſint legitim.

COLLECTAN. 68.

SVMMARIVM.

1 *Legitimati per ſubſequens matrimonium, An verè dicantur legitimi & excludant ſubſtitutum?*
2 *Matrimonium poteſt contrahi in mortis articulo, & à ſene decrepito.*
3 *Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit in feudo, & in emphyteuſi eccleſiaſtica.*
4 *An filius naturalis legitimetur per ſubſequens matrimonium, non obſtante matrimonio intermedio? & an talis præferatur in maioratu?*
5 *Filius procreatus ex nouitio religionis vel beneficiato, An dicatur naturalis & legitimetur per ſubſequens matrimonium?*
6 *Qui dicantur filij naturales, vt legitimari valeant per ſubſequens matrimonium.*
7 *Natus ex illis inter quos matrimonium eſſe non poterat, non legitimatur.*

1 DVBRA de legitimatione filiorum facta per ſubſequens matrimonium, & An huiuſmodi legitimati, dicantur verè & propriè legitimi? & An & quando talis legitimatus excludat ſubſtitutum vocatum ſub conditione ſi decedat ſine filiis de legitimo matrimonio procreatis? tradit Couar. in 4.2.par.capit.8.§.2. Ioan. Gutierrez, in §.ſui,inſtit.de hæred.qualit. ex numer.191. Eman. Coſta, in l.Gallus.§. & quid ſi tantum.2.par.ex num.99. Petrus Mozius, de contract.titul.de donation.§. quo modo annulletur & reuocetur donatio, num.86.fol. 164.& latiſsimè in titul.de matrimon.§. de naturalib, matrimon. ex num. 16. verſicul. adde ſupradictis, ex fol.188. Lib.10.regul. iur.ciuil. & pontific.pagin.611.verſicul. legitimati faciunt. Ioan. Matienço, lib.5. recollect.titul.1,in gloſ.1.rubricæ,num.123.& in titul.8.l.10.gloſ.3.gloſ.4.& gloſ.5.Franciſc.Sarmient. lib.1. ſelect. ex capit.5. vſq; ad cap.8.Anton.Gomez,l.9.Taur.ex num. 55.Ludou.Molin.de primog.lib.3.cap.1.ex num.10.Dueñas, regul.350. Burſat. conſil. 98. ex numer. 20. latiſsimè Cephal. conſil. 364.Rolan,conſil.83.volum.3.Tiraquel.de primogen,quæſt.34.Paul. Fuſc.ſingul.116. literæ F. Burſat.conſil.85.num.15. Roland. conſil.67.volum.3. & conſil.100. volum.2. Volum.1.commun.opin. pagin.382. verbo legitimatus.Ioſeph. Menoch. de præſump. lib.1.quæſt.35. ex numer.10.Melchior. Pelaez,

laez, de maiorat.1.par.quæſt.51.numer.8.& 2.par.quæſt.1. Iacob. Bennius, de priuileg. iuriſconſult.3.par. priuileg.63. Petr. Salazar,de vſu & conſuetud.capit.1. numer.31. Seraph. de Seraphin.de priuileg. iuramen. priuileg.77.numer.45. Raudenſ.de analog. lib.1.capit.36.ex num.13. Fœnutius, de moment. tempor. capit.20.numer.59. Barthol. Humad.in l.2.titul.15.par.2.gloſ.13.num.9. Caldas, de nominat. emphyt.quæſt. 21. numer.28.31.& 43. Franciſc. Mantica,de coniectur.lib.11.titul.12.Chaſſen.conſuet. Burgund.rubric.8.§.3.verb.ab inteſtat. ex numer.2.Volum.1.commun.opin.pagin. 306. verb.legitimatus ob matrimonium.Anton. Gabriel, lib.6.com.opin.titul. de legitimatione, concluſ.1. Cardinal.Paleot. de noth. & ſpur. capit.31.numer.3. verſicul. ſed hoc intelligendum eſt. Andræas Gambarus, de offic. & poteſtat.legat.de Lat. lib.7.ex numer.224. latiſsimè Ioſeph.Ludouic.in commun.concluſ.tit.de legitimatione, concluſ. 1.Didac. Spino, ſpecul. teſtament.in gloſſ. 15.princip. num.125. Camil. Borrel. in regia Aragon.§.1.gloſ.3.numer.187. pulchrè Burſat. conſil.10.latè Michael. Graſ. lib. 2. commun.opin.capit.5.Laurent. Chirchou. centur.3.concluſ.22. Ioan. Rojas, de ſucceſſ. capit. 2. ex numer. 19. Iacob. Menoch. de adipiſc.poſſeſſ.remed.1.num.43.Chaſſen.1. par. catal. glor.mund.conſider.77. verſicul. legitimati verò. Burg.de Paz, in l.3. Taur. num.313.& 316.Marzar.in epitom.de fideicom.2.par.quæſt.30.

2 ET quid ſi matrimonium contrahatur in mortis articulo,vel à ſene decrepito? quibus temporibus,etiam rectè contrahitur matrimonium,ex Dilect.de arte teſtan.titul.1. cautel.14. num.2. ſunt tamen pro hoc videdi Ludou.Molin.de primog. lib.3.cap.1.nu. 16. & lib.2.cap.5.ex num.25. Burſat.conſil. 165.numer. 5. Chriſtophor. Porc. in princip.inſtitut.de nuptiis,ex num.25.Franciſc. Viuius in ſylua commun.opin.304. numer. 10.Ioan.Rojas,de ſucceſſ.capit.2.ex num.21. Franciſc.Sarmien.lib.1.ſelect. cap.6. num. 5.Didac.Couar.in 4.2.par.capit.8.§. 2. numer.10.Franciſc.Mantica,de coniect.lib.11. titul.13. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon.§.qui poſſunt contrahere matrimonium vel non,num.18.& in §.de naturalib.matrim.num.16.verſic.octauo amplia- turſol.188.Cifuent.in l.12.Taur.numer.13. verſic. item nota.Anton.Gomez.l.9.Taur. num.57.Philip.Dec.in cap.ſi pro debitarie, de offic.delegat.num.7.& ibi addit.in litera D. Petrus Royzius, deciſ.1.Lithuan. num.250.Tiraquel. l. ſi vnquam,verb.ſuſceperit liberos,num.73.Volumin.1.communi pagin.135. verb.matrimonium contrahi poteſt. Paul. Fuſc.ſingul. 215. literæ C. Ioan. Matienç.lib.5. recollect. tit.8.l.10. in gloſ. 8.num.4.optimè Lazarus Fœnutius,de momento tẽporis,cap.7.num.39. Renat.Coppin.de priuileg.ruſt.lib.3.par,3.capit.9.numer.4. Canneti. in extrauag. volentes,fol. 178.& 179. latiſsimè Didac.Spino,ſpecul. teſtament.in gloſ. 15.princip. ex num.87. & ex numer.101.Sebaſt.Medic,tract.mortis ſumma fol.1.par.numer.170.Michael.Graſ. lib.2.commun. opin.capit.5.quæſt.7. Guilier. Benedict.in repet.cap.Raynut.verbo in extremis,num.13.Alexan.in l.ſi quis poſthumos,numer.4.de liber.& poſth.

3 ET tales etiam legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit in feudo, & emphyteuſi eccleſiaſtica, & ſi tantum in eo vocati ſint filij legitimè nati,ex Didac.Couar.in dicto §.2. numer.23.& 27. de quo eſt videndus Iaſ.in l. generaliter.§.cum autem, ex numer.9.C.de inſtit.& ſubſtit.Boer.deciſ.143.ex num.3. Iul.Clar.§.feudũ,quæſt. 82.numer.4.Menoch. conſil.174.ex num. 13.optimè Franciſc. Caldas, de nomin.emphyt.quęſt.21.ex num.33. Franciſ.Viuius,in ſylua commun. opin.450. numer.1. Petrus Mozius, in dicto.§. de nataralibus matrim. num.17.verſic.itẽ legitimatus,fol.189.Lib. 10.regul.iur. ciuil. & pontif.pag.616.verſ. an in feudo.Spino in dicta gloſ.15.prin. ex num.107.Burſat.conſil.85.Mich.Graſſ.lib. 2.com.opin.cap.5.quæſt.10.Camil. Borrel. vbi. ſupra,ex num.189.Bern. Diaz. regul. 231. verſicul.limita primo.Ioan. Gracian in regul.197.numer. 9.Gabriel. in dicta concluſ.1. num.21.

4 ET filius naturalis legitimatur per ſubſequẽs matrimonium,non obſtante matrimonio intermedio, tradit Mich. Graſſ. in dicto cap.5. quæſt.2.Couar.in dicto §.2. num. 15.& multi ex Doctoribus ſupra allegatis. Gigas conſil.132.num.12. Viuald.candel.eccleſ.tit.de irregul.ex illegit.num.121.Franc. Caldas,de nomin. emphyt.quæſt.13.nu.54.

Tiraquel. in l. boues. §. hoc sermone, limit. 3. numer. 8. Petrus Mozius, in dicto §. de naturalibus matrim. num. 16. versic. decimo ampliatur, fol. 188. Vnde cõmuniter in dubium reuocatur, An talis filius primo natus ex concubina, præferatur in maioratu (quo primogeniti succedere solent) secundò genito, ex legitimo matrimonio cum alia contracto, si demum mortua vxore legitima, matrimonium cum concubina, ex qua dictum filium habuerit, contraxerit? de quo dubio est videndus Ioan. Matiençó, lib. 5. recollec. titul. 8. l. 10. glos. 3. numer. 7. Didac. Couar. in dicto §. 2. numer. 28. latè Anton. Gomez l. 9. Taur. ex numer. 63. Rojas de succes. capit. 11. ex num. 15. Petrus Mozius, in dicto §. de naturalibus matrimo. num. 17. versicul. in hoc tamen casu, ego limitarem, fol. 189. optimè Franciscus Caldas, dicta quæst. 13. ex numer. 52. Ioseph. Ludouic. commun. conclus. titul. de legitimatione conclus. 1. versicul. limitatur tertio quòd. Didac. Spin. in specul. testament. in glos. 15. princip. numer. 126. Carol. Molineus, in consuetudin. Paris. titul. 1. §. 8. glos. 1. numer. 34. latissimè Tiraquel. de primogen. quæst. 34. ex num. 3.

5 NATVS autem vel procreatus, ex nouitio religionis vel ex beneficiato, An dicatur filius naturalis, ita quod legitimetur per subsequens matrimonium? tradit Ioan. Rojas, de succes. capit. 27. ex numer. 20. Didac. Couar. in dicto capit. 8. §. 2. numer. 5. Cosmas in pragmat. titul. de concubin. §. ipsas, in glos. verb. arcere, in versicul. sed quid de natis. Francis. Vivius, in sylua communium opin. 304. num. 11. Burs. consil. 10. num. 10. doctissimus dominus Ioan. de Bardaxi, in respons. pro Sabina, ex numer. 30. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de irregularit. ex illegitim. ex num. 122. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæst. 104. numer. 2. Ludouic. Auendaño, l. 9. Taur. glos. 10. ex numer. 11. Didac. Spin. specul. testament. in glos. 16. princip. ex numer. 93. Anton. Cordou. de Lara, in l. si quis à liberis, in principio, ex num. 89. ff. de liber. agnosc. Palat. Rub. in l. 9. Taur. numer. 40. Cifuentes, in l. 9. Taur. num. 6. & in l. 12. num. 16. Suarez in l. 1. titul. 6. lib. 3. numer. 31. fol. 163. Petrus Mozius, in dicto titul. de matrimon. §. de naturalibus matrim. numer. 16. versicul. tertio ampliatur, fol. 188. Francisc. Sarmiento, lib. 1. select. capit. 5. ex num. 7. optimè Iacob. Menoch. consil. 174. ex num. 1.

6 QVI verò dicantur filij naturales, vt in specie huius textus legitimari valeant, per subsequens matrimonium, est videndus Volum. 1. commun. opinion. pagina 82. verb. filij naturales, latè Ioan. Rojas de succes. cap. 10. Ioan. Gracian, regul. 298. num. 17. Cardinal. Paleot. de not. & spur. cap. 11. numer. 2. & capit. 12. ex num. 3. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera F. numer. 42. Anton. Gomez l. 9. Taur. ex num. 1. Mascard. volumin. 2. de probat. conclus. 1085. numer. 5. Didac. Spin. specul. testament. in glos. 15. princip. ex numer. 111. versicul. sed cum Anton. Cordo. de Lara, in l. si quis à liberis, in princip. ex numer. 80. ff. de liber. agnos. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 8. §. 4. Francisc. Sarmient. lib. 1. selectar. capit. 7. Alciat. regul. 2. præsumpt. 5. ex num. 5.

EGREGIA tamen adest quæstio, An filij nati & concepti ex coniugato viro, ipsa matre soluta, & ignorante, omnino virum illum esse coniugatum, sequuto postea inter eos matrimonio valido & legitimo, per hoc matrimonium, filius ille efficiatur legitimus? de qua quæstione latè agit Petr. Mozius, in dicto §. de naturalibus matrimonij, numer. 16. versicul. vndecimo amplia tur, fol. 188.

ADEST etiam celebre dubium, An filij militum Alcantarens. sancti Iacobi de spata, atq; Calatrauæ, si nati sint ex muliere soluta dicantur naturales, ita quòd legitimentur, per subsequens matrimonium? de quo optimè tractat. Gutierrez in pract. lib. 2. quæst. 111. ex principio.

7 *IBI, si vir autem*. De materia istius versic. est consulendus Philip. Decius, consil. 305. num. 6. Burs. consil. 98. num. 19. Cephal. consil. 390. ex num. 21. & ex num. 34. Lara, supra num. 92. Caietan. in sum. verb. matrimoniũ, el 1. vers. secundus est ex homicidio, pag. 479. Iacob. Menoch. consil. 173. num. 78. Pedraça in sum. in 6. præcept. decalog. fol. 59. versicul. decimo quarto si casò auiendo, pulchrè Ioan. Matiençó, lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubricæ, ex numer. 179. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæst. 105. num. 9.

AD

AD TEX. IN CAP. 5.
Ex parte, de corpore vitiat. ordin.

COLLECTAN. 69.

SVMMARIVM.

1 *An ille cui abscissa sunt virilia, possit promoueri ad sacros ordines, vel sit irregularis?*

2 *An ille cui abscissa sunt virilia, teneatur ea arefacta secum gestare, vt ordinari possit?*

3 *Non habens virilia, quare non sit pilosus.*

4 *Aduersus dicentes ad bene seruiendum Deo requiri, vt quis castratus & eunuchus sit.*

5 *An eunuchus possit esse testis in testamento? & quæ sit inter eunuchos, spadones castratos differentia.*

6 *An castrati, & vulgò dicti capones, possint matrimonium contrahere?*

1 QVANDO alicui abscissa sunt virilia, An possit is ad sacros ordines promoueri, vel in susceptis ministrare? & An talis sit irregularis? tradunt Abbas, & scribentes, in capit. ex parte, el 1. hoc titul. Sylvest. in sum. verb. corpore vitiatus, numer. 3. versic. aut est mutilatus, optimè Hyppolit. Marsil. de Columna, de eccles. reddit. origin. 2. par. capit. 18. ex num. 24. Petrus Plaça, de delict. capit. 24. num. 10. & 14. latè Viuald. in candelabr. eccles. titul. de irregular. ex vitio corpor. ex numer. 174. Petrus Rebuf. in prax. titul. de dispensat. cum corp. vit. ex num. 15. Corras. in paraph. sacer. 3. par. capit. 6. ex numer. 2. Selua de benefic. 4. par. quæst. 7. num. 11. versicul. quadragesimo nono. Ioseph. Angl. flor. Theolog. quæst. de sacrament. ordin. pagin. 301. verb. eunuchus Lambertin. de iur. patronat. 1. par. 2. lib. in 12. articul. 7. quæstionis, num. 2. Anton. Bernad. in sum. capit. 35. num. 12. & numer. 48. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles. 36. priuileg. ex numer. 8. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 1. capit. 15. Petr. à Nauarra, tom. 1. de restitut. lib. 2. capit. 3. ex numer. 94. in in fine, latè Didac. Couarru. in clement. 1. 1. par. in princip. numer. 6 Felician. de cen-
2 sur. titul. de irregular. capit. 6. pag. 423. Vbi etiam, An cui abscissa sunt virilia, ea arefacta aut in pulucrem redacta secum gestare teneatur, vt promoueri ad sacros ordines vel celebrare possit? de quo etiam differt Nauar. in manual. latin. capit. 27. num. 200. Sylvester, in dicto numer. 3. versicul. nec est necessarium. Albertus Trocius, de vero & perfect. cleric. lib. 2. capit. 16. numer. 8. glos. verb. si in percussione, in capit. eunuchus. 55. distin. Abbas in dicto cap. ex parte, numer. 6. Petrus Plaça, de delictis, capit. 25. numer. 5. Petr. Rebuffus, in dicto numer. 15. Viuald. in candelabr. ecclesiæ, vbi supra num. 181. Gundisalu. Villadieg. de irregularit. cap. 11. num. 3. pag. 159.

3 ET quare non habens virilia, non sit pilosus, est videndus Andreas Tiraquel. in l. 9. conn. num. 145. Petr. Plaça, supra, in capit. 24. num. 11.

4 ET aduersus hæresim, dicentium esse necessarium ad bene seruiendum Deo, vt quisque castratus & eunuchus sit, scribit Alphon. de Castro lib. 6. aduers. hæres. verbo eunuchus, pagin. 446. Sebastianus Medic. in sum. hæres. 1. par. verbo eunuchus, fol. 22. Plaça, supra, numer. 9.

5 ET An eunuchus, possit esse testis in testamento? est videndus Ioan. Crot. de testib. 1. par. ex numer. 44. Quæ tamen sit inter eunuchos, spadones & castratos differẽtia, tradit Petr. Plaça in dicto cap. 24. num. 5. & 6. Ambros. Calepin. litera E. in verb. eunuchus. latissimè doctissimus Ant. Augustin. lib. 3. emendat. cap. 5. latissimè Francis. Caldas, de nominat. emphyt. ex numer. 22. Alciat. lib. 1. prætermiss. verb. castrati. & in l. spadonum. ff. de verbor. signific. vbi etiam pulchrè Petr. Rebuf.

6 ELEGANS tamẽ dubium est in hac materia, An spadones quibus ambo testiculi extracti sunt (vulgò dicti capones) matrimonium contrahere possint? de quo differit latissimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæstio. cap. 16. ex num. 2. Sot. in 4. dist. 34. quæst. vnic. art. 2. vers. atque hinc iudicium sumitur de matrimonio spadonum. Palat.

in 4.distin.34.disput.1. ex pagin. 762. Alphos. Veracruz, in specul.coniug.1. par.articul.38.in 7.conclus. Ioan. Matienço, lib. 5.recollec.titul.1.in rubric.ex num.195. Viuald. in candelabr. eccles.titul.de matrimo. num.237. Didac.Spino, in spec. testament. in glos.15. princ.num. 99. & ex num. 97. agit quis fuerit, qui primus prohibuit, ne pueri castrarentur & de ratione.

AD TEX. IN CAP. 11. Ex parte tua, de transactionib.

COLLECTAN. 70.

SVMMARIVM.

1 *An salua conscientia iudex, possit partes litigantes, reducere ad concordiam?*
2 *Matrimonium, An & quo modo contrahatur inter infideles?*
3 *Vbi deficit lex scripta, recurrendum est ad æquitatem, & sensum naturalem.*
4 *Deficiente iure canonico, An recurratur ad ius regium, & deficiente iure regio ad ius canonicum, aut ad ciuile?*

1 *IBI, interponere partes tuas.* Grauis & ventilata extat quæstio, An & quando iudex, salua conscientia, possit partes litigantes reducere ad concordiam, eamq; aut compromissum, multis rationibus litigantibus persuadere? proponendo cuilibet parti ea quæ ponderari, & adduci possunt contra ipsam partem, eiq; demonstrando, quòd satis lucratur, qui à lite recedit, propter dubiũ litis euentum, & quia intolerabiles expensæ, labores, angustiæ, inimicitiæ, & damna oriuntur ex litibus atq; multa præiudicia, & mala infinita patiuntur litigantes, vt per Neuizan. in sylu. nupt. lib.6.ex num.8. Didac. Perez, lib.3.titul.8. l.1.in glos. nos por abreuiar pleytos. Gasp. Caualin. in additioni ad ægidian. constitut. lib.2.capit.21. ex num. 9. Alexand. Striaticus, in pract.iudic.capit.22 ex numer.71. & latissimè habes in collectan. ad textum in capit. 4. calumniam, de pœn. Pro iupradictæ tamen quæstionis resolutione, erit omnino consulendus Specular. in titul.de præparation. iudic. in principio, ex numer. 7. Ias. in l. si conuenerit, num.7.de re iudic. & in l. quidam æstimauerunt, numer. 4. ff. si cert.pet. & ibi etiam Alexand. num.4. Abbas num.1. & latè Felinus, ex num.1.in rubric. de treug.& pac. Neuizan. in sylu. nuptial.lib.6. ex numer.8. Alexand. Striatic. in prax. iudic. capit.22. ex num.71. Abbas in capit.1. ex numer.26. de mutu. petition. Ias. in l. si verò contigerit, numer.7. C. de iudic. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles.52. priuileg. ex numer. 21. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iud. in 6. par. tractat. de pace, conclus. 102. ex numer. 1. & in lib.1. capit.1. §. 4. versicul. partes ad concordiam cogit, ex num.1. Boer. decisio. 149. ex numer. 21. Ioan. Gracian, regul. 251. Bellug. in specul. Princip. rubric. 11. §. compendiosè, ex num. 6. vbi Camillus Borrel.in additionib.in litera B. Bellug.in specul. princip. rubric.14. §. veniamus, in versicul. restat, num.24. & in rubric. 27. §. milites, ex num. 48. Guillielm. Benedict. in repetit.capit. Raynuntius.3. par. in quæstion. an occidere peccatores liceat? num. 27. Matth. Afflict. decis.13. num.29. Nicol. Boer.decis. 155. num.28. Ioan. Segur. Dabalos, in direct. iud. eccles. fori, 2.par. capit.9. ex num.10. Didacus Perez, lib.4.titul.8. l.1.pagin. 860. colum.1. versicul. dubitatur vtrum iudex. Camill. Borrel. in regia Aragon. in §. 1. glos. 1. ex numer. 36. Ioan.Matienço, in dialog.relat.2.par.capit. 1. numer.8. Aduerte tamen, quòd transigi non potest in matrimonio, vt probat hic textus: vbi Abbas, numer.8. id intelligit, si aliquid contra vinculum matrimonij statuatur.

2 *IBI, apud fideles, & infideles.* Matrimonium igitur contrahitur etiam inter infideles, non tamen vt sacramentum, sed vt contractus, de quo articulo latissimè agit Dominic. Sot. in 4.distin.39.quæst.vnica, articul.

articul.4. Didac. Couarru. in 4.2.par.capit. 6.§. 10. ex num. 2. in fin. Ioan. Matienço, lib.5.recollec.titul.1.in glos.1. rubricæ, numer.78. Petr. Magdalen. de numer.test. in testament.3.par.capit.3. num. 257. Stephanus de Gaeta, in repetit.capit.ad limina.30. quæst.1. in §.4. num.424. Alphons. Veracruz,2. par, specul. coniug. articul. 28. Viuald. in candelabr.eccles.tit.de matrimon. ex num.215. Ioan.Gutierrez, lib.1.canonicar.quæstio. capit.17. num. 10. Caualcan.2. par.decis.21.ex num.1. Petr.Mozius,de contractib. titul. de matrimon. §. qui possint contrahere matrimonium, vel non, numer.25.

3 *IBI, procedas æquitate seruata.* Textus iste,& in l.scire oportet. §.sufficit.ff.de excusation. tutor. allegari solent ad hoc, quòd quando in aliquo casu particulari deficit lex scripta, est recurrendum ad æquitatem & sensum naturalem: circa quam decisionem,& qualiter sit consideranda ista æquitas, est videndus Antonius Gomez,in l.1.Taur. numer.9. & in l.46.num. 8. Ludouic. Messia, in pragmatic. tax.pan.conclus. 1.ex num.95. Bellug. in specul.Princip. rubric.11.§.his igitur, numer.3. Abbas in capit. cum sint, num. 4. de decim. glossa verb. ratione, in capit.consuetudo.1.distin. Felin. capit. tua nos, num. 3. de iur. iurand. Iacobus Menoch. consil.202.ex num.1.Andræas Gambar.de offic.& potestat. Legat. lib.10. ex num.17. Andr. Tiraquel. tractat. cessant.causa, limitat.1.num.78. Ias.in l. illam,numer.10.C.de collation. vbi etiam dicit naturalem rationem, nobis ad causarum decisionem sufficere, etsi nullam allegemus legem, quòd etiam tradit Burgos de Paz,in l.1.Taur.numer.532. Petr.Magdalen. de numer. testium in testament. 1. par. capit. 16. numer.5. Quærere enim legem, vbi habemus rationem naturalem, est infirmitas mentis & intellectus, vt dicit Ias. in l.quoties, num. 25.C. de rei vendication.Antonius Massa Galesin. lib.1. de exercit. iurisperit. numer. 84. Burgos de Paz, in dicta l.1.ex numer.533. Petrus Rebuffus,in l.vnic. C.de sentent. quæ pro eo quòd inter,in 11. notabil. ex numer.4.Petrus Magdalen. in dicta 1.par. capit.16. numer. 8. & de intellectu statuti aliquarum ciuitatum, quòd in casibus non prouisis recurratur ad ius commune: de quo iure intelligatur disputat Brunor. à Sole in quæstion. legalib.quæst.21.

4 ELEGANS tamen dubium est, An deficiente iure canonico, sit potius recurrendum per iudicem ecclesiasticum, ad leges regias Regni, quam ad ius ciuile Romanorum? & similiter deficiente iure regio, iudices seculares An potiùs iure canonico, quam ciuili, sint obnoxij controuersias dirimère? pro quo sunt consulendi Iat. Rubeus, in introduct. rubricæ de donation. inter. ex numer.15. Bernard. Diaz, in prax. canonic.capit.60. numer.7. & in capit.136. num.4. Didac. Perez, in proœm. leg.ordinam. quæst.3. Cifuent. in l.3. Taur. num.3. Petr. Plaça, de delict. capit.1. num. 24. latè Burgos de Paz, in l.1. Taur.ex numer. 602. Villalob. in antinom. iuris, in principio, num.14. Ioseph. Gonçalez, variar.quæstion.capit.30. ex numer.76. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in præfation.ex num.5. Auiles, in capit.19. Prætorum, in glos.guardar, num.3. Hieronym. Portoles, in schol. ad Molin. §.Forus,num. 2. Ioan.Gutierrez,de iuram.confirm.3. par. capit.17.num.8. Montalb. in l.4. titul.5. in verb.acuerden,lib.1.for.

AD TEX. IN CAP. 6. Si quis presbyterorum, de reb. eccles non alienan.

COLLECTAN. 71.

SVMMARIVM.

1 *Grauiter punitur alienans bona ecclesiæ sine solemnitate requisita à iure, & qualiter probetur solemnitas.*
2 *An persona malè alienans rem ecclesiæ, possit alienationem retractare?*
3 *Prælatus vel ecclesia vendicans bona malè alienata, An teneatur pretium restituere?*

4 *Possidens bona ecclesiæ, malè alienata tenetur ea restituere cum fructibus, & quos fructus.*

5 *Appellatione fructuum, veniunt omnes fructus, deductis expensis.*

6 *Qui subscribit vel signat aliquam scripturam, An semper præsumatur eam approbare in omnibus?*

1 VIDES ex hoc textu, quam grauiter puniatur alienans bona ecclesiæ non interuenientibus solemnitatibus à iure requisitis, pro qua decisione & intellectu, est videndus Alphan. in collectan. num. 173. Didac. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 17. ex num. 1. latissimè Rebuf. in compen. alienat. verb. irrita, ex num. 102. Paul. Fusc. singul. 109. literæ A. Didac. Perez, lib. 1. titul. 2. l. 10. pagin. 51. in glos. ni de lo vender ni empeñar. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 172. Dec. consil. 173. ex numer. 1. Abbas in capit. 1. num. 17. de restitut. in integr. Anton. Gabriel. lib. 3. commun. opin. titul. de rerum alienat. conclus. 1. textus & scribentes, in capit. nulli, supra eodem, & in capit. 1. eod. titul. in 6. & in capit. fine exceptione. 12. quæst. 2. extrauagant. ambitiosè, de reb. eccles. inter commun. latè Rodoan. de rebus eccles. pag. 454. in quæst. 21. in capit. incip. habetur pariter, ex numer. 30. Et in foro conscientiæ non est tutus qui sine solemnitate alienat, ex Rebuf. in compend. alienation. num. 42. Et quamuis in instrumento alienationis, dicatur habita licentia Episcopi, & præcedentibus tractatibus, talia verba nõ probant, sed debet probari aliter licentia, & tractatus, vt resoluit Ioseph. Ludou. in comm. conclus. tit. de probatio. conclus. vnic. versicul. infertur. 16. decis. Pedamontan. 172. numer. 2. vbi post alios dat cautelam, quod fiat instrumentum de solemnitatibus requisitis & de licentia.

2 QVAERIT tamen glos. hic in verbo alienator, vbi etiam Beroi. ex num. 18. & Abbas ex num. 4. An malè alienans rem ecclesiæ, & contra legis prohibitionem, possit alienationem ipsam retractare? quid etiam quando proprio iuramento firmauerit se illam alienationem, numquam reuocaturum? pro quibus est videndus Abbas, in capit. cum venissent, ex num. 14. de institut. Rodoan. de rebus eccles. non alien. quæst. 22. in capit. & re ita, ex numer. 1. fol. 462. Caualcan. tractat. de tutor. numer. 162. fol. 93. Mohedan. decis. 250. Quintilianus Mandos. in prax. commis. in 3. form. in verbo dicta creatura, fol. 30. glos. verb. resumpserint, in pragmat. sanct. in fine, titul. de pignor. cultum diuinum. Pinel. l. 1. C. de bonis matern. 3. par. num. 73. versicul. idem probatur. Riminald. in princip. instit. quib. alien. liceat, numer. 338. Beroi. quæst. 27. num. 5. & quæst. 28. ex num. 1. Aretin. consil. 114. num. 5. Paris. consil. 31. volumin. 4. ex num. 10. Hieronym. Portoles, tractat. de consort. capit. 22. ex num. 3. Ioan. Gutierrez, de iurament. confir. 1. par. cap. 1. num. 96.

3 QVAERVNT tamen Abbas, hic num. 13. Anton. Butr. num. 25. Beroi. num. 49. versicul. in glossa, & Imol. numer. 25. in hoc textu, An prælatus vel ecclesia vendicans huiusmodi bona male alienata, empto ri pretium restituere teneatur? quam quæstionem, etiam examinant Abbas, in capit. ad audientiam, num. 4. & ibi Imol. numer. 8. & Barbacia, num. 9. hoc titul. Rebuf. in tractat. de alien. rerum eccles. num. 103. in fin. & in num. 115. Bertachin. tract. de episcopo, 4. par. 4. lib. quæst. 41. numer. 116. Felin. in capit. cum causa, ex numer. 25. vbi Abbas, numer. 17. de sentent. & re iud. Rodoan. in dicta quæstion. 22. in capit. incip. ad repetendum, ex num. 19. & 26. fol. 470. Syluest. verb. alienatio. numer. 14. Alexand. consil. 4. volumin. 3. num. 4. textus & scribentes, in l. iubemus, la 2. §. sanè C. de sacrosanct. eccles. Rebuf. in l. 110. bonæ fidei, versicul. vigesimus quartus. ff. de verbor. signific. fol. 617. Vanzius, de nullit. sent. in titul. quoties, & intra quod tempus, num. 54. Hyppolit. Bonacos. tractat. de æquit. canon. conclus. 13. fol. 12.

4 *IBI, Vt cum fructibus possint alienata reposcere.* Emptor igitur rei ecclesiæ vel alius qui eam possederit, ex hoc contractu nullo, tenebitur etiam fructus perceptos restituere, & id etiam tradit Rebuf. in compend. alienat. numer. 103. & in dicta l. bonæ fidei, vers. vigesimus quartus. textus & glos. verb. & cum fructibus, in capit. non liceat Papæ.

Papæ. 12. quæst. 2. est tamen de hoc videndus Abb. in capit. cum causa, numer. 5. de offic. delegat. Felin. numer. 27. & Abb. numer. 17. in capit. cum causam, de senten. & re iudic. & id etiam attestantur ferè omnes Doctores proximè citati, & Abb. in capit. ad nostram, numer. 9. hoc titul. & vltra alios optimè tradit Beroi. hic, ex numer. 14. & latè Rodoan. in dicta quæst. 22. in cap. incipien. sed nunquid res, ex numer. 1. pag. 474. Credo tamen, quòd ipse emptor poterit retinere ex ipsis fructibus, impensas ab eo factas, quia expensæ quæ sunt factæ gra-
5 tia fructuum minuunt fructus. Vnde appellatione fructuum, veniũt in hac materia fructus deductis expensis, iuxta glos. verb. deductis expensis, in capit. ad nostram, el 1. de iure iuran. vbi Felin. num. 3. l. fructus. ff. solut. matrimon. latè Tiraquel. de retract. linagier. §. 15. glos. 1. ex num. 1. Capiz. decis. 20. numer. 13. Dueñas regul. 387. Bernar. Diaz regul. 302. & ibi Salzed. in additionib. Couar. lib. 1. variar. capit. 3. num. 3. & tradit Rodoan. in dicta pag. 474. ex numer. 5. Anto. Cordoua de Lara, in l. si quis à liberis. §. sed si filius, ex numer. 36. ff. de liber. agnoscen. Ludouic. Messia in pragmatic. taxæ panis, conclus. 2. ex numer. 89. Ludouic. Lopez, instructor. conscien. 2. par. capit. 86. in principio, vers. in primis. Alphons. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 15. num. 6. Tiraquel. de primogen. quæst. 74. num. 7. Paul. Emilius 1. par. decision. 344. Caualca. 2. par. decisio. 5. ex numer. 11.

6 *IN glos. subscripserint.* Subscribens igitur se alicui scripturæ, præsumitur illam approbare & ei consentire, & quid etiam de eo qui eam proprio signo signat, an similiter eam videatur approbare? est videndus Ias. in l. cum antiquitas, ex num. 12. versic. & eodẽ modo. C. de testam. vbi etiam Paul. Castr. num. 7. Rebuf. in l. 39. subsignatũ. ff. de verbor. signific. versic. itaque, pag. 292. Tiraquel. post leg. connub. glos. 7. nu. 194. Socin. Iunior, consil. 92. numer. 16. Alexan. consil. 147. volum. 2. ex num. 4. vbi Carol. Moline. in addition. in litera B. Ias. in l. quæ dotis, ex num. 88. & Alexan. ex numer. 37. ff. solut. matrimon. Ias. in authen. si quis in aliquo, numer. 1. C. de edend. Ias. in l. 126. si ita stipulatus. §. Chrysogonus, ex num. 4. & Alexan. ex numer. 2. ff. de verbor. oblig. Felin. in capit. quoniam contra, de probat. ex numer. 43. versic. habes ergo. & ibidem Deci. ex numer. 202. Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in specul. Princip. rubr. 3. in litera C. Petr. Rebuf. tom. 1. constit. reg. tit. de chyrograph. in initio, ex numer. 51. latissimè Anton. Gabriel, lib. 1. commun. opin. titul. de presumption. conclus. 3. & conclus. 4. Couar. in pract. capit. 22. numer. 2.

AD TEX. IN CAP. 2. Ex literis, de conuers. infidel.

COLLECTAN. 72.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium vnde dicatur? & quid sit? & de eius origine.*

2 *Iudæi An habeant filios in potestate?*

3 *Mater An teneatur filium suum paruulum alere, eumq; lactare per triennium?*

1 *BI cõiunctio maris & fœminæ.* Matrimoniũ vnde dicatur? quid sit? & de eius origine, est videndus Christophor. Porc. in prin. institut. de patr. potest. numer. 8. vbi Angel. in §. 1. num. 2. optimè Ioan. Faber. in §. nuptiæ, instit. eodem titul. ex num. 1. Nauar. manual. latin. capit. 22. num. 19. Couar. in 4. 2. par. capit. 1. in princip. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius, verb. mortuo itaq; testat. el 2. numer. 24. & latè ex num. 27. Ioseph. Gonçalez, variar. quæst. cap. 38. num. 24. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 52. priuileg. ex num. 10. & 104. priuileg. ex numer. 4. Ioan. Matienç. lib. 5. recollect. tit. 1. in glos. 1. rubric. ex num. 1. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de matrimon. numer. 1. & numer. 4. Anton. Gomez. l. 8. Tauri, numer. 21. ad medium. Ioseph. Angl. flor. theologicar. in quæst. de essent. matrimon. pag. 313. & 315. Paludan. in 4. distin. 26. quæst. 1. Dominic. Sot. in 4. distin. 27. quæstion. 1. articul. 1. Petr. Mozius, de contract. in princip. & in articul. 3. de origin. contract. ex numer. 5. fol. 3. & latè in titul. de matrimon. in

.princip. ex numer.1.fol.172. Petr.Magdal. de numer.testium in testam.3.par.cap.3.nu. 205. Menoch.de præsumpt.lib.3.in prin.latissimè Stephan. Gaeta in repetit. capit.ad limina.30.quæst.1.§.4.ex numer.1. Camil. Borrel.in regia Aragon.§.1.glos.3. num.2. Suarez l.1.titul.6.lib.3.numer.1.ex fol.152. Paleot.de noth.& spur.capit.65.numer.9. optimè Didac.Perez lib.5.titul.1.l.1.ex pagin.7.versic.his sic præmissis.

2 *IBI, filius in patris potestate.* An autem Iudæi habeant filios in potestate? est videndus Afflict.decis.151.num.4.& 9.Anan.in capit.& si Iudęos,num.13.de Iudæ.Francis. Vivius lib.2.commun.opin.150. Felin.in repertor.verb. Iudæus an habeat. Felin. in capit.Iudæi, el 2. num. 6. de Iudæis. Chassen. in consuetud.Burgund.rubric.6.§.3. num. 22.Palat.Rube.in repetit. rubric.de donat. inter vir.& vxor.§.35.num.6. in fin.versic. an autem.Volum.1.commun.opin.pag.300. verb.Iudæus sui ipsius. Tiraquel.de primogen.quæst.66.num.2. Lancellot. Gallia, in cõsuet. Alexan.in glos.maritus,quæst.7.numer.6.Suarez in l.9.titul.de los pleytos,ex numer.7.Ioseph.Mascard.volum.2.de probationib.conclus.944.numer.24.Alexan. consil.13.volum.7.numer.11.& consil. 99. volum.6.numer.3. Paris.consil.2.volum 4. numer.40. Felin.consil.3 .ex num.1.Natta consil.434.ex num.3. Rolan.consil.35.vol. 2.numer.28.Bursat.consil.121. volum.1. numer.5.& in consil.152.volum.2.num.70.

3 *IBI, post triennium.* An autem per triẽnium mater teneatur lactare seu alere filiũ? est videndus Abb.in capit.cum haberet,de eo qui duxit quã polluit, ex num.8.Nauar. in manual.latin.capit.14.numer.17. Neuiz. in sylua nuptial.lib.3. num.26. Couar.in 4. 2.par.cap.8 §.6.num.13. Bernar. Diaz,reg. 292.optimè Ioan.Gracian,regul.308. Ioan. Faber,in §.1. institut.de iure natur. num.4. & ibidem additio ad Christoph.Porc.num. 9.Paul.Fusc.singul.11.litere M. Ioan.Garsia,de expens.& meliorat. capit.3. ex num. 29. vsq; ad 32. Lancellot.Gallia,in consuetud. Alexan.in glos.solidos. quæst.6. num. 142.in fin. Ludouic.Molina, de primogen. lib.2. capit.15. num.3. Anton. Cordoua de Lara in l.si quis à liberis.§.idem rescripsit, num.36.& pulchrè in §.si mater,ex num.2. ff.de liber.agnoscen.Tiraquel.de nobilitat. capit.20. ex numer.78. Ioseph. Gonçalez, variar.quæst.capit.38. num. 31. Baptista de Sancto Blasio, in repetit. rubricæ Decreti, numer.108.

AD TEX. IN CAP. 9. Ex rescripto, de iureiuran.

COLLECTAN. 73.

SVMMARIVM.

1 *Liberi homines An in pignus dari possint? & de intellectu istius textus.*
2 *Fideiussor quando conueniri possit, etiam prius non excusso debitore principali.*
3 *Mulier fideiubens pro aliquo cum iuramẽto, non iuuatur beneficio Velleiani.*

1 *IBI, obsides.* Mirùm est quo modo in hoc textu liberi homines pignori dari potuissent, contra textum in l.ob æs.& in authen. immo.C.de actionibus & obligationib.l.2. C. quæ res pignor. & capit. 2. de pignorib.& tradit Sylvester,in summa verbo pignus,numer.3.in princip. Petr.Mozius, de contract.titul.de pignor. §. tractatus de rebus quę pignori dari possunt vel non,num. 16. fol. 47. pro hoc tamen & de intellectu istius textus est videndus Francis Rip.in l. obligatione,ex num.8. C.de pignor. Francis. Garcia,in lib. de todos los contractos.2. par.cap.16.in fin.vers.quanto a la primera. pag.497.Suarez in l.2.tit.delos gouiernos, in §.ante omnia, num.20. pag.414. Lib.7. regul.iur.ciuil.& pontif.pag.525. verb homo liber.& pag.665.verb.monachi vel clerici. Ioan.Matienç.lib.5.recollect. titul.16. l.4.glos.2. ex numer.14. Menchac. de succes.creat.§.22.ex numer.80. Corset.singul. 195.obses. Couar.lib.2.variar. cap.1.num.1. latè Baeça de inope debit. capit.1. ex num. 24. Lancellot.Conrrad.in templ. omnium iudicum,lib.2.cap.7.nu.40. Roman.singul. 505. incip. nunquid. Francis. Balduin. tractat. de pignor. capit.12. pag.233. col.2. optimè Gigas, de crimin. lesæ maiest. lib.1. quæst.20.ex numer.8. Guilierm. Benedict. in

in repetit.cap.Raynuntius,verb.testamentum,el 3.numer.26.vbi in versic. quarto inducitur.Colligit ex hoc textu,quòd licet regulariter fideiussor cõueniri non possit,nisi excusso prius debitore principali,vt in authen.præsenti.C.de fideiuss.& habes in collectan. ad textum in capit. 5. eum pro quo, de fideiuss.tamen virtute iuramenti fideiussor in hoc textu conuenitur vna cum debitore principali: pro qua textus decisione plures allegat Doctores, Tiraq. in l. si vnquam, in præfat. numer. 137. est tamen pro hac conclusione omnino videndus Couar. in princip.cap.quamuis pactum. §.4. num. 4. Anton.Gabriel, lib.3.com.opin.titul.de fideiuss.conclus.1.ex num.43. latè Michael. Grass.lib.1.com.opin.capit.11.quæst.9.Capel.Tholos. decis.130. & vide notata in dicto cap.5.eum pro quo,de fideiussor.

3 INFERT etiam ex hoc textu Guilierm.Benedict.in repetit. dicti capit. Raynuntius,in dicto numer. 26. versic. secundo inducitur.Quòd mulier fideiubens pro aliquo cum iuramento non iuuatur beneficio Senatus cõsulti Velleiani,de qua decisione latissimè agit Tiraquel.in dicta præfat. numer.136.& numer.151. Mencha.de succes. creat.§.18.num.158. & in §. 28. numer.61. Abb.in capit.cum causa, ex num. 11.in fin. de empt.& vendit. Lib.11.regul.iur.ciuil.& pontif.pagin.669.versic.secundo fallit nisi interueniat iuramẽtum.latissimè Ioan.Gutierrez,de iuramen.confirmator. 1.par. cap. 20.Couar.in dicto capit.quamuis.2.par.§.3. ex num.4. versic.septima conclus.Aufred. ad Capel.Tholos.decis.37.vers.si ergo cautus esse velis. Anton.Scappus, de iure non script.lib.4.capit.12. ex numer.3. latissimè Anton.Gabriel.lib.2. commun. opin. titul. de iureiuran.conclus.3.latè Seraphin.de Seraphinis,de priuileg.iuramen.priuileg.99. & latissimè priuileg.63. latè Ioseph. Mascard.volum.2.de probation. conclus. 1076. ex numer.21.

AD TEX. IN CAP. 5. De illis, de sponsalib. & matrimon.

COLLECTAN. 74.

SVMMARIVM.

1 *An sponsa teneatur expectare sponsum absentem & vagantem?*
2 *An sponsa teneatur sequi sponsum, & vxor maritum, si domicilium mutare contigerit?*

1 QVAERITVR in hoc textu si sponsus ante copulam ad remota regna se transferat,an spõsa libere cum alio cõtrahere possit? an verò expectare cogatur ipsum sponsum absentem & vagantem? pro cuius dubij decisione est consulendus Abb. in cap. sicut,ex numer.10.hoc titul. Alphonsi. Veracruz,specul.coniug.1.par.articul.21.vers. tertius quãdo. optimè Viuald.in candelab. eccles.titul.de sponsalib.ex numer.38. Couar.in 4. 1.par.capit.5.numer.7.Nauar.manual. lat.cap. 22.num.26.versic.quarto per. Iacob. Menoch. de arbitr. cas.455. num.7. Angel.in sum. verb.sponsalia,num.26. vbi etiam Sylvest.numer.10.versic.quarto quãdo alter. Petr.Mozius,de contract. titul. de sponsalib.§.quo modo soluan.seu annullentur sponsalia, numer.12. fol.171. Secundum quos doctores hic est vnus ex casibus in quibus sponsalia dissolui possunt,vt probat carmen illud,relatum à glos. in verb.quæritur, in cap.sic quippe 27. quæst.2.& à glos. fin. in hoc textu, & à Rebuf.in prax.de dispensat.in gradu prohibit. in glos. 5. numer. 33. Petr.Mozius in dicto §. quo modo soluantur seu annullẽtur sponsalia, in princip.fol. 170. Didac.Perez,lib.5.titul.1.l.1.pagin.7. versic.quæro insuper.

2 *IN glos. transferentes.* An autem sponsa teneatur sequi sponsum, vxor similiter maritum,vbi domicilium mutare contigerit? & quid quãdo vir promisit vxori(vt fæpenumero fit)in capitulis matrimonialibus nõ exire à loco aliquo,sed ibi habitare semper cum vxore?est vidẽdus Pedraç. in sum. in 6. præcep.decalog.fol.61.versic.deziete, si la muger no siguio. Nauar. in manual. hispan. cap.14.nu.14. & in latin. num. 20. vers.quinto quæ. Tiraquel.l.1.connub. numer.39.& in fine etiam leg. cõnub. in glos. 2.numer.24.in fin. Læl.de Zanch.de priuil. eccles.79.priuileg.num.16.optimè Abb.in

capit.1. qui matrim. accuſ. poſ. ex num.4. Alexan.in l. ſi cum dotem.§.ſi maritus.numer.4. ff.ſolut.matrimon.gloſ.verb.ſequatur, in capit. vnaquęq; mulier. 13. quæſt. 2. gloſ.verb.ſequatur,in cap.1.coniug.leproſ. optimè Bernar.Diaz in regul.800.vbi etiã Salzed. in addition. Sylueſt. in ſum. verb. vxor,numer.8. Capel. Tholoſan.deciſ.86. vbi etiã additio. Corſet. ſingul.verb.vagamundus,poſt medium. Petr.Mozius,de cõtract titul.de matrimon.§.de naturalib.matrimonij,num.7. verſic. ſed quęro. fol. 186. Volum.1.comm.opin. pag.250. verb. vxor tenetur ſequi,& in pag.342. verb.vxor maritum. Couar.in 4.2.par.capit.7.num.5.Ferdinand. Loazes in allegat. pro oppido de Mula, in 1. dubitatione,in reſponſ. ad 5. & 6. numer.51. pagin.332. Menoch.de arbitr. caſ.469.numer.4. Palat.Rube. in repetit. capit.in princip.§.9.numer.13. optimè Didac.Perez lib.4.titul.11.l.29.in gloſ.ſi alguna muger. Petr.Rebuf.de priuileg.ſcholar. priuileg.76.iuxta fin.verſic.eodem tenore. Paul.Fuſc.ſingul.65.liter.V.Ioan.Matien. lib.5.recollect.titul.1.in gloſ.1.rubric.ex numer.94.latè Burſat.conſil.107.volum.2. ex num.8.latiſsimè Ioan.Gracian.regul.499. optimè Anton.Gomez,tom.2.variar.capit. 10.numer.24. Anton.Bernad,in ſum.capit. 15. numer. 41. Ludouic. Lopez inſtructor. conſcientię.1.par.capit.54.verſic.vxor inſuper.colum.398. Petr.Sanchez. 2.par. hiſtor. moral, titul. de la vida de Caton. §. 8. verſic.mas dexando eſto,fol.113.

AD TEX. IN CAP.9. Officij,de pœniten.& remiſsionib.

COLLECTAN. 75.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſor non poteſt reuelare confeßionẽ ſacramentalem.*
2 *Aduerſus mulierem quæ ſupponit partum alienum.*
3 *An mulier teneatur marito,vel filio ſuo genito ex adulterio, propalare veritatem, ipſiuſque dicto,quæ fides ſit adhibenda?*
4 *Natus in domo ex vxore,filius mariti præſumitur,quamuis vxor ſit adultera.*
5 *Adulter qui ex aliena vxore prolem habuit, an teneatur marito reſtituere quæ in alenda,& educanda prole expendit?*

1 *IBI, quandam mulierem.* Eim tamen proprio nomine nec nominauit, nec poterat nominare confeſſor, per ea quæ de ſigillo cõfeſſionis tradunt Couar.in 4.2.par. cap. 8.§.12.num.10. Ioſeph. Angles,flores theologic.in quæſt 10.de confeſſione,ex pagin. 272.in fin.Dominic.Sot.in relect.de ſecret. membr.3.quæſt.4.concluſ.2. textus & ſcribentes in capit. dilectus, de exceſſ. prælat. Lancellot. Conrad. templ. omnium iudic. lib.2.cap.12.numer.17. Ludouic. Lopez inſtructor. conſcien. 1. par. capit. 37. Bernar. Diaz in prax.canon.capit.102. ex princip. & notatur ab omnibus in cap.omnis vtriuſque ſexus,de pœnitent. & remiſsion. Medina, in ſumma 2. par. capit. 4. in princip. Viuald. in candelab. eccleſ. titul. de ſigillo confeſſ. num.11. Petr.de Bollo in œconom. eccleſ. 2.claſ. capit.4. §. 5. ad finem,verſic. caueat,pagin.254.

2 *IBI, partum ſuppoſuit.* De hoc crimine eſt videndus textus & Doctores in l. 1. C. ad legem Cornel.de falſ.A Egid.Boſsius in prax.titul.de partu.ſuppoſ.ex numer.1. Iodoc.Damhouder.in prax.crimin.capit.123. ex numer.22. Anton.Gomez in l.83.Tauri numer.12.verſic.ſexto committit.Menoch. de arbitrar.caſ.306.numer.3. Nauar.in manual.latin.capit.16.numer.43. Deci,conſil. 342.Ioan.Igneus,in l. lege Cornelia. §. ex hoc edicto,ex num.76.ff.ad Sillanian.Ioan. Martinez de Olano,in antinom.in litera F. numer.13.Ioan.Gutierrez,lib.1.canon.quæſtion.capit.38.ex princip. Hyppol.Marſil. in l.ſi mulierem, numer.2.de iniuriis.& in l.extraneo quoq;,num.4. ff.de quæſtionib.

3 *IBI, non vult facinus.* Quæritur Doctores de quæſtione illa graui, An & quando mater etiam moriens teneatur filio ſuo, adultero, vel proprio marit o propalare ſuũ adulterium,conceptumq; f uiſſe filium ex adulterio, filiuſq; eo in caſu,an teneatur fidem adhibere matri,ac ſe abſtinere à ſucceſſione hæreditatis, illius qui verus pater reputabatur? quid etiam mater teneatur in huiuſmodi caſu facere? Circa quam quæſtionem eſt conſulendus Abb.in capit. per tuas,numer.4. de probationib. Bartol. in l. filium eum definimus, num. 2. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. Guilierm.Benedict.in repetit.in capit. Raynuntius, verb. in extremis poſitus,numer.24. Paludan.in 4.diſtin. 27.quæſt.2.ex numer.6. Ioſeph.Angl.flor. theolog. in quæſt. quis à reſtitutione ſit liber,ex pagin.172. Alciat.regul.3. præſumption.37. Læl.de Zanch.de priuileg.eccleſ. 137.priuileg.ex numer.16.latè Anton.Bernad,in ſumma,capit.17. ex numer. 63. pag. 185. Sebaſtian. Medices in ſumma peccat. 2.par.titul.8.quæſt.40.numer.2. Dominici Sot. lib.4.de iuſtitia & iur.quæſt.7. artic.2. verſic.dubium autem. Antonin 2.par.titul. 2.capit.7.§.4. Petr.Sanchez. 1. par. hiſtor. moral,titul.de la vida de Platon.§.9.verſic. y eſ de notar.fol.39.pulchrè Michael.Salõ, 2.2.quæſt.62.articul.6. in 8. controuerſ. ex col.859. Sylueſt.in ſum. verb. adulterium, ex num.2.vbi etiam Caietan. Nauar.in manual. latin. capit.16. ex numer. 43. Anton. Cordoua,in tractat.caſ.de conſcien. quæſt. 102.Ioſeph.Maſcard.volum.2.de probationib.concluſ.788.ex numer.2. Barthol.Medin.1.par.inſtruccion de confeſſ. cap. 14.§. 18.fol.87.& in §.33.fol.122.colum.2.Pedraça in ſumma in 7. præcept.decalog. verſic. decimo octauo ſi tiene.fol.79.Alphonſ.Caſtro lib.2.de poteſtat.leg.pen. cap. 11. col.2. verſic.ob hanc cauſam. latè Angel. in ſum. verb. adulterium, ex numer. 4. Medina,in quæſt.3. C.de reb.reſtituen.cauſa 4. ex fol. 13. colum.4. Couar. in regul. peccatum, in princip.ex numer.3.Neuizan.in ſylua nuptial.lib.1.numer.50. Franciſ. Vtius. lib. 2. commun.opin.170. Balduin.in §. qui ex te & vxore,inſtit.de patr. poteſt. poſt mediũ. Nicol.Boer.deciſ.299. Illuſtriſſ.Paleot.de noth.& ſpur.cap.24. Alciat. lib.9. parerg. capit.12.ad fin.latè Petr.à Nauarra tom.2.de reſtitut.lib.3.capit.1. ex numer.151. latiſsimè doctiſsimus Ioan.Gutierrez lib.1.canon. quæſt.capit.38. ex numer.9. latè Ludouic. Lopez.1.par.inſtructor.conſcien.capit.88. & capit.89.Petr.Marti,in capit.afferte,de præſumptio. in verb. afferte.2.par.ex num. 2. Anton.Gomez l.9. Tauri,numer.3. & in l.80.num.75. Mencha.lib.1.controu.illuſtr. capit.48. ex num. 26. & ex numer.34.latè Anton.Cordoua in quæſtio. theolog. lib.1. quæſt.31.Menoch.de arbitrariis,caſ.89.ex num.27.Ioan.Rojas de ſucceſ.capit.2.num. 28. verſ.vnde facilè. pulchrè Didac.Perez lib.8.titul.15.l.2. pagin.300. verſic.dubium autem.

4 ET ad deciſionẽ prędictæ quęſtionis bene facit,quod natus in domo ex vxore, præſumitur filius mariti,quãuis probetur vxorẽ fuiſſe adulterã,etiam tempore conceptionis filij,iuxta notata per Doctores,in capit. per tuas,de probation. & per Ioſeph.Maſcard.volum.2.de probationib.concluſ.788. num.6.eſt tamen circa hoc videndum quod latiſsimè congeſsit Anton. Gabriel. lib. 1. commun.opin.titul.de preſumptionib.concluſ.14. Palat.Rubeus in repetit.rubric. de donat.inter vir.& vxor. §. 60. ex num. 12. Paleot.Gomez.Boer. & ferè omnes vbi ſupra, & ibidem etiam Menoch. ex num.20. & latè Ioan.Rojas in dicto capit.2.ex num. 25.Abb.in capit.intelleximus, numer.7.de adulter. & in capit.accedens, numer. 6. de purgat.canon.latiſsimè Lib.6.regul. iur. ciuil.& pontif.pag.447.verſic.filius natus in domo.Couar.in 4.2.par. capit.8.§.3. num. 8.Mohedan.deciſ.19.& deciſ.115.Hyppol. ſingul.530.num.2.Bal.ſingul.36.vbi additio in litera A. Bertran.conſil.73.volum.3. ex numer.13. Pariſ.cõſil.2.volum.2.ex numer. 234.Deci.conſil.657. vbi addit. in liter. A. Bal.conſil.379. volum.3.numer.3. Ioſeph. Maſcard.volum.2.de probationib.concluſ. 882.numer.14.

5 AN autem adulter qui ex aliena vxore prolem ſuſtulit,teneatur marito reſtituere quæ in alenda educandaq; illa prole expendit?tradit optimè Ioan.Gutierrez l.b. 1. canonicar. quæſtion.capit. 38. ex numer. 37. Sylueſt.in ſum.verb.adulterium,num.7. & ibi Angel. numer.4.in fin. Sot.lib.4.de iuſtit.& iur.quæſt.7. articul.2. verſic. ſed moleſtior. optimè Michael. Salon. 2. 2. quæſt. 62.articul.6.controuerſ.8.in §. hæc tria.ex colum.873. latiſsimè Ludou. Lopez. 1. par. inſtructor.conſcien.capit.90, Barthol.Medina in dicto §. 18. verſic. y el que cometio el adulterio, fol.87.

AD TEX. IN CAP. 4. Quærelam, ne prælati vices suas.

COLLECTAN. 76.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij ecclesiastici An possint locari vltra triennium? & plura de intellectu istius textus.*
2 *Quod tempus dicatur modicum vel longũ ad locandas res ecclesiæ.*
3 *Discutitur intellectus extrauagan. ambitiosæ, de rebus eccles. non alienan. inter communes.*
4 *Fidei præstatio quæ communiter adhibetur in chyrographis, de qua fide intelligatur.*
5 *An successor in beneficio vel maioratu, aut emptor bonorum teneatur stare locationi factæ à suo prædecessore?*
6 *An vxor teneatur stare locationi factæ per maritũ in rebus dotalibus? & quid quãdo relinquitur vsusfructuaria?*

1 NON facile dubium oritur quo modo rector iste, de quo in textu, potuerit locare fructus suæ ecclesiæ vel beneficij ad septem annos, cum tãtum triennij tempus ad talem locationem seu alienationem sit à iure præfinitum, variis adscriptis pœnis in extrauagan. ambitiosę, de rebus eccles. nõ alienan. inter commun. & tradit Couar. lib. 2. variar. capit. 16. numer. 4. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 5. numer. 5. Rebuf. in compen. alienat. numer. 26. versic. vide tamen. Anton. Cordoua, tractat. cas. de conscien. quęst. 103. Arnono, singul. 66. Rodoan. de reb. eccles. non alienan. quæst. 6. de locat. rerum eccles. in capit. incip. item ex præmissis, num. 11. pagin. 347. & in princip. sui libri, pagin. 57. numer. 17. & habes plures alios in dicta extrauagan. ambitiosę. Huic dubio prima facie (ni fallor) responderi potest, decisionẽ nostri textus esse correctam per dictam extrauagãtem. Auctor enim istius textus fuit Alexan. III. qui obiit circa annos Domini 1181. Extrauagans autem prædicta fuit Pauli II. qui vixit in Pontificatu circa annos 1471. olim enim ex Boer. decis. 224. nu. 2. & Rodoan. supra, in dicta pag. 347. num. 12. ante constitutionem dictæ extrauagantis, licebat bona ecclesiæ locare, vel beneficium dare ad firmã, ad tempus septem annorum, vel ad decennium, vel ad aliquod aliud modicum tempus, ad longum verò minimè, nisi præmitterentur solemnia quæ ad alienationem requiruntur.

2 QVOD verò tempus diceretur modicum vel longum & perpetuum, prosequitur Couar. in dicto capit. 16. numer. 1. Petr. Rebuf. in dicto numer. 26. Menoch. supra, ex numer. 6. Ioan. Garsia, de expensis & meliorat. capit. 14. ex numer. 1. & tradit glos. verb. locationes, in clemen. 1. de reb. eccles. non alienan. Philip. Deci. consil. 203. in causa. Alexan. consil. 17. volum. 4. Bellamera, decis. 747. numer. 1. Rolan. consil. 9. volum. 3. num. 16. Rodoan. de reb. eccles. non. pag. 16. in capit. incip. at non solum, ex numer. 1. & in rubric. de fruct. eccles. alienan. pag. 57. ex numer. 15. Anton. Gabriel, lib. 3. commun. opin. tit. de locat. conclus. 2. Tiraquel. de retract. linagier. §. 1. glos. 6. num. 9. Hodie verò post dictam extrauag. Pauli II. transacto triennio dicetur longum tempus, vnde vltra illud alienare vel locare res ecclesiæ non licebit, ex Boer. in dicto numer. 2. & Rodoan. dicto numer. 12. Rebuf. in dicto numer. 26. & alij vbi supra.

3 ET quamuis supradicta solutio vera sit, ex plurimorum sententia ad dictum dubium responderi etiam potest, verum esse, Pauli II. constitutionem, locationem rerum ecclesiæ vltra triennium prohibuisse, ita quidem vt ipsas res prohibeat locari, non tamen fructus & redditus ecclesiasticos, sæpissimè enim contingit locari non ipsos fundos, nec ipsa ecclesiarum prædia, sed fructus & redditus ad aliquod beneficiũ pertinentes, vt euenit in hoc textu secundum interpretationem glossæ hic, in verbo ecclesiarum, quæ locatio fructuum & reddituum vltra triennium fieri potest, vt refert Couar. in dicto capit. 16. numer. 6. in fine. & Rodoan. de reb. eccles. pag. 350. ex num. 4. versic. & dicta. vbi in num. 6. agit de ratione differentiæ, inter locationem rei & locationem fructus rei ecclesiæ, de qua dicetur infra in 3. par. in collectan. ad dictam extrauagan. ambitiosæ. Iam igitur ex supradicta resolutione iustè potuit olim rector, de quo in textu, immò poterat etiam hodie post dictã extrau. locare ad septẽ annos fructus ecclesiasticos ad se vel ad suum beneficium pertinentes absq; metu censurarum dictæ extrauagan. Et quamuis supradicta attestentur grauissimi Doctores, quos tradit Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 8. numer. 14. & alij supra relati. apud me tamen semper præfata opinio fuit dubia, & verius credidi prædictã extrauag. vtrumq; prohibere & rem, & fructus rei alienari vltra triẽnium, per ea quæ tradit Gutierrez in dicto capit. 8. ex numer. 15.

4 *IBI, præstita fide.* Ista autem fidei præstatio & interpositio, quæ communiter adhibetur in chirographis & in aliis scripturis priuatis, an sit iuramentum, vel quæ fides dicatur? Iudexq; ecclesiasticus an sit competens ad compellendum laicũ soluere chirographum, quod sub hac fide soluere promisit? est videndus Abb. num. 5. & Felin. numer. 7. in capit. quærelam, de iureiuran. Felin. in capit. 2. numer. 15. de sponsal. Abb. in capit. ad aures, numer. 3. & 6. de his quæ vi metũsve caus. Crauet. consil. 241. numer. 11. Ias. in §. item si quis, ex num. 52. versic. pone quòd. instit. de actionib. Alexan. in l. 3. ait prætor. §. dato, numer. 6. ff. de iur. iuran. & in l. si quis maior, nu. 16. C. de trãsact. Sylvest. in sum. verb. iuramentum, el 1. numer. 7. Nauar. in man. lat. & hispan. capit. 12. num. 2. Pedraça in summa, in 2. præcept. decalog. verb. tampoco es juramento, fol. 18. colum. 2. Pinel. in l. 2. C. de rescin. vendit. 3. par. capit. 1. numer. 3. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 3. capit. 51. numer. 17. glos. verb. quod promisit, in final. verbis, in cap. clericus, de iur. iuran. latissimè doctissimus Hieronym. Portoles, in schol. ad Molin. in in for. 8. de las competencias, quæst. 2. Ioan. Gutierrez in authen. sacramenta puberum, numer. 145. C. si aduer. vendit. Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par. §. 2. numer. 2. Dominic. Sot. in lib. 8. de iustit. & iur. quæst. 1. artic. 1. latissimè & pulchrè Ferdinan. Mendoça, lib. 1. disputat. iur. capit. 6. quæst. 3. ex pagin. 241. Didac. Perez, lib. 8. titul. 6. l. 1. pag. 186. versic. quæri solet vtrum. Afflict. decis. 389. numer. 2. Ludouic. Lopez, instructor. conscien. 1. par. capit. 42. colum. 316. versic. non est iuramentum. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 59. priuileg. ex num. 6.

5 *IBI, in glos. terminum.* Quæri potest per hanc glossam, An & quando successor prælati alterius ve beneficiati vel maioratus teneatur stare locationi, sui prædecessoris? pro qua quæstione est consulendus Paul. Castr. consil. 2. volum. 1. num. 3. Rolan. consil. 49. volum. 2. nu. 2. & 6. Alexan. consil. 160. vol. 6. Socin. consil. 32. volum. 1. num. 6. Paul. Fusc. singul. 125. literæ C. Rot. nou. decis. 1. aliàs 332. in titul. de locat. & conduct. optimè Barthol. Humad. in l. 9. tit. 17. par. 1. glos. 2. fol. 112. latissimè Ludou. Molin. de primogen. lib. 1. capit. 21. ex principio. Michael. Grass. lib. 1. comm. opin. capit. 14. quæst. 2. Bursat. cõsil. 101. Alphan. in suis Collectan. numer. 60. versic. quid in successore. Couar. lib. 2. variar. capit. 15. Tiraquel. de retract. conuen. §. 3. glos. vnic. numer. 15. Petr. Rebuf. in compend. alienat. numer. 104. Pinel. lib. 1. 3. par. C. de bonis maternis, numer. 68. versic. infertur. 12. Didac. Spino, specul. testament. in glos. 19. princip. numer. 41. latissimè & pulchrè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæstion. capit. 36. ex princip. Ioan. Garsia de expens. & meliorationib. cap. 14. ex numer. 4. Melchior. Pelaez, de maiorit. 4. par. quæst. 25. ex numer. 2. Sebast. Medices, in tractat. mors omnia soluit. 3. par. num. 6. & in numer. 5. diserit quid dicendum sit in emptore aliquorum bonorum, an scilicet teneatur stare locationi factæ per venditorem? pro quo est videndus Alphan. in dicto numer. 60. & alij supra. textus & Doctores in l. emptorem. C. locat. Petr. Mozius, de contract. titul. de empt. & vendit. §. de naturalibus emptionis & venditionis. numer. 37. pagin. 81. & in 8. de naturalibus locationis, numer. 3.

OBSERVANDVM tamen est, quòd quando successor prælati, rectoris, alterius ve beneficiati, vel maioratus, non tenetur stare locationi factæ à prædecessore, etsi conductor illi velit stare, ita nec etiam ipse conductor tenebitur eidem stare quin immò poterit ab ea liberè si placuerit resilire inuito etiam successore vt æqualitas inter partes seruetur & ne contractus claudicare

care videatur? vt tradunt optimè Ioan. Gutierrez in dicto cap. 36. numer. 12. Ludouic. Molin. de primogen. lib. 1. capit. 21. num. 4. Couar. & alij, ſupra. Didac. Spino, in dicta gloſ. 19. princip. numer. 42.

6 VXOR autem an ſtare teneatur locationi factæ per maritum in rebus dotalibus? quid etiam quando ipſa relinquitur vſufructuaria bonorum mariti? eſt conſulendus Couar. lib. 2. variar. capit. 15. numer. 5. Vincen. Carocius, tractat. de locat. 1. par. titul. de iure dotium, numer. 2. Anton. Cordoua de Lara in l. ſi quis à liberis. §. ſi quis ex his, num. 3. ff. de liber. agnoſcen. Michael. Graſ. lib. 1. commun. opin. capit. 14. quæſt. 1. textus & Doctores in l. ſi filio familias. §. vltimo. ff. ſolut. matrimon. Campeg. de dote. 2. par. quæſt. 23. Rolan. conſil. 49. volum. 2. numer. 5. Tiraquel. in dicto §. 3. in gloſ. vnica, num. 16. Volum. 1. commun. opin. pag. 132. verb. locatio facta. Carol. Molin. in conſuet. Pariſ. titul. 1. §. 30. numer. 106. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 2. in gloſ. 1. rubricæ, numer. 10. Melchior. Pelaez, de maiorat. 4. par. quæſt. 25 numer. 3. Caballin. milleloq. §25. pulchrè Caualcan. 2. par. deciſ. 25. ex numer. 2. vbi enumerat perſonas quæ cogũtur ſtare locationibus factis per ſuos prędeceſſores.

AD TEX. IN CAP. 16. Cum ſit nimis, de Iudæis.

COLLECTAN. 77.

SVMMARIVM.

1 *An Iudæi, nouiter conuerſi, neophyti & deſcendentes ab eis, vel ex lege Maurorum, vel ab hæreticis, iuſtè repellantur à muneribus & honoribus publicis, à beneficiis & ab ordinibus eccleſiaſticis?*
2 *Intellectus verus ad textum in cap. quando, verſi. genus. 24. diſtin. & ad Concil. Triden. Seſſ. 23. de reform. cap. 7. verſi. ordinandorum genus.*
3 *Deſcendentia ex genere Iudæorum, quo pacto probari debeat.*

1 NIMIS controuerſum eſt in iure, vt per ſcribentes hic, & in capit. eam te, in fin. de reſcript. An valeant ſtatuta quibus Iudæi, nouiter conuerſi, neophyti & deſcendentes ab eis, vel ex lege maurorum, vel ab hæreticis, etiam ſi ab ipſa infantiæ ætate ſint chriſtiani, iuſtè repellantur ab honoribus & muneribus publicis, à beneficiis, dignitatibus & ordinibus eccleſiaſticis? vt latiſſimè examinat Anton. Cordoua in quæſtio. theolog. lib. 1. quæſt. 54. Abendaño, in dictionar. verb. Iudios, verſic. deſcendentes, fol. 192. & in lib. 1. de exequend. mand. cap. 19. numer. 20. Petr. à Nauarra, tom. 1. de reſtitut. lib. 2. capit. 4. ex numer. 450. optimè Petr. Salazar, de vſu & conſuetud. capit. 1. numer. 86. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in literæ D. numer. 35. l. 3. & ibi Gregor. Lopez, verb. officio publico, titul. 24. partit. 7. tex. in l. fin. C. de Iudę. vbi Alphan. nu. 55. Roman. ſing. 679. latiſſimè Alphõſ. de Heredia, in lib. dechado de juezes, ex folio 46. vſq; ad fol. 58. latiſſimè Alphonſ. Hojeda de benefic. 1. par. capit. 23. & in cap. 24. ex num. 1. Mandoſ. in prax. titul. de diſpenſ. cum neophyt. Montalb. l. 2. verb. tornadizo, titul. 3. in lib. 4. for. Didac. Perez lib. 1. titul. 1. l. 9. Otalora de nobilit. 2. par. 3. partis principal. capit. 7. ex numer. 24. Couarru. in clementin. 1. 1. par. §. 2. ex numer. 6. verſic. de neophytis. Iacob. Simanc. cathol. inſtitut. capit. 47. ex numer. 82. Nauar. manual. latin. capit. 27. num. 205. poſt medium. Tiraquel. de primogen. quæſt. 66. ex num. 42. & de pœn. temper. cap. 51. numer. 19. in fine. Alphonſ. de Azeued. ad curiam Piſan. lib. 1. capit. 12. numer. 23. iuxta medium. & latiſſimè lib. 1. nouę recopilat. titul. 7. l. 22. ex princip. Melchior. Pelaez, de maiorat. 1. par. quæſt. 1. numer. 13. optimè Rojas ſingul. 104. Io. Gracian. regul. 223. Alciat. lib. 3. diſpunct. cap. 8. & eſt in hac materia quidam motus proprius Honorij IIII. incip. exhibita nobis, editus anno 1286. quinto Calen. Decemb. anno ſecundo ſui Pontific. & eſt alius motus Propr. Gregor. XIII. incip. in eccleſiis præſertim inſignibus, datus anno 1580. Idib. Nouembr. & multa referunt Ioan. Redin, de maieſtat. princip. §. ſed etiã per legitimos tramites, numer. 201. Franciſ. Pegña in 3. par. director. ſchol. 156. vbi etiã vide

vide, An filij ante delictum procreati inhabiliter tur? de quo dicetur in capit. filij, de hæret. in 6.

2 ET hoc quòd deſcendentes de genere Iudæorum vel Sarracenorum non poſſint promoueri ad ſacros ordines, multi probari & confirmari dicunt, ex text. in capit. quando, verſic. genus. 24. diſtin. hodie innouatum & approbatum à Concil. Triden. Seſſ. 23. de reformatione, capit. 7. verſic. ordinandorum genus. Ego tamen vt veriùs ſemper credidi, id ex prædictis iuribus minimè probari, nam verbum genus de quo in dictis iuribus, propriè idem ſignificat quod legitimus vel liber, & ita à dicto Concilio præcipitur Epiſcopis & examinatoribus vt diligenter inquirant An promouendi ſint liberi & legitimi? nam illegitimi & ſerui promoueri nõ poſſunt, vt patet in titul. de ſeru. non ordinan. capit. 1. de fil. presbyt. in 6. & ita omnes interpretantur dictum cap. quando, in verſic. genus, vt patet ex Turrecrem. & Archidiac. ibidem numer. 4. & faciunt ad hoc. notat. per Didac. Spino, in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 3. princip. ex numer. 48. Idque etiam ſatis colligitur ex eodem Concil. in Seſſ. 22. de reformat. capit. 2. quicumq;, in princip. & in Seſſ. 23. de reformat. capit. 5. ad minores, quibus in locis, loco huius verbi genus vtitur, verbo natalibus, & expreſſiùs (ni fallor) id probatur ex Seſſ. 7. de reform. cap. 1. ad cathedraliũ, & ex Seſ. 24. de reform. capit. 1. incip. ſi in quibuslibet, quibus in locis agit ſancta Synod. de re magis ardua, & de dignitate præſulum prælatorum & Cardinalium, & loco illius verbi, genus, de quo ſupra, adiecit verba ex legitimo matrimonio, idem igitur verbum, genus, importat, ac verbum natalibus, vel de legitimo matrimonio.

3 DESCENDENTIA autem de genere Iudæorum quo modo probetur, tradit Abendañ. in dictionar. verb. Iudios, verſicul. & deſcendentia, fol. 192. Alphon. Azeued. in dicta l. 22. numer. 3.

AD TEX. IN CAP. 6. Debitores, de iureiuran.

COLLECTAN. 78.

SVMMARIVM.

1 *Iurans ſoluere vſuras, an ad id teneatur? & plura de intellectu iſtius textus.*
2 *An in abſolutione concedenda à iuramento, de quo in hoc textu, ſit neceſſaria partis citatio?*

1 IVRA circa intellectum iſtius textus, & iurans ſoluere vſuras quo modo obligetur, tradunt Beroius, in rubrica de vſur. numer. 36. Sylueſter in ſumma, verb. vſura, el 6. numer. 9. Didac. Couar. in cap. quamuis pactum. 1. par. §. 2. numer. 4. & latè in 2. par. §. 3. numer. 2. Ioan. Gutierrez, de iuramen. confirmator. 1. par. capit. 2. ex princip. Sebaſtian. Medices, in ſumma pec cator. 1. par. titul. 6. quæſt. 59. Felin. in capit. dilecti filij, de iudic. numer. 1. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccleſ. 50. priuileg. ex numer. 13. Ioſeph. Ludouic. in commun. concluſ. titul. de iure iurando, concluſ. 3. Carol. Moline. in conſuetudin. Pariſ. titul. 2. §. 62. num. 28. Alexan. conſil. 49. volum. 4. ex num. 17. ad finem. Chaſſen. in conſuetud. Burgund. rubric. 4. §. 7. verſicul. ſuppoſé que les dits, ex numer. 26. colum. 660. Menchac. de ſucceſsion. creat. §. 10. numer. 648. & §. 28. ex num. 29. Michael. de Palat. de contractib. lib. 4. capit. 9. ex pagin. 336. Caualcan. 2. par. deciſ. 13. ex numer. 49. & deciſ. 32. numer. 71.

2 GRAVIS tamen eſt quæſtio, An in abſolutione concedenda à iuramento iſtius textus ſit neceſſaria partis citatio? pro qua queſtione eſt conſulendus Bernar. Diaz, in regul. 5. vbi latiſſimè Salzed. in additionib. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 18. ex numer. 2. Didac. Couar. lib. 1. variar. reſolut. capit. 4. numer. 5. Gaſpar. Caballin. in additionib. ad conſil. 45. Anton. de Butrio, in litera D. Bernard. Diaz, in regul. 241. verſic. ſecundo limita. Caballin. in ægidian. conſtitutio. lib. 2. capit. 22. in gloſ. A. numer. 2. pagin. 95. Lauren. Chircou. commun. opin. centur. 2. concluſ. 96. Michael. de Graſſ. lib. 1. commun. opinion. capit. 7. quæſt. 15. Franciſc. Viuius, lib. 2. commun. opin. 1. verſicul. & abſolutio iſta. Andręas Tiraquel. in

tractat.res inter alios acta,limitat.30.ex numer.66. Rolan.consil.13. volum.1. ex num. 25. Capel. Tholosan.decis. 62.vbi Aufred. Camil. Borrel. in regia aragon. §.7. glos.2. num. 30. Ant.Scappus, de iure non script. lib.3.capit.54. Anton.Gabriel.lib.2. commun. opin. titul. de citationib. conclus. 1. ex numer.85. Lib.1.regul.iur. ciuil. & pontific. pagin. 6. versic. in absolutione à iuramento, & lib. 3. pagin. 172. versic. decimo quarto amplia. & in lib.5. pagin. 358. versicul. secundo limita. latè Brunor. à Sole,in quæstion. legalib. quæst. 22. ex numer. 59. Bartholo.Humada,l.5.titul.5.par.1.in glos. 14.ex numer.4.fol.46.

AD TEX. IN CAP. 28. Cum dilectus,de iure patronat.

COLLECTAN. 79.

SVMMARIVM.

1 *In generali reseruatione beneficiorum facta à Romano Pontifice,quæ beneficia comprehendantur?*
2 *In derogatione iurispatronatus laicalis, non cõprehenditur ius patronatus quod ad Reges vel ad alios Principes seculares pertinet.*
3 *Legatus An possit reseruare beneficia iurispatronatus?*
4 *Ius patronatus quando dicatur ecclesiasticum vel seculare.*
5 *In reseruatione generali facta à Romano Pontifice,An veniant Episcopatus & Abbatiæ?*

1 COMMVNITER à Doctoribus in hoc textu agitur de reseruatione beneficiorum, & primo queri potest, An & quãdo in generali reseruatione,cõcessione,vel derogatione beneficiorum, facta à Summo Pontifice comprehendantur beneficia quę sunt iurispatronatus laicorum, vel clericorum, vel quæ mixtim ecclesiasticis & secularibus personis competunt? pro qua quęstione erit consulendus Selua de benefic.3. par.quæst.11. numer.12. Lambertin.de iure patronat.ex 7.articul.9. quæst.3. par.2. lib. ex fol.204.Rebuf.in tractat.nominat.quæstion.8.numer.22.versic.secundo probatur. Paul.Emil.1. par. decis. 122. latè Alphonsi. Hojeda, de benefic.1.par. capit.24. ex numer.109.Arnulph.Ruzeus,tractat.iuris regaliorum,priuileg.9. numer.2. Beroi.in capit. quoniam, ex num.12.hoc tit. Rebuf.in repetit. capit. decernimus 16.quæst.7.pag. 577.versic. immò Papæ collatio. Didac. ab Alaua,de Concil.2.par. §. 25.Ioan.Corras. in paraph.sacerd.4.par.capit. 6.num.32.& 34. Ioan.Nicol.Delphinat.de iure patron. 2. par. ex numer. 226. Bernar. Diaz,regul. 400. vbi latè Salzed. in additionibus.optimè Cassador.decis.4.de probationib.Deci. consil.126. glos. in verb. Apostolicis,in clement.2. de præbend. Lappus, allegat. 96. incip. beneficia vaccantia.Renatus Choppinus, de sacra politia, lib.1. titul. 4. ex numer.1.optimè Couarru. in practic.capit. 36. ex princip.latè Rebuf.in prax.in 3.par. signat.verb.necnon iurispatronatus,ex numer.5.doctissimus Sahagun, in capit. final. de sequestr.possess. & fruct.numer.71. Rolan.consil.66.volum.2. numer.10. Aymon. Craueta,consil.63. numer.8.Mandos.in additionib.ad Lappum, allegation.84. in litera O. versic. beneficia laicorum. Iacob.Simonet.de reseruat.benef.quæst.9.vbi Paulus Granut.in additio.in litera A.& in litera B. optimè Ioseph.Ludouic. in commun. concluſ.titul.de iure patronat. concluſ.vnica, versic. declaratur secundo quòd. Iacob. Simanc.de catholic. institutionib. cap.45. numer.35. vbi dicit, quid debeat fieri,quando summus Pontifex derogat iuspatronatus laicorum? & ad idem est videndus Ioan. Rojas singul.148.

2 ADVERTIT tamen in dicto num. 71. idem doctissimus Ioan. Sahagun (qui iam primariam iuris pontificij Cathedram magna cum laude omniumq; assensu in celeberrima Salmanticensi Academia adeptus est,eumque verè contendere potero nostrę ætatis omnium Iuris Pontificij Doctorum principem extitisse) quod si ius patronatus laicorum, simpliciter fuerit derogatum per

per Pontificem maximum, tunc non censetur derogatum iuspatronatus,quod ad Reges vel ad alios Principes seculares pertinet: de hoc tamen erit videndus Rebuf. in dicta 3. par. signaturę, vbi supra numer.62. Beroi. in capit. quoniam, de iure patronat. numer.16. Melchior. Pelaez, de maiorat. 1.par.quæst.51.numer.35. optimè Lambertin.de iure patronat.in 11. articul. 9.quæst. princip.3.par.2.lib.fol.205. Ioan. Delphin. in dicto lib.2. numer.229. Paul.Fusc. de visitat.lib.2. capit. 10. numer.14. Ioseph. Ludouic. in commun.concluſ. titul. de iure patronat. concluſ.vnic. verſic. & id quod dictum est. Didac.Couar.in practic.capit.36. numer. 3. Chassen. in catalog. glor. mund. 8.par.considerat.46.versic.excepto tamen vno casu.Ioan. Selua,de benef.3.par.quæst. 11.numer.19.

3 AN autem & quando Legatus à latere possit sibi reseruare beneficia iurispatronatus laicorum vel ecclesiasticorum, aut ea quæ simul competũt laicis & ecclesiasticis, tradit latissimè Lambertin. in 8. quæst.per totam 3. par. 2.lib. ex fol. 201. Abb.in cap. dilectus, ex numer. 4. de offic. delegat. & in capit. cum propter, hoc titul. numer. 6. Rebuf.in repetitio. capit. decernimus, 16. quæst.7. pagin.577. in principio. Ioan. Nichol. Delphin. 7. par. numer. 16. Lappus, allegation.96. ex numer.2. Selua,de benefic. 2. par. quæst.3. ex numer.1. & 34.Mathę. Pac. de mandat. Apostolic. §. nosque, folio 95. colum.2. Petrus Rebuf. in dicta 3. par. signat. verb. necnon iurispatronatus, numer. 6. Didac. Couar. in dicto capit. 36. num.2. versic.cui suffragatur. Ioan.Corras. in dicto capit.6.numer.33. Paris.de Puteo, decisio.157.numer.2.lib.3. Paul. Granut. in addition. ad Simonet. de reseruat. quæst.9. numer.19. optimè Ioseph. Ludouic. commun. concluſ. titul. de Legato de Latere, concluſ. 1.ex versic.ampliatur tertio quòd, & in titul. de iure patronat. concluſ. vnica, versic. declaratur sexto quod dictæ. Gigas, consil. 48. numer. 44. Roland.consil. 66. volum.2. numer.11. Quintilian.Mandos.regul.1.de reseruat.quæst.8.ex numer.3.& 6. optimè Rolan.consil.46.volum.1.ex num. 1. Felin.in tractat.quando literæ Apostolic. numer.6.Didac.ab Alaua,de Concil.2.par. §.25. versic. quorum opinio, fol.85. Roch. de Curt.de iure patronat. verb. ius. numer. 15.post medium.Arnulphus Ruzeus,de iure regal.in 3. par. præfation. numer.5. Crauet.consil.63.ex numer.6.Rochus de Curt. supra,verb.honorificum,numer.12.

4 QVANDO autem ius patronatus dicatur ecclesiasticum & quando seculare,habes in 3.par. in collectan.ad textum in cap. 2. licet ecclesiarum,de præben.in 6. in versicul.quando verò.

ET An manualia beneficia veniant in reseruatione generali? tradit Iacob. Simonet.de reseruation.benefic.quæst.8.vbi latè Paul. Granut. in additionib. & ibi optimè num.5.tradit quod dicatur manuale beneficium. Et an litigiosa beneficia veniant in generali reseruatione,tradit idem Simonet. in quæst.10.& in quæst.11.vide An in huiusmodi reseruatione generali facta à Romano Pontifice veniãt Episcopatus & Abbatiæ, de quo etiam erit videndus Paul.Granutius in additionib. ad dictum Simonet. in quæstione 6.in litera B.Lappus,allegat.84.vbi Mandos. in additionib.in litera B. verb.abbatiæ.

AD TEX. IN CAP. 26. Cum canonicis, de censibus.

COLLECTAN. 80.

SVMMARIVM.

1 *Moneta mutata in valore post tempus contractus, An debeat solui illius valoris cuius erat,tempore quo inhitus fuit cõtractus?*
2 *Pecunia vnde dicta sit,& de eius origine tam de aurea quam de argentea?*
3 *Triginta illi denarij quibus Iudas tradidit Christum, fuerunt primi denarij qui fabricati fuerunt in mundo.*
4 *Ad quem spectat cudere monetam?*
5 *Libra auri quot nummos aureos siue scutos conficiat, & quo modo libra auri in iure summatur?*

1 TEXTVS iste decidit, quòd moneta mutata in valore post tempus contractus, debet solui illius valoris cuius erat tempore, quo fuit celebratus contractus: pro veritate tamen & declaratione huius quæstionis, est videndus Abb. num. 4. per textum ibidem in capit. 20. olim, supra hoc titul. latè Abb. in capit. quanto, ex numer. 12. de iure iuran. Bar. in l. cum quid. ff. si cert. petat. numer. 17. & ibi additio marginal. in litera L. & ibi etiam optimè Iaſ. in 1. lectur. ex num. 28. & Alexan. numer. 16. vbi additio in litera B. Pinel. in 1. par. rubric. C. de reſcinden. vendit. in capit. 3. ex numer. 21. Didac. Perez lib. 2. titul. 22. l. 4. in gloſ. a los maraudis de entonce. Roman. ſingul. 519. incip. quod tempus. Franciſ. Viuius, lib. 2. commun. opin. 183. 184. & 185. Abb. conſil. 56. volum. 1. Guid. Papę, deciſ. 493. & gloſ. verb. duos ſolidos, in capit. conquærente, de offic. ordinar. Ioan. Baccan, ſingul. 1. Lancellot. Gallia, in conſuetud. Alexan. in gloſ. ſolidos, quæſt. 2. ex numer. 1. Afflict. deciſ. 90. & in deciſ. 194. Boer. deciſ. 327. ex numer. 3. Caualcan. 2. par. deciſ. 16. ex numer. 41. Natta, conſil. 454. & conſil. 302. Corraſ. lib. 3. miſcel. capit. 13. num. 5. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccleſ. 126. priuileg. ex princip. latiſsimè Ioſeph. Ludouic. in commun. concluſ. titul. de iure dotium, concluſ. 1. ex verſic. dubitare contigit. & in titul. de conſuetud. concluſ. vnic. verſic. infertur decimoquinto quòd. latè Tiraquel. de retractu linagier. §. 1. gloſ. 18. ex num. 26. Sapia in addition. ad Abb. in capit. 1. de Iudæis, in litera C. & ibi Anan. in dicto capit. 1. num. 4. Ioan. Faber, in §. 1. inſtit. quib. mod. toll. oblig. ex numer. 3. Ancharran. in clemen. 2. de decim. ex numer. 6. & ibi Cardinal. num. 13. AEgid. Boſsius, in prax. crimin. titul. de monet. numer. 11. Hoſtienſ. in ſumma, titul. de cenſib. §. ex quibus nu. 8. latè Couar. de numiſmat. capit. 7. §. vnic. ex numer. 2. latè Menoch. conſil. 49. volumin. 1. Caballin. in mille loq. 450. latiſsimè Anton. Gabriel. lib. 3. com. opin. tit. de ſolution. ex concluſ. 1. vbi pulchrè per ſex ſequentes concluſiones, declarat, ampliat & limitat ſupra adductam deciſionem.

2 *IBI, pecuniæ,* Pecunia vnde ſit dicta, & de eius origine, tam de aurea, quam de argẽtea moneta, latiſsimè diſſerit Camil. Borrel. in additionib. ad Bellug. in ſpecul. Principum, rubr. 36. §. graue damnum, in litera A. Vincent. Carocius, de locat. & conduct. 1. par. titul. 1. numer. 3. fol. 1. Didac. Couar. de numiſmat. capit. 1. in principio. & in cap. 2. ex numer. 1. Forcatul. in nec ioman. iuris, dialog. 68. Camil. Borrel. in regia Aragon. §. 6. gloſ. 3. ex numer. 21. verſic. pecunia autem, Tiraquel. de retract. linagier. §. 1. gloſ. 20. numer. 9. Pinel. in 1. par. rubricæ. C. de reſcinden. vendit. ex numer. 1. verſic. ex hiſtoriis. & optimè ex numer 24. & ex num. 27. Hieronym. Gigas, de crimin. leſæ maieſtat. lib. 1. quæſt. 62. ex numer. 5. pag. 109. Polyd. Virgil. de inuentor. rerũ, lib. 2. cap. 20. Luppus à ſancto Geminiano, in tractat. de vſuris, ſuper l. curabit. §. 3. ex numer. 23. Ioan. Coraſ. lib. 3. miſcellan. capit. 13. ex numer. 1.

3 ADVERTENDVM tamẽ eſt, quòd Guid. Pap. in deciſ. 495. in fi. & deciſ. 498. num. 2. quærens quis primo pecuniam fabri cauit citat Alberic. in dictionar. verb. moneta. quo loco reperiſſe dicit in quãdam ſcriptura cuiuſdam magni religioſi ordinis fratruum Heremitarum ſuper paſsione Chriſti, quod illi triginta denarij argentei quibus Iudas tradidit Chriſtum, fuerunt primi denarij qui fabricati fuerũt in mundo, quos Tharè pater Abrahæ optimus faber, ad petitionem Nini regis Niniuæ filij Beli fabricauit, deinde per multas manus perũenerũt ad Corbonam, quod etiam refert & ſequitur Hieronym. Gigas, de crimin. leſæ maieſtatis, lib. 1. quæſtion. 62. numer. 7. pagin. 110.

4 AD quem tamẽ expectet monetam cudere, tradit Caballin. in ægid. conſtit. lib. 4. capit. 64. in gloſ. A. pagin. 294. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 10. lege. 1. in gloſ. 13.

5 ET tandem pro complemento iſtius materiæ ſi ſcire deſideras, libra auri quot nummos aureos ſiue ſcutos conficiat, & quo modo libra auri in iure capiatur, & præcipuè his noſtris temporibus, eſt videndus Couarruuias, de veter. numiſm. capit. 4. Alciat. lib. 3. diſpunct. capit. 9. Nicol. Boerius deciſ. 327. numer. 2. latè Plaça, de delict. capit. 2. Petrus Mozius, de contract. titul. de mutuo. §. de ſubſtantialib. formalib. ſeu neceſſariis mutui, ex numer. 15. Riminald. in l. imperium, ex numer. 594. ff. de offic. eius. Seraph. de Seraphin. de priuilegiis iuramen. priuileg. 73. ex numer. 2.

AD TEX. IN CAP. 3. Cum inhibitio, de clandestin. desponſ.

COLLECTAN. 81.

SVMMARIVM.

1 *Aduerſus contrahentes matrimonia clandeſtina, mediatores & interceſſores eorundem.*
2 *Quando dicatur & quo modo probetur matrimonium eſſe clandeſtinum.*
3 *Multæ pœnæ ſunt promulgatæ aduerſus presbyterum qui intereſt matrimonio clandeſtino, & An poſsit abſolui per bullam Cruciatæ?*
4 *Tres monitiones debent fieri in matrimoniis, & quo pacto & ordine.*
5 *Huiuſmodi tres denunciationes & monitiones An poſsint omitti in mortis articulo, vel de licentia Vicarij generalis Epiſcopi?*
6 *Quid faciet ſacerdos quando per confeſſionem ſcit impedimentum alicuius matrimonij?*
7 *Aduerſus eum qui falſa matrimonij impedimenta denunciat, & quo modo probetur matrimonij impedimentum.*
8 *An benedictio ſacerdotalis quæ requiritur in matrimonio, dari debeat à paracho viri vel vxoris?*

1 IBI, *clandeſtina cõiugia.* De pœnis contrahentium matrimonia clandeſtina, diſſerit Didac. Perez lib. 5. titul. 1. l. 1. ex pag. 29. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 6. numer. 9. Concil. Tridentin. Seſſ. 24. cap. 1. de reform. matrim. Michael. Timoth. de Vilitan. eccleſ. lib. 1. tractat. 3. capit. 28. optimè Alphonſ. Veracruz, in appendic. ad ſpecul. coniug. in dub. 11. ex pag. 52. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. tit. 1. l. 1. in gloſ. 7. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera M. ex numer. 30. Et matrimonio clandeſtino interuenientes, interceſſores & mediatores puniuntur pœna, qua & principalis, vt tradit Ioan. Matien. in dicto lib. 5. tit. 1. l. 1. gloſ. 3. & in gloſ. 4. aſſerit, quod ſimiliter puniuntur, teſtes, & tabellio.

2 ET quando dicatur & quo modo probetur matrimonium eſſe clandeſtinum, tradit Pet. Mozius, de contract. tit. de matrim. §. de ſubſtantialibus, formalibus & eſſentialibus matrimonij, ex numer. 13. Ioſeph. Maſcard. volum. 2. de probationib. concluſ. 1032. latè Didac. Spino, ſpecul. teſtamen. in gloſ. 15. princip. ex numer. 18. verſic. pro cuius rei cognitione.

3 SACERDOS etiam qui intereſt matrimonio clandeſtino, ab officio ſacerdotali eſt ſuſpenſus per triennium ex hoc textu, de quo, & an ſimiliter ſuſpenſus à beneficio ſit ſuſpenſus ab officio? eſt videndus Anton. Cuchus, lib. 2. inſtit. iur. canonic. tit. 8. verſic. parochialis autem. Couarru. in 4. 2. par. capit. 6. ex num. 13. Ioan. Segura Dabalos in director. iudic. 2. par. capit. 15. num. 34. Bernar. Diaz, in prax. canon. capit. 67. Lel. Zecch. de caſib. reſeruat. caſ. 1. num. 14. Viuald. in Candelab. eccleſ. titul. de ſuſpenſion. numer. 156. Tiraquel. de tractat. cellan. cauſa, 1. par. num. 49. addit. ad Abb. in verb. à ſuſpenſis, in capit. cum dilectus, numer. 17. de conſuetud. Sylueſt. in ſumma, verb. ſuſpenſio, numer. 5. verſicul. ſi iterum. Nauar. manual. latin. capit. 27. num. 160. verſic. neq; ſuſpenſus. optimè Didac. Perez lib. 5. titul. 1. l. 1. pag. 30. colum. 2. verſic. eſt etiam alia pœna. & in pag. 32. verſ. ad ſecundum dubiũ vide pulchrè, Virum ſuſpẽſio iſta de qua in hoc textu, poſsit relaxari ab epiſcopo vel à ſacerdote inferiori per Bullam Cruciatæ, in qua cautum exiſtit poſse ab omni ſuſpenſione lata à iure vel ab homine abſolui quẽquã ipſam habentem à quolibet ſacerdote, de quo itidem eſt conſulendus Bernar. Diaz, ſupra, numer. 3. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæſt. capit. 5. numer. 9. Couar. in dicto capit. 6. numer. 15. dicit tamen Ioan. Matienç in dicto lib. 5. titul. 1. l. 1. gloſ. 7. numer. 2. verſic. quod autem: quòd hodie poſt deciſionem

sionem Concil. Triden. in dicta Sess. 24. capit. 1. vbi pœna arbitrio ordinarij infligitur clerico, qui interest matrimonio clandestino, cessat supradicta pœna suspensionis per triennium.

4 *IBI, publicè proponantur.* Extat etiam constitutio sancti Concilij Trident. in dicta Sess. 24. capit. 1. de reformat. matrimon. qua præcipitur, vt antequam matrimonium contrahatur ter à proprio contrahentium parocho tribus cõtinuis diebus festiuis in ecclesia inter missarum solemnia publicè denuncietur inter quos matrimonium sit contrahendum, vt omnes reuelent impedimenta si quæ sint (etiam occulta ex Cordo. tract. cas. de conscien. quæst. 189. in final. verbis, in hoc tamẽ dic vt per Ioan. Gutierrez, in dicto lib. 1. capit. 11. ex numer. 27) & de his monitionibus, quę fieri debent in matrimonio differit Victoria de sacramen. matrimon. numer. 266. Anton. Gomez, l. 49. Taur. numer. 1. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probationib. conclus. 1031. numer. 1. Michael. Timoth. de visitan. eccles. lib. 1. tract. 3. cap. 29. Lancellot. Conrad. in templ. omnium iudicum, lib. 2. cap. 12. numer. 21. Ioan. Matiençolib. 5. recollect. tit. 1. l. 1. glos. 1. ex numer. 1. Didac. Perez lib. 5. titul. 1. l. 1. pag. 35. versic. tertio modo ait. Menoch. de arbitrar. cas. 453. numer. 2. Nauar. manual. latin. capit. 22. numer. 69. Petr. Mozius, de contract. titul. de matrimonio. §. de substantialibus, formalibus & essentialibus matrimonij, numer. 17. fol. 183. Huiusmodi autem denunciationes fieri debent in vtriusq; parochiis, vbi contrahentes magis versati sunt, & principaliorem habent larem, ex Ioan. Segura Dabalos, in director. iudic. 2. par. capit. 16. numer. 19. & in numer. 20. dicit, quòd fiant tribus diebus festiuis non immediatè se inuicem sequẽtibus, sed per aliqua dierum interualla, & in numer. 21. ait, quòd quãdo vna tantùm fieri debet denunciatio (dimissis duabus) non incontinenti matrimonium celebrandum est, sed per aliquod temporis interuallum expectandum est.

5 ET huiusmodi tres denunciationes an fieri debeant, quandò matrimonium contrahitur in mortis articulo? tradit Francis. Sarmien. lib. 1. selectar. capit. 6. numer. 7. verfic. erit autem. Ioan. Segura Dabalos in dicta 2. par. capit. 16. ex numer. 4. in fine. Et huiusmodi numerus trium denunciationum, an minui vel remitti possit ex causa & à quo? tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 453. numer. 5. latissimè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonicar. quæstion. capit. 19. ex numer. 2. & in capit. 20. ex numer. 24. Ioan. Segura Dabalos in dicto capit. 16. numer. 5. qui in numer. 17. in fine dicit, quòd Episcopus non potest iubere vt fiant denunciationes in diebus ferialibus, de quo ego dubito, cùm enim absolutè dispẽsare possit Episcopus, nè fiant denunciationes etiam in diebus festiuis, ergo à fortiori dispensare poterit vt fiant in diebus ferialibus, cum id minus sit, vt constat ex dicto Concil. & habes in collectan. ad textum in cap. 1. de clandest. desponsi. & tradit Michael. Timoth. lib. 1. de visit. eccles. tract. 3. cap. 29.

ANCEPS tamen quæstio est, An Vicarius generalis Episcopi possit hodie licentiam concedere contrahendi matrimonium nõ præcedentibus denunciationibus? vt latè examinat Iacobus Menoch. consil. 69. latè doctissimus Doctor Ignatius Salzed. in prax. canon. capit. 73. versic. sed dubium, pag. mag. 245. Cephal. consil. 421. ex numer. 72. Ioan. Gutierrez in dicto cap. 19. ex numer. 13. Didac. Spino in speculo testamen. in glos. 15. princip. numer. 29. Ioan. Segura Dabalos, in dicta 2. par. capit. 16. ex numer. 2. cum videatur id tamquam personale munus ab ipso sancto Concilio Tridentin. in dicta Sess. 24. in capit. 1. de reformatione matrimon. episcopi arbitrio iniunctum, at vbi alicuius arbitrio quid committitur, non potest is vices suas alteri mandare, iuxta notata per Iacob. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 54. quamuis contrarium resoluit in prædicta quæstione Ioan. Gutierrez in dicto capit. 19. numer. 15. versic. nihilominus, etiam in vicariis ordinariis communiter dictis generalibus, non vero in foraneis, & idem tenet Didac. Spino, in dicto numer. 29.

6 RESTAT tamen scrupulus, quid scilicet faciat sacerdos qui per confessionem sacramentalem scit impedimentum alicuius matrimonij contracti vel cõtrahendi, An teneatur reuelare? Respõdendũ est, vt per Paludan. in 4. distin. 27. quæst. 1. num. 27. versic. quarto vtrum. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 3. capit. 25. §. affinitas, versic. est etiã hic. Driedon. de libertat. eccles. lib. 2. capit. 7. versic. & ideo sacerdos. Anton. Cordoua, tract. cas. de conscien. quæst. 189. Sylvest. in sum. verb. confessio, el 3. numer. 7.

7 ET de pœna aduersus eos qui falsa matrimonij impedimenta denunciant diserit iste textus in §. final. ad fin. & Menoch. de arbitrar. cas. 453. numer. 3. Ioan. Segura Dabalos in dicta 2. par. capit. 16. numer. 24. Stephan. de Gaeta, in cap. ad limina. 30. quęst. 1. §. 4. numer. 190. Testis tamen vnicus, vel sola fama quando probet matrimonij impedimentum, est videndus Menoch. de arbit. cas. 243. Nauar. in cap. sacerdos, num. 27. de pœniten. dist. 6. Roman. singul. 622. incip. dictũ vnius. optimè Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 10. ex num. 20. Nauar. in manua. lat. cap. 22. num. 83. versic. quia ad impediendum. latè Ioseph. Mascard. volum. 2. de probationib. conclus. 1031. ex numer. 2. Crot. tract. de testib. 6. par. numer. 9. latissimè & pulchrè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonicar. quæstion. capit. 11. ex numer. 28. optimè Stephan. de Gaeta in dict. cap. ad limina. §. 4. num. 186.

8 SCIENDVM tamen est, quòd peractis denunciationibus, benedictio sacerdotalis in templo dari debet coniugibus à parocho, vel ab alio sacerdote de licentia parochi, vt statuit dictum Concil. Triden. in Sess. 24. in dicto capit. 1. & sufficit quòd ab vno parocho viri vel mulieris detur huiusmodi benedictio, & melius est quòd semper requiratur parochus mulieris, ex Paul. Fus. de visitat. lib. 2. capit. 3. numer. 21. versic. benedictionem tamen. Michael. Timoth. de visitan. eccles. lib. 2. tractat. 4. cap. 11. versic. tertio vt benedictio. optimè Caualca. 2. par. decis. 12. ex numer. 21. vbi ait congregationem sancti Concil. Triden. sub Pio V. declarasse requiri parochum mulieris & non viri, & sic non est necesse quòd parochus viri assistat in ecclesia parochi mulieris: Aduertat tamen dictus parochus esse optimam cõsuetudinem quòd prius interrogetur mulier, an velit contrahere cum illo viro, quàm è contra? per ea quę tradit Lancellot. Gallia in consuetud. Alexan. in glos. vxori. in princip. numer. 13. Lambertin. de iure patronat. lib. 1. par. 1. in 2. artic. 7. quæstionis princip. numer. 28. Vualdus, in candelabr. eccles. titul. de matrimon. num. 41. De hoc tamen est videndus Anton. Scappus, de iure non script. lib. 4. capit. 19. ex numer. 3. Stephan. Gaeta in repetit. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. numer. 20.

AD TEX. IN CAP. 8. Donatio, de donationib. inter vir. & vxor.

COLLECTAN. 82.

SVMMARIVM.

1 *Donatio inter coniuges, quo modo sit prohibita.*
2 *Donatio inter coniuges, An confirmetur iuramento?*
3 *Donatio propter nuptias soluto matrimonio apud quem remaneat.*
4 *Donatio propter nuptias, apud Hispanos dicitur arras.*

1 VIDES qualiter prohibita sit donatio inter coniuges cõstante matrimonio: de cuius ratione & intellectu erit videndus Iul. Clar. §. donatio. quæst. 9. ex numer. 1. Anton. Scappus, de iure non script. lib. 4. cap. 16. ex num. 1. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 71. ex principio. Menoch. lib. 3. præsumption. 12. ex numer. 5. Petr. Mozius, de contract. titul. de donation. §. de personis inter quas cadere possit donatio vel non, ex numer. 31. Duenas, regul. 221. textus & Doctores in l. 3. §. sciendum. ff. de donat. inter vir. & vxor. Chassen. in cõsuetud. Burgund. rubric. 4. §. 7. versic. donationis, ex num. 1. colum. 622. latè Lib. 4. regul. iur. ciuil. & pontif. pagin. 305. ex colum. 1. in fine. & latissimè in pag. 326. ex princip. Lancellot. Gallia, in cõsuet. Alexan. in glos. legare. quæst. 1. numer. 32. & quæst. 2. ex num. 2. & in glos. vigint. quæst. 8. numer. 84. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 7. ex numer. 4. ad medium, & in 3. par. rubr. de testamen. ex num. 2. & 5. Palat. de cõtract. lib. 6. cap. 1. versic. hæc breuiter dixi se sufficiat, pag. 506. Corras. lib. 2. miscell. cap. 25. num. 10. & latè lib. 5. ex capit. 1. numer. 1. & cap. 14. numer. 4. Alciat. lib. 5. dispunct.

ſpunct.capit.14.Pinel.lib.1.3.par.C.de bonis matern.numer.61. verſic.minus obſtat. Paul. Fuſc. ſingul. 125. literæ D. Menoch. de arbit.caſ.132.num.3.Tiraquel.l.ſi vnquã, verb.libertis, ex numer.109.& in verb.donatione largitus, numer.19. Palat.Rube.in repetit.rubric. §.28. num.3. & in §.46. ex princip.

2 DVBITVM tamen eſt, an ſi in ipſa donatione inter coniuges facta, appoſitum ſit iuramentum, nunquid virtute ipſius iuramenti talis donatio confirmetur? pro quo eſt conſulendus Abb. conſil. 95. volum. 2. numer.1. Roland.conſil.77.volum.1.ex nu. 2.Alexan.conſil.8.volum.2.num.3. vbi Carol. Molin. in addit.in litera C. Lib.4.reg. iur.ciuil.& pontif.pagin.305. verſic.ſecundo fallit quãdo.& latiſsimè in pag.333.verſ. quod donatio inter virum.Philip.Deci.conſil.201. ex numer.1. & conſil.231. numer.4. verſic.ſimiliter iſta donatio.Rolan.conſil.8. volum.1.num.16. Petr. Mozius in dicto §. de perſonis inter quas cadere poſsit donatio vel non,num.32. latè Michael.de Graſſ. lib.1.commun.opin. capit.8. quæſt.5. Ioan. Gutierrez,de iuram. confirmat.1.par.capit. 3.Aufred. ad Capel. Tholoſan. deciſ. 262. Lauren.Chircou. centur.1.concluſ.77. Iul. Clar.§.donatio.quæſt.9.ex num.3. Burſat. conſil. 183. numer. 3. Grammat. deciſ. 103. numer.73. latiſsimè Anton. Gabriel. lib.3. commun.titul.de donation.concluſ.4.latiſsimè Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen.priuileg.71. ex numer.3. & priuileg.73.ex numer.72.Menoch.conſil 155.ex numer.9. Couar.2.par.rubric. de teſtamen. numer.10.Alexan.conſil.152. volum.6. numer.6. Volum.1. commun. opin. pagin.51. verb.donatio inter virum. & pag.53. verb. donatio facta inter. Palat.Rubeus in repet. rubric.de donat.inter virum & vxorem. §. 24.ex numer.5.& latè §.51.numer.1 Felin. conſil.30.numer.5.& 17. optimè Volum.1. commun.opin.pagin.271. verb. donatio inter coniuges. Chaſſen.conſuet.Burgund. rubric.4.§.7. verſic. ſuppoſé que les dits, numer.1.colum.653. Rolan.conſil.25.vol.2. numer.15.& latè conſil.76.volum.4.ex numer.1.An autem prohibita donatione inter coniuges cenſeatur prohibita remiſsio pignoris facta inter eos? tradit Afflict. deciſ. 232.num.7. Tiraquel. in l.ſi vnquam, verb.

donatione largitus,numer.209.

3 *IBI, ſanè ſoluto matrimonio.* Donatio igitur propter nuptias matrimonio ſoluto reddit ad donantem, nec penes vxorem remanet,pro quo eſt videndus Couar. in 4.2. par.cap.3.§.7.num.12.verſ.hæc autem donatio. Ioan.Rojas,de ſucceſſ.capit.33.num.33. Anton. Scappus, de iure non ſcript.lib. 4. capit.15. ex numer.1.Crauct.conſil.185.ex numer.1.Petr.Mozi.de contractib. titul. de donat.§. quo modo annulletur & reuocetur donatio,num.18. vbi tradit, an talis donatio reuocetur propter adulteriũ? & vide adhoc Mich.Palat.de contract.lib.6.capit.1.verſ. oportet autem intelligere,pag.507.

4 ET An idẽ ſit donatio propter nuptias quod apud Hiſpanos dicuntur arræ, quæ communiter aſsignari ſolent in præmium pudicitiæ & virginitatis vxoris? tradit Ioã. Rojas de ſucceſſ.cap.33.ex nu.34.Couar.in 4.2.par. cap.3.§.7.num 12. textus in l. res vxoris, ibi pudicitiæ præmio. C. de donat. inter virum & vxorem.Ioan.Gutierrez in practic.lib.2.quæſt.18.numer.4.

AD TEX. IN CAP. 21. Iudæi, de teſtib.

COLLECTAN. 83.

SVMMARIVM.

1 *Iudæus An poſsit eſſe teſtis contra Chriſtianum, & e contra, Chriſtianus cõtra Iudæum?*

2 *Iudæus quo modo iurare teneatur?*

3 *Translato ſacerdotio neceſſe eſt, vt legis translatio fiat, & de intell.capit.translato, de conſtitutionib.*

4 *Lex Moſayca inter Iudæos, in quibus adhuc ſeruetur.*

5 *Iudæus An teneatur obſeruare iuramentum præſtitum ſuper euangelia?*

1 AN & quando Iudæus, poſsit eſſe teſtis contra Chriſtianum, & è contra Chriſtianus contra Iudæum? eſt videndus Iacob. Nouel.in prax. capit.8. num.19. Tiraquel. de

de primogen.quæſt.66.num.15. clement.1. de Iudæis.Alphan. in collectan. num.466. Volum.1.commun.opin.pagin.229. verſic. teſtis eſſe poteſt, & in pagin. 301. verſicul. Iudæus nec ſi.Afflict.deciſ.214.Natta,conſil.394.ex num.10. Aymon.Crauct. conſil. 73.numer.2.& 18. Seraph. de Seraphin. de priuileg.iuramẽt.priuileg.123.num.4.Nepos de Monte Alban.tractat.de teſtib.num. 100.Hyppolit.Marſil.ſingul.107.num.3.Gigas,conſil.28.ex numer.1.Franciſc. Burſat. conſil. 135. volum.2. num.10. Corraſ.lib.5. miſcell.capit.20.num.6.Petr.Rebuf.de reprobat.teſtium, num.265.Ioan.Gracian, regul.248.latiſsimè Ioſeph.Maſcard. volum. 2.de probat.concluſ.944.Campeg.tractat. de teſtib.regul.46.Carrer.in prax. crimin, titul.de hæretic. §. modo qualiter, num.26. fol.280.Ioan.Rojas,ſingul.75.&ſingul.190. Didac.Perez,lib.8.tit.3.l.7.in gloſ.en todos los pleytos, & in l. 32. in gloſ. teſtimonio. Maſcard.in dicto volum.2. concluſ.857. ex numer.9. vbi etiã, ex num.12. Aſſerit quòd Iudæus cum admittitur in teſtem,iurabit de dicenda veritate non ſuper euangelia (quibus non credit) ſed ſuper legem ſuam,& id ipſum affirmat idem Ioſeph.Maſcard. concluſ.944. ex num. 15. in dicto volum.2. & Petr.d: Moncada, in addition.ad Crot.tractat.de teſtib.4.par.num.151.

3 IVDAEI enim, etiam ſi inter Chriſtianos habitare poſsint, eorumq; ritus & conuenticula ferantur ab eccleſia,non verò Sarracenorum & hæreticorum, per ea quæ tradit Ioan.Rojas,de hæretic.1.par.ex num. 568. Iacob.Simanc.de cathol. inſtitut. cap. 35.num.5. Roland. conſil.25.volum.3. Moſaycis tamen,legibus reguntur, vt tradit Didac. Couar.in 4.2.par.capit.6.§.10. num.3. licet enim iuxta illud D.Paul. ad Hæbreos capit.7.relatum in capit.translato,de conſtitution.translato ſacerdotio neceſſe eſt,vt legis translatio fiat,quòd optimè explicat Dominic,Sot.de juſtit.& iur.lib.2.quæſt.5. art. 4.& quæſt.6.artic.1.Couar.lib.1.variar.cap. 17.num.1.Didac.Perez,lib.8.titul.4.l.3.ex pagin.142. verſic. quæritur deinde vigeſimo quinto,Petrus Magdalen.de numer. teſtium.in teſtament.1.par.capit.1.numer.27. Alphonſ. Caſtro, lib.9.aduerſ.hæreſ,verb. lex. Et ſic totius legis Moſaycæ obligatio euanuerit, dicente nouo legislatore in ara

4 Crucis oblato,conſummatum eſt. Inter ipſos tamen Iudæos lex Moſayca, quo ad ritus,ceremonias & iudicialia adhuc obſeruatur, cap. qui ſyncera, verſicul. Iudæi 45. diſtin.& tradunt Præpoſ.in capit. de infidelibus,num.4.de conſanguinit.& affinit.Calderin. conſil 10.titul. de conſtit. & conſil.2. titul.de conſuetud.& in conſil.30.titul.de teſtament. Barbac.conſil.13.per tot.volum.4. Iaſ.in l.qui ſe patris,num.24.C.vnde liber. & in l.1.num.35.& Alexand.numer.32.ff.ſi cert.pet.Berous,in capit.1.ex num.164.de conſtit.Gozadin.conſil.24.num. 10. Alex. conſil.6.volum.6.num.2. Baptiſ.de Sancto Blaſio, in repet. rubricæ Decreti, num. 21. Ioan. Ferret.in capit.1.de conſtit. ex num. 57.Campeg.tract.de ſtatut.exclud. fœmin. quæſt.65. Tametſi Iudæi ſub Romano Imperio degentes, in pluribus, iura ciuium Romanorum retineant, ac pro inde Romanis legibus ac canonicis etiam cõſtitutionibus quandoq; ligantur & comprehenduntur, iux.textum, in l.Iudæi, la 1.& 2.& in l. nemo Iudæorum, & in l.die Sabbato,C.de Iudæis.Alexan. conſil.71. volum.2. num.2. & in conſil 6. volum.6. Alphan.in collectan, num.58.Alexand.conſil.99.volumin.6.ex num.3. & in conſil.75. volum.5.ex num.6. vbi additio in litera C.Felin. in capit.1. ex num.37. de conſtitut.Pariſ.conſil.2.volum. 4.num.9.

5 VNDE pulchrè dubitat Seraph.de Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg.67. ex num.39.& in priuileg.123.num.3.An Iudæi teneantur obſeruare iuramenta, præſtita ſuper Euangelia? de quo etiam diſſerit Bauer. tract.de virtut.iur.in.num.110. Tiraquel. de primog.quæſt.66.ex num.27. Anton. Gabriel. lib.3.commun.opin.titul. de donatio. concluſ.3.num.26.Felin. conſil.30. ex num. 3.Didac. Couar. in capit. quamuis pactum, 3.par.§.4.num.1. Seraph. de Seraphin. ſupra priuileg.83.num.73.

AD TEX. IN CAP. 1. Canonum, de conſtitutionib.

COLLECTAN. 84.

SVMMARIVM.

1 *Canonum ſtatutis omnes ligantur, ſi talia ſtatuta non ſint abrogata.*
2 *Non puniuntur tranſgreſſores legum quã do huiuſmodi leges, nõ ſunt vſu receptæ.*
3 *An in aliquo caſu liceat alicui tranſgredi leges?*
4 *Iudex tenetur iudicare, ſecundum magis communem Doctorum opinionem.*
5 *An potius ſtandum ſit opinioni, quam doctor in legendo ſequitur, quàm ei, quam tenet in conſulendo?*
6 *An quando ſuper aliquo dubio ſunt diuerſæ ſententiæ Doctorum, ambæq; probabiles, poſſit iudex ſuam conſcientiam conformare cum q̃a maluerit?*

1 SOLLIGE ex hoc textu, omnes ligari canonũ ſtatutis, quod etiam tradit Bernard. Diaz, regul.383. Lẽius de Zanch.23.priuileg. eccleſ. ex numer.1. Franciſc. Coſcius in capit.translato, infra eod. num.6. in fine. Duenas, regul.79. vbi etiam dicit, quòd canones abrogati nec obſeruãdi, nec allegãdi ſunt pro deciſione cauſarum, vt etiam tradit Socin.regul.230. Gomez.§.in perſonam num.17. inſtit. de action. Alphon. Azeued. lib.2.nou.recopil.titul.16.l.4.numer.6. Rebuf.verb.abrogaretur, in procem.concord. pagin.22. Paul. Fuſc. ſingul.55. literæ A. Mandoſ. de inhibit.queſt.8.num.3.

2 NON autem dicuntur tranſgreſſores legum, non ſeruantes leges vſu non receptas, ex Quintilian. Mandoſ. in addition. ad Lap. allegat.36. in litera E. & habetur in Lib.10.regul.iur.ciuil.& pontific.pag.642. Verſicul. Iex abrogata. Oldrad. conſil.259. incip. impugnatur, num.1.verſicul. quia illud ſtatutum. Ancharran.conſil.283. incip. iure ſtricto, poſt principium: vbi concludit quòd ſicut leges moribus vtentium confirmantur, ſic moribus vtentium in contrariũ nonnullæ leges abrogatæ ſunt. ita Iaſ.l. ſi filius qui, num.22.ff. de liber. & poſthum. Dec.conſil.649.numer.8. Ioan. Gutierrez lib.1. canonicar. quæſtionum, capit.8. ex num.2.

3 AN autem ſemper iudicandum ſit ſecundum canones vel leges, eaſq; ex cauſa, An tranſgredi liceat? eſt videndus Lib.10. regul.iur.ciuil.& pontific.pagin.626. verſ. leges tranſgredi. Didac. Couar.lib.2.variar. reſolut.capit.9. num.8. latiſsimè Michael. Salon.2.2.quæſt.60.articul.5.ex col.245. latè Andr. Tiraquel.in præfat.de pœn.temp. ex num.1. Dominic. Sot.lib.3.de iuſtit.& iure, quæſt.4.articul.5. Iul. Clar.lib.5.§.final. quæſt.85.num.10.& habes latiſsimè in collectan.ad textum in capit.4.de cauſis.§.illis etiam, de offic.delegat.

4 *IBI, nemo ſuo ſenſu.* Iudex igitur, nõ ad libitum ſed ſecundum communem & magis receptam opinionem Doctorum tenetur iudicare, per ea quæ tradit Alphan. in collectan.num.120. Bernard. Diaz.in regul. 107. vbi Salzed.in addit.latiſsimè Ioan. Gracian, regul.252. Alciat. regul.1. præſumpt. 51. Neuizan.in ſylua nupt. lib.5. ex num.1. Burg.de Paz, in procem.leg. Taur.ex num. 251. Bonacoſ.commun.opin. crimin.pagin. 510. verb.opinio communis. Burſat. conſil. 187.volum.2.num.40. Alexand. conſil.139. volum.1.num.9. Guid.Pap.deciſ.277.latiſsimè Volum.1.commun. opin.pag.112. verb. iudex in iudicando. Antoni. Coracius, in tractat.de commun.opin.in præfat.ex numer. 27. Auiles, capit.1. Prætorum, in gloſ.fiel, num.15.& 23. Alphon. Hojeda de benefic. 2.par.capit.1.ex num.16. Menoch. lib.1. de præſumpt.quæſt.1.num.23. latiſsimè Petr. Magdalen.de numer.teſtium in teſtamen.1. par.cap.16.ex num.50.

5 ET quia Doctores legendo magis nituntur veritati quam conſulendo, quia in lectura ceſſat affectio & cupiditas æris, ob id ſi reperiuntur opiniones contrariæ, potius ſtandum eſt opinioni, quam Doctor in legendo ſequitur, quàm ei quam in conſulendo tenet, ex Crauet. de antiquit. tempor.1. par.§.1.num.50. in fin. & in §. propoſitum noſtrum principale, num.48. eſt tamen pro veritate iſtius articuli videndus Neuizan. in ſylu.nupt.lib.5.ex num.26. Boer. deciſ. 155.num.24. Alciat.lib.12. pareg. capit.12. in fin. latè Volum.1.commu.opin.pag.150. verb.opiniones Doctorum. Menoch.de præſumpt. lib.2.præſumpt.71.ex num.48. Bruno à Sole, in quæſtion. legal. quæſtio.44. numer.6.

QVAN-

6 QVANDO tamen ſuper aliquo dubio ſunt diuerſæ ſententiæ Doctorum, ambæq; probabiles, An poſsit vnuſquiſq; ſuam conſcientiam conformare, cum qua maluerit earum, propter dubium exiſtens & auctoritatem Doctorum vnamquamque tenentium? & ſimiliter ſi vna opinio ſit probabilis, alia verò probabilior, liceat nè tam iudici quam cuiuis priuato, ſequi probabilem relicta probabiliori? ſunt conſulendi Medin.1.2.quæſt.19.articul.6. Ioan. Gutierrez, in lib.1. canonicar. quæſtion. capit.13. ex num.23. Dominic. Sot.de iuſt. & iur.lib. 3.quæſt.6.articul.5.ad 4. argumentum. Armil.in ſum.verb.opinio, num.2.verſic. nam qui ſequitur. Neuizan.in ſylu. nupt. lib.6. num.4. Burg.de Paz, in procem. leg. Taur. num.162.& numer.402. Iacob.Menoch.de arbitr.caſ.177.num.7.& caſ.339.num.19.& de retinen.poſſeſ.remed.3. num.764. Alexand.conſil.1.num.9.volum.2. Aymon Crauet.conſil.135.numer.40.in principio, pulchrè & latiſsimè Michael.Salon.2.2. quæſtion.63.articul.4. controuerſ.2. ex colum. 1083.

AD RVBRIC. TITVli, de condition.appoſ.in diſpenſat.

COLLECTAN. 85.

SVMMARIVM.

1 *An matrimonium vel ſponſalia contracta ſub conditione, ſi Papa diſpenſauerit, adueniente diſpenſatione, requirant nouum conſenſum?*
2 *An taciturnitas copulæ intercedentis inter prohibitos contrahere, diſpenſationem ipſam vitiet? & quid ſi interuenit copula poſt conceſſam diſpenſationem, & commiſſam ordinario, antequam tamen ab ordinario ipſa diſpenſatio expediatur?*

1 DIFFICILIS valdè & controuerſa nimis eſt illa celebris quæſtio, An matrimonium vel ſponſalia contracta, etiam præſente parocho & teſtibus inter conſanguineos vel affines, alios vè canonicè contrahere impeditos, ſub conditione ſi Papa diſpenſauerit, demùm Papa diſpenſante, ſint matrimonium, vel ſponſalia de futuro abſque alio nouo conſenſu, ita quòd virtute prioris contractus ſponſalitorum, alter alterum etiã inuitum compellere poſsit, vt matrimonium inter eos celebretur per verba de præſenti in facie eccleſiæ? pro qua pulchra & in vſu forenſi quæſtione ſæpius controuerſa, erit conſulendus Abbas in cap. ſuper eo, num.8. hoc titul. Calderin. conſil.1. titul. deſponſalib. Alphon. Veracruz, ſpecul. coniug.3.par.articul.12. Sylueſt. in ſum. verbo matrimonium, el 3.num.9. latiſsimè & pulchrè Ioan. Gutierrez, lib.1. canonicarum quæſtion. capit.22. ex principio. Didac. Couar. in 4.2.par.capit.3.ex num.5. Volum.1. commun. opin. pagin.136. verſicul. matrimonium ſub conditione. Ioſeph. Angles, flor. Theolog. in quæſt. de matrimon. condit. ex pag 328. in fin. Ioan. Gutierrez, de iuram. confirmat.1.par.capit.51 num.33. Iul. Clar. in §. inceſtus, numer.6. Anton. Bernal, in ſum. capit.23 num.152. pulchrè Dominicus Sot. in 4. diſtin.29. quæſt.2. articul.1. ex verſicul. nouum autem. Michael. de Palac. de contract. lib.5. capit.11. pag.497. verſic. dubium ſextum eſt. Ioan. Matienço, lib.5. recollect. titul.1. de matrimon. in gloſ.1. rubricæ, num.65.& in titul.6. de meliorat. l.6. in gloſ.5. num 2. Melch. Pelaez, de maiorat.1. par. quæſt.2. numer.6. optimè Viualdus in candelabr. eccleſ. titul. de matrimon. ex numer.54. Didac. Spino, ſpecul. teſtament. in gloſ.15. princip. ex num.66. verſicul. vlterius deriuatur. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon. §. de diuiſione matrimonij, num.10. verſicul. an autem quando, fol. 175. Stephan. Gaeta, in repet. capit. ad limina. 30. quæſt.1.§.4.num 165.& in num.362. optimè Didac. Perez, lib.5. titul.1.l.1. pag. 16. verſic. dubitatur vlterius, & pag.41. verſicul. octauo etiam, optimè Anton. Scapp. de iure non ſcrip. lib.1. cap.49. Nicol. Boer. deciſ.264. num.27.

2 ELEGANS etiam dubium eſt, An taciturni-

taciturnitas copulæ intercedentis ante impetratam vel poſt conceſſam diſpenſationem, ad contrahendum matrimonium, inter conſanguineos vel affines, commiſſam ordinario loci, prius tamen quam ab eo expediatur? An vitiet diſpenſationem? pro quo erit videndus Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 4. num. 318. Anton. Cordou. in lib tractat. caſos de conſcienc. quæſt. 45. verſicul. a lo ſuſodicho ſe añade, latiſsimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæſtion. capit. 15. ex principio, optimè Bartholom. Humada, in l. 2. titul. 15. par. 2. in gloſ. 10. ex num. 5. fol. 144.

AD TEX. IN CAP. 1. Ad hoc, de ſolutionibus.

COLLECTAN. 86.

SVMMARIVM.

1 *An filius debita patris, prælatus, aut regni, beneficij, vel maioratus ſucceſſor teneatur ſoluere debita, ſui prædeceſſoris?*

2 *An ſucceſſor in beneficio teneatur ad penſiones præteriti temporis, quo non ſoluit anteceſſor?*

3 *An emens fundum, teneatur ſoluere cenſus pro annis præteritis, & quid de decima?*

1 CIRCA intellectum & materiam iſtius textus, & quando filius debita patris, aut prælatus aut Regni aut beneficij, vel maioratus ſucceſſor, teneatur ſoluere debita ſui prædeceſſoris, eſt videndus Nicol. Boer. deciſ. 204. ex num. 41. & ex num. 48. Abb. capit. ex præſentium, num. 5. de pignorib. Aufred. ad Capel. Tholoſ. deciſ. 70. num. 3. Rot. ant. deciſ. 41. aliàs deciſ. 855. in tit. de probation. Rot. ant. deciſ. 1. aliàs 330. in tit. de ſolution. Anto. Gomez. l. 40. Taur. num. 72. Rodoan. de ſpol. eccleſ. quæſt. 10. Nauar. de ſpol. cleric. §. 10. num. 6. Iacob. Menoch. de arbitr. caſ. 432. ex num. 19. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæſtion. 53. ex princip. & quæſtion. 84. ex principio. Bartholom. Humada, in l. 4. titul. 16. par. 2. gloſ. 1. fol. 153. optimè Ludouic. Auendaño. l. 40. Taur. gloſ. 1. ex nu. 70. & latiſsimè in l. 46. gloſ. 9. ex num. 2. Didac. Spino, ſpecul. teſtament. in gloſ. 18. princip. ex num. 39. & latiſsimè in gloſ. 19. princip. ex num. 36. latè Molin. de primogen. lib. 1. capit. 10. Didac. Perez, lib. 5. titul. 2. l. 1. pagin. 119. verſicul. quæritur vtrum ſucceſſor. Alexand. conſil. 183. volum. 6. num. 1. & in conſil. 72. volum. 5. num. 3, Andr. Tiraquel. de primog. quæſt. 35. ex num. 25. Peralt. in l. 3. §. qui fideicommiſſam, ex num. 130. ff. de hered. inſtit. eruditiſsimus Anton. Padilla, in l. vnum ex familia. §. fi de falcidia, num. 9. ff. de legat. 2. Ioan. Garſia, de expenſ. & meliorat. capit. 16. ex num. 7. verſic. expendit poſſeſſor. & ex num. 12. Anton. Cordou. de Lara, in l. ſi quis à liberis. §. idem reſcripſit, num. 141. ff. de liber. agnoſcen. Melch. Pelaez, de maiorat. 4. par. quæſt. 26. optimè Ioan. Matienço lib. 5. recollection. titul. 7. l. 6. gloſ. 3. ex numer. 16.

2 ET quidem ſumpta occaſione, ex ſupradictis, vidi aliquãdo dubitari, An ſucceſſor in beneficio teneatur ſoluere penſiones præteriti temporis, quas non ſoluit anteceſſor? pro quo eſt conſulendus Andr. Gambar. de offic. & poteſtat. legat. de Lat. lib. 6. ex numer. 428. Ioan. Gutierrez, canonicar. quæſtion. lib. 1. cap. 1. ex num. 111. Gigas, de penſion. quæſt. 39. & quæſt. 43. Cardinal. in clement. 1. quæſt. 11. de cenſib. Caſſador. deciſ. 3. num. 2. & deciſ. 4. ex princip. in titul. de locat.

3 ET An ſimiliter emens fundum teneatur ſoluere cenſus & onera pro annis præteritis? tradit Paul. Fuſc. ſingul. 53. literæ P. Ioan. Garſia, de expenſ. & melior. capit. 11. ex numer. 49. Afflict. deciſ. 95. & An idem ſit de decima quæ debetur pro annis præteritis? eſt videndus Abb. in capit. cum homines, num. 9. de decim. Ioan. Andreas, in regul. non eſt in mora, de regul. jur. lib. 6. ex num. 6.

AD

AD TEX. IN CAP. 8. Sicut vnire, de exceſsib. prælator.

COLLECTAN. 87.

SVMMARIVM.

1 *Solus Romanus Pontifex poteſt nouos erigere Epiſcopatus, vel iam erectos vnire.*

2 *Sedes Cæſarauguſtana fuit erecta in Metropolim à Ioanne XXII. conſtitutis eidem quinque ſuffraganeis Epiſcopis, ex vndecim qui antea Tarraconenſi eccleſiæ ſubiiciebantur.*

3 *Epiſcopus quas eccleſias, vel quæ beneficia poſsit vnire.*

4 *Hodie ferè omnia monaſteria regularium ſunt exempta à iuriſdictione & correctione Epiſcoporum, & hoc vtile eſſe, & de iure procedere probatur.*

5 *Archiepiſcopus non poteſt vnire beneficia, quæ pertinent ad collationem ſui ſuffraganei.*

1 IBI, *ad Summum Pontificem pertinere*. Hoc idem expreſſe dicit D. Bernard. in epiſtol. 131. ad Mediolanenſes, in hæc verba, poteſt Romana eccleſia nouos ordinare Epiſcopatus, vbi hactenus non fuerunt, poteſt eos qui ſunt, alios deprimere, alios ſublimare, prout ratio ſibi dictauerit, ita vt de Epiſcopo, Archiepiſcopum creare liceat, ſicut è conuerſo, quod refert & ſequitur alia allegando, eruditiſsimus & acutiſsimi ingenij vir, Doctor Auguſtin. Morlanes, in eleganti iuris reſponſo, pro Villa de Caſtellon, num. 84. & Robertus Bellarminus, controuer. fidei. cathol. controuer. 4. lib. 4. cap. 24. in 5. ratione, col. 1076. & idem referunt, Quintilian. Mandoſ. regul. 12. de reſeruat. quæſt. 6. num. 7. Paul. Fuſc. de viſit. lib. 2. capit. 26. num. 15. Rebuf. in prax. titul. devnionib. benefic. ex numer. 23. latè Rhenatus Choppinus de ſacra polit. lib. 2. titul. 4. ex num. 10. vſq; ad num. 13. vbi curioſè ſatis, totius ferè orbis diſmembrationes Epiſcopatuum & Archiepiſcopatuum inſerens, noſtræ Cæſarauguſtanæ Sedis, in Archiepiſcopalem, & Metropolim erectionem conſtitutis quinque ſuffraganeis Epiſcopis, ex vndecim qui antea Tarraconenſi Eccleſiæ ſubiiciebantur commemorat, quàm erectionem narrant etiam, Hieronym. de Blancas, in comment. Aragonenſium rerum, pagin. 182. verſicul. ſed Cæſarauguſtanæ eccleſiæ, & ex pag. 283. in fin. verſicul. cuius tempore. Stephan. Garibaius, lib. 32. hiſtor. cap. 11. anno 1318. doctiſsimus D. Auguſtin. Morlanes vbi ſupra numer. 85. Platina, in vita Ioan. XXII. pagin. 227. Epiſcopus Gerun. lib. 1. Paralipom. Hiſpan. capit. incip. deſcriptio Hiſpaniæ per mediterranea. Illeſcas, 2. par. hiſtor. pontific. lib. 6. capit. 2. fol. 13. colum. 4. ad med. latè Hieronym. Curita, lib. 6. annal. capit. 27. Martin. Garſia, ſerm. 90. fol. 227. iuxta finẽ. Prouinciale omnium eccleſiarum, quod apud me habetur in fine praxi benef. Petri Rebuf. pag. 642. Quod ius Metropolicum, dictam eccleſiam Cæſarauguſtanam accepiſſe teſtatur communis opinio ſcribentiũ, à Ioanne Papa XXII. anno domini 1318. à quo tempore in ea Archiepiſcopi eſſe cœperunt, & quindecim ſucceſsiuè fuerunt, vſque in hodiernum diem, quo ſummo Dei beneficio præeſt Illuſtriſsimus & vigilantiſsimus Antiſtes, D. Andræas de Bouadilla & Cabrera, vir ſanè maiorum nobilitate præclarus, animi dotibus ornatiſsimus, pietate, charitate, in omnes, & vitæ integritate laudatiſsimus, quem nobis omnibus pro ſuæ eccleſiæ & reipublicæ pace & tranquilitate, incolumen quàm diutiſsime ſeruet, qui eum tot tantiſque donis cumulauit, Chriſtus optimus maximus.

2

3 *IBI, ſuæ Diœceſis vnio*. Quæ autem beneficia, aut quas eccleſias, poſsit vnire Epiſcopus, & quã formam ſeruare debeat copioſè & latiſsimè explicãt Caſſad. Ioan. Baptiſt. Cacialup. Mandoſ. Rebuf. & alij in tractatib. & titulis qui de vnionibus ſcripſerunt, & optimè Paul. Fuſc. de viſit. lib. 2. capit. 26. Concil. Trident. Seſſ. 7. de reformat. capit. 6. & Seſſ. 21. de reform. cap. 5. Nicol. Boer. deciſ. 345.

IBI,

4 *IBI, subiectio eorumdem.* Quamuis attento iure communi (ex aliquorum sententia) monasteria & monachorum cura, & disciplina ad eum pertineat Episcopum, in cuius sunt territoria constituta, vt dicit textus in capit. monasteria. 18. quæst. 2. Petrus Rebuf. de congr. port. num. 121. Quintilian. Mandos. de signat. gratiæ, titul. exemptiones ab Episcopis, versicul. omnes ecclesiæ. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 8. num. 9. & secundum hoc rectè decidit in hoc textu, quòd vnio monasterij, de qua in eo, vt esset valida fieri tenebatur auctoritate Diœcesani, hodie tamen ferè omnia monasteria, & loca regularia, sunt exempta ab Episcoporum iurisdictione & correctione, vt tradit Paul. Fusc. in dicto lib. 2. capit. 15. in principio, versicul. in quibus: & quidem iustissimum est, quòd antiquę & nouæ religiones, hanc exemptionem obtineant, cum succedente tempore, compertum sit, monachi eorumq; monasteria, & capitula malè tractari ab Episcopis, vt in capit. nimis iniqua, & in capit. nimis praua, de excess. prælat. vbi describuntur viginti & septẽ grauamina quæ prælati religiosis inferebant, & in clemen. 1. eod. titul. vbi Papa prouidet contra trigintã grauamina, per Episcopos & alios superiores religiosis inferri solita, vnde non solum antiquæ & modernæ religiones, sed si noua religio hodie fundaretur, facilè similem exemptionẽ obtineret à Summo Pontifice, vt refert Quintilian. Mandos. de signatur. gratiæ, titul. de exemptione ab Episcopo, versicul. antiquæ igitur & modernæ, fol. 121. & sic refert Nauar. in capit. non dicatis. 11. quæst. 1. num. 95. nullum esse monasterium, in quo priuilegio vel consuetudine non sit obtentum, vt prælatus cognoscat etiam priuatiuè ad Episcopum, de omnibus delictis religiosorum, quòd planè (ni fallor) verissimum est etiam inspecto iure communi, & cessantibus omnibus priuilegiis, & consuetudinibus, nam exceptis illis criminibus, quæ requirunt depositionem, prælati iurisdictio in suos monachos, priuatiua est ad ordinariũ, & id mihi persuadeo ex eo, quia in specie id fatentur Cosmas, in pragmat. sanct. titul. de concubinar. §. quod si hi, in glos. verb. pertinet, iuxta fin. fol. 181. colum. 2, in princip. Petrus Foller. in prax. crimin. can. in vltim. par. titul. de ordine procedendi contra monachos, ex num. 39. latissimè Abbas, in repet. capit. si quis contra clericum, de for. compet. pulchrè Benedict. Capra in commun. opin. verb. monachi claustralis correctionem; pag. mihi. 507. & multum pulchrè, in regul. 84. Roman. consil. 375. numer. 1. Felin. in capit. pastoralis, numer. 4. vbi optima additio marginalis, in litera A. de offic. ordin. Abb. capit. cum ecclesiarum, numer. 10. de offic. ordin. glossa verb. aut monachum, capit. de persona. 11. quæst. 1.

SECVNDO pro his facit, quia quãdo conceditur prælatis regularibus iurisdictio in suos monachos vel fratres, ea præsumitur concessa priuatiuè ad Episcopum, vt probat ex multis Iacob. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsum. 18. num. 22. dicens cum Puteo, decis. 239. lib. 3. sic intelligi debere Sacrum Concil. Trident. Sess. 6. de reform. capit. 3. vbi tribuitur prælatis iurisdictio coercendi excessus subditorum, vt intelligatur concessisse prælatis regularium priuatiuè ad ordinarium, Quod autem sit à iure concessa iurisdictio prælatis in suos monachos, satis probat textus in capit. abbates. §. monachi. 18. quæst. 2. capit. ad nostram, capit. reprehensibilis, in fin. de appellation. glos. verb. si prælati, in capit. quanto, de offic. ordin. capit. ea quæ, de stat. monach.

5 *IBI, Metropolitanus interposuit.* Beneficia igitur pertinentia, ad collationem sui suffraganei vnire non potest Metropolitanus, per ea quæ tradunt textus & scribentes hic Rebuf. in prax. titul. de vnionib. benefic. num. 30.

AD TEX. IN CAP. 2. Proposuit, de coniug. seruorum.

COLLECTAN. 88.

SVMMARIVM.

1 *An seruus possit contrahere matrimonium contra voluntatem domini? & si de facto contrahat, absque eius licentia, an fiat liber?*

2 *Con-*

2 *Contrahens matrimonium ignoranter cum ancilla, & si post donatam libertatem cohabitet cum ea, non dicetur verum matrimonium esse inter ipsos, nisi consensus de nouo interueniat coram parocho & testibus.*

3 *An quando matrimonium ob aliquod impedimentum nulliter fuit contractum, coram parocho & testibus, sufficiat vt de nouo validè contrahatur, quod clandestinè, & sine præsentia parochi & testium, mutuus contrahentium consensus præstetur?*

1 DE impedimento conditionis seruilis in matrimoniis, & an possit seruus contrahere matrimonium, contra voluntatem Domini, & si cum voluntate eius, vtrũ ex tali contractu fiat liber? & plura alia circa hanc materiã congerit Couar. in 4. 2. par. cap. 3. §. 7. nu. 1. & capit. 7. §. 2. num. 11. Anton. de Butrio, consil. 64. vbi Gaspar, Cauallin. in addit. in litera A. Paleot. de noth. & spur. cap. 15. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrim. §. qui possint contrahere matrim. vel non, num. 14. latissimè Dominic. Sot. in 4. dist. 35. quæst. vnic. ex articul. 1. Viuald. in candelabr. eccles. tit. de matrimon. ex num. 121. Ancharran. capit. 1. de constit. num. 53. Anton. Bernad, in sum. capit. 23. ex num. 64. optimè Alphons. Veracruz, in specul. coniug. 1. par. artic. 29. & pulchrè in artic. 30. Nauar. in manual. latin. capit. 22. ex num. 33. Episcopus de Elna, in direct. curat. capit. 9. §. 2. versicul. el segundo impedimento, pag. 104. & in §. 3. versic. lo nono se demanda, pag. 124. Sylvest. in sum. verb. matrimonium, el 8. numer. 2.

2 *IBI, postquam illam audiuit.* Nunc verò post decisionem Sacri Concil. Trident. in Sess. 24. capit. 1. de reform. matrim. cum præsumptus consensus ex mutua cohabitatione, non sufficiat ad matrimonium inducendum, nisi post sublatum impedimentum nouus consensus contrahentium interueniat coram parocho & testibus, vt pulchrè aduertit Didac. Spin. in specul. testamen. in glos. 15. princip. num. 61. & habes in collectan. ad textum in capit. ad id quod, de spons. al. & matrimon. dicendum videtur cessare hodie dispositionem istius textus, vnde si vir liber, contraxerit matrimonium ignoranter cum ancilla, quamuis postquam sibi constiterit, eam esse ancillam carnaliter ipsam cognoscat, non est cõpellendus vt eam sicut vxorem maritali affectione pertractet, vt decidit iste textus, pari etiam ratione dicendũ est, quòd si liber, ancillã ducat, quam liberam esse crediderat, & si post donatam libertatem cohabitet cum ea, & habeat accessum ad ipsam sicut antea, non dicetur ex hoc verum matrimonium esse inter ipsos, nisi consensus de nouo interueniat coram dicto parocho & testibus, ex eo præcipuè, quia quando à principio matrimonium non tenuit, quantumcunq; contrahentes se tractent tanquã coniuges, & inter eos interueniat copula, non erit verũ matrimoniũ etiam cessante impedimento, si non adsit nouus consensus, quia vbi non est consensus, inter personas legitimas, non est matrimonium, etiam si sit traductio, & copula. Cum igitur in casu posito, non adsit consensus quia fuit celebratum matrimonium inter personas illegitimas ad contrahendum, dicendum est, inter ipsas non esse matrimonium, nec illud esse poterit, nisi nouus interueniat consensus iuxta formam Concil. Trident. in dicto capit. 1. & in confirmationem huiusmodi interpretationis, facit glos. in verb. nec facto in capit. ad nostram, infra hoc titul. & glos. verb. insciam, in cap. 1. de eo qui dux. in matrimon. quam polluit, & quæ tradunt Anto. Bernad, in sum. capit. 23. nnm. 68. optimè Alphon. Veracruz, in specul. coniug. 1. par. articul. 29. versic. dubitatur adhuc, Ioan. Gutierrez, in canonic. quæst. lib. 1. capit. 18. ex num. 5. ex versicul. quarto roboratur. Abbas, in capit. super eo, numer. 8. de condit. appos.

3 ET quidem, quamuis plures grauissimi Doctores teneant, quòd quando in matrimonio nulliter contracto, interuenit præsentia parochi & testium, sufficit cum postea de nouo validè contrahitur matrimonium illud, quòd clandestinè & sine presentia parochi & testium mutuus contrahentium consensus præstetur ad euitandum scandalum, vt tradit Nauar. in manual. latin. capit. 16. num. 37. & in capit. 22. numer. 70. versic.

verſic.ſed valdè.Cordou.tract.caſ.de conſc. quæſt.51. per ea quæ notant Didac. Couar. in 4.2.par.capit.6.numer.8.verſic. ex quibus,& Dominic. Sot. in 4.diſt.28. quæſt.1. articul.2. verſic. tertia concluſio. Apud me tamen ſemper anceps, & dubia fuit horum doctorum opinio,per ea quæ refert pulchrè inſignis Iuriſconſultus, ob eiuſque ſummam eruditionem vitæ & morum integritatem, magna commendatione digniſsimus Doctor Ioan. Gutierrez, in lib.1. canonic. quæſt.capit.18.ex numer.3.&de iurament. confirmat.1.par.capit.51.num.21.& 24.nec non etiam doctiſsimus Ioan.Segura Dabal. in director.iudic.eccleſ.fori.2.par.capit.15. ex num.39.videbis tamen pro vera reſolutione, Doctores quos pro hac quæſtione habes in 1.par. in collectan. ad textum in cap. 1.ſi quis clam.nu.4. de clandeſt. deſponſat.

AD TEX. IN CAP.1. Vt nullus, de præben, & dignitat.

COLLECTAN. 89.

SVMMARIVM.

1 *In bonis eccleſiaſticis,non datur ſucceſsio, iure conſanguinitatis.*
2 *An valeat conditio poſita in fundatione beneficij, quod illud conferatur conſanguineis & non aliis?*
3 *Si in fundatione beneficij dicatur, quòd præſentandus ad illud,teneatur celebrare bis in hebdomada vel menſe,An neceſſario debeat præſentari ſacerdos, qui actualiter celebret? An verò ſufficiat præſentari clericum ſimpliciter tonſuratum, vel non ſacerdotem, qui per alium celebret illas miſſas?*

1 LAELIVS de Zanchis, de priuileg. eccleſ. in 78. priuileg. colligit ex hoc textu eccleſiam hoc gaudere priuilegio,quod in eius bonis non ſucceditur iure conſanguinitatis,& id etiam probat textus in cap.conſuluit, de iure patronat. & tradit Paul.Fuſc.ſingul.21.literæ *B.* Bernar.Diaz in prax.canon.cap.48.fol.mag.135. latiſsimè Didac.Spin.in ſpecul.teſtamen.in gloſ. 3.princip.ex num.18.vbi etiam differit, An
2 valeat conditio poſita in fundatione beneficij,quod tale beneficium conferatur conſanguineis?de quo etiam eſt videndus Alphon. Hojeda de benef.1.par.cap.23. num.132. & in cap.24.num.107.Lambertin.de iur. patr. in 1.lib.1.par. in quæſt.9. princip. ex num. 109 fol.71.& in 1.lib.2.par.in 2.artic.2.quæſtionis,princip.ex num.1.fol.122. Alphon. Azeued.lib.1.nou. recop.titul.3.l.14. num. 13.Calderin.conſil.4.de iure patro.Aymon conſil.63.num.5.Geminian.cap.cum in eccleſia, num.5. de præbend. in 6. qui omnes indiſtinctè fatentur, huiuſmodi pactum & quaſcunq; alias conditiones poſitas à patrono, in erectione & fundatione beneficij licitas eſſe, Epiſcopi accedente conſenſu, quòd etiam tradit Sebaſt. Medices, de acquiren. rerum domin. in gloſ.1. par.3. num. 352. Immò & aliter prouiſio facta, nulla & irrita cenſeri debet,ex decreto Concil.Trident,Seſſ.25.de refor.cap.5.incip.ratio poſtulat, vbi omnes qualitates in fundatione appoſitas ad vnguem iubetur,ſeruãdas eſſe, & aliter facta prouiſio, nulla & ſubreptitia declaratur.

3 VIDI tamen dubitari in cauſa ardua, An ſi in limine fundationis diceret patronus, quòd prouiſus de illo beneficio teneatur miſſam dicere ſemel aut bis in hebdomada vel menſe? An ad illud beneficium ſit neceſſario præſentandus ſacerdos, qui actua liter celebret?An verò ſufficiat præſentari clericũ ſimpliciter tõſuratũ,vel non promotum ad ordinẽ presbyteralẽ,qui per aliũ celebret illas miſſas? & quidem pro reſolutione ſunt conſulendi Abb.in cap.dilecto, nu. 3.de teſtib.& in cap.cum in cunctis.§.inferiora,ex num.10.de electione.Rippa,in l. ex facto, num.31.ff.de vulgar.& pupillar.pulchrè Ioan.Gutierrez,in conſil.1.ex num.11. Didac.Perez,lib.1.tit.6.l.1.pag.146.verſ. notabile etiam. Roch. de Curt.de iur.patr. verb.honorificum, num.21.latiſsimè Lambertin.de iur.patr. in 2. lib.1. par. in art.27. &in 28.art.7.queſt.prin.ex princ.ex fol.67 Spin.ſpec.teſt.gloſ.4. in princip.num.68.

AD

AD TEX. IN CAP.6. Licet, de voto & vot. redemption.

COLLECTAN. 90.

SVMMARIVM.

1 *Succeſsio in regno vel maioratu, An debeatur filio primogenito, abſq; vllo gravamine?*
2 *Plura referuntur circa intellectum iſtius textus.*
3 *An regni vel maioratus ſucceſſor,teneatur alimenta præſtare ſuis fratribus, ſororeſq; ſuas dotare?*

1 IBI, *mandamus quatenus.* Torquentur ſcribentes,in aſsignanda ratione, quare in hoc textu filius Regis priuatur à ſucceſsione paterna, ob id quòd patris votum non mandauerit executioni & adimpleuerit,cũ ſucceſsio in regno vel maioratu, filio primogenito debeatur,abſq; vllo onere & gravamine, vt apparet ex traditis ab Alexan. conſil.86. volum.6.numer.4. Menchac.de ſucceſ.creat.§.21.num.146. Didac. Couar. in capit.ſi hæredes, numer.9.verſicul.præterea conſiderandum eſt,de teſtament.Iacob. Simanc.de primog.lib.1.capit.7.Palat.Rubeus,in repetit. capit. per veſtras, notab.2. §.1.ex numer.41.Ludouic.Molin.de primogen.lib.1.capit.9.ex numer.1. Tiraquel. de primog.quæſt.21.ex num.3.

2 EX quibus,dubius & difficilis redditur intellectus & ſenſus illius textus,pro ipſius tamen intelligentia eſt videndus Antonius Queſad.diuerſ.quæſt.cap.32.num.14. Guilher.Benedict.in cap. Raynunt.verb.ſi abſque liberis moreretur, ei 2. de compendioſ. ſubſtit.numer.216.Peralt.in 1.3.§.qui fideicommiſſam,ex numer.86.ff.de hęred. inſtituẽ.Capiz.deciſ.121.ex num.2.Couar.in dicto cap.ſi hæredes,ex num.9.in fin.Melch. Pelaez, de maiorat.2. par. quæſt.4. illat.1. numer.8.Ioan.Gracian, regul.194. numer. 11.Xuarez, in repet.l. quoniã in prioribus, in princip.num.20.C.de inoffic.teſtamen.latè Didac.Lopez à Stunica,de vot.quæſt.4. ex numer.50.Ioan.Lecerich.lib.3.de primogenitur.quæſt.6.Carol. Molin. in conſuet. Pariſ.titul.1.§.8.gloſ.3.num.10.Didac. Spino,ſpecul.teſtam.in gloſ.19.princip.ex numer.33.& latiſsimè ex num. 68. & optimè in gloſ.28.princip.ex numer.61.verſic.qualiter igitur. Didac. Perez, lib.5. titul.2.l.1. pagin.120.column.2.verſicul.nec obſtat, & in pagin. 121. per totam. Ludouic. Molina, de primogen.lib.1.capit.9.ex numer.3.verſicul. nec his obſtat. Ioan. Garſia, de expenſ. & meliorat.capit.16.numer.32. multum pulchrè Ludouic. Auendaño, in l. 40. Taur.ex numer.76. vbi in num.91. nouum intellectum aſsignat ad hunc textum.

3 OCCVRRIT tamen dubium, ex ſupradictis,ſi enim primogenitus ſuccedit in regno vel maioratu, abſque aliquo onere, An ipſe teneatur, vel cogi poſsit alimenta præſtare aliis fratribus, ſororeſq; ſuas dotare? pro reſolutione tamen eſt conſulendus Andræas Tiraquel. de primogen. quæſtion.4. ex numer. 33. Baeça, de inope debit.capit.17. numer.72. Lancellot. Conrad.in templum omnium iudic.lib.1.cap.1. §.4.titul. de præſtan. & poten. Imperator. verſicul. primogenituram ſtatuere poteſt. ex numer.10. Ioan. Rojas, de ſucceſ. capit. 5.numer.35.Anton. Cordo. de Lara, in l. ſi quis à liberis.§. idem reſcripſit. ff. de liber. agnoſcen.ex numer.83.& ex numer.92. Iacobus Simanc.de primogen.lib.1. capit.21. Ludouic. Molin. de primogen. lib.1. capit. 11.numer.30.& lib.2. cap.15. ex numer.61. Melchior. Pelaez,de maiorat.1.par.quæſt. 3.ex numer.2.& in 4.par. quæſt.28. Andr. Tiraquel.de primogen.quæſt.62. Pinel. in l.1.3.par.numer.101.C.de bon.mater. Et an ſucceſſor teneatur alimentare inopem vxorem ſui prædeceſſoris in maioratu?latè proſequitur Pelaez,in dicta 4.par.quæſt.27.

AD TEX. IN CAP.11, Relatum, el 1. de teſtam.

COLLECTAN. 91.

SVMMARIVM.

1 *Testamentum ad pias causas valet, etiam si non seruetur in eo forma & solemnitas iuris ciuilis, dummodo voluntas testatoris constet.*
2 *Testamentum tantum nutu, vel signis conditum quando valeat?*
3 *An testamentum ob rationem incertitudinis, semper vitietur?*
4 *Legatum relictum pauperibus vel ecclesiæ, cui debeatur.*
5 *An testamentum imperfectum ob incompletam voluntatem, valeat?*

1 TESTAMENTVM igitur ad pias causas valet ex hoc textu, & si non fuerit seruata in eo forma & solemnitas iuris ciuilis, & idem tradit Iul. Clar. §. testamentum quæst. 6. ex numer. 1. versicul. est autem, latè Petr. Magdalen. de numer. testium in testamen. 2. par. capit. 6. ex principio. Francisc. Mantic. de coniectur. lib. 6. titul. 3. ex num. 4. latè Tiraquel. de priuileg. causæ piæ, ex priuileg. 1. & optimè Petr. Magdalen. in dicta 2. par. capit. 1. ex numer. 2. & in cap. 3. ex princip. vbi in num. 5. aduertit, quòd immò cum testes tunc non requirantur pro solemnitate & validitate testamenti, sed ad probationem voluntatis, vt dicit etiam optimè Felin. in capit. cum nobis, numer. 11. de præscription. Tiraquel. de priuileg. causæ piæ. 2. priuileg. numer. 1. quòd ideò valebit huiusmodi testamentum, absq; vllo teste, si de voluntate testatoris, aliter quam per testes cõstare potest, vt scilicet per confessionem partis, vel per schedulã manu testatoris scriptam, & recognitam, vt in terminis tradit Philippus Decius, consil. 158. numer. 3. Alexand. consil. 4. volum. 7. ex num. 7. cum aliis adductis per Didac. Couar. hic, numer. 12. qui tandem hanc opinionem sequitur fauore piæ causæ, & in foro poli, vt inquit Iulius Clar. §. testamentum, quæst. 7. numer. 2. & indistinctè illam probat post alios Tiraquel. supra in priuileg. 4.

2 ET hinc, est quòd licet alias testamentum nutu & signis conditum nihil valeat, ex textu in l. iubemus. C. de testament. l. hæredes palàm, in princip. vbi Paul. de Castr. numer. 3. de testament. Didac. Couarruuias in capit. cum tibi, numer. 4. de testament. Francisc. Mantic. de coniect. lib. 4. titul. 4. ex numer. 6. valet tamen ad pias causas, iuxta glos. magnam communiter approbatã, in dicto capit. cum tibi, vbi Abb. numer. 5. & Couar. num. 6. Iul. Clar. §. testament. quæst. 6. numer. 7. Iaf. in authen. si qua mulier, numer. 7. C. de sacrosanct. eccles. & in l. licet, numer. 7. C. de pact. & in l. si cui legetur. §. hoc autem, numer. 12. ff. delegat. 1. Socin. in l. cum auus, numer. 45. ff. de condit. & demonst. Iaf. l. tale pactum. §. fin. ex numer. 12. ff. de pact. Andræas Tiraquel. supra in 8. priuileg. & in l. si vnquam, verb. donatione largitus, numer. 326. Petr. Magdalen. in dicta 1. par. capit. 12. numer. 35. Iosephus Ludouic. in commun. conclus. titul. de testament. conclus. 11.

3 ET hinc est etiam, quòd licet aliàs testamentum vitietur ratione incertitudinis personarum (vt de persona hæredis, est textus in l. tẽpus. §. quoties. ff. de hæred. instituen. & in l. hac consultissima, in principio, vbi Bald. numer. 4. C. qui testament. facere pos. Bar. in l. quidam relegatus, numer. 3. ff. de reb. dub. Iul. Clar. §. testamentum, quæst. 36. numer. 1. Francisc. Mantic. de coniect. lib. 4. titul. 6. ex numer. 1. & de persona legatarij est textus in §. incertis, instit. delegat. Mantic. supra lib. 8. titul. 4. ex numer. 1. Ruynus, consil. 177. volum. 2. numer. 3.) Fallit tamen hoc, in testamento ad pias causas, quòd quidem ratione incertitudinis non vitiatur, vtputa si instituti sint pauperes, vel ecclesia in genere, vel relictum sit in redemptionem captiuorum, nullis specificatis personis, iuxta textum in l. id quod pauperibus, & in l. si quis ad declinandam, & in l. nulli licere. C. de episcopis & clericis, glos. magna in fine, in capit. cum tibi, vbi Didacus Couarru. in numer. 14. de testament. Andræas Tiraquel. de priuileg. 56. priuileg. Francisc. Mantic. in dicto lib. 8. titul. 4. ex numer. 3.

4 ET in tali incertitudine quibus pauperibus, vel cui ecclesiæ relictum intelligatur, adest adhoc glos. in verb. pauperes, in cap. si pater, de testam. in. 6. Abb. in cap. indicante num. 4. & Couar. num. 2. Iaf. §. ex maleficiis, ex

ex numer. 46. instit. de actionib. Abbas consil. 99. volum. 2. numer. 5. Paris. consil. 38. volum. 3. numer. 28. Francisc. Mantic. in dicto lib. 8. titul. 5. ex numer. 2. Lib. 10. regul. iur. ciuil. & pontific. pag. 601. versic. legatum factum ecclesiæ. Didac. Couar. in dicto capit. cum tibi, numer. 14. Tiraquel. dicto 56. priuileg. numer. 1. iuxta medium, latissimè Troilus Malui. tract. de oblationib. in 3. & 4. dubio.

5 EST tamen aduertendum pro intellectu istius textus, quòd quando testamentum est imperfectum, imperfectione vt aiunt, in completæ voluntatis, vtputa, quando testator cœpit facere testamentum & morte preuentus, perficere non potuit, vel quando tantum præparauerat se ad testandum, iuxta exemplum allegatum in l. si quis cum testamentum, & in l. ex ea scriptura. ff. de testament. non valet etiam ad pias causas, vt resoluit Abbas, consil. 105. ex numer. 2. volumin. 2. Alexand. consil. 105. ex numer. 3. volum. 7. Boer. decis. 93. numer. 10. & in decis. 240. numer. 5. Grammat. decis. 62. ex numer. 14. Iacob. Menoch. lib. 3. præsumpt. 131. numer. 10. Didac. Couar. hic, numer. 9. Iulius Clar. §. testamentum, quæst. 7. numer. 5. Andræas Tiraquel. in 7. priuileg. numer. 2. Anton. Gabriel, lib. 4. commun. opinion. titul. de testament. conclus. 9. ex numer. 6. Ex quibus inferri potest, eo in casu minime valere testamentum etiam ad pias causas, aduersus Doctores, quos allegat Andræas Tiraquel. in dicto 7. priuileg. numer. 1. quos concordat Anton. Gabriel. in dicta conclus. 9. numer. 7. dicens, quòd quando voluntas erat perfecta, quo ad piam causam, licet esset imperfecta, quo ad alias solemnitates iuris ciuilis, tunc testamentum valet, & idem attestatur Couar. hic, numer. 10. & est ad hoc omnino videndus Lib. 18. regul. iuris ciuil. & pontific. pag. 884. per totum, & hic intellectus verior videtur ad textum nostrum, si rectè perpendatur.

AD TEX. IN CAP. 7. Accedens, de raptorib.

COLLECTAN. 92.

SVMMARIVM.

1 *Plura aduersus raptores mulierum, & an inter ipsos possit contrahi matrimoniũ?*
2 *De pœna mulieris, quæ rapuit virum.*
3 *Aduersus eum qui rapuit meretricem.*
4 *Raptor, si non coëat cum rapta, An euitet pœnam ordinariam?*
5 *Conatus in atrocioribus delictis, An puniatur pœna ordinaria?*
6 *An raptor euitet pœnas, si rapta consentiat se rapi ante vel post raptum, vel si eam ducat in vxorem?*
7 *Aduersus eum qui rapuit virginem nondum viri potentem.*
8 *De eo qui rapuit mulierem, quæ aliàs est tacta, vel lasciuè osculata.*
9 *An liceat transigere in crimine raptus?*

1 PLVRA aduersus raptores mulierum, & An & quando inter eos sit prohibitum contrahere matrimonium, & pulchra alia circa hanc materiam, cumulant Anton. Gomez. l. 80. Taur. ex num. 36. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. capit. 95. latissimè Iul. Clar. §. raptus, Volum. 1. commun. opin. pag. 181. verb. raptor. Concil. Trident. Sess. 24. capit. 6. de reformat. matrimon. Thom. Cerdan. in lib. visit. de la carcel, cap. 13. numer. 24. Couar. in 4. 2. par. capit. 3. §. 9. ex numer. 1. Rebuf. in prax. titul. de dispens. in gradib. prohibit. in glos. 6. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. cap. 69. in glos. A. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimonio. §. qui pos. contrahere matrim. vel non, numer. 15. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubr. num. 142. Sebast. Medi. in sum. peccat. 2. par. tit. 8. quæst. 33. Simon. Maiol. de irregul. lib 5. cap. 42. Viuald. in cã delabr. eccles. tit. de matrim. nu. 103. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 5. cap. 146. textus & Doctores, in l. raptores, & in l. si quis non dicam rapere. C. de episcop. & cleric. & in l. vnic. C. de rapt. virgin. Brunell. tractat. de sponsalibus, conclus. 29. Alphonsus Veracruz, in specul. coniugium. 1. par. articul. 25. & in appen. ex fol. 80. vbi in numer. 3. in fin. tradit pœnam mulieris, quæ

rapuerit virum, de quo etiam differit Iulius Clar. vbi supra, numer. 6. Anton. Gomez, supra, ex numer. 37. Lancellot. Gallia, in consuetud. Alexan. in glos. legare, quæst. 4. numer. 23. Andræas Tiraquel. de retract. linagier. §. 20. glos. vnic. num. 4. iuxta medium Ludouic. Gomez, in regul. de infirm. resignat. quæst. 6. versicul. & in summa, addit. ad Mathes. singul. 102. num. 16.

3 DE eo autem qui rapuit meretricem, differit Anton. Gomez. in l. 80. Taur. numer. 45. Paul. Fusc. singul. 36. in principio, in litera P. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius. 3. par. verb. qui cum alia matrimon. contrahens, ex numer. 264. Iul. Clar. in dicto §. raptus, numer. 5. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 291. ex numer. 2. Soarez, in thesaur. recept. sentent. verb. meretricis raptor. Lancellot. Gallia, in consuet. Alexand. in glos. maritus, quæst. 3. numer. 44. Mathes. singul. 101. vbi additio, in numer. 6. Quærit, quid quando quis rapuerit virginem incedentem in habitu meretricio?

4 ET raptor si non coëat cum rapta, An euitet pœnam ordinariam? est videndus Grammat. decis. 2. numer. 29. Cœpol. in consil. criminal. consil. 56. incip. super quærella raptus, numer. 9. Francis. Vivius, lib. 2. communun. opin. 53. ex numer. 4. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 291. numer. 10. & optimè cas. 360. ex numer. 30. Didac. Perez, lib. 8. titul. 15. in rubric. pagin. 279. versicul. quæritur quis rapuit, optimè Didac. Couar. in clem. si furiosus. 2. par. in init. numer. 8. vbi etiam differit dubium illud, quòd disputant Doctores in dicta l. si quis non dicam rapere.

5 An conatus in atrocioribus delictis puniatur pœna ordinaria? de qua quæstione latè agit Neuizan. in sylu. nupt. lib. 4. num. 46. Alphan. in collectan. numer. 455. Andræas Tiraquel. de pœn. tempera. ex caus. 37. vsq; ad causam 40. Tiraquel. in l. si vnquam, verbo reuertatur, numer. 334. Iacob. Menoch. cas. 360. ex numer. 54. latissimè Iulius Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 92. ex princip. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera C. ex numer. 93. Cauallin. in ægidia. constitut. lib. 4. capit. 58. in glos. A.

6 AN autem pœna raptus quis teneatur, etiam si rapta consentiat se rapi, siue ab initio, siue ex post facto? tradit Iul. Clar. in §. raptus, numer. 3. & in numer. 8. agit. An raptor euitet pœnas, si raptam ducat in vxorem? de quo etiam differit Syluest. in sum. verb. luxuria, numer. 6. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius. 3. par. verb. qui cum alia matrimonium contrahens, numer. 53. Angel. in verb. che ay adulterato, numer. 57. & An euitet pœnas si ipse raptor & rapta fateantur, se antea contraxisse matrimonium? est videndus Anton. Gomez, in dicta l. 80. numer. 44.

7 ET de illo qui rapuit virginem nõdum viri potentem, differit Guid. Pap. decis. 555. numer. 3. Et An raptor gaudeat immunitate ecclesiæ? est videndus Didac. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit 20. numer. 8. Iul. Clar. §. final. quæst. 30. num. 10.

8 ET An statutum puniens eum qui rapuerit mulierem, habeat locum quando est rapta mulier quæ aliàs est tacta, vel lasciuè osculata? vide per Andr. Alciat. regul. 2. præsumpt. 9. numer. 2. Grammat. decis. 107. numer. 5. Hyppol. de Marsil. singul. 74. incip. tu habes, numer. 4. & in tractat. de fideiuss. numer. 175.

9 ET in crimine raptus, An liceat transigere & pacisci? tradit optimè Martin. del Rio, in repet. l. transigere. 2. par. numer. 114. C. de transaction. Iulius Clar. §. final. quæst. 58. numer. 12.

AD TEX. IN CAP. 21. Ad id quod, de sponsal. & matrimon.

COLLECTAN. 93.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium metu contractum, An sit nullum?*

2 *Matrimonium metu contractum validatur per spontaneam cohabitationem.*

3 *Verus intellectus ad istum textum assignatur.*

4 *Quando iudex timet liberum consensum impediendum fore alicui mulieri, quid facere debeat?*

5 *Præsumptus consensus ex mutua cohabitatione, hodie non inducit matrimonium.*

1 QVAMVIS matrimonium contractum, metu cadenti in cõstantem virum, nullum sit ipso iure, iuxta textum in capit. cum locum, & capit. veniens, vbi habes de sponsalib. & matrimon. & tradit Dominic. Sot. in 4. distin. 29. quæst. 1. articul. 3. Victor. in sum. titul. de sacrament. matrimon. numer. 268. Alphons. Veracruz, specul. coniug. 1. par. articul. 7. ex versic. pro solutione, pag. 51. Didac. Couarru. in 4. 2. par. capit. 3. §. 5. numer. 1. latissimè Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quęst. 1. §. 4. ex numer. 436. Ioan. Gutierrez, de iurament. confirmator. 1. par. capit. 57. numer. 22. Vivaldus, in candelabr. eccles. titul. de matrimon. ex numer. 57. Ioan. Matiença, lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubricæ, ex numer. 27. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon. in init. numer. 5. versicul. item debet esse talis, fol. 172. & in §. fin. numer. 34. fol. 198. latissimè Iacobus Menoch. lib. 3.

2 præsumpt. 4. ex numer. 3. Communiter tamen iste textus allegatur ad hoc, quòd etsi matrimonium sit contractum metu, iste tamen metus purgatur, per spontaneam cohabitationem tanti temporis, quòd præsumi possit sublatam fuisse timoris causam, & spontaneum consensum accessisse, vt per Alphons. Veracruz, specul. coniugior. 1. par. articul. 8. pagin. 67. versicul. contra istam determinationem, latè Stephan. de Gaeta, in repetition. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. ex numer. 454. Alciat. consil. 5. ex numer. 9. Petrus Mozius, in dicto titul. de matrimon. §. de substan. formalibus, & essentialibus matrimonij, numer. 10. fol. 182. latè Iosephus Mascard. volumin. 2. de probation. conclus. 1051. ex numer. 35. Iacobus Menoch. in dicta præsumptio. 4. ex numer. 24. Sylvest. in sum. verb. matrimonium, el 8. numer. 11. ex versicul. quintum si mulier. Didac. Couarru. in 4. 2. par.

3 capit. 3. §. 6. ex numer. 1. Secundum quos cohabitatio per annum & dimidium, de qua in hoc textu, potiùs ad factum quam ad ius pertinet, cohabitatio enim tunc metum expurgat, quando illa contingit, postquam causa metus recessit, vt probat Nauar. in capit. statuimus. 19. quæst. 3. numer. 71. versicul. ad quæ respondeo. Iacob. Menochius in dicta præsumpt. 4. ex numer. 24. & facit textus in capit. 1. de his quæ vi metúsve causa fiunt. vbi apparet metum durare per tanti temporis spatium, seu interim dum durat causa metus.

4 EX quibus inferunt Petrus Mozius, in supradicto numer. 10. & Didac. Couarru. in dicto numer. 2. quod si iudex timet libertatem consensus in aliqua fœmina impediendam fore, id agere debet, vt mulier illa in loco honesto ac tuto deponatur, vbi liberè possit consensum suum exprimere, iuxta textum in capit. cum locum, versicul. quo circa, hoc titul. per quem textum id tenet Alexand. consil. 161. volumin. 5. numer. 10. Aymon. Craueta, consil. 190. ex numer. 1.

5 PVLCHRE tamen aduertit peritissimus decretorum interpres Didac. Spino, in specul. testament. in glos. 15. principal. numer. 61. Quòd quamuis attento iure communi, matrimonium metu contractum, conualidetur per spontaneam cohabitationem, quia vt dicunt Doctores vbi supra, ex illa mutua cohabitatione inducebatur, quidam nouus præsumptus consensus, ex quo matrimonium conualidatur, hodie tamen post Concilium Tridentinum cum præsumptus consensus ex mutua cohabitatione non sufficiat, nisi de nouo post sublatum impedimentum ratificetur coram parocho & testibus, dicendum est dispositionem istius textus cessare, & idem etiam tradit Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæstion. capit. 18. numer. 7. Petrus Mozius, de contract. titul. de matrimon. §. de diuisione matrimonij, num. 5. in fine.

AD TEX. IN CAP. 1. Susceptis, de causa possess. & proprietat.

COLLECTAN. 94.

SVMMARIVM.

1 *Causa possessionis, & proprietatis sub eodem iudice terminari debet.*
2 *Licentiaturæ gradu condecoratus in vna vniuersitate, An & quando possit doctorari in alia?*
3 *De origine citationis, & An eam Princeps tollere possit, proferreq; sententia in contra inauditam partem?*
4 *In notoriis causis, aut quando notoriè constat nullam competere defensionem absenti, An sit necessaria citatio?*

1 QVIA continentia causæ diuidi non debet, ideò causa possessionis & proprietatis sub vno, & eodem iudice terminari debet, vt deciditur in hoc textu, & in l. nulli. C. de iudic. vbi Iaſ. numer. 13. & Alexan. numer. 1. & facit ad id, textus in l. ordinarij. C. de rei vendicat. Matthæ. Afflict. decis. 354. num. 8. Alexand. consil. 58. volum. 1. numer. 7. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccleſ. 98. priuileg. ex principio. Iacobus Menoch. de arbitr. caſ. 371. ex numer. 1.
2 vbi ex numer. 16. propter hanc rationem infert, quòd licentiaturæ gradu condecoratus in vna vniuerſitate, gradum doctoratus non poteſt recipere in alia vniuerſitate, niſi iterum in illa vniuerſitate gradum licentiaturæ recipiat, & tunc quidem, ſine metu periurij poteſt doctorari, vt notat Petrus Rebuf. reſponſ. 99. verſicul. idem dicunt, pagin. 168. Guiliermus Benedict. repet. capit. Raynuntius. 1. par. verb. duas habens filias, numer. 288. Iaſ. in l. nulli. C. de iudic. num. 10.

3 *I B I, contra inauditam partem.* Hìc oritur dubium, An ſententia poſsit proferri contra inauditam partem? cum citatio ſit quædam defenſio, de iure naturali competens? de quo & de origine citationis, & an per Principem tolli poſsit, diſſerit latè Antonius Gomez. l. 76. Taur. numer. 9. Lælius de Zanch. de priuileg. eccleſ. 98. priuileg. ex numer. 5. Anton. Scappus, de iure non ſcript. lib. 3. capit. 28. ex numer. 2. Burſat. conſil. 200. volum. 2. ex numer. 127. latiſsimè Cauallin. ex milleloq. 831. vſq; ad milleloq. 836. Pinel. in 1. par. rubricæ. C. de reſcindend. vendition. in capit. 2. numer. 30. verſicul. pars hæc. Auendaño, reſponſ. 1. numer. 11. Philip. Decius, conſil. 603. ex numer. 11. Bernar. Diaz. in regul. 673. Alphonſus Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 18. numer. 11. verſicul. contra inauditam partem nihil. Lancellot. Conrrad. in templ. omnium iudicum, lib. 1. capit. 1. §. 3. verbo pronuntiare ſecundum conſcientiam, numer. 3. Ioan. Redin. de maieſtate Princip. §. ſed etiam per legitimos tramites, ex numer. 84. Iacobus Simanc. de catholic. inſtitutionib. capit. 2. ex principio, & in Enchirid. titul. 45. in principio, capit. quoniam contra, verſicul. citationis, vbi ſcribentes de probation. textus in clement. paſtoralis. §. cæterum, de re iudic. Didacus Perez, lib. 8. titul. 7. l. 3. in gloſ. oydos y vencidos. Bellug. in ſpecul. Princip. rubric. 11. §. reſtat, numer. 4. vbi latiſsimè Camil. Borrel. in additionib. in litera C. Auiles, in capit. 3. iudicum ſyndicatus, in gloſ. el deſcargo, numer. 5. Abbas in capit. cum olim, numer. 16. & Felinus, ex numer. 12. de re iudic. Didac. Perez, lib. 3. titul. 4. l. 2. pagin. 562. in gloſ. la orden ſubſtancial del juyzio. Sebaſtian. Medices, de regul. iur. regul. 8. ampliation. 35. Antonius Gabriel, lib. 2. commun. opinion. titul. de citationib. concluſ. 1. ex numer. 9. Didac. Couarru. in practic. capit. 23. numer. 6. verſicul. non negamus, Volumin. 1. commun. opinion. pagin. 189. verb. ſententia non poteſt, & latè in verb. ſententia Principis. optimè Camil. Borrel. in regia aragon. §. 2. gloſ. 4. ex numer. 31. & in §. 4. gloſ. 4. ex numer. 2. Didac. Perez, lib. 3. titul. 2. l. 1. pagin. 487. verſicul. hìc accedit dubium. Sebaſtianus Vanzius. de nullit. ex defect. citation. §. viſo de iudice, ex numer. 4. Franciſc. Sarmient. lib. 2. ſelectar. capit. 14. numer. 7. verſicul. hinc etiam clarè. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 31. ex numer. 1. Alexand. conſil. 225. volumin. 6. numer. 1. Hyppolit. ſingul. 75. Grammat. deciſ. 105. Iacobus Menochius, de arbitrar. lib. 1. in in quæſt. 17. ex numer. 5. Ioan. Rojas, ſingul. 196. ex numer. 3. Auguſtin. Beroi. in capit. quoniam contra, num. 87. de probatinib.

4 IN dubiũ tamẽ reuocãt Doctores, an citatio ſit neceſſaria in notoriis, & in cauſis ſummariis,

mariis, in quibus proceditur ſola facti veritate inſpecta, pro quo eſt videndus Ioan. Matienço, in dialog. relat. 3. par. capit. 44. numer. 1. gloſ. verb. citationem, in clementin. ſæpè de verbor. ſignificatione. latiſsimè Lib. 3. regul. iur ciuil. & pontific. ex pagin. 167. verſic. primo ampliа. Sebaſtian. Medic. de regul. iur. regul. 6. ampliat. 14. latè Anto. Gabriel, lib. 2. commun. opin. titul. de citationib. concluſ. 1. ex numer. 2. Dicit tamen Iacob. Menoch. in dicta quæſt. 17. numer. 15. citationem non eſſe neceſſariam, quando notoriè conſtat, nullam competere defenſionem abſenti. Citatus autem præſumitur, qui in iudicio præſens eſt, vel qui ex longinqua regione ad locum iudicij venit, ex Menoch. lib. 2. præſumpt. 22. ex numer. 2. & 4.

AD TEX. IN CAP. 1. Propoſitum, de eo qui duxit in matrim. quam polluit per adulterium.

COLLECTAN. 95.

SVMMARIVM.

1 *Tria ſunt crimina ad mortem coniugis relata, quæ matrimonium contractum dirimunt.*
2 *Etſi mulier adultera, ratam habeat occiſionem mariti, poteſt nubere cum adultero homicida.*

1 COLLIGIT ex hoc textu, doctiſsimus Dominic. Sot. in 4. diſtin. 37. quæſt. vnic. art. 4. tria eſſe crimina ad mortem coniugis relata, quæ matrimonium non modo impediunt contrahendum, verum & contractum dirimunt. Primum eſt adulterium cum machinatione in mortem alterius coniugis. Secundum eſt adulterium cum fide vel promiſsione, quam adulter dat adulteræ, quòd eam poſt mortem coniugis ducet. Tertium impedimentum eſt, quando quis vxore viuente de facto contrahit cum adultera: de quibus caſibus & de eorum intellectu, vltra Dominic. Sot. ſupra, latiſsimè diſſerit, Stephan. de Gaeta in repet. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 4. ex numer. 410. Epiſcopus de Elna, in director. curator. capit. 9. §. 2. ex verſicul. el ſegundo caſo es, pagin. 110. Guilierm. Epiſcop. Pariſienſ. de ſacramen. matrimon. capit. 34. verſicul. crimina verò. Syluеſt. in ſum. verb. matrimonium, el 8. numer. 9. Ludouic. Beja, caſ. 5. Nauar. man. latin. capit. 22. numer. 46. Hoſtienſ. in ſum. titul. de ſponſalib. num. 11. verſicul. item decimo, & in titul. de matrimon. num. 26. verſicul. quinto crimen, latiſsimè & pulchrè Alphonſ. Veracruz, ſpecul. coniug. 1. par. articul. 33. & articul. 34. & articul. 36. Victor. in ſum. num. 292. Hoſtienſ. in ſum. tit. de eo qui dux. in matrim. quàm polluit per adulter. ex num. 2. Rebuf. in prax. titul. de diſpenſa. in grad. prohib. gloſ. 5. ex num. 27. pag. 569. Summa Roſel. in verb. impedimentum, el 8. quæſt. 2. Caietan. in ſum. verbo, matrimonium, ex verſicul. ſecundus eſt, ex pagin. 479. gloſ. in verb. triburienſis, in capit. laudabilem, de conuerſ. infidel. Ioan. Pedraça, in 6. præcept. decalog. ex fol. 59. verſicul. catorze ſi caſò, latiſsimè Petr Mozius, de contract. tit. de matrimon. §. fin. ex num. 25. fol. 197. pulchrè Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de impediment. criminis matrimon. ex num. 212.

2 DVBIVM tamen eſt, ſi mulier adultera toto corde optet mortem mariti, eoq; per euentum occiſo, ratam habeat occiſionem, ſi tamen nihil machinata ſit in necem eius, An prohibeatur nubere adultero occidenti? eſt videndus Simon. Maiol. de irregular. lib. 5. cap. 48. numer. 5. Petr. Mozius, ſupra, num. 25. verſic. limitatur tamen.

AD TEX. IN CAP. 2. Interfeciſti furem, de homicidio.

COLLECTAN. 96.

SVMMARIVM.

1 *An & quando liceat occidere furem?*
2 *Vita hominis nihil est charius.*
3 *Pro defensione vitæ, honoris aut rerũ, An & quando liceat aliquem occidere?*
4 *Propter minas, An liceat aliquem occidere?*

1 *BI, interfeciſti furem.* An & quando liceat occidere furem, diurnum vel nocturnum? vltra textum in cap.3. ſi perfodiens, infra eod.titul.colliges,ex Iul.Clar.§. homicidium,num.47. Ioan. Martinez de Olan. in antinom.in litera L.ex num.1.Ioan.à Medina.C.de reſtitut.quæſt.4.verſic.eſt autem duplex fur, fol.25. Alexan.conſil.140. volum.2.ex num.1.latè Couar. in clement.1.3. par.§.vnic.num.6.latè Iodoc.Damhouder. in prax.crimin. cap.78. ex princip. Petro Plaça,de delict.lib.1.cap.36.num.14.Iaſ.in §.ſupereſt, num.69.vbi Ludouic. Gomez. num.52. inſtit. de actionib. Dueñas, regul. 191. Dominic. Sot.lib.5. de iuſtit. & iure, quæſt.1.artic.8.verſic. de bonis autem temporalibus. Ludouic.Carrer.in prax.titul.de homicid.§. quinto excuſſat. num.21. Petro Foller.in prax.canonic.2.par. cap.21. num. 4. Michael. Salon.2.2. quæſt.64. articul.7. controuerſ.2.Petro à Nauar.tom.1.de reſtit. lib.2.cap.3.ex num.400. Nauar. man.latin. capit.15.numer.5.Ludouic.Lopez, inſtruc. conſcien.1.par.capit.62. ex colum.446.in fin.Bart.& Doctores,in l.furem nocturnum ff.ad leg.Cornel.de Sicar. Didacus Perez, lib8.titul.13.l.4.in gloſ.matare.

2 *IBI, te,tuaq; liberando.* Quia vita hominis nihil eſt charius, vt docet Ouid. in metamorphoſ.his verſibus. O fortunatiſsime, præter hanc animam concede mihi,tua cætera ſunto. Et Iuuen. ſatyr.10. Da ſpatiũ vitæ,multos da Iuppiter annos.& multa his ſimilia refert Cicero in locis relatis à Menchac,lib.1.controuer.illuſt. cap.18. num.9. & tradit Petr.Plaça,de delict.capit.9.num. 4.Flamin.Carthar.de execu.ſenten. capto. bannito, in præfat.ex num.1. quantiq; vita æſtimãda ſit,ſatis ex eo colligi poteſt,quòd Deus opt.max.longeuam vitam veluti magnum virtutis præmium illis pollicetur,qui ipſius mandata cuſtodierint,contra verò vitę breuitatem veluti maximam flagitiorum pœnam improbis promittit, vt ex pluribus ſacræ ſcripturæ locis deducit Andræas Tiraquel.de nobilit.capit.31.num.557.Sic pro
3 vita tuẽnda ac illius periculo arcendo, iura omnia homicidium permiſſerunt, vt tradunt textus & Doctores in l.vt vim, de iuſtit.& iur.latè Flamin.Carthar.in dicta præfat.ex num.9.optimè Auendaño, in dictionar.verb.amparança, fol.172. latiſsimè Petrus à Nauar.de reſtitution.tom.1.lib.2.cap. 3.ex numer.330. Anton.Gomez,tom.3.variar.cap.3.num.20. Angel.in ſum.verb. defenſio,in princip. de quo, & An etiã liceat non ſolum pro defenſione vitæ, ſed & rerum ſuarum, vel ſui honoris aliquem occidere, & ſimiliter in hiſce caſibus, homicida ſit irregularis? eſt conſulendus Felicia. de cenſur.titul. de irregularit.cap. de quinta ſpecie irregularitatis, ex pag. 478. Anton.Cordou.in quæſt.theol.lib.1. quæſt.38. Didac.Perez,lib.8.titul.13.l.4. pagin.263. in gloſ. o defendiendoſe. Viuald.in candelabr.eccleſ.titul.de irregularitate, num.42. latiſsimè & pulchrè Michael. Salon. 2.2. quæſt.64.artic.7.per totum, ex pag. 1200. Dominic.Sot.lib.5.de iuſtit.& iur.quæſt.1. articul.8.latiſsimè Didac.Couar.in clem.1. 3.par.§. vnic. per tot. Bernar. Diaz regul. 507.vbi Salzed. in additionib. Dueñas, regul.191.& regul.192.pulchrè Petrus Plaça de delict.capit.28.per totum.Lælius de Zanchis, de milite ſacro,lib.1.cap.25. Mencha. controuerſ.illuſtr. lib.2. capit.57. numer.8. Angel.in ſum,verb.defenſio, num.2.& Syl neſt.in verb.homicidium, el 1.num.8.Ioan. Redin. de maieſtat.Princip.§.non armis ſolum,ex num.121.Lælius Zecchus,de caſ.reſer, caſ. 13. latiſsimè Petr. à Nauar.tom.1. de reſtitutio.lib.2.capit.3.ex numer.330. & ex numer. 395. Felinus, in capit. ſignificaſti,el 2. de homicid. ex numer. 12. Iulius Clar. §. homicidium, ex numer.24. optimè Iaſ.in l. vt vim,ex num.22.ff.de iuſtit.& iur. Barthol.Medina.1,par. inſtruc.de confeſſores,capit.11.§.10. verſic. quando alguno mata. Lib.13. regul. iur. ciuil. & pontif. pag.683. verſic. occidere alium.Baptiſta à Sancto Blaſio,in repetit. rubricæ Decreti, numer.184.Dueñ.regul.68.Armil.in ſum. verb.

verb.homicidium,numer.7.& in verb.irregularitas, numer. 41.pulchrè Simon. Maiol,de irregularitat.lib.5.capit.48.ex num. 6.latè Michael.de Graſſ.lib.1.commun.opinion.cap.2.ex quæſt.6. Volum.1.commun. opin.pagin.295.verb.homicidium qui perpetrauit.Chaſſen.1.par.catalog.gloriæ mundi,conſiderat.2.in fine.Nauar.manual.latin. capit.15.numer.2.verſic.tertio ob vitæ.

ET in tantum dicunt Doctores licitum eſſe cuilibet ſe defendere etiam occidendo aggreſſorẽ, vt clerico id permiſſum ſit,abſque vlla irregularitatis labe,vt poſt alios ſupra,probat Petr. Plaça, de delict. capit.28. ex num.5. Petr.Sanchez.2.par.hiſtor.moral,titul.de la vida de Caton, §. 15. verſic. y de mas,fol.125.& in 3.par.titul.dela vida de Sanſon.§.15.verſic.es caſo notable,fol,331. & latiſsimè habes ſupra in 1. par. in collectan.29. ad textum in capit. non eſt noſtri ũ, 23.quęſt.5.quod certè intellige verum quãdo quis per ineuitabilem neceſsitatem cum moderamine inculpatę tutellæ aliquem occiderit, vt pulchrè plures allegando tradit Simon.Maiol,de irregularit.lib.5.capit48. numer.6.quem omnino vide pro vera intelligentia iſtius articuli.

4 AN autem propter minas licitum ſit aliquem occidere? tradit Petr.à Nauarra,in dicto capit.3.ex numer.369. Angel. in §. ius autem gentium,num.6. verſic. quid ſi quiſ. inſtit.de iur. natural.gent.& ciuil.Hyppol. Marſil.in practic.crimin.§.diligenter,num. 87.optimè Michael.Graſſ. lib. 1. commun. opin.capit.2.quæſt.3. Iaſ. in l. vt vim, num. 14.ff.de iuſtit.& iure.Hyppol.Marſil. ſing. 640.incip.examinaui.

AD TEX. IN CAP. 2. Præterea, el 1. de ſponſalib. & matrimon.

COLLECTAN. 97.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia quid ſint? & vnde dicantur?*
2 *Quæ ætas requiratur, ad contrahendum ſponſalia.*
3 *An ætas ſeptennij poſsit præueniri in ſponſalibus, per malitiam aut diſcretionem contrahentium?*
4 *An ſponſalia diſſoluantur mutuo conſenſu, quando adeſt iuramentum contrahentium?*

1 *BI, de matrimonio contrahendo fidem dederunt.* Hæc autẽ appellantur ſponſalia,quæ ſunt futurarum nuptiarum promiſsio, de quo:& ſponſalia vnde dicantur,colliges ex Couar.in 4.1.par. capit.1. ex numer.1. Didac.Perez lib.5.titul.1.l.1.in principio.Viuald.in candelab.eccleſ. titul. de ſponſalib. numer. 3. Dominic. Soto, in 4. diſtin. 27. quæſt.2.artic.1.Pet.Mozius,de contract.titul.de nuptiis,in princip. numer.6. fol.66. Victoria, in ſumma, titul. de ſponſalib.numer.257.

2 ET quæ ſit ętas legitima ad contrahendum ſponſalia, eſt videndus Alphonſ. Veracruz,ſpecul.coniug.1.par.articul.16.verſicul.primo ſponſalia poſſunt contrahi, pagin.107.Soto,in dicta quæſt.2.articul.2. Viuald.ſupra,numer.12. Nauar. manual. latin. capit.22. numer.27.verſic.ſexto. Petr.Mozius,de cõtract.titul.de nupt. §. qui poſsint contrahere ſponſalia,numer.2.Couar.in 4. 1.par.cap.2.nu.2.Didac.Perez,lib.5.tit.1.l. 1.pagin.5.verſic.quæ autem ſit ætas.& vide eundem in pagin.6.verſic.quæri ſolet circa
3 premiſſa.An huiuſmodi ętas ſeptennij præueniri poſsit propter diſcretionem aut malitiam contrahentium?de quo etiam diſſerit latè Petr.Mozius,ſupra,ex numer.3. Gregor. Lopez in l. 6. verb. ſiete años, titul.1. partit.4.Couar.in dicto capit.2. num.1.Viuald.ſupra,numer.14.

4 QVIA tamen ſponſalia non ſunt indiſſolubilia ſicut eſt matrimoniũ,inter alios modos quibus ſolui poſſunt, deciditur in hoc textu, quod diſſoluuntur ſponſalia per mutuum conſenſum cõtrahentium, de quo & quid quando appoſitum eſt iuramentum in ſponſalibus? An per mutuum conſenſum diſſolui poſsint, etiam ſine peccato? eſt videndus Couar.in 4. 1.par.capit.5.numer.1. Alphonſ. Veracruz ſpecul. coniug. 1. par. artic. 21. ex verſic. verum pro ampliori, ex pagin.135. Dominic. Soto, in 4. diſtin.27.

quęst.2.artic.5.vers.quartus casus est, Petr. Mozius, de contract. titul. de sponsalib. §. quo modo soluantur seu annullentur sponsalia, ex num.3. Nauar. in manual. latin. cap. 22. numer. 25. versic. primo per partium. Menoch. consil. 15. volum. 1. num. 1. Viuald. in candelab. eccles. titul. de sponsalib. num. 31. Sylvest. in summa, verb. sponsalia, num. 10. vbi Angel, num. 20. & Tabiens. num. 10. versicul. quinto soluuntur.

AD TEX. IN CAP. 6. De homine, de celebrat. missarum.

COLLECTAN. 98.

SVMMARIVM.

1 *An in aliquo casu liceat celebrare vel recipere sacratißimam eucharistiam cum contritione absq; præuia confessione?*
2 *De sacerdote qui celebrando non consecrauit corpus & sanguinem Christi.*
3 *De sacerdote qui scienter sacrificauit corpus Christi, hostiam scilicet iam consecratam.*

1 QVAERVNT doctores per hunc textum, An sufficiat volenti celebrare vel recipere sacramentum Eucharistiæ, quòd sit corde contritus? An vero semper requiratur peccatorum (saltim mortalium) confessio? pro qua quæstione est videndus Nauar. in manual. latin. capit. 2. numer. 7. & in capit. 21. num. 49. optimè Victoria, in sum. titul. de sacramen. eucharist. ex numer. 78. Concil. Triden. Sess. 13. capit. 7. & canon. 11. Caietan. in sum. verb. communio, vers. sine confessione autem. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 5. cap. 1. numer. 7. versic. an autem. & in numer. 10. versic. quandocumq; verò. Alphons. Castro, lib. 6. aduers. hæres. verb. eucharistia, in versic. decimus error est. Nauar. in princip. de pœniten. distin. 5. in 6. par. glossæ, numer. 31. Stephan. Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 5. num. 185. & in §. 6. numer. 100. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de confessione, numer. 12. versic. quinto. & optimè in titul. de sacramen. eucharist. ex numer. 117. latè Medina, C. de confess. in titul. de confessione præmittenda sumptioni eucharistiæ, ex fol. 61. Baculus clericalis, fol. 45. ex princip. Dominic. Soto, in 4. distin. 12. quæst. 1. artic. 4. versic. tandem circa huiusmodi dispositionem. Sylvest. in sum. verb. eucharistia, el 2. numer. 10. Anton. Cordoua, in quæst. theologic. lib. 1. quæst. 16.

2 ET de sacerdote qui celebrando non cõsecrat corpus & sanguinem Christi, sed fingit se consecrare, quia habet conscientiam, sciens se esse in peccato mortali & ideo sumit hostiam non consecratam, & an talis ob hoc crimen censendus sit hæreticus? vltra Stepha. Gaeta, supra, est videndus Oldrad. consil. 110. incip. regularis habet. Calderin. consil. 4. titul. de hæretic. Petr. Gregor. in syntagm. iur. lib. 2. capit. 6. numer. 10. versic. non potest. Carrer. in prax. titul. de hęretic. §. circa secundum, numer. 61. Felin. in rubr. de hæretic. versic. item vide. & in capit. ad abolendam, numer. 2. & Anan. numer. 4. de hæretic. Lucern. Inquisitor. verb. sacerdos. vbi doctissimus Francis. Pegña, in additio. 3 refert ex Anton. Augustin. quæstionẽ sibi propositam de quodam sacerdote qui cum populo deberet cantare missam & fuisset oblitus portare hostiam, pro verecundia populi scienter sacrificauit corpus Christi, hostiam scilicet iam consecratam, cum non haberet aliam, & ait, quod consilium dominorum Cardinalium & plurium Episcoporum fuit in prædicto casu, quòd si occultum fuit moneretur, deterrereturq; vt omni tempore vitæ suæ in pœnitentia esset, & si posset sine scandalo, abstineret à conficiendo corpore Domini, si autem publicum fuit delictum toto tempore cessaret à missæ celebratione, nisi se fecerit monachum (vt aliqui dicebãt) vel canonicum regularem, & tunc meritis exigentibus permissu Abbatis, & consilio Apostolicæ Sedis vel Episcopi, in necessitate posset accedere: hactenus ibi, & de pœna prædicti criminis differit Simon. Maiol. de irregularit. lib. 3. capit. 15. num. 4. & supradicti casus & delicta addi possunt ad congesta per Bernar. Diaz, in prax. criminal.

AD

AD TEX. IN CAP. 33. Cum in iure peritus, de election.

COLLECTAN. 99.

SVMMARIVM.

1 *An valeat electio facta à maiori parte capituli cõputata in hac maiori parte persona electi?*
2 *Plura circa intellectum verum istius textus assignantur.*
3 *An quis possit se ipsum eligere ad beneficium in quo est patronus, vel in legato inquo est ipse executor?*
4 *Si quis suffragium tulit in secreto pro alio & apparet se esse electum in pari numero, an possit suffragium ferre pro se?*

1 OPTIMVS textus est iste dũ probat, valere electionem factam à maiori parte capituli cõputata in hac maiori parte persona electi, & videtur similis textus. l. planè. ff. quod cui. vniuers. nomine, qui dicit quòd ille qui eligitur potest numerari inter duas 2 partes decurionum: circa quam decisionem & intellectum istius textus erit consulendus Paul. de Castr. consil. 230. volum. 2. numer. 2. Abb. consil. 25. volum. 2. ex numer. 2. in fine. Alphons. de Azeued. ad curiam Pisanam, lib. 2. capit. 11. numer. 7. Didac. Spino, specul. testamen. in glos. 27. princip. numer. 56. Ludouic. Messia, in pragmat. taxæ panis, conclus. 6. numer. 49. versic. cui adstipulatur. Peralt. in l. vnum ex familia. §. rogo. ff. delegat. 2. numer. 10. Rochus, de Curt. de iure patronat. verb. honorificum, numer. 20. latè Lambertin. de iure patronat. 1. par. 2. lib. in 8. artic. 8. quæstionis princip. ex princip. fol. 74. Abb. in cap. per nostras, numer. 5. de iure patronat. & in capit. licet, numer. 13. vbi additio. marginal. in litera D. de elect. Et reiectis variis intellectibus vt veriùs resolue, hũc textum procedere, quoties electio fit per viam scrutinij manifesti, quoniam in eo casu poterit quis consentire electioni de se factæ, & vox eius computatur in numero, dum tamen ipse sit de collegio & vocem habeat nullumq; alium ipse eligat, secundum Abb. in dicto capit. licet, numer. 13. secùs vero, si fiat per viam scrutinij secreti, vt in capit. cumana. & quod ibi notatur, de elect. qui textus sic debet intelligi, tunc enim non potest quis electioni factę de se, consentire: & ratio diuersitatis est, quia quando fit scrutinium secreto, non potest quis in se ipsum consentire, quia cum tunc ignoret, an alij in eum cõsenserint, repelleretur iste tanquam ambitiosus si seipsum eligeret, cum nemo debeat se ipsum eligere, sed debeat vocari sicut Aaron, vt in capit. qualiter & quando, de elect. Sed quando scrutinium fit palàm, & videt se eligi, & deputari per alios, potest tunc consentire suę electioni, quia vocatur tunc à sociis, nec potest dici ambitiosus, & consentiendo auget numerum, & sic procedit iste textus, vt per Barthol. Cœpol. cautel. 96. incip. vidimus pridie.

3 EX quibus infertur optima declaratio, ad iura dicentia neminem posse se ipsum eligere, nec se instituere, aut se præsentare in beneficio in quo est ipse patronus, neque executorẽ ad distribuendum sibi ipsi distribuere posse, vt latè habes in collecta. ad textum in capit. 3. nos quidem, de testamen. & tradit Alphons. de Azeued. in dicto lib. 2. capit. 10. numer. 5. vbi ait quòd electioni factę de se ipso per alios, bene poterit quis cõsentire, sicut & poterit cõferri beneficiũ de iure patronatus ipsi patrono per Episcopũ, quia accipiendo beneficium videtur patronus consentire, secundum Doctores in cap. per vestras, de iure patronat. Et pari itidem ratione, executor vnus deputatus ad distribuendum inter pauperes, poterit consentire electioni de se paupere factæ, quod omnino est aduertendum pro intellectu eorum quæ habes circa hanc materiam in dicto capit. nos quidem.

4 EST tamen dubium si quis per viam scrutinij secreti suffragium tulit pro alio, postea verò apparet facta publicatione, ipsum esse electum in pari numero votorum, an poterit variare, & pro se suffragium ferre? pro qua quæstione est videndus Alphons. de Azeued. cum iis, quos ipse allegat. ad cur. Pisan. lib. 2. cap. 11. numer. 8.

AD

AD TEX. IN CAP. 1. De quouultdeo, de iudic.

COLLECTAN. 100.

SVMMARIVM.

1 *An citatio personalis requiratur ad hoc, vt contumax in non comparendo possit excommunicari?*
2 *Contumax in comparendo, quando habeatur pro confesso.*
3 *An quando cõtumax habetur pro confesso, id sit tantum, quo ad crimen principale, an etiam quo ad qualitatem quæ aggrauat delictum?*
4 *An vt quis contumax reputetur, requiratur trina monitio?*
5 *An tota Synodus vt suspecta possit ab aliquo recusari?*

1 INSPVTARI solet per hunc textum, An & quando, citatus ad iudicium si non compareat, possit excommunicari? & tunc, An prius citatio debeat reo personaliter intimari? an verò sufficiat citatio ad domũ? vt latè tradit Lib.3.regul.iur.ciuil.& põtif.pag.165.verb.citans aliquem. Couar. in capit.alma mater.1.par.§.9. ex numer.3. Palat. Rubeus in repetit.capit.per vestras, in princip.§.18.ex numer.18. Bernar. Diaz regul.553.vbi latè Salzed.in additionib. Tiraquel.de retract.linagier.§.9.glos.2.ex numer.4. Nauar.manual. latin. capit.27. num. 9. Corset.singul.65. incip. contumax. Flamin. Chartar. de execut. senten.capto bannito, capit.1.numer.13. Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæst.31.ex numer.15. & in quæst.44. numer.4.in fine.Foller.in prax. canon. 2.par. capit.9.num.15. optimè Cornel. Benincas. de priuileg.paupert.in 10.special.iudic. pulchrè Didac. Perez lib. 8. titul.5.l.1. ex pagin.171.colum.2.verfic. deinde dicitur propter. Anton. Scappus, de iure non script. lib.3.capit.38. Robert.Marant.de ordin.iudic.6.par.titul.de contumac.numer.21.& in
2 num.20.& in num.25. differit An & quando cõtumax habeatur pro confesso? de quo etiam est consulendus Ias.in l.possideri, numer.24. de acquirenda possess. Caballin. in ægidian. constitut. lib.4. capit.1. in glos.F. numer.9.latissimè Guilierm. Benedictus in repet.cap.Raynuntius, verb.mortuo itaque testatore, el 1. ex numer.159. ad medium. & in num.173. Bonacos. in commun. opin. crimin.verb.contumax.Iul.Clar.in dicto §. final. quæst.44. ex numer.2. Ant. Gomez l.76. Tauri, numer. 8. Natta in consil.542. ex num.8. Flamin.Chartar.de execut. senten.capto bannito, capit.1. ex numer.9. & ex numer.48.Rolan.consil.30.volum.2.numer.19. Iafred.Lanfran.centur.4. concluf. 370.Deci.consil.458.ex numer.8. Roland. consil.47.volum.3.num.19.

3 EST tamen elegans dubium, An & quando contumax habetur pro confesso, sit tantum quo ad crimen principale, an etiam quo ad qualitatem quæ aggrauat delictum? dic tamen vt per Ias.in l.si cui serui.§.si à filio.ff. deleg.1. Gabriel.Saray, in additio. ad Mathesil. notab.33. Bezius consil. 11. num. 9.Gabriel.consil.170. lib.1. numer. 26. Roland. consil. 31. volum. 1. numer.7. Flamin. Cartar.de execut.senten.capto bannito, capit.1.ex numer.358. Ias.in l. si duo patroni. §.si quis iurauerit, numer.9. ff.de iur.iuran. Angel.de malefic.verb.comparuerunt dicti inquisiti, & confitentur totum, ex numer.1. Guilierm.in capit. Raynuntius, verb.mortuo itaq; testatore, el 1. numer.168.

ADVERTIT tamen Ioan. Gutierrez in pract.lib.1.quæst.76.numer.2. grauiter errare iudices, qui aduersus absentes graviores pœnas in suis sententiis diffinitiuis proferunt quam delicta propria exposcant, existimantes id ratione absentiæ atq; contumatiæ propriæ licere, & hac de causa pœnam mortis vel alias immoderatas infligunt reis absentibus, eo tantùm quòd sint absentes & contumaces, licet sua crimina eas minimè promereantur.

4 AN autem vt quis contumax reputetur requiratur trina monitio? est consulendus Bernar. Diaz, in regul.152. Couar. in capit. alma mater.1.par.§.9.numer.5.Rolan.consil.68.volum.2.numer.32. Felin. capit. consuluit, num.15. verfic. quinto fallit, de offic. delegat. Viuald. in candelabr.eccles. titul. de excommunic. numer.117. An autem aduersus confessionem fictam inductam ex contumacia admittatur probatio in contrarium, pulchrè tradit Ioan.Gutierrez in practic.lib.1. quæst.49. ex princip. Gundisal. Villadieg. de hæretic. quæst.12. verfic. sed pone, ex pagin.48.in fine.

5 *IN glos. verb. interrogatus.* Dicit hęc glossa, quòd tota Synodus vt suspecta non potest recusari: pro cuius intellectu est videndus Capizius, decis.138.nu.7. D.Guerrero, de Concil. capit.8. verfic. y es de notar. Iacobat.de Concil.lib.5. articul.10. optimè Ripa, hìc, ex num. 44. vsq; ad 46. Didac. Perez lib.3.tit.5.l.1.pagin.570. verfic.decima octaua quæstio.

AD TEX. IN CAP. 1. Pernicioſam, de offic. iudicis ordinar.

COLLECTAN. 101.

SVMMARIVM.

1 *An de iure communi possit appellari ciuitas quæ Episcopum non habet?*
2 *Quo modo puniatur ciuitas quæ proprium occidit Episcopum.*
3 *Plura referuntur scitu digna, pro vera intelligentia illarum literarum, quæ concedi solent ab ordinariis, vt scientes talia crimina sibi denuncient sub pœna excommunicationis.*
4 *An & quãdo teneatur quis reuelare crimen occultum alicuius, etiam nulla præcedente infamia, monitione, nec fraterna correctione?*
5 *An & quando possit sacerdos reuelare delictum, quod scit in confessione?*
6 *An illi, quibus occasione officij detegũtur secreta litium, aut morborũ, teneantur ea propalare ob præceptum iudicis?*
7 *Vtrum iudex possit inquirere de delicto omnino occulto, nulla præcedente infamia siue delicti siue personæ?*
8 *Inique interrogatus à iudice, & iuris ordine non seruato, poterit verbis ambiguis fallere iudicem, modò mendacium non committat.*
9 *An indiciorum publicatio, reo ante confessionem fieri debeat, vt iudici veritatem dicere teneatur?*
10 *Qui ritè interrogatus est à iudice si negat delictum, quòd confiteri tenebatur, si damnatus ducitur ad supplicium, an teneatur delictum confiteri?*
11 *An iudex teneatur iudicare secundum propriam conscientiam? An secundum allegata & probata?*
12 *An & quando iudex ecclesiasticus possit implorare auxilium brachij secularis, & eum compellere vt sibi auxilium præstet?*
13 *An iudex secularis etiam requisitus debeat auxilium suum ecclesiastico iudici impendere, nõ prius discussa saltim summariè iustitia causæ? & si coram seculari iudice opponatur de nullitate sententiæ prolatæ ab ecclesiastico, An teneatur eam exequi iudex secularis?*

1 *BI, Episcopum singularum vrbium.* An autem de iure, aliqua possit appellari ciuitas quę proprium Episcopum non habet? & An vnaquęq; ciuitas debeat habere suũ Episcopum? est videndus Bar. in l. fodales, numer.5.ff.de colleg. illicit. Alexan. in l.1. §.si autem, numer.1.in fine. ff.de noui oper. nunciat. Geminian.in capit.si ciuitas, num. 6.de senten.excommun.lib.6. Hieronym. de monte, de finib.regund.capit.5.latè Philip.Deci. in capit.1. de priuileg. ex num.1. vbi additio in litera A. & ibidem Abb.numer.1.& ibi additio in litera B. Caballin. in ægidian. constitut.lib.4. capit.87. in glos. B.numer.2.optimè Ias.in l. si hęres.§.vicis, ex numer.4. ff.delegat.1. Camil.Borrel. in additionib.ad Bellug.in specul.principum, rubric.6.in litera F. la 2.

2 QVO modo autem & quando puniatur ciuitas quæ proprium occidit Episcopum, est videndus Petr. Plaça, de delict.capit.22.numer.22. Couar. lib.2. variar.capit. 8.numer.10.verfic.his omnibus. Paul. Fusc. singul.

singul.69.literæ C. Petr.Rebuf. in rubric. de collationib.in §. statuimus, el 2. in glos. in ciuitatibus,pagin.460. Alexan.in additionib.ad Bart.in l.2.de verbor.signific. numer.7. in litera E. & ibidem Petr. Rebuf. in versic.ideo si ciuitas, pagin 23. Alphons. Hojeda,de benefic.1. par. cap.23. num. 113. Felin.in capit.eam te,de rescript. numer.1. Iul.Clar.§.final.quæst.77.numer.23. textus & Doctores in capit.ita nos.25.quæst.2.additio ad Philip.Deci. in dicto cap.1.de priuileg.numer.9. in litera A. Cephal. consil. 1.volum.1.numer.19.Iacob.Bennius,de priuileg.iurisconsult.3.par. in princip.numer. 16. Andræas Tiraquel.in l.2.connubial.numer.30. in versic. item si. Baptista à Sancto Blasio, in repetit. rubricæ decreti, numer. 244. Sylvest. in sum.verb.excommunicatio,el 7.ex num.43.

3 *IBI, scelera inquirere.* Solent enim ordinarij,& alij superiores monitiones generales aliquando facere, vt scientes talia vel talia crimina denuncient sub pœna excommunicationis,vt tradunt Doctores in capit. dilectus,de excessib.prælat. & in capit.qui cum fure, de furt. Zanchin.de hæret.capit. 11.numer.2. Nauar.in capit. inter verba. 11. quæst.3.conclus.6.corolar.66.ex num.280. pag.416. latissimè Ant.Cordoua,in quæst. theolog.lib.1. quæst.43. versic. dubium secundum est.Bernar.Diaz,in regul.243.vbi etiam Salzed. in additionib. latè Foller. in prax.canon.2.par.cap.8.ex numer.29. pulchrè Ant.Cordoua,tractat.cas.de conscien. quæst.64. Dominic.Bañes, 2. 2. quæst. 33. articul.8.colum.1247. versic.septimo arguitur.& in colum.1255.versic.ad septimum argumentum. latissimè & pulchrè Ioan. Gutierrez,lib.1.canonicar. quæst. capit. 11. ex numer. 1. vbi etiam optimè ex numer. 59. differit,quando debeant concedi præfatæ literæ à iudicibus ecclesiasticis, & quæ requirantur ad id. In quo dubio sciendū est,quòd huic monitioni,regulariter nō tenetur quis parere denunciando,quando crimen est occultum nec potest ab eo probari,& nō vergit in detrimentum alicuius communitatis, ex Felin.in capit.de cætero,numer.17.de re iudic. Philip.Deci.in capit.nouit,de iudic. num.126.versic.secundo non videtur. Hypolit.Marsil. singul.164.ex num.2. Anton. Bernad,in summa,capit.31. num.16. versic. ni aun quando. Carol.Molin.in additionib. ad Alexan.consil.55.volum.4.numer.4.in litera A. Natta,consil. 668. numer. 12. latè Roland.consil.88.volum.2.ex num.10.Salzed.in additionib.ad Bernar. Diaz,in prax. canon. capit.126. in versic. secundo autem, pagin.magn.430. Ludouic. Lopez, 2. par. instructor. conscien. capit.10. colum.70. ad finem. Angel.de malefic.verb.& hay tradito, numer.11.Gines,de Sepulueda,de ratione dicendi testimon. capit.3. optimè Gundisal. de Villadiego, in tractat. de hæretic. quæst.10.versic.generale tamen est,ex pag. 38.in fine.Nauar.manual.latin.capit.17.numer.134.& in capit.18.numer.61.versic.trigesimo quarto qui interrogatus..Dominic. Soto,lib.5.de iustit.& iure,quæst.7.artic.1. versic.secunda conclusio.Ioan.Gracian,regul.130.numer.5.Pedraça,in 7.precept.decalog.fol.76. versic.quinze,si publicādose. Michael.Salon,2.2.quæst.68.articul.1.controuers.2.ex colum.1445. & optimè ex colum.1451.in quæst.quando obligent præcepta & edicta superiorum. latissimè Petr.à Nauarra,tom.1.de restitut.lib.2.capit.4.ex numer.215. nō enim dicitur quis scire quod probare non potest glos. in capit. sacerdos, de pœniten.distin.6. & glos.verb.perferatur,in extrauagan.1.de senten.excommun. inter commun.per textum in cap. plerumque.2.quæst.7.& per textum in clementin. nolentes, vbi glos. verb.valeant, de hæret. iuxta illud quod tradit Alexan.in dicto consil.55.volum.4.numer.4.quod boni viri tacent illud, quod probare nō possunt,de quo etiam differit Nauar. in dicto corolar. 66. conclus.6.numer.283. Ioan. Gutierrez lib. 1.canonic.quæst.capit.11.numer.21. Rolan. consil.68.volum.2.ex num.35. Dicitur autem posse probare si habet vnum testem integrum ex Nauar.in man.latin.capit.25.numer.33.in fine. & in dicto corolar.66.num. 284. Cordoua,tract.cas.de conscien.quæst. 64. versic.y todo esto es verdad. Ant.Bernad,supra,num.16.versic.dizese.

SED & quamuis probari possit crimē, si occultè delinquens monitus desistat; non potest quis nec debet illud manifestare si est secretum,ex Florentin.2.par.titul.9.capit.6.§.4.in princip. Nauar.in dicto corol. 66. num.281. versic. lo otro. & corolar.59. ex num.164.Soto,de ratione tegen.secret. mem-

membr.2. quæst.4. conclus.3. est tamen videndus Ioan.Gutierrez,in dicto cap.11. numer.20. & optimè in numer.73. Nauar. de dat.&promiss.22.notab.vers.secundo quòd dubitari potest,fol.24.Ioseph.Angles,flor. theolog.in quæst.de fratern.correctio,pag. 67.versic.quando crimen.latè Michael.Salon. 2.2.quæst.68.articul.1.controuers,2.ex colum.1429. Cordoua in dicta quæst. 64. versic. ca entonces si el. & dicetur latè collectan. ad textum in capit. qui cum fure, de furt.Nisi talis delinquens sit infamatus vel semiconuictus.ex Cordoua,supra,vers.y todo esto es verdad. & tradit Nauar. in dicto fol. 24. versic. vnde non habet potestatem. Dominic. Soto lib.5. de iustit.& iur.quæst. 7.articul.1.in fin. versic. interrogaris tamen per viam. Ioan. Gutierrez in dicto capit.11. numer.73.Nauar.in dicto capit.inter verba, corolar.63.numer.708.fol.mag.206.

4 POTEST tamen,& tenetur quis reuelare crimen occultum alicuius, etiam si illud non possit probare denuntians,etiam nulla præcedente infamia vel monitione superioris, nec fraterna correctione, quando illud vergit in perniciem spirituale vel temporalem alicuius communitatis, veluti si quis vellet tradere ciuitatem inimicis,aut sit hæreticus etiam occultus, vel ducere alios in suam hæresim occultā, vel aliquod magnum committere incendium, vt per Nauar. in man. latin.cap.25.numer.33.Domin. Soto, de ratione tegen.secret.memb. 2.quæst.4.in 2.conclus.pagin.35.Dominic. Bañes, 2. 2. quæst.33.articul.8.colum.1246. versic.quarto arguitur.& colum. 1252. versicul. ad quartum argumentum. est tamen in hoc consulendus Melchior.Cano, de locis theologicis, lib. 2. capit.8. pagin. 434. colum.2.optimè Lælius Zecchus,de cas.reseruat.cas.2.num.3.versic.ampliatur. & numer.4. in fin. Bartol. Humad. l. 33. titul.6. par.1.glos.2. num.6. Francisc.Peña, 2.par. direct. comment.18.in litera B. ex fol.123. Iosephus Angles, flor.Theologic. in quæstione de correction fratern.pagin.66.versic.quando crimen. Michael.Salon,2.2.quæstione 68.articul.1.controuers.2. ex colum. 1444.& in quæst.69.articul.2.controuers. 5.colum.1498.in princip. Petr.à Nauarra, tom. 1.de restitutione,lib.2.capit.4.ex numer. 185. & latè ex numer. 191. Ioan. Gutierrez,in dicto capit. 11. ex numer. 48. & in numer. 53. optimè Petr. de Aragon, 2.2. quæst.33.articul.7. pagin. 820. versic. circa secundam conclusionem. & pulchrè ex pagin 821. Ludouic. Lopez, in instruct. conscientiæ. 2.par. capit. 10. ex versic. quarto quādo quis,ex colum.75. Barthol.Medina, 1.par.instruccion de confess. cap.14. §. 36. versic.lo quinto se ha de notar,fol.135. Pedraça,in sum.in 4. precept.decalog.ex fol. 39.in final. verb. versic. todo lo dicho. pulchrè Anton.Cordoua,in quæst.theolog.lib. 1.quæst.43. in 2. dubio, versic. tertio,si vero illa,pagin.347. Stephan. Alfred.ad Capel.Tholosan.decis.240.in ip. si tres socij. Gundisal. de Villadieg.in tractat.de hæret. quæst.10.vers.item in hæresi,pag.38.Ioan. Rojas,singul.3.4.& 5.ex num.19.Simanc. in enchirid tit.23. & de cathol. institution. cap.19.ex nu.2.6.10.& ex num.12. & in capit.42. num.12. Bernar. Areual. de fratern. correctione,conclus.6.propos.6.Alphon. Castro,lib.2.de iusta hæretic.punition.cap. 25. Ioan. Rojas, singul. 46. Nauar. in dicto corolar.66.num.281. versic. lo tercero. vbi quatuor enumerat casus,in quibus nulla præcedente monitione quis potest & debet denunciare delinquentem, quem omnino vide.

5 LIMITANTVR tamen omnia supradicta, nisi quis tale delictum sciuerit in confessione, quia eo in casu illud reuelare non potest, pro quo est videndus Abb. in capit. dilectus, numer.4. de excess. prælat. optima additio marginalis ad Abb. in cap. 1. de restitut.spoliat. numer. 9. in litera A. Nauar. in dicta conclus.6. corolario 42. ex numer.102. Iacob.Simanc. de catholicis institutionib. capit.42. numer. 14. Nauar. in capit. si sacerdos, de pœniten. distin. 6. ex numer.116.& 119.Petr.de Aragon,in dicto articul.7.pagin.820.ex colum.1.in fin. Stephan.de Gaeta, in repetit. capit.ad limina. 30.quæst.1.§.5.num.491.in princip. Francis.Victor.in summa,titul.de confessio.numer. 183. optimè Bartholom.Humada,l.35. titul.4.par.1.in glos.4.fol.39. Ioan.Gutierrez,in dicto capit.11. ex numer.51. & num. 74. Didac.Spino,specul.testamen,in glos. rubric.12.par.ex numer.32.Pro qua resolutione,bene facit textus & ibi notata in capit.si sacerdos,de offic.ordin. & quæ tradit Dominic.

Dominic.Bañes,2.2.quæſt.33.articul.8.col. 1281.verſic.tertium inconueniens ſe offert. Salzed.in additionib. ad Bernard. Diaz, in prax.canon.cap.109 ex verſ.erit tamen clericus,pagin.mag.366.& 367.Couar.in 4.2. par. cap.8. §.12. num.10.Angel.de malefic. verb. & hay tradito, numer.18. vbi optima additio Auguſtini.latè Gigas,de crimin.leſæ maieſtat.lib.2.quæſt.18. Ioan.Rojas,ſingul.3. 4. & 5. ex numer.36.Nauar.manual. latin.capit.25.numer.42.Quę aduerte contra Canoniſtas, in capit. omnis vtriuſq;, de pœniten.& remiſſ. & Hoſtienſ. in ſumma, titul.de pœniten. & remiſſ.numer.53.verſ. quid ſi aliquis, & aduerſus Palat. Rube. in repetit.capit.per veſtras,notabil.3.§.26.numer. 9. Nili quando hæretici ſimulata confeſsione hæreſes ſuas perſuadere conantur ipſiſmet confeſſoribus,tunc enim confeſſores poſſunt propalare tales hæreticos, ex Iacob.Simancas,in dict› capit.42. num.15. eſt tamen videndus Dominic. Soto, de ratione tegend. ſecret. membr.3. quæſt. 4. verſic.veruntamẽ ſunt qui,pag.86.Ioſeph. Angles,flores theologicar.in quæſt. de cõfeſſ.pagin.273.in fin. Stephan.Gaeta,in repetit. capit.ad limina.30. quæſt.1.§.5.num. 491. verſ.& hęc intelligenda ſunt. Didac. Spino, ſpecul. teſtamen. in gloſ. rubric.12. par.numer.33. Salzed.ad Diaz,in prax. canon. capit.109. pagin. mag.368. ex verſic. non tamen. Viualdus in candelabr. eccleſ. titul.de ſigillo confeſsionis, ex numer. 15. Bartholo.Medin. 2.par. inſtruct.de confeſſor.capit.4.fo.185.colum.2. verſic.otra coſa es. contrarium tamen tenet Rojas, ſupra, ex numer.39.

DICVNT etiam aliqui,quod poteſt quis abſque peccato reuelare crimen occultum iudici vel prælato,qui prodiderit & nõ oberit,extra iudicialiter procedenti & interroganti de crimine occulto ad finẽ emendandi non puniendi ita vt infamet, de quo eſt videndus Nauar.in dicto corolar.66. ex numer.287.Soto,ſupra,membr.1. quæſtio. 2.in principio.& facit gloſ.verb.nulli pandant. in capit. nullus, de iureiuran. Petr.à Nauarra, de reſtitut.tom.1.lib.2. cap.4. numer.221. Ant.Cordoua,in dicto lib.1.quæſt. 43. in 2. dubio, in verſic. ſed vtrum prædictum crimen.Barthol.Humada.l.33.titul.6. par.1.gloſ.2. numer.7. & latè in l.6.titul.13. par.2.in gloſ 8.ex principio,fol.139. Ioan. Gutierrez,lib.1. canonic.quæſtion. cap.11. num.14.& numer.22.

6 ADVERTIT etiam Iacob.Bennius de priuileg.iuriſconſul. 2. par. priuileg. 53. numer.6. aduocatum non teneri propalare veritatem ſibi dictam occaſione officij,etiã ſtantibus ſupradictis literis monitoriis, de quo eſt omnino videndus Ioan. Gutierrez in dicto capit.11. numer.58. vbi etiam vide quid in medico & de aliis,quibus detegũtur ſecreta litium. dubiorum & morborum: pro quibus etiã eſt videndus Petr.à Nauar. de reſtit.tom.1.lib.2.cap.4.num.222.optimè Ant.Cordoua,dicta quæſt.64.verſic.el tercero caſo es. Ludouic. Lopez in 2. par. inſtruct.conſcien.cap.10. verſ. ſeptimo ſi per modum,colum.73. & col.76. verſic. quinto dicimus. Bartholom.Medina.1.par.inſtruc. de confeſſ.capit.14.§.36. verſic.lo ſeptimo ſe ha de notar,fol.136.Nauar.in manual.latin.capit.25.num.42.

7 DVBIVM tamen elegans eſt,vtrum de crimine omnino occulto poſsit iudex inquirere? an verò neceſſarium ſit præcedere infamiam ſiue delicti ſiue perſonæ? Et quidem ſi crimẽ aut perſona eſt omnino occulta,nõ licere iudici inquiſitionem facere ſed oportere aliquam procedere infamiam,qua iudex ad inquirendum moueatur,ſatis probat textus in capit.qualiter & quando,el 1. de accuſationib.in finalib.verb.& in capit. cum oporteat,eodem titul. in verſic.diſcretioni veſtrę mandamus quod niſi ſuper prędictis famam ipſius leſam eſſe noueritis:vos ad inquiſitionem illorum non ſubitò procedatis.& ibi gloſ.in verb.famam,allegat alia iura concordantia:& idem probat textus in cap.inquiſitionis.§. tertiæ dubitationis,eodem titul. de accuſat.in illis verbis, reſpondemus nullum eſſe pro crimine ſuper quo aliqua non laborat infamia,ſeu clamoſa inſinuatio pręceſſerit,&c.& etiam in illis verbis,quinimmò depoſitiones contra eum recipi non debent,cum inquiſitio fieri debeat ſolummodo ſuper illis, de quibus clamores aliqui præceſſerunt.Pro huius tamen dubij ſolutione & intelligentia, ſunt conſulendi Nauar.in manual.latin.capit.18. numer.38. Anton. Cordoua, tractat. caſ. de conſcien. quæſt. 64. Dueñas,regul.298. Pedraça in ſumma,titul.de los juezes y alguaziles, fol. 114.verſ. 114. verſic. tertia igitur dubitatio. Medina, 1.par.inſtruc.de confeſſ.cap.16.§.3.Bernar. Diaz,in prax. canon. cap.126.num.4.pag. mag.424. latiſsimè Mich.Salon.2. 2.quęſt. 69.artic.2.controuerſ.5.6.&in cõtrouerſ.7. Nauar. in capit.inter verba,11.quæſt.3.corolar.48.ex num.579.Petr.à Nauar.tom.1. de reſtitut.lib.2.cap.4.ex num.149.verſic. tertia igitur dubitatio. Dominic. Soto, lib. 5.de iuſtit.& iur.quæſt.6.artic.2.verſ.quinta concluſio. vbi reſpondet textui in capit. euidentia,de accuſation.qui ait,euidentiam patrati ſceleris nõ indigere accuſatore,nam illum intelligit,quando & patrator ipſe,vel manifeſtus eſt,vel infamia detectus.

8 INIQVE tamen interrogatus à iudice,& iuris ordine non ſeruato, non tenetur reſpondere:& ſi coactus reſponderit, iuſtè & ſine vitio poteſt ipſum iudicem verbis ex communi ſignificatione ambiguis fallere, mentiri tamen nullo pacto licet, vt probat Couar.lib.1.variar.reſol. capit.2.num.2. Sot.lib.5.de iuſtit.& iur.quæſt.6.artic.1. & optimè artic.2.verſ.quod autẽ plus. Nauar. in cõment.lat.ad cap.inter verba.11.quæſt. 3.concluſ.6.num.20. & optimè in dicto cõment.hiſpan.corol.64.ex nu.765.ex verſ. digo lo octauo.latiſsimè Mich. Salõ,in dicta quæſt.69.artic.2.controuer.11.Barthol.Medina,1.par. inſtruc. de confeſſ.cap.14.§.35. verſ.mas quando el juez, fol.125. Salzed.in addit. ad Bernar.Diaz, in prax.canon. cap. 126.verſic.ſeptimo quod tunc,pag.429. & in verſic.ſi autem iudex,pag.mag.431.Anton.Cordoua, tract.caſ. de conſcien.quæſt. 64.verſic.lo ſegundo,quanto.

9 EX ſupradictis autem naſcitur dubium ſcitu dignum,ſcilicet,An ad hoc vt reus teneatur iudici legitimè interroganti reſpondere veritatem, ſit neceſſarium quod iudex ei notificet vel det copiam indiciorum,quę contra eum ſunt? & quamuis opinio negatiua cõmuniter practicatur, nempè, vt non ſit neceſſarium,quod id reo conſtet,ſed debeat pro iudice pręſumi quòd legitimè procedat & interroget,ad hoc,vt eidem teneatur reſpondere veritatem dum de oppoſito non conſtiterit ſufficienter, vt tradit Ioan. Gutierrez,in canon. quæſtion.cap.11.num. 43. contrarium tamen defendit Dominic. Soto,lib.5.de iuſtitia & iur.quæſt.6.artic.2. verſic.ex his autem.& in tractat.de ratione tegen.& detegen.ſecret,membr.2.quęſt.7. concluſ.3. Anton.Cordoua, in lib.1. quæſt. theolog.quæſt.43.pag.350.col.2.verſic.ſed vtrum.Salzed.in addition.ad Bernar.Diaz, in prax.canon. cap.126. in litera A. verſic. illud vero ſciri oportet, pag. 432. Nauar.in man.lat.cap.18. num.57. verſ.tertium quod ſit.& in cap.25.num.36.Ioan.Segura Dabalos,in director. iudic. eccleſ.fori.2.par.cap. 14.ex num.30. qui ex hoc inuehit aduerſus iudices vtriuſq; fori,qui nunquam indiciorum copiam delinquentibus decernere ſolent,antequam eorum confeſsionem recipiant,quę opinio quamuis fortè de iure verior ſit, conſuetudo tamen quæ ſæpènumero integerrima iura deſtruit,opinionem cõtrariam recepit, quòd ſcilicet reus interrogetur, & examinetur ante datas defenſiones & indiciorum copiam, & ſtante hac generali conſuetudine malè faceret iudex,qui aliter obſeruaret in practica,vt tradunt Iul. Clar.in lib.5.§.fin.quęſt.45.num.8.Salzed. in dicto cap.126.in litera C.pag.mag.432.

10 VNVM tamen ſingulare in hac materia aduertit Nauar. in man.lat. cap.25.num. 38.eum ſcilicet qui ritè interrogatus,negauit delictum,quod cõfiteri tenebatur, & nihilominus damnatus ducitur ad ſuplicium, non teneri ad confitendum illud,niſi notabile aliquod damnum inde alicui probabiliter ſequeretur: pro quo ſunt cõſulendi Ioã. Segura Dabalos in dicto cap.14. num.36. Michael.Salon. 2.2. quæſt.69. artic.2.controuerſ.10.colum.1565.

11 *IBI, ſecundum quod canones cenſent.* In quæſtione ergo An iudex teneatur iudicare ſecundum propriam conſcientiam,an ſecundum allegata & probata? eſt vidēdus Rebuf. in præfat.l.quod iuſsit, num.7.ff.de re iudic.pag.46. latè Abb.in cap. paſtoralis.§.quia verò,num.8.de offic.deleg. optime Corraſ.lib.4.miſcel.capit.20. Doctores in l. illicitas. §.veritas,de offic.præſid. gloſ. verb.ſecundũ legem,in cap.paratus.§.hinc liquido 23.quæſt.1.Felin.in repert.verb.iudex debet iudicare. Paul.Fuſc.de viſit. lib. 2.cap.21.num.20.Sebaſt.Medices,in ſum.decreti.3.quęſt.7.artic.5.Couar.lib.1.var.cap. 1.Craueta,cõſil.198.ex num.7. Caſſador.in regul.cãcellar.deciſ.12.num.8.Iul.Clar.lib. 5.§.final.quęſt.66.numer.2.Volum.1.commun.opin.pagin.501. verb. iudex ſequendo, & verb. iudex habens. pulchrè Natta, conſil.276.num.3.Volum.1.commun.opin.

pagin.301. verb. iudex iuxta acta. Mantua. singul.451.Sylueſt.verb.iudex,el 2.num.5. Guido Papæ,deciſ.29.latiſsimè Petr.Magdalen.de numer.teſtium in teſtamen.3.par. capit.1.ex num.18. optimè Lib.9.regular. iur.ciuil.& pontif. pag.562. verb.iudex an debeat iudicare.Pet.Sanchez.1.par.hiſtor. moral,titul.de la vida de Platon.§.9.verſic. y lo que mas difficultad haze.fol.41.& optimè in 2.par.titul.de la vida de Caton.§.15. fol.125. Caballin.in ægidian. conſtit. lib.4. capit.3.in gloſ.B.ex numer.1.pag.213.latiſsimè & pulchrè inſignis Theologus & religioſiſsimus vir Michael. Salon. 2. 2. quæſt. 67.articul.2. ex colum. 1384. Gigas,conſil. 45.num.14. & conſil.48. numer.32. Deci. conſil.176. num. 2. latiſsimè & pulchrè Ioſeph.Maſcard. volum.2.de probation. concluſ.948.l.12. Paul.Fuſc.ſingul.60.literę I. Hyppol.ſingul.266.Auiles,in capit.1.prætorum,in gloſ.fiel,numer.10.Bernar.Diaz, in regul. 377. vbi Salzed. latiſsimè Anton. Cordoua,in quæſtion.theolog. lib.1. quæſt. 37. latiſsimè Ioan. Matienç.in dialog.relat. 3.par.capit.42. Lancellot. Conrrad.templ. omnium iudic.lib.1.capit.1. §.3. verſic.pronuntiare ſecundum conſcientiam, num.11. Martin.del Rio, in repetit. l. tranſigere.C. de tranſact.3.par. ex numer.139. verſic.adhuc tamen in animo meo.Burgos de Paz,in procem.legũ Tauri,num. 262.264.& 269. Iul.Clar.lib.5.§.fin.quęſt.8.numer.5.Seraphin.de Seraphin. de priuileg.iuramen.priuileg.2.pulchrè Flamin.Chartar.de execution.ſentent. capto bannito, in capit. final. ex numer.365.latè Ancharran.in cap.1. de conſtitut. numer.44. Maſſuerius, in prax. titul.de iudicibus & eorum iuriſdict.nume. 28.vbi optimè prima additio.Hyppol. Bonacoſ. in commun. opin. pagin.461. verb. condemnare debet iudex, & in pagin.497. verb. iudex iudicare debet. latiſsimè Ioan. Gracián, regul.254. Dominic. Bañes, 2. 2. quæſt.33. articul.8.colum.1267. verſic.quarta concluſio.Petr.Marti,in capit.afferte,de præſumption. in verb. date infantem, ex num.20. Pinel. in l. 2. C. de reſcinden.vendit.3.par.capit.3.num.33.

12 *IBI, conuocent auxilium.* An & quando iudex eccleſiaſticus poſsit implorare auxilium brachij ſecularis, idque compellere vt ſibi auxiliũ præſtet? eſt videndus Couar. in pract.capit.10. numer. 1. pulchrè Rolan. conſil.37.volum.1. Lanfran.in clement. diſpendioſam,num.9. de iudic. Alexan.cõſil. 130. volum.4. numer. 3. pulchrè Salzed. in prax.canon.capit.150.quod eſt caput nouè aditum ad Bernar.Diaz,in prax. ex pagin. 504.latè Ioan.Segura Dabalos,in director. iudic.eccleſ.fori.2.par.capit.13. ex num.30. & ex num.39. & ex numer.49.Paul.Fuſc. de viſitat.lib.2.capit.32. ex numer.13. Læl. de Zanch.de priuileg.eccleſ.44. priuileg. num.2.& ex num.10.Iacob.Menoch.de arbitrar.caſ.452.Nauar.in capit.cum contingat,in 2.remed. ex princip. de reſcrip.pag. 156.Andr.ab Exea,in repetit.cap.1.de conſtitut.num.191.Franciſ.Pegña,in 3.par.director.comment.106. Michael.Tinoth. de viſitan.eccleſ.lib.2.tract.1.cap.10.verſic.ſecundum eſt. Anton. Grauat. in addition.ad Veſtr.in prax.lib.8.capit.vltimo, ex num. 40.Didac.Perez, lib.3.titul.1.l. 4. in gloſ. inuoque la ayuda del braço ſeglar,pag.473.

13 vbi aduertit iudicem ſecularem etiã requiſitum,nõ teneri nec debere auxilium ſuum eccleſiaſtico impendere,niſi diſcuſſa prius ſaltim ſummariè iuſtitia cauſæ, hoc autem quomodo intelligatur,vltra alios ſupra,latiſsimè & pulchrè examinat Ioan. Redin, de maieſtat.Princip.§.nõ armis ſolem. 2. par. ex num.145. optimè Iul.Clar.§.fin. quæſt. 96.num.7.Rolan.conſil.37.vol.1.ex num.7. & in nu.14. quęrit, An ſi corã iudice ſecularis opponatur de nullitate ſententiæ ab eccleſiaſtico latæ, teneatur iudex ſecularis eam exequi,vel ad executionem illius ſuum impartiri auxiliũ, pro quo etiam eſt videndus Salzed.in dicto cap.150. num.14. Nauar.in dicto 2.remed.verſ.ad poſterius reſpondeo.

AD TEX. IN CAP. 3. Peruenit,de arbitris.

COLLECTAN. 102.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ex fructibus beneficij, an poſsit dotem præſtare ſuis ſororibus vel conſanguineis?*

2 *Plura adducuntur pro ratione dubitandi ad iſtum textum.*

3 *Declaratur extrauagan.ambitioſæ,de reb. eccleſ.non alienan.inter commun.*

1 COLLIGITVR communiter ex hoc textu,poſſe clericos ſororibus,filiabus,ceteriſve cõſanguineis, ex redditibus eccleſiæ dotes præſtare: circa quod eſt videndus Hyppol.Marſil.de Columna, de eccleſiaſt. reddit. origine, 3. par. capit. 32. Iaſ. in l. 1. numer.30. ff. ſolut. matrimon. vbi Alexan. num. 24. & ibi additio in litera F. Guilier. Benedict.in repetit. cap.Raynuntius,verb. dotem,num.72. Palat.Rube.in repetit.cap. per veſtras,notab.3.§.23.num.5.& 13.& §. 27.num.4. Anton.Gomez,l.9.Tauri,num. 44. Nicol.Boer. deciſ.129. num. 8. Didac. Spino,ſpecul.teſtamen.in gloſ.rubricę.14. par.num.9. & in gloſ. 16. princip. num.13. & ex num. 119. Menchac.de ſucceſſ.creat. §.10. num.500. Nauar. de ſpol. clericorum. §.18.num.10. Rodoan.de rebus eccleſ. non alienan.quęſt.2.ex num.17.pag.300.& vide eundem in pag.286. num.7. additio ad Capel.Tholoſan. deciſ.290. num.9. Roch. de Curt. de iure patronat. verb. honorificum, num.15. Tiraquel. de primogen. quæſt.62. num.2. Illuſtriſsimus D. Paleot.de noth.& ſpur.capit.44. num.6. Ioan. Garſia,de expenſ.& meliorat.capit.3.num.36.Ioan.Rojas,de ſucceſſ. capit.21.numer.65.& cap.32. numer.7.Didac.Perez,lib.1.titul.3.l.22.pagin.101. verſ.vtrum autem clericus.optimè Anton.Cordoua de Lara,in l.ſi quis à liberis.§.idem reſcripſit,ex num.25. & optimè ex num.95.ff.de liber.agnoſcen.Didac.Perez,lib.5.titul.2.l.1. pag.69. verſ.dubitatur vtrũ pater. latè Ioan.Matienç. lib. 5. recol. titul.8.l.8. in gloſ.1. numer.32. Cornel.Beninc.caſ.de priuileg.paupert.in 5. ſpecial. in iudic.numer.25. & in 3.ſpecial.in contract. numer.20.

2 DIFFICILE tamen dubiũ eſt,quare in hoc textu huiuſmodi conſignationẽ fructuũ beneficij factã à clerico,pro dote ſororis ſoluenda nullam eſſe cenſeat Romanus Pontifex,cum ſimoniaca conuentio non cenſeatur ea,qua quis promittit tertiam partẽ fructuum beneficiorum ſuorum tam collatorũ, quam conferendorũ pro dote ſuæ ſororis, ex Hypp.Marſil.de Column.in dicta 3.par. capit.32. num. 9. Et augetur dubium, quia clerici reddituum eccleſiaſticorum domini ſunt,poſſuntq; de illis ad libitum diſponere,vt tradit magis communis opinio Doctorum,de qua latiſsimè habes in capit.cum in officiis,de teſtamen. & referunt Hyppolit. Marſil.de Columna, vbi ſupra, 3.par.capit. 34.Dominic.Bañes,2.2.quæſt.32.articul.6. ex col.1160. Anton.Cordoua,lib.1. quæſt. theolog.quæſt.18. Et tandem facit pro ratione dubitandi quod eccleſiaſticorum bonorum fructus profanum quid eſſe cenſentur,& ſic videtur à iure permiſſa alienatio, ſeu locatio talium bonorum ad vitam beneficiati alienantis vel locantis, ex Abb.in capit.final.ne prælat. vices ſuas, num.4. Mohedan.deciſ.7.de rebus eccleſ.non alienan. Bellamer.deciſ.747.Rodoan.de reb.eccleſ. non alienan.pag.347.ex num.6. Vincent. Carocius, tract.de locat.1.par.titul.de bon. eccleſ.non alienan.num.1.& 3. Et in vendi tione ipſorum fructuum ad vitam idem concludit Petr.Rebuf.in compend.alien.num. 27. pro quibus omnibus bene facit textus in dicto capit.final.ne prælat.vices ſuas.vbi locationem fructuum & prouentuum bene ficij fieri poſſe ad ſeptennium dicit Pontifex, ergo ſaltim ad ſeptennium valere debuiſſet,in textu noſtro huiuſmodi conſignatio vel arbitrium,eo maximè quod iſte textus & textus in dicto capit. final. ſunt deciſiones eiuſdem Pontificis Alexand.III.Et

3 omnia ſupradicta adeò ſunt vera, vt etiam hodie poſt extrauagan.Paul.II.quę incipit ambitioſę,de reb.eccleſ.non alien. inter cõmun.vbi triennij tempus ad locationem ſeu alienationem ſine decreto eſt præfinitum, poterit nihilominus beneficiatus fructus & obuentiones ſui beneficij alienare ad plures annos abſq; tali decreto, prædicta enim extrauagans placet pluribus,vt ſolum prohibeat locationẽ rerum eccleſiæ vltra trienniũ ita vt ipſas res prohibeat locari & alienari, non tamen fructus & reditus eccleſiaſticos ad aliquod beneficium pertinentes, vt per Didac. Couar.lib.2. variar.reſolution.capit.16. num. 6. ad finem. Rodoan. de rebus eccleſ. non alienan. in quæſt.6. de locatione rerum eccleſiaſticarum. §. & extrauagans,ex num.4.pag.350. vbi latè agit de ratione differẽtiæ, quæ omnia nimis pugnare videntur aduerſus reſolutionem quam tradit Anton.Cordoua, in tract.caſ.de conſcien.

sciens.quæst.103.& aduersus omnia,quę Doctores referunt in hac materia alienationis bonorum ecclesiasticorum, non habita huiusmodi distinctione,secundum quam videtur intelligenda verba Concil. Tridentin. in Sess.25. capit. 11. de reformat. in versic. locationes verò rerum ecclesiasticarũ. Hęc omnia sunt quæ ex diametro pugnare videntur decisioni istius textus, & certè dubium hoc adeo difficilè redditur ex supradictis, vt ænigmati simile videatur,(meo iudicio) quod quidẽ nec OEdipus ille qui rerũ obscurissimarum interpres dictus fuit,solueret:quare vel ipsi OEdipo,vel ei qui tãtum ingenio valeat remittendum censeo.

AD TEX. IN CAP. 13. Excommunicamus, el 1. de Hæreticis.

COLLECTAN. 103.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus quis sit, vnde dicatur, & causæ ex quibus hæreses nascantur.*
2 *De excommunicatione quam incurrunt hæretici, & An eam incurrat hæreticus mentalis?*
3 *Quis possit absoluere hæreticos pœnitentes in vita, & in morte, & An confessor per Bullam Cruciatæ, vel Episcopus possit eos absoluere?*
4 *An hæreticus absolutus à Pontifice, sit tutus in foro Inquisitorum?*
5 *Cur hæretico pœnitenti crux ferenda in habitu assignatur? & de origine illius habitus qui communiter dicitur (Sanbenito) qui est suspendendus in ecclesia in cuius parochia habitat pœnitens.*

1 HAERETICVS quis sit,vnde dicatur,& de eius vera ethymologia:est vid ẽdus Zanchin. de hæretic. capit. 1. Melchior. Cano,de locis theolog. lib.12.cap.9.Iacob. Simanc.de cathol.institut. cap.31. ex num. 2.Alphonf.Castr. de iusta hęreticor.punit. lib.1.cap.1. Iul.Clar.lib.5. §.hęresis,ex numer.1.textus in cap.hæresis,& in cap.hæreticus.24. quæst.3.latè Lucerna Inquisitor. verb.hæresis,ex num.2. Læl.Zecch.de cas. reseruat. cas.2. num.1. Carrer.in prax.titul. de hæretic.in princip.num.11. Francis.Platea,tract.de excommun. §. 22. ex num.1. in vol.16.tract. Iacob.Simanc.in enchirid.tit. 3.Rojas,singul.73.& in 1.par.de hæretic.ex num.469.& nu.474. Didac.Perez,lib. 1. tit.1.l.1.in glos.con animo pertinaz,pag.20. doctissimus Francis.Pegña,in 2.par.direct. schol.44. latè Didac.Perez,lib.8. titul.4. l. 3. in glos. herege es todo aquel.Michael. de Aniñon,de vnitat.ouil.& pastor.cap.30. num.9.Caballin.in ægidian.constitut.lib.1. cap.4.in glos.B.pag.11. latè Sebastian.Medices,in sum.peccat.1.par.titul.2. quæst.32. Petr.à Nauarra,tom.1.de restit.lib.2.cap.4. ex num.197. Petr.de Aragon,2.2.quæst.11. artic.1.in princip.pag.323.Anton.Cordoua in quęst.theolog.lib.1.quęst.16.§.7.Rebuf. in Bulla Cœnæ Domini, verb. hæreticos, pag.401. Sebastian.Medices,in sum. omn. hæres.1.par.quęst.1.& in quæst.5.refert causas ex quibus hæreses nascantur.

2 ET de hac excõmunicatione de qua in hoc textu,quam incurrunt hęretici:disserit Iacob.Simanc.de catholic.institutionib.titul.3.num.1.& titul.27.num.1.Alphonf.Castro,de iusta hæreticor.punit.lib.2. cap.18. Francis.Pegña,in 2.par. director. schol. 9. Aegid.Bossius,in prax.titul.de hęretic.nu. 27.Ioan.Rojas,singul.77.Didac.Perez,lib. 8.titul.4.l.3.pag.84.col.2.vers.& quia spiritualis respicit altiorem. & extat de hoc Bulla Cœnæ Domini, vbi omnes hæretici excõmunicantur,& refert Dominic.Soto, in 4.distin.22.quęst.2.artic.3.versic.hęc autem Bulla,pag.962.& tradit etiam Petr.de Aragon,2.2. quæst.11.artic.3.vbi itidem pulchrè disputat, An in hanc excõmunicationẽ incidat hęreticus mẽtalis & omnino occultus,id est, ille qui hæresim habet in intellectu & solũ corde deuiat à fide catholica,nec eã verbis aut signis exterius expresit? de qua quæstione valdè vẽtilata à Doctoribus differũt glos.verb.eo ipso.vbi Cardin.num. 8.in clemen.1.§.verum quia nimis,de hęretic. Didac. Perez, lib.1.titul.1.l.1.pagin.22. colum.1.in principio. Lælius de Zanch.de priuil.

priuileg.eccles. priuileg.143. num. 15. latè Dominic.Bañes,2.2.quæst.11. artic.4.pag. 654.versic.his suppositis.Barthol.Humad. l.13.titul.5.par.1. in glos.11. in fine. Didac. Spino,specul.testamen.glos.7.princip. numer.14. pulchrè & latissimè Ioan.Rojas. 1. par.de hæretic. ex num.240. Alphonf.Castro,de lege pœn. lib.2.capit.15. & de iusta hæretic.punit.lib.2.capit.18. versic.qui autem hæresim. Ioan.Gutierrez,lib.1.canon. quæst. capit.13. ex numer.5. Bursat.consil. 14.volum.1.num.5.Iacob.Simanc.de catholicis institutionib.cap.42.ex num.2.Syluester,in summa,verb.excommunicatio,el 7. ex numer.3. Couar.regul.peccatum. 2. par. in initio,numer.7. multum pulchrè Didac. Perez,lib.8.titul.4.l.3. pagin.83. colum.2. versic. quæri insuper solet. Rojas, 2.par. de hæret.allert.37.numer.319. Iul. Clar.lib.5. §.hæresis,numer.23.& in §.fin.quæst.91.numer.1. Alexan. de Ales, in 4. par. summę, quæst.133. membr.1. Caietan.in sum.verb. hæresis,versic. aduerte secundo.Nauar.manual. latin. capit.11. numer. 17. versic. quoniam.Dominic.Soto,in 4. distin.22. quæst. 2.articul.3. versic.& quamuis multi, pagin. 962. Hyppolit.Bonacos.in commun.opin. crimin.verb.hæreticus occultus. Carrer.in prax.titul.de hæretic.§.nunc de pœnis,numer.3. versic. extende, fol.277. & facit ad hanc quæstionem text.& ibi notata,in cap. cogitationis pœnam, de pœniten. distin. 1. Nauar.in princip.de pœniten. distin.5. numer.22, Felin.in responsione ad interrogat. quando conatus puniatur,numer.4. versic. quartus casus. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas.360.ex numer.6. Ioan.Rojas,singul.17. & singul.153.

3 QVIS NAM autem possit hęreticos resipiscentes & pœnitentes ab excommunicatione absoluere, tradit Iacob. Simanc. de catholicis institutionib. cap. 3. numer.1. Lucerna Inquisitorum,verb.excommunicatus,num.1.& ibi Francis.Pegña, in additionib.Nauar.in man.lat.cap.27.num.272. versic.decimoquinto.Barthol.Humada,in l.13. titul.5.par.1.glos.11. Ioan.Rojas, singul.57. optimè Petr. de Aragon, 2. 2. quæst.11. artic.3. pag.343. versic. sed dubium est. & in versic. dico quarto. disputat, An confessor electus per Bullam Cruciatæ,vel per aliam facultatem ei concessam,absoluendi ab omni censura possit semel in vita hæreticos absoluere ab excommunicatione? de quo etiam differit Iacobus Simanc.de catholic. institut. titul.3. num.2. & in enchirid. titul. 51.numer.4. Nauar.manual.latin. capit.27. numer.272.versic.decimoquinto. Ioan.Rojas,de hæretic.2.par.allertio.39.numer.321. & de priuileg.inquisit.numer.416.Martin. Viuald. in candelab.eccles.titul.de absolutione,ex numer.9.& optimè ex numer.16. & in explanatione Bullæ Cœnæ Domini, num.134.in fine. Barthol.Humada in dicta glos.11. Decian.responf.5. numer.13.lib.2. Ioan.Gutierrez,lib.1.canonicar.quęst.cap. 13. ex num.26. Couar. in capit.alma mater. 1.par. §.11. num.15. Barthol. Medina,1.par. instruc.de confessores,capit.11. §.7. fol.36. versic. y tambien. Anton. Cordoua, tract. casos de conscien.quæst.8.versic.quanto al segundo punto.Sebastian.Medices,in sum. peccator.2.par.titul.9.quęst.66.Dominic. Soto,in 4.distin.22.articul.3. versic. quod si standum esset, pag.963. Syluest.in summa, verb.excommunicatio,el 7. numer.77.post medium. Didac.Perez,lib.8.tit.4.l.3.pag. 85. col.1. versic. vtrum autem hæreticus.

IN mortis tamen articulo absolui,poterunt hæretici absq; aliqua Bulla vel priuilegio,à quocunq; sacerdote,iuxta ea quæ tradit Iacob. Simanc. de catholic. institution. titul.3.num.3.& in enchirid.titul.51.num.6. Ioan.Gutierrez,lib.1.canonicar.quæstion. capit.1. numer.59. Ioan.Rojas,de hæretic. 2.par.assert.38. num.320. Lucerna Inquisit. verb. excommunicatus, num. 1. & pro hoc facit Concil.Trident.Sess.17.capit.7.in fin. versic.atq; ideo.

DICVNT tamen quamplurimi Doctores, quòd hodie post Concil. Tridentin. Sess.24.capit.6.Episcopus potest absoluere subditos suos ab occulta hæresi, dic tamẽ vt per Iacob.Simancas, in dicto titul.3. numer. 6. & in dicto titul. 51. numer. 5. Iosephus Angles flor. theolog. in quæstion. de confessione,pag.253. vers.poterunt modo. Ioan.Gutierrez,in dicto lib.1.cap.13.ex numer.28.Ant.Cordoua,tract.cas.de cõscien. quęst.8.Nauar.manual.lat.cap.27.num.272. versic. decimoquinto, videbis tamen Felician.de censur.titul.de excommunicat.cap. 18.pagin.65.vbi ait hanc potestatem & facultatem iam Episcopis fuisse suspensam

& reuocatam à Pontif. Pio V. in Bulla Cœnæ Domini publicata anno 1568. & idem ex Bulla Gregorij XIII. publicata & lecta anno 1581. tradit Ioan. Gutierrez, lib. 1. canononic. quæstio. capit. 13. numer. 30. est tamen hodie omnino videndus Martin. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de absolutione, ex numer. 13.

4 FVIT tamen aliquando dubitatum, Vtrum hæreticus absolutus à Papa sit tutus in foro inquisitorum? & respondē cū Iacob. Simanc. in dicto titul. 3. num. 7. & in enchiridio. titul. 51. num. 3. Anton. Cordoua de Iara in l. si quis à liberis. §. si mater, num. 21. ff. de liber. agnoscen.

5 ET quare hæretico pœnitenti crux ferēda in habitu assignetur? (qui habitus quare dicitur Sanbenito, tradit optimè Hieronym. Roman, lib. 5. de la republica christiana, capit. 20. fol. 264. versic. el Sanbenito. & Martin. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de pœnitentia, num. 14.) est videndus Zanchin. de hæretic. capit. 19. num. 3. vbi additio margin. & Campeg. in addit. in litera F. Rojas, singul. 155. ante fin. Francis. Pegña in 3. par. direct. schol. 58. vers. prouideat etiam. Iacob. Simanc. catholic. institut. titul. 47. ex numer. 9. vbi in numer. 13. asserit, quòd iste habitus & vestitus hæretici pœnitentis, suspendendus est in ea ecclesia, in cuius parochia habitabat ille pœnitens, de quo etiā est vidēdus Francis. Pegña, in 3. par. direct. schol. 62. versic. iam quod hic. Et huiusmodi pœnitentes coram quo iudice conuenian tur, vide quę habes supra in 1. par. collectan. ad textum in capit. aliud. 11. quæst. 1.

AD TEX. IN CAP. 2. Vt Dominicis, de paroch. & alien. parochian.

COLLECTAN. 104.

SVMMARIVM.

1 *An in Dominicis & festiuis diebus vnusquisq; teneatur audire diuina in propria parochia? vbi pulchrè de intellectu istius textus disseritur.*

2 *Verbum moneat, est verbum consilij, & non præcepti.*

3 *Laudatur constitutio Reuerendissimi Domini Episcopi Barbastrens.*

4 *An quis teneatur audire diuina in propria parochia, saltim in præcipuis festiuitatibus anni?*

5 *Quis Pontifex assignauerit proprios limites vnicuiq; parochiæ?*

1 STATVIT iste textus, vt Dominicis & festiuis diebus vnusquisque parochianus audiat diuina in propria parochia: per quem textum idem concludit Lapp. allegat. 57. & tradit Nauar. in manual. hispan. capit. 21. numer. 6. Ferdinan. Paez. in repet. capit. missas, de consecrat. distin. 1. num. 133. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 30. ex num. 1. Archiepisc. Valentin. in Synod. diœcesan. anni 1578. act. 1. §. sacra Tridentina, ex pagin. 26. resolue tamen pro vera intelligentia istius textus, quòd cessante contemptu & periculo ignorandi festa, ieiunia indita à parocho, & excommunicationes publicatas ab eo, & cessante fraude iurium parochialium, & erronea superstitione, licitè quis audit missam peculiarem etiā extra parochiam in diebus Dominicis, & in aliis festiuis, nulla interueniente licentia proprij parochi, vt colligitur ex Florentin. 2. par. titul. 9. capit. 10. §. 1. Armil. in summa, verb. missa, numer. 31. & ibidem Angel. numer. 59. & Tabiens. numer. 52. Sylvest. in summa, verb. missa, el 2. numer. 5. optimè Ioan. Gutierrez lib. 1. canonicar. quęst. cap. 30. ex numer. 8. & ex numer. 32. Nauar. manual. latin. capit. 21. num. 5. versic. non dixi tamen. Secundum quem Episcopus non potest contrarium præcipere suis subditis, vel nè audiant hisce diebus in monasteriis, & idem tradit Barthol. Medina. 1. par. instruc. de confessor. capit. 14. §. 40. versic. ni tampoco. Sylvest. in dicto num. 5. versic. secundum. & optimè prosequitur Ferdin. Paez. in dicto capit. missas, ex numer. 134.

2 NEC prædictæ resolutioni aduersatur Concil. Triden. Sess. 22. in decreto de obseruat. & euitan. in celebrat. missæ, versic. moneant etiam. Vbi non statuit sancta Synodus quòd Episcopus iubeat id, sed quod moneat quod verbum est consilij, vt tradit Gutierrez in dicto capit. 30. num. 33. ad finem. Nauar. supra, vbi dicit quod tale præceptū Episcopi esset contra priuilegium Pontificis Leonis X. concessum religiosis mendicantibus, & cōtra motum proprium Pij V. incip. ex superne dispositionis, versicul. ac etiam, Dat. anno 1567. xvj. Calen. Iulij, & contra alia iura & priuilegia Apostolica in fauorem religionum concessa, & idem tradit Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 2. num. 30. & in cap. 21. numer. 42. Ioan. Gutierrez in dicto capit. 30. ex num. 22. & num. 34.

3 SIC iustissimè ac piè Reuerendissimus dominus Episcopus ac dominus meus D. Michael Cercito, in constitut. Synod. 18. sub titul. de celebr. miss. celebrata in ciuitate Barbastrens. anno 1586. non iussit, sed hortatur omnes Christi fideles vt in propriis parochiis Dominicis saltim, ac aliis festiuis diebus interfint ad audienda diuina officia, quòd vt auidiùs exequatur quadraginta dierum indulgentias concessit.

4 MAXIMVM tamen dubium est, an supra dicta cōsuetudo habeat locum in præcipuis festiuitatibus anni, scilicet, in Paschate, Natali Domini, Epiphania, Ascensione Domini, Pentecoste, & in aliis relatis in cap. si quis etiam, de consecr. distin. 1. in quibus diebus etiam si cesset contemptus quis teneatur audire missam in propria parochia? pro cuius quęstionis resolutione est videndus Paez in dicto cap. missas, numer. 137. Ioan. Gutierrez. in dicto capit. 30. ex numer. 13. & ex numer. 30. Angel. in summa, verb. missa, numer. 59. versic. sed tu dic.

5 *IBI, alterius parochianus.* Parochię igitur sunt hodie distinctæ, & vnicuiq; assigna ti certi limites, de quo, & quis pōtifex id decreuerit, tradūt Nauar. in cap. placuit, de pœniten. distin. 6. ex num. 3. Hyppolit. Marsil. de Columna, de eccles. reddit. origin. 1. par. cap. 4. ex num. 1. Hieronym. de monte, de finib. regundor. cap. 13. numer. 4. Alphons. Hojeda, de benef. 1. par. in præfat. numer. 5. Selua, de benef. 1. pär. quæst. 4. numer. 19. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 2. num. 1. Stephan. de Gaeta, in repetit. cap. ad limina. 30. quæst. 1. §. 5. numer. 253. glos. verb. diuitiis, in cap. ecclesias. 13. quęst. 1. Polydor. Virgil. de inuent. rerum. lib. 4. capit. 9.

AD TEX. IN CAP. 11. Cum contingat, de ætat. & qualitat. ordinan.

COLLECTAN. 105.

SVMMARIVM.

1 *Abbas quos ordines, quibus temporibus & personis conferre possit, & de origine huiusmodi nominis, Abbatis.*

2 *Ordines sacri an sint septem vel nouem?*

3 *An omnes ordines sint vnum sacramentum, vel vnusquisque ordo sit per se sacramentum?*

4 *An percutiens clericum tonsuratum sit excommunicatus?*

5 *Quando clericus tonsuratus gaudeat priuilegio fori, & quid dicendum sit de clerico coniugato?*

1 QVOS ordines, & quibus personis eos conferre possit Abbas, est videndus textus in cap. Abbates, vers. nec eis, de priuileg. in 6. vbi Franc. numer. 3. Rodulph. Cuperf. in capit. oportebat, 79. distin. in §. tonsuræ, numer. 6. pagin. 329. Sylvest. in summa, verbo, ordo, el 3. numer. 2. Lappus, allegat. 138. ex numer. 5. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. numer. 93. optimè Rebuf. in respons. 2. Concil. Triden. Sess. 23. capit. 10. incip. Abbatibus. Geminian. in dicto capit. Abbates, numer. 7. Felin. capit. eam te, numer. 8. de rescript. Innocen. in capit. 1. numer. 2. de supplen. negligen. prælat. Abbas, in capit. quia ingredientibus, numer. 6. de testamen. Speculat. lib. 4. particul. 4. in titul. de priuileg. num. 5. Petr. Rebuf. in prax. titul. de clericis, & à quibus, & quo modo creentur, num. 14. Couar. lib. 1. variar. cap. 10. num. 10. Chassen. catalog. gloriæ mundi. 4. par. considerat. 32. versic. item possunt. Et talis Abbas habens vsum mitræ, annullorum, & baculi an possit illis vti extra monasteriū? est videndus Lapp. allegatio. 19. vbi Quintilian. Mandos. in addition. in litera D. Si-

mon. Maiol. de irregularit. lib. 3. capit. 23. num. 12. verſic. qua ratione. Et an tunc poſſit monachos alterius monaſterij ordinare? tradit Mandoſ. in dicta additio. in litera D. Et Abbatis nomẽ vnde, & cur apud monachos vſurpari primũ cœperit? tradit Hypolit. de Marſil. de Columna, de eccleſ. redditib. origin. 2. par. capit. 15. ex num. 5.

2 VLTERIVS aduerte, quòd per hũc textum, & capit. cleros. 21. diſtin. & capit. perlectis. 25. diſtin. tenent Doctores nouem eſſe ordines ſacros, nam primam tonſuram & Epiſcopatum addunt aliis ſeptem ordinibus, pro qua quæſtione erunt conſulendi Nauar. manual. latin. capit. 22. numer. 18. Anton. Bernad, in ſumma, capit. 23. numer. 48. Didac. Couar. lib. 1. variar. reſolut. capit. 10. numer. 15. Hugo de Sancto Victore, de ſacramen. 3. par. numer. 5. Euſeb. lib. 6. hiſtor. eccleſiaſt. cap. 33. Lapp. allegat. 138. ex numer. 11. Abb. per illum textum, in cap. aqua, numer. 6. de conſecrat. eccleſ. Lancellot. Conrad. templ. omnium iudic. lib. 2. cap. 1. §. 4. ex numer. 1. fol. 133. Michael. Aniñon, de vnitat. ouil. & paſtor. capit. 6. numer. 6. verſic. & ideo dicebat. Albert. Troci. de vero & perfect. cleric. lib. 1. capit. 2. Petr. Rebuf. in cap. extirpandæ. §. qui vero, de præbend. pagin. 366. verſic. circa quam materiam. Suarez, in l. 4. lib. 2. titul. de las juras, in diſputatione quæſtionis in materia maioratus, ex numer. 34. pagin. 440. Hieronym. de Monte, variar. iuris, quæſt. 10. num. 32. Philip. Deci. in cap. eccleſia Sanctæ Mariæ, numer. 24. de conſtitution. Couar. in capit. quia nos, numer. 4. de teſtamen. Dominic. Soto, in 4. diſtin. 24. quæſt. 2. articul. 1. verſic. ad quartum, & in articul. 3. Chaſſen. in catalog. gloriæ mundi, 12. par. conſiderat. 32. Felin. capit. ſicut pro certo, numer. 2. de ſimon. Dominic. Sot. de iuſtit. & iur. lib. 10. quæſt. 1. articul. 2. Andr. Gambar. de offic. & poteſtat. legat. de Latere, lib. 2. num. 226. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 1. cap. 4. numer. 6. in fin. Ioſeph. Gonçalez, variar. quæſt. cap. 12. numer. 27. Marc. Ant. Cuchus, lib. 1. inſtitut. iur. canonic. titul. 3. Alphon. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 6. numer. 8. & in tractat. de clericis & eorum exempt. 1. par. capit. 2. numer. 2. Stephan. de Gaeta, in repetit. cap. ad limina. 30. quæſt. 1. in §. 3. numer. 10. & in numer. 16. Rodulph. Cuperſ. in capit. oportebat, 79. diſtin. §. tõſurę ordinem, ex num. 6. pag. 329. Burſat. conſil. 125. ex numer. 11. pulchrè Martin. Viuald. in candelabr. eccleſiæ, titul. de ſacramen. ordin. ex num. 9.

3 MAGNA tamen inter ſcribẽtes adeſt quæſtio, Vtrum omnes ordines ſint vnum ſacramentum, vel an vnuſquiſque ordo ſit per ſe ſacramentum, & in quibus imprimatur caracter & detur gratia? pro qua quæſtione eſt videndus Victor. de ſacramen. ordin. num. 226. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de ſacramen. ordin. num. 13. latiſsimè Dominic. Soto, in 4. diſtin. 24. quæſtion. 1. articul. 4.

4 *IBI, clericalis ordo.* Per huiuſmodi verba, quęrit gloſ. hic, An percutiens clericum primæ tonſuræ ſit excommunicatus, & incidat in pœnas capit. ſi quis ſuadente. 17. quæſt. 4. pro qua quęſtione recurrito ad notata in dicto capit. ſi quis ſuadente, in verſ. clericum. & tradit optimè Volum. 1. commun. opinion. pagin. 26. verb. clerici à poteſtate, in verſic. quia percutiẽs clericum. vbi allegatur Cõcil. Trid. Seſſ. 23. cap. 6. ad hoc, quòd hodie clericus primæ tonſuræ, aut in minoribus ordinibus conſtitutus non gaudet fori priuilegio, niſi beneficium eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum & tonſuram deferens, alicui eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat, vel in ſeminario clericorum, aut in aliqua ſchola vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi quaſi in via ad maiores ordines ſuſpiciendos verſetur, de quo etiam loquitur Ioſeph. Gonçalez, variar. quæſt. cap. 12. numer. 29. vbi etiam vide quando clericus coniugatus gaudeat priuilegio fori eccleſiaſtici, de quo diſſerunt textus & Doctores in capit. vnic. de cler. coniug. in 6. Bellug. in ſpecul. principum, rubr. 11. §. videamus, numer. 1. vbi Camil. Borrel. in additionib. in litera A. Petr. Mozius, de contract. titul. de matrimonio. §. qui poſsint contrahere matrimonium, vel non, num. 21. fol. 178. Nauar. manual. lat. cap. 27. num. 79.

AD TEX. IN CAP. 14. Officij, de teſtamen.

COLLECTAN. 106.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum, An & quare confici debeat in ſtatu gratiæ?*
2 *Quarta portio debetur Epiſcopo, ex legatis relictis eccleſiæ.*
3 *An, & quando aliquid legatur creditori, cenſeatur relictum animo compenſandi debitum?*

1 IBI, *teſtamentum.* Aduertat qui condit teſtamentum, vt operam det quòd, in ſtatu gratiæ illud faciat, per ea quæ tradit Nauar. in manual. latin. capit. 26. numer. 36. verſicul. debet item. Anton. Bernad, in ſum. cap. 30. numer. 2. Barthol. Medin. 2. par. inſtruc. de confeſ. capit. 19. §. reglas para ordenar el teſtamento, verſic. tercera regla. Ludouic. Beja, in reſpon. caſ. conſc. caſ. 57. verſicul. de eo autem quod. Petr. Sanchez. 1. par. hiſtor. moral. titul. de la vida de Ariſtot. §. 6. verſicul. y lo que haze, fol. 10. & in §. 8. verſic. tanbien es de conſiderar, fol. 14. Michael. Salon. 2. 2. quæſt. 5. de dominio, artic. 5. verſic. admonendus eſt, pag. 504.

2 *IBI, petere portionem.* De huiuſmodi quarta portione, quæ debetur Epiſcopo ex his quæ eccleſiis legantur, vltra textum & Doctores in capit. conquerente, de offic. ordinar. & in capit. de quarta, de præſcriptio. diſſerit Abb. in capit. relatum, numer. 4. & num. 8. de ſepultur. Aufred. ad Capel. Tholoſan. deciſ. 213. Bertachin. tractat. de Epiſcopo. 4. par. 4. lib. numer. 40. Paul. Fuſc. ſingul. 28. literæ E. Sylueſt. in ſum. verb. canonica portio, ex numer. 4. Bernard. Diaz, regul. 237. Balb. de præſcript. 5. par. princip. 1. par. quæſt. 13.

3 *IBI, eaſola contentus.* An & quando aliquid datur vel legatur creditori cenſeatur relictum animo compenſandi debitum? An verò creditor vltra legatum relictum, poſsit etiam petere & exigere debitũ præcipuum? vltra Didac. Couar. hic, ex numer. 2. eſt conſulendus Soarez, in l. 1. titul. de las arras, numer. 36. Lib. 10. regul. iur. ciuil. & pontific. pagin. 603. verb. legatum à debitore, latiſsimè Ioſephus Gonçalez, variar. quæſt. capit. 31. Doctores in authen. præterea. C. vnde vir & vxor, & in l. 87. creditorem. ff. delegat. 2. & in l. ſi cum dotem. §. ſi pater. ff. ſolut. matrimon. Armil. in ſum. verbo legatum, numer. 21. latè Didac. Spino, in ſpecul. teſtament. in gloſ. 8. princip. ex numer. 71. Alba, conſil. 17. numer. 5. Alexand. conſil. 250. volum. 6. numer. 6. & in conſil. 7. volum. 6. ex numer. 16. Anan. conſil. 3. num. 5. vbi Bolognet. numer. 8. Neuizan. conſil. 62. numer. 13. Paul. de Caſtro, conſil. 35. volum. 2. Ioan. Corraſ. lib. 3. miſcellan. capit. 1. ex numer. 7. Affict. deciſ. 44. ex numer. 9. Iacob. Menoch. lib. 3. præſumpt. 10. ex numer. 12. & præſumpt. 16. & præſumpt. 121. numer. 12. Anton. Gomez, tom. 1. variar. capit. 12. ex numer. 26. Alexand. conſil. 12. volum. 2. numer. 5. vbi additio in litera A. Palat. Rubeus, in repetit. rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 27. ex numer. 2. & in l. 16. Tauri, ex numer. 2. Nauar. manual. latin. capit. 17. numer. 150. verſicul. octauum. Lib. 14. regul. iur. ciuil. & pontific. regul. 349. pagin. 698. Didac. Perez. lib. 5. titul. 2. l. 1. pagin. 80. verſicul. quæri poteſt vtrum. Bernard. Diaz, regul. 171. & in regul. 454. vbi Salzedo, in additionib. optimè Hieron. de Monte, variar. iur. quæſt. 3. Sebaſt. Medic. tractat. de compenſat. 1. par. quæſt. 31. & quæſt. 32. latiſsimè Ioan. Matienço, lib. 5. recollec. titul. 9. l. 7. in gloſ. 1. per totam. Franciſc. Mantica, de conject. lib. 9. titul. 4. ex numer. 3. Ciſuentes, in l. 16. Taur. numer. 18. latè Ioan. Gracian. regul. 285. Ludouic. Lopez, inſtr. conſcien. 2. par. cap. 25. in princip. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæſt. 124. ex principio.

AD TEX. IN CAP. 13. Cum infirmitas, de pœniten. & remiſ.

COLLECTAN. 107.

SVMMARIVM.

1 *Infirmitas corporis, nonnumquam prouenit ex peccato.*

2 *Mors aliquando citius venit propter peccatum.*

3 *Quinq; ex causis prouenit infirmitas corporis.*

4 *Infirmitas corporis plerumque, prodest ad salutem animæ.*

5 *De infirmitate animæ, & de ipsius medicina, & mortifera ægritudo, ex quibus deprehendatur.*

6 *Quo modo & quando medicus teneatur in firmo persuadere confessionem sacramentalem.*

7 *Medicus non potest suadere aliquid infirmo quod sit peccatum.*

8 *AEgrotus si noluerit confiteri peccata, An teneatur eum deserere medicus?*

1 IBI, *cum infirmitas corporis non-numquã ex peccato proueniat.* Videndus est ad hoc Michael. Aniñon de vnit.ouil.& pastor. capit.23.numer.1.in fin. Ioan. de Selua, de benefic.1.par.quæst.5.num.122.Paul. Fusc. de visit. lib.2.capit.30. numer.10. Alphonſ. Azeued. lib.1. nouæ recopil. titul.1.l.5. ex
2 numer.2.Immò & mors aliquando citius venit propter peccatum, ex Sebast. Medic. tractat.mors omnia soluit.1.par.numer.172. Neuizan. in sylu. nupt. lib. 4. numer. 94. versic.propterea dicit, glos. verb. decedat,
3 in capit. qua fronte,de appellat. Et quinq; causas ex quibus prouenit infirmitas corporis, refert Challen. in proœm. consuet. Burgund.verb.mala die, ex numer.2.Sebastian. Medic. in dicta 1.par.numer.138. Caballin.milleloq.503. numer.3. Petrus Roizius,decis.1.Lituan.numer.93.repert. Bertachin.verb.infirmitas corporis.

4 ET plerunq; infirmitas corporis prodest ad salutem animæ, per ea quæ tradit Paul.Fusc.singul.19.literæ I. Guilherm. Benedict. in capit. Raynuntius, verb. mortuo itaq; el 1. ex numer.9.in fine,iuxta textum in capit.1. de renunt. vbi dicitur quod vergente deorsum conditione corporea,feruor spiritus in sublimiora conscendit, & textus in capit. potest, post medium,de pœniten.distin.1.cuius verba hæc sunt, ægritudo carnis peccatum repellit: & faciunt etiam pro his tradita per Andræam Tiraquel. de nobilit.cap.31.ex num.514.vbi vide etiam, an infirmitas corporis inter mala connumerari debeat?

5 SICVT autem septem sunt infirmitates animæ nostræ, sic septem constituit medicinas Christus, vt tradit Selu. de benef.1. par. quæst. 2. num. 17. omnino tamen vide Abbat.in capit.cum ad monasterium.num. 4. de statut. monach. vbi ait, ex multis quòd si sanguis minuitur decimo tertio die Februarij, in illo anno quis non decedet ex febrili distemperantia, quòd omnino negãt doctissimi medici, cum eos consulerem de doctrina Abbatis. Mortifera autem ægritudo, ex quibus deprehendatur, refert Petrus Roizius, decis.1. Lituan.num.91.

6 IBI, *Ipsos ante omnia moneant.* Quando autem,& quo modo medicus teneatur in firmo persuadere confessionem sacramentalem, docent Nauar.manual. latin. cap.25. ex numer.61.versicul.qui non. Caietan. in sum.verb.medici peccata, pagin.489.post medium,optimè Sylvest.verb.medicus,numer.3.Sebast.Medic. in sum. peccat.2. par. titul.8.quæst.39.numer.53.versicul. octauo qui non. Paul. Fusc. de visit.lib.2.capit. 30. ex numer.2.Michael.Timoth. de vsitan.ecclesi.lib.2.tractat.9.capit. 9.Motus proprius Pij V. Dat.die octauo Martij, anni 1566. in anno primo sui Pontific. incip.super gregem dominicum. Bartholom. Medin.1.par. instruc.de confes. capit.16.§.8. versicul. lo quinto. Baptist.de Santo Blasio, in repetit. rubricæ decreti. numer.238. Episcop.de Elna, in direct. curator. capit. de los medicos, versicul. si viendo, pag.257. Alphonſ. Azeued.in dicta l.5.numer.3.Anton. Bernad, in sum.capit.27. titul. de los medicos y cirujanos, ex numer.14. pagin. 541. Pedraça, in sum. titul. de los medicos y cirujanos; fol. 118. versicul. sino amonestò. Quintilianus Mandos.in prax.titul. de ingratitud. capit. 101. versicul. nonnullis verò. Petr. Rebuf. in authen.habita.C.ne filius pro patre,versicul.ad obedientiam Deo, pagin. 592. vbi
7 etiam dicit,quòd medicus sub pœna excommunicationis,non potest aliquid suadere in firmo, quòd sit in detrimentum salutis eternæ,de quo etiam differit Barthol.Medin.in dicto §. 8. versic. lo quarto. Nauar. in dicto capit.25. numer. 62. & id docet textus iste in fin. in versic. cæterum, & tradit Sylvest. in dicto verb. medicus, numer.4. versicul. quartum numquam licet.Episcop. de Elna, in director.curat. in dicta pagin. 257. versic. si aconsejò. Anton.Bernad, vbi supra,num. 6.pagin.538.Paul.Fusc.de visit.lib.2.capit. 30. numer.4. Ioan. Rojas, de succes. capit. 10.num.32.

8 ET si ægrotus noluerit confiteri peccata, An teneatur eum deserere medicus? tradit Simon.Maiolus, de irregular.lib.5. cap. 48.§.5.numer.3.versicul. nec excusabitur, & aliqui ex Doctoribus, supra allegatis in numer.6.

AD TEX. IN CAPIT. Ego N. Episcopus, de iureiuran.

COLLECTAN. 108.

SVMMARIVM.

1 *De forma iuramenti, quod præstant Sedi Apostolicæ Episcopi, tempore suæ consecrationis.*

2 *Episcopi tenentur ire ad Concilium, & quo pacto ad id vocari debeant, ibiq; sedere.*

3 *Episcopi titulares, An debeant vocari ad synodum, & Cardinales non Episcopi, ibiq; An habeant votum decisiuum?*

4 *Concilium generale, An solius Papæ possit conuocare? & an eius præsentia sit necessaria in Concilio?*

5 *Dum Concilium celebratur, An possit Summus Pontifex iurisdictionalia exercere, Episcopatus concedere, indulgentias dare, Cardinales creare, & alia similia facere?*

6 *An verbum iuro, tactusq; Euangeliorum sit necessaria in iuramento? & quid in Episcopo, Rege, & in ecclesiasticis personis dicendum sit, circa formam, qua tenentur iurare?*

1 DE hac iuramenti forma, quàm præstant sedi Apostolicæ Episcopi tempore suæ consecrationis, meminerunt Antoninus.2. par.titul.10.capit.5.§.2.Mandos. in glos.facultatum.§.ac etiam, verb. iuramentum,pagin.250.Lælius de Zanchis.de priuileg.eccles.67.priuileg. in principio. Lancellotus Conrrad.templ.omnium iudic.lib.2. cap.4. numer.8. qui dicit, quòd quando Episcopi non subsunt immediatè Papæ,hoc iuramentum præstant Archiepiscopis suis,iuxta textum & ibi notata,in capit.dilecti filij,de maiorat.& obedien.& tradit Cosmas,in pragmat.sanct.in glos.verb.iuramentum,in cap. licet.§.nihilominus, de election.fol.150. & glos.verb. sacramento,in capit.vt super,de reb.eccles.alienan.vel non.Rodoan.de reb. eccles. non alien.pagin.51.numer.51.pro resolutione tamen est omnino videndus Rodoan. in dicto tractat.de reb.eccles.non alienan. in quæst.3.de alienatione non obstante iuramento, ex numer.1.pagin.304. Ex quibus infertur, quòd hodie Episcopi suffraganei tẽpore consecrationis duplex præstant iuramentum, alterum sedi Apostolicæ de fidelitate &obedientia,iuxta hunc textum, alterum ipsi metropolitano in recognitionem maioritatis,iuxta textum in dicto cap. dilecti filij.

2 IBI, *vocatus ad synodum veniam.* Si verò Episcopi vocati non venerint pro comparentibus reputantur, & in eorum contumaciam proceditur, ex Bursat. consil. 224. volum.2. numer. 20. Doctor Guerrero, de Concil.capit.6. & de pœna illius qui vocatus venire contempserit, disserit Didac. ab Alaba, de concil.1. par. capit. 8. An autem Episcopi debeant vocari ad Concilium per proclama generale, & etiam Episcopi impediti An teneatur mittere procuratores? & ij an debeant esse Episcopi? & an ij procuratores habeant votum decisiuum? latissimè tradit Bursat.consil.107. volum.1. pulchrè Didac.ab Alaba, in dicta 1. par. capit. 7.capit.8.& capit.9.optimè Doctor Guerrero,de concil.capit.5.& aliqua, per Boer. decis.136.ex numer.8. Et quo ordine ibi sedere

dere debeant Episcopi, tradit Chassen. in catal.glor.mund.4.par. consid.23. & aliqua per Alabam, in dicta 1.par.cap.6.Et quãdo Concilium dicatur legitimè congregatum, tradit Sebastian.Medices, in sum. omnium hæres.1.par.verb.concilium, versicul. dicamus autem.

3 ADVERTIT tamen Dominic.Bañes.2.2.quæst.1.articul.10. versicul. nota secundo, ex colum.149. Episcopos titulares siue annullares, non vocari ad Concilium, ex eo quòd nullam habent iurisdictionem, & totum negotium concilij transigitur virtute iurisdictionis, vt ligare, soluere, ferre sententiam in rebus fidei, & leges condere saluti subditorum necessarias, pro hac tamen quæstione, est omnino consulendus Didac. ab Alaba, de concil.1.par.capit.6.versicul.quid autem dicendum erit, fol.35.& in dicto capit. 6. numer. 2. vide eundem, An Cardinales qui non sunt Episcopi, sint vocandi ad concilium, ibiq; habeant vocem definitiuam, & tandem latè agit per tot.caput. 6.de his quivotum decisiuum habent in vniuersali Synodo, de quo etiam disserit Doctor Guerrero, de concil.capit.4.iuxta fin. Melchior.Cano, de locis theolog.lib.5.cap. 5.versic.sequitur altera, pag.181.

4 AN autem solus Papa possit conuocare Concilium generale? pulchrè tradit Alaba, in dicta 1.par.capit.2. Ioan.Selua, de benef. 2.par.quæst.3.numer.24.Doctor Guerrero, de concil.capit.2. post medium, & in capit. 3.versicul. mas como se ha dicho, latè Lancellot.Conrrad.in templ.omnium iudic.lib. 2.capit.1.§.4.verb.Concilium generale solus Papa conuocat, per tot. vbi in num. 4. differt, An eius præsentia sit necessaria in Concilio?

5 ET dum sanctum Concilium celebratur, An possit Summus Pontifex iurisdictionalia exercere, Episcopatus concedere, indulgentias dare, Cardinales creare, & alia similia facere? examinat Bursat. consil.110. volum.1.ex numer.29.Sebast.Medic. de legib.& stat.1.par.quæst.8. Et an decreta generalis Concilij, tam in fide, quam in moribus egeant Papæ confirmatione? vltra Bursat.dicto cap.110.est videndus latè Ioan.Nauarro, de sacro ecclesiæ principatu, lib.2. ex cap.18.ex fol.94.

6 *IBI, sic me Deus adiuuet*. An autem verbum iuro, tacturaq; Euangeliorum, sit necessaria in iuramento? tradit Abb.in cap. laudabilem, numer.3. de frigid. & malefic. Lanfranc.in capit.8.de test.depositi.numer. 3.Cosmas, in pragmat. sanct. in glos. verbo manibus, in capit.sicut.§. & cum humanæ, in titul.de elect.fol.90.in fin.Antonius Gabriel, lib.2.commun.opin.titul. de minorib. concluf.5.ex numer.35.Abbas, capit.ad aures, numer.3.de his quæ vi met. Alexan.in l.3.ait prætor.§.iurari, numer.3.ff.de iur.iuran.Ioan. Faber.§. item si quis postulante, numer.13. instit. de actionib. Paulus Emil. 2.par.decis.123.Caballin.milleloq.586. Dominic.Sot.lib.8.de iust.& iur.quæst.1.artic. 6. Bursat.consil.220.volum.2.numer.22. Didac.Couar. in cap. quamuis pactum, in init. 1.part.numer.7.Andræas Tiraquel.post leges connub.glos.7.numer.98.glos.verb. tacta, in clement.1.de hæretic.vbi Anchar.in §.sanè, numer.7.& ibi Zabarel.in versicul. porrò, ex numer.4.Anton. Scapp. de iure non script.lib.3.capit.51. ex numer.19. Iacob.Menoch.consil.37.volum.1.numer.52. optimè Ioseph.Ludouic. in commun. concluf. titul. de iure iuran. concluf. 2. An autem idem obseruandum sit in Rege, Episcopo, aut clerico? est consulendus Didac. Couar. in dicto capit.quamuis pactum.1.par.§. 1.numer.3.Bellug. in specul. Princip. rubr. 9.numer.32. Abbas, capit.cum in causa, numer.6.de iuramen.calum.Petr.Rebuf.tom. 1.constit.regul.in procem.in glos.5.numer. 27. Anton.Scapp.in dicto lib.3.capit.51.ex numer.21.

AD TEX. IN CAP. 33. Intellecto, de iure iurand.

COLLECTAN. 109.

SVMMARIVM.

1 *Rex appellatur illustris à Summo Pontifice.*

2 *An Principes seculares, possint alienare, vel donare bona Regiæ dignitatis?*

3 *An Rex qui iura Regni alienauit, possit alienationem ipsam retractare?*

4 *An donatio facta per Constantinum Imperatorem, Papæ Syluestro, fuerit valida & iusta?*

5 *Aduocatus qui à duabus partibus accipit quolibet anno, pro patrocinio in causis suis præstando aliquod salarium, si istæ duæ partes in lite vna sunt inuicem contrariæ, quam earum teneatur aduocatus adiuuare?*

1 *IBI, Rex illustris.* Similiter & Rex Portugalliæ appellatur illustris à Summo Pontifice, in capit.ex speciali, de Iudæis, & Rex Aragonum, vt apparet ex suprascriptione, capit.quanto, hoc titul.de iur.iuran. & Rex Franciæ, in capit.nouit.de iudic. & in extrauag. meruit, de priuileg. in extrauagant.commun. & Rex Castellæ in extrauagan. vnic. de Iudæis, in extrauagantib. Ioan.XXII.

2 *IBI, in præiudicium Regni.* An & quando Reges vel Principes seculares possint alienare vel donare res & bona ipsius Regiæ dignitatis? est consulendus Felin. in cap.ad audientiã, num.4. de prescrip.Palat. Rub.in repet. capit. per vestras, notab.2.§. 1.numer.41.Felin.in capit.1.num.5. de probat.Guid.Pap. decis.239. Capiz. decis.121. numer.1.in principio, latissimè & pulchrè Barthol.Humada, in l.8.titul.1.par.2. glos. 3.ex numer.1.fol.124.& in l.14.titul.5.par. 2.glos.2.num.1.fol.128. Andræas Tiraquel. de primogen.quæst.35.ex numer.19.Anto. Scappus, de iure non script.lib.2. capit. 43. ex numer.3.Socin.regul.139. Seraphin. de Seraph.de priuileg.iurament. priuileg. 75. ex numer.44.in fin.Camil.Borrel. in additionib. ad Bellug, in specul. Princip. rubr. 9.in litera B. Loazes, in allegat. pro oppid. de Mula. in 1.dubio. ex numer.1. ex pagin. 17.& in 7.dubio, ex numer.3. ex pagin.65. & pagin.74.ex numer.4.Hieronym.Portoles, in schol.ad Molin.in §. alienatio, numer.15.Didac. Couar. in capit. quamuis.2. par.§.2.numer.4.Iacob.Simanc. de primogen.lib.1.capit.14.Didac.Perez, lib.1.titul. 2.l.1.pagin.39.versic. nota etiam ex hac lege. Anton.Gabriel.lib.3.commun. opinio, titul.de iure quæsito non tollen. concluf.5. numer.48.& in concluf.8. Petr. Marti, in capit.afferte, de præsumpt.in verb.respondit Rex, ex numer.3.Carol. Molin. in consuetud.Parisienf.titul.1.§.2.glos.4.ex num. 16.Paul.de Castro, consil.70.volum.1.num. 6.Alexand.consil.1.volum.5.ex numer.18. & in consil.24.volum.5.num.22.Rolan.consil.2.volum.1.ex num.95.

3 ET An Rex qui iura Regni alienauit, possit alienationem ipsam retractare? est videndus Hieronym.Portoles, tractat.de consortib.capit.22. num.9. optimè Quintilian. Mandos.in repetit.capit.1.de probation.numer.20.Anton.Corset.in tractat. de potest. & excel.Regis, quæst.98. Bartholˡ. Humada, in dicto fol. 128. Fabian. in tractat. de emption. & vendit.in 11.quæst.3.quæstion. principalis.

4 ET alienatio facta per Regem de aliqua ciuitate in fauorem ecclesię, vt scilicet, ea, quæ fuit facta per Constantinum Imperatorem, Papę Syluestro, quam referunt Alberic.in procem.ff.veter. colum.1. Gregor. Turonenf.in censur.oriental.eccles.cap.13. in schol.Gennadij, section.3.fol.220. Boer. decis.69.numer.2.Paul.Fusc.de visit. lib.1. cap.21.ex principio, de quo, & An verè talis donatio, fuerit facta à Constantino? & an fuerit valida? est videndus Abb.in capit inter dilectos, numer.11. ad fin. de fide instrument.Felin capit.solitè, numer 5.de maior. & obedient.Hieronym. Monte, de finib.regund.capit.11.ex numer.11. Alexan. consil. 24.volum.5.numer.23.Paul.de Castro, consil.70.volum.1.numer.7. latè Bursat. consil. 124.volum.1.Euerard. loco.11. à verisimili, ex numer.15.pagin.113. Hotoman. de fœudis, capit.8.ad fin. Vlcurrunus, de regimin. mund.2.par.quæst.4.Rolan.consil.1.volum. 1.numer.36.Sebast.Medic.de legib.& stat. 1.par.quæst.8. numer.14. Loazes, in 2. pro parte dicti oppidi fundamento, pagin.20: & latè in respons. ad secundum, pro parte dicti oppidi, adductum fundamentum, ex pagin.238. Iacobatius, de Conciliis, lib.10.articul.8.Petr.Magdalen.de numer. testium, in testament.1.par.capit.12, numer.20. Bellug. in specul. Princip. rubric.9. numer.7.

vbi

vbi Camil.Borrel.in additionib.in litera F. latè Didac.Couar.lib.4.variar.resolut.cap. 16.numer.8.latissimè Melch. Cano, lib. 11. de locis theolog.capit.5.versic.quod deinde ex pagin.358. Alphonſ.Azeued.lib.1.nou. recopil.titul.2.l.5.Segura.in l.3.§. fin. num. 109.& ibi additio. ff. de liber. & posthum. Petr.Marti, in dicto capit.afferte,verb.diui dite infantem,ex numer.6.Alciat.lib.7.pareg. capit. 19. Bertachin. in repert. verb. donatio facta ecclesiæ, fol.126.textus in capit.Constantinus.96.dist.vbi notatur, & in capit.fundamenta, de elect.in 6.Iacob.Spiagel. in lexico iurisc. verb. donatio Constantini.& dicit Iacob.Menoch.consil.149.numer.39.ex Abb.consil.84.volum.1.num.2. quòd qui affirmat donationē factam à Constantino Imperatore Ecclesiæ Romanæ, non esse validam, non est procul ab hæresi, & idem attestatur Rolan. consil.88.volum. 1.num.29.

5 *IBI, illicitum profecto fuit.* Argumento horum verborum, & textus in capit. veniens,hoc titul.doctissimus Hieronym.Portoles, in schol.ad Molin.in §.aduocatus,numer. 94. decidit quæstionem illam, quæ pluries torsit mentes aduocatorum, An scilicet, si aduocatus à duabus partibus accipit quolibet anno pro patrocinio, in causis suis prestando aliquod salarium,& iste duæ partes in lite vna sunt inuicem contrariæ,quam earum teneatur in hoc casu aduocatus adiuuare? pro qua quæstione, est consulendus Abb.in capit.fin.numer.4.in fine, & Henric.Bohic.ex num. 6. Bellamera, numer.2. & Ioan. de Imol. numer. 12. de postulan. Franciscus Rip. in l.priuilegia, numer.56. ff. de priuilegiis creditor. Montalu. in l. final. versicul. prima quæstio, titul. 9. lib. 1. fori. Alphonſ.Azeued.in lib.2. nouæ recopilation.titul.16.l. 18. ex numer.2. Roland. consil. 44. volumin. 2. ex numer. 24. Alexander, in consil.118. volumin.5. in numer. 15. Roman. consil.47. in numer.2. Paul. de Castro, in l. in operis, numer.2. ff. de locat. Iaſ.consil.94. quod est vltimum, volum. 3. & ibi Vetius, in additionibus plures allegat Doctores qui examinant prædictum dubium, ad cuius decisionem benè etiam faciunt tradita per Andræam Tiraquellum, de primogen. quæstion.17. in principio, ex numer.14.

AD TEX. IN CAP.3. Qualiter, de pactis.

COLLECTAN. 110.

SVMMARIVM.

1 *Graue nimis est fidem fallere,& promissa non adimplere.*
2 *Fides pro Dea antiquitus à Romanis colebatur.*
3 *Aduersus dicentes Hispanos non seruare fidem.*
4 *An ex sola promissione, aut pollicitatione oriatur actio?*
5 *An ex sola pollicitatione, quis obligetur in conscientia?*
6 *Quis referat verum intellectum istius textus.*

1 GRAVE nimis est fidem fallere vt pulchrè ex multis referunt & probant Andr.Tiraq. in l.13. connub.numer.42.Ioan.Redin, de maiestat.Princip.§.non armis solum,numer.101.& in §. sed etiam per legitimos tramites, ex numer.16. Hyppolit.Marsil. singul.42.Anton.Cordou. de Lara,in l. si quis à liberis.§.si mater, numer.23.ff.de liber.agnoscen.Aymon.Crauet.de indemn.mulier. numer.30.Anton.Quesad.diuers.quæst.capit.30.numer.13.ad fin. Ioan.Matiençø,lib. 5.recollect. titul.16.l.2. glos.1. ex numer.1. textus & Doctores, in l.1.de constitut.pecun. optimè Valerius, in histor.scholast.titul.6.capit.1.Doctores in capit.3.de iur. iuran.Ioan.Rojas, singul.63.ex principio. Nicol. Moron, de fide treuga & pace, quæst. 17.ex numer.1.Iacob.Menoch.consil. 156. numer.22. Petr.Marti, in capit. afferte, de præsumpt. in verb.afferte.1.par. numer.19. Didac.Couar.in 4.2.par.capit.3.§.4. num. 14.Michael.Salon.2.2.quæst.5.de dominio, articul.2.colum.469.versicul.sexto seruare fidem. Sic fides pro Dea, à Romanis colebatur, de quo & etiam quo modo pingebatur,differit Sebastian.Medic.in sum.omn. hæres.3.par.verb.fides.

2

Vnde

3 VNDE rectè dicebat Vlpianus,in l.1. ff.de pactis, quid enim tam congruum est fidei humanæ, quam ea, quæ placuerunt inter se seruare? & contra Hispanos inquit Ioan.Andr. in procem.decret.quod Hispanorum mos est, non seruare fidem, vbi Bal. colum.6.versicul.quæro si aliqua negantur inquit,caue tibi omnino à Cathalanis,quòd etiam referunt Nicol. Boer. decis.179. numer.8.& Iacob. Menoch.de arbitr. cas.57. numer.48. sed salua eorum auctoritate,non rectè in hoc sentiunt,& si quispiam de Hispanorum fidelitate & fide legere desiderat, legat de bello Saguntino, & Marin. Sicul. de Hispanor. moribus, lib.4.propè finem. Dictionar.Historicum ac Poeticum,in verbo Saguntu.Titum Liuium,decad.4.lib.4. fol.111. Ioan. Redin, de maiest. Princip. in verb. non armis solum decoratam,ex num. 17.Valerium,in histor.ecclesiast.titul 6.ex capit.3.fol.104. qui omnes Hispanorum fidem ac fortitudinem antiquissimam, variis exemplis comprobarunt.

4 EX quibus, iustissimè in hoc textu, Summus Pontifex persuadere conatur, vt ea quæ promittuntur opere compleantur, & ita quærunt Doctores, An ex promissione, seu ex sola pollicitatione oriatur actio? vt per. Ioan. Matiençø, lib. 5. recollection. titul. 16. l.2.glos. 1. ex numer. 7. & & in glos. 4. & tradit pulchrè Didac. Perez, lib.3.titul.8.l.3. pagin.611. ex versicul. est tamen dubium. Felin. repert. verb. pactum nudum non habet, in versicul. adde tu quid, fol.88.colum.2. Didac.Couarru.in capit. quamuis pactum. 2. par. §. 4. ex numer.15. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera P. numer. 36. latè Ioan. Matiençø, lib.5.recollect.titul.10.l.7.in glos.2. ex numer. 15. Volumin. 1. commun. opin. pagin. 320. verb. pollicitatio. Anton. Gomez, tom.2.variar. capit.9. ex numer.1. latè dissertissimus dominus Doctor Martin. Monter. in rubric. C. de pactis, ex numer. 25. Burſat.consil. 160. num.86.

5 AN autem ex pollicitatione quis obligetur in conscientia? est videndus Ioseph. Angles, flor. Theolog. in quæstione de voto, pagin.88. versicul. per solam. Aduerte
6 tamen, quòd pulchrè interpretatur istum textum Ferdinand.Mendoça, in lib.3.disputat. iuris ciuil.capit.9.quæst.5.numer.33.ex pagin. 701. quem omnino videbis pro vera intelligentia,& ornatu huius textus.

AD TEX. IN CAP.8. In præsentia, de probationib.

COLLECTAN. 111.

SVMMARIVM.

1 *An hæres institutus in casu, quo aliquis decedat sine liberis, excludatur si institutus efficiatur clericus, aut religiosus, monasteriumque An & quando habeatur loco filij?*
2 *Filia cui sunt relicta quinquaginta, si ingrediatur monasterium, & centum si maritetur, An consequatur centum, si monasterium ingrediatur?*
3 *An & quando valeat conditio adiecta legato, si nupserit arbitratu Titij?*
4 *An valeat conditio adiecta legato, si nupserit Titio? & An consequatur tale legatum mulier, quæ non nupsit sed monasterium ingreditur?*
5 *An & quando natis liberis extinguatur substitutio facta sub conditione si decesserit sine filiis?*
6 *Grauatus restituere hæreditatem post eius mortem, An statim quo ingreditur religionem, teneatur eam hæreditatem restituere? An verò eius mors naturalis expectari debeat?*

1 ARDVA & difficilis extat quæstio per hunc textum, An substitutus in casu quo aliquis decedat sine liberis excludatur, si institutus efficiatur clericus,vel religiosus, ita quod monasterium vel ecclesia succedat loco filij, euanescatq; talis substitutio? & quid etiam quando substitutus esset locus pius vel religiosus, An similiter eo casu substitutio euanescat, si institutus ingrediatur

grediatur aliquod monasterium? pro quibus omnibus sunt consulendi Didac. Couar.lib.1.variar.capit.19. ex numer. 6. Volum.1.commun.opin.pagin.211.verb.substitutus sub conditione ista, Andr.Tiraquel.l. si vnquam verb. susceperit liberos, ex numer.42.& 47.Tiraquel.de retract.linagier. §.1.glos.8.num.20. optimè Sylueir.in sum. verb.hæreditas, el 4.numer.12. Petrus Rebuf. in repetit.capit. Raynuntius, de testament.numer.73.Emanuel. Costa, in capit.si pater.1.par.verb.si absq; liberis, ex numer. 70. Doctores in authen. nisi rogati.C.ad Senat. Consult. Trebellian,Alphan.in collectan.numer.473. Menchac.de succes.creat. lib.3.§.21.ex numer.166. Aymon. Crauet. consil.152.ex numer.1. Dec. consil.258. incip.visis his,& cõsil.426. incip. in duobus, doctissimus D. Paleotus, de noth. & spur. capit.28. num. 15. Fanuc.de lucro dot. glos. 5.numer.23. Aurel. Corbullus, de causis ex quib.emphyteuta iure suo priuatur,in titul. de causa priuation.ob mortem ciuilem, ex numer.11.pag.42.Francisc.Mantic.de coniectur.vltimar.voluntat.titul.7.ex numer.2. Aluarad.de coniectur.mente defuncti,lib.2. capit.3.ex num.1. optimè Didac.Spino, in specul.testament.in glos.12.princip. ex numer.27.& in glos.14.princip. ex num. 125. & in glos.15.princip.ex nu.105. Tiraquel. de priuileg.causæ piæ,priuileg.95.& in tract.le mort saisit.2. par.decl.4.num.5. Augustin.Beroi.quæst.34.Barbac.de præstan. Cardinal.1.par.quæst.5.num.15. Didac.Perez,lib.5.tit.5.l.1.pag.134.colum.2.in princip.Melch.Pelaez, de maiorat.2.par.quæst. 3.Ioan. Matienço, lib.5.recollect. titul.11.l. 7.in glos.2.numer.21.Iacob.Menoch.deprę sumpt.lib.1.quæst.80.num.5. Francis. Marzar.in epitom.de fideicom.quæst.31. Mich. Palac.de contract.lib.6.capit.6.pagin.530. versic.item si quis substituat. Sebast.Medi. in tract.mors omnia soluit.1.par. ex numer. 45.& optimè in 3.par.ex numer. 48. peritissimus Doctor Hieron.Portoles,tract. de consort.cap.14.num.16.latè Bursat. consil. 199.&consil.97.numer.23.Bernar.Diaz,regul.219. versic. secundo contra. Sebastian. Medic.tractat.mors omnia soluit.2.par. conclus.44.numer.119.Alexan. consil.121. volum.2.Rolan.consil.35.volum.3. ex num.11. Guid. Pap.singul. 556. incip. an monasterium.Ioan.Dilect.de arte testan.titul.5. caut.18.ex pag.172.latissimè Ioan.Gutierrez lib.1.canonic.quæst.cap.32.ex princip.

2 VLTERIVS circa hunc textum quæri solet, An filia cui mille pater reliquit si nupserit, & centum si monasterium ingrediatur, consequatur mille si monasterium fuerit ingressa?de qua quæstione disserit latissimè Anton.Gabriel.lib.4.com. opin.titul.de legatis, conclus.2. Didac.Couar. lib. 1.variar.resolut.capit.19.numer.9. Roland. consil.35.volum.3.Emanuel.Costa,in l.cum tale.§.si arbitratu,de condit.& demonstrat. ampl.11.numer.5.Mathes. singul.52. incip. nota quod si testator, vbi Gabr.Saray,in additionib. Thom.Ferrar.caut.9.Eman. Soarez, in thesaur.recept.senten.verb.religionem ingressa, Volum.1.commun.opin.pag. 79.verb.filiæ relinquens, latè Lib.6. regular.iur.ciuil.& pontific.pag.477.versic. dubitant Doctores, an valeat. Ludouic. Beja, in respons.cas.consc, cas.44. pulchrè Francisc. Viuius,in sylua commun.opin.328. pagin.305.Hyppol.de Marsil.tractat. de fideiuss.numer.127.Alexan. consil.121. volum.2. numer.14. Philip. Dec.consil.674. incip. in testamento. Ias. in authen. si qua mulier, numer.9.C.de sacrosanct.eccles.Paris. consil.65.volum.2.numer.14. Volumin.1.commun.opin.pag.182.verb. relictum filiæ, latè Didac.Perez,lib.5.titul.2.l.1.pag.134.versic.vtrum autem legatum dotis.Iacob. Menoch.consil.169.Menchac.de succes.creat. lib.3.§.21.numer.176. latè Mich. de Palac. de contract.lib.6.capit.6.ex pag.530.versicul.præterea omnis. Petr. Mozius, de contract.titul.de matrimon.§. de diuisione matrimonij, numer.1.versicul.optimè facit illa decisio, fol.173.Hyppol. singul. 215.num.2. Nicol.Boer.decis.3.numer.14.Sylvest.verbo hæreditas, el 4.numer.13.optimè Anto. Cordou. de Lara,in l. si quis à liberis, in §. si quis ex his, ex numer.174.pulchrè Ioan. Gutierrez,lib.1.canonic.quæstion.capit.32. ex numer. 15. Didac. Spino, in specul. testament.in glos.14.princip. ex numer. 110. latè Francisc. Mantic. de coniectur. lib. 11. titul.18.ex numer.27.

3 DVBITARI vlterius solet, per hunc textum, An valeat conditio adiecta legato si nupserit arbitratu Titij? pro quo est videndus Emanuel.Costa,in dicto §.si arbitratu,

tratu,ampliat.vltima. Guilier. Benedictus, in repetit.cap.Raynuntius.3.par. verb. qui cum alia matrimonium contrahens,numer. 89.Bernar.Diaz,regul.114.incip.conditio de nubendo,optime Francisc.Mantica, de coniect.lib.11.titul.18. ex num.8. textus & Doctores,in l.cum tale.§.rescriptũ,de condit.&demonstr.Didac.Couar.in 4.2.par.capit.3.§.8.num.3.vbi etiam dixerit, quid dicendum sit,quando relictum fuit legatum, sub conditione si nupserit cum consilio Titij?quòd etiam examinat Guiliel.Benedict. vbi supra,numer.88.Natta,consil.355.Menoch.consil.69.vol.1.num.29.Bursat. cons. 151.volum.2. numer. 60. & plures habes in collectan.ad textum in capit.1. si quis clam, de clandestin.desponsat.num. 6. Est tamen in hoc aduertendum,quòd quamuis commune sit apud Doctores, non valere talem conditionem in virgine, vel in ea quæ nondum duxerit,quod nubat arbitratu Titij vel alterius, in vidua tamen talis conditio non reiicitur, immò est valida, vt ex Doctoribus,in l. Turpia.§.1.ff.delegat.1. tradit Ioan Matienço,lib.5.recollection.titul.1.de matrim. l.3.in glos.2.numer.17.Eman.Costa,in dicto §.si arbitratu,ampliat.vlt.numer.15.Didac. Spin.specul.testam.in glos.14.princip. numer.103. Et quòd valeat conditio legati relicti virgini, si Titio nupserit, est videndus Didac.Couar.dicto §.8.num.2. Paul. Fusc. singul.7. literæ L.

4 AN autem legatum alicui relictum,sub conditione si Titio nupserit, consequatur mulier quæ non nupsit, sed in monasterio Deo se sacrauit? est consulendus Ant.Cordou.de Lara,in l.si quis à liberis.§.si quis ex his,ex num.177.ff. de liber.agnosc. pulchrè Ludouic. Beja, in respons.cas.consc.cas. vltimo, & faciunt ad hoc tradita per Francis. Mantic. supra in dicto lib. 11. titul. 18. numer.26.

5 DVBITATVR etiam in hoc textu,per glossam hic,verb.si absq; liberis,An & quando natis liberis,extinguatur substitutio alicui facta sub cõditione,si decesserit sine filiis,? pro quo est videndus Oldradus, consil.21. pulchrè Bursat. consil.1.Aymon. Crauet.consil.98. Abb.consil.40.volum.1. Andræas Tiraquel. in l.si vnquam,verb.susceperit liberos,numer.190. Volum.1.commun.opin.pag.421. verb. substitutio facta. Bald.consil.57.volum.2.Alexand.consil.31. volum.3.ex num.1.vbi Carol.Molin. in addition. in litera B. Alexand. consil. 53. vol. 6.numer.11.Paris. consil.18.volum.2.Rolandus,consil.56.volum.3.ex num.9. Alexand. consil.139 volum.6.numer.3. Ioan. Dilect. de arte testan.titul.5.de substitution.cautel. 25.pagin.187. Roland.consil.6.volum.4.numer.8.& consil.34.volum.4.numer.68. & in consil.43.volum.4.num.57.

6 ET grauatus restituere hæreditatem post eius mortem, An statim quo ingreditur religionem teneatur restituere, an verò eius mors naturalis sit expectanda?tradit Ioan. Matienço, lib.5.recollect. titul.4.l.3. in glos.2. numer.3. Emanuel. Costa, in capit. si pater. 2.par. verb. testatore mortuo, ex numer. 6. Didac. Spino, specul. testament.in glos.12.princip. ex num.32. versic. maior tamen.

AD TEX. IN CAP.6. Quia circa, de bigamis.

COLLECTAN. 112.

SVMMARIVM.

1 *Per fornicationem vel per adulterium,non contrahitur bigamia, sed necessario requiritur, quod interueniat matrimonium.*

2 *An clericus in sacris committat incæstum fornicando?*

3 *An fornicatio simplex sit sufficiens causa ad deponendum clericum?*

1 QVIA coniunctio fornicaria non significat coniunctionem illam spiritualem, Christi cũ vnica & immaculata sponsa ecclesia,sed tantùm eã significat coniunctio coniugalis, sic per fornicationes aut adulteria iterata, non contrahitur bigamia,nisi quando in matrimoniis, de iure aut facto contra-

ctis superuenerit copula, vt ex hoc textu colligunt Nauar.manual.latin. capit.27. numer.196. Diuus Antonin.de irregular. cap. 3.numer.2.in volum.16.tractat.Simon. Maiol.de irregularit. lib.1. capit. 33. ex numer. 10. Domin.Sot. in 4.distin.27.quæst.3. art. 1. Couarru. in clement. si furiosus. par.1.§. 2.numer.2. Et sic est, quòd in hoc textu habens plures concubinas non est bigamus, quemadmodum nec dicetur bigamus, qui postquam contraxit matrimonium cum vnica & virgine,siue ea mortua,siue viua habet concubinam: quia si non contrahat matrimonium cum ea,non diciturquoad effectum contrahendi bigamiam,suam carnem in plures diuisisse, vt optimè tradit Petr. Rebuf. respons.88.Simon. Maiol.in dicto capit.33. numer.12.Brunor. à Sole,in quæstion.legal. quæst.32.numer.18. vt enim dicit Dominic. Sot. in dicto artic.1.ad fin. quamuis fornicatio, & adulterium peiora sint, quàm plures ducere vxores, immò hoc non est malum (successiuè id modo fiat) tamen non vitiat significationes vnitatis sacramenti,sicut vitiant matrimonia multiplicata, si in eis carnalis commistio intercedat, vt pulchrè tradunt Doctores supra allegati. Et quare huiusmodi bigami non possint promoueri ad sacros ordines,habes in collectan.ad textum in capit.3.bigami,hoc titul.

IBI, Pro simplici fornicatione. Adest iste textus contra glossam, verb.filij, in l.2. C.de epiſcop. & cleric. quæ dicit quòd clericus in sacris committit incœstum fornicando, & tamen textus iste statuit, quòd solum simplicè committat fornicationem, pro veritate tamen istius quæstionis, est consulendus Felinus, in capit.cum dilectus, numer.6.de accusation. Menchac. de succesion.creation.§ 22. limitat.18.numer.50. Franciscus Sarmient.lib.1,selectar. capit.5. numer.9.versicul.in clerico autem. Iul.Clarius, in §. incœstus, in princip. versic. quin immò etiam, & in §. fornicatio, numer.18. Cosmas, in pragmatic. sanction. verb.arcere, in titul. de concubinar. §. ipsas autem, fol.192.Felin.in capit.at si clerici, num.14. de iudic. Ludouic. Auendaño, ad l.9. Taur. glos.10.ex num.8.Ioan.Martinez de Olan. in antinom. in litera C. ex uumer. 45. Illustrissimus Cardinalis Paleot. de noth. & spur.cap.16.numer.14.Ioseph. Gonçalez, variar.quæstion.capit.5. numer.8. Didacus Lopez de Stunica, de vot. quæst.4. ex numer.27.Roland.consil.98. volum.1. numer. 8. optimè Franciscus Caldas, de nomin. emphyt.quæst.19.ex numer.51.Læl.de Zanch. priuileg.135.numer.12. Foller. in prax. crimin.2.par.cap.19.numer.5.

3 QVAERVNT tamen scribentes, An fornicatio simplex sit causa depositionis clerici?pro quo est consulendus Bernar. Diaz, in prax. canonic. capit./2. vbi Salzed. in addition. in litera A. optimè Corset.singul.126. Didac.Perez, lib.8.titul.19. l.23.pagin.377.colum.2. versicul. verum autem propter.Foller.in prax.crimin.in dicto capit.19.numer.6. Abb.in capit. at si clerici,numer.35.de iudic.vbi Felin. numer.14. versicul. virum autem, & Philip. Dec. ex numer.223 & Augustin. Berci.numer.165. Dueñas, regul.101. Didac. Couar. in 4.2. par.capit.6.§.8. numer.3. Menchac. lib.3. de succes.creat.§.22.numer.48.Nauar.in capit.consideret, in princip.numer.121.de pœniten.dist.5.Iacob.Menoch.de arbitrar.cas. 418 numer.3.Iul.Clar.§.fornicatio,nu.3. Ioan.Selua, de benefic.3.par. quæst 3. num. 7. Lambertin. de iure patronat. in 1. par. 2. lib.in articul.20.9.quæstionis principal numer.14.Francis.Vivius,lib.2.communion.opinion.46 & opin. 55. Hyppol. Bonacos. in com.opin.crimin.verb.clericus fornicarius Didac.Perez, lib.1.titul.3.l.23. pagin. 104. versic.quæri tamen potest.

AD TEX. IN CAP. 6. De his,de accusation.

COLLECTAN. 113.

SVMMARIVM.

1 *Crimen semel à iudice punitum, An possit iterum castigari?*
2 *Absolutio ab excommunicatione obtenta virtute Iubilei, vel bullæ Cruciatæ, an prosit excõmunicato in vtroque foro?*
3 *An in delicto mixti fori, iudex secularis possit punitum à iudice ecclesiastico iterum castigare?*

AN

1 AN & quando crimen semel à iudice punitum pœna spirituali vel temporali, possit iterum in iudicio tractari de punitione illius? est consulendus Anton. Gomez, tom. 3.variar.capit.1.ex numer.26. Abb. in cap. accepimus, numer.2. de purgat. canon. & in capit.1. numer.15. de offic. ordinar. Bonacos. in commun.opin.crimin.verb. absolutus semel, latè Didac.Couar.lib.2. variar. resolut. capit.10. ex princip. latissimè Iul. Clar.lib.5.§.fin.quæst.57.ex princip. Francis. Pegna, in 2.par. director.schol.20. colum.5. Nicol.Boer.decis.289. Alexan.consil.11.volum.1.numer.7. Philip.Dec.consil. 137.numer.1. Natta, consil.225.numer.1.Roland. consil. 69. volum.3. numer.63. Felin. in capit.cum sit generale, numer.21. de for. compet. Bernard. Diaz, regul.6. Andræas Tiraquel. de pœnis temper. caus. 25. num. 4. latissimè Robert. Marant. de ordin. iudic. 6. par. in princip. titul. de inquisit. ex numer.49.Rip.in l.final. quæst.67.numer. 226.C.de reuoc. donation.Didac.Couarru. in capit.Raynuntius, numer.18. de testam. latè eruditissimus Hieronym. Portoles, in schol.ad Molin.in §. absolutus, ex numer. 1.Iacobus Simanc.de catholic.institut.titul. 8.ex numer.17.Anton.Scap.de iur.non scripto, lib.1. capit.11. ex numer.13. Auiles, in capit.25. prætorum, in glos. la pragmatica, numer.11.optimè Brunor.à Sole,in quæst.legal.quæst.17.ex princip.

2 MAIVS tamen dubium est, An absolutio ab excommunicatione, etiam damno soluto, & præmissa satisfactione,obtenta virtute Iubilei,vel bullę Cruciatę,prosit excommunicato in vtroque foro, vel tantùm in interiori, ita quòd in exteriori foro iudiciali, quoad exterioris iudicij effectus puniri valeat sic absolutus? pro cuius dubij resolutione, est omnino consulendus Didac. Couarru. in capit. alma mater. 1. par.§. 11. numer.16. Antonius Cordou.tractat.cas.de conscienc. quæst.20. latissimè Ioan.Gutierrez, in quæstion.canonic.lib.1.capit.2.Emanuel.Rodriguez, in explicat.Bull.Cruciat. §. 9. numer. 55. Barthol. Medin.2. par. institucion de confessor. capit. 12. iuxta finem.

3 AN autem iudex secularis, possit iterum castigare delinquentem punitum à iudice ecclesiastico, de delicto mixti fori,siue sit ab eo satis condignè punitus siue non? vide quæ habes in collectan. ad textum in capit.2.statuimus.§.per temporalem,de maledic. & Brunor à Sole, in quæstion. legal. quæst. 17. ex numer. 40. Camil. Borrel. in additionib.ad Bellug. in specul.rubric.11.§. videamus, in liter. C. Didac. Perez, lib.8. titul.5.l.1.pag.178.colum.1.in fine.

AD TEX. IN CAP.3. Nos quidem, de testamentis.

COLLECTAN. 114.

SVMMARIVM.

1 *Lapso anno,executor testamenti priuatur, & executio deuoluitur ad Episcopum & hic annus à quo tempore currat?*
2 *An legata in testamento,sint suspensa ante aditionem bonorum?*
3 *An requiratur monitio, antequam hæres priuetur hæreditate, etiam lapso anno ad exequendum?*
4 *An quando vnus est hæres, & alius vsufructuarius omnium bonorum, quis eorum teneatur soluere legata & debita defuncti?*
5 *An testamentum possit executioni mandari ante diem præfixum à testatore?*
6 *An & quando executoris testamenti officium,transeat ad hæredem vel successorem?*
7 *An executor cui committitur exoneratio conscientiæ defuncti, debita præscripta debeat soluere?*
8 *Executor testamentarius, quo ordine & modo, teneatur distribuere bona inter pauperes,& An si ipse sit pauper, possit ea sibi assumere, vel dare filio spurio testatoris, vel vni pauperi assignare totam quantitatem?*

1 COMMVNIS textus ad hoc, quòd lapso anno dato executori testamenti ad exequendum, executio deuoluitur ad Episcopum: pro hoc tamen est consulendus Abb. in capit. quia diuersitatem, numer. 3. de concess. præben. & in repet. capit. cum esses, numer. 34. de testament. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 497. verb. executores à iussu. Roch. de Curt. de iure patronat. verb. construxerit, numer. 15. Ioan. Dilectus, de arte testand. titul. 7. cautel. 6. Bursatus, consil. 133. volumin. 2. numer. 14. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 1. quæst. 44. numer. 4. & lib. 2. quæst. 45. num. 1. post medium. Melch. Pelaez, de maior. 1. par. quæst. 48. nu. 2. Mandos. in tractat. de annalib. casib. numer. 111. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 21. numer. 47. Camil. Borrel. in aditionib. ad Bellug. in specul. Princip. rubric. 17. §. finaliter, in litera I. Ioan. Matiençó, lib. 5. recol. titul. 4. l. 7. in glos. 2. numer. 2. & in l. 14. in glos. 1. ex nu. 45. Cauallin. in milleloq. 676. vbi etiam vide, An annus huiusmodi computetur à die monitionis, An autem à die potentiæ exequendi vel aditionis bonorum, vel scientiæ mortis testatoris? est videndus Ioannes Matiençó, in dicto titul. 4. l. 7. in glos. 5. & in l. 10. glos. 6. numer. 2. & latissimè in dicta l. 14. in glos. 1. ex numer. 50. Roch. de Curt. supra, numer. 15. Suarez, in l. post rem iudicatam, notabil. 6. num. 4. pagin. 260. Mandos. ex dicto numer. 111. Abbas, consil. 11. volumin. 2. numer. 3. & consil. 59. volumin. 1. numer. 3. versic. venio ad tertium. Mandos. in regul. 10. de annal. §. annales casus, versicul. vigesimus nonus annus datur. Volum. 1. commun. opinion. in pagin. 498. verb. executoribus currit, & pag. 500. verb. hæres nisi infra. Nicol. Boer. decis. 39. ex numer. 14. latè Didac. Spino, in specul. testament. glos. 28. princip. ex numer. 9. Capel. Tholos. decis. 78. incip. item fuit quæsitum. & ibi Aufred. optimè Lapp. allegatio. 91. numer. 3. vbi in numer. 1. & in numer. 4.

2 differit, An legata in testamento ante aditionem bonorum sint suspensa aut debeantur? & similiter differit, quid in legatis piis dicendum sit? de quibus vltra Didacum Couarru. hic, numer. 3. & in capit. Raynaldus, §. 3. numer. 11. est videndus Didacus Perez, lib. 5. titul. 2. l. 1. pagin. 81. versicul. nunc tamen quæro. Ioan. Matiençó, lib. 5. recollection. titul. 4. l. 1. in glos. 14. ex numer. 7. Bernard. Diaz, regul. 313. & in regul. 411. vbi Salzed. in additionibus. Nicol. Boer. decis. 41. ex numer. 1. Mandos. in additionibus ad Lapp. in allegat. 91. in litera I. Capel. Tholos. decis. 89. vbi latè Aufred. Natta, consil. 231. numer. 7. Alexand. consil. 209. volum. 2. numer. 16. Guid. Pap. decis. 604. Volum. 1. commun. opinio. pagin. 504. verbo, legata licet, & in verb. legata regulariter, latissimè Petr. Magdalenus, de numero testium in testament. in 2. par. capit. 3. ex numer. 29. & ex numer. 34. latè Ioan. Gracian, regul. 218. Tiraquel. de priuil. piæ causæ, priuil. 33.

3 AN autem requiratur monitio, an equâ hæres priuetur hæreditate lapso ei anno dato ad exequendum testamentum? est videndus Aymon. Crauet. consil. 193. numer. 4. Alba, consil. 48. numer. 5. textus & Doctores, in capit. si hæredes, infra hoc titul. vbi Didac. Couar. ex numer. 5. & 7. Bursat. consil. 167. ex numer. 13. latè Guilielm. Benedict. in repet. capit. Raynuntius, in verb. si absq; liberis moreretur, el 2. de fideicom. substitut. ex num. 198. Didac. Spin. specul. testament. in glos. 28. ex numer. 67. Ioan. Matiençó, in dicta l. 14. glos. 1. ex num. 64. Volum. 1. commun. opinio. pagin. 505. verb. legata nisi. Palat. Rubeus, in l. 36. Taur. numer. 3. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 498. numer. 58.

4 ET quando vnus est hæres, & alius est vsufructuarius omnium bonorum, quis eorum, & quo modo teneatur soluere legata, & debita defuncti? est omnino consulendus Didac. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 2. ex numer. 4. optimè Laurent. Chirchou. in commun. opinion. centur. 5. conclus. 12. & cõclus. 13. Cauallin. in milleloq. 550. Antonius Quesad. diuersar. quæstion. iur. cap. 32. ex numer. 16. Didac. Spin. in specul. testament. in glos. 13. princip. numer. 82. latè Roland. consil. 8. volumin. 2. Aymon. Crauet. consil. 187. ex numer. 1. Guido Pap. decis. 541. Gozadin. consil. 94. ex numer. 22. latè Ioan. Garsia de expens. & melioration. capit. 11. ex numer 61. & in numer. 92. versicul. sepè etiam contingit. Bursat. consil. 124. Iacobus Menoch. consil. 115. ex num. 9. Paul. Fuscius, singul. 53. literæ V.

AN

5 AN autem executor testamentarius, posit testamentum exequi ante diem à testatore præfixum? disputat Ioan Matiençó, in dicta l. 14. in glos. 1. ex numer. 37. Didac. Spin. in specul. testam. in glos. 28. princip. ex num. 70. Didac. Couar. in capit. tua nos, infra eodem titul. numer. 5.

6 ET An & quando executoris testamenti officium transeat ad hæredem vel successorem? est consulendus Sebast. Medic. in tractat. mors omnia soluit. 2. par. conclus. 41. num. 109. latè Ioan. Gracian, regul. 124.

7 ET executor testamentarius cui exoneratio conscientiæ defuncti commissa est, An debita præscripta, vel quæ naturaliter tantùm debentur, posit & debeat soluere? est videndus Didac. Perez, lib. 5. titul. 2. l. 4. pag. 140. versic. duodecimo dubitatur. Andræas Tiraquel. in præfat. piæ causæ, num. 35. Balb. de prescript. 1. par. quæst. 5. numer. 14. Hieronym. Portoles, ad Molin. §. actio. ex numer. 8. Ioan. Matiençó, in dicto titul. 4. l. 6. in glos. 1. ex numer. 1. & in glos. 2. vide, an probationes per cõiecturas sufficiant in restitutionibus, pro exoneratione conscientiæ defuncti, per commissarium seu executorem faciendis?

8 ET An Episcopus legalis executor, vel quilibet alius deputatus ad distribuendum bona inter pauperes, teneatur, prius prouidere pauperibus loci vbi testator habebat domicilũ quàm alienigenis? est vidēdus Ludouic. Mesia, in pragm. tax. panis, concl. 5. numer. 96. & pauperibus consanguineis testatoris prius ac magis quam extraneis, est subueniendũ ex Abb. in capit. peruenit. de arbitr. num. 1. in fine, vbi additio in liter. B. Dominic. Bañes. 2. 2. quæst. 32. articul. 9. Tiraquel. in præfat. de priuileg. piæ causæ, numer. 15. Abb. capit. inhibendum, numer. 5. de cohabit. cler. & mulier. Et ecclesiæ An posit assignari aliquid ex his quę inter pauperes sunt distribuenda? est videndus Ioan. Matiençó, lib. 5. recollect. tit. 4. l. 6. in glos. 7. in numer. 2. Et Episcopus subrogatus in locum executoris testamenti, ob ipsius negligentiam, tenetur eodem modo bona distribuere, vt ille executor tenebatur, vt tradit Andræas Tiraquel. post leges connub. in glos. 5. num. 190. Felin. in reperior. verb. Episcopus qui succedit.

VTRVM autem executor, vel cui dispensatio alicuius eleemosynæ faciendæ inter pauperes committitur, si ipse dispensator indigeat, & sit pauper posit sibi eam eleemosynam assummere? tradit Petrus de Aragon. 2. 2. quæst. 32. articul. 9. ex pagin. 775. in fine. Peralta, in l. vnum ex familia. §. rogo, ex numer. 3. delegat. 2. Ludouicus Mesia, in pragmat. taxæ panis, concluf. 6. numer. 49. versicul. tandem commissarius constitutus. Alphonf. Azeued. ad curiam Pisan. lib. 2. capit. 10. numer. 5. Didac. Spin. specul. testament. in glos. 6. princip. numer. 10. & in glos. 28. princip. num. 28.

ET An legatum relictum ad pauperes, posit in vnum distribui? tradit latissimè Petrus Magdalen. de numer. testium in testament. 2. par. capit. 2. ex numer. 43. Auiles. in capit. 2. Prætorum, in glos. ninguno, numer. 3. Et An executor vel Episcopus, posit eligere filium spurium testatoris, & ei assignare bona diuidenda inter pauperes? tradit Ludouicus Mesia, in dicta concluf. 6. numer. 49. versicul. executor. Iosephus Mascard. volumin. 2. de probation. conclus. 593. num. 7. & An talis executor possit eligere pauperes sibi coniunctos? tradit Iacob. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumption. 54. numer. 3.

AD TEX. IN CAP. 6. Cum Apostolus, de censib.

COLLECTAN. 115.

SVMMARIVM.

1 *Vsq; ad tempora Bonifacij VIII. nullus erat Episcopus qui vellet fieri Presbyter Cardinalis.*

2 *Officium Illustrissimorum Cardinalium, quod erat antiquitus.*

3 *De origine, potestate, & hodierna excellentia dominorum Cardinalium, inter omnes ecclesiæ prælatos.*

4 *Cardinales habent priuilegium, vt possint*

liberare damnatum ad mortem.

§ *Cardinales eligunt Romanum Pontificem.*

6 *Quæ personæ, & in quibus casibus possint imponere & exigere charitatiuum subsidium?*

7 *Quæ personæ teneantur soluere charitatiuum subsidium? & aduersus illud non soluentes, & de ipsius taxa.*

1 BI, *Cardinales viginti quinque.* Doctores mirantur, quare Cardinales debeant ducere pauciores equos, quam Episcopi & Archiepiscopi, vt tradit Andræas Gambarus, in lib.2.de offic. & potestat.legat.de Later. ex numer. 97. qui per hunc textum infert in lib.7. numer. 126. Cardinales antiquitus per humiliora charitatis opera se exercuisse, & ibidem ex numer.121.& Paulus Fusc. de visitat. lib.1.capit.4.numer.6.& Pauin. de visitat. 1.par.quæst.2. numer. 18. dicunt, quòd vsq; ad tempora Bonifacij VIII.
2 nullus erat Episcopus, qui vellet fieri presbyter Cardinalis, quia putabant non licere descendere à maiori dignitate ad minorem, quorum officium dicit, quòd erat baptizare & sepelire mortuos, de quibus loquitur, & est videndus Hieronym. Roman. vbi proximè in capit. 1. column.4. Gundisalu. Illesc.1.par.histor. pontific.lib.4. capit.30. Ludouic. Gomez, in procem. regul.cancellar. Pauli III. versicul. postquam verò, fol.58. ad fin. Paul. Granut. in additionib. ad Iacob. Simonet. in tractat. de referu.benefic. quæst.11. numer. 9. optimè Didacus Alaba, de concil.2.par.§.2.versicul. olim sanè, fol. 64. Hyppolit. Marsil. de Columna de eccles. reddit.origine.2. par.capit.13. numer.35.vbi dicit, quòd vsq; ad Clemen. III. anno Domini 1190. ea dignitas non nisi monachis, Abbatibus, Decanis, aut Prioribus conferebatur.

3 DE eorum tamen origine, potestate, & hodierna excellentia, & præeminentia inter omnes ecclesiæ prælatos, disserit latè Turrecremat. in summ. in lib.1.capit.80. vsq; ad caput.84.Albar. Pelagius, lib.2.de planctu eccles. capit.16. Chassen. catalog. gloriæ mund.4.par.ex consider.10.Felin. in rubric.de maior.& obedien.numer.9.Ioan. de Anania. in capit. ad liberandam, de Iudæis, numer.16. Dominic.Sot. in 4. distin. 24. quæstion. 2. articul.4. versicul. de ordine verò. Bellencinus, de charitat. subsid. quæst.60.ex num.13.Manfred.de Cardinalib. decis. 54. & decis.65. Barbac. de præstan.Cardinal.1.par.quæst.1.Iacobat.de concil.lib.1. articul.1. eruditissimus D. Licentiatus Alphons. Molina de Medrano, in doctissimis allegation. in causa Viceregis extranei, ex numer. 74. Capiz. decision. 114.latè Quintilianus Mandos. in glossa, facultatum, in §.considerantes, in verb. Cardinales, ex pagin. 129. latissimè Rodulph. Cupers.in capit.oportebat.79.dist.ex §.sequitur textus, ex pagin.211. vsq; ad pagin. 245. pulchrè Didac.ab Alaba, de concil.2. par.§.2.per totum. Felin. in capit. quod super his, de fide instrument.numer.14.Hyppolit.Marsil.de Columna, in dicta 2.par.capit.13.ex nnmer.15.& 21. latissimè Lancellot. Conrrad.in templ. omnium iudic.lib.2. capit.2. §. 1. §. 2. & §. 3. ex fol.141. optimè Petrus Galesinus, in notation. ad martyrolog. decimo tertio Calend.Februar. ex fol. 39.Francisc. Duaren.de sacris ecclesiæ minister.cap.13.Petr.Rebuf.in repetit.§. qui vero, capit. extirpandę, de præben. pagin. 367.versicul. tertio ex hoc. Paul. Fusc. singul.42.literæ C.Sebastian.Medic.de legib. & statut.1.par. quæst.10. Genebrardus, in chronograph. lib. 4. anno Christi, 1044. pagin. 340. latissimè Hieronym. Roman. en las republicas del mundo.1. par. in lib.3. de la republica Christiana, capit.1.& capit. 2.latè Simon.Maiol.de irregular.lib.2. cap. 3.per totũ. Et de eorum veste & pileo purpureo, differit Gundis.Illesc.supr.1.par. lib.5. capit. 36. in final. verb. optimè Lancellot. Conrrad. in templ.omnium iudic. lib.2. capit.2. fol. 141. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 392. numer. 8. Chassen. 1. par. catalog. gloriæ mundi, conclusion.4.versicul. Innocentius. Hyppolit.Marsil. de Columna, in dicta 2. par. capit. 13. numer. 37. & 39: pro quibus omnibus multa congerit insignis causarum Aduocatus Licenciatus Petrus Ludouicus Martinez, in allegation. pro Regno Aragon. ex num.372.

4 ET de priuilegio quod habent, vt possint liberare damnatum ad mortem, vltra ca

quæ habes in collectan.ad textum in cap.1. de crim.falsi, est videndus Iaf.in l.1.C.ne liceat poten.numer.2.Carrer.in prax.crimin. pagin.243. numer.7. Lælius de Zanch. de priuileg.eccles.154.priuileg.num.11.Dueñas, regul.81.latè Remigius de Goñi, de immunit. eccles.ampliat. 19.ex pag.184. latè Petr.Plaça de delict.cap.34.ex princ.Chassen.in consuetud.Burgund. rubr.1.§.5. numer.101.colum.208.Lancellot. Conrrad. in dicto lib.2.capit.2.§.3.numer.30.Auendaño lib.1.de exequend.mandat. capit.7. numer. 12. Sebast.Medic.in tractat.mors omnia solui t.1.par.num.155.

CARDINALIVM verò creatio, vsque ad quem numerum ascendere possit, tradit Lancellot.Conrrad.in dicto lib.2.capit.2.§.1.numer.15.Didac.Alaba, in dicta 2. par.§.2.versicul.de numero, fol.65. Petrus Rebuf. in dicta pagin. 367. Et de Cardinalium ætate, differit optimè Alphon. Hojeda, de benefic.1.par.capit.24.numer.27.Simon. Maiolus, de irregularit.lib.1.capit.30. numer.13.Selua de benef.3.par.quæst.5.numer.18.

5 ET quod ipsis Illustrissimis & Reuerendissimis dominis Cardinalibus competat electio Romani Pontificis, tradit Lancellot.Conrrad. supra lib.2.capit.1.§.2. versicul. generalia in electione Pontificis, ex numer.5.Ancharran.in clement.ne Romani, numer. 10. de election. Nicol. Boer. decis.31. numer.7. latissimè Didac. ab Alaba, de concil.1.par.capit.12. Et aduersus dicentes electionem Summi Pontificis, non fieri debere à Cardinalibus, & factam ab aliis valere, differit Sebast. Medic.in sum.omn.hæres.2.par.verb.electio Pontificis. Aduertendum tamen est, omnia supradicta intelligi debere, de Cardinalibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, non de illis qui ex priuilegio, & vsu à tempore immemorabili sunt in Ecclesiis Rauenaten. & Compostellan. qui verè & propriè non veniunt appellatione Cardinalium, ex Quintilian. Mandos. in glos. facultatum, in §. considerantes, verb. Romanæ, pag.124.

6 *IN versicul. prohibemus.* Quando autem, & quibus casibus, & quæ personæ imponere valeant, & exigere charitatiuum subsidium à sibi subditis: tradit Camil. Borell. in additionibus ad Bellug. in specul. Princip. rubric. 46.§. sunt & alia munera, in litera D. Chassen. in consuetudin. Burgund. rubric.1.§. 4. in glos. & sur les hommes subiectz, ex numer.11. ex colum.134. Dueñas, regul.89.Nicol. Boer. decis.134. Mandos. in prax. titul.de ingratitud.capit. 62.casu 106.vsq; ad cas.109. Remigius Goñi, de charitat.subsid.quæst. 5. Palat. Rub. in repetit.capit. per vestras, in 3.notab. §. 27.ex numer.10.versicul.ex quibus.Grammat.decis.88.Lancellot. Conrrad.in temp. omnium iudicum, lib.1.capit.1.§. 4. versic. collectas & gabellas imponit, per tot. Bursat.consil.138.volumin.2.Iacobus Menoch. de arbitrar.cas.178.vbi etiam ex numer.13. asserit, quòd tunc illud exigere minimè possunt, si ex propria pecunia supplere possũt illud onus, vt latè per eundem Iacob. Menoch.consil. 75. volum.1. ex numer. 86. & sunt etiam ad hoc consulendi Roland.consil.1.ex numer.67.volum.2. & consil.5. volumin.3.ex numer.22.& 28.Paul. Fusc. singul. 136. literæ C. Guido Pap. singul. 13. Lancellot. Gallia, in patrocinio pro republica Alexandr.numc.23.& 24.

7 AN autem charitatiuum subsidium teneantur soluere tantum beneficiati titularij, An etiam pensionarij? est videndus Remigius de Goñi, de charitat. subsid. quæst. 60. Andræas Tiraquel.de primogen. quæstion. 74. numer. 10. Gigas, de pensionib. quæstion.38.& quæst.66. Philip. Decius, consil.155. incip. statutum cathedralis, numer.4.vbi additio in litera D.optimè Chassen. in consuetudin. Burgund. rubric. 4.§. 6.in glos. & supporter la moitie, numer. 7.colum.611.Et Episcopus, An possit apponere generale interdictum vel censuras, aduersus negantes ei charitatiuum subsidium? est consulendus Dueñas, regul. 253. Nicol.Boerius, decis.136. Rot. nou. decis. 444. Et de taxa charitatiui subsidij habemus extrauagan. vas electionis, hoc titul. inter commun. & tradit Dueñas, regul.90. Matth. Afflict. decis. 136. Iacob. Menoch. de arbitrar.cas.179. Nicol.Boer. decis.134. ex numer.9. Et prælati inferiores Episcopis, An possint imponere charitatiuum subsidium? est videdus Dueñas, regul.91.Chassen.in dicta glos.& sur les hommes, nu. 26. & 27. Et beneficia parua, & clerici pauperes, religiosi, aut monasteria, an charitatiuo

subsidio grauari possint? tradit Boer. decis. 135. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 216. num. 3. Gosii, supra quæst. 34. & quæst. 52.

AD TEX. IN CAP. 3. Propter sterilitatem, de locat. & conduct.

COLLECTAN. 116.

SVMMARIVM.

1 *An & quando sterilitas liberet à solutione pensionis locatorem aut emphyteutã? & qualis & quanta debeat esse huiusmodi sterilitas? & similiter An pensio augeatur propter fructuum vbertatem?*
2 *Sterilitas futura quo modo dignoscatur & probetur?*
3 *Conductori non solito soluere decimam, nulla fit remisio ob sterilitatem.*
4 *An emptori vel locatori reddituum aut pedagiorum propter sterilitatem aliqua fieri debeat remissio pensionis?*
5 *An colonus cui in certum tempus domus locata est, ante præfinitum tempus ex aliqua causa possit ab ea amoueri?*

1 AN & quando sterilitas liberet à solutione pensionis locatorẽ, aut emphyteutam, & qualis & quanta tunc debeat esse, similiterq;, An pensio augeatur propter fructuũ vbertatẽ? & plura alia de materia istius textus, & propter quas causas seu casus fortuitos concedi debeat remissio pẽsionis domus vel alterius rei locatæ seu emphyteuticæ, referunt Pinel. in l. 2. C. rescinden. vendit. 1. par. capit. 3. ex numer. 21. & 34. Cotta, in memorab. verb. conductor. pulchrè Gomez de Leon, responsa. 67. pulchrè & latissimè Ioseph. Ludouic. in commun. conclus. titul. de iure emphyt. conclus. vnica, ex versicul. quæ autem sterilitas. Remig. de Gosii, de charitat. subsid. quæst. 57. versicul. & idem, Didac. Couarru. in pract. capit. 30. & lib. 4. variar. capit. 6. latissimè & plura Rodoan. de rebus eccles. non alienan. in quæst. 18. de remissione mercedis conductori vel emphyteutæ facienda, per tot. ex pagin. 422. Ioseph. Angles flor. Theolog. in quæst. de contractu locati & conduct. pagin. 313. per tot. Caballin. in milleloq. 227. latè Vincen. Carocius, de locat. & conduct. 3. par. titul. de remissione pensionis. Didac. Perez, lib. 5. titul. 7. l. 2. pagin. 200. versic. ex quo deducitur, & pagin. 190. colum. 2. versicul. deducitur etiam, quòd si in domo. Ioan. Garsia, de expens. & meliorat. capit. 14. numer. 9. Caualcan. 2. par. decis. 25. num. 39. Hyppol. singul. 134. incip. tu scis, latissimè Vincen. Carosius, tractat. de locat. 3. par. titul. de remissione mercedis, optimè Seraphin. de Seraphin. de priuileg. iurament. priuileg. 84. num. 17. Francis. Viuius, lib. 2. commun. opin. 63. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 76 & cas. 77. & cas. 80. & cas. 440. Chassen. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 2. in vers. bledz vins & austres, ex num. 1. coll. 1392. (vbi à numer. 2. pulchrè refert causas sterilitatis) Benedict. Capra, in commun. opin. verb. pensionis siuè, & verb. pensionis remissio. Volum. 1. commun. opin. pagin. 514. verb. remissio pensionis, & pag. 517. verb. sterilitas vnius anni, & verb. sterilitas sicuti. Michael. Graff. lib. 1. commun. opinio. cap. 14. quæst. 4. & quæst. 5. Aurel. Corbulus in decimaquinta causa priuat. limitat. 19. pagin. 467. Petr. Salazar, de vsu & consuet. capit. 11. numer. 70. & latè ex num. 88. Anton. Scap. de iur. non scrip. lib. 4. capit. 24. ex numer. 1. pulchrè & latissimè Petr. Mozius, de contract. titul. de locat. & conduct. §. de accidentalibus locationis, & conductionis, ex numer. 2. fol. 95. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera S. numer. 28. Bursat. consil. 81. & consil. 104. ex numer. 21. Alexand. consil. 112. volum. 1. & consil. 107. volumin. 3. Natta, consil. 49. & consil. 194. ex numer. 4. Anton. Gomez, tom. 2. capit. 3 numer. 18. Gigas, de pensionib. quæstion. 66. numer. 17. Hyppolit. singul. 85. incip. tu scis. Paul. Fusc. singul. 31. literæ I. Guid. Pap. decis. 630. Carol. Molineus, in consuet. Paris. titul. 2. §. 62. numer. 54. latè Matth. Afflict. decis. 258. latè Ludouic. Lopez, instruct. conscien. 2. par. capit. 49. colum.

col. 385. ex princip. & in cap. 50. ex princi. Nauar. manual. latin. cap. 17. ex numer. 187. vsq; ad num. 191. Volum. 1. commun. opin. pagin. 331. verb. sterilitas ad remittendam pensionem.

2 STERILITAS autem futura, quo modo sit dignoscenda, tradit Caballin. in milleloq. 594. num. 1. Et sterilitas quo modo probetur, est videndus Ioseph. Mascar. volum. 3. de probationib. conclus. 1333.

3 ADVERTIT tamen Cornel. Benincas. tractat. de priuileg. paupertat. in 6. special. in iudic. numer. 4. quòd conductori non solito soluere decimam, propter sterilitatem nulla fieri debet ei remissio.

4 AN autem sicut in locatione propter sterilitatẽ fit diminutio pensionis, ita in emptione reddituum, siue fructuum vel pedagiorum? examinat latè Rodoan. supra, ex pagin. 231. ex num. 6. Ludouic. Lopez, supra, 2. par. capit. 41. col. 315. in princip.

5 *IBI, Verum inuito.* De materia istius versiculi, & casus in quibus colonus seu inquilinus cui in certum tempus domus locata est, ante præfinitum tempus possit ab ea amoueri, & an ab hac regula excipiãtur aliquæ personæ exemptæ & priuilegiatæ? est videndus Couar. lib. 2. variar. capit. 15. numer. 4. & in rubric. 2. de testamen. num. 12. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 78. Alciat. lib. 6. parerg. capit. 10. textus & Doctores, in l. æde quam. C. locat. Alphan. in collectan. num. 94. Hyppol. de Marsil. tractat. de fideiussor. num. 223. Nauar. manual. latin. capit. 17. numer. 193. Philip. Decius, in capit. pastoralis, de appellat. ex num. 4. Natta, consil. 25. volum. 1. Deci. consil. 667. numer. 8. & consil. 291. numer. 3. Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 38. Philip. Portius, lib. 1. commun. conclus. 33. pag. 963. Seraphin. de Seraphin. de priuileg. iuramen. priuileg. 49. num. 48. Vincen. Carocius, tractat. de locat. 2. par. tit. de effectibus locat. ad long. temp. numer. 8. & 9. & in titul. de recusationibus, ex num. 1. Natta, consil. 416. optimè Ludouic. Lopez instructor. conscien. 2. par. capit. 51. in princip. Iacob. Bennius, de priuileg. iurisconsul. priuileg. 9. Petr. Rebuf. de priuileg. schol. priuileg. 8. Petr. Mozius de contract. titul. de locat. & conduct. §. quomodo finiatur siue annulletur cõtractus locationis & conduct. ex numer. 10. fol. 99. Carol. Molin. in consuetud. Parisien. titul. 1. §. 30. numer. 166. Anton. Gabriel, lib. 3. commun. opin. titul. de locat. concluf. 3.

AD TEX. IN CAP. 1. Cura, de purgat. vulgari.

COLLECTAN. 117.

SVMMARIVM.

1 *De origine duelli seu diffidamenti, & de ipsius prohibitione.*
2 *An postquam quis duellum acceptauit licitè illud possit recusare?*
3 *In duello, cui competat electio armorum.*
4 *Aduersus duellantes variæ pœnæ promulgantur in iure, & quando tales non incidant in pœnas Sancti Concilij Tridentini.*

1 DE origine duelli seu diffidamenti, de ipsiusque prohibitione, & materia, plura referunt Ias. in l. ex hoc iure, ex num. 31. ff. de iustitia & iure. Guid. Pap. singul. 303. Bernar. Diaz, in prax. canon. capit. 93. Concil. Tridentin. Sess. 25. de reformat. cap. 19. Nauar. manual. latin. capit. 11. numer. 39. versic. trigesimoquarto. Felician. de censur. titul. de excommunic. capit. 24. versic. imperator, pagin. 96. Sebastian. Medic. in summa peccat. 1. par. titul. 4. quæst. 83. & quæst. 104. versic. vndecimo. Anton. Bernad, in sum. cap. 32. num. 114. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 21. num. 45. Simon. Maiolus, de irregularit. lib. 5. cap. 18. Foller. in prax. cano. 2. par. capit. 27. ex princip. latissimè Petr. à Nauarra, tom. 1. de restitut. lib. 2. capit. 3. ex num. 280. Pet. Sanchez. 1. par. histor. moral, titul. de la vida de Platon. §. 2. versic. acerca de este exercicio. fol. 22. latissimè & pulchrè Michael. Salon. 2. 2. quæst. 64. artic. 3. controuers. 3. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de suspens. ex numer. 68. Tiraquel. de nobilit. cap. 20. ex numer. 61. multa congerit Burgos de Paz, in l. 1. Taur. ex num. 413. vsq; ad numer. 421. latè Alciat. in lib. de singul. certam. & in consil. de materia duelli, in

fine dicti lib. Philip. Deci. in capit. ecclesia Sanctæ Mariæ, de constit. numer. 102. & ibi
2 additio in liter. K. & in num. 103. vide, quod ille qui duellum acceptauit, licitè illud potest recusare, de quo etiã differit Neuizan. in sylua nuptial. lib. 1. §. non est nubendum, num. 82. de materia tamen textus latissimè differit Ioan. Socarrat, in cõsuet. Cathalon. §. item vassallus, ex fol. 470. vbi plura per 70. numeros. copiosè tamen & pulchrè varias quæstiones resoluit in hac materia Iul. Ferret. in volumine consiliorum, & in tractat. ab eo facto de hac materia, multo tamen copiosius Lancellot. Conrad. in templ. omnium iudic. in tract. de duello & pace, ex fol. 26. & in lib. 1. capit. 1. §. 3. versic. duellum prohibere, per tot. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 275. verb. duellum. Paul. Fusc. singul. 134. literæ D. multa Guid. Pap. ex decis. 617. vsq; ad decis. 623. Philip. Deci. consil. 487. ex numer. 7. vbi in numer. 9. tra
3 dit, cui comperat electio armorum, de quo optimè differit additio ibid. in liter. C. Lancello. Conrad. in dicto tract. de duello. 3. par. de prouocato, conclus. 84. ex num. 1. Zilet. consil. 101. volum. 2. numer. 5. & consil. 102. volum. 2. numer. 8. optimè Ioan. Matiença, in dialog. relat. 1. par. capit. 1. numer. 12. Philip. Deci. consil. 686. vbi de materia textus plura cumulat, & etiam Alciat. consil. 259. Cephal. consil. 57. Volum. 1. commun. opin. pagin. 58. verb. duellum. Nauar. in manual. latin. capit. 15. numer. 9. Dominic. Bañes, 2. 2. quæst. 40. artic. 1. ex colum. 1386. versic. circa eandem.

4 ET de pœna diffidantis, aliquem differit Antonius Gomez, in tom. 3. de delict. capit. 3. numer. 12. Et duellantibus denegatur Eucharistia, & sepultura ecclesiastica, de quo vltra alios supra relatos, est videndus Lancellot. Conrad. de duello & pace, in præfat. numer. 4. & 7. Et talis an gaudeat immunitate ecclesiæ? vide Nauar. in dicto manual. latin. capit. 25. numer. 21. in principio: Et campus quibus personis concedi vel negari possit, & pro quibus rebus, tradit latè Lancellot. Conrad. supra, in 2. par. de prouocante, ex conclus. 34. ex folio 35. Et quid sit duellum, & quid sit bellum, prosequitur Plot. de in lit. iuran. §. 41. ex num. 3. Menchac. controuers. illustr. lib. 1. cap. 11. ex numer. 35. & in capit. 12. optimè agit de hac materia. Et tandem plura & pulchra in materia duelli resoluit Ioseph. Ludouic. decis. 11. Lucens. vbi etiam decidit, non incidere hodie in pœnas sancti Concilij Tridentini, in allegato capit. 19. illos qui calore iracundiæ se inuitarent ad duellum, & incontinenti accederent ad aliquem locum, ibiq; dimicarent, quia talis pugna non dicitur deliberata, quod secus est dicendum, quãdo ex animo deliberato ad eam accederent, licet absque patrinis, nec in campo franco tũc enim eos incurrere in dictas pœnas concludit.

AD TEX. IN CAP. 1. Placuit, de emption. & vendition.

COLLECTAN. 118.

SVMMARIVM.

1 *Plura de hospitalitate, & qui teneantur, vel cogi possint ad eam.*
2 *Quod dicatur iustum pretium mercium?*
3 *Vendens vltra taxam an peccet, & teneatur ad restitutionem?*
4 *Cui incumbit taxare pretium mercium.*
5 *An iustè taxa imponi possit in mercibus? & remedium ne in republica sit caritas annonæ?*

1 *IBI, hospitales sint.* Plura de hospitalitate & qui teneantur vel cogi possint ad eam, tradit Cosmas in pragmatic. sanction. in procœm. in §. nam ecclesiarum, in glos. hospitalitas, pagin. 36. Felin. in capit. dilectus, numer. 6. de offic. ordinar. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 13. Renat. Choppinus, de sacra politia, lib. 3. titul. 5. ex princip. Foller. in prax. canon. 1. par. ex num. 48. Chassen. catalog. gloriæ mundi, 11. par. consider. 46. Abendañ. lib. 2. de exequen. mandat. capit. 8. Dominic. Soto, de iustit. & iur. lib. 10. quæst. 4. artic. 4. Nauar. manual. latin. capit. 25. numer. 67. versic. octauo qui. Concil. Trident. Sess. 25. de reformat. cap. 8. glos. verb. hospitalitas, in capit. 1. ne sed. vacan. optimè

mè Deci. in cap. cum adeo, de rescript. num. 18. & in capit. de monachis, de prebend. ex num. 10. & in num. 14. vide, An clerici cogantur hospites recipere in domibus suis? de quo loquitur etiam glos. verb. hospites, in l. 1. C. de episcop. & cleric. Alphons. Azeued. lib. 1. nouæ recopilat. titul. 3. l. 7. num. 1. & numer. 5. de quo, etiam & an nobiles similiter ad id cogi possint, differit Otalora de nobilitat. 2. par. capit. 1. num. 14. & quod in hospitio cõueniat, vt victualia taxentur, refert Ludouic. Mesia, in pragmatic. taxæ panis, conclus. 4. numer. 14. & in numer. 21. nè ab eis vendantur cariùs forensibus quam in mercato vẽdi solent iuxta hunc textum, & tradit Alphons. de Azeuedo ad curiam Pisan. lib. 2. capit. 18. numer. 27. Petr. Rebuf. tom. 2. constitut. regiar. titul. de hospitibus, num. 14. Hæsitari tamen potest an conueniat innumeros hospitari, an nullos, vel quos? de quo est omnino vidẽdus Mandos. in prax. titul. de ingratitud. capit. 86. versic. hæsitari possit. Et de ingratitudine potentium, & diuitium non hospitalium erga pauperes, agit idem Mandos. supra, capit. 87. & in capit. 88. agit, de ingratitudine sacerdotum & religiosorum non hospitalium erga eosdem pauperes, de quo etiam est videndus Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 3. numer. 15. & in capit. 13. ex num. 4.

2 *IBI, in mercato.* Illud autẽ ex hoc textu, iustum pretium mercium & annonę dicitur, quod in mercato vel in loco publico fori communiter taxari solet, vt tradit Ludo. Mesia, supra conclus. 4. num. 26. Pinel. l. 2. 3. par. in capit. vltimo, numer. 16. in fin. C. de rescinden. vendit. Afflict. decis. 316. num. 7. Corset. singul. 391. venditio, el 2.

3 QVI autẽ pluris merces vendunt quam taxatum fuit, puniũtur, vt tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 384. num. 4. Pedraça, in sum. in 7. præcep. decalog. fol. 74. ex princip. Ioan. Matiença, lib. 5. recollection. titul. 14. l. 1. glos. 1. numer. 6. Ioseph. Angles, flor. theologicar. in quæst. de contractu emptionis, pagin. 304. in princip. & quod puniantur & peccent & teneantur in conscientia ad restitutionem, id quod vltra pretium definitum acceperunt, tradit Alphons. Castr. de lege pœnal. lib. 1. capit. 12. versic. alia fuit olim lex. Dominic. Soto, de iustitia & iure lib. 6. quæst. 2. artic. 3. versic. igitur vbi pretium. Didac. Couar. lib. 3. variar. resolut. capit. 14. num. 3. versic. quod si quis. Ioan. Matiença, lib. 5. recollection. titul. 25. l. 1. glos. 2. numer. 3. versic. vbi enim principis, & lib. 5. titul. 11. l. 1. glos. 2. numer. 9. versic. si enim lege. Didac. Perez, lib. 2. titul. 1. l. 6. in glos. 1. latè Anton. Cordoua, tractat. cas. de conscien. quæst. 78. Dicunt tamen Doctores iustum pretiũ alicuius rei esse in triplici gradu, in medio, infimo & in summo seu rigido, vt refert Nauar. in manual. latin. capit. 23. numer. 79. & in capit. qualitas, de pœniten. distin. 5. numer. 34. Ludouic. Mesia, in conclus. 3. num. 1. Couar. lib. 2. variar. cap. 3. num. 1. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæst. 180. numer. 9. Ludouic. Beja, in respons. cas. conscien. cas. 6. Ioan. Matiença, lib. 5. recollect. titul. 11. l. 1. in glos. 1. ex numer. 7. Francisc. Garcia, in lib. de todos los contractos. 1. par. capit. 9. pag. 242. versic. en tres grados. Didac. Perez, lib. 5. titul. 7. l. 2. pagin. 178. vers. quæri potest, quod intelligit ex Dominic. Soto, lib. 6. de iustitia & iur. quæst. 2. artic. 3. versic. tertia conclusio, id tantum procedere in rebus, in quibus à lege vel statuto, pretiũ certum positum non est, postquam enim est positum, est indiuisibile, nec vllam in se continet latitudinem cum sit illud pretium iustum, vt optimè tradit Ioan. Matienç. lib. 5. recollection. titul. 11. l. 1. glos. 2. numer. 9. & in titul. 25. l. 1. glos. 2. numer. 3. Michael. Palacios, de contract. lib. 2. capit. 2. ex col. 2. ad medium. Aduertit tamen Ludouic. Mesia, vbi supra, conclus. 2, num. 37. quòd quis potest vendere in plus taxæ, si illam rem cariorem habeat pretio taxæ pro aliquo particulari respectu.

4 *IN gloss. ad presbyterum.* Cui autem incumbat hoc onus taxandi iustum pretium mercium & annonæ, est videndus Couar. lib. 3. variar. capit. 14. numer. 5. versic. huius tandem, & lib. 2. variar. capit. 3. num. 5. vers. vel ita accipiendum est. Ludo. Mesia, vbi supra, conclus. 4. ex num. 11. Ioan. Matienç. supra, titul. 11. l. 1. glos. 2. num. 8. & titul. 25. l. 1. in glos. 2. ex numer. 2. versic. à principe. Ioan. Gutierrez, in practic. lib. 2. quæst. 180. numer. 11. Licen. de Pisa, in cur. pisan. lib. 2. capit. 18. numer. 8. vbi Alphons. de Azeuedo in additionib. in litera M. ex numer. 26. Pinel. in l. 2. C. de rescinden. vendit. 3. par. capit. vltimo. num. 35. Alphons. Castr. lib. 1. de leg.

de leg. pœnal. capit. 12. Dominic. Soto, de iustit. & iur. lib. 6. quæst. 2. articul. 3. versic. ad huius autem. Nicol. Boer. decis. 69. num. 21. Nauar. manual. latin. capit. 27. num. 78. versic. à gubernatore. Anton. Gomez, tom. 2. variar. capit. 2. numer. 51. versic. secundus casus est. Et quod quis possit compelli ad vendendum res necessarias, nè respublica necessitate & inopia grauetur, tradit Alphons. Hojeda, de benefic. 2. par. capit. 9. numer. 21. Socin. regul. 435. incip. vendere rem suam nemo compellitur. Felin. in cap. 1. de iudæis, numer. 2. latissimè Couar. lib. 3. variar. capit. 14. per totum, & præcipuè ex numer. 3. optimè Volum. 1. commun. opin. pagin. 241. verb. vendere rem, & multa cõgerit Andr. Tiraquel. in præfat. de retractu linagier, ex num. 15. & in §. 26. in glos. 1. ex numer. 16.

5 ET an iustè taxa imponi possit in mercibus & annona? vltra Ioan. Matienço & alios supra, tradit pulchrè Did. Perez, lib. 2. titul. 23. l. 2. pagin. 433. versic. quæri nunc potest. plurimum enim interest vt victualia taxentur, ex Ludouic. Messia, supra, concluſ. 4. ex num. 11. & 15. ad quam taxam ciuitatis tenẽtur vendere omnes, etiam clerici, vt probat idem Messia supra, concluſ. 5. ex num. 1. Et inter alia remedia ne caritas annonę in republica sit, optimũ esset vt victualia quæ ad ciuitatis prouisionẽ veniunt, vsq; ad certã horam à reuenditoribus emi minimè possent, ij enim cupiditate futuri lucri, omnia sibi adscribere conãtur, ob idq; maximum detrimentum & caritatẽ annonę populares patiũtur, vt aduertũt Did. Perez lib. 2. titul. 23. l. 3. in glos. no lo reuendan. Ludouic. Messia, in dicta pragmat. concluſ. 1. ex numer. 164. & numer. 167. & fortasis iustum & salutare esset in hoc Aragonum regno, quòd hoc seruaretur summa cum diligentia in victualibus omnibus, præcipuè in tritico, ordeo, vino ac oleo, quibus plurimum indigemus, & magna cum iactura pauperum reuenditores emunt. Et horum reuẽditorum munus animæ est periculosum licet reipublicæ necessariũ, ex Ludouic. Lopez, 2. par. instructor. conscien. capit. 74. ex colum. 583. & optimè Ioan. Matiençó, lib. 5. recollect. titul. 14. l. 1. in glos. 1. ex numer. 2. & in tit. 11. l. 19. in glos. 1. vbi etiam quod isti qui omnia præemunt, vti demum cariùs vendant, appellantur Dardanij, à Dardanio quodam contaminatissimo, & profligatissimo mago, à quo etiam Dardaniæ artes à Columella vocãtur magicæ, iuxta illud: At si nulla valet medicina repellere pestẽ, Dardaniæ veniunt artes.

AD TEX. IN CAP. 14. Veritatis, de iureiurando.

COLLECTAN. 119.

SVMMARIVM.

1 *Veritas non requirit verborum prolixitatem.*
2 *Veritas sæpiùs examinata meliùs inuenitur, & magis splendescit.*
3 *Veritas est mater iustitiæ, & plura in laudem veritatis cumulantur.*
4 *An iuramentum defuncti obliget hæredes?*
5 *An hæres iurantis sortiatur forum ecclesiasticum? & quando teneatur vltra vires hæreditarias?*

1 IBI, *Veritas*. Veritas namque non requirit verborum prolixitatem, & adminicula, sed simplicitatem, vt dicit glos. in pragmatic. sanction. titul. de collation. §. reseruationes, ad finem, versi. illa enim est, fol. 193. in fin. Neuizan. in sylua nuptial. lib. 1. num. 13. Palat. Rube. de reten. regn. Nauarræ in prolog. colum. 3. pagin. 531. Rolan. consil. 39. volum. 2. numer. 1. & consil. 58. volum. 2. numer. 1. & consil. 40. volum. 2. numer. 10.

2 ET veritas sæpius examinata meliùs inuenitur, & magis splendescit, ex Rolan. cõsil. 66. volumin. 2. numer. 1. & consil. 13. volumin. 3. numer. 1. & consil. 1. volumin. 4. numer. 1. Paul. de Castro, consil. 23. volum. 1. in princip. quem citat Craueta in consil. 135. numer. 18. Rolan. consil. 100. volum. 2. numer. 2. & consil. 6. volum. 1. numer. 2. & consil. 24. volum. 3. numer. 1. & consil. 50. volum. 3. numer. 1.

3 ET veritas est mater iustitię, ex Rolan. consil.

consil. 47. volum. 3. numer. 11. & consil. 88. volum. 3. numer. 2. & consil. 32. volum. 4. numer. 34. & consil. 46. volum. 4. num. 3. Anton. Maria Coras. in commun. opin. titul. 6. numer. 5. Gigas, consil. 2. ex numer. 6. Ioan. Segura Dabalos, in direct. iudic. eccleſiast. fori, 2. par. in init. ex num. 3. Et veritas semper prævalet, eique cædunt omnia, ex Menoch. de præsumptionib. lib. 1. quæst. 31. numer. 4. Et veritas quid sit? tradit Aymon. Craueta, consil. 6. numer. 27. de quo, & de veritatis laude & eius excellentia, est videndus Afflict. decis. 253. num. 7. latè Neuizan. in sylua nuptial. lib. 5. ex numer. 112. Petr. Magdalen. de numer. testium. 1. par. cap. 16. numer. 11. plura Ioan. Matienço, dialog. relat. 3. par. capit. 41. Lancel. Conradus, templum omnium iudic. lib. 1. capit. 1. §. 3. verbo, veritatem perquirere, ex num. 2. fol. 59. vbi in numer. 4. ait, quòd inter alia veritatis impedimenta, sunt amor, timor, & auaritia.

4 IBI, *hæredes tui*. An autem & quo pacto iuramentum defuncti obliget hæredes? est videndus Michael. de Graſſ. lib. 1. commun. opinion. capit. 7. quæst. 18. Suarez, allegation. 9. num. 12. Mandoſ. in prax. titul. de monitor. quęst. 24. ex numer. 2. Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par. §. 5. ex numer. 4. in fine. & in capit. requisisti, numer. 2. de testamen. Ioan. Gutierrez, in authen. sacramenta puberum. C. si aduer. vendition. ex num. 15. & 20. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 57. numer. 17. & optimè priuileg. 68. ex num. 3. & priuileg. 74. numer. 141. optimè Caualcan. decis. 9. ex num. 12. Mandoſ. in additionib. ad Lap. allegat. 15. in litera L. & in liter. M. Math. Afflictus, decis. 381. numer. 8. Capizius, decis. 75. num. 4. optimè Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 15. ex numer. 12. Anton. de Butrio, consil. 59. numer. 2. vbi Cauallin. in additionib. in litera B. optimè Bernar. Diaz, regul. 386. vbi etiam Salzed. in additionib. Paris. consil. 75. volum. 3. ex numer. 3. Felin. capit. cum sit generale, num. 9. de for. competen. Paris. cõsil. 54. volum. 1. ex num. 93. & consil. 55. volum. 1. num. 66. Anton. Gomez, tom. 2. variar. capit. 14. numer. 19. Alphons. de Azeuedo, ad curiam Pisan. lib. 4. capit. 5. ex numer. 3. Guilierm. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, verb. duas habens filias, ex num. 276. versic. nam licet. Rolan. consil. 17. volum. 1. numer. 17. Sebastian. Medices, in tract. mors omnia soluit, 3. par. numer. 74. Ioan. Matienç. lib. 5. recollect. tit. 10. l. 3. glos. 13. numer. 10. latissimè Ioan. Gracian, regul. 273. Camil. Borrel. in addition. ad Bellug. in specul. princip. in rubric. 12. §. quædam, in litera K. Anton. Gabriel, lib. 2. commun. opin. titul. de iure iuran. cõclus. 6. Paul. Fusc. singul. 8. literæ E. & singul. 75. literæ I. Antonius Cordoua de Lara in l. si quis à liberis. §. parens, num. 119. ff. de liber. agnoscen.

5 AN autem hæres iurantis sortiatur forum eccleſiasticum ratione iuramenti præstiti per defunctum in contractu? vide notata in capit. cum. C. Lucas, de for. competen. in 6. Et an & quando vltra vires hæreditarias teneatur hæres exonerare conscientiam defuncti? habes in collectan. ad text. in cap. 5. in literis, de raptorib. vbi etiam vide, An anima defuncti detineatur in purgatorio, donec eius hæredes soluerint sua debita?

AD TEX. IN CAP. 1. Cum in cunctis, de his quæ fiunt a maior. parte capituli.

COLLECTAN. 120.

SVMMARIVM.

1 *Factum à maiori parte capituli an semper valeat? & quod remedium habeat minor pars victa.*
2 *Quando quis videt quod maior pars capituli inclinat in partem deteriorem, an sine peccato possit non contradicere?*
3 *Quando quis certo scit quod dando vocem nihil proficiet, & contradictio sua potest ei adferre aliquod odium, an sine peccato possit non contradicere?*

1 FACTVM à maiori parte collegij vel capituli, an semper vires obtineat? disputat Dueñas regul. 296. Bernar. Diaz, regul. 449.

449.Socin.regul.143.Hyppolit.Marsil.de singul.376. Antonius Corset. singul.384. Roman. singul.669. & ibi Gabriel.Saray, in additionib.Capiz.decis.152.ex numer.2. Anton. Maria,Corat. lib. 1. commun.opin. titul.1.ex numer.7.& facit textus in l.quod maior.ff.ad municipal.& tradit Alphan. in collectan.numer.195. Petr.Plaça,de delict. capit.46.numer.1.Cosmas in pragmat.sanction.verb.maioris.capit. licet. §. veruntamen,de election.Natta,consil.274.num.13. Alexan. consil.124. volum.2. ex numer.1, post medium. Lambertin.de iure patronat. 2.par.2.lib.in artic.8.2.quæst.princip.num. 29.& in 16.articul.2.quæst.princip.num.6. Orosc. in l. & suum. §. hodie,ex num.3. ff. de pact.latè Alphonsi.Azeued.ad cur.pisan. lib.2.capit.14. in litera B. Quòd autem remedium habeat minor pars quæ est victa à maiori, tradit Licentiat. Pisa, in cur. pisan. lib.2.capit.15. & in capit.16. differit,cuius expensis minor pars causam prosequatur.

2 CASVS tamen dubitabilis est, an & quando maior pars inclinat in partem deteriorem,& quis non vult contradicere,quia contradictio sua nihil potest prodesse, an tunc teneatur vocem dare & contradicere ne illaquetur peccato ? pro quo est consulendus vltra Abb.hic,numer.13. Felin. in capit.nonne,numer.9. de præsumptionib. Anan.in capit.veniens,numer.4.de simon. Abb.in capit. dilectus,el 2. numer. 9. de simon.Nauar.manual.latin.cap.17.numer.21. versic.ex quibus. optimè Felin.in cap. cum omnes,numer.11.propè finem,de constitut. Francis. Marzari. de fideicom.2.par.quæst. 1.fol.7.versic.prætermisit tamen.Ioan.Gracian.regul.488. Licen. Pisa, in cur. pisan. lib.2. capit.13. in princip. vbi multum optimè Alphonsi.de Azeuedo,in additionib. in litera B. ex numer.4.

3 SED adest quæstio magis dubia,si pro certo quis scit,quòd dando vocem nihil proficiet,& contradictio sua potest ei adferre aliquam indignationē vel odium,an nihilominus teneatur suam sententiā exprimere & si non faciat peccet? pro quo dubio est consulendus Nauar.manual.latin.& hispan. cap. 17. num.21.& dicta curia pisan. in dicto lib.2. capit.13. in numer. 2. & optimè Caietan. in sum. verb.restitutio,in princip.versic. & hinc haberepotes quod.

AD TEX. IN CAP. 7. Quanto,de offic.iudic,ordinarij.

COLLECTAN. 121.

SVMMARIVM.

1 *An de iure communi, Prioris vel Abbatis iurisdictio in suos monachos, vel Canonicos regulares, sit priuatiua ad Episcopum in ciuilibus & in criminalibus?*

1 TORSIT mentes scribentiū texusiste circa quęstionē illam, An inspectoiure communi & cessantibus priuilegiis,& cōsuetudine, Prioris vel Abbatis iurisdictio in suos monachos vel canonicos regulares, sit priuatiua ad Episcopum tam in ciuilibus quam in criminalibus, siue procedatur in figura iudicij siue non?pro quo sunt consulendi Abb. in capit.cum cōtingat,ex numer.21. de for. competen. Abb.in capit.Ioannes,de regularib.ex numer.2.vbi optima additio in litera E. Deci.in capit. ad nostram, ex numer. 13. & Franc. numer.2. de appellat.latè Volum.1.commun.opin.pag.139. verb.monachus,versic.quæritur,& magnus fuit.Abb. in repetit.capit.si quis contra clericum,numer.50.versic.& in istis, de for. competen. Corneus,consil.193.numer.11.volum.2.Roman.consil.375.optimè Guid. Pap. decisio. 559.Calderin.consil. 20. titul. de regularibus. Pute. in decis.239.lib.3.Firmian. Bertachin.tractat.de episcop.lib.1.par.2.quęst. 6.num.80. Abb.capit.cum ab ecclesiarum, numer.10. & in cap.pastoralis, numer.6. & Felin.numer.4. de officio ordinar. Abb. in cap.ad nostram,ex numer.2. & in capit. reprehensibilis,numer.11.de appellat.optimè Capel. Tholosan.decis.309. incip. item an correctio.optimè Benedict.de Capra,in cōmun.opin. verb.monachi claustralis correctionem.Cosmas in pragmat.sanction.titul. de concubinariis. §.quod si hi, in gloss.pertinet,iuxta fin.fol.181. colum.2. in princip. latè Capra,regul.84. Iul.Clar.lib.5.§.final. quæst.35.numer.15. Alphonsi.Vilaguta, in prax.

prax.crimin.lib.6. titul.de modo procedendi contra regulares, in capit. vnic. conclus. 1.& 2.Anton.Scapp.de iure non script.lib. 1.capit.42.Læl.de Zanchis,de priuileg.eccles.45.priuileg.ex numer.1.& ex num.11. pulchrè Iacob.Menoch.de præsump. lib.2. præsumpt.18. num.22. optimè Follerius, in prax. canon.in vltim.par.capit.36.titul.de modo procedendi contra monachos,ex numer.39 latissimè Bellamer.consil.5.

AD TEX. IN CAP. 4. Dilecti, de arbitris.

COLLECTAN. 122.

SVMMARIVM.

1 *An fœmina possit esse iudex?*
2 *An iurisdictio ordinaria possit competere fœminis?*
3 *Sententia arbitri,an & quando possit peti reduci ad arbitrium boni viri?*
4 *Recursus ad arbitriū boni viri,intra quod tempus peti debeat.*
5 *Ad quem iudicem recurratur à sententia arbitrorum.*
6 *An qui iurauit non recurrere à sententia arbitri possit recurrere? & alia dubia circa hanc materiam referuntur.*

1 IBI, *sint remotæ.* Iudices igitur fieri prohibentur fœminæ, vt tradunt textus in l. fœminæ. ff. de regul. iuris. l. cum prætor. §. moribus. ff. de iudic. Sebastian. Vanzi.de nullit.ex defect.iur.delegat.numer.71.Duenas,regul.311. Mandos. in glos. facultatum, in procem.verb.viri,pag.41.Alphonsi.Azeued.lib.3.nouæ recopil.titul.9.l. 7. num.20. Lambertin.de iure patron.lib.1. 1.par. in 7. quæst.princip.artic.2.ex numer.2.nisi sit in his in quibus de salute animarū tractaretur, vt pulchrè Roman.singul.691. incip.tu audiuisti.Palat.Rub.in repet.cap.peruestras, in initio.§.34.numer.6.pagin.230.

2 IBI,*ordinariam iurisdictionem habere.* Iurisdictio siquidē ordinaria potest cōpete-re fœminis,vt tradit Didac.Perez,lib.2.tit. 15.l.2.in glos.el que fuere.Ioan.Matienço, in dialog.relat.4.par. capit. 7. ex numer.1. Alphonsi.Azeued.in dicto numer.20. Sebastian. Vanzi.supra,num.73. Augustin.Beroius,in capit. ex literis, numer. 25. de iure patronat. Abb.in capit.significauit,numer. 3.de rescript.& in capit.dilecta, in princip. vbi etiam Felin. de maior. & obedien. pulchrè Burgos de Paz,in procem.legum Tauri,ex num.37. Læl.de Zanchis,de priuileg. eccles 84.priuileg.numer.10.Guilierm.Benedict. in repetit. capit. Raynuntius, verbo duas habens filias, numer. 67. & facit quòd tradunt Doctores in l. cum prætor.§. moribus.ff.de iudic.& glos.final.in l. finali. C.de recept.arbitr.latè Tiraquel.de primogen.quæst.10.ex numer.2.Camil.Borrel.in regia aragon.§. 2. glos. 4. ex numer. 5. & 13. Alexand. consil.1. volum.5, numer.24. & in consil.24.volum.5.numer.12.

3 *IBI, appellatione postposita compellatis.* Quamuis à sentētia arbitri prohibeatur hic appellatio,si tamen sententia magnam læsionem contineat,potest peti reduci ad arbitrium boni viri, etiam non obstante pacto vel iuramento, ex Anton. de Butr. consil. 24.numer.2. versic.primo an data.vbi latissimè Gaspar.Caballin.in additionib.in litera A. pulchrè Ioseph. Ludouic. decis. Lucen.27.sunt tamen consulendi pro hac quęstione,quæ latissimè congessit Anton.Gabriel.lib.2.commun. opin. titul. de arbitris, conclus.3. Anton.Scap. de iure non script. lib.4.cap.35.Caballin.in milleloq.873. Camil. Borrel. in regia aragon. §. 7. glos. 2. vbi in num.33.ait,& in §.8.glos.5.numer.2. quod pendente reductione,laudum nō mandatur executioni, pro qua quæstione sunt etiam cōsulendi Caballin. in milleloq.878. Didac.Perez,lib.5.titul.14.l.1. pagin.247. vers. queritur an sententia.Ioseph.Ludou. in dicta decis.27. vbi recitat duas communes opiniones Doctorum, ad inuicem pugnantes circa hanc quæstionem, An pendente recursu à laudo, dictum laudum sit exequendum ? quibus opinionibus confutatis noua & vera opinio ab eo auctore in medium affertur.

4 ET recursus ad arbitrium boni viri, intra quod tempus debeat peti, tradit Caballin. milleloq.876. Alexan. consil. 183. vol. 6.num.

6.num.3.Abb.in cap.Quintauallis,num.16. de iur.iurand. Ioan. Martinez de Olano, in antinom.in litera R. numer.2.

5 AD quem autem iudicem recurratur à ſententia arbitri,optimè tradit Caballin. in milleloq.883. Alexan. conſil.131. volum.2. numer.1. Afflict.deciſ.51.Michael.de Palacios de contract. lib.5. capit.9. pagin.458. verſic.additur. latè Brunor.à Sole,in quæſt. legal.quæſt.14.

6 AN autem ad hanc reductionem poſsit recurrere qui iurauit non recurrere ? vide Capel.Tholoſan.dec.ſ.268. incip. item an iurans.Alexan.conſil.131.volum.2.num.12. Seraphin.de Seraphinis,de priuileg.iuram. priuileg.73. numer. 32. Anton. Gabriel.in dicti conclus.3.ex numer.2. Et an & quando à ſententia iudicis confirmantis arbitri ſententiã poſsit appellari? tradit Caballin. in milleloq.880.

A ſententia tamen lata à iudice pronunciãte vt bonus vir, ſeu arbitrator, nõ admittitur alius recurſus ſeu appellatio,ſed ſtatim executioni mandatur ſententia, ex Camil. Borrel. in regia aragon. §. 8. ex gloſ.4. de quo etiã diſſerit latè Brunor.à Sole.in quæſtion.legal.queſt.13. Alexan.conſil.106.volum.3.ex principio.Et obiectiones quę poſſunt fieri contra ſententiam arbitrorum. refert Caballin.in milleloq.882 & in millelo. 884.ait,quòd dicenti ſententiam arbitri iniquam,incumbit onus probandi.

AD TEX. IN CAP.28. Nonnulli,de reſcript.

COLLECTAN. 123.

SVMMARIVM.

1 *An reus poſsit conueniri vltra duas dietas à fine diœceſis actoris ? & de intellectu ijſius textus.*

2 *Dieta quid ſit, & à quo loco,& quo modo computari debeat?*

3 *An in diſpenſatione vel gratia facta per Summum Pontificem aduerſus Concilium,debeat fieri ſpecialis mentio, de derogatione Concilij? & alia circa intellectum iſtius textus referuntur.*

1 TEXTVS iſte,per quem non poteſt reus cõueniri vltra duas dietas à fine diœceſis actoris, eſt correctus per textum in capit.per ſtatutum.§.cum verò. & §. cum autem,hoc titul.in 6. vbi ſubrogatur vna dieta ſola,loco duarum de quibus hic, & quia reus poteſt habere diuerſa domicilia,& ratione originis & ratione habitationis, & ratione beneficij,vt probatur in cap. nullus, de temp. ordin.in 6.& tradunt Pet.Rebuf. reſponſ.1.Iacob.Bayner.in enchirid.iudic. eccleſ. notab.136. Rebuf. in prax. titul. de clericis, & à quib. ex numer. 19. in terminis noſtri textus intelligendum eſt duntaxat domicilium habitationis,& ita explicari debet textus iſte, ibi ad iudicium poſsit trahi.

AN autem ſi reus expreſsè vel tacitè conſentiat conueniri,aut litigare vltra vnã dietam à fine proprię diœceſis, valeat proceſſus? vide gloſſ. in verb. expreſſus,in dicto cap.ſtatutum. §. in nullo. Rota nou. deciſ.30. de reſcript. Abb. in capit. P. & G. numer.14.de offic.delegat.Philip.Deci.in capit.olim,de exception.numer.18.

2 DIETA quid ſit, & quo modo computari debeant?eſt videndus Felin.ex num. 6.in cap.olim.de exceptio.vbi etiam Deci. ex numer.6. & in cap. cum ſit Romana, ex numer.20. in quinto notab. de appellation. optimè Alphonſ.Azeued.lib.1.nouæ recopilat.titul.7.l.20.ex princip.Menoch.de arbitrar.caſ.206.ex numer.2.Ioan. Martinez de Olan. in antinom.in liter.D. num.38.

3 *IBI, fecerit mentionem.* Per hunc textum,& per caput.ex parte, de capel.monachor. grauis altercatio eſt inter ſcribentes, An in diſpenſatione,vel in gratia facta per Romanum Pontificem aduerſus cõcilium, debeat fieri expreſſa & ſpecialis mentio de dicta derogatione cõcilij,nec ſufficiat clauſula generalis derogatoria, ad iura contraria?quia cõcilium videtur habere in ſe clauſulam derogatoriam, videbis tamen pro huiuſmodi quæſtione, ea quæ tradit Alexan. conſil.122.volum.4.numer.9.Martin.Lauden. conſil.49. ex numer.10. Petr. Rebuf. reſponſ.134. verſic.maximè cum hęc.Ant. de Burgos, in capit. cum acceſsiſſent, ex numer.119. de conſtitution. Philip. Deci. in capit.prudentiam,numer.18.offic.deleg. vbi additio in litera D. Decius, in capit. at ſi clerici. §. de adulteriis. numer. 39. de iudic.& in rubric.2.de conſtitutionib.numer. 38.Caualcan.deciſ.29.numer.16.Paul.Emilius.1.par.deciſ.176. & deciſ.268. ex num. 2.Martin.Vualdus, in candelabr.eccleſ.titul. de abſolutione , numer. 13. verſic. quia quando.Ioan.Selua,de benefic. 4.par.queſtion.7.numer.4. Alphonſ.Hojeda,de benefic.2.par.capit.12.numer.85.Ioan.Gutierrez,in l. nemo poteſt, ex numer.161. ff. de legat.1. Didac. Couar. lib. 4. variar. capit. 16.numer.6. verſic.nam vt alibi. latè Franciſc.Sarmient. lib. 3. ſelectar. capit. 14. ex numer.3. Anan.in capit. cum in diœceſi, in fin.de vſur. Ego tamen adhæreo illi ſententiæ, quòd etiam ſi ſit contraria lex Concilij valet reſcriptũ cumclauſula derogatoria generali,& quòd non ſit neceſſaria ſpecialis derogatio. Et reſpondeo huic verſic. iſtius textus, illius deciſionem procedere, non quia eſt lex Concilij, ſed quia ſpecialiter fuit cautum, quod in iſto caſu ſit neceſſaria ſpecialis derogatio, vt innuit litera dicti verſicul. Nec ſimiliter obſtat dictus textus in cap.ex parte, verſicul.de quo nulla mentio eſt,de capel.monachor. nam reſcriptum de quo ibi,nullam faciebat mentionem reſcripti contrarij , neque in ſpecie neque in genere,ita quod non habebat clauſulam derogatoriam neque generalem neque ſpecialem præfati concilij, nam ſi feciſſet aliquam mentionem & ſi in genere,per clauſulam derogatoriam valuiſſet reſcriptum, nec contrarium diſponit dictus textus,ſi litera ipſius inſpiciatur.

SVMMARIVM.

1 *An religioſus vel monialis poſsit habere redditus vitalitios?*

2 *Monachus non poteſt habere proprium,& an valeat profeſsio ſub ea cõditione.& punitur grauiter ſi tempore mortis proprium habere conſtiterit?*

3 *An valeat vſus Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Pilari & aliarum eccleſiarum Regularium, quo Canonici regulares tempore mortis in quadam ſcriptura vel memoriali ſignificant ſuam de rebus,ſuis vſibus deputatis voluntatem?*

4 *An de licentia Pontificis Romani, liceat monacho exire de monaſterio, vt vxorem ducat? eaq; mortua ſic diſpenſatus An teneatur ad religionem redire?*

5 *Referuntur viri inſignes, quibus conceſſum fuit à Sede Apoſtolica vt relicta religione ſuſciperent vxores.*

1 *IBI, Ne quis monachorum proprium aliquo modo poſsideat.* Ex his verbis,latiſsime diſputat Petrus à Nauarra, de reſtitut. tom. 2.lib.3.capit.1. ex numer. 166. vtrum liceat religioſis præcipuè monialibus,habere eos redditus vitalitios , quos ſibi vel parẽtes vel conſanguinei aſsignant pro ſuarum neceſsitatũ ratione?&maximè hodie ſtante deciſione Cõcil.Trid.Seſſ. 25. cap. 2. verſ. nemini igitur regularium, tam virorum quam mulierũ liceat bona mobilia vel immobilia,cuiuſcunque qualitatis fuerint, etiam quouiſmodo ab eis adquiſita,tanquam propria aut etiam nomine conuentus poſsidere vel retinere , ſed ſtatim ſuperiori tradantur conuentuique incorporentur:de qua queſtione eſt etiam conſulendus Bartholom.Humada l.14.titul.7.par.1.in gloſ.2.fol.83.Syluester in ſumma,verb.religio,el 6. numer. 7.verſ. tertium. Cordoua, tractat. caſ. de conſcien. quæſt.54.

2 *IBI, quod ſi proprietas apud quemquam inuenta fuerit.* Monachus igitur non poteſt habere proprium , & an religionis profeſsio irrita ſit ex eo quod fiat ſub conditione quod

AD TEX. IN CAP. 6. Cum ad monaſterium, de ſtatu monachorum.

COLLECTAN. 124.

quod posit habere proprium, is qui profitetur, est videdus Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 3. §. 1. numer. 18. Bernar. Diaz, regul. 521. vbi latissimè Salzed. in additionibus. Ioan. Gracian, regul. 320. Andr. ab Exea, in rubric. ff. de pact. numer. 510. Felin. in capit. cum M. numer. 75. de constitut. Abb. in capit. fin. num. 7. de condit. appos. Lap. alleg. 29. Ioan. Anan. in capit. veniens, num. 7. de simon. optimè Bartholom. Humada in l. 1. titul. 7. in glos. 2. ex principio. fol. 79. Paul. Fusc. de vsitat. lib. 2. capit. 15. ex numer. 31. Philip. Deci. numer. 22. & optimè Ias. ex numer. 30. in authen. ingressi. C. de sacrosanct. eccles. Immò per hunc textum si proprietas apud quemquam regularem inuenta fuerit in morte grauiter punitur, vt tradit etiam gloss. verb. proprium, in cap. quanto, de offic. ordinar. Didac. Spino, in specul. testamen. in glos. 2. princip. numer. 25. & in glos. 12. princip. numer. 14. Petrus Bollo, in œconom. canonic. 2. class. capit. 5. §. 4. pag. 300. vers. decimo omnes. latè Foller. in praxi canon. in vltim. par. cap. 36. ex numer. 6. vnde ait Nauar. in manual. latin. capit. 27. num. 270. quòd confessarius absoluere non potest, & si moriatur in sacro sepeliri non debet vllus religiosus etiam Canonicus regularis, qui omnium laxissimæ regulæ seruit, vt dicit textus in cap. quod Dei, de stat. monachor. testari volens, nisi à proposito desistat, & si testamentum fecit, reuocet illud, aut certè efficaciter reuocare proponat argumento, cap. non dicatis. 12. quæst. 1. & cap. 2. de testamen. & latè prosequitur Doctor Ioan. Trullus eruditione ac pietate insignis & meritissimus Canonicus huius S. Ecclesiæ B. Mariæ de Pilari simul Prior S. Christinę & Episcopus designatus Albarrazinens. in cap. 22. lib. 1. de ordine canonicor. regular. qui in cap. 40. num. 11. ait, cauendũ esse cuiuis canonico regulari, & à fortiori cuilibet alij monacho à scribenda Scheda vel memoriali significante suam de vllis rebus suis vsibus deputatis sic vel sic distribuendis voluntatem, vel intentionem vltimam, quod tamen ex eodem Nauar. supra, solum intelligendum est de faciente illam ea mente, vt sit testamentum, donatio mortis causa, vel alia vltima volũtas vim ex sua dispositione trahens, non autem de illo qui expræssè vel tacitè protestatus, nolle testari, vel vllatenus disponere, solum rogat suum prælatum vel conuentum vt pro sua libera voluntate illud, aut illud pietatis aut misericordiæ opus, illi aut illi faciat, cum hoc nullatenus sit disponere, sed ad piè disponendum alium piè rogare, aut exhortari, quod cuilibet religioso etiam Franciscano licet, quia misericordia est virtus omnibus, etiam pauperrimis communis, capit. in singulis. 86. distin. quæ resolutio vera est & eam vidi practicari à religiosis meis concanonicis iam defunctis, & similiter in Ecclesia metropolitana Cæsaraugustana, quæ etiam est Canonicorum Regularium ordinis Sancti Augustini idem obseruari audiui à tempore immemoriali.

4 *I B I, Pontifex possit licentiam.* Torsit hic mentes scribentium quæstio illa grauis, An Papa possit dispensare in voto solemni castitatis & religionis, ita quod monachus professus de licentia Pontificis licitè exeat monasterium & vxorem ducat? quam quæstionem examinant Didac. Couarru. in capit. 2. de testament. ex numer. 11. Nauar. in capit. non dicatis. 12. quæst. 1. numer. 49. Ioan. Andreas in regul. actus legitimi, de regul. iur. in 6. ex numer. 5. Albar. Pelag. lib. 1. de plantu eccles. capit. 46. ver sicul. item quidam dixerunt. Philip. Deci. capit. quæ in ecclesiarum, de constitution. numer. 46. vbi optima additio in litera E. Felin. in capit. si quando, numer. 5. de rescript. Mandos. de signat. gratiæ, verb. voti commutatio, in vers. Papa an possit. Ias. l. final. ex numer. 2. C. de transact. Andreas Tiraquel. de nobilitat. capit. 20. num. 186. Menchac. de succes. creat. §. 30. num. 303. Syluest. in summa, verb. votum, el 4. numer. 5. Dominic. Soto, lib. 7. de iustitia & iure. quæst. 4. articul. 2. vers. de capitali, & quæstion. 5. articul. 3. vers. aut ergo, & in 4. distin. 38. quæst. 2. articul. 2. versicul. de his ergo. Carol. de Grassal. regal. Franc. lib. 1. iure 17. vers. sexto facit, ex pagin. 175. & in iure 20. versicul. Rex non potest, pagin. 220. Iacobus Menoch. de arbitrar. in cas. 421. ex numer. 10. Melchior. Pelaez, de maiorat. 1. par. quæstion. 51. numer. 1. versicul. Papa potest. Guilier. Benedict. in repet. capit. Raynuntius, verb. duas habens filias, numer. 138. & optimè in verbo qui cum alia matrimonium contrahens, ex numer. 26. Chassen. in consuetud. Burgund. rubric. 3. §. 5. numer. 17. Rebuf. in praxi, titul. de regula. de dispens. in gradib. prohibit. glos. 5. numer. 10. Didac. Spino, in specul. testamen. in glos. 2. principal. num. 26. & in glos. 12. princip. ex numer. 7. Tiraquel. in præfat. de pœn. temper. num. 46. Nauar. in capit. quando. in hispan. de consecrat. distin. 1. notab. 7. numer. 20. post medium. Matheſil. singul. 77. num. 14. Philip. Deci. consil. 112. numer. 4. Natta consil. 33. numer. 4. optimè Alexandrin. consil. 147. ex numer. 8. Petr. Mozius, de contract. titul. de matrimon. §. final. numer. 12. fol. 195. Iacob. Menoch. lib. 2. præsumpt. 10. ex numer. 35. Anton. Cordoua, in quæst. theolog. lib. 1. quæst. 23. Andr. Gambar. de offic. & potestat. legat. de Latere, lib. 2. ex numer. 253. & lib. 8. in rubric. de offic. & potestat. legat. in regulares, ex num. 84. optimè Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. numer. 353. Bosch. Codecha, in rubric. de constitution. ex num. 87. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de matrimon. num. 143. latè Petrus Magdalen. de numer. testium in testamen. 3. par. cap. 3. numer. 213. Petr. Mozius, de contractib. titul. de matrimon. §. qui possint contrahere matrimonium vel non, numer. 19. vers. posset etiam limitari, pag. 178. Francis. Mantica, de coniectur. lib. 11. titul. 9. numer. 29. optimè Riminal. in capit. quæ in ecclesiarum, ex numer. 151. de constitutionib. Ioan. Gutierrez, canonic. quæst. lib. 1. cap. 17. numer. 5. & numer. 32. Ioseph. Angles, flores theologicar. in quæst. de impedimento voti, pagin. 377. ex princip. & in quæst. de voto, pagin. 117. vers. duę sunt, & in vers. Romanus pontifex, & in pag. 118. in princip. differit vltra alios supra, An mortua vxore, & cessante causa ob quam dispensatum fuit, teneatur dispensatus ad religionem redire? Et quidem pro principalis quęstionis resolutione, si credimus veriori doctorum opinioni, dicendum videtur dispensatum fuisse cum Ramiro rege Aragonum, vt relicta religione & Episcopatu regnum susciperet & vxorem, vt post Raphael. Volaterran. lib. 2. Geographiæ, cap. vltim. & alios supra citatos, refert diligentissimus Historicus Hieronym. Blancas in inscriptione Regum Aragonię, fol. 23. & in Aragonensium rerum comment. pag. 145. Et idem pariter obseruauit Celestin. III. Pontifex maximus, qui dispensauit cum Constantia filia Rogerij regis, vt religione deserta, nuberet Henrico VI. Federici Imperatoris filio, vt memoriæ proditum est à Platina in vita Celestin. III. Guilierm. Benedict. in dicto verb. qui cum alia matrimonium contrahens, numer. 28. Rodulph. Cupers in repetit. capit. oportebat. 79. distin. §. attentis, numer. 25. pagin. 266. Ioan. Baptista à S. Seuerino, tractat. de pensionib. quæst. 19. num. 61. & ab aliis supra citatis, scribit etiam Arnal. Albertinus, in tract. de agnoscend. assertionib. catholicis, quæst. 23. numer. 24. Alexandr. VI. summum Pontificem dispensasse cum Cæsare Diacono Cardinali vt vxorem duceret filiam Ducis Valentiniani Galli.

5

AD TEX. IN CAP. 36. Iuramentum. §. præsumptione, de iureiurand.

COLLECTAN. 125.

SVMMARIVM.

1 *Actore nõ probante, an reus sit absoluendus?*
2 *Quæ requirantur vt iudex deferat iuramentum alteri ex partibus.*
3 *An reus recusare possit suscipere iuramentum sibi delatum ab actore, vel illud deferre, si actor nihil probauit?*

1 ACTORE non probante, an & quo pacto reus sit absoluendus? vltra textum & scribentes in l. qui accusare. C. de edendo. & in capit. 1. vt eccles. benef. est videndus Matheſil. singul. 17. Hyppol. singul. 169. Menoch. de arbitrar. cas. 98. ex numer. 8. Francis. Viuius, lib. 1. commun. opin. verb. actore non probante, fol. 8. Alphan. in collectan. num. 102. Iacob. Menoch. de præsumptionibus, lib. 1. quæst. 87. numer. 4. & in quæst. 93. numer. 3. latè Ioan. Gracian, regul. 7. Paul. Emil. 1. par. decis. 11. latè Couar,

uar.lib.1.variar.capit.1.numer.8.Deci.consil.3.ex numer.8. in fin. Alexan. consil.127. volum.7. num.1. Crauetа, consil.104. num. 18.& in consil.177.num.1.ad medium. Doctor Hieronym.Portoles, in schol.ad Molinum.§.actor.num. 1. Rolan.consil.60.vol. 1.numer.13.& in consil.67.volum.2.numer. 1.& in consil.58.volum.2.num.7.& in consil.90.volum.3.ex numer.2.

2 *IBI, præsumptione.* Quæ autem requirantur vt iudex alteri ex partibus iuramentum deferre possit, tradit latissimè Iacob. Menoch.de arbitr.cas.190. & de præsump. lib.1.quæst.82. & in quæst.83. de quo & de
3 difficili illa quęstione, An reus recusare possit, vel suscipere iuramentum sibi delatum ab actore vel illud deferre si actor nil probauit? est videndus Ioan. de Selua, de iureiur. 3.par.quæst.2.Philip.Deci.in capit.2.num. 18.de probationib. Ioan. Rojas, singul.116. Hyppol.singul.83.Alphan.in collectan.numer.101. Natta, consil.35. Rolan. consil.82. volum.2.ex num.22. Aymon.Crauet.consil. 207.numer.4.textus & scribentes in l.manifestæ turpitudinis. ff. de iur.iuran. Socin. regul.205. Alexan.consil.128. volum.2. ex numer.5.optimè Nicol.Boer.decis.95.Stephan.Forcatul.in dialog.54.numer.4.latissimè Paul. Granut. theoremat. 10. multum optimè Didac.Perez,lib.3.titul.11. in rubr. de probationib.pagin.667. versic. dubitari vtiliter. latè Iacob.Menoch. de præsumpt. lib.1.quæst.81.

4 *An iudex secularis possit iterum castigare delinquentem punitum à iudice ecclesiastico,ob delictum mixti fori?*

1 BLASPHEMIA quid sit? & plura de ipsius materia,& ad uersus blasphemos, congerunt Bernar.Diaz in prax.canon. in cap.103.alias cap.110.vbi doctissimus additionator Ignatius Lopez de Salzedo,plura cumulat in litera A. ex pag.mag.373. Couar.in cap.quamuis.1.par.§.7.ex nu.8. vsq; ad numerum 12. Anton. Gomez tom. 3. de delict.cap.1.ex numer.2. Mandos. in annal. casib. numer.96.ad finem. & in prax.titul. de ingratitud.capit.8.in fin.latissimè Sebastian.Medic. in summa peccat. 1. par. titul. 4.ex quæst.31. Iul.Clar.§.blasphemia. Alphan.in collectan. numer. 108. Lancellot. Conrad.lib.1.capit.9.de prætore.§.3.titul. de iniuriantibus,numer.25. AEgidius Bossius,in prax.crimin.titul.de inquisit.numer. 129.& 131. Mantua, singul.606. num.4. & ibi additio in litera A. Nicol. Boer. decis. 301.Gerar.singul.83. Dominic.Soto, lib.8. de iustitia & iur.quæst.2.articul.3.Alphon. de Castro, lib.1. de iusta hæreticor. punit. cap.12. Iacob.Simanc.de catholic. institut. titul.8. Iodoc. Damhouder.in prax.crimin. capit.61.ex numer.10. Didac. Perez lib. 8. titul.4.l.3.pagin.137. versic.quæritur vigesimo,de blasphemia. & lib.8. titul. 8. in rubric. de las blasphemias, pagin.203. & pulchrè in l.1.& in l.2. eiusdem titul.Carrer.in prax.crimin.titul.de hæretic. §.circa secundum,numer.65.fol.231.& in §.sequitur,ex num.18.fol.235.Marc.Anton.Cucchus,lib. 4.institut. iuris canon. titul.9. versic. blasphemus.Mantua, singul.545. Ioan. de Arnono,singul.4.latissimè & pulchrè Bartholom.Humada,l.60.titul.6.par.1.ad textum, ex numer.3.fol.78. Petr.Rebuf. in tractat. quando secular. cognos. possint de eccles. numer.49. Carolus de Grass. regal. Franc. lib.1.iure 3. versic.hinc est etiam,ex pagin. 39.optimè Nauar. in capit. inter verba. 11. quæst.3 corolar.57. ex numer. 613. Remig. de Goñi,de immun.eccles.24.fallen.num.2. Ioseph.Mascard. volum.1. de probationib. conclus.194.& conclus.195. Paul.Fusc. de visitat.

AD TEX. IN CAP.2. Statuimus,de maledic.

COLLECTAN. 126.

SVMMARIVM.

1 *Blasphemia quid sit? & de pœnis aduersus blasphemos.*
2 *Horrendæ visiones de blasphemis referuntur,& damna quæ procedunt ex blasphemia.*
3 *An is qui blasphemat calore iracundiæ aut ebrietatis puniatur, & qualiter?*

visitat. lib.2. capit.21. numer.30.Dominic. Bañes 2.2. quæst.13.artic.2.& 3.Gaspar.Caballin. in AEgidian.constitut.lib.1.cap.21. in glos.C.pagin.38. & in lib.4. capit.93.in glos.A. pagin.312. Anton. Bernad, in sum. capit.13. ex numer.63. Læl.de Zanchis, de priuileg. eccles.150. priuileg. ex princip. Anton. Cordoua, in quæst. theolog. lib. 1. quæst.17.§.15. Petrus de Salazar,de vsu & consuetud.cap.5.ex num.26. Ant.Scappus de iure non script.lib.5.capit.135.Alphons. Vilaguta,in pract.crimin.lib.3.titul. de inquisit.capit.8.conclus.7. Petr.Rebuf.tract. de reprobat.& saluat.testium.num.55.Pet. de Aragon, 2.2.quæst.13.artic.1.2. & 3. latissimè Ludou.Lopez,instructor.conscien. 1.par.capit.51.Simon.Maiolus,de irregularitat,lib.5.cap.32.Ioan.Martinez de Olano in antinom.in litera B. num.35.Abendaño, lib.2.de exequend.mandat.capit.5.& in dictionar.litera B. fol.174. Abiles in cap.25. prętorum,in glos.la pragmatica,ex numer. 1.Paul.Fusc.singul.25.literæ B. Pegña in 2. par.direct. schol.48. Director. Inquisit. in 2.par.quæst.41. Iacob.Simanc.in inchirid. titul.9. Alexan.consil.72. volum.1. num.8. Volum.2.commun.opin. pagin. 452. verb. blasphemia est omne. & verb.blasphemiæ pœna. Ioan. Rojas, singul.7. versic. ex quo infero,& in singul.98.numer.9.Lancellot. Gallia.in consuetud.Alexand. in glos.solidos.quæst.1.numer.13. Bartholom.Medina, 1.par.instruccion de confess.capit.14.§.2. fol.56.versic.la tercera cabeça es.Caballin. milleloq.500. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas.375.Ioan.Rojas, 2.par.de hæret. assert. 12.num.168. vsq; ad 180. Chassen. consuet. Burgund.rubric.1.numer.59. Guilierm.Benedict.in repetit. capit. Raynuntius.3.par. in quæst. de homicid. num. 39. Nauar. manual.latin.capit.12.ex numer.81. Alexand. consil.233.volum.6.

2 ET horrendas visiones de blasphemis, referunt Abb.in capit.1.de delictis pueror. numer. 4. Dominic. Soto, in 4. distin. 27. quæst.2.artic.2.versic.quod si arguas.Chassen.consil.1. in 5. præsupposit. ex num.68. Ioan.Franc.Fara,de essent. infan. capit.19. ex numer.2.Ioseph.Ludouic.decis.Lucen. 17. numer. 67. Sebastian. Medices, in sum. omnium hæres. 1. par. quæst. 9. in princip. Mandos.in prax.titul.de ætate minori,cap. 3.num.11. Etpropter blasphemias veniunt fames,terremotus & pestilentiæ, iuxta illud cap.&si Christus,vers.vir multũ iurans. de iure iurando, & tradit Abiles, vbi supra num.16.& in numer.23.quærit,An blasphemans pluribus vicibus vno impetu,puniatur de pluribus blasphemiis vel de vna tantùm,de quo etiam differit Iacob.Nouel.in pract.crimin.titul.de inquisit. pro blasphemiis,numer.7.

A quo autem iudice sit blasphemia punienda,tradit Felin.in capit. cum sit, de foro competen.numer.18. AEgid. Bossius in prax.crimin. titul.de inquisit.num.132. Couar.in capit.quamuis pactum.1.par.§.7.numer.10.ex versic.iure Pontificio.Ioan.Rojas,de hæretic.2.par.assertion.12.ex numer. 168.& multi ex Doctoribus supra allegatis. Ignat. Salzed.in addition.ad Bernar.Diaz, in prax.crimin.cap.110.versic.est equidem, pagin.magn.374.Iacob.Simanc.de cathol. institutionib.capit.8.numer.4. Iul.Clar.§. blasphemia,numer.5.Et pœna statuta contra blasphemantes sanctos,nõ habet locum contra blasphemantem sanctum, ex Andr. Tiraquel.l.si vnquam, verb.susceperit liberos,numer.240.prope finem.

3 ET de eo qui blasphemat calore iracundiæ aut ebrietatis, differit Tiraq. de pœn. temperan.caus.1.numer.14.Menoch.supra numer.33.Iodoc. Damhouder.vbi supra,numer.22.Ias.in l.filiam tuam.C.de inofficios. testamen.num.7.Dueñas,regul.292.versic. quinto fallit. Abendañ.lib.2.de exequend. mandat.capit.5.numer.12.& 19.Iacob. Nouel.supra, numer.3. & in tractat. ad defensam, numer.45. Volum. 1. commun. opin. pagin.258.verb.blasphemia ab ebrio. Ant. Scappus,de iure non script.lib.5.capit.135. ex num. 2. Iul.Clar.lib.5. §.final. quæst.60. numer.9.& numer.12.in fin. Didac.Perez, lib.8.titul.8. in rubric. pagin.205. colum.2. versic.quid autem erit.& in pagin.203.versic.vtrũ autem ebrius. Carrer.in prax.titul. de homicid. §.tertio excusat. numer.2. fol. 165. Volum.2. commun. opin. pagin.452. versic.blasphemia ab ebrio. Iacob. Simanc. de catholic. institutionib, titul. 17. num.50. Bartholom.Humad.l.60.tit.6.par. 1.num. 6. versic.& an iracundia, fol.78. ad finem. Ioan. Barahona, in addditionib. ad allegat. Palat.de Rube. de hæresi. in litera B. la 2.

vbi etiam de mente capto blasphemo. Et blasphemans qui statim pœnituit an puniatur? examinat Paul. Granutius, theorem. 5. numer. 14.

4 *I B I, per temporalem.* Circa quæstionem, quæ hic communiter disputari solet, an iudex secularis possit iterum castigare delinquentem punitum à iudice ecclesiastico, ob delictum mixti fori, siue sit ab eo satis condignè punitus siue non? est consulendus Bossius in prax. in titul. de inquisit. numer. 132. Afflict. in constitut. Siciliæ, in rubric. 54. dubitat. 3. numer. 10. Couar. lib. 2. variar. capit. 10. numer. 6. & in capit. Raynuntius, de testamen. num. 19. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 57. num. 11. & 14. Vol. 2. commun. opin. pagin. 461. verb. condemnatus ab ecclesiastico, & verb. condemnatus per iudicem. Abb. in capit. de causis, numer. 15. de offic. delegat. Volum. 1. commu. opin. pagin. 31. verb. condemnatus per iudicem. pulchrè Didac. Perez, lib. 8. titul. 5. l. 1. pagin. 178. colum. 1. in fin. versic. nam delictum quoad euitandam pœnam. Anton. Gomez, de delict. tom. 3. cap. 1. num. 40. Nicol. Boer. decis. 289. num. 9. additio marginal. ad Thom. Cerdan, in lib. visita de la carcel, capit. 13. numer. 11. in litera G. Ioan. Redin, de maiestat. Principis. §. non armis solum. 2. par. numer. 157. Ludouic. Mesia in pragmat. taxæ panis, conclus. 5. num. 73. Abiles, in capit. 25. prætorum, in glos. la pragmatica, numer. 22. Belluga in specul. principum, rubric. 11. §. visso, numer. 23. Camil. Borrel. in additionib. ad Bellug. in specul. principum, rubric. 11. §. videamus, in liter. C. Anton. Quesada, diuersar. quæstion. iuris, cap. 29. ad finem, versic. nec illud omittendum. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 21. numer. 50. Anton. Scappus, de iur. non script. lib. 5. capit. 9. Hyppolit. Riminald. in repet. cap. quæ in ecclesiarum, numer. 272. de constitution. optimè Brunor. à Sole, in quæstionib. legalib. quæst. 17. ex numer. 40.

AD TEX. IN CAP. 14. Literas, de præsumpt.

COLLECTAN. 127.

SVMMARIVM.

1 *An & quando ex præsumptionibus quis debeat condemnari in criminalibus?*
2 *An iudices delegati & ordinarij possint esse arbitri?*
3 *Frater pro fratre, vel contra fratrem, an & quando possit esse testis?*
4 *Dictum vulnerati in articulo mortis, an & quando probet aliquo modo contra aliquem vel pro aliquo?*
5 *Excusatio facta per cõdemnatum ad mortem iam existentẽ cum laqueo in collo, quid operetur.*

1 AN & quo modo ex solis præsumptionibus quis condemnari debeat in criminalibus? tradit Francisc. Sarmiento, lib. 1. selectar. capit. 1. Michael. Graff. lib. 2. commun. opin. capit. 20. quæst. 6. Palat. Rubeus, in allegat. de hæresi. §. 11. Andr. Tiraquel. de pœn. temperan. caus. 27. ex numer. 2. Iul. Clar. lib. 5. senten. §. final. quæst. 20. num. 6. Dueñas, regul. 303. limitat. 1. latissimè Bernard. Diaz, & Salzed. in regul. 370. Anton. Gomez, de delict. cap. 12. numer. 25. Iacob. Simanc. de catholic. institut. titul. 50. num. 21. & in enchirid. titul. 40. Grammat. decis. 96. ex numer. 4. Doctores in capit. afferte, hoc titul. vbi Petr. Marti, in verb. date infantem, ex num. 9. Ioan. Rojas, singul. 165. Abendañ. de exequend. mandat. lib. 2. cap. 16. numer. 13. & in dictionar. verb. presumcion, fol. 199. Nicol. Boer. decis. 164. Alexand. consil. 2. volum. 7. ex num. 1. Aymon. Craueta, consil. 73. numer. 19. Bursat. consil. 7. volum. 1. numer. 16. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 66. priuileg. numer. 9. latissimè Iacob. Menoch. de præsumptionib. lib. 1. ex quæst. 97. Paul. Fusc. singul. 9. literę N. Grammat. decis. 8. num. 8. & decis. 42. nu. 14. Francis. Viuius, lib. 2. comm. opin. 56. Volum. 1. commun. opin. pagin. 542. verb. indicia & præsumptiones. Petr. Plaça, de delict. capit. 19. num. 16. pulchrè Ioan. Maria, Monticel. in prax. crimin. in regul. 11. de condemnatione rei per iudicem, ex pagin. 105. latissimè Ioseph. Ludouic. in cõmun. conclus. titul. de præsumptionib. conclus. vnica, ex princip.

IN

2 *IN gloss. arbitros.* Materiam istius glossæ examinant Guid. Pap. decis. 69. Grammat. decis. 9. additio ad Bart. in litera D. in l. 1. §. & post operis. ff. nouæ operis enun. glos. verb. potestate, in capit. innotuit. & glos. verb. Magdeburgen. in capit. cum tempore, vbi additio ad Abb. in litera F. de arbitr. text. in l. sed etsi in seruum. §. si quis iudex. ff. de recept. arbitr. Alphons. Azeued. lib. 3. nouæ recopil. titul. 6. l. 9. num. 4. Vol. 1. commun. opinion. pagin. 256. in fin. verb. arbitri ciuiliure. Ioan. Martinez de Olan. in antinom in litera I. numer. 46.

3 *IN gloss. de fratre.* Frater pro fratre, vel contra fratrem, an possit esse testis? tradit latissimè Dueñas, ex regul. 382. Corset. singul. incip. testis licet frater possit. Abendaño, in dictionar. verb. linea. versic. ex quo sequitur, fol. 193. col. 2. Francis. Duarenus, lib. 1. disput. cap. 28. Franc s. Pegña in 2. par. direct. schol. 12. pulchrè Lancellot. Conrad. lib. 1. capit. 9. de prætore. §. 2. verb. fratres, numer. 45. Bernar. Diaz, regul. 746. versic. sexto fallit. optimè Volum. 1. commun. opinion. pagin. 228. verb. testis idoneus, & pagin. 220. verb. frater in causa. Felin. in capit. cum oporteat, de accusation. numer. 3. Iasol. sed etsi quis, numer. 5. ff. si quis caution. Alciat. regul. 1. præsumpt. 23. num. 1. Hyppol. Marsil. singul. 273. numer. 10. Ioan. Rojas, singul. 70. Gigas, singul. 46. & singul. 65. Paul. Fusc. singul. 142. literæ F. Rolan. consil. 7. volum. 1. ex numer. 25. Gigas, consil. 43. Tiraquel. de pœn. temper. caus. 51. numer. 91. Volum. 2. commun. opin. pagin. 483. verb. frater pro fratre. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 104. Volum. 2. commun. opin. pag. 431. conclus. 22. Philip. Portius, lib. 4. conclus. 26. latissimè Anto. Gabriel. lib. 1. commun. opin. titul. de testib. conclus. 14. Michael. Graff. lib. 2. commun. opin. cap. 17. quæst. 3. & quæst. 4. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius. 3. par. verb. qui cum alia matrimonium contrahens, ex numer. 256. Alexan. consil. 70. volum. 1. num. 6. & consil. 4. volum. 6. numer. 10. Hyppol. de Marsil. in rubric. de fideiussorib. numer. 124. Camil. Borrel. in regia aragon. §. 1. glos. 3. num. 247. Rebuf. tractat. de reprobat. & saluat. testium, numer. 218. Lanfranc. de Oriano, tractat. de testib. numer. 62. Campeg. tract. de testib. regul. 5. & regul. 6. & regul. 148. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. capit. 1. in glos. probandum, num. 25. pag. 205. latè Mascard. volum. 2. de probationib. conclus. 811. & conclus. 857. numer. 16. & 27. & conclus. 904. ex numer. 5.

4 *IN gloss. tam graue.* An dictum vulnerati probet contra aliquem, vel pro aliquo? examinat Didac. Couar. lib. 2. variar. capit. 13. numer. 8. Anton. Gomez, in l. fin. Taur. numer. 15. Grammat. decis. 42. numer. 7. & ex numer. 10. Alciat. regul. 3. præsumption. 4. ex num. 2. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius, verb. in extremis, ex numer. 19. textus & Doctores, in l. 3. §. si quis moriens. ff. ad Syllanian. Volum. 1. comm. opinion. pagin. 312. verb. morientis. pulchrè Rolan. consil. 37. volum. 3. Craueta, consil. 6. numer. 64. Nicol. Boer. decis. 105. numer. 6. Ioan. Socarrat. in consuet. Cathalon. pag. 587. numer. 75. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 21. num. 14. Iacob. Simanc. de catholic. institution. titul. 64. ex numer. 56. Iason in l. 1. numer. 8. ff. de eo per quem fact. & in l. cum ij. C. commun. delegat. ex numer. 10. Hyppol. de Marsil. tract. de fideiussorib. ex num. 42. versic. ex istis ergo. Mantua. singul. 249. Hyppolit. de Marsil. singul. 22. ex numer. 3. Gerar. singul. 55. Ioan. Rojas, singul. 206. & in 2. par. de hæretic. assert. 9. num. 161. Vol. 2. commun. opin. pagin. 449. verb. assertio morientis. Iacob. Menoch. de præsumptio. lib. 1. quæst. 88. numer. 15. Bossius, in prax. titul. de inquisit. ex numer. 47. optimè Anton. Gomez, tom. 3. variar. cap. 13. ex num. 16. & in l. fin. Taur. numer. 15. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. capit. 1. in glos. probandum, ex num. 5. pag. 203. Natta, consil. 354. ex numer. 1. Lancellot. Gallia, in consuetud. Alexan. in glos. viginti. quæst. 8. ex numer. 25. Pet. Plaça, de delict. cap. 13. num. 15. & à numer. 17. Alexan. consil. 24. volum. 2. numer. 15. post medium. & consil. 124. volum. 6. numer. 11. & consil. 1. volum. 3. num. 16. & consil. 14. vol. 3. Menoch. de arbitr. cas. 97. Seraph. de Seraphin. de priuileg. iuram. priuil. 55. numer. 2. Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 62. ex numer. 1. Bursat. consil. 154. volum. 2. numer. 3. latissime Ioseph. Mascard. volum. 2. de probationib. conclus. 1074. Anton. Scappus, de iure non script. lib. 5. capit. 93. latè Ioseph. Ludouic. in commun. conclusion. titul. de probationib.

concluſ. vnica, verſic. infertur quadrageſimotertio.

5 ET de excuſatione facta per condemnatum ad mortem & iam exiſtentem cum laqueo in collo, tractat Hyppolit. Marſil. in prax. crimin. §. diligenter, ex numer. 118. & in §. reſtat, per tot.

IN gloſſ. purgauit. De materia iſtius gloſſ. habes plura in 3. par. collectan. ad textum in capit. 8. accuſatus. §. licet verò, de hæretic. in 6.

AD TEX. IN CAP. 1. Sicut Romana, de reſcript.

COLLECTAN. 128.

SVMMARIVM.

1 *Plura de effectu huiuſmodi clauſulæ appellatione remotæ.*
2 *Verus intellectus iſtius textus aſſignatur.*
3 *Generi per ſpeciem derogatur.*

1 *IBI, ſublato remedio appellationis.* Quã plura de effectu iſtius clauſulæ appellatione remota, & an remota appellatione cenſeatur etiam remota ſupplicatio? & alia circa hãc materiam referunt Abb. in cap. paſtoralis, ex numer. 9. & in capit. vt debitus honor, ex numer. 14. de appellationib. Philip. Decius, in rubric. de appellationib. numer. 19. vbi additio in litera H. Hyppol. de Marſil. ſingul. 647. Couar. in pract. cap. 15. num. 5. & in capit. 23. numer. 6. Didac. Perez, lib. 2. titul. 4. l. 8. in gloſ. 1. Seraph. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 74. num. 46. Pinel. in 1. par. rubric. C. de reſcinden. venditio. capit. 2. numer. 22. Michael. Graſſ. lib. 2. commun. opin. cap. 24. quæſt. 17. Lucerna Inquiſit. verb. appellatio, ex numer. 3. latè doctiſsimus Hieronym. Portoles, in ſchol. ad Molin. §. diputati, ex numer. 24. Paul. Emilius. 1. par. deciſ. 33. Corſet. ſingul. 33.

VNVM tamen ſingulare aduerte in hac materia, quod iudex etiam ſi ſit datus cum clauſula appellatione remota, deferendo appellationi ex ignorantia iuris vel ex propria voluntate, facit vt ſententia ab eo lata ſuſpendatur, pro quo ſunt conſulendi Geminian. in cap. cum appellationibus. §. ſi verò, num. 2. de appellationib. in 6. Franc. in capit. paſtoralis, numer. 5. verſic. quarto quæritur. & ibi Imol. num. 6. & Ioan. Ant. de ſancto Georgio, numer. 39. de appellat. Anton. Gomez, tom. 3. de delict. capit. 13. numer. 32.

2 *IBI, conſtiterit.* Quamuis circa verum intellectum iſtius textus plurimum laborent interpretes, illum tamen colliges facilè ſi perpendas ex ordine, hic præceſsiſſe primum reſcriptũ ſpeciale, cum clauſula appellatione remota, & poſtea ab altera parte impetratam fuiſſe facultatem de liberè appellando, qua ſe defenderet contra clauſulam appellatione remota prioris reſcripti, quo credebat ſe conueniendum, & ita non fuiſſet eluſoria ſecunda impetratio ſi corã Pontifice de prima mentionem feciſſet, vt obſeruat hic Beroi. numer. 38. & hic ſenſus conuenit literæ iſtius textus, ſi perpendas verbum, altera, poſitum in hoc textu, deſignat namq; præceſsiſſe primum aliud reſcriptum iuxta gloſ. verb. alterius, in capit. tua, de his quæ fiunt à prælat. Et prædictum eſſe verum intellectum iſtius textus patet etiam ex eo, quia in originali, vt refert doctiſsimus D. Anton. Auguſtin. in ſchol. ad primam collectan. huius textus, ponuntur huiuſmodi verba (literis Apoſtolicæ protectionis munita) ex quibus ſatis aperte colligitur voluiſſe cautè ſe protegere ſecundo loco impetrantem, contra clauſulam appellatione remota primi reſcripti, quod præceſsit ſpeciale, & ita in fine iſtius textus dicitur quia ſpeciale, &c. quaſi innuat deſignando ordinem, præceſsiſſe ſpeciale reſcriptum, & ita fuit probabile dubium, an hæc facultas ſecundo loco impetrata derogaret priori? per quam eſt regreſſus ad ius commune, vnde prouiſio iſtius textus partim eſt iuri conſona, in quantum cõcedit appellandi facultatem, & partim diſſona, in quantum cõmittit cauſam appellatione remota, quo caſu priuilegium de appellando liberè non derogat alij, non facta eius mentione, & hoc modo interpretatus fuit hunc textum inſignis præceptor meus, dominus Doctor Nauarrus Iunior, Iuris Canonici, Cathedram Veſpertinam Salmanticæ regens, nunc denuo eccleſiæ ſanctæ Toletanæ Canonicus meritiſsimus.

3 *IBI, quia ſpeciale mandatum.* Facit ad hoc regul. generi, de regul. iur. in 6. & explicat Iacob. Menoch. de arbitr. caſ. 97. ex numer. 2. & in conſil. 36. numer. 48. Franciſcus Mantica, de coniectur. lib. 9. titul. 6. numer. 23.

AD TEX. IN CAP. 13. Meminimus, de accuſation.

COLLECTAN. 129.

SVMMARIVM.

1 *Inimicus quis dicatur, & eius dictum, an valeat aduerſus inimicum?*
2 *Ex quibus coniecturis probetur quis inimicus, & teſtes quo modo deponant de inimicitia?*
3 *Inimicitia, an faciat indicium ad torturam? & de eo qui recipit inimicum in ſua familiaritate.*

1 QVIS dicatur inimicus, & an & quando eius teſtimonium aduerſus inimicum? tradit Caballin. in ægidian. conſtitut. lib. 4. capit. 1. in gloſ. probandum, numer. 31. pagin. 205. Auendaño, de exequend. mandat. lib. 2. capit. 5. numer. 6. & latè in dictionar. verb. enemigo, ex verſicul. ſecunda concluſio, pagin. 184. colum. 2. Franciſc. Viuius, lib. 2. commun. opinion. 303. Didac. Couar. in practic. cap. 18. numer. 3. latiſsimè Alphonſ. Hojeda, de benefic. 1. par. cap. 23. ex numer. 149. Paul. Fuſc. ſingul. 22. litere I. & in ſingul. 23. literæ I. Ioan. Rojas, de hæretic. 2. par. aſſert. 20. ex numer. 231. Petr. Rebuf. de reprobat. teſtium, ex numer. 238. Iacobus Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæſt. 28. Campeg. in additionib. ad Zanchin. de hæretic. cap. 13. in litera B. & in litera D. Hyppolit. Marſil. ſingul. 178. Roman. ſingul. 319. vbi etiam additio. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 73. ex numer. 8. Franciſc. Pegña, in 3. par. director. ſchol. 35. & ſchol. 133. Ioan. Rojas, ſingul. 10. & optimè ſingul. 200. Iacob. Menoch. de arbitr. caſ. 110. Anton. Gomez, tom. 3. de delict. capit. 12. numer. 14. Hieron. de Monte, variar. iuris, quæſt. 17. numer. 1. Lanfranc. de Oriano, tractat. de teſtib. numer. 84. Nellus à Sancto Geminiano, tract. de teſtib. 1. par. ex num. 3 latiſsimè Ioſeph. Maſcard. volum. 2. de probat. concluſ. 875. ex numer. 40. & pulchrè in concluſ. 899. & latiſsimè in concluſ. 1246. ex numer. 2. Ioan. Crot. de teſtib. 3. par. ex numer. 169. Iuſtus Ruberius, de teſtib. 3. par. numer. 34. Anton. Queſad. diuerſar. quæſtion. iur. cap. 16. ex numer. 15. vſq; ad numer. 20. Gigas conſil. 33. ex numer. 3. & conſil. 40. numer. 1. Aymon. Crauet. conſil. 9. numer. 6. Bouer. ſingul. incip. teſtis, numer. 28. & 51. Ioan. Campeg. tract. de teſtib. regul. 23. regul. 24. & regul. 25. & regul. 409. Iacob. Menoch. conſil. 101. volum. 1. numer. 44. Zilet. conſil. 88. volum. 2. num. 35. Pariſ. conſil. 2. volum. 4. numer. 62. Roland. conſil. 37. volum. 3. ex numer. 11. & conſil. 63. volum. 2. ex numer. 30. & conſil. 24. volum. 1. num. 46.

2 EX quibus autem coniecturis quis inimicus probetur, & præſumatur: vltra alios vbi ſupra, tradit latiſsimè Ioſephus Maſcard. in dicto volum. 2. concluſ. 898. qui in concluſ. 890. numer. 7. aduertit, quòd teſtes ſuper inimicitia deponentes, debent ad hoc vt inimicitia probata dicatur, probare qualitatem ipſius inimicitiæ in ſpecie, nec ſufficit in genere nulla adiecta qualitate nec cauſa inimicitiæ.

INIMICVS reconciliatus, An ſit idoneus teſtis? eſt videndus Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæſt. 24. numer. 6. Alexand. conſil. 99. volum. 1. numer. 3. Gabriel. Saray, in additionibus, ad Roman. ſingul. 319. Michael. Graſ. lib. 2. commun. opin. capit. 17. queſt. 32. Andr. Tiraquel. tractat. ceſſan. cauſa, limit. 16. ex numer. 7. Campeg. tractat. de teſtib. regul. 26. additio ad Lanfranc. de Oriano, tractat. de teſtib. numer. 84. in verſic. ſuſpicio. Iacob. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæſt. 28. num. 8. Alphõſ. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 23. numer. 150. Didac. Couar. in pract. capit 18. numer. 3. Ioſeph. Maſcard. volum. 2. de probat. concluſ. 857. ex numer. 47. & in concluſ. 899. ex num. 9.

3 ET inimicitia, An faciat indicium ad torturam? est cõsulendus Ioseph. Mascard. in dicto volum. 2. conclus. 601. Aduertit tamen Arnulph. Ruzeus, in quæst. 18. num. 13. quòd qui inimicũ recipit in familiaritatem, dicitur murem nutrire in pera, serpentem in gremio, & ignem in sinu.

AD TEX. IN CAP. 4. Clerici, de excess. prælat.

COLLECTAN. 130.

SVMMARIVM.

1 *Plura in detestationem nefarij criminis sodomiæ.*
2 *An sodomia sit iusta causa separationis thori matrimonij?*
3 *An crimen sodomiæ possint committere fœminæ sine viris? & de eorum pœna.*
4 *Qualiter puniatur habens accessum cum muliere mortua.*
5 *Clerici ob crimen sodomiæ, quo modo puniantur in iure?*
6 *An sola attentatio puniatur in crimine sodomiæ?*
7 *An minor vel furiosus crimen sodomiæ committens puniatur?*
8 *Quæ probatio requiratur in hoc crimine sodomiæ, & an in eo liceat pacisci vel transigere?*
9 *An ex copula sodomitica contrahatur affinitas?*
10 *An acrius puniatur sodomiam committens cum propria vxore, quam si commisisset cum masculo?*
11 *An sodomita possit testari? & de eo qui huiusmodi crimen commississe fatetur non simpliciter, sed cum qualitate.*

1 PLVRA in pœnam & detestationem huius nefarij criminis sodomiæ, & An sodomita sit irregularis? examinant & congerunt Iul. Clar. in §. sodomia. Auendaño, in dictionar. verb. sodomia fol. 203. col. 2. in fin. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. capit. 96. Dueñas, regul. 103. Alphan. in collectan. numer. 236. & facit textus & Doctores, in l. cum vir, & in l. fœdissimam. C. de adulter. capit. mulier. 15. quæst. 1. & tradit Lælius Zech. de casib. reser. cas. 1. numer. 39. versic. ex quo infertur. latè Ioan. Gracian, regul. 55. ex numer. 40. Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 80. aliàs capit. 86. vbi latissimè Salzed. in additionibus, ex fol. magn. 264. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. capit. 69. in glos. B. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera S. numer. 20. Iacob. Nouel. in pract. crimin. in titul. contra sodomitas, latè Francisc. Viuius, lib. 2. commun. opin. 726. pag. 226. ex principio. Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 17. ex num. 22. plura Lambertin. de iur. patron. in 1. par. 2. lib. in 18. articul. 9. quæst. princip. ex fol. 81. Lancellot. Conrrad. lib. 1. capit. 9. de prætore. §. 3. titul. de sodomiticis. Albar. Pelag. lib. 2. de plant. eccles. cap. 2. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 286. Guilierm. Benedict. in repet. capit. Raynuntius, verb. cuidam Petro tradiderunt, numer. 52. & in verb. mortuo itaq; testatore, el 1. ex numer. 134. & 139. Anton. Gomez, l. 80. Taur. ex numer. 18. & 32. Iacob. Simanc. de catholic. institutionib. titul. 64. ex numer. 73. vsq; ad numer. 78. Quintilian. Mandos. in prax. titul. de ingratitud. capit. 62. casu. 90. Sebastian. Medic. in sum. peccat. 2. par. titul. 8. quæst. 34. Didac. Couar. in clement. 1. in 1. par. §. 1. numer. 6. Petrus Rebuf. de pacif. possessorib. numer. 208. Thomas Cerdan, in lib. visita de la carcel, capit. 13 numer. 11. Chassen. in consuetud. Burgund. rubric. 7. §. 3. verb. à faire testamẽt. ex num. 4. Volum. 1. commun. opin. pagin. 192. verb. sodomiæ delictum. Gaspar. Caballin. in additionib. ad consil. 58. Antonij de Butrio, in litera A. Bonacos. in commun. opin. crimin. verb. sodomia, non solum & in verb. sodomita clericus, & in verb. sodomita amittit bona. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 5. capit. 143. Angel. de malefic. verb. che hai adulterato, num. 54. Bonifac. de Vitalin. de malefic. titul. de raptorib. numer. 6. & in titul. de adulter. incœst. numer. 10. Sylvest. verb. luxuria, numer. 7. optimè Plot. de in lit. iuran. §. 6. ex numer. 42. Sebastian. Medic. in sum. omn. hæres. 1. par.

par. verb. coitus, Volum. 1. commun. opin. pagin. 330. verb. sodomiæ vitium. AEgid. Bossius, in prax. titul. de stupro detestab. in masculos, & in numer. 4. ait, quòd peccatum sodomiæ ortum est à mulieribus.

2 AN autem sodomia sit iusta causa separationis thori? est consulendus Iul. Clar. §. sodomia, numer. 7. Francisc. Viuius, lib. 2. commun. opinion. 256. Ioseph. Angles flor. Theol. in quæstione de diuortio causa adulterij, pagin. 359. post princip. Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. ex numer. 206. Bossius vbi supra, numer. 6. Albar. Pelag. vbi supra, & Lancel. Conrrad. supra, numer. 4. Caballin. in mille loq. 602. Anan. numer. 3. in capit. maritis, de adulter. vbi etiam. Abb. numer. 3. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 286. numer. 14. Chassen. supra numer. 6. glos. verb. sodomita, in capit. omnes causationes. 32. quæst. 7. Ignatius Salzed. ad Diaz. capit. 86. pagin. 295. versicul. & propter hoc scelus. latissimè Francisc. Viuius, in sylua commun. opin. 725. per totam. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 1. de matrimon. in glos. 1. rubricæ numer. 81. Lambertin. in dicto 18. articul. numer. 34. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 7. §.

3 5. numer. 6. & in num. 7. dicit, quòd tale crimen possunt committere fœminę sine viris, & de ipsarum pœna talem actum venereũ committentium, disputat Albar. Pelag, vbi supra, & Nicol. Boer. decis. 316. numer. 14. Papon. in arrest. lib. 22. titul. 7. arrest. 2. optimè Gomez de Leon, in allegat. 37. Læl. de Zanchis, de priuileg. eccles. 135. priuil. num. 39. Iulius Clar. §. fornicatio, numer. 28. vbi

4 etiam differit, qua pœna puniatur habens accessum cum muliere mortua, de quo crimine est etiam consulendus Paul. Fusc. singul. 25. literæ I. Nicol. Boer. decis. 316. ex numer. 10. Lælius de Zanch. in dicto priuil. 135. numer. 38.

5 ET clerici ob crimen sodomiæ puniuntur, secundum leges ciuiles, ex Motu Prop. Pij V. incip. horrendum illud scelus. Dat. anno Domini 1568. iij. Calend. Septembr. quem optimè explicant Simon. Maiolus, de irregularitat. lib. 5, capit. 43. numer. 3. versic. propterea clerici. Barthol. Humada, in l. 4. titul. 11. par. 1. in glos. 8. num. 3. & est videndus Franciscus Viuius, in sylua commun. opin. lib. 2. opin. 727. ex numer. 2. pagin. 231. Nauar. in man. latin. capit. 27. num. 249. Salzed. in additionib. ad Diaz, in dicto cap. 86. pagin. mag 300. & plura referunt aduersus clericos tale crimen perpetrantes, multi ex Doctoribus vbi supra, & Didac. Spino, in specul. testament. in glos. 19. princip. num. 50. Bernard. Diaz, in dicta prax. capit. 86. in fol. mag. 264.

6 ET in hoc crimine, An sola attentatio puniatur? est videndus Auendaño, respon. 35. numer. 5. versicul. & quamuis. Didac. Couar. in clement. 1. 2. par. in init. in fin. Iul. Clarus. §. sodomia, numer. 8. Paris. consil. 163. volum. 4. numer. 2. Antonius Scapp. in dicto lib. 5. capit. 143. ex numer. 11. Simon. Maiol. de irregular. lib. 5. cap. 43. num. 2. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in liter. S. numer. 21.

7 ET minor vel furiosus committens tale crimen, An puniatur? est consulendus Auendaño respons. 35. numer. 4. Iacob. Menoch. de arbitrar, cas. 286. numer. 19. & cas. 329. numer. 5. Petr. Plaça, de delict. capit. 32. numer. 8. in finalibus verbis. Iul. Clarus, lib. 5. §. final. quæst. 60. numer. 3. versicul. ex quo dicit.

8 ET crimen sodomiæ, An rectè probetur per confessionem eius, cum quo comissum est crimen? maximè si est minor viginti vel quatuordecim annorum, tradit Auendañ., respons. 31. Et latè Paris. supra ex numer. 6. tract. quæ probatio sufficiens sit ad torquendum ob sodomiam, de quo etiam est videndus Roland. consil. 7. volum. 1. ex numer. 10. & etiam quę ad condemnandum, tradit Auendaño, respons. 35. numer. 5. versicul. & licet. Et in hoc crimine non licet pacisci seu transigere, ex Martin. del Rio, in l. transigere. C. de transactionib. 2. par. numer. 123.

9 AN autem ex copula sodomitica contrahatur affinitas? est videndus Nauar. manual. latin. capit. 22. numer. 42. versic. & ita non sufficit. Aufred. ad Capel. Tholos. decis. 96. versicul. an autem. Viuald. in cande labr. eccles. titul. de affinitate, num. 199. optimè Lambertin. in dicto 18. articul. ex numer. 21. Dominic. Sot. in 4. distin. 41. quæst. vnica, articul. 2. versic. qua propter. Ioseph. Angles, flor. Theolog. in quæst. de impedimento affinitatis, pag. 394. in principio. Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina

mina.30.quæst.1.§.4.numer.515.in principio.

10 ET An acrius puniatur tale delictum committens cum propria vxore, quam si cũ masculo perpetraret? tradit Hieron. Paulus in præct.cancellar.versicul. in quadam terra Italiæ, pag.585.

11 ET An sodomita possit testari? examinat latè Ioan.Matiençó, lib.5.recollection. titul.4.l.3.in glos.7.ex numer.4.latè Ioan. Gutierrez, in pract.lib.2.quæst.39.ex principio.Franciscus Viuius in sylua, commun. opin.lib.2.opin.726.numer.29.Iacob. Menoch.in dicto cas.286.num.10.doctissimus Ignat. Salzed. in additionib.nouis ad Bernard.Diaz, in prax.canonic.capit.86.vers. punitur etiam sodomita, pag.magn.298.

ET de eo qui huiusmodi delictum commisisse fatetur non simpliciter, sed cum qualitate, differit Ioseph. Ludou. decis.Lucen. 19.numer.18.& hæc dicta sufficiant, de tam abominabili vitio, hoc siquidem est de peccatis clamantibus in cœlum, ex Sebast.Medic. in sum.peccat.1.par.titul.1.quæst.17.

AD TEX. IN CAP. 30. Is qui fidem, de sponsal, & matrimon.

COLLECTAN. 131.

SVMMARIVM.

1 *Sponsalia de futuro per copulam transeunt in matrimonium, & quid quando præcedit copula, & sponsalia subsequuntur?*
2 *Dispositio istius textus cessat & non procedit post Concil. Tridentin.*
3 *Contra præsumptionem iuris, & de iure quæ probationes admittantur?*

1 DER hunc textum probatur sponsalia de futuro per consummationem copulæ transire in matrimonium, de quo, & quid iudicandum sit quando copula præcedit, & sponsalia subsequuntur? disputat Dominic.Sot.in 4.dist.27.quæst.2.articul.4.Felin.in capit.cum M.numer.78.de constitution.Ioseph.Angles, flor.Theol. in quæst. de essentialib.matrimonij, pag.324.latè Alphons.Veracruz, in specul. coniug.1.part. articul.20.Christoph.Porcius in princip.institut.de nuptiis, numer.24.Francisc.Victor.de sacrament.matrimon.ex num.263. Augustin. Beroi.quæst.54.Ioan. Corras. lib.3.miscellan. capit.4.ex numer.8.iuxta medium. Neuizan.in sylu.nupt.lib.2.num. 9.latissimè Iosephus Mascard.volum.2.de probation.conclus.1027.Sylvest.in sum.verbo matrimonium, el 2.numer.15.Petrus Mozius, de contract.titul.de sponsalib.§.de naturalibus sponsaliorum, numer.4.latissimè Didac.Couar.in 4.1.par.capit.4.§.1.ex numer.1.Andr. Tiraquel. de retract. conuention. ad fin. tituli, numer. 77.latè Stephan. de Gaeta, in repetition.capit.ad limina.30.
2 quæst.1.§.4.ex numer.100. vbi etiam plura de matrimonio præsumpto, & quod illud & dispositio istius textus iam cessent post Concil.Tridentin. Sess.24.de reformat. matrimon. capit.1. est videndus Nauar. manual. latin.capit.25.numer.144.Didac.Spino, in specul.testament. in glos.15.princip. num. 55.Iacob.Menoch.de præsumpt.lib.3.præsumpt.1.ex numer.6.& in numer.99.Lancellot.Gallia, in consuet. Alexand. in glos. maritus, quæst.1.numer.18.in fin. Ioan.Gutierrez, lib.1.canonicar. quæstion. capit.18. numer.4.& pulchrè de iurament. confirm. 1.par.capit.51.ex numer.12.Ioan.Matienç. lib.5.recollection.titul.1.de matrimon.glos. 1.rubric.numer.43.Petrus Mozius, in dicto §.de naturalibus sponsaliorum, num.5.Didac.Perez, lib.5.titul.1.l.1.pagin.41.colum. 1.versic.in primis enim.

3 VLTERIVS per istum textum quæri solet, An & quæ probationes admittantur contra præsumptionem iuris & de iure? & plura de effectu huiusmodi præsumptionis, referunt Didac.Couar. in 4.1. par.capit.4.§.1. numer.3. Ioan. Rojas, singul.166.Ludouic.Messia, in pragmatic.taxæ pan.conclus.1.num.145.Hyppol. Marsil.singul.116.Volum.1.commun.opin.pag. 418.verb.contra presumptionem.Alciatus de præsumpt.in princip.2.par.ex num.4.

AD

AD TEX. IN CAP. 16. Instrumenta, de fide instrumentor.

COLLECTAN. 132.

SVMMARIVM.

1 *Exemplar deductum auctoritate iudicis ordinarij, eandem vim habet sicut instrumentum originale.*
2 *Exemplar deductum ab eodem tabellione qui scripsit originale, facit fidem sicut originale instrumentum.*

1 VIDES hic, quo pacto exemplar deductum ab originali instrumento, per tabellionem auctoritate ordinarij, eandem vim habet cum instrumento originali, de quo & de ipsius materia, est consulendus Couar. in practic. capit.21.ex numer.4.& in num.8. Michael. Graf.lib.2. commun. opin. capit. 18.quæst.17.& quæst.20. Rolan. consil. 69. volum.3.ex numer.57.Bursat.consil.119.ex numer.34.& in consil. 123. numer.10. Ioan. de Arnono, singul.50.optimè Iacob.Menochius, consil.7.volum.1.numer.1, Philip.Decius, consil.36.ex numer.1.& in consil.564. ex num.12.Lib.9.regular.iur. ciuil. & pontific.pag.549.in fin.versicul. sublimita nisi. Abb.in cap. Albericus, numer.5. de testib. Lib.5.regular.iur.ciuil.& pontif. pag.395. in fin.versicul.primo fallit. Alexand.consil. 150.volum.6.numer.4.& consil.112.volum. 4.ex numer.1.Simoncell.de decret. in præfat.ex numer.121. Carol. Molin. in consuetudin.Paris.titul.1.§.5.numer. 27. & in numer.37.Ioseph.Mascard.volum.2.de probation.conclus.711.ex numer.17.Læl.de Zanchis, de priuileg.eccles.in 64.priuileg.vbi
2 in numer.18. ait, quòd non est necessaria auctoritas iudicis, quando est eadem persona tabellionis quæ scripsit originale, & quæ scripsit exemplum, tunc enim exemplum plenam fidem facit sicut ipsum originale, cum idem tabellio de eodem actu possit plura instrumenta conficere, & idem attestatur Felin.in capit. Albericus, numer.2.& Abb. numer.5.de testib. Beroi.in capit. quoniam contra, num.63.de probat. Rabena, singul. 179.Iacob.Menoch.de adipiscen.possess.remed.4.ex numer.653.Menoch.consil.175. volum.2.numer.29. Alexand. Stiaticus, in prax.iudicia.capit.15.num.28.

AD TEX. IN CAP. 8. Si qui testium, de testibus.

COLLECTAN. 133.

SVMMARIVM.

1 *Qui censeantur valetudinarij & senes, vt à muneribus excusentur, & tales an cogantur dicere testimonium?*
2 *Pauper quis sit? & an possit esse testis? & paupertas quo modo probetur?*
3 *Quæ dicantur personæ egregiæ, & tales non tenentur accedere ad testificandũ coram iudice sed in propria domo.*

1 VI dicantur valetudinarij & senes, & à quibus muneribus huiusmodi excusentur, & An tales cogantur ferre testimoniũ? vltra textum & Doctores, in l. inuiti. ff. de testib. est consulendus Iacob. Menoch. de arbitrar. cas.59. & latè in cas. 60. Campeg. tractat.de testib.regul.115. & in regul. 156. & in regul.157. Baptist. à Sancto Blasio, in repetit.rubric.decreti, numer.91.Alphons. Hojeda, de benef.1.par.capit.17.numer.18. Sebastian.Medic.tractat.mors omnia soluit 1.par.ex numer.135.Crot.tractat. de testib. 7.par.numer.40.Andr.Tiraquel.de primogen.in præfat.numer.212.Iacob.AEgidius, tractat.de testib.numer.54.Alberic.tractat. de testib.capit.6.numer. 23. Iustus Reuberius, tractat.de testib.ex num.217.

2 *IBI, pauperes.* Pauper quis dicatur? & an & quando possit esse testis? & quo mo-

do probetur paupertas, est consulendus Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 65. Campeg. tractat. de testib. regul. 113. Anton. Quesad. diuersar. quæst. iur. capit. 11. ex numer. 5. Didac. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 6. per totum. Socin. regul. 289. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 24. numer. 11. Benincas. in tractat. de paupertat. quæst. 4. Antonius Gomez, tom. 3. variar. capit. 12. numer. 19. Rolandus consil. 63. volumin. 2. numer. 34. Michael. Graf. lib. 2. commun. opin. capit. 17. quæst. 25. Gigas, singul. 48. Anton. Gabriel. lib. 1. commun. opinion. titul. de testib. conclus. 18. Hyppolit. Bonacos. in commun. opinio. criminalib. verbo pauper non admittitur. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 335. verbo testis idoneus, versicul. pauper etiam. Paul. Fusc. singul. 29. literæ P. Caualcan. 2. par. decis. 2. nume. 3. Seraphin. de Seraph. de priuileg. iurament. priuileg. 4. numer. 98. Gasp. Caballin. in AEgidian. constitution. lib. 2. capit. 20. in glos. A. num. 1. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera P. numer. 8. Cynus in l. 3. in 7. quæstion. versicul. item ex rerum accidentia. C. de reb. credit. Bar. in l. si constante, numer. 14. Alexan. numer. 13. Rip. numer. 30. ff. solut. matrimon. & ibi Bald. nouell. numer. 47. & Iasso, numer. 148. Rolandus, consil. 7. volumin. 1. numer. 21. Philippus Decius, consil. 162. ex numer. 6. volumin. 1. commun. opinion. pagin. 229. verb. testis propter solam, latissimè Didac. Perez, lib. 3. titul. 1. l. 1. in glos. pobres, pagin. 460. Petr. Rebuf. de reprobation. testium, ex numer. 387. Sebastian. Medic. in tractat. mors omnia solu. 1. par. numer. 103. & de omnibus supradictis, & plura circa materiam istius textus cumulat Cauallin. milleloq. 936.

3 QVAE autem, dicantur personæ egregiæ, & An sint priuilegiatæ, in hoc quod non teneantur accedere ad testificandum coram iudice, sed in propria domo? est videndus Alexand. Stiaticus, in prax. capit. 17. ex numer. 1. & notatur per textum & Doctores, in l. ad personas ægregias. ff. de iure iurand. Andræas Tiraquel. de primogen. in præfation. numer. 109. & 212. Didac. Couar. in capit. quamuis. 2. par. in init. numer. 8. vbi etiam disserit, An huiusmodi priuilegium, possint renunciare personæ egregiæ?

AD TEX. IN CAP. 10. Cum ab omni, de vit. & honestat. clericorum.

COLLECTAN. 134.

SVMMARIVM.

1 *Pulchra & plura aduersus iudicem, qui recipit munera à litigantibus.*
2 *An Iudex in varietate opinionum, possit iudicare pro amico?*
3 *Iudices delegati quas expensas & munera possint recipere à litigantibus.*
4 *De sportulis & earum origine & nominis significatione.*

1 VIA munera frequenter excœcant oculos sapientium, & mutant verba iustorum, Exod. 23. & Ecclesiast. 20. & plura habes ad hoc, in 1. par. in collectan. 28. ad textum in cap. non licet. 11. quæst. 3. numer. 1. & pecunia iudices facilè corrumpit, vt latissimè habes, in dicta 1. par. in collectan. 27. ad textum in capit. sicut ij, qui. 47. distin. & tradit Mandos. in glos. facultatum, in procem. in verb. præmij, ex pag. 60. & vt referunt Neuizan. in sylua nupt. lib. 5. numer. 98. & Ioan. Segura Dabalos, in director. iudicum eccles. fori. 1. par. capit. 14. numer. 22. ex Petro Iacob. in rubric. de statu curiarum, vbi dicit, quòd si totus mundus veniret non posset credere, quod si vna pars dat, & alia nõ, quod iudex non sit danti naturaliter fauorabilis, & non dans habebitur aliquali odio, & quod si aliud non faciat iudex, saltim instruit dantem & dabit ei gratiosas dilationes & parti non danti nociuas. Vnde rationi conuenit, vt iudex mundas habeat manus, Deo, Legi, & Regi, & nullum aliud querat lucrum, vt in authen. de mãdat. Princip. §. oportet. collat. 3. aliàs qui dona, aut munera accipit, punitur per l. omnes cognitores. C. ad leg. Iul. repetundar. plurimum enim interest, vt cesset in iudice auaritiæ profanus amor, vt omni cura & puritate studeat iudicũ & veritatem ministrare. l. 1. §. ergo iubemus. C. offic. præfect. Affr. nam vt inquit Cicero, non est iustus iudex, qui mortem, qui exilium, qui egestatem timet, vt plura allegando prosequitur Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. capit. 1. in glos. B. numer. 5. pagiu. 189. & dicit Paris. de Put. de syndic. verb. consiliarij, numer. 1. Periculosum esse munera à litigantibus accipere, licet modica sint, quia non dantur cum charitate sed per corruptionem, nam qui dat iudici vnam gallinam, dat cum intentione vt extorqueat ab eo bouem, & sic refert, quòd rustici solent dicere, quod xeniũ intrat per portam iudicis, & diabolus exit per fenestram. Et si forsan contra dantem protulerit sententiam (ex mea opinione) incurritur infamia, quia passim ab eodem de latrocinio inculpabitur, & in syndicatu, vel alibi obiicietur ei munus acceptum, & quando pro eo sententia lata sit, scrupulus aliquando manet in corde iudicis, & pars iactabunda sæpius dicere solet, feci quod volui.

2 Insuper qui iudici munera dat frequenter, quærit amicitiam iudicis, vt saltim quando lis est dubia, & in varietate opinionum ferat sententiam pro eo, iuxta id quod vulgò dicitur, in dubio pro amico consuli posse, ac iudicari, gratificationiq; locum esse: vt latè prosequitur Tiraquel. de primogen. cap. 17. opin. 2. Iacob. Menoch. de retinend. possess. remed. 3. numer. 763. D. Hieronym. Portoles, in schol. ad Molin. §. arbitrium. numer. 2. Et quidem talis minimè aduertit, quod & si iura iubeant in re dubia pro reo, pro dote, ac pro aliis causis his similibus iudicandum fore, non tamẽ iubent fore iudicandum pro amico, vt tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 339. numer. 32. immò in foro conscientiæ opinor iudicem hunc non esse tutum, dum opinionum varietate confisus, pro amico (volens ei gratificari) sententiam fert, vt ex Nauar. in capit. si quis autem, de pœniten. dist. 7. numer. 130. referunt & sequuntur Ioan. Segur. Dabal. in dicta 1. par. capit. 14. numer. 23. Menoch. in dicto cas. 339. numer. 22. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 11. l. 8. glos. 10. ex numer. 1. Iacob. Menoch. de retinen. possess. remed. 3. ex numer. 766. Hieronym. Portoles, in dicto §. arbitrium, numer. 2.

3 ET quia satis circa iudices ordinarios in hac materia dictum est in explicatione textus in dicto capit. non licet iudici, & tradit pulchrè & latissimè Barthol. Humada, in l. 8. titul. 9. par. 2. in glos. 4. ex num. 1. ex fol. 132. merito hic iuxtà decisionem nostri textus solum dubitatur, An iudices delegati, possint à litigantibus recipere munera siue sportulas? re qua quæstione est consulendus Roman. singul. 183. incip. tu scis. Corset. singul. 297. incip. sportulæ. Francis. Vrsius, lib. 2. commun. opin. 259. late Syluest. in sum. verb. iudex, el 1. quæst. 8. ex numer. 13. Anton. Cordeu. tractat. 21. de consc. quæst. 110. versicul. si contra. Aules, in cap. 9. præterea. in glos. commission. numer. 4. Ioan. Segura Dabalos dicta 1. par. capit. 14. ex numer. 42. Francisc. Pegna, in 3 par. director. schol. 148. versicul. ee ea quid sentiã. textus & Doctores, in cap. statutum. §. insuper, de rescript. in 6. Ludouic. Lopez, instructor. consc. 1. par. capit. 110. colum. 665. Campeg. in litera A. versicul. cui sententiæ in additionibus ad Zanchin. de hæretic. cap. 18. ex pag. 139. Ioan. Faber. in §. triplici, instit. de action. numer. 3. vbi ait, quòd de iure canonico personæ ecclesiasticæ, non possunt recipere aliquid aliud, nisi expensas, & illas ita demum si exeant à loco & villa vbi habitabant, iuxta hunc textum, & in dicto §. insuper, & id ipsum obseruandum credit Ioan. Segur. Dabal. in dicto cap. 14. numer. 45. in iudicibus in vnaquaque Diœcesi ad causas Apostolicas deputatis, iuxta dispositionem Concil. Triden. Sess. 25. cap. 10. quia tales qualificati esse debẽt, & vt plurimum literati & beneficiati eliguntur cõgruis reddit ibus ecclesiasticis sibi assignatis, vt honestè viuere valeant, iuxta textum nostrum.

4 ET quia de sportulis frequenter fit mentio in iure, de earum origine & nominis significatione, differit Alciat. lib. 3. disputat. capit. 17. Ioan. Faber. in dicto §. triplici, numer. 4. vltra alios supra relatos.

AD TEX. IN CAP. 9. Aqua, de consecrat. eccles. vel altaris.

COLLECTAN. 135.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia non consecrata reconciliatur per simplicem sacerdotem, si verò est consecrata, per Episcopum.*
2 *An pro reconciliatione ecclesiæ Episcopus, possit petere procurationes & expensas?*
3 *An Vicarius Episcopi possit reconciliare ecclesiam consecratam?*
4 *Liber pontificalis est authenticus, & facit fidem.*
5 *An clericus celebrans in ecclesia violata, sit irregularis?*
6 *Quæ ecclesiæ præsumantur consecratæ, vt si fuerint pollutæ, teneãtur Episcopi eas reconciliare.*

1 DECISIO istius textus, procedit quando ecclesia violata, est consecrata, tunc enim recõciliatur per Episcopum, si autem non fuerit consecrata, recõciliatur per simplicem sacerdotem, vt tradit Angel. in sum. verb. consecratio ecclesiæ, in princip. versicul. intellige. Nauar. in manual. latin. capit. 27. numer. 251. Vivald. in candelabr. eccles. titul. de interdicto, numer. 84. optimè Dominic. Sot. in 4. dist. 13. quæst. 2. articul. 3. versicul. quod si fuerit consecrata, pagin. 573. Anton. Bernad, in sum. capit. 36. num. 1. versicul. puesto que en la reconciliacion, pagin. 870. in fine. Armil. in sum. verb. consecratio ecclesiæ, numer. 2. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 25. num. 12. Ioan. Selua, de benefic. 1. par. quæst. 5. numer. 132. & num. 154. Guilier. Duran. in ration. diuinor. officior. lib. 1. capit. 6. numer. 38. Læl. de Zanchis, de priuileg. eccles. in 4. priuileg. ex numer. 2. Sylvest. in sum. verb. consecratio, el 2. num. 8. vbi etiam Tabiens. numer. 1. quibus in locis tenẽt Doctores, quòd quãdo ecclesia est consecrata (cessante priuilegio) solus proprius Episcopus potest eam reconciliare, vel alius Episcopus cui ipse commisserit vices suas, iuxta ea quæ tradit Couar. lib. 3. variar. cap. 20. num. 3. Ioan. Selua, in dict. 1. par. quæst. 5. num. 131. Læl. de Zanch. in supradicto 4. priuil. num. 1. & in 127. priuil. ex nu. 11.

2 PRO huiusmodi tamen reconciliatione ecclesiæ, Episcopus procurationes & expensas petere non potest, vt censet Paulus Fusc. de visitation. lib. 2. capit. 25. numer. 16. Pauin. de visit. 1. par. quæst. 5. num. 129. vbi etiam vide, quòd nulla ecclesia est pretio reconcilianda, quamuis in hoc Nicol. Boer. scribat ad vtramq; partem, in decis. 303. numer. 9. quem refert Philip. Porcius, consil. 123. numer. 12. volum. 3. est tamen pro huiusmodi dubio consulendus Læl. de Zanch. vbi supra, in 127. priuileg. ex numer. 9. solet tamẽ obseruari, quòd Episcopo, maximè alieno fiant expensę, plerumq; per illos qui fuerunt causa pollutionis, vt refert Paul. Fusc. ex dicto numer. 16. ex ea ratione ne ex culpa malorum, prælati ecclesiarum habeant iacturam & damnum, & est quoddam genus correctionis in illis qui deliquerunt, subditi namq; quãdo delinquũt debitis pœnis sunt coercendi, ex Concil. Trident. Sess. 13. de reformat. cap. 1. & ait textus in cap. legi. 23. dist. malos punire non officium crudelitatis est, sed pietatis, & delicta punire valdè religiosum & sanctum est, iuxta tradita per Anton. Scapp. de iure non script. lib. 5. cap. 117. ex numer. 9. & capit. 185. ex num. 1. Iacob. Simanc. de cathol. institution. titul. 46. numer. 38. Didacus Perez, lib. 1. titul. 4. l. 3. in glos. por miedo de la pena.

3 AN autem vicarius Episcopi, possit reconciliare ecclesiam quæ primo fuerat consecrata? est videndus Paul. Fusc. in dicto capit. 25. numer. 13. Petr. Rebuf. in prax. tit. de vicar. Episcopi, ex num. 168. fit autem hæc ecclesiæ violatæ reconciliatio, iuxta or-
4 dinem pontificalis libri (cuius ritus & ceremoniæ obseruandæ sunt, cum sit liber authenticus, vt ex Pauin. de visitation. refert Paul. Fusc. de visit. lib. 1. capit. 4. numer. 9. & lib. 2. capit. 25. numer. 14.) vbi in 2. par. fol. 152. patet modus, & forma reconciliandi ecclesiam, quæ reconciliatio, fit ad exemplum & terrorem inducendum, ex Guilierm. Duran. in ration. diuinor. offic. lib. 1. capit. 6. numer. 44. & aduerte, quòd est acceleranda ne diutiùs diuinum suspendatur officium, aut ecclesiastica intermittatur sepultura.

5 CAVENDVM tamen est ne quis sacerdos ante ecclesiæ violatæ reconciliationem in ea celebret, si tamen celebrauerit rit nullam incurrit irregularitatem, cum à iure id non sit expressum, iuxta textum, in capit. is qui, de sentent. excommunicat. in 6. & quæ tradit Didac. Couar. in clement. si furiosus, in init. 1. par. numer. 3. & Gundisalu. de Villadieg. de irregularit. capit. 5. numer. 25. versic. item quia irregularitas, pagin. 82. eit tamen consulendus, pro huiusmodi quæstione, An clericus celebrans in eo casu sit irregularis? Anan. in capit. significasti, numer. 3. in fin. de adulter. Angel. in sum. verbo, consecratio ecclesiæ, numer. 8. & Tabiens. numer. 10. & ibidem Armil. num. 10. Gundisal. de Villadieg. de irregularit. cap. 5. numer. 21. Viuald. in candelabr. eccles. titul. de interdicto, numer. 85. Paul. Fusc. in dicto capit. 25. numer. 15. Sylvest. verb. consecratio, el 2. numer. 9. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. in 5. priuileg. numer. 7. optimè Dominic. Sot. in 4. dist. 13. quæst. 2. articul. 3. versicul. rursus etiam adnotandum est, pagin. 573. Nauar. manual. latin. cap. 25. numer. 83. Sebastian. Medic. in sum. omn. peccat. 2. par. titul. 9. quæst. 12.

6 AN autem, & quæ ecclesiæ præsumantur consecratæ, vt eas si fuerint pollutæ teneantur Episcopi reconciliare iuxta supradicta? est videndus Selu. de benefic. 1. par. quæst. 6. numer. 28. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probat. conclus. 582. Sylvest. in sum. verb. consecratio, el 2. numer. 3. Lambertin. de iure patronat. lib. 1. 1. par. in 8. articul. 2. quæst. princip. numer. 10. versic. an autem quælibet, fol. 13. quo in loco admonet tutius esse, vt quando consecratur ecclesia ponantur signa & cruces sculptæ in lapidibus in ipsis parietibus, quæ durant semper cum ecclesia, ex huiusmodi enim signis ecclesia præsumitur consecrata, vt tradit Michael. Timoth. de eccles. visitan. lib. 2. tractat. 1. capit. 11. in principio.

AD TEX. IN CAP. 1. Si quis, de homicid.

COLLECTAN. 136.

SVMMARIVM.

1 *Committens aliquod graue delictũ proditoriè, non gaudet immunitate ecclesiæ.*
2 *Quando dicatur quis proditoriè commisisse delictum.*
3 *Verbum moriatur, quid significet in hoc textu.*

1 EX hoc textu communiter inferunt Doctores, quòd quando quis commisit homicidium, vel graue delictum proditoriè vel aleuosè, non gaudet immunitate ecclesiæ, circa cuius decisionis verum sensum, & pro intellectu istius textus, est videndus Didac. Couar. lib. 2. variar. capit. 20. numer. 7. Anton. Gomez, tom. 3. de delict. capit. 10. numer. 2. versicul. quinto limita. Abb. in capit. at si clerici, in princip. numer. 41. versicul. additio, de iudic. Nauar. in manual. latin. capit. 25. numer. 21. in princip. Alciat. lib. 7. parerg. capit. 6. & de præsumpt. regul. 3. præsumpt. 33. numer. 4. Guid. Pap. decis. 121. Didac. Perez, lib. 8. titul. 13. l. 2. per totam. Iulius Clar. in §. homicidium, numer. 10. & in §. fin. quæst. 30. numer. 11. latissimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. pract. quæst. 2. ex numer. 2. Thomas Cerdan, in lib. visit. de la carcel, capit. 13. numer. 13. Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 16. ex numer. 35. Gigas, de crim. lesæ maiestat. lib. 1. quæst. 10. ex num. 8. Petr. Plaça, de delict. capit. 21. ex num. 5. versicul. rursus ad huius. Nicol. Boer. decis. 109. ex num. 3. Alexan. consil. 145. volum. 7. ex num. 1. Anton. Scapp. de iur. non script. lib. 1. cap. 24. ex num. 1. Paul. Fusc. in sing. 33. liter. C. Rebuf. tom. 2. constit. regiar. titul. de immunit. eccles. articul. 1. glos. 1. ex numer. 16. Remig. de Gosi, de immun. eccles. fallen. 13. ex pag. 265.

2 QVANDO autem dicatur quis proditoriè occisus, tradit Didac. Perez, lib. 8. titul. 13. l. 12. pag. 268. versic. proditor ergo. Ioan. Gutierrez, lib. 1. pract. quæst. 2. ex numer. 3 Anton. Gomez, tom. 3. de delict. cap. 3. num. 5. Didac. Perez, lib. 8. titul. 7. l. 1. in glos. traycion.

DVBITANT tamen Doctores, an si extraneus non subditus cõmittit crimen proditionis vel lesæ maiestatis contra Regẽ vel rempublicã cum subdito, an similiter pœna ambo debeant puniri? an verò non subditus de aleuosia, alius verò vt proditor teneatur? pro quo sunt cõsulendi Ioan. Fabr. in §. alia

deinde,numer.2.verſicul. certum eſt, inſtit. de public.iudic. Didac.Perez, lib.8.titul.7. l.1.in gloſ. faria aleue conoſcido, pag.199. Gigas,de crimin.leſæ maieſtat.lib.1. quæſt. 68.ex numer.6.pagin.121. Anton.Gomez, tom.3.capit.3.num.4.in princip.

VTRVM autem quis teneatur crimine leſæ maieſtatis, ex ſcientia ſola, ex eo quia non reuelauit proditionem,quam conuictus teſtibus probatur ſciuiſſe? examinat Bar.in l. vtrum, numer.3.ff.ad leg.Pompei, de parricid.Ioan. Igneus, in l. fideicommiſſum, num. 32. ff. ad Senat. Conſult. Syllan. Philip. Deci. in regul. culpa caret, num.9. ff.de regul.iur. Capiz. deciſ.155. numer.10. Alciat.lib.8.parerg.cap.9. Anton.Gomez tom.3.variar.capit.3.numer.4. verſic.& ex his.Ioan.de Anan.in rubric.numer.6.de his qui filios occider. Gregor.Lopez,in l. 2. titul.28. partit. 2. in verb. y eſta miſma pena. Hyppol.de Marſil.fingul.164.

INFERVNT ſimiliter Doctores ex hoc textu, homicidam ordinari non debere circa quod eſt conſulendus Michael. Timotheus,de eccleſ.viſitan.lib.1.tractat.3.capit. 25. Concil.Triden.Seſſ.14.de reformat.capit.7.Couar.in clemen.1. 2.par.§.3.ex num. 3.Simon. Maiol.de irregular. lib.5. cap.48, numer.1.

3 *IBI, Vt moriatur.* Verbũ moriatur quid ſignificet in hoc textu? eſt videndus Abbas in capit.per venerabilem, numer.21. qui fil. ſint legit. Sebaſt. Medices,in tractat. mors omnia ſoluit. 1. par. ex numer.33. Rebuf.in dicta gloſ.1.numer.17. Paul.Fuſc. & alij ex allegatis,vbi ſupra.

AD TEX. IN CAP. 3. Si vir,de adulteriis.

COLLECTAN. 137.

SVMMARIVM.

1 *Maritus turpiter facit ſi accedit ad vxorem adulteram,antequam ipſa pœnitentiam fecerit, & ſi accedat non poteſt eam de adulterio accuſare.*

2 *Accedens ad vxorem adulteram, eſt bigamus.*

1 COLLIGE ex hoc textu,quã turpe ſit marito accedere ad vxorem adulteram,& cum ea cõſortium habere carnale, niſi ipſa prius pœnitentiã fecerit, & tradit Alphõſ. Veracruz in ſpecul.coniug. 3. par. artic.2. Didacus Couar. in 4.2.par. capit.7.§.2. numer.4. Didacus Perez,lib.8.titul.15.l.2.pagin.308.colum.1.in fin. verſicul. & maritus habens.Ioan.Matienço, lib.5. recollection. titul. 1. in gloſ. 1. rubricæ, numer. 101. Sebaſtian.Medic. in ſum.peccat.2.par.titul.8. quæſt.37. verſicul. tertio ſi maritus. Nauar. manual.latin.cap.16. numer.28. Caietan. in ſum.verb.matrimonium.verſic.decimũ caput,pag.494.Specul.conſcien.tract.2.cap. 33.§.4.Neuizan.in ſylua nupt. lib.1.numer. 106.latiſsimè Dominic.Sot.in 4.diſtin.36. quæſt.vnica,artic.1.& 2. Petrus Mozius,de contract.titul.de matrimonio.§.fin.num.70. verſic. quod debitum. Iulius Clar.§.adulterium,num.18. verſic. quinimmò vir. Immò maritus eo in caſu accedens ad vxorem adulteram,pro illo adulterio eam accuſare non poteſt,iuxta ea quæ tradunt Soarez,in communi. opinion. verb. adulterium,numer.85. Ioan. Matienço, ſupra numer. 102. ad fin. Iodoc. Damhouder. in pract.criminal. cap. 89. numer.45.Didac.Couar. in 4.2.par.capit. 7. §. 6. numer.7. Iulius Clar. §. adulterium,numer.18. Ioſeph.Angles,flor.Theolog. in quæſt. de diuort. ob adulter. pagin. 360. Doctor Hieronym.Portoles,in ſchol. ad Molin. in §. adulterium, numer. 12. & in numer.17. Petrus Mozius, in dicto titul. de matrimonio.§.final.num.70.verſic.quinto limita.

2 MARITVS etiam efficitur bigamus,& irregularis,ſi vxorem adulteram carnaliter cognoſcat, etiam ſi ipſe maritus ignoret adulterium,vt referunt Nauar.in manual.latin.cap.16.num.27.& in cap.27.num. 195.verſic.idem ſi cum virgine.Burſat.conſil.218.numer.5.Ioan.Matienço, in dicto titul.1.de matrimon. in gloſ.1. rubricæ, num. 102.Ludou.Lopez, inſtr.conſc.1.par.capit. 83.ex col.546.verſic. at conſequenter. Iul. Clar.lib.5.§.fin.quæſt.36.num.10.Bernard. Diaz,

Diaz, in prax.canon.cap.16.num.3.vbi Salzed. in addit. in litera D. Ioan. Gutierrez, lib.1.canonic.quæſt.capit.25.ex numer. 15. Neuizan. in ſylu.nupt.lib.1.numer.127.Couar.in clement.ſi furioſus.1. par.§.2. num.3. Capel. Tholoſ. deciſ.64. & deciſ.235. numer.3. Felin.in capit.ius generale,diſt.1.colum.6.verſic.maritus adulteræ.Domin.Sot. in 4.diſt.27.quæſt.3.artic.1.verſicul. quinta concluſio, & in diſt.36. quæſt.vnic. artic.1. verſic.ſed nota.Guillier.Benedict.in repet. capit.Raynutius,verb.cuidam Petro tradiderunt, num.62.verſic.& ſi vxorem.Viual. in candelabr.eccleſ.titul.de irregular. bigamiæ,ex num.6.Alphon.de Caſtro,lib.2. de lege pœn. capit.14. verſic. ſecundo ex eadem prima.

AD TEX. IN CAP. 3. De bigamis, de bigam. non ordinandis.

COLLECTAN. 138.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus quis dicatur.*
2 *Bigamus nõ promouetur ad ſacros ordines.*
3 *Quis diſpenſat cũ bigamo, vt ad ſacros ordines promoueri poſsit.*

1 BIGAMVS quis dicatur? eſt videndus Bernar. Diaz,in prax. canon.cap.16.numer.1.vbi Salzed.in additionib.in liter.A.Nauar. in man.latin.cap.27.num.195.latè Sylueſt. in ſum. in verb. bigamus, ex princip. Ioſeph.Angl.flor.Theol.in queſt.de eſſentialibus matrimonij, pag.325.latiſsimè Couar.in clemen.ſi furioſus.1.par.§.2. ex num. 1.Viuald.in candelabr.eccleſ. titul. de irregularit.bigam.ex num.1.latè Dominic.Sot. in 4.diſt.27.queſt.3.artic.1.latè Gundiſal.de Villadieg.de irregular.capit.13.ex princip. Brunor.à Sole,in quæſtion.legal.quæſt.32. ex num.9. Petr.Mozius, de contract. titul. de matrim. §. de naturalibus matrim. num. 11. fol.186. An autem dicatur bigamus qui ignoranter cognoſcit carnaliter propriam vxorem adulteram? vide quæ habes ſupra in collectan. ad textum in capit.3. ſi vir, de adulter. Aduertit tamen Gundiſal.de Villadieg.de irregular.in cap.fin. ad finem, pag. 195.quòd contrahens matrimoniũ poſt eius reſurrectionem cum muliere, quam ante mortem habuit in matrimonio,non eſt irregularis nec bigamus, quia diuiſio carnis in duas vxores,& non in duo coniugia facit bigamiã,talis enim licet cognouerit vxorem, quæ duobus coniugiis fuit ſibi copulata non tamen cognouit duas vxores.

2 BIGAMVS autem, non poteſt promoueri ad ſacros ordines, & de ratione eſt conſulendus Sylueſt.in ſum.verb.bigamus, num.6.Brunor. à Sole,in dicta quæſt.32.numer.6.Petr. Aragon.2.2.quæſt.12.articul.1. pag.360.verſic.vltimo eſt aduertendum.Sebaſtian.Medic.in ſum. peccat.2.par.titul.9. quæſt.29.Viuald. in dicto titul. de irregul. bigam.numer.29.Alphonſ. Hojeda, de benef.1.par.capit.23. numer.116. Petrus Damianus,in tract. dominus vobiſcum, capit. 12.Lælius de Zanch.37. priuileg. Rebuf. in prax.titul. de cleric. ad ſacros ordines male promot.in gloſ.4. numer.7.

3 QVIS autem diſpenſet cum bigamo, vt ad ſacros ordines promoueatur, tradit Brunor. à Sole, in dicta quæſt.32.ex numer. 20.Anton.Scapp. de iur.non ſcrip.lib.1.capit.34.Alphonſ. Hojeda, de benefic.1.par. capit.23.ex numer.117.Didac.Couar.in clement.ſi furioſus.1.par.§.2.numer.4.Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz,in dicto capit.16.in litera B. latiſsimè Dominic.Sot. in 4.diſt.27.quæſt.3.articul.3. Medin. tract. de ieiunio. §. de diſpenſatione in Quadrageſ.fol.135.colum.1.Nauar.manual.lat.cap. 27. numer.197.latè Sylueſt.in ſum.verb.bigamus, numer.7. gloſ. verb. diſpenſare, in capit.2.ſupra hoc titul.Sebaſtian. Medic.in ſum.peccat.2.par.titul.9.quæſt.31. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de irregularitate bigamiæ, ex numer.34.

AD TEX. IN CAP. 1. Falſidicus, de crimine falſi.

COLLECTAN. 139.

SVMMARIVM.

1 *Plura de teste falso & de eius pœnis.*
2 *An clericus puniatur à iudice seculari & quiuis alius, à non suo iudice, si coram eo falsum deposuerit?*
3 *De pœna testis qui sine iuramento falsum deponit.*
4 *Falsitas non præiudicialis, An falsi pœna puniatur?*
5 *Deponens falsum non circa principale, sed circa accessorium, quomodo puniatur.*
6 *Falsitas vt sit punibilis, tria concurrere debent.*
7 *Sententia lata per falsos testes, an rescindatur? & intra quod tempus.*
8 *An testis possit recipere pecuniam pro testimonio dicendo vel non dicendo?*
9 *De pœna illius qui testem inducit vt falsum deponat.*
10 *Cardinalis & si liberare possit eum qui ad patibulum ducitur, non tamen si ducitur ratione falsitatis.*
11 *Quæ sint signa falsi testimonij.*

1 PLVRA de teste falso, & de eius pœnis, cumulant Iul. Clar. §. falsum, ex numer. 5. & 14. Didac. Couar. in cap. quamuis pactum. 1. par. §. 7. ex numer. 5. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. sequitur, numer. 20. fol. 235. Iacob. Simanc. de cathol. instit. titul. 64. ex numer. 88. & in enchirid. titul. 38. Zanchin. de hæretic. capit. 14. vbi Campeg. in addition. in litera A. Caballin. in ægidian. constitutionib. lib. 4. capit. 64. in glos. D. Ioan. Rojas, de hæretic. 2. par. assertion. 8. ex numer. 156. latè Iosephus Ludouic. decis. Lucen. 15. Ioan. Arnon. singul. 100. Volum. 1 commun. opin. pagin. 223. verbo, testis falsum. Auendaño, in dictionar. verb. dientes, fol. 183. Auiles, capit. 48. prætorum, in glos. nuestro consejo, ex numer. 1. vbi plura cumulat, & in glos. punicion. Thomas Cerdan, in lib. visita de la carcel, cap. 13. num. 19. Didac. Perez, lib. 8. titul. 6. l. 1. pagin. 188. ex colum. 1. versic. testis autem falsus. Menchac. lib. 1. controuer. vsu freq. cap. 10. num. 48. Tiraquel. de pœn. temper. cauſ. 31. ex num. 23. Rolan. consil. 12. volum. 2. Alexand. consil. 55. volum. 7. Felin. in cap. sicut, de testib. num. 2. Bernar. Diaz, in prax. canon. capit. 87. Guid. Papæ, decis. 44. Sebastian. Medic. in sum. peccat. 1. par. titul. 6. quæst. 21. & quæst. 23.

2 ET clericus à iudice seculari, & quiuis alius à non suo iudice, An puniatur si coram eo falsum deposuerit? tradit Ioan. Redin. de maiestat. princip. §. sed etiam per legitimos tramites, numer. 97. Paul. Fusc. singul. 111. literæ A. Didac. Perez, lib. 8. titul. 6. l. 1. pagin. 189. versic. sed dubitari potest. Ioan. Gracian, regul. 9. numer. 6. Ludouic. Messia, in pragmat. tax. panis, concluſ. 5. numer. 34. pulchrè Ioan. Gutierrez, in practic. lib. 1. quæst. 24. ex num. 1. Guillierm. Benedict. in repetit. cap. Raynuntius, verb. & vxorem nomine. Adel. decis. 2. numer. 142. Bonacos. in commun. opin. crimin. pagin. 459. verb. clericus testis, & verb. clericus falsum. optimè Felin. in repertor. in verb. clericus qui deponit, fol. 20. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 21. numer. 33. Anton. Scapp. de iur. non scrip. lib. 1. capit. 11. num. 9. Bernar. Diaz, in prax. canonic. capit. 93. num. 2. vbi optimè Salzed. in addit. in litera C. pag. magn. 323. Brunor. à Sole, in quæst. legal. quæst. 34. numer. 29. Michael. Graſſ. lib. 1. cõmun. opin. capit. 18. quæst. 6. & lib. 2. capit. 17. quæst. 34. Bernard. Diaz, in dicto capit. 87. numer. 2. Laurentius Chirchou. in commun. opinion. centur. 1. concluſ. 39. Andræas Tiraquel. de retract. conuen. §. 4. glos. 7. numer. 10. in fine. Franciſcus Viuius, lib. 2. cõmun. opinion. 47. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæstion. 38. ex numer. 13. Rolan. consil. 12. volum. 2. numer. 26. Felin. in capit. præterea, de offic. delegat. ex numer. 2. Matth. Afflict. decis. 230. Didacus Couar. in practic. capit. 18. numer. 8. optimè Auiles, in dicto capit. 48. in glos. qualesquier juezes, numer. 5. Camillus Borrel. in regia aragon. in §. 3. glos. 2. ex numer. 7. Ioan. Martinez de Olano, in epilog. legum correctar. numer. 43. Et an iudex remiſsionis puniat testes, qui coram eo falsum deposuerunt? tradit Hercules Seuerolus, in tractatu de remiſsionibus litigatorum, capit.

capit. 34. in versic. An iudex remiſsionis?

3 ET de pœna testis qui sine iuramento falsum deponit, tractat Iul. Clar. §. falsum, numer. 11. Burſat. consil. 99. volum. 1. num. 30. Robert. Marant de ordin. iudic. 6. par. titul. de testium productione. numer. 21. Michael. Graſſ. lib. 2. commun. opin. capit. 17. quæst. 21. Petr. Rebuf. de reprobat. testium, num. 310. Auiles, in dicto capit. 48 prætorũ, in glos. nuestro consejo, num. 7. Anton. Gabriel, lib. 7. commun opin. concluſ. 5. num. 15. Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 15. num. 74. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 306. ex num. 33. versic. his tandem.

4 FALSITAS autem non præiudicialis pœna falsi non punitur, & similiter quando talis fallitas potuit esse causa vt quis damnaretur, dummodo cum effectu non noceat, vt optimè scripsit Ioseph. Ludouic. in dicta decis. 15. ex numer. 21, Menoch. in supra allegato cas. 306. ex numer. 14. & 20. Anton. Gabriel. lib. 7. commun. opin. titul. de criminal. concluſ. 5. Volum. 1. commun. opin. pagin. 557. verb. testis falsè deponens. Arnulph. Ruzeus, tractat. iuris regal. priuileg. 17. ex num. 7. Iul. Clar. §. falsum, numer. 35. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 5. cap. 12. in glos. C. ex num. 2. Francis. Perſonalis, de indiciis, quæst. 17. numer. 31. Hieron. de Monte, variar. iur. quæstion. 12. numer 9. & quæst. 16. numer. 23. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera F. numer. 6. in fin. lib. verbis.

5 ET deponens falsum, non circa principale, sed circa accessoria suæ depositionis, An fides ei in aliqua alia parte adhibeatur? & an puniatur pœna falsi, aut alia mitiori? est videndus Ias. in l. si ex falsis, numer. 10. C. de transact. Iul. Clar. in dicto §. falsum, numer. 9. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 307. Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par. §. 7. num. 6. versic. pœnæ verò. Anton. Gabriel. lib. 7. commun. opin. titul. de criminalibus, concluſ. 4. ex num. 12. Bernar. Diaz, regul. 745. & ibi Salzed.

6 FALSITAS autem ad hoc, quòd sit punibilis tria concurrere debent, dolus, mutatio veritatis, & quod alteri noceat, vt testatur Cardinal. Albanus, in Iurisdication. ad Bar. in l. quid ergo. §. cum autem, num. 31. ff. de his qui notant. infamia. Adsertit tamen Paulus Emilius Riccius, decis. 5. quòd quando falsitas est nociua vel apta nocere, tunc illam committens punitur pœna falsi.

7 ET sententia lata per falsos testes, An rescindatur? & intra quod tempus id debeat peti, tradit Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera S. numer. 10. Et si statutum dicat quòd producens falsos testes puniatur certa pœna, An tale statutum verificetur in producente vnum falsum testem? tradit Caballin. milleloq. 504. Guillierm. Benedictus, in repetition. capit. Raynunt. verb. duas habens filias, numer. 142. in principio.

8 ET An testis rectè recipiat pecuniam pro testimonio dicendo, vel non dicendo? & an eo ipso quòd eam recipiat possit puniri de falso? tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 310. Menchac. lib. 2. controuers. vsu freq. capit. 37. ex numer. 39. & capit. 36. numer. 6. Iulius Clar. §. fallum. numer. 13. optimè Petrus Rebuf. de reprobat. testium, ex numer. 403. Auiles supra, in glos. nuestro consejo, numer. 6. optimè Capel. Tholos. decis. 285. Lælius Zecch. de cas. reseruat. cas. 12. numer. 5. vbi pulchrè in numer. 4. dulerit, ad quid tenentur testes falsi, tam in ciuili causa quam criminali, de quo etiam habes supra in numer. 1.

9 ET de pœna illius qui testem instruit, vel corrumpit vt falsum dicat, multa cumulant Franciscus Pegña, in 3. par. director. schol. 128. colum. penultim. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera F. numer. 9.

10 ET tandem in detestationem istius crimínis falsitatis statutum esse cõsidera, quòd licet Cardinalis qui obuius est illi, qui ducitur ad suplicium, possit eum liberare à pœna mortis, vt tradit Hyppolit. singul. 273. incip. notissimum est, numer. 16. Corset. singul. 68. & quos allegant Iulius Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 68. numer. 5. Andræas Tiraquel. de pœn. temper. cauſ. 55. Dueñas, regul. 81. non tamen poterit eum liberare, qui ducitur ad suplicium ratione falsitatis, vt tradit Iosephus Ludouic. decis. 15. Lucen. numer. 35. Petrus Plaça, de delict. capit. 34. numer. 3. Iacobus Menoch. de arbitrar. cas. 306. num. 12. Tiraquel. de pœn. temper. cauſ. 31. numer. 24. Petrus Rebuf. in concordan. titul. de collation. §. si qui, verò

in glos. cardinalatus, in versicul. hodie curia Romana, pag. 340.

11 ET falsitas per quas coniecturas probetur, tradit Paul. Emilius. 2. par. decis. 4. Signa autem falsi testimonij sunt pallor, & trepidatio, vacillatio & mutatio coloris in facie, vt pulchrè colligitur ex Ioan. Rojas. 2. par. de hæretic. assert. 1. numer. 44. pro quo facit, quia difficilè est crimen non prodere vultu, vt enim inquit Iuuenal. Satyra 13. Quos diri conscia facti, mens habet attonitos, & surdo verbere cædit: & legitur in Ecclesiastico, capit. 13. Cor hominis immutat faciem illius: & Prouerb. 10. Pauor his qui operantur malum: & ibidem cap. 28. Fugit impius nemine persequente, iustus quasi leo fortis absque terrore erit. Et quando testis dicit, non ita deposuisse quemadmodum notarius scripsit, An possit puniri de falso? & cui magis credatur? est videndus Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 53. numer. 17. & latissimè habes in collectan. ad textum in capit. 10. cum Ioannes, de fide instrumentorum.

AD TEX. IN CAP. 20. Inter opera, de sponsa. lib. & matrim.

COLLECTAN. 140.

SVMMARIVM.

1 *Meretrix quæ dicatur, & ex quibus coniecturis præsumatur?*
2 *An meretrix seu lupanar permitti debeat?*
3 *Vsum publicæ meretricis quis inuenerit, & cur tributum iudici impendunt?*
4 *Meretrix debet portare signum, & an possit expelli à vicinis?*
5 *An possit quis locare domum meritrici?*
6 *An meretrici prosit eleemosyna facta ab ea, de acquisitu ex meretricio?*
7 *An meretrix recte recipiat pretium ob fornicationem, & similiter mulier nupta, vidua, aut virgo?*
8 *An peccet non soluens meretrici, quòd promisit pro fornicatione?*
9 *Aduersus meretrices & eorum amatores?*
10 *Contrahens matrimonium cum meretrice, consequitur remissionem peccatorum, & an consequatur remissionem pœne ciuilis?*
11 *Contrahens matrimonium cum meretrice, vt consequatur remissionem delicti, an possit annullare matrimonium, si dicat illud contraxisse metu pœnæ?*
12 *An lupanaria debeant esse extra in ciuitatem?*
13 *An valeat legatum factum meretrici, vel concubinæ, vt nubat?*
14 *Mediatrices, vulgò dictæ alcahuetas, qua pœna puniantur?*
15 *Meretrix quo modo testari possit.*

1 MERETRIX quæ dicatur, & ex quibus coniecturis probetur vel præsumatur? tradit Neuizan. in sylu. nuptial. lib. 1. num. 145. textus in capit. meretrices. 32. quæst. 4. Iacobus Menoch. de arbitrar. cas. 291. numer. 7. & cas. 328. numer. 4. Palat. Rubeus, in rubric. de donation. inter vir. & vxor. §. 40. in principio, & in l. 62. Taur. numer. 7. vbi etiam Antonius Gomez, numer. 3. Petrus Plaça, de delict. cap. 34. numer. 7. & 9. textus in l. palàm. §. item quæ cum vno. ff. de ritu nuptiar. Gigas, cons. 129. numer. 12. Andr. Alciat. in l. massurius, vbi Petrus Rebuf. in versicul. & ad propositum redeundo. ff. de verbor. signification. Gigas, de crimin. lesæ maiestat. pagin. 241. numer. 4. Andræas Tiraquel. in l. 10. connub. numer. 34. latissimè Iosephus Mascard. volumin. de probation. conclus. 1063. Anton. Scap. de iure non script. lib. 1. capit. 54. ex numer. 1. Rolan. consil. 74. volum. 1. numer. 20. Lambertin. de iur. patron. 1. par. 1. lib. in artic. 10. 8. quæst. princip. num. 18. fol. 64. latissimè Ioseph. Ludou. in commun. conclus. tit. de testament. concl. 8. vers. mere-

meretrix igitur. latè Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 3. l. 10. in glos. 4. ex num. 2. vbi etiam ait, quòd non est necessarium quod sit prostituta in lupanari, vt meretrix dicatur, & idem asserit Alexan. consil. 299. volum. 6. num. 10. pulchrè Couar. in 4. 2. par. capit. 8. §. 11. ex numer. 4. Et meretrix, fouea profunda est, & puteus angustus, quæ insidiatur in via quasi latro, & quos incautos viderit interficit, vt ex Prouer. 23. tradit Zilet. consil. 81. volum. 2. numer. 84. & de quadam meretrice, quæ viginti tria millia hominum admisit dixerunt Aegidius Bossius in prax. titul. de plur. violen. num. 67. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 1. capit. 54. ex principio.

2 ET meretrix seu lupanar, an permitti debeat? tradit Couar. in 4. 1. par. capit. 4. numer. 7. & 9. versic. ecclesia igitur. Antonius Scapp. in dicto lib. 1. capit. 54. ex numer. 22. Ioseph. Gonçalez, variar. quæst. capit. 38. numer. 2. Petr. Magdalen. de numero testiũ in testament. 1. par. capit. 3. numer. 54. in fin. Carol. de Grassal. regal. Franc. lib. 1. iure 3. in fin. versicul. ideò beatus Ludouicus. Lambertin. de iure patronat. 1. par. 2. lib. 20. artic. 9. quæstionis principal. num. 22. fol. 84. Didac. ab Alaua, de concil. 2. par. §. 11. Nauar. manual. latin. capit. 17. numer. 195. versicul. ad noue. Ioan. Rojas de successionib. capit. 10. ex numer. 27. Menchac. lib. 1. controuer. illustr. capit. 48. ex numer. 1. Didac. Spino, in specul. testament. in glos. 15. princip. numer. 113. in principio. Ioan. Corras. lib. 1. miscellan. capit. 3. numer. 6. Guillerm. Benedict. in repetit. capit. Raynunt. in princip. numer. 62. optimè Ioan Matienço, lib. 5. recollection. titul. 8. l. 6. in glos. 1 numer. 13. Et lupanaria vnde dicta sint, tradit Petrus Sanchez. 3. par. histor. moral. titul. de la vida de Romulo y Remo. §. 2. versicul. y aunque esto, fol. 258. Boer. decis. 299. num. 2. versic. & lupanaria.

3 ET vsum publicæ meretricis quis inuenerit, tradit Alciat. in l. massurius, numer. 4. vbi Petrus Rebuf. ex versicul. si quid autem. Gigas, supra pagin. 242. numer. 5. Et meretrices cur tributum iudici impendant, est videndus Caballin. in ægidian. constitution. lib. 1. cap. 21. in glos. D. num. 1. pag. 38. de quo etiam, & quis id introduxerit, tradit Octauian. Vestr. lib. 2. cap. 14. numer. 3. & ibi Grauat. in addition. numer. 6. quòd tributum hodie esse sublatum attestatur Nauar. in manual. latin. cap. 17. numer. 195. in litera C. versic. secundo esse peccatum.

4 ET meretrix debet portare signum, vt tradunt Guillierm. Benedict. vbi supra, numer. 64. Petrus Plaça, de delict. capit. 34. numer. 10. in fin. Auiles capit. 26. prætorum, in glos. apartamiento, in fin. verbis. Baeça, de inope debit. capit. 1. num. 78. Alexan. ab Alexand. lib. 5. dierum gen. cap. 18. Thom. Cerdan, in lib. visita de la carcel, capit. 5. ex numer. 11. vbi etiam dicit, quòd potest expelli à vicinia, quod etiam referunt Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 328. numer. 14. & cas. 78. numer. 11. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probat. conclus. 1063. numer. 8. Anton. Scapp. in dicto lib. 1. capit. 54. ex numer. 14. pulchrè Auendaño, lib. 2. de exequend. mandat. capit. 6. ex num. 3. Paul. de Castro, in l. 2. C. de sum. Trinit. numer. 5. Rebuf. tom. 1. const. regn. in tractat. de senten. prouis. in præfat. num. 133. & optimè in dicta l. massurius, versicul. veruntamen si iudici constet. Palat. Rubeus, in dicta l. 62. Taur. numer. 9. Petr. Plaça, in dicto capit. 34. num. 10. Ioan. Arnono, singul. 67. num. 2. & An meretrix cogi possit ad fornicandum? est videndus capit. peccatum. 22. quæstion. 1. Didacus Perez, lib. 2. titul. 23. l. 2. pagin. 434. iuxta finem.

5 ET de eo qui locat domum meretrici. An id sit licitum? vide quæ tradit Nauar. in manual. latin. capit. 16. numer. 15. versicul. decimo nono, & in capit. 17. numer. 195. versicul. quarto, & in capit. 21. numer. 25. versic. tum quia licet locare. latè Ludouic. Beja, cas. 27. Ludouic. Lopez, instruc. negot. lib. 2. capit. 28. pagin. 430. versic. iam breuiter. Petrus Sanchez, dicto fol. 258. versicul. y porque auemos. Sylvest. in sum. verb. ars, num. 5. posit medium. Guillierm. Benedict. in dicto capit. Raynuntius, in principio, numer. 63. versic. qui verò, latè Ludouic. Lopez, instruct. consc. 2. par. cap. 51. ex colum. 400. Pedraça, in sum. in 7. præcept. decalog. fol. 73. versicul. doze, si alquilò su casa. Petrus Rebuf. in dicta l. massurius, versicul. tertium igitur est, textus & Doctores in l. ancillarum. ff. de petit. hæred. Locator tamen non potest expellere meretrices, quibus domum conduxit, per ea quæ

tradit Auiles, in cap.26.prætorum, in glos. apartamiento, numer.4.versicul. tamen locator.

ET nati ex meretricibus viles degeneres, & ignobiles communiter sunt, vt probat Ioan. Rojas, de succesion. capit.15.numer. 9.

6 ET meretrix, An possit facere eleemosynam, quę sibi profit, de acquisitis ex meretricio? disserit latè Paul.Fusc.singul.23.literæ M. & de visit.lib.1.capit.30.num.17. Anton.Scappus, in dicto lib.1.capit.54.numer. 6.Ioan.Selu. de benefic.2. par. quæstion.5. numer.7.

7 ET An & quando meretrix teneatur restituere, quòd ex obscœnitate habuit? tradit Cyrillus Francus, de anno Iubilæi.cap. 28.versicul.meretrices. Medin.1. par. instr. de confes.capit.14.§.33.fol.120.versic.quando la dacion. vbi etiam vide, An meretrix rectè recipiat seu petat pretium ob fornicationem? de quo, & quid etiam in aliis mulieribus vtputa vidua, virgo vel nupta, An iustè tale pretium retinere possint pro adulterio vel fornicatione? est videndus Palat.Rubeus, in dicta l.62. num.9. Petrus Mozius, de contract.titul.de donation.§.de personis inter quas cadere possit donatio vel non, numer.24.fol.148.pulchrè Didac.Couar.in regul.peccatum.2.par.§.2.ex num.1. Domin. Sot.lib.4.de iust.& iur.quæst.7.articul.1.ad secundum argumentum. Sylvest.in sum.verbo restitutio, el 2.versic. sed quòd dictũ est, optimè Abb.in capit. quia plerique, de immunit.eccles.ex numer.12. Anton.de Butrio consil.17.num.4. in principio. Rodoan. de spol.eccles.quęst.2.ex num.88.l.4.§.sed & quod.ff.de condit.ob turp.caus.pulchrè Ioseph.Angles, flor.Theol.in quæst.quis à restitutione sit liber, ex pag.178.optimè Petrus de Aragon.2.2.quæst.32.articul.7. pag. 764.versicul.circa tertiam. Anton.Bernad, in sum.capit.18.numer.18. Ludouic. Lopez instruc. negot. lib. 1. capit. 9. in principio. Petr.Sanchez, supra fol.259.versic.en lo to cante.pulchrè & latissimè Michael.de Palacio, de contract.lib.5.capit. 11. ex pagin. 482. iuxta fin. latissimè Nauar. manual. latin.capit.17.numer.34.versic.quartum, vsq; ad numer.41. latissimè Anton. Cordob. in quæstion.theolog.lib.1.quæst.32. Antonius Gomez.l.62. Taur.numer.3. Ioan. Medina. C. de restitut.quæst.20. & quæst.28: latissimè Palat.Rubeus, in repet.rubric.§.40. & §.41.optimè Menchac.lib.1.controuers. illustr.capit.48.ex num.5.& 13.

8 ET An peccet non soluens meretrici, quòd promisit pro meretricio? tradit Isernia in tit.quib.mod.feud.amit.num.11.

9 ET aduersus meretrices, est videndus Tiraquel.l.9.connub.num.157.& 162.Guil lierm.Benedict.vbi supra, ex numer. 61. Et quòd ab illis sit cauendum, & aduersus earũ amatores, scribit Alciat.emblem.cauendum à meretricibus, & in emblem. in amatores meretricum, & in sequenti emblem.depingitur tumulus meretricis, & plura de meretricibus cumulant Henrric. Agripa, in lib. de vanit. scientiarum, articul. de arte meretricia. Lancellot.Gallia, in consue. Alexan. in glos.maritus, quæst.3. ex numer.33. Anton.Cordou.de Lara, in l.si quis à liberis.§. idem rescripsit.ff.de liber.agnos.ex numer. 122.ad mediũ, vbi ait, quòd scorto nemo placet, nisi dextram munere placet.

10 ET contrahens matrimonium cum meretrice consequitur remissionem peccatorum, vt tradit Couar.in 4.2. par. capit.8.§. 11.numer.3. Anton. Scappus, in dicto lib.1. cap.54.num.19. Alphon. Veracruz, in specul.coniug.2.par.articul.20.pag.426.in litera A. in fin. Plot.de in lit. iur.§.8. numer.8. Iacob.Menoch.consil.18.numer.12. Petrus Plaça, de delict.capit.34.num.6.ad fin. Stephan. Gaeta. in repet.capit. ad limina. 30. quæst.1.§.5.numer.21. Chassen. in consuet. Burgun.rubric.1.§.5.verb.silnagrace, num. 98.colum.207.& in num.96.tractat, An similiter consequatur remissionem pœnæ ciuilis, de quo est videndus Guil.Benedict. in repet.capit.Raynun.verb.qui cum alia matrim.contrahẽs, ex num.49.& 53.& in verbo, mortuo itaq; test.el 1. numer.269. Petr. Plaça, supra num.6. Auiles, in cap.1.prætorum, in glos.mandamientos, num.29. Petr. Marti, in cap. afferte, de præsumpt.in verb. afferte.1.par.num.29.versic.hinc damnatur Anton.Scap.in dicto cap.54. ex numer.18. Iul.Clar.lib.5.§.fin.quæst.98.num. 6. Vol. 1.commun.opin. pag. 311. verb. meretricis matrimonium, & in pagin. 31. verbo, condemnatus ad mortem, in versicul. tertio etiam. Hyppol.Riminal.in repet.capit.quę in ecclesiarum, num.274.de constit. Lælius de

de Zanch.de priuileg.eccles.154. priuileg. ex numer.13. Tiraquel. de pœn. temperan. causa 56. (vbi etiam in numer. 2. tradit ratione quare ob id à morte liberetur, de quo pulchrè etiam disserit Lancellot.Gallia, supra in glos. vxori, quæst.4. numer.78. Sebastian. Medices, tract. mors omnia soluit. 1.par.numer.158.Iul.Clar.in dicto num.6.) Couar.in 4.2.par.capit.3.§.4.numer. 17.

11 vbi ait, quòd contrahens matrimonium ob hanc causam non potest annullare matrimonium propter metum mortis, quod etiam tradit Dominic.Soto, in 4. distin.29.quęst. 1.articul.3. versic.exurgunt, & versic. hinc primo. Viuald.in candelabr.eccles.titul.de matrimon.numer.63. Alphons. Veracruz, specul.coniug. 1. par. articul. 8. versic. dubium est tertium, pagin. 69. & faciunt ad hoc tradita per Cordouã, tractat.cas.de conscien.quæst.171.versic.mas no obstante.

12 LVPANARIA debent esse extra ciuitatem, vt refert Abendañ.lib.2.de exequend.mandat.capit.6. numer.7. Rebuf. in dicta l. massurius, versic.intelligi debere.

13 ET an valeat legatum factum meretrici vel concubinæ, vt nubat & ad frugem melioris vitę redeat? tradit optimè Lancel. Gallia in dicta consuetud.Alexand.in glos. maritus.quęst.3.numer.48.& 53.

14 ET mediatrices, vulgò dictę alcahuetas, qua pœna puniantur, tradit Baeça de inope debit.capit.1.numer.79. Anton. Quesada, diuersar. quæst.iur. capit.18. versic. qua ratione consuetudo. Et an si aliquis prædicator adeo egregius reperiretur, vt omnes meretrices alicuius ciuitatis ad pœnitentiam conuerteret, teneatur singulariter ad illas sermonem habere, disputat Dominic. Bañes, 2.2.quæst.33.articul.2.colum.1202.vers. sed quærit aliquis. Et meretrix quo modo testari possit, tradit latè Ioseph. Ludouic. in commun.conclus.titul. de testamen.conclus.8.

AD TEX. IN CAP.7. Si venditori, de emptio, & venditione.

COLLECTAN. 141.

SVMMARIVM.

1 *Casus in quibus venditor non tenetur de euictione.*

2 *Venditor tenetur de euictione, etiam non interpellatus ab emptore, quando scit litem motam fuisse, & ipse venditor iurauit defendere emptorem.*

3 *An venditor teneatur emptorem defendere à violenta prohibitione tertij?*

1 REFERT iste textus casus in quibus venditor non tenetur de euictione, ad quod est etiam textus similis, in l. emptor fundi. C. de euiction. & plura circa hanc materiam cumulant Alexan.in l. 2. §. voluntatem, ex numer.12. & Ias. numer.26. ff. solut. matrimon. Bar. in l. non solum. §. morte, ex num. 48. & Ias. ex numer.38. & Alexan. ex numer.41. ff. oper. nou. enun. Capel. Tholos. decis.408. vbi Aufred. Ant. Gomez, tom. 2. variar. capit. 2. ex numer. 39. Couar. lib. 3. variar. resolut. capit. 17. ex princip. Dueñas regul. 242. Alexan. consil. 138. volum. 7. ex numer. 2. Philip. Deci. consil. 74. Capra, regul. 87. ex numer. 227. Volum. 1. commun. opin. pag. 495. verb. emptor de euictione, & in pagin. 496. verb. euictare. Didac. Perez, lib. 5. titul. 7. l. 2. pagin. 194. versic. dubitatur eo casu quo. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera E. num. 7. Volum. 1. commun. opin. pagin. 525. verb. venditor licet. Capiz. decis. 106. ex princip.

2 DICIT tamen Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par. §. 4. numer. 5. versic. septimo, venditorem conueniri posse euictionis actione, etiam non admonitum nec interpellatum ab emptore si sciuerit ei litẽ motam fuisse & ipse venditor iurauit in venditione defendere emptorem, de quo est etiam consulendus Palat. Rubeus in repetit. cap. per vestras, in §. final. numer. 32. Couar. lib. 3. variar. capit. 17. numer. 5. Alexan. in dicto §. voluntatem, numer. 16. vbi etiam Ias. numer. 27. Seraphin. de Seraphinis, de priuil. iuramen. priuileg. 94. Aufred. ad Capel. Tholosan. decis. 409. versic. quinto. Capiz. in dicta decis. 106. num. 3. Ludouic. Gomez. in §. item si quis postulante, num. 10. instit. de actionib.

3 AN tamen venditor teneatur emptorem defendere à violenta prohibitione tertij, est videndus Anton. de Butrio, consil. 22. numer. 5. vbi Gaspar. Caballin. in additionib. in litera H.

AD TEX. IN CAP. 5. Conquæstus, de feriis.

COLLECTAN. 142.

SVMMARIVM.

1 *An liceat iudicium exercere in diebus festiuis?*
2 *Sententia lata à iudice in die feriato, ex partium consensu, an possit reualidari?*
3 *In die festiuo an possit instrumentum guarentigium exequi?*
4 *An in die festiuo, possit quis citari ad diem non feriatum?*
5 *An obseruatio aliquorum dierum festorũ sit instituta à iure diuino?*
6 *Festorum dierum obseruationes negans, est hæreticus.*
7 *In die festo an liceat studere, legere, vel scribere pro pretio? colligere vbas, piscari, bellare, iter facere? & notarij an possint instrumenta conficere? & tandem abstinere an debeamus ab omni negotiatione?*
8 *Circunstantia peccati mortalis commissi in die festiuo an sit confitenda? & an quis teneatur sub præcepto in die festo peccatorum contritionem habere?*
9 *An coniuges in die festo peccent reddendo aut petendo debitum coniugale?*

1 *IBI, debet tamen iudicialis strepitus.* Plura de materia tradit Iacobus Menochius, de arbitrar. lib. 1. quæst. 30. Sebastian. Vanzi. de nullitat. ex defect. iurisd. ordinar. ex numer. 130. Felin. in cap. cum M. de constitut. ex numer. 55. Alphons. Azeued. ad regias constit. lib. 1. titul. 1. l. 4. numer. 1. Paul. de Castro, consil. 270. volum. 1. num. 3. Ant. Scappus. de iur. non script. lib. 5. capit. 113. & capit. 212. latè Didac. Perez, lib. 1. titul. 1. l. 5. ex pagin. 26. Didac. Spino, specul. testamen. in glos. 16. princip. ex numer. 110. Alphan. in collectan. numer. 24. latè Robert. Marant. de ordin. iudicior. 4. par. ex numer. 81. pagin. 330. glos. final. in l. omnes dies. C. de feriis, vbi habetur quod partes non possunt renuntiare feriis in honorem Dei, nec statutum in contrarium potest induci, vt latissimè probat Didac. Perez, lib. 3. titul. 7. l. vnica, pagin. 581. ex versic. vtrum autem per statutum, & Marant. supra, ex num. 87. pagin. 331. Camil. Borrel. in regia aragon. §. 3. glos. 4. numer. 67. & in num. 68. ait, quod bene possunt renuntiari feriæ introductæ ob necessitatem hominum, vt per Capel. Tholosan. decis. 158.

2 ET sententia lata à iudice in die feriato, an partium consensu reualidari possit? tradit latissimè Didac. Perez, supra, pag. 583. versic. dubitari tamen solet, & in pag. 584. in glos. sean bien guardados. quærit, an ad mortem possit quis damnari in tali die? dicit tamen Menoch. de præsumption. lib. 2. præsumption. 46. numer. 24. quòd acta in iudicio tempore feriarum valent, non con-
3 tradicente parte. Vtrum autem exequi possit in diebus feriatis instrumentum guarentigium? examinat Xuarez, in l. post rem iudicatam, fol. 135. colum. 1. versic. quarto extende hanc legem. ff. de re iudic.

4 IN huiusmodi autem diebus festiuis an possit exequi & fieri citatio ad diem non feriatam? est videndus Tiraquel. de retract. linagier. ad fin. tituli, ex numer. 79. Sebast. Vanzi. de nullitat. ex defect. citation. num. 46. & in titul. qualiter & quib. mod. senten. & process. repa. possint, numer. 119. optimè Alphons. Azeued. in dicta l. 4. numer. 6. & 7. Lanfranc. in prax. in cap. 1. de citationib. numer. 18. Cassador. decis. 5. de dol. & contum. Caualcan. 2. par. decis. 4. num. 41. Mandos. in prax. in tractat. commun. form. 13. versicul. tertio quæro. fol. 70. optimè Antonius Scappus, de iure non script. lib. 3. capit. 93. Octauian. in prax. lib. 4. capit. 3. numer. 6. vbi Grauat. in addition. numer. 13. Hieronym. Portoles, in Schol. ad Molin. §. citatio generalis, ex numer. 13. Robert. Marant.

rant. de ordin. iudicior. 6. par. titul. de citatione, numer. 119. Guid. Pap. decis. 215. num. 1. ad fin. Et executio sententiæ an fieri possit in die feriata? est videndus Caballin. mille loq. 634. Alexand. consil. 130. volumin. 4. numer. 2.

5 *IBI, qui ob reuerentiam Dei.* An autem aliquorum dierum festiuorum obseruatio sit instituta à iure diuino? examinant Couar. lib. 4. variarum, capit. 19. ex numer. 4. Nauar. in manual. latin. cap. 13. ex numer. 1. pulchrè Hieronym. dela Rua in controuer. 8. positiua, ex pag. 205. Albertin. in repetit. rubricæ de hæretic, in 6. quæst. 12. ex num. 13. Medina. C. de pœniten. quæst. 6. versic. quod etiam diuino iure, fol. 20. Ludouic. Lopez, instructor. conscien. 1. par. capit. 52. in princip. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 94. priuileg. ex numer. 4. Ferdinan. Paez, in capit. missas, de consecr. distin. 1. ex num. 43. Didac. Perez, lib. 1. titul. 1. l. 5. pag. 26. in glos. mandamiento. Conrad. Brun. de ceremon. eccles. lib. 1. capit. 4. Nauar. in capit. inter verba. 11. quæst. 3. in 7. prælud. ex numer. 50. Anton. Bernad, in summa, capit. 14. in princip. pag. 125. Cordoua, in quæst. theologic. lib. 1. quæst. 5. dub. 8. Exhortatur autẽ ad festorum obseruationem. Couar. lib. 4. variar. capit. 19. numer. 1. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 21. numer. 41. Sebastian. Medices in sum. decret. de consecrat. distin. 3. articul. 1. Polydor. Virgil. lib. 5. de inuent. rerum, capit. 7. Dominic. Soto, de iustit. & iur. lib. 2. quæst. 4. artic. 4. versic. tertia conclusio. & Ouid. lib. 1. Fastor. dicens, Prospera lux erit: linguis animisq; fauete: nunc dicenda bono sunt bona verba die. Lite vacent aures, infanaq; protinus absint, iurgia differ opus, lucida turba tuum. Et Tibulus, lib. 2. eleg. 1. Luce sacra requiescat humus, requiescat arator, & graue suspenso vomere cesset opus. Soluite vincla iugis, nunc ad præsepia debent, plena coronato stare bouescapite. Omnia sint operata Deo, non audeat vlla. Lanificã pensis imposuisse manum. Et Deus sua festa lętitia trãsigere præcipit: vt ostendit Ouid. lib. 2. de Ponto: Dij quoq; vt à cunctis hilari pietate colant, tristitiam poni per sua festa iubent. Seneca etiam parcite lachrymis vbis festo lętoque
6 die. Et festorum dierum obseruationes negans est hæreticus, ex Sebastian. Medic. in summ. omnium hæres. 1. par. verb. festi dies. Osius in 3. præcept. decalog. capit. 79.

7 ET in talibus diebus an liceat studere legere, vel scribere pretio vel sine pretio, est consulendus Abb. in capit. licet, numer. 2. hoc titul. Roch. de Curtius, in capit. final. de cõsuetud. fol. 15. colum. 2. ad medium. latissimè Rebuf. de priuileg. schol. priuileg. 1. Nauar. in man. lat. cap. 13. num. 14. Iacob. Bennius, de priuileg. iurisconsult. 3. par. priuileg. 77. Didac. Perez, vbi supra, pag. 27. in verbo, quæro vlterius. optimè Alphons. Azeued. in reg. constitut. lib. 1. titul. 1. l. 4. numer. 2. Volum. 2. commun. opin. pag. 533. verb. studere. Ludouic. Lopez, in dicto cap. 52. versic. licet scribere, colum. 380. Barthol. Medin. 1. par. instruc. de confess. capit. 14. §. 8. ad finem. vbi etiam differit, an liceat in hisce diebus colligere messes & vuas? de quo agit etiam Palat. Rube. in repetit. cap. §. 27. numer. 10. & an possit iter agere? tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 2. ex numer. 18. & piscari an liceat in die festo? est videndus Anton. Bernad, in sum. capit. 14. numer. 9. & in numer. 13. & de omnibus supradictis differit Soto, lib. 2. de iustit. & iur. quæst. 4. art. 4. versic. secundum autẽ genus. & quod similiter debeamus abstinere ab omni negotiatione ait Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 105. num. 5. vbi super hoc dicit emanasse Bullam Sanctiss. Pontificis Pij V. & an liceat bellare in diebus festiuis? tradit Dominic. Bañes, 2. 2. quæst. 40 articul. 4. & instrumenta per notarios in diebus feriatis in honorem Dei an confici valeant? tradit Mandos. in dicta 13 form. fol. 71. versic. quinto quæro. Amanel. singul. 2.

8 AN autem circunstantia peccati mortalis commissi in die festiuo sit necessario confitenda sacerdoti? est consulendus Nauar. in manual. latin. capit. 6. numer. 9. & latè in capit. consideret, de pœniten. distin. 5. in princip. ex num. 22. & ex numer. 33. Dominic. Soto, lib. 2. de iustit. & iur. quæst. 4. artic. 4. versic. colligamus ergo peccatum. optime Couar. in capit. alma mater. 1. par. §. 5. ex numer. 3. Caietan. in summa, verb. festos dies, versic. & propterea. Ant. Bernad, in summa, capit. 6. num. 11. Dominic. Soto, in 4. distin. 18. quæst. 2. articul. 4. versic. dies autem festos. Syluest. in summa, verb. confessio, el 1. numer. 11. & verb. circunstantia,

tia,num.4.verſic.quinto quęritur. Victoria de ſacramentis,in titul.de confeſſ.num.195. latiſsimè Anton. Cordoua, in quæſtionib. theologic.lib.1.quæſt.6. Angel. in ſumma, verb.confeſsio, el 1. §. 22. Bartholom.Medina, 1.par.inſtruc. de confeſſ. capit.9. §.2. verſic.la primera es,fol.23. Ioſeph. Angles Flor. theologicar. in quæſt. de confeſsione, pag.246. Tabienſ. in Summa,verb.circunſtantia.§.11.Ioan.Medina. C. de confeſſ. in capit. de circunſtantia loci & temporis, in prin.fol.54. Angel.in ſum.verb.interrogationes circa tertium præceptum. pulchrè Ioan.Gutierrez,lib.1.canonicar.quæſt.cap. 31. ex princip.

ELEGANS tamen dubium eſt, an quis teneatur ſub præcepto in die feſto peccatorum contritionem habere dic tamen vt per Nauar.in manual.latin.capit.13.numer. 17.Ferdinand.Paez in repetit.capit.miſſas, de conſecrat.diſtin.1. ex num. 85. Honcala in tractat.de pia feſtorum celebrat. fol. 58. latiſsimè Medina. C. de pœniten. quæſt.6. verſic.aliud etiam occurrit. Soto,lib.2.de iuſtitia & iur. quæſt.4. articul.4. verſic.difficiliores autem,ex pagin.128.colum.2.

9 ET coniuges in die feſtiuo reddere debitum,an ſit peccatum? examinat hanc quęſtionem Ludouic. Lopez inſtruct. cõſcien. 1.par.capit.83.

AD TEX. IN CAP.37. Venerabilis,de præbend. & dignitat.

COLLECTAN. 143.

SVMMARIVM.

1 *An valeat conſuetudo vel ſtatutum aliquarum eccleſiarum diſponens quod nobiles tantum recipiantur ad beneficia & dignitates eccleſiaſticas? Et de intellectu huiuſmodi ſtatuti.*
2 *Vbi prebendæ eccleſiarum debentur nobilibus,an admittantur graduati,& ſi nõ ſint nobiles ex genere?*
3 *Doctor, gaudet priuilegio nobilium.*
4 *Nobilitas,an & quando præſumatur?*

1 COMMVNITER per hũc textum in dubium reuocatur, An valeat ſtatutum vel conſuetudo eccleſiarũ diſponens quòd nobiles tantum recipiantur ad beneficia & dignitates eccleſiaſticas? quam quæſtionem examinant Rochus, de Curt.in capit.fin.de conſuetud.pagin.48.verſic.ſexto infertur. Philip.Deci.in capit.cum adeo, numer.16. de reſcript. Felin.capit. ſuper eo,el 2. num. 5.de teſtib. latè Tiraquel. de nobilitat.cap. 20.per totum.& maximè ex num.10. Deci. in capit.at ſi clerici.§.de adulteriis,num.72. de iudic. Roman. ſingul. 491. incip. heri fui.Ioan.Selua,de benef.3.par.quæſt.7.numer.13.optimè Didac.Perez, lib.4. titul.1. l.1.pagin.762.colum.2. verſic.vtrum autem valeat ſtatutum. & quamuis tale ſtatutum valere multi defendant,illud tamen nõ tam ex genere nobili, quam etiam ex propriis virtutibus & ſcientia nobili verificatur ex hoc textu,& tradunt Barbat. conſil.57.numer.16.lib.2. Chaſſen.catalog.glor.mundi. 10.par.conſiderat.35.optimè Guid.Pap.deciſ.88.numer.1.ac ita per dominos de Rota reſolutum refert Mohedan. deciſ. 34. vbi
2 ait,quod ſi ex ſtatuto eccleſiarum prebendę debẽtur nobilibus doctor admittitur, quod etiam referunt Rebuf. de nominat. quæſt. 15.numer.30.& Guid.Pap. in dicto numer. 1. Ioan.Segura Dabalos, in director. iudic. eccleſ.for.1.par. capit.3.ex num.3. Franciſ. Viuius,lib.2. commun. opin. 87. verſic.vbi per illum textum inquit. qui enim diuino cultui preſunt non locorum vel generis,ſed ſcientiæ ac virtutum ſplendore innoteſcere debent, capit. nos qui præſumus. 40. diſtin.& Saluator noſter id nos manifeſtè docuit,dum in Apoſtolorum numerum Paulum duntaxat, & Bartholomæum nobiles cooptauit,ex gloſ.hic.verb.non multos.& inquit gloſ. verb. inuidia, in cap. quoniam 24.quæſt.1.Petro piſcatori ſucceſſorẽ quærimus nõ Auguſto.quam gloſſam referunt Felin.in cap.cum adeo,numer.7.de reſcrip. Abb.capit.conſtitutis,el 2.numer.11.de appellat. Lambertin. de iure patronat.3.par. 2.lib.quæſt.5.9.articul.numer.2.Ioan.Selua de benefic.3.par.quæſt.7.numer.1.iuxta medium. Tiraquel.de nobilit.capit.20.num.16. Infirma enim mundi elegit Deus vt confundat fortia,teſte D. Paul.1.ad Corinth.

ET

ET quamuis deſcendens, ex nobili genere, ſit præſumendus nobilis & virtutis ſtudioſus,iuxta gloſ. final. in capit. illud.40.diſtin.quam ſequitur Roman.ſingu. 731.incip.ſcis hoc, vbi additio. Tiraquel. de nobilit.cap.20.numer.20. Didac.Perez lib. 4.titul.1.l.1.pag.766.verſ.quęritur vtrum. Alciat.regul.1.præſumpt.48. quando tamẽ in caſu eligendi,virtus & ſcientia manifeſtè apparent,præſumptioni nobilium ex genere poſtponenda non eſt, ex l. continuus. §.cum ita. ff.de verb. oblig. per ea quæ tradunt Roman.ſingul.650.incip.nobilitas. & notatur in capit.de multa,de preben. Tiraquel.de nobilit. capit.5. numer. 5. cum non minus ſcientia quam potentia & maiorum nobilitate eccleſia defendatur ex Abb.cap. conſtitutis, el 2. ex numer.10. & Deci.nu-
3 mer.22.de appellat.nec parum commendandus ſit is,qui ſua ſponte nullis maiorum imaginibus,virtutis viam arripuit,quod licet in ſimplici literato ſatis controuerſum ſit, Doctor tamen quia nobilis eſt,& nobilium priuilegiis fruitur (ex Felin.in allegato capit. cum adeo,numer.8.de reſcript.Iacob.Bennio,de priuileg. iuriſconſul.3.par. priuileg. 56.Tiraquel.de nobilitat. cap.20. num. 68. & latè de nobilit.cap.5.Chaſſen.in conſuet. Burgun.rubric.4.§.19. ex numer.1. ſic Vlpianus nobiliſsimus dictus fuit in l. diximus in fin.ff.de excuſſatio. tutor.& in dignitate Doctor dicitur conſtitutus, in cap. quanto, verſic. dignitatem aſſumunt, de magiſtr. & tradit Iacob.Bennius in dicta 3. par. priuil. 62. Cephal.conſil.117. numer. 23. volum. 1. Iacob.Menoch.conſil.126.numer.7.Rolan. conſil.67. num.9. volum.3. Alexan. conſil. 94.volum.1.numer.2.Caballin.in milleloq. 540.Didac.Perez,lib.4.titul.1.l.1. in gloſ. enlos Doctores.Tiraquel.de nobilitat.cap. 28.numer.2.) ſic Doctor à tali ſtatuto eccleſiarum facto in fauorem nobilium non excluditur, vt reſoluit Mohedan. in dicta deciſ.34.in fin. & alij vbi ſupra, alioquin ſtatutum illud non valere dixerunt, vltra gloſ. & Doctores hic.Lambertin.de iure patronat.lib.2.par.3.quæſt.5. articul.11. numer.7. & plures ex Doctoribus ſupra in principio allegatis.

4 ET nobilitas an & quando non præſumatur,ſed probanda ſit, tradit Ioſeph.Maſcard.volum.2. de probationib. cõcluſ.1090. ex numer.1.Roland.conſil.67. volum.3.numer.27.Tiraquel.de nobilitat. capit.10. ex numer.13.

AD TEX. IN CAP.4. Potuit,de locat.& conducto.

COLLECTAN. 144.

SVMMARIVM.

1 *Feudum quid ſit? & in quibus differat & conueniat cum emphyteuſi.*
2 *Cenſus & emphyteuſis aſsignatur differentia.*
3 *Contractus an præſumatur cenſualis vel emphyteuticus?*
4 *Ceſſans in ſolutione canonis per triennium aut biennium cadit in commiſſum, niſi iuraſſet ſoluere in contractu,nam tunc, elapſo anno cadit in commiſſum.*
5 *An bona pupilli cadant in commiſſum, ſi non fuerit ſolutum canõ per biennium?*
6 *Mora commiſſa per emphyteutam in non ſoluendo canonem an poſsit purgari? & intra quod tempus?*
7 *Rem negans eſſe emphyteuticam, ſi conuincatur de mendatio, an poſsit moram purgare?*
8 *Mora non purgata ante litem cõteſtatam, an poſsit purgari in cauſa appellationis?*
9 *Ac admittatur moræ purgatio,quando in contractu interuenit iuramentum?*
10 *Alienans vel vẽdens rem emphyteuticã vel feudalem domino irrequiſito, ante ipſius rei traditionem & apprehenſionem actualem emptoris,an cadat à iure ſuo? & quid quando clauſula conſtituti vel precarij eſſet adhibita in prædicto contractu?*
11 *Dominus recipiens penſionem abſq; proteſtatione caducitatis, an pœnã remiſiſſe videatur,eamq; petere poſsit?*

12 *Emphy-*

12 *Emphyteuta volente soluere censum pro pluribus annis futuris, an dominus cogatur illum recipere?*

13 *Hæres emphyteutæ ob ignorantiam cessans à solutione, vel alienans irrequisito domino, an cadat in commissum?*

14 *Hæres emphyteutæ an possit declarari incidisse, propter cessationem sui prædecessoris?*

15 *Hæres domini an possit declarare pœnam aduersus emphyteutam quam defunctus dominus non declarauit?*

16 *An hæres domini possit repetere fundum alienatum ab emphyteuta sine consensu domini?*

17 *Mandatū iudicis ne domino soluatur, quādo excusetur à pœna caducitatis.*

18 *An ex alienatione necessaria debeatur laudimiū? & an quādo res potest alienari sine consensu domini directi debeatur laudimium?*

19 *Emphyteuta an cadat in commissum alio soluente prō eō canonē, etiam eo ignorante? & an dominus cogi possit ab alio recipere solutionem pensionis?*

20 *Emphyteuta an cadat ob venditionem nullam, & an debeat laudimium?*

21 *Emphyteuta an eqūè cadat ob cessationem vnius nummi, ac si in totum defecisset?*

22 *An soluendo partem census euitetur commissum totius rei emphyteuticæ?*

23 *An emphyteuta cadat si rem deteriorat, vel diruit? & quanta debeat esse huiusmodi deterioratio?*

24 *Emphyteuta quas arbores possit incidere, & arbores fructiferæ quæ dicantur?*

25 *In confiscatione bonorum an veniat res emphiteutica vel feudalis? & meliorationes factas in tali re, ex quibus causis amittat emphyteuta?*

26 *Emphyteuta an cadat per cessationē census, si dominus tantundem debet emphyteutæ?*

27 *Emphyteuta vendens, vel alienans irrequisito domino, an euitet cōmissum adhibendo in contractu clausulam saluo iure domini, vel si domino placuerit?*

28 *Soluere qui tenetur pensionem, an teneatur ire ad domum creditoris ad soluendum, ne incidat in commissum? & si dominum non inueniat an teneatur protestari?*

29 *Cadens à feudo vel emphyteusi quando amittat melioramenta & impensas.*

30 *Emphyteuta an possit meliorationes in emphyteusi factas sine consensu domini alienare?*

31 *An succedēs in emphyteusi teneatur subire onera hæreditaria?*

32 *An permutari possit res emphyteutica sine licentia domini, & an debeatur laudimium?*

33 *Donari, legari, vel in dotem dari, an possit res emphyteutica irrequisito domino, & an tunc debeatur laudimium?*

34 *An in rebus emphyteuticis donatis, habeat dominus ius prælationis?*

35 *An res emphyteutica communis inter plures possit diuidi inconsulto domino, eiq; laudimium debeatur? & quid quando venditur vel alienatur inter ipsos emphyteutas?*

36 *Alienans partem rei emphyteuticæ inconsulto domino, an cadat à tota re vel tantum à parte alienata?*

37 *An in re quam quis habet in emphyteusim possit cōstituere seruitutē, aut vsum fructum sine consensu domini?*

38 *Laudimia vel commissum an pertineant ad proprietarium vel ad vsum fructuarium?*

39 *Nunquid emphyteuta si post alienationē recuperet rem alienatam sine consensu domini, euitet pœnam priuationis? & an aliquid debeatur domino quando celebrato contractu alienationis statim, discedit ab eo?*

40 *An sufficiat sola oblatio verbalis, an verò*

verò requiratur realis oblatio, vt quis excusetur à mora & à pœna caducitatis?

41 *Colonus sine consensu domini, an de sylua possit facere vineam, vel ipsius formam omnino mutare?*

42 *Emphyteuta si relinquat plures hæredes, & vnus soluerit partem suam canonis, & alius non, an tota res emphyteutica cadat in commissum? & quid quando plures sunt domini eiusdem rei emphyteuticæ, & vnus recipit pensionem sibi contingentem, alteri verò non soluitur, an tota res cadat in commissum?*

43 *An emphyteuta alienans de consensu aliquorum dominorum non tamen omnium, cadat in totum?*

44 *Laudimium quid sit, vnde dictum, & an teneatur illud soluere emptor aut venditor? & laudimij quæ sit quantitas?*

45 *Alienans irrequisito domino, vel non soluens canonem tempore debito, an cadat in commissum ipso iure, vel an requiratur quod dominus id declaret?*

46 *Facta declaratione per dominum, an possit ipse propria auctoritate expellere emphyteutam, remq; alteri concedere?*

47 *Locatio rei emphyteoticæ, an possit fieri ad longum tempus irrequisito domino, & an tunc debeatur laudiminum? & quod dicatur longum tempus.*

48 *An pendente lite super caducitate, si emphyteuta cessat in solutione incurrat caducitatem?*

49 *An bona maioratus possint concedi in emphyteusim?*

50 *Ius prælationis quod habet dominus in emphyteusim an possit cedi?*

51 *An iusta sit conditio quod res emphyteutica cadat in commissum, si pensio non soluitur tempore constituto? & an rectè pœnam commissi exequatur is in cuius fauorem applicatur?*

52 *An quando venditur res emphyteutica, dominus directus iustè possit exigere laudimium?*

53 *An res incidat in commissum propter cessationem solutionis per tres aut plures annos, si pœna commissi non sit apposita in contractu?*

54 *An valeat pactum quod res emphyteutica non cadat in commissum, ob non solutionem pensionis, pactorum inobseruantiam vel alienationem irrequisito domino?*

55 *An valeat indultum Pontificis quod propter canonem non solutum nō cadat res in commissum?*

56 *Redimens rem venditam cum pacto de retrouendendo, an debeat soluere laudimium?*

57 *An debeantur laudimia ex venditione facta cum pacto legis commissoriæ vel adiectionis in diem?*

58 *Dominus consentiens venditioni absq; aliqua protestatione, an petat laudimiū?*

59 *Res emphyteutica sine cōsensu domini, an possit hipothecari?*

60 *Thesaurus inuentus in re emphyteutica, cuius sit?*

61 *An aliquid debeatur domino quando facto contractu alienationis, statim res recuperatur?*

62 *Qui propter paupertatem non soluit pensionem, an cadat à iure suo?*

63 *Maritus non soluens canonem rei emphyteuticæ in dotem ei datæ, an præiudicet vxori?*

64 *An procurator recipiens pensionem, antequam dominus declaret velle rem habere iure commissi præiudicet domino?*

65 *An procurator alicui mandato speciali possit declarare aliquē incidisse in commissum?*

66 *Emphyteuta probans se tribus proximis annis præteritis soluisse pensionem, an præsumatur eam retro soluisse? & quid quando ageret contra ecclesiam?*

67 *Emphyteuta cessans in solutione impeditus propter incarcerationem, pestem, vel bellum, an cadat à iure suo?*

68 *Em-*

68 *Emphyteuta an teneatur antipochare quoties per dominum fuerit requisitus?*
69 *Huiusmodi recognitio vel antipocha facta per emphyteutam, quod præiudicium sibi inferat.*
70 *Emphyteuta an possit compelli ad ostendendum titulum?*
71 *Prætendens rem esse emphyteuticam debet docet titulum.*
72 *Patientia decēnalis post alienationem rei emphyteutæ, an inducat consensum domini?*
73 *An in conscientia teneatur quis manifestare rem propriam incidisse in commissum?*
74 *Re emphyteutica diruta, an teneatur emphyteuta ad pensionem, remq; reficere?*
75 *Cessans à solutione canonis, an etiam censeatur cecidisse à pacto luendi?*
76 *Prælatus si nō soluat canonem pro re quā habet in emphyteusim, an ecclesia præiudicetur?*
77 *An prælatus possit remittere caducitatem emphyteutæ ecclesiæ per receptionem pensionis?*
78 *An res emphyteutica possit capi pro executione rei iudicatæ, & tunc an debeatur laudimium?*
79 *Venditor dicens in instrumento venditionis quod res est tributaria tali, an ex hoc probetur quod ille talis est dominus directus?*
80 *An commissum & pensio possint simul peti per dominum directum?*
81 *Gratia concessa alicui de nominandis certis personis, an extendatur ad suos hæredes?*
82 *Emphyteusis ecclesiastica, an de sui natura transeat ad extraneos hæredes?*
83 *An in emphyteusi ecclesiastica appellatione filiorum comprehendantur fœminæ?*
84 *An emphyteuta teneatur soluere collectas, an verò dominus directus?*
85 *An re emphyteutica deuoluta ob finitam generationem ad ecclesiam, teneatur ecclesia eam concedere consanguineis proximioribus dict. emphyteutæ, an verò retinere possit sibi?*
86 *Qui accepit emphyteusim pro se & filijs, An alienando inconsulto domino vel non soluendo canonem cadat ita quod filij præiudicentur?*
87 *Emphyteuta si efficiatur monachus, an emphyteusis transeat ad monasterium?*
88 *Soluens per decem annos tanquam emphyteuta in futurum cogi potest ad soluendum.*
89 *Contra ius emphyteuticum quanto tempore præscribatur?*
90 *Si vendatur vinea emphyteutica cum fructibus pro vnico pretio, an debeatur laudimium de toto pretio, vel pro parte vineæ tantùm?*
91 *Dominus differens post duos menses nouum emphyteutam acceptare, amittit laudimium.*

1 MATERIA istius textus ardua certè & difficilis est, pro ipsius tamen intelligentia sciendum est quid sit feudū, pro quo est consulendus Paul. Fuscius, singul. 22. literæ F. Iul. Clar. §. feudum, quæst. 4. & feudum, & emphyteusis, in multis æquiparantur & de eorum differentia, est videndus Hyppol. Marsil. singul. 446. incip. magna. Euerard. in loco ab emphyt. ad feudum. Alexand. consil. 106. volum. 4. numer. 6. & 13. Couar. lib. 2. variar. capit. 18. numer. 4. versic. septimo.

2 CENSVS autem & emphyteusis differentia traditur ab Hyppol. singul. 95. numer. 1. Auendaño, responsi. 12. numer. 5. Caballin. milleloq. 178. & in milleloq. 815. Iul. Clar. §. emphyt. quæst. 1. nume. 2. glos. verb. iuxta ratam, in capit. 6. de religios. domib. Anton. Gomez. l. 68. Taur. numer. 2. Rodoan. de reb. eccles. non alienan. pagin. 101. ex numer. 3. Brunor à Sole, in quæst. legal. lib. quæst. 5. numer. 5. Ioan. Gutierrez, de iurament. confirmat. 1. par. capit. 31. numer. 12. Capiz. decis. 196. numer. 2. Euerar. loco. ab emphyt. ad censum. Ludouic. Mesia, in pragmat. taxæ pan. conclus. 6. numer. 125. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 15. l. 1. glos. 1. numer. 1. & in glos. 2. ex numer. 1. Paul. Fusc. singul. 54. liter. C. Ioan. Arnon. singul. 61. Couar. lib. 3. variar. capit. 7. num. 1. versic. ex quibus cōstat. Didac. Perez, lib. 8. titul. 2. in rubric. pagin. 36. optimè Abb. in capit. constitutus, de religios. domib. vbi pulchra additio in litera A. Chassen. in consuetud. Burgun. rubric. 11. in princip. Aym. Crauet. consil. 20. ex numer. 14.

3 ET contractus in dubio an potius præsumatur consualis, quam emphyteutecarius? tradunt Paul. Fusc. singul. 239. literæ C. latissimè Iacob. Menoch. de præsumptionib. lib. 3. præsumption. 106. Brunor. à Sole, in dicta quæst. 5. numer. 7. Rodoan. de reb. eccles. non alienan. pagin. 101. numer. 5. latè Caualcan. decis. 43. numer. 55. latè Ioseph. Mascard. vol. 1. de probat. conclus. 281. Couar. in dicto cap. 7. num. 1. versic. immò in eo dubio. Hyppol. singul. 95. num. 2.

4 *IBI, per biennium.* Emphyteuta priuati cessans per triennium in solutione canonis, & emphyteuta ecclesiæ per biennū, cadit à iure quod in emphyteusi habet, pro quo articulo sunt cōsulendi Aurel. Corbul. de caus. ex quib. emphyt. in 15. caus. priuati, pagin. 327. Iacob. Menoch. lib. 3. præsumpt. 106. numer. 10. Iul. Clar. §. emphyt. quæst. 8. in princip. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 84. numer. 1. & in numer. 2. hoc limitat, nisi iurasset in contractu emphyteuta soluere, tunc enim elapso anno incidit in commissum, vt tradit etiam Alexan. consil. 85. volum. 1. Rolan. cōsil. 25. volum. 2. num. 23. & consil. 8. volum. 1. num. 41. Hyppol. singul. 226. Corset. singul. 93. incip. emphyteuta, el 1. Couar. in cap. quāuis pactum. 1. par. §. 4. numer. 5. est tamen in hoc omnino consulendus Paul. Emil. 1. par. decis. 182. numer. 1. Ioan. Gutierrez, de iuramen. confirmat. 1. par. capit. 31. numer. 7. Ioseph. Mascard. volum. 1. de probation. conclus. 251. num. 3. Rebuf. responsi. 96. versic. adde quod in hoc puncto, pagin. 159. Gozadin. consil. 57. numer. 19. versic. non obstant allegata, & consil. 69. numer. 9. Rolan. consil. 77. volum. 1. numer. 18. Philip. Deci. cap. 2. num. 7. de rescript. vbi additio in litera A. & in litera B. latè Aurel. Corbul. in 15. caus. priuat. ampliation. 40. pagin. 420. Iul. Clar. §. emphyteus. quæst. 8. num. 2.

5 ET an bona seu res pupilli cadant in cōmissum si nō soluit canonem per biennium? est videndus Grammat. decis. 52. ex numer. 1. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 84. numer. 19. versic. septimo limita. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 54. ex numer. 6. Guid. Pap. decis. 435. Gigas, consil. 123. numer. 1. Aurel. Corbul. in 15. caus. priuat. ampliation. 28. numer. 1. pagin. 395. & ampliat. 29. ex numer. 1. pagin. 397. Ioan. Garsia, de expens. & melioration. capit. 20. num. 19. facit l. si tutores. C. de admin. tutor. Mandos. in prax. titul. de ætat. minor. quæst. 12. Caualcan. 2. par. decis. 30. numer. 120. & quid si alienat irrequisito domino, tradit Aurel. Corbul. in 14. caus. priuat. ampliat. 45. pagin. 233.

6 *IBI, sceleri.* Mora in non soluendo canonem, an possit purgari, & intra quod tempus? est videndus Couar. lib. 3. variar. capit. 17. numer. 4. Guid. Pap. decis. 123. Francis. Conan. lib. 7. comment. capit. 12. numer. 9. Francis. Sarmien. lib. 3. selectar. capit. 5. Iul. Clar. §. emphyteosis, quæst. 8. numer. 15. Rolan. consil. 87. volum. 1. num. 6. & 8. Philip. Deci. consil. 146. num. 4. & optimè in consil. 138. ex numer. 6. versic. & in emphyteuta. Alexan. consil. 14. volum. 2. numer. 2. & 4. optimè Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 7. Carol. Molin. in consuetud. Paris. titul. 2. §. 62. ex numer. 9. latissimè & pulchrè Aurel. Corbul. in 15. caus. priuat. limitat. 41. ex numer. 1. pagin. 506. latè Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 48. ex numer. 11. Socin. consil. 99. volum. 1. ex numer. 1. Menoch. lib. 3. præsumption. 112. numer. 11. Michael. Graff. lib. 1. commun. opinion. capit. 16. quæst. 6. & lib. 2. capit. 1. quæst. 21. quæst. 24. & quæst. 25. Ludouic. Lopez. 2. par. instructor. conscien. capit. 51. colum. 399. versic. sed quando. Volum. 1. commun. opin. pag. 140. versic. moræ purgatio, in 1. & in 2. Afflict. decis. 174. Nauar. manual. latin. capit. 17. num. 192. Caballin. in addit. ad cōsil. 22. Antonij de Butr. in liter. G. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 89. num. 12. & decis. Lucen. 8. nume. 6. Io. Martinez de Olan. in antinom. in liter. E. ex num. 8.

7 ET negans rem esse emphyteuticam conuictus de mendacio an morā possit purgare?

gare, tradit Rodoan.de rebus eccles.non alienan. titul.de caducitate ob rei negationem,ex numer.7.pagin.526. Doctores in l. final.ff. de rei vendic. Ioseph. Ludouic.decis.Lucens.50. Euerar.loc. à feudo ab emphyt. numer.12. & plura de causa priuationis feudi vel emphyteosis ob mendacium cumulat Aurel. Corbul.in tractat.ex quib. caus.emphyt. in titul.de causa priuationis ob mendacium.Osasc.decis.29.Bursat.consil.49.ex numer.17.

8 ET mora non purgata ante litem contestatam an possit purgari in causa appellationis? est videndus Roman.singul.509. incip.nunquid mora. Alexand.& Ias.numer. 4.in l. si insulam.ff.de verb.obligat.

9 ET an moræ purgatio admittatur quando in contractu interuenit iuramentum? est videndus Rolan. consil.6. volum.1. numer. 42.& 46.Alexan.consil.158. volum.2. numer.5.Michael.Grass.lib.2.commun.opin. capit.1.quæst.17.Guid.Pap.decis.123.num. 3. Laurent.Chircou. centur.3. concluf.49. Vincen. Carocius, de locat. & conduct. 3. par.titul.de mora,numer.3.Ioan.Gutierrez de iuramen.confirmat.3.par.capit.17. num. 2.& 5. Alexan.numer.37. & Ias.numer.35. in l.si insulam.ff.de verb.obligat.Paul.Fus. singul.74.literæ I. Mohedan. decis.26. Ioseph.Ludouic.decis.Perus.90.numer.4.& ex numer. 11. Hyppolit. de Marsil. singul. 226.numer.1. Alexand.consil.105.volum.3. numer. 9.Afflict.decis.174.num.5. Anton. Gabriel.lib.3.commun.opin.titul.de transaction.concluf.1.ex numer.10.

10 ALIENANS vel vendens rem emphyteuticam vel feudalem domino irrequisito, ante ipsius traditionem & apprehensionem actualem emptoris, an cadat à iure suo? & quid quando clausula constituti vel præcarij esset adhibita in prædicto contractu? est videndus Tiraquel. de retract.linag. §.1.glos.2.ex numer.44. Lauren.Chircou. centur.5.concluf.40. Ioan.Matienço,lib.5. recollection.titul.10.l.1. in glos.6.numer.4. & 6. & in titul. 11.l.7.glos.6. numer. 8. & 12. Tiraquel. de iure constit. 3. par. limitat. 26.Alciat.l.1.in princip.numer.37. & in §. si vir vxori,numer.9. ff.de acquiren.possess. & respons.236.num.7. & respons.753.Francis.Ripa,lib.1.respons.capit.2.num.21.optimè Rodoan.de reb.eccles. §. ista autē quinquagesima, ex num.8. pagin.384. Volum. 1.commun. opin. pagin. 277. verb. emphyteosis absq; domini. Iul.Clar.§.emphyteusis,quæst.13. ex numer.3. Carol. Moline. in consuetud.Parisiens.titul.1.§.13. glos.5. ex numer.3. Alexan. consil.76. volum.7.num. 6.& in consil.173.volum.2.numer.2. vbi additio in liter. A. Amenel.singul.87.pulchrè Insignis causarum aduocatus & ob eius morum probitatem, ingenij dexteritatem ac summam eruditionem mihi charissimus D. Francis.de Sancta Cruce & Morales in eleganti Iuris respons. pro D. Petro de Mendoça,in 3. dubio, ex numer.199. & latè ex num.249. optimè Rolan.consil. 51. volum. 2.ex numer.2. Hyppolit.singul.412.ex numer.3.Paul.Fusc. singul.18. literæ E. Guid. Pap. decis. 162. verlic. quod verum puto. Ioseph. Ludouic. decis.Perus.35.numer.9. Volum.1.commun.opin. pagin.63. in fine. verb. emphyteuta alienans rem, versic. interpretatur. latè Caballin.in additionib. ad consil.22.Antonij de Butr. in litera B. vers. intellige.Aurel.Corbul.in titul.de causa priuat.ob alienan.irrequisit.domino,in 14.causa,ampliat.30. ex pag. 202. & in limitat.38. pagin. 305. Anton. de Butr. consil. 34. vbi Caballin.in addition.in litera B.Guid.Pap. decis.101.latissimè Caballin.milleloq.93.

11 ET an dominus recipiens pensionem absq; protestatione,caducitatis pœnam remisisse videatur,eamq; petere minimè possit? tradit Tiraquel.de retract.linagier. §. 1. glos.10. num.22. Iacob. Menoch. consil.20. volum.1.num.58.Alexan.consil.14.volum. 2.numer.10.latè Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. limitat. 21. ex numer. 1. pagin.475. Afflict. decis.129. numer. 10. Rolan.consil. 87.volum.1.numer.32.Ioseph.Mascard.volumin.2.de probationibus, concluf.881.numer.6.Menoch.lib.3.præsumption.in præsumpt.45.num.8.& latissimè in præsumpt. 112. Carol.Moline. in consuetud. Parisiens. titul.2.§.62. numer.11. latè Sarmient. lib. 3. select. cap.6. ex numer.1. Natta,consil.335. numer. 3. in fine. optimè Rodoan. de rebus eccles.non alienand. pagin. 444. ex num. 11.Iul.Clar.§.emphyteusis,quæst.10.num.1. Aurelius Corbulus, vbi supra, in 14. causa priuation.limitat.40.pagin.307. Gigas, de pension.quæst.73.in fin.Ruin.consil.70.volum.5.num.14.Alexan.consil.105.volum.3. ex num.

ex numer.12. Iacob. Menoch. de recuper. possess.remed.9.numer.152. & numer. 158. latè Bursat.consil.127. volum.2. numer.90. & latissimè consil.181. volum.2. ex numer. 32.Andr.Tiraquel.de retract.linagier.§ 24 in glos.vnica, numer.11. Paul. Fusc. singul. 94.literæ D. latissimè Andræas Gambar. de offic.& potestat.Legat.de Latere,lib.6. ex numer.477. Zilet.consil.65.volum.2.ex numer.33.Caballin.milleloq.221.num.2.

12 EMPHYTEVTA volente soluere censum pro pluribus annis futuris, an dominus cogatur illum recipere? examinat Ias.l.2.quæst.22.numer.66.C.de iur.emphyteut.Aurel.Corbul.in 15. caus.priuat.limit. 17.ex numer.3. pagin.459. Carol.Moline. in consuetud.Parisienf.titul.2.§.62.numer. 39.optimè Rodoan.de reb. eccles.non alienand. pagin.438. ex num.13. Petr. Rebuf. in concordat.in rubric. de collation. §.1. in glos.per singulas,in linea 5.Anton.Gomez tom.2.variar.capit.11.numer.22.Caballin.in milleloq.225.

13 HAERES emphyteutæ ob ignorantiam cessans in solutione, vel alienans irrequisito domino, an restituatur vt non cadat in commissum? est videndus Hyppolit. de Marsil.l.qui ignorans, numer.11. & in l. qui falsam, numer.71. ff. de falsis. Alexand. consil. 71. volumin. 1. numer. 4. Iulius Clar. §. emphyteusis, quæst. 8. numer. 9. Aurel.Corbul. in 15. causa priuat. limitat. 20. ex numer.1.pagin.479. Volum.1.commun.opin.pagin.414. verb.hæres emphyteutæ. Alexan.consil.169.volum.2.numer. 10. Philip.Dec.consil.58. incip.pro tenui, in fin. versic. vnde dato. Dinus, in regul. cum quis in ius,versic.quæri autem potest, de regul.iur. Ioseph.Mascard. volum. 2. de probationib. concluf. 881. ex numer. 4. Iacob. Menoch. de recuperand.possess. remed. 11. ex num. 53. quandocunq; enim ex facto suo quis debet cadere à iure suo intelligitur in sciente,& non ignorante qualitatem rei causantem caducitatem,ita quod dominus tunc petens commissum debet probare scientiā ipsius hæredis, ex Carol.Moline.in cōsuetud.Parisienf.titul.1.§.13.glos. 5.numer.6.

14 SIMILITER etiam hæres emphyteutæ non potest declarari incidisse propter cessationem solutionis sui prædecessoris,vt tradit Cassador.decis.2.de locat. numer.2.de quo etiam differit pulchrè Bursat.consil.102.volum.1. numer.4. & in consil. 91. volum.1. Sebastian. Medices, in tractat. mors omnia soluit. 2.par. concluf.100. numer.279. optimè Caualcan. 2. par. decis. 30.numer.130. Aurel.Corbul.in 15.caus.priuat. ampliat. 45. ex numer. 17. pagin. 431. Iacob. Menoch. consil. 155. numer. 17. Ioseph. Ludouic.in commun.concluf.titul.de hæredib.concluf.1.numer.58. Andr.Gambar. de offic. & potestat.Legat.de Latere, lib.6.ex numer.158. Volumin.2.commun. opinion pagin.441. numer.2. & ibidem in 15 numer.7.tradit,quòd nec hæres domini potest declarare pœnam aduersus emphyteutam,quam defunctus dominus non declarauit, de quo etiam est consulendus Laurent. Chircou.centur.5.commun.opinion.quæst. 60. & latè Bursat.in dicto consil.91.& consil.225. num.147. pulchrè Caualcan.1. par. decis.43.numer.3. Ioseph.Ludouic.in dicta conclusion.1.num.59. Anton. Gabriel,lib. 3. commun. opinion. titul. de iure emphyteutico,conclusion.3. Cassador. decis. 3. locat. emphyteusis enim caducitas soluitur morte non soluētis, aut morte domini scientis & non contradicentis,vnde nec per hæredes domini talis declaratio fieri potest, nec contra hæredes emphyteutæ procedi potest,vt latè tradit Sebastian. Medices in dicto tractat. mors omnia soluit. 2.par. concluf. 38. ex numer. 102. & idem concludit in feudo, in concluf.43. num.111. Iul. Clar. §. feudum,quæst.64. & probat glos. final. in capit.final. de donation.

16 EX quibus optimè quæritur per Michael.Grass. lib.2. commun.opinion.capit. 2. quæst. 25. an hæres domini possit repetere fundum alienatum ab emphyteuta sine consensu domini? pro quo etiam est consulendus Pinel.in l.1.C.de bon.matern.3.par. numer.99.

17 AN autem mandatū iudicis ne domino soluatur à pœna caducitatis excuset,examinat Aurel.Corbul. 15.causa priuat.limit.13. pagin.453. Afflict. decis.191. ex numer.1. & decis. 328. Carol. Moline.in consuetud. Parisienf.titul.2.§.56.glos.1.num.2.

18 ET an per alienationem necessariam quis cadat, si non soluat laudimium, sunt consulendi Amedeus de Ponte,quæstione

26. Ioan. Matiençoʒ lib. 5. recollect. titul. 11. l. 7. glos. 3. numer. 18. Caballin. milleloq. 212. Rodoan. de rebus eccles. non alienan. §. ista autem quinquagesima, num. 20. pagin. 386. Et an in casibus in quibus res alienari potest sine consensu domini directi, debeatur nihilominus laudimium ex tali alienatione? tradit idem Amedeus de Ponte, de laudim. quæst. 13.

19 EMPHYTEVTA verò non cadit alio soluente pro eo canonem etiam eo ignorante, ex Caballin. milleloq. 119. Roman. singul. 562. versic. si emphyteuta priuati. Bursat. consil. 143. volum. 2. numer. 41. & consil. 181. volum. 2. numer. 42. Ludouic. Lopez, instruct. negotian. lib. 2. cap. 30. pagin. 440. versic. subinde consequenter. Tiraquel. de retract. linagier, §. 1. glos. 9. ex numer. 259. & in num. 262. differit, an dominus cogi possit ab alio recipere solutionem pẽsionis? de quo est videndus Carol. Molin. in consuetud. Parisiens. titul. 2. §. 62. ex num. 79. Hyppol. singul. 368. additio ad Roman. in dicto singular. 562. Caualcan. 2. par. decis. 29. numer. 40. Tiraquel. de retract. linagier, §. 1. glos. 9. numer. 262. Natta, consil. 194. numer. 8. optimè Rodoan. vbi supra, pagin. 440. numer. 7. latè Caballin. milleloq. 228. Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. limitat. 7. pagin. 445. ex numer. 2.

20 AN autem emphyteuta cadat ob vendi tionem nullam? & an teneatur soluere laudimia? examinat Tiraquel. de retract. linag. §. 1. glos. 2. ex numer. 6. & de retract. conuen. §. 6. glos. 2. ex numer. 6. & post leg. cõnubial. glos. 8. numer. 205. Felin. cap. nobis. de simon. versic. facit quod dicit. latè Amedeus à Ponte, supra, quæst. 39. Carol. Molin. in consuetud. Parisiens. titul. 1. §. 22. numer. 32. Alexand. consil. 99. volum. 5. numer. 27. Guid. Pap. decision. 590. Caballin. milleloqui. 109.

21 EMPHYTEVTA an æquè cadat ob cessationem vnius nummi ac si in totum defecisset? est videndus Tiraquel. retract. conuen. §. 4. glos. 6. ex numer. 25. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iurament. priuileg. 84. numer. 11. Ioan. Gracian, regul. 188. numer. 1. Paul. Emil. 1. par. decis. 182. numer. 2. & decis. 300. 1. par. numer. 3. Paul. Fusc. singul. 20. literę E. Volum. 1. commun. opin. pagin. 278. verb. emphyteuta ob solutionẽ. Ferdinand. Loazes, in allegat. pro oppido de Mula. in 1. dubitatione, in vltimo fundamento, num. 16. pagin. 201. latè Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. ampliat. 5. ex numer. 1. pagin. 333. Bernar. Diaz, in regul. 232. vbi Salzed. in additionib. Iul. Clar. §. emphyteusis, quæst. 8. numer. 4. Tiraquel. de iudic. in rebus exiguis, numer. 154. Sebastian. Medices, de regul. iur. regul. 5. limitat. 24. Baeça, de inope debit. cap. 12. numer. 3. Volum. 1. commun. opin. pagin. 63. verb. emphyteuta priuati cessans.

22 AN autem soluendo partem census per emphyteutam, euitetur commissum totius rei emphyteuticę? examinat Guid. Pap. decis. 174. Rolan. consil. 17. volum. 2. num. 14. Natta, consil. 335. numer. 1. & consil. 479. num. 7. Aurel. Corbul. supra, in 14. causa priuat. ampliat. 42. numer. 3.

23 EMPHYTEVTA cadit in commissum si rem deteriorẽ facit, pro quo sunt consulendi Pinel. l. 1. 2. par. C. de bon. matern. num. 60. versic. idem in emphyteuta. Ioan. Garsia, de expens. & melioration ib. capit. 11. numer. 33. & capit. 15. numer. 16. Aurel. Corbul. in titul. de causa priuat. ex eo quod emphyt. rem incultam reliquit ex numer. 1. pag. 11. vbi etiam vide, quid si rem diruit vel extirpat, de quo etiam est videndus Ioan. Garsia supra, capit. 12. numer. 75. latissimè Aurel. Corbul. in titul. de causa priuat. ob rei deterior. ex numer. 1. pagin. 151. vbi in numer. 24. pagin. 156. aduertit, quòd emphyteuta ob rei deteriorationẽ iure suo priuatur, tribus copulatiuè concurrentibus, videlicet quòd rei deterioratio sit magna, & quòd deterioratio sit in proprietate & respectu rei & non respectu fructuum & quòd præcesserit dolus, lata culpa vel leuis, nam de leuissima non tenetur emphyteuta, pro quo etiam est consulendus Ludouicus Lopez, lib. 2. instructor. negotian. capit. 32. versic. sextus quoq;. Et qualis & quanta debeat esse deterioratio rei datæ in emphyteusim, vt propter eam expellatur emphyteuta, tradit pulchrè Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 22. & decis. Lucens. 8. ex numer. 9. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 78. num. 7. Bursat. consil. 91. volum. 1. numer. 3. Ioan. Garsia. supra, capit. 12. num. 49. & 51. optimè Caualcan. 2. par. decis. 30. numer. 129. Rolan. consil. 49. vol. 2. ex num. 20. vbi in numer.

24 numer. 14. tractat emphyteuta quas arbores possit incidere, de quo, est etiam consulendus Ias. in l. diuortio. §. nõ solum, num. 4. ff. solut. matrim. Lauren. Chircou, centur. 5. concluf. 39. pagin. 48. Menoch. consil. 13. volumin. 1. numer. 17. & de arbitrar. cas. 78. numer. 8. Caualcan. 2. par. decis. 32. numer. 40. Iul. Clar. §. emphyteusis, quæst. 26. numer. 2. Tiraquel. de retract. conuen. §. 3. glos. vnica, ex numer. 29. & 31. Paul. Fusc. singul. 138. literæ C. & quamuis regulariter priuetur si frugiferas arbores incidat, vt referũt Natta, consil. 479. numer. 18. & consil. 481. numer. 3. & consil. 477. num. 8. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 278. verb. emphyteuta si vel emphyteusim, id tamen non procedit quando loco incisarum alias arbores replantasset, vt tradit Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 94. Tiraquel. de retract. conuen. §. 3. glos. vnica, num. 26. Natta, consil. 482. numer. 3. pro quo etiam est consulendus Ioan. Garsia in dicto capit. 12. ex numer. 8. Caualcan. 2. par. decis. 32. ex num. 10. & num. 36. Aurel. Corbul. vbi supra, in titul. de causa priuat. ob rei deterior. numer. 28. pagin. 157. Quæ tamen dicantur arbores fructiferæ, & quæ non, tradit Pinel. in l. 1. 2. par. C. de bon. matern. ex numer. 59. Ioan. Garsia, de expens. & meliorat. capit. 11. numer. 35.

25 AN autem in confiscatione omniũ bonorum veniat res emphyteutica, vel feudũ? tradunt latè Bursat. consil. 122. volum. 1. numer. 3. Iul. Clar. §. feudum, quæst. 84. & §. emphyteusis, quęst. 29. Rolan. consil. 29. volum. 3. ex num. 18. AEgid. Bosius in prax. delict. titul. de bonor. public. num. 60. Francis. Vivius, lib. 2. commun. opin. 71. prope fin. Bernar. Diaz, in prax. canon. capit. 132. num. 4. versic. ex quo venit, vbi Salzed. in additionib. in litera C. pagin. magn. 455. Volum. 1. commun. opin. pag. 65. verb. emphyteuta bonis confiscatis, & pagin. 66. verb. ex delicto emphyteutę. latissimè Aurel. Corbul. in tract. de causa priuation. ob mortem ciuil. ex numer. 24. pagin. 48. Anton. de Butr. consil. 61. numer. 4. vbi Caballin. in addit. in litera C. Nicol. Boer. decis. 264. ex numer. 7. Iacob. Simanc. de cathol. institution. capit. 9. ex numer. 97. Et an si meliorationes reperiantur in tali re emphyteutica, ille possint confiscari? tradit Ioan. Garsia, supra, capit. 10. ex numer. 51. & Bernard. Diaz, supra, versic. tunc ius melioratio num. Et emphyteuta cadit à iure suo vel ex alienatione irrequisito domino, vel non solutione canonis, vel pactorum inobseruantia, ex Bursat. consil. 122. volum. 1. num. 14. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 22. Aurel. Corbul. de causis ex quib. in titul. de causa priuat. ob inobseruan. pactor. numer. 1, Carol. Molin. in consuetud. Parisien. titul. 1. §. 30. ex numer. 73.

26 EMPHYTEVTA an cadat in cõmissum per cessationem census si dominus tantundẽ debet emphyteutæ? disputat Ias. §. in bonæ fidei, num. 83. institut. de action. Nauar. manual. latin. capit. 17. numer. 192. in fine. Tiraquel. de retract. linagier. §. 3. glos. 3. numer. 4. Rolan. consil. 87. volum. 1. num. 26. latissimè Aurel. Corbul. in 15. caus. priuat. limitat. 5. ex princip. pag. 442. Ias. l. in emphyteuticariis, ex numer. 62. C. de iur. emphyt. Sebastian. Medic. in tract. de compensat. 1. par. quæst. 22. & quæst. 26. num. 2. Carol. Molin. in consuetud. Parisien. titul. 2. §. 62. numer. 19. & ex numer. 29. vsq; ad numerum 38. latissimè Caballin. milleloq. 222. Didac. Couar. in capit. quamuis, 1. par. §. 4. numer. 9. vbi etiam vide, an admittatur ista compensatio quando interuenit iuramentum, de quo differit etiam Carol. Moline. vbi supra, titul. 1. §. 13. glos. 7. numer. 10. & plura habes in collectan. ad textum in capit. ad nostram noueritis, de iur. iuran.

27 ET emphyteuta vendens seu alienans irrequisito domino, an euitet cõmissum adhibendo in contractu clausulam saluo iure domini, vel si domino placuerit? est videndus Roman. in singul. 512. incip. tu habes. Ias. l. nõ solum. §. morte. ff. nou. operis, nunt. numer. 27. Volum. 1. commun. opin. pagin. 277. verb. emphyteusis si alienetur. Volum. 1. commun. opin. pag. 65. verb. emphyteuta si in ipsa alienatione. Hyppol. Bonacos. in cõmun. opi. pag. 483. verb. feudatarius. latè Lib. 19. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 933. versic. secundo fallit. Aurel. Corbul. supra, in 14. caus. priuat. ampliat. 31. ex pag. 206. & in limitat. 36. & limitat. 37. ex pagin. 301. Michael. Grass. lib. 2. commun. opin. capit. 2. quæst. 17. Francisc. Ripa, capit. cum M. Ferrarien. num. 80. de constitution. Iacob. Menoch. consil. 67. volumin. 1. numer. 21. Philippus Decius, consil. 159. ex numer. 3.

Michael. Graſſ. lib. 1. commun. opin. capit. 16. quæſt. 4. Burſat. conſil. 181. ex numer. 12. Rolan. conſil. 7. ex num. 7. volum. 3. & conſil. 63. volum. 4. num. 24. Paul. Fuſc. ſingul. 50. literæ A. Guid. Pap. deciſ. 163. Iul. Clar. §. emphyteuſis, quæſt. 13. numer. 5.

28 DVBIVM tamen eſt, an qui ſoluere tenetur canonem, teneatur ire ad domum creditoris ad ſoluendum, nè incidat in commiſſum, & ſi non inueniat dominum an proteſtari teneatur? pro quo eſt omnino conſulendus Rolan. conſil. 87. volum. 1. ex num. 14. Guid. Pap. ſingul. 835. num. 3. latiſsimè Dueñas, regul. 161. Abb. cap. ſignificante, numer. 9. de pignorib. Alexan. conſil. 172. volum. 2. ex numer. 2. Caualcan. 1. par. deciſ. 43. ex numer. 41. Caballin. milleloq. 304. Tiraquel. de retract. linagier. §. 3. gloſ. 9. ex numer. 6. & 20. Caualcan. 2. par. deciſ. 3. numer. 5. Alexan. conſil. 92. volum. 1. num. 9. & 12. Pinel. in authen. niſi tricennale. C. de bon. matern. numer. 43. verſic. mihi autem. Aurel. Corbul. in 15. cauſa priuat. limitat. 15. pagin. 455. optimè Bar. in l. item illa, num. 9. ff. de conſtit. pecun. optimè Iaſ. l. 2. C. de de iur. emphyt. numer. 92. & in l. ad diem, in fine. ff. de verb. obligat. Deci. conſil. 566. & ait Mohedan. deciſ. 307. quòd qui tenetur ſoluere penſionem in loco deſtinato, non incurrit pœnam priuationis licet non ſoluat, quando in eo loco neq; penſionarius neq; eius procurator eſt, qui pẽſionem recipiat, nec ideò qui tenetur ad penſionem, tenetur facere depoſitum in loco deſtinato de neceſſitate, ſed tantùm ad cautelam, & idem refert Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 84. num. 19. verſic. nono limito. Et onus probandi quod fuerit ſolutus canon, emphyteutæ incumbit, ſufficit enim locatori & domino, ſolum producere inſtrumentum debiti, pro quo eſt videndus Ioſeph. Maſcard. volum. 2. de probationib. concluſ. 603. numer. 32. Caualcan. in repertor. 1. par. deciſ. in verb. inſtrumentum probat ſolutionem. Caualcan. 2. par. deciſ. 30. numer. 78. verſic. qui dicunt.

29 CADENS à feudo vel emphyteuſi quando amittat melioramẽta & impenſas, examinat Carol. Molin. in conſuetud. Pariſien. titul. 1. §. 1. gloſ. 5. ex numer. 80. Iul. Clar. §. feudum, quæſt. 88. Iacob. Simanc. de catholic. inſtitutionib. titul. 9. ex numer. 108. Volum. 1. commun. opin. pag. 137. verbo, melioramenta in re. Melchior. Pelaez, de maiorat. 1. par. queſt. 10. numer. 11. Aurel. Corbul. ſupra, in titul. de cauſa priuat. ob rei deterioration. num. 13. pagin. 154. & in 14. cauſa priuat. ampliat. 50. pag. 241. & in 15. cauſa priuat. ampliat. 36. pagin. 411. Iul. Clar. §. emphyteuſis, quæſt. 45. num. 1. optimè Ioan. Garſia, de expenſ. & meliorat. capit. 6. ex numer. 20. & 22. & in capit. 12. numer. 85. Cornel. Benincaſ. de priuileg. paupertat. in 9. ſpecial. in contract. numer. 5. Caballin. in milleloq. 176. Paul. Fuſ. ſingul. 20. liter. E. Guid. Pap. deciſ. 169. & deciſ. 438. Franciſ. Sarmien. lib. 3. ſelectar. capit. 4. reſoluit tamen Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 117. ex numer. 33. quod à ſucceſſoribus emphyteutę deducuntur melioramenta, quando in fundo emphyteutico finita eſt emphyteuſis per lineam & reuertitur ad dominũ, ſecùs verò quando ad ipſum dominum reuertitur per cenſum non ſolutum, vel propter aliam culpam ipſius emphyteutæ, pro hac tamen reſolutione eſt videndum Volumin. 1. commun. opin. pagin. 278. verb. emphyteuta ſi ob non ſoluendi. Iul. Clar. §. emphyteuſis, quæſt. 45. Deci. conſil. 518. vbi additio in litera A. Anton. Scapp. de iure non ſcript. lib. 4. capit. 21. Ioſeph. Ludouic. in commun. concluſ. titul. de iure emphyteutico, concluſ. vnica, verſic. ſi autẽ eſſent melioramenta concernentia. optimè Petr. Rebuf. reſponſ. 96. verſic. quoad quartum, pagin. 160. & reſponſ. 109. verſic. item non poteſt, pagin. 180. latè Ioan. Garſia, ſupra, cap. 15. ex numer. 1. Volum. 1. commun. opin. pagin. 65. verb. emphyteuſi finita per.

30 ET emphyteuta abſq; domini licentia meliorationes in emphyteuſi factas alienãs an cadat à iure ſuo? tradit Aurel. Corbul. ſupra, in 14. cauſa priuation. ampliation. 39. pagin. 227.

31 SVCCEDENS in emphyteuſi an teneatur ſubire onera hæreditaria? tradit Ioan. Garſia, ſupra, capit. 12. ex numer. 84. & quod teneatur talia onera ſubire, & tributa realia præterita antequam poſſideret, dicit Pinel. in l. 1. 2. par. C. de bon. matern. numer. 72. verſic. nono ampliatur.

32 ET an ex permutatione debeatur laudimium? permutariq; poſsit irrequiſito domino, eſt videndus Abb. conſil. 74. volum. 1. numer.

numer. 4. Capel. Tholoſan. deciſ. 27. Nicol. Boer. deciſ. 263. num. 1. Guid. Pap. deciſ. 92. Aurel. Corbulus, ſupra, in 14. cauſa priuat. ampliat. 22. pagin. 190. Philip. Deci. conſil. 159. numer. 1. Caballin. milleloq. 113.

33 ET an donari, legari, vel in dotem dari poſsit res emphyteutica irrequiſito domino? tradit Guid. Pap. deciſ. 46. Volum. 1. commun. opin. pagin. 64. verb. emphyteuta ius emphyteuticum. Hyppol. Marſil. ſingul. 443. verſic. nam. Iul. Clar. §. emphyteuſis, quæſt. 15. Ioſeph. Ludouic. deciſ. 8. Lucenſ. ex numer. 1. Ludouic. Lopez, lib. 2. inſtructor. negotian. capit. 32. verſic. iam ſcitu opus eſt. latiſsimè Aurel. Corbul. ſupra, in 14. cauſa priuat. limit. 13. ex num. 1. pag. 267. Caballin. in milleloq. 216. Alexan. conſ. 120. vol. 1. num. 5. & conſ. 173. vol. 2. ex num. 1. Michael. Graſſ lib. 2. com. opin. cap. 2. queſt. 12. Paul Fuſc. ſingul. 46. literæ F. Iul. Clar. §. feudum, queſt. 36. Carol. Molineus, in cõſuetud. Pariſienſ. titul. 2. §. 56. gloſ. 1. ex numer. 36. & an tunc debeantur laudimia? tradit Capel. Tholoſan. deciſ. 278. vbi Aufred. Guid. Pap. deciſ. 48. Nauar. man. lat. cap. 23. numer. 65. Carol. Molin. ſupra, ex num. 40. Amed. à Ponte, quæſt. 29. & quæſt. 30. Iul. Clar. §. emphyteuſis, queſt. 15. num. 2. verſic. præterea & quinto. & in quæſt. 23. num. 2. Caballin. in milleloq. 114. & quod ex rebus permutatis, venditis, vel donatis debeatur laudimium, tradit Volum. 1. commun. opin. pagin. 122. verb. laudimium nõ ſolum. Amedeus à Ponte, quæſt. 28. Rodoan. de rebus eccleſ. non alienan. §. iſta autem quinquageſima, ex numer. 1. pagin. 383. Et an ex tranſactione, pignoratione, vel locatione ad longum tempus debeatur laudimium? examinat latè Amedeus à Ponte, quæſt. 32. 33. & quæſt. 34. An autem legari in teſtamẽto res emphyteutica poſsit, ſine licentia domini? tradit Aurel. Corbul. in dicta 14. cauſa priuation. limitat. 14. 34

ADVERTENDVM tamen eſt in hac materia, quod adquirens rem emphyteuticam titulo emptionis, vel donationis, aut alio titulo, ſi intra duos menſes à die cõtractus inueſtituram de emphyteoſi acquiſita, à domino non recipiat iure ſuo priuatur, vt latè probat Aurel. Corbul. ſupra, in titul. de cauſa priuat. ob non petit. inueſtit. intra legitimum tempus; ex numer. 1. pagin. 16. 35

Iul. Clar. §. emphyteuſis, quæſt. 15. numer. 2. verſic. quarto quod priuſquam. Alexan. cõſil. 119. volum. 3. numer. 6. nec licentia conceſſa à domino, vt quis poſsit illam emere, vel emphyteuta vẽdere, quæ apud nos Hiſpano ſermone dicitur, fadiga, operatur vt is poſsit poſſeſsionem emphyteuſis propria auctoritate vel de licentia venditoris aliter aſſumere, vt probat Aurel. Corbul. ſupra, in titul. de cauſa priuat. ex eo quod emphyt. poſſeſſ. propria autor. expellit, numer. 4. pag. 31. Vnde qui accipit emphyteoſim ex permutatione vel donatione irrequiſito domino, tenetur antequam poſſeſsionem ingrediatur petere à domino inueſtiturã, aliàs cadit à iure ſuo, vt tradit Aurel. Corbul. ſupra, in 14. cauſa priuat. limit. 12. num. 7. pag. 264. & limitat. 13. numer. 5. licet enim non requiratur domini conſenſus in donatione, ad eius validitatem, requiritur tamen ad effectum vt donatarius licitè poſſeſsionẽ accipiat, aliàs à iure ſuo cadit, vt dicunt Doctores ſupra, & Guid. Pap. deciſ. 46. & ſimiliter licet res emphyteutica poſsit dari in dotem ſine conſenſu domini, ex Aurel. Corbul. in dicta 14. cauſa priuat. limitat. 20. vbi in num. 3. ait quod, mulier debet inueſtituram accipere antequam poſſeſsionem capiat, aliàs cadit à iure ſuo. Et an res emphyteutica irrequiſito domino poſsit aſsignari in donationem propter nuptias? tradit Palatius Rubeus, in rubric. de donation. inter virum & vxorem. §. 12. numer. 6. Carol. Molineus, ſupra, num. 38. & dicit Petr. Mozius, de cõtract. titul. de donation. §. de rebus quę donari poſsint vel non, numer. 19. fol. 151. quòd vir poteſt vxori conſtituere donationem propter nuptias, vel dare arras in re quam habet in emphyteuſi ſine conſenſu domini.

AN autem in rebus emphyteuticis donatis habeat dominus directus ius prælationis ſicut in rebus vẽditis? tradit Guid. Pap. deciſ. 47. 36

AN autem res emphyteutica communis, inter plures poſsit diuidi irrequiſito domino, eiq; laudimia debeantur? tradit Aufred. ad Capel. Tholoſan. deciſ. 75. Anton. de Butrio. conſil. 37. Tiraquel. de retract. linagier. §. 1. gloſ. 14. ex numer. 76. Amed. à Ponte, queſt. 25. Caballin. milleloq. 98. & milleloq. 112. Aurel. Corbul. in 14. cauſa priuat. limit. 37

6.& limit.7. ex pagin.256. vbi etiam vide, an vẽdi poſsit vel alienari inter ipſos?quod ſimiliter examinãt Paul.de Caſtro in l.cum ij.§.ſi vni.num.4. ff.de tranſact. Carol.Molin.in conſuetud.Pariſ.titul.1. §.13. gloſſ.6. ex numer.4. Alexan. conſil.189. volum.2. numer.7. & ex donatione inſolutum an debeatur laudimium? tradit Amed. à Ponte, quæſt.27.

36 ET an alienans partem rei emphyteuticæ inconſulto domino cadat à tota re emphyteutica, vel tantum à parte alienata?eſt videndus Iul.Clar.in §.emphyteuſis.quæſt. 13.num.10. Aurel.Corbul.ſupra,in 14.cauſ. priuat.ampliat.42.ex nu.1.pag.229.latè Rolan.conſil.17.vol.2. Alexan.conſ.99.vol.5. num.28.Natta conſ.479.Cephal.conſ.139. volum.1. Carol.Molin.in conſuetud. Pariſ. tit.1.§.13. gloſ.5. num.7. latè diſſertiſsimus Doctor Hieronym.Portoles,tractat.de cõſortib.capit.33.ex numer.4.& 9.Caballin. milleloq.95.Michael.Graſſ.lib.1.commun. opin.capit.16.quæſt.3. Illuſtriſſ. Paleot. de noth.& ſpur.capit.43.numer.5.in fine.

37 EMPHYTEVTA an poſsit conſtituere ſeruitutem ſine conſenſu domini, in re quam habet in emphyteuſi ? tradit Capel.Tholoſan. deciſ.461. Aurel.Corbul.in dicta 14.cauſa priuat. limitat. 29. pag.294. Iul.Clar.§.emphyteuſis, quæſt. 21. Pinel.l. 1.3.par. C.de bonis matern. numer. 70. Iul. Clar.§.feudum,quæſt.37.numer.1.& in numer.2. diſſerit, an poſsit conſtitui vſusfructus in ea,ſine cõſenſu domini?de quo etiam eſt videndus Roman. ſingul.620. incip. ſcis quod.Tiraquel.de retract.linagier,§.1.gloſ. 7.numer.48.

38 LAVDIMIA & cõmiſſum an pertineant ad proprietarium, vel ad vſumfructuarium? tradit Guilierm. Benedict. in repetit.cap.Raynuntius,inverb.cętera bona. numer.33. Tiraquel. de retract. linagier, ad finem tituli,numer.107. & numer.110. Volum.1.commun.opin.pagin.112. verb.laudimiũ debetur. Iul.Clar.§.emphyteuſis, quęſtio.23.num.5.Guid.Pap.deciſ.477.Amed. à Ponte,de laudim.quæſt.20. Ludouic.Molin. de primogen. lib.1. capit. 22. nnmer.12. Ludouic. Lopez, lib.2.inſtructor.negotian. capit.32.verſic.iam penultimam.Iacob.Menoch.conſil.66.volum.1.numer.36.Bellon. conſil.6. numer. 17. Chaſſen. in conſuetud. Burgun.rubric.11.§.1.numer.5.& in conſil. 61.numer.7.Guilierm.Benedict.in repetit. capit.Raynuntius,3.par.in quæſt.de Camerariatu Lugdunen.eccleſiæ,numer.8. & dicit Burſat.conſil.165. numer.62. quod ad illum qui aſſenſum præſtat,ſpectabit ius laudimij & deuol utio rei.

39 AN autem recuperans rem à ſe alienatam ſine conſenſu domini cuitet pœnã priuationis & commiſſum? tradit Michael. Graſſ.lib.2.commun.opin. cap.2. quæſt.18. Iul.Clar.§.emphyteuſis,queſt.13.numer.6. Volum.1.commun.opin. pagin.63. in fine, verb.emphyteuta alienãs. Et an aliquid debeatur domino quando facto contractu alienationis ſtatim diſceditur ab ipſo, venditorq; recuperat incontinenti rem à ſe venditam?tradit Carol Molineus in conſuetud. Pariſien.titul 1.§.13.gloſ.5.num.15. Amed. à Ponte,quæſt.38. latè Aurel. Corbulus, in 14.cauſa priuat.ampliat.29. ex pagin.199. Tiraquel.de retract.conuention.§.1.gloſ.7. ex numer.19. Iul.Clar.§.emphyt.quæſt.13. numer.6.

40 AN autem ſola oblatio realis , aut verò tantum verbalis excuſat à mora & à pœna caducitatis? eſt videndus Iul.Clar. §. emphyteuſis,quæſt.8.numer.10. Carol.Molin.in conſuetud.Pariſ.titul.2.§.62.ex num. 89.Tiraquel. de retract.conuen. §. 4.gloſ. 6.numer.21. Ioſeph.Ludouic.deciſ. Peruſ. 105. Volum. 1. commun. opin. pagin.148. verb. oblatio pecuniæ, & in verb. oblatio verbalis.latè Aurel.Corbul.in 15.cauſa priuat.limitat.37. ex num.1. pag.496. Anton. Gabriel.lib.3.commun.opin.titul. de ſolut. concluſ.8. Seraphin.de Seraphinis,de priuileg.iuramen.priuileg.84.num.19.verſic. decimo & vltimo.Iaffred.Balb.in ſuis concluſ.centur.4. concluſ.359. Volum.1.commun.opin. pagin. 316. verb. oblatio verborum. & quid ſit dicendum , quando per aliquem tertium eſt facta illa oblatio, vide Caballin.in milleloq.229.

41 AN autem Colonus ſine conſenſu domini,de ſylua poſsit facere vineã,vel ipſius formam omnino mutare? tradit Paul. Fuſc. ſingul.137.liter.C.& in ſing.40.liter.S. latè Aurel. Corbul. ſupra in titul. de cauſa priuat.ob mutatam rei formam,ex numer.1.pagin.87. Iacob.Menoch. conſil.13. volum.1. numer.5. Andræas Tiraquel.de retract.con uen.

uen.§.3.gloſ.vnic. num.28. poteſt tamen rẽ ſterilem ducere ad fertilitatem , ex Paulo Fuſc.ſingul.141.literæ C.Aurel.Corbul.ſupra ex numer.4.

42 ET emphyteuta ſi relinquat plures hæredes,& vnus ipſorum ſoluerit partem ſuam canonis & alius non,An tota res emphyteotica cadat in commiſſum?diſſerit Iaſ.l.in emphyteuticariis C.de iur.emphyt.numer.58. Aurel.Corbul.in 15.cauſ.priuat.ampliat.8. ex numer.1.pagin. 344. Iulius Clar.§. emphyteuſis, quæſt.8.numer.13.Rolan. conſil. 17.volum.2.numer.16.latè Hieronym.Portoles,tractat.de conſortib.capit.33. ex num. 6. Ioan.Gracian.regul.188. numer.2. & 6. Caualcan.2.par.deciſ.25.numer.26.& optimè deciſ.30. numer. 118. Petrus Rebuf. de priuileg.ſchol.priuileg.106.verſicul. vigeſimo quinto.Carol. Molineus, in conſuetud. Pariſienſ. titul.2.§.62.numer.17.& in num. 18.vide,quid quãdo plures ſunt domini eiuſdem rei emphyteuticæ , & vnus recipiat penſionem ſibi contingentem , alteri verò non ſit ſolutum , An omnis res dicatur deuenisſe in commiſſum?

43 AN emphyteuta alienans de conſenſu aliquorum dominorum,non tamen omnium cadat in totum?eſt videndus Roland.conſil. 17.volum.2.numer.5.Aurelius Corbul.in tractat.de cauſ. ex quib. emphyt. in 14.cauſa, ampliat.25.pagin.193.

44 LAVDIMIVM quid ſit, vnde dictum, & an ipſum teneatur ſoluere emptor aut venditor? tradit Iul.Clar.§.emphyteuſis quæſt.23.numer.4.Burſat.conſil.56.ex numer.16.Ludouic.Peguera, in repetit.capit. 46 in verſic. decimo, numer.1.fol.129. pulchrè Amed.à Ponte, ad quæſtiones laudimiales, quæſt.1. & quæſt. 9. Andræas Alciat. lib.1. parerg.capit.45.in fine.Caballin. milleloq. 192.Chaſſen.in conſuetud.Burgund.rubric. 11.§.1.in princip.& in numer.2.& laudimij quantitas traditur ab Amed. de Pont. ſupra quæſt.4.Ludouic.Lopez, lib.2.inſtruc. negot. capit. 32. verſicul. ſed iam vt atteſtatur.

45 ET præſupoſito quod emphyteuta alienans rem irrequiſito domino cadit, ex Corbul. ſupra in titul. de cauſa priuat. ob alien. irreq. domino,numer.1.pag.159.& tradunt omnes ſcribentes in hac materia, eſt dubiũ An alienans irrequiſito domino, vel non ſol uens canonem tempore debito incidat in commiſſum ipſo iure vel requiratur, quod dominus id declaret? pro quo ſunt conſulendi Volum.1.commun.opin.pagin.170.verb. priuatio iuris.Matth.Afflict.in deciſ.97.Andræas Tiraquel.l.ſi vnquam, verb. reuertatur,ex numer.10.Guid.Pap. deciſ. 162. Felinus, capit.Rodulphus, de reſcript.numer. 25.ante fin.Anton.de Butrio, conſil. 22. numer.1. vbi Caballin. in additionibus , in litera D. Aurelius Corbulus,ſupra in 14.cauſa priuat.ampliat.53.pagin.239.& in 15.cauſa priuat.ampliat.45.ex numer.5.pag.428. Seraph.de Seraphin. de priuileg. iuramen. priuileg.84.ex num. 14. Gigas,conſil.133. numer.1.latè Philip. Decius, conſil.138.ex princip. Volum.1.commun opin. pag.278. verb.emphyteuta numquam.Burſat.conſil. 143.volum.2.numer.62.Mandoſ.in prax.titul.de monitor,queſt.28 numer.2.Caballin. in milleloq. 134. & in milleloq. 212. Iulius Clar.§.emphyteuſis,quæſt.9.Caſſador. deciſ.2.de locat.num.1.Bal.conſil.280. volum. 5.numer.2. Alexand.conſil.106. volum. 4. numer.4.& in conſil.173.volum.2.numer.7. Paulus Emil.1. par. deciſ. 301. Caualcan. 2. par.deciſ.29.numer.64.Alexand.conſil.6. volum.3.numer.19.Sebaſtian.Medices,tractat.de compenſat.2.par.queſt.31.numer.23. & 48.Cornel. Beninca. de priuileg. pauper.in 9.ſpecial.in contract.numer.1.Caballin.in milleloq.20.Roland.conſil.87.volum. 1.ex numer. 2. Michael. Graſſ. lib. 1. commun.opinion.capit.16. quæſt.5. Menchac. contr.vſu frequen.lib.3.capit. 64. ex num. 1.& in numer.5. vide , An facta declaratione , poſsit dominus propria auctoritate ingredi fundum,& inde expellere emphyteutam?de quo etiam diſſerit pulchrè Iul.Clar. §.emphyteuſis, quæſt.11.Abb.conſil.67.volum.2.numer.2.Philip.Decius,conſil.138.latiſsimè Aurel. Corbul. in 15. cauſa priuat. quæſt.12.ex numer.1.ex pagin. 531. Guido Pap. deciſ.107. Volum. 1. commun. opin. pagin.278.verb.emphyteutæ ſolutione, & quid quando finita eſt emphyteuſis,An dominus ſimiliter,poſsit abſq; citatione partis & iudicis auctoritate ingredi fundum propria auctoritate ? tradit latè Ioſeph. Ludouicus, deciſ.Peruſ.17.ex numer.5.huiuſmodi enim declaratio fieri poteſt à domino abſentibus & ignorantibus, & non vocatis

emphyteotis, & similiter ea bona dominus potest sine citatione aliis cõcedere, pro quo sunt consulendi Caualcan. 2. par. decis. 30. numer. 4. & in numer. 68. Alexand. consil. 44. volum. 3. numer. 3. Alexand. consil. 6. volum. 3. numer. 21. & consil. 130. volum. 1. numer. 2. Et dicta voluntas domini potest expressè & tacitè declarari, vt puta si bona vẽdat, vel alteri in emphyteusim concedat, vel aliter disponat, vel de aliquo actu apareat, qui citra ius caducitatis fieri non possit, vt tradit Caualcan. in dicta 2. par. decis. 30. numer. 17. est tamen pro hoc videndus Aurel. Corbulus, in dicta 15. causa priuation. ampliat. 45. numer. 12. pag. 429.

ET emphyteuta si non soluat canonem, an ipso iure amittat emphyteusim absque eo quod requiratur sententia & declaratio iudicis? tradit optimè Aurel. Corbulus, in 14. causa priuation. ampliat. 45. ex numer. 1. pagin. 427. Iulius Clar. §. emphyteusis, quæst. 9. versicul. aut verò queris. Et an dominus directus ob non solutionem canonis, possit propria auctoritate ingredi fundum tributarium, absq; eo quòd præcedat declaratio commissi facta per iudicem competentem parte vocata & audita? est omnino videndus Petrus Rebuf. respons. 96. versicul. quo ad quintum dubium, & in respons. 109. ex princip. Guid. Pap. decis. 107.

47 ET locatio rei emphyteuticæ, An possit fieri ad longum tempus irrequisito domino? & an ex ea debeatur laudimium? est cõsulendus Boer. decis. 234. optimè Philippus Decius, consil. 203. incip. in causa. Alexan. consil. 165. volum. 2. ex numer. 2. & consil. 104. volum. 3. & consil. 119. volum. 3. numer. 1. & 7. Iul. Clar. §. emphyteusis, quæst. 19. & §. feudum, quæst. 33. Ludouic. Molina, de primogen. lib. 1. capit. 21. ex numer. 20. latissimè Ioseph. Gonçalez, variar. quæst. capit. 29. optimè Vincen. Carocius, tractat. de locat. 1. par. titul. de iure emphyt. ex numer. 1. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 11. l. 7. glos. 1. numer. 13. Carol. Molineus, in consuetud. Paris. titul. 2. §. 56. glos. 1. numer. 6. Burfat. consil. 122. numer. 16. Caballin. mille loq. 213. Rodoan. de reb. eccles. non alienan. §. ista autem quinquagesima, ex numer. 14. pagin. 385. Andræas Tiraquel. de retract. linagier §. 1. glos. 14. ex numer. 82. ad medium, & in numer. 84. differit, An locatio perpetua per omnia habeat vim emphyteusis, & quod tempus dicatur longum? tradit Lappus, allegat. 30. numer. 3. vbi Mandos. in additionib. in litera H. Ioseph. Gonçalez variar. quæstion. capit. 29. ex numer. 3. Aurel. Corbul. in 14. causa, ampliat. 35. numer. 14. Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 5. Didac. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 16. numer. 1. optimè Ioan. Garsia, de expens. & meliorat. capit. 14. ex numer. 1. & in numer. 7. vide eundem in quæstione, An quemadmodũ emphyteuta, potest expelli si cessauerit in solutione canonis, ita quoque conductor ad longum tempus? & in numer. 8. pulchrè tradit, an pœna cõmissi imposita emphyteutæ alienanti, imposita etiam censeatur emphyteutæ locanti ad longum tempus? de quibus videbis etiam Nicol. Boer. decis. 234. num. 3. Ioan. Matienço, supra in dicta l. 7. glos. 1. ex numer. 12. & ex Alexand. consil. 119. volum. 3. num. 7. & dicit Didac. Couar. lib. 2. variar. capit. 16. numer. 2. in final. verbis, pœnam priuationis constitutam contra emphyteutam alienantẽ irrequisito domino, etiam obtinere aduersus emphyteutam locantem ad longum tempus, pro quo est etiam videndus Ioseph. Gonçalez, in dicto capit. 29. ex numer. 39. latè Aurel. Corbul. supra in 14. causa priuationis, ampliation. 35. ex pagin. 216.

48 MAGNVM tamen extat dubium, An conductor vel emphyteuta pendente lite super caducitate, si cessat in solutione pensionis incurrat caducitatem? dic tamen, vt per Paulum Emilium. 1. par. decis. 181. & decis. 299. & per Puteum, lib. 3. decis. 426. Caualcanum, 2. par. in decision. 29. numer. 46.

49 AN autem, possidens maioratum seu bona perpetuo relicta familiæ, possit bona maioratus in emphyteusim concedere, vel in longum tempus locare? est videndus Pinel. l. 1. 3. par. C. de bon. mater. num. 65. latissimè Melch. Pelaez, de maior. 4. par. quæst. 25. Ioan. Garsia, in dicto cap. 14. num. 17. versic. ex quibus. Et dominus habet ius prælationis in re emphyteutica si vendatur, vt tradit Ioan. Corrasius. lib. 3. miscellan. capit. 9. numer. 12. Nicol. Boer. decis. 107. numer. 1.

50 ET ius prælationis, quòd habet dominus, an possit cedi? tradit Chassen. consuet. Burgund. rubric. 11. §. 1. verb. retenuè, num. 3. & in numer. 4. vide, quid quando duo sunt domini, & alter vult retinere rem emphyteuticam ratione prælationis, & alter non, quid tunc fieri debeat?

51 AN autem iusta sit conditio vel pactũ, quòd res emphyteutica vel super quam est impositus census cadat in commissum, si pensio non soluitur tempore constituto? & an rectè pœnam commissi exequatur is in cuius fauorem est applicata? examinant Ludouic. Messia, in pragmat. tax. panis, conclus. 6. ex numer. 124. Dicac. Perez, lib. 8. titul. 2. in rubric. pagin. 36. versicul. quæritur vlterius vtrum, latè Brun. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 5. ex princip. Dominic. Sot. lib. 6. de iustit. & iur. quæst. 5. articul. 2. versicul. item quod qui vno. Ioan. Garsia, de expens. & meliorat. cap. 9. ex numer. 64. & 67. Didac. Couar. lib. 3. variar. resolut. capit. 7. num. 1. versic. solet tamen apponi. latè Ludouic. Lopez, in instructor. conscien. 2. par. capit. 68. ex colum. 548. versicul. verum vt omnia. & colum. 550. versicul. de contractu. Nauar. manual. latin. capit. 23. numer. 64. & in capit. 28. hispan. in additionibus ad cap. 23. num. 68. Matth. Afflict. decis. 80. Ioan. Gutierrez, de iurament. confirm. 1. par. capit. 31. ex numer. 10. & in practic. lib. 2. quæst. 168. numer. 11. & facit ad propositum quæstio illa satis ventilata à Doctoribus, an iustè exigi possint pœnæ conuentionales? de qua habes in 1. par. in collectan. ad textum in cap. fraternitas. 12. quæst. 2. quam etiam examinant Volum. 2. commun. opin. pagin. 440. concluf. 34. numer. 9. Afflict. decis. 135. Franciscus Sarmient. lib. 3. select. capit. 6. ex num. 4. & 10. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 6. §. 8. numer. 11. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 260. ex numer. 38. Aduerte tamen, quòd caducitas ob non seruata pacta, non est pœna, sed natura contractus, ex Rodoan. de rebus eccles. non alienan. titul. de caducit. ob inobser. pactorum, numer. 12. pag. 530.

52 AN autem quando venditur res emphyteutica dominus directus iustè possit exigere laudimium? tradit latè Ludouic. Lopez, instruct. conscien. 2. par. capit. 69. vbi allegat Dominicum Sot. lib. 6. de iustit. & iur. quæst. 5. articul. 2. tradit etiam Nauar. manual. latin. capit. 17. numer. 235. versic. quia volumus, qui refert ad hoc Mot. Prop. Pontif. Pij Quinti, incip. cum onus. Dat. Romæ, anno 1568. xiij. Calen. Februar.

53 VTRVM autem res incidat in commissum propter cessationem solutionis, per tres vel plures annos, si pœna commissi non sit apposita in contractu censuali? tradit Didac. Perez, in dicto lib. 8. titul. 2. in dicta pagin. 36. versicul. vtrum autem res incidat. Aurel. Corbul. in 14. causa priuat. ampliat. 1. num. 1. in fine, pag 160. & in 15. causa, ampliat. 1. pag. 328.

54 ET an valeat pactum vel consuetudo, quòd res emphyteutica non cadat in commissum, ob non solutionem pensionis vel pactorum inobseruantiam, vel alienationem irrequisito domino? examinant Natta, cons. 114. numer. 9. Rodoan. de rebus eccles. non alienan. titul. de caducit. ob inobseruan. pactorum, ex numer. 5. pagin. 529. Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. limit. 2. Didac. Couar. lib. 3. variar. resolut. capit. 7. num. 1. versicul. nihilominus procedit. Abb. consil. 72. volum. 1. versic. venio ad secundum. Aurel. Corbul. in dicta 14. causa priuat. limit. 44. pag. 309. Anton. Corset. singul. 100. verb. emphyteuta ecclesiæ.

55 ET quòd non valeat indultum à Papa, quòd propter canonem non solutum, non possit quis cadere à iure emphyteutico, tradit Aurel. Corbulus, in 15. causa priuat. ampliat. 15. ex num. 1. pag. 372. Rodoan. supra, pag. 445. num. 18.

56 VENDITIO noua, an sit in pacto de retrouendendo? ita quòd debeatur nouũ laudimium? est videndus Nicol. Boer. decis. 182. ex numer. 39. Carol. Molin. in consuetud. Parisien. titul. 1. §. 32. ex numer. 12. Aurel. Corbul. in 14. causa priuat. ampliat. 27. pag. 195. Tiraquel. de retract. linagier. §. 19. glos. 2. ex numer. 3. & de retract. conuen. ad fin. titul. num. 155.

57 ET an laudimia debeantur ex venditione facta cum pacto legis commissoriæ vel adiectionis in diem? est videndus Andræas Tiraquel. de retract. conuen. §. 6. glos. 2. numer. 4. Aurel. Corbul. in 14. causa priuat. limit. 34. pag. 300.

58 DOMINVS consentiens venditioni, an possit petere laudimium? examinat Lib. 10. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 604. versicul. limitant. Carol. Molin. in consuetud. Paris. titul. 2. §. 56. glos. 1. numer. 25. Et dominus

dominus consentiens venditioni, quando censeatur remisisse ius ei competens, ex tali venditione? est videndus Iacob. Menoch. lib. 3. præsumpt. 115. & præsumpt. 116. Et an cadat emphyteuta ob alienationem rei irrequisito domino, si fiat domino presente, tacente & sciente? tradit Aurelius Corbul. in dicta 14. causa priuat. limit. 17. pag. 276.

59 RES emphyteutica sine consensu domini, an possit hypothecari? tradit Iul. Cla. §. emphyteusis, quæst. 18. & §. feudũ, quæst. 35. Auendaño, responsi. 13. numer. 2. Aurel. Corbul. in 14. causa priuat. limitat. 33. pagin. 297.

60 THESAVRVS inuentus in re emphyteutica cuius sit? optimè tradit Ioan. Garsia, de expens. & meliorat. capit. 22. numer. 52. Ludouic. Molin. de primogen. lib. 1. capit. 23. numer. 7. Bursat. consil. 209. volum. 2. numer. 5. Guillierm. Benedictus, in repet. capit. Raynunt. verb. cætera bona. num. 34. Carol. Molin. in consuet. Paris. titul. 1. §. 37. glos. 10. numer. 48. Chassen. in consuetudinib. Burgundiæ, rubric. 1. §. 1. ex numer. 12.

62 QVI propter paupertatem non soluit pensionem, an cadat à iure? pulchrè tradit Ioan. de Arnon. singul. 62. Benincas. in 9. spec. in contract. ex num. 9. & 31. Aurelius Corbul. in 15. causa priuat. limit. 29. num. 1. pag. 487. Hyppol. de Marsil. in rubric. de fideiuss. num. 158.

63 MARITVS non soluens canonem rei emphyteuticæ in dotem datæ, an præiudicet vxori? est videndus Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 39. numer. 22. & consil. 88. volum. 1. numer. 42. Palat. Rubeus, in repet. capit. per vestras. §. 21. numer. 14. pagin. 217. Aurelius Corbul. in 15. causa priuat. ampliat. 22. pagin. 381. optimè Ioan. Garsia, de expens. & melior. capit. 13. numer. 28. & 29.

64 AN autem procurator recipiens pensionem, antequam dominus declaret velle rem habere iure commissi præiudicet domino? tradit optimè Matth. Afflict. decis. 129. ex numer. 9. & 11. Carol. Molin. in consuetud. Paris. titul. 1. §. 14. ex numer. 10. Bursat. consil. 181. volum. 2. ex num. 37. Caualcan. 2. par. decis. 30. num. 20. optimè Caballin. milleloq. 101. & milleloq. 135. numer. 2. & milleloq. 221. numer. 3.

65 ET an & quando procurator possit declarare aliquem incidisse in commissum, etiã si ad id non habeat speciale mandatum domini? tradit optimè Ioseph. Ludouic. decis. 33. Lucen. Caualcan. 2. par. decis. 30. numer. 46. Aurelius Corbul. in 15. causa priuat. ampliat. 45. numer. 13. pagin. 430. Aduertit tamen Paul. Emil. 2. par. decis. 181. quòd mandatum factum alicui ad petendũ census præsentes & futuros, non se extendit ad petitionem caducitatis.

66 AN emphyteuta probans se tribus proximis annis præteritis soluisse pensionem, præsumatur retro soluisse, & quid dicendum sit in colono? examinat Cremen. singul. 79. incip. tu scis, vbi additio. Dueñas, regul. 54. Ant. Gabr. lib. 1. com. opin. tit. de præsumpt. cõclus. 11. Rabena, singul. 22. incip. qui ostendit. Anton. Gomez. l. 68. Taur. numer. 5. Caualcan. 2. par. decis. 29. numer. 42. Iosephus Mascard. volum. 2. de probation. conclus. 603. ex numer. 9. Lib. 1. regul. iur. ciuil. & pontific. pag. 59. verb. apocha in qua quis. Iacob. Menoch. de præsumpt. lib. 1. quæst. 24. numer. 5. Volum. 1. commun. opin. pag. 63. verb. emphyteuta eo ipso, textus & Doctores, in l. quicunq; C. de apoch. lib. 10. Capel. Tholos. decis. 235. pulchrè & latissimè Iacob. Menoch. lib. 3. præsumpt. 139. Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. in quæst. 4. numer. 2. pagin. 524. latè Carol. Molineus, vbi supra, titul. 2. §. 62. ex numer. 41. (& in numer. 50. differit, An in ecclesia sufficiat apocha duorum annorum?) Ias. l. in emphyteuticariis, numer. 135. C. de iure emphyt. Caballin. milleloq. 226. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 278. verb. emphyteuta omnibus. Volum. 2. commun. opin. pagin. 28. numer. 13. versic. primo limita, & de ecclesia & de aliis pulchrè tradit Rodoan. de reb. eccles. non alienan. pag. 445. ex num. 19.

67 EMPHYTEVTA canonem soluere impeditus propter incarcerationem, vel aliũ iustũ impedimentũ, an excusetur à caducitate? examinat Grammat. decis. 52. numer. 10. Roland. consil. 87. volum. 1. num. 24. Aurel. Corbul. 15. causa priuat. limit. 10. pagin. 449. Ludouic. Lopez, instruc. negot. lib. 2. capit. 30. versicul. accedit septimo. Tiraquel. de retract. conuen. §. 1. glos. 2. numer. 60. ad medium, optimè Philip. Decius, consil. 138. numer. 7. versicul. postremo considerandum

siderandum est. Seraph. de Seraphinis, de priuileg. iurament. priuileg. 74. num. 206. & priuileg. 84. numer. 16. Paul. de Monte Pico, consil. 76. numer. 20. Et an etiam excusetur vt non cadat, & si in solutione cessauerit, propter pestem vel bellum? tradit Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. limit. 11. pag. 451. Francisc. Rippa, de peste, de priuileg. contract. causa pest. 2. par. num. 13.

68 EMPHYTEVTA, an teneatur antipochare, & recognoscere dominum toties, quoties per dominum fuerit requisitus? examinat Anton. Sola, in constitut. Ducat. Sabaudię, in rubric. decreti rempub. in glos. 3. fol. 10. & in glos. 4. numer. 2. Guid. Pap. decis. 417.

69 ET an ex huiusmodi recognitione probetur dominium, vel sic recognoscens sibi inferat aliquod præiudicium? est videndus Ias. l. 2. quæst. 16. numer. 177. C. de iur. emphyt. Aymon. Crauet. consil. 20. numer. 11. Carol. Molin. in consuetud. Paris. titul. 1. §. 7. numer. 24. & optimè §. 11. numer. 19. & §. 1. glos. 5. numer. 32. & §. 35. num. 9. latè Guilielm. Benedict. in repetit. capit. Raynunt. verb. & vxorem nomine Adel. ex numer. 444. Iacob. Menoch. consil. 86. volum. 1. ex numer. 95. Caballin. milleloq. 39. Rolan. consil. 82. volum. 2. numer. 38. Iacobus Menoch. lib. 3. præsumpt. 101. num. 16. latè Hieronym. Portoles, in schol. ad Molin. §. censualia, numer. 15. Et emphyteuta, an cadat si ecclesia non ostendit inuestituram & originem, ac dominium bonorum, sed solũ confessionem & recognitionem? videbis Caualcan. 2. par. decis. 32. num. 84.

70 AN emphyteuta compelli, possit ad ostendendum titulum? tradit Abb. consil. 74. volum. 1. num. 1. Bellug. in specul. Princip. rubric. 28. §. præterquam durum, num. 19. Aurelius Corbul. vbi supra, in tractat. de causa priuat. ex eo quod emphyteuta non ostendit domino instrumen. renouationis, pag. 10.

71 ET emphyteuta qui soluit censum domino per aliquod tempus, an possit dicere domino, vt ostendat sibi rem, pro qua censum soluit? est videndus Natta, consil. 360. num. 10. Et pretendens rem esse emphyteuticam debet docere titulum, ex Caballin. milleloq. 168.

72 PATIENTIA decennalis post alienationem rei emphyteuticæ, an inducat consensum domini? tradit Andræas Tiraquel. post leges connub. glos. 7. numer. 41. Aurel. Corbul. in dicta 14. causa priuation. limitat. 31. Antonius Gomez. tom. 2. variar. cap. 11. numer. 17. iuxta fin. Ioseph. Mascard. volum. 1. de probat. conclus. 417. numer. 4.

73 AN autem in conscientia teneatur quis manifestare rem propriam incidisse incommissum? examinant Nauar. manual. latin. capit. 23. numer. 64. versicul. ad tertium. Ludouic. Lopez, lib. 2. instruct. negot. capit. 30. Et emphyteota non soluens canonem, an teneatur ad restitutionem fructuum, quos medio tempore percepit? est consulendus Felinus, capit. de quarta, numer. 33. de præscriptionib.

74 DOMO autem exusta, seu re emphyteotica diruta, an emphyteuta teneatur ad pensionem, eamq; reficere? sunt consulendi Andræas Tiraquel. de retract. linag. ad fin. titul. numer. 75. Natta, consil. 377. numer. 2. & consil. 480. numer. 2. Ioan. Garsia, de expens. & melioration. capit. 15. numer. 17. Felin. in capit. consuluit, de Iudæis, versicul. & in hac materia. vbi Anan. numer. 6. Ias. in l. 1. C. de iur. emphyt. numer. 44. Petrus Salazar, de vsu & consuet. capit. 11. ex numer. 70. latissimè Ioseph. Ludouicus, in commun. conclusion. titul. de iure emphyteotico, conclus. vnica, ex principio. Anton. Scappus, de iure non script. lib. 4. capit. 24. numer. 3. Ludouic. Lopez, in dicto lib. 2. capit. 30. pagin. 439. versicul. addimus & secundo. Seraph. de Seraphin. de priuileg. iuramenti, priuileg. 84. num. 18. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera E. ex numer. 11. Vltra quos etiam resolue, quòd quando tota res emphyteutica periit nocet domino, secus si non pereat tota, vt colligitur ex traditis à Caualcan. 2. par. decis. 30. numer. 94. & facit pro hoc illud vulgatum, si res pereat tota, liberabitur emphyteuta, si pro parte, nulla liberabitur arte, de quo tamen videndus omnino est Iul. Clar. §. emphyteusis, quæst. 8. numer. 8. & optimè Ioan. Garsia vbi supra, capit. 14. numer. 9. latissimè Ioseph. Ludouic. in dicta conclus. vnica, in versicul. & Doctores dicunt in tantum. Aurel. Corbul. in 15. causa priuat. limitat. 32. pag. 491. & in ampliat. 11.

ex

ex numer. 1. pagin. 355. vbi in numer. 23. assignat rationem quare conductori ad longum tempus fiat remissio propter sterilitatem, & non emphyteutæ.

75 AN autem cessans à solutione canonis, censeatur etiam cecidisse à pacto luendi & redimendi? est consulendus Andræas Alciat. regul. 3. præsumpt. 45. numer. 2. versic. & hæc faciunt. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 276. numer. 20. Andræas Tiraquel. de retract. conuen. ad finem titul. numer. 90. Aymon. Crauet. de antiquitat. tempor. 4. par. numer. 85. Aurelius Corbulus, in 14. causa priuation. limitation. 41. pagin. 308. & in 15. causa priuation. limitation. 38. pagin. 500.

76 PRAELATVS autem non soluēs canonem pro re, quàm habet in emphyteusi an ecclesiæ præiudicet? est videndus Roman. singul. 270. incip. tu habes, vbi additio allegat Doctores concordantes, dicit tamen Cæsar Contard. in l. diffamari. C. de ingen. & manumis. in quæstionibus, in num. 28. quòd prælatus non soluens canonem pro re quam ecclesia habet in emphyteusim, cadit in commissum durante ipsius vita, eo tamen vita functo mox reuertitur ad successorem.

77 ET an prælatus possit remittere caducitatem emphyteutæ ecclesiæ, per receptionem pensionis? est consulendus Melchior. Pelaez. de maiorat. 4. par. quæst. 26. numer. 63. Antonius Scappus, de iure non script. lib. 4. capit. 22. numer. 11. Caballin. in milleloq. 135. & in additionibus ad consil. 22. Antonij de Butrio, in litera F. Iulius Clar. §. emphyteusis, quæstion. 10. numer. 3.

78 OCCVRRIT tamen mihi in praxi hoc dubium, an res emphyteutica possit capi pro executione rei iudicatæ, & adiudicari in solutum creditori? & tunc an debeatur laudimium? & quidem hoc optimè decidit Auendaño, respons. 13. numer. 1. & ex numer. 4. versicul. & sicut. vbi etiam refert, quare laudimia debeantur domino ob alienationem vtilis dominij?

79 ET venditor dicens, in instrumento venditionis, quòd res est tributaria tali, an ex hoc probetur, quod ille talis est dominus directus? examinat Guido Pap. decis. 24. optimè Doctor Hieronym. Portoles, in §. apprehensio. el 1. ex numer. 19. Guiliel. Benedict. in repet. capit. Raynuntius, verb. & vxorem nomine Adel. de succes. ab intest. ex numer. 444. Et hinc quidem Iosephus Mascard. volum. 1. de probat. conclus. 280. numer. 1. quærit, an census probetur ex eo quod venditor in venditione rei censualis, dixerit se vendere cum onere soluendi censum? & an dominium probetur per solutionem census, & per recognitionem factam asserto domino? tradit Mascard. vbi supra, conclus. 544.

80 AN autem commissum & pensio, possint simul peti per dominum directum? est videndus Guid. Pap. decis. 171. Philip. Decius, in authen. qui rem. C. de sacrosanct. eccles. numer. 13. Iulius Clar. §. emphyteusis, quæst. 10. numer. 2. optimè Nicol. Boer. decis. 309. numer. 5. Iacob. Menoch. lib. 3. præsumpt. 112. ex num. 4. Iosephus Ludouic. decis. Perus. 54. Et an valeat protestatio, quòd possit peti pensio & commissum? tradit Guid. Pap. decis. 172.

81 SI in emphyteusim aut in censum alicui res conceditur pro se duobusq; aliis quibuscunq; ab eo nominandis, si hic primus emphyteuta absq; eorum nominatione decesserit, an eius hæres eos nominare possit? tradit latè Burg. de Paz, in l. 1. Taur. ex numer. 428.

82 EMPHYTEVSIS ecclesiastica, an de sui natura transeat ad extraneos hæredes, vel tantùm ad suos? est consulendus Abb. consil. 74. volum. 1. numer. 2. Alphan. in collectan. numer. 429. Volumin. 1. commun. opin. pagin. 277. verb. emphyteusis ecclesiastica indistinctè. Felinus in repert. verb. emphyteusis recepta, fol. 15. Matth. Afflictus, decis. 386. numer. 7. Iacob. Simanc. de catholic. institut. titul. 9. ex numer. 99. Iulius Clar. §. emphyteusis, quæst. 6. numer. 4. & latissimè in quæst. 28. Gaspar. Caballin. in additionibus ad consil. 22. Anton. de Butrio, in litera A. Anton. Scappus, de iure non script. lib. 4. capit. 23. numer. 3. Didac. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 17. numer. 5. Alexan. consil. 9. volum. 2. numer. 5. & 9. & consil. 189. volum. 2. numer. 11. Gigas, consil. 145. numer. 9. Natta, consil. 117. numer. 3. Philip. Decius, consil. 170. numer. 1. vbi additio in litera A. Rolan. consil. 96. volum. 1. ex numer. 4. Caualcan. 2. par.

2. par. decis. 30. ex numer. 98. Francisc. Mantica, de coniectur. lib. 7. titul. 9. num. 7.

83 ET an in emphyteusi ecclesiastica, appellatione filiorum comprehendantur fœminæ? tradit Pinel. l. 3. C. de bon. mater. numer. 33. latissimè Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 29. Philip. Decius, consil. 170. numer. 4. Volum. 1. commun. opin. pag. 277. verbo emphyteusis alicui. latè Iulius Clar. §. emphyteusis, quæst. 32. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 65. verb. emphyteusis ecclesiastica pro filiis. Felinus, in repert. verb. emphyteusis accepta, fol. 14. Iacob. Menoch. consil. 111. volum. 2. numer. 57. Carolus Molin. in consuetud. Parisienf. titul. 1. §. 12. ex numer. 2. Et an veniant filij naturales? examinat D. Paleot. de noth. & spur. capit. 30. & capit. 31.

84 EMPHYTEVTA an teneatur soluere collectas? an verò dominus directus? tradit Natta, consil. 114. ex numer. 1. & optimè in consil. 312. Iul. Clar. §. emphyteusis. quæst. 46. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 278. verb. emphyteuta ad tributa. Natta, consil. 36. numer. 3. Ioan. Garsia, de expens. & melioration. cap. 11. numer. 59. & cap. 15. num. 15. Pinel. l. 1. 2. par. C. de bon. mater. num. 72. versic. secundo ampliatur.

85 VTRVM autem si fuerit res deuoluta ob finitam generationem, ecclesia teneatur renouare consanguineis proximioribus emphyteusim? est videndus Hyppolit. singul. 419. incip. licet in re sua, latissimè Philippus Port. lib. 1. commun. opin. conclus. 12. pagin. 954. Francisc. Sarmient. lib. 3. select. capit. 7. Volum. 1. commun. opin. pagin. 63. verb. emphyteusi finita propter, & pagin. 64. verb. emphyteusis si finiatur, latissimè Anton. Gabriel. lib. 3. commun. opin. titul. de iure emphyteutico, conclus. 1. Et quidem ecclesia emphyteuticum prædium ad se reuersum, alteri tradere non constringitur, si illud pro se retinere velit, vt optimè tradit Bursat. consil. 127. volum. 2. numer. 2. & in numer. 4. dicit, quòd in casu in quo fiat infeudatio, teneatur magis consanguineis defuncti, rem deuolutam concedere, quam extraneis, & idem prosequitur idem Bursatus, supra numer. 78. pro quibus est omnino videndus Paul. Emil. 1. par. decis. 303. & decis. 304.

86 PATER autem qui recepit emphyteusim vel feudum pro se & filiis, an legando, aut alienando inconsulto domino, vel non soluendo canonem, aut non seruando pacta, aut aliàs cadat, ita, quòd filiis præiudicare possit? pro quo est consulendus Antonius Gabriel. vbi supra, in dicta concluf. 1. ex numer. 8. & latissimè in conclus. 2. & latissimè Philip. Portius, lib. 4. commun. opinion. conclus. 22. pagin. 1041. Seraph. de Seraphinis, de priuileg. iuramenti, priuil. 84. num. 13. optimè Ioan. Garsia, de expens. & melioration. cap. 13. ex num. 31. Iul. Clar. §. emphyteusis, quæst. 16.

87 AN autem si emphyteuta vel feudatarius efficiatur monachus, emphyteosis vel feudum transeat ad monasterium, saltim durante vita emphyteutæ? latissimè examinant Abb. in capit. in presentia, de probation. numer. 70. vbi optimè Felin. ex numer. 44. & 49. & Augustin. Beroi. numer. 416. latissimè Aurelius Corbul. supra in titul. de causa priuat. ob mortem ciuil. ex numer. 1. in fine, ex pag. 36. latè Bursat. consil. 199. volum. 2. Ludouic. Lopez, instruc. negot. lib. 2. capit. 31. pagin. 441. Capiz. decis. 10. ex numer. 9. & decis. 31. ex principio. optimè Matth. Afflict. decis. 320. ex principio.

88 SOLVENS per decem annos, vt emphyteuta, in futurum an cogi possit ad soluendum? examinat Rodoan. de rebus eccles. non alienand. pagin. 441. num. 17. vbi allegat Bar. in l. litibus. C. de agricol. & cens. lib. 11. est tamen consulendus Felin. cap. cum Bertoldus, numer. 28. de sentent. & re iudic. Petr. Rebuf. in capit. final. de causa possess. & propriet. versic. tertius casus est, pagin. 361. Paul. Emil. 1. par. decis. 292. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probat. conclus. 603. num. 5. Iacob. Menoch. lib. 3. presumption. 111. & præsumpt. 131. num. 67. & ex numer. 73.

89 ET iuri emphyteutico quanto tempore præscribatur, tradit Volum. 1. commun. opin. pagin. 415. verb. iuri emphyteutico. Amed. à Ponte, de laudim, quæst. 47. & optimè in quæst. 7. vide, an si vendatur fundus cum fructibus pro vnico pretio, debeatur laudimium de toto pretio, vel pro parte fundi tantum?

90 ET quando egregium ædificiū factum est in parua area emphyteutica, & emphyteuta

teuta id totum vendit, an dominus directus & arcæ, & edificij debeat habere quinquagesimam, seu laudimiũ? latè examinat Ameus à Ponte, vbi supra, quæst. 8.

91 ET dominus differens post duos menses nouum emphyteutam acceptare, laudimium amittit, ex Bursat. consil. 127. volum. 2. numer. 65. Rodoan. de rebus eccles. non alienan. pagin. 386. numer. 20. Et dominus directi dominij potest rem ab emphyteuta venditam extraneo intra duos menses redimere pro eodem pretio, quo extraneo vendita fuit, vt tradit Ioan. Matiençø, lib. 5. recollect. titul. 11. l. 13. in glos. 1. num. 1.

AD TEX. IN CAP. 1. Quorumdam, de testamentis.

COLLECTAN. 145.

SVMMARIVM.

An clericus vel quiuis alius, possit instituere hæredem, vxorem, aut filium, filij sui spurij?

Quod commodum consequatur Episcopus, si faciat inuentarium ante promotionẽ ad Episcopatum?

IBI, *nurum hæredem instituit.* Notant ex his verbis Doctores, Clericum vel Episcopum, seu quemlibet aliũ secularem instituere posse hæredem nurum, idest vxorem spurij sui, vel maritum filiæ suæ spuriæ, aut etiam nepotem legitimum ex filio suo spurio, resolue tamẽ in hac quæstione pro vt Dueñas regul. 366. latè Lib. 12. regul. iur. ciuil. & pontific. pagin. 672. ex princip. Doctissimus dominus Paleot. de noth. & spur. capit. 53. Ioan. Matiençø, lib. 5. recollect. titul. 8. l. 6. glos. 8. numer. 27. pulchrè Francis. Salcdas, de nomin. emphyt. quæst. 19. num. 55. & ex numer. 58. Iaf. in l. Gallus. §. quid si is, de liber. & posthum. ex numer. 19. latè Alexan. consil. 74. volum. 3. & consil. 158. volum. 7. numer. 4. Aymon. Crauet. consil. 200. numer. 4. Philip. Decius, consil. 461. ex num. 17. & 19. Alexan. consil. 88. volum. 7. numer. 5. Paul. de Castro, consil. 467. volum. 2. Nicol. Boer. decis. 127. num. 16. Xuarez. l. 9. titul. de los pleytos, num. 5. Iaf. in l. hæreditas, ex numer. 7. C. de his quibus vt indign. latè Anton. Gomez. l. 9. Taur. num. 17. Ioseph. Angles flor. Theol. in quæst. de dominio, pag. 133. in princip. Ioan. Rojas, de succession. cap. 20. ex numer. 21. & ex num. 35. optimè Hyppol. Marsil. singul. 143. Corset. singul. 137. verb. hæres, el 4. Didac. Perez, lib. 1. titul. 3. l. 22. latè Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontific. pagin. 473. versicul. porrò circa hãc regulam. Tiraquel. de primogen. quæst. 12. numer. 14. Petr. Plaça, de delict. cap. 41. ex num. 20. Chassen. in consuetud. Burgund. rubric. 3. §. 5. num. 70. & in rubric. 8. §. 3. ex numer. 15. Iul. Clar. §. testamentum quæst. 32. Michael. Graf. lib. 2. commun. opinion. cap. 5. quæst. 17. Anton. Gabriel. lib. 4. commun. opin. titul. de heredib. instituen. conclus. 3. Pinel. l. 3. C. de bon. mater. num. 20. Couar. in 4. 2. par. capit. 8. §. 5. numer. 13. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera N. ex num. 4. Didac. Perez, lib. 5. titul. 2. l. 1. pagin. 98. versicul. ex spuriis filius. Lancellot. Gallus, in consuet. Alexan. in glos. maritus, quæst. 8. numer. 3. Anton. Cordoua de Lara, in l. si quis à liberis. §. idem rescripsit, numer. 22. & à numer. 39. ff. de liber. agnoscen. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 18. ex num. 33. An autem clericus possit instituere hæredem propriam concubinam? tradit latissimè Ioseph. Gonçalez, variar. quæst. capit. 5. ex numer. 5.

2 IBI, *proprium habuisse constiterit.* Ideò generali consuetudine obseruatur, quòd Episcopus tempore quo dignitatem illam consequitur, inuentarium facit rerum, quas ipse ex patrimonio, alio vè titulo adquisiuit, iuxta optimum textum in capit. manifesta, & in capit. sint manifestè. 12. quæstion. 1. & in cap. de Siracusanæ. 28. distin. & quæ aduertit Speculator. lib. 2. titul. de instrument. editione, in §. dicto, numer. 15. aliter enim si prædictum inuentarium non fecerit Episcopus, iustè oritur quæstio, inter hæredem, & ecclesiam circa illius successionem: vt apparet ex hoc textu, quia præsumitur acquisiuisse bona post adeptum tum Episcopatum, vt tradit Innocen. in capit. cum in officiis, num. 5. & Abb. in repet. cap. cum clles, ex num. 24. de testam. Abb. in cap. vt vnus, numer. 3. depecul. clericor. Alexan. consil. 116. vol. 7. Melch. Pelaez, de de maiorat. 1. par. quæst. 1. num. 19. Iosephus Mascard. de probation. volum. 2. conclus. 587. numer. 1. Iacob. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 51. num. 23. & latissimè præsumpt. 53. per totam. Alphons. Azeued. lib. 1. nou. recopil. titul. 2. l. 6. ex num. 8.

stan. & poten. imperat. verb. obedire ei omnes debent, num. 14. fol. 91. Nauar. man. lat. cap. 23. num. 117. Caietan. in sum. verb. maledictio. Syluest. in sum. verb. maledictio. latissimè Sebastian. Medices, in sum. peccat. 1. par. titul. 4. ex quæst. 68. Gigas, de crimin. les. maiest. lib. 1. quæst. 40. pag. 88.

2 AN autem liceat maledicere creaturas irrationales? est videndus Nauar. manual. latin. cap. 12. num. 86. Anton. Bernad, in sum. capit. 13. numer. 66. Pedraça, in sum. in 8. præcept. decalog. fol. 103. in fin. versic. lo on zeno si maldixo alguna cosa. Dominic. Sot. lib. 8. de iustit. & iur. quæst. 3. artic. 3. Sebast. Medic. in sum. peccat. 1. par. titul. 4. quæst. 69. Caietan. vbi supra, in versic. vbi cautè aduerte. Dominic. Sot. lib. 5. de iustit. & iur.
3 quæst. 12. artic. 2. vbi etiam vide, an liceat maledicere tempestates, eruginem, locustas, aliaq; id genus portenta? quæ animalia, an etiam excommunicari, & anathematizari possint? sunt consulendi Anton. Bernad, in sum. capit. 31. num. 15. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 99. num. 8. versic. non est etiam. Didac. Spino, in specul. testament. in glos. rubric. 11. par. numer. 55. latissimè & pulchrè Chassen. conf. 1. Diabolus autem, an & quo modo sit maledicendus? tradit Sebast. Medic. in sum. peccat. 1. par. titul. 4. num. 72.

4 IBI, *verba quædam.* De iniuria quæ verbis fit, & quando ea proferens teneatur palinodiam decantare, est videndus Didac. Couar. lib. 1. variar. cap. 11. Lancellot. Conrad. in templ. omniũ iudic. par. 1. de duello, conclus. 20. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 6. ex numer. 2. Iul. Clar. §. iniuria, numer. 1. versic. verbo puta si quis. latè Petrus Salazar, de vsu & consuetud. capit. 1. ex numer. 85. Petrus Plaça, de delict. capit. 1. Bartholom. Humada, in l. 25. titul. 18. par. 2. in glos. 1. ex princip. ex fol. 162. Paul. Granut. theoremat. 5. & in numer. 13. differit, An iniuriam veram alicui dicens, teneatur actione iniuriarum? de quo est consulendus Ant. Gomez, tom. 3. variar. cap. 6. num. 2. versic. dubium tamen est. Didac. Couar. lib. 1. variar. capit. 11. num. 6. Bernar. Diaz, regul. 784. vbi latè Ignat. Salzed. in additionib. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera F. num. 17. & in litera I. num. 4. Iulius Clar. §. injuria, num. 15. Ioan. Segura Dabalos, in direct. iud. eccles. fori. 2. par. capit. 14.

AD TEX. IN CAP. 1. Innotuit, de maledicis.

COLLECTAN. 146.

SVMMARIVM.

1 *An liceat maledicere Regi, vel cuiquam alteri?*
2 *An liceat maledicere creaturas irrationales?*
3 *An liceat maledicere, vel excommunicare locustas, & alia portenta?*
4 *De iniuria quæ verbis fit, plura notantur.*
5 *Papatus, an sit beneficium?*

1 CIRCA hanc quæstionem, vtrum Principi, vel cuiquam alij sit licitum maledicere? differit Dominic. Sot. de iust. & iur. lib. 5. quæst. 12. art. 1. Anton. Bernad, in sum. capit. 12. numer. 8. post medium, pag. 81. textus & Doctores, in l. vnica. C. si quis imperat. maledixer. textus in cap. clericus maledicus. 46. dist. Bernard. Diaz, in prax. canon. cap. 60. Petr. Plaça, de delict. cap. 4. Didac. Perez, lib. 8. titul. 3. l. 34. ex pagin. 75. in fin. versic. vtrum autẽ liceat aliquem maledicere, & in titul. 7. l. 1. pag. 197. col. 2. versic. est præterea adnotandum, & latissimè in titul. 8. l. 3. optimè Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 377. Auiles, cap. 25. prætorũ, in glos. la pragmatica, num. 4. Mandos. in prax. titul. de ingratitud, cap. 62, casu 100. Lancel. Conrad. in templ. omn. iudic. lib. 1. cap. 1. §. 4. de præ-

num. 21. additio Capel. Tholos. decis. 127. num. 4. Grammat. decis. 37. num. 2. Guilier. de Ludo. singul. 26. numer. 1. Ioan. Rojas, de succes. capit. 15. numer. 17. optimè Barthol. Humada, indicta glos. 1. ex numer. 3. fol. 162. Volum. 1. commun. opin. pag. 298. verb. iniuriam qui. Illustrissimus Dominus Cardinalis Gabriel. Palcotus, de noth. & spur. capit. 64. qui integerrimus vir ob eius singularem prudentiam & eruditionem vitæ integritatem, ac animi candorem meritò laudatur non solum à Francisc. Bursat. in Epistol. 1. suorum consiliorum, & Hyppolit. Marsil. de Columna, de ecclesiast. reddit. origine. 2. par. capit. 18. num. 8. sed etiam ob omnibus diuinarum & humanarum scientiarum studiosis.

ET obiiciens defectus & crimina ad repellendum testem vel accusatorem, An teneatur de iniuria? tradit Auendaño, tractat. de iniuria, num. 5. versic. item & quarto. Didac. Perez, lib. 3. titul. 4. l. 1. pagin. 556. versicul. dubitari solet an, Et de iniuria quæ fit quando dicitur mentiris saluo honore tuo? est videndus Petrus Plaça, de delict. cap. 1. numer. 11. Felin. capit. quæ in ecclesiarum, numer. 86. de constitution. Anton. Scapp. de iur. non script. lib. 5. capit. 92. numer. 25. Paul. Fusc. singul. 29. literæ I. Lancellot. Conrrad. templ. omn. iud. par. 1. de duello, conclus. 19. Anton. Scap. de iure non scrip. lib. 5. cap. 165. & dicit Petr. Rebuf. respons. 97. versic. item quod, pagin. 163. quòd iniurians aliquẽ verbis, non punitur si statim pœnituerit eum dixisse iniuriam. Et an ledens aliquem verbis iniuriosis teneatur, & quo modo ad restitutionem? tradit Petr. à Nauarra, tom. 1. de restit. lib. 2. cap. 4. ex nu. 64.

5 *IBI, beneficij nostri.* Vnde papatus est beneficium ecclesiasticum, ex Selua de benef. 1. par. quæst. 2. num. 26. Nauar. in apolog. de reddit. eccles. quæst. 1. mon. 23. num. 1. versic. sicut. Alphon. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 1. num. 2.

AD TEX. IN CAP. 8. Sicut te, ne clerici vel monach. secular.

COLLECTAN. 147.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos, an & quando possit esse tabellio, & instrumenta ab eo confecta? an sint valida?*

2 *De officio notariorum, & quod eorum imperitia destruit mundum.*

1 SACERDOS, an & quando possit esse tabellio, & instrumenta ab eo confecta an valida sint? & plura alia circa materiã istius textus referunt Iaf. in l. 1. §. huius studij. ff. de iustit. & iur. num. 8. Bernard. Diaz, in prax. canon. capit. 53. & in regul. 657. Augustin. Beroi. cap. quoniam contra, numer. 53. de probation. Philip. Decius, capit. 2. numer. 77. de iudic. Didac. Couar. in pract. cap. 19. num. 8. Francisc. Viuius, lib. 2. commun. opin. 194. versic. & ideo, additio ad Abb. in capit. Ioannes, de testament. numer. 7. in litera C. ad fin. Didac. Perez, lib. 2. titul. 18 l. 15. in glos. si fueren clerigos. Alphon. Azeuedo, lib. 1. nou. recopil. titul. 3. l. 10. numer. 3. Chassen. consuet. Burgund. rubric. 1. §. 6. in princip. ex numer. 24. Campeg. in additionibus ad Zanchin. de hæretic. capit. 9. in litera B. versicul. adde rursus quòd religiosis, pagin. 54. in fine. Caballin. in ægidian. constitution. lib. 2. capit. 49. in glos. A. numer. 4. Rodoan. de spol. eccles. quæst. 2. numer. 30. in principio. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera N. in numer. 27. Albar. Pelagius, lib. 2. de plant. eccles. capit. 28. colum. 4. versic. immiscent se. Alexander Laudens. in lib. 1. de analogis, capit. 39. numer. 134. Roman. singul. 351. vbi etiam additio Iacob. Simanc. de cathol. institut. titul. 41. numer. 7. Ioan. Rojas, singul. 133. Bald. singul. 81. & ibi additio. Cephalus, consil. 421. numer. 19. Gigas, consil. 38. numer. 69. Decius, consil. 120. numer. 1. textus, & ibi Philip. Franc. num. 2. in cap. vt officium. §. ad conscribendum, de hæret. in 6. Carol. de Graff regal. Franciæ, lib. 1. iure 8. pag. 85. verb. simile habetur. Petrus Rebuf. tom. 1. constit. regiar. in titul. de literis obligat. artic. 2. glos. 1. num. 42. Rebuf. in prax. 1. par. titul. de missione in possession. num.

2 23. vbi etiam ait quòd hoc officium non est nobile, pro veritate tamen istius articuli, recurrendum est ad ea quæ congerunt Tiraquel. de nobilitat. capit. 30. ex numer. 8. Didac. Couar. in pract. capit. 19. numer. 5. & 7. Chassen. in 11. par. catal. glor. mun. consid. 19. Anton. Scapp. de iur. non script. lib. 4. capit. 1. Iacob. Menoch. consil. 18. numer. 1. & numer. 17. Guid. Pap. decis. 90. numer. 1. vbi additio marginal. in litera C. Francisc. Viuius, vbi supra, in opin. 194. Emanuel. Soarez, in thesau. recept. senten. verb. notarius & infames, & dicit Bursat. consil. 149. volum. 2. numer. 39. quòd notariorum imperitia destruit totum mundum, pro quo etiam est consulendus Caballin. in milleloq. 282 Carol. de Graff. regal Franciæ, lib. 1. iure 8. versicul. hinc dicebat, pagin. 83.

AD TEX. IN CAP. 24. Dilectus filius, de sponsal. & matrim.

COLLECTAN. 148.

SVMMARIVM.

1 *Furiosus, an possit contrahere matrimonium?*

2 *An ebrius possit contrahere matrimonium?*

3 *Quid faciat sacerdos, vt confiteri valeat furiosum, quem scit esse in peccato mortali.*

1 TRACTATVR hic, an furiosus possit contrahere matrimonium? quis etiam dicatur furiosus? pro quibus vltra ea quæ habes in collectan. ad textum, in clement. 1. de homicid. videbis Ioseph. Angles, flor. Theol. in quæst. de impedimen. matrimon. artic. 3. ex conclus. 1. pag. 358. latè Alphon. Veracruz, in specul. coniug. 1. par. artic. 41. latissimè Dominic. Sot. in 4. dist. 34. quæst. vnica, articul. 4. optimè Stephan. Gaet. in repet. capit. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. ex numer. 60. Nicol. Boer. decis. 23. ex numer. 68. Cornel. Benincas. de priuileg. paupertat. quæst. 1. numer. 9. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 1. in glos. 1. rubricæ, numer. 67. Petr. Mexius, de contract. titul. de matrimonio. §. qui possint contrahere matrimon. vel non, numer. 5. fol. 177. optimè Didacus Couar. in 4. 2. par. capit. 2. ex numer. 5. Alexand. consil. 54. volum. 1. Philip. Dec. consil. 112. vbi etiam vide, An ebrius matrimonium contrahere possit? de quo etiam erit consulendus Didac. Couar. in dicto capit. 2. numer. 9. Stephan. Gaeta, in dicto §. 4. numer. 62. Alphons. Veracruz, in specul. coniugior. 1. par. articul. 41. versic. quarta conclusio, pag. 219.

2

3 QVID autem faciat sacerdos, vt confiteri valeat aliquos parochianos si habet furiosos, & scit eos esse in peccato mortali? tradit Stephan. de Gaeta, in dicto cap. ad limina. 30. quæst. 1. §. 5. numer. 375.

AD TEX. IN CAP. 5. Ex parte, de celebrat. missarum.

COLLECTAN. 149.

SVMMARIVM.

1 *Sumens sacrosanctam Eucharistiam, ieiunus esse debet.*

2 *Qui vinum ablutionis sumpsit in prima missa, non celebrat in eo die secundum missam.*

3 *Clericus non ieiunus si celebrat, conficit sacramentum, magnum tamen committit delictum.*

4 *Referuntur quam plures casus, in quibus non ieiunus impunè sumit sacramentum eucharistiæ.*

1 SVMENS ergo corpus Christi ieiunus esse debet illo die, ieiunio naturæ, quòd est carentia cibi vel potus susceptí in stomacho vel in via ad stomachum, ex textu in capit. sacramenta, de consecrat. dist. 1. capit. liquido, de consecrat. dist. 2. glos. verb. minimum, in capit. nihil. 7. quæst. 1. per rationes quas tradit Sanctus Thomas. 3. par.

quæſt.80.articul.8.Petrus Rebuf.in capit. omnis vtriuſque ſexus, de pœniten. & remiſ.verſicul.ſubſequitur verbum,pag.569. & in verſicul.intellige quod ſit, pagin.570. Pedraça, in 3.precept.decal.fol.28.verſic. octauo.Anton.Bernad, in ſum. capit.22. in fin.numer.47.pagin.356. Iacob. Menoch. de arbitrar.caſ.406.ex numer.1.Epiſcopus de Elna,in director.curator.capit.5.§.2.pagin.60.verſicul. lo nono ſe pregunta. Lælius de Zanchis, de priuileg.eccleſ.128.priuileg.ex numer.21.& optimè 158.priuileg. ex numer.1.latiſsimè Stephan.Gaeta,in repetit.capit.ad limina.30.quæſt.1.§.6.ex numer.116. Caietan.in ſum. verb. communio ſacrament.verſicul.ſecundum eſt,vt ſit iciunus, ex pagin.68. Nicol. Aurificus, de ceremon. miſſæ, capit. 10. §. illud magis, fol. 248.Paludan.in 4.diſt.8.quæſt.2.Victor.in ſum.titul.de euchariſtia,numer.82.Guilier. Epiſcopus Pariſien.de ſacrament.euchariſtiæ, capit.11.fol.27.ad fin.Guilier. Duran. in ration. diuin. offic.lib.4.capit.54. num. 15.latè Sebaſtian.Medic.in ſum. decreti,de conſecrat.diſtin.2.articul.22. Boer.deciſ.4. Sylueſt.in ſum.verb.euchariſtia, el 3. num. 8. Vualafredus, de rebus eccleſiaſticis,cap. 19. Conrad. Brunus, de ceremon. eccleſ. lib.6.capit.1.Dominic. Sot. in 4. diſtin.12. quæſt.1.articul.8.Bernard.Diaz,in prax.canonic.capit.29.numer.1.Ioan.de Lapide,in reſolutorio dubiorum circa celebration.miſſarum occurrentium, capit.2.articul.4.dubio 1. vbi videbis, quòd etiam in caſu, quo permittitur bis in die celebrare, ſemper intelligitur dummodo celebrans ſit ieiunus.

2 VNDE qui vinum ablutionis ſumpſit in prima miſſa, ſecundam in eo die celebrare nequit, ex hoc textu,& ſequitur Petrus Rebuf.in repetit. capit. conſuluiſti, hoc titul. verſicul. & his caſibus, pagin. 552. vbi Abbas, numer.3. verſicul. licitè ſacerdos. Stephan.Gaeta, in dicto §.6.numer.119.in princip. Guilier.Duran.in ration.diuin.officior.lib.4.capit.1. numer. 26. Paludan. in dicta quæſt.2.numer.9.in fine,& in num.11. & diſt.12.queſt.1.num.24.verſic.item intelligitur. Victor.in dicto num.82.verſ.prohibetur ſacerdos.Dominic. Sot.in 4. diſt.13. quæſt.2.artic.2. verſicul. vnde poſtquam in prima celebratione.Nicol.Aurific. de ceremon.miſſæ,cap.14.§.quæ ſit iſta cauſa,verſicul.dummodo tamen, fol.259.Anton.Bernad, in ſum.capit.27.titul.de los clerigos de orden ſacra, numer.29.in fine, pagin. 564. Guilier.Epiſcop.Pariſ.de ſacramen.euchariſtiæ, capit.12.ad finem.Pedraça,in ſum.in dicto verſicul.octauo. Nauar.manual.latin. cap.25.num.88.in princip. Sylueſt. in ſum. verb. miſſa, el 1. numer.7.verſicul.tertium quando.

3 ET quamuis clericus non ieiunus ſi celebrat, conficiat ſacramentum, ex Felin. in capit.ſi conſtiterit,num.3.de accuſation. gloſ. verbo, ſeruatur, in dicto capit. liquido. Paludan.in 4.diſt.8. quæſt.2. numer.9. verſicul. quia à patribus. Duran. in dicto lib.4.capit.1.numer.27.Guilierm.Epiſcop Pariſienſ.vbi ſupra, capit.11. fol.27. Boer. in dicta deciſ.4. Bernard.Diaz, in dicto capit. 29. vbi ait, quòd eo in caſu ſi celebrat magnum committit delictum, & idem dicit Albar.Pelag.lib.2.de plant.eccleſ. cap.27. verſicul. pranſus tamen conficit, immò & beneficio poteſt priuari, ex Abb. in hoc textu, in final.verbis.Bernard.Diaz, ſupra num.2.& hic eſt ex caſibus reſeruatis Epiſcopo,vt refert Illuſtriſsimus Archiepiſcopus Cæſarauguſt. D. Andræas Cabrera & Bobadilla, in conſtitut. ſynod. Segouienſ. titul.4.cap.2.num.8.

4 ET quamuis ſupradicta omnia vera ſint, plures tamẽ referuntur caſus à Doctoribus, in quibus non ieiunus rectè & impunè ſumit Sacramentum euchariſtiæ, & Primus eſt, quando ſacerdos inaduertenter & errore appoſuit aquam in calice pro vino,poſtea enim ſumens illam ſoluit ieiunium naturæ,& tunc vt ait Miſſal.Roman.Pij Quinti iuſſu editum, pagin.18. in titul. de defectu vini, tenetur celebrans apponere aliam hoſtiam iterum conſecrandam & vinum in calice, & vtrumq; conſecrare & ſumere, quamuis aliam hoſtiã conſecratam, & aquã ſumpſerit: & hoc fit propter ſacramenti integritatẽ in celebratione ſeruandã: & hunc caſum refert etiam Nauar.manual.latin. capit.25.numer.91. & ſunt conſulendi pro eo Ioan. de Lapide, vbi ſupra, capit.7.articul. 4.dub.2. Sot. in 4.diſt.12.quæſt.1. articul.8. verſicul.octauo arguitur. Epiſcopus de Elna, in dicto.§.2.ex pagin. 64. verſicul. que ſi a caſo lo aduirtiere.Sylueſt. verb.euchariſtia,

ſtia, el 2.numer.14. Albar. Pelag. lib.2. de plant. eccleſ. capit. 27. verſicul. trigeſimo primo propter.Sylueſt.in verb.euchariſtia, el 3. numer. 8. verſic. vel ſupplere defectũ. Duran. in ration.lib.4.capit.41. numer.4. verſ.verum tamẽ ſi ſacerdos. Antiq.miſſal. Cæſarauguſt. in titul. de remediis quibus prouidendum eſt caſibus qui celebranti miſſam contingere poſſunt,in verſic.ſi ſumpto corpore.

SECVNDVS caſus eſt,quando clericus poſt vltimam ablutionem ſumpſit reliquias, quas inuenit in corporalibus, vel in patena,vel calice, quia bene poterit eas ſumere (licet facta ablutione non ſit ieiunus) Sylueſt. verb. euchariſtia, el. 3. numer. 10. Anton.Bernad, in dicto capit.27.numer.33. pagin.565.Ioan. de Lapide,vbi ſupra, cap. 7.articul.3. dub.2. Sylueſt. verb. miſſa, el 1. numer.2.verſicul.quintum ſi autem. Victor. in ſum.titul.de euchariſtia,numer.83.verſicul.ſi etiam poſt. Dominic. Sot.in 4.diſtin. 12.quæſt.1.articul.8.ad fin.Nauar.in dicto capit.25. numer. 89. verſicul. vigeſimo tertio qui. Quòd intelligitur, quo ad reliquias paruas, & quæ decenter, & ſine periculo non poſſunt ſeruari, & quando id fiat incontinenti, & parua interueniente morula.

TERTIVS caſus, infirmus inſtante neceſsitate, poteſt comunicare non ieiunus? ex Sylueſt. in dicto verb. euchariſtia, el 3. numer.8.verſicul. vt quando infirmus. Læl.de Zanch.de priuileg. eccleſ.158. priuileg.numer.8.Paludan.in 4.diſt.8. quæſt. 2.verſicul. quantum ad primum. Pedraça, vbi ſupra, & habes optimè in collectan. ad textum in capit.10. ſanè,de celebration. miſſar.

QVARTVS, quando reliquiæ cibi remanentes in ore tranſglutiuntur poſt mediam noctem, non impediunt communionem, cum non tranſglutiantur per modum cibi, ſed per modum ſaliuæ, vt tradit Caietan. in dicto verb. communio, ſacrament. in verſicul. dixi quoque per modum cibi, pagin.70. Stephan. Gaeta, in repet. capit. ad limina.30. quæſt.1.§.6. num.117. Miſſal. Roman.fol.19. in titul. de defect. diſpoſit. corpor.verſicul.ſi reliquiæ, vbi etiam idem dicendum ſenſit,ſi lauando os deglutiantur ſtillæ aquæ præter intentionem, & hic poterit eſſe quintus caſus, quos duos caſus refert etiam Antiq. Miſſal. Cæſarauguſt. vbi ſupra in verſicul.ſi de cibo dici, & eſt etiam videndus Paludan. in 4.diſt.8.quæſt.2. numer.21. & 22. Anton.Bernad, in dicto num. 47.Ioan. de Lapide,in dicto capit.2.articul. 4.dub.3. & dub.4. Victor. in dicto numer. 83. verſicul.verum eſt. Dominic.Sot. in 4. diſt.12. quæſt.1. articul.8. verſicul. reliquiæ verò.Albar.Pelag.lib.2.de plant.eccleſ.capit.27.verſicul.ſi autem abluendo.Stephan. Gaeta, in ſupradicto §. 6. numer. 117. in fine, & numer.119.verſicul.de reliquiis aquæ vel vini.

SEXTVS eſt, quando poſt ſumptionem corporis & ſanguinis aliqua particula hoſtiæ in ore remanſerit, licitè poteſt ſumi ablutio, licet ea prius deglutiatur,immò & toties poteſt ſumi, quoties opus fuerit ad hoſtiam deglutiendam, quòd decentius videtur,quam ad id digitum ori inferre, ex traditis per Nauar. in dicto capit.25.numer.90.

SEPTIMVS clerico non ieiuno licet proſequi miſſam incoatam ab alio, conſecratione facta, ſi clericus ieiunus non reperiatur qui eam perficiat, per ea quæ tradit Nauar. in dicto capit.25.numer.86.verſicul.ſecundo quod ſi.Stephan.Gaeta,in dicto §. 6.numer.118.in fin.Ignat. Salzed. ad Diaz, in prax.canon.capit.34. in litera A. Sylueſt.in dicto verb. euchariſtia, el. 3. numer.8.verſic.liceret.

OCTAVVS aliqui dubitant,an coqui dominorum poſtquam probant obſonia poſsint communicare, ſi præter intentionẽ aliquid deglutiant? videndus tamen eſt Florentin.in 3.par.titul.13.capit.6.§.8. optimè Stephan.Gaeta,in repet.cap. ad limina.30. quæſt.1.numer.119.verſic.de his autem quæ ſumuntur.Paludan.in dicta quæſt.2.numer. 23.vbi etiam alium caſum tradit, qui nobis erit nonus,de clerico,qui ad probandum,an ſit vinum album vel aqua, ſumit illud in os,& caſualiter tranſglutitur, an in illa die poſsit celebrare? pro quibus duobus caſibus erit etiam videndus Anton.Bernad,in dicto num.47.verſicul. o probando caldo,vino,o otra coſa ſemejante.

DECIMVS caſus euenit in die Paraſceues,in qua non conſecratur vinũ,vt dicit Nauar. man.lat. capit.25. numer.88.Sot. in 4.

dist.13.quæst.2.artic.2.versicul.hic primum adnotato: sed particula hostiæ quæ fuit reseruata in monumento commiscetur cum vino non consecrato, & licet clarum sit, quòd prius vinum & aqua descendant in stomachum, quàm particula illa hostiæ tamen ex generali ecclesiæ consuetudine percipitur eo in casu illa particula à non ieiuno, vt aduertit Gabriel. in canon.missæ, lection.10. Quare autem in die Veneris Sancti non consecretur, sed corpus Christi consecratum in die Iouis sumitur, tradit Petr. Rebuf.in cap.omnis vtriusq; sexus,de pœniten.& remiss.pagin.571.versic.item in die Veneris.

VNDECIMVS casus est, quando sacerdos qui celebrat meminit se non esse ieiunum, tunc enim potest perficere missam? pro quo erit consulendus Victor.de sacrament. eucharist. numer. 101. Episcopus de Elna, in director.curator. capit.5.§.2. ex pagin. 63. in fine, versicul. tambien dize. Ioan. de Lapide, in dicto capit.2. articul. 4. dub.2.Caietan.in sum. verb. communio sacrament.versicul.dixi aduertens,pagin.69. Dominic. Sot. in 4. distin. 12. quæstion. 1. articul. 8. iuxta finem, versicul. pariter si dum est in sacris.

AD TEX. IN CAP. 28. De multa, de præben. & dignitatib.

COLLECTAN. 150.

SVMMARIVM.

1 *An possit quis obtinere plura beneficia etiam simplicia,& non requirentia residentiam?*
2 *Optima declaratio ad Concil.Trident.Sess. 24. de reformat. capit. 17.*
3 *Scientiæ & nobilitatis prærogatiua inducit ad dispensandum, circa pluralitatem beneficiorum,& de qua nobilitate tractetur in hoc textu.*
4 *Plus nobilitat aliquem scientia,& propria virtus, quam sanguis & prosapia maiorum.*
5 *Inanis est nobilitas sine virtute.*
6 *An scientia & virtus, sanguinis & generis nobilitati postponenda sit?*
7 *An sola nobilitas sine literatura sufficiat ad dispensandum super pluralitate beneficiorum? & iste textus quo modo sit intelligendus.*
8 *An sine causa, possit dispensare Summus Pontifex, vt quis obtineat plura beneficia incompatibilia?*

1 CVM plura beneficia quẽ aggregare pernitiosissimum sit christianæ reipublicæ,ecclesiæ vniuersali statui, animarumq; saluti, pluriumq; sanctorum Doctorum sententiæ contradicat, vt probant latissimè Bernard.Diaz, in prax.canon.capit.42.Iacob. Menoch.de arbitrar.cas.259. Petr. Rebuf. in prax.benef.titul. de dispen. ad plura benef. ex princip. & in numer.60.latè Ludouic.Beja, respons.casuum conscien. cas.59. Cosmas, in pragmat.sanct.in titul.de collation.§.cui rei, in glos.verb.pluralitatis.Didac. Spino, in specul. testament. in glos. 3. princip.ex numer.71.Ioan.Selua. de benefic.3.par.quæst.39.ex princip. & in 4. par. quæst.8.numer.2. & facit ad hoc ratio textus in capit. quia in tantum, de præben. & illud quòd communiter dici solet, quòd qui ad vtrumq; festinat,neutrum bene peragit, iuxta textum in l.final.C.de assess. vbi glos. scribit, qui binos lepores vna sectabitur hora,vno quandoq;, quandoque carebit vtroque. Hinc sumpta occasione dubitant scribentes, An quis possit obtinere plura beneficia etiam simplicia, & non requirentia personalem residentiam? vt tradit Abb. in capit. cum iam dudum, ex numer. 6. & in in capit. extirpandæ.§.qui vero,numer.30. 34.& 46.hoc titul. Ioan. Selu. de benefic. 4. par. quæst. 8. numer. 2. Nauar. manual. latin. capit. 25. ex numer. 125. Cosmas, in dicta glos. pluralitatis. Albar. Pelagius, lib. 2. de plant. eccles. capit. 27. Caualcan. 2.par.decis.17. ex numer.73. Corras. in paraphr.sacerd.lib.1.capit.5. num.2. Dueñas, regul.

regul.71.ampliat. 6. Mandos. in additionibus ad Lappum,allegat.97.in liter.B.Paul. Fuscius, de visit. lib.2. capit.7. numer.8. & capit. 28. numer. 17. Sebastian.Medices,in sum.decreti.21.quæst.1.in princip.latè Lib. 2.regul.iur. ciuil. & pontific. ex pagin. 77. verb.Beneficia plura quis, latissimè Dominic. Sot.lib.3.de iustit.& iur. quæst.6. articul.3.pulchrè Michael.Salon.2.2.quæst.63. articul.2.controuers.5. ex colum. 1024. Alphons. Hojeda, de benefic.1. par. capit.17. ex numer.30.& latissimè 2. par. capit.1. ex numer.1. Albert. Trocius, de vero & perf. cleric.lib.2.capit.45. Lambertin.de iur.patronat.1.par.2.lib.7.quæst. in 15. articul. ex numer. 2. latissimè Doctor Guerrero, de Concil.capit.10.& in capit.11. ad medium. Hodie tamen hæc quæstio est decisa per Concil. Tridentin. Sess.24.capit.17. de reform.statuit enim,Sancta synodus vt in posterum vnum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur, quòd quidem si ad vitam eius cui confertur honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud conferri simplex sufficiens, dummodo vtrumq; personalem residentiam non requirat, illi verò qui in presenti plures parochiales, aut vnam cathedralem & aliam parochialem obtinent, cogantur omnino quibuscunq; dispensationibus ac vnionibus ad vitam non obstantibus, vna tantùm parochiali, vel sola cathedrali retenta, alias parochiales infra spatium sex mensium dimittere,alioquin tam parochiales,quam beneficia omnia quæ obtinent ipso iure vacare censeantur, quod refert etiam Nauar.in manual. latin. capit.25. numer. 127. Paul.Fusc.de visit.lib.2. cap.7. num.8. post medium.

2 CIRCA huius tamen textus concilij dispositionem, non minimum dubium occurrit, præcipitur enim ibi quod si quis habet vnum beneficium, quod ad vitam eius honestè sustentandam non sufficiat, possit eidem beneficiato conferri aliud simplex beneficium, dummodo vtrumq; personalem residentiam non requirat, modò dubitatur vtrum habenti duo vel tria beneficia, quæquidem non sunt sufficientia, ad congruam sustentationem, possit aliud beneficium conferri, vel alia beneficia vsq; ad congruam sustentationem, vel vtrum habenti vnum beneficium insufficiens possint alia duo,tria, vel plura conferri vsq; ad congruam sustentationem, quam quæstionem tetigit Caualcan. 2. par. decis. 17. numer.73.eam tamen latissimè examinat Alphons. Hojeda de benefic.2.par.capit.1.ex numer.24. quem vide pro vera resolutione huius dubij.

VLTERIVS circa dictam dispositionem Concil. Tridentin. in versicul. illi verò qui in præsenti plures parochiales, est aduertendum decisionem nostri textus non corrigi nec limitari, per dictum Concilium, immò hodie confirmari ab eodem Concilio in Sess.7.cap. 4. de reformatione.

3 *IBI, Circa sublimes.* Quamuis verum sit ecclesiasticum ordinem peruerti,quando vnus plurium clericorum officia occupat, & sacris canonibus cautum sit, neminem oportere in duabus ecclesiis cónscribi, vt ait textus in dicto Concil. Tridentin. Sess. 24.de reformat. capit.17. in princip. scientiæ tamen & nobilitatis prærogatiua ad dispensandum inducit circa pluralitatem beneficiorum ex hoc textu, & tradit Petrus Rebuf. in prax.titul.de dispensat. ad plura benef. numer. 43. Ludouic. Goinez. in regul.de ann. possess. quæst.36. numer.3. Staphil. de gratiis & expect. form.3. numer.2. Nobilitas autem de qua in hoc textu, an sit illa quæ moribus & virtutibus adquiritur? an autem illa quæ à sanguine ortum habet? optimè tradit Andreas Gambar. de offic. & potestat. Legat. de Later.lib.7.ex num. 259. cum plus nobilitet aliquem scientia, & propria virtus,quam sanguis & prosapia maiorum, vt ait Philippus Decius, in capit.clerici, numer. 54. de iudic. Staphil. de prærogat. expectat. in 7. conclus. num. 7.fol.103. Lib.12. regul.iur.ciuil. & pontif. pagin.673. in princip. versicul.nobilis.Alphons. de Azeuedo, ad cur. Pisan.lib.1.capit.12. numer. 13. & in lib.1.nou. recopilat. titul.7.l.8.numer.1. Didac. Perez,lib.4.titul.1.l.1. in glos. nobleza,ex colum.2.Franciscus Sarmient.lib.1.selectar.capit.15. numer. 6. Camil. Borrel. in additionibus ad Bellug. in specul. Principum, in rubric. 6. in litera T. latissimè Andreas Tiraquel. de nobilitat.capit.4. & capit.5. & vera nobilitas sit,quę ex virtute alicuius prouenit,

ex Chaſſen.in conſuetud.Burgund. rubric. 5 14.§.19.numer.19. inanis namque eſt nobilitas ſine virtute, vt referunt Alphonſ.Azeued. in dicto capit. 12. numer.16. Iacob. Simanc.de primogen. lib.5.capit.11. vnde ipſe in lib.3. cap.23. pulchrè contendit aduerſus eos, qui cum nulla ingenij laude floreant, nulla vitæ dignitate & nullo amplitudinis fructu, ita tamen inani nobilitatis nomine ſibi blandiuntur, atq; ſi è cœlo delapſi fuiſſent, & ij cum ab omni laude ſint alieniſsimi maiores ſuos in ore ſemper habent, & circa hoc aliqua etiam cumulat Andreas Tiraquel.de nobilit.capit.22.ex principio.

6 EX quibus non ineleganter quærunt Doctores, An ſcientia & virtus ſanguinis & generis nobilitati poſtponenda ſit? pro quo ſunt conſulendi Ioan. Matienço, in dialog. relat.3.par.cap. 4. latè Didacus Perez. lib. 4.titul.1.l.1.in gloſ.nobleza. Iacob.Bennius de priuileg.Iuriſconſ.3.par.priuileg.56.numer. 2. Petr. Roizius, deciſ. 4. Lituan. ex numer.244.Anton.Scap.de iur.non ſcript. lib.5.capit.112.num.17.Iacob.Menoch.conſil.126.numer.19.

7 AN autem ſola nobilitas ſine literatura ſufficiat ad diſpenſandum ſuper pluritate beneficiorum, & vt maioribus beneficiis quis honoretur? tradũt Felin.in cap.cũ adeo, numer.6.de reſcript.Chaſſen.in catal. glor. mund.8.par.conſider. 39. verſicul. hinc eſt. Andræas Tiraquel.de nobilit.capit.20. numer.13. latè Alphonſ.Hojeda, de benefic.1. par.capit.19. ex numer.23. & in numer. 32. ait, quòd in materia beneficiali conſideratur nobilitas etiam ſi proueniat ſolum ex parte matris, de quo etiã eſt videndus Chaſſen. in dicta conſider.39. verſic. aduertatur. Non tamen intelligas per coniunctionem, &, de qua in hoc textu, requiri quem nobilem, & literatum eſſe debere, vt ſedes Apoſtolica diſpenſet cum eo in pluralitate beneficiorum, per ea quæ in ſimili tradit Nauar.in capit.ita quorundam, de Iudæis, notab.11.ex num.2. ſed ſolum ſufficere, quòd ſit nobilis, aut literatus, vt cum eo deſpenſari valeat, dummodo ſit honeſtæ vitæ per ſupradicta iuxta textum, & ibi not. in capit. 37.venerabilis de præbend.dictio enim, &, non ſemper copulatiuè, ſed aliquando diſiunctiuè capi ſolet, vt habes ſupra in collectan.7.numer.12.ad textum in capit.2.clerici arma, de vit. & honeſtat. clericor. & tradunt Plot. de in lit. iurand.§. 6. numer. 33. Doctor Hieronym. Portoles, in eleganti tractat. de conſortib. capit. 1. ex numer.20.

8 AN tamen ſine cauſa Summus Pontifex, poſsit diſpenſare vt quis obtineat plura beneficia incõpatibilia, traduntMenoch. lib.2. præſumpt.10. numer. 22. Abb. capit. cum in cunctis, numer.12.de elect.Dominic. Sot.de iuſt.& iur.lib.3.quæſt.6.artic.3.

AD TEX. IN CAP. 6. Cum ordinem, de reſcriptis.

COLLECTAN. 151.

SVMMARIVM.

1 *An exemptus citatus à iudice incompetenti, teneatur comparere coram eo, ſaltim ad allegandum ſuum priuilegium?*
2 *Non valet reſcriptum impetratum contra exemptum in præiudicium exemptionis, ſi de ipſa non fiat mentio.*
3 *Miniſtri & capellani religionum exemptarum, quando ſubiiciantur iudicibus ordinariis.*

1 LATE diſputant ſcribentes, per hunc textum, vtrum exemptus citatus à iudice incompetenti teneatur comparere coram eo, ad allegandum ſuum priuilegium, & cauſam quare eius monitis non ſit obligatus, & an & quòd præiudicium ſibi inferat ſi non comparuerit? pro quibus eſt conſulendus Iaſ. in l. ex quacunque. ff. ſi quis in ius voc. numer. 31. & ex numer. 35. Felin. in reper. verb. citatus qui notoriè eſt. Ioan. Andræas, in regul. ſcienti, in quæſtion. incip. hæc regula facit ad quæſtionẽ. Iul.Clar.lib.5.§.final.quæſt.36.numer.5.Petrus Rebuf. de priuileg. ſcholar. priuileg. 154. Bouer. ſingul. 58. incip. proceſſus & acta, numer.3. Gigas, conſil.35. ex numer.3. Grammat.deciſ.29.num.3. & 6.gloſ. verb. congrueret in capit.conuenior,23.quæſt.8. Bald.tractat.ſtatut. verb.compare. Aufred. ad Capel.Tholoſan.deciſ.165.Felin.in cap. veniens, ex num.4.de accuſat. Didac. Couar.in pract.capit.33.num.2. Didac. Perez lib.1.titul.3.l.1.pagin.59.verb.clericus à iudice. & lib.3.titul.2.l.1. pagin. 490. verſic. quæro ſexto. Anton. Scappus, de iure non ſcript.lib.1.capit.2. ex numer.2.

2 IMMO per hunc textum dicunt Doctores non valere reſcriptum impetratum contra exemptum, in præiudicium ipſius exemptionis, ſi de ipſa in reſcripto non fiat mentio, pro cuius articuli veritate ſunt conſulendi Felin. in capit.1. numer.14. verſic. tertio reſtringe.vbi Beroius, numer. 72. de reſcrip. Rebuf.in prax.titul.differentię inter reſcript. gratiæ & iuſtit. ex numer. 21. Speculat. lib.2. titul. de reſcripti præſentatione.§.ratione etiam eius contra quem impetratur, numer.1.in fine. Abb.numer.2. & Socin. ex numer.11. in capit. ex parte, el 1. de priuileg. Legatus autem de Latere quid poſsit circa hunc textum contra exemptos vide Andr.Gambar.de offic.& poteſtat.Legat. de Later.lib.8.num. 78. in titul. de poteſtat. Legat.in iudic.

3 ADVERTIT tamen Paul.Fuſc.de viſitat.lib.2.capit.8.numer.14. in fin. Summum Pontificem Gregor. XIII. in anno 1580. in menſe Nouembris per ſuam nouiſsimam legem ſtatuiſſe, miniſtros & capellanos religionum exemptarũ, niſi actualiter ſeruiant, & in locis ipſarum eccleſiarũ viuant & degant, ordinariis ſubiici in ciuilibus & criminalibus, & in actibus viſitationis & extra, qui motus proprius ſi rectè perpenditur tantum loquitur de religioſis S. Ioannis Hieroſolymitani, & non de alijs pro vt exiſtimat dictus Paul. Fuſcius, vbi ſupra.

AD TEX. IN CAP. 5. Eum pro quo, de fideiuſſoribus.

COLLECTAN. 152.

SVMMARIVM.

1 *An fideiuſſor poſsit agere contra principalem debitorem antequam ipſe ſoluat?*
2 *An fideiuſſor poſsit conueniri non excuſſo principali?*
3 *Fideiuſſor qui pro certo tempore intercedit, facta prorogatione temporis inter partes, an liberetur?*
4 *An licitè quis recipiat pecuniam, vt ſit fideiuſſor pro alio?*
5 *An & quando notarius recipiens fideiuſſores minus idoneos, teneatur de ſuo ipſe ſoluere?*
6 *An fideiuſſor poſsit eſſe teſtis pro principali?*
7 *Confeſsio creditoris dicentis ſibi ſatisfactum, & ſolutum eſſe, quidquid ei promiſit fideiuſſor pro debito ſuo, an probet ſolutionem factam?*

1 GRAVIS quæſtio & ſatis ventilata inter Doctores eſt, an fideiuſſor poſsit agere contra principalem debitorem antequam ipſe ſoluat? vt latiſsimè cõſtat ex his quæ tradunt Hyppol.de Marſiliis, in rubric.de fideiuſſ.numer.216.Dueñas, regul.336. Seraphin.de Seraphinis, de priuileg. iuramẽt. priuileg. 81. numer. 2. Guid. Pap. deciſ.117. Ioan. de Arnon. ſingul.81. numer.1. optimè Michael.de Palatio, de contract.lib.5.capit.6. ex pag.443. verſic.eſt autem dubium. Angel.in ſumma, verb.fideiuſſor.num.18. Lib. 6. regul. iuris ciuil. & pontif. pagin.432. verb. fideiuſſor non poteſt agere.optimè Paul.Fuſc.ſingul. 75.literæ F. Et an ſimiliter rectè petat, vt liberet eum à fideiuſsione? tradit Volum. 1. commun.opin. pag. 77. verb. fideiuſſor poteſt petere. Iacob.Menoc.de arbitr.caſ.41. Petr.à Nauarra, tom.2.de reſtitut.lib.3.cap. 4.numer.178.

2 ET an, & quando fideiuſſor poſsit conueniri nõ excuſſo principali? examinat latè Anton.Gabriel.lib.3. commun. opin. titul. de fideiuſſorib. concluſ.1. Matthesil. in l. 2. C. quando ſenten.quæ ſine certa quantitat. numer.6.Baeça, de inope debit.capit.5.numer.4.

mer.4. & numer.36. Alphan. in collectan. numer.194. Michael.de Palat.de contract. lib.5.capit.6. pagin. 439. versic. est autem dubium.textus & Doctores in authen.presenti.C.de fideiuss. Francis. Viuius in sylua com. opin.286. pag.268. Michael. Grass. lib.1.com.opin. capit.11.quæst.5. & quæst. 8.latissimè Lib.6.regul.iur.ciuil. & pontif. ex pagin.428. verb.fideiussor regulariter. optimè Seraph.de Seraphinis, de priuileg. iuramen.priuileg.88.ex numer.1. Couar.in cap.quamuis.1.par.§.4.nu.4. Natta,consil. 345. num.3. Capiz. decis.54. Afflict.decis. 318.Boer.decis.221.ex numer.6.& 16.Crauета,consil.272.Capel.Tholosan.decis.139. & decis.130. & decis.80.& decis.81. & decis.196.incip.item fuit quæsitum.Cremen. singul.44. incip.an fideiussor. Roman.singul. 641. incip. scis quòd hodie. & vide in hac quæstione quæ habes in collectan. ad textum in cap.9.ex rescripto,de iur.iuran.

3 FIDEIVSSOR autem qui pro certo tempore intercedit, facta prorogatione temporis inter partes an liberetur? examinat latè Anton. Gabriel.lib.3.cõmun.opin. titul.de fideiussorib.concluſ.3. Francis. Viuius,in Sylua commun.opin.290.pag.269. Natta,consil.202.numer.6.Felin.in capit.1. de iure iuran. num.5 .optimè Hyppolit.in rubric.de fideiuss.numer.89.Guid.Pap.singul.997.Amanel.singul.74. Angel.in summa,verb.fideiussor.numer.17.latè Vincen. Carotius,de locat.3.par.titul.de fideiuss. ex numer.1. optimè Michael.de Palat.de contractib.lib.5.capit.6.pagin.442.versic.sexto & multi. Petr. à Nauarra, de restitution. tom.2. in lib.3. capit.4. numer.160. latissimè Philipp. Portius, lib.3. commun.opin. concluſ.14.pag.998. Anton.Gomez,tom. 2.variar.capit.13.numer.21. versic.sexto & vltimo.& in num.9. vide an si creditor differt solutionẽ,&ex culpa & negligẽtia suа, debitor non soluat,liberetur fideiussor?

4 AN autem licitè quis recipiat pecuniam vt sit fideiussor pro alio? est consulendus Didac. Perez, lib. 8. titul. 2. in rubric. pagin. 23. versic. quæro succesiuè. Petr. à Nauar. de restitut. tom.2. lib.3. capit. 2. ex numer.247. Angel.in sum.verb.fideiussor. numer.20.latè Baeça de inope debit. capit. 5.ex numer.24. Michael.Palat.in dicto capit.6.pag.446. versic. dubium septimum, Sebastian.Medices in summa peccat.1.par. titul.6.quæst.104. Didac. Couar,lib.3.var. capit.2.num.6.Caballin.milleloq.322. Dominic.Soto,lib.6.de iustit. & iure, quæst.1. articul.2.versic.quapropter.Palat.Rubeus, in repetit.cap.per vestras,notab.6.§.9. ex numer.10.pagin.347. Ioan.Matienç. lib.5. recollection.titul.11. l.1. glos.8. numer. 63. latissimè & pulchrè Alphonſ. Vilaguta, in tractat.de vsuris,quæst.23.per totam,ex pagin.229.Ioan. Medin.C. de restit. de rebus per vsuram acquisit. fol. 138. versic. sequitur amplius.

5 ET de ingratitudine debitoris erga suũ fideiussorem,differit Mandos.in prax.titul. de ingratitud.capit.122.Et an & quando & in quibus casibus notarius recipiens fideiussores minus idoneos teneatur de suo soluere,si illi fideiussores non soluant,differit pulchrè Ioseph. Ludouic.decis.Lucen.33.

6 ET an fideiussor pro principali possit esse testis? tradit Ioseph.Mascar.in volum. 2.de probationibus,concluſ.784.

7 OPTIMVM autem dubium est in hac materia an satis sit fideiussori probare solutionem à se fuisse factam per solam confessionem creditoris, sine alia probatione numerationis vt possit agere aduersus debitorem qui illum promisit seruare indemnem? pro quo erit consulendus. Afflict.decis.91.numer.3.& decis.94.numer.3.& decis.150.numer.35. Volum.1.commun.opin. pag.77. verb.fideiussor potest agere.Felin. capit. si cautio, de fide instrumen. num.89. Hippolit.Marsil.tractat.de fideiuss.numer. 265. versic.trigesimoquinto. Alexan.cõsil. 90.volum.3.numer.3. vbi Carol.Moline.in additionib.in liter.A.Francis. Viuius,lib.2. commun. opin. 113. Andr. Tiraquel. de retract.linagier.§.1.glos.18. numer.84. & de retract.conuent.§.4.glos.6.numer.17. Michael.Grass.lib.1.commun.opin.capit.11.in quæst. 11. pulchrè Ioseph.Mascard.volum. 1.de probationib.concluſ.373.ex num.1.

AD TEX. IN CAP. 1. Quicunque, de eccles. ædificandis.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ ex quibus bonis reparari debeãt, & quis iudex ad id sit competens.*
2 *Quando opus est publicum cõcernens omnium vtilitatem,nobiles, & plebeij coguntur contribuere ex proprijs bonis.*
3 *Clerici & aliæ personæ exemptæ, an cogi possint contribuere in reparatione viarum,pontium, & itinerum, & quis sit ad hoc iudex competens.*
4 *AEdificans ecclesiam, vel ei donans ornamenta, si ibidem ponat arma, vel nomen suum, an ob hanc causam perdat meritum?*
5 *Delentes arma quæ ponuntur in ecclesiis vel in capellis puniuntur.*

1 MATERIAM istius textus optimè examinant Lambertin. de iure patronat.lib.1.1.par.artic.3.in 6.quæst.princip.numer. 9.& 35.Capel.Tholosan.decis. 499.aliàs 500. Francis.Sarmien.in defens. de reddit.eccles.1.par.monito.41.numer.5. optimè Gigas,consil.117.Ioan. Nicol. Delphinat.de iur.patronat.lib.2.ex numer.128. Philip.Deci.consil.118.numer.5. versic.tertio principaliter.latè Abb.in quæst.3.num. 17.Caualcan.2.par.decis.22.numer.24.facit textus in cap.4.infra hoc titul.Concil. Tridentin.Sess.21.capit.7.de reformat. versic. parochiales verò ecclesias.Ex quibus colligе,quòd ecclesiæ,deficiente eis fabrica,reparari debent ex fructibus eorum qui ex ecclesia aliquid percipiunt, vtputa clericorum: quod verum intellige, deducto prius eis necessario ad suam sustentationem, nè alias cogantur deseruire sine alimentis,contra vulgares iuris regulas & notat textus in dicto cap.4. & Abb.in cap. ratio nulla, de præbend.numer.1. notabil.2. Gigas,consil. 116. numer.7. & optimè in terminis tradit Francis. Sarmiento, in dicta defens. 1. par. monito. 82. num. 3. Pro huiusmodi tamen dubio est videndus Nauar. in apologia, de redditib.eccles.quæst.1.monito.82. numer. 8.& de spol.§.1.numer.3. Paul.Fusc.de visitat.lib.1.capit.10. numer.16. Abb.& Doctores in capit.final.de his quæ fiunt à maiori parte capituli.Felin.in capit.cum omnes, de constit.numer.15.in final.verbis. Cosm. in pragmat.sanction.in procem.totius oper. in §. nam ecclesiarum, in glos. verb. ruunt, in versic.& hic est,fol.37.Ioan.Gutierrez, in allegat.10.numer.7.Michael.Timoth.de visitan.eccles.lib.2.tractat.3.capit.3. Caualcan.2.par.decis.22. numer.23. vbi intelligit hoc, deductis necessariis his qui residentsecùs si non residerent,quia tenerentur etiã non deductis omnibus necessariis, cum de altari viuere non debeat, qui altari non seruit. Immò ad huiusmodi contributionem clerici diuites cogi poterunt per iudices seculares, ex Guilerm. Benedict. in repetit. capit.Raynuntius, verb. & vxorem, decis. 2.numer.138. Ludouic.Messia,in pragmat. taxæ panis,concluſ.5. ex num.68. pulchrè Carol.de Grassal.regal.Francię,lib.2.iur.6. Quæ omnia ni fallor erunt moderanda iuxta doctrinam Nauar.de spol.cler.§.10.num. 7.versic.quarto,quem omnino vide, & tradit etiam optimè Rebuf. responſ.135.per totum.Quando tamen ipsorum clericorum fructus non sufficiunt,tenentur parochiani in huiusmodi subsidium contribuere,ratione sacramentorum,quæ in parochia eis ministrantur ex dicto Concil. Triden.in dicta Sess.21. capit.7. Francis. Sarmient. in dicto monito.82. numer.3. in fin. Abb.in capit. si quis presbyterorum,numer.8. de rebus eccles.non alienan. Auiles in capit.23. prætorum,in glos.den orden,numer.11.

2 EST tamen aduertendum quòd eo casu quo tenentur parochiani ad istam contributionem,tenentur etiam & nobiles sicut & cæteri homines plebeij, cum hoc sit opus publicum & commune & concernens omnium vtilitatem & necessitatem, quo casu semper tenentur cõtribuere nobiles & alij exempti, vt tradit Abendaño,lib.2.de exequend.mandat.capit.14.num.19.& faciunt in simili quæ tradit Guid. Pap. decis. 7. & decis.78.latè Auiles,supra,in dicta glos.den orden,ex num.4.Ioan.Martinez de Olano in antinom.in liter.C. numer.38. & optimè Carol.de Grass.in dicto lib.2. iure 6. versic. cogi etiam possunt. qui omnes per hanc rationem quia est opus publicum attestantur clericos & alios exemptos, nõ obstante dignitatis priuilegio cogi posse contribuere ad re-

ad reparationem viarum & in itineribus extruendis, ac de nouo faciendis pontibus, fontibus, & similibus, vt etiam tradit latissimè & pulchrè Remigius de Gosii, de charitat. subsid. in quæst. quæro an dicta ordinatio facta per tres status liget clericos & ecclesias, in versic. decimonono fallit, pag. 281. Nicol. Festasius, in tractat. de æstimo & collectis, 4. par. cap. 1. ex num. 15. Mencha. lib. 1. controuers. vsufrequen. cap. 6. num. 4. optimè Abb. in capit. non minus, numer. 18. de immunit. ecclesiar. Cachera, decis. Pedemõtan. 68. numer. 3. Natta, consil. 311. numer. 4. Bursat. consil. 161. numer. 11. & 14. & ex numer. 40. Alphan. in collectan. numer. 111. Natta, consil. 280. numer. 6. versic. tertius casus. Gregor. Lopez in l. 51. in glos. por razon de sus personas, titul. 6. partit. 1. Ludouic. Mesia, in dicta pragmat. tax. panis, concluf. 5. ex numer. 63. pulchrè Rebuf. tom. 1. titul. de senten. prouis. articul. 3. glos. 6. ex numer. 3. Viuald. in candel. eccles. in explanat. Bullæ Cœnæ Domini, cas. 5. ex numer. 43. Barthol. Cœpol. de seruitut. rustic. prædior. capit. 3. versic. quæro vigesimoquinto. Didac. Perez, lib. 1. titul. 3. l. 1. pagin. 68. in glos. que son para biẽ comun. optimè Abb. consil. 3. volum. 1. Chassen. catalog. gloriæ mund. 12. par. consider. 71. versic. hinc etiam. Ambros. Opizon. in l. filius familias. §. diui. ff. delegat. 1. numer. 88. Alciat. in authen. cassa, numer. 16. & ibi Salicet. numer. 12. C. de sacrosan. eccles. Ludou. Lopez, instruct. conscien. 2. par. capit. 40. colum. 303. versic. quæritur. Francisc. Vtius, lib. 2. commun. opin. 42. latissimè Barthol. Humada, l. 54. titul. 6. par. 1. in glos. 2. ex numer. 1. fol. 72. & notatur in capit. non minus, de immunit. ecclesiarum.

IN quo difficili articulo vt veriùs existimo in dictis casibus, quando iustè ac licitè impositæ sunt collectæ, clericum nolentem soluere, iudicem secularem posse compellere faciendo executionẽ in bonis ipsius, non tamen in persona, vt optimè resoluit Viual. in candelabr. eccles. 2. par. in explanat. Bullæ Cœnę Domini, cas. 5. numer. 45. Tiraq. de retract. linag. §. 32. glos. vnica, ex numer. 80. Hieronym. Portol. in schol. ad Molin. in §. alforda, ex numer. 3. & plura habes supra, in 1. par. in collectan. 37. ad textum in capit. principes, 23. quæst. 5. numer. 4. & tradunt etiam Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius, verb. & vxorem nomine Adel. s. ex numer. 470. Alphonf. Azeued. in lib. 1. nouæ recopilat. titul. 3. l. 12. numer. 2. vbi refert se in facti contingentia ita vidisse declaratum à Regijs Senatoribus Granatensis Prætorij, & quod nulla hoc casu excommunicatio incurritur, asserunt doctissimus Ignatius Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz in prax. canon. capit. 55. pag. magn. 173. colum. 1. in fine. Gregor. Lopez, in l. 51. in glos. por razon de sus personas, in finalib. verb. titul. 6. partit. 1. Alphonf. Azeued. in lib. 1. nouę recopilat. titul. 3. l. 11. num. 5. & in l. 12. numer. 2. Ludouic. Lopez, instructor. conscien. 2. par. capit. 41. versic. tertio dico, colum. 312. Nauar. in manual. latin. capit. 27. numer. 115. in fine. Auendaño, de exequend. mandat. 2. par. capit. 14. num. 13. Bartholom. Humada, in l. 54. glos. 2. num. 18. titul. 6. partit. 1. qui allegant Baldum in authen. sed & periculum, numer. 2. C. sine censu vel reliq. Et quamuis supradicta vera sint, laudabilius tamen, melius, ac decentius est, vt quando repentina non est necessitas, nec iudex ecclesiasticus remissus, quòd secularis recurrat ad ecclesiasticum iudicem, vt compellat breuiter clericum soluere partem collectæ ei pertinentem & distributã, alias quòd ipse soluere faciet per bonorum captionem, vt referunt Guilier. Benedict. & Viuald. vbi supra, & Azeued. in dicto numer. 5. Salzed. supra in dicta pagin. 173. in fine, & hoc pacto (ni fallor) possunt cõcordari omnes Doctores ex diametro pugnantes circa resolutionem istius articuli.

4 DIEBVS tamen proximè elapsis interrogatus fui, An ædificans ecclesiam, vel ei donans ornamẽta, si ibidem ponat arma, vel nomẽ suum ob hanc causam perdat meritum? Et responsum prębui quod quamuis Sebastian. Sapia, in additionib. ad Abb. in capit. dilecta, de excess. prælator. in liter. D. versic. item adde. & Chassen. in catalog. gloriæ mundi. 1. par. in 13. concluf. versic. aduerte tamẽ, indistinctè teneant eo in casu amitti meritum, eorum tamen opinionem puto tantùm procedere & intelligi debere quando principaliter apponerentur arma propter vanitatem & inanem gloriam mundi, secus verò quando intentione pia propter honorem scilicet, & cultum Dei & Sanctorum eius, ac pro salute animæ suæ principaliter quis pingeret & poneret arma, vel nomen suum in imaginibus, templis, & ornamentis, vel in ecclesiis quas cõstruit, quamuis secundario seu accessoriè intendat & velit consequi ob hoc, laudem & honorem temporalem, & pro hoc bene faciunt in simili quę tradit Couar. lib. 1. variar. capit. 20. numer. 3. Nauar. in cap. inter verba. 11. quęs. 3. in Hispan. concluf. 5. corol. 2. & in corol. 25. ex num. 88. Sylues. in summa, verb. vanagloria, num. 2. versic. ex quibus patet.

5 ET delentes arma quæ ponuntur in capellis vel in ecclesiis puniuntur, vt notat Abendañ. lib. 2. de exequend. mandat. cap. 13. numer. 4. ad finem. Lambertin. de iur. patronat. in 4. articul. 5. quæstionis principal. 3. lib. ex numer. 9. fol. 18.

AD TEX. IN CAP. 4.
Plerumque, de donat. inter virum & vxorem.

COLLECTAN. 154.

SVMMARIVM.

1 *Vxor propter adulterium amittit dotem, quid etiam amittat sponsa ob adulteriũ, & quid maritus?*
2 *Dos, quam amittit vxor adultera cui applicetur, & maximè quando ipsa habet filios vel parentes?*
3 *Lite pendente super adulterio, maritus tenetur alere vxorem, & quid post sententiam iudicis? & similiter aliqui casus referuntur in quibus maritus non lucratur dotem vxoris adulteræ.*
4 *Vxor putatiua quid amittat propter adulterium, & quid quando vxor fuisset adulterata per vim, vel cõuicta verbis blandis, aut tale matrimonium de iure esset inualidum, & non teneret?*
5 *Vxor qualiter puniatur ob osculum impudicum, vel si consentiat tactui mamillarum.*
6 *Vidua propter stuprum, vel quæ non castè vixit, quid amittat?*
7 *Hæres an & quando & intra quod tempus possit accusare vxorem, de adulterio in vita mariti commisso?*
8 *In conscientia vxor adultera, an teneatur suam dotem restituere marito antequam petatur, & similiter maritus adulter, An teneatur aliquid restituere vxori in conscientia antequam petatur?*
9 *An vidua quæ ex testamẽto mariti habet vsumfructum si castè viuat, teneatur in conscientia ipsum restituere hæredibus mariti, si castitatem non seruat?*
10 *Testamentariam pœnam tenetur quis in conscientia restituere & soluere etiam sine executore, & aliqua iudicis declaratione?*

1 VXOR propter adulterium, an amittat dotem? est consulendus Couar. in 4. 2. par. capit. 7. §. 6. ex numer. 1. Roman. singul. 315. vbi latè additio. Volum. 1. commun. opin. pag. 253. verb. adultera vxor. Palat. Rube. in rubric. §. 34. numer. 4. Nicol. Boer. decis. 338. ex numer. 2. Chassen. in consuetud. Burgund. rubric. 4. §. 6. versic. & sera tenuẽ, ex numer. 16. colum. 615. Anton. Scappus, de iure non script. lib. 1. capit. 50. ex numer. 13. Thom. Cerdan, in lib. visita de la Carcel, capit. 13. num. 22. in princip. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in liter. A. num. 64. Lib. 11. regul. iur. ciuilis, & Pontif. pag. 668 verb. mulier adultera. Didac. Perez, lib. 8. tit. 15. l. 2. pag. 290. colum. 2. versic. dubium est an mulier. Iul. Clarus. §. adulteriũ, num. 13. (& in num. 15. differit, quid amittat maritus ob adulterium, de quo etiam est videndus Ioan. Rojas, singul. 214. in fin. versic. quod si maritus. Bursat. consil. 120. nume. 20. Riminald. consil. 395. numer. 4. optimè Philippus Decius, in l. semper in contractibus. ff. de regul. iur. ex numer. 7. Angel. de malefic. verb. che ai adulterato, ex numer. 25. Rolan. consil. 50. volum. 1. ex numer. 4. glos. verb. reciperet, in cap. 1. vt lit. non contest.) Alphan. in collectan. numer. 462. versic. ad hunc textum quod mulier. Lancellot. Conrad. lib

rad.lib.1. capit.9. de prætore. §. 3. titul. de adulteriis,num.23. Tiraquel.post leges connubial.glos.8.numer.238.& in l.1.cõnubial. numer.45. in fine,versic,sed & hinc fit. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 287. numer. 12.& ex numer.23.& cas.419.num.44.tradit Felin.cap.pastoralis,de iudic.num.5.vbi quid amittat sponsa propter fornicationem pro quo vide glos.verb.sponsam,in cap.25. quemadmodum, de iur. iuran. Iul. Clar. §. adulterium,numer.8.versic.sed hæc omnia. Couar.in 4.1.par.cap.1.ex numer.7. Abendaño, responsi.10. numer.1. & responsi.24. numer.6.versic.aduertendum.Quod intelli ge, in sponsa de præsenti, & non de futuro quæ non tenetur pœna adulterij, vt tradit Didac.Perez,lib.5.titul.1.l.1.pagin.5.vers. item deducitur. & optimè in lib.8.titul.15. l.2.Iul.Clar.in dicto versicul.sed hęc omnia. de hoc tamen est consulendus vltra Couar. in dicto numer.7. Bartholom. Humada in l. 13.titul.1.par.1.in glos.1.numer.5.latè Francis.Sarmien.lib.1.selectar.cap.5. ex num.1.

2 DOS autem vxoris adulteræ,an applicetur marito, etiam si mulier habeat filios vel primi, vel secundi matrimonij? examinant Couar. in dicto §. 6. numer. 4. versic. cæterum. Abendañ.responsi.24. ex numer. 1.versic.sed aliqui ex nostris.& latissimè in diction.in litera.A. fol.168. colum.2. Chassen.in dicto versic.& sera tenué,numer.25. & in rubric.6.§.1. ex numer.8. colum.838. Palat.Rubeus,in repetit.rubric.§.20. num. 1.versic.intellige tamen.Nicol.Boer.decis. 338.numer.6. Cremen.singul.87. incip.statuto.Lib.11.regul.iur.ciuil.& pontif.pagin. 668.versic.fallit etiam si habet. & quos allegat Baeça,de inope debit.capit.1.numer. 68. Et quid si talis adultera habet patrem, an in eius præiudicium maritus lucretur dotem?tradit Caballin.milleloq.527.Boer.decis.338.ex numer.5. Lib.11.regul.iur. ciuil. & pontif. pagin.668. versic. fallit etiam si filia. Conrad.supra,numer.24.versic.secundo limita.optimè Chassen.in dicto §.6.versicul.& sera tenuê, ex num.20. colum. 616. Boer.in dicta decis.338.numer.5.

3 INTERIM autem lite pendente super adulterio, tenetur maritus vxori alimẽta præbere,vt referunt Anton.Cordoua de Lara,in l.si quis à liberis.§.si vel parens,numer.64.ff.de liberis agnoscen.Anto.Quesada,diuersar.quæstion.capit.18.versic.observandum. postquam tamen iudex declara uerit adulterium fuisse commissum, nec maritus vxorem adulteram,nec è contra tenetur alimentare, vt tradit Anton. Cordoua de Lara,vbi supra,in §. si quis ex his, num. 77. & numer. 80. contrarium tamen tenet Iul.Clarus,in §.adulterium,numer.17.

LIMITAT tamẽ supradicta Tiraq.in l. 1.connub.num.24.versi.quin & si vir. quod maritus non lucratur dotem, quando ipse atrocius vxorem verberaret, ob idq; vxor aufugiat,& adulterium cõmittat,tunc enim ait nec accusare,nec consequi dotem poterit maritus, & idem tradit Palat. Rube. in repetit. rubric. §.20. numer. 4. contrarium tamen concludit Anton. Cordoua de Lara in dicto §. si quis ex his,numer.210. Limitari etiam poterit, quod maritus non lucretur dotem ob adulterium vxoris,si eam maritus occidat,vt habes in collectan. ad textum in capit. inter hæc sanctitas. 33. quæst.2. Et similiter non lucrabitur in eo casu relato per Guid.Pap.singul.568. incip. nota pactum, numer.7.

4 VXOR putatiua an amittat dotẽ propter adulterium? est videndus Cravet.consil.205.numer.36. & de antiquit.4.par.§.videamus,ex numer.11. versic.sed licet. Lancellot.Gallus, in cõsuetud. Alexan.in glos. maritus,quæst.2.numer.13. Tiraquel. post leges connub. glos. 8. numer. 265. Et quid quãdo esset adulterata per vim? tradit Abb. cõsil.4.volum.1.Iodoc.Damhoud. in prax. crimin.capit.89.num.41.Anton Quesada, diuersar. quæstion. capit.18. versic.sextus. Et illa quæ inducitur ad adulterium verbis blandis,vel cum auri datione, licet consenserit,inuita reputatur consensisse, vt tradit Iacob. Menoch. de arbitrar. cas.360. num. 51.Volum.2.commun.opin.pag.447.verb. adultera perdit, in versic. & nota quod mulier. & vide Doctores quos allegat ad hoc, Hyppolit.de Marsil. singul.353. Et quando matrimonium non tenet, an mulier adultera teneatur ad supradictam pœnam? est consulendus Antonius Quesada, diuersarum quęstion.capit.18. versic.in qua parte. Anton. Gomez, in l.80. Tauri, numer.48. Guid.Pap.singul.568.nota pactum,num.8. Iul.Clar.§.adulterium,num.14.

5 ET de pœna osculi impudici,vel tactus mamillarum.optimè differit Philip.Decius in rubric.de iudic.in 1.lectur. numer.5. vbi additio in litera B. & in litera C. Philip. Deci.in rubric.C. de edendo,in 1. conclus. Carrer.in prax. tit. de homicid.§.nono excusatur,numer.30. Iacob.Menoch.de arbitrar.cas.276.numer.4. & cas.287. numer.1. & ex num.6. Volum.1. commun. opinion. pagin. 549. verb. osculum. & pagin.316. verb. osculum. Caballin. in ægidian. constitution. lib.4.cap.72. in glos.A. pag.302. Iul.Clar.§.adulterium,numer.16.Neuizan. in sylua nuptial.lib.4. numer.26. & ex numer.76.Augustin.Beroi.in rubric.de iudic. ex numer.21. Didac.Couar.in dicto §.6.numer.3. versic.nec illud. Iul.Clar.lib.5.§.fin. quæst.83.numer.6.Gigas,consil.38.numer. 37.Anton.Cordoua de Lara, supra, in §. si quis ex his,numer.77.Palat.Rube.in repetit.rubricæ,§.78.numer.10.AEgid.Bossius in prax.titul.de extraordin. crimin. num.3. Bernard. Diaz, regul.216. vbi optimè Salzed.in additionib.Afflict.decis.276.Alciat. lib.4.parerg. capit.10. Volum.2. commun. opin.pag.511.verb.osculum.latissimè Ioan. Gracian,regul.496. vbi ex numer.1.differit, an si maritus vxorem quam inuenit osculantẽ occiderit,liber ne sit à pœnis.l.Gracus C.de adulter.& in num. 5. tradit, quod ex solo osculo possit eam maritus criminaliter accusare.

6 ET vidua propter stuprum vel quæ nõ castè vixit,quid amittat? tradit Couar. in dicto §.6.num.10.Chassen. in consuet. Burg. rubric.4.§.6. versic.& sera tenué,ex num. 24.colum.617.Cifuentes,in l.14.Tauri,ex numer.3.Iul.Clar.§.stuprum, numer.5. latè Quintilian.Mandos. in tractat.annal.casus, numer.39.Ioan.Gutierrez, in practic.lib.2. quęst.122.ex princip.latissimè Lib.1.regul. iur.ciuil.& pontif.ex pagin.18.versic.circa quam limitationem an sit vera? Pinel. in l. 4. C.de bonis matern. numer.9. Ludouic. Molina,de primogen.lib.1. cap.9. ex num. 55.Anton.Gomez,in l.50. Tauri, num.80. & in l. 80. numer.70. Menchac. lib.1. controuers.vsu frequen. capit.8. ex numer.12. Boer.decis.338.ex numer.9. Rolan. consil. 86.volum.2. Neuizan.in sylua nuptial. lib. 2.numer.42.& 45.Alciat.regul.2.præsumption.9. ex numer.2. Ioan. Gracian,regul. 497.numer.6.Asinius in l.4.§. sed tunc lo-

cus,numer.105. ff. de relig. & sumpt.funer. Caballin.in ægidian. constitut.lib.4.capit. 69.in glos.F. versic.an vidua amittat. Ioan. Martinez de Olano,in antinom.in liter.V. numer. 14. (vbi quod in Regno Nauarræ amittit vsumfructum, quem habet mulier in bonis mariti, & idem seruari ait in marito si luxuriosè viuit) Melchior.Pelaez, de maiorat.1.par.quæst.48. numer.40.& 42. Palat. Rubeus,in repetit. rubric.§. 67. ex numer. 1. & 6. & ex numer. 16. Volum.1. commun. opin. pagin. 20.verb. plus dicit, & verb. mater. latissimè Auiles, in proœmi.prętor.in princip.ex numer.37.& 45. (& in numer. 38. probat, quòd indistinctè amittat bona legata à marito, etiam si maritus non adiecerit clausulam vel conditionẽ quòd castè vixerit,pro quo vide Palat.Rubeum,in repetit.rubricæ, §.67. numer.4.) Alphan.in collectan.num.462, versic.quid in vidua.Gerar.singul.48 numer.2. vbi pulchra additio. Paul.de Castr.consil.147.vol. 2. Salzedus in additionib. ad Bernar. Diaz, regul. 786. versic. tertio ex hoc deducitur. optimè Hyppolit.singul.416.optimè Duenas,regul.12. versic.circa quam limitationẽ. Sebastian.Medices,tractat. mors omnia solvit,3.par.num.38.& pulchrè ex numer.107. Osasc.decis.77. latissimè Emanuel. Costa, in capit.si pater.verb.legauit,ex numer.33. Caballin. milleloq.137. versicul.quod sicut. Carol.Molin. in consuetud.Parisiens.titul. 1.§.30.num.142. Didac.Perez, lib.4. titul. 2.l.6.pagin.795.in glos. e mantuuieren despues castedad.& lib.5.titul.4.l.4.pag.171. in glos.viuiere luxuriosamente. Palat.Rubeus,in repetit.rubric.§.11. ex num. 6.latè Ioan.Matiençø,lib.5. recollection. titul.9. l.5.in glos.8.Michael.Grassal.lib.1.cõmun. opin.capit.6. quæst.13. Volum.1.commun. opinion.pagin.341.verb.vidua stupro.multum bene Laurent. Chirchou.in commun. opin.centur.5.conclus.99, Craueta,consil. 105.numer.31.& 40.

7 HAERES autem, an & quando, & intra quod tempus potest accusare vxorem de adulterio in vita mariti commisso? tradit Tiraquel.in l.si vnquam,verb.susceperit liberos,num.217. Anton.Gomez,l.80.Tauri numer.68. Angel.de malefic. verb. che ai adulterato, numer. 29. Boer. decis. 338. ex numer. 7. Neuizan. in sylua nuptial. lib.2. num.

numer.44. Alexan.l.rei iudicatæ,ex num. 3.& ibi additio in litera A. ff.ſolut.matrim. latè Alexan.conſil.189. volum.6. ex princip. Volum.1.commun.opin.pagin.253.verbo, adulteriũ mulieris. Volum.1.commun. opin.pagin.93. verb. hæres mariti. Couar. in dicto cap.7.§.6.numer.9. latè Emanuel. Coſta,in capit.ſi pater.1.par. verb.legauit, ex numer.32. Ioan.Matienço, in dicta gloſ. 8.ex numer.15.& in titul.10.l.7.gloſ.5. numer.11. Barthol. Chaſſen.in dicta rubric.4. §.6. in verſic. & ſera tenué, ex numer. 18. colum.615. Ioan. Martinez, in dicto lib. 5. titul.10.l.7.in gloſ. 5. numer.15. Sebaſtian. Medices,tractat. mors omnia ſoluit, 2. par. concluſ.5.ex num.17. Didac. Perez, lib.8. titul.15.l.2.pagin.291.colum.1. verſic.dubitatur prꝛterea. Volum.2.commun opinion. pagin.441.numer.8.verſic.ex prima. Vol. 1.commun.opinion.pagin.94.in fin.verſic. hæres mariti, & in pagin. 95. verb. de iure regio. Et per quod tempus prꝛſcribatur accuſatio, eſt videndus Didac. Perez, lib. 8. titul.15.l.2. pagin.308. verſic.quæritur vlterius.

8 ET in conſcientia vxor adultera non tenetur ſuam dotem reſtituere marito,donec ſibi petatur,ex Ludouic.Meſsia,in pragm. taxę panis,concluſ.6.num.63.vbi ait,quòd ſimiliter maritus qui adulterium commiſsit in conſcientia non compellitur vxori reddere dotem, quam ipſe propter adulterium vxoris ſuæ conſecutus fuit.

9 VIDVA tamen quæ ex teſtamento mariti habet vſumfructum ſi caſtè viuat,tenetur in conſcientia ipſum reſtituere hæredibus mariti ſi caſtitatem non ſeruat. Pro veritate tamen iſtius articuli ſunt conſulendi Ludouic. de Beja, in caſib. conſcien. fol. 143. Lælius de Zecch. de caſ. reſeruat. caſ. 15. verſic. mulier denique. Couar.in 4. 2.par.capit.6.§.8.numer.17. verſic. ex quo infertur. Ludouic.Meſsia,ſupra,concluſ.6. numer.107. Caietan.in ſumma,verb.pœna, verſic.& rurſus.Nauar.manual.latin. capit. 23.num.62. & cap.25. numer.65. vbi etiam aſſerit, id nõ procedere, quando maritus reliquit vſumfructum vel marito relinquitur ab vxore quoad nõ nuberet,tunc enim non ſeruando caſtitatem ait,non teneri ad reſtitutionem,& idem cenſet Anton.Bernad,in ſumma,capit.18.num.94.cuius contrarium indiſtinctè ſequendum cenſeo vt veriùs,per ea quæ tradit Emanuel.Coſta in l.cum tale. §.ſi arbitratu. in fin.numer.25. ff. de condit. & demonſtr. Quemadmodum etiam eſſet certum, vſumfructũ amittere ipſam,ſtatim quod nuberet, ſiue clam ſiue publicè ex Caietan.ſupra, in verſic.ſimile eſt.ſimiliter ob ſtuprum commiſſum illum amittere eſt fatendum,ne plus habeat luxuria quam caſtitas, vt dicitur in authentic.de reſtitut.& ea quæ parit.§.vltimo. & tradit Ioan.Matien. in dicto lib.5.titul.9.l.5. gloſ.8. numer. 14. Boer.deciſ.338.numer.12.verſic.& per quã rationem. Et leges non luxuriantibus, ſed pudicis fauent, ex §. penult.authen. quib. modis naturales effician.ſui.Et vulgare ſit quod ſtatuta pœnalia contra mulieres ſecundo nubentes, extenduntur ad luxuriantes ex adductis per Caballin. in milleloq. 56.Paul.Emil.2.par.deciſ.25.numer.3. Pinel.l.fin.C.de bonis matern.numer.18.Anton.Gabriel. lib.3. commun. opinion. titul. de ſecundis nuptiis,concluſ.1.numer.12. & concluſ.8.Iul.Clar.§.ſtuprum,numer.6.Et ſic indiſtinctè,talis mulier impudica amittit legatum ſibi relictum à marito,quemadmodum amittit honorem,domicilium, & priuilegia ipſius mariti, per ea quæ tradit Ioan. Matienço, in dicto lib.5.titul.9.l.5. in gloſ. 8.numer.4.Tiraquel.de nobilitat.capit.18. ex numer.13.reprobata in hoc diſtinctione Pinel.in l.4. C.de bon.matern.numer.4.dicentis palàm impudicam non potiri priuilegio & honore viduitatis, bene tamẽ ſi ſecretè & clam eſt impudica, quam diſtinctionem licet ſequantur Ioan. Matienço, in dicta gloſ.8.num.4. & Salzed. in additionib. ad Bernard. Diaz, regul.786. verſic.ſecundo limita , ad fin. aduerſus tamen eam eſt conſulendus Anton.Cordoua de Lara,in l. ſi quis à liberis. §.ſi quis ex his. ff. de liber. agnoſcen.Franciſ.Mantica,de cõiectur.lib. 11. titul.19. numer.35. Immò ex Bal. conſil. 207.volum.4.vidua quæ paſſa eſt ab aliquo amplecti, ac deoſculari,ſeu tangi mamillas impudica dicitur,amittitq; legatum ſibi relictum,ſub conditione ſi caſtè & honeſtè vixerit,quam ſententiam ſequitur Couar. in 4.2.par.capit.7.§.6.numer.3.in fin.Anton. Cordoua de Lara in dicto §. ſi quis ex his, numer.147.Franciſ.Mantica,de coniectur. lib.11. titul.19. numer.34. quamuis in conſcientia,ipſam non teneri ad reſtitutionem rei legatæ, ob oſculum videatur ſentire Nauar.in dicto capit.23.numer.62.

10 EGO tamen vt alibi latius conſidero quamuis regulariter pœnam ſubire ſtatutam non cogatur aliquis in foro conſcientiæ, niſi poſtquam ad illam damnatus eſt à iudice, teſtamentariam tamen pœnam omnino tenetur ſoluere quis,ſine executore, vel aliqua iudicis declaratione, non eo ſolo quia ipſo iure & facto ipſo incurritur, ſed quia potius eſt legatum conditionale quam pœna, vt ex Caietan. in ſumma, verb. pœna. tradit Nauar. in manual. latin. capit.23. numer.67.verſic.quorum.& hæc eſt verior opinio, vt colligitur ex Abb.in capit.Raynaldus,num.25. de teſtamen. vbi etiam Couar.in §.1.ex num.6.in fine. Ludouic. Beja in reſponſ.caſuum conſcien.caſ.41. verſic. nihilominus.Alphonſ.Azeued.in lib.2.nouæ recopilation. in init. titul.1. numer. 28. Couar.in 4.2. par. capit.6. §. 8. numer.17. verſic.vndecimo,& illud eſt cõſiderandum. & habes ſupra in 1.par.in collectanea 2. ad textum in capit.fraternitas.12. quæſt.2. numer.5. Si igitur ob oſculum vidua legatum amittit, vt dicunt ſupradicti Doctores, quomodo in conſcientia illud poterit ſibi retinere? cum ſimus in legato cõditionali,quod executionem iudicis non requirit , ſed lex voluit vt pars ipſa contra ſe ſit executrix, quaſi diceret quod eadem pœna , qua puniretur in foro contentioſo talis vidua,quę patitur deoſculari , eandem etiam pœnam in iudicio animæ & in foro conſcientiæ ſubire teneatur , amittit ergo legatum in conſcientia, vel fatendum eſt eo nõ priuari debere à lege ciuili,ob ſolum oſculum, vt aliqui fatentur contra Doctores ſupra allegatos. Quæ opinio & reſolutio quamuis aliquibus,difficilis & riguroſa nimis videatur,ſed vera (ni fallor) & ſequenda eſt.

AD TEX. IN CAP. 7. Ad noſtram,el 1.de iure iurando.

COLLECTAN. 1.

SVMMARIVM.

1 *Plura de materia & intellectu iſtius textus referuntur, & An iuramentũ excludat exceptionem compenſationis?*
2 *Verus intellectus iſtius textus aſſignatur.*

1 DVRA de materia & intellectu iſtius textus, & iuramentum an excludat exceptionem compenſationis? tradit latiſsimè Beroius,in cap.1. de vſur. ex numer.62. Didac.Couarru. in capit. quamuis pactum. 1. par. §.4. ex numer. 8. Hyppolit. ſingul. 208.Iaſ.in §.in bonæ fidei,inſtitut.de actionib.numer.85. Andr. Tiraquel. de retract. linagier.§.3.gloſ.3.numer.3. & 6. Alexan. conſil.12.volum.2.num.15. & conſil.91.vol. 2. numer.5. & conſil.94. volum.4. num.3. Abb. capit. cum dilectus, de ordin. cognit. numer.23.pulchrè Carol.Moline.in conſuetudin.Pariſienſ. titul.2.§. 62. ex numer.23. Ferdinan.de Loazes,in allegat.pro oppido de Mula.in prima dubitat.in reſponſ. ad 5. & 6.num.54. pagin.333. latè Oſaſc. deciſ. 92. Afflict.deciſ.163. & deciſ. 381. Capiz. deciſ.167. ex numer.4. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 74. ex numer.35.Ioſeph.Ludouic,deciſion.Peruſin.15. ex numer.7. Ioſeph.Angles,flor. theolog. in quæſtione, quis à reſtitution.ſit liber, pagin. 186. verſicul. ſi volens. Michael.Palacios , de contractib. lib.5. capit. 10. pagin.471. verſicul.quod ſi quæras.Roland.conſil.17.volumin.1.numer.5.& 14. & conſil.6.volum.1. num.31. latiſsimè Anton. Gabriel.lib.2.commun.opinion. titul.de iure iurand.concluſ.7.Matheſilan.ſingul.54. vbi additio. Laurent. Chirchou. centur. 2. concluſ.76. Michael.Graſſ.lib.1.commun. opin.cap.7.queſt.17.optimè Io. Gutierrez, de iuramen.confirm.3.par. cap. 6. ex num. 5.additio ad Gerard.ſingul.98. literę A. in verſic.quod ſi quis ſoluere. Paul.Fuſc.ſing. 81.liter.I. latè Petr.Salazar,de vſu & conſuet.cap.1. ex num.67. latè Sebaſt. Medic. tract.de cõpenſat.1.par. queſt. 25. latiſsimè Salzed.ad Bern. Diaz, in regul.99.in verſ. ſexto limita. vbi plura de intellectu huius textus cumulat.&optimè Caballin. milleloq.223.& milleloq.224.vbi latiſsimè & pulchrè tractat etiã de intellectu iſtius textus.

2 MEMINI tamen audiuisse quemdam grauissimum & dissertissimum Doctorem qui reiectis quamplurimis & variis intellectibus adductis ab interpretibus, ipse pro vero intellectus huius textus præmittebat, quòd solutionis verbo, cõprehenditur quæcunque liberatio per l. 54. solutionis. ff. de solution. l. 4. §. condemnatum, versic. soluisse. ff. re iudic. l. 176. de verbor. signific. Cui regulæ non aduersari, dicebat, textum in l. solutam. 49. ff. de solutionibus. Solutã (inquit) pecuniam vtique accipimus naturaliter si numerata sit creditori, & sic dicendum videtur solutionem requisitam in illo textu fieri debere in pecunia numerata. Nam respondetur, quod ex dicta l. solutionis, colligitur regula, quod quando verbum solutionis præfertur simpliciter vt promitto soluere, verificatur in quacũque liberatione, & ita procedit supra adducta regula, quando vero profertur cum adiuncto pecuniã, vt promitto soluere pecuniã, tunc requiritur specialis numeratio, & ita procedit dicta l. solutam. & ratio est, quia licet compensatio equipoleat solutioni, non autem pecuniæ, sed sola numeratio, & sic in casu istius textus iuramentum non verificatur in casu ficto, contra textum in capit. ex parte, el 2. de cleric. non residen. quia iurauit quis soluere pecuniam & propter adiunctum pecuniam, non admittitur compensatio, sed requiritur expressa numeratio secundum dictam regulã, & ita quoties verbũ solutionis, in hoc textu refertur, semper adiungitur pecunia. Cogitabis tamen.

IN gloss. deductis expensis. Plura de materia istius glossæ habes in collectan. ad textum in capit. 6. si quis presbyterorum, de reb. eccles. non alienan.

AD TEX. IN CAP. 12. Cum nuncius, de testib.

COLLECTAN. 156.

SVMMARIVM.

1 *Testes de vniuersitate, an & quando sint idonei testes pro ipsa, vel contra ipsam vniuersitatem, vel collegium?*

1 TESTES de vniuersitate, an & quãdo sint idonei testes pro ipsa, vel contra ipsam vniuersitatem, vel collegium? resolue ex Paul. Fusc. singul. 25. liter. T. Gigas, consil. 28. numer. 20. optimè Gaspar. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 4. capit. 1. in glos. probandum, numer. 22. & facit textus in capit insuper. vbi Philip. Decius, ex numer. 14. & latissimè Felin. ex numer. 1. de testib. Decius, in capit. tertio loco, ex numer. 45. de probationib. vbi additio in litera A. latè Socin. reg. 408. optimè Afflict. decis. 400. Caballin. mulleloq. 600. latè Hieronym. de Monte, de finib. regundor. capit. 58. Didac. Couar. in practic. capit. 18. numer. 4. Lanfranc. in prax. capit. 8. de testium deposit. numer. 70. latissimè Petr. Rebuf. in tractat. de reprobat. & saluat. testium, ex num. 571. Alphonsi. de Azeued. ad curiã Pisan. lib. 2. capit. 19. ex numer. 3. latissimè Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 106. Alexand. consil. 99. volum. 5. numer. 15. & in consil. 68. volum. 2. num. 4. & 14. Guid. Pap. decis. 193. numer. 3. latè Francis. Viuius, lib. 18. commun. opinion. verb. testes de collegio, pag. 222. Laurent. Chirchou. in commun. opin. centur. 5. conclus. 92. Aymon. Craueta, de antiquitat. tempor. 1. par. §. quid in libro officialis, ex numer. 19. Didac. Perez, lib. 4. titul. 11. l. 22. in glos. jurando cinco hombres. latissimè Ioseph. Mascard. volum. 3. de probationib. conclus. 1414.

AD TEX. IN CAP. 12. Licet in corrigendis, de offic. iudicis ordinar.

COLLECTAN. 157.

SVMMARIVM.

1 *An iudex ordinarius per simplicem causæ cognitionẽ à superiore sibi factam, censeatur iudicare vt delegatus, an vero vt ordinarius iudex? & explicantur in hoc aliqua iura Concilij Tridentini.*

2 *Nullum est monasterium in quo priuilegio, vel consuetudine non sit obtentum, vt prælatus cognoscat etiam priuatiuè ad Episcopum de delictis suorum subditorum regularium.*

1 DVBITATVR in hoc textu, an ordinarius iudex per simplicem causæ cognitionem à superiore sibi factam, vt delegatus iudex censeatur iudicare, an verò solum vt ordinarius? pro qua quæstione sunt consulendi Felin. in capit. eam te, numer. 11. vers. quarta differentia, de rescript. Maranta, de ordin. iudic. 4. par. distin. 5. numer. 77. Iaf. l. hoc edicto. §. & post operis, ex numer. 3. ff. nou. oper. nunciat. Iaf. l. ius ciuile, nu. 2. & ex numer. 5. ff. de iustit. & iure. Matthesil. singul. 89. & ibi latè Gabriel. Saray, in additionib. Felin. capit. cum ex officij, ex num. 19. de præscript. Iacob. Menoch. lib. 2. præsumpt. 17. Brunor. à Sole, in quæstion. legal. lib. quæst. 23. ex num. 4. Paul. Granut. theoremat. 21. Volum. 1. commun. opin. pag. 112. verb. iudex ordinarius propter. Nicol. Boerius, decis. 151. ex num. 5. quam quidem quæstionem scire pervtile est, quia vt dicunt textus iste, & ferè omnes Doctores proximè citati quando Episcopus cognoscit de ea causa, de qua ordinarius cognoscere poterat ad metropolitanum appellatur, quando vero cognoscit vt delegatus, quia causa fuit sibi commissa aliquid addendo vel minuẽdo suæ ordinariæ iurisdictioni, est appellandum ad Pontificem delegantem, quòd animaduertendum censeo pro intellectu quamplurium textuum sancti Concilij Trident. in quibus cõceditur Episcopis vt procedere valeant in causis tanquam delegati sedis Apostolicæ, si enim cognitio earum causarum prefatis Episcopis indistinctè pertinet de iure communi per dictam simplicem commissionem earundem causarum, licet excitata videatur, non tamen reuocata censetur eorum ordinaria potestas, & eo in casu ad metropolitanum valebit appellatio, cum suam iurisdictionem nec ius suum videatur tollere summus Pontifex per talem commissionem argumento l. 2. §. merito, & §. si quis à principe. ff. ne quid in loc. publ. & faciunt tradita per Alciat. regul. 3. præsump. 11. Anan. in capit. ad petitionem, numer. 4. de accusat. Nauar. in capit. si quando, de rescript. except. 14. fol. 70. versic. nono facit quod princeps. Alphan. in collectanea, numer. 956.

2 *IBI, viros religiosos*. Quam iurisdictionem habeat Episcopus de iure communi, in regulares, vide quę habes in collectan. ad textum in capit. 7. quanto, supra hoc titulo. Et quamuis inspecto dicto iure communi videatur quamplurimis, regulares subiacere Episcopis, iuxta textum, in capit. monasteria. 18. quæst. 2. hodie tamẽ nullum monasterium est in quo priuilegio vel consuetudine non sit obtentum, vt prælatus cognoscat etiam priuatiuè ad Episcopum de omnibus delictis, saltim de his criminibus quæ non requirunt depositionem, vt tradit Nauar. in capit. non dicatis. 11. quæst. 1. numer. 95. & videbis etiam ad hoc plura quę habes in dicto capit. quanto.

AD TEX. IN CAP. 3. Cum dilecti, de empt. & vendit.

COLLECTAN. 158.

SVMMARIVM.

1 *Emptori læso vltra dimidiã iusti pretij subuenitur vel rescisione cõtractus, vel supplemento iusti pretij, etiam si læsio sit in parua quantitate.*

2 *An supradictum remedium competat quãdo res venditur in publica subhastatione, vel authoritate iudicis?*

3 *An læso vltra dimidiam subueniatur remedio istius textus, quando iurauit contractum?*

4 *An quando emptor eligit rem restituere ob læsionem venditoris vltra dimidiam iusti pretij, teneatur eam cum fructibus restituere?*

5 *Quando dicatur quis læsus vltra dimidiam iusti pretij.*

6 *An deceptio intra dimidiam sit licita in conscientia?*

1 EMPTORI igitur aut vendi tori læso, vltra dimidiã iusti pretij subuenitur vel recisione cõtractus vel supplemẽto iusti pretij, ex hoc textu, & in l.2.C.de rescin. vendit. & tradunt Rebuf. tom.2. titul. de recis. contract.artic.vnic. glos.15. num.3. Anton. Gabriel,lib.3.commun.opin. titul.de empt. & vendit. conclus.1. Francis. Conan. lib. 7. comment.capit.9.num.10. Anton.Gomez, tom.2.de contract.capit.2.numer.22.in princip.Petr.Mozius,de contract. titul.de emp. & vendit. §. quibus casibus annulletur emptio & venditio,numer.9.fol.85.Volum.1. commun.opin. pagin.492. verb.contractus venditionis.Quòd procedit etiam si læsio vltra dimidiam tantum interueniat in minima quantitate,vt referunt Ioan. Matienço, lib. 5.recollection.titul.11.l.1.glos.2. numer.45. ad finem.Volum.1.commun.opin.pag.514. verb.remedium.Rebuf.in dicta glos.15. nu. 14.Francis.Viuius,lib.2.com.opinion.312.

2 DVBIVM tamen est,an competat hoc remedium , quando res venditur in publica subhastatione,vel authoritate iudicis? pro quo sunt consulendi , Antonius Gomez , tom. 2. contract. capit. 2. numer. 23.Pinel.l.2. C. de rescinden. vendit. 2.par. capit.2.ex numer.18. & 25.Francis. Viuius in dicto lib.2.commun. opin.314. Caballin. milleloq.788.Rebuf.in dicta glos.15.ex numer.37. Petr.Mozius, vbi supra, numer.17. folio 85. Ioseph.Ludouic.in commun. conclus.titul.de empt.& vendit.conclus.2.vers. ampliatur nono.

3 AN autem læsus vltra dimidiam,si iurauit contractum,possit agere remedio huius textus? omnino sunt videndi Crauet.consil. 11.numer.11.Pinel.l.2. C.de rescind.vendit. 3.par.capit.1.numer.5. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 240. verb. venditio iurata. Brunor.à Sole, in quæstion.legal. quæst. 5. numer.24. Didac.Spino, in specul. testam. glos.30.princip.numer.62.Caballin.in milleloq.790.Camil.Borrel. in regia arag. §.1. glos.3.num.35.Couar.in capit. quamuis pactum.3.par.§.4.numer.8.optimè Petr.Mozius,in §.quibus casib. annulletur emptio & venditio,ex num.24.fol.86. Lauren.Chircou.in commun. opin. centur.3. conclus. 8. Anton.Gabriel. lib.3. commun. opin. titul. de empt.& vendit.con clus.1.versic.vndecimo limita. Ioan. Matienço, lib.5. recollect. titul.11.l.1.glos.8.ex numer.45. Anton.Gomez in dicto cap.2. numer.25. Cassador.decis.vnica,de empt.& vendit.Rebuf.in dicto articul.vnic.glos.15.numer.42. Ioseph.Ludouic.decis.Perus.97.numer.2. Rolan.consil.59.volum.1.numer.18. Ioseph.Ludouic. in commun.conclus. titul. de empt. & vendit.conclus.2.versic.contraria etiam opinio.

4 EMPTOR autem qui eligit rem restituere ob læsionem vẽditoris vltra dimidiam iusti pretij, an eam cum fructibus restituere teneatur? examinat Anton.Gomez,in dicto capit.2.num.24. Matienço in dicta l.1. glos. 5.ex numer.6. Pinel.in dicta l.2. 2.par. cap. 4.ex numer.1. C.de rescind.vendit. Couar. lib.2.variar.capit.3.numer.9.Petr.Mozius, in dicto §.quibus casibus annulletur emptio & venditio,numer.26.

5 ET quando dicatur quis læsus vltra dimidiam iusti pretij, tradit Ioan. Matienço in dicto titul.11.l.1. glos. 3. & in glos. 4. ex numer.1.Couar.lib.2.variar.capit.3.numer. 8.Gomez.in dicto capit.2.numer.22. versic. minus autem. Rebuf. in supradicta glos. 15. numer.1.Petr.Mozius in dicto §. quibus casibus annulletur emptio & venditio,numer. 10.fol.85.pulchrè Gutierrez in practic. lib. 2.quæst.133. ex principio. Ioseph. Mascar. volum.2.de probation.conclus.960. Pinel. in supradicta l.2.1.par.capit.2.ex numer.4. Caballin.milleloq.308.

6 MAXIMA tamen altercatio est inter scribentes,an deceptio intra dimidiam iusti pretij licita sit in conscientia?vt patet exhis quæ notant Petr. Plaça, de delict. capit.36. ex numer.14. Ludouic. Messia,in pragmatic.taxæ panis,conclus.1. ex numer. 126. & ex numer.158.Ioan. Matienço, lib.5. recollection.tit.11.l.1.in glos.1.num.6. Alphons. Castr.lib.2.de potestat.legis pœnal.cap.10. fallent.3. Petr. Dueñas,regul.68.limitat. 2. in fin. Didac.Perez,lib.5.titul.7.l.2. pagin. 182. versic. ex quo inferri posset. Pinel.l.2. C.de rescinden.vendit.1.par.capit.1.numer. 35. vbi etiam Cremens.ex num.144. Conrad.de contractib.quæst.57. Baptist.Lupus in capit.nauiganti,de vsuris,numer.111.Ludouic.Molin.de primogen.lib.2.capit.5.numer.56. Nauar. in capit. qualitas,de pœnit. distin.5. ex num.42. & latiùs in cap. nouit. de iudic.in 6. notab.corolar.9. ex num.46. Domin. Soto,lib.6.de iustit.& iure, quæst. 2. artic.3. col.3. & quæst.3. artic. 1. ad prim. argumentum. Couar. lib. 2. variar. capit.4. numer.11.C.de restitut.quæst.32.Medin.Tiraquel.l.9.connub.ex num.8. Philip.Deci. in l.semper in contractibus.ff de regul.iuris, numer.9.vbi additio in litera D. Petr.Magdalen.de numer.testium in testamen. 3. par. capit.3. ex numer.103. Tiraquel. de retract. linagier,§.1.glos.18. ex numer. 64. Rebuf. tom.2.de rescin.contract.artic.vnic.glos.14 num.3.Ioan.Gutierrez in pract.lib.2 quæst. 181.ex num.7. Abb.capit. cum causa, num. 4. de testib. Fortun. Garcia, de vltim. fine, numer.275.D.Antonin.2.par.summ.titul.1. capit.16.versic.quantum,colum.3.Michael, Palacio, de contractib. lib.2. capit.1.ex pagin.37.

AD TEX. IN CAP.10. Cum esses,de testamentis.

COLLECTAN. 159.

SVMMARIVM.

1 *In testamentis etiam ad causas profanas, an sufficiant duo testes, cum interuentu parochi?*
2 *Quis debeat esse iste parochus qui interuenit in testamento , vt valeat testamentum & quis suppleat absentiã parochi?*
3 *Fœmina,an sit testis idoneus in testamẽtis?*
4 *An dispositio istius textus indistinctè seruari debeat in terris ecclesiæ, etiam in testamentis laicorum?*
5 *In ore duorum testium stat omne verbum, quo modo intelligatur.*
6 *An decisio istius textus corrigat legem ciuilem , quæ requirit maiorem numerum testium in testamentis?*
7 *Nouus & verissimus intellectus istius textus assignatur.*
8 *An testamentum factum cum parocho & duobus testibus , ex priuilegio istius textus,irritum sit per conualescentiam testatoris?*

1 COLLIGE quod in testamentis etiam ad causas profanas de iure canonico duo vel tres testes tantùm,cum interuentu parochi sufficiunt. Pro cuius intellectu est consulendus Boer. decis.93.ex numer.2. Guid.Pap. decis.543.ex num.2.in fine. Paul. Fusc.singul.28.literæ C. Didac.Perez,lib.5. titul.2. l.1.pagin.85.versic.dubitari licet. Andr. Tiraquel. in princip. de priuileg. piæ causæ. Ioan.Dilect.de arte testan.titul.2.caut.2.numer.2. Philip.Decius, consil.283.numer.6. Gemin. consil.49. Baptista de S. Blasio, in repetit.rubricę Decreti,numer.74.Anton. de Burgos, in capit. quæ in ecclesiarum, ex numer.209.de constitutionib.Iul.Clar.§.testamentum,quæst.57.ex numer.1 Dominic. Soto,lib.4.de iustitia & iure, quæst.5.artic. 3.in colum.penult.Francis.Conan.lib.9.cõmentar.capit.2.numer.4.versic.at iure pontificio.latissimè Didac.Spino,in specul. testamen. glos.31. princip. ex numer.34. latè Petr.Magdalen.de numer. testium in testamen.2.par.cap.8.ex princip. vbi in numer.
2 5. aduertit, quòd iste parochus debet esse proprius,ita quòd non sufficiat alius presbyter: & idem attestatur Renatus Choppinus de sacra politia, lib.3. titul.1. numer.13. nisi forte secundum Ioan. Dilect.in dicta caut.2. numer.2. versic.animaduertendum. esset sacerdos cui commissa esset generalis cura sacramentorum.

ET quando parochialis presbyter haberi non posset,remedium est,quod loco presbyteri alij duo testes adhibeantur, ex Iul. Clar. in dicta quæst.57. numer. 3. Ioan. Dilect. in dicta cautel. 2. numer.3. est tamen in hoc videndus Iaf. l. hac consultissima,num. 4. C.de testamen. Petr. Magdalen. in dicta 2.par.capit.8.ex numer.9. Couar.hic,num. 13.Nicol.Boer.decis.93.num.4. in fine. Ioseph.Ludouic. in commun.conclus.titul de testamen. conclus. 12. versicul. fallit primo. Burgos de Paz,in l.3.Taur. ex numer.534. Alexan.consil.17.volum.3.ex numer.15. & consil.176.volum.5.num.10. Philipp.Deci. cons.283.num.6.vers.sed tamen. Alexand. consil.47.volum.2.numer.2. versic.vel quatuor,An tamen præsentia parochi possit hic suppleri per cõfessorem,disserit Burgos de Paz,in l.3. Taur. ex numer.799.in fin.

CREDEREM tamen quod fœmina

non est testis sufficiens etiam de iure canonico in testamento, ad non pias causas condito, de quo loquitur iste textus; secundum veriorem intellectum, reprobata in hoc opinione glos. hic, in verb. improbamus. & Pauli de Castro, in consil. 431. volum. 2. numer. 2. ex eo potissimũ quia in testamẽtis ad pias causas, de quibus specialiter loquitur textus in capit. relatum, el 1. hoc titul. non est necessarius interuẽtus presbyteri parochialis, qui tamen necessario requiritur in hoc textu, vnde omnino fatendum est, quòd hic textus loquitur in aliis testamentis ad non pias causas, in quibus fœmina nõ potest esse testis vt tradit Alexan. consil. 177. vol. 2. num. 5. Ioan. Dilect. in dicta caut. 2. numer. 7. Couar. hic, num. 14. Alexan. consil. 70. volum. 2. ex numer. 13. Tiraquel. l. 9. connub. ex numer. 56. latissimè Didac. Perez, vbi supra, ex pagin. 86. versicul. quæstio dubia. Petr. Magdalen. in dicta 2. par. capit. 8. numer. 13. Seraph. de Seraphin. de priuil. iuram. priuileg. 97. num. 5. Ioseph. Ludouic. in cõmun. conclus. titul. de testamen. conclus. 13. latè Crot. de testamen. 1. par. ex num. 11. Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontif. pagin. 485. versic. secundo limita. & latissimè ex pagin. 486. versic. fœmina in testamẽtis. Ias. in l. hac consultissima, numer. 9. C. de testamen. Didac. Spino, in specul. testamen. in glos. 31. princi. ex numer. 12.

4 MAGNA tamen adest inter Doctores varietas & controuersa difficultas circa intellectum istius textus, An indistinctè, etiã in terris non subiectis in temporali iurisdictione ecclesiæ, in testamento laici in foro ciuili, seruari debeat circa numerum testiũ dispositio iuris ciuilis, an vero dispositio istius textus? vt apparet ex Iul. Clar. §. testamentum, quæst. 57. num. 2. Andr. Tiraquel. in princip. de priuileg. causæ piæ, ex versic. alij item quod in terris. Geminia. consil. 49. per totum. Bal. consil. 285. post medium. vol. 3. latissimè Petrus Magdalen. in dicta 2. par. capit. 9. ex numer. 7. Couar. hic, numer. 12. Dominic. Soto, lib. 4. de iustit. & iur. quæst. 5. artic. 3. versic. vel forte melius. Syluest. in summa, verb. testamentum, el 1. numer. 5. versic. tertium de testamento. Iacob. Menochius, de præsumptionib. lib. 1. quæst. 80. ex
5 numer. 21. versic. quarto vrgere videtur. In qua quæstione cum veriori opinione censeo, quòd licet numerus duorum testium, sit approbatus nõ solum iure humano, sed etiã naturali & diuino (quasi velint iniquũ esse regulariter vnius testimonio quenquã damnari, iuxta textum in capit. ab isto die, 35. quæst. 6. & quæ habes in collectan. ad textum in capit. tanta, 86. distin.) Non tamen inde subinfertur, quod amplior numerus sit reprobatus, quia nec lex naturalis nec diuina prohibet, quin ex causa plurium aliquando fides sit necessaria, iuxta ea quæ optimè tradit Couar. hic, numer. 3. Dominic. Soto, in dicto artic. 3. versic. at vero vt cum debita reuerentia. Iacob. Menoch. in dicta quæst. 80. ex numer. 23. Didac. Perez, lib. 5. titul. 2. l. 1. pagin. 84. ex princip. vbi ait, quod iura ciuilia requirentia ex aliqua causa plures testes, quam duos, non sunt irrationabilia, nec reprobata, quinimo à iure ipso canonico sunt approbata, ex Abb. numer. 3. & Felin. in versic. in textu, in capit. licet vniuersis, de testib. Abb. in capit. 2. numer. 6. in fine, de probationib. & in capit. nuper nobis, num. 1. de testib. Felin. capit. quæ in ecclesiarum, numer. 2. de constitutionib. & cum non reperiatur aliquo iure naturali, diuino aut humano circa numerum testium præfinitus aliquis certus numerus, vltra quem lex transgredi non possit, sed totum hoc sit positum in arbitrio legislatoris, qui attẽtis variis circunstantiis causarum, quãdoq; duos vel tres, quãdoque quinque, septẽ, plureſve, aut pauciores testes in hoc vel illo casu exigit, iuxta glos. ordin. in l. vbi numerus. ff. de testib. & in dicto capit. licet vniuersis, de testib. & probatur in capit. præsul. 2. quæst. 5. & id probat etiam iste textus, vbi vltra duos testes requiritur parochus, & sic cum in vltimis voluntatibus non sine maxima & rationabili causa lex ciuilis disposuerit duos aut tres tantum testes satis non esse, nec sufficere, sed plures exigi debere, per ea quæ dicũt Doctores supra, optimè etiam potuit eadẽ lex ciuilis pro eius arbitrio statuere quod septem potius, quam quinque, vel sex, aut octo, requirantur testes, quamuis enim vt dicunt Melchior. Cano, de locis theologic. lib. 6. capit. 8. versicul. atque si mortalium, pagin. 231. in principio. Ludouic. Beja, cas. 53. versic. nec caput. cum esses. & Dominic. Soto, supra, nisi hominum malitia excresceret, satis abundaret duorum aut trium testimo-

testimonium, mortalium tamen fide depraua ta, idem ius naturale persuadet vt testimonia firmiora requirantur, præsertim vt ipse ait in testamentis, prout etiam in proposito tradit Bal. consil. 285. in princip. vol. 3. & plura Petr. Magdalen. de num. testium in testamen. 1. par. capit. 2. ex num. 3. Vnde huiusmodi leges ciuiles iustè & validè sunt, nec reprobatæ per ius canonicũ, ideò in terris imperij vim suam obtinebũt. Nec constitutio istius textus eas derogauit cum Summus Pontifex non exerceat in eis temporalem iurisdictionem. Immò iurisdictiones diuisæ, & diuersæ sunt inter Summum Pontificem & Imperatorem, capit. duo sunt, cap si imperator. 96. distin. capit. solite, versic. fecit Deus duo magna luminaria, de maior. & obed. capit. causam, el 2. cap. per venerabilem, vers. rationibus igitur his inducti, vbi Abb. numer. 15. qui filij sint legitim. Oldral. consil. 83. ex num. 1. Alexan. consil. 8. volum. 1. num. 1. Felin. capit. 1. num. 29. de constitut. Nauar. in repetit. capit. nouit. in 3. notab. ex numer. 22. de iudic. & hoc modo communiter Doctores interpretantur istum textum, declarando illum vt tantum procedat decisio illius, de iure canonico, & in prouinciis ecclesiæ temporaliter subiectis, & non in his quæ de dominio & iurisdictione imperatoris sunt, in quibus dicunt constitutionem iuris ciuilis seruari debere, & vltra alios Doctores supra relatos, hoc attestantur, & sic interpretari debere hunc textum attestatur Melchior Cano, de locis theolog. lib. 6. capit. 8. in solut. quarti argumenti, pagin. 231, (vbi etiam tractat de intellectu verborum istius textus, in versic. quia vero.) & Menoch. de præsumptionib. lib. 1. quæst. 80. ex numer. 23. Didac. Spino, in specul. testam. glos. 31. princip. numer. 38. versic. quare verissimus sensus.

7 EGO tamen salua correctione rectius sentientis considerabam pro istius textus vera interpretatione & intelligentia, decisionem illius procedere & in Prouinciis Romani Imperij, & Ecclesiæ, in testamentis tantùm confectis ab ægrotis, & personis infirmis, & in eo tantũ casu loqui nostrũ textum, & sic quod solum in eo casu reprobauit, & correxit consuetudinem & leges ciuiles ampliorem numerum requirentes, vt iniustas, & peccati nutritiuas, & non in vllo alio casu, vt apparet ex litera & inspectione istius textus, in versic. in extrema secerint voluntate, hoc est voluntate laborante in extremo vitæ spiritu, vt optimè consi derauit Guid. Pap. in decis. 543. ex num. 3. Cum enim infirmus non ita facilè semper possit tot conuocare testes, sed vt potest voluntatem suam explanat parocho (qui vt medicus & iudex illius animæ ex Bald. consil. 285. colum. 2. in princip. volumin. 3. Ioan. Dilect. vbi supra, titul. 2. caut. 2. num. 2. ad medium, & vt pater spiritualis, per capit. oues, 30. quæst. 1. in eo vitæ periculo & conflictu frequenter adest cum infimo) ideo ipsum parochum nominat textus noster, & non per eam inquam rationẽ, quam refert Francis. Conan. lib. 9. comment. cap. 2. numer. 4. vt etiam aduertit Bartol. Philippe, del conse. y conse. discur. 7. priuileg. 24. fol. 55. & vt omnis cesset fraudis vel falsitatis suspicio, statuit iste textus quod cũ dicto parocho duo vel tres concurrant testes iuxta euãgelicam doctrinam. Et quod tale testamentum & dispositio sic facta seruetur, ex eo potissimum probatur. Nam si talis voluntas vt inualida à iure reiicitur, voluntati testatoris contrauenietur, & venientes ab intestato retinebunt bona contra dispositionem defuncti & cum peccato, quia vt dicit Anton. de Butr. & post eum Abb. in repetit. istius textus, colum. 2. peccatum mortale est, non exequi voluntatem rationabilem defuncti, quem refert & sequitur Rippa in l. nemo potest, numer. 102. ff. de legat. 1. vnde ait B. Gregorius quod vltima voluntas defuncti modis omnibus seruari debet, capit. vltima voluntas. 13. quæst. 2. nec illa omitti potest citra lesam conscientiam, vt probat l. militis, cum glos. verb. conscientiam, vbi notat Bal. C. de religios. his accedit quod sub pœna excommunicationis prohibet hic Pontifex ne quis, sub prætextu non seruatę solemnitatis numeri septem testium, audeat rescindere testamẽta cõfecta cum duobus vel tribus testibus, & cum interuentu parochi, quæ quidem pœna supponit peccatum mortale, vt referunt capit. nemo episcoporum. 11. quæstio. 3. latè Didac. Couarruias in capit. alma mater. 1. par. §. 9. numer. 1. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. cap. 9. num. 6.

quod planè consolationis plenum est, ex Nauar.in manual.latin. capit.27. numer.9. & in propriis terminis tradit Abb. hic, in 2.lectur.numer.7. cum enim excommunicatio sit maxima pœna in ecclesia Dei, non debet imponi pro leuibus delictis,cap.corripiantur,cum glos.verb.maior.24. quæst. 3. & probat Alphons.Castro,de leg. pœn. lib.1.capit.6.in versic.quod hactenus.& latissimè Petr.Magdalen.de numer.testium in testamen. 2. par. capit.9. numer.67. sed tantum pro peccato mortali vt dictum est.

EX quibus primo sequitur,quòd solum procedit dispositio istius textus cum sit iuris communis restrictiua,in casu in quo loquitur, idest in testamentis tantum confectis ab infirmis,cum in ea afflictione & vitę conflictu & periculo imminenti,non facilè immò etiam multum difficilè non possit ægrotans etiam cum magno vitæ discrimine tot vocare testes, vt euenit in Aquilia vxore D. signor, de Homedeis,quæ peste percussa nõ valens habere testes fecit se asportare extra domũ in viam publicam vt haberet testes in numero sufficienti pro confectione sui testamenti, vt refert Boer. decis.228.num.10.Petr.Magdalen. de numero testium in testamen.1.par.capit.10.num. 38.& in capit.11.numer.30.quòd certè videtur iniustum,vt voluntas & dispositio illius qui est in vitæ periculo constitutus non habeat effectum per supradicta,ideò in huiusmodi casu & necessitate, cum numero testium à lege diuina constituto,& prefinito, voluit Summus Pontifex, quod valeat testamentum.Quemadmodum enim lex ciuilis restrinxit & limitauit prædictum numerum septem testium, in testamento militis & rustici, similiter & Summus Pontifex,nè infirmi decedant intestati ob defectum tot testium, propter periculum mortis, & necessitatem imminentem, restrinxit in hoc textu solemnitates iuris ciuilis. Quamuis enim dispositio iuris ciuilis in cõmuni & in abstracto considerata, super solemni numero septem testium in testamentis adhibendo,sit fundata in causa iusta,vitandi scilicet fraudes, qua attenta iusta est & rationi naturali non solum non aduersa, immò maximè consona, nihilominus quando (prout nunc loquimur) in aliquo casu particulari cessat omnis suspicio fraudis,& sumus certi de voluntate defuncti,tũc quòd ob hunc solum defectum non adhibitæ solemnitatis septem testium, bona defuncti aduenire debeant venientibus ab intestato contra defuncti voluntatem, in hoc lex videtur nimis riguros,& fouere lucrũ odiosum venientibus ab intestato contra naturalem æquitatem,& ita conuenit,& procedit in terminis istis nostri textus dispositio vt dictum est.

VNDE secũdo infertur quòd dispositio istius textus indistinctè procedit in prouinciis iurisdictionis Summi Pontificis & Cæsaris etiam, cum vulgare sit quod Papa ratione peccati possit abrogare leges ciuiles,& in eo casu standum sit iuri Canonico iuxta not. in capit.nouit,de iudic.& tradit Ioan.Ferret.in rubric. de constitution. numer.5.& in capit.1.de constitut.numer.55. optimè Baptista de S. Blasio,in rubric.decreti,num.30. & in num. 224. Seraph. de Seraph.de priuil.iuram. priuil.66. num. 3. & priuileg.86.numer.5. & quod huiusmodi testamentum sic conditum valeat in prædictis prouinciis, & ita iudicatum vidisse, attestatur Guid.Pap.in dicta decis.543.in finalib.verb.

VNDE iam sequitur tertio,quòd cessante supradicto casu necessitatis expresso in hoc textu,in vtroq; imperio, & Papæ, & Cæsaris,erit seruanda in testamentis dispositio iuris ciuilis circa dictum numerum testium,cum in casibus non expressis à iure Canonico sacri Canones non dedignentur leges imitari, iuxta textum in capit.1. de noui oper. & tradunt Riminal. in capit. 1.numer.69.de offic.delegat.Didac.Spino in specul.testamen.in glos. rubric.14. par. numer.19.& cum de iure Canonico nulla alia sit dispositio contraria iuri ciuili præter expressam in hoc textu, sequitur quòd in aliis casibus recurretur ad dispositionẽ iuris ciuilis,quia lex ciuilis quæ ab ecclesiæ non reprobatur debet obseruari etiam in foro canonico, vt probat Didac. Spino, in specul.testamen. glos.33. princip. num.75. Et similiter casus exceptus in hoc textu firmat regulam, & contrariam dispositionem iuris ciuilis.

8 AN autem huiusmodi testamentum factum cum parocho & duobus testibus ex priuilegio istius textus si conualescat infirmus

mus irritum sit ? est omnino consulendus Guid.Pap. in dicta decis. 543. ex numer.3. Boer.decis.228,numer.12.

AD TEX. IN CAP.16, Cum dilecta, de concess. præbendæ.

COLLECTAN. 160.

SVMMARIVM.

1 *Patronus beneficij, an possit promittere se præsentaturum aliquem ad beneficium vacaturum, vel alicui dare potestatem præsentandi antequam vacet?*
2 *An procurator generalis possit presentare ad beneficium?*

1 TEXTVS iste probat, patronum beneficij ecclesiastici non posse promittere se præsentaturum aliquem ad beneficium vacaturum, nec alicui dare potestatem præsentandi ad illud antequam beneficium vacet, pro quibus & de eorum intellectu multa congerunt Didac.Perez,lib.1.titul.6.l.1.pagin.146.versic. ex quibus constat non posse fieri.Paul.Emilius.1.par.decis.282.Petr. Mozius de contractib. titul. de donationib. §.de rebus quæ donari possunt vel non, ex numer.13.in fine. Roch.de Curt. de iur. patronat.verb.honorificum,numer.25.in fine, & verb. competens,numer.63.Ioan.Nicol. Delphinat.de iure patron,lib. 2. num.192. Petrus Rebuf. in prax.2. par. de reprobat. benef.viuen.ex numer.25.Menchac.de succes.creat.lib.2.§.18. num.240. Lambertin. de iur. patronat.1. par. 2.lib. in 3. articul.4. quæstionis, ex numer.1.fol.27.& in dicta 1. par.2.lib.in 19.articul.6.quæstionis,ex numer.1.ex fol.49.in fine.Philip.Dec.consil. 541.numer.1.Rolan.consil.47. volum.1.ex numer.53.Didacus Spino, in specul.testament.in glos.4. princip. num. 102. Cosmas in pragm.1.anct.titul. de collationib.§. reseruationes, fol.191.in glos.verb. vacaturorũ, in versic.quemadmodum enim.Bartholom. Humada.l.10. titul.16.par.1.glos.4. numer. 1.fol.110.Philip.Decius, consil.171.numer. 1. versicul. nec obstat. Bellamer. decis. 751. ex princip. Cassador. decis. 5. de iure patronat.

2 AN autem generalis procurator possit presentare ad beneficium ? est consulendus Caballin. in milleloq.152. Lambertin.de iure patronat.1.par.2.lib.in 3. articul.4. quæstionis princip. num.8. versic. reperi etiam fol.27. & in 17. articul. dictæ 4. quæstionis, numer.7. fol.31.Roch.de Curt.in dicto verbo honorificum, numer.24. Felin.capit.dilecto, numer. 1. versicul. alij exponunt. de testibus.

AD TEX. IN CAP.17. Requisiuit, de sponsal. & matrimon.

COLLECTAN. 161.

SVMMARIVM.

1 *Nuptiæ inuitæ frequenter solent difficiles exitus habere.*
2 *Qui contraxit sponsalia,si renuerit contrahere matrimonium ecclesiastica censura compellendus est.*

1 QVIA nuptiæ inuitæ difficiles solent exitus frequenter habere, ex Gigan.consil.36. numer. 10.Neuizan. in sylu.nupt.lib.1. numer.153.versic.& quod nuptiæ, & in lib. 2.numer.114.Didac.Couar.in 4.1.par.cap. 4. numer.5. Sic ecclesia secluso consensu eorum qui coniungendi sunt matrimonium non efficit,vt latè tradit Dominic.Sot.in 4. dist.27.quæst.1.artic.2.Alphons.Veracruz, in specul.coniug.1.par.articul.2.Didac.Couar. in dicto capit.4.numer.4. & facit textus & not.in l. nuptias.ff.de regul.iuris, impediretur enim finis ad quem tendit matrimonium, si aliqui ab ecclesia inuiti coniungerentur, inuitis namq; coniugibus non bene procederent procreatio, atq; educatio prolis, immò sic copulati inuiti,ad alios coi

tus fornicarios libenter accederent, & illa animorum societas omnino cessaret.

2 EX quibus meritò reuocatur in dubium in hoc textu, vtrum qui contraxit sponsalia, & interposito iuramento ea firmauit, si renuerit contrahere matrimonium, ecclesiastica censura sit compellendus à iudice ad illud contrahendum, iuxta textum in capit. ex literis, el 2. hoc titul. pro qua quæstione & circa intellectum istius textus sunt consulendi glos. verb. iudicio ecclesiæ, in capit. de illis, de desponſ. impub. Felin. capit. 1. numer. 12. de pact. optimè Didacus Perez, lib. 5. titul. 1. l. 1. ex pag. 2. versic. quære vtrũ sponsus. Ioseph. Angles, flor. Theolog. in quæst. de essentialib. matrimoij, pagin. 323. in fine. Didac. Couar. in 4. 1. par. capit. 4. ex numer. 4. Ioan Gutierrez, de iuament. confirmat. 1. par. capit. 51. ex numer. 4. Didac. Lopez de Stunica, de vot. quæst. 1. ex numer. 57. Francisc. Sarmient. lib. 1. selectar. capit. 5. numer. 5, Ioan. Segura Dabalos, in director. iudic. eccles. fori. 2. par. capit. 15. ex numer. 6. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæstion. cap. 18. num. 10. versic. vltimo non possum.

AD TEX. IN CAP. 16, Absolutos, de hæretic.

COLLECTAN. 162.

SVMMARIVM.

1 *Vassalli liberantur ab omni debito fidelitatis, propter hæresim suorum dominorum.*

2 *Filij eximuntur à patria potestate ob hæresim parentum, & similiter serui Christiani sunt liberi.*

1 VASSALLI igitur per hunc textum liberantur ab omni debito fidelitatis, & totius obsequij, & ab omni pacto, quacunq; firmitate vallato, propter hæresim suorum dominorum, circa quam decisionẽ sunt consulendi Alphons. de Castro, lib. 2. de iust. hæret. punit. capit. 7. & capit. 8. Iacob. Simanc. de cathol. instit. capit. 46. ex numer. 73. Didac. Perez lib. 8. titu. 4. l. 3. pagin. 137. in princip. versic. vnde quam citò aliquis. Tiraquel. in l. si vnquam verb. reuertatur, numer. 366. Reuerendiss. dominus Ioseph. Stephanus Episcopus Vestanus ac Decanus Ecclesiæ Valentin. sacrarum & humanarum literarum totiusq; antiquitatis ecclesiasticę peritissimus ob eamq; causam meritò congregationis conciliorum à Sixto V. à secretis constitutus, in eleganti tractat. de potestat. coact. Romani Pontificis, cap. 12. num. 17. Iacob. Simanc. in enchirid. titul. 21. numer. 9. Ioan. Rojas, singul. 212. Iacob. Simanc. de cathol. instit. capit. 23. num. 11. Francisc. Pegña, in 3. par. director. schol. 159. aliàs in comment. 168. Ioan. Gutierrez lib. 1. canonic. quæstion. capit. 1. ex num. 18. Conradus Brun. de hæretic. lib. 4. cap. 14. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 143. priuileg. numer. 25. & in numer. 26. ait, quòd filij hæreticorum eximuntur à patria potestate & efficiuntur sui iuris, adeò quod emãcipatio facta postquam inciderunt in hæresim est ipso iure nulla, tamquam facta de hominibus sui iuris, vt probat etiam textus in capit. quicunque. §. illorum autem, hoc titul. in 6. & tradunt Ioan. Rojas, singul. 67. & in singul. 152. Francisc. Pegña, in 3. par. direct. schol. 158. immò ex hoc textu, vt refert Iacob. Simanc. de cathol. instit. capit. 61. numer. 8. si serui christiani sint, & eorum domini labantur in hæresim, libertatem ipso iure consequuntur, & idem tenet Ioan. Rojas, singul. 76.

AD TEX. IN CAP. 7. Ad aures, de ætate & qualit. & ordine præficiend.

COLLECTAN. 163.

SVMMARIVM.

1 *Medicus aut chirurgus, an & quando sit irregularis, nec promoueri possit ad sacros ordines.*

2 *An*

2 *An medicus teneatur curare gratis pauperem?*

3 *An medicus possit cum ægroto pacisci vel conuentionem aliquam facere?*

4 *In Regno Neapolitano medico est taxatũ salarium, & similiter quoties in die & in nocte teneatur visitare infirmum.*

5 *Medicus tenetur persuadere infirmo confessionem sacramentalem: & si noluerit confiteri peccata, an teneatur eum deserere?*

6 *Medicus assalariatus de publico, an possit aliquid recipere ab infirmis etiam sponte dantibus? nec talis potest recedere de ciuitate absq; licentia priorum, & quid tempore pestis?*

7 *Medicus conductus in oppido, an ipsius loci censeatur vicinus?*

8 *Plura in laudem medicorum, & quæ aduersus eos allegari solent, referuntur.*

9 *An medicus præferatur legistæ.*

10 *Plura de medico iuuene cumulantur.*

11 *Peritia medicorum quo modo probetur, & eis quanta fides adhibeatur.*

1 DE materia istius textus, & quãdo exercens artem medicinæ vel chirurgiæ sit irregularis, & an possit promoueri ad sacros ordines? est videndus Didac. Couar. in clement. 1. 2. par. §. 4. numer. 3. verficul. sic & idem. Simon Maiol. de irregular. lib. 2. cap. 12. numer. 2. Sylvest. in sum. verb. medicus, numer. 8. Marian. Socin. in capit. ad audientiam, numer. 31. de homicid. Albar. Pelagius lib. 1. de plant eccles. capit. 48. ex colum. 3. Petr. Plaça, de delict. capit. 26. numer. 6. latè Felicianus, de censur. titul. de irregularitat. capit. de specie irregularitatis, quæ contrahitur ægrotos curando pag. 498.

2 *IN glos. remordeat.* Circa hanc quæstionem, an medicus pauperem teneatur curare gratis? est consulendus Cornel. Beninc. cas. de priuileg. paupert. in 1. special. in iudic. ex numer. 15. Felin. capit. 1. numer. 2. in princip. de offic. ordin. glos. verb. inferas, in capit. prouidendum. 83. dist. Petr. Plaça, in dicto capit. 26. numer. 4. verficul. ægrotos tamen pauperes. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. capit. 30. numer. 6. Mandos. in prax. titul. de ingratitud. cap. 101. versic. pauperes infirmos. Rolan. consil. 87. volum. 2. ex num. 38. Andræas Tiraquel. de nobilit. capit. 29. ex numer. 44. (& in num. 46. refert Virginem Mariam in somnis apparuisse patri Marsilij Ficini medico, monuisseq; eum vt artis munera egentibus gratis abundèq; largiretur) Nauar. manual. latin. capit. 25. numer. 64. vbi etiam vide, an cum ægroto possit medicus pacisci, vel conuentionem aliquam facere? de quo est etiam consulendus Volum. 1. commun. opinion. pag. 310. verbo, medicus. Matth. Afflict. decis. 123. facit. l. 3. vbi Doctores, de var. & extraordin. & tradunt etiam Azeued. lib. 2. nou. recopil. titul. 16. l. 10. numer. 1. Bursat. consil. 72. numer. 11. verficul. addo. Lancellot. Gallia, in consuet. Alexan. in præfat. 5. numer. 54. Pinel. in l. 2. 2. par. C. de rescin. vendit. capit. 2. ex num. 32. Ioan. Gutierrez, de iurament. confirmat. 1. par. capit. 57. ex numer. 30. Francisc. Vivius, lib. 2. com. opin. 176. vbi etiã dicit quod in fine curationis debet recipere mercedem, & non antea, licet non sit assalariatus de publico, de quo est etiam videndus Paulus Granut. theorem. 12. numer. 5. Cornel. Beninc. as. de priuileg. paupert. in 8. special. in contract. numer. 7. vbi etiam, & Francisc. Viuius supra referunt, quoties in die & in nocte in Regno Neapolitano teneatur medicus visitare infirmum, & quod salariũ sit ei taxatum ex lege illius Regni.

3 4

5 QVANDO autem medici promouentur ad gradum, vltra professionem fidei per ipsos faciendam, tenentur iurare in manibus Episcopi vel Rectoris, obseruare statutum factum per Pium V. in sua constitut. Dat. die octauo Martij, anni 1566. anno primo sui Pontificatus, incip. super gregem dominicum, in confirmationem antiquæ, & salutaris decretalis Innoc. III. in Concil. gener. capit. cum infirmitas, de pœniten. & remiss. vt cum ad infirmum vocantur, primum moneant & inducant ad procurandum salutem animæ, vocando medicum spiritualem, hoc addito nouiter ipsi decretali, quòd in cuiuscunque promotione, seu licentia medendi concedenda à quo

uis

uis collegio, vel vniuersitate, primum fiat iuramentum, vel in suis manibus, vel ordinarij, coram notario publico & testibus de seruandis omnibus contentis in dicta Bulla, & demum in licentia fit specialis mentio eiusdem iuramenti sic præstiti, nec est omittenda ipsa solemnitas nouæ constitutionis sub pœnis ibidem contentis in §. quod si medicorum. Et quòd medicus teneatur omnino persuadere infirmo confessionẽ sacramentalem vltra supradicta, optimè tradit & explicat Nauar. in manual. latin. capit. 25. numer. 61. versicul. tertio qui non persuadet, Caietan. in sum. verb. medici peccata, pag. 489, post medium. Sylvest. in sum. verb. medicus, numer. 3. & ibi Angel. numer. 8. Tabiens. numer. 12. & Armil. numer. 1. versic. quarto quando infirmus. Et hoc adeo est verum, quòd si ægrotus monitus à medico noluerit confiteri peccata, tenetur eum medicus deserere, & desistere à medicamine, quòd ita fieri debere sub pœna excommunicationis maioris, & aliis pœnis pecuniariis præcipit Illustrissimus Archiepiscopus Cæsaraugustan. D. Andræas Cabrera & Bobadilla, in synodo Segouiens. lib. 1. titul. 4. capit. 12. fol. 30. & id ipsum statutum fuisse in synod. Bracarens. act. 5. capit. 31. & ab aliis Reuerendissimus Dominis Episcopis in suis synodalibus constitutionibus, attestatur Anton. Bernad. in sum. capit. 27. titul. de los medicos y cirujanos, num. 15. pagin. 541. Et id iustè quidem sancitum esse videtur, nam in temporis momento ita infirmus repente infirmitate aggrauatur, prout præoculis quotidie habemus, quòd cõfessioni locus non datur. Nihilominus tamen contrariam sententiam affirmant, & defendunt grauissimi & doctissimi viri, quòd scilicet quamuis infirmus confiteri peccata nolit, non ob id medicus debeat desistere à charitate corporali, nec tenetur deserere infirmũ, vt docet Nauar. in manual. latin. capit. 25. numer. 62. versicul. & quamuis infirmus. Reuerendissimus dominus Episcopus Simon. Maiol. de irregularit. lib. 5. capit. 48. §. 5. numer. 4. versicul. nec excusabitur. Tabiens. in sum. verb. medicus, numer. 12. versicul. nihilominus si infirmus, & ibidem etiam Angel. numer. 8. versicul. nihilominus, & Armil. num. 1. versic. qui admonitus.

DONATIO autem facta medico ab infirmo, statim per suam reconualescentiam reuocatur, vt dicit Paul. Fusc. singul. 121. literæ D. Medicus tamen qui ægrotum curauit inuitum vel ei nollentem soluere, an possit salarium petere postea cum sanus effectus fuerit? examinat additio ad Bar. in l. stichus, de pecul legat. numer. 1. in litera B. & est etiam consulendus Angel. in sum. verb. medicus, numer. 6. & ibi Sylvest. numer. 5. versicul. si autem, & Tabiens. numer. 7. Andræas Tiraquel. de nobilit. capit. 6. numer. 38. Roman. singul. 124. incip. tu habes, numer. 2. vbi optima additio. Ioan. Garsia, de expens. & melioration. capit. 21. ex numer. 2.

6 ET medicus assalariatus de publico ea sub conditione, ne quid ab ægrotis recipiat non debet petere præmium ab infirmis, nec illud recipere ab eis sponte dantibus, ex Auiles, capit. 1. prætor. in glos. ni leuaran, numer. 8. Alphons. Azeued. lib. 3. nou. recopilat. titul. 6. l. 8. numer. 2. potest tamen post restitutã sanitatem, ab infirmo sponte obla ta suscipere, vt tradunt Ioan. Matienco, in dialog. relat. capit. 25. numer. 3. Altamiran. de visitat. in verb. etiam qualitercunque, num. 24. Et talis medicus assalariatus, non debet recedere de ciuitate absq; licentia priorum, ex Auil. capit. 54. prætor. in glos. partiere, numer. 4. Et medicus qui pro stipendio se obligauit curare infirmos in quocunq; euentu, an teneatur tempore pestis, vel cum periculo propriæ vitæ? examinat Dominic. Bañes. 2. 2. quæst. 33. artic. 3. col. 1222. in fin.

7 ET medicus conductus in oppido, an ipsius loci censeatur vicinus? tradit Burg. de Paz, in l. 3. Taur. num. 410. in fine.

8 ET medicinæ & medicorum laudes, & etiam aduersus ipsam medicinam, & ipsos medicos plura referunt Boer. decis. 323. numer. 22. & 24. Neuizan. in syl. nupt. lib. 5. ex numer. 75. Petrus Plaça, in dicto capit. 26. numer. 3. Petr. Roizius, decis. 1. Lituan. ex numer. 73. Chassen. catalog. glor. mund. 11. par. consid. 48. latissimè Andræas Tiraquel. de nobilitat. capit. 31. vbi ex numer. 81. enumerat quam plures sanctos qui artem medicinæ exercuerunt, & ex num. 103. qui Angeli, & ex numer. 106. qui Reges, & ex numer. 157. qui Imperatores, ex numer. 164, qui Pontifices, & ex num. 165. qui Poetæ, & ex

& ex num. 257. qui philosophi medicinam exercuerint, & tandem ex numer. 319. ordine alphabetico enumerat, quamplurimos viros magnæ authoritatis, qui se medicinæ scientiæ deuouerunt, vt ex eo appareat huiusmodi scientiam fuisse apud homines in maximo honore, & ex numer. 408. refert ea, quæ contra medicos dici & obiici possunt, quibus omnibus etiam respondet, & copiosè satisfacit, ex num. 522. & pulchrè
9 tractat ex num. 359. quæstionem illam, an medicus præferatur legistæ? de qua etiam est videndus Nicol. Boer. de authorit. magni concil. num. 89. Cosmas, in pragmat. sanct. titul. de collation. §. videlicet, in glos. verb. medicina, fol. 229. Neuizan. in sylu. nupt. lib. 5. numer. 87. pagin. 529. Abb. in cap. clerici, de iudic. numer. 3. latissimè Chassen. 10. par. catal. gloriæ mund. consid. 25. pulchrè Iacob. Bennius, de priuileg. iurisconsul. 3. par. priuileg. 55. qui in priuileg. 64. num. 4. ait, quòd quamuis Iudæi doctorari prohibentur quandoq; tamen eis concessum est, vt in medicina doctorentur, & allegat Mandos. in prax. signat. grat. in titul. de licen. doctor. quòd verò legum Doctores efficiantur, nunquam eis indulgetur, leges enim sacratissimæ sunt, & diuinitus per ora Principũ promulgatæ, teste D. Augustin. in capit. quo iure. 8. dist. quòd sanè medicos iurisconsultis inferiores ostendit. Et de ingratitudine infirmi erga medicum, disserit Mandos. de ingratit. capit. 100. Et tandem tu medice habe in mente carmen illud, dum iacet infirmus, medicus sit pignore firmus, relatum ab Andræa Alciat. lib. 9. parerg. capit. 9. Medicus tamen errans maiori pœna punitur quam iudex etiam errans, vt tradit Burg. de Paz. l. 1. Taur. numer. 26.

10 ET aduersus medicos iuuenes, plura congerit Mandos. in prax. titul. de ingratit. cap. 101. versicul. quid tandem dicam. Neuizan. in dicto lib. 5. ex numer. 11. Et Alberic. in l. prouidendum, in princip. C. de postulan. ait, medicum nouum esse pestem in patria, & Petrus Rebuf. tom. 3. de constitut. reg. in titul. de mater. posser. articul. 13. glos. vnic. numer. 13. inquit, ideò Scothos medicos iuuenes in Angliam mittere, vt ibi se exerceant, in grauem inimicorum perniciem, & idem refert Iacobus Bennius, de priuil. iurisconsul. 3. par. priuil. 55. num. 4.

11 ET peritia medici quo modo cognoscatur, tradit Petr. Rebuf. in concord. in rubric. de collation. §. præterea, in verb. medicina, pagin. 366. Et medicorum dicto quibus in casibus sit adhibẽda fides, & quo modo & quanta, tradit latissimè Ioseph. Mascard. volum. 2. de probat. conclus. 1034. Et aduersus hæresim cuiusdam Arnoldi à Villanoua, qui docuit medicinæ opus gratius, atq; acceptius esse Deo, quam altaris sacrificium, est videndus Sebast. Medic. in sum. omn. hæres. 2. par. verb. medicina, pag. 628. & Director. Inquisit. 2. par. quæst. 11. versic. septimus error.

AD TEX. IN CAP. 1. Clericus, iuncto capit. 2. peruenit, de fideiussoribus.

COLLECTAN. 164.

SVMMARIVM.

1 *An personæ ecclesiasticæ, possint esse fideiussores?*
2 *Clerici si de facto fideiubeant obligantur.*

1 ANCEPS ventilatur quæstio per scribentes, in hoc cap. 1. an personæ ecclesiasticæ sint idonei fideiussores? vt tradit Ias. in l. si quis in ius ff. si quis in ius vocat. non. nu. 10. Felin. consil. 9. Gutierrez, de iuram. confirmat. 1. par. capit. 72. numer. 2. Paul. Fusc. singul. 27. literæ C. Sylvest. in sum. verb. fideiussor. numer. 3. Hyppolit. de Marsil. tractat. de fideiussorib. ex numer. 309. Iacobus Menoch. de arbitrar. cas. 432. ex numer. 1. latè Petr. à Nauarra, tom. 2. de restitut. lib. 3. capit. 4. ex num. 173. Anton. Gomez. tom. 2. variarum, capit. 13. numer. 18. versicul. secundo principaliter. Michael. de Palac. de contract. lib. 5. capit. 6. ex pagin. 434. colum. 2. versic. quod verò, qui textus vt multi ex supra citatis Doctoribus contẽdunt, procedit de consilio, ne assidui sint in fideiubendo,

do, ne ære alieno frequenter grauentur clerici, nec per curias iudicum vagari contingat.

2 VIDEMVS tamen quòd si de facto clerici fideiubeant obligantur, ex Menoch. lib.2. præsumpt.46.numer.15.latissimè Bartholom.Humada.l.45.titul.6.par.1. glos.3. ex princip.fol.66. & patet in capit.2. peruenit, hoc titul.circa cuius textus intellectum, est consulendus Francisc.Viuius,lib. 2.commun.opin. 45. Francisc. Sarmient.1. par.defension.monito.46.Rodoan.de spol. eccles.quæst.10. numer.38. versicul. & primo ad illud, latè Hyppol.Marsil.de Columna,de ecclesiast.reddit.origin.3.par.cap.24. ex numer.7.& 28.quoniam multa sunt quæ prohibentur de iure,quę facta tenent,capit. quemadmodum,de iure iurand. qui intellectus quamuis communiter à Doctoribus recipiatur. Dubium tamen facit aduersus eũ quo modo violans consilium, puniendus traditur in hoc capit.1. grauissima excommunionis pœna, consilia namq; sunt voluntaria, & qui ea opere non præstant, non peccat,& ideò non est dignus pœna, at verò in hoc capite videmus grauem pœnam imponendam esse clerico inseruienti fideiussionibus. Cogitabis pro vera solutione, quia(nisi fallor)adhuc non est scripta à Doctoribus.

AD TEX. IN CAP.10. Sanè de canonico,de regularib.& transeuntib.ad religionem.

COLLECTAN. 165.

SVMMARIVM.

1 *De institutione & origine ordinis Canonicorum regularium Sancti Augustini, quam plura referuntur auctorum testimonia.*

2 *Sex monasteria ordinis Canonicorum regularium Sancti Augustini in Aragonia constructa, referuntur.*

3 *Quæ dicatur minor aut maior, seu strictior religio.*

4 *An transiens ad religionem laxiorem, sit apostata?*

5 *Dissuadens aliquem à religione, vel auertens religiosum professum, ad quid teneatur?*

1 IBI, *de canonico*. Plura de institutione,& origine ordinis canonicorum regularium Sancti Augustini, congerit Anton.Massa Galesius, in allegationib. pro Abbatibus, congregationis Casinen. in §.dicunt ergo primo, ex numer.41.& in §.ex quibus non minus,numer.12.& in §.ex his satis,ex numer.3.Philip.Portius,consil.164. ex num. 63.& consil.166.ex numer.14.Chassen. in catal.glor.mund.4. par. consider. 56. Petr. Gregor. in syntag.iuris, lib.15.capit.23.numer.16.Hyppolit. Marsil. de Columna, de ecclesiast.reddit.origine.2.par.capit.16.numer.16.Polydor.Virgilius,de inuentor.rerum, lib.7.cap.3.ex pagin.583. Felicianus, de censur.titul.de priuilegiatis, capit.7. ex pagin. 555. D. Antonin. in sum. histor. 2. par.titul.15.capit.16.§.fin. Hieronym. Roman.in republic. Christian.lib.6.cap.4. & in capit.10. & quidem in Fasciculo temporum,anno Domini.1074.sub Gregor.VII. relatum est, Canonicorum regularium ordinem,primo ab Apostolis institutum fuisse, & deinde à Beato Augustino propria regula insignitum fuisse.

2 IS autem ordo Canonicorum regularium progressu temporis tanta fœlicitate per omnes fermè Christiani orbis partes propagatus, & auctus est, teste Feliciano, vbi supra, vt ei non solum quamplurima & insignia monasteria passim extructa fuerint sed etiam Canonici multarum ecclesiarum Cathedralium, ac Metropolitanarum eiusdem ordinis regulam,& viuendi modum receperint, id quòd exemplorum copia nec aliunde quidem petita,sed ex nostra Hispania desumpta,illustrare possemus, nisi breuitas quam sectamur, nobis aliud suaderet. Ea verò sex quæ in hoc Aragoniæ Regno sunt

sunt amplissima, vel ex eo saltim, quia eorum vnum, & omnium quidem celeberrimum me sinu suo complectitur, silentio præterire non possum. In primis enim adest ecclesia Sancti Saluatoris Metropolis Cæsaraugustana: deinde hæc nostra Sanctæ Mariæ Maioris de Pilari, quæ quasi duo lumina pulcherrima vnius corporis,& Canonicorum doctrina, & eorũ vitæ integritate, non solum hanc vrbẽ,sed & totũ hoc Regnum mirificè illustrant. Est etiam monasterium Montis Aragonum, Hoscæ antiquissimæ vrbi vicinũ,& fundatione Regis Sancij primi,& aliorum Regum Aragonię,ac Summorum Pontificum priuilegiis, iam inde à tempore Vrbani II. memorandum. Præterea in Pyrenæis montibus in vertice eorũ, versus Galliæ & Aragoniæ fines, Monasterium Sanctæ Christinæ de Summo Portu nuncupatum, in asperrimis illis locis hospitalitatis exercendæ causa,& confouendi peregrinos ex Gallia in Hispaniam, & ex Hispania in Galliam transeuntibus, olim fuit edificatum: & tam pij ac præclari instituti causa mirificè laudandum, nunc autem (proh dolor) propter hæreticorum ex Gallia in illud excursiones factas ad Iaccensem vrbem est translatum. Deinde versus Cathaloniam ad radices Pyrenæi montis, Rotense monasterium extructum est, & antiquitate, & sepulchro Sancti Valerij Episcopi Cæsaraugustani memorabile. Cui quidẽ monasterio,& Canonici Sedis Cæsaraugustanæ, & huius nostræ plurimum debere ingenuè fatemur. Eius enim beneficio, ac liberalitate,magna sacrarum reliquiarũ pars D. Valerij ad ecclesiam illam Metropolitanam, & hanc nostram translata fuit: vt vtraque ecclesia tanti præsulis Cæsaraugustani non solum patrocinio, sed etiam reliquiis perpetuo lætaretur. Neque verò altera Regni pars hoc caret ornatu,est enim monasterium Sancti Sepulchri Calataiubij cõstructum, insigne quidem & ipsum, & Canonicorum religione & titulo. Quæquidem omnia ideò sigillatim commemorare voluimus, vt omnibus perspicuum fiat,non solum huius sanctæ religionis splendore, hoc Aragoniæ Regnum particeps vtcunque fuisse,sed beneficio Summorum Pontificum,& munere Catholicorum Regum,ac largitione fidelium, & Cæsarauguſtæ quæ caput est Regni, & in aliis partibus & oppidis quasi in membris, præcæteris Regnis quasi splendidissima lucerna, illustratum fuisse.

3 IBI, *Maioris religionis*. Quæ autem dicatur minor aut maior, & strictior religio vt valeat transitus Canonici de quo in hoc textu,est consulendus Abb.in capit.licet quibusdam, numer. 7. infra hoc titulo. Lapp. allegat.61. numer.5.& in allegatio. 130. Cardinal. consil.28. latissimè Chassen. consil.20. ex numer.25.& in catalog.gloriæ mund.4.par. considerat. 52. versicul. tertio dicitur. Felinus, in capit. ad nostram, numer.6. & ibi Abb. ex numer.5.de appellationib.

4 AN autem Canonicus de quo in hoc textu,transiens ad religionẽ laxiorem ibiq; habitum deferens sit apostata? sunt consulendi Lapp. allegation. 34. Iacob. Menochius, de arbitrar.cas.421. num.33. Sylvest. in sum. verb. religio, el.4. numer. 4. Angel. in sum.verb. religiosus,numer. 37. Socin. in capit.consulti, numer.3. de apostat. Petrus Rebuf. in prax. titul. de translat. monach.numer.11. vbi in numer.1.differit, an monachus translatus nouam professionem teneatur facere in secundo monasterio?

5 ILLVD tamen scitu dignum est in hac materia,ex Simon. Maiol. de irregularitat.lib.4.capit.1. numer. 14. quòd si quis dissuadendo, vel cogendo auertit aliquem, ne religiosus fiat, ad omnia damna tenetur religioni illi,sed si auerterit cum iam religiosus erat, debet alium æquè dignum substituere, aut ipsemet loco illius profiteri,quòd olim fecit Raymundus Ordinis Prædicatorum, & Romanæ ecclesiæ pœnitentiarius, vt refert Angel.in sum.verb.religiosus,numer.64.in fine, & Sylvest.verb.restitutio, el.3.numer.1. In monialibus verò, quisquis impedierit eorum voluntatem veli accipiendi,vel voti emittendi ipso facto excommunicatus hodie censetur, ex Concil. Triden. Sess.25.capit.18.de regular. Et quamuis hęc vera sit resolutio, quo ad impedientes professionem monialibus, quo ad illum tamen qui aliquem dissuadet à religione, vel iam religiosum auertit,supradicta resolutio mihi dubia est, per ea que referunt Angel. in dicto num.64.in fine. Dominic. Sot.lib.4. de

de iustit.& iur.quæst.6.articul.3.versicul.in secundo argumento. Ludouicus Lopez, in instruct.conscien.1.par.cap. 44. ex colum. 335.versicul.qui impediuit, latissimè & pulchrè Michael.Salon.2.2.quæst.62.articul.2. controuers. 3. ex colum. 624. optimè Nauar.in manual.latin.capit.12.ex numer. 44. & plura habes in hac materia, in 1. par. in collectan.49. ad textum in cap. non liceat. 19.quæst.3.numer.2.

AD TEX. IN CAP. 7. Tua fraternitas, de adulteriis.

COLLECTAN. 166.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium quo ad thorum dirimitur per fornicationem carnalem alterius ex coniugibus.*

2 *Separatio thori quæ fit propter fornicationem coniugis, an fiat ipso iure, an vero requiratur iudicium ecclesiæ & sententia iudicis?*

3 *An coniux adulter possit alterum coniugem accusare de adulterio?*

4 *Vxor ciuiliter tantùm potest accusare maritum adulterum, maritus verò accusat vxorem adulteram ciuiliter & criminaliter, & de ratione huius disparitatis.*

1 QVAMVIS matrimonium dirimi possit quo ad thorũ per fornicationem carnalem alterius ex coniugibus, ex Didac. Couar.in 4.2.par.capit.7.§.5.numer.8. Iul. Clar.§.adulterium,numer.12.Guilierm.Benedict.in repetit. capit. Raynuntius, verb. cuidam Petro tradiderunt, numer.84. Nauar.in manual.latin.capit.22.numer.21. versicul.diuiditur autem.Petr.Mozius,de contractib.titul,de matrimon.§.fin. numer.68. Ioan.Gutierrez, lib.1.canonicar. quæstion. cap.17.numer.37.Burfat.consil. 218. ex numer.8.Roland.consil.50. volum.1. ex num. 4.latè Laurent.Chirchou.in commun.opinion.centur.1.concluf.6.ex princip.Dominicus Sot.in 4.dist.36.quæst.vnica, artic.1. Alphon.Veracruz,in specul.coniug.3.par. artic.1.conclus.1.

2 EST tamen dubium,an ad constituendam huiusmodi separationem thori, necessarium sit iudicium ecclesiæ ? an verò propria authoritate possit maritus vxorẽ adulteram expellere ? pro quo sunt consulendi Nauar.vbi supra.Petr.Mozius, in dict.§.final.numer.69.Didac.Couar.in dicto capit. 7.§.5.numer.12.latè Dominic.Sot. in dicta quæst.vnic.articul.3.Stephan.Gaeta, in repetit.capit.ad limina.30. quæst.1.§.4. num. 216.Iul.Clar.§.adulterium,numer.12.in fin. Ioan.Rojas, singul. 214. in principio. Alphonsus Veracruz, in dicta 3. par. articul.5.

3 ALTER tamen coniugum non potest alterum accusare de adulterio,vt inquit textus iste,si ipse quoq; adulterium commisit, & id etiam sequuntur Ioan. Matiençó, lib.5.recollect.titul.1.in glos.1. rubricæ,numer.102.Ioseph.Angles, flor. Theolog. in quæst.de diuort. causa adulter. pagin. 359. versicul.quando vir.Alphons.Veracruz,in specul.coniug.3.par articul.1.versicul. quinta conclusio. Didac.Couar.in 4.2.par. cap. 7.§.6.numer.5.Anton.Quesad.diuers.quæstion.capit.18.versicul.quintus si ipse.Guilierm.Benedict.in repet.capit.Raynuntius, in verb.cuidam Petro tradiderunt, numer. 112.Angel.de malefic.verb.che ai adulterato,numer.30.Palat.Rubeus, in repet.rubricæ.§.20.numer.2.Lauren.Chirchou.in commun.opinion.centur.1.concluf.6.ex versic. quòd verò ad alterum caput. Iodoc. Damhouder.in prax.crimin.capit.89.ex numer.
4 34. Hoc tamẽ intelligitur quando ciuiliter agitur, tunc enim mutua compensatione delicta tolluntur,vxor namq; ciuiliter tantum potest accusare maritum suum adulterum, ad separationem scilicet thori,& dotem recuperandam, maritus verò ciuiliter, & criminaliter potest vxorẽ adulteram accusare, vt referunt Abb.in capit.cum dilectus, numer.28.de ordin.cognit.& in capit. 1. num. 3.vt lit.non conteſt.Iul.Clar.§. adulterium, ex

ex numer.12. doctissimus D. Gabriel. Paleot. de noth. & spur.capit.14.ex numer.3. in fin.versic.hinc lex Iulia.Ioan.Martinez de Olano,in antinom.in litera M. num.24. Leli.de Zanch.de priuileg.eccles.55.priuileg.ex numer.18. Couar.in 4. 2.par. cap.7. §.6.ex numer.5. Didac.Perez,lib.5. titul. 1.l.1.pagin.21. Angel.in dicto verb. che hai adulterato,ex numer.25.peritissimus dominus Doctor Hieronym.Portoles,in Schol. ad Molin.§.adulterium,ex num.13. Anton. Scappus,de iure non script. lib.1. capit.50. ex numer.1.Lancellot. Conrad.lib.1.capit. 9.de prætore.§.3.titul.de adulteriis,num.11. Palat.Rub.in reperit.rubr. §.20. ex num.3.

EX quibus resolue quòd licet quando ciuiliter maritus accusat vxorẽ,mutua compensatio delictorum admittatur,respectu tamen accusationis criminalis,quæ etiã competit marito,iudicantur ad imparia,nec vlla admittitur delictorum cõpensatio. Et quãuis de huiusmodi lege,quæ in causa fornicationis virum & vxorẽ dispares fecerit conquæritur festiuè Syra Anus apud Plautũ in mercatore, vt refert Couar.in 4.2.par.cap. 7.§.6.numer.6.in fin.immeritò tamen,cum nõ tantum inficietur vxor ex adulterio mariti,quantum maritus ex adulterio vxoris, vt tradit Balduin. in §. seruum, institut. de hæredib.instit. Augustin.Beroi. in capit 1. de accusat.numer.39. Tiraquel.in l. 1. connub.numer.46. Petr.Sanchez, 1. par. Histor. moral. titul.de la vida de Ciceron.§.2. fol. 80. per adulterium siquidem vxoris fit maximum præiudicium viro circa prolem, quia alienus & sordidus partus posset succedere ei,quę ratio cessat in adulterio mariti,sic ipse maritus nunquam dicitur violare thorum, vnde quia maior integritas fidei requiritur in vxore,quam in marito, iuxta glos.in verb.quę in adulterio,in l.palam. §. quę in adulterio.§.de ritu nupt. ideo acriori pœna punitur si huiusmodi fidem nõ seruat maiorq; actio cõpetit marito quam vxori.

ITEM etiam probatur ex eo, quia quamuis quo ad copulam carnalem maritus & vxor sint omnino pares,differunt tamen in eo, quod illa non est bigama, vel irregularis per copulã carnalem cum marito, etiam si sciat eum adulteratum fuisse, ille vero sic, ob copulam habitam cum ea, etiam ignorans eam adulteratam fuisse,vt referunt Nauar. in manual. latin. capit. 27. numer. 195. versic. idem si cũ virgine. Iul.Clar.lib.5. §. final.quæst.35. numer.10. Bernar.Diaz, in prax.canon.capit.16. numer.3. vbi Salzed. in additionib.in litera D. Ioan.Gutierrez, lib.1.canonic.quæstion.capit.25.numer.15. quorum opinio communis est, & obtinet etiam si ex præcepto ecclesiæ vxorem inuitus quis cognouerit,iuxta magis communem & veram sententiã,vt resoluit Nauar. in manual.latin.capit.16.num.27.Couar.in clementin. si furiosus. 1. par. §. 2. numer.3. Huiusmodiq; maritus cum id rescierit, inhabilis ad suscipiendos ordines remanet si vxor præmoriatur, vt verior attestatur opinio scribentium,vt colligitur ex Sylvest.in sum.verb.bigamus,n.6.Petr.Aragon,2.2. quæst.12.articul.1.pagin.360. versic.vltimo est aduertendum. Sebastian. Medices, in summa peccat.2.par.titul.9.quæst.29. Viuald.in candelabr.eccles. titul.de irregular. bigam. numer. 29. Nec mirùm ergo ex supradictis, cuiquam videri debet, si acriori pœna puniatur vxor adultera, quam maritus, pinguioríque remedio,& actione sucuratur maritus cõtra vxorem adulterã, quam è contra,cum maiori præiudicio afficiatur.

AD TEX. IN CAP. 1. Ex Epistolæ,de probation.

COLLECTAN. 167.

SVMMARIVM.

1 *Omnes Principes seculares subijciuntur Romano Pontifici.*

2 *Quam plures domini habent in subditos supremam potestatem, & si tales subditi iniustè grauentur, an possint recurrere ad Summũ Pontificem vel Regem?*

3 *Examinatur opinio asserentium principem tyrannum posse licitè occidi à vassallis.*

4 *Archiuium quid sit? & de eius materia.*

5 *An princeps ad obseruanda pacta inita cum vassallis, vi coactiua teneatur?*

6 *An reus teneatur edere actori instrumenta quæ contra se faciunt?*

1 *IBI, Imperatori scriberem.* Colligе supremam potestatem esse in Romano Pōtifice, ad ipsum enim omnes Principes iuxta hunc textum teneantur recurrere nec est mirū per ea quę congerunt Abb. in cap. nouit, nu. 6. & ex num. 13. de iudic. vbi etiam Nauar. in notab. 3. ex numer. 5. Abb. in capit. ficut & infra, numer. 12. & in capit. intellecto, numer. 5. de iure iurand. Iacob. Simanc. de cathol. institut. titul. 45. ex num. 24. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 36. nu. 6. Tiraquel. de primogen. quæst. 22. num. 4. Ant. Scapp. de iure non scrip. lib. 2. cap. 5. ex num. 2. Alphonſ. Aluarez, in specul. Roman. Pontif. cap. 16. Mandoſ. in prax. tit. de ingratit. cap. 47. verb. conſtantius, pagin. 214. Melchior Cano, de locis theologicis, lib. 6. capit. 6. Palat. Rubeus, de retentio. regni Nauarræ, 2. par. §. 7. & in 5. par. in princip. Ferdinan. Loazes, in allegation. pro oppido de Mula, in prima dubitatio. in reſponſione ad 7. fundamentum, ex numer. 13. ex pagin. 398. Ioan. Selua, de benefic. 4. par. quæſt. 8. numer. 13. verſic. decimoſexto Papa. Ioan. Matienço, in dialog. relat. 3. par. capit. 55. num. 10. & tradit etiam gloſ. verb. regis, in capit. grandi, de ſupplen. negligen. prælat. in 6. fatentur namque iſti omnes Doctores per iura ab eis allegata Summum Pontificem poſſe ex cauſa reges priuare ſuis regnis, item & Imperatorem & alios Principes ſeculares, etiam non recognoſcentes ſuperiorem.

2 ET hinc quidem eſt, quod quando ſubditi & vaſſalli grauantur à dominis & principibus ſuis poſſunt recurrere ad Summum Pontificem, ex Felin. in capit. 1. de conſtitutionib. numer. 10. & in capit. cum non liceat, numer. 12. verſic. ſeptimo, de præſcriptionib, Menchaca, lib. 1. controuerſ. illuſtr. capit. 8. numer. 20. AEgidius Boſsius, in prax. titul. de principe & priuileg. numer. 62. Ripa, in capit. ſi quando, numer. 15. de reſcript. Felin. capit. cum nobis, numer. 7. de præſcriptionib. & quos allegat doctiſsimus Hieronym. Portoles, in Schol. ad Molinum. §. domini locorum, ex numer. 21. pro deciſione illius arduę & controuerſæ quæſtionis, An domini locorum qui poſſunt bene, & male tractare ſubditos ſuos, & pro libito voluntatis ac remota omni appellatione, quia in eos abſolutam & pleniſſimam poteſtatem habent (vt eſt in Regno Aragonum & Neapolitano, Lombardiæ, Sabaudiæ, & in aliis Regnis, in quibus vt plurimum Barones ac alij domini habent in ſubditos abſolutam, & ſupremam poteſtatem, vt referunt Michael del Molino, in repertor. verb. domini locorum. Grammat. vot. 28. numer. 5. Robert. Maranta, in diſputation. 6. numer. 14. Ioan. de Amicis, conſilio 110. numer. 8. & 15. Philip. Deci. conſilio 649. ex numer. 2. Felin. in capit. cum non liceat, numer. 12. verſicul. quarto conſidera, de præſcriptionib. Bald. conſil. 267. numer. 9. volumin. 1. Iaſ. conſil. 227. verſicul. duodecimo facit. volumin. 2. Abb. conſil. 20. in principio, volumin. 1. Roland. conſil. 76. volum. 2. ex numer. 2. & conſil. 91. volumin. 2. ex numer. 3. & 17. Oſaſc. deciſ. 151. ex numer. 1. Chaſſen. in conſuetudin. Burgundiæ, rubric. 1. §. 5. in verſic. du Prince, numer. 14. colum. 243. Xuarez, allegation. 6. numer. 13.) ſi eos ſine cauſa male tractent, & vexent, poſsint dominio vaſſallorum à Summo Pontifice, vel à Rege priuari.

3 EGO tamen quamuis liberè fateor hos dominos peccare mortaliter ſi vaſſallos ſine cauſa male tractent, vel eis bona auferāt, ac ſimile ſtatutum iuri conſonum non eſſe per ea quę pulchrè congerunt Petrus Rebuffus tom. 1. conſtitutio. regn. in procem. numer. 19. & in prax. benefic. in regul. de non tollend. ius quæſit. gloſ. 6. numer. 35. pagin. 268. Paris de Puteo, de ſyndicat. titul. de exceſsion. Baron. ex numer. 11. Grammat. deciſion. 104. Nicol. Boerius, deciſion. 55. & optimè in deciſione 304. Didac. Couar. lib. 3. variarum reſolutionum, capit. 6. numer. 8. Pinellus, in 1. par. rubric. C. de reſcindenda venditione, capit. 2. ex num. 24. Hotoman. in ſua Francogallia, cap. 10. Hieronym. Portoles, in dicto §. domini locorū, ex num. 23. Nam generaliter loquendo, hęc abſoluta poteſtas, tyrannidis diabolicęque poteſtatis iniquitatem præſefert, ita vt eius defectus potius poteſtatis augmentum quam diminutionem operetur, poſſe enim peccare, non eſt aliquid poſſe, immò iſtud poſſe potentia non eſt, ſed infirmitas & deficientia boni, vt pulchrè tradit Bal. conſil. 326. volum. 1. numer. 3. Alexan. Raudenſ. de analog.

analog. lib. 1. capit. 34. numer. 40. Marian. Socin. Iunior, conſil. 65. volum. 2. numer. 5. nam & id quod honeſtè poſſumus, poſſe dicimus, inhoneſtaque impoſsibilibus æquiparantur. l. ſi cum dies. §. compromiſſo, vbi gloſ. verb. non honeſtum. ff. de recept. arbitris, l. ſi filius. ff. de condit. inſtit. & ita arguit reſpectu poteſtatis principis Fulgoſ. conſil. 61. numer. 6. Curtius Senior, conſil. 73. col. 29. in fin. & latè in terminis poteſtatis abſolutæ tradit Crauet. de antiq. tempor. par. 1. ſection. non omitto, ex nu. 2. & in conſ. 241. num. 20. Federic. Scot. reſpon. 1. ex nu. 159. lib. 1. tom. 1. An tamē vaſſalli in regno Aragoniæ propter exceſſus dominorum non recognoſcentium ſuperiorem in cauſis ſuorum ſubditorum, poſsint habere recurſum ad Regem vel ad Summum Pontificem? & quo pacto id fieri debeat, & in quibus caſibus, cōſultò omitto modo, ſpero enim (Deo fauente) edere tractatum in hac materia (forſan) vtilem, circa interpretationem cuiuſdam fori Aragoniæ.

3 VNVM tamen ſingulare in hac materia inquirendum reſtat, An ſcilicet de iure, principes ac domini iniuſtè & malè tractantes vaſſallos, poſsint licitè occidi per ipſos vaſſallos, nulla præcedente iudicis ſuperioris ſententia? In quo dubio fuit quædā hęreſis, & peſtifera aſſertio cuiuſdam Ioannis Parui (vt verior affirmat opinio) aſſerētis impunè & iuſtè id licere. Quapropter Concilium Conſtantienſe, Seſsio. 15. hanc doctrinam velut fidei catholicæ repugnantem damnauit, ita dicens: Præcipua ſolicitudine volens hæc ſacroſancta Synodus ad extirpationē errorum & hæreſum in diuerſis mundi partibus inualeſcentium prouidere ſicut tenetur, ad hoc collecta eſt. Nuper accepit quod nonnullæ aſſertiones erroneæ in fide & bonis moribus multipliciter ſcandaloſæ, reipublicæ ſtatum & ordinem ſubuertere molientes dogmatizatę ſunt, inter quas hæc aſſertio delata eſt: Quilibet tyrannus poteſt, & debet licitè & meritoriè occidi per quemcunque vaſſallum ſuum, & ſubditum, etiam per clanculares inſidias, & ſubtiles blanditias, vel adulationes, non obſtante quocunque præſtito iuramento, ſeu confœderatione factis cum eo, non expectata ſententia vel mandato iudicis cuiuſcunque. Aduerſus hunc errorem ſatagens hęc ſancta ſynodus inſurgere, & ipſum funditus tollere, præhabita deliberatione matura, declarat, decernit, definit huiuſmodi doctrinam erroneam eſſe in fide, & in moribus: ipſamque tanquam ſcandaloſam, & ad fraudes, deceptiones, mendacia, proditiones, periuria vias dantem, reprobat, & condemnat. Declarat inſuper, decernit, & definit quòd pertinaciter doctrinā hanc perniciosiſsimam aſſerentes ſunt hæretici, & tanquam tales iuxta canonum ſanctiones puniendi. Hucuſque Concilium Conſtantienſe. Quam deciſionem referūt & interpretantur Caſtal. de Imperat. quæſt. 82. numer. 4. fol. 65. in volumin. 14. tract. Felin. in capit. cum nobis, numer. 7. verſic. immò licitum eſt, de præſcriptionib. Dominic. Soto, lib. 5. de iuſtitia & iure. quæſt. 1. artic. 3. colum. 3. Menchaca, lib. 1. controuerſ. illuſtr. capit. 8. numer. 33. Franciſc. Viuius, lib. 2. commun. opinion. 310. pag. 482. Alphonſ. Caſtro, lib. 14. aduerſ. hæreſ. verb. Tyrannus. Sebaſtian. Medices, in ſumma omniū hereſum. 1. par. verb. Tyrannus, num. 165. & in 2. par. verb. Ioannes Paruus, num. 306. Petr. Gregor. in ſyntagm. iuris, lib. 6. capit. 20. Petr. à Nauarra, tom. 1. de reſtitutione, lib. 2. capit. 3. ex num. 309. Hieronym. Gigas, de crimin. leſæ maieſtat. lib. 1. rubric. 1. quæſt. 65. ex numer. 16. pagin. 116.

4 *IBI, Chartophilatio,* id eſt, archiuum. De quo & quid ſit, & de materia, plura cumulant Ioan. Corraſ. lib. 1. miſcellan. capit. 18. num. 7. Mandoſ. in gloſ. facultatum, in §. habita, in verb. archiuij, pag. 234. Caballin. milleloq. 58. numer. 2. Felin. in capit. ad audientiam, ex numer. 11. de præſcriptionib. Gaſpar. Caballin. in ægidian. conſtit. lib. 2. capit. 12. in gloſ. D. pagin. 68. & vt archiuium det robur ſcripturæ, quid requiratur? eſt videndus Paul. Emil. 1. par. deciſ. 41. & deciſ. 42.

5 *IBI, ſeruare deberet.* Ex pacto igitur vel contractu inito cum ſubdito, an & quo modo obligetur princeps, & quando eius ſucceſſores? tradit latè Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 10. l. 3. in gloſ. 2. Menchaca, lib. 1. contr. illuſtr. cap. 3. Chaſſen. catalog. glor. mundi. 5. par. conſideratione 36. Paul. Euſc. ſingul. 47. literæ R. Philip. Portius, lib. 5. commun. concluſ. 19. Ioan. Redin

de maiestat.Princip. §. sed etiam per legitimos tramites,ex numer.19. Didac. Perez lib.3.titul.8.l.3.pagin.621.Ludouic.Messia in pragmat.taxæ panis,concluſ.5. num.52. Camillus Borrel. in additionib. ad Bellug. ſpecul.Princip.rubr.9.in litera A.Bellug. in dicto ſpecul.Princip.rubr.1.numer.12.& ibi latè Camil.Borrel.in additionib.in liter. N.Suarez,allegat.9,numer.4. Ioſeph.Ludouic.in commun.concluſ.titul.de hęredib. cõcluſ.vnica,verſ.infertur.122.quod. Ioan. Matienço,in dialog. relat. 4. par. capit.12. numer.7.Lancellot.Conrad.templ.omniũ iudic.lib.1.cap.1.§.3. verſic.legibus viuere. &in verſ. contractus iurisgentium obſerua re,ex fol.23. Euerar.loco à plenit.poteſtat. ex num.9.Ferdinan.Mendoça,lib.1.diſput. iur.ciuil.capit.5.quęſt.2.ex pagin.164.Alexand.Raudenſ.de analog.lib.1.cap.15.numer.192.textus & doctores in l.digna vox. C.de legib. Guilierm.Benedict.in repetit. capit.Raynuntius, verb.duas habens filias, ex num.36.Anton.Gabriel.lib.3.commun. opin.tit. de iure quæſito nõ tollen.concluſ. 5.Anton.Gomez,tom.2.variar.capit.1. numer.1. Paul. Fuſcius, ſingul. 241. literæ C. Andræas Tiraquel.de primogen.quæſt.35. numer.23. Ioan. Corraſ. lib.2. miſcellan. capit.25.numer.5. Burſat.conſil.160.ex numer.12. Philip.Deci. conſil.580. numer.1. Rolan. conſil.66. volumin.2. ex numer.33. & conſil.25.volum.3.ex num.38. Alexand. conſil.vltim.volum.4.num.20. Natta,cõſil. 122.ex numer.2. latè Rolan.conſil.1. volum. 2. ex numer.19. Ioan. Mohedan. deciſ.138. Petr.Rebuf. in concordat.in rubric.de collat.pagin.258. verſicul. quæro an ſucceſſor. Laurent.Chirchou. centur.3.opinio. 85. & opin.88. latè obſeruãdiſsimus Doctor Martinus Monter,in Propugnacul.Oſcenſ. ex numer.52.

6 *IBI, nulli dicendũ eſt,* An & quãdo reus teneatur actori edere inſtrumenta quę contra ſe faciunt,eſt videndus Volum.1. commun.opinion.pagin.276. verſic. edere reus iura. Hieronym.de Mõte,de finib.regund. cap.82. Menoch.de arbitrar. caſ.499. Iul. Clar.lib.5.§.final.quæſt.27.numer.2.Capiz. deciſ.127.Ioan.Rojas,ſingul.54. Tiraquel. de priuileg. cauſ.piæ, priuileg.155. Bouer. ſingul.32,incip.editio,num.3.Petr.Rebuff. tom.1.titul.de ſenten.prouiſ.articul.3.gloſ. vltim. numer.22. latiſsimè lib. 5. regul. iur. ciuil.& pontif.pag.339. verſic. edere actori. Alphan.in collectan. numer.102. verſic. ad illud quod. Lauren. Chirchou. centur.1. concluſ.4. Paul.Emil.1.par.deciſ.294. Iacob.Bennius,de priuileg.iuriſconſul.1.par. priuileg.5. Petr.Rebuf.de priuileg. ſchol. priuileg.116. Anton.Scappus,de iure non ſcript.lib.3.capit.76.&capit.77.& cap.78.

AD TEX. IN CAP.5. Cum haberet, de eo qui duxit quam pollut. per adulter.

COLLECTAN. 168.

SVMMARIVM.

1 *An poßit matrimonium contrahi quando viuente vxore, maritus contraxit cum adultera?*

2 *Filius ſpurius ex teſtamẽto nec ab inteſtato ſuccedit in bonis parentũ, & an valeat ſtatutum in contrarium, & quis ſuccedat in his bonis ſpurio relictis?*

3 *An filius ſpurius poßit in cõſcientia retinere bona ei relicta, vel donata in teſtamento patris?*

4 *Hæres inſtitutus ſub cõditione vt filio ſpurio teſtatoris hæreditatem reſtituat, an in foro conſcientiæ teneatur dicta bona ei filio reſtituere? vel an poßit ea ſibi retinere, vel cui cogatur reſtituere, & quando?*

5 *An pro alimentis, vel dote, filijs ſpurijs in vita dare, vel in morte, aliquid relinquere poßit pater? & quid quando huiuſmodi ſpurij ex ſua arte, vel operibus, aut aliunde commodè viuere poſſunt?*

6 *Quantum poßit aßignari à patre, filijs ſpurijs pro alimentis, vel dote, & an in bonis ſic relictis poßint grauari dicti filij ſpurij?*

7 *Quonam pacto, vel cautela, poßit pater pro*

propria bona relinquere & dare filijs ſpurijs.

8 *An ratione alimentorum ſpurius filius præteritus rumpat teſtamentum patris?*

9 *An mater cogatur alere filium ſuum ſpurium? & an mater ſuccedat filio ſpurio?*

10 *An executor teſtamenti, vel Epiſcopus exequendo teſtamentum poßit conferre hæreditatem ſpurio teſtatoris?*

11 *An auus teneatur per hunc textum alere nepotes ſpurios, vel non ſpurios, natos tamen ex filio ſpurio?*

12 *An ſi pater nihil relinquat filio ſpurio, hæredes cogantur alere dictum ſpurium?*

13 *An alimentorum appellatione ſolum veniant commeſtibilia, an vero etiam veſtes, medicinæ, & alia quæ ſecundũ qualitatem perſonarum videntur neceſſaria?*

14 *Bona relicta ſpurijs pro alimentis, non tranſeunt ad hæredes ſpurij, ſed ad ſucceſſores & hæredes patris.*

15 *An conſuetudo, vel ſtatutum liberans patrem ab obligatione alendi filios ſpurios ſit iuſtum & valeat?*

16 *An valida ſit lex Aragonum diſponens vt pater ſi velit tantum relinquat filio quinq; ſolidos pro legitima?*

1 COLLIGE ex hoc textu matrimonium non poſſe contrahi quando maritus vxore viuente contrahit cum adultera : circa cuius intellectum eſt cõſulendus Stephan. de Gaeta,in repet.cap.ad limina.30. quęſt. 1.§.4.num.416. Didac. Perez, lib.5.titul. 1.l.3.pagin.47. verſic. quæritur quando. & plura habes in collectan. ad textum in cap. 1.ſupra,in hoc titul.

2 *IN final.verb.Neceſſaria ſibi miniſtret.* Filius igitur ſpurius licet ex teſtamẽto nec ab inteſtato nullam in bonis parentũ ſucceſsionem habeat,vt tradũt Dueñas,regul. 366.Ioan.Rojas,de ſucceſ.cap.20.Alphan. in collectan.numer.53.Corſet.ſingul.verb. ſpurij non ſuccedunt.Carol.de Graſſ regal. Franciæ,lib.1.iure 7.verſic.pariter,pag.79. latè Ioſeph.Ludouic.deciſ.Peruſ.18.ex numer.13.Zephal.conſil.358. num.4. Alciat. lib.4. parerg. capit.5. Michael Salon, 2.2. quæſt.5.de dominio,artic.5.§.an filij illegitimi poſsint ſuccedere in bonis paternis,ex colum.530. optimè Camil. Borrel. in addit. ad Bellug.in ſpecul.principum,rubric.7.litera K. in verſic. tales etiam ſunt (etiam ſi amore Dei talis inſtitutio ſit concepta, ex Lancellot.Gallia,in conſuetud.Alexan. in gloſ. maritus, quęſt.3. num.56.) Nec valet ſtatutum in contrarium, vt referunt Ioan. Rojas,ſupra,ex num.12. Ioan.Matienç. lib. 5.recollect.titul.8.l.6. in gloſ. 8. ex num.1. Volum.1.commun.opin. pagin.195. verb. ſtatutum quod ſpurij, & verb. ſpurij teſtamento patris. Boer.deciſ.127.numer.9. Paleot.de noth.& ſpur.capit.54. Volumin.1. commun.opin.pagin.206.verb.ſtatutum diſponens quod naturales. Dueñas,ſupra verſicul.amplia primo. Guilierm.Benedict. in repetit.capit.Raynuntius,in verb.Raynuntius,numer.38.Caballin.milleloq.767. Palat.Rubeus,in repetit.capit.per veſtras,notab.3.§.10.num.12.pagin.278.Natta,conſil. 619.numer.15.Anton.Cordoua de Lara,in l. ſi quis à liberis. §. ſed vtrum. ff. de liber. agnoſcen.numer.79. verſic.hinc dicit. Couar.in 4.2.par.capit.8 §.5.num.6.niſi quando bona patris conceduntur, fiat pactum & conceſsio, vt in illis ſpurij ſuccedant, quia valet tale pactum,& ſpurij tunc ſuccedunt, vt optimè notat Lancellot. Gallia, in conſuetud. Alexan.in gloſ.legare, quæſt.1. ex numer.31.Guilierm.Benedict.in capit.Raynuntius, verb. & vxorem nomine,deciſ.5, numer.129.verſic.quod verum intelligo.

3 QVIS autem ſuccedat in bonis ſpurio relictis,eſt videndus Dueñas,regul.366.verſicul.amplia tertio.Couar.in dicto §.5.num. 3.Iul.Clar.§.teſtamentum,quęſt.31.numer. 3. Ioan.Martinez de Olano,in antinom. in litera F. num.48. Paleot. de noth. & ſpur. capit.43.num.3. Ioan.Rojas,in dicto capit. 20. numer.19. qui in numer.139. concludit filium ſpurium nec in foro exteriori nec in foro conſcientiæ poſſe obtinere relicta,vel donata in teſtamento patris, immò ſtatim teneri ea reſtituere,nulla expectata iudicis vel ſuperioris ſententia,neque incapacitatis declaratione. Pro hoc tamen ſunt omnino conſulendi Ludouic.Meſsia, in pragmatic.

taxę panis, concluſ. 6. num. 108. ad medium. Domin. Soto, lib. 4. de iuſtit. & iure, quęſt. 1. artic. 1. ad medium. Couar. in dicto §. 5. numer. 8. Ioan. Matienço, in ſupradicta gloſ. 8. numer. 5, Didac. Spino, ſpecul. teſtamen. in gloſ. 16. princip. ex numer. 44. verſic. ex quibus deducitur. & optimè in gloſ. 27. princip. numer. 31. Petr. Plaça, de delict. cap. 41. numer. 24. verſic. quòd li à parente.

4 HAERES tamẽ qui prętitit fidem teſtatori, & inſtitutus eſt ſub cõditione, vt filio ſpurio teſtatoris hæreditatem reſtituat, talis inſtitutus in foro animæ dicta bona non poteſt ſibi retinere, nec filio ſpurio teſtatoris dare, vt referunt Dominic. Soto, ſupra, & Ioan. Rojas, vbi ſupra, ex numer. 151. ad medium. Bernar. Diaz, in prax. capit. 58. num. 4. circa hanc tamen quæſtionem ſunt conſulendi Couar. in dicto §. 5. num. 9. Didac. Perez, lib. 1. titul. 3. l. 22. pag. 103. verſic. quęritur tamen nec minus eleganter. & in lib. 5. titul. 2. l. 1. pagin. 70. colum. 1. per totam. & lib. 8. titul. 15. l. 2. pagin. 305. colum. 2. verſic. ſecunda concluſio ſit. optimè Didac. Spino, in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 16. princip. ex numer. 48. & in gloſ. 27. princip. ex numer. 32. Franciſ. Mantica, de coniectur. lib. 10. titul. 4. ex numer. 15. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 8. l. 6. in gloſ. 5. numer. 4. & optimè in gloſ. 8. ex numer. 7. Ludouic. Lopez, inſtruct. conſcien. 2. par. capit. 19. in princip. latè Michael. Salon, 2. 2. quæſt. 5. de dominio, artic. 5. ex pagin. 537. Anton. Gomez, l. 9. Tauri, numer. 28. Victor. in ſum. de ſacramen. matrimon. numer. 299. Lancellot. Gallia, in conſuetud. Alexand. in gloſ. non poſsit, quæſt. 1. numer. 56. verſic. quin etiam. & latè in gloſ. nõ poſsit, quæſt. 2. per totam. maximè ex numer. 14. vbi ait, quòd tunc ſuccedat fiſcus in his bonis relictis ſub conditione vt reſtituãtur incapaci: quam opinionem referunt, & examinant Iul. Clar. in dicto §. teſtamentum, quæſt. 31. numer. 3. verſic. ſecus autem ſi hæres, & in §. fin. quæſt. 79. numer. 7. Illuſtriſſ. D. Cardinalis Paleotus, in dicto numer. 3. Boſius, in prax. titul. de his quib. vt indign. numer. 11. Quis vero fiſcus ſuccedat ſecularis, vel eccleſiaſticus, eſt videndus Couar. in dicto §. 5. num. 10. verſic. ſeptimo. Ioan. Matienço in dicta gloſ. 8. numer. 18. Anton. Gomez, in l. 9. Tauri, num. 29. Chaſſen. in conſuet. Burgund. rubr. 8. §. 5 in princip. numer. 4. colum. 1138. Ioan. Rojas, in dicto capit. 20. numer. 161. Petr. Plaça, in dicto capit. 41. numer. 26.

EA autem bona An teneatur hæres ad fiſcum deferre antequam ei petantur? examinat Ioan. Rojas, ſupra, numer. 158. verſic. cui verò. qui tenet aduerſus Couar. in dicto §. 5. numer. 9. Didac. Perez, & alios, ſupra, eſt tamen in hoc conſulendus Petr. Plaça, in dicto capit. 41. num. 25. Lancellot. Gallia in dicta gloſ. non poſsit, quæſt. 14. num. 14. Ioan. Matienço in dicta gloſ. 8. num. 8. Ludouic. Meſsia, in pragmat. taxæ panis, concluſ. 6. numer. 63. vbi reſoluit talem hæredem non teneri ea fiſco reſtituere donec ab eo petantur, de quo etiam eſt videndus Didac. Spino, in dicta gloſ. 16. princip. numer. 48. & in gloſ. 27. princip. ex numer. 32. poſt quam tamen fiſcus ea fuerit cõſequutus, in foro conſcientiæ poterit ſibi retinere, ex Lancellot. Gallia, in conſuetud. Alexand. in gloſ. non poſsit. quæſt. 2. numer. 5. Et fiſcus ita ſuccedens ad quæ onera teneatur, examinat latè Didac. Spino, in dicta gloſ. 27. princip. ex numer. 35. AEgid. Boſsius, in prax. titul. de his quibus vt indign. num. 19. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæſt. 78. numer. 29. Et ſimiliter legitimis filiis nõ extantibus, ille cuius fidei bona ſua teſtator commiſsit vt det filio ex adulterio genito, non poterit ea ei dare, vt contra Dominic. Soto notat Ioan. Rojas, ſupra, numer. 145. In caſu tamen quòd abſolutè abſq; aliqua lege, & cõditione bona à teſtatore amico ſuo fuerint relicta, quamuis teſtator habuerit certam fiduciam, quòd amicus filio ſpurio teſtatoris ſit relicturus, immò ſit aliqua veriſimilis cõiectura, quòd alioquin bona amico nõ fuiſſent relicta, amicus tamen licitè & iuſtè in foro animæ dicta bona poterit retinere, vel ea donare ſi vult illi ſpurio ſui amici, vt probant Rojas, ſupra, numer. 154. Couar. in dicto §. 5. numer. 7. verſic. quod ſi fidem. optimè Ludouic. Lopez, dicto capit. 19. colum. 138. Michael. Salon, vbi ſupra, verſic. ſecunda concluſio, pagin. 541. Didac. Perez, lib. 8. titul. 15. l. 2. pagin. 305. colum. 2. ex verſic. quo ad ſecundum articulum. Lancel. Gallia, in dicta quæſt. 2. ex numer. 17.

5 NIHILOMINVS tamen pro alimẽtis, vel dote filiis ſpuriis, adulterinis, ſeu nefa-

nefariis, vel ex quocunq; damnato coitu natis in vita dare, vel in morte relinquere aliquid bene poterit, immò ex hoc textu ad id cogitur pater (à natura enim ipſa impellimur vt eos quos genuimus, amemus & nutriamur, & non in educatione ſed in generatione ineſt peccatum, & in educatione meritum, & eſt actus pietatis, ex capit. paſce, & capit, non ſatis. 86. diſtin. & text. in cap. naſci, 56. diſtin. naſci, inquit, de adulterio, non eſt eius culpa qui naſcitur, ſed illius qui generat) vt latiſsimè proſequitur alia allegando Ioan. Rojas, de ſucceſſ. capit. 21. ex num. 2. & 39. Couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 6. ex num. 1. 6. & 11. Petr. Dueñas, regul. 366. verſic. quarto limita. & in regul. 367. Sylueſt. in ſumma, verb. filij, num. 4. verſic. tertius eſt. Abb. in capit. 1. numer. 4. de cohabitat. clericor. & mulier. Hyppol. ſingul. 358. Capizius, deciſ. 164. Philip. Deci. cap. clerici, de iudic. ex numer. 4. & in capit. eccleſia Sanctæ Mariæ, de conſtitution. num. 112. vbi additio in litera D. & in litera E. Ioan. Garſia, de expenſis & meliorationib. capit. 3. numer. 8. Auguſtin. Beroius, cap. in præſentia, de probationib. numer. 213. Paul. Fuſc. ſingul. 115. liter. A. colum. 2. & 3. Corſet. ſingul. 330. verb. ſpurius, el 2. & ibi additio. Anton. Gabriel, lib. 6. commun. opin. titul. de aliment. concluſ. 1. ex numer. 2. & 7. Paleot. de noth. & ſpur. capit. 45. numer. 8. & latè ex cap. 46. vſq; ad caput 51. Anton. Gomez, l. 9. Tauri, ex numer. 37. Ant. Cordoua, tract. caſ. de conſcien. quęſt. 74. & quæſt. 125. verſic. y que los padres. Petr. Plaça, de delict. capit. 41. numer. 21. Neuizan. in ſylua nuptial. lib. 3. numer. 27. Alphonſ. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 19. numer. 40. Petr. Mozius, de contract. titul. de matrimonio, §. de naturalibus matrimonij, num. 15. fol. 187. latè Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 8. l. 8. gloſ. 1. ex num. 1. Franciſ. Mantica, de coniectur. lib. 10. titul. 4. numer. 10. Anton. Bernad, in ſum. capit. 18. num. 104. pulchrè Didac. Spino, in gloſ. 16. princip. ex num. 96. Cornel. Benincaſ. de priuileg. paupert. in 2. ſpec. in iudic. ex numer. 9. optimè Brunor. à Sole, in quæſt. legalib. quęſt. 25. ex num. 16. Michael. Graſſis, lib. 2. commun. opinion. capit. 5. quęſt. 11. Chaſſen. in conſuetud. Burgun. rubric. 8. §. 5. verb. Chriſti nomine, numer. 37. col. 1162. Hyppol. Marſil. de Columna, de eccleſ. reddituũ origin. 3. par. capit. 32. numer. 6. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera F. num. 46. pulchrè Anton. Cordoua de Lara in l. ſi quis à liberis. §. idem reſcripſit. ff. de liber. agnoſcen. ex numer. 9. & ex num. 23. Volum. 1. commun. opin. pagin. 155. verb. pater naturalis. & pagin. 317. verb. pater nõ ſolum. Palat. Rube. in rubric. §. 50. num. 27. & in repetit. cap. per veſtras, notab. 3. §. 23. num. 4. & 22. & §. 24. ex nu. 1. & 10. & §. 10. num. 1. Matheſilan. ſingul. 147. Lancellot. Gallia, in conſuet. Alexan. in gloſ. ſolidos. quæſt. 6. numer. 9. & num. 30. verſic. & proprius. Franciſ. Mantica, de coniectur. lib. 8. titul. 5. ex numer. 12. Ludouic. Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 2. capit. 15. numer. 42. 45. & 49. Rolan. conſil. 54. volum. 2. ex num. 54. & conſil. 74. vol. 1. num. 42. & 47. Niſi ſpurij de ſua arte, vel operibus, aut aliunde commodè viuere poſsint, vt optimè aduertit Lancellot. Gallia in dicta quæſt. 6. numer. 31. Rolan. in dicto conſil. 54. volum. 2. numer. 52. & conſil. 55. volum. 2. numer. 5. Deci. conſil. 576. numer. 3. & ibi additio in litera A. Anton. Gabriel, in dicta concluſ. 1. de alimentis, ex num. 21. Ludouic. Molin. ſupra, num. 46. Crueta, conſil. 199. ex numer. 1. & conſil. 200. numer. 10. Anton. Cordoua de Lara, ſupra, ex num. 28. & in §. ſed ſi filius, ex numer. 1. 123. 125. & ex num. 131. Paul. Fuſc. ſingul. 131. liter. F. in fine. Tiraq. de nobilit. capit. 20. ex numer. 104. & de primogen. quæſt. 75. num. 2. Couar. in dicto §. 6. numer. 9. Palat. Rube. in repet. capit. per veſtras, notab. 3. §. 23. num. 7. Didac. Spino, in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 16. princip. ex numer. 15. & ex numer. 116. Ioan. Rojas, de ſucceſſ. capit. 22. ex num. 1. Alexan. conſil. 74. volum. 2. num. 4. Burſat. conſil. 83. vol. 1. numer. 2. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæſt. 109. num. 3.

6 ET quantum debeat aſsignari his filiis pro alimentis vel dote, examinat Couar. in dicto §. 6. ex numer. 7. & numer. 11. Rojas, ſupra, cap. 21. ex numer. 15. & 59. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera F. num. 45. in fin. Anton. Cordoua de Lara, in dicto §. idẽ reſcripſit, ex num. 31. & latiſsimè ex num. 48. & in §. ſed ſi filius, ex numer. 5. Iacob. Menoch. de arbitrar. caſu 169. num. 9. Ludouic. Molina, de primogen. Hiſpan,

lib.2.cap.15.numer.50.Benintend.decis.22. ex num.7.pulchrè & latissimè Barthol.Humada,l.2.titul.7.par.2.in glos.1.ex num.2.ex fol.228. Ioan.Garsia,in dicto cap.3.num.27. & vide eundem in numer.54. in quæstione vtrum spurij grauari possint in his quæ pro alimentis,vel dote eis relinquuntur.

7 ET quonam pacto, seu cautelis pater filiis spuriis propria bona relinquere valeat, collige ex Ioan.Dilect. de arte testan. titul.1. cautel.14. Paleot. de noth. & spur. cap.45. Anton.Gomez,l.9.Tauri, numer. 18. Tiraquel,de retract.linagier.§.26.glos. 1.numer.33. Ioan.Rojas,de succession. cap. 24.& capit.25. Couar.in 4.2. par. capit.8. §.5.ex numer.11. Felin. cap. multorum,numer.2.de Iudeis.Mantua,singul.10.ex num. 13.Lancellot.Gallia,in consuetud.Alexan. in glos.maritus,quæst.3,num.5.& est videndus peritissimus dominus Hieronym. Portoles,in schol.ad Molin, in §. bastardus, ex numer.11. Francisc.Caldas,de nominat.emphyteot.quæst.19.ex numer.55.Sylvest.in sum.verb.filij,num.4. versic.quintum. Didac.Perez,lib.5.titul.3.l.2. pagin. 154. col. 1.post medium,vers.& doctores varias cautelas.& optimè lib.5. titul.2. l. 1. pagin.68, versic.tamen est pulchrum & necessarium, & lib.1.titul.3.l.22.pagin.100, versic.dubitatur de quæstione.

8 AN autem ratione alimentorum,spurij præteriti patris testamẽtum rescindant, est videndus Paleot.supra, capit.34.numer.10. in principio.

ET spurius an matri succedere valeat? examinant Couar. in dicto §. 5. numer. 15. Ioan.Rojas,de succes.capit.26.& capit.27. Petr.Plaça,in dicto capit.41.numer.33. Paleot.supra,capit.41.num.3.Ioan.Matiençolib.5. recollect. titul.8, l. 7. in glos. 6. Ioan. Gutierrez,in pract,lib.2.quæst.106.numer. 1.& quæst.107.in princip.& quæst.108.numer.1. Didac.Spino,specul.testamen.glos. 16.princip,ex numer.59. & ex numer.88. Ioan.Martinez de Olano,in antinom,in litera B. ex numer. 3. Tiraquel, de nobilitat. capit.23.num.12. versic.& ex eo. Volum.1. commun.opin. pagin.195. verb.spurius itademum.

9 IMMO mater cogitur per hunc textũ alere filium spurium: pro hoc tamen sunt consulendi Antonius Cordoua de Lara, in dicto §. idem rescripsit, numer. 35. contra Couar.in dicto §.6.numer.13.in final.verb. qui in hoc est dubius.

ET mater an succedat filio spurio? est videndus Didac.Perez,lib.5.tit.2. l.1. pag. 101. versic.quinta regula. Ioan. Gutierrez, in dicta quæst.108.numer.2.& de spuriis & illegitimis,multa habes in 1. par. in collect. ad textum in capit. osius.56.distin.

10 AN autem executor testamenti,vel episcopus exequendo testamentum possit cõferre hæreditatem spuriis testatoris?examinant Paul.de Castro,in l. Lucius.§.in testamento.ff.de legat.1.numer.3.Palat.Rubeus in repetit. capit.in 3. notab. §.24. numer.2. Dueñas,regul.366.vers. amplia sexto.Didac. Spin. supra, in glos. 27. princip. num. 54. Paleot. de noth.& spur. capit. 44. ex num.3.versicul.quid verò. Petrus Plaça, de delict.capit.41. numer.17. Ioan.Matiençolib.5.recollection. titul.8.l.7. in glos.5. latè Francis.Mantica,de conjectur.lib.8.titul.5. ex numer.11.& lib.10.titul.4.numer 12. Ludouic.Mesia,in pragmatic.taxæ panis,cõclus.6. numer.49. versic. verum executor. Cum non videatur eis datum arbitrium disponendi contra ius, vt in simili quæstione concludit Lancellot. Gallia, in consuetud. Alexan.in glos.legare, quæst.1. numer.14. vnde non poterunt disponere in spuriis testatoris,nisi ad legitimum alimentorum modũ.ex Gall.supra,in glos. vltra,in quæst. 2. numer.15. & in glos.solidos. quæst.6.num. 31. versic.sic etiam. Vnde si minus eis à parentibus legatur suppletur quemadmodum si plus relinquitur amittunt,ex Anton.Cordoua de Lara,in dicto §.sed si filius,ex num. 8. Couar.in dicto §.6. numer.12.in princip. Ioan.Garsia,in dicto capit.3.numer.28.

11 AN autem auus teneatur per hunc textum alere nepotes spurios, vel non spurios natos tamen ex filio spurio ? latè examinat Anton. Cordoua de Lara, in dicto §. idem rescripsit,ex numer.40. vers.hinc apparet.

12 ET si pater moriatur nec quicquam spurio reliquerit, an hæredes alere spurium teneantur? explicant Couar. in dicto §.6. numer. 14. Anton. Cordoua de Lara,in dicto §. idem rescripsit,numer.70.& in §. itẽ rescriptum, numer. 9. Anton.Gomez,l.9. Tauri,numer.39.Menchaca,de succession. creat.lib.2.§.20. num.315. Ludouic.Molin. in dicto

in dicto capit.15. numer.43. Rolan.consil. 54.volum.2.ex numer.64.in fine.

13 ET an alimentorum appellatione solum veniant commestibilia,an verò vestes, medicinæ, impensæ studij, & alia quæ secundum loci consuetudinem, & qualitatem personarum sunt necessaria? examinant latè Cornel.Bennicas.de priuileg.paupert.in secundo spec.in iudic. ex numer. 33. & copiosè Ioan. Garsia, de expens. & meliorationib. capit. 3. ex numer. 37. & ex numer.42.

14 DICVNT tamen Doctores bona relicta vel legata filiis spuriis à parẽtibus pro alimentis,non transire ad hęredes spurij,sed ad successores, & hæredes patris,consulendi tamen sunt pro huiusmodi dubio Anton. Cord. de Lara,in dicto §.idem rescripsit,ex numer.12.latè Didac.Spin.supra in glos.16. princip.ex numer.105.versicul.quid autem. Ioan.Matiençolib.5.recollect.titul.8.l.8.in glos.3.Didac.Couar. in 4.2.par. capit.8.§. 6.numer.15.Roland.consil.74.volum.1.numer.51. Iacob.Menoch. de arbitr. cas. 169. numer.10. Anton. Gabriel.lib.6.commun. opinion.titul.de alimentis,conclus.1.ex numer.28.

15 AN autem valeat statutum vel consuetudo liberans patrem ab obligatione alendi filios? latissimè tradit Brunor à Sole, in quęstionib.legal.quæst.50.ex principio.

16 ET hinc quidem dubitatum fuit à grauissimis viris, an valeat consuetudo huius Regni Aragonum,quòd filiis suis legitimis si velit pater tantum relinquat in testamento, quinque solidos pro legitima, & alimentis? pro validitate tamen prædictæ consuetudinis erunt consulendi Nauar.in manual.latin. capit. 26. numer. 38. Ioan. Gutierrez. lib.1.canonicar,quæstion. capit.38. numer. 28. Bereng.Ferdinand.in capit.1. de matrimon.ad morgan. contract. in procem. num. 11.Hieron.Cuchalon, in additionib. ad Decium,in l.iura sanguinis.ff.de regul.iur.pag. 75.in liter. K. Ioan. Martinez, in antinom. in litera L. numer.12. Francisc. Sarmient. lib.2.selectar.capit.14.numer.6. Ioan. Rojas,de succes. capit.3. ex numer. 14. Menchac.de succes. creation. lib.2.§.20. numer. 309.Alphons.de Castro, de leg. pœn. lib.2. capit.11.pagin.481. Didac. Spino, in spec. testam.glos.18.princip.ex num.7.

AD TEX. IN CAP. 6. De illa, de diuort.

COLLECTAN. 169.

SVMMARIVM.

1 *An propter hæresim alicuius ex coniugibus fiat thori separatio, hæreticusq; postea respiscens, & pœnitens, An recuperet coniugem catholicam?*

2 *Dos vxoris hæreticæ, an sit adiudicanda marito vel fisco?*

1 GRAVIS extat dubitatio,& difficilis, An propter hæresim alicuius ex coniugibus fiat thori,aut vinculi matrimonij separatio, hæreticusque respiscens recuperet post pœnitentiam coniugem catholicam? pro ipsius tamen solutione sunt consulendi Didac.Couar.in 4.2.par.capit.7.§.5.ex numer.4.Iul.Clar.§.hæresis, numer. 15. Iosephus Angles, flor. Theolog. in quæst. de cultus disparitate, ex pagin.384.iuxta medium. Concil.Tridentin. Sess.24. canon.5. Abb. capit. ex parte, numer. 7.de conuers. coniug.Iacob.Simanc.de cathol.instit.cap. 40.num.16.& 25.Bursat.consil.207.volum. 2.ex numer.40.Stephan.de Gaeta, in repetit.capit.ad limina.30. quæst.1.§.4. numer. 208.Alphons.Veracruz.3.par.specul. coniug.articul.1.versicul.tertia conclusio,ex pagin.523.& articul.6.in fin. versicul. ex ista differentia. Ioan.Gutierrez, lib.1. canonic. quæstion.capit.17.numer.37. post medium. Ioan. Matiençò, lib.5. recollect. titul. 1. in glos.1.rubric.numer.80.Ioan.Rojas, singul. 214.versicul. sed fauore fidei. Domin. Sot. in 4.distin.39.quæst.vnica, articul.4.in solutione tertij argumenti, optimè Alphons. de Castro, de iusta hæretic.punit.lib.2.cap. 7.ex colum.2. versicul. propter hanc eandẽ absolutionem, & in lib.2. de potestat.leg. pœnal.capit.4.§.vt nostram priorem conclusionem. Nauar. manual. latin. capit. 22. numer. 27. versicul. nono ad finem, textus & Doctores,in capit.final.de conuers.coniug.

iug. vbi in numer. 2. dicit Abb. quòd hoc casu maritus si fit hæreticus, perdit donationem propter nuptias, & mulier dotem sicut perderent si laberentur in carnalem fornicationem, iuxta notata in cap. plerumque, de donat. inter virum & vxor.

2 CVI tamen huiusmodi dos vxoris hæreticæ sit adiudicanda, marito nè an fisco, tradunt Couar. in 4. 2. par. capit. 7. §. 5. num. 5. Repert. Inquisitor. verb. dotes, in versic. an autem propter vxoris hæresim. Iacob. Simanc. de catholic. institut. capit. 9. num. 12. Palat. Rubeus, in l. 78. Taur. num. 2. Gundisal. de Villadieg. tractat. de hereticis, quæst. 15. numer. 9. quorum Doctorum opinionem tenebis, & pugnabis aduersus Chassen. in consuetud. Burgun. rubric. 2. §. 2. num. 5.

AD TEX. IN CAP. 3. Licet, de pœnis.

COLLECTAN. 170.

SVMMARIVM.

1 *Prælati ecclesiastici, an possint imponere pœnam pecuniariam, & an habeant fiscum?*

2 *Pœna pecuniaria imposita à iudice ecclesiastico, cui applicari debeat?*

1 NOTAT Abb. in capit. irrefragabili. §. cæterum, in not. 3. de offic. ordin. prælatos non debere de facili in correctione excessuum imponere pœnam pecuniariam, oritur enim ex hoc contra eos præsumptio, quòd correctionem faciant non propter Deum, sed propter quæstum pecuniæ. Ego tamen & si semper existimaui ex magis recepta Doctorum opinione, prælatos ecclesiasticos habere fiscum, posseq; imponere pœnam pecuniariam, si eis videatur prædictam pœnam magis timeri quam spiritualem, huiusmodi tamen præsumptio auaritiæ omnino cessat, si dicta pœna in pios vsus conuertatur, quæ omnia optimè probantur, ex his quæ congerunt Felin. in dicto capit. irrefragabili, num. 5. & 9. Abb. capit. vt clericorum, numer. 10. de vit. & honest. cleric. Alphonsus Azeued. lib. 3. nou. recop. titul. 6. l. 12. ex num. 4. Follerius in prax. canonic. 2. par. capit. 5. num. 14. & in vltim. par. cap. 37. num. 16. Caballin. in ægidian. constitut. lib 3. tit. 13. in glos. C. ex num. 6. pag. 170. Ioan. Segura Dabalos, in direct. iudic. eccles. for. 2. par. cap. 10. ex num. 3. & in cap. 11. ex num. 14. latè Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 134. pulchrè Paul. Fuscius, de visit. lib. 1. capit. 32 latè Anton. Scap. de iur. non script. lib. 5. cap. 209. latissimè Couar. lib. 2. variar. capit. 9. ex num. 8. versic. postremo illud est adnotandum. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 80. num. 5. Albar. Pelag. lib. 2. de plant. eccles. capit. 20. versic. an prælati. Ioan. Gracian, regul. 167. & in regul. 259. Bernard. Diaz, regul. 542. Paul. Fusc. singul. 25. literæ E. Michael. Timoth. de eccles. visitand. lib. 2. tractat. 10. cap. 3.

2 EX quibus sanctissimè cauetur in Synod. Prouinc. Toletan. ædita anno 1566. act. 2. §. 14. quòd pœnæ pecuniariæ si quando à iudicibus ordinariis iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vsus, & pro executione iustitiæ, & non pro priuata Episcoporum vtilitate expendantur arbitrio Episcopi vel eius vicarij, quod vtinam hodie esset in vsu, & ab omnibus obseruaretur, auribus enim nostris audiuimus & forsan propriis oculis vidimus, nonnullos vicarios Episcoporũ plenos cupiditate non solum prædicta non seruare, sed pœnam delictorum mutare in pecuniariam, & nimirum, quasi locati siquidem, multoties eis non datur salarium ab Episcopo, & necessario ipsi quærunt aliunde victum etiam exco riando clericos pauperes, contra quos & contra huiusmodi prælatos, plura cumulat Didac. Perez, lib. 8. titul. 19. l. 48. pag. 396. colum. 2. in principio.

AD TEX. IN CAP. 2. Dominus, de secund. nuptiis.

COLLECTAN. 171.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *De pœnis statutis aduersus eum qui viuente primo coniuge, secundum duxerit.*

2 *An qui viuente prima vxore de facto contrahit cum secunda, mortua prima, possit iterum contrahere cum secunda?*

3 *Quo modo debeat probari mors primi coniugis, vt secundum contrahi possit matrimonium.*

4 *Mulier quæ secundo nubit, credens maritum esse mortuum, qui verè & realiter non est mortuus, ad quid teneatur.*

5 *An sponsa secundo contrahere possit, non expectato primo sponso absente?*

6 *Quid teneatur facere coniunx qui postquã secundo nubit, dubitat de morte primi coniugis?*

7 *An coniunx resuscitatus recuperet vxorem, siue secundus contraxerit nuptias, siue non? & an similiter clericus resuscitatus recuperet beneficium ecclesiasticum, quod antea possidebat?*

8 *An religiosus resuscitatus teneatur ad religionis obseruantiam? & an resuscitatus sit iterum ordinandus, doctorandus, vel baptizandus?*

1 IBI, *nondum habita.* De pœnis statutis aduersus eos qui viuente primo coniuge, secundum contraxerit coniugium, differt latè Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 7. §. 3. ex num. 1. Alexan. consil. 165. volum. 7. textus & Doctores, in l. eum qui duas. C. de adulter. Iul. Clar. §. fornicatio, numer. 30. Anton. Bernad. in sum. capit. 23. titul. de los sacramentos de la Iglesia, numer. 98. & numer. 172. optimè Iacob. Menoch. de arbitr. cas. 420. ex num. 96. Anton. Gomez. l. 80. Taur. ex numer. 27. Didac. Perez, lib. 8. tit. 2. l. 1. pagin. 46. colum. 1. in principio, & lib. 8. titul. 7. l. final. pagin. 202. in glos. el que casare con dos mugeres, & lib. 8. titul. 19. l. 8. in glos. es caso de aleue. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæst. 7. ex princip. & quæst. 8. numer. 1. Iacob. Simanc. de cathol. institut. titul. 40. ex numer. 4. & in Enchirid. titul. 12. ex numer. 5. Ioan. Rojas, de hæretic. 1. par. numer. 540. & numer. 546. & in singul. 98. numer. 4. Lælius de Zanchis, de priuileg. eccles. 134. priuileg. Neuizan. in sylu. nupt. lib. 4. ex num. 43. latè Alphons. Veracruz, in specul. coniug. 2. par. ex articul. 14. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera B. ex numer. 32. & in epilog. legum correct. ex numer. 138. Andræas Tiraquel. in l. 7. connub. numer. 24. Roman. singul. 537. incip. tu scis, vbi additio. Palat. Rubeus, in repet. rubric. §. 60. numer. 6. & in repetit. cap. per vestras, in princip. §. 18. nnmer. 25. latè Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 1. l. 5. in glos. 2. & in glos. 3. & in glos. 4. numer. 1. Petrus Mozius, de contractib. titul. de matrimon. §. final. numer. 36. fol. 198. Anton. Scapp. de iur. non script. lib. 5. capit. 85. Brunor. à Sole, in quæst. legal. quæst. 32. ex num. 25. pulchrè Didac. Perez, lib. 5. titul. 1. l. 3. in glos. que son casados, vbi etiam multum optimè in pagin. 47. in versicul. quæritur quando

2 quis, examinat An qui viuente prima vxore de facto contraxerit cum secunda, mortua prima posit sine dispensatione iterum contrahere cum secunda? Et an vir qui viuente prima vxore contraxit cum secunda, sit bigamus? est videndus Volum. 1. commun. opinion. pagin. 487. verb. bigamiæ pœna. Didac. Couar. in clement. si furiosus. 1. par. §. 2. numer. 2. versicul. nec refert. Gomez de Leon, respons. 39. Antonius Gomez, in dicta l. 80. num. 30. & facit capit. final. de bigamis.

3 IBI, *Donec ei constet, quòd ab hac vita migrauerit coniunx eius.* Aliàs enim nequit contrahere matrimonium alter coniunx, pro hoc tamen sunt omnino consulendi Philipp. Port. consil. 26. & consil. 58. Ioseph. Angles, flor. Theolog. in quæst. de impedim. voti. pag. 377. in fin. versicul. si vxor non. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 133. priuileg. ex princip. Ioseph. Mascard. concluf. 1069. volum. 2. ex numer. 2. textus & Doctores, in capit. 19. in presentia, de spons alib. de quo, & an per famam, vel vnum testem, vel quo modo debeat constare mors

marit,

mariti, vt mulier impunè secundo nubere posſit, & an excuſetur ab adulterio propter iuſtam credulitatem, vxor ſecundo nubens etiam ſi prior maritus viuat? eſt videndus Pedraça, in ſum. in 6. præcep. decalog. fol. 61. verſicul. diez y ſeys, ſi caſò con otro. Ludouic. Lopez. inſtruct. conſcien. 1. par. cap. 83. colum. 547. verſicul. quia vtrum. Anton. Bernad, in dicto capit. 23. num. 99. Alphon. Veracruz, in ſpecul. coniug. 1. par. artic. 42. Capel. Tholoſ. deciſ. 317. Anton. Gomez, in dicta leg. 80. Taur. num. 31. Stephan. de Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 4. numer. 480. Petrus Mozius, de contractib. titul. de matrimon. §. final. num. 37. fol. 198. latè Ioan. Gutierrez, in practic. lib. 2. quæſt. 8. ex numer. 3. Læl. de Zanch. de priuileg. eccleſ. 133. priuileg. ex numer. 7. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 7. §. 3. ex num. 3. latè Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ. 420. ex numer. 118. Iul. Clarus. §. fornicatio, numer. 31. Nicol. Boer. deciſ. 288. numer. 1. verſicul. & idem videtur. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 12. ex numer. 7. & deciſ. 30. num. 2. Guilierm. Epiſcopus Pariſienſ. de ſacrament. matrim. capit. 38. verſicul. dicit tamen Hugo. copioſè Didac. Perez, lib. 5. titul. 1. l. 3. pagin. 49. ex verſicul. circa huius legis interpretationem, & in lib. 8. titul. 15. l. 7. per totam. Rolan. conſil. 93. volum. 3. ex numer. 1. & ex numer. 7. Alexand. conſil. 4. volumin. 2. numer. 7. optimè Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 1. l. 5. in gloſ. 1. ex numer. 2. & in gloſ. 3. ex numer. 7. Gomez de Leon, reſpon. 62. Iacob. Simanc. de cathol. inſtitut. titul. 40. numer. 3. verſicul. quid ſi propter, & onus probandi aliquem contraxiſſe ſecundas nuptias, priori coniugeviuo, an incumbat accuſanti, vel quod ſit mortuus accuſato? examinat Ioan. Gutierrez, in practic. lib. 2. quæſt. 7.

4 ET de muliere quæ ſecundo nubit credens, aut falſa relatione, vel communi exiſtimatione maritum eſſe mortuum, qui realiter non eſt mortuus, differit Paul. Fuſcius, ſingul. 43. literæ M. Petrus Rebuf. in prax. de diſpenſ. in gradib. prooem. in gloſ. 5. ex numer. 43. Anton. Queſad. diuerſar. quæſtion. capit. 18. verſicul. nono quando credebat. Ioan. Matienço. lib. 5. recollect. titul. 1. in gloſ. 1. rubricæ, numer. 102. & in dicto titul. 1. l. 5. gloſ. 1. numer. 6. Ioſephus Angl. flor. Theolog. in quæſt. de impedimen. vot. pagin. 378. verſicul. reddenda eſt. Tiraquel. poſt leges connub. in gloſ. 8. num. 151. Anania, in capit. fin. de adulter. num. 4. verſic. adde etiam prædictis.

5 AN autem deciſio iſtius textus, & dicti capit. in preſentia, procedat etiam in ſponſa, quæ nubere cum ſecundo ſponſo minimè poſsit, ſed expectare cogatur primum ſponſum abſentem, & vagantem? eſt videndus Abb. in capit. de illis, num. 2. & 5. & in capit. ſicut, ex num. 10. de ſponſalib. & vide etiam not. in dicto cap. de illis, vbi plura habes.

6 *IBI, Sibi exiſtimat dubitandum.* Quid autem teneatur facere cõiunx poſtquam ſecundo nubit, ſi dubitat de morte primi coniugis, tradit Stephan. Gaeta, in repetit. capit. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 4. numer. 478. Ioſeph. Angles, vbi ſupra, in quæſt. de impediment. vot. pagin. 379. verſicul. ſtante, & in verſicul. Soto. Anton. Bernad, in dicto capit. 23. numer. 100. Nauar. manual. latin. cap. 16. numer. 40. & capit. 22. ex num. 54. Guilierm. Epiſcopus Pariſ. de ſacrament. matrimon. capit. 38. in verſicul. extra in decretali. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 1. l. 5. gloſ. 1. numer. 6. Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ. 420. ex num. 129. Alphonſ. Veracruz, vbi ſupra, in 1. par. articul. 42. & 3. par. artic. 18. latiſsimè Anton. Cordou. in quæſtion. Theolog. lib. 3. queſt. 8. ex pagin. 184. verſicul. ſed pro maiori adhuc, latè Ludouic. Lopez, inſtruct. conſcien. 1. par. cap. 81. ex colum. 533. verſic. at hic, dubium. latiſsimè Nauar. in capit. ſi quis autem, de pœniten. diſtin. 7. ex numer. 90. vſque ad numer. 102.

7 *IBI, De prioris coniugis vita conſtiterit.* Quid autem ſi miraculoſè coniunx mortuus reſuſcitaſſet, an teneatur adhærere ei alter ſuperuiuens, ſiue ſecundo nupſerit ſiue non, & ſic pro hac quæſtione ſabbatina, an reſuſcitatus recuperet vxorem, ſimiliter & beneficium eccleſiaſticum, & omnia ſua bona? eſt conſulendus Abb. in cap. fraternitas, numer. 22. de frigid. & malefic. & ibi Sebaſt. Sapia, in additionibus, in litera C. Bar. in l. nam ad ea. ff. de legib. Paludan. in 4. diſt. 27. quæſt. 3. ex numer. 5. Didac. Perez, lib. 5. titul. 1. l. 1. pagin. 23. verſic. infertur

infertur etiam. Petrus Rebuf. in concord. titul. de pacific. poſſeſ. numer. 268. Andræas Tiraquel. poſt leges connub. gloſ. 6. numer. 19. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de irregularitat. bigam. numer. 11. Arnulph. Ruzeus. de iure regal. quæſt. 3. ex numer. 10. Lancellot. Gallia, in conſuetud. Alexand. in gloſ. vxori, quæſt. 5. numer. 15. Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 1. in gloſ. 1. rubric. numer. 84. optimè Sebaſtian. Medices, tractat. mors omnia ſoluit. 3. par. numer. 127. & in 2. par. concluſ. 65. numer. 207. & in 1. par. numer. 95. in fin. & in numer. 145. Petrus Rebuf. in capit. nulla, de conceſsion. præben. pagin. 425. verſicul. ſecundus eſt caſus. Petr. Roizius deciſ. 3. Lituan. ex numer. 87. Læl. de Zanch. de priuileg. eccleſ. priuileg. 7. ex numer. 9. gloſ. verb. nunquam, in capit. licitè. 32. quæſt. 7. Iul. Clar. §. teſtamentum, quæſt. 86. Petrus Mozius, de contractib. titul. de matrimonio. §. final. numer. 4. verſicul. hinc dicunt, fol. 194. Aſinius, in l. 4. §. ſed tunc locus, ex numer. 29. ff. de religioſ. & ſumpt. funer. latè Andræas Tiraquel. l. ſi vnquam, verb. ſuſceperit liberos, numer. 170. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius. 2. par. verb. mortuo itaque teſtatore, el 1. numer. 324. Syl-

8 ueſt. in ſum. verb. diuortium, numer. 5. vbi etiam vide, an religioſus ſuſcitatus poſt mortem teneatur ad religionis obſeruantiam? de quo etiam diſſerunt Abb. ſupra, & Paludan. ſupra, numer. 8.

ET an talis reſuſcitatus ſit iterum ordinandus, aut baptizandus? vltra Guilierm. Benedict. in dicto numer. 324. eſt videndus Petrus à Nauarra, tom. 1. de reſtitution. lib. 1. capit. 2. ex numer. 3. verſicul. docent igitur. Viuald. in candelabr. eccleſ. titul. de irregularitat. bigamiæ, numer. 10. in fine. Seſtian. Medic. vbi ſupra. 1. par. numer. 146. & in numer. 147. vide, an condemnatus ad mortem, reſurgens, iterum puniatur? de quo diſſerit etiam Flamin. Chartar. de execut. ſenten. capto bannito, in præfat. numer. 65. & pro omnibus ſupradictis, eſt videndus idem Sebaſtian. Medic. ſupra, in 2. par. concluſ. 98. ex numer. 173. vbi vide etiam, an ſit iterum baptizandus & doctorandus? de quo etiam differit Aſinius, in l. 4. §. ſed tunc locus, ex numer. 38. ff. de religioſis & ſumptib. funerum.

AD TEX. IN CAP. 33. Tam literis, de teſtib.

COLLECTAN. 172.

SVMMARIVM.

1 *Teſti deponenti de auditu quæ fides adhibeatur.*
2 *An & quando, teſtes ſingulares probent, in ciuilibus, ſiue in criminalibus iudiciis?*
3 *Tantum probant mille teſtes ſingulares, quantum vnus.*
4 *Teſtis pro parte falſus, An in omnibus falſus cenſeatur?*
5 *Teſtibus ad inuicem contrariis, quibus maior fides adhibeatur.*

1 *IBI, de auditu.* Teſtis autem deponens de auditu, an & quãdo probet? eſt conſulẽdus Crotus, in tract. de teſtib. num. 368. vbi etiam Petrus Moncada, in additionibus. Paul. Emil. 1. par. deciſ. 279. Alexand. conſil. 138. volum. 6. numer. 9. Hyppol. Bonacoſ. in commun. opinion. criminal. verb. teſtis de auditu. latiſsimè Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ. 475. Aymon. Crauet. de antiq. tempor. 1. par. §. viſo de fama, ex num. 2. Iul. Clar. §. teſtamentum, queſt. 59. Matheſ. ſingul. 24. Natta, conſil. 235. num. 6. Chaſſen. conſil. 54. num. 18. Volum. 1. commun. opinion. pagin. 336. verb. teſtis & ſi regulariter. Iacobus Simanc. in enchiridion. titul. 35. ex numer. 19. latiſsimè Alphonſus Hojed. de benefic. 1. par. capit. 23. ex numer. 140.

2 *IBI, vel ſoli.* An autem & quando teſtibus ſingularibus tam in cauſis ciuilibus, quam criminalibus plena fides adhibeatur? examinant Iacob. Simanc. in enchirid. titul. 37. & de catholic. inſtitution. titul. 64. ex numer. 61. Ioan. Rojas, de hæretic. 2. par. aſſert. 6. ex numer. 120. Iul. Clar. in §. fin. quæſtion. 53. ex numer. 18. Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ. 235. ex numer. 23. Aymon. Crauet.

uet.de antiq.tempor.4.par.§.sed enim.Didac. Couar. lib.3. variar. capit.3. numer.5. Volum.1.commun.opinion.pagin.336.verbo, testes singulares.Anton.Gabriel. lib.1. commun.opinion.titul.de testib. conclus.2. Palat.Rubeus,in allegat. de hæresi.§.12.Iacob.Simanc.in adnotation. ad Zanchin.capit.11.Felin.in capit.licet ex quadam, num. 2.de testib.Rolan.consil.50.volum4.ex numer.5. Bursat consil.117.numer.21. & consil.118.numer.22.Aymon. Crauet.consil.73. ex numer.32.Alexand. consil.68. volum.3. numer.8.& consil. 86. volum.2. numer. 11. Alphonſ.Vilagut. in prax.crimin. lib.8.titul.de testib.cap.3.conclus.2.Volum.1.commun.opinion.pagin.231.verb.testes singulares sufficiunt. Hyppolit. de Marsil. singul. 114.incip.vulgatum & tritum est.Hyppol. Bonacos.in commun.opinion.crimin.verb. testes singulares. Ioseph. Ludouic.decis.9. Perus.ex numer.7.vsq; ad numer.15. Ioan. Rojas, sing.204.Natta,consil.274.ex num. 16.Ant.Gomez, tom.3.variar. cap.12.num. 12.Francisc.Pegña, in 3.par.director.schol. 127. Didac.Perez, lib.8.titul.2.l.1.pag.46. in glos. se pueda prouar de esta guisa. Michael.Grass.lib.2.commun.opinion.cap.17. quæst.27.Petrus Rebuf.de reprob.testium, ex numer.512.Auendaño,de exequen.mandat.lib.2.capit.28.numer.2. Alexan. consil. 72.volum.1.ex numer.2.Gigas, consil.1.numer.50. in princip.& consil. 38. numer. 71. Ioan.Martinez de Olano, in antinom.in liter. T. numer.27.Hieronym.de Monte variar.iuris, quæst. 14. ex numer. 5. & quæst. 31.numer.15.Riminald.Iunior, consil.7.per totum.Auiles, in cap.1.Prætor.in glos. dadiuas,num.28.Iacob. Menoch. consil. 186. ex numer.24. Caualcan.2.par.decis. 13. numer.78.

3 ET ex Bal. in l. iuris iurandi, colum.3. C.de rebus credit.tantum probant mille testes singulares,quantum vnus: & ratio ea videtur , quia super eo quod deponunt quilibet est vnus solus , & vnus testis non probat, capit. bonæ, el.1.§. contra verò,de election. capit.cum ecclesia Sutrina , de causa possess.& propriet.cap.licet causam.§.quãquam,de probation. quod dictum Baldi sequuntur quamplurimi ex Doctoribus supra allegatis, & Ioseph. Ludouic.decis.9. Perus.numer.8.Gigas, consil.37. numer.31.& consil.38.numer.24.& consil. 42. num. 65. Ioan.Rojas,de hæretic.in 2.par.assertion.6. numer.120.in fin.Didac. Perez, lib.2.titul. 15.l.8.pagin.360. colum.2. in principio , & plures allegat additio ad Hyppolit. de Marsil. in dicto singular.114.in litera A. Rolan. consil.50.volum.4.num.6.

4 AN autem testis pro parte,seu in vno falsus,in omnibus censeatur falsus , & quæ fides suo testimonio sit adhibenda ? examinant Seraph.de Seraphin. de priuil. iuram. priuileg.107.num.45.Petr.Rebuf.de reprobat.& saluat.testium, ex num.204.Anton. Scapp.de iure non script.lib.5.capit.91. ex numer.1.Tiraquel.de pœn.temperan.causa 44.num.42.Alexan.consil.99.vol.5.num. 21.& in consil.150.volum.6.numer 21.& in consil.5.volum.1. num.10.& consil. 45. volum.2.num.6.Iaſ.in l.si ex falsis, numer.13. & Alciat.num.15.C. de transaction. Augustin.Beroi. in capit. super literis, num.11.& 15.de rescript.& in repet.eiusd.capit. num. 18.glos.verb.aduersa, in capit.in nostra,hoc titul.Tiraquel.de iudic.in rebus exig. num. 95.optimè Iul.Clar.lib.5.§.final. quæst.53. ex num.8.Rolan.consil.7.volum.1. num.23. latè Anton. Gabriel, lib.7. commun. opin. titul.de criminalibus,conclus.4.Hyppolit. Bonacos.in commun. opin. criminal. verb. testis in vno falsus. Volum.1.commun.opinion.pag.335.verb.testis qui in vna.

5 ADVERTE etiam in materia testium, vt quando ad inuicem sunt contrarij magis sit credendum testibus dignioribus, quam aliis, ex Corset.singul.5. & latissimè probant Tiraquel. de nobilit. capit. 20. ex num.33.Anton.Gabriel.lib.1.commun. opinion.titul.de testib.conclus.4. ex num. 34. Alphonſ.Hojeda,de benefic.1. par. cap.23. num.145.& in num.147. ex quamplurimorum testimonio probat , quòd magis creditur (cæteris paribus) testibus deponentibus in fauorem rei , quam deponentibus in fauorem actoris.

AD TEX. IN CAP. 2. Cum H. lator, de eo qui ordinem furtiuè suscep.

COLLECTAN. 173.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *An minores ordines, & subdiaconatus ordo in vno die conferri valeant, & quis dispenset cum sic promotis?*
2 *An duo sacri ordines in eadem die conferri possint?*

1 OBTVLIT se in praxi dubium celebre ex hoc textu,& ex Concil. Trident.Sess.23.de reformat. capit. 13. in fin. An minores ordines,& subdiaconatus ordo eodem die conferri valeant, & quis possit dispensare cum sic promotis? pro qua quæstione erit consulendus Sylvest.in sum.verb. ordo, el 2.numer.7.versicul.nec quatuor,& in verb. irregularitas,numer.5. Nauar. in manual.latin. capit.25. numer.71. in fine, & in capit.27.numer.241.versicul.secundo quod etiam.Læl.Zecchus, de cas.reser. cas.1. numer.32.versicul.secundo quod. Simon. Maiol.de irregularit.lib.4.capit.11.ex princip. Dominic. Sot. in 4.dist.25.quæst.1. artic.3. versicul.alius suspensionis casus est, pagin. 56.Ioseph.Angles, flor. Theolog. in quæstione de sacramen.ordinis, pagin.305.versicul.quãdo vno die. Anton.Bernad.in sum. capit.27.numer.10.& in capit.35. titul.de la irregularidad, numer.84. Petrus Rebuf. in prax.benefic.titul. de clericis ad sacr. ordines male prom.glos.1.ex numer.18.Bernar. Diaz, in prax.canon.capit.21.in fine. Felician.de censur.titul.de suspens.cap.14.versicul. recipientes, pagin. 258. & in titul.de irregularit.in capit.de prima specie irregularitatis quæ per malam suscept.ordin.versicul.suscipiens,pag.507. optimè Stephan. de Gaeta, in repet.cap.ad limina.30.quæst. 1.§.3.ex numer.112.Michael.Timoth.de eccles.visitan.lib.1.tractat.3. capit.20. optimè Ioan.Gutierrez,lib.1.canon. quæst.cap.26. ex numer.30.

EX quibus vt veriùs resolue , quòd in eo casu incurritur suspensio , in qua poterit Abbas dispensare si huiusmodi ordinati aliquam religionem ingrediantur,& Episcopus etiã si non ingrediantur, dummodo ipsi, antequã ordinarentur non fuissent præmoniti sub excomunicationis sententia nè vllos simul ordines susciperent, alias solus Papa poterit dispensare in hoc. Quæ tamen communis sententia limitatur nisi consuetudo permisiua esset in contrarium , nempè vt prædicti minores ordines & subdiaconatus eodem die conferrentur quæ valida erit ex Florentin.3.par. titul.14.§.16. num. 16. Nauar.in dicto capit.25.numer.71. & multi ex Doctoribus supra allegatis , & Petrus Rebuf. in dicta glos.1.numer.19. affirmans id seruari de consuetudine,nempè vt prædicti quatuor minores ordines & subdiaconatus eodem die conferri valeant, esseq; validam huiusmodi consuetudinem , quam vbi adsit, Concilium Tridentin. non tollit , nec improbat, vt asserit Nauar. in dicto numer. 71.in finalib.verbis. Viuald.in candelabr.eccles.titul.de sacrament.ordin.numer.36. & in titul.de suspension.numer.47.Ioan. Gutierrez, in dicto capit.26.ex numer. 31. qui in numer.32.subdit, quod immò vbi adsit talis consuetudo,eam validam esse innuit dictum Concil. quandoquidem tantum prohibet duos sacros ordines eodem die, etiam regularibus conferri , priuilegiis ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscunq; , quasi velit, ac intendat ius commune, & consuetudinem in hoc casu in suo vigore permanere, respectu quatuor minorum ordinũ & subdiaconatus. Et quòd prædicti quatuor ordines minores, & subdiaconatus , nec etiam quatuor minores ordines tantum , debeant vno die conferri , nisi de consuetudine id esset in aliqua ecclesia,quã consuetudinem non intendit tollere concilium per talia verba. Hodie tamen adest noua constitutio Pontificis Sixti V. contra clericos male promotos , ac Episcopos in ordinum collatione peccantes , incip. Sanctum & salutare sacri ordinis sacramentum. Dat. nonis Ianuarij. anno 4. sui pontific. & anno Dominicæ incarnation. 1588. vbi grauissimis pœnis iubet indistinctè obseruari disposita à sacro Concil. Trident. circa ordinum collationem.

2 AN autem duo sacri ordines , possint eodem die conferri ? est videndus textus & Doctores , in capit. 13. literas , de tempor. ordinat.Simon.Maiol.de irregularitat. lib.4.capit.11. per totum. Anton. Bernad. in sum.capit.27.numer.9.Abb.in cap. cum sis, numer.1. de consecrat. eccles. vel altar.

Andr.

uet.de antiq.tempor.4.par.§.sed enim.Didac. Couar. lib.3. variar. capit.3. numer.5. Volum.1.commun.opinion.pagin.336.verbo, testes singulares.Anton.Gabriel. lib.1. commun.opinion.titul.de testib. conclus.2. Palat.Rubeus,in allegat. de hæresi.§.12.Iacob.Simanc.in adnotation. ad Zanchin.capit.11.Felin.in capit.licet ex quadam, num. 2.de testib.Rolan.consil.50.volum4.ex numer.5. Bursat consil.117.numer.21. & consil.118.numer.22.Aymon. Crauet.consil.73. ex numer.32.Alexand. consil.68. volum.3. numer.8.& consil. 86. volum.2. numer. 11. Alphonſ.Villagut. in prax.crimin. lib.8.titul.de testib.cap.3.conclus.2.Volum.1.commun.opinion.pagin.231.verb.testes singulares sufficiunt. Hyppolit. de Marsil. singul. 114.incip.vulgatum & tritum est.Hyppol. Bonacoſ.in commun.opinion.crimin.verb. testes singulares. Ioseph. Ludouic.decis.9. Peruſ.ex numer.7.vsq; ad numer.15. Ioan. Rojas, sing.204.Natta,consil.274.ex num. 16.Ant.Gomez, tom.3.variar. cap.12.num. 12.Franciſc.Pegña, in 3.par.director.ſchol. 127. Didac.Perez, lib.8.titul.2.l.1.pag.46. in gloſ. ſe pueda prouar de esta guisa. Michael.Graſſ.lib.2.commun.opinion.cap.17. quæst.27.Petrus Rebuf.de reprob.testium, ex numer.512.Auendaño,de exequen.mandat.lib.2.capit.28.numer.2. Alexan. consil. 72.volum.1.ex numer.2.Gigas, consil.1.numer.50. in princip.& consil. 38. numer. 71. Ioan.Martinez de Olano, in antinom.in liter. T. numer.27.Hieronym.de Monte variar.iuris, quæst. 14. ex numer. 5. & quæst. 31.numer.15.Riminald.Iunior, consil.7.per totum.Auiles, in cap.1.Prætor.in gloſ. dadiuas,num.28.Iacob. Menoch. consil. 186. ex numer.24. Caualcan.2.par.decis. 13. numer.78.

3 ET ex Bal. in l. iuris iurandi, colum.3. C.de rebus credit.tantum probant mille testes singulares,quantum vnus: & ratio ea videtur, quia super eo quod deponunt quilibet est vnus solus, & vnus testis non probat, capit. bonæ, el.1.§.contra verò,de election. capit.cum ecclesia Sutrina, de causa posſeſ.& propriet.cap.licet causam.§.quãquam,de probation. quod dictum Baldi sequuntur quamplurimi ex Doctoribus supra allegatis, & Ioseph. Ludouic.decis.9. Peruſ.numer.8.Gigas, consil.37. numer.3.& consil.38.numer.24.& consil. 42. num. 65. Ioan.Rojas,de hæretic.in 2.par.assertion.6. numer.120.in fin.Didac. Perez, lib.2.titul. 15.l.8.pagin.360. colum.2. in principio, & plures allegat additio ad Hyppolit. de Marsil. in dicto singular.114.in litera A. Rolan. consil.50.volum.4.num.6.

4 AN autem testis pro parte,seu in vno falsus,in omnibus censeatur falsus, & quæ fides suo testimonio sit adhibenda? examinant Seraph,de Seraphin. de priuil. iuram. priuileg.107.num.45.Petr.Rebuf.de reprobat.& saluat.testium, ex num.204.Anton. Scapp.de iure non script.lib.5.capit.91. ex numer.1.Tiraquel.de pœn.temperan.causa 44.num.42.Alexan.consil.99.vol.5.num. 21.& in consil.150.volum.6.numer 21.& in consil.5.volum.1. num.10.& consil. 45. volum.2.num.6.Iaſ.in l.si ex falsis, numer.13. & Alciat.num.15.C. de transaction. Augustin.Beroi. in capit. super literis, num.11.& 15.de rescript.& in repet.eiusd.capit. num. 18.gloſ.verb.aduersa, in capit.in nostra,hoc titul.Tiraquel.de iudic.in rebus exig.num. 95.optimè Iul.Clar.lib.5.§.final. quæst.53. ex num.8.Rolan.consil.7.volum.1. num.23. latè Anton. Gabriel, lib.7. commun. opin. titul.de criminalibus,conclus.4.Hyppolit. Bonacoſ.in commun. opin. criminal. verb. testis in vno falsus. Volum.1.commun.opinion.pag.335.verb.testis qui in vna.

5 ADVERTE etiam in materia testium, vt quando ad inuicem sunt contrarij magis sit credendum testibus dignioribus, quam aliis, ex Corset.singul.5. & latissimè probant Tiraquel. de nobilit. capit. 20. ex num.33.Anton.Gabriel.lib.1.commun. opinion.titul.de testib.conclus.4. ex num. 34. Alphonſ.Hojeda,de benefic.1. par. cap.23. num.145.& in num.147. ex quamplurimorum testimonio probat, quòd magis creditur (cæteris paribus) testibus deponentibus in fauorem rei, quam deponentibus in fauorem actoris.

AD TEX. IN CAP. 2. Cum H. lator, de eo qui ordinem furtiuè suscep.

SVMMARIVM.

1 *An minores ordines, & subdiaconatus ordo in vno die conferri valeant, & quis dispenset cum sic promotis?*
2 *An duo sacri ordines in eadem die conferri possint?*

1 OBTVLIT se in praxi dubium celebre ex hoc textu,& ex Concil. Trident. Sess.23.de reformat. capit. 13. in fin. An minores ordines,& subdiaconatus ordo eodem die conferri valeant, & quis possit dispensare cum sic promotis? pro qua quæstione erit consulendus Sylvest.in sum.verb. ordo, el 2.numer.7.versicul.nec quatuor,& in verb. irregularitas,numer.5. Nauar. in manual.latin. capit.25. numer.71. in fine, & in capit.27.numer.241.versicul.secundo quod etiam.Læl.Zecchus, de cas.reser. cas.1. numer.32.versicul.secundo quod. Simon. Maiol.de irregularit.lib.4.capit.11.ex princip. Dominic. Sot. in 4.dist.25.quæst.1. artic.3. versicul.alius suspensionis casus est, pagin. 56.Ioseph.Angles, flor. Theolog. in quæstione de sacramen.ordinis, pagin.305.versicul.quãdo vno die. Anton.Bernad.in sum. capit.27.numer.10.& in capit.35. titul.de la irregularidad, numer.84. Petrus Rebuf. in prax.benefic.titul. de clericis ad sacr. ordines male prom.gloſ.1.ex numer.18.Bernar. Diaz, in prax.canon.capit.21.in fine. Felician.de censur.titul.de suspens.cap.14.versicul. recipientes, pagin. 258. & in titul.de irregularit.in capit.de prima specie irregularitatis quæ per malam susceptum.ordin.versicul.susciptens,pag.507. optimè Stephan. de Gaeta, in repet.cap.ad limina.30.quæst. 1.§.3.ex numer.112.Michael.Timoth.de eccles.visitan.lib.1.tractat.3. capit.20. optimè Ioan.Gutierrez,lib.1.canon. quæst.cap.26. ex numer.30.

EX quibus vt veriùs resolue, quòd in eo casu incurritur suspensio, in qua poterit Abbas dispensare si huiusmodi ordinati aliquam religionem ingrediantur,& Episcopus etiã si non ingrediantur, dummodo ipsi, antequã ordinarentur non fuissent præmoniti sub excomunicationis sententia nè vllos simul ordines susciperent, alias solus Papa poterit dispensare in hoc. Quæ tamen communis sententia limitatur nisi consuetudo permisiua esset in contrarium, nempè vt prædicti minores ordines & subdiaconatus eodem die conferrentur quæ valida erit ex Florentin.3.par. titul.14.§.16. num. 16. Nauar.in dicto capit.25.numer.71. & multi ex Doctoribus supra allegatis, & Petrus Rebuf. in dicta gloſ.1.numer.19. affirmans id seruari de consuetudine,nempè vt prædicti quatuor minores ordines & subdiaconatus eodem die conferri valeant, esseq; validam huiusmodi consuetudinem, quam vbi adsit,Concilium Tridentin. non tollit, nec improbat, vt asserit Nauar. in dicto numer. 71.in finalib.verbis.Viuald.in candelabr.eccles.titul.de sacrament,ordin.numer.36. & in titul.de suspension.numer.47.Ioan. Gutierrez, in dicto capit.26.ex numer. 31. qui in numer.32.subdit, quod immò vbi adsit talis consuetudo,eam validam esse innuit dictum Concil. quandoquidem tantum prohibet duos sacros ordines eodem die, etiam regularibus conferri, priuilegiis ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscunq;, quasi velit, ac intendat ius commune, & consuetudinem in hoc casu in suo vigore permanere, respectu quatuor minorum ordinũ & subdiaconatus. Et quòd prædicti quatuor ordines minores, & subdiaconatus, nec etiam quatuor minores ordines tantum, debeant vno die conferri, nisi de consuetudine id esset in aliqua ecclesia,quã consuetudinem non intendit tollere concilium per talia verba. Hodie tamen adest noua constitutio Pontificis Sixti V. contra clericos male promotos, ac Episcopos in ordinum collatione peccantes, incip. Sanctum & salutare sacri ordinis sacramentum. Dat. nonis Ianuarij. anno 4. sui pontific. & anno Dominicæ incarnation. 1588. vbi grauissimis pœnis iubet indistinctè obseruari disposita à sacro Concil. Trident. circa ordinum collationem.

2 AN autem duo sacri ordines, possint eodem die conferri? est videndus textus & Doctores, in capit. 13. literas, de tempor. ordinat.Simon.Maiol.de irregularitat. lib.4.capit.11. per totum. Anton. Bernad. in sum.capit.27.numer.9.Abb.in cap. cum sis, numer.1. de consecrat. eccles. vel altar.

Andr. Gambar. de offic. & poteſtat. Legat. de later. lib. 2. num. 264.

AD TEX. IN CAP. 28. Dilectus filius, el 1. de ſimon.

COLLECTAN. 174.

SVMMARIVM.

1 *An liceat ob cauſam redimendæ vexationis dare aliquid aduerſario, vt recedat à lite mota ſuper beneficio eccleſiaſtico?*
2 *Collatio aut renuntiatio beneficij facta per ſimoniam nulla eſt, etiam in præiudicium reſignantis.*
3 *An ſimoniacus ſit ipſo iure priuatus beneficio? an verò veniat priuandus per ſententiam?*
4 *Frangenti fidem, fides non eſt ſeruanda*
5 *Verus intellectus iſtius textus aſſignatur.*

1 IBI, *ab ipſius deſiſteret læſione.* Difficilis & ardua extat quæſtio, licitum nè ſit, ſine ſuperioris authoritate, cauſa redimendæ vexationis dare aliquid aduerſario, vt recedat à lite mota ſuper beneficio eccleſiaſtico? pro quo, & in quibus caſibus, licitè & ſine ſimoniæ labè id fieri poſsit, eſt conſulendus Foller. in prax. canonic. 2. par. cap. 18. numer. 42. pulchrè Petrus Rebuf. in prax. titul. de ſimon. in reſignat. ex numer. 17. & de pacific. poſſeſſor. numer. 136. verſicul. vigeſima concluſio. Abb. in capit. cum pridem, numer. 9. de pact. & hic numer. 2. vbi etiam Socin. numer. 3. & Ioan. de Anan. ex numer. 2. & optima gloſſa in verb. accepit. Michael. de Palac. de contract. lib. 2. cap. 9. pagin. 146. verſicul. hæc autem quæ. Iacob. Menoch. conſil. 67. volum. 1. ex numer. 17. Nauar. in manual. latin. capit. 23. numer. 101. verſicul. octauo. Abb. in capit. Matthæus, numer. 4. & in capit. ad aures, numer. 6. de ſimon. Felin. in repert. verb. vexatus in poſſeſsione. Didac. Spino, in ſpecul. teſtamen. in gloſ. 7. princip. numer. 37. Selua, de benefic. 1. par. quæſt. 7. numer. 36. verſicul. quinto, ratione redimendę vexationis. Dominicus Sot. lib. 9. de iuſtit. & iur. quæſt. 6. artic. 1. ad quintum. Sylueſt. in ſum. verb. ſimonia numer. 3. verſicul. quarta regula eſt. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 5. capit. 45. numer. 3. poſt medium. Pariſ. conſil. 135. volum. 4. num. 20.

2 ADVERTENDVM tamen eſt collationem, aut renuntiationem beneficij factam per ſimoniam nullam eſſe, etiam in præiudicium reſignantis: per ea quæ docent Petrus Rebuf. in prax. vbi ſupra, numer. 1. & de pacific. poſſeſ. numer. 198. Capel. Tholoſ. & Aufred. deciſ. 439. aliàs 438. Nicol. Boer. deciſ. 117. num. 4. Rot. antiq. deciſ. 7. aliàs 235. in tit. de renuntiat. Ludou. Gemes, in regul. de triennal. poſſeſ. verſic. ſecus verò ſi haberet, fol. 200. colum 2. Pariſ. conſil. 15. volum. 4. numer. 12. Ioan. Petr. à Biaxio, in tractat. director. election. cap. 28. in 2. par. ex numer. 2. vbi etiam diſſerit, An ſimoniacus ſit ipſo iure priuatus beneficio? an verò veniat priuandus per ſententiam? pro quo etiam ſunt conſulendi Didac. Couar. in regul. peccatum. 2. par. §. 8. ex numer. 7. verſic. apud veteres. Abb. in capit. cum vniuerſorum, numer. 5. de rer. permut. Bernar. Diaz, in prax. canon. capit. 85. vbi etiam Salzed. in additionibus, in litera C. Petr. Rebuf. de pacific. poſſeſ. num. 198. & in prax. benef. titul. de ſimon. in reſignat. ex numer. 6. vbi in numer. 8. refert in Conſtantienſi Concilio ſic fuiſſe determinatum, vt ipſo iure ſimoniacus ſit priuatus, & idem aſſerũt Franciſc. Viuius. lib. 2. commun. opinion. 254. Iacob. Menoch. de recup. poſſeſ. remed. 1. numer. 136. & numer. 336. Scias tamen ex Iul. Clar. in §. ſimonia, numer. 10. quòd propter conditiones, & pactiones illicitas modò non contineant veram & puram ſimoniam, dato quod ſaperent ſpeciem ſimoniæ, non eſt quis beneficio priuandus.

4 IBI, *contra promiſsionem ſuam.* Igitur non ſeruanti fidem, ei fides non eſt ſeruanda, pro cuius concluſionis explicatione, vltra gloſ. verb. paruiſſe, in cap. peruenit, el 2. de iur. iurand. Ioan. Rojas, ſingul. 63. Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontific. regul. 193. pagin. 434. & Ioſeph. Maſcard. concluſ. 890. numer. 3. in volumin. 2. de probation. Andr. Tiraquel. in l. 13. connub. numer. 42. Hyppolit. de Marſil. ſingul. 42. incip. frangenti fidem. Chaſſen. 1. par. catalog. glor. mund. conſid. 21. & videbis quæ habes ſupra, in col lectan. 110. ad textum in capit. qualiter, de pactis, & faciunt textus & Doctores, in l. 1. ff. de pactis, & in regul. fruſtra, de regul. iur. in 6.

5 ADVERTE tamen, quòd quamuis gloſ. hic in verb. promiſsionẽ. Abb. & ſcribentes duplicem aſsignẽt ſenſum ad iſtum textum, forſan, tertius, & verior poteſt aſsignari intellectus, ſi dicas huic Præpoſito duas competere actiones aduerſus dictũ Archidiaconum, aliam ratione indebiti ſoluti ob redimendam vexationem, alteram verò ex pactorum inobſeruantia, & quamuis hæc ſecunda fuerit mota in hoc textu, prima tamen poterat intentari, eaq; dicto Præpoſito remaneat illeſa, quam actionem fortè modò non tentauit quia difficilior erat, quàm prima, tenebatur enim probare, ne caderet à cauſa, habere omnia quæ referunt, gloſ. hic, verb. accepit, & Doctores ſupra allegati, in num. 1. in quæſtione quando poſsit dari aliquid aduerſario, cauſa redimendæ vexationis, ius ſcilicet & poſſeſsionem dictorum beneficiorum obtinere, ex iuſtiſsimis titulis ſibi competentem, etiam antequam dictam vexationem redimeret, nè ſimoniam commiſsiſſe iudicaretur.

AD TEX. IN CAP. 3. Conſuluiſti, de celebrat. Miſſarum.

COLLECTAN. 175.

SVMMARIVM.

1 *Excepto die Natiuitatis Domini, niſi cauſa neceſsitatis ſuadeat, ſufficit ſacerdoti vnam miſſam in die celebrare?*
2 *Et ſi valdè fœlix ſit, vnam miſſam dignè celebrare in quolibet die, multi tamen ſunt caſus, in quibus, pluries in die licitè quis poteſt celebrare.*
3 *Sacerdos qui ſumpſit vinum ablutionis in prima miſſa, non poteſt celebrare ſecundam in eo die.*
4 *Solum in die Natiuitatis Domini poteſt ſacerdos celebrare tres miſſas.*
5 *An liceat ſacerdoti celebrare, vel cuiquam alteri ſumere quotidie ſacramentum euchariſtiæ? vel an impunè poſsit ſacerdos omnino à celebratione ceſſare?*
6 *Laudatur conſtitutio Synodi Toletani, celebrata anno 1566.*

1 COLLIGE ex hoc textu, quòd excepto die Natiuitatis Domini, niſi cauſa neceſsitatis ſuadeat ſufficit ſacerdoti, vnam miſſam in vno die celebrare, iuxta textum, in capit. ſufficit, de conſecrat. diſtinct. 1. & tradunt Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ. 407. Dominic. Sot. in 4. diſtin. 13 quæſt. 2. articul. 2. verſicul. vnde vtrum idem. Guilherm. Durand. in ration. diuin. offic. lib. 4. capit. 1. numer. 21. in fine. Conrad. Brun. de cœremon. eccleſ. lib. 6. cap. 1. in princip. Lælius de Zanch. de priuileg. eccleſ. 128. priuileg. ex numer. 1. Didacus Spino, in ſpecul. teſtament. gloſ. 3. principal. ex numer. 53. Sylueſt. in ſum. verb. miſſa, el 1. numer. 7. verſicul. ſecundum. Nauar. in manual. latin. capit. 25. numer. 87. & notat Petrus Rebuf. in repetit. iſtius textus, verſicul. regula ex hoc textu ſumitur. Bernard. Diaz, in prax. canonic. cap. 30. Nicol. Aurificus, de cœremon. miſſæ, cap. 14. §. ſufficit ſacerdoti, fol. 258. Paludan. in 4. diſtinct. 12. quæſt. 1. ex numer. 18. Chriſtus enim ſemel paſſus eſt, & totum mundum redemit, & non modica res eſt vnam miſsã dicere, immò valde fœlix eſt, qui vnã miſſam digne in die celebrare poteſt, vt ait textus in dicto capit. ſufficit, & in cap. referente, hoc titul.

2 MVLTIS tamen de cauſis quis pluries in die celebrare poteſt, quas enumerat Nauar. in dicto num. 87. Anton. Bernard, in ſum. cap. 27. in titul. de los clerigos de orden

sacra,numer.29.pagin.563. Ioan. de Lapide,in resolutorio dubiorum circa celebrat. missarum,capit.2.articul.5.dub.5.Nicol. Aurificus, de ceremon.eccles.capit.14.§.quæsit ista causa, fol.259. Paludan. in 4.dist.12. quæst.1.ex numer.19. Dominic. Sot. in dicto articul.2.versic. sed huius ocasione. Didac.Spin. vbi supra,in glos. 3. princip. numer.54.verticul.tamen casus. Duran.in ration.diuin.officior.lib.4. capit.1.numer.25. Victor.in sum.titul. de eucharistia, numer. 96.Syluest.in sum.verb. missa, el 1.num.7. versicul. excipiuntur tamen. Petr. Rebuf. in repetit.istius textus,versic. secundo possunt dici plures missæ.

3 EST tamen aduertendum,quòd sacerdos non poterit secundam missam celebrare in supradictis,& in aliis casibus,si vinum ablutionis sumpserit in prima missa,& hæc est communis resolutio omnium Doctorum in capit.ex parte, hoc titul.vbi plenè notaui, & tradit glos. verb. & alteram in dicto
4 capit. sufficit. Ex qua etiam glossa animaduerti debet, quòd quamuis causa necessitatis liceat plures missas in die celebrare, vt dicitur in hoc textu,tamen non licet plures quam duas, nisi in die natalis Domini, in eo enim die etiam absq; vlla necessitate possunt celebrari tres missæ, ad ostendendum quod Christi natiuitas saluauit, & redemit homines triumstatuum, videlicet ante legem, sub lege, & post legem, vt ait glos. hic, in verb. natiuitatis, & glos. verb. nocte, in capit. nocte sancta, de consecration.distin.1.vel per diuersas alias tam morales, quam spirituales significationes, quas tradunt Durand. in ration. diuin. officior.lib.6.cap.13.numer.17. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. 128. priuileg. numer. 7. Ioan.Turrecremat.in dicto capit.nocte,numer.3.Paludan.in 4.dist.12.quæst.1.numer. 19.in fine. Floren. in 3. par.titul.13. capit.6. §.5. Dominic.Sot.in 4.dist.13.quæst.2. articul.2.versicul.in die tamen natiuitatis. Polydor.Vergil.de inuent.rerum.lib.5.cap.11. colum.penul. Ioan. Faber. in lib.1. de missa euangelica, cap.3.

AN autem obligemur ex præcepto interesse tribus illis missis,quę in nocte sancta Natiuitatis Domini celebrantur?est consulendus Nauar.in manual.latin. capit.21. numer. 2. in princip. & Ferdinand. Paez, in repetit.capit.missas, de consecrat.dist.1. ex numer.82.

5 *IBI, semel in die vnam missam.* Ex his verbis, in dubium reuocari potest, vtrũ sacerdos licitè possit ab eucharistiæ celebratione absque peccato mortali perpetuo cessare? & similiter An quilibet etiam si non sit sacerdos licitè quotidie sumat sacramentum eucharistiæ ? pro quibus erit consulẽdus Domin.Sot.in 4.dist.13.quæst. 1.articul.10.& quæst.2.articul.2. versic.dubium autem. Victor.in sum.titul.de eucharistia,numer.85.& in num.94. Nicol. Aurific. de cœremon. missæ, capit.13. optimè magist.Honcala, in opuscul. ex pagin. 47. VValafredus, de rebus eccleiast. cap.20. Sanctus Thom.3.par.quæst. 82. articul. 10. vbi Caietan.Syluest. verb.eucharistia, el 3. numer. 17. verticul. septimum, & in verb. missa, el 1. numer.7.versicul.quarto vtrum. Dominic.Sot.lib.9.de iustit.& iur.quæst.3. articul.1. versicul. nihilominus. Nauar. manual.latin.capit.25.numer.88. versic. vigesimo primo qui. Paludan. in 4. distinct.12. quæst.1.numer.16.Ioan. de Lapide, in resolut. dubiorum circa celebrat.miss.capit.2. articul.5.ex dub.1. Guilierm. Episcopus Paris.de sacrament.eucharist. verticul. vtrum autem singulis, fol.157. latè Honcala, in opuscul.ex fol.47. optimè Petr. de Bollo, in œcon.eccles.2.class.capit.4.§.6.versicul. turbulenta ista,ex pagin.258.& facit. Concil.Tridentin.Sess.23.capit.14. versicul. curet episcopus. Pedraç. in sum. capit. 5. fol. 111.versicul.sino dize missa. Bartholom.Medina.1.par.instruc.de confessor.capit.16. §. 2.versicul. lo duodecimo, fol.157. Conrad. Brun. de cœrem. eccles.lib. 6.cap.1. ex pagin.161.Petrus Sot.de instit.sacerdot. lect. 13. in fin. de sacrament. eucharistiæ. Sebastian.Medic. in sum. decreti, de consecrat. distin.2.articul.13.Stephan.de Gaeta,in repetit.capit.ad limina.30. quæst.1.§. 6. num. 81.& ex numer.130.optimè. Didac.Spino, in specul.testament.in glos.3.principal. ex numer.62.versicul. ex qua resolutione. optimè Viuald. in candelabr. eccles. titul. de sacrament. eucharist. ex numer. 92. & latè, ex numer.139. & pulchrè, ex numer. 147. & faciunt textus & Doctores,in cap. quotidie,& in capit.& hi qui de consecrat. distin.2.

EXTAT

6 EXTAT tamen in hac materia pia, laudabilis,ac sancta constitutio in Synodo Prouin. Toletana,celebrata anno 1566. in action.3.§.6. fol. 49. qua cauetur quòd qui in ecclesiis cathedralibus,collegiatis& aliis quibuscunq; dignitates,canonicatus personatus prebendas,& officia quæcunq; ecclesiastica habent, & alij earundem ecclesiarum ministri,quicunq; ij sint, diebus natiuitatis, Dominicæ cœnæ, Resurrectionis domini nostri Iesu Christi, Pentecostes, sancti Petri, Assumptionis Diuæ Virginis Mariæ, Omnium Sanctorum, & Ecclesiæ cuiusq; inuocationis, sacrum eucharistiæ sacramentum ab eo, qui missarum solemnia, quæ in ipsis ecclesiis maiora dicuntur, peragi, si eadem die ipsi missam non celebrauerint, sumere teneantur,sub priuatione stipendiorum, de quibus in dicta constitutione cauetur.

AD TEX. IN CAP. 9.
Per tuas, de Arbitris.

COLLECTAN. 176.

SVMMARIVM.

1 *An & quando procurator generalis possit compromittere?*
2 *An si clericus & laicus simul delinquant vel rem habeant communem, ratione clerici,laici causa ad ecclesiasticum iudicem remitti debeat? an vero coram seculari tractari debeat?*
3 *An valeat compromissum factum de re spirituali in laicum, vt pronuntiet simul cum clerico?*

1 *IBI, Dedit generale mandatũ.* An & quando talis procurator generalis possit compromittere?est consulendus Robert.Marant.de ord.iudicior.4.par.dist.14. num.4. pag.305.Michael.Graf.lib.1.commu. opin. cap.15.quæst.1.Camil.Borrel.in regia Aragon.§.2.glos.3.ex num.25. Menchac. lib.3. controuers.vsu frequen.capit.68.numer.9. Bernar. Diaz, regul.605. Boer. decis.283, ex num.16.Couar.lib.1.variar.cap.6.num. 3.Tiraquel.de retract.linagier.§.1. glos. 13. num.32.Ioan.Gracian, regul.305. numer.2. Doctores in capit.qui ad agendum, de procurat.in 6.

2 *IBI, per vnum clericũ,& duos laicos.* Hic quæri solet, an si clericus & laicus simul delinquant, vel rem habeant communem? an ratione clerici,laici causa ad ecclesiasticum iudicem remitti debeat ? an verò coram seculari tractari debeat? pro qua quæstione est consulendus Didac.Couar.in practic.cap.34.in princip. Hyppol.de Marsil. tract.de fideiuss.ex numer.130. Alexan.in additionib. ad Bar. in l. præcipimus. §. penul. C.de appellat.in litera F. pulchrè Ioan.Gutierrez,in pract.lib.1.quæst.6.ex principio, latè Azeuedo,lib.4.titul.1.l.10.ex num. 24. ex fol.12.Anton. Gomez, de delict.cap.10. numer.6.latissimè Didac. Perez,lib.3.titul. 1.in rubric.pag.450.versicul.ex quibus infero. Marant.de ordin. iudic.4.par.dist.11. numer.22.pagin.278.& in 6.par.cap.de appellatione,numer.394. pagin. 759. Iacob. Menoch.de arbitr.cas.371. num.13. additio, ad Mathes.singul.143. num.3. Hyppol. singul.188.incip. plura & plura, ex numer.2. Gasp.Gaballin.in ægidian.constit.lib.5.capit.1.in glos.A. num.20.Rebuf. in repetit. cap.extirpande.§.quivero,pag.368.versic. secunda est conclusio. Rebuf. in capit.1. de causa possess.& propriet.pag.265. versicul. quod si clericus & laicus. Anton.Scap.de iure non scrip.lib.1.cap.11.ex num.4. Capiz. decis.173. Paul.Fusc.singul.90.liter. C.Crauet.consil.232. Alexan.consil.122.vol.4.ex num.16.Felin.in cap.1.de prescript.num.6. post medium.Iul.Clar.lib.5.§.fin.quæst.36. num.46.latè Rebuf.de priuil.schol. priuil. 106.versic. quarto. Neuizan. in sylu. nupt. lib.6.num.38.Rebuf.in concord.titul.de public.concub.§.ipsas autem,vbi glos.inverss. & sic infertur, pag. 719. Ioan. Gracian, regul.9.num.5.Hieron.Portoles.tract. de cõsortib.cap.35.num.13.latè Ludouic.Mesia, in pragm.tax.pan.conclus.5.ex numer.74. Camil.Borrel. in regia arag. §.1.glos.3. ex num.243. versic. decimotertio tanta est. & latè in §.2.glos.1.numer.83.

3 *IN versicul. quod autem.* An valeat compromissum factum de re spirituali in laicũ, vt pronuntiet simul cum clerico? est videndus Didac. Couar. in practic. capit. 34. numer. 1. versicul. est etenim ratio. Caml. Bor rel. in reg. Aragon. §. 2. glos. 1. ex numer. 79. Rot. antiq. decis. 46. de concess. præbend. versicul. pro ista parte. Felin. in tract. quando liter. Apostolicæ noceant, numer. 6. versicul. & inducit etiam. Rebuf. in dicto priuileg. 106. versic. septimo.

AD TEX. IN CAP. 1. In ordinando, de simonia.

COLLECTAN. 177.

SVMMARIVM.

1 *An Episcopi, ipsiusque ministri, & notarij prohibiti aliquid exigere ab ordinatis, censeantur etiam prohibiti recipere ab sponte soluentibus, ante, vel post confecta instrumenta, & ipsis ordinatis tradita?*
2 *An iudex post latam sententiam, possit recipere munus, quod sibi sponte offertur ab vno ex litigantibus?*
3 *Dictio, omnino, quid significet in iure.*

1 NON leuis extat difficultas circa hunc textũ & eius interpretationẽ, An Episcopus ipsiusq; ministri, & notarij prohibiti aliquid exigere in hoc textu, censeantur etiam prohibiti recipere ab sponte soluente? pro cuius quæstionis resolutione sunt consulendi Bar. in l. inuitus. §. final. ff. de regul. iur. Felin. in prœem. decretal. verb. Gregorius, num. 6. & in capit. tua nos, de homicid. versic. & adde. Anton. Quesada, diuersar. quæstion. iur. cap. 22. num. 34. Anton. Gabriel, lib. 6. commun. opin. titul. de legib. & constit. conclus. 3. ex num. 21. Remig. de Goñi, de charit. subsid. in titul. an eccles. & cleric. in regula munus reale, quòd imponitur, &c. ampliat. 1. pag. 227. Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par. §. 3. num. 7. Concil. Trident. Sess. 21. cap. 1. de reformat. vbi præcipit, nè pro collatione quorumcunque ordinum etiam clericalis tonsuræ, nec pro literis dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacunque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi aut eorum ministri quouis prætextu aliquid accipiant. Notarij verò in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum vnius aures partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutũ pro officio exercendo, hactenus Concilium Tridentin. Dicunt tamen Doctores, quòd post confecta instrumenta, & tradita partibus possiunt notarij quod ab ordinatis sponte offertur recipere, vt referunt Ioan. Matienço, in dialog. relat. 3. par. capit. 25. numer. 5. Altamiran. de visitation. verb. etiam qualitercunque, numer. 26. Didac. Perez, lib. 2. titul. 9. l. 1. in glos. 1. post med. vbi concludit, quòd similiter iudex post latam sententiam recipere poterit, quòd sibi sponte offertur. Quæ 2 tamen opinio mihi satis dubia est, quamuis forsan in praxi eam sequãtur multi iudices, quibus lubens consulerem, vel quod in totũ ab ea discederent, aut cauerent prorsus nè passim huiusmodi munus reciperent, potest enim præsumi fraus ex qualitatibus, & circunstãtiis, immò & in dubio tali casu ea præsumitur de tempore ante sententiam ad tempus post sententiam, argum. l. iuris gentium §. prætor ait, cum glos. & ibi Angel. ff. de pactis, & refert ex Laudens. in tract. de offic. dominor. quæst. 81. incip. si iudex. Neuizan. in sylu. nupt. lib. 5. num. 97. versicul. amplia sexto. Et quidem si ante sententiam ob publicam vtilitatem iudicibus prohibeatur exigere aliquid præter salaria, & sportulas consuetas, iureq; definitas, nec aliquid amplius accipere possunt etiam ab sponte dantibus, iuxta l. 8. tit. 9. lib. 3. recollect. & tradit Ioan. Segur. Dabalos, in direct. iudic. eccles. fast. fori. 1. par. cap. 14. numer. 20. & alij quos ipsi allegant Didac. Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par. §. 3. numer. 7. ex eo saltim quia interest reipublicæ, iudices & quoscunque alios, penes quos iustitiæ cultus, & ministeriũ tractatur, omnino immunes esse à muneribus, ita vt nec etiam à volentibus quidquã, accipiant, nè iustitia periclitetur, vel pretio præsenti, vel spe futuri, etiam sponte præstandi. Vt quid ergo, & quo iure post sentẽtiam ea recipere poterunt iudices absque aliqua legis fraude? eo magis quia quando à pluribus capiunt, inducitur consuetudo, quòd quis erubescit eis non dare, vt dicit Felin. in capit. tua nos, de homicid. in versicul. & est pulchra ratio. Et quidem spe futuræ donationis, quid non tentabit auarus iudex in fauorem diuitum? quare & tutius & iuri magis consonum, & integritatis iudicum valdè dignum arbitror, ab huiusmodi muneribus manus innoxias seruare, nè sententiæ alioqui iustæ, cupiditatis, & auaritiæ labe, cum iactura etiam integritatis iudicum, contaminatæ videantur.

3 *IBI, omnino.* Plura de natura & significatione huius dictionis, omnino referunt Carol. Ruin. consil. 133. volum. 2. numer. 8. & in consil. 154. volum. 1. numer. 8. & in consil. 150. volumin. 2. numer. 17. Ioan. Dilect. de arte testand. titul. 8. cautel. 8. numer. 4. pagin. 359. Andreas Tiraquel. in l. si vnquam, verb. reuertatur, numer. 47. 78. & 81. Roland. consil. 84. volum. 1. numer. 24. & consil. 61. volumin. 3. numer. 37. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubric. ex num. 39. & in titul. 4. l. 1. in glos. 4. numer. 18. Felin. in capit. de regularibus, numer. 2. de simon. Alphons. Hojed. de befic. 2. par. capit. 1. num. 4.

AD TEX. IN CAP. 10. Immunitatem, de immunit. eccles. ar.

COLLECTAN. 178.

SVMMARIVM.

1 *An immunitas ecclesiæ prosit delinquentibus spe immunitatis?*
2 *An peccans sub spe bullæ possit absolui per bullam?*
3 *Clerici vtrum gaudeant immunitate ecclesiæ, ita vt à iudicibus ecclesiasticis extrahi non possint ab ea.*
4 *An in casibus in quibus reus extrahi potest de ecclesia, possit extrahi per iudicem secularem, sine licentia iudicis ecclesiastici?*
5 *Quis sit iudex competens ad cognoscendum, an delinquens gaudeat immunitate ecclesiæ?*
6 *An quis possit impunè defendere iniustè extractum ab ecclesia, per secularem iudicem?*
7 *An ecclesiastici iudices in causis & delictis, in quibus possunt procedere contra laicos, possint eos mittere in proprios carceres? an verò tantum censuris ecclesiasticis possint eos coercere?*

1 AN & quando immunitas ecclesiæ prosit illis qui in ipsa ecclesia vel spe immunitatis ecclesiæ delinquunt? est videndus Anton. Gomez, tom. 2. variar. capit. 10. numer. 2. versicul. tertius casus est. Aufred. ad Capel. Tholos. decis. 423. num. 1. Nauar. in manual. latin. capit. 25. numer. 20. Iodoc. Damhoud. in prax. crimin. capit. 106. num. 8. pulchrè Alphons. Azeued. in lib. 1. nou. recopilat. titul. 2. l. 3. ex numer. 24. Anton. Quesad. diuers. quæstion. cap. 1. ex numer. 6. Iulius Clar. lib. 5. §. final. quæst. 30. numer. 15. Couar. lib. 2. variar. capit. 20. num. 15. Didac. Perez, lib. 1. titul. 2. l. 6. in glos. matando. latè Remig. de Goñi, de immunitat. eccles. ar. exfallen. 3. Læl. de Zanch. de priuileg. eccles. priuileg. 13. ex num. 11. Alciat. regul. 3. præsumpt. 33. (vbi etiam tradit modum cognoscendi, an quis delinquat sub spe immunitatis?) Palat. Rubeus, in repetit. capit. per vestras, in principio, numer. 6. & in num. 2.
2 quærit, an peccans in confidentia, & sub spe bullæ, vel priuilegij quod habet, possit per illam bullam vel priuilegium absolui? quòd etiam tradit Didac. Couar. in dicto numer. 15. versic. vigesimo sexto. Anton. Cordou. tractat. cas. de conscien. quæst. 21. versic. con tal condicion. Viuald. in candelabr. eccles. in titul. de confes. num. 42. latè Eman. Rodriguez, in explic. Bullæ Cruciat. §. 9. dub. 6. numer. 99. fol. 123. Nauar. §. Leuitico, notab. 30. numer. 7. in fine.

3 ET dum hæc scriberem interrogatus fui, nunquid clerici gaudeant immunitate ecclesiarum, ita vt inuiti extrahi non possint ab ecclesiis ab eorum iudicibus ecclesiasticis? pro qua quæstione recurrendum est ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. cap. 115. Didac. Couar. lib. 2. variar. cap. 20. num. 16. Nauar. manual. latin. capit. 25. num. 22. Abb. in capit. inter alia, numer. 13. de immun. eccles. Iul. Clar. in dicto. §. fin. quæst. 30. numer. 16. latissimè Remig. de Goñi, de immunit. eccles. fallen. 21. ex pagin. 336. Bartholom. Humada, in l. 4. titul. 11. par. 1. in glos. 8. numer. 2. fol. 96. Alphons. Azeuedo, lib. 1. nouæ recopilat. titul. 2. l. 3. numer. 17. vbi in numer. 19. quærit, An in casibus in quibus reus
4 delinquens extrahi potest de ecclesia, possit per iudicem secularem extrahi? an verò requiratur quòd per ecclesiasticum extrahatur, vel de eius licentia & consensu? pro quo etiam est consulendus Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 10. numer. 2. in fin. A Egidius Bossius, in prax. crimin. titul. de captura, num. 24. Couar. lib. 2. variar. resolut. cap. 20. numer. 18. versic. trigesimo quarto. Iulius Clar. §. fin. quæst. 30. numer. 20. Remig. de Goñi, de immunit. ecclesiar. quæst. 1. Boer. decis. 109. num. 2.

5 QVIS autem sit iudex competens ad cognoscendum, an debeat delinquens immunitate gaudere? contentio antiqua est, vt patet ex Remig. de Goñi, supra, quæst. 2. Didac. Perez, in dicta glos. matando. Alphon. Azeued. in dicta l. 3. num. 20. Bellug. in specul. princip. rubric. 11. §. sed quia loquimur, ex numer. 19.

6 DVBIVM tamen est, an possit quis absq; pœna defendere iniustè extractum ab ecclesia, per secularem iudicem? & quidem Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 3. numer. 21. dicit, quòd sic, & in facti contingentia asserit quendam in simili casu defendisse, immò & iniustè condemnatum possunt clerici defendere & eripere à manibus iustitiæ secundum Archidiacon. allegatum ab Azeued. in dicta l. 3. numer. 30. quem omnino vide in hac quæstione & Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 95. aliàs cap. 102. & ibidem Salzed. in additionib. in litera B.

7 EST tamen dubitabilis quæstio, & inter Doctores nimis controuersa vtrum ecclesiastici iudices in causis & delictis, in quibus possunt cõtra laicos procedere, possint propria authoritate non implorato auxilio brachij secularis eos capere, & in proprios carceres mittere? an verò tantum censuris ecclesiasticis eos possint coercere? pro qua sunt consulendi Couar. in practic. quæstion. capit. 10. numer. 2. Salzed. in addition. ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 122. in litera A. in versicul. illud etiam, pag. mag. 410. & optimè in capit. 151. noue æditum, ex numer. 6. pag. magn. 505. Salzed. in additionibus ad Bernard. Diaz, regul. 397. versic. sed nouum. Bellug. in sepecul. Princip. rubric. 12. §. quædam, ex numer. 96. Foller. in prax. canonic. capit. 6. ex numer. 52. Anton. Scapp. de iur. non script. lib. 1. capit. 13. Auendaño, de exequend. mandat. par. 1. capit. 1. num. 22. Ancharran, in regul. ea quæ numer. 17. de regul. iur. in 6. Rupel. institution. foren. lib. 3. capit. 8. verb. compellendum, fol. 453. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 37. num. 8. Ioan. Segur. Dabalos, in director. iudic. eccles. fori. 2. par. cap. 13. ex numer. 24. Barthol. Humada, in l. 48. titul. 6. part. 1. in glos. 8. ex num. 4. Ioan. Rojas, singul. 108. Palat. Rubeus, in repetit. capit. per vestras, notab. 2. §. sed est pulchra, ex princip. & maximè ex num. 18. pagin. 250. Didac. Perez, lib. 3. titul. 1. l. 4. in glos. de hazer execucion, pag. 473. & lib. 8. titul. 19. l. 48. pagin. 396. colum. 1. versic. & an possit iudex.

FINIS SECVNDAE PARTIS.

TERTIA PARS

CONTINENS COLLECTANEA AD SEXTVM DECRETALIVM, CLEMENTINAS, ET EXTRAVAGANTES,

AVCTORE PETRO CENEDO, DECRETORUM Doctore, & Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari Canonico.

AD TEXTVM IN CAPIT. 9. SI SVPER gratia, de officio iudic. de legat. in 6.

COLLECTAN. 1.

SVMMARIVM.

1 *An gratia, vel mandatum Principis etiã re integra existente, expiret morte concedentis?*
2 *An licentia concessa ab Episcopo subdito suo, vt valeat à quocunq; Episcopo recipere sacros ordines, expiret morte Episcopi concedentis?*
3 *An mortuo Pontifice qui gratiam fecit, literis nondum confectis, expiret gratia, & An Pontifex successor debeat concedere literas?*

1 EXTAT IN hoc textu decisio illius difficilis dubij, an gratia, vel mandatum Principis (etiam re integra existente) morte concedẽtis expiret? pro quo dubio sunt etiam cõsulendi Guid. Pap. decis. 491. Felin. in capit. à nobis, el 1. numer. 8. de sentent. excommun. Paul. Emil. 2. par. decis. 35. Didac. Couar. in capit. cum in officiis, de testament. numer. 8. versicul.

qua ratione, & in pract. capit. 11. ex princip. Ioan. Gracian. regul. 451. numer. 3. Petr. Rebuf. in prax. benef. titul. de gratia rationi congruit, ex numer. 2. pag. 360. optimè Nauar. in apolog. de reddit. quæst. 3. monit. 8. Lib. 7. regul. iur. ciuil. & pontific. pag. 513. verb. gratia Romani Pontificis. Simon. Maiol. de irregularitat. lib. 5. capit. 51. numer. 6. Francisc. Sarmient. de reddit. eccles. 4. par. capit. 4. numer. 2. Paul. Granut. theorem. 13. Hyppolit. singul. 44. Rebuf. in concordat. titul. de mandat. apost. §. primus, in glos. sui pontificatus. Sebast. Medic. tractat. mors omnia soluit. 2. par. conclus. 64. ex numer. 186. Ludouic. Molin. de primogen. lib. 2. capit. 7. ex num. 62. Syluest. in sum. verb. gratia, ex numer. 3. & in verb. indulgentia, numer. 16. Melch. Pelaez, de maiorat. 4. par. quæst. 10. ex numer. 10. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæst. 74. & quæst. 75. ex princip. Carol. Tapia, in l. fin. ff. de constitut. princip. 1. par. capit. 4. num. 49. & optimè in 2. par. cap. 3. ex numer. 1. Didac. Couar. lib. 3. variar. cap. 15. ex numer. 2. Anton. Gabriel. lib. 6. commun. opinion. tit. de præben. conclus. 1. Nauar. in capit. placuit, de pœniten. dist. 6. ex num. 161. Ludouic. Auendaño, ad leg. 43. Taur. in glos. 1. & 3. Cosmas in pragmatic. sanct. titul. de collation. §. itẽ voluit, in glos. mandatum. Asinius, in l. 4. §. sed tunc locus, ex numer. 47. ff. de relig. & sumpt. fun. Didac. Perez, lib. 2. titul. 2 l. 2. in glos. scan firmes. Anton. Scapp. de iur. non script. lib. 1. capit. 35. numer. 6. Nauar. §. in Leuitico, notab. 31. ex numer. 25. Quintil. Mandos. in regul. 10. de annal. quæst. 2. Bellam. decis. 542. Rot. nou. decis. 12. de offic. deleg. Lapp. allegat. 17 vbi Mandos. in addit. in litera A. Nicol. Milesi. in verb. gratia facta licet nondũ executa. Felin. in capit. licet vndique, num. 1. de offic. delegat. Philip. Dec. in rubric. de constitut. in prima lectur. ex num. 40. & in cap. relatum, ex numer. 20. de offic. delegat. Natta, consil. 647. ex numer. 4. Rolan. consil. 38. volum. 3. ex num. 3. vbi ex num 5. exa
2 minat quæstionem illam cõtrouersam à Doctoribus, An quando Episcopus dedit licentiam subdito, vt valeat à quocunq; Episcopo recipere ordines, licentia hæc expiret morte Episcopi concedentis? circa quam quæstionem sunt etiam consulendi Petrus Rebuf. in prax. benef. titul. formula dimissoriarum literarum, ex numer. 39. pagin 23. Didac. Perez, lib. 3. titul. 12. l. 6. versicul. quæro. 36. & in lib. 2. titul. 2. l. 2. in glos. scan firmes. Nauar. in capit. placuit, de pœniten. dist. 6. numer. 35. & ex numer. 161. & in dicto §. in Leuitico, notab. 31. numer. 26. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 2. quæst. 75. numer. 5. optimè Salzed. in addition. ad Bernard. Diaz, in prax. canonic. capit. 26. in litera C. pagin. 94. Syluest. & alij, vbi supra.

3 QVAERIT tamen Boschi. Codecha, in repetit. rubric. de constitution, ex num. 111. An mortuo pontifice qui gratiam fecerit, literis nondum confectis, expiret gratia, & an successor dare debeat literas, in quibus faciat mentionem de suo prædecessore? de quo etiam est consulendus Hyppol. Riminal. in rubric. de constitution. numer. 128. vbi Felin. numer. 5. iuxta medium. Ioan. Selua, de benefic. 3. par. quæst. 22. ex num. 3. Ioan. Gutierrez, in dicta quæst. 75. num. 2. Boer. decis. 346. num. 1.

AD TEX. IN CAP. 3. Cum C. laicus, de for. competen. lib. 6.

COLLECTAN. 2.

SVMMARIVM.

1 *An fideiussori sufficiat probare solutionem à se factam per solam confessionem creditoris, vt possit agere aduersus debitorem qui illum promisit seruare indemnem?*

2 *An laicus ratione iuramenti conueniatur coram iudice ecclesiastico?*

3 *An propter iuramentum defuncti, eius hæredes sint de foro iudicis ecclesiastici?*

4 *An lex ciuilis possit statuere nè in contractibus iuramentum adhibeatur, nè personæ seculares conueniantur coram iudice ecclesiastico?*

IBI,

1 *IBI, solueris.* An autem fideiussori satis sit probare solutionem à se factam, per solam confessionẽ creditoris, sine alia probatione numerationis, vt possit agere aduersus debitorem, qui illum promisit seruare indemnem? est consulendus Felin. in capit. si cautio, num. 89. de fide instrumentor. Afflict. decis. 91. numer. 3. & decis. 94. numer. 3. & decis. 150. ex num. 34. Volum. 1. commun. opin. pag. 77. verb. fideiussor potest agere. Tiraquel. de retract. linagier, §. 1. glos. 18. numer. 84. & de retract. conuen. §. 4. glos. 6. numer. 17. Michael. Graff. lib. 1. commun. opinion. capit. 11. quæst. 2. Francis. Viuius, lib. 2. commun. opin. 113.

2 *IBI, ad cuius forum ratione iuramenti.* An laicus ratione iuramenti conueniatur coram iudice ecclesiastico? examinat Ioan. Gutierrez, in authen. sacramenta. C. si aduers. vendit. num. 16. & 20. & de iuramento confirmator. 3. par. capit. 12. ex numer. 2. Didac. Perez, lib. 8. titul. 6. l. 1. pagin. 185. vers. infertur secundo. Alexan. consil. 63. vol. 3. Robert. Maranta, de ordin. iudic. 4. par. capit. iudicium seculare, & ecclesiast. num. 14. pagin. 276. Lib. 9. regul. iur. ciuil. & pontif. pag. 573. verb. iuramenti causa. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuil. 67. ex num. 1. Camil. Borrel. in additionib. ad Bellug. in specul. princip. in rubric. 12. §. quædam, in litera C. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 21. num. 48. Couar. lib. 1. variar. capit. 4. num. 8. versic. nec quicquam facit. & in capit. quamuis pactum, 1. par. §. 5. num. 6. vbi etiam vide, An propter iuramentum
3 defuncti, eius hæres sit, de foro iudicis ecclesiastici? de quo est etiam legendus Felin. in cap. cum sit, de foro cõpeten. num. 9. Hyppolit. singul. 219. incip. tu habes. Ignatius Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz, in regul. 386. vers. ex secunda illatione. Abb. in capit. parochiano, numer. 4. de sepultur. Rolan. consil. 17. volum. 1. numer. 16. Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontif. pagin. 581. versic. iuramentum non transit, & pag. 582. versic. iuramentum ex parte iurantis. Seraphin. de Seraphinis, in dicto priuileg. 67. numer. 22. Ioan. Gutierrez, de iuramen. confirmator. 3. par. cap. 12. num. 7. Guid. Pap. decis. 414. Asinius, in l. 1. ff. de relig. & sumpt. funer. ex numer. 21. Anton. Quesada, diuersar. quæstionum iuris, capit. 32. num. 15. versic. quod licet. Aufred. in tractat. de potestat. secular. super eccles. person. regul. 4. fallen. 4. numer. 6. & in additionib. ad Capel. Tholos. decis. 416. Sebastian. Medices, tract. mors omnia soluit. 2. par. conclus. 58. numer. 164. Doctores in capit. veritatis, de iure iuran.

4 VTRVM autem lex humana secularis iustè possit prohibere in contractibus iuramenti delationem, ipsiusque iuramenti vinculum remittere, vt effugiat institutum huius textus? notat Couarru. in dicto capit. quamuis. 1. par. §. 3. ex num. 7. Francis. Conan. lib. 5. cõmentar. capit. 5. numer. 10. Salzed. ad Diaz, regul. 386. versic. hodie vero. Dueñas, regul. 335. num. 20. in fine. Pinel. in l. 2. C. de rescinden. vendit. 3. par. capit. 1. numer. 11. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. tit. 2. l. 2. glos. 3. numer. 12. & latè in titul. 11. l. 22. in glos. 8. & in titul. 18. l. 1. in glos. 5. Didac. Perez, lib. 3. titul. 1. l. 6. in glos. defendemos. Gomez de Leon, allegat. 49. num. 3. Ant. Scapp. de iure non script. lib. 2. capit. 3. Palat. Rube. in repetit. capit. per vestras, notabil. 6. §. final. ex numer. 30. vbi Ioan. Baraona in additionib. in litera O. latissimè Alphons. Azeued. lib. 4. nouæ recopilat. titul. 1. l. 11. ex princip. à fol. 20. Abendañ lib. 2. de exequend. mandat. capit. 27. numer. 14. versic. sed qualiter supradicta lex, fol. 236. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in litera I. num. 78. Ioan. Gutierrez, in authen. sacramenta, ex num. 46. C. si aduers. vend. & in præfat. de iuramen. confirmat. in vers. secundo præsuppono. & 3. par. de iuramen. confirmator. cap. 12. num. 9. Alexan. consil. 151. volum. 7. & consil. 125. volum. 1. numer. 2. Paul. de Castro, consil. 314. volum. 1. num. 7. Ex quorum Doctorum sententia pulchrè resoluendum cẽseo in hac quæstione, quòd ne iuramentum præsumatur adhibitum in fraudẽ regiæ iurisdictionis, iustè potest prohiberi, ne interponatur à laicis in contractibus validis, absq; eo quòd in eis interponatur iuramentum, cum tunc clarè appareat tale iuramentum solum adhiberi in fraudẽ iurisdictionis regiæ. Quod secus erit quando adhibetur in contractibus, sine ope, & auxilio iuramenti infirmis, & inualidis, quo casu nulla fraus sit regiæ iurisdictioni, cum solum interponatur iuramentum eo in casu

ad confirmationem, & validitatem talium contractuum, vt euenit in contractu facto à filia dum nuptui tradebatur, quod dote contenta nullum haberet recursum ad bona paterna, & in aliis similiter contractibus passim videmus in iure, qui contractus licet à iure ciuili nec robur nec firmitatē habeant, iuramento tamen confirmantur, vt probant textus & Doctores in cap. cum contingat, de iur.iuran.capit.quamuis pactum, de pact. in 6. & latè Iul. Clar. §. donatio. quæst.18. Ioan.Gutierrez,in dicta authen.sacramenta, ex numer. 27. & copiosè Tiraquel. post leges connubial.glos.4. ex numer.26. Anton.Gabriel.lib.2.cómun.opin. titul.de iur. iuran.conclus.5. ex numer. 14. Vnde cum in his contractibus necessaria sit iuramenti interpositio ad validitatem eorum, non potest considerari fraus regiæ iurisdictionis, quod secus est quando iuramentum adhibe retur in contractibus de se validis ad agendum, vt supradictum est.

AD TEX. IN CAP. 9. Procurator, de procuratorib. in 6.

COLLECTAN. 3.

SVMMARIVM.

1 *An matrimonium possit contrahi per procuratorē, & an hoc matrimonium conferat gratiam?*
2 *Quod mandatum requiratur ad contrahendum matrimonium.*
3 *An valeat matrimonium contractum à procuratore reuocato, tametsi ad eum reuocatio non peruenerit.*
4 *An actus contra iuramentum factus sit validus, etiam si agens periurus sit?*

1 COLLIGE ex hoc textu, quòd matrimonium contrahi potest per procuratorē, & an tale matrimonium conferat gratiam? & plura alia circa materiā istius textus cumulant Couar. in 4. 2. par. cap. 1. in §. vnico, numer. 5. & in capit. 4. ex num. 8. Alphons. Veracruz, in specul. coniug. 1. par. artic. 16. versic. dubium quartum. Didac. Perez, lib. 5. titul. 1. l. 1. pag. 2. & latissimè in pagin. 9. vers. vtrum autem idem dicendū sit, Victor. de sacramen. matrimon. num. 244. Sylvest. in summa, verb. matrimonium, el 5. ex num. 9. & 14. Abb. consil. 114. volum. 2. num. 6. Stephan. de Gaeta, in repet. cap. ad limina. 30. quæst. 1. §. 4. ex numer. 63. Episcopus de Elna, in director. curator. cap. 9. §. 3. versic. lo tercero. Ioan. Matiençó, lib. 5. recollect. titul. 1. in glos. 1. rubricæ, num. 133. Ioseph. Angles, flores theolog. in quæst. de essentialib. matrimonij, pag. 317. versic. duæ sunt. pulchrè Viuald. in candelabr. ecclesiæ, titul. de matrimonio, ex numer. 43. Lancellot. Galisia, in consuetud. Alexan. in glos. maritus, quæst. 1. num. 34. in fin. Melchior. Cano, in relect. de sacramen. in genere. 1. pagin. 7. & de locis theologic. lib. 8. capit. 5. ex pag. 276. in fin. Ioan. Corras. lib. 3. miscellan. capit. 4. ex numer. 2.

2 ET quidem ex quamplurimis ex Doctoribus proxime allegatis, & maximè ex Couar. in dicto num. 8. & ex Volum. 1. com mun. opin. pagin. 323. verb. procurator ad matrimonium. Aduerte, quòd non sufficit speciale mandatum ad contrahendum matrimonium, sed requiritur etiam quod sit in dicto mandato nominata, & expressa certa persona, cum qua talis procurator tenetur contrahere matrimonium, quod etiam tradit Gomez de Leon, respons. 84. Roland. consil. 26. volum. 2. numer. 21. Viuald. in can delabr. eccles. titul. de matrimon. num. 44. versic. secundum.

3 *IBI, sanè.* Pro hac quæstione an teneat matrimonium contractum à procuratore reuocato quamuis ad eum reuocatio mandati non peruenerit? est cōsulendus Ancharran. in clementin. 1. de renuntiat. num. 6. Couar. in 4. 2. par. capit. 4. num. 9. Volum. 1. commun. opin. pagin. 323. verb. procurator ad matrimonium. Felin. in rubric. de sponsal. numer. 6. & vltra alios ex supra allegatis, est etiam videndus Alphons. Veracruz in speculo coniug 1. par. articul. 16. versic. dubitatur adhuc, pagin. 109. Viuald. vbi supra numer. 44. Petr. Mozius, de contract. titul. de matrimonio. §. de naturalibus matrimonij, numer. 32. pagin. 191. Couar. in 4. 2. par. capit. 4. numer. 9. optimè Felin. in capit. ex parte Decani, ex numer. 9. de rescript.

4 *IN glos. reuocatus.* Per hanc glosam in dubium reuocat Couar. in rubric. 2. par. de testamen. num. 15. an actus contra iuramentum factus sit validus, etiam si agens periurus sit? pro qua quæstione sunt etiam consulendi idem Couar. in capit. quamuis. 2. par. §. 2. ex numer. 2. & in 4. 2. par. cap. 4. num. 10. & in capit. 6. numer. 2. latè Chassen. in consuetud. Burgund. rubric. 4. §. 16. in principio, ex num. 3. Iul. Clar. §. testament. quæst. 94. ex num. 3. latissimè Loazes, in allegat. pro oppido de Mula, pagin. 382. ex numer. 156. Philip. Dec. cap. cū accessissent, de constitut. numer. 34. vbi additio in litera A. & in litera B. Felin. in capit. edoceri, numer. 7. de rescript. & in cap. ex parte Decani, numer. 12. eodem titul. Petr. Rebuf. in concordat. titul. de form. mandat. Apostol. in glos. plenam, in versic. quod si quis iurauerit, pagin. 654. Palat. Rubeus, in repetit. rubric. de donat. inter virum & vxorem. §. 54. ex numer. 4. latissimè Anton. Gabriel. lib. 2. commun. opinion. titul. de iur. iurand. conclus. 1. Seraphin, de Seraphinis, de priuileg. iuramen. priuileg. 75. ex num. 7. Anton. de Burgos, in repetit. capit. cum accessissent, ex numer. 147. de constitution. Didac. Spino, specul. testamen. in glos. 30. princip. ex numer. 53. latè Menchac. de succes. creat. §. 18. ex numer. 148. optimè Ioan. Selua, de benef. 3. par. quæst. 27. Roch. de Curt. de iure patronat. verb. honorificum, numer. 37. Anton. Cordoua de Lara, in l. si quis à liberis. §. parens, num. 103. ff. de liber. agnoscen. Ioan. Matiençó, lib. 5. recollect. titul. 10. l. 3. in glos. 13. ex numer. 1. Rolan. consil. 62. vol. 2. ex numer. 4. optimè Alexan. consil. 16. volum. 3. & consil. 18. volum. 2. Nicol. Boer. decis. 207. ex numer. 2. Craueta, consil. 191. numer. 6. Paris. consil. 8. volum. 4. ex num. 25. & consil. 69. volum. 3. numer. 111. Paul. de Castro, consil. 339. volum. 1. Crauet. consil. 170. numer. 11. versic. secundo respondeo. Abb. consil. 48. volum. 2. num. 4. latè Natta consil. 426. ex numer. 9. & in consil. 19. ex numer. 2. glos. verb. compellendos, in capit. licet mulieres, de iure iuran. in 6. Melchior. Pelaez, de maiorat. 4. par. quæst. 15. num. 11. Caballin. milleloq. 534. Diaz, regul. 477. vbi latissimè Salzed. in additionib.

AD TEX. IN CLEM. 3. Generalem, de ætate & qualitate.

COLLECTAN. 4.

SVMMARIVM.

1 *Qui ordinantur ante ætatem legitimam, vel extra tempora à iure statuta, vel sine literis dimissorijs sunt ab ordinibus suspensi.*
2 *Ordinati modo quo supra; si celebrent, an sint irregulares, & quis possit sic ordinatos absoluere?*
3 *Optima declaratio ad Concil. Triden. Sess. 24. cap. 6.*

1 IODIE tamē sacrum Concil. Trident. Sess. 23. capit. 12. quo ad subdiaconatum requirit 21. annos, ad Diaconatum verò 22. & in ordine presbyteratus statur decisioni istius textus. Est tamen aduertendum, quòd si quis sacro ordine insignitur ante ętatem legitimam, vel extra tempora à iure statuta, vel sine literis dimissoriis, quas reuerēdas vocamus, est suspensus ipso iure, & si durante huiusmodi suspensio ne in eo ordine ministrare præsumpserit, eo ipso est irregularis, & potest priuari beneficio per extrauagan. cum ex sacrorum Pij Papę II. approbari, & renouari solitam à summis Pō tificibus per regul. cancell. in titul. de male promot. Circa ista tamē, & eorū declaratio nem & interpretationem sunt consulendi Bernar. Diaz, in prax. canon. cap. 22. Sylvest. in summa, verb. irregularitas, num. 12. Petr. Rebuf. in prax. benef. titul. de cleric. male promot. glos. 4. Mandos. in regul. 24. cancellar. Nauar. manual. latin. capit. 25. numer. 70. Gundisal. de Villadieg. de irregul. capit. de suspensione, colum. 2. Felician. de censur. titul. de irregularit. capit. 10. §. de prima specie irregularitatis, versic. suscipiens sacrum ordinem, ex pagin. 509. in fin. & optimè in titul. de suspensione, cap. 14. versic. quod attinet ad pœnam, pagin. 251. Albert. Troc.

Trocius, de vero & perfecto clerico, lib.2. capit.7. Illustriss. Archiepiscop. Cæsaraugustan. D. Andreas Cabrera & Bouadilla, in constitut.Synod.Segouiens.lib.1.titul.7. capit.2.Dominic.Soto,in 4. distin.25.quæstione 1.articul.2.in fine.& articul.3.versic. quarto subsequitur. Francis. Viuius, lib. 2. commun. opinion.202. Anton. Bernad, in summa, capit.33. num.10. Simon.Maiol.de irregularit.lib.3. capit.24.numer.10. & lib. 1.capit.30.numer.9. & lib.4.capit.14. Couar.in clementin.si furiosus.1.par.§.1.num. 4. vbi aduertit, quòd sic promotus si bona fide ductus celebrat,existimans id sibi licere, nõ incurrit irregularitatem,quod etiam tradit Nauar.in capit.accepta,oppos.8.numer.34.de restit.spol. Cordoua,tractat.cas. de conscien. quæst.144. versic.la segunda opinion. Salzed. ad Bernar. Diaz in dicto capit.22.in litera D. Felician.supra,in titul. de suspension. in cap.14versic. circa quam constitutionem, pagin. 255.Quod apud me dubitabile est,per ea quæ tradit Paul.Fusc. de visitat.lib.2.capit.28.numer.37.in fine.

2 SI tamen de facto & præsumptuosè quis ante ætatem legitimam promotus, suspensus celebrauerit, & propterea irregularitatem incurrerit,poterit nihilominus per Episcopum dispensari, si delictum huiusmodi promotionis est occultum, licet celebratio sit publica, vt resoluit Nauar.in manual.lat. capit.27.numer.241. versic. dixi iure antiquo,sic intelligens decisionem Concil.Tridentin. Sess.24.cap.6. & idem fatetur Viuald.in candelabr.eccles.titul.de sacramen. ordin.numer.37.in fine. Simon. Maiol.lib. 1.capit.30.numer.9.in fine.

3 IN qua etiam decisione semper credidi quod comprehenditur etiã Episcopus electus & confirmatus,licet nondum consecratus sit, cum huic competant ea quæ sunt iurisdictionis, & dispensare sit iurisdictionis, iuxta tradita per textum & Doctores in capit.transmissam,de election.Felin.in reper. verb.Episcopus electus non consecratus,in fine.fol.15. Abb.in capit.cum olim, num.2. quæst.8.de maior.& obedien. & in capit.at si clerici.§.de adulteriis,numer.17.de iudic. vbi Philip.Deci.num.151.Et similiter comprehenditur etiam Capitulum sede vacante,& poterit hæc dispensatio ab eo concedi, per ea quæ tradit Abb.in dicto cap. cum olim, numer.2. in quæst. 8. quandoquidem capitulum sede vacante non solum succedit in iurisdictione ordinaria iure communi generali ad Episcopum spectante, ex dicto capit.cum olim,& capit.ad abolendam. vbi glos.verb.sede vacante,de hæretic.cap. 1.& ibi glos. verb. Episcopum,de institut. in 6.sed succedit etiam in iurisdictione iure communi speciali ad Episcopum pertinente, ex Abb.in dicto §. de adulteriis,numer.17.& Deci.numer.150.& cum à Concil.Triden. in dicto cap.6.iure speciali hoc Episcopis ratione iurisdictionis concedatur,merito Capitulum in dicta iurisdictione succedit,& in hoc casu dispensat.

NEC obstat his quod Capitulum non succedit in his quæ competunt Episcopo iure speciali, ex Innocen. in capit. cum in cunctis,numer.7.de elect.Abb.in capit. verum,numer.9. in princip.de for.competen. Alphons.de Azeuedo ad curiam Pisan.lib. 1.capit.8.ex num.10. nam hoc est verum in his quæ competunt iure speciali gratioso, videlicet priuilegio, vel commissione Pontificis, non verò in his quæ spectant iure cõmuni speciali, vt in hac specie Concilij, ita docet Abb.in dicto capit.verum,numer. 9.Felin.in capit.eam te,num.17.de rescrip. Non tamen cõprehenduntur in dicto Concilio Abbates, Priores, & alij inferiores Episcopis, etiam habentes iurisdictionem quasi episcopalem,nam cum Concilium in dicto capit. 6. sit restrictiuum iuris communis,& exorbitet à regula iuris communis, quo attento Sũmus Põtifex solus in vtroq; foro dispensabat (vt probatur in capit.1.de re iudic.in 6. & ex dicta Extrauag.Pij Papæ II. & referunt Rebuf.Bernar.Diaz, & alij,supra)non potest extendi de Episcopo ad alium casum similem,etiã in ratione,iuxta regul. quæ à iure, de regul. iur. in 6. per ea quæ tradit Abb. in dicto §. de adulteriis, numer.8. His accedit etiam,quod potestas dispensandi,& absoluendi ab excommunicatione canonis,regulariter Episcopis tanquam vniuersalibus ordinariis à iure conceditur, inferioribusq; id non censetur concessum,si non fuerit expressum,ex Abb.in dicto §. de adulteriis, numer.13. & in capit. 1. numer.7.de voto.

AD

AD TEX. IN CAP. 8. Accusatus §. licet vero, de hæretic.in 6.

COLLECTAN. 5.

SVMMARIVM.

1 *Periurus an possit esse testis? & plura aduersus periuros.*

2 *An audiatur testis qui contrarium dicit eius, quod prius testificatus fuerat? & quid in hoc sit statutum in causis fidei?*

1 COLLIGITVR ex principio textus,quòd regulariter per iurus nõ potest esse testis,in hoc tamen articulo est vidẽdus Abb. in cap.testimonium,num.7.& Felin.ex nu. 19.de testib. Rebuf. de reprob.& saluat. testium,ex numer.396.Hyppolit.singul.307. numer.4. Guid.Pap. singul.750. Aloysius, singul.96. Rojas,singul.195.num.3. Bouer. singul. verb.testis, numer.8. Didac.Perez, lib.8.titul.6.l.1. pagin.184. colum. 2. vers. periurus. Nepos de Monte Alban. tractat. de testib.numer.23. Tindar. de testib. lib.1. capit.11. numer. 10. Iacob. Menoch. lib.2. presumption.60.numer.10. Iul. Clar.§.periurium. num.7. Rolan.consil.7. volum.1.ex numer. 22. Lauren. Chirchou. in commun. opin.centur.4.conclus.81. Rolan.consil.6. volumin.2.numer.9. & in consil.16.volum. 1.numer.10. Et plura aduersus periuros cumulat Couar. in capit. quamuis pactum. 1. par.§.7.ex numer.3.Roman.singul.425.numer.2.vbi additio,latè Menoch.de arbitrar. cas.319.ex num.1. Bernar. Diaz,in prax.canon.cap.86.Didac.Perez,lib.3.tit.4.l.1.pagin.546.textus & Doctores in capit.quærelam,de iure iuran. Sebastian.Medices,in summa peccat. 1. par. titul. 6. ex quæst. 31. Abendañ. lib.2.de exequen. mandat.capit. 27. Seraphin.de Seraphinis,de priuileg.iuramen.priuileg.174.

2 ET quãuis regulariter non audiatur testis qui contrarium dicit,cius quod prius testificatus fuerat,ex Rojas,sing.206.in principio. Capel.Tholosan.decis.281.de quo tamen sunt omnino consulendi Couar. lib.2. variar. capit.13. numer.7. latè Menoch. de arbitrar.cas.108. Hieronym.de Monte,variar.iur.quæst.12.ex numer.1.Menchac.lib. 2.controuers.vsu frequen.capit.32. Rebuff. tractat. de reprobat. testium, ex num. 143. latè Iul. Clar.lib.5.§.final.quæst.53.ex num. 10.latissimè Anton. Gabriel.lib.7.cõmun. opinion. titul.de criminalibus, conclus. 30. & conclus.32. Alciat.regul.2.præsumption. 29. Rojas,singul.194. ex principio. Deci. consil.174.in causa falsitatis,num.7.in fine. Soarez, in thesaur.recept. senten.verb. testis qui cum antea,pagin.336.Alexan.consil.124.volum.6.numer.5. Interdum tamen eius dictum admittitur in causa hæresis cum apparuerit manifestis indiciis eum nõ leuitate,odio aut pretio, sed zelo catholicæ fidei testimonium prius velle corrigere, circa cuius decisionis intellectum,est consulendus Rojas,in singul.206.versic.sed in causis hæreticæ prauitatis. Menoch. de arbitrar. cas.108.numer.13.Rebuf.in dicto num.143. versic.fallit primo. Simancas.de cathol.institutionib. cap.64. ex nu.56.Rojas,2.par. de hæret.assert. 9. ex num.161.& in singul. 187.& in singu.194.versic.sed speciale est in crimine hæresis.Francis.Pegña in 3.par. director.comment.114. Couar.lib.2.variar. capit.13.numer.9.Rojas,singul.195.

AD TEX. IN CAP.20. Statuta, §. cessante vero, de hæretic.lib.6.

COLLECTAN. 6.

SVMMARIVM.

1 *An nomina testium, & denuntiatorum edi & publicari debeant reis inquisitis in causis fidei, & in alijs negotijs quid in hoc statutum sit à iure?*

2 *Examinantur an sit valida consuetudo Hispaniæ, qua nomina testium non publicantur in causis syndicatus Magistratuum, Militarium Ordinũ, & in Collegiorum ingressu, & in ecclesiasticis obtinen-*

tinendis beneficijs, cum de oppositorum nobilitate, & qualitatibus inquisitio fit?

1 IODIE autem prævaluit consuetudo, & hoc iure vtimur in causa fidei, quæ omnium est maxima, & grauissima, vt nomina testium, & denuntiatorum nullo modo reis edenda sint, & si eorum publicatio fiat, & copia indiciorum eis detur, quia graue periculum ex ea re imminere posset testibus, & vniuersis causis fidei, cum pauci inuenirentur qui aduersus hæreticos testimoniū perhibere vellent, quam ob rem constitutione quadam Innocen. IIII. quæ incip. cum negotium fidei. & alia Pij IIII. quę incip. cum sicut. prohibetur nè dicta nomina testium reis ipsis vllo pacto publicentur, vt tradunt & referunt Repertor. Inquisit. §. nomina, versic. nunc videndum est. vbi Quintilian. Mandos. in addition. in litera B. Iacob. Simanc. de catholic. institut. titul. 64. numer. 27. & in enchirid. titul. 35. numer. 13. Rojas, singul. 140. vers. sed quãdo, & in singul. 208. Iul. Clar. §. fin. quæst. 49. num. 3. Alphons. Azeued. lib. 3. nouæ recopilat. titul. 7. l. 13. numer. 3. versic. primo in causa hęresis. Gundisal. de Villadiego, de hæretic. quæst. 14. ex principio. Francis. Pegña, in 2. par. director. comment. 24. ex pag. 145. & in 3. par. quæst. 75. comment. 124. ex pag. 679. Salzed, in additionib. ad Diaz, in prax. canon. capit. 128. in litera D. versic. cum equidem, pagin. mag. 439. Rojas, de hæretic. 2. par. assertio. 4. ex numer. 96. & de priuileg. Inquisit. numer. 438. Ioan. Redin, de maiestat. Principis. §. sed etiam per legitimos tramites, numer. 150. Ioan. Segura Daualos, in director. iudic. ecclesiast. fori. 2. par. capit. 14. numer. 11. & 16. vbi ex numer. 17. reuocat in dubium, Nunquid ex eadem causa periculi in qua iste textus fundatur, in aliis criminibus præterquam in hæresi possint iudices, accusatis denegare testium nomina? Et quidem fatetur in cæteris quibusuis crimininibus regulariter dicta nomina testium reis accusatis edenda esse, vt testes refutare possint, & innocentiã suam ostendere, & idem decidunt Simanc. in dicto titul. 64. numer. 29. Salzed. in dicta pagin. 439. versic. sed silentio. Abb. in capit. olim, numer. 8. de accusat. Anan. in capit. qualiter & quando, el 2. §. debet igitur, numer. 4. de accusat. Iul. Clar. §. in dicta quęst. 49. ex num. 1. Anton. Gomez, tom. 3. capit. 13. numer. 21. Azeued. supra, ex num. 4. Villadieg. de hęret. quęst. 14. versic. sed occurrit dubitatio, pagin. 58. Ioan. Redin, in dicto §. sed etiam per legitimos tramites, num. 108. Rojas, singul. 140. in princip. Repertor. Inquisitor. §. nomina, versic. ex prædictis occurrit dubitatio, pag. 561. Ioan. Martinez de Olan. in antinom.

2 in litera T. num. 26. vbi etiam asserit, quòd ex consuetudine Hispaniæ in causis syndicatus, Magistratuum, & in militarium ordinum, scilicet S. Iacobi, B. Ioannis, Alcantarę, & Calatrauæ habitus susceptione, & in Collegiorum ingressu, & in ecclesiasticis obtinendis beneficiis, cum de oppositorum nobilitate, ac qualitatibus inquisitio fit, non publicantur testes, quam consuetudinem multis defendit rationibus Redin, supra, ex num. 147. vsq; ad 202. eamq; Ioan. Segura Daualos vir sane ingenij claritate, & doctrina laudandus in dicto capit. 14. numer. 28. validam esse respondit, in quantum singulares iudicum personas respicit, & rei iudiciariæ iniquam administrationẽ, in quibus nimirum si iudices non facta testium publicatione puniantur. Non tamen ei videtur iusta dicta consuetudo, quando non solum personas ad militiam, siue ecclesiam ascendere cupientium, verum etiam totius generis, & posteritatis claritatem, vel maculã, nobilitatem, aut ignobilitatem respiceret: nam (vt ait) quo iure, qua vé ratione fundari potest, vt alicuius præclarissimum genus nulla forsan ignobilitatis Agarenorũ, Iudæorum vé macula fœdatum, perpetuo diffametur? hac præsertim ætate in qua maleuoli quidam, & inuidi sunt homines, quorum ministerio Sathan ipse vtitur ad homines nobilissimos, & claris genitos parentibus diffamandum, qui cum primum compertum habent suarum testificationum publicationem esse subticendam, linguas suas sicut serpentes acuunt, audacius diffamant, audaciusq; falsa testificantur aduersus nobiles, hi enim vt plurimum ab aliis inuidia vexantur & calumniis afficiuntur, & sunt positi tanquam signum ad sagittas, quorum progenies inimici eorũ, aut inuidi plebęij, ab antiquo ita diiudicare præsumunt, vt ab Adam

Adam velint ducere originem, nõ vt veluti antiquiorem, & nobiliorem commendent aliquem, sed vt alicuius falsi nominis, vel cognominis sumpta occasione calumniæ aliquid introducant. Et quidem si pro eruenda inquisiti labe, proauorumq; macula detegenda, exacta vt decet fit inquisitio, quid ni fiet pro ea diluenda, si falsa sit, ac falso dicatur imposita? & quare ad hoc non eis nomina, vel saltim depositiones testium publicabuntur? vt iterum atque iterum inquisitio repetatur, vt veritas eluceſcat, & honor illęsus maneat, cum promptiora sint iura ad absoluendum, quã ad condemnandum. Ex quibus & aliis rationibus doctissimus Ioan. Segura Daualos in dicto capit. 14. ex num. 20. latissimè & pulchrè defendit hanc opinionem, quę mihi verior, & ęquior sem per visa fuit, & nemo mortalium qui domus suæ statum, & dignitatem augere cõtendit, se credat à simili calumnia tutum, vt huius sententiæ contrarias velit assumere partes, nam plerosq; vidimus qui in se nimium cõfidebant, & generis sui claritatem illæsam, & intactam esse putabant, quam post modum calumniantium insidiis periclitantem prospeximus.

NEC prædictis obstat præcipuum & capitale fundamentum cõtrariæ opinionis quod scilicet testes deterrerẽtur si hæc opinio seruaretur, & ita de cætero veritatem propalare recusabunt propter periculum quod ab inquisitis eis sequi potest. Respondetur enim, quod testium nomina (si expedire visum fuerit) occultari possunt, dicta autem eo in casu solũmodo publicari, vel in quo defectus consistat, vt errori & falsitati succurratur, vel etiam respondetur Regiis sanctionibus dispositum esse in causis nobilitatis, & exemptionis, quam Hidalguiam dicimus, quod testes vocẽtur ad Regia Prętoria, vt examinentur ab vno ex ipsis iudicibus, vt referunt Couar. lib. 2. variar. capit. 13. numer. 10. Azeued. lib. 3. nouæ recopilat. titul. 6. l. 28. numer. 2. & eo in casu, testium nomina eorumq; depositiones publicantur, & tamen ex eo, periculum, damnum, aut terrorem imminere testibus nunquam audiuimus, quamuis deponant aduersus reum, vt quid ergo in nostro casu trepidamus vbi nõ est timor? & nomina testium, vel saltim eorum depositiones nõ publicabuntur, vt hinc inde visis rationibus & depositionibus eorundem veritas eluceſcat, præsertim quia periculum quod testibus euenire potest ab inquisitis, longè leuius est, audacia, quam ex subticendis dictis, & nominibus eorum, prę dicti testes sumere solent, ad falsè, confusè, ac temere deponendum.

AN autem indistinctè sit verum in causis syndicatus magistratuum, seu inquisitionibus, & visitationibus quæ aduersus iudices & ministros eorum fiunt, nõ debere publicari testes? vltra Ioan. Segura, & alios supra relatos, sunt consulendi Auiles, in cap. 4. syndicat. glos. 1. ex num. 9. Socin. regul. 406. pulchrè Simanc. de catholic. institut. capit. 64. numer. 30. latissimè Azeued. lib. 3. nouæ recopilat. titul. 7. l. 13. ex princip.

AD TEX. IN CLEM. 2. Plures, de iure patronat.

COLLECTAN. 7.

SVMMARIVM.

1 *An hæredes succedant in iure patronatus per stirpes, an vero per capita?*

2 *Hæredes vel patroni possunt conuenire de alternis vicibus præsentando ad beneficium ecclesiasticum.*

1 POST decisionem istius textus cessabit iam dubium satis controuersum à Doctoribus, an successio iuris patronatus competat hæredibus in stirpes, an verò in capita? Et quidem apparet ex hoc textu successio, nem fieri in stirpes, atq; ita plures descendentes ab vno, vnius duntaxat loco haberi, vt tradunt Abb. in capit. 1. numer. 5. de iure patronat. optimè Didac. Perez, lib. 1. titul. 6. l. 1. pagin. 140. versic. mouere iuuat. Abb. consil. 54. ex num. 3. post mediũ. Tiraquel. de primogen. quæst. 36. numer. 3. latè Roch. de Curt. de iure patron. verb. ipse vel is, ex num. 2. latissimè Lambertin. de iure patron. lib. 1. 2. par. ex 25. articul. 1. quæst. princip. ex folio 107. vnde hæredes vnius patroni (quantumuis plures sint) vocem vnius dum taxat

taxat habebunt in præsentatione beneficij.
2 Quam vocem ex concordia præstare potérunt alternis vicibus, vt decidit iste textus. Immò & propter euitandam discordiam inter eos, deberent ad hoc compelli; sicut & duo Episcopi compellerentur, habentes parochiam aliquam cõmunem, iuxta gloss. verb. cõuenit, in cap. licet. 16. quæst. 3. quam ad id allegant, & sequuntur Abb. in capit. final. numer. 5. de senten. & re iudic. Felin. in capit. quæ in ecclesiarum, numer. 90. in fin. de constitut. & in capit. prudentiam numer. 5. de offic. delegat. Roch. de Curt. de iure patronat. verb. ius, numer. 13. in fine. Roman. sing. 766. incip. sunt sub regina. Boer. cis. 5. numer. 2. Ias. in l. stipulationes non diuiduntur, numer. 13. ff. de verb. obligat. fol. 100. Alexan. in l. 2. §. ex his igitur, ex num. 12. de verb. obligat. Tiraquel. de primogen. qũæst. 4. numer. 50. & in quæst. 17. in 5. opin. numer. 3. & numer. 6. Xuarez in l. quoniam in prioribus limitat. 11. numer. 9. C. de inofficios. testamen. pagin. 188. Alexan. consil. 18. volum. 2. numer. 6. & consil. 25. volum. 5. numer. 3. Decius consil. 248. in casu, num. 1. ante finem. Quam concordiam de alternis vicibus præsentando rectorem, poterunt hæredes sua authoritate absque superioris consensu, & interuentu facere, ex glos. hic. verb. liberè. vbi Cardinal. §. & vt facilius, numer. 2. Roch. in dicto verb. ipse vel is, numer. 29. versic. & valet. Tiraquel. in dicta quæst. 17. in 5. opinion. numer. 2. & ita tenẽdum est contra Innocen. in capit. quærimoniam, de iur. patronat. per text. ibi contrarium tenentem, qui quidem nõ obstat, nam verbum, vicissitudinis, illius text. importat idem quòd verbum (mutationes) quæ quidem mutationes, scilicet quod vnus prouideat vno anno, alius, alio, non valent, quando vellent hæredes eas facientes, ex toto diuidere ius patronatus, secundum Abb. in dicto capit. quærimoniam, numer. 4. & 5. Tiraquel. in dicta 5. opin. numer. 2. in fin. vel melius, verbum illud (vicissitudinis) idem quod verbum (permutationes) ibi importat: quas quidem permutationes ipsi hæredes facere non possunt absq; superioris authoritate, secundum Hostiens. & quos refert Roch. de Curt. in dicto verb. ipse vel is, ex numer. 28. qui istum intellectum ad dictum capit. quærimoniam, assignant, vt non obstet huic glossæ in dicto verb. liberè, quæ de permutationibus nõ loquitur, sed de concordia inter ipsos hęredes facienda de alternis vicibus præsentando, quam inter se absque superioris authoritate facere possunt: quia exercitium ipsius iuris præsentandi, bene possunt ipsi hæredes inter se diuidere vt dictum est, quamuis patronatus indiuiduum ius sit, secundũ glos. verb. non debeat, in capit. 1. de iure patronat. & glos. verb. conuenit, in dicto cap. licet. 16. quæst. 3. iuxta ea quæ tradit Tiraquel. de primog. qũæst. 4. numer. 50. & alij supra.

AD TEX. IN CAP. 5. Romana. §. caueant, de senten. excommunic. lib. 6.

COLLECTAN. 8.

SVMMARIVM.

1 *An quis possit excommunicari pro futuris culpis?*
2 *An subditus statuentis ligetur, agens contra ipsius statuti prohibitionem extra territorium statuentis?*
3 *An possit proferri excommunicatio sub conditione, si intra certum diem non satisfeceris?*

1 MANIFESTE apparet ex hoc textu pro futuris culpis minime infligi debere sentẽtiã excommunicationis in quemquã. cum tanta censura, tamque grauis afflictio præsentem culpam exigat: cui decisioni expressè pugnat, textus in capit. à nobis, el 1. de senten. excommun. vbi decisum est excommunionem generalem posse in hunc modum ferri, quisquis furtum fecerit, sit excommunicatus, & idem probat textus in capit. vt animarum periculis. §. statuto, de constitution. in 6. Pro conciliatione tamen istius antinomiæ, & pro materia & intellectu horum iurium, vltra glos. hic, verb. futuris, & in dicto §. statuto, verb. commisserit, est vi-

dendus Couarru. in capit. alma mater. 1. par. §. 10. ex princip. Didac. Spino, specul. testamen. in glos. rubricę. in 11. par. ex num. 17. latissimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 4. ex princip.
2 EXTAT tamẽ dubium circa textum in dicto §. statuto, an quoties excommunicatio pro futuris culpis lata sit per legẽ, vel statutum ea ligetur subditus statuẽtis agens contra ipsius statuti prohibitionem extra territorium ipsius statuentis, in quo dic vt per Couar. in dicto §. 10. num. 3. Duenas regul. 146. Alexan. consil. 111. volum. 1. num. 1. Nauar. in manual. latin. capit. 27. numer. 272. in princip. Abb. in cap. final. numer. 40. de foro competen. & in capit. 1. num. 8. de raptorib. & in capit. à nobis, el 1. numer. 11. vbi Felin. num. 6. de senten. excommun. Bosius in prax, titul. de pœnis, num. 19. versic. sed an etiam. Tiraquel. in l. si vnquam, verb. reuertatur, num. 440. Io. Socarrat, in cõsuet. Cathalon. pag. 386. num. 104. ad medium. Ioseph. Ludou. decis. Perus. 80. num. 15. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 85. numer. 4. Didac. Spino, in dicta 11. par. num. 51.
3 QVAERIT etiam per hunc textum Didacus Couar. in dicto §. 10. num. 4. an proferri possit excommunicatio sub conditione, si intra certum diem non satisfeceris, in quo dubio aduersus decisionem istius expressè facit capit. præterea, el 2. de appellationib. quo in loco præmittit Pontifex posse quem excommunicari ea conditione si intra decem dies non satisfecerit, aut non soluerit. Pro veritate tamen huius dubij & intellectu dicti capit. præterea, sunt consulendi vltra Couar. in dicto num. 4. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 4. ex numer. 19. Didac. Spino, in dicta glos. rubricæ 11. par. ex nu. 17. In quo est aduertendũ quòd appellatio intra illud tempus, hoc est ante aduentum conditionis, vel dictorum decem dierum interposita, suspendit sententiam excommunicationis latam, vt habes in collectan. ad textum in capit. pastoralis. §. verum, de appellat. num. 2. in fin. & in cap. 1. de locat. num. 3. & tradunt Ioan. Gutierrez, in dicto capit. 4. numer. 24. Couar. in dicto §. 10. num. 4. versic. immò licet, & in num. 6. versic. ex quibus apparet. Secundum quos id ampliatur, vt in hoc casu excõmunicatio post appellationem minimè habeat effectũ, nec vires assumat, licet post appellationẽ deserta sit, vel appellationi fuerit renuntiatũ.

AD TEX. IN CLEM. 2. Abusionibus, in princip. de pœniten. & remiss.

COLLECTAN. 9.

SVMMARIVM.

1 *Plura aduersus abusus quæstorum eleemosynarum statuta sunt in iure, eorumque literæ diligenter examinari debent à locorum ordinariis.*
2 *Recipientes indulgentias à falsis quæstuariis, licet cum bona fide eas recipiant, & conferant pecunias, indulgentias tamen non consequuntur.*

1 LVRA de abusu horum quęstorum eleemosynarum, & de pœnis aduersus eos congerunt Auiles, cap. 51. prætorum. Abendaño, de exequen. mandat. lib. 2. cap. 30. in princip. textus & Doctores in cap. cum ex eo, de pœnit. & remiss. Concil. Triden. Sess. 5. in fin. versic. quæstores. & in Sess. 21. de reformat. cap. 9. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 30. ex num. 34. Michael. Timoth. de eccles. visitan. lib. 1. tract. 2. cap. 12. Didac. Perez, lib. 1. titul. 8. l. 2. pag. 162. col. 2. Ant. Roscius, lib. 3. memorabilium, cap. 7. num. 13. Petr. Bollo, in œconom. canon. 3. clas. §. 4. Deci. consil. 276. incip. cõsultus, per totum. Sũmistę, in verb. quęstuarij. qui omnes Doctores dicunt literas horum quęstorum diligenter examinari debere per diœcesanos, ne aliquid fraudis cõmittant: Solent enim ij concedere falsas indulgentias, & data sibi aliqua pecuniæ quantitate absoluere à peccatis, dispensare à periuriis, & alios irrepręhensibiles actus gerere, vt fideles decipiãt, & aurũ subtili, vel fallaci potius ingenio extorqueant ab eisdẽ, vt ait iste textus, quæ omnia sunt pernitiosi exempli. Et recipien-
2 tes indulgẽtias ab his falsis quęstuariis, licet cum bona fide hoc faciant, & eis conferãt pecunias, indulgentias non consequuntur, per ea quæ tradit Philipp. Decius in dicto

consil.276.num.1.Ancharran.hic,numer.1. vbi Cardinal.in §.ad hęc,num.16.Auiles in dicto cap.51. in glos.no consentir,numer.3. Alphonſ. Azeued.lib.1.nouæ recopil.tit. 9,verſic.& an indulgentius,pag.119.

IN Hiſpania autẽ priuilegio Alexan. Rom.Pontif. ad petitionem Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabeth,ſunt deputatæ certæ perſonæ vt bene, & diligenter examinẽt,an ſint veræ literæ quibus extorquent eleemoſynas huiuſmodi quæſtuarij? vt cauetur in pragmat.24.fol.15. in libro pragmaticarum, & referunt Abendañ. ſupra,& Auiles in dicto capit.51. in gloſ.ſancto Padre.quod priuilegium refert ad literam. Alphonſ.Azeued.lib.3. nouæ recopilat.titul.6.l.37.

AD TEX. IN CAP. 2. Quamuis pactum, de pactis, in 6.

COLLECTAN. 10.

SVMMARIVM.

1 *Pactum factum à filia de non ſuccedendo patri improbat lex ciuilis,ſi tamen in eo interueniat iuramentum valet.*
2 *An filia renuntians cum iuramento bona paterna poſsit petere legitimam?*
3 *An filia renuntians bona paterna cum iuramento,data enormi læſione poſsit contrauenire, & ſi egeat an poſsit petere alimenta?*
4 *An contractus nullus,& inualidus iuramento confirmetur?*
5 *An iuramentum vi, vel metu extortum valeat,& obliget?*
6 *Plura de effectu metus reuerentialis, & quo modo probetur.*

1 QVAMVIS pactum factum à filia de non ſuccedendo patri improbet ius ciuile,iuxta l. pactum dotale. C.de collationib. & tradit Alphan.in collectan.numer.465. Ioan.Rojas,de ſucceſſ. cap.31. num.27. Couar.hic,3.par.in princip. numer. 1. ſi tamen in eo pacto additum ſit iuramentum, valet tale pactum, ex hoc textu. Circa cuius intellectum,& materiam plura cumulant Seraphin.de Seraphinis,de priuileg.iuramen. priuileg. 21. Petrus Dueñas, regul.80. Afflict. deciſ.350. Thom. Grammat.deciſ.57. Paul.Fuſc.ſingul.101. & ſingul.103. liter.F. Anton. Cordoua de Lara,in l.ſi quis à liberis,§.parens. numer.88.ff. de liber. agnoſcen. Abendañ. reſponſ. 27. Bellon,conſil. 15.num.1.

2 ET an talis filia renuntians etiam cum iuramento bona paterna poſsit petere legitimam? eſt videndus Paul. Fuſc. ſingul.111. literæ F. Michael.Graſsis, lib. 1. commun. opin.cap.10.quæſt.3.& quæſt.4. & in lib.2. cap.5.quæſt.21. Anton.Gabriel.lib.6.commun.opin.titul.de legitima,concluſ.8. Rolan.conſil.62. volum.3. num. 11. Guid.Pap. deciſ.93. Grammat.deciſ.101. ex numer.6. Afflict. deciſ. 178. num. 3. Alexan. conſil. 180. volum.5.ex numer.1.Alphan.in collectan.num.435. Tiraquel. in præfat. l. ſi vnquam,ex num.144. & de primogen.quęſt. 55.ex num.2. Burſat.conſil.114. num.21. & conſil.115.numer.18.Rober. Marant.diſputat.10.num.19.latè Ioan. Gutierrez,de iuramento confirmat.1.par. cap.19.ex princip. Euerard. loc.ab efficacia iuramẽti, num.37. Seraphin.de Seraphinis,de priuileg.iuram. priuileg.70.ex numer.10.

3 EST tamen aduertendum, quòd mulier quæ cum iuramento renuntiat bonis paternis & maternis propter dotem, data enormi læſione poteſt contrauenire contractui quia præſumitur decepta,& ignoraſſe vires patrimonij, eſt tamen de hoc videndus Ioſeph. Maſcard. volum.2. de probationib. concluſ. 1076. ex num.7. Alexandrin. conſil. 101.& conſil. 139. Menchac. de ſucceſ. creat.§.17.ex num.122. Volum.1.commun. opin.pagin.142. verb.mulier omni. Grammat.deciſ.101.ex num.77. Robert.Marant. diſputat. 10.num.42. latiſsimè Anton.Gabriel. lib.3. commun. titul.de iure dot. concluſ.1. Deci. conſil.202.num.6.Anton.Gomez,tom.2.variar.cap.14.num.20.Zephal. conſil.142.lib.1. numer.25. Abb.conſil.107. vol.2.ex num.6. Aduertit tamẽ Ioan.Rojas de ſucceſſ.cap.21.num.78.quòd renuntians iure

iure iurando hæreditati paternæ ſi egeat poteſt alimenta petere, & idem tradit Anton. Gomez in l.22. Tauri,num.12. Ioan.Gutierrez,de iuram.confirm.3.par.cap.3.num.7.

4 ET an & quando contractus nullus, & inualidus iuramento confirmetur,eſt conſulendus Ioan.Gutierrez,in authen.ſacramẽta.C.ſi aduer. vendit. ex num.27. Tiraquel. poſt leges connub.gloſ.4.ex num.26.Cam pegius,de dote.4.par.quęſt.11.& quęſt.30. Anton. Gomez, tom.2.variar.capit.14.numer. 24. Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz,in regul.387.Capel.Tholoſan.& ibi Aufred.in deciſ.383.latiſsimè Couar.hic,in 2.par.§.1.ex princip.Alexan.conſil.21.vol. 3.num.11.latè Seraphin.de Seraphinis, vbi ſupra,priuileg.61.ex princip. Brunor.à Sole,in quæſtion.legal. quæſt.22.num.16. Iul. Clar.§.donatio.quæſt.18.& quæſt.20.

5 *IBI, Vi vel metu.* An & quando iuramentum vi,& metu extortum obliget, tradit Bernar. Diaz, regul. 384. vbi latiſsimè Salzed. Michael.Graſſ.lib.1.commun.opinion. capit.7. quæſt.11. Ioan.Gutierrez, de iuramen.confirmator. 1.par. capit.57. num. 19. Felin.in cap.peruenit,el 1.ex num.2. & in cap.verum,num.8. de iure iuran. latiſsimè Ioan.Gracian,regul.272.Couar.in 4. 2. par.cap.3.§.5.ex num.2.& in cap.quamuis, 1.par.§.5. num.3. & 3.par.§.4.num.2. Burſat.conſil.72.num.25. Anton. de Butr. conſil.45.num.1. verſic.vnde. vbi etiã Gaſpar. Caballin. in additionib.in litera B. Alciat. in cap. cum contingat,de iure iuran.numer. 76.verſicul.ex iſto caſu. Afflict.deciſ.263. ex num.2. Rolan.conſil.2.volum.1.ex num. 76.& in conſil.7.volum.3.ex num.40. Seraphin.de Seraphinis, ſupra, priuileg. 83. num.63. & priuileg.110. Brunor.à Sole, in quæſtion.legal.quæſt.22.num.51.Didac.Lopez à Stunica,de voto, quæſt.1. ex num.13.

6 ET plura de effectu metus reuerentialis, & quo modo probetur, tradit Menoch. de arbitrar.caſ.136. Couar.in 4. 2. par. cap. 3.§.6.ex num.3.& in cap.quamuis pactum, 3.par.§.4.num.7. Burſat.conſil.72.ex num. 40. Alba.conſil.4.num.36. Tiraquel. poſt leg.connub.gloſ.5.ex num.36. Abb.conſil. 107.volum.2.num.5. Volum.1.commun,opinion. pagin.311. verb. metus reuerentialis. Ioan.Matienço,in dialog.relat.3.par.capit. 20.ex numer.2.

AD TEX. IN CAP. 1. Si eccleſiam, de conſecr. eccleſ.vel altaris.

COLLECTAN. 11.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia violatur ſanguinis humani effuſione,& quæ,qualis, & quanta debeat eſſe hæc effuſio.*
2 *Eccleſia violatur, & polluitur ex copula carnali, & effuſione ſeminis in ea, & an cõiuges poſsint licitè in eccleſia reddere debitum coniugale?*
3 *Plerumq; templa frequentantur à multis vt libidinis cauſa ſeſe conſpiciant, & reprehenduntur ſcholaſtici euntes ad templa cauſa videndi mulieres.*
4 *De ratione quare pernoctationes,& vigiliæ apud eccleſias, quæ olim erãt in vſu, hodie ſunt ſublatæ.*
5 *Summus Pontifex Gregor.XIII. ſtatuit, vt ſacramentales confeſsiones audiantur in locis in quibus confeſſores & pœnitentes videantur. In quo etiam referũtur Conſtitutiones Synodi Segouienſ. editæ ab Illuſtriſsimo domino D.Andr. Cabrera & Bouadilla.*
6 *Laudatur Conſtitutio Reuerendiſsimi domini D.Michael.Cercito Epiſcopi Barbaſtrenſ.*
7 *Cœmiterium quod dicatur,& de eius origine,& quando dicatur pollutum.*

1 IBI, *ſanguinis.* Collige hic,eccleſiam pollui,& violari ſanguinis humani effuſione,qualis autem debeat eſſe hæc effuſio, & alia circa hanc materiam tradit Ludou.Lopez,1.par.inſtruct.conſcien.cap.33.col.262. Io.Selua, de benef. 1.par. quęſt.5. ex num. 134.& num.155.optimè Viual.in candelab. eccleſ.tit.de interdicto,ex num.54.Angel. de malefic. verb.ſanguis exiuit. Doctores, in cap.propoſuiſti,hoc tit.extra. Sylueſt.in

ſum. verb. conſecratio, el 2. num. 5. verſic. ſecundus caſus. Sebaſtian. Medices, tract. de regul. iur. in regul. 5. ampliat. 179. Anton. Bernad in ſumma, cap. 36. numer. 1. Nauar. manual. latin. capit. 27. numer. 251. verſic. dixi effunditur. Victor. in ſumma, titul. de euxi effunditur. Victor. in ſumma, titul. de eucharistia, numer. 99. optimè Sebaſtia. Medices, in ſumma peccat. 2. par. titul. 9. quæſt. 10. Lęl. de Zanchis, de priuileg. eccleſ. 5. priuileg. ex num. 1. & 127. priuileg. num. 8. in princi. optimè Læl. Zecch. de caſ. reſer. caſ. 11. Soto, in 4. diſtinct. 13. queſt. 2. articul. 13. verſic. ait quarto, ex pag. 572. in fin. Socin. in capit. qualiter, el 2. de accuſat. num. 204. & in cap. cum illorū, ex num. 36. vbi Abb. numer. 12. & gloſ. verb. effuſionem, de ſenten. excommunic. Alphonſ. Caſtr. de poteſtat. leg. pœnal. lib. 1. capit. 7. verſ. ex eadem ratione infero, colum. 1590. & in verſic. quę gloſſa, colum. 1593. Et ſi quis ſeipſum calore iracundiæ vulneret, an eccleſia polluatur? eſt videndus Læl. de Zanch. in dicto 5. priuileg. numer. 4.

2 *IBI, ſeminis.* Collige in locis ſacris earnalem copulam illicitam eſſe, per eamq; eccleſiam pollui, & violari, coniugibuſq; ibidem an liceat reddere debitum? eſt videndus Ludouic. Lopez in dicta 1. par. cap. 82. ex colum. 540. verſic. at vero. Ioſeph. Angles, flor. theologic. in quæſt. de ſoluendo debitum, pagin. 346. poſt medium. Viuald. in candelab. eccleſ. titul. de debito cōiugali, numer. 262. & in titul. de interdicto, ex numer. 68. Sebaſt. Medic. in ſumma peccat. 2. par. titul. 9. quæſt. 10. verſic. ſecundus caſus. Armil. in ſumma, verb. cōſecratio eccleſię, numer. 6. Læl. Zecch. in dicto caſ. 11. Soto, in dicto artic. 3. verſic. tametſi de coniugali. pagin. 573. Couar. in 4. 2. par. capit. 7. §. 2. num. 3. latè Tiraq. in l. 15. connub. ex num. 105. Didac. Perez, lib. 5. tit. 1. l. 1. pag. 12. col. 1. ad medium. Nauar. manual. lat. cap 27. numer. 252. Sylueſt. in ſumma, verb. conſecratio, el 2. verſ. tertius caſus. & in verb. debitum coniugale, numer. 5. Victor. in ſumma, titul. de matrimonio, numer. 279. & in titul. de eucharistia, numer. 99. Selua, de benef. 1. par. quæſt. 5. numer. 136. & 139. Michael. Timotheus de viſitan. eccleſ. lib. 2. tract. 1. capit. 7. verſic. aut ſemen. Paul. Fuſc. de viſitan. lib. 1. capit. 28. numer. 9. & lib. 2. cap. 25. numer. 6. Anton. Bernad, in ſumma, capit. 36. num. 2. Ioan. Matienço, lib. 5. recollect. titul. 1. in gloſ. 1. rubricæ, numer. 99. Armil. in ſumma, verb. conſecratio eccleſiæ, num. 6. & in verb. debitum coniugale, numer. 6. Salzed. ad Diaz in prax. canon. capit. 39. in litera B. pagin. 121. in fol. magno. Nauar. manual. latin. cap. 16. numer. 33. Ioan. de Anan. num. 3. & Abb. numer. 2. in cap. ſignificauit, de adulter. Caietan. in ſumma, verb. matrimonium, verſic. ſextum caput eſt, pag. 492. Alphon. Caſtr. lib. 1. de poteſtat. leg. pœnal. capit. 7. verſic. ex qua ſententia infero, col. 1592. Duran. in rational. diuinor. offic. lib. 1. capit. 6. num. 39. Stephan. de Gaeta, in cap. ad limina. 30. quæſt. 1. §. 4. num. 179. Ludou. Lopez, ſupra, 1. par. capit. 33. colum. 263. & column. 265. vbi tactus libidinoſi in eccleſia & colloquia inhoneſta acriter reprehenduntur, & hæc eſſe peccatum aſſerit Cordoua, tractat. caſ. de conſcien. queſt. 190. Quòd certè ſcelus indignum deplorandum eſt, videmus namq; vt atteſtatur Tiraquel. in l. 15. connub. num. 110. Plerumq; templa religionis prætextu à viris & mulieribus frequentari, ea tantùm animi intentione vt libidinis cauſa ſeſe conſpiciant, atq; ſi oportunitas adſit alloquantur, deque loco, ac tempore coeundi cōueniant. Immò verò (quod longè fœdius eſt) ſi detur facultas, illic contempta omni religione turpiter agant cum maxima ſacrorum Templorum, & Chriſtianæ religionis ignominia, ac irreuerentia aduerſus quas perſonas legito Tiraquel. in l. 15. connubial. ex numer. 108. & ſic optima ratione gloſ. verb. ſed ſuas, in capit. odi. 24. quæſt. 1. inuehit aduerſos ſcholaſticos qui vadunt ad templa videndarum fœminarum cauſa cuius gloſſę dictū referunt Tiraquel. in dicta l. 15. numer. 110. in fin. Abb. in capit. 1. num. 4. de colluſ. detec. Ferdinan. Paez, in repet. cap. miſſas, de conſecrat. diſtin. 1. num. 102. Nauar. manual. latin. cap. 16. num. 13. verſic. nono qui vadit. Tiraq. in l. 5. connub. num. 14.

4 VNDE Elibertina Synodus, in cap. 35. iuſtiſsimè prohibuit, ne fœminæ in cæmiterio peruigilent, eo quòd ſæpè ſub prętextu orationis ſcelera latenter cōmittant: ſic inde ſanctiſsimè pernoctationes & vigiliæ apud eccleſias, quæ olim apud chriſtianos erant in vſu, & frequentius de nocte fiebāt, multis ex cauſis (relatis à Marcel. Francolin.

colin. de hor. canon. 1. par. capit. 1. ex num. 8. Rabanus, de inſtitut. cleric. lib. 2. cap. 9. Dominic. Soto, de iuſtit. & iure, lib. 10. queſt. 5. artic. 1. verſic. ſed tertio. In ſolemnitate ſcilicet Paſchæ & ad Martyrum ſepulchra) hodie ſublatæ ſunt, ſaltim quantum ad laicos, Epiſcoporum & Pontificum authoritate, nomine duntaxat ſuperſtite, vt tradunt Francolin. de hor. canonic. 1. par. capit. 5. numer. 6. Polydor. Virgil. de inuent. rerum, lib. 6. capit. 4. Concil. Prouincial. Toletan. anni 1565. act. 2. §. 20. fol. 29. Michael. Timotheus, de viſitan. eccleſ. lib. 2. tract. 1. cap. 58. verſic. quam ob rem. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 1. capit. 28. num. 8. ea ratione vt referunt Couar. lib. 4. variar. capit. 19. num. 10. Boer. deciſ. 212. numer. 13. Francolin. in dicta 1. par. capit. 5. in princip. & dictum Concil. Prouincial. Toletan. vbi ſupra, quod experimento pateat, frequentiſsimè vigilantes templis abuti, eaq; temerè, ac paſsim multis ſceleribus, crapulis, & ingurgitationibus polluere in maximum chriſtianæ religionis diſpendium, & grauem ignominiam.

5 QVAM etiam ob cauſam ſanctiſsimè Gregorius XIII. ſtatuit, vt etiam ſacramentales confeſsiones audiantur in publicis locis in quibus confeſſores & pœnitentes videantur, quòd refert Michael. de Aniñon, de vnitat. ouil. & paſtor. capit. 29. num. 14. Quòd planè elegantiſsimis verbis ſtatuiſſe reperio Illuſtriſsimum Antiſtitem, ac dominum meum colendiſsimum D. Andream de Cabrera & Bouadilla in conſtitutionib. Synodalib. Segouienſ. lib. 1. titul. 4. cap. 6. Vnde ſimiliter mirificè laudari debet alia conſtitutio eiuſdem Synod. Segouienſ. in lib. 1. titul. 9. capit. 6. fol. 47. qua prohibetur nullas fieri ſupplicationes (quas proceſsiones voce eccleſiaſtica vocamus) ad eccleſias ſeu hæremitoria quæ ab oppido vnde egrediuntur diſtent vltra leucæ dimidium.

6 PARI etiam ratione prudentiſsimè Reuerendiſſ. dominus meus D. Michael. Cercito Epiſcopus Barbaſtrenſ. in ſuis Synodal. conſtitutionib. editis anno 1586. ita tuit, nè mulierum confeſsiones abſq; vrgenti neceſsitate audiri poſsint in eccleſiis ante ſolis ortum, nec poſt ſolis occaſum. Quamuis enim abſq; grauiſsimæ calumniæ & hereſeos nota, ſanctiſsimi chriſtianorum, religionis cauſa, conuentus in eccleſiis improbari non poſsint, potiùs etenim ſummis laudibus extollenda eſt virorū, ac fœminarum in Deum, & in Martyres, ſacratiſsimamq; Virginem Dei genitricem pietas: vt ſi fieri poſſet religioſè, & cautè, omni ſubmota libidinis ſuſpitione, pernoctationes & vigiliæ iſte permittendæ ſint à Pontificibus & Epiſcopis: caſus tamen atroces qui ob ineffrenatam virorum & mulierum libidinē nocte ſæpiſsimè in his peruigilationibus contigerunt, in eccleſiis & in cancellis & locis ad audiendas ſacramētales cōfeſsiones conſtitutis, in cauſa fuerunt, vt huiuſmodi pernoctationes omnino ſublatę fuerint, idq; ſanctè factum eſſe, nemo qui præſentis ſeculi mores nouerit, audaciamq; delinquēdi exactè perſpexerit, poterit non fateri, & dubio procul Pontificum, & Epiſcoporum diligentiam in præcauendis ſacrilegiis & ſceleribus non laudare.

7 *IBI, cœmiterium.* Quod dicatur cœmiterium, & de eius origine, & quando dicatur pollutum, eſt videndus Duran. in rationale, lib. 1. cap. 5. ex num. 4. Nauar. manual. latin. cap. 27. numer. 253. verſic. & addo. latè Remig. de Goñi, de immunit. eccleſ. in verbo, cœmiterium, ampliat. 4. ex pagin. 82. Sebaſt. Medices, tractat. de ſepultur. 1. par. quæſt. 3. num. 5. Selua, de benef. 1. par. quæſt. 5. num. 88. Sylueſt. in ſumma, verb. cœmiterium. latè Paul. Fuſc. de viſit. lib. 1. cap. 12. & lib. 2. cap. 25. num. 10. Sebaſtian. Medices in ſumma peccat. 2. par. tit. 9. quæſt. 11. Didac. Spino, in ſpecul. teſtam. in gloſ. 2. princip. numer. 33.

AD TEX. IN CAP. 2. Prælatis, de homicid. in 6.

COLLECTAN. 12.

SVMMARIVM.

1 *An & quando clericus abſq; metu irregularitatis poſsit accuſare delinquentem, etiam ſi certus ſit quod inferēda eſt delinquenti pœna mortis, vel ſanguinis ex ea accuſatione?*

2 *Proteſtatio accuſatoris, animum habentis,*

quod occidatur reus, An eum liberet ab irregularitate?

3 *Inseritur priuilegium Sixti V. quo ecclesiasticæ personæ commorantes in Regno Aragoniæ possunt denuntiare iudici seculari Bannitos & viarũ Grassatores.*

4 *Aduocatus præstans patrocinium actori, vel reo in causa sanguinis, an sit irregularis? & quid si præmittant protestationem, de qua in hoc textu, quid etiam in teste qui deponit cum dicta protestatione in causa sanguinis.*

5 *Quamuis quis remiittat iniuriam, vel offensam in foro conscientiæ, remanent tamen ei actiones iniuriarum, & expensarum quas corã iudice potest proponere.*

1 DE materia textus, & quãdo clericus absq; metu irregularitatis possit accusare, vel denuntiare delinquentem, etiam si certum sit quod imminet delinquenti pœna effusionis sanguinis, vel mortis ex ea accusatione, vel denuntiatione, differit Abb. in cap. cum P. Manconela, numer. 8. & 10. de accusat. Dominic. Soto, de ratione tegend. secret. membr. 2. quæst. 4. conclus. 2. ante fin. Dominic. Bañes, 2. 2. quæst. 33. articul. 8. colum. 1269. versic. dubitatur septimo. Anton. Gomez, tom. 3. variar. cap. 1. num. 33. Felician. de censur. titul. de irregularit. cap. de secunda specie irregular. quæ contrahitur extra bellum, versic. prælati vel clerici, pag. 457. Alphons. Vilaguta, tractat. de vsuris, quæst. 31. num. 64. Dominic. Soto, lib. 5. de iustitia & iure. quæst. 1. articul. 9. versic. & pari iure etiam clerici. Felin. in repertor. verb. clericus potest accusare furem, fol. 21. colum. 2. Sylvest. in summa, verb. homicidium, el 2. num. 7. versic. octauo. Viuald. in candelab. eccles. in titul. de irregular. ex homicid. voluntar. numer. 242. Armil. in summa, verb. irregularitas, numer. 21. Anton. Bernad, in summa, capit. 35. numer. 55. pulchrè Salzed. in capit. 98. nouè æditum in prax. canonic. Bernar. Diaz, ex pagin. 340. optimè Tiraquel. post leges connub. glos. 7. numer. 205. Petr. à Nauarra, tom. 1. de restitut. lib. 2. cap. 4. numer. 229. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 14. numer. 3. Lælius Zecchus, de cas. reseruat. cas. 1. num. 34. versic. fallit in eo qui. Simon. Maiol, de irregular. lib. 2. cap. 7. numer. 2. Dominic. Soto, lib. 5. de iustit. & iur. quæst. 5. artic. 1. in fin. versic. de clericis. Couar. in clement. 1. 2. par. §. 5. per totam..

2 ILLVD tamen in hac materia omnino aduertendum est, quòd aliquorum calculis probatum est, quòd scilicet vsque adeo dicta protestatio ab irregularitate clericum protestantem liberum reddit, quod etiam si animum habeat protestationi contrarium irregularis nõ est iudicandus, saltim quo ad forum iudiciale exterius, licet quo ad forũ conscientiæ iudicetur irregularis ex magis recepta Doctorum opinione, vt colligitur ex Salzed. vbi supra, numer. 15. pag. magna 343. Viuald. in candelabr. ecclesiæ, titul. de irregularit. ex homicid. voluntar. ex num. 242. Nauar. in manual. latin. cap. 27. numer. 226. Summa confess. lib. 2. titul. 1. quæst. 46. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 5. cap. 48. §. 6. num. 4. Cui opinioni minimè refragatur, quòd voluntate sola irregularitas non contrahitur, quia in proposito casu, cum voluntate concurrit querimonia, & accusatio, vnde dicta protestatio mendax, & fraudulẽ ta est, nec talis est qualem ius canonicum requirit ad irregularitatis labem excusandã, & quibus hoc contigerit oportet dispensationem impetrare, vt nõ semel fatetur consuluisse Nauar. in dicto numer. 226.

3 HODIE tamen ex particulari priuilegio, omnes ecclesiasticæ personæ seculares ac regulares in Regno Aragoniæ commorantes possunt reuelare iudici seculari Bannitos, ac viarum Grassatores, qui licet condignis pœnis, etiam vltimi supplicij afficiantur à iudice, nullã propterea irregularitatem, aut alias pœnas & censuras ecclesiasticas incurrunt denuntiantes, vt constat ex Bulla Romani Pontificis Sixti Quinti, quam hic inferere volui, ne de huiusmodi concessione dubitari contingat, & circa ipsius interpretationẽ rectius, curiosus lector agat. Illius autem tenor talis est.

SIXTVS PAPA V. Ad futuram rei memoriã. Cum Banniti, ac viarum Grassatores tanto diligentiùs inquirendi, & seueriùs puniendi sint, quanto manifestiùs cognoscitur, quod ex eis scandala, & mala plurima subsequuntur, & vt ad notitiam nostram

nostram nuper deuenit, hi plerumq; in Regno Aragonũ iustitiæ ministros fallant, eorũq; manus effugiant, & impuniti remaneãt, ex eo quòd à Religiosis & Ecclesiasticis personis irregularitatis, & aliarum cẽsurarum, & pœnarum ecclesiasticarum metu non reuelantur. Nos prædictis incommodis omni diligentia nostra obuiare cupientes, charissimi in Christo filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici supplicationibus inclinati. Authoritate præsentium decernimus, omnes & singulas personas Ecclesiasticas tam seculares, quam quorumuis Ordinum regulares, & quacumq; authoritate & dignitate fungentes, & in dicto Regno cõmorantes, quorum opera, & industria Banniti, & viarum grassatores reuelabuntur, capientur, & condignis pœnis etiam vltimi supplicij afficientur, nullam propterea irregularitatem, aut alias cẽsuras & pœnas ecclesiasticas incurrere, seu incurrisse dici, aut censeri posse. Sicq; per quoscunq; Iudices, & Commissarios, quacunq; authoritate fungentes, sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbiq; iudicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrariis quibuscunque. Præterea volumus præsentium literarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis plenam, & indubiam vbiq; fidem æque ac ipsis præsentibus adhiberi. Dat. Romę, in monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die quinta Septembris, M. D. LXXXIX. Pontificatus Nostri Anno Quinto. M. Vestius Barbianus. Antonius Rulofinis.

4 ADVOCATVS autẽ præstans patrocinium actori, vel reo in causa sanguinis, vel mutilationis membri, An sit irregularis etiã præmissa protestatione istius tex. quid etiã in teste qui cum eadem protestatione depo suit in causa sanguinis? tradit Couar. supra, num. 5. Iul. Clar. in dicto §. final. quæst. 24. numer. 9. Simon. Maiol. de irregular. lib. 2. capit. 8. & capit. 9. optimè Azeued. lib. 2. nouæ recopilat. titul. 16. l. 15. num. 2. Nauar. manual. latin. capit. 15. num. 4. in fin. Felin. in capit. de cætero, numer. 1. de testib. Abb. in capit. clerici, de postulan. ex numer. 4. in fin. optimè Salzed. in dicto capit. 98. ex numer. 19. Didac. Perez, lib. 2. titul. 19. l. 2. pagin. 403. versic. decimotertio queramus. Simon. Maiol. de irregularit. lib. 5. capit. 48. §. 5. num. 3. versic. possunt etiã. Læl. de Zanchin. de priuileg. eccles. 53. priuileg. ex numer. 23. Alphons. Vilaguta, in prax. crimin. lib. 9. titul. de aduocatis, capit. 1. concluf. 11. Felician. de censur. titul. de irregular. in capit. de secunda specie irregularitat. in fine. pagin. 462.

5 *IN glos. emendam.* Nota hanc glossam ad hoc, quod & si fit facta remissio iniuriæ, vel offensæ ab aliquo in foro conscientiæ non propterea censetur sublatum ei ius accusandi, & exercendi actiones iniuriarum & expensarum, pro quo est videndus Bart. in l. si tibi decem. §. quæ iam, numer. 3. de pactis. Abb. capit. 1. numer. 7. de maledicis. Alciat. regul. 2 præsumpt. 36. Felin. in prooem. Gregor. numer. 19. vbi additio in litera B. Ludouic. Molina, de primogen. lib. 2. cap. 5. numer. 12. pulchrè Couar. lib. 2. variar. cap. 10. numer. 7. glos. verb. fatisfaciente, in cap. si quis contristatus, 90. distin. Rolan. consil. 45. volum. 4. num. 28. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 58. num. 39. & in §. iniuria, num. 11. Pedraça in summa, in 5. præcept. decalog. fol. 49. vers. vndecimo sino perdonò. Vol. 1. commun. opin. pagin. 553. verb. remissio. Ioan. Dilect. de arte testan. tit. 6. cautel. 34. latissimè Paul. Fusc. singul. 18. literæ I. Didac. Perez, lib. 1 titul. 11. l. 1. pag. 176. in glos. perdonando los enemigos. optimè Lancel. Conrad. templ. omnium iudic. lib. 1. capit. 1. §. 4. in titul. de præstan. & potent. Imperat. versic. partes ad concordiam cogit, num. 7. fol. 81. Martin. del Rio, in repet. l. transigere 2. par. ex num. 125. C. de transact. Bonac. os. in commun. opin. crimin. verb. remissio iniuriæ, pagin. 523. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 114. num. 3.

AD TEX. IN CAP. 14. Decreuit, de hæretic. in 6.

COLLECTAN. 13.

SVMMARIVM.

1 *Vnde habuerit originem mutatio nominis in Romano Pontifice.*
2 *An propter hæreſes maritorum confiſcentur dotes vxorum catholicarum?*
3 *An matrimonium contractum inter catholicam & hæreticum ſit validum?*

1 IBI, *Innocentius Papa Quartus.* Qui antequam eligeretur Pontifex vocabatur Simbaldus, vt ſcriptores in eius vita atteſtantur: mutatio autem nominis vnde habuerit originem in Summo Pontifice, referunt Gundiſal.de Illeſcas,1.par.hiſtor.Pontific. lib.4.capit.33.Petr.Mexia,in ſylua var.lection. lib.1. capit.21. Abb. in capit. cum ſecundum,de præben.numer.5.in fin. Archidiacon.in procem.6. verb.Bonifacius.Menoch.de arbitrar. caſ.318. ex numer.3. Gerard.ſingul.75.in final.verb.Lancellot.Cõrad.in templ.omnium iudicum,lib.2. cap.1. §.2.verb.generalia in electione Pontificis, num.8. poſt medium, fol.117. Felin.in procem.Gregor.num.36.Ioan.Calderin.in procem.Decretal.numer.31. Paul.Fuſc.ſingul. 2.verſic.qui in ſua electione,in litera P. Rodulph.Cuperſ. in cap.oportebat.79.diſtin. in §. non abſq; diuini, ex num.6.pagin.21.

2 IBI, *propter hæreſim maritorum.* An & quando propter hęreſim maritorum confiſcẽtur dotes yxorum catholicarum? latè diſſerit Iacob. Simancas, de catholic.inſtitut. titul.9.ex numer.66.& in titul.40.numer. 24.Repertor.Inquiſitor.verb.dotes. Anto. Cordoua de Lara, in l. ſi quis à liberis. §. ſi quis ex his,num.48. ff. de liber. agnoſcen. Gundiſal. Villadieg. de hæretic. quæſt. 15. numer.9. Franciſ.Pegña,in 3.par.director. ſchol.153. Ioan. Martinez de Olan.in antitinom. in litera M. num.66. Didac.Perez, lib.1.titul.1,l.1.pagin.22. verſic.vlterius dubitatur. Ioan.Matienç.lib.5.recollect.titul. 9.l.10.in gloſ.1. optimè Palat.Rube. in repetit.rubric.§.66.ex numer.23. Auguſtin. in additionib.ad Angel.de malefic. verb.& eius bona publicamus, numer.10. Chaſſen. in conſuetud.Burgund.rubric.2.§.2.in principio. Zanchin.de hæretic.capit.25. ad fin. vbi Campeg.in additionib.in liter.A.Ioan. Gracian,regul.55.num.30. Anton.Gomez l.78.Tauri numer.4. latè Hieronym.Portoles,tractat.de conſortib.capit.37.ex num. 18.Michael.de Palacio,de contractib.lib.6. capit.2.pagin.514.verſic.adde iſtis.

3 IBI, *quos hæreticos tunc ſciebant.* An autem matrimonium inter chriſtianum,& hęreticũ ſit validum?examinant gloſ.verb. hæreticis, in capit.non oportet.28. quæſt.1. gloſ.verb.contra,in verſic.eſt & alia, in capit.final. vbi Abb.num.5. de cõdit.appoſit. Franciſ.Pegña in 2.par.direct.in notation. ad hunc textum,numer.2.pagin.222.Viual. in candelabr. eccleſ. titul.de cultu diſparit. numer.219. Sylueſt.in ſumma, verb.matrimonium,el 8. numer.10. verſic.ſimiliter tenet.Couar.in 4. 2.par.capit.6.§.11.numer. 4. Ioan.Rojas, ſingul.128. Alphonſ.Veracruz in ſpecul.coniug.1.par.artic.32.verſic. ſexta concluſio.Iacob.Simanc.de catholic. inſtitutionib.titul.40. ex numer.17.vſq; ad finem titul. Nauar. manual. latin. capit. 22. numer. 49. verſic. tertio quod quamquam. Dominic.Soto, in 4.diſtin.39. quæſt.vnic. articul. 2. in fin. in ſolut. ad tertium. Ioan. Matiençio,lib.5.recollection.titul.1.in gloſ. 1.rubric. num.161.Caietan.in ſumma,verb. contractus matrimonij, verſ. ſextum eſt diſparitas, pagin. 481. Petr. Rebuf. in prax. benef.in regul.de diſpenſat.in grad.prohibit.in gloſ.5.numer.34. Epiſcopus de Elna in director.curator. cap.9.§.2.verſic.el ſexto impedimento,pagin.111.Ioſeph.Angles flor. theologic. in quæſt. de cultus diſparit. pagin.380.verb.fidelis cum hæretico.Petr. Mozius, de contract. titul. de matrimonio. §.qui poſsint contrahere matrimonium,vel non,numer.27. fol.179.in fin. Stephan. de Gaeta,in repetit. capit.ad limina.30.quæſt. 1. §.4. numer.423. & 434. Petr. de Bollo, in œconom.canon.2.claſ.cap.4.§.7. verſic. diſparitas cultus,pagin.269.& 270.

AD TEX. IN EXTRAuagan.3.cum Matthæus, de hæretic.inter commun.

COLLECTAN. 14.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *De priuilegiis conceſsis Apoſtolicæ ſedis officialibus, & nuntiis, & de interpretatione iſtius textus.*
2 *An inquiſitores hæreticæ prauitatis habeant ius inquirendi contra Epiſcopos, vel Principes in cauſa hæreſis?*
3 *Dum Concilium Tridentin. tollit exemptiones clericorum, an cenſeatur tollere exemptionem conceſſam perſonis de quibus in hoc textu?*
4 *Per clauſulam generalem derogatoriam non cenſentur reuocata priuilegia inſerta in corpore iuris.*
5 *An per generalem diſpoſitionem tollatur particulare priuilegium?*
6 *Quo modo debeat derogari gratia habens clauſulam derogatoriam.*

1 DE priuilegiis conceſsis in hoc textu Apoſtolicæ ſedis officialibus, & nuntiis, & pro ipſius optima interpretatione & declaratione, & qui officiales & nuntij ſint huiuſmodi,de quibus loquitur hic,ſunt conſulendi Iacob. Simanc. in enchirid. titul. 8. ex numer.1.& de catholic.inſtitut.titul.34. numer.37.Felin.in capit. cum ordinem, numer.6.de reſcript. Philip. Decius, in rubr. de offic.deleg.numer.9.Ioan.Rojas, de priuileg.inquiſit. numer.430.verſic.neq; procedunt. Franciſc. Pegña, in 2.par. director. ſchol.5.in finalib.verb. & latè in 3.par.director.ſchol.92.& in 3.par.director.quæſt.26. comment.75. Mandoſ. in regul.1.de reſeruat.quæſt.5.numer. 7. peritiſsimus D. Didac. Morlanes,in 1.par.allegation. pro Regno Aragon. ex num. 1535. Paul. Granut. theorem.19.num.16. verſic. de vno tamen. Anton.Cuchus, inſtitut. iuris canon.lib.4.
2 tit.6.§.verum. vbi etiam vide, An domini Inquiſitores contra Epiſcopos ius inquirendi de hæreſi habeant? de quo vltra textum, in capit. inquiſitores, de hæretic. in 6. eſt conſulendus Iacob.Simanc.in locis ſupra allegatis.Franciſc.Pegña, in 3. par. director. ſchol.93.Ioan. Rojas, ſingul.55. Carrer. in prax.titul. de hæretic.§. de cuius inquiſitoris,ex numer.18.Iacob. Simanc. de cathol. inſtitut.titul. 25. ex num.7. quemadmodum non procedunt contra Reges, vel Principes laicos, vt cenſet Franciſc.Pegña,in dicta 3.par.ſchol.96.

3 ALIQVANDO tamen vidi dubitari,an Concil.Tridentin. Seſ.6.capit.3. & Seſſ.14.capit.4.& Seſſ.24.capit.10,& cap. 11.dum generaliter tollit exemptiones clericorum, cenſeatur etiam tollere exemptionem conceſſam perſonis, de quibus in hoc textu? & ſaluo ſaniori iudicio ſemper exiſtimaui deciſionem iſtius textus minime cor-
4 rigi per dictum Concilium. Et primo, quia per clauſulam generalem derogatoriam quibuſcunq; exemptionibus non obſtantibus, de qua in Concilio,non reuocantur priuilegia clauſa in corpore iuris, ex Felin.in cap. 1.numer.12.& in capit. nonnulli, numer.9. verſicul. amplia primo, & in numer. 26. de reſcript. Petr.Rebuf.reſponſ.15.verſic. ſeptimo etiam,& in reſponſ.134.verſicul.item ſi mandetur.Andr.ab Exea,in repetit.cap. 1.de conſtit.ex numer. 48. & in num. 147. Anton.Gabriel.lib.6.commun. opin. titul. de regulis iuris, concluſ.9.numer.10.Iaſ. in rubric. ff. de conſtitution. numer. 19. Gomez, in capit.1.numer. 93. de conſtitution. in 6. Alexan. in l. miles, numer.3. in fin. ff. de re iudic. Ruyn. conſil.228.volum.1.num. 13. Burg. de Paz, in l. 3. Taur. numer. 559. Decius,conſil.165.num. 4.Iacob. Bennius de priuileg.iuriſconſult.3.par.priuileg.100. numer.2. Horat.Mandoſ.de priuileg. ad inſtar.in gloſ.14.numer.2. Priuilegium igitur iſtius textus, cum ſit in corpore iuris clauſum, non dicitur derogatum per clauſulam illam generalis derogationis, de qua in dicto Concilio, priuilegium enim quando eſt clauſum in corpore iuris dicitur datũ & conceſſum Motu Proprio, vt tradit Ioſephus Maſcard.in volum.2.de probation.concluſ. 1075.num.12.

5 SECVNDO facit ad hoc, quia per generalem diſpoſitionem numquam tollitur peculiare priuilegium alicui cõceſſum, vt per Iacob.Simonet.de reſeruat. benefic. quæſt.99.numer.27.Anton.Gabriel, lib.6. commun.opin.titul. de legibus, concluſ. 1. Chaſſen.conſil.32. numer. 10. optimè Ioan. Redin,de maieſt. Princip.§. non armis ſolum decoratam.2.par.num.187.

6 TERTIO id confirmatur ex eo, quia vbi agitur de derogatione priuilegij, vel gratiæ, habentis clauſulam derogatoriam dantem ſpecialem formam diſpoſitioni contrariæ, tunc quamuis derogatio quæ fit per viam legis ſufficiat quod ſit generalis, requiritur tamen quod ſit cum illa clauſula, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis vel exemptionibus, ſub quacunque forma verborum conceſsis, vel cum alia clauſula huic ſimili, vt tradit Felinus, in dicto capit. nulli, numer. 6. verſicul. ſed vbi agitur. Rippa, in capit. 1. de reſcript. numer. 55. eſt tamen videndus Carol. Tapia, in l. final. ff. de conſtitution. Princip. 2. par. capit. 9. ex numer. 103. Ioan. Selua, de benefic. 3. par. quæſt. 14. numer. 6. Philip. Decius, in l. certum. numer. 4. ff. ſi cert. pet. at. clauſula igitur generalis, de qua in Concilio, cum non ſit talis non derogauit deciſionem iſtius textus, vbi aſsignatur ſpecialis forma diſpoſitioni contrariæ, vnde nõ remanet correctus iſte tex. per Concilium.

EX qua ratione pulchrè infertur intellectus ad quamplurima iura in quibus videmus, multiplicatas clauſulas derogatorias apponi, & nimis generales & extenſas, ſcilicet vt per ipſas, diſpoſitiones contrariæ quæ ſpecialem, & certam formam continent, reuocentur omnino, vt probatur in capit. alma mater, in fine, de ſententent. excommunication. in 6. & in clementin. 1. in fin. & in clementin. dudum, verſicul. nos etenim, de ſepultur. Concil. Tridentin. Seſſ. 23. capit. 18. colum. 6. verſicul. quibuſuis, & alibi paſsim videmus quam plurimos textus cum huiuſmodi clauſulis. Quod ſecus dicendum videtur quando in hac derogatione generali, non adhibentur clauſulæ ita pregnantes, ſed nimis anguſtæ, & breues, vt ſunt ille ſupra allegatæ, ex Concil. Tridentin. & in capit. ad abolendam in fin. de hæretic. & in aliis iuribus ſimilibus, quoniam per huiuſmodi clauſulas non cenſentur derogatæ diſpoſitiones contrariæ quæ ſpecialem formam in earum reuocatione continent, aliàs enim ſuperflua eſſet verborum multiplicatio, ſi eundem effectum produceret derogatio facta, hoc vel illo modo, nec vllum adferret iuris miniſterium, contra l. 2. C. de nou. cod. faciend.

AD TEX. IN CAP. vnic. conſuetudinem, de cler. non reſiden. lib. 6.

COLLECTAN. 15.

SVMMARIVM.

1 *Quæ dicantur diſtributiones quotidianæ.*
2 *An clerici habeant liberam diſpoſitionem de diſtributionibus quotidianis?*
3 *Quotidianæ diſtributiones non computantur inter fructus, & valorem beneficij.*
4 *Conciliatur iſte textus cum capit. cum ex eo, de elect. lib. 6.*
5 *Diſpenſatus vt poſsit obtinere in eadem eccleſia duo beneficia, an debeat habere duplices quotidianas diſtributiones, an vero ſimplices?*
6 *An canonicus in choro ſolum aſsiſtens & non canens cum nullo canendi impedimento ſit detentus, iuſtè in foro conſcientiæ poſsit percipere diſtributiones quæ dari ſolent canonicis aſsiſtentibus & pſallentibus?*
7 *An ſit valida conſuetudo aliquarum eccleſiarum, vt per duos menſes in diſcurſu anni clerici abſentes poſsint percipere diſtributiones quotidianas?*
8 *An ſicut infirmi, ita & ſenes lucrari poſsint diſtributiones quotidianas in abſentia?*
9 *An perſonæ eccleſiaſticæ verum habeant dominium fructuum eccleſiaſticorum?*

1 IBI, *diſtributiones quotidianas.* Quæ autem dicantur propriè diſtributiones quotidianæ, eſt conſulendus Dueñas, regul. 206. in princip. Alphonſ. Hojeda, de benef.

nef. 1. par. capit. 17. numer. 6. Didac. Couar. lib. 3. variar. capit. 13. ex numer. 1. Petr. Rebuf. in concordat. in rubric. de collation. §. 1. verb. diſtributionum. pagin. 307. Philip. Decius, conſil. 279. numer. 1. Pariſ. conſil. 33. volum. 4. ex numer. 1. Coſmas, in pragmatic. ſanct. tit. de collation. §. primo cum, in gloſ. verb. nihil. Paul. Fuſc. de viſit. lib. 1. cap. 15. numer. 25. Petr. Dueñas, regul. 134. limit. 6. Barthol. Humada. l. 16. titul. 16. par. 1. gloſ. 1. fol. 110. Caſſador. deciſ. vnic. numer. 2. hoc titul. Didac. Spino, ſpecul. teſtam. in gloſ. 9. princip. numer. 28.

2 ET de præfatis diſtributionibus, an clerici habeant liberam diſpoſitionem? eſt videndus Franciſ. Sarmient. de reddit. eccleſ. 2. par. capit. 8. numer. 11. & in 1. par. defenſion. monit. 44. Pariſ. conſil. 33. volum. 4. ex numer. 8. Didac. Couar. in capit. cum in officiis, numer. 4. de teſtamen. Nicol. Vbald. de Peruſio, in 2. par. ſucceſ. ab inteſt. cleri-
3 cor. regul. & ſecul. numer. 15. vbi etiam vide, quod diſtributiones quotidianæ non cõputantur inter fructus & valorem beneficij, circa quod ſunt etiam omnino conſulendi Felin. in capit. ad aures, numer. 14. de reſcriptis, Alphonſ. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 12. numer. 8. Didac. Couar. in dicto capit. 13. num. 1. Selua, de benef. 3. par. quæſt. 12. numer. 8. Andr. Gambar. lib. 6. de offic. & poteſtat. Legat. de later. ex numer. 18. Rodoan. de ſpol. eccleſ. quæſt. 3. §. & in hac materia, numer. 5. Paul. Emil. 1. par. deciſ. 65. num. 3. & in 2. par. deciſ. 29.

4 QVARE autem abſenti ob eccleſiæ vtilitatem conferãtur diſtributiones in hoc textu, eaſq; deneget textus, in capit. cum ex eo, de elect. lib. 6. eſt etiam videndus Couar. in dicto capit. 13. numer. 8. verſicul. octauo. Coſmas, in pragmat. ſanct. titul. quo tempore quiſque deb. eſſe in chor. in gloſ. verb. actualiter. Alphonſ. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 17. numer. 19. Boer. deciſ. 17. numer. 15.

5 FVI tamen pluries conſultus, an in caſu quo diſpenſatus fuerit aliquis, vt poſsit obtinere in eadem eccleſia duo beneficia, vtrum talis debeat habere duplices diſtributiones quotidianas, an vero ſimplices? in qua quæſtione recurrito ad ea quæ referunt Franciſc. Viuius, lib. 1. commun. opinion. pagin. 16. verb. archidiaconus qui, Staphil. de gratiis & expect. in 4. forma, numer. 2. Alphonſ. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 12. ex numer. 15. & in capit. 17. numer. 14. Didac. Couar. in dicto capit. 13. num. 6. Felin. numer. 1. & Abb. num. 6. incap. cum olim, de ſent. & re iud.

6 VTRVM autem canonicus nullo canendi, pſallendi vè impedimento detentus, in choro aſsiſtens horis nocturnis atq; diurnis, ſola corporali præſentia, iuſtè in foro conſcientiæ diſtributiones, quæ canonicis aliis aſsiſtentibus, & pſallẽtibus dari ſolent percipere valeat, an verò teneatur ad reſtitutionem diſtributionum ſic perceptarum? eſt videndus Nauar. de horis canon. cap. 10. numer. 47. & in capit. 11. numer. 41. verſic. octaua cauſa, & in capit. 13. numer. 17. verſicul. ſequitur, & in miſcellan. de oration. 79. miſcellan. Bartholom. Medina. in 1. par. inſtruc. de confeſſ. cap. 14. §. 11. fol. 77. verſ. pero ofreceſe. optimè Ludouic. Beja, in reſponſ. caſ. conſcien. caſ 55. latè Ludouic. Lopez, in 2. par. inſtruct. conſcien. cap. 96. latiſſimè Petr. à Nauarra, de reſtit. tom. 1. lib. 2. ex num. 217.

7 EST tamen aduertendum, quòd Ioan. Probus, in hoc textu, numer. 34. mouet dubium, & reſoluit inualidum eſſe conſuetudinem, & ordinationem aliquarum eccleſiarum, vt per duos, aut tres menſes in diſcurſu anni poſsint abſentes percipere diſtributiones quotidianas, & recipientes, vti fures, teneri ad reſtitutionem, cum tantùm eas lucrari valeant in tribus caſibus exceptis in hoc textu, ex quorum numero non eſt præfatus caſus. Ego tamen ſaluo ſaniori iudicio aliter ſentio, textus enim iſte ſtatuit diſtributiones eſſe dandas, & recipiendas iuxta rationabilem cuiuſq; eccleſiæ ordinationem, ſed ordinatio qua illi duo menſes conceduntur ad res familiares componendas, & honeſtam animi oblectationem rationabilis eſt, vt ſic ex interuallo miniſtri regredientes ad cultum Diuinum alacriori ſpiritu illi incumbant, cum aſsidua & interrupta intentio plerumque tedium pariat argumento, capit. non mediocriter, de conſecrat. diſt. 5. Item etiam quia ad capitulum eccleſiæ pertinet decernere (modo rationabiliter) quo modo, & quibus horis, & diebus ſint dandæ diſtributiones. ex gloſ. verb. ſtatutum, in capit. 2. §. cæterum, de verbor. ſignif.

nif. in 6. vnde rectè poterit capitulum ſtatuere, quòd modicum tempus abſens in anno, lucretur diſtributiones anni, quemadmodum & modicum tempus diei abſens à choro, poteſt lucrari diſtributiones totius diei, pro quibus bene etiam faciunt pulchrè notata per Couar. lib. 3. variar. capit. 13. numer. 3. verſicul. prima ſanè, & quæ etiam tradit in alio caſu in numer. 8. verſicul. decimo tertio, & Dominic. Sot. de iuſtit. & iur. lib. 10. quæſt. 5. articul. 6. verſicul. poſtremum denique dubium, ſimiliter etiam faciunt quæ in alio caſu tradit Coſmas, in pragmatic. ſanct. titul. quo tempore quiſq; debeat eſſe in choro. §. tollens, in gloſ. percipiunt, vbi dicit valere conſuetudinem, quòd ille qui pro vtilitate eccleſiæ abſens fuerat, de foris veniens per aliquos paucos dies, vt puta per tres, faciens moram in domo ſua, licet diuinis non interſit, diſtributiones percipiat, eodem igitur pacto per ſupradicta videtur dicendum, quòd reſidẽs in eccleſia per totum annum, poſsit lucrari diſtributiones dictorum duorum mensium, in quibus fuerat abſens, & dictam conſuetudinem vti rationabilem, & vtilem eccleſiæ valere exiſtimo, nam vt ait Philip. Decius, in cap. cum omnes, in 2. lectur. numer. 6. in fin. de conſtit. ex cauſa valebit conſuetudo, vt in abſentia recipi poſsint diſtributiones quotidianæ, licet generaliter pro vt loquitur iſte textus non valeat, & quidem ſupradicta cauſa in hoc caſu, videtur iuſta, & maximè ſi eccleſia non patiatur defectum in diuinis, iuxta notata per Felin. in capit. cum omnes, de conſtitut. num. 11. verſicul. & idem tenet.

8 DVBIVM tamen eſt, an quemadmodum infirmi lucrãtur diſtributiones quotidianas per hunc textum, & tradunt Couar. lib. 3. variar. capit. 13. numer. 8. Alphon. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 17. numer. 15. Dueñas, regul. 206. limitat. 7. Abb. cap. ad audientiam, numer. 5. de cleric. non reſiden. Natta, conſil. 41. numer. 1. Ioan. Selua, de benefic. 4. par. quæſt. 6. numer. 9. Paul. Euſc. de viſitat. lib. 1. capit. 20. numer. 26. Didac. Spino, in ſpecul. teſtament. in gloſ. 9. princip. numer. 30. Sic etiam eas lucretur ſenex, etiam ſi non reſideat in choro, cum ſenectus ipſa morbus ſit, & ſtatutum loquens de infirmis, in ſenibus locum habeat, ex Abb. in capit. magnæ, de voto, numer. 8.

Et quamuis magis communis Doctorum ſententia ſit, quòd inter valetudinarios & infirmos, ſenes non connumerantur, vt clarè conſtat ex traditis per Alphonſ. Hojed. in dicto cap. 17. num. 16. Menoch. de arbitr. caſ. 60. ex num. 11. hanc tamen ſententiam veram eſſe exiſtimo, in his caſibus in quibus nulla clara iuris extat conſtitutio, quòd ſenes habeantur pro infirmis, in caſibus tamen in quibus à iure vel conſuetudine ſtatutum eſt, quòd ſenes habeantur pro infirmis iudex tenetur ſeruare iuris conſtitutionem. Et hinc quidem ſæpius affirmaui in hoc Archiepiſcopatu Cæſarauguſtan. obſeruandã eſſe quandam conſtitutionem Illuſtriſsimi Archiepiſcopi D. Alphonſi de Aragonia, in titul. de priuileg. incip. cum ſenes, conditam anno 1515. cuius tenor ſequẽs eſt. Cum ſenes communiter reputentur infirmi, & qui labore prolixiori in caſtris dominicis laudabiliter militando ſuam ferè conſumpſerunt ætatem: aliqua iuxta canonicas ſanctiones debeãt prærogatiua gaudere, ſancta ſynodo approbante ſtatuimus: quòd clericus in ſacris ordinibus conſtitutus in quacunque eccleſia noſtræ Diœceſis beneficiatus, qui in eadem per quadraginta annos perſonaliter reſidentiam fecerit eidem de ſeruiendo ab inde, etiam ſi chorum non continuauerit (dum tamen eccleſia miniſtrorũ non patiatur defectum) diſtributiones quotidianas cum cæteris fructibus & emolumẽtis dicti ſui beneficij contraria quacunque conſuetudine, ſeu conſtitutione non obſtante (ſatisfactis tamen aliis oneribus dicti beneficij) integrè percipiat, & eidem ſine aliqua diminutione perſoluantur.

9 *IBI, Non ſunt domini quotidianarum diſtributionum*: Iſta verba allegari ſolent, pro deciſione illius quæſtionis, An perſonæ eccleſiaſticæ verum ac legitimum habeant dominium fructuum eccleſiaſticorũ, qui pro ſua portione contingunt? de qua differit latè Sot. lib. 10. de iuſt. & iur. quæſt. 4. artic. 3. & latiſsimè habes ſupra in 2. par. in collectan. ad cap. 7. cũ in officiis, de teſtam.

AD TEX. IN CAP. 2. Quicunq. de hæret. lib. 6.

COLLECTAN. 16.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cadauera hæreticorum, & eorum fautorũ ab eccleſiaſtica ſepultura excluduntur, & iam ſepulta exhumantur.*
2 *Qui dicantur credentes, fautores, receptatores, & defenſores hæreticorum, & qualiter tales puniri debeant.*

1 SICVTI prętioſa eſt in conſpectu Domini mors Sanctorũ eius, ſic mors prauorum & impiorum execranda, & deteſtabilis eſt, vnde quemadmodum ſanctorum mortẽ eccleſia catholica quotidie celebrat, ſic & impiorum & hæreticorum damnare ſolet memoriam, vt & iuſti lętentur, & confundantur iniqui, ex Pſalm. 115. & Prouer. cap. 10. Vnde quia non alij ſepeliri merentur in ſacris locis, quam ij qui in religione Chriſtiana initiati in vera fide, & pœnitentia decedunt, meritò in hoc textu à ſepultura eccleſiaſtica excluduntur cadauera hæreticorum, & eorum fautorum, vt tradit Paul. Grillan. de hæretic. quæſt. 9. numer. 2. Sylueſt. in ſum. verb. ſepultura, numer. 9. Alphonſ. de Caſtro, lib. 2. de iuſt. hæret. punit. capit. 18. verſicul. at cum nullus poſsit. Ioan. Rojas, ſingul. 181. Iacob. Simanc. in enchirid. titul. 62. ex numer. 2. Carrer. in prax. tit. de hæretic. §. nunc de pœnis, numer. 6. fol. 277. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. ex pag. 93. verſicul. eſt præterea alia pœna. Franciſ. Pegña, in 3. par. director. ſchol. 102. verſicul. ſed alterum iam caput. Iacob. Simanc. de catholic. inſtitut. capit. 18. ex numer. 7. vbi id fieri debere dicit, cum à fidelium corporibus diſcerni poſſunt cadauera hæreticorum, vt etiam tradit Didac. Spin. in ſpecul. teſtament. in gloſ. 1. princip. numer. 17. aliquando enim euenit, vt ille qui dum viueret erat bonæ famæ & opinionis, de crimine hęreſis poſt mortem conuincitur, & damnatur pluribus pœnis. Quod eo in tempore fieri poteſt propter criminis atrocitatem, & reipublicæ documentum, iuxta ea quæ tradũt Iul. Clar. §. hæreſis, numer. 21. Ioan. Rojas, ſingul. 50. gloſ. verb. poſt mortem, in capit. ſi quis epiſcopus, hoc titul. extra. Ioan. Rojas, ſingul. 134. numer. 9. Iacob. Simanc. de catholic. inſtitut. capit. 18. ex num. 5. & in enchirid. titul. 55. numer. 3. & in titul. 62. num. 3. Franciſc. Pegña, in 2. par. direct. ſchol. 2. & in 3. par. ſchol. 105. Iacob. Simanc. de catholic. inſtitut. capit. 27. numer. 7. Alphonſ. de Caſtro, lib. 2. de iuſt. hæretic. punit. capit. 19. Roland. conſil. 8. volum. 3. numer. 8. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. pagin. 85. colum. 1. verſicul. ſecunda pœna ſpiritualis eſt. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. in liter. M. ex numer. 61. Et eo caſu dicunt Doctores, quòd ſi oſſa vel cineres illius ſeparari poſſunt à cineribus catholicorũ debent diſcerni, & exhumari à loco ſacro, nam locus ille in quo hæreticus eſt ſepultus vſque adeo inficitur, vt ex hoc textu talis locus omni tempore perpetua careat ſepultura, vt notat Ioan. Rojas, ſingul. 102.

PRIVATIO autem ſepulturæ, quam grauis pœna ſit, & maximè inter fideles, collige ex his quæ habes ſupra in 2. par. in collectan. ad textum in capit. 5. in literis, verſicul. ſepulturam habere nequiuit, de raptorib. & in capit. vbicunq; ſepeliamur. 13. quæſt. 2. Et aduerſus hæreſim dicentium nihil prodeſſe animæ quod corpus in loco ſacro ſepeliatur, eſt videndus Sebaſt. Medic. in ſum. omn. hæreſ. 1. par. verb. ſepultura.

2 *IBI, credentes*. Qui autem dicantur credentes, fautores, receptatores, & defenſores hæreticorum, & de pœnis aduerſus eos, eſt videndus Zanchin. de hæretic. cap. 3. capit. 4. capit. 5. & capit. 6. Sebaſtianus Medic. in ſum. omn. hæreſ. 1. par. quæſt. 9. verſicul. nonum delictum eſt Carrer. de hæretic. §. nunc de receptatoribus. Ioan. Rojas, ſingul. 172. latè Iacob. Simanc. de catholic. inſtitut. capit. 15. ex princip. latiſsimè Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. ex pagin. 121. colum. 2. verſicul. quæritur decimo tertio. Zanchin. de hæretic. capit. 17. Sylueſt. in ſum. verb. hæreſis, el 1. numer. 10. Franciſc. Pegña, in 2. par. director. ſchol. 56. vſq; ad ſchol. 59. & in 2. par. director. Inquiſitor. ex quæſtion. 50. vſq; ad quæſt. 53. Alphonſ. de Caſtro, lib. 1. de iuſt. hæretic. punition. capit. 17. Iacob. Simanc. in enchirid. titul. 13. vſq; ad titulum 16. Bellug. in ſpecul. Princip. rubric. 11. §. viſo, numer. 20. vbi Camil. Borrel. in additionib. in litera P. Petrus de Aragon. 2. 2. quæſt. 11. articul. 3. ex pagin. 339. ad fin. textus & Doctores, in capit.

capit. 13. excommunicamus. §. credentes, hoc titul. extra.

AD TEX. IN CLEM. Si furiosus, de homicid. in clementin,

COLLECTAN. 17.

SVMMARIVM.

1 *An & quando furiosus propter delictum puniatur pœna corporali, vel sit irregularis, aut peccet?*
2 *Furor qualiter probetur.*
3 *An infans committens delictum, puniatur, & an incurrat irregularitatem?*
4 *An & quando dormiens puniatur ob delictum commissum in somnis, sitq; ob id irregularis?*
5 *An alicui liceat absque aliqua pœna, & irregularitate, aliquem occidere pro sui defensione?*

1 LATISSIMÈ per hunc textum disputari solet à Doctoribus, An furiosus, vel insanus, propter delictum puniatur pœna corporali? vel an sit irregularis, aut peccet? quid etiam in his casibus sit iudicandum quando ante furorem commisit delictum, pro quibus omnibus sunt consulendi Iulius Clar. lib. 5. §. final. quæst. 60. numer. 7. Michael. Graff. lib. 2. commun. opinion. capit. 6. quæst. 4. Ioan. Rojas, singul. 71. Didac. Perez, lib. 8. titul. 13. l. 4. pagin. 262. versicul. fallit etiam. Ioan. Montolin. in promptuar. iuris, verb. furor. Ias. in l. si seruum. ff. si ex noxal. causa, numer. 7. Sebastian. Medic. tract. mors omnia solvit. 1. par. numer. 123. & 127. Didac. Couar. in repetit. istius textus, in 3. par. in init. num. 2. Carrer. in prax. tit. de homicid. §. secundo excusat, ex princip. fol. 164. Auendaño, de exequend. mandat. 2. par. capit. 16. numer. 16. versicul. item iusta causa, pagin. 205. Ioan. Redin, de maiestat. Princip. §. sed etiam per legitimos tramites, numer. 46. Petr. Plaça, de delict. capit. 29. ex princip. Andreas Tiraquel. de pœn. caus. 2. & caus. 3. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 1. ex numer. 70. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 325. Læl. de Zanch. de mil. sacro, lib. 1. capit. 16. numer. 6. optimè Bartholom. Humada, in l. 21. titul. 1. par. 1. in glos. 1. fol. 24. Menchac. controuers. illustr. capit. 96. numer. 31. Guilierm. Benedict. in repetit. capit. Raynuntius, verb. si absque liberis moreretur, el 2. in tract. de exempl. subst. ex num. 22. Iacob. Nouel. in prax. in tractat. ad defensam, ex numer. 37. Baeça de inope debit. capit. 9. ex numer. 1. Didac. Spino, in specul. testament. in glos. rubricę, 6. par. ex numer. 2. pulchrè Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 77. Auendaño, respons. 35.

2 vbi etiam vide qualiter furor probetur, de quo etiam est consulendus Guilierm. Benedict. in dicto capit. Raynuntius, verb. adiectæ impuberi, ex numer. 76. Didac. Couar. in 4. 2. par. capit. 2. numer. 6. Alciat. regul. 1. præsumpt. 38. latè Nauar. in capit. si quando, de rescript. except. 9. & in capit. inter verba. 11. quæst. 3. concluf. 1. numer. 118. pag. 33. Sebastian. Medic. de fortuit. casib. 2. par. quæst. 5. ex numer. 5. optimè Ioseph. Mascard. volum. 2. de probation. concluf. 826. & in concluf. 825. optimè differit, an qui semel furoris morbo laborat, semper præsumatur furiosus? de quo etiam est videndus Petr. Plaça, de delict. capit. 29. numer. 8. Et furiosus qua causa quis fiat, tradit Simon. Maiol. de irregularit. lib. 2. cap. 14. ex principio.

3 *IBI, Aut infans.* An infans committens delictum puniatur? dissernnt Petr. Duefias, regul. 259. Iulius Clar. in dicto §. final. quæst. 60. ex numer. 2. Petr. Plaça, de delict. cap. 32. ex princip. Andr. Tiraquel. de pœn. temper. caus. 7. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 1. ex numer. 57. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 329. latissimè Ioseph. Ludouic. decis. Lucen. 17. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. capit. 84. ex princip. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. circa quartum, fol. 163. Ioan. Francis. Fara, de essent. infant. capit. 30. numer. 11. Bartholom. Humada, in l. 21. titul. 1. par. 1. in glos. 4. fol. 25. & habes plura supra, in 2. par. in collectan. ad textum in

in capit. 1. pueris, de delict. pueror. Didacus Couar. in dicta 3. par. in init. num. 5. vbi etiã differit, An incurrat irregularitatem minor committens homicidium? de quo etiam est videndus Mandos. in prax. titul. de ætat. minor. capit. 3. num. 9. Abb. in cap. 1. de delict. puer. numer. 6.

4 *IBI seu dormiens.* An dormiens puniatur de delicto commisso in somnis, sitq; ob id irregularis? tradit Tiraquel. de pœn. temper. caus. 5. ex numer. 9. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 327. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 60. numer. 13. Ias. l. vt vim, numer. 21. ff. de iustit. & iur. Iacob. Nouell. in prax. §. ad defensam, ex num. 41. Blanc. in prax. § dormiens si homicidium. Petr. à Nauarra, de restitut. tom. 1. lib. 2. capit. 1. num. 75. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. quarto ad instar. fol. 165. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 1. num. 74. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. capit. 84. ex numer. 9. latè Petr. Plaça, de delict. capit. 31. ex princip. & habes etiam in 2. par. in collectan. ad textum in capit. de infantibus, de his qui fil. occider. Et an semidormientes defectu deliberationis perfectæ excusentur à peccato mortali? tradit Ludouic. Lopez, instructor. consc. 1. par. capit. 2. ex princip. vbi optimè in colum. 13. differit, an dormiens delinquens peccet mortaliter?

5 *IBI, qui mortem aliter.* An & quando alicui liceat absque aliqua pœna & irregularitate aliquem occidere pro sui defensione? est videndus Lib. 4 regul. iuris ciuil. & pontific. pagin. 280. versicul. ampliatur sexto, latissimè Petr. Plaça, de delict. cap. 28. Sebastian. Medic. tractat. de regul. iur. regul. 5. ampliat. 137. Didac. Perez, lib. 8. titul. 13. l. 4. pagin 263. in glos. o defendiendose. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 3. ex numer. 20. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. quinto excusat. ex numer. 1. fol. 167. Iulius Clar. §. homicidium, numer. 24. & latissimè habes supra in 2. par. in collectan. ad textũ in capit. 2. interfeciſti furem, de homicid. & in 1. par. in collectan. ad textum in cap. non est nostrum. 23. quæst. 5. latissimè Antonius Cordou. in quæstion. theolog lib. 1. quæst. 38. pulchrè Simon. Maiol. de irregularitat. lib. 5. capit. 48. ex numer. 6. vbi figillatim recenset, & prosequitur quam plures declarationes defensionis, vt rectius intelligatur quando quis licitè, & absque irregularitatis labe possit occidere aliquem pro sui defensione.

AD TEX. IN CAP. 1. Beneficium, de regul. iuris, lib. 6.

COLLECTAN. 18.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ecclesiastica retineri nequeunt absque canonica institutione.*
2 *An Episcopus possit compellere beneficiatos vt ostendant titulos suorum beneficiorum?*
3 *An quemadmodum per regul. de triennali possessore excluditur tertius inquietans in beneficio, excludatur etiam Episcopus?*
4 *Verbum potest, quando inducat necessitatem præcisam.*

1 SATIS expressè probat hic textus canonicam institutionẽ in beneficialibus necessariam esse, vt licitè retineri valeant beneficia ecclesiastica, circa cuius intellectum, & materiam est consulendus Petrus Dueñas, regul. 77. optimè Petr. Rebuf. in capit. postulastis, in glos. verb. pertinere, ex numer. 12. de cleric. excommun. ministr. Ludouic. Gomezius, in regul. 33. cancel. fol. 22. colum. 2. versicul. & sic respondeo. Brunor. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 38. ex num. 1. Ioan. Selua, de benefic. 3. par. quæst. 25. ex princip. Lambertin. de iur. patronat. in 2. lib. 3. par. in 2. articul. 3. quæstionis princip. ex numer. 4.

2 EX quibus non ineleganter disputari solet dubium illud celebre, An & per quòd tempus Episcopus possit cõpellere beneficiatos, vt ostendant titulos suorum beneficiorum? quam quæstionem examinant textus in capit. ordinarij, & ibi glos. verb. ordinario-

mariorum, de offic. ordin. in 6. optimè Felin. in capit. licet heli, ex numer. 7. & Anan. ex numer. 27. de simon. Francisc. Rip. in lib. 1. respons. capit. 17. Bernard. Diaz, in regul. 763. & in regul. 236. vbi optimè Salzed. in additionibus. Socin. regul. 430. Paul. Fusc. singul. 88. literæ C. Iacob. Menoc. lib. 3. præsumpt. 132. ex numer. 46. latissimè & pulchrè Ioseph. Mascard. volum. 3. de probat. conclus. 1373. Didac. Couar. in regul. possessor. 2. par. §. 10. ex numer. 9. versicul. hinc & illa. Robert. Marant. de ordin. iudicior. 4. par. dist. 13. num. 6. pag. 303. latè Ioan. Selu. de benefic. 3. par. quæst. 25. versicul. & concludendo. Cosmas, in pragmatic. sanct. titul. de pacific. possessor. in §. ordinarij, in glos. verb. inquirant, optimè Felin. in repert. verbo, Episcopus aut alius prælatus. Alexan. consil. 135. volum. 4. numer. 13. Lib. 5. regul. iur. ciuil. & pontific. pagin. 357. verb. Episcopus potest. & in lib. 18. pagin. 929. iuxta finem. Didac. Perez, lib. 8. titul. 16. l. 3. pag.
3 327. vbi etiam dicit quòd licet per regulam de triennali possessore, excludatur tertius inquietans in beneficio, non tamen excluditur ordinarius. Pro hoc tamen sunt consulendi Didac. Couar. in dicto §. 10. numer. 10. versicul. octaua conclusio, optimè doctissimus Ignatius Salzedus, in additionibus ad Bernard. Diaz, regul. 236. versicul. tertio vltra authorem. Petrus Rebuf. de pacific. possessor. num. 20. versicul. & sic per illum. Sciendum tamen est, quòd quamuis possessor coloratus triennalis non possit inquietari obstante dicto decreto de pacificis possessoribus, si tamen tale beneficium cadit in regalia, hoc est si Rex habet ius præsentandi ad illud, quantocunq; tempore quis possederit, potest inquietari à regalista. vt optimè tradit Carol. de Grass. regal. Francor. lib. 2. iure, 1. versicul. tertium speciale.

4 *IN glos. verb. non potest.* Communiter allegatur hæc glossa ad hoc, quòd verbum potest, negatiuè positum vt hic, inducit necessitatem, & potentiam tollit, quando autem, dictum verbum potest, affirmatiuè, & absque negatione est prolatum siue sit in legibus, contractibus, vel rescriptis numquã inducit necessitatem præcisam, sed causatiuam, vt referunt Ioan. Gracian, regul. 485. Ludouic. Molina, de primogen. lib. 2. cap. 11. ex numer. 11. Sebastian. Vanzius, de nullit. ex defect. iurisdict. ordin. numer. 121. Bernard. Diaz, regul. 487. vbi etiam latè comprobat Salzed. & Caballin. in milleloq. 17. latissimè Ioan. Gracian, regul. 484. Burset. consil. 164. numer. 3. latè Autles, in capit. 3. prætor. in glos. puedan. Lancellot. Gallia, in consuetud. Alexan. in glos. non possit, in princip. ex numer. 2. Ioan. Socarrat. in consuetud. Cathal. capit. item antequam, num. 10. pagin. 86. Paul. Fusc. singul. 57. liter. P. Abb. in capit. quanto, numer. 1. vbi etiam Felin. numer. 1. de præsumpt. Ioan. Gutierrez, in l. nemo potest. ff. delegat. 1. ex num. 145. Bar. in l. fideicommissa. §. hæc verba. ff. delegat. 3. latè Andr. Tiraquel. post leges connub. in glos. 4. ex numer. 1. latissimè Petrus Magdalen. de numer. testium in testamen. 1. par. capit. 10. numer. 101. Alexan. consil. 77. volum. 3. numer. 2. & ibi additio in litera D. Rolan. consil. 80. volum. 3. num. 57. & in consil. 2. volum. 4. numer. 40. Ludouic. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 11. num. 12

AD TEX. IN CLEM. 1. Calumniam, de senten. & re iudicat.

COLLECTAN. 19.

SVMMARIVM.

1 *Plura de materia & intellectu istius textus, & quando executio trium sententiarum conformium diferri possit per appellationem, vel nullitatis exceptionem in contrarium obiectam.*

1 AN & quando executio trium sententiarum conformium differri possit per appellationem, vel nullitatis exceptionem in contrarium obiectam? & plura alia circa materiam & intellectum istius textus tradit & explicat latissimè Couar. in pract. capit. 25. per totum, & in cap. 15. numer. 9. Michael. Grass. lib. 2. commun. opinion. cap. 23. quæst. 36. & quæst. 40. Iafred. Lanfran. centur. 5. concluſ.

concluſ. 471. Felin. in cap. cum super, num. 18. de senten. & re iud. Philip. Decius, in cap. sua nobis, num. 28. de appellat. Alexan. consil. 77. volum. 2. ex princip. Burset. consil. 73. ex num. 1. pulchrè Gasp. Caballin. in addition. ad consil. 18. Antonij de Butrio, in litera B. Sebast. Vanzius, de nullit. in titul. quis possit dicere de nullit. numer. 19. Roman. singul. 291. vbi etiam Gabriel. Saray, in additionibus. Hyppolyt. de Marsil. singul. 10. Capel. Tholos. & ibi Aufred. decis. 431. Felin. in cap. veniens, el 2 num. 17. de testib. Hieron. Portoles, in schol. ad Molin. in §. executio, ex num. 6. Carol. Grassal. regal. Franciæ, lib. 1. iure 13. versic. item facit quod voluit, pagin 135. optimè Brunor. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 24. num. 84. Iacobus Menoch. de arbitrar. cas. 9. latissimè & pulchrè Anton. Gabriel. lib. 2. commun. opin. titul. de executione rei iudicatæ, concluſ. 1. Ioan. Gutierrez, in pract. lib. 1. quæst. 96. ex numer. 5. Ioan. Martinez de Olano, in antinom. litera E. num. 23.

AD TEX. IN CAP. 2. Quicunq. §. inhibemus, de hæretic. lib. 6.

COLLECTAN. 20.

SVMMARIVM.

1 *Laici non tenentur disputare de fide catholica, & præcipuè cum hæreticis.*

2 *Sententia excommunicationis quam incurrunt per hunc textum disputantes de fide catholica, An sit canon latæ sententiæ?*

1 STATVIT iste textus nè laici disputare præsumant, publicè, vel priuatim de fide catholica, & maximè cũ hæreticis, de quo & circa istius decisionis intellectum, est videndus Domin. Bañes. 2. 2. quæst. 10. artic. 7. vbi etiam Petr. de Aragon. in dicto art. 7. ex pag. 282. Sebast. Medic. in sum. peccat. 1. par. titul. 2. quęst. 31. & in sum. virtut. titul. de fide, quæst. 14. Francis. Pegña, in 1. par. director. quæst. 10. comment. 25. versic. laicis autem, pag. 75. Nicephor. lib. 8. eccles. histor. cap. 13. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. pag. 97. ex colum. 1. ad fin. vers. quo fit quod etiã, & latè ex pagin. 114. versic. quæritur etiam octauo. Iacob. Siman. de cathol. instit. titul. 20. ex num. 1. Alphon. de Castr. lib. 1. de iust. hæretic. punit. cap. 19. Sylvest. in sum. verb. disputare, num. 1. & facit ad hoc textus in l. nemo clericus. C. de sum. Trinit. & ratio ea præsertim est, vt euitetur causa recedendi à fide, quæ per disputationem aliquando euenire solet, & nè hæretici sub specie agni habeant forte facultatem proferendi aliis, quę interius sunt, vel esse cogitant.

ET quamuis non semper liceat cum hæreticis disputare tamen laudabile est contra hæreticos libros scribere piè & doctè, vt refert Michael. de Anision, de vnitat. ouil. & pastor. capit. 20. numer. 6. Iacob. Simancas, de catholic. instit. cap. 20. num. 10. Alphonsi Castro, lib. 1. de iust. hæret. punit. cap. 20.

2 *IBI, innodetur.* Quærit Didac. Perez, in lib. 8. titul. 4. l. 3. pag. 98. colum. 1. post medium, An sententia excommunicationis, quam incurrunt per hunc textum disputantes de fide catholica sit canõ latæ sententiæ, an ferendæ? & concludit quod quando sententia excõmunicationis, profertur per verbum præsentis temporis, est canon latę sententiæ, quando autem per verbum futuri temporis est ferendæ, quæ resolutio confirmatur ex traditis per Ioan. Matienço, lib. 5. recollection. titul. 7. l 8. glos. 2. num. 21. & in tit. 4. l. 3. in glos. 8. Bernar. Diaz, regul. 777. & in regul. 779. latissimè Tiraquel. in l. si vn quam, verb. reuertatur, ex num. 21.

AD TEX. IN CAP. 2. Licet ecclesiarum, de præben. in 6.

COLLECTAN. 21.

SVMMARIVM.

1 *An Summus Pontifex habeat liberam & absolutam potestatem in beneficiis?*

2 *In generali reseruatione beneficiorum facta à Summo Pontifice, an comprehendantur beneficia iuris patronatus laicorum? & quid quando sunt illa iuris patronatus ecclesiastici, vel domini Regis?*
3 *Ius patronatus quando dicatur ecclesiasticum vel laicorum.*
4 *Quæ dicatur Curia Romana.*

1 LATISSIME differunt Doctores per hunc textum, An Summus Pontifex habeat liberam & absolutam potestatem ad libitum in beneficialibus, ita vt etiam beneficia iam collata vni, possit ea ei auferre & alteri dare? pro qua quæstione est videndus Rebuf. in tractat. nominat. quæst. 21. ex num. 54. & in capit. extirpandę. §. qui verò, de præben. versic. concludatis quod, pagin. 379. Ioan. Selu. de benefic. 1. par. quæst. 4. ex num. 20. & latè in 3. par. quæst. 60. Felin. in capit. quæ in ecclesiarum, ex numer. 40. de constitut. Francisc. Sarmient. lib. 1. selectar. capit. 8. num. 25. Pinel. in rubric. 1. par. cap. 2. ex num. 29. C. de resc. vendit. Anton. Gabriel. lib. 3. commun. opin. titul. de iure quęsit. non tollen. conclus. 1. ex num. 9. optimè Aymon Craueta de antiquit. 1. par. §. non omitto, ex num. 33. pagin. 15. Volum. 1. commun. opin. pag. 159. verb. Pontifex. Soarez in thesaur. recept. senten. verb. beneficiorũ suprema. Gigas, consil. 22. numer. 7. & consil. 126. numer. 7. & consil. 127. numer. 11. Alphonſ. Hojeda, de benef. 1. par. capit. 1. num. 10. & pulchrè in capit. 13. num. 58. optimè Bartolom. Humada, in l. 5. titul. 5. part. 1. in glos. 21. fol. 46. Caualcan. 2. par. decis. 25. numer. 3. Ludou. Gomezius, regul. 16. cancell. Innocentij VIII. optimè Domin. Soto, lib. 3. de iust. & iur. quæst. 6. articul. 2. ad 5. argumẽt. Barbat. de prestan. Cardin. 2. par. quęst. 4. num. 7. latè Caualcan. 2. par. decis. 4. ex num. 13. Menoch. lib. 2. præsumpt. 10. ex numer. 18. Bellug. in spec. Princip. rubric. 46. §. donũ appellatur, num. 4. vers. scias tamen quod Princeps ecclesiæ, latissimè Salzed. in additionibus ad Bernard. Diaz, regul. 209. versic. quinto amplia hanc regulam. Iacob. Simoneta, de reseru. benef. quęst. 2. ex num. 3. vbi Paul. Granut. in addit. in litera C. ex nu. 11. Augustin. Beroi, in cap. quoniã, num. 11. de iure patron. AEneas de Falconib. tractat. reseru. in princip. prælud. 2. num. 2. Palat. Rub. in præfation. de donat. inter. vir. & vxor. num. 7. Corras. in paraphr. sacerdot. 2. par. cap. 1. optimè Hyppol. singul. 634. incip. Credo te scire, & in singul. 25. incip. Papa, glos. verb. reiecta, in cap. licet. §. verum, in. titul. de elect. in pragma. sanct. Abb. cap. fin. confir. vtil. vel inutil. ex num. 10. Ias. in l. Barbarius, num. 43. ff. de offic. prætor. Ias. in l. quoties, num. 13. C. de rei vendic. textus & Doctores, in clement. 1. vt lite penden. Abb. in quæst. 1. ex num. 1. & in cap. 1. num. 3. de cleric. ægrot. Rolan. consil. 71. volum. 3. ex num. 11. Cravet. consil. 152. num. 8. Alexan. consil. 2. volum. 1. num. 20. versic. non obstat. Paul. de Castr. consil. 46. volum. 2. num. 4. versicul. dicendum est.

2 CREDO tamen cũ glos. hic, in verb. collatio, quòd in reseruatione generali huius textus, non comprehenduntur beneficia iuris patronatus laicorum, vnde quamuis in curia decedat habens tale beneficiũ, sine præsentatione patroni nõ fieri solet collatio, sicuti si non vacasset in curia, vt per Didac. Spino, in specul. testament. in glos. 4. princip. num. 44. Lapp. allegat. 96. vbi etiam examinat, quid quando illa beneficia quæ vacant in curia essent iuris patronatus, ecclesiastici, vel domini Regis, pro quibus est omnino videndus Cassador. decis. 4. de iur. patron. & in decis. 3. vt lit. pend. & in decis. 1. de dilation. optimè Roch. de Curt. de iure patronat. verb. competens, num. 56. Lãbertin. de iur. patron. in 3. par. 2. lib. in 3. 8. & 13. articul. 9. quæst. princip. ex fol. 203. Francus, in cap. presenti. §. sanè, num. 4. in princip. hoc titul. latè peritissimus & insignis Iurisconsultus. Mandos. in regul. 1. de reseru. quæst. 8. Couar. in pract. cap. 36. num. 2. versicul. hic accedit, & in num. 4. & in, numer. 7. Rolan. consil. 46. vol. 1. ex num. 24. Carol. Molin. in cõsuet. Paris. titul. 1. §. 27. num. 11. Didac. ab Alaba, de concil. 2. par. §. 25. vers. non diffitemur, fol. 84. Rebuf. in prax. benef. in 3. par. signat. in verb. nec nõ iuris patronatus, ex num. 20. & in num. 64. pulchrè Lambertin. de iur. patronat. 1. par. 2. lib. in 22. articul. 6. quæstionis, fol. 50. Petrus Rebuf. in concordat. titul. de mandat. apost. §. declarantes, in glos. dignitates, versicul. fallit quando, pagin. 545. AEneas de Falcon.

Falcon. de reseruation. quæst. 3. numer. 13. latissimè Felinus, in tractat. quando literæ Apostol. noceant, ex numer. 1. & in numer. 5. & in numer. 11. versicul. limitatur tertio.

3 QVANDO verò ius patronatus dicatur ecclesiasticum, vel laicorum, tradit Petrus Rebuf. in concordat. in rubric. de collation. in §. præfatiq; ordinarij, in glos. patroni ecclesiastici. Lambertin. de iur. patronat. lib. 1. par. 1. quæst. 5. per totam. Paulus Fusc. de visit. lib. 2. capit. 10. numer. 3. Aymon. Cravet. consil. 63. numer. 6. Rochus de Curt. de iur. patronat. verb. ius, quæstion. 7. ex numer. 13. Abb. in capit. cum dilectus, numer. 4. de iur. patronat. Didacus Couar. in practic. capit. 36. numer. 2. versic. distinguitur, & in numer. 5. versicul. secundo, illud erit. Petrus Rebuf. tractat. nominat. quæst. 8. numer. 22. in princip. Renat. Choppin. de sacra politia, lib. 1. titul. 7. numer. 21. Lambertin. in dicto 8. articul. dictę 9. quæstionis princip. Ioan. Corras. in paraph. sacerdot. 4. par. capit. 6. numer. 8. Didac. Spino, in specul. testament. in glos. 4. principal. ex numer. 15. in fin. Petrus Rebuf. in prax. titul. de præsentatione & institut. ex numer. 5. Alphonſ. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 24. numer. 113. latissimè & pulchrè Ioseph. Mascard. volumin. 2. de probation. conclus. 957. Petrus Mozius, de contract. in titul. de stipulat. capit. 4. ex numer. 3. fol. 59. Petr. Rebuf. in prax. benef. in 3. par. signat. in verb. nec non iuris patronatus, ex numer. 7.

4 *IBI, in curia Romana.* Quæ autem dicatur curia Romana, sunt consulendi Gemnian. in capit. presenti. num. 4. infra eodem. Ludouic. Gomezius, in regul. 5. cancel. Innocen. VIII. Roman. singul. 146. incip. adde quod. Couar. in pract. capit. 4. numer. 10. Abb. in cap. ego N. num. 6. versic. ex hoc, vbi addit. in litera C. & Felin. num. 9. de iur. iuran. Abb. in capit. dura. num. 2. de crimin. falſ. Didac. Perez, lib. 8. titul. 19. l. 39. pag. 389. versicul. adde vltra auctorem, & in l. 41. pag. 391. in glos. matare a otro. Mandos. in regul. 5. de reseruat, quæst. 2. Rebuf. in prax. in regul. de public. resign. in glos. 2. in princip. & glos. verb. curia, in capit. licet. §. censuit, de elect. in pragmat. sanct. & faciũt etiam tradita per Petr. Rebuf. in additionibus, in regul. cancellar. in regul. 37. in verb. siue in Romana curia, siue extra, optimè Petrus Rebuf. in concord. in titul. form. mandat. apost. in glos. extra Romanam curiam, versic. & aduerte, pag. 637. Mandos. in glos. facultatum, in §. sanè, verb. in Romana curia. pag. 72. Gasp. Caballin. in ægidian. constitut. lib. 2. capit. 32. in glos. A. ex pag. 105. vbi in pagin. 106. tradit alia circa hanc materiam, quem omnino vide.

AD TEX. IN CAP. 3. Si canonici. §. cæterum, de offic. iudic. ordin. lib. 6.

COLLECTAN. 22.

SVMMARIVM.

1 *Antiquissimus est vsus in ecclesia Dei sanctarum imaginum, ac de earundum veneratione & adoratione plura cumulantur.*
2 *Qualiter puniantur imaginum sanctarum contemptores, & eisdem inferentes iniurias.*
3 *Quamplurima Doctorum testimonia referuntur circa venerationem Crucis Domini nostri Iesu Christi.*

1 VETVSTISSIMVS est in ecclesia Dei & à sanctis patribus comprobatus vsus, quo sanctarum imaginum pictarum earundemq; adoratio pluribus testimoniis cõfirmatur, sic Nicæna synodus secunda, quæ inter œcumenicas septima est, in rebus sacris imagines sanctorum enumerat, & idem habetur in sexta synodo generali Constantinopolitana, & in tribus Conciliis Lateranens. sub Gregor. II. & III. & Stephano III. & in Concil. Tridentin. Sess. 25. in decreto de inuocat. venerat. & reliq. sanctorum, & latissimè & pulchrè id probant ex quam plurimis testimoniis Simon. Maiol. de sacr. imagin. per tot. & maximè centur. 13. ex capit. 14. cum sequentibus, & centur.

tur.7.cap.2.& cap.4. Conrad.Brun. in lib. de imagin. per tot. optimè Iacob. Simanc. de catholic.inſtitut.capit.33.ex princip.Rodulph. Cuperſ.in capit. oportebat. 79. diſtin.§.modo capitur, ex numer. 49. pagin. 100.Alphonſ.de Caſtro,lib.8.aduerſ.hæreſ. verb.imago.Sebaſtian.Medic.in ſum.omn. hæreſ.1.par.verb.imago.plura congerit peritiſsimus & religioſiſsimus Doctor Franciſc.Suarez, in 3.par. D.Thomæ,quæſt.25. articul.3.diſputat.54.per ſeptem ſectiones, ex pag. 746. Guilelm. Durand. in ration. diuin.offic. lib.1.capit.3. Martin. de Ayala. 3.par.capit.de antiq.imagin, ex fol.154.latiſsimè & plura congerit Petrus Caniſius, in doctrin.Chriſtian.capit.3.§.9.per totum ex pagin.101. latiſsimè Robert. Belarmin. in diſputation.fidei cathol.controuerſ.7.lib. 2.per totum.Anton.de San Roman, in lib. conſuelo de peniten.2.par. tract.2.cap.3. & capit. 4.Paul.Fuſc.lib.1.de viſit.capit.9. Sebaſtian.Medic.in ſum.decreti de conſecrat. diſt.3.articul.7.Prateol.lib.3.capit.34.Hieronym.Roman.lib.4. de la republic. Chriſtiana, capit.7.ex fol. 199. Alphonſ. Azeued.ad reg.conſt. lib.1.titul.1.l.3.ex principio. Genebrard. lib.3. chronograph. anno 794. optimè Gabriel. Putherbeus, de expungen.& tollen.malis libris,in lib.1.pagin.99. Bartholom. Medin.1.par.inſtruct. de confeſ. cap. 14.§.1. poſt medium. Dominic. Sot.lib.2.de iuſtit.& iur.quæſt. 4.articul.2.verſicul.circa ſecundum autem membrum.Et de vltione quadam diuina in imaginum contemptores, eſt videndus Simon. Maiol. ſupra, centur. 13. capit.25. Has tamen imagines ſanctorum ita veneramur, non vt eis cultum Diuinum præſtemus,ſed vt in ipſis colamus eos quos repreſentant, nam & honor qui imagini exhibetur, non quidem inanimatæ tabulæ,ligno, lapidi,aut coloribus, ſed ei qui apud Deum beata vita fruitur, & pro nobis apud Deum intercedit præſtari intelligitur,ex Conrad.Brunor, de cœremon.eccleſ.lib.6. cap. 7. pag. 206. Vvalafred. Strabonis, de exordiis rerum eccleſ.capit.8. Bartholom. Medin. & multi ex Doctoribus ſupra allegatis. Prateol.lib.9.capit.6.pagin.224. Concil. Trident.in dicta Seſ. 25. in decreto de inuocat. venerat.& reliq. ſanctor.Michael.Andrea, de apparition. ſpirit. in appendice, capit. 2. ex principio. Alphonſ. Azeued. in dicta leg. 3.num.4.Michael. Timoth. de viſitan.eccleſ.lib. 2. tractat.1. capit. 34. Petrus Caniſius, vbi ſupra. Simon.Maiol.de ſacr. imaginib. centur.7. cap.2. vnde verſus, Effigiem Chriſti cum tranſis pronus adora, Non tamen effigiem, ſed quod deſignat honora.

2 ET qualiter puniantur imaginum ſanctarum contemptores,& eis inferentes iniurias:vltra alios ſupra allegatos erit videndus Nicol.Boer.deciſ.301.ex numer.17. Iacob.Simanc.de cathol. inſtitut. capit.33.ex numer.17.Iulius Clar.lib.5.§. fin.quæſt.68. numer. 19. optimè Alphonſ. Azeued. ad regias conſt.lib.1. titul.1.l. 3. ex num.6. Iacobus Menoch.de arbitrar.caſ.376. Iacob. Simanc.in enchirid. titul.10. Paul. Fuſc. in dicto lib. 1. capit. 9. numer. 9. latè Anton. de San Roman, ſupra 2.par.tractat.2.capit. 9. Ioan. Rojas, ſingul.98.num.7.in fine.

3 ET plura de veneratione Crucis Domini noſtri Ieſu Chriſti,cumulant Damaſcen. lib. 4. de orthodoxa fide, capit. 12. Sebaſt. Medic. in ſum.omn.hæreſ.1.par.verb. adoratio.Alphonſ. de Caſtro,aduerſ.hæreſ.lib. 1. verb. adoratio, in prima hæreſi. Prateol. de vitis & ſect.omn.hæretic.lib.9. capit. 6. Anton.de San Roman, in dicta 2. par.tract. 2. capit. 11. optimè Cordou. in quæſtione theol. lib.1.quæſt.5.dub.5.& dub.10. Mich. Andrea, de apparit.ſpirit.ex §.411.Hieronym.Roman.lib.4.de la republic.Chriſtia. cap.7.ex fol.202.Sylueſt.in ſum.verb.latria ex num.2. verſic. & ſeptimo. latè Conrrad. Brunor, de cœremon. eccleſ.lib.3.capit. 5. pulchrè Franciſc. Suarez, in 3. par. Sancti Thom. quæſt. 25. articul. 6. diſputation.56. ex ſectione 1. ex pagin. 772. Guilelm. Durand. in ration. diuin. offic. lib.7. capit.11. Paul.Fuſc.lib.1.de viſit.capit.9.numer. 6. Sebaſtian. Medic. in ſum. decreti, de conſecration.diſtin.3.articul.5. latiſsimè Chaſſen.in catal. glor. mund. 1. par. concl. 98.& concluſ.99.ex fol.31. Didac. Perez, lib.1.titul.1.l.4.in gloſ.haga figura de Cruz. Martin. de Ayala, de tradit.eccleſ.3.par. capit.de venerat.reliquiar. ſepulchrorum, & baſilicarum ſanctarum, fol.149.verſicul.inter reliquias, & in dicta 3. par. capit. de antiquitate imagin. fol. 156. verſicul. tertius, canon. latiſsimè Simon. Maiol. de ſacris imagin.per tot.librum, & maximè centur.13.ex cap.3.& centur.5.ex cap.10. & cẽtur.3.ex cap.4.& centur.7.ex capit.4.Florentin.2.par.hiſtor.titul.14. capit.5.§. 2. Et miraculum quoddam quod à Chriſti imagine percuſſa ſanguis fluxit, referunt Simon. Maiol.ſupra centur.13.cap.2.Iacob.Menochius,de arbitrar. caſ.376. num.5. Chaſſen. conſil.1.præſup.5.numer.70. pulchrè Anton. San Roman, in dicta 2.par.tractat.2.cap. 9. verſicul. pero pues. Et tandem de cultu & veneratione ſanctarum Imaginum,& ſanctiſsimæ Crucis extat conſtitutio ſynodalis,25. & 26. celebrata à Reuerendiſsimo Domino D.Michael.Cercito, Epiſcopo Barbaſtrenſi diuinarum, atq; humanarum literarum peritiſsimo,magnaq; commendatione digniſsimo : extat etiam ad hoc, & alia conſtitutio condita ab Illuſtriſsimo Domino D.Ioan.de Ribera, Archiepiſcop. Valent.vitę ac morũ ſanctitate clariſsimo,in ſynod.Diœceſ.anno 1578.act.1.§.cũ is honor pag. 46. & plura alia circa venerationem quæ debetur veſtibus ſanctorũ habes ſupra in 2.par. in collectan. ad textum in capit.1. audiuimus,de reliquiis,& veneratione ſanctorum.

AD TEX. IN CAP. 5. In fidei fauorem,de hæretic. lib. 6.

COLLECTAN. 23.

SVMMARIVM.

1 *An ſocij,& participes criminis poſſint eſſe teſtes? & quid in crimine hæreſis ſit in hoc ſtatutum?*

2 *An excommunicatus ſit idoneus teſtis aduerſus hæreticum?*

1 QVAMVIS regulariter non admittantur in teſtes ſocij, & participes criminis, iuxta textum in cap. veniens, el 1. de teſtib.cap.1.de confeſ.& in l.10.quoniam liberi.C.de teſtib.& referunt Anton. Gomez, tom.3.variar.cap.12.num.16. Socin. regul. 517.Hyppol.ſingul.209.Volum.1. commu. opin.pag.223. verb. in teſtem non admittitur ſocius.Boer.deciſ.319. Iul.Clar.lib.5. §. final.queſt.21.ex num.3.verſicul.dictum ſocij.Petr. Rebuf. tract. de reprob.& ſaluat. teſt.num.483.Iacob. Menoch. de arbitrar. caſ.474.ex numer.13.Gigas, de crim. leſæ maieſtat.lib.2.quæſt.5.Rolan. conſil.51.vol. 1.ex numer.25.Natta,conſil.665.numer.12. Ioan.Rojas, ſingul.192. in princip. Philip. Decius, conſ.188.num.7.& ex num.9.Speciale tamen eſt in crimine hæreſis per hunc textum, in quo admittuntur teſtes ſocij,& participes criminis aduerſus hæreticos, defenſores, receptatores, & cæteros omnes ſuſpectos de fide, hoc autem quemodo intelligatur,& plura circa materiam,& intellectũ iſtius textus colliges ex his quæ referunt Iacob.Simanc.de cathol.inſtitut.capit 64.ex numer.36. Boſsius, in prax.titul. de hæretic.ex numer. 2. Gundiſal. Villadieg. de hæretic.quæſt 13.Felin.in capit.teſtimonium,num.22. verſic. tertio limitant, de teſtib. Iuſtus Reuberius, de teſtib. 2. par. ex num.94.Didac. Spino,in ſpecul.teſtam.in rubric.12.par.numer.35.Ioan.Rojas,ſingul. 84. & latiſsimè ſingul.189.& optimè in ſingul.192.Reper.Inquiſit.verb.teſtes,verſic. circa prædicta, pagin.736.Andr. Tiraquel. de pœn. temper. cauſ.49. ex numer.24. Franciſc. Pegña, in 3. par. director. ſchol. 121.122.& 124. & in quæſt.69.aliàs in comment.113.Iacob.Simanc.in enchirid. capit. 35.ex numer. 17. & in tractat. contra Zanchin.capit.2. Anton. Gomez,in dicto tom. 3. variar.capit.12. numer. 16. verſicul. adde tamen, latè Ioan. Corraſ. lib. 5. miſcellan. capit. 20. Ioan. Rojas.2.par. de hæretic. aſſert.7.ex numer.153. Palat.Rubeus, in allegat. de hæreſi.§.15.Nauar.manual.latin. capit.18.numer.58.Iacob.Menoch. de arbitr. caſ.474.numer.28.Gigas, in dicta quæſt.5. verſic.tertio fallit.

2 SIMILITER aduerte per hunc textum, excommunicatum produci poſſe in teſtem aduerſus hæreticum,qui aliàs non eſt teſtis idoneus, pro quibus ſunt conſulendi textus & Doctores in capit. decernimus,de ſent.excommun.in 6.Rojas ſingul. 58.Felin.cap.veniens,el 2. numer.4.de teſtib. latiſsimè Philip. Portius, lib.4.com-

mun.opin.concluſ.16.Petr.de Moncada,in addition.ad Crot.tractat.de teſtib.4.par.ex numer.191.pag.405.

AD TEX. IN EXTRAuagan.1.& 2. regimini, de empt.& vendition.

COLLECTAN. 24.

SVMMARIVM.

1 *An ſit licita annuorum reddituum emptio, & cum quibus conditionibus?*
2 *De iuſto pretio reddituum annuorum.*
3 *An ſi non ſoluantur annui cenſus, res ſuper quam conſtituti ſunt cadat in commiſſum?*
4 *An annui cenſus inter bona mobilia connumerentur?*
5 *An contractus cenſualis conſtitutus ad rationem 14.pro millenario, iuſtè ematur pro 10.vel 12.pro millenario?*

1 QVAERVNT doctores, an annuorum reddituũ, vel cenſuum emptio & venditio ſit licita? & cum quibus conditionibus, pro quo quidem eſt videndus Didac.Couar.lib. 3.variar.cap.7.ex num. 2. Dominic. Sot. de iuſtit.& iur.lib.6.quæſt.5.per totam.latiſsimè Ioan.Medina.C.de reſtitut.titul. de cenſib.ex fol.154.Anton.Bernad, in ſum. cap. 18.numer.237.Chaſſen.catal.glor.mund.12. par.conſid.99.poſt medium,verſic.aduerte tamen.Paul.de Caſtro,conſil.289.volum.1. Chaſſen. conſil.63.ex princip.Bartholom. Medin.1.par.inſtruc.de confeſ.capit.14.§. 26. Alciat.lib.12.parerg.capit.6. Petr.Rebuf.tom.2.titul.de conſtitutionib.redditũ, in gloſ.1. ex num.1. pag.399. Mercado, de contract.lib.4.capit. vltimo, de los cenſos, ex fol.232. latè Brunor à Sole, in quæſtion. legal.quęſt.2.& quęſt.3.& optimè in quęſt. 4.Didac.Spino,in ſpecul.teſtam.in gloſ.rubric.13.par.num.36.Ioan. Matienço, lib.5. recollect.titul.15.l.1.gloſ.1.num.3.Franciſc. Garcia.2.par.contract.cap.3. & in capit.4. ex pag.73. Tiraquel.de retract.linagier.§.1. gloſ.6.ex num.15. Volum.1.commun.opin. pag.13.verb.annui reditus.Ioan.Garſia,de expenſis & melior.cap.9.ex numer.73. Ioſeph.Angles, flor.Theol.in quæſt.de cenſibus, ex pag. 300. latè Rodoan. de reb. eccleſ.non alienan.ex pag.107.in fin. vbi etiã refert Motum Proprium Pontif. Pij Quinti, ſuper forma creandi cenſus, qui incip. cum onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Dat. anno 1568. xiiij. calen.Februar.quem refert etiam Nauar.in man.latin.cap.17. ex num. 232.& ipſum declarat Burſat. conſil. 214. vbi etiam videbis huiuſmodi conſtitutiones Martini Quinti, Nicolai Quinti,& Calixti Tertij,ſuper cẽſibus promulgatas quo modo procedant, de quorũ intellectu & materia diſſerit latiſsimè Michael.Palacio, de contract.lib.4.capit.6.& capit.7. Franciſc. Garcia, in dicto cap.4.Petr.Salazar,de vſu & conſuet.cap.11.numer.72.& ex num.74. Ludouic.Beja, reſponſ.caſ.25. Caualcan. 2. par.deciſ.2.num.48.

2 ET de horum contractuum iuſto pretio ſunt conſulendi Domin.Sot.in dicta quæſt. 5.artic. 2. verſicul. de pretio autem. Couar. lib.3.variar.cap.9.num.5.& 7. & in cap.10. ex num.2.Beltran. conſil.318.lib.3. num. 2. Ioan.Matienço,in dicto titul.15.l.6.in gloſ. 2.& in gloſ.4. Tiraquel. ſupra num. 17. & 19.Pinel.l.2.3.par.cap.4.num.29. C.de reſcin. vendit. Gaſpar. Caballin. in ægidian. conſtit.lib.1.cap.17.in gloſ. A. num.2. pag. 30.& alij ex Doctoribus ſupra allegatis (& latè de omnibus ſupradictis, & de materia horum iurium diſſerunt Didac. Perez.lib. 8. titul.2. in rubric. pagin. 28. ex colum.2. & in pagin.32. colum.2. in princip. vbi etiã examinat, An conſtitutiones Principum reducentes cenſus ad certam taxam obligent clericos & eccleſias?) Auendaño reſponſ. 12. num.3. verſic. & eſt in conſideratione, vbi tradit regulam qua cognoſci poſſit quod ſit iuſtum pretium horum cenſuum quam ſequitur etiam Franciſc. Garcia, in dicta 2.par.cap.4.verſicul. algunos Doctores,pagin.131.

3 ET ſi non ſoluantur annui cenſus, an res in qua conſtituti ſunt cadat in commiſſum? tradit Couarru. lib. 3. variar. capit. 7. numer.1. verſicul. ſolet tamen. Didac. Perez,

rez, ſupra,pagin.36.colum.1. pulchrè & latiſsimè Ioan.Gutierrez in pract.lib.2.quęſt. 168.ex princip.Dominic.Sot.in dicto articul.2.colum.3. iuxta fin. Ioan. Martinez de Olano, in antinom.in litera A. numer. 97. Ludouic. Meſsia, in pragmatic. taxæ pan. concluſ. 6. numer. 124. de qua quæſtione etiam habes ſupra in 2. par. in collectan. ad textum in capit.potuit, de locat. vbi etiam vide in quibus differant iſte contractus, & emphyteoſis.

4 ET huiuſmodi annui cenſus, an inter bona mobilia vel immobilia computentur? tradit Bellug. in ſpecul.Princip.rubric.13. §. reſtat. numer. 8. vbi Camil. Borrel. in addition.in litera A. Philip.Portius,in lib. 3.commun.opinion.concluſ.11.pagin. 997. Ioan. Gutierrez, in pract.lib.2.quæſt. 146. numer.2. Barthol. Humad. l.1. titul. 17. par. 2. in gloſ. 2. numer. 1. fol. 155. in fin. Caballin.in milleloq.217.numer.1. Iacob. Menoch.conſil.29.numer.16. Volumin.1.commun.opin.pag.13.verb.annuos redditus, & in pag.182.verb.redditus annui. Iacob.Menoch. de arbitrar. caſ. 233. Ioan. Matienço, lib.5.recollect.titul.9.l.2. in gloſ.1.num.83. & in titul.11.l.7.in gloſ.1.num.18.& 22. Tiraquel.de retract.linagier.§.1. gloſ.6.ex nu. 3.Auendaño,reſponſ.23.numer.1.

5 AN autẽ contractus cenſualis cõſtitutus ad rationẽ 14. pro millenario iuſtè & ſine vſuræ labe poſsit emi pro 10. aut pro 12. pro millenario? eſt vidẽdus Ioan.Martinez de Olano, in antinom. in litera A. ex num. 113.Michael.Palac.in dicto lib.4.cap.7.verſic.hæſitat aliquis,pag.318. Couar.lib.3. variar.cap.10.num.3.verſic.ſed de illa. Barthol. Medina.1.par.inſtruc. de confeſ.cap.14.§. 26. verſic. pero preguntaſe. Ioan. Gutierrez, in pract.lib.2.quæſt.171.ex princip. & pulchrè in quæſt.173.per tot. Anton. Cordou.tractat.caſ.de conſcien.quæſt.79.Mercad.dicto lib.4. capit. vltim. de los cenſos, verſic.cerca deſta pragmatica, fol.235. Alphonſ.Azeuedo,in lib.5. nouæ recopil. tit. 15.l.fin.ex num.1.fol.362.optimè Petr.Salazar, de vſu & conſ.capit.11.num.93. & quidem dubitandi rationem faciunt verba cuiuſdam Motus Proprij Pij Quinti, de quo Nauar.in manual.lat.cap.17.num.236. verſ. declarantes pretium,circa cuius Motus Proprij interpretationem, aliqua tradit Petrus Salazar,de vſu & conſuet.cap.8.ex numer. 45.& Gutierrez, in dicta quæſt.173.ex numer.6.in fine, & latiſsimè in quæſt.176. & quæſt.177.

AD TEX. IN CAP. 5. Romana,§. in vniuerſitatem, de ſentent. excommu.lib.6.

COLLECTAN. 25.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas vel collegium excommunicari non poteſt,quamuis ſinguli de vniuerſitate excommunicari valeant.*
2 *Vniuerſitas non cadit in periurium.*
3 *Dictio penitus, an ſit canon latæ ſententiæ vel ferendæ?*

1 HABES ex hoc textu, vniuerſitatem,vel collegium excommunicari non poſſe, quamuis ex cauſa poſsit ferri excommunicatio in ſingulos de vniuerſitate, vel de collegio,vt referunt Abb.in capit. P. & G.num.4.de offic.delegat.Felin. in cap. eã te, num.14. propè fin. de reſcript. Abb. in cap.dilectus filius, el 2. num.12.vbi Felinus, num.6.& Anan. num.11. de ſimon. Couar. lib.2.variar.cap.8.num.9.Auiles,cap.1.prætor.in gloſ. de ninguna perſona, numer.7. Chaſſen.conſil.1. præſup.5.ex num. 37. Felician. de cenſur. titul. de excommunicat. cap.26.verſic.animaduertat, pag. 102. Ioſephus Angles, flor. Theolog.in quæſt.de excommunicatione, pag.49.verſic. duæ ſunt. Domin.Sot.in 4.diſt.22.quæſt.2.artic.2.verſic.at quia de iis, pagin.957.Nicol.Plouius, de irregularit.cautel.1. num.1. in volum.16. tract.Læl.Zecchus,de caſ.reſer. caſ.1.num. 5.verſicul.præterea. Sylueſt. verb. excommunicatio, el 1. numer. 10. Felin. in capit. dilecte in Chriſto, numer. 6. de exceptionib.vbi etiam Sebaſt. Sapia, in additionib. ad Abbat.in numer.2. in litera B. Alphonſ. Hojeda, de benefic.1.par.capit.23.num.111.

& ratio communiter ea assignatur, quia vniuersitas non habet animam, nec venit appellatione personæ cui inhæret excommunicatio, vt post alios supra tradit Nauar. manual. latin. capit. 27. numer. 13. in principio, & in capit. ita quorundam, notab. 8. num. 7. de Iudæis. Seraphin. de Seraphinis, de priuileg. iurament. priuileg. 83. numer. 28. vbi per hanc rationem dicit ex Cornel. consil. 127. volum. 2. colum. antepenul. in principio (quamuis sub dubio) quòd vniuersitas potest præscribere cum mala fide, quia textus in capit. quoniam omne, de præscript. & in capit. possessor malæ fidei, de regul. iur. in 6. fundantur ratione peccati respicientis animas possessorum, quòd peccatum nõ potest cadere in vniuersitate.

2 ET hinc etiam est, quòd quamuis vniuersitas veniat contra iuramentum non efficitur periura, quia cum sit res sine anima, in ea non potest cadere periurium, ex Marant. de ordin. iudic. in 6. par. titul. de appellation. numer. 105. Natta, consil. 548. numer. 45.

3 *IN glos. penitus.* Ait hæc glossa, quod quamuis in hoc textu penitus prohibeatur proferri sententia excõmunicationis in vniuersitatem, vel collegium, si tamen lata fuerit tenet, & hanc glosam refert Andræas Tiraquel. in l. si vnquam, verb. reuertatur, numer. 108. C. de reuoc. donat. est tamen videndus Sylvest. verb. excommunicatio, el 1. numer. 10. Vnde non leuis extat difficultas apud scribentes, an dictio ista penitus sit Canon latæ sententiæ vel ferendæ inducatq; dispositionem pœnæ ipso facto, an verò post sententiam, & plura alia circa hanc dictionem, penitus colliges ex Philip. Decius, in capit. cæterum, numer. 25. de rescriptis, vbi addit. in litera B. & in capit. ex ratione, numer. 26. de appellation. vbi etiam addit. in liter. D. Corset. singul. 208. numer. 1. Gabriel. Saray, in addit. ad Mates. singul. 111. numer. 18. latissimè Andr. Tiraquel. in dicta l. si vnquam, verb. reuertatur, ex numer. 105. Alexand. in l. qui vsumfructum, num. 7. ff. de verbor. obligat. Iacobus Menoch. de adipis. possess. remed. 4. num. 19. & de recuperand. possess. remed. 14. numer. 5. Natta, consil. 63. numer. 16. & in consil. 147. num. 16. Ruyn. consil. 117. volum. 3. num. 7. & consil. 41. volum. 3. num. 8.

AD TEX. IN CAP. 1. Pro humani, de homicid. lib. 6.

COLLECTAN. 26.

SVMMARIVM.

1 *Assassinium quid sit? & de eius probatione, pœna, & materia, & an in eo crimine puniatur conatus, etiam si non sequatur effectus, clericusq; etiam non degradatus pro hoc crimine, an puniri possit à iudice laico?*

1 ASSASSINIVM quid sit? & de eius delicti probatione, pœna, & materia, & an in eo crimine puniatur conatus etiam si non sequatur effectus, clericusq; pro hoc crimine? an puniri possit à iudice laico? est videndus Ioseph. Mascard. vol. 1. de probatio. conclus. 137. & in conclus. 138. Iul. Clar. §. assassinũ, per tot. Iodoc. Damhouder. in prax. crimin. cap. 83. Bernar. Diaz, in prax. canonic. cap. 91. Petr. Plaça, de delict. cap. 19. Remigius de Gosii, de immun. eccles. fallen. 15. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. circa igitur tertium, ex fol. 137. latissimè Francisc. Viuius, in sylua commun. opin. 74. latissimè & pulchrè Ioan. Maria Monticell. in prax. criminal. regul. 8. de assassinio; Anton. Gomez tom. 3. variar. cap. 3. ex num. 10. Tiraquel. de pœn. temper. caus. 37. numer. 4. Menoch. de arbitrar. cas. 360. ex numer. 39. Anton. Gabriel. lib. 7. commun. opinion. titul. de criminalibus, conclus. 1. Didac. Perez, lib. 8. tit. 13. l. 12. in glos. a traycion. Paul. Fusc. singul. 192. in litera C. Ioan Arnono, singul. 22. incip. volo tibi. Felician. de censur. titul. de depositione, ac degradat. capit. 14. pagin. 323. verficul. immò aliqui volunt. Capiz. decis. 112. & decis. 155. Chasseneus, in consuetud. Burgun. rubric. 1. §. 5. verficul. si nagrace, num. 50. col. 193. Thom. Cerdan, in lib. visita de la carcel. capit. 13. numer. 15. Bursat.

Bursat. consil. 152. volumin. 2. & in consil. 201. volum. 2. Couar. lib. 2. variar. capit. 20. ex num. 9. & in clemen. 1. 2. par. in init. num. 6. & 9. Brunor. à Sole, in quæstion. legal. quæst. 16. ex numer. 34. & latissimè & pulchrè in quæst. 34. per tot. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 36. ex num. 29. Volumin. 1. commun. opin. pag. 17. verb. assassini omnes, & in pagin. 108. versic. idem laicus potest punire. Bonacos. in commun. opinion. crimin. verb. attentatio si non sequatur. AEgid. Bossius, in prax. titul. de mandato ad homicid. ex num. 13. Angel. de malefic. verb. & Sempronium Rodulphi Barbitonsorem, ex numer. 3. fol. 37. Grammat. decis. 2. ex num. 25. Bonacos. commun. opinion. crimin. pagin. 458. verb. clericus assassinus, latè Aretin. consil. 163. incip. sicut Ioannes dicit, ex col. 9. Felician. de censur. titul. de deposit. & degradat. cap. 14. versic. clericus assassinus, pag. 323. Anton. Bernad, in sum. capit. 32. numer. 84. Sebastian. Medic. in sum. peccat. 2. par. tit. 9. quæst. 78. num. 17. Volum. 1. commun. opinion. pag. 296. verb. homicidiũ qui. Nauar. man. latin. cap. 27. num. 135. versicul. vigesimo nono. Alexand. consil. 166. volum. 7. ex num. 1. Anton. Scap. de iur. non script. lib. 1. cap. 5. ex num. 4. & latissimè lib. 5. cap. 140. Læl. de Zanchis, de priuileg. eccles. 79. priuileg. ex num. 7. Flamin. Chartar. de execut. senten. capto bannit. cap. 1. ex num. 285. Bartholom. Humada. l. 56. titul. 5. par. 1. glos. 9. num. 2.

AD TEX IN CAP. 12. Vt commissi, in §. aduocando quoque, de hæretic. lib. 6.

COLLECTAN. 27.

SVMMARIVM.

1 *Quare ab Inquisitoribus nominentur consultores?*

2 *An Inquisitores sequi teneantur consilium consultorum?*

1 ISTI assessores, qui consultores etiam nominantur, ab Inquisitoribus conuocantur vt in causis fidei consilium eis præbeant vt per istum textum tradit Lucer. Inquisit. verb. Inquisitor. nu. 21. & in verb. aduocatus, num. 2. Cum enim de rebus grauissimis deliberandum persæpè sit, necesse est plures viros sapientes conuocare, vt consilium præbeant oportunũ, nam ibi erit salus vbi multa consilia Prouer. cap. 11. & cap. 24. & in capit. 13. qui cuncta agit cũ consilio regitur à sapientia, & in cap. 15. dicitur dissipantur cogitationes, vbi non est consilium, vbi verò sunt plures cõsiliarij, cõfirmatur, & quòd à pluribus quæritur sapientibus, facilius inuenitur, ex capit. de quibus. 20. dist. cap. extra conscientiam 64. dist. & perfectissima veritas per amplieres homines reuelatur, vt inquit l. final. in fin. C. de fideicom. & integrum est iudicium quòd plurimorum sententiis confirmatur, capit. causam matrimonij, capit. prudentiam, de offic. deleg. & probat Tiraquel. de pœn. temper. caus. 51. num. 63. & 64. Isti autem assessores, an aliquod salarium petere possint? examinant Ioan. Rojas, singul. 15. Iacob. Simanc. de cathol. institut. cap. 41. num. 13. & in enchirid. titul. 19. num. 4. Lucer. Inquis. verb. aduocatus, numer. 3.

2 QVAERI tamẽ solet, an Inquisitores horum consultorũ consilium sequi teneantur? pro quo est videdus Arnal. Albertin. de agnos. assert. quæst. 26. ex num. 11. Rojas, de hæretic. 1. par. ex num. 409. & in 2. par. assert. 11. num. 166. & in singul. 99. versic. Inquisitores. Simanc. de cathol. institut. cap. 41. num. 14. Azeuedo, ad cur. Pisan. lib. 4. cap. 6. num. 116. Tabiensin sum. verb. consiliũ. §. 1. & in verb. Inquisitor. §. 11. Lucer. Inquisit. verb. aduocatus, num. 4. & ibi Francisc. Pegña, in addition. & in 3. par. direct. schol. 132. Ex quibus vt verius colligè hoc consiliũ, quòd requirunt Inquisitores necessario sequi non teneri, quando enim à non participe officij petit quis consilium, non tenetur sequi eum necessario sed tantũ vt vtilius officiũ exequatur, & ad hoc cõsultores admittuntur, nã Inquisitorũ est iurisdictio, & non cõsultorũ, vt ipsi Inquisitores auditis peritorũ suffragiis accusatorumq; meritis radicitus inspectis fidei causas melius & certius definire

nire valeant, nam vt dixi qui consilium ab aliquo petere tenetur minime adstringitur illud sequi, iuxta ea quæ tradit Couar. in 4. 2. par. capit. 3. §. 8. numer. 3. optimè Abb. in capit. cum in veteri, numer. 12. de elect. Bursat. consil. 90. ex numer. 15. Anton. de Burgos, in repetit. rubricæ, de constitution. numer. 107.

AD TEX. IN CAP. 2. Quicunq, §. hæretici autem, de hæret. lib. 6,

COLLECTAN. 28.

SVMMARIVM.

1 *Filij catholici propter hæresim parentum quibus bonis & beneficiis priuentur, & an hoc iustè constitutum sit à iure?*
2 *An in pœnis istius textus comprehendantur tantùm filij nati antequam eorum patres in hæresim laberentur? an etiã postea nasciturí?*
3 *Fautores, & receptatores hæreticorum non solum ad beneficia obtinenda, sed etiam ad iam obtenta sunt incapaces.*
4 *An filius accusans patrem suum hæreticum, liberetur à pœnis istius textus?*
5 *An filius teneatur accusare, vel denunciare patrem suum hæreticum etiam occultum?*
6 *An filius accusatus à proprio patre, vel pater accusatus à proprio filio mitiori pœna puniatur quam si fuisset accusatus ab extraneo?*

1 COLLIGE filios hæreticorum propter suorum parentum hæresim esse inhabiles ad omnia officia, & beneficia ecclesiastica recipienda, de quo, & vtrum iustè priuentur omnibus bonis paternis quæ iure hæreditario eis competere possunt, & similiter an rectè filij puniantur à iure pro delictis suorum parentum? est videndus Alphons. Castro, lib. 2. de iust. hæret. punit. cap. 10. Petr. de Aragon. 2. 2. quæst. 11. artic. 3. pagin. 353. versicul. circa eandem pœnam. Ioan. Rojas, de hæretic. 2. par. assert. 42. ex num. 336. & in singul. 66. Iacob. Simanc. de cathol. institut. cap. 9. ex princip. & latissimè in capit. 29. Couar. lib. 2. variar. cap. 8. ex num. 2. Palat. Rub. de reten. Regn. Nauar. 5. par. ex §. 7. Lib. 6. regul. iur. ciuil. & pontific. pagin. 449. versicul. limita secundo. Alphons. Hojeda, de benefic. 1. par. capit. 23. ex num. 97. & capit. 24. num. 6. Simanc. in enchirid. capit. 63. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. pagin. 98. colum. 2. in princip. Alphon. de Azeuedo, ad cur. Pisan. lib. 1. capit. 12. numer. 23. iuxta medium. Cauallin. in ægidian. constitut. lib. 1. cap. 4. in glos. C. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 2. num. 4. & numer. 13. Francis. Pegña, in 3. par. director. schol. 157. Burgos de Paz, in l. 2. Taur. numer. 78. Iacob. Menoch. de recup. possess. remed. 1. ex num. 342. Roland. consil. 8. volum. 3. ex numer. 35. & in consil. 74. volum. 3. ex num. 2.

2 EST tamen magna inter Doctores cõtrouersia, An in his pœnis de quibus in hoc textu comprehendantur tantùm filij nati antequam patres in hæresim laberentur? an etiam filij postea nascituri? vt per Couar. lib. 2. variar. cap. 8. num. 5. Paul. Fusc. singul. 23. literæ D. Iacob. Simanc. de cathol. institit. cap. 29. ex num. 22. Bernar. Diaz, regul. 165. versicul. secundo sublimita. Alphon. Hojeda, de benef. 1. par. cap. 23. ex numer. 98. Didac. Perez, lib. 8. titul. 7. l. 1. pag. 197. colum. 1. versic. sed est dubium. Alphons. Castro, lib. 2. de iust. hæretic. punit. capit. 26. versic. de hac tamen re volui, & in lib. 1. de potest. leg. pœnal. cap. 7. versic. & primo infero falsum esse. Anton. Scap. de iur. non scrip. lib. 1. cap. 56. ex num. 3. Iul. Clar. §. hæresis, num. 17. & in §. lesæ maiestatis, num. 12. Ioan. Martinez de Olan. in antinom. in litera F. ex numer. 67. Gigas, de crimin. les. maiestat. tit. de pœnis quas filij incurrunt, quæst. 5. num. 2. pag. 329. Ioan. Rojas, singul. 68. & in singul. 66. numer. 4. Simanc. in enchirid. titul. 63. num. 10. Tiraquel. de primogen. quæst. 31. ex num. 4. Ioan. Rojas. 2. par. de hæretic. assert. 44. ex numer. 354. Francis. Pegña, in 3. par. direct. schol. 156. versicul. illud præterea quæsitũ est. Palat. Rub. de reten. Regn. Nauar.

Nauar. 5. par. §. penult. versic. quarta obiectio. Didac. Perez, lib. 1. titul. 1. l. 1. pagin. 22. colum. 2. in verbis fin. & lib. 4. titul. 9. l. 3. in glos. despues que fizo la traycion. Anton. Gomez, tom. 3. de delict. cap. 2. num. 16. Palat. Rubeus, in repetit. capit. notab. 3. §. 23. ex numer. 17.

3 AN autem ob tanti sceleris prauitatem hæretici eorumq; fautores, & receptatores, non solum indigni efficiantur ad beneficia obtinenda, sed etiam ad iam obtenta? est videndus textus in capit. vt commissi. §. priuandi, infra, hoc tit. Ioan. Rojas, singul. 24. D. Francis. Pegña, sacri Palatij Apostolici, ob singularem vtriusq; iuris cognitionem, auditor meritissimus, & studio iuuandi officium sanctæ Inquisitionis, sicut eius in lucem edita scripta testantur, præstans, ac nulli secundus, in 3. par. direct. schol. 155. Melchior. Pelaez, de maior. 1. par. quæst. 1. num. 66. Iacob. Simancas, in enchirid. titul. 63. numer. 9. Didac. Couar. lib. 2. variar. cap. 8. numer. 4.

4 EST tamen elegans dubium, An filius accusans aliquẽ parentum suorum de hæresi, sit ob hoc liberandus à pœnis quibus regulariter puniri potest ex hoc textu propter parentũ hæresim? pro quo sunt consulendi Alphons. Castr. lib. 2. de iusta hæret. punit. cap. 26. versic. prima conclusio sit hæc. Carrer. in prax. titul. de hæretic. §. nunc de receptatoribus, numer. 7. in fin. Palat. Rubeus in repetit. cap. per vestras, in princip. §. 17. numer. 7. pagin. 200. Iacob. Simanc. de catholic. institut. capit. 29. ex num. 46.

5 AN autem filius teneatur accusare, aut denuntiare patrem suum hæreticum etiam occultum? examinat latissimè D. Iacobus Simanc. in tract. de patre hæretico, & de catholic. institut. cap. 29. ex numer. 35. (cuius tanti Præsulis laudes & encomium, pulchrè referunt Ioan. Redin, de maiest. Princip. §. sed etiam per legitimos tramites, numer. 109. Ignatius Salzed. in additionib. ad Bernard. Diaz de Lugo, in prax. canonic. capit. 124. in litera C. Didac. Perez, lib. 8. ordination. tit. 2. l. 1. pag. 38. colum. 2. in fin.) Ioan. Rojas, singul. 3. 4. & 5. num. 29. & in singul. 12. ex numer. 2. latissimè D. Nauar. in capit. inter verba, 11. quæst. 3. corolar. 65. ex num. 823. versic. de todo esto se puede inferir, pag. 244. latissimè Didac. Perez, lib. 8. titul. 9. l. 1. pag. 220. versic. vtrum autem filius. Palat. Rubeus, in repetit. capit. per vestras, in princip. §. 17. num. 6. pag. 200. & notabil. 3. §. 26. num. 8. versic. ex his infertur. pagin. 309. Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 11. numer. 57. Anton. Bernad, in summa, cap. 27. titul. de los testigos, num. 35. pag. 529. Mascard. vol. 2. de probation. conclus. 857. ex numer. 18. latè Alphons. de Castro, lib. 2. de iusta hæretic. punit. cap. 26.

6 vbi etiã examinat, An filius accusatus à proprio patre, vel pater accusatus à filio mitiori pœna puniatur, quam si fuisset accusatus ab extraneo? pro quo etiam sunt consulendi Iacob. Simanc. in dicto capit. 29. num. 50. Ioan. Rojas, singul. 12. numer. 6. & in singul. 150. versic. sed an ob id. Francis. Pegña in 2. par. director. schol. 12. versic. hoc addiderim quod. & facit etiam ad hoc textus in l. milites agrum. §. desertorem. ff. de re militar. & quæ per illum referunt Andr. Tiraquel. de pœn. temper. capit. 18. & capit. 19. Alciat. regul. 1. præsumpt. 4. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 347. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 60. numer. 29. Carrer. in prax. titul. de homicid. §. nono quæro, num. 16. Guilier. Benedict. in capit. Raynuntius, in verb. Raynuntius, numer. 64. iuxta finem. Petr. Plaça, de delict. cap. 38. ex num. 5. Iodoc. Damhoud. in prax. crimin. capit. 84. numer. 36. Pinel. in 2. par. rubric. C. de bon. matern. ex num. 32. Ferdinan. Mendoça, lib. 1. disput. iur. cap. 3. numer. 33. qui omnes differunt de intellectu & materia dicti §. desertorem.

AD TEX. IN CAP. 8. Semel malus, de regul. iuris, lib. 6.

COLLECTAN. 29.

SVMMARIVM.

1 *De iure quilibet præsumitur bonus & dignus, & de ratione.*
2 *Semel malus, an semper præsumatur malus & indignus?*

1 QVAMVIS regulariter de iure quilibet præſumatur bonus, & non malus, aut indignus vt latiſsimè probat Ioſeph. Maſcard.concluſ.1003.in volum.2. de probationib. Bernar. Diaz, in regul.65.vbi latè Salzed.in additionib. Dueñas,regul.75.Socin. regul. 39. Alciat. regul. 3. præſumption.2. gloſ.verb.æſtimare,in capit.1.de ſcrutin.in ordin. facien. gloſ. verb. idoneus, in capit. dudum. vbi Felin.ex numer.11.de præſumptionib.quia qualitas intrinſeca ſemper prę ſumitur, & ſi non probetur, ideo quòd quis ſit bonus,ſobrius,aut caſtus quia huiuſmodi ſunt intrinſeca ſemper prę ſumũtur,non vero quando de qualitate extrinſeca diſſeritur, vt quod quis ſit diues, literatus,& alia quæ nõ prę ſumuntur niſi probentur,vt tradit Felin.in dicto cap.dudum,num.2.& Abbas,numer.6.de præſumpt.Coſmas in pragmatic.ſanction.titul.de elect. in cap. ſicut. §.cõparentibus,in verb.examinentur.Cornel.Benincaſ.de priuileg.paupertat.quæſt. 3.Maſcard. concluſ.525.ex num.10. volum. 1.& concluſ.1154.per tot.vol.3.

2 NIHILOMINVS tamen ſemel malus, ſemper præſumitur malus ex hoc textu,circa cuius intellectum, & materiam ſunt conſulendi Rolan.conſil.63.volum.2. ex numer. 35. Alciat. regul.2. præſumpt.7. Aymon.Crauета, conſil.198. num.6. Euerard. loc. 90. de tempore ad temp. fol.262. Alciat.in l.ſi prius. ff. nouæ oper.enunt. ex numer.21.in fin.Rolan.conſil.98.volum.4. numer.16. Mantua, ſingul. 401. Hyppolit. ſingul.74.num.1.& 5.& ſingul.393. Iacob. Simanc. de catholic. inſtitutionib. cap. 50. numer.15.Ioan.Rojas,ſingul.195.numer.9. Guilierm.Benedict. in repetit. capit. Raynuntius,verb.in eodem teſtamento,el 2.numer.44. Gigas,conſil.30.numer.9.& conſil.38.ex numer.77. Hieronym.de Monte, variar.iur.quæſt.13. num.17.latiſsimè Paul. Granut. theorem. 23. Corſet. ſingul. verb. præſumptio, el 1. Lanfranc. in clementin. diſpendioſa,num.26.de iudic.

AD TEX. IN CAP.14. Licet canon.de elect.lib.6.

COLLECTAN. 30.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium curatum non aſſignatur, niſi ei qui 25.annum ætatis ſuæ attigerit,& tenetur intra annum promoueri ad ſacros ordines.*

2 *Parochus de iure diuino & humano tenetur reſidere in ſua eccleſia & ob quam cauſam excuſetur ab hac reſidentia.*

3 *Declarantur verba Concil. Tridentin. in Seſſ.23.cap.1.de reformat.*

1 COLLIGE ex hoc textu,beneficium curatum nemini concedi poſſe,qui non attigerit 25. annum ætatis ſuæ, quod etiam ſtatuit textus in capit.cum in cunctis. §. inferiora, de elect. extra. & id tradunt & declarant Nauar. in manual.latin.capit.25.numer.116. Abb.in cap. ſuper inordinata,numer. 11. de præbend. Syluеſt. verb.beneficium,el 3. numer.3.in fin. Ioan.Gutierrez, lib.1. canonic.quæſtion.capit.26.num.3.Roland. conſil. 47. volum.1.ex numer.57. Alphonſ.Hojeda,de benef.1.par.capit.24.numer.19. Simon Maiol.de irregularit. lib. 1. capit. 30. numer. 12. optimè Geminian. in capit.ſi is ad quem, numer.6.de inſtitution. Ludouic.Meſsia,in pragmatic.taxæ panis, concluſ.6.num.108. vbi ait, quòd recipiens beneficium curatum ante 25. annum cum talis à iure ſit incapax tenetur beneficium renuntiare, & in conſcientia cogitur fructus reſtituere.

ET quidem habens prædictam ætatem 25.annorum prouiſus de beneficio curato tenetur intra annum à ſibi commiſſi regimi nis tempore numerandum promoueri in ſacerdotem nè vaccet beneficium, vt probat iſte textus,quem optimè declarant Bernar. Diaz.in prax.canonic.capit.48. Alphonſ. Hojeda in dicto num. 19. latiſsimè Petrus Rebuf.in prax. titul. de non promou. intra ann.ex princip.Abb.in capit.quæris,num. 6.de ætat. & qualit. Nauar.manual.lat.cap. 25.numer.117.verſic.octauo qui poſt.

2 VLTERIVS ex verſicul. *Is etiam,* aduerte parochum teneri in ſua eccleſia reſidere, & idem tradunt textus & Doctores in capit.extirpandæ. §.qui vero,de pręben. & in capit. quia nonnulli,& in cap.ex ttræ, de cler.

de cleric.non reſident. Pedraça, in ſumma, titul.de los clerigos, fol. 112. verſic. ſi tiene beneficio. Bernar.Diaz, in prax.canon.capit.47.in princip.Soto,lib.10.de iuſtitia & iure,quæſt.3.artic.1. & articul. 3. Rebuf.in prax.titul.de non reſiden.numer.20. & numer. 66.Læl.Zecch.caſ.refer.caſ.3.num.1. Alphonſ.Azeued. lib.1.nouæ recopilat. titul.3.l.27.numer.1. Mandoſ.in prax. de ſignatur.in verb.diſpenſat de non reſiden.fol. 47.Couarru.lib.3.variar.capit.13.numer.9. Felin. capit.cum omnes, numer.33. de conſtitut. Iacobat.de Concil.lib.5.artic.6. fol. 269.colum.2. Selua,de benef.4.par.quæſt. 2.ex numer.2.Armil.in ſumma,verb.beneficium,numer.40. Syluеſt.in ſumma,verb. reſidentia, num.1. Caietan.in ſumma,verb. beneficium,el 1. verſic. & ſi beneficium eſt curatum. Alphonſ.Hojeda,de benef.1.par. capit.17. numer.21. Concil.Triden.Seſſ.6. cap.1.& cap.2. & Seſſ.23.de reformat. cap. 1. Nauar.man.latin.cap.25. nu.121.Archiepiſc. Bracarenſ. in ſtimul. paſtor. 2.par.ex fol. 51. & hanc reſidentiã neceſſariam eſſe nedum iure canonico, ſed & iure naturali & diuino,latè ex pluribus comprobat Bartholom.Carrança, in lib.de reſiden.ex cap. 3.Boteus de ſynod.3.par.articul.1.num.150. latiſsimè Dominic.Soto, in dicto lib.10.de iuſtit.& iure, quæſt.3.ex artic.1. Alphonſ. Caſtro, lib.3.de iuſta hæretic.punit.cap.4. Couar.in dicto capit.13.numer.9.verſic.quibus ſuffragatur. Nauar. in dicto numer. 121. verſic. prædictum. Salzed.in additionib. ad Bernar. Diaz in dicto capit.47. in litera A. in fine. Ea præcipuè ratione quia iure diuino mandatum eſt omnibus quibus animarum cura cõmiſſa eſt,oues ſuas agnoſcere, caſq; verbi diuini prædicatione paſcere, & pro eis ſacrificium offerre,ac bonorum omnium exemplo inſtruere, ac miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, quæ omnia ab his præſtari nequeunt qui grægi ſuo non inuigilat,vt aſſerunt prefati Doctores, & Concil. Tridentin. in dicta Seſſion. 23. capit. 1.regulariter igitur nulla vel Epiſcopum,vel curatum poterit cauſa à prę dicta reſidentia excuſare, niſi abſit propter chriſtianam charitatem,vrgentem neceſsitatem, debitam obedientiam, vel eccleſiæ vniuerſalis,vel particularis vtilitatem, iuxta dictam Seſſ.23.capit.1. & ita referunt Nauar.in dicto num.121. Couar.in dicto cap.13. num.9.iuxta finem.Archiepiſc.Bracarenſ. in ſtimul.paſtor. 2.par. ex fol. 51. Carrança de reſiden.cap.12.Ex quibus cauſis examen te eiuſdem legis diuinæ eſt, vt abeſſe iuſtè poſsit & vt ex duobus bonis maius eligant, quemadmodum ex duobus malis minus eſt eligendum,iuxta capit.duo mala. 13. diſtin. & eorum quæ docet Couar.in regul.peccatum,in princip.numer.3. & in 4.2.par.cap. 7.§.2.numer.9.Ludouic.Lopez,inſtructor. conſcien.2.par.capit.84. quo caſu paſtorale munus alicui idoneo demandandum eſt, iuxta Concil. Triden.Seſſ.6. capit. 2. & in 3 dicta Seſſ.23.cap.1. Circa quem textum aduertendum cenſeo, contra mentem aliquorum Doctorum,quod poteſt parochus vltra ſupradictas cauſas per duos,aut ad ſummum tres menſes cõtinuos, vel interpollatos impunè diſcedere, nec ad iſtos duos, vel tres menſes requiritur Epiſcopi licentia,vt apparet ex dicto capit.1.verſic.diſcedendi autem licẽtiam, quæ verba licet trahi poſſunt in oppoſitum, facilius tamen & multo proprius intelliguntur, quod ea licentia diſcedendi ex graui cauſa in ſcriptis,gratiſq; cõcedenda exigatur ad prolixius tempus & vltra duos meſes, eſſet enim per quam graue quod numquam liceret parocho impunè ſine licentia recedere maximè vrgente aliqua neceſsitate, vt puta quòd nuntium habeat de aduerſa valetudine,& morte imminente patris,aut matris ſuæ, aut amicorum in diſtanti loco habitantium, quos cupit videre antequam moriantur,vel etiam ſi proſequatur furem qui rapuit bona & in longinquas partes defert, quoniam licebit parocho in fraganti crimine furem inſequi quocunque vadat, vt ab eo bona ablata recuperet,nec his nec ſimilibus caſibus licentia diſcedendi neceſſaria videtur,quoniam copia ſuperioris non ſemper haberi poteſt propter inſtantem neceſsitatem,& tempus & locus non patiuntur dilationem & licentiæ petitionem ex Abb.in cap.relatum,numer.6.de cler.non reſident.Syluеſt.in ſumma,verb.reſidentia,numer.3. Afflict.deciſ. 289. numer.10. & numer. 34. Felin. capit. cum acceſsiſſent, numer.22. de conſtit.Rebuf.in cõcord,titul.de collation.§.1.inverb. reſidentiæ, verſic. quæro an theologus, fol. 288.& tamen ſi præfata verba Concilij generaliter

neraliter prout ſonant intelligerentur, ſequeretur quod etiam in prędictis caſibus parochus non poſſet ſine licentia diſcedere, quod abſurdum videretur. Quare dicendũ eſt, parochum poſſe per duos aut tres menſes abeſſe etiam ſine licentia ſcripta, cum cauſa tamen quæ ei videatur iuſta, & ita reſoluit Læl. Zecch. de caſ. reſer. caſ. 3. num. 3. Nauar. in dicto capit. 25. numer. 121. verſic. diſcedendi, ad quod ipſe mouetur quia parocho id licebat de iure antiquo, quo quis poterat ſine licentia, ſi erat breuiter reuerſurus, diſcedere, vt tradit Ioan. Andræas, & Abb. numer. 6. in capit. relatum, de cleric. non reſiden. Abb. in cap. quoniam, el 2. numer. 1. ne prælat. vices ſuas. Armil. in ſum. verb. beneficium, numer. 40. Sylueſt. verb. reſidentia, ex numer. 2. ad finem. Abb. capit. extirpandę. §. qui vero, in 1. lectur. numer. 2. & in lectur. 2. num. 12. de præben. Ancharr. in capit. inter quatuor, numer. 3. de cleric. non reſiden. & facit dictum Concil. Triden. in dicta Seſſ. 23. capit. 1. verſic. quoniam autem. Et à iure antiquo recedendum non eſt, niſi contrarium in iure nouo caueatur expreſſè. l. præcipimus, in fine. C. de appellat.

ET facit etiam pro his quod quemadmodum Epiſcopo (qui magis arctatur ad reſidentiã quam parochus, vt tradunt Sot. in lib. 10. de iuſtit. & iure, quæſt. 3. artic. 1. & artic. 3. & alij ſupra) per dictum Concilium conceditur, quod abeſſe poſsit per duos, aut tres menſes ſine licentia ſummi Pontificis, vel Metropolitani, vt colligitur ex dicto capit. 1. verſic. quoniam, in dicta Seſſ. 23. ita eodem modo, & fortiori ratione cẽſendum eſt, parocho conceſſam fuiſſe eandem facultatem diſcedendi ſine licentia Epiſcopi ad duos, vel tres mẽſes, vt colligitur ex eodem capit. 1. verſic. eadem omnino, vbi Epiſcopi & parochi quo ad hęc æquiparãtur, ex quibus rationibus, & quia hæc pars benignior eſt, Nauar. in dicto capit. 25. numer. 121. indiſtinctè tenet parochum impunè poſſe ſine licentia ad dictum tẽpus duorum, vel trium menſium abeſſe, cum cauſa tamen quæ ei videatur iuſta, nam huiuſmodi obligatio reſidendi nõ eſt ita ſtrictè intelligenda ac ſi deberet eſſe in carceribus compedibus vinctus, quare animi recreandi gratia, ſuoſque viſitandi neceſſarios ius naturale concedit, vt parochus poſsit exigua tẽpora ſuſcipere quæ his aliiſve id genus ſuis negotiis poſsit impendere, vt pulchrè aſſerit Sot. lib. 10. de iuſtit. & iur. quæſt. 3. artic. 4. verſic. neque verò ſolius. Sylueſt. in dicto verb. reſidentia, num. 2. in fin. Ancharran. num. 3. Anton. numer. 3. in capit. ex parte, de cleric. non reſiden. vbi dicunt quòd parochi non ita ſtrictè & pręciſè coguntur reſidere, vt ſemper & omni tempore debeant pręſentes eſſe in parochia, quia iſtud verbum reſidere, nõ eſt ita amarè, & ſtrictè intelligendũ quod nunquam diſcedere liceat, ſed ea ſumenda eſt interpretatio, vt ceſſent fraudes & negligentia euitetur, & eccleſia ſuo non fraudetur obſequio, diebus & horis competentibus ad arbitrium boni viri, & idem aſſerit vltra Archidiac. hic, numer. 5. verſic. reſidentia. Zabarel. in clementin. 1. num. 21. de foro competen. Enchirid. iuris eccleſ. notab. 131.

AD TEX. IN CAP. 1. Periculo, de ſtatu regular. lib. 6.

COLLECTAN. 31.

SVMMARIVM.

1 *Sanctimonialis poſt profeſsionẽ, non poteſt exire à monaſterio, niſi graui ex cauſa.*
2 *Ob quas cauſas & rationes poteſt exire ſanctimonialis à monaſterio, & ibi reprobatur opinio D. Nauarri.*
3 *Clauſtra monialium non poſſunt ingredi perſonæ ſeculares.*

1 DECISIO iſtius textus renouatur hodie in Concil. Triden. Seſſ. 25. de regul. capit. 5. vbi in propoſito additur, nemini autẽ ſanctimonialium liceat poſt profeſsionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus quocunque prætextu, niſi ex cauſa legitima ab Epiſcopo approbãda, indultis quibuſcunq;, & priuilegiis non obſtantibus, quinimmò, vt referunt Nauar. in cap. ſtatuimus, 19. quæſt. 3. numer. 47. Sebaſtian. Medices in ſum.

in ſumma peccat. 2. par. titul. 9. quęſt. 78. numer. 130. Ioan. Gutierrez, canonic. quæſtionib. capit. 14. ex numer. 1. Petr. Bollo, in œconom. canonic. 3. claſſ. capit. 4. §. 14. verſicul. antiquiſsimus, ex pag. 474. Felician. de cenſuris, titul. de excommunicat. capit. 14. verſic. quoniam ſacrum Concilium, pag. 40. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. capit. 18. ex numer. 17. Pontifex Pius V. per ſuam extrauag. incip. circa paſtoralis, editam quarto Calen. Iunij, anni 1566. renouauit deciſionem iſtius textus & præfatum decretum
2 Concil. Triden. Et ſtatuit vt nulla alia ex cauſa vel occaſione niſi magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ moniales à monaſterio exire poſsint, eaq; infirmitatis cauſa prius per Epiſcopum, ſeu alium ordinarium loci cognita, & expreſſè in ſcriptis approbata ſit, vnde licet ex hoc textu ob ſolam vnam cauſam ſcilicet infirmitatis periculoſæ, vel ſcandaloſę permittatur monialibus egreſſus à monaſterio, tamẽ per dictam extrauag. Pius V. permittit egredi ob tres cauſas, videlicet; incendium, infirmitatem lepræ, & infirmitatem epidimiæ, & quamuis iſtæ duæ poſtremæ videtur cõtineri ſub illa de qua in hoc textu quæ eſt infirmitatis periculoſæ, vel ſcãdaloſę talis enim eſt quęlibet iſtarum, iſta tamen permiſsio egreſſus facta per hunc textum ob prædictam vnam ſolam cauſam, extenditur etiam ad aliam magni, ſcilicet incendij, de qua in dicta extrauag. facit tamen ad celebrem quæſtionẽ, An ille quoq; tres exceptiones de quibus in ſupradicta extrauag. extendi debeant ad alias ſimiles, vtputa, ad quemlibet morbum non contagioſum, de quo medici docti iudicant monialẽ moriturã, niſi exeat à monaſterio in aliquem locum, illi tali morbo ſalubriorẽ. In qua quæſtione mihi vt verior, ſemper placuit opinio doctiſsimi Iuriſconſulti Ioannis Gutierrez, qui in lib. 1. canon. quæſtionib. capit. 14. ex numer. 7. pugnat contra Nauar. in cap. ſtatuimus 19. quæſt. 3. numer. 49. & pulchrè probat, quòd dictus motus proprius Pij V. dum excipit prædictas tantùm tres cauſas exeundi moniales à ſuis monaſteriis, non extendatur ad caſum noſtræ quæſtionis, ita vt in illo liceat dare licentiam moniali exeundi à monaſterio, quia etiam ſi iuſtiſsimus ſit ato; pietate plenus, adhuc excluditur à Pio V. in præfata ſua conſtitutione, ex ea potiſsima ratione, quia in omnibus tribus caſibus ex quibus permittit licentiam concedi poſſe monialibus exeundi à ſuis monaſteriis ea eſt, vt tunc demum id liceat quando cauſa tangit omnes moniales illius monaſterij, eiſq; omnibus communis eſt, ita vt damnum non exeundi omnes concernat, & non tantum ſingulas infirmas, in priori enim ſpecie, hoc eſt, pro ſalute omnium monialium ne totum monaſterium pereat, ſanctiſsimè Summus Pontifex permiſsit (vt communitati conſuleret) vt licentia concedatur ſingulis monialibus à monaſterio exeundi ex prędictis cauſis & infirmitatibus contagioſis ibidem expreſsis, hoc eſt propter magnum incendium, vel lepræ, vel epidimiæ, quæ omnes vrgentiſsimæ ſunt & ſalutem omnium monialium reſpicit talis facultas, & licentia exeundi à monaſterio in hiſce caſibus, non vero quando cauſa tantùm tangit ſingulas infirmas, cum minus inconueniens ſit, quòd moriantur aliquæ, quam vt exeant: per ea quæ nimis doctè & prudentiſsimè conſiderat Gutierrez, vbi ſupra, ex cauſa igitur cõmuni, & quæ poteſt eſſe damnoſa omnibus monialibus licita erit egreſsio, ex particularibus verò minime, vnde cum diſsimiles maximè ſint prædictę tres exceptiones à caſu noſtræ quæſtionis, in quo minime ſubpoſumus cõtagionem aliquam lepręnec morbum peſtiferum eſſe, ſed particularem monialis infirmæ, quæ ipſam non egreditur, ſic quamuis ipſa in monaſterio moriatur, ſi non exeat ab eo, egredi non debet, & pro huiuſmodi interpretatione (ni fallor) facit indultum quod ex Pontif. Gregor. XIII. in fauorem cuiuſdam monaſterij monialium, refert Nauar. in dicto numer. 49. ſi enim diſpenſatio illa de qua ibi fuit neceſſaria, ergo ius commune eſt in contrarium.

CREDEREM tamen, ſalua correctione rectius ſentientis, quòd ſi aliquis caſus eueniret ſimilis omnino ſupradictis tribus, exceptis in prædicta cõſtitutione, quòd moniales rectè egredi poſſent monaſteriũ, pro vt dici poteſt, propter belli imminentis iuſtum timorem, vt euenit in Gallia prope Narbonam, vt refert ſe conſuluiſſe Nauar. vbi ſupra, numer. 48. vel etiam ob inundationem aquarũ, vt euenit annis retro elapſis in monialibus Beatæ Mariæ de Altabas prę

ſentis

sentis ciuitatis Cæsaraugustæ, quæ omnes ob hanc causam exierunt à proprio monasterio in mense Maij, anni 1582.

3 *IBI, Ipsa deinceps egrediēdi facultas.* Monialiū igitur clausura quis ingredi nō potest pro quo est videnda Conc. Trid. Sess. 25. cap. 5. vers. ingredi autem. Sebast. Medic. in summa peccat. 2. par. tit. 9. quæst. 78. num. 37. & 38. Lęl. Zecchus, de casib. reseruat. cas. 10. in princip. Nauar. capit. statuimus 19. quæst. 3. ex numer. 59. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. capit. 18. ex num. 24. Caietan. in summa, verb. monachorum. Ludouic. Beja, in respon. cas. conscien. cas. 30. Motus Proprius Gregor. XIII. incip. vbi gratię & indulta, Dat. anni 1575. Idib. Iunij, anno iiij. sui Pontific. quem optimè explicat Emanuel. Rodriguez, in fine explic. Bullæ Cruciat. ex fol. 196. pulchrè Petr. Bollo, in œconom. canon. 3. class. capit. 4. §. 14. vers. secundum requisitum, ex pagin. 477. latissimè Alphons. Vilagut. in tractat. de vsuris, quæst. 35. ex numer. 46. vbi interpretatur Motum Proprium Gregor. XIII. super hoc editum.

AD TEX. IN EXTRAuagan. vnic. Ambitiosæ, de rebus eccles. non alienan. inter communes.

COLLECTAN. 32.

SVMMARIVM.

1 *An & quando locationes vel alienationes rerum ecclesiasticarum vltra triennium factæ valeant, & an omnes pœnæ & censuræ istius textus sint vsu & consuetudine receptæ?*

2 *Aliud est locare rem ecclesiæ, & aliud locare fructus rei ecclesiæ, & an aliquod istorū liceat locare vltra triennīū?*

3 *Res solita infeudari potest concedi in emphyteusim sine solemnitate, & quando dicatur res consueta infeudari vel locari.*

4 *An res ecclesiæ immobiles steriles, & incultæ possint alienari, vel in emphyteusim concedi sine licentia superioris?*

5 *An licentia summi Pontificis in alienatione bonorum ecclesiæ ex cursu trigintа annorum præsumatur.*

1 AN & quādo locationes, vel alie nationes rerum ecclesiasticarū vltra triennium factæ valeant? & similiter an omnes pœnæ & censurę istius extrauag. sint vsu aut consuetudine receptæ? & plura alia circa materiā istius textus latissimè cumulant Rodoan. de reb. eccles. non alienan. quæst. 6 de locatione rerum ecclesiast. in capit. incip. item ex prędmissis, ex numer. 11. ex pag. 347. Couar. lib. 2. variar. resolut. capit. 16. ex numer. 4. & in numer. 6. vers. quinto sunt. Caietan. in summa, verb. excommunicatio, cap. 75. Ignat. Salzed. in additionib. ad Bernar. Diaz, in prax. canon. capit. 71. pagin. magn. 228. vers. circa quam constitutionem. Nauar. manual. latin. capit. 23. numer. 62. vers. exemplum. & in capit. 27. ex numer. 149. vers. quinquagesimo secūdo. & in manual. hispan. capit. 25. numer. 136. & in capit. 28. in additionib. ad capit. 27. num. 150. Anton. Cordoua, tract. cas. de conscien. quęst. 103. Syluest. in summa, verb. excommunicatio, el 7. numer. 83. post medium. Pedraça, in summa, 2. par. titul. de excomuniones Episcopales, vers. cōtra los que enagenan, fol. 145. Alphons. Azeued. lib. 1. nouæ recopil. titul. 3. l. 33. numer. 1. Ludouic. Lopez in instructor. negotian. lib. 2. capit. 24. pag. 397. Anton. Bernad, in summa, capit. 32. numer. 105. Ioseph. Mascard. volum. 2. de probat. conclus. 603. numer. 28. in fine. Caualcan. 2. par. decis. 31. ex num. 328. & in decis. 43. ex num. 2. & 4. Ludouic. Lopez, instruct. conscien. 2. par. capit. 49. colum. 383. vers. insuper. Paul. Fusc. singul. 109. literæ A. & in singul. 34. literæ L. Vincen. Carotius, tractat. de locat. 1. par. titul. de bonis eccles. nō alienan. ex numer. 5. Carol. Moline. in consuetud. Parisien. titul. 1. §. 41. ex numer. 36. Caballin. milleloq. 163. numer. 5. Pinel. l. 1. 2. par. C. de bon. matern. num. 65. ad finem. Francis. Sarmien. de redditib. ecclesiast. 1. par. capit. 2. numer. 20. Quintilian. Mandos. in prax. titul. indultum locationis redditus bene-

beneficiorū, ex fol. 67. Hieronym. de Monte, variar. iur. quæst. 20. ex numer. 3. Mohedan. decis. 6. Ioan. de Arnono, singul. 66. & in singul. 72. pulchrè Abendaño, lib. 1. de exequend. mandat. capit. 4. ex numer. 37. & 40. optimè Didac. Perez, lib. 5. titul. 7. l. 2. pagin. 202. vers. quæritur vtrum res ecclesię possint locari. Ioan. Garsia, de expens. & meliorationib. capit. 14. numer. 5. vers. inde inferunt. Ioseph. Ludouic. in commun. conclus. titul. de statutis, conclus. 1. versicul. fallit primo. latissimè Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonic. quæst. capit. 8. ex principio.

2 ADVERTENDVM tamen est, longè diuersum esse locare rem, vel locare fructus rei, quia qui locat rem vltra triennium dicitur eam alienare, eo quòd transfert vtile dominium rei, quòd est prohibitum per hunc textum, qui verò solam fructuum commoditatem locat, etiam si sit vltra triennium, non dicitur alienare rem, ideo valet talis locatio etiam extante dispositione istius textus, quia hic ea alienatio tantùm prohibetur quæ trāsfert dominium vt colligitur ex Couar. lib. 2. variar. cap. 16. num. 6. vers. sexto visum est. Rodoan. de reb. eccles. pag. 350. ex num. 4. vers. & dicta extrauagans. Petr. Rebuf. in compend. alienat. num. 27. & sic dicit Ioan. de Arnon. singul. 72. quod quando in locatione vltra triennium, vel ad longum, vel ad longissimum tempus est exprętsè dictum quod nullum vtile dominium transferatur in conductorem, quòd isto modo talis locatio valet etiam in terminis huius extrauagantis, & ad hoc bene facit quod tradit Alexan. in l. si domus. §. si fundus, numer. 8. ff. de legat. 1. Cardinal. in clementin. 1. §. verum, num. 2. vers. secundo quæro, de rebus eccles. Rodoan. de reb. eccles. pag. 15. ex numer. 7. & in vassallo qui locat fructus feudi ad plures annos, idem dicit Felin. in capit. quæ in ecclesiarum, num. 87. de constitut. Tiraquel. de retract. linagier, §. 1. glos. 7. num. 47. vbi etiam idem habetur de vsufructuario qui solam commoditatem percipiendi vsumfructum alienat, pro quo etiā sunt omnino consulendi Hieron. Portoles, tract. de consort. capit. 8. numer. 16. & optimè Francis. Sarmien. lib. 3. select. capit. 9. numer. 2. Iacob. Menoch. de recuperan. possess. remed. 9. numer. 243. Pinel. l. 1. 3. par. C. de bon. matern. numer. 38. vers. alij distingunt. Anton. Gomez, l. 70. Tauri, numer. 33. & de contract. tom. 2. capit. 15. numer. 15. vers. secundo limita. Couar. lib. 1. variar. capit. 8. numer. 7. Et quamuis hoc communiter dictum sit à Doctoribus, vt verius tamē semper credidi per hanc extrauagantē indistinctè prohiberi, rem, & fructus rei ecclesiæ locari, per ea quæ notat Ioan. Gutierrez, lib. 1. canonicar. quæst. capit. 8. ex numer. 15. quem videbis pro ornatu istius quæstionis.

3 *IBI, ab antiquo concedi solitis.* Res igitur consueta infeudari, an possit concedi in emphyteusim sine solemnitate? & quando res dicatur consueta infeudari, vel locari, tradit Bursat. consil. 127. numer. 110. Alexan. consil. 9. volum. 3. ex numer. 2. & in numer. 6. vbi additio in litera D. Iul. Clar. §. feudum, quæst. 13. num. 4. & numer. 6. Roch. de Curt. in rubric. de consuetud. fol. 7. versicul. quinto quęro an. Vincen. Carocius, de locat. 2. par. titul. solito, ex numer. 1. Anton. Gabriel, lib. 3. commun. opin. titul. de locatione, conclus. 1. Iacob. Menoch. lib. 3. præsumption. 6. numer. 29. Balb. de præscript. 5. par. princip. 1. par. quæst. 20. Rodoan, de reb. eccles. ex pag. 245. cap. incip. item alio casu, ex num. 1. & latè in quæst. 10. titul. quæ requirantur vt dicatur res solita infeudari, ex pagin. 375. Franc. Curtius, tract. de feud. 2. par. quæst. 1. Abb. numer. 11. & Doctores in capit. vt super, de reb. eccles. alienan. Caualcan. 2. par. decis. 25. ex numer. 12. Afflict. decis. 305. ex num. 9. Alexan. consil. 5. vol. 5. num. 11. Petr. Mozius, de contract. titul. de empt. & vendit. §. de naturalibus locationis ex numer. 13. fol. 94. Caualcan. 2. par. decis. 30. num. 80. & latè decis. 31. ex num. 56.

4 SIMILITER etiā res ecclesiæ immobiles possunt alienari, vel concedi in emphyteusim sine decreto superioris, si omnino steriles & incultę illę sint, vt probat textus in cap. ad aures, de rebus eccles. non alienand. & sunt consulendi Capiz. decis. 105. Guid. Pap. decis. 158. Paul. de Castro, cōsil. 142. volum. 2. num. 2. Ioan. Gracian, regul. 316. num. 39. Petr. Rebuf. respons. 111. & in respons. 112.

5 ET an licentia Summi Pontificis in alie natione bonorum ecclesiæ, ex cursu trigin ta annorum præsumatur? est videndus Menoch. lib. 3. præsump. 132. num. 71.

AD

AD TEX. IN CAP. 1. Romana, §. contrahentes, de foro compet. lib. 6.

COLLECTAN. 33.

SVMMARIVM.

1 *An & quando ratione contractus possit quis conueniri in loco vbi contraxit?*
2 *An & quando in criminalibus remissio fieri debeat ad iudicem loci, in quo quis deliquit?*
3 *Cuius expensis fieri debeat supradicta remissio.*
4 *Remissio an fieri debeat ex diuerso principatu?*
5 *Hæreticus an sit remittendus?*

1 QVAMVIS regulariter verum sit, quem ratione cõtractus conueniri non posse, apud iudicem illius loci vbi cõtraxit, nisi ibidem reperiatur, vt probat iste textus, & in capit. final. hoc titul. extra, Accurs. & alij in l. hæres absens, §. 1. ff. de iudic. Hæc tamẽ cõmunis assertio (ex aliquorũ opinione) in aliquibus casibus nõ procedit, in quibus etsi contrahens non inueniatur vbi contraxit, locus est remissioni ad iudicem loci contractus, quòd planè latissimè examinant circa interpretationẽ istius textus Couar. in prac. cap. 10. ex num. 3. & lib. 1. variar. cap. 4. num. 1. Bernar. Diaz, in regul. 146. & latissimè in regul. 642. vbi etiam Salzed. in additionib. Ioan. Gutierrez, de iuram. confir. 3. par. cap. 16. Abendañ., l. 4. & 5. tit. de las excepciones, num. 11. Michael. Graff. lib. 2. commun. opin. cap. 10. quæst. 9. & latissimè ex quæst. 14. pulchrè Belluga in specul. Princip. rubric. 11. §. visum est. & ibi latè Camil. Borrel. in additionib. in litera A. Volum. 1. cõmun. opin. pagin. 41. verb. debitor promittens. Abendañ. respons. 40. ex principio. Auiles in capit. 27. prętorum, in glos. entreguen, per tot. vbi etiam differit, An & quando in criminalibus remissio fieri debeat ad
2 iudicem loci, in quo quis deliquit? quam etiam quęstionem optimè prosequitur Couar. in pract. cap. 11. ex num. 3. Rolan. consil. 62. volum. 2. num. 22. Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 38. ex numer. 19. Ioan. Rojas, singul. 174. ex princip. Hyppolit. Bonacos, in cõmun. opinion. crimin. verb. remissio rei, pagin. 522. Nicol. Boer. decis. 29. Guid. Pap. decis. 202. Caballin. in ægidian. constit. lib. 2. capit. 5. in glos. L. pagin. 57. Anton. Scapp. de iure non script. lib. 5. cap. 8. ex numer. 1. pulchrè Camil. Borrel. in additionib. ad Bellug. in specul. Principum, rubric. 11. §. ex quo prædiximus, in litera A. Chassen. consuetud. Burgund. rubric. 12. in §. vnico, ex princip. ex colum. 1433. Grammat. decis. 26. Didac. Perez, lib. 8. titul. 17. l. 1. in glos. sean remitidos los tales malhechores. Abb. consil. 24. vol. 1. ex princip. Iaf. in l. à Diuo. Pio. §. sententiã. num. 2. ff. de re iudic. Abendaño, l. 4. & 5. titul. de las excepciones, ex numer. 17. Repertor. Inquisitor. in verb. remissio. Anton. Gomez, tom. 3. variar. capit. 1. num. 87. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. ex pag. 87. vertic. sed videtur, qui etiam
3 in pagin. 88. colum. 2. examinat, quibus expensis huiusmodi remissio sit facienda, & resoluit ex quamplurimorũ sententia, quòd in omnibus casibus, quibus remissio petitur, expensę sunt faciendæ de bonis petentis, & citat ad hoc Bal. in capit. nonnulli, colum. 3. de rescript. pro vera tamen resolutione istius dubij sunt cõsulendi Francis. Auiles in dicto capit. 27. Prætor. in glos. entreguen, numer. 24. Couar. in practic. capit. 11. numer. 11. Abendañ. respons. 40. numer. 12. optimè Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 74. Iacob. Menoch. de arbitrar. cas. 228. ex numer. 7. Didac. Perez, lib. 8. titul. 17. l. 1. pag. 336. versic. quæritur cuius expensis. Montaluo, in l. 1. glos. 2. colum. 2. versic. item nota circa remissionem, titul. 1. lib. 2. for.

4 DICVNT tamen Doctores vnum singulare in hac materia, remissionem rei faciendam non esse quoties iudex requirens, petensq; remissionem, & requisitus non sunt eiusdem imperij, nec principatus, & hanc esse veram, & cõmunem opinionem fatentur Aufred. ad Capel. Tholosan. decis. 319. Marc. decis. 400. numer. 9. sunt tamen consulendi Iul. Clar. lib. 5. §. final. quæst. 38. numer. 21. Nicol. Boer. decis. 29. ex num. 5. Bald. in l. 2. C. de seru. fugit. numer. 2. versic. sed nunquid. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. pag.

pagin. 88. versic. secundo limita. & pulchrè in titul. 17. l. 2. pagin. 337. versic. dubium censeri solet. Barthol. Chassen. in consuet. Burgund. rubric. 12. §. vnico, numer. 14. Didac.
5 Couar. in pract. capit. 11. num. 10. Vbi etiam in numer. 12. optimè examinat, an hæreticus sit remittendus? pro qua quęstione sunt etiam consulendi Iacob. Simanc. de catholic. institut. titul. 2. ex numer. 14. & in enchirid. titul. 45. ex numer. 11. Chassen. vbi supra, numer. 17. Ioan. Rojas, singul. 174. numer. 7. & de priuileg. inquisitor. num. 439. Didac. Perez, lib. 8. titul. 4. l. 3. pagin. 86. colum. 2. ad fin. versic. est præterea dubium.

❧❧❧

AD LECTOREM.

HABES, CANDIDE LECTOR, primitias laborum meorum, quos ab adolescentia mea, ingentes fateor, in enauigando Iuris Vtriusque immenso pelago pertuli. Quos, etsi facile est credere, magnos & multarum vigiliarum fuisse, si tamen addas, occupationes, quibus Canonici huius Sanctæ Ecclesię, tum in quottidiana residentia Diuinorum Officiorum, tum in aliis negotiis arduis eiusdem Ecclesię gerendis, & expediendis distinemur, incredibiles proculdubio iudicabis: Sed vt ille ait, Labor improbus omnia vincit. Et quamuis non solum in Iure Canonico, sed etiam in Cæsareo, plura huiusmodi Collectanea habeã, magna ex parte elaborata, quæ, vt arbitror, duo alia iusta volumina, vnum in Iure Ciuili, alterum in Canonico complere possent: tamen hoc solum in lucem profero, vt dum his nondum in lucem emissis vltimam manum admoueo, istis frui possis. Quæ si euolueris, facile intelliges, si ingenium ostentare voluissem, liberum mihi fuisse, vt hoc volumen penè in immensum excrescceret, si quæstiones totius Iuris Canonici præcipuas, quas tantùm indicare contentus fui, copiosè commemoratis Doctorum opinionibus, de his etiam modestè iudicium meum interponendo, tractare voluissem. Ab hoc tamen me continui, præcipuè vt tuæ vtilitati, breuitati studendo, commodius inseruirem, tum etiam nè mei instituti quod quidem fuit Collectanea tantum, non verò commentarios, vel tractatus conficere oblitus esse viderer. Quod si in his excudendis nonnulla errata negligentia typographorum irrepserunt, mirum tibi, in tanta numerorum & rerum minutissimarum varietate, videri non debet, præsertim cum mihi non semper liceret per occupationes meas, ad locum typographiæ opportunè accedere, vt mea opera, aut eorum negligentiã antecurrerem, aut certe antea emmendarem quã vnaquæque pagina prælo mandaretur. Ex quo factum est, vt in nonnullis paginis, in his videlicet quæ prius excudebantur, aliqua errata inciderint, quibus posterius excussæ omnino carent. Hoc tamen monitum te volo, quod si capitum, foliorum, aut numerorum notæ, quæ à me in hoc opere notantur, cum librorum notis, quos apud te habes non conueniunt, id non errori semper, sed impressionum varietati adscribendum esse. Notum est enim omnibus, sæpe ipsos auctores sua opera meliora reddendo, vel alios, ea additionibus, aut scholijs illustrando, ista omnia aut transponere, aut omnino mutare solitos esse. Quare in huiusmodi difficultatibus iudicium

tuum

tuum requiro, ne mihi vitio vertas aut negligentiæ, quod ab ea alienum est. Quod si ista qualiacunque sunt, tibi probari intellexero, forsan alia volumina in lucem dabo, aut saltim hoc ipsum volumen multis collectaneis auctum iterum breui, prælo mandabo. Interim ista tibi pro tui ingenij acumine, æquo animo examinanda propono. Sed nè aut ego meo, aut tu tuo iudicio decipiamur, omnia sanctæ Ecclesię Romanæ censurę & iudicio, tanquam certissimæ regulæ, & quæ falli non potest, in omnibus subiecta esse volo, atq; libenti animo profiteor.

*
***
*

LAVS DEO.

INDEX MATERIARVM ET RERVM MAGIS NOTABILIVM ISTIVS OPERIS, QVÆ FACILIVS IN Alphabetum redigi potuerunt.

ABBAS quos ordines, & quibus personis, & tẽporibus conferre possit : & de origine huius nominis. parte 2. Collectanea 105. numero. 1. pagina. 263.

ABSOLVTIO sacramentalis, an possit denegari clericis & ecclesiasticis personis, nutrientibus barbam, vel comam? part. 2. collectan. 11. num. 6. pag. 116.

Absoluere constitutum in mortis articulo, an possit sacerdos excõmunicatus, etiam denuntiatus, irregularis, aut hæreticus? part. 2. collectan. 65. num. 2. pag. 207.

Absolui an possit per bullam Cruciatę prębiter, qui interfuit matrimonio clandestino? part. 2. collectan. 81. num. 3. pag. 229.

Absoluere hæreticos in vita vel in morte quis possit? part. 2. collectan. 103. num. 3. pag. 261.

Absoluere hæreticos, an possit cõfessor per bullam Cruciatę, vel Episcopus? ibidem.

Absolutio ab excommunicatione obtenta virtute Iubilei, vel Bullæ Cruciatæ, an prosit excommunicato in vtroque foro? part. 2. collectan. 113. num. 2. pag. 275.

Absolui an possit per bullam, peccans sub spe bullę? par. 2. collect 178. nu. 2. pag. 389

Absolui an & quando possit à Legato vel Episcopo, percutiens clericum? part. 1. collectan. 24. num. 7. pag. 31.

Absolutio ab excommunicatione, an sit impetranda pro eo, qui excommunicatus obiit? par. 1. collectan. 42. num. 2. pag. 60.

Constitutio, qua prohibẽtur sacramẽtaliter Absolui, qui non sunt probè instructi in doctrina Christiana, an valeat? part. 1. collectan. 6. num. 4. pag. 8.

ABORTIONI causam dans, an & quã do peccet, & puniatur vt homicida? part. 2. collectan. 32. num. 1. pag. 151. & ibidem num. 2. vide qualiter puniatur clericus, qui dedit poculũ moniali, vt faciat abortum.

ACTVS contra iuramentum factus, an sit validus: etiam si agens periurus sit? par. 3. collectan. 3. num. 4. pag. 395.

ACTIO an oriatur ex sola promissione aut pollicitatione? par. 2. collectan. 110. num. 4. pag. 271.

ACTORE in probatione deficiente, an & quando reus super matrimonio iurare cogatur? par. 2. collect. 58. nu. 12. pag. 197.

Actore non probante, an sit reus absoluendus? part. 2. collectan. 125. num. 1. pag. 291.

ADVOCATVS non potest esse, clericus obtinens beneficium vel ordines sacros, coram iudice seculari. part. 2. collectan. 39. num. 1. pag. 160.

Aduocare prohibitus, an possit in scriptis patrocinari, vel consulere in camera? par. 2. collectan. 30. num. 3. pag. 160. & part. 1. collectan. 28. num. 14. pag. 42.

Aduocationis officiũ, in casibus quibus clerici possunt exercere coram iudice seculari, si in eo delinquant, an possint ab eodem iudice seculari puniri? ibid. num. 4.

Aduocatus, qui à duobus, quolibet anno salarium siue pensionem accipit, pro patrocinio eis præstando, si illi duo in vna & eadem lite sint inuicem contrarij, cui eorum patrocinari teneatur? part. 2. collect. 109. num. 5. pag. 270.

Aduocatus patrocinium præstans actori vel reo in causa sanguinis, an sit irregularis? & quid præmissa protestatione de qua in cap. 2. de homicid. in 6? & quid in teste, qui deponit cum eadem protestatione in causa sanguinis? part. 3. collectan. 12. num. 4. pag. 407.

Aduocatus an teneatur potius aduocare pro patria, quam pro patre? par. 1. collectan. 20. num. 5. pag. 26.

De Aduocationis officio, plura remissiuè.

par.1.collectan.28.num.4.pag. 40.
Aduocati an rectè pretium recipiant, & cogi possint ad patrocinandum? part.1. collectan.28.num.4.pag. 41.
Aduocati pluribus nominibus nuncupãtur, & an officiũ Aduocati sit animæ periculosum, magis quam iudicis officium? ibid. num.5.pag. 41.
Aduocati quo vultu teneantur postulare, & quo ordine procedere in suis allegationibus? ibidem num.6.
De Aduocato iuuene, plura. ibidem num.7. pagin. 41.
Aduocatus iustam causam defendẽs, an possit vti in iudicio dilationibus & cauilationibus? ibidem num.8.
Aduocatus qui obtinuit in causa, in qua sibi ipsi patrocinatus est, an possit petere salarium? & idem in procuratore? ibidem num.10.pag. 41.
Aduocato an liceat pacisci de quota litis? ibidem num.12.pag. 42.
Aduocatus, procurator & notarius, tenẽtur gratis pro paupere aduocare & scribere. ibidem num.13.pag. 42.
Aduocatus recipiens immoderatum salariũ, tenetur ad restitutionem. ibidem num.15. pagin. 43.
Aduocatus delinquit defendẽdo causam iniustam, & quid sit vbi causa est dubia? ibidem num.16.pag. 43.
Aduocatus vbi sunt diuersæ Doctorum opiniones, an possit cui velit adhærere? ibid. num.17.pag. 43.
Aduocatus qui propter imprudentiam vel ignorantiam amittit causam, an faciat litem suam? ibidem num.18.pag. 43.
Aduocatus an possit dimisso clientulo, qui sibi salarium non soluit, adhærere aduersario? ibidem num.19.pag. 43.
Aduocatus qui sine reuolutione librorum respondet, an possit salarium petere? ibidem num.20.pag. 44.
De pœna aduocati reuelantis causæ secreta parti aduersæ. ibidem num.21.pag. 44.
Aduocatus an cogatur aduocare contra amicum, cõsanguineum, vel patriam? ibidem num.22.pag. 44.
Aduocatorum & literatorum contemptoribus, fides nõ est adhibenda. ibidem num.23. pagin. 44.
Ex Aduocatorum & literatorum testamentis, cur maiores lites insurgant? ibidem num.24.pag. 44.
Aduocatorum filij, vt in plurimũ sunt fatui. ibidem num.24.
Aduocati non debent consilium cauilosum dare. ibidem num.25.pag. 44.
ADVLTERVM & vxorem, aut filiam adulteram, an possit maritus vel pater impune occidere? par.1. collectan.12. num.1.pag.12.& quid quando adulter clericus est; ibidem num.14. pagin.2. & an possit maritus clerico adultero abscindere virilia, & sic sumere ab eo vindictam? ibidem num.3.
Maritus an possit alicui mandare, vt occidat vxorem suã & adulterum? ibid.num.4.
Maritus adulter vel cõcubinarius an possit occidere vxorẽ adulteram? ibidem num.5.& quid in marito putatiuo? ibidem.
Super Adulterio vxoris an possit transigi? & an maritus possit pecuniam accipere, ne eam occidat? ibidem num.6.& quid in sponso & sponsa adulterante? ibidem numer.7. pagin. 15.
Adulteræ vxoris occisę, maritus an lucretur dotem? ibidem num.8.
Maritus reconciliando sibi adulteram vxorem, an liberet eam a pœna mortis, in qua propter adulterium fuit condemnata? & alia circa hanc materiam. ibidem num.9.
Mulier requisita de adulterio, an licitè possit requirentem decipere, vt damnum & iniuriam ipse patiatur? ibidem num.10.
Occidens vxorem adulterã, an incurrat impedimentum, ne secundam vxorem ducat? ibidem num.11.
Adulter qui ex aliena vxore prolem habuit, an teneatur restituere marito, quę in alenda & educanda prole expendit? par. 2.collectan.75.num.5.pag.221.
Adulter coniux an possit alterum cõiugem accusare de adulterio? par.2. collect.166. num.3. pag. 368.
Adultera ratam habens mortem mariti, an possit nubere cũ adultero homicida? par. 2.collect.95.nu.2.pag.247. Aliqua suple infra in verb. Vxor, & in verb. Maritus.
AEDIFICANS ecclesiam, vel ei donans ornamẽta, si ibidem ponat arma, vel nomen suum, an ob hanc causam perdat meritũ? par.2.collect.153.nu.4.pag. 348.
AETAS septenij an possit præueniri in sponsalibus per malitiam, aut discretionem contrahentium? part.2.collectan.97. num.3.pag.249.& quę ętas requiratur ad contrahendum sponsalia. ibidem num.2.
AFFINITAS non contrahitur absque seminum commixtione. par.2. collectan. 19.num.1.pag. 131.
Affinitas an contrahatur ex coitu illicito? par.2.collectan.35.num.1.pag. 155.
Affinitas an contrahatur ex copula sodomitica? par.2.collectan.130.num.9.pag.299
AGGRESSOREM an possit quis impunè occidere? par.1. collect.29. num. 1.& 2. pag.44. & 45.
Aggressor quis præsumatur de iure, vbi vn⁹ alium occidit, nec possit constare per testes de aggressore? & quando præsumatur quis occidisse aliquem ad sui defensionem? par.1.collect.65.num.4.pag.95. & vide alia infra in verbo Defensio.
ALLEGANS turpitudinem suam, an & quando audiatur? part.2. collectan. 10. num.4.pag. 115.
ALIENARE an possint Principes seculares bona Regiæ dignitatis? par.2.collectan.109.num.2.pag. 269.
Alienans irrequisito domino, vel non soluens canonem tempore debito, an cadat in commissum ipso iure, vel an requiratur quod dominus declaret? par.2.collect. 144.num.45.pag. 329.
Alienari prohibentur bona, ad quorum titulum quis est sacris ordinibus insignitus. par.2.collectan.33.num.2.pag. 152.
Alienans bona ecclesię sine solemnitatibus à iure requisitis, grauiter punitur: & solẽnitas qualiter probetur? part.2. collectan. 71.num.1.pag. 216.
Alienans male rem ecclesiæ, an possit ipse solus alienationem retractare? part.2.collectan.71.num.2.pag. 216.
Alienans rem emphyteuticam vel feudalẽ domino irrequisito, an cadat à iure suo ante rei traditionem seu corporalem possessionem ab emptore captam? & quid iuris stante clausula præcarij vel constituti, in instrumento alienationis? par.2.collecta. 144.num.10.pag. 322.
Alienans partem rei emphyteuticę irrequisito domino, an cadat à iure totius rei, vel tantum partis alienatæ? part.2.collectan. 144.num.36.pag. 328.
Alienari an possint res ecclesiæ immobiles, steriles & incultæ, vel in emphyteusim concedi, sine licentia superioris? par.3. collect.32.num.4.pag. 433.
In Alienationibus bonorũ ecclesiæ, an præsumatur licentia Summi Pontificis, per cursum triginta annorum? par.3. collect. 32.num.5.pag. 433.
Alienationes Locationes ve quæcunq; rerum ecclesiasticarum vltra triennium factæ, an & quãdo valeant? & an pœnę extrauag. ambitiosæ, de reb. eccles. sint vsu receptæ? par.3.collect.32.nu.1.pag. 432.
ALIMENTORVM appellatione, an solum veniant commestibilia? an etiam vestes, medicinæ & alia quæ secundum qualitatem personarum necessaria videntur? par.2.collect.168. num.13.pag. 377.
Alimenta an possit vel teneatur præstare pater filiis spuriis, qui ex arte & industria sua, seu aliunde cõmodè viuere possunt? par.2.collectan.168.num.5.pag. 374.
Alimenta fratribus præstare, sororesq; dotare, an teneatur successor maioratus vel Regni? par.2.collect.90.num.3.pag.241.
Alimentorum ratione, an filius spurius rumpat patris testamentum? par.2. collectan. 168.num.8.pag. 376.
ALERE tenetur Episcopus clericos, quos ordinauit sine titulo. part.3. collectan.33. num.1.pag. 152.
Consuetudo vel statutum liberans patrem ab obligatione alendi filios spurios, an valeat? par.2.collect.168.nu.15.pag. 377.
AMOR quid sit, & plura de amoris potentia & effectu. par.2.collectan.20.num. 1. pagin. 133.
Amor an excuset à sortilegio, hæresi, vel ab aliis delictis? ibidem num.2.pag. 134.
Amor variis formis depingitur. ibid.num.3. & amoris inimica referũtur, ibid.num.4.
AMICVS an possit esse testis idoneus? par.2.collectan.35.num.4.pag. 156.
ANIMA defuncti an detineatur in purgatorio, quousq; debitorum suorum fiat restitutio ab hærede? par.2.collectan.40. num.6.pag. 163.
ANIMAL si sumpsit hostiam consecratam, quid de eo fieri oporteat? par.2. collectan.15.num.10.pag. 124.
ANATHEMA quid sit? & plura de huius verbi significatione. par.1. collect.

INDEX.

24.num.4.pag. 31.

DE ANASTASIO Papa quæ referuntur à Gratiano in Can.Anastasius.19. distin. an vera sint? part. 1. collectan.16. num.2.pag. 20.

ANNVI census an inter bona mobilia connumerentur? par. 3. collectan.24. numer.4.pag. 423.

Annuorum reddituum emptio an sit licita, & cum quibus conditionibus? par.3. collectan.24. num.1. pag.422. & in num. 2. de eorum iusto pretio.

Si annui census non soluantur, an res super qua constituti sunt, cadat in commissum? par.3.collect.24.num.3.pag.422.& 423.

ANTONIVS Augustinus Tarraconẽ sis Archiepiscopus, laudatur variis doctorum testimoniis. par.2.collect.45.num.2. pagin. 169.

APPELLATIO an suspendat sententiam excommunicationis? part.2.collect. 42.num.1.pag. 165.

Appellari potest à sentẽtia qua quis excommunicatus declaratur, & quid appellatio illa operetur? par.2.collectan.42.num 2. pagin. 166.

Appellatio à clerico habente iurisdictionẽ temporalem, an debeat interponi ad Episcopum, vel ad Regem? part.2. collectan. 61.num.7.pag. 202

Appellatio ab excommunicatione in diem prolata, ante aduentũ diei emissa, an semper suspendat excõmunicationem? part. 2.collectan.36.num.3.pag. 157.

APOSTATA an sit transiens ad religionem laxiorem? part.2. collectan. 165. num.4.pag. 367.

AB ARBITRORVM sententia ad quem iudicem recutratur? par.2. collect 1. 122.num.5.pag.288. & ibidem num.6. an possit recurrere ille, qui in compromisso iurauit non recurrere.

ARCHIEPISCOPVS non potest vnire beneficia ad collationem suffraganei sui pertinentia. part. 2. collectan.87. num.5.pag. 238.

ARMA possunt deferre familiares sanctæ Inquisitionis, Episcoporum, & Legati de Latere, & aliæ personæ priuilegiatæ.part.2.collectan.7.ex num.2.pag. 107.

Arma portans, quando præsumatur malum animum habere? par.2. collectan. 7. num. 11. in fine.pag. 108.

De Armorum delatione plura, & quod iudices seculares possint arma prohibita à clericis auferre.par.2.collectan.7. num.1. pagin.107. & 1.par.collectan.37.num.17.

Arma vnde dicantur, & de eorum inuentoribus, ibidem in dicta collectan.7.num.11. & armorum appellatione quæ veniant? ibidem num.7.

Arma defensiua ne deferantur, an possit prohiberi? ibid.num.8.pag.108.

Armis confiscatis, an vaginæ & indumenta amittantur? ibidem num.10.

Armorum electio in duello, cui competat? part.2.collectan.117.num.3.pag. 282.

Inuentus cum armis non incurrit pœnam, si non fuit captus & apprehensus cum eis. part.2.collectan.7.num.9.pag. 108.

ARMA delentes, quæ in ecclesiis vel capellis ponuntur, puniri debent.par.2.collectan.153.num.5.pag. 349.

ARCHIVIVM quid sit, & de eius materia.par.2.collect 167.num.4.pag. 371.

ASSASSINIVM quid sit, & qualiter puniatur & probetur, & an solus conatus huius criminis non secuto effectu punibilis sit, & an clericus nõ degradatus pro hoc crimine puniri possit à iudice laico? par.3.collect.26.nu.1.pag. 424.& 425.

ASSESSOR iudicis ecclesiastici an possit esse laicus? par. 2. collectan.4. numer.6.pag. 103.

ASTROLOGI qui, & plura de illorũ superstitionibus.par.1.collectan.21.num. 1.pagin. 26.

ATTENTATIO sola an punibilis sit in crimine sodomiæ? par.2.collectan.130. num.6.pag. 299.

AVCTORE damnato, damnantur eius opera.par.2.collectan.8.num.1.pag.109.

Auctor prohibitionis, quod clerici nec comam nutriant nec barbam. part.2. collectan.11.num.1.pag. 115.

AVDITORES Rotæ bis examinantur.par.1.collectan.15.num.6.pag. 18

AVGVRES qui, & de eorum superstitionibus.par.1.collect.21.num.1.pag. 26.

AVVS an teneatur alere nepotes spurios vel non spurios natos ex filio spurio, stante dispositione textus in cap. cum haberet extra de eo qui dux in matrimon? par. 2. collectan.168.num. 11. pag. 376.

INDEX.

B

BAPTISMI sacramentum, non est iterandum.part.1. collectan.63. num.1.pag. 92.

Baptismi susceptio potẽ delictũ, an liberet quẽ, etiam à pœna temporali, an tantum à spirituali? par.2.collectan.23. num.3.pag. 137

Baptizans bis aliquem, Accolitus & rebaptizatus sunt irregulares, nec possunt ad sacros ordines promoueri.part.1.collectan. 63.num.2.3.& 4.pag. 92.

BARBA in homine, est membrũ, & qua pœna puniatur expilans barbam. part.2. collectan.11. numer.7.pag. 117

Præceptum radendi barbam, an ab ecclesia vnquam fuerit impositum, & quid seruetur Romæ? par.2.collect.11.nu.5.pag.116.

BELLVM an & quando iustè inferatur, & ibi capta an sint capientium? & alia circa hanc materiam remissiuè referuntur. par.1. collectan.59.num.1. pag. 84.

Bellum an & quando exercere possint clerici? ibidem num.2.

Bellum gerere nullo pacto licere, est Manicheorum hæresis, & non licere Christianis aduersus Turcas bellare, fuit opinio Lutheri.ibidem dicto num.1.in fine.

BENEDICTIONEM sacerdotalẽ quæ in matrimonio requiritur, an debeat dare parrochus viri vel vxoris? par.2.collectan.81.num.8.pag. 231.

BENEFICIA ecclesiastica retineri nequeunt absq; canonica institutione. par. 3.collectan.18.numer.1.pag. 415.

BENEFICIVM curatũ non datur, nisi ei qui 25.ætatis suæ annum attigerit, & tenetur intra vnũ annum ad sacros ordines promoueri.par.3.collect.30.n.1.pag.428.

Beneficiati an possint ab his qui ad possessionẽ alicuius beneficij admitti cupiunt, pecunias pro admissione exigere? part. 2. collectan.16.num.2.pag. 124.

Beneficia plura etiam quæ non requirunt residentiam seu simplicia, an possit quis obtinere? par.2.collect.150.num.1.pag.342.

Si in Beneficij fundatione dicitur, quod beneficiatus teneatur celebrare bis in hebdomada vel mense, an possit ad illud præsentari clericus non sacerdos, dum tamen alius pro eo celebret, an verò sit necessario præsentandus actu sacerdos? part. 3. collectan. 89. num. 3. pag. 240.

In Beneficiis an habeat Summus Pontifex liberam & absolutam potestatem? par.3. collectan.21.num.1.pag. 418.

Beneficiatos an possit Episcopus compellere, vt ostendant titulos suorum beneficiorum? part.3. collectan.18. numer.2. pagin. 415. & 416.

Sicut inquietans in Beneficio excluditur, per regulam de triennali possessore, an idem sit in ordinario? par.3. collectan.18. num.3.pag. 416.

Beneficia iurispatronatus laicorum, an comprehendantur in generali beneficiorum reseruatione Summi Pontificis? & quid quando illa sunt iurispatronatus ecclesiastici vel domini Regis? part.3. collectan. 21. num.2. pag. 418.

BERNARDVS DIAZ qui in vniuersitate Oscensi Doctoratus gradũ sumpsit, laudatur. par. 2. collectan.32. num.3. pagin. 152.

BIGAMIA non contrahitur per fornicationem, nec per adulterium, sed requiritur necessario matrimonium interuenire.par.2.collectan.112.num.1.pag. 273.

Bigamus quis dicatur? part.2.collectan.138. num.1.pag. 307.

Bigamus non promouetur ad sacros ordines.ibidem, num.2.& quis cum eo dispenset, vt promoueri possit? ibidem, num.3.

Bigamus an sit accedens ad vxorem adulteram? par.2.collectan.137.num.2.pag. 306.

BLASPHEMIA quid sit? & de pœnis contra blasphemos statutis.par.2.collectan.126.num.2.pag. 292.

Blasphemans calore iracundiæ aut ebrietatis, an puniatur, & qualiter? par.2.collect. 126.num.3.pag. 293.

Ex Blasphemia quæ damna proueniant, & visiones horrendę de blasphemis, referuntur.ibidem num.2.

BONA vel mala fides quando præsumatur.par.2.collectan.50.num.2.pag. 177.

Bona quorum titulo quis est ordinatus, alienari prohibentur, part.2.collectan.33.numer.2.pag. 152.

Bona filio assignata vt ordinetur, an sint filio imputanda in legitimam? ibid. num.3.

Bona patrimonialia an posſit clericus iuſtè conſeruare & de redditibus eccleſiæ viuere? ibidem, num. 4. pag. 153
Bona quorum titulo quis ad ſacros ordines promotus eſt, an gaudeant priuilegiis bonis eccleſiaſticis conceſsis? ibid. num. 5.
Bona clerici hæretici cui debeant applicari? part. 2. collectan. 55. num. 6. pag. 187.
Bona relicta ſpuriis pro alimentis, non tranſeunt ad eorum hæredes, ſed ad ſucceſſores relinquentis reuertuntur, part. 2. collectan. 168. num. 14. pag. 377.
Bona pupilli qui non ſoluit canonem per biennium, an cadant in cõmiſſum? part. 2. collectan. 144. num. 5. pag. 321.
Bona maioratus an poſsint concedi in emphyteuſim? par. 2. collectan. 144. num. 49 pagin. 330.
Bonus & dignus quilibet præſumitur de iure ciuili, & ratio ſubiungitur, part. 3. collectan. 29. num. 1. pag. 428.
BVLLA compoſitionis Cruciatæ, quando liberet quem à reſtitutione. par. 1. collectan. 48. num. 8. pag. 71.
Bulla Cruciatæ pro defuncto ſuſcepta ab exiſtente in peccato mortali, an profit defuncto? par. 1. collectan. 55. num. 2. pag. 77.

C

CADAVERA hæreticorum & eorum fautorum ab Eccleſiaſtica ſepultura excluduntur & iam ſepulta exhumantur. par. 3. collectan. 16. num. 1. pag. 413.
Cadauer debitoris, an poſsit inſepultum detineri ad inſtantiam creditoris, donec ſibi debita ſoluantur? par. 2. collectan. 40. num. 3. pag. 162.
Cadens à feudo vel emphyteuſi quãdo amittat melioramenta. par. 2. collectan. 144. num. 29. pag. 326.
CADVCITAS an cõmittatur ſi quis nõ ſoluerit penſionem ob paupertatem? par. 2. collectan. 144. num. 62. pag. 332.
Caducitas rei emphyteuticæ ob non ſeruata pacta, pœna non eſt, ſed contractus natura. ibidem, num. 51. pag. 331.
CAMERA Apoſtolica ſuccedit in bonis Epiſcopi defuncti. par. 2. collectan. 12. num. 3. pagin. 117.
CANONICVS receptus vltra numerum, dum præbenda non vaccat, an habeat vocẽ in capitulo, diſtributiones quotidianas, & alia iura canoniæ? par. 2. collectan. 10. num. 5. pag. 115.
Canonicorum regularium ordinis ſancti Auguſtini origo, & inſtitutio quamplurimorum auctorum teſtimonio comprobatur. par. 2. collectan. 165. num. 1. pag. 366.
Canonicorum Regularium ſancti Auguſtini, ſex monaſteria in Aragonia conſtructa referuntur. ibidem, num. 2.
Canonicus in choro aſsiſtens, & nullo impedimento detentus, non canens, an poſsit iuſtè in conſcientia percipere diſtributiones, quæ dantur aſsiſtentibus & pſallẽtibus? par. 3. collect. 15. nũ. 6. pag. 411.
Canonici Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Pilari, & quamplurimarum eccleſiarum regularium, ſolent tempore mortis de rebus ſuis vſibus deputatis, in quadam ſcriptura vel memoriali ſuam voluntatem ſignificare, & hoc an liceat? part. 2. collectan. 124. num. 3. pag. 290.
CANONES pœnitentiales quomodo antiquitus fuerint in vſu, & plura ſcitu digna circa hanc materiam referuntur. par. 2. collectan. 6. num. 4. pag. 112.
Canones pœnitentiales hodie non ſunt in vſu, ſed omnes pœnitentiæ ſunt arbitrariæ. ibidem, num. 5.
Canonum ſtatutis omnes ligantur, dummodo non ſint abrogati. par. 2. collectan. 84. num. 1. pag. 234.
CAN. quando. verſic. genus. 24. diſtin. verus intellectus. par. 2. collectan. 77. num. 2. pagin. 224.
Can. præſul. 2. quæſt. 5. diſpoſitio an ſit correcta? part. 1. collectan. 22. num. 3. pag. 28.
Can. ab illo exigere. 14. quæſt. 4. an ſit cõditum à D. Ambroſio? & de ipſius intellectu. par. 1. collectan. 3. num. 1. & 2. pag. 4.
Can. hæc imago. 33. quæſt. 5. pluribus illuſtratur. par. 1. collectan. 35. num. 1. pag. 49.
Can. cum multæ. 15. quæſt. 8. verus intellectus. part. 1. collectan. 17. num. 4. pag. 21.
Can. ſi quis ſacerdotum. 11. quæſt. 1. verus ſenſus & intellectus. par. 1. collectan. 7. num. 2. pag. 8.
Can. ſi quis ſuadente. 17. quæſt. 4. priuilegiũ an poſsit Summus Pontifex tollere? par. 1. collectan. 24. num. 1. pag. 30.
Cap. 1. de vit. & honeſt. clericor. emendatur quo ad literam, par. 2. collectan. 45. num. 1. pag. 169.
Cap. 1. de feudis, varij intellectus traduntur, part. 2. collectan. 6. num. 2. & 3. pag. 106.
Cap. cum ſuper quæſtione, de conceſſ. præbend. intellectus verus, part 2. collectan. 10. num. 3. pag. 114.
Cap. 1. de delict. pueror. verus intellectus, par. 2. collectan. 18. num. 5. pag. 130.
Cap. iuuenis, de ſponſal. & matrimon. emendatur quo ad literam, & pluribus illuſtratur veruſq;, & nouus intellectus aſsignatur, par. 2. collectan. 19. ex num. 2. pag. 132
Cap. 1. de depoſit. verus intellectus, & in id plura cumulantur, part. 2. collectan. 24. num. 2. pag. 138.
Cap. 1. de ſecund. nupt. intellectus, par. 2. collectan. 49. num. 1. pag. 176.
Cap. 1. de locat. materia & intellectus remiſsiuè traditur, part. 2. collectan. 36. num. 1. pag. 156.
Cap. 21. id quod, de ſponſal. & matrimon. verus intellectus traditur, part. 2. collectan. 93. num. 3. pag. 245
Cap. translato, de conſtitutionib. intellectus, par. 2. collectan. 83. num. 3. pag. 233
Cap. 9. ex reſcripto, de iure iuran. intellectus, par. 2. collectan. 73. num. 1. pag. 218.
Cap. 4. quærelam, ne prælat. vices ſuas, intellectus, & in id vide plura, part. 2. collectan. 76. num. 1. pag. 222.
Cap. 6. debitores, de iureiuran. pluribus illuſtratur, & de vero ipſius intellectu tractatur. par. 2. collectan. 78. num. 1. pag. 225.
Cap. licet, de vot. & vot. redempt. intellectus, in idque plura referuntur, part. 2. collectan. 90. num. 2. pag. 241.
Cap. 33. cum in iure, de election. intellectus & in id plura traduntur, par. 2. collectan. 99. num. 2. pag. 251.
Cap. qualiter, de pactis, verus intellectus remiſsiuè traditur, part. 2. collectan. 110. num. 6. pag. 271.
Cap. nnnoulli, de reſcriptis, intellectus, par. 2. collectan. 123. num. 1. & 3. pag. 288.
Cap. dilectus filius, el 1. de ſimon. verus intellectus, par. 2. collect. 174. num. 5. pag. 385.
Cap. cum eſſes, de teſtament. nouus veriſimuſque intellectus, par. 2. collectan. 159. num. 7. pag. 359. & plura de materia ipſi' textus referuntur, ibid. per tot.
Cap. ad noſtram, el. 1. de iureiuran. materia pluribus illuſtratur, & verus intellectus aſsignatur, par. 2. collectan. 155. ex num. 1. ex pag. 353.
Cap. de multa, de prębend. & dignitat. intellectus, par. 2. collect 150. num. 7. pag. 344.
Cap. 1. de reſcript. verus intellectus, part. 2. collectan. 128. num. 2. pag. 296.
Cap. is qui fidem, de ſponſalib. & matrimo. ceſſat hodie per deciſionem Concil. Trident. par. 2. collectan. 131. num. 2. pag. 300.
Cap. cum in officiis, de teſtament. deciſio tantùm procedit in Epiſcopis, part. 2. collectan. 12. num. 1. pag. 117.
In ornatum cap. afferte, de præſumptionib. ſi lite nondum extincta, mulieres, de quibus ibi, deceſsiſſent, cui ex illis, filius ſuccedere debuiſſet, vide par. 2. collectan. 62. num. 5. pag. 204.
Cap. cum dilecti, de emption. & vendit. diſpoſitio, an currat læſo vltra dimidiam iuſti pretij, qui contractum ſeruare iurauit? par. 2. collectan. 158. num. 3. pag. 356.
Cap. 3. peruenit, de arbitr. rationes dubitandi referuntur, par. 2. collectan. 102. num. 2. pagina. 259.
Cap. vnicum, de cleric. non reſident. lib. 6. conciliatur cum cap. cum ex eo, de elect. lib. 6. par. 3. collectan. 15. num. 4. pag. 411.
Cap. 2. §. hæretici autem, de hæretic. lib. 6. an etiam comprehendat filios natos poſt hæreſim parentum? part. 3. collectan. 28. num. 2. pag. 426. & an filius accuſans patrem hæreticum, liberetur à pœnis illius textus? ibidem num. 4. pag. 427.
CAPTATORIA voluntas prohibita eſt, & plura de ea traduntur, par. 2. collectan. 67. num. 1. pag. 209.
CAPITVLI vel Collegij maior vel minor pars quæ dicatur? vide infra, in verb. maior pars, & in verb. minor pars.
CARCERES frangere, rumpere vincula & fugere, an & quando poſsit damnatus ad mortem? par. 2. collectan. 43. numer. 2. pag. 167.
CARDINALES qui non ſunt Epiſcopi, & ſimiliter Epiſcopi tantùm titulares, an debeant vocari ad concilium generale, & an habeãt ibi votum deciſiuum? part. 2. collectan. 108. num. 3. pag. 268.
Cardinalium officium antiquitus quod fue-

rit.par.2.collectan.115.num.2.pag. 278. & ibidem num.3. vide plura de cardinalium origine,poteſtate & excellentia.
Cardinales habent priuilegium vt poſsint liberare damnatum ad mortem, ibidem num.4.hoc tamen non procedit,quando quis damnatur ob falſitatem. part.2. collectan.139.numer.10.pag. 309.
Cardinales eligunt Romanum Pontificem. part.2.collectan.115.numer.5.pag.279.& an eligi debeat Pontifex ex Cardinaliũ collegio? part.1.collect.18.num.1.pag.22.
Cardinalium creatio vſque ad quem numerum aſcẽdere poſsit?2.part.collectan.115. numer.4.pag. 279.
CARITAS annonæ,quo remedio à Republica tollatur. par.2. collectan.118.numer.5.pag. 284.
CARNISPRIVII feſta vnde originem habuerint? part.1. collect.41. in fin. pag. 59.
CAROLVS Magnus an aliquo tempore dominatus fuerit Hiſpanis? part.1. collectan.51.num.1.pag. 73.
Caroli Magni genealogia vſque ad Philippum II. Regem noſtrum inuictiſsimum, ibidem,num.2.
Carolus Magnus habuit priuilegium eligẽdi Romanum Pontificem, Archiepiſcopos & Epiſcopos Regni,& licet Ludouicus Imperator eius ſucceſſor,præfato priuilegio renunciauerit quo ad ius eligendi Romanum Pontificem,non tamen quo ad inueſtituram Archiepiſcoporum &Epiſcoporum,& in hoc declaratur opinio Caroli Molinei.part.1.collectan.64. num.1.pag. 93.
CASTRATI vulgò dicti, capones, an poſsint matrimonium contrahere? par.2. collectan.69.num.6.pag. 213.
Differentia inter eunuchos, caſtratos, & ſpadones quæ ſit,ibidem num.15.
CASVS reſeruatus nullus eſt tempore mortis,par.1.collectan.24.num.5.pag.31.
CAVSA poſſeſsionis & proprietatis ſub eodem iudice terminari debet,par.2.collectan.94.num.1.pag. 246.
Cauſæ meri & mixti imperij,an ſint delegabiles? part.2.collectan.61.nũ.5. pag.202.
CELEBRANS miſſam an debeat habere ſecum alium clericum? part.2. collectan.63.num.2.pag. 204.
Celebrare vel euchariſtiã ſumere cũm contritione abſque præuia confeſsione, an liceat in aliquo caſu? par.2. collectan.98. num.1.pag. 250.
Celebrare an poſsit per alium,qui ex fundatione beneficij celebrare tenetur? par.2.collectan.89.num.3.pag. 240.
Celebrare pluries in die, an in aliquibus caſibus liceat?par.2.collectan.175.numer.2. pag. 385.
Celebrans poſt appellationem legitimè interpoſitam,an ſit irregularis? par.2.collectan.25.num.6.pag. 140.
Celebrari non debet miſſa ſine lumine. par.2.collectan.44.num.2.pag. 168.
Celebrare miſſam reſeruata celebranti applicatione vſque ad tempus ſibi bene viſum,an liceat? part.2.collectan.44.num.3.pag. 168.
Plura alia in materia celebrationis,vide infra in verbo Excõmunicatus, & in verb. Sacerdos.
COEMITERIVM quod dicatur, & de eius origine,& quando polluũ cẽſeatur?part.3.collectan.11.num.7.pag. 405.
Cœmiterium an gaudeat immunitate eccleſiæ? par.2.collectan.54.num.3.pag. 184.
CENSVS & emphyteuſis differẽtia aſſignatur. part.2. collectan.144. numer.2. pag. 320.
Cenſus conſtitutus ad rationem,14.pro millenario,an iuſtè ematur pro,10.vel,12.pro millenario? part.3. collectan.24. num.5. pag. 423.
CENSVRAE eccleſiaſticæ an ligent abſque iudicis declaratione? part.1. collectan.2.num.7.pag. 4.
CAESARAVGVSTAE plateæ, ſanctorum martyrum ſanguine conſecratæ ſunt. part.1. collectan.43. numer.5. pag. 62.
De Cæſarauguſtę laudibus plura congerun tur ex veteribus & recentioribus auctoribus,ibidem num.6.pag. 63.
De Cæſarauguſtæ ciuibus, vide infra in verbo Ciues.
CHARITATIVVM ſubſidiũ quæ perſonæ exigere poſsint,& quando?par.2. collectan.115.num.6. pag.279. & ibidẽ numer.7. quę perſonæ ſoluere teneantur charitatiuum ſubſidium, & qualiter non ſoluẽtes cogantur,& de ipſius taxatione.

CHI-

CHIRVRGVS an & quando ſit irregularis, nec promoueri poſsit ad ſacros ordines?part.2. collectan.163.numer.1. pag. 363.
CHRISTIANIS an liceat mutuare infidelibus ſub vſuris? part.1. collectan. 3.num.2.pag. 4.
CHRISTVS an deſcendat in ſtomachum ſumentis Sacramentum Euchariſtiæ? part.2. collectanea 15. numer.9. pag. 123.
Chriſti fideles quas orationes ſcire teneamur.part.1.collectan.6.num.1.pag.7. & part.2.collectan.63.num.5.pag. 205.
CIRCVNSTANTIA peccati mortalis commiſsi die feſtiuo,an ſit confitenda? part.2.collectan.142.num.8.pag.318.
Circumſtantias criminum & perſonarum debet ſacerdos conſiderare, vt moderatè & prudenter pœnitentias ſacramentales pœnitenti iniungat. part.2. collectan. 9. num.5.pag. 113.
CITATIONIS origo,& an princeps eam tollere poſsit, & contra inauditam partem ſententiam proferre? part.2. collectan.94.num.3.pag. 246.
Citatio partis an ſit neceſsaria pro impetrãda abſolutione à iuramẽto ſecundum formam cap.debitores,de iure iuran?part.2. collectan.78.num.2.pag. 225.
Citatus ſi non comparet in iudicio qualiter puniatur?part.2. collectan. 46. numer.1. pag. 170.
Citatio perſonalis an ſit neceſsaria ad hoc vt contumax poſsit excõmunicari? part.2.collectan.100.num.1.pag. 252.
CIVES Ceſarauguſtę poſsunt promoueri ad gradum militię, & eorum filij & deſcendentes remanent infantiones,vulgo dicti,Hidalgos. part. 2. collectan.15. num.5.pag. 123.
CIVITAS an appellari poſsit de iure illa, quę Epiſcopum non habet? part.2. collectan.101.num.1.pag. 253.
Ciuitas quę proprium occidit Epiſcopum, qualiter puniri debeat?ibid.num.2.
De ciuitate Cæſarauguſtæ, vide ſupra in verb.Ceſarauguſta.
CLAM facta,habẽt delicti præſumptionẽ part.2.collectan.58.num.1.pag. 193.
CLAVSTRA monialium nõ poſsunt ingredi ſeculares perſonæ.part.3. collectan.31.num.3.pag. 432.
CLAVSVLA, motu proprio,& clauſula(ex certa ſciẽtia)quid importent,& cuius ſint effectus?part.2.collectan.53.ex num.2.pag. 182.
Clauſulę,appellatione remota,effectus.par.2.collectan.128. num.1.pag. 296.
Clauſula generalis derogatoria, non cenſetur reuocare priuilegia in corpore iuris inſerta.part.3. collectan.14. numer.4. pag. 409.
CLEMEN.1. de ſenten. & re iudic. declaratur.part.3. collectan.19.numer.1.ex pag. 416.
CLERICVS dicens cõtumeliam Epiſcopo vel ei parãs inſidias,degradatur,& curiæ ſeculari traditur,& quo pacto id ſit intelligendum?part.1.collectan.7.num.1. pag. 8.
Clericorum continentia ab initio naſcentis Eccleſię originem habet, de quo plura part.1.collectan.17.num.1.pag. 21.
Clericus adulter an poſsit occidi à patre,vel marito adulterę?part.1.collectan.12.num. 2.pag. 14.
Clerici concubinarij miſſa an ſit audienda? & an ſacramenta ab illo recipi poſsint? part.1.collectan.19.num.1.pag. 23.
Clericum percutiens(etiam ſimpliciter ton ſuratũ)ab alio quam à Romano Pontifice abſolui nequit regulariter. part.1. collectan.24.num.1.& num.7.pag. 29.
Clericum mortuum percutiens an incurrat pœnas cap.ſi quis ſuadente 17. quæſt. 4. ibid.num.8.pag. 31.
Clericus percutiens hominem mortuum,an ſit irregularis?ibid.num.9.pag. 31.
Clericum degradatum, excommunicatum, aut hęreticũ percutiens,an incurrat pœnas dicti cap.ſi quis ſuadente.part.1. collectan.24.num.10.pag. 32.
Clericum laicali veſte indutum, vel ex alia cauſa ignoranter percutiens,an incurrat pœnas dicti cap. ſi quis ſuadente? ibid. num.11. & quid in clerico ſeipſum percutiente? ibid.num.13.& in collectan.29. num.1. pag.46. & quid in clerici vxore? ibid.in ſupradicta collectan.24. num.14. & quid in vulnerante conſanguineũ clerici? ibid.num.15. & quid in percutiente clericum non incedentem cum habitu & tonſura?ibid,num.16.

INDEX.

Violentas manus in clericum inferens, in pluribus casibus excommunicationis sententiam non incurrit, ibid. num. 12.

Clericus excommunicatus aut hæreticus, an tempore extremæ necessitatis sacramentum pœnitentiæ possit ministrare? part. 1. collect. 24. num. 5. pag. 31. & part. 2. collectan. 25. num. 9. pag. 142.

Clericum aggressorem, an liceat occidere, vbi aliter mors vitari non valet? part. 1. collectan. 29. num. 2. pag. 44.

Clerici quo iure exempti sint à iurisdictione principis secularis, part. 1. collect. 37. num. 1. pag. 52.

Clerici qui negotiis secularibus se immiscent, coram iudice seculari cõueniuntur, ibid. num. 2. pag. 52.

Clerici ab ordinarij iurisdictione exempti, si iudicem in Regno non habent, conueniri possunt coram seculari ratione delicti. ibid. num. 3. pag. 53.

Clerici, pro contributionibus quæ in reparationibus pontium, murorum, itinerum, & similibus publicam & communẽ vtilitatem concernentibus faciendi sunt, an possint coram iudice seculari conueniri? ibid. num. 4. pag. 53.

Clerici ratione feudi, coram iudice seculari conueniri possunt. ibid. num. 5. pag. 53.

Clerici an possint reconueniri coram iudice seculari in causis ciuilibus? ibid. nu. 6.

Clericus hæres laici, coram iudice seculari conueniri potest, ibid. num. 7.

Clericus ob æuictionem rei à se venditę, an teneatur comparere coram iudice laico? part. 1. collectan. 37. num. 8. pag. 53.

Clericus perturbans secularem iurisdictionem, punitur à iudice seculari. ibidem, num. 9.

Clericus recusans testimoniũ dicere in causa ciuili coram iudice seculari, an cogi possit? & an puniatur ab eo, si falsum deposuerit? ibidem num. 10. & par. 2. collectan. 139. num. 2. pag. 308.

Clericus assassinus punitur à iudice seculari. ibidem, num. 11. pag. 54.

Clericus incorrigibilis committens crimen Reipublicę damnosum, an puniatur à iudice seculari? ibidem num. 12.

Clerici in actionibus realibus an conueniantur corã iudice seculari? ibidem num. 14.

& clericus iniustè appellans, an condemnetur in expensis à iudice seculari, ibid. num. 15.

Clericus ad officium seculare admissus, si in eo delinquat, punitur à iudice seculari. ibidem num. 16.

Clericus deferens arma prohibita à iudice seculari, quo pacto ab eo puniatur? ibidẽ num. 17. pag. 55.

Clericus qui falsis ponderibus & mensuris merces vendit, punitur à iudice seculari, ibidem num. 18.

Clericus exercens prohibitam venationem aut piscationem, priuatur instrumentis prohibitis à seculari iudice. ibid. num. 19.

Clerici ioculatores, goliardi, seu buffones, aut officium macellariorum, & tabernariorum publicè exercentes, efficiuntur de foro iudicis secularis, ibidem num. 20.

Clericus iudicis secularis depositarius, cogitur ab eodem depositum reddere, ibidem num. 21.

Clericus coram seculari iudice officium aduocationis exercens, si in eo delinquat, an possit ab eodem iudice seculari puniri? part. 2. collectan. 39. num. 4. pag. 161.

Clerici omnes & religiosi an teneantur ire ad generales processiones quæ fiunt in Litaniis? par. 1. collectan. 45. numer. 3. pag. 66.

Clerici sunt exempti à iurisdictione iudicis secularis, non obstante contraria consuetudine etiam longissimi temporis, part. 1. collectan. 57. num. 1. pag. 80.

Clerici viurarij pœna, part. 2. collectan. 7. num. 13. pag. 108.

Clericus nutriens commam peccat, part. 2. collect. 11. num. 3. pag. 116.

Clerici an possint absq; peccato omnia bona sua relinquere suis cõsanguineis diuitibus? part. 2. collect. 12. num. 4. pag. 118.

Clerici an sint veri domini reddituum suorum beneficiorum, an vero vsuarij tantùm? part. 2. collectan. 12. num. 5. pag. 118. & parte 3. collectan. 15. num. 9. pag. 412.

Clericus tonsuratus qui delictum commisit, & demum vxorem duxit, an puniatur à iudice seculari? part. 2. collectan. 23. num. 2. pag. 137.

Clericus debet esse diffamatus de crimine vt torqueri possit, part. 2. collectan. 24. num. 4. pag. 139.

Clericus excommunicatus, interdictus, aut suspensus celebrans an sit irregularis, & quis possit cum eo dispensare? par. 2. collectan. 25. num. 1. pag. 140.

CLERICVS excõmunicatus, an possit celebrare sine metu irregularitatis ante quam sit denunciatus, maximè periculo imminente, vel si grauis suspitio contra eum oriatur si non celebret? par. 2. collectan. 25. numer. 2. & 3. pag. 140.

Clericus maiori excommunicatione innodatus, interdictus, aut suspensus, an possit absq; metu irregularitatis sacramentaliter absoluere constitutum in mortis articulo? ibidem, num. 9. pag. 142.

Clericus qui dedit poculum moniali vt faciat abortum, qualiter puniatur? part. 2. collectan. 32. num. 2. pag. 152.

Clericus an possit tute de redditibus ecclesiæ viuere, & bona patrimonialia suis cõsanguineis conseruare? part. 2. collectan. 33. num. 4. pag. 153.

Clericus concubinarius qualiter puniatur? part. 2. collectan. 34. num. 1. pag. 153.

Clericus obtinens beneficium vel ordines sacros, non potest esse aduocatus coram iudice seculari. par. 2. collectan. 39. num. 1. pag. 160.

Clericus aduocatus in causa sanguinis, an & quando irregularis sit? part. 2. dicta collectan. 39. num. 2.

Clericus hæreticus degradatur & curiæ seculari traditur. par. 2. collectan. 55. num. 5. pagina. 187.

Clericus sanguinis iudicio interesse non potest, fouere tamen legi criminali condendę bene potest. part. 2. collectan. 61. num. 1. pagin. 201.

Clericus proferens sententiam sanguinis, quæ non fuit executioni mandata, an sit irregularis? ibidem num. 2.

Clericus homicida an ipso iure priuatus beneficio maneat, an vero requiratur sentẽtia? ibidem num. 3.

Clerici qua forma & solemnitate degradari debeant? part. 2. collectan. 65. numer. 3. pagin. 207.

Clerici ob crimen sodomiæ qualiter puniantur? part. 2. collectan. 130. num. 5. pag. 299.

Clericus celebrans in ecclesia violata, an sit irregularis? par. 2. collectan. 135. numer. 5. pag. 304.

Clericus an possit de fructibus suorum beneficiorum dotem sororibus vel consanguineis præstare? par. 2. collectan. 102. numer. 1. pag. 259.

Clericus excommunicatus, hæreticus, aut degradatus, si celebret, an sacramentum conficiat? par. 2. collectan. 65. num. 4. pagin. 207.

Clericus excommunicatus, suspensus, vel degradatus, an teneatur ex præcepto recitare Horas Canonicas? par. 2. collectan. 65. num. 5. pag. 208.

Clericus excommunicatus, an faciat fructus beneficij suos, & lucretur quotidianas distributiones? ibidem, num. 6.

Clericus tonsuratus quando gaudeat priuilegio fori, & quid in clerico coniugato? part. 2. collectan. 105. numer. 5. pag. 264.

Clericus in sacris an cõmittat incœstum fornicando. par. 2. collect. 112. num. 2. pag. 273.

Clerici an possint extrahi ab ecclesia à iudicibus ecclesiasticis, absq; eo quod eius immunitas violetur. par. 2. collectan. 178. numer. 3. pag. 390

Clericus resuscitatus, an recuperet beneficia quæ obtinebat? part. 2. collectan. 171. num. 7. pag. 380.

Clerici si de facto fideiubeant, obligantur. par. 2. collect. 164. num. 2. pag. 366.

Clericus vel quiuis alius an possit instituere hæredem vxorẽ, aut filium filij sui spurij? par. 2. collectan. 145. num. 1. pag. 336.

Clericus an peccet mortaliter si epistolam cantet vel euangelium, aliud ve ministerium suo ordini annexũ exerceat in peccato mortali? part. 2. collectan. 63. num. 3. pagin. 204.

Clericus non ieiunus si celebrat, conficit sacramentum, magnum tamen crimen committit. par. 2. collect. 149. num. 3. pag. 340.

Clerici & aliæ personæ exemptæ, an cogi possint contribuere in reparatione viarum, pontium, aut itinerum, & quis sit ad hoc iudex competens? part. 2. collectan. 153. num. 3. pag. 347.

Clerici & ecclesię an & quãdo ligentur statutis laicorum? par. 2. collectan. 2. num. 1. pag. 99.

Clericus vel laicus qui clericum cõuenit coram iudice seculari excõmunicandus est, & perdit causam, & cui applicetur? par. 1. collectan. 57. num. 1. pag. 81. & quis sit iudex competens ad declarandam prædictę causæ

causæ amissionem.ibid.num.3.pag. 82.
Clerici an & quando bellum exercere possint, & ibi absq; metu irregularitatis interesse & propria manu pugnare? part.1. collectan.59.num.2.pag. 84.
Clericus an & quando absq; metu irregularitatis possit accusare delinquentem,etiã vbi certus sit, quod inferenda est delinquenti pœna mortis vel sanguinis ex illa accusatione? par.3. collectan.12. ex num. 1. pagin. 406.
Clerici an habeant liberam dispositionem de distributionibus quotidianis? part. 3. collectan.15.num.2.pag. 411.
COGNATIO spiritualis quę oritur ex Baptismo,Confirmatione,& Cathechismo, inter quas personas cõtrahatur? par. 1.collect.38.nu.3. pag.56.& an ea cognatio per procuratorẽ contrahatur? num.4.
Cognatio legalis qualiter cõtrahatur & an impediat matrimoniũ?ibid.nu.5.pag. 56.
COLLATIO & renuntiatio beneficij facta per simoniam nulla est,etiam in prę iudicium resignantis. par.2.collecta.174. num.2.pag. 384.
Collatio serotina fieri potest in diebus ieunij,etiam citra litim:dummodo moderatè fiat.par.1.collectan.53.nume.2.pagin.75. & ibidem circa hoc vltimum refellitur opinio Barthol. à Medina. An autem liceat collationem mane sumere & prandium differre in vespertinum tempus, vide dictum num.2.
COLLECTORES, Vide in verbo Decima.
COLLEGIVM vel vniuersitas excõmunicari non potest. par.3. collectan. 25. num.1.pag. 423.
COLONVS cui ad certum tempus locatio facta est, an possit ex causa non finito tempore expelli.par.2.collectan.116 num.5.pag. 281.
Colonus an possit irrequisito domino facere de silua vineam,vel ipsius formam omnino mutare? par.2.collect.144.num.41. pagin. 328.
COMAM nutrire,iustissimè ecclesia prohibuit ecclesiasticis personis. part.2. collectan. 11. num.2. pag. 115.
COMOEDIIS assistentes & eas reprę sentantes, an peccent? part.1. collect.41. num.1.pag.59.& ibidem,an comœdiæ licitæ gerantur per fœminas?
COMMISSI pœna, an cõmitatur propter cessationem à solutione canonis, si non sit apposita in contractu?par.2.collectan.144.num.53.pag. 331.
Commissi pœnam, an iustè exequatur,is in cuius fauorem apposita est? par.2.collect. 144.num.51.pag. 331.
In Commissum incidisse rem propriam, an teneatur manifestare quis, in conscientia?par.2.collectan.44.num.73.pag.334.
An cadat in Commissum res super qua constituti sunt annui census, si ij non soluantur? part.3.collectan.24.num.3. pag.422. & 423.
Commissum & pensio,an possint simul petĩ per dominum directum? part.2.collectan. 144.num.80.pag. 334.
Indultum Summi Pontificis,quod etiam canone non soluto,res non cadat in commissum, an valeat? ibidem num.55. pag. 31.
COMPROMISSVM factum in laicum de re spirituali,vt pronunciet simul cum clerico, an valeat? part. 2. collectan. 176.num.3.pag. 388.
Compromittere an & quando possit procurator generalis?par.2.collectan.176.num. 1.pagin. 387.
CONATVS an puniatur pœna ordinaria in atrocioribus delictis? par.2. collectan. 92.num.5.pag. 244.
CONCILII Tridentini,Sess.23. cap.7. de reforma. versic.ordinandorum genus, intellectus. part.2. collectan.77. numer.2. pagin. 224.
Concilij Tridentini decreta explicãtur,quibus permittitur Episcopis procedere tãquam Sedis Apostolicæ delegatis. par.2. collect.157.num.1.pag. 355.
Concilium Tridentinum salutare adhibuit remediũ,ne matrimonia clandestina contrahãtur.par.2.collect.58.nu.9.pag. 196.
Concilij Tridentini Sess.25. cap.16.decisio, an hodie seruanda sit ab eo qui ingreditur religionem,si cõficiat testamentum? par. 1.collectan.50.num.3. pag.73. & de intellectu dict.cap.ibid.num.5.
Concilium Tridentinum dum tollit exemptiones clericorum, an censeatur tollere exemptionem cõcessam personis.de quibus in cap. decreuit, de hęret.in 6? par.3. collectan.14.num.3.pag. 409.
Concilium Tridentinum Sess.23. cap. 1. de reformat.declaratur. part.3. collectan.30. num.3.pag. 429.
Concilium Tridentinum Sess.24.cap.6.declaratur.par.3.collect.4.num.3.pag.396.
Concilium Tridentinum Sess.24. de reformat.cap.17.declaratur. par.2. collect.150. num.2.pag. 343.
Concilium generale an solus Papa possit conuocare,& an eius præsentia sit necessaria in concilio? par.2. collectan.108.numer.4.pag. 268.
Concilium dum celebratur, an possit Papa iurisdictionalia exercere, Episcopatus conferre,indulgentias concedere,Cardinales creare,& similia facere? par.2. collectan. 108. numer.4.pag. 108.
Concilij an sit facienda specialis mentio,vt derogatum sit ei? par.2. collect. 123. num. 5.pagin. 288.
CONCVBINAE clericorum an possint per iudicem ecclesiasticum puniri? par.2.collect.34.num.2.pag.154.& Concubinatus qualiter probetur? ibidem numer.3. & clericus Concubinarius qualiter puniatur?ibidem nnm.1.
CONDITIO si nupserit quis de consilio Titij adiecta legato,an valeat? par.2. collectan.58.num.6.pag. 195.
Conditio adiecta legato,si nupserit arbitratu Titij,an & quando valeat?par.2.collectan.111.num.3.pag. 272.
Conditio si nupserit Titio adiecta legato,an valeat? ibidem num.4.pag.273.& an tale legatum consequatur mulier quę non nubit,sed monasterium ingreditur?ibidem.
Conditio quod res emphyteutica cadat in commissum si pensio non soluatur tempore constituto,an iusta sit? par.2.collectan. 144. num.51. pag. 331.
Conditio apposita in fundatione beneficij, quod illud conferatur consanguineis, & non aliis,an valeat? part.2. collectan. 89. num.2.pag. 240.
CONDVCTORI non solito decimã soluere,nulla fit ob sterilitatem remissio. par.2.collectan.116.num.3.pag. 281.
CONFESSOR non potest reuelare confessionem sacramentalem. par.2.collectan.75.num.1.pag. 220.
Confessor qui confitentis peccata reuelat, quibus pœnis afficiatur.part.1.collectan. 60.num.1.pag. 85.
Confessor de licentia confitentis,potest reuelare confessionem, & eo casu creditur eius dicto,& non aliter.ibidem num.2.
Confessor productus in testem, deponens quod in confessione accepit,si aliunde id intellexit, non dicitur confessionem reuelare.ibidem num.3.
Confessio sacramentalis de crimine cõmittendo facta, an & quo pacto possit reuelari: ibidem num.5. pag. 86.
Confessio sacramentalis an post reuelari fauore matrimonij? ibidem num. 6. pag. 87. & quid causa hæresis? ibidem num.7.
Confessores hodie scire tenentur pœnam canonum pœnitentialium,& hoc ad quid sit vtile? par.2.collect.9.num.7.pag. 113.
Confessor debet habere vnum librum Canonum pœnitentialium,& transumptum Bullæ Cœnæ Domini.ibidem num.9.
Confessionis sigillum nõ obligat ad ea,quæ vulgari consuetudine alicui deteguntur sub sigillo confessionis, etiam si genibus flexis signum Crucis & Confiteor præmittatur:sed ad sigillum seculare tantùm, nisi integra peccatorum fuerit facta confessio.par.2.collect.27 num.1.pag. 144.
Confessiones sacramentales statuit Gregorius XIII. quod audiantur in locis in quibus cõfessores & pœnitentes videantur, in quo etiam referuntur aliquę synodales cõstitutiones.par.3.collectan.11. ex num. 5. & 6. pag. 405
Confessio creditoris dicentis sibi à fideiussore pro debito satisfactum fuisse, an probet solutionem factam contra principalem debitorem:ita vt fideiussor possit aduersus illum agere? part.2. collectan.152. num.7.pag. 346.
Per Confessionem sciens sacerdos impedimentum matrimonij,quid facere debeat? par.2.collectan.81.num.6.pag. 230.
CONFINIVM seu terminorum motores qualiter puniantur?par.1.collectan. 9.num.1.pag. 10.
Confines terminorum quomodo probentur? ibidem num.2.
CONFISCATIO bonorum an comprehendat res emphyteuticas vel feudales?par.2.collectan.144.num.25.pag.325. & dotes vxorum catholicarum an confiscentur propter hæresim maritorum? par. 3.col-

3. collect.13.num.2.pag. 408.
CONFRATERNITAS montis pietatis an sit licita? par.2.collect.41.num.2. pagin. 164.
CONIVGES an peccent, si intra diem, quo sanctam Eucharistiã receperunt, coniugale debitum reddant? part.1.collectan. 25.num.2.pag. 34.
Coniuges petendo aut reddendo diebus festiuis debitum cõiugale, an peccent? part. 2. collectan.142. num.9.pag. 316.
Coniugum altero inuito, an possit alter matrimonio nondum consummato per carnis copulam, religionem ingredi? part.2. collectan.26.num.1.pag. 146.
CONSENSVS præsumptus ex mutua cohabitatione, non inducit hodie matrimonium. part. 2. collectan. 93. numer. 5. pagin. 245.
CONSVETVDO vel statutum liberans patrẽ ab obligatione alẽdi filios spurios, an sit iustum & valeat? par.2.collect. 168.num.15.pag. 377.
Consuetudo quod clerici possint testari de redditibus suorum beneficiorum, an valeat? par.2. collectan.12.num.2.pag. 117.
Consuetudo antiqua Ecclesiæ Beatę Marię de Pilari defenditur, circa receptionem pecunię pro nouo ingressu canonici, portionarij, aut beneficiati, & cuiuslibet dignitatis. par.2.collect.16.num..2pag.124.
Consuetudo Regni Aragonum, quod pater possit filiis suis legitimis, quinque solidos tantùm pro legitima in testamento relinquere, an sit iusta & valeat? par.2.collect. 168.num.19.pag. 377.
Consuetudo Hispaniæ an sit valida, qua nomina testium non publicantur in causis sindicatus magistratuum, militarium ordinum, & in collegiorũ ingressu, & in obtinendis ecclesiasticis beneficiis, cum de oppositorum nobilitate, & qualitatibus fit inquisitio? par.3. collectan.6.numer.2. pagin. 398.
CONSTITVTIO Sixti Papæ V. circa illegitimos Regulares, est hodie moderata per S. D. N. Gregor. XIIII. par.1.collectan.62.num.3.pag. 89.
CONTRACTVS an præsumatur censualis vel emphyteuticus? par.2. collecta. 144. num.3. pag. 331.
Contractus nullus & inualidus an firmetur iuramento? par.3.collectan.10. numer.4. pagin. 403.
Ratione contractus, an & quãdo possit quis conueniri in loco in quo contraxit? part. 3.collectan.33.num.1.pag. 434.
Contractus censualis cõstitutus ad quatuordecim mille pro millenario, an iustè emi possit pro decem vel duodecim mille pro millenario? par.3. collectan.24.numer.5. pagin. 423.
CONTRIBVERE tenentur nobiles quemadmodũ plebei ex propriis bonis, quando opus & beneficium publicum est omnium concernens vtilitatem. part. 2. collectan.153.num.2.pag. 347.
Contribuere an possint cogi clerici & aliæ personæ exemptæ, in reparatione viarũ, pontium, aut itinerum, & quis sit ad hoc iudex competens? part. 2. collectan.153. num.3.pag. 347.
CONTRITIONIS tantum signa ostendens, an possit sacramentaliter absolui, aut sacrosanctum Eucharistiæ sacramentum vel Extremæ vnctionis sibi ministrari? part.1. collectan. 42. numer.1. pagin. 60.
CONTVMAX in non comparendo, vt excommunicari possit, an debeat personaliter citari, an vero sufficiat citatio ad domum? part. 2. collectan. 100. numer.1. pagin. 252.
Contumax quando habeatur pro confesso? ibidem num.2. & eo casu an habeatur vt confessus, quo ad principale tantum crimen, an etiam quo ad qualitatem quæ aggrauat delictum? ibidem num.3. & an requiratur trina monitio, vt quis contumax reputetur? ibidem num.4.
CONVERSI nouiter ad fidem, Vide infra verbo Nouiter conuersi.
COPVLAE taciturnitas, quæ inter prohibitos cõtrahere matrimonium interces sit, an vitiet dispensationem? & quid vbi copula interuenit, dispensatione concessa & ordinario commissa, nondum tamen ab eo expedita? par.2. collectan.85.num. 2. pagin. 235.
CORONA quare ab ecclesiasticis personis deferatur? part.2.collectan.11.num. 4. pagin. 116.
CORPORA damnatorum an debeant tradi medicis ad anothomiam? par.1.collectan.4.num.4.pag. 5.
CORPORE vitiati, & qui clerici esse non possunt, an sint testes idonei contra clericum? part.1. collectan.54. numer.2. pagin. 76.
CREDITORI legatum factum, quando censeatur animo compensandi relictũs par.2.collect.106.num.3.pag. 265.
CRIMEN semel punitum, an possit iterum puniri? part.2. collectan.113. num. 1. pagin. 275.
Ob crimen vnius, quando possit alter innocens puniri? part.2. collectan. 1. numer.2. pagin. 97.
Tria sunt crimina ad mortem coniugis relata, quæ matrimonium contractum dirimunt. par.2.collectan. 95.num.1.pag.247.
DECRVCE Domini nostri Iesu Christi & eius veneratione, quamplurima Doctorum testimonia referuntur. par.3.collectan.22.num.3.pag.420.& 421.
CVSTODES montium an peccẽt abscondendo se à venatoribus, vt ipsi loca prohibita ingrediantur, & pœnas incurrant? par.1.collectan.56.num.14.pag.78.
Custodiam & curam montium sub iuramento habentes, an possint cum aliquibus dissimulare? & si accepta pecunia id faciant, an teneantur ad restitutionem? par.1.collectan.56.num.13.pag. 80.

D

DAMNATVS ad mortem, quando ducitur ad suplicium, an teneatur delictũ quod antea negauerat confiteri, etiam si ritè sit interrogatus à iudice? par.2. collectan.101.num.10.pag. 257.
Damnatus ad mortem, an & quando possit carcerem frangere, rumpere vincula, & fugere? par.2.collect.43.num.2.pag.167.
Damnatis ad mortẽ, an sint ministranda sancta Eucharistia & ecclesiastica sepultura? par.1. collectan.4. num.1.& 2. pag.5. & ibidem num. 3. an Extrema vnctio sit eis concedenda?
DEBITA præscripta an teneatur soluere executor, cui exoneratio animæ defuncti commissa est? par.2.collectan.114. num.7.pag. 277.
Debitum futurum minori pretio emens, an teneatur ad restitutionem? par.2. collect. 47.num.7.pag. 174.
Debita defuncti an teneatur hæres soluere, an vero vsufructuarius omnium bonorũ? par.2.collectan.114.num.4.pag. 276.
Debita patris an teneatur filius soluere? & similiter successor in dignitate, beneficio, Regno, vel maioratu, an teneatur prę decessoris debita soluere? par.2. collect. 86.num.1.pag. 236.
DECEPTIO intra dimidiam iusti pretij, an sit licita in conscientia? par.2.collectan.158.num.6.pagin.356. Cętera supleinfra, in verb. Restitutio.
DECIMAE an debeantur de iure diuino, ministris rerum spiritualium? part. 1. collectan.66.num.1.pag. 96.
Decimarum solutionem non impedit compensationis exceptio. ibidem num.2.
Decimarum collectores an prohibere possint, ne fructus ab area tollantur, quousq; decima soluta sit? par.1.dict.collectan.66. num.3.pag. 96.
Decimas an debeant laici deferre propriis expensis ad horrea clericorum? ibidem numer.4.
DECRETI liber plures habet errores. par.1.collectan.16.num.3.pag. 20.
De compilatione Decreti, & an illud sit approbatum? ibidem num.6.& an possit allegari in decisionibus causarum? ibidem numer.7.
DEFENDERE an quis seipsum teneatur sub pœna peccati, etiam occidendo aggressorem? par. 1. collectan.29. num.1. pag. 44. & vide aliqua supra, in verbo Aggressor.
Pro defensione vitæ, honoris, aut rerum, an & quando liceat aliquem occidere? par.2. collectan.96.num.3.pag. 248.
Defendere an possit quis extractum iniustè ab ecclesia per iudicem secularem? par.2. collectan.178.num.6. pag. 390.
Pro sui Defensione occidens aliquem, an incurrat aliquam pœnam, saltem irregularitatis? par.3.collect.17.num.5.pag.415.
DEGRADANDI qua forma & solemnitate sint clerici? par.2.collectan.65. num.3.pag. 207.
DELICTVM an augeatur ratione dignitatis

gnitatis perſonę delinquentis? par.2.collectan.64.num.1.pag. 205.
DENARII triginta, quibus Iudas Chriſtum tradidit, fuerunt primi denarij, qui in mundo fuerunt fabricati. par.2.collect. 80.num.3.pag. 228.
DENVNCIATIO quę impediat prę ſcriptionem? par.2.collectan.50. num.4. pagin. 178.
DESCENDENTES à Iudęis, Mauris, vel hęreticis, an iuſtè repellãtur à muneribus vel honoribus publicis, à beneficiis & ordinibus eccleſiaſticis? par.2. collectan.77. numer.1.pag. 224.
Deſcendentia ex genere Iudæorum, quo pacto probari debeat? ibidem numero. 2. pagin. 225.
DIE feriato, ſententia à iudice lata, an poſſit de conſenſu partium reualidari? par.2. collectan.142.num.2.pag. 314.
Diebus feſtiuis, an liceat iudicium exercere? ibidem num.1. & an poſsit inſtrumentum guarentigium exequi? ibid. num.3.
Die feſtiuo & feriato, an poſsit quis citari ad diem non feriatum? ibidem num.4.
Dierum aliquorum feſtorum obſeruatio, an ſit de iure diuino? ibidem num.5.pag.315. & eorum obſeruationes negans, eſt hæreticus? ibidem num.6.
Die feſto an liceat ſtudere, legere, vel ſcribere pro pretio, colligere vuas, piſcari, bellare, iter facere, & tandẽ, an ſit ab omni negotiatione abſtinendũ? ibid. num.7.
DIETA quid ſit, & quomodo computari debeat? par.2.collect.123.num.2.pag.288. & ibidem num.1. an reus poſsit conueniri vltra duas dietas à fine diœceſis actoris?
DICTIO (omnino) quid in iure ſignificet? par.2.collect.177.num.3.pag. 389.
De Dictione (Fidalgus) plura. par.2.collectan.15.num.7.pag. 123.
De Dictione (&) plura. par.2. collectan.7. num.12.pag. 108.
Dictio (penitus) an ſit canon latæ ſententiæ, an vero ferendæ? par.3. collectan.25. num.3.pag. 424.
Dictio (ex nunc, pro tunc) quid importet in iure? par.2.collect.36.num.3.pag. 157.
Dictio (Miſſa) quæ pro ſummo ſacrificio ſumitur, vnde habuerit originem? part.2. collecta.44.num.1.pag. 168.
DIGNITAS an ſit potius conferenda criminoſo, qui iam penituit, an vero ei qui ſemper fuit bonus? part.1. collectan. 47.num.1.pag. 68.
IN DISPENSATIONE vel gratia à ſummo Pontifice facta aduerſus Concilium, an debeat fieri ſpecialis mentio cõcilij? par.2.collect.123.num.3.pag. 288.
Diſpenſare an poſsit Romanus Pontifex cum Monacho, vt de monaſterio exeat, & vxorem ducat? & an ſic diſpenſatus, ea mortua, teneatur ad religionẽ redire? par.2. collectan. 124.num.4.pag. 290.
DISTRIBVTIONES quotidianæ quæ dicantur? par.3. collectan.15. num. 1. pagin. 410. & 411.
Diſtributionum quotidianarum an habeant clerici liberam diſpoſitionem? par.3. ibidem numer.2.
Diſtributiones quotidianæ non computantur inter fructus & valorem beneficij. ibidem num.3.
Habens diſpenſationem à S. P. vt duo beneficia in eadem eccleſia obtinere poſsit, an lucretur diſtributiones quotidianas duplicatas, an vero ſimplices? ibid. num.5.
Diſtributiones quotidianas, an lucrẽtur ſenes & abſentes, quemadmodum infirmi? ibidem num.8.pag. 412.
Diſtributiones, quæ dantur Canonicis aſſiſtentibus in choro, & pſallẽtibus, an poſſit in foro conſcientiæ percipere Canonicus, qui in choro ſolum aſsiſtit, nec canit, cum nullo canendi impedimẽto detineatur? par.3.collect.15.num.6.pag. 411.
Conſuetudo aliquarum eccleſiarum, vt per duos menſes in anno, clerici abſentes lucrentur diſtributiones quotidianas, an valeat? ibidem num.7.
Non valet conſuetudo aliquarum eccleſiarum, qua Canonici nouiter electi, non lucrãtur in totum fructus & diſtributiones primi anni, ſed cæteris antiquioribus canonicis accreſcunt. par.2.collecta.16.numer.2.verſic.exiſtimo etiam.pag. 125.
DIVES vel pauper quando quis dicatur? par.1.collectan.27.num.12.pag. 38.
De diuitiis, hodie ſemper agitur in matrimoniis & aliis negotiis. ibidem num.5.
Diuitiæ an ſint appetendæ? ibidem num.11. & de laudibus diuitiarum plura. ibidem num.7. & 9.pag.37. & 38. Cætera ſuple in verb. Nobilitas.

DIVI-

DIVINATORES & prognoſtici libri, an legi & permitti poſsint & debeãt? par.1.collectan.21. num.3.pag. 27.
DOCTORES gaudent priuilegiis nobilium.par.2.collect.143.num.3.pag.317.
Doctor an debeat examinari in collatione beneficij, vel ad ordines ſuſcipiẽdos? par. 1.collectan.15.num.3. & num.5.pag. 18.
Doctorari ſine examine, an poſsit ſcholaris peritus? ibidem num.8.
Doctores graduati per Comitẽ Palatinum, an ſint habiles ad Epiſcopatus & dignites, in quibus requiritur, quod promouendi ſint Doctores? ibidem num.9.
Septem Doctores requiruntur in examine & promotione alicuius Doctoris. ibidem num.10.pag. 19.
DOMINVS recipiens penſionẽ abſq; proteſtatione caducitatis, an pœnam remiſsiſſe videatur, eamq; petere poſsit? par.2.collectan.144.num.11.pag. 322.
Dominus facta declaratione, an poſsit propria authoritate expellere emphytæutã, & rem alteri concedere? par.2.collectan. 144.num.46.pag. 329.
Dominus an poſsit compelli recipere penſionem ab alio quam ab emphyteuta? ibidem num.19.pag. 324.
Dominus an cogi poſsit ab emphyteuta recipere penſiones vel cenſus pro pluribus annis futuris? ibidem num.12.pag. 323.
Domini patiẽtia per decennium poſt alienationẽ rei emphytæuticæ, an inducat eius conſenſum? ibidem num.72.pag. 334.
Domini terrarum acquirunt quaſi poſſeſsionem prohibendi venationem per proclamata pœnalia, vbi ſubditi tali prohibitioni acquieuerunt. par. 1. collect. 56. num. 4.pag.78. tenentur tamen domini prohibentes, ad reſtitutionem damni illati ſubditis & aliis particularibus, ex multitudine animaliũ irruentium, quę nõ prohibita venatione perirent. ibid. num 5.pag. 79.
Subditi dominorũ habentiũ in eos ſuprema poteſtatẽ, ſi ab eis iniuſtè grauẽtur, an poſſint recurrere ad Summũ Pontificem vel ad Regẽ? par.2.collect.167.nu.2.pag.370.
Dominus qui diſtulit per duos menſes nouum emphytæutam acceptare, perdit laudimiũ. par.2.collect.144.nu.91.pag.336.
DOMVS Cardinalis an gaudeat immunitate Eccleſię? part.2. collectan.54.numer.3.pag. 184.
DONATIO inter cõiuges, quomodo ſit prohibita? par.2.collect.82.nu.1.pag. 231.
Donatio inter coniuges, an firmetur iuramento? ibidem num.2.pag.232.
Donatio propter nuptias, ſoluto matrimonio, apud quem maneat? ibidem num.3.
Donatio propter nuptias, apud Hiſpanos, vocatur Arras. ibidem num.4.pag.232.
Donatio perfecta ex quibus cauſis ob ingratitudinem reuocari poſsit? par.2. collect. 57.num.1.pag. 191.
Ius reuocandi Donationem ex cauſa ingratitudinis, an tranſeat ad hæredes? ibidem num.3.pag. 192.
Donatio an poſsit reuocari ex aliis cauſis, quam expreſsis in cap. propter. de donationib. ibidem num.4.
Donatarius ſi donatori conuitium dicat, an ſubiiciatur donationis reuocationi? ibid. numer.5.
Donatio facta à Conſtantino Imperatore Papę Syluestro, an fuerit valida & iuſta? par.2.collectan.109.num.4.pag. 269.
DORMIENS an & quãdo puniatur ob delictum in ſomnis cõmiſſum, ſitq; ob id irregularis? par.3.collect.17.n.4.pag.415
De eo qui dormiendo aliquẽ interfecit, plura remiſsiuè. p.2.collect.48.n.2.pag.175.
DORMITORIVM Monalterij, an gaudeat immunitate Eccleſiæ? par.2.collect.54.num.3.pag. 184.
DOS vxoris hæreticæ, an ſit adiudicanda fiſco, an vero marito? par. 2. collect. 169. num.2.pag. 378.
Dotem vxoris adulteræ, quibus caſibus non lucretur maritus? par.2.collectan.154.numer.3.pag.350. & cui applicetur, maximè ſi ipſa habeat filios vel parentes? ibid.n.2.
Dotes vxorum catholicarum, an confiſcentur propter hereſes maritorum? par.3.collectan.13.num.2.pag. 408.
DVBIVS in fide, an & quando cenſeatur hereticus? par.2.collect.66.nu.1.pag.208.
Dubitans de re quã poſsidet, an ſua ſit, vtrũ præſcribat eã? par.2.colle.50.n.5.pa.178.
DVELLI ſeu diffidamenti origo, & de ipſius prohibitione. par. 2. collectan. 117. num.1.pag. 281.
Duellum quod quis ſemel acceptauit, an poſsit licitè recuſare? ibid.nu.2.pag. 179.
Duellantes variis pœnis puniuntur in iure: & quando non incurrant hodie pœnas S. Concilij Tridentini? ibid.num.4.

E

EBRIVS an posſit matrimonium contrahere? par.2.collect. 148.num.2.pag. 339.
Ebrietas quãdo excuſet à peccato, delicto, vel irregularitate? par.1.collectan.33.num.1.pag. 48.
Ebrius an ritè contrahat matrimonium, & cõtractum celebret? ibidem num.2. & an ebrius posſit eſſe teſtis? & quomodo probetur ebrietas? ibidem num.3.
ECCLESIAE rem emens vel locans, ſeu ei mutuãs, an teneatur probare pecuniam à ſe datam, in vtilitatẽ Eccleſiæ conuerſam fuiſſe, vt agere posſit? par.2.collectan.24.num.1.pag. 138.
Eccleſia non conſecrata polluta, reconciliatur per ſimplicem ſacerdotem, conſecrata vero per Epiſcopum. par.2.collectan. 135. num.1. pag.304. & quæ præſumatur conſecrata. ibidem num.6.
Ad Eccleſiam ſpectat ſacras ſcripturas interpretari. par.2.collect.8.num.6 pag.110
Eccleſia an posſit errare in canonizatione ſanctorũ? par.2.collect.52.nu.6.pag. 181.
Eccleſia vendicans bona malè alienata, an teneatur pretium reſtituere? par.2.collectan.71.num.3.pag. 216.
Eccleſia violatur ſanguinis humani effuſione: & quę, qualis, quãtave debeat eſſe hęc effuſio? par.3.collect.11.num.1.pag. 403.
Eccleſia violatur, & remanet polluta ex copula carnali, & effuſione ſeminis in ea, & an cõiuges posſint licitè in eccleſia reddere debitũ coniugale? ibid.nu.2.pag.404.
Eccleſiæ res immobiles, ſteriles, & inculte, an posſint in emphytæuſim concedi, vel alienari ſine licentia ſuperioris? par.3.collectan.32.num.4.pag. 433.
De miraculoſa fundatione Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Pilari, & quòd ab eo tempore vſq; in hodiernum diem, nunquam in ea defuerint fideles, quos etiam Childebertus & Clotharius Cęſarauguſtam obſidẽtes inuenerunt. par.1.collectan.43. num. 3.pag.62. & de origine eiuſdẽ, plura congeruntur auctorum teſtimonia, tam veterum quam recentiorum. ibidem num.8.
Eccleſiaſticis perſonis an ſit licitũ intereſſe taurorum agitationi, & ſimilibus ſpectaculis? & quid in hoc per Summorum Pontificum conſtitutiones ſtatutum ſit? par.2. collectan.13.num.3.pag. 119.
Eccleſiaſtici an posſint eſſe Proreges, ſeu Locũtenentes generales Regis & Vicecomites? par.2.collect.61.num.4.pag.201
Eccleſiaſtici ſi delinquãt in adminiſtratione officij ſecularis, an debeant à ſeculari iudice puniri? ibidem num.6.pag. 202.
Eccleſiaſticus an plus peccet in eodem genere peccati, quam laicus? par.2. collect. 64.num.2. pag. 206.
AEDERE an teneatur reus actori inſtrumenta, quæ pro actore faciunt? par.2.collectan.167.num.3.pag. 372.
ELECTIO facta à maiori parte capituli, computata in hac maiori parte, perſona electi, an valeat? par.2.collect.99.num. 1. pagin. 251.
Eligens dignum ad beneficium omiſſo digniori, an & quando peccet? part.2. collectan. 56.num.6.pag. 189.
Eligere an posſit quis ſeipſum ad beneficium, cuius ipſe patronus eſt, vel ad legatum cuius ipſe executor eſt? par.2. collectan. 99. num.3. pag. 189.
ELEEMOSYNA an ſit in præcepto? & an diuites posſint compelli à iudice, eleemoſynam erogare pauperibus? part. 1.collectan,27.num.1.pag. 35.
Eleemoſyna vtilis eſt ad redimẽda peccata. par.1.collect.36.num.1.pag. 50.
Eleemoſyna an ſit largienda æqualiter pauperibus? & quis ordo ſeruetur in eius diſtributione? ibidem num.2.
Quibus pœnis puniendi ſint qui paupertatem vel infirmitatem ſimulant, vt eleemoſynas extorqueant. ibidem num.5.
Contra eleemoſynarum quęſtores, & eorũ abuſus, plura ſunt in iure introducta, eorumq; literæ, diligenter à locorum ordinariis examinari debent. par.3.collectan. 9.num.1.pag. 401.
EMERE rem vilius ob anticipationem pretij an liceat? an verò vſura ſit? part.2. collect.47.num.2.& 4.pag. 172.
Emens ab aliquo debitum futurum minoris, an teneatur ad reſtitutionem? ibidem numer.7.pag. 174.
Emens fundum, an teneatur ſoluere cenſus & decimas pro annis pręteritis? par.2.collectan.86.num.3.pag. 236.
EMPTIO lanarum pretio anticipato & viliori, an valeat? par.2. collectan.47. numer.6.pag. 174.
Emptori læſo vltra dimidiũ iuſti pretij, ſubuenitur vel reciſsione contractus, vel ſuplemento iuſti pretij: etiam ſi lætio dimidium excedat in minima quãtitate. par.2. collect.158.num.1. pag.356. & caſu quo emptor eligit ſibi rem reſtitui, an ea cum fructibus ſibi reſtituẽda ſit? ibid.num.4.
Emptio annuorum reddituũ, an ſit licita? & cum quibus conditionibus? par.3.collect. 24.num.1. pag.422. & reliqua in materia emptionis, ſuple infra in verb. Vendere.
EMPHITAEVTA an cadat in commiſſum, alio ſoluente canonẽ pro eo, etiã ipſo ignorante? par.2.collectan.144. numer.19.pag. 324.
Emphytæuta an cadat ob venditionẽ nullã? & an ex ea debeat laudimiũ? ibid.nu.20.
Emphyteuta an æque cadat ob ceſſationem in vno nummo, ac ſi in toto defeciſſet? ibidem num.21.& 22.
Emphytæuta an cadat ob deteriorationem, & ruinam rei? & quanta debet eſſe deterioratio? ibidem num.23.
Emphytæuta quas arbores posſit ſcindere? & quæ fructiferæ dicantur? ibidem num. 24.pagin. 325.
Emphyteuta an cadat per ceſſationem à ſolutione cenſus, ſi dominus tantundem debeat emphytæutæ? ibidem num.26.
Emphytæuta alienans irrequiſito domino, cum clauſula (ſaluo iure domini) vel (ſi domino placuerit) an cadat in cõmiſſum? ibidem num.27.
Emphytæuta an debeat ire ad domum domini, vt ei ſoluat? quem ſi non reperiat, an teneatur proteſtari, vt euitet cõmiſſum? ibidem num.28.pag.326.
Emphytæuta an posſit meliorationes in emphytæuſi factas, ſine cõſenſu domini alienare? par.2.collect.144.num.30.pag.326.
Emphytæutica res an posſit permutari ſine licentia domini? & an debeatur laudimium? ibidem num.32.
Emphyteuticæ res an posſint donari, legari, vel in dotem dari irrequiſito domino? & an debeatur laudimium? ibidem num. 33. pagin. 327.
Emphytæutica res communis inter plures, an poſſint diuidi inconſulto domino? & ſi venditio vel alienatio fiat inter eoſdẽ emphytæutas, an debeatur domino laudimium? ibidem num.35.
Emphytæuta ſi poſt alienationem recuperet rem alienatam ſine conſenſu domini, an euitet commiſſum? & an debeatur aliquid domino, quando ſtatim diſceditur à contractu alienationis celebrato? ibidem num.39.pag. 328.
Emphytæuta ſi pluribus hæredibus relictis decedat, quorum alter tantum ſoluit portionem canonis, an tota res cadat in commiſſum? ibidem num.42.pag.329.& ibidem è conuerſo, quando plures ſunt domini vnius rei emphytæuticæ, ſi vni eorum tantum ſoluatur, an integra res cadat in commiſſum?
Emphytæuta alienans requiſitis aliquibus ex dominis, nõ tamen omnibus, an cadat in totum? ibidem num.43.
Emphyteuta ceſſans in ſolutione, pendente lite ſuper caducitate, an cadat? ibidem numer.48.pag. 330.
Emphyteutica res ſine conſenſu domini, an posſit hypothecari? ibid. nu.59.pag.332.
Emphytæuta probans ſe tribus annis vltimis continuis ſoluiſſe, an retrò præſumatur ſoluiſſe? & quid quando agitur cõtra Eccleſiam? ibidem num.66.pag. 332.
Emphyteuta ceſſans in ſolutione impeditus peſte, aut bello, vel carceribus detentus, an cadat? ibidem num.67.
Emphyteuta an teneatur antipochare, quoties fuerit à domino requiſitus? ibid.num. 68. pagin.333. & in quo dicta antipocha ſibi præiudicet? ibidem num.69.
Emphytæuta an posſit cogi oſtendere titulum? ibidem num.70.
Emphyteutica re deſtructa, an teneatur emphyteuta eam reficere & penſionem ſoluere? ibidem num.74.
Emphyteutica res an posſit capi pro executione rei iudicatę, & tunc an debeatur laudimium? ibidem num.78.pag. 334.
Emphytæuſis eccleſiaſtica an de ſui natura tráſeat ad hęredes extraneos? ibid.nu.82.
Emphytæuta an teneatur ſoluere collectas, an verò dñs directus? ibid.nu.84.pag.335.
Emphyteutica re deuoluta ad Eccleſiam, obſinitam generationem, an teneatur Eccleſia eam concedere conſanguineis proximioribus emphytæutæ, an verò posſit eam retinere? ibidem num.85.

Emphytæusim recipiens pro se & filiis, an alienando domino irrequisito, vel non soluendo, cadat: ita quod filiis præiudicet? ibidem num.86.
Emphytæuta si efficiatur monachus, an emphytæusis transeat ad monasterium? ibid. num.87.
Emphytæuta ex quibus causis amittat meliorationes in re factas? part. 2. collectan. 144. num.25.pag. 325.
Emphyteuticam rem esse prætendens, debet docere titulum. ibid.num.71.pag.333.
In emphytæusim potest concedi absq; solemnitate, res solita locari vel infæudari: idq; quando dicatur? ibidem num.3.
Mandatum iudicis, emphytæutæ factum, ne Domino canonem soluat, an & quando eum liberet à pœna caducitatis? par.2.collectan.144.numer.17.pagin. 323.
Reliqua suple, in verb. Alienatio, verb. Cōmissum, verb. Dominus, verb. Laudimiū, & verb. Hæres.
ENGRATIA Virgo, & alij innumerabiles Martyres, Cæsaraugustę passi sunt. par.1.collectan.43.num.7.pag. 63.
EPISCOPVS an possit prohibere mulieribus, vnguētis & coloribus se fucare? par.1.collectan.31.num.1.pag. 47.
Episcopus an possit ex causa minuere aut mutare pœnitentiam alicui iniunctam à Romano Pontifice? par.1. collectan. 40. num.1.pag. 58.
Episcopus & Papa facti hęretici, an de iure diuino sint priuati dignitate & iurisdictione? par.1.collectan.44.num.2.pag. 66.
Episcopus an possit compellere beneficiatos, vt ostendant titulos suorum beneficiorum? par.3.collect.18.num.2.pag.415.
Episcopus an excludatur per regulam de triennali possessore, sicut tertius inquietans alicui in beneficio? par.3. collectan. 18.num.3.pag. 416.
Episcopus an possit petere procurationes & expensas, pro reconciliatione ecclesię violatæ? par.2.collect.135.nu.1.pag.304.
Episcopus tenetur alere clericos ordinatos ab eo sine titulo. part.2. collectan.33. num.1.pag. 152.
Episcopus quas ecclesias, aut quæ beneficia possit vnire? par.2. collectan. 87. num.3. pagin. 237.
Episcopi tenentur ire ad Concilium, & qualiter vocari debeant, ibiq; sedere? par.2. collectan.108.num.2.pag. 267.
Episcopi titulares an debeant vocari ad Cōcilium? ibidem num.3.pag. 268.
Episcopi eiusq; ministri prohibiti aliquid ab ordinatis recipere, an censeantur prohibiti recipere ab sponte soluentibus? par.2.collectan.177.num.1.pag. 388.
Episcopus faciens inuentarium ante promotionem ad episcopatum, quod commodum consequatur? par.2.collect.145.numer.2.pagin. 336.
Excellentia dignitatis Episcopalis est magna, ita quod nullus reperiebatur Episcopus vsq; ad tempora Bonifacij VIII. qui vellet creari Cardinalis. par.2.collect.115. num.1.pag. 278.
ESAV sanctus fuit, quando venator esse desiit. par.1.collectan.56.num.7.pag.79.
EVCHARISTIA an sit deneganda iis qui in patibulo suspenduntur? part. 1. collectan.4.num.1.pag. 5.
Eucharistiam an possit sumere is, qui contritionis signa tantum ostendit? par.1.collectan.42.num.1.pag.60.& in par.2. collectan.98.num.1.pag. 250.
Eucharistiæ sacramentum fideliter & decēter custodiendum est à parocho. part. 2. collectan.51.num.1.pag. 178.
Eucharistię sacramentum, qualiter sit deferendum ad infirmos? ibidem num.2.
Eucharistiæ sacramentum, an possit ministrari infirmo non ieiuno? ibidem num.3. pagin. 179.
Eucharistiam recipere cum sola contritione, absq; præuia confessione, an aliquo casu liceat? par.2. collectan.98. numer.1. pagin. 250.
Sententia corporis afflictiua, an possit executioni mandari, in die quo condemnatus sumpsit sacramentum Eucharistiæ? par.1. collectan.4.num.3.pag. 5.
Eucharistiam sumens, ieiunus esse debet. par.2.collectan.149.num.1.pag. 339.
Eucharistiæ sacramentum, in pluribus calibus non ieiunus impune sumere potest. ibidem num.4.pag. 340.
Confugiens ad sacerdotem portantem Eucharistiam per vias ad infirmos, an gaudeat immunitate Ecclesiæ, ac si ad eam confugisset? par. 1. collectan. 4. num. 7. pag.6. & par.2.collectan.51.num.5.pag. 179.&

179.& collectan.54.num.2.pag. 184.
EVICTIONIS materiam, vide infra, verb. Venditor.
EVNVCHVS an possit esse testis in testamento? part.2. collectan.69.num.5. pagin. 213.
Quæ sit differentia inter Eunuchos, castratos, & spadones? par.2.dict.collectan.69. num.15.pag. 213.
Eunuchum & castratum quem esse oportere, vt Deo seruiat, aliqui dixerunt: sed aduersus eos. hic part.2.collectan.69.num. 4.pagin. 213.
EXAMINARI an debeat Doctor vel nominatus ab vniuersitate ad beneficiū, uel ordines suscipiendos? par.1.collectan. 15.num.3.& 5.pag. 18.
Scholaris peritus, an possit doctorari sine examine? ibidem num.8. & quòd examē Doctoris requirat ad minus septem Doctores. ibidem num.10.pag.19.
EXCOMMVNICATVS nulliter vel iniustè, si celebrat, an sit irregularis. & quæ dicatur excommunicatio nulla, vel iniusta? part.2. collectan.25. num. 5. & 7. pagin. 141.& 142.
Excommunicatum se esse ignorans, si celebret, an sit irregularis? ibidem num.4.
Excommunicatus minori excommunicatione, si celebrat, non est irregularis. ibidem numer.8.
Excommunicatio an sit latæ sententiæ, vel ferendæ, quomodo cognoscatur? part.2. collectan.36.num.2.pag. 157.
Excommunicationis pœna prolata ab ordinario, contra scientes aliqua crimina & non reuelantes, an & quādo liget? & plura in hoc, scitu digna. par.2. collectan.101. num.3.pag. 254.
Excommunicatio an suspendatur per appellationem? par.2. collectan.42. num.1. pag.165. & quid quando profertur sub his verbis (ex nunc pro tunc.) par.2.collectan.36.num.3.pag. 157.
Excommunicatus post appellationem, an possit denunciari? ibid. num.3.pag. 166.
Excommunicari an quis possit pro culpis futuris? par.3.collect.8.num.1.pag. 400.
Excommunicationis sententia, an proferri possit sub cōditione, si intra certum diem quis non satisfaciat? part. 3. collectan. 8. num.3.pag. 401.
Excommunicationis sententiam, quādo incurrunt disputantes de fide catholica, an sit canon Latæ sententiæ? par.3. collectan. 20.num.2. pag. 417.
Excōmunicatus an sit idoneus testis aduersus hereticum? par.3.collectan.23.num.2. pagin. 421.
Excommunicari non potest vniuersitas vel collegium, quamuis singuli de vniuersitate vel collegio possint. par.3.collectan. 25.num.1.pag. 423.
Excommunicatus, per annum existēs in excōmunicatione, quibus pœnis puniatur? par.1.collectan.13.num.1.pag. 15. & quid in permanentibus per mensem? ibidem num.2.pag.16.
Excommunicatus propter percussionem clerici, etiam simpliciter tonsurati, à solo Romano Pontifice absolui potest; par.1. collectan.24.num.1.pag. 30.
Excommunicationem de qua in cap. si quis suadente diabolo. 17. quęst. 4. an incurrāt fœminæ? ibidem num.2. & an ij qui non manibus, sed pedibus, aut verbis clericos læserunt, vel qui aliter eis vim fecerunt iniuriam ve irrogauerunt? ibidem num.3. pagin. 30.
Cætera suple supra, in verb. Clericus.
Excommunicari an possint locustæ & alia portenta? par.2. collectan.146. numer.3. pagin. 237.
EXCVSSATIO condemnati ad mortem, existentis cum laqueo in collo, quid operetur? par.2. collectan. 127. numer. 5. pagin. 296.
EXECVTIO trium sententiarum conformium, quando possit differri per appellationem, vel nullitatis exceptionem oppositam? par. 3. collectan. 19. num. 1. pag.416.& 417.
EXECVTOR testamenti negligens, in adimplenda defuncti voluntate per annū, eo lapso priuatur: & executio ad Episcopum deuoluitur. Annus autem à quo tempore currat? part.2.collectan. 114. num.1. pagin. 276.
Executoris testamenti officium, an & quando transeat ad hæredes, & successores? ibidem num.6.pag.277.
Executor cui committitur exoneratio conscientiæ defuncti, an debeat præscripta debita soluere? ibidem num.7.

Executor testamenti, qualiter bona inter pauperes distribuere teneatur? & an si ipse sit pauper, possit bona penes se retinere, vel dare filio spurio testatoris, vel vni pauperi totam quantitatem? ibidem num. 8. pag. 277.
Executor testamenti, an possit exequendo testamentum, conferre hæreditatem filio spurio testatoris? part. 2. collectan. 168. num. 10. pag. 376.
Executor an teneatur exequi mandatum superioris, si iniustum esse sibi videatur? par. 2. collectan. 2. num. 3. pag. 101.
EXEMPLAR authoritate iudicis ordinarij deductum, eandem vim habet ac originale. part. 2. collectan. 132. numer. 1. pagin. 301.
Exemplar extractum ab eodem tabellione qui originale fuit testificatus, eãdem vim & authoritatem habet, sicut instrumentum originale. ibidem num. 2.
EXEMPLIS & historijs an rectè possit iudicari? part. 2. collectan. 62. num. 3. pagin. 203.
EXEMPTVS citatus coram iudice incompetenti, an teneatur coram illo comparere, saltem ad allegandam suam exemptionem & priuilegium? par. 2. collectan. 151. num. 1. pag. 344.
Non valet rescriptum impetratum contra exemptum, in præiudicium exemptionis, si de ipsa non fiat mentio. ibidem numer. 2. pag. 345.
Ministri & capellani religionum exemptarum, quando subiciantur iudicibus ordinarijs? ibidem num. 3.
EXHAEREDARI an possit à patre filius monachus, ex causa ingratitudinis commisse ante professionem? par. 1. collectan. 49. num. 1. pag. 71.
Exhæredari an possit filius contrahens matrimonium sine consensu parentum? par. 2. collectan. 58. numer. 8. pag. 195.
EXPENSARVM pœna, licet non debeatur ab eo, qui iustam habuit causam litigandi, fallit tamen in expensis pactionatis, debitisque ex contractu & hominis dispositione. par. 2. collectan. 60. num. 7. pagin. 200.
In expensis, victus victori an & quando condemnari debeat? ibidẽ num. 4. pag. 199. & an in expensis nõ petitis possit iudex victum condemnare? ibidem numer. 5. pagin. 200.
In expensis an & quando condemnetur, qui obtinuit sententiam à primo iudice, si coram secundo succumbat? ibidem num. 6.
EXPOSITVS cuius parentes adeò latent, vt omnino sit incertum an fuerit ex legitimis nuptijs conceptus, vel bis baptizatus, an possit ad sacros ordines promoueri? par. 1. collectan. 63. num. 3. pag. 92.
EXTRAVAGAN. Ambitiosæ, de reb. eccles. non alienan. inter commun. pœnæ, an sint vsu receptæ. part. 3. collect. 32. num. 1. pag. 432.
Extrauagan. Ambitiosæ, de rebus ecclesiæ non alienan. intellectus discutitur. par. 2. collectan. 73. num. 3. pag. 259.
Extrauagan. Ad euitandum scandala, Martini V. intellectus. part. 2. collect. 42. numer. 4. pagin. 166.
Extrauagantem Martini V. plures Doctores referunt, & sic de ea dubitandum non est. par. 1. collectan. 19. num. 3. pag. 24.
EXTREMAVNCTIO an concedatur damnatis ad mortem? par. 1. collect. 4. num. 2. pag. 5.

F

FALLERE iudicem potest reus, verbis ambiguis, modo mẽdacium non dicat, quando fuit inique interrogatus, & iuris ordine non seruato. part. 2. collectan. 101. num. 8. pag. 257.
FALSITATIS crimen, non venit in generali criminum remissione. par. 2. collectan. 26. num. 2. pag. 143.
Falsificantes literas, aut sigillum Papæ, aut Regis, quibus pœnis puniantur. ibidem numer. 1.
In odiũ falsitatis criminis, plura in iure prodita sunt. ibidem num. 3.
Falsitas nemini præiudicialis, an falsi pœna puniatur? par. 2. collectan. 139. numer. 4. pagin. 309.
Falsum deponens, circa accessoria tantùm, quomodo puniatur? ibidem num. 5.
Fallitas, vt sit punibilis, tria concurrere debent. ibidem num. 6.

Falsi testimonij signa, quæ sint? ibidem num. 11. pagin. 310.
FAMILIARES sanctæ Inquisitionis possunt arma deferre. part. 2. collectan. 7. numer. 2. pag. 107. & similiter familiares Episcoporum. ibidẽ. num. 3. & familiares legati. ibidem num. 5.
Familiaritas seu consortium cum Iudæis, hæreticis, aliisq; pessimis viris, omnino vitãdum est. par. 2. collect. 15. num. 1. pag. 122.
FELINVS laudatur pluribus doctorum testimoniis. part. 1. collectan. 15. numer. 7. pagin. 18.
FESTIVI dies, vide supra in verb. dies.
FEVDVM quid sit? & in quibus differat ab emphyteusi? part. 2. collectan. 144. numer. 1. pag. 320. Reliqua vide in verb. Emphyteusis.
FIDALGVS vnde quis dicatur? illiusque dictionis proprietas. part. 2. collect. 15. num. 7. pag. 123.
FIDELIS ab infideli vel Iudea, an possit nutriri, & è conuerso? ibidem num. 8.
FIDEM non seruari ab Hispanis dicentes, non rectè sentire, auctor demonstrat. par. 2. collectan. 110. num. 3. pag. 271.
Fidei prestatio communiter in chirographis seu albaranis adhiberi solita, qualis esse intelligatur? part. 2. collectan. 76. nnm. 4. pagin. 223.
Fidem fallere graue nimis est. par. 2. collect. 110. num. 1. pag. 270. & fidem frangenti, fides seruanda non est. par. 2. collectan. 174. num. 5. pag. 384.
Fides pro Dea antiquitus à Romanis colebatur. par. 2. collectan. 110. num. 2. pag. 270.
FIDEIVSSOR quando cõueniri possit, nondum excusso principali debitore? par. 2. collectan. 73. num. 2. pag. 219. & collectan. 152. num. 2. pag. 345.
Fideiussores an possint esse ecclesiastici? par. 2 collectan. 164. num. 1. pag. 365.
Fideiussor an possit agere contra principalẽ debitorem, antequam ipse soluat? part. 2. collectan. 152. num. 1. pag. 345.
Fideiussor qui pro certo tempore intercessit, facta à partibus prorrogatione temporis, an liberetur? ibidem num. 3. pag. 346.
Fideiussor an possit esse testis pro principali? ibidem num. 6.
Fideiussori an sufficiat probare solutionem à se factam, per solam confessionem creditoris, vt possit agere contra debitorem, qui ei indemnitatem promisit? par. 3. collect. 2. num. 1. pag. 393.
Fideiussores recipiens Notarius minus idoneos, an & quando de suo soluere teneatur? par. 2. collectan. 152. num. 5. pag. 346.
FILIVS tenetur honorare parentes. par. 1. collectan. 20. num. 1. pag. 24. & an teneatur alere patrem Bannitum? ibidem num. 2. pagin. 25.
Filius monachus professus, an possit à monasterio exire pro alendo patre, & an peccet filius monasterium ingrediens, cum pater eius ope, & industria pro alimentis indiget? ibidem num. 3.
Filius clericus qui manu armata defendit patrem ab iniquo inuasore, si eũ occidat, an sit irregularis? ibid. dict. num. 3 ad finem.
Filius religiosus an teneatur potius orare pro salute patris sui, quam Prælati? ibidẽ.
Filius Consul, an præcedat patrem? ibidem num. 6. pag. 26.
Filius spiritualis an possit vindicare mortẽ patris spiritualis? par. 1. collectan. 38. num. 2. pagin. 56.
Filij spurij, vide infra in verb. Spurij.
Filius in domo natus, præsumitur mariti esse, etiam si eodem tempore quo concipi potuit, mulier adultera fuerit. part. 2. collect. 75. num. 4. pagin. 221.
Filius primogenitus an possit agere viuente patre, vt pronuntiet iudex bona maioratꝰ sibi mortuo patre deberi? par. 2. collect. 10. num. 2. pag. 114. & an ei debeatur successio in regno vel maioratu absque vllo grauamine? par. 2. collectan. 90. numer. 1. pagin. 241.
Filius natus antequã pater promoueatur ad militiam, an remaneat Infantio siue Fidalgus? par. 2. collect. 15. num. 6. pag. 123.
Filij contrahentes matrimonium absq; consensu parentũ, an peccent, & ex hac causa possint exhæredari? part. 2. collectan. 58. num. 8. pag. 195.
Filij infidelium aut Iudeorum, an possint cõpelli baptismum suscipere inuitis parentibus? par. 2. collectan. 59. num. 1. pag. 198.
Filius, de quo in cap. afferte, de præsumptionib. si lite indecisa, altera ex mulieribus prætendentibus, vel ambæ decessissent, cui ex illis succesisset. par. 2. collectan. 62. numer. 5. pagin. 204.

INDEX.

Filius natus ex illis, inter quos matrimonium contrahi, seu esse non poterat, non legitimatur. par. 2. collect. 68. num. 7. pag. 212.

Filius naturalis an legitimetur per subsequens matrimonium, non obstante matrimonio intermedio? ibid. num. 4. pag. 211. & ibidem an talis legitimatus præferatur legitimis & naturalibus in maioratu, & qui dicantur filij naturales, qui legitimari possunt per subsequēs matrimonium. ibidem num. 6. pag. 212.

Filius religiosi nondum professi, vel beneficiati, an dicatur naturalis, & possit per matrimonium subsequens legitimari? ibidem numer. 5.

Filius an teneatur soluere debita patris, & Prælatus sui prædecessoris? par. 2. collect. 86. num. 1. pag. 236.

Filia cui centum pro dote, quinquaginta vero pro ingressu religionis relicta sunt, an integra centum consequatur, si religionē intrauerit? part. 2. collectan. 111. numer. 2. pagin. 272.

Filij eximuntur à patria potestate, ob hæresim parentum. par. 2. collectan. 162. num. 2. pagin. 362.

Filia quæ cum iuramento bonis paternis renunciauit, an possit petere legitimā? par. 3. collect. 10. num. 2. pag. 402. & an possit alimenta petere, si indigeat, vel contrauenire, data enormi læsione? ibidem num. 3.

Filij catholici quibus bonis & beneficiis priuentur propter hæresim parentum? & an id iustè sit à iure constitutum? par. 3. collectan. 28. num. 1. pag. 426.

Filij nati postquam parentes in hęresim lapsi sunt, an comprehendantur in pœnis cap. 2. §. hęretici autem, de hęretic. in 6. quemadmodum illi qui antea nati sunt? part. 3. collectan. 28. num. 2. ibidem. & an filij qui patrem hæreticum accusant, liberentur à pœnis illius textus? ibid. num. 4. pag. 427.

Filius an teneatur patrem hæreticum occultum accusare & denunciare? ibid. num. 5. & Filius accusatus à patre, vel è conuerso, an mitiori pœna puniatur, quam si ab extraneo accusatus fuisset? ibidem num. 6.

FOEMINA an possit esse iudex? par. 2. collecta. 122. num. 1. pag. 287.

Fœmina vt sit pulchra, quę requirantur? par. 1. collectan. 8. num. 2. pag. 9. & an sit nubēdum cum ea? ibidem num. 3. & 4.

Fœminæ cur facilius incidant in superstitiones lamiarum quam viri? part. 1. collectan. 21. num. 6. pag. 27.

Fœminæ an incurrāt excommunicationem capit. si quis suadente 17. quæst. 4? par. 1. collectan. 24. num. 2. pag. 30.

Fœminis an liceat se coloribus & vnguentis fucare? & an id possit Episcopus prohibere? par. 1. collect. 31. num. 1. pag. 47. & ibi aduersus eas, numer. 2. & quod mulier mediocris formæ, vnguento & coloribus deformetur? ibidem num. 3. & quare Fœminæ appetant ornatus? ibidem num. 4.

Fœmina si cum pecude commercium, seu accessum carnalē habeat, qualiter puniatur? par. 1. collectan. 32. num. 1. pag. 47. & an huius delicti solus conatus sit punibilis? ibidē num. 2. & quod mulier apperat belluarum concubitum. ibid. num. 3. pag. 48.

Fœmina an sit facta ad imaginem Dei? par. 1. collectan. 35. num. 1. pag. 49.

Fœminam quandam fuisse, quę mutato vestitu & nomine, fuit electa in Pontificem, ab aliquibus circūfertur: sed an id verum sit, discutitur? par. 1. collect. 18. num. 2. pag. 23.

Fœmina quædam sepeliuit viginti & duos viros, & nupsit viro, qui viginti vxores habuerat. par. 2. collect. 49. num. 2. pag. 176.

Fœmina pro aliquo fideiubens cum iuramēto, non iuuatur beneficio Velleiani. par. 2. collectan. 73. num. 3. pag. 219.

Fœmina quæ partum alienum supponit, qua pœna puniatur? par. 2. collectan. 75. num. 2. pagin. 220.

Fœmina an teneatur, marito vel filio in adulterio genito, veritatē propalare? & quāta fides sit eius dicto adhibenda? ibid. num. 3.

Fœmina quæ nupsit secundo, credens maritum primum mortuum esse, cum verè is viuus sit, ad quid teneatur? par. 2. collecta. 171. num. 4. pag. 380.

Fœmina quę rapuit virum, qua pœna puniatur? par. 2. collectan. 92. num. 2. pag. 243.

FORNICATIO simplex, est peccatū mortale. par. 2. collect. 18. num. 4. pag. 130.

Fornicatio simplex, an sit causa sufficiens ad deponendum clericum? part. 2. collectan. 112. num. 3. pag. 274.

An peccet magis, qui cum muliere deformi fornicatur, quam cum formosa? par. 1. collectan. 8. num. 6. pag. 9.

FRANCISCVS Sarmiento Episcopus pus, laudatur variis doctorum testimoniis. par. 2. collectan. 12. numer. 7. pag. 119.

FRIGIDITAS quando impediat matrimoniū contrahendum, vel dirimat contractum? par. 2. collect. 38. num. 1. pag. 159. & ea quomodo probetur? ibidem num. 3. pagin. 160.

FRVCTVS pigneris, an computentur in sortem? par. 2. collect. 6. num. 1. pag. 105.

Fructuum appellatione, veniunt omnes fructus deductis expensis. par. 2. collectan. 71. num. 5. pag. 217.

FVGA an probet delictum? & plura circa præsumptionem quæ aduersus fugientē oritur. par. 2. collect. 43. num. 1. pag. 167.

Fugere fractis carceribus & vinculis ruptis, an & quādo possit damnatus ad mortem? ibidem num. 2.

FVNERALIS pompa, & de conuiuiis quæ in funeralibus fieri solent. par. 1. collectan. 46. num. 5. pag. 67.

FVRCA an sit ignominiosum genus mortis? & de eius origine. par. 1. collectan. 4. num. 6. pagin. 6.

FVRIOSVS quis dicatur? & an possit matrimonium contrahere? part. 2. collect. 148. num. 1. pag. 339.

Furiosus an & quando propter delictum puniatur pœna corporali, vel sit irregularis, aut peccet? part. 3. collectan. 17. numer. 1. pag. 414. & furor quanter probetur? ibidem num. 2.

FVRTVM ex quibus coniecturis probetur. par. 1. collectan. 2. num. 2. pag. 3.

Furtum an in re minima committatur? part. 1. collectan. 8. num. 1. pag. 9.

Fures an & quando pœna mortis puniantur? part. 1. collectan 2. num. 1. pag. 2.

Furem occidere, an & quando liceat? par. 2. collectan. 96. num. 1. pag. 248.

G

GRATIA alicui concessa, circa nominationem certarum personarum, an extendatur ad suos hæredes? par. 2. collectan. 144. num. 81. pag. 334.

Gratia vel mandatum Principis, etiam reintegra existente, an expiret morte concedentis? par. 3. collectan. 1. num. 1. pag. 391.

Gratia an expiret mortuo Pontifice, qui eā concessit, nondum literis expeditis? & an successor debeat illas expedire? ibidem numer. 3. pag. 392.

Gratia habens clausulam derogatoriam, quo modo derogare intelligatur? par. 3. collectan. 14. num. 6. pag. 410.

GRATIANVS an habuerit potestatem legis condendæ? part. 1. collectan. 16. num. 5. pag. 20. & quis fuerit Gratianus, & de eius laudibus. ibidem num. 4.

GENERI per speciem derogatur. par. 2. collectan. 128. num. 3. pag. 197.

GLOSSAE authoritas & opinio, maxima est. par. 2. collect. 18. num. 6. pag. 131.

D. GREGORII Moralium primum exemplar, à Roma in Hispaniam adductum, seruatur in Ecclesia Beatæ Mariæ de Pilari. par. 1. collect. 43. nu. 9. pag. 64.

Graduati, à Comite Palatino, an sint habiles ad Episcopatus, vel dignitates, in quibus requiritur, quod sint graduati eas obtinentes? par. 1. collectan. 15. num. 9. pag. 19.

GITANOS an liceat consulere? & plura de illis. par. 1. collect. 21. num. 4. pag. 27.

H

HABITVS vulgò (Sanbenito) appellati, æthymologia seu origo, & quod is suspendendus sit in ea ecclesia, quæ erat parochia pœnitentis. par. 2. collectan. 103. num. 5. pag. 262. & coram quo iudice conueniantur illi, qui huiusmodi habitus publicè pœnitentię gestant. par. 1. collectan. 34. num. 1. pag. 49.

HAEREDITATEM restituere grauatus post mortem, an statim quod ingreditur religionē, teneatur eam restituere? an vero eius mors naturalis sit spectanda? par. 2. collectan. 111. num. 6. pag. 273.

Hęres institutus, decedente alio sine liberis, an excludatur, si ille efficiatur clericus, aut religiosus? ibidem num. 1. pag. 271.

Hæres tenetur exonerare conscientiam defuncti, & eius debita soluere. par. 2. collectan. 40. num. 4. pag. 162.

Hęres an & quando teneatur vltra vires hęredi-

reditarias, maximè non confecto inuentario, & quid in conscientia? ibidem numer. 5. pag. 163.
Hæres vel legatarius an iustè retineat legatum in minus solemni testamento relictũ? part. 2. collectan. 67. num. 2. pag. 209.
Hæres an teneatur in foro conscientię, soluere legata relicta in minus solemni testamento? par. 2. collect. 67. num. 2. pag. 209.
Hæres iurantis, an sortiatur forum ecclesiasticum? par. 2. collectan. 119. numer. 5. pagin. 285.
Hæres qui fidem defuncto præstitit de restituenda hæreditate filio suo spurio, non potest hæreditatem sibi retinere, nec spurio restituere, sed cui eã restituere teneatur, & quando? par. 2. collectan. 168. num. 4. pagin. 374.
Hæredes an cogantur alere filium spurium testatoris, si ei nihil fuerit relictũ? ibidem num. 12. pag. 376.
Hæres emphytęutę, ob ignorantiam cessans à solutione canonis, vel alienans domino irrequisito, an cadat à iure suo? part. 2. collectan. 144. num. 13. pag. 323.
Hæredem emphytæutæ cecidisse, propter cessationem sui prędecessoris, an possit iudex declarare? ibidem num. 14.
Hæres domini, an possit declarare pœnam aduersus emphytęutam, quam dominus non declarauit? ibidem num. 15.
Hæres domini, an possit repetere fundum alienatum ab emphytæuta absq; consensu domini? ibidem num. 16.
Hæres an & quando & intra quod tempus possit accusare vxorem defuncti de adulterio? part. 2. collect. 154. num. 7. pag. 351.
Hęredes an succedãt in iure patronatus per stirpes, an verò per capita? par. 3. collecta. 7. num. 1. pagin. 399.
Hęredes vel patroni, possunt cõueniri de alternis vicibus præsentãdo ad beneficium ecclesiasticum? ibidem num. 2. pag. 400.
Hęretici ex generali cõsuetudine igne cremantur. part. 2. collectan. 55. numer. 3. pagin. 186.
De hæreticis post sententiam redeuntibus ad fidem catholicam. plura ibidem num 7. pagin. 187.
Hæretici impressiones corrumpunt, & textus sacræ scripturæ adulterant. par. 2. collectan. 8. num. 5. pag. 110.
Hæreticus quis sit? & vnde dicatur? part. 2. collectan. 103. num. 1. pag. 260.
Hæreses ex quibus caulis nascantur? ibidem in fine, & quam excõmunicationẽ incurrant hæretici? ibid. num. 2. & an hæretici mentales incurrãt excommunicationem latam contra hæreticos? ibidem.
Hæreticos pœnitentes quis possit absoluere in vita, & in mortis articulo? ibidem numer. 3. pagin. 261.
Hæreticos an possit absoluere confessor per Bullam Cruciatæ, vel Episcopus, saltem occultos, post Concilium Tridentinum? ibidem.
Hæreticus absolutus à Romano Pontifice, an sit tutus in foro exteriori Inquisitorũ? ibidem num. 4. pag. 262.
Hæretico pœnitenti, quare crux ferenda in habitu imponatur. ibidem nu. 5. pag. 262. & ibi in fine. coram quo iudice conueniantur hæretici pœnitentes?
Hæresis vnius ex coniugibus, an sit iusta causa separationis thori, & an hæreticus postea pœnitens, recuperet cõiugem catholicam? par. 2. collect. 169. num. 1. pag. 377.
Dubius in fide, an & quando censeatur hęreticus? part. 2. collectan. 66. numer. 1. pagin. 208.
Dotes vxorum catholicarum, an confiscentur propter hæreses maritorum: part. 3. collectan. 13. num. 2 pag. 408.
Hæreticorum cadauera & fautorum ipsorũ, ecclesiastica carent sepultura: & iam sepulta exhumantur. par. 3. collectan. 16. numer. 1. pagin. 413.
Hæreticorum fautores, receptatores, & defensores, qui dicantur? & qualiter tales puniri debeant? ibidem num. 2. & de eorum incapacitate ad beneficia. par. 3. collectan. 28. num. 3. pagin. 427.
In crimine hæresis, an socij & participes criminis, possint esse testes? par. 3. collect. 23. num. 1. pag. 421. & an excõmunicatus sit testis idoneus aduersus hæreticũ? ibidem numer 2.
Propter hæresim parentum, quibus bonis & beneficiis priuentur filij catholici? & an hoc iustè constitutum sit à iure? par. 3. collectan. 28. num. 1. pag. 426.
An filij nati post, sicut & nati ante hæresim parentum, comprehendantur pœnis text. in cap. 2. §. hæretici autem, de hæretic. in 6? ibi-
6? ibidem num. 2. & an filius accusans patrem hęreticum, liberetur à pœnis istius textus? ibidem num. 4. & an patrem hæreticum occultum, teneatur filius accusare vel denunciare? ibidem num. 5. & an filius accusatus à proprio patre vel è conuerso, mitiori pœna puniatur, quam si ab extraneo fuisset accusatus? ibid. num. 6.
Hęreticus an sit remittendus ad iudicem loci delicti? par. 3. collect. 33. nu. 5. pag. 435.
Papa vel Episcopus hæreticus, an de iure diuino sit priuatus dignitate vel iurisdictione? par. 1. collectan. 44. num. 2. pag. 66.
Negans Christum ore, metu mortis vel tormentorum, credens tamẽ corde, an sit hęreticus? par. 2. collect. 66. num. 2. pag. 208.
HISPANORVM fides maxima est: & contrarium dicentes grauiter errare, ostenditur. par. 2. collectan. 110. numer. 3. pagin. 271.
Hispaniæ Reges, vnde ius obtinuerint præsentandi Prælatos in ecclesiis suorum Regnorum? part. 1. collectan. 51. numer. 3. pagin. 73.
HISTRIONES qui dicantur? & an peccent ipsi, & qui eorum spectaculis, & comœdiis assistunt? part. 1. collectan. 41. numer. 1. pag. 59.
Cætera suple supra, in verb. Commœdia.
HOMICIDII primi, debet fieri mentio in impetratione veniæ secundi homicij. par. 2. collectan. 34. num. 4. pag. 154.
Homicidæ dicuntur, omnes eundem hominem vulnerantes. par. 1. collectan. 65. numer. 1. pag. 94.
HOSPITALITATIS materiam, & qui possint cogi ad eam? vide in par. 2. collect. 118. num. 1. pag. 282.
HOSPITALE erigere in qualibet Ciuitate ad pauperes alendos, sanctissimum est. par. 1. collect. 36. ex num. 3. pag. 50.
HOSTIA consecrata non debet custodiri vltra vnam septimanam. par. 2. collectan. 51. num. 4. pag. 179.

eius discipuli prædicauerunt Euãgelium in Hispania. in dict. collectan. 43. num. 4. pagin. 62.
IEIVNII essentia, est prandere semel in die. part. 1. collectan. 53. num. 1. pag. 75.
Ieiunium Quadragesimale quid? & de eius institutione. ibidem num. 3.
In diebus ieiunij, potest fieri collatio serotina, etiam citra litim, dummodo moderatè fiat. ibidem num. 2. vbi etiam examinatur opinio Barthol. à Medina dicentis, licere in Vigilia Natiuitatis Domini, collationẽ sumere cum variis fructibus etiã immoderatè.
In die ieiunij, an liceat ientaculum vel collationem mane sumere, & prandium differre in vespertinum tempus? ibidem num. 2. in fine, pag. 75.
IGNORANTIA vt præsumatur, & pœna euitetur, satis est allegare legẽ non fuisse publicatam in eo loco, vbi pœna exigitur. par. 2. collectan. 1. num. 3. in fine. pagin. 99.
Ignorans se esse excommunicatum, si celebrat, an sit irregularis? par. 2. collectan. 25. num. 4. pagin. 141.
IMAGINVM sanctarum, antiquissimus est vsus in ecclesia Dei, de quarum veneratione plura. par. 3. collectan. 22. numer. 1. pag. 419. & de pœnis eorum qui imagines contemnunt, iniurias ve eis inferunt. ibidem num. 2. pag. 420.
IMMVNITAS ecclesiæ, an prosit delinquentibus spe immunitatis? par. 2. collectan. 178. num. 1. pag. 389.
Immunitate ecclesiastica, an gaudeat domus Cardinalis? par. 2. collectan. 54. numer. 3. pagin. 184.
Immunitate ecclesiæ, an gaudeat dormitorium monasterij? ibidem. & an Refectorium? ibidem num. 3.
Immunitate ecclesiæ, an gaudeat cõfugiens ad sacerdotem portantem Eucharistiam per vias ad infirmos? par. 2. collectan. 51. pag. 179. & collect. 54. num. 2. pag. 184.
Immunitate ecclesiastica quibus casibus delinquentes non gaudeant? & in quibus delictis? par. 2. collect. 54. num. 4. pag. 184
Immunitate ecclesię, an gaudeat delinquens proditorię. par. 2. collect. 136. num. 1. pag. 305. & plura aduersus violantes immunitatem ecclesiæ. dict. collectan. 54. num 1. pag.

I

IACOBVS maior Apostolus, an venerit in Hispaniam? par. 1. collectan. 43. numer. 2. pagin. 61. & quòd post S. Iacobum, primũ

pagin. 183.
Immunitate ecclesiæ an gaudeant mercatores falliti? par.2.collectan.54.numer.5. pagin. 184.
IMPEDIMENTA falsa matrimonij denuncians, qua pœna puniatur? & quo modo probetur impedimentum matrimonij? par.2.collectan.81.num.7.pag.230. & qua forma procedendum sit in impedimentis matrimonij admittendis, quæ tempore proclamatum seu monitionum opponuntur.par.2.collect.58.nu.11.pag.197.
IMPERATOR an sit dominus totius mundi? par.1.collecta.64.num.2.pag. 93.
IMPOTENTIA coeundi an & quando impediat matrimonium contrahendū, vel dirimat contractum? par.2.collect.38. num.1.pag.159. & ea quomodo probetur? ibidem num.3.pag.160.
DE INCANTATORIBVS & iis qui vanas superstitiones obseruant.par.1. collectan.21.num.2.pag.26.& 27.
INCENDIVM quando præsumatur culpa inhabitantium commissum? par.2. collectan. 40. num.1. pag.162. vbi etiam aduersus incendiarios plura cumulantur.
INDICIVM an faciat ad torturam inimicitia? par.2.collect.129.nu.3.pag. 298.
Indicia quæ requirantur, vt tormentis locus sit? par.2.collect.24.num.6.pag. 139.
INDVLGENTIAS quas quis recipit à fallis quæstuariis, etiam data pecunia, & cum bona fide & zelo, non consequitur. par.3. collecta.9.num.2.pag.401. & 402.
INFANS quòd fuerit suffocatus, qualiter cognoscatur? par.2.collectan.48. numer.3.pagin. 175.
Infans an propter delictum puniatur, vel incurrat irregularitatem? part.3. collectan. 17.num.3.pagin. 414.
INFIDELIS à fideli an possit nutriri, & è conuerso? par.2.collectan.15.num.8. pagin. 113.
Infidelis an possit compelli vt baptizetur? par.2.collectan.59.num.1 pag. 198.
INFIRMITAS corporis nonnumquã ex peccato prouenit.par.2.collectan.107. num.1.& ex quinq; causis.ibidem num.3. & plerumque prodest ad salutem animæ. ibidem num. 4. & de infirmitate animæ & eius medicina.ibidem num.5. Reliqua suple infra in verb.Medicus.
INGRATITVDO quid sit? & aduersus ingratos plura.par.2. collectan.57. num.2.pag. 192.
INHIBERI non possunt Inquisitores fidei, à iudicibus secularibus, ne procedãt appellatione pedente in causis ciuilibus, aut criminalibus.par.2.collectan.17.num. 4.pag. 128. Cætera suple infra verb. Iudex, & verb.Iurisfirma.
INIMICVS quis dicatur? & an eius testimonio & dicto aduersus inimicum, sit fides adhibenda? par.2. collectan.129.numer.1.pagin. 247.
Inimicus ex quibus coniecturis quis probetur? & testes qualiter super inimicitia deponere debeant? ibidem num.2.
Inimicitia an faciat indicium ad torturam? & de eo qui recipit inimicum in sua famiIiaritate. ibidem num.3.pag.298.
INIVRIAS non remittens, an peccet recitando orationem Dominicam? par.2. collectan.6.num.3.pag. 8.
Iniuria atrox, quæ dicatur? par.2. collectan. 57.num.6.pag. 192.
De iniuria verbali plura adnotantur.part.1. collectan.146.num.4.pag. 337.
Actiones iniuriarum & expensarum, saluæ remanent iniuriato, licet iniuriam vel offensam remisserit quoad Deum, seu in foro conscientiæ. par.3. collectan. 12. num. 5. pagin. 407.
INQVILINVS, vide supra verb. Colonus.
INQVISITORES fidei, an cognoscant de lamiis? par.1. collectan.21. num. 6. pagin. 27.
Inquisitores fidei, an sint iudices omnium causarum, eorum qui habitum pœnitentiæ publicæ gestant? par.1. collectan.34. num.1.pagin. 49.
Inquisitores fidei, vel iudicis bonorum publicatorum, non possunt inhiberi à iudicibus secularibus, ne procedant appellatione pendente in causis ciuilibus aut criminalibus. part.2. collectan.17.numer.4. pagin. 128.
Inquisitores hæreticæ prauitatis, non incurrunt irregularitatem, tradendo hæreticos curiæ seculari puniendos. part.2. collect. 55. num.1.pag. 185.
Inquisitores hæreticę prauitatis, an habeant ius

ius inquirendi cõtra Episcopos vel Principes in causa hæresis? par.3. collect. 14. num.2.pag. 409.
Inquisitores cur nominent consultores? & an eorum consilium sequi teneantur? par. 3.collectan.27.num.1.& 2. pag. 425.
Inquisitorum sententias contra hæreticos latas, an debeant exequi iudices seculares, absq; alia causæ cognitione? part. 2. collectan.55.numer.2.pag. 186.
INSTRVMENTA confecta à sacerdote tabellione, an valeant? par.2.collect. 147.num.1.pag. 338.
INVENTOR an ob restitutionem rei alienæ inuentæ, possit aliquid petere? par.1.collectan.23.num.3.pag.29. & non restituens rem inuentam, an peccet? ibid. num.1. & quid vbi dominus rei inuentæ non apparet, an possit inuentor eam penes se retinere? ibidem num.2.
IRREGVLARIS an sit clericus percutiens hominem mortuum? par.1.collectan.24.num.9.pag. 31.
Irregularitas proueniens ex reiteratione omnium sacramentorum, quę imprimunt characterem, an & quando impediat sacrorum ordinum receptionem? par.1.collectan.63.num.5.pag. 92.
Irregulares an sint clerici bellum exercentes? & an possint ibi absq; irregularitatis metu interesse? & manu propria pugnare? par.1.collectan.59.num.2.pag. 84.
Irregulares an sint omnes homines vulnerantes eundem hominem: ita quod ad sacros ordines promoueri non possint? par. 1.collectan.65.num.1.& 2.pag.64.& 65.
Irregularis an sit filius clericus, qui manu armata defendit patrem ab iniquo inuasore, eumq; occidit? par.1. collect. 20. num. 3.ad fin.pag. 25.
Irregulares an sint portantes ligna ad comburẽdum hæreticum? par.2. collectan.55. num.4.pag. 187.
Irregularis an sit Aduocatus patrocinium præstans, vel testis deponens in causa sanguinis? & quid iuris, si id cum protestatione fiat? par.3.collect.12.num.4.pag.407.
Irregularis an sit ille qui celebrat, ignorans se esse excommunicatum? par.2. collect. 25.num.4.pag. 141.
Irregularitatem non incurrunt Inquisitores fidei, tradendo hæreticos curiæ seculari puniendos? part.2.collectan.55.numer.1. pagin. 185.
Irregulares an sint ordinati ante ætatem legitimã, vel extra tempora à iure statuta, si celebrent? & quis possit eos absoluere? par.3. collectan.4.numer.2.pag. 396.
Irregularitatem an & quando incurrat clericus, accusando delinquentem, & maximè si certo sciat, quod inferenda est reo pœna mortis, vel sanguinis? par.3. collectan.12. num.1. pag.406. & an protestatio liberet accusatorem ab irregularitate, si animum habeat, quod reus moriatur? ibidem num.2.
Irregularitatem an incurrat infans delinquens? collect.17. num.3. pag.414. & an quis eam incurrat, ob delictum in somnis commissum? ibidem num.4.
IVDAEI an iustè expelli possint à Regnis Christianorum? par.2. collectan.15. num.2.pag. 122.
Iudæi fuerunt expulsi ab Hispania & Francia.ibidem num.3.nec hodie apud Cantabros habitare permittũtur ipsi, nec eorum descendentes. ibidem num.4.
Iudæi an possint iustè exercere vsuras? par. 2.collectan.30.num.1.pag. 149.
Iudæi vel eorum filij paruuli, inuitis parentibus, an possint compelli vt baptizentur? par.2.collectan.59.num.1.pag. 198.
Iudæorum ritus & conuenticula, quare ferat ecclesia, non verò Sarracenorum, & hæreticorum? ibidem num.2.
Iudæi debent habitu distingui à Christianis. ibidem num.3.
Iudæi & descendentes ab eis, an iustè expellantur à muneribus, & honoribus publicis, & ab ordinibus & beneficiis ecclesiasticis? par.2.collectan.77.num.1.pag. 224.
Iudæus an possit esse testis contra Christianum, & è conuerso? part.2. collectan.83. num.1.pag. 232.
Iudæus quomodo & qua solemnitate teneatur iurare? ibidem num. 2. pag. 233. & an teneatur seruare iuramentum præstitum super Euangelia? ibidem num.5.
Iudæi an habeant filios in potestate? part.2. collectan.72.numer.2.pag. 218.
IVDEX nõ debet recipere pretium pro sententia. par.1.collect.28.num.1.pag.39.
Iudex an possit recipere poculentum à litigantibus? & de pœna dantis & recipientis.ibi-

tis. ibi dem num.2.pag. 40.
Iudices quales esse debeant? ostenditur, ibidem num.3.
Iudex in varietate opinionum, an possit iudicare pro amico? par.2.collectan.134.numer.2.pag. 303.
Aduersus Iudices qui munera à litigantibus recipiunt, plura & pulchra. vide ibidem numer.1.pag. 302.
Iudices delegati quas expensas, & munera à partibus percipere possint? ibidem numer.3.pag. 303.
Iudices seculares possunt auferre à clericis, arma per eos prohibita. par.2. collectan. 7.num.1.pag. 107.
Iudex an teneatur exequi mandatum superioris, quod sibi iniustum videtur. part.2. collectan.3.num.2.pag. 101.
Iudex secularis potest cognoscere de possessorio rei spiritualis. par.2.collectan.4. num.3.pag.102. & an possit cognoscere de possessorio beneficij? ibidem num.4. & an ad iudicem ecclesiasticum debeat recurri in re spirituali? ibidem num.1.
Iudex à quo, potest appellanti præfigere tẽpus, intra quod se præsentet coram superiori cum processu, & eo elapso, appellationem esse desertam declarare. par.2.collectan.17.num.1.pag. 127.
Iudices seculares quibus casibus possint ecclesiasticis inhibere, ne sentẽtias suas exequantur apellatione pendente? ibidem numer.3. & an iudex ecclesiasticus sic inhibitus à seculari, possit taxare expẽsas, in quibus appellantem cõdemnauit? ibidem num.5.pag. 128.
Iudex verus & competens, quis sit in causa vsurarum? part. 2. collectan. 30. numer.2. pagin. 149.
Iudex an possit augere vel minuere pœnã à lege staturam? & quid si lex fuerit iurata? par.2. collectan.46.num.2.pag. 170.
Iudex qui vnam ex duabus pœnis imponere potest, an duriorem, an vero mitiorem imponere debeat? par. 2. collectan. 46. num.5.pag. 171.
Iudices ecclesiastici an pœnitentes (id est qui ab eis propter aliquod crimen ecclesiasticum damnati sunt ad agendam pœnitentiam) pro delictis commissis coram iudice seculari, cum sint alioqui laici, sõlũ punire possint? par.1. collectan.34. num. 2. pagin. 49.
Iudex secularis an teneatur absq; causæ cognitione exequi sententiam promulgatam ab Inquisitoribus contra hæreticos? part.2.collectan.55.num.2.pag. 186.
Iudices recti & boni meliorem vitam agũt, quam multi religiosi. par.2.collectan.56. num.2. pag.188. & quales esse debeant iudices? ibidem num. 3.
Iudex an possit victum victori condemnare in expensis non petitis? par. 2. collect. 60. numer.5.pag. 200.
Iudex an possit rem litigiosam inter partes diuidere, quando iura partium sunt obscura? par.2.collectan.62.num.1.pag. 203.
Iudex an possit reo impunitatem promittere, vt ab eo veritatem occultam extorqueant? par.2. collect.62. num.2.pag.203. & ibi an teneatur iudex promissam impunitatem seruare?
Iudex an & quando possit salua conscientia, partes litigantes reducere ad concordiam? par.2.collect.70.numer.1.pag.214.
Iudex tenetur iudicare secundum magis cõmunem Doctorum opinionem. par.2.collectan.84.num.4.pag. 234.
Iudex timens liberum consensum mulieris impediendum esse in matrimonio, quid facere debeat? par. 2. collect.93. num.4. pagin. 245.
Iudex an possit inquirere de delicto omnino occulto, nulla præcedente infamia? par.2. collectan.101.num.7.pag. 256.
Iudex an teneatur iudicare secundum propriam conscientiam, an verò secundum allegata & probata? ibid.num.11.pag.257.
Iudex ecclesiasticus an & quando possit implorare auxilium brachij secularis, & eũ compellere, vt sibi auxilium prẽstet? ibidem num.12.pag.258. & an iudex secularis donec summariè saltem discutiat iustitiam causę, debeat auxilium prẽstare? ibidem num.13.
Iudex secularis an teneatur exequi sententiam iudicis ecclesiastici, si coram eo opponatur de nullitate sententiæ? ibidem.
Iudex secularis an possit ob delictum mixti fori, punitum semel à iudice ecclesiastico, iterum punire? par.2.collectan.113.numer.3.pag.275. & collectan.126.num.4. pagin. 294.
Iudex secularis an possit sine licentia iudicis ec-

cis ecclesiastici extrahere reum ab Ecclesia, in casibus in quibus reus ab Ecclesia extrahi potest? par.2. collectan.178. numer.4.pag. 390.
Quis sit Iudex competens ad cognoscendum, an delinquens gaudeat immunitate ecclesiæ? part. 2. collectan.178. numer.5. pagin. 390.
Iudices ecclesiastici in casibus quibus possunt contra laicos procedere, an possint eos mittere in proprios carceres? ibidem numer.7.
Iudex an possit post latam sententiam recipere munus, quod sibi sponte offertur à parte? par.2.collect.177.num.2.pag. 388.
Iudex ordinarius per simplicem causæ cognitionem à superiore sibi commissam, an censeatur iudicare vt ordinarius, an vero vt delegatus? par.2.collect.157.num. 1.pagin. 355.
Iudices ordinarij & delegati an possint esse arbitri? par.2.collect.127.num2.pag.295.
IVRARE an sit licitum? par.1. collect. 26.num.3.pag. 35.
Iurantes nomen Dei in vanum, maledicuntur. ibidem num.4.
Iuramentum adiectum pacto nudo, an faciat illud producere actionem? par.2.collecta. 31.num.5.pag. 150.
Iurare super matrimonio, an & quando cogatur reus, actore in probatione deficiente? par.2.collectan.58.num.12.pag. 197.
Iurans soluere vsuras, an teneatur iuramentum seruare? par.2. collectan. 78. num. 1. pagin. 225.
Iuramẽti forma, quod Episcopi Sedi Apostolicæ præstant, tempore suæ consecrationis. par.2.collect.108. num.1.pag.267.
Verbum (iuro) & tactura Euangeliorum, an sint necessaria ad essentiam, & validitatem iuramenti? ibid. num.6.pag. 268.
Episcopi, Reges, & Ecclesiasticæ personæ, qua forma iurare teneantur? ibidem.
Iuramentum defuncti, an obliget hæredem? par.2.collectan.119.num.4.pag. 285.
Iurantis hæres an fortiatur forum ecclesiasticum? ibidem num.5. & par.3.collectan. 2.num.3.pag. 393.
Iurans non recurrere à sententia arbitri, an possit recurrere? par.2.collectan.122. numer.6.pag. 288.
Iuramentum an excludat exceptionem cõpensationis? par.2. collectan.155. num.1. pagin. 353.
Iuramẽtum vt deferatur alteri ex partibus, quæ requirantur? par.2. collect. 125.num. 2. pag.292. & an possit reus iuramentum sibi ab actore delatum recusare, vel illud referre, si actor nihil probauit: ibid.nu.3.
Iuramentum an confirmet contractum nullum & inualidum? par.3.collectan.10.numer.4.pag. 403.
Iuramentum vi, aut metu extortum, an valeat & obliget? ibidem num.5.
Laicus ratione iuramenti, an cõueniatur coram iudice ecclesiastico? par.3. collectan. 2.num.2.pag. 393.
Lex ciuilis an possit statuere, ne in contractibus iuramentum adhibeatur, ad hoc vt personæ seculares non conueniantur coram iudice ecclesiastico? ibidem num.4.
Actus contra iuramentum factus, an sit validus, etiam si agens periurus sit? par.3.collectan.3.num.4.pag. 395.
Iuramentum adiectum pacto de non succedendo patri, à filia facto, an validum sit? par.3.collectan.10.num.1 pag. 402. & an filia cum iuramento renuncians bonis paternis, possit legitimam petere? ibidem numer.2. & an possit contrauenire data enormi læsione, vel si indigeat, alimenta petere? ibidem num.3.
IVRE Canonico deficiente, an recurratur ad ius Regni, an vero ad ius ciuile Romanorum? par.2.collect.70.num.4.pag.215. & quid iuris è conuerso, deficiente iure regni? ibidem.
IVRISDICTIO ordinaria an possit competere fœminis? par.2.collectan.122. num.2.pag. 287.
Iurisdictio Abbatis in suos monachos, vel Prioris in suos Canonicos Regulares, an de iure communi sit priuatiua ad Episcopum in ciuilibus & criminalibus? par.2. collectan.121.num.1.pag. 286.
IVRISFIRMAM seu inhibitionem, ne pendente appellatione iudex ecclesiasticus procedat ad executionem suæ sententiæ, an rectè concedant Locumtenentes Iustitiæ Aragonum, stante hodie Concilio Tridentino, & Bulla Cœnæ Domini? par.2.collectan.17. num.2.pag. 127.
IVS PATRONATVS in ecclesiis, & Prælatiis, vnde competat Regibus Hispaniæ

ſpaniæ? par.1.collectan.51.num.3.pag.73.
Ius patronatus quando dicatur eccleſiaſticum, vel laicale? par.2.collectan.79.num.4.pag.227. & par.3. collectan.21. num.3. pagin. 419.
Ius patronatus an tranſeat ad fiſcum bonis confiſcatis? part. 2. collectan. 5. num. 3. pagin. 104.
Ius patronatus quod ad Reges & Principes ſeculares pertinet, non comprehenditur in derogatione iuris potronatus laicalis. par.2.collectan.79.num.2. pag. 226.
Iuris patronatus beneficia, an poſsit ſibi reſeruare Legatus? ibidem num.3.pag.227.
Cætera ſuple infra, verb. Ius præſentandi, & verb.Patronus.
IVS PRAELATIONIS quod habet Dominus in emphytæuſim an poſsit cedi? par.2.collect.144.num.50.pag.330.
IVS PRAESENTANDI ad beneficium, an tranſeat ad quoſcunq; hæredes cum vniuerſitate bonorum? par.2. collectan.5. num.1. pag.103. & an tranſeat in emptorem hæreditatis? ibidem num.2. & an in fideicommiſſarium? ibidem num.4. & an competat vſufructuario vniuerſali? ibidem num.5.
Ius præſentandi an pertineat ad pupillum, an vero ad tutorem? ibidem num.6. & an competat marito, an vero vxori, quæ ius illud pro dote adduxit? ibidem num.7.
Ius præſentandi an competat illegitimè natis? ibidem num.8.pag. 105.
Ius præſentandi an pertineat ad ſequeſtrũ? ibidem num.9.
Ius præſentandi an competat locatori omnium bonorum? ibidem num. 10. & an ei qui in pignus habet bona, quibus annexum eſt ius præſentandi? ibidem num.11.
Ius præſentandi an competat Monaſterio, quod patronus ingreſſus eſt? ibid.num.12
Cætera in hac materia, ſuple ſupra, in verb. Ius patronatus, & infra verb. Patronus.

L

LAICVS an poſsit abſoluere à peccatis vel cenſuris, conſtitutum in mortis articulo? par.1. collectan.42.num.3.pag. 60.
Laicus qui poſt delictum commiſſum, ordines clericales ſuſcepit, an ſit de foro iudicis eccleſiaſtici? par.1.collectan.37. num. 13. pagin. 54.
Laicus an & quando poſsit clericum criminaliter accuſare, vel ſit teſtis idoneus contra eum? par.1.collect.54.num.1. pag.76.
Laicus vel clericus, qui clericum coram iudice ſeculari conuenit, excommunicandus venit, & perdit cauſam: & cui applicetur? par.1.collectan.57.num.2. pag. 81. & quis ſit iudex competens ad declarandam prædictæ cauſæ amiſsionem. ibidem numer.3.
Laici an teneantur propriis expenſis deferre decimas ad horrea clericorum? par. 1. collectan.66.num.4.pag. 96.
Laici an poſsint choro intereſſe, dum celebrantur diuina? ſuper quo extat optima Conſtitutio Toletana. par.2. collect.45. num.4.pag. 170.
Laicus cum clerico habẽs communem rem, vel ſimul cum eo delinquens, an ad iudicem eccleſiaſticum remitti debeat? par.2. collectan.176. num.2.pag. 387.
Laicus ratione iuramenti, an conueniatur coram iudice eccleſiaſtico? par.3. collect. 2. num.2.pag. 393.
Laici non tenentur diſputare de fide catholica, & maximè cũm hæreticis. par.3.collectan.20.num.1.pag. 417.
LAMIAE an corporaliter deferantur à demoniis, & alia in hac materia? part. 1. collectan.21.num.5.pag. 27.
De Lamiis an cognoſcant Inquiſitores fidei? & cur mulieres facilius incidant in hiſce ſuperſtitiones quam viri? ibidem numer. 6.
LANARVM emptio vilicri pretio facta ob anticipatam ſolutionem, an ſit licita? par.2.collectan.147.num.6.pag. 174.
LAQVEVS ſi rumpatur, an reus ſit liberandus tanquam innocens? par.1. collectan.4. num.5. pag. 5.
LARVARVM vſus, an ſit peccatum? & alia in hac materia. par.2.collectan.41. num. 2. pag. 59. & huiuſmodi Laruæ an poſsint portare impunè veſtes mulierbres, aut Monachorum, vel Monialium? ibidem dict. num.2.
LAVDIMIVM an debeatur ex alienatione neceſſaria? par.2.collectan.144. num.18

num.18.pag.323. & an illud debeatur, quãdo res poteſt alienari abſq; conſenſu domini directi? ibidem pag. 324.
Laudimium, vel commiſſi intereſſe, an pertineat ad proprietarium, vel vſufructuarium? ibidem num.38.pag. 328.
Laudimium quid ſit? & vnde ſit dictum? & an teneatur illud ſoluere emptor vel venditor? ibidem num.44. pag.329. & quæ ſit laudimij quantitas? ibidem.
Laudimium an debeatur ex locatione rei emphytæuticæ ad longum tempus? ibid. num.47.pag. 330.
Laudimiũ an iuſtè dñs exigat, ex vẽditione rei emphytæuticę? ibid.num.52.pag. 331.
Dominus venditioni conſentiens abſq; aliqua proteſtatione, an poſsit petere laudimium? ibidem num.58.
Laudimium an debeat ſoluere, redimẽs rem venditam cum pacto de retrouendendo? ibidem numer.56.
Laudimium vineæ venditæ cum fructibus pro vnico pretio, an debeatur pro toto pretio, an verò pro parte vineæ tantùm? ibidem num.90. pag. 335.
Laudimium an debeatur ex venditione facta cum pacto legis commiſſoriæ, vel adiectionis in diem? part. 2. collectan.144. num 57.pag. 331.
LEGATVS à latere, an poſsit ſibi reſeruare beneficia iuris patronatus? par.2. collectan.79. num.3.pag. 227.
LEGATARIVS an iuſtè retineat ſibi relictum in minus ſolemni teſtamento? par.2.collectan.67.num.2.pag. 209.
Legatum relictum eccleſiæ vel pauperibus, cui Eccleſiæ, vel quibus pauperibus debeatur? par.2.collect.91.num 4.pag.242.
Legatum à debitore creditori factum, an & quando cenſeatur animo cõpenſandi relictum? par.2.collect.106.num.3.pag. 265.
Legata in teſtamento relicta, an ſint ſuſpenſa ante aditam hæreditatem? part.2. collectan.114.num.2.pag. 276.
Legata quis ſoluere teneatur, an hæres, an verò vſufructuarius omnium bonorum? ibidem num.4.
Legatum meretrici factum, vt nubat, an valeat? par.2.collect.140.num.13.pag. 313.
Dum non ſoluitur legatum alicui relictum, an iuſtè ei ſoluatur annua penſio? par. 2. collectan.14.num.4.pag. 121.
LEGITIMAM an poſsit petere filia, renuncians cum iuramento bonis paternis? par.3.collectan.10.num.2.pag. 402.
Conſuetudo Regni Aragonum, quod pater poſsit filiis ſuis legitimis, quinq; ſolidos tantùm, pro legitima relinquere, an ſit iuſta & valida? par.2.collecta.168.num.16. pagin. 377.
Legitimatus per ſubſequẽs matrimoniũ, an verè dicatur legitimus, & excludat ſubſtitutum? par.2. collect.68.num.1.pag. 210.
Legitimatus per ſubſequẽs matrimonium, ſuccedit in feudo, & in emphyteuſi eccleſiaſtica. par.2. collect.68.num.3.pag. 211.
Reliqua in hac materia, vide in verb. Filius.
LAESO vltra dimidiam iuſti pretij, qui contractũ iurauit, an ſuccurratur remedio cap. Cum dilecti. de empt. & vendit? par. 2.collectan.158.num.3.pag.356. & quando quis ſic læſus dicatur? ibidem num.5.
Cætera in hac materia, ſuple in verb. Emptor, & in verb. Venditor.
LEX quid ſit? par.1.collect.1.num.1.pag.1. & qualis eſſe debeat? ibidem num. 2. & ad quid leges factæ ſint? ibidem num.3.
Lex an de eſſentia ſcripturam requirat? ibidem num.4.pag.2. & à quo tempore obligat? ibidem num. 5. & par.2. collectan.1. num.3.pag. 98.
Lex aliquid ſtatuens cũ peccato, non valet. par.1.collectan.26.num.2.pag. 34.
Lex ciuilis an poſsit ſtatuere, ne in contractibus iuramentum adhibeatur, vt ſeculares perſonæ coram eccleſiaſtico iudice non conueniantur? par.3.collectan.2. numer.4.pag. 393.
Lex aut conſtitutio noua, quando reſpiciat præterita, & quando futura? par.2.collectan.1.num.1.pag. 97
Lex ciuilis iuſta, an obliget in conſcientia? par.2. collectan.2.num.2. pag.99. & eius tranſgreſſor, quando peccet mortaliter? ibidem num.3.pag. 100.
Lex vel ſtatutum prohibens beneficia eccleſiaſtica, vel officia ſecularia exteris conferri, an iuſtum ſit? par.2.collectan.56. num.7.pag. 190.
Leges ciuiles latę aduerſus cõtrahentes matrimonium clandeſtinum, an & quando valeant? par.2.collectan.58. num.5. pag. 194. & an poſsint aliquid circa matrimonium ſtatuere? ibidem num. 5. pag.194.
Lege ſcripta deficiente, recurrendum eſt ad æquitatem, & ſenſum naturalem. part.2.

collectan.70.num.3.pag. 215.
Lege Regni deficiẽte,an ad ius canonicum, an verò ad ius ciuile Romanorum recurrendum sit? ibidem num.4.
Leges ciuiles insertæ in libro Decreti, an sint approbatæ? par.1. collectan.16.num. 8.pagin. 21.
Lex Mosayca inter Iudeos,in quibus adhuc seruetur? part.2. collectan. 83. numer.4. pagin. 233.
Legis non receptæ transgressor, nullam incurrit pœnam. par.2.collectan.84.num. 2.pag.234. & an leges transgredi, in aliquo casu liceat? ibidem num.3.
Lex Minime.ff.de relig. & sumptib. funer. permittit filio occidere patrem, qui ad patriam delendam venit.par.1.collectan. 20.num.4.versic.Vnde textus.pag. 26.
LIBELLVS super futuro iure,quando admittatur? par. 2. collectan.10. numer.1. pagin. 114.
LIBER Pontificalis est authenticus, & fidem facit. par.2. collectan. 135. num.4. pagin. 304.
Librorum hæreticorum retentio, an reddat quem suspectum de hæresi? par.2.collect. 8.num.2.pag.109.& de pœnis eorum qui illos retinent.ibidem num.4.pag. 110.
Librorum prophanorum lectio,quamplurima adfert incommoda: & quòd ab initio nascentis Ecclesię fuerit interdicta. ibid. numer.3.
Libri nõ possunt imprimi, nisi prius fuerint examinati per viros probos. ibid.num.7.
LIBERI homines,an in pignus dari possint? par.2.collectan.73.num.1.pag. 218.
LIBRA auri, quòt nummos aureos, seu scutos conficiat? & quomodo in iure sumatur? par.2. collect.80.num.5.pag. 228.
LICENTIA ab Episcopo subdito cõcessa, vt possit à quocunq; Episcopo, sacros ordines recipere, an expiret morte Episcopi concedentis? par.3. collectan.1. num.2.pag. 392.
Licentia Summi Pontificis,an præsumatur ex cursu 30. annorum, in alienatione bonorum Ecclesiæ? par.3. collectan. 32. numer.5. pagin. 433.
LICENTIATVRAE gradu,in vna Vniuersitate obtento,an & quando quis possit in alia doctorari? part. 2. collectan. 94.numer.2.pag. 246.
LITANIARVM &Rogationum origo.part.1.collectan.45.numer.1.pag.66. & an in diebus Litaniarum ieiunandum sit? ibidem num.2. & an omnes clerici & religiosi teneantur venire ad generales processiones,quæ fiunt in Litaniis? ibid. numer.3.
LIS quando nulla censeatur,vel deserta dicatur? par.2.collectan.53.num.5.pag.182. & per quos actus iudiciales pendere dicatur? ibidem num.6.pag. 183.
Litis pendentiæ si non fiat mentio in cõcessione priuilegij & gratiæ,nulla sunt. ibidem num.1. pag.181. dummodo lis non sit nulla.ibidem num.4.pag. 182.
Litium sumptus,mala & labores, quos litigantes sustinent,quamplures sunt: & in hoc refertur, quod Beatus Iuo magnus Aduocatus dicere solebat.par.2.collecta. 60.num.1.pag. 199.
Lites debent abreuiari.ibidẽ num.3.& quare Deus lites permittat? ibidem num.2.
LITERATI viri necessarij sunt, ad regimen vniuersalis Ecclesię.par.1.collect. 15.num.1.pag. 17.
Literas Apostolicas examinare in Regiis tribunalibus,an sit conueniens?par.1.collectan.5.num.4.pag. 7.
Literarum contemptores, multa dicunt aduersus Iurisperitos. par.1. collectan.28. num.23.pag. 44.
Literatorum testamẽta, quamplurimas lites excitare quandoq; solent. par.1.collecta. 28.num.24.pag. 44.
Literæ ordinariorum, quæ solent publicari, contra scientes certa crimina & non reuelantes, sub excommunicationis pœna, quomodo intelligantur? in idq; plura scitu digna,vide par.2. collectan.101. num.3. pagin. 254.
LOCARE domum meretrici, an liceat? par.2.collectan.140. num.5.pag. 311.
Locari an possint fructus beneficij ecclesiastici vltra triennium? par.2. collectan.76. num.1. pag. 222.
Locationes vel alienationes rerum ecclesiasticarum vltra triennium factę,an valeãt? & pœnæ Extrauag. Ambitiosæ, de reb. eccles. an sint vsu receptæ? par.3.collect. 32.num.1.& 2.pag.442.& 443. & ibid. quòd aliud sit locare rem ecclesiæ, aliud vero locare fructus rei ecclesiasticæ.
LO-

LOCVMTENENTES Iustitiæ Aragonum, an rectè hodie stante Bulla Cœnę Domini,& Concilio Tridentino, cõcedant inhibitionem seu iurisfirmam, nè appellatione pendente,iudex Ecclesiasticus procedat ad executionem suæ sententię?par.2.collect.17.num.2.pag.127
LVPANARIA an permitti debeant? par.2.collectan.140.num.2.pag.311. & an lupanaria debeant esse extra ciuitatem? ibidem num.12.pag. 313.
Cætera in hac materia,suple infra in verbo, Meretrix.

M

MAIOR pars Capituli vel Collegij,an semper obtineat? par. 2.collectan.120.num.1.pag.285. & an quando in partem deteriorem inclinatur,peccet,qui ei non contradicit? ibidem num.2. & 3. pag.286. & in num.3.vide,an quando minor pars certo scit,quòd dando vocem nihil proficiet,& cõtradictio sua potest ei adferre aliquod odium, an sine peccato possit non contradicere?
MALEDICERE Regi,vel cuiquam alteri,an liceat? par.2.collectan. 146. numer.1.pag.337. & an creaturis irrationabilibus? ibidem num.2.
Maledicere seu excommunicare Locustas, seu alia portẽta,an liceat? ibidem num.3.
MALVS semel,an semper malus & indignus præsumatur? par.3.collectan.29.numer.2.pag. 428.
MANDANS percutere clericum, an incurrat pœnas cap.Si quis suadente.17. quæst.4? par.1.collect.24.num.6.pag.31.
Mandatum iudicis,ne domino soluatur pensio, quando excusetur à pœna caducitatis? par.2. collectan.144.num.17.pag. 323.
Mandatum Principis(etiam re integra existente)an expiret eius morte? par.3. collectan.1.num.1.pag. 391.
MANICHAEORVM hęresis docentium,nullo pacto Christianis licere bellum gerere.par.1.collectan.59.versic. Et aduersus.pag. 84.
MARITVS non soluens canonem rei emphytæutę in dotem sibi datæ, an præiudicet vxori? par.2.collectan.144.num. 63.pagin. 332.
Maritus turpiter facit, si ad vxorem adulteram accedat,priusquam pœnitentiã egerit:& si accedat,non poterit eam de adulterio accusare. par. 2. collect. 137. num.1. pagin. 306.
Maritus an teneatur fructus pignoris sibi in dotem dati, computare in sortem? par.2. collectan.14.num.1.pag. 120.
Maritus si per plures annos dotem non recuperet,an possit fructus dotis non solutæ petere? ibidem num.2.
Maritus ob adulterium,quid amittat? par. 2. collectan.154. num 1. pag. 349.
Maritus tenetur alere vxorẽ,lite super adulterio pendente:& quid iuris post sententiam iudicis? par.2. collectan.154. num.3. pag.350.& vide ibidem,an & quando maritus lucretur dotem vxoris adulteræ?
Maritus adulter,an teneatur aliquid restituere in conscientia,antequam petatur? ibidem num.8.pag. 352.
Maritus potest vxorem adulteram ciuiliter & criminaliter accusare, vxor verò ciuiliter tantùm: & de ratione diuersitatis. par.2. collectan.166.num.4.pag. 368.
Quædam fœmina sepeliuit viginti & duos maritos, & nupsit viro,qui viginti vxores legitimè habuerat. part 2. collectan. 49.num.2.pag. 176.
Reliqua suple supra.in verb. Adulterium. & infra.in verb. Vxor.
MARTINVS ab Azpilcueta Nauarrus,laudatur pluribus Doctorum testimoniis. par.2.collectan.12 num.6.pag. 118.
MARTYRIVM pati,an & quando sit peccatũ? par.1.collect.29.num.3 pag.45.
MATER an cogatur alere filium suum spurium? par.2.collect. 168. num.9. pag. 376.& an ei succedat? ibidem num.9. & an teneatur filium suum paruulum alere, eumq; lactare per triennium? part.2. collectan.72.num.3.pag. 218.
MATRIMONIVM & cõtractus celebratus ab ebrio, an teneat? par.1. collectan.33.num.2.pag. 48.
In Matrimoniis,fere semper agitur de diuitiis.par.1.collectan.27.num.5.pag. 36.
Matrimonium quid sit? vnde dicatur,& originem habuerit? par.2.collectan.72.num.

1. pagin. 217.
Matrimonium an possint contrahere pueri ante 14. annum? par.2. collect.18.num.2. pagin. 129.
Matrimonium contractũ inter eos,qui amore excæcati sunt,an valeat? & quòd talia matrimonia frequenter infœlices exitus habeãt. par.2.collect.20.num.5.pag.134. & de matrimonio per vim vel metum cõtracto.plura ibidem num.6.
Matrimonium contrahentes, an teneantur signis exterioribus exprimere suum cõsensum?par.2.collect.21.num.1.pag. 135.
Matrimonium vel sponsalia,ex quibus verbis inter cõtrahentes prolatis,præsumantur?par.2.collectan.21.num.2.pag. 135.
Matrimonium contractum extra tempora à iure statuta, an dirimatur? par. 2. collectan.22.num.2.pag. 136.
Ante matrimonij consummationem,an possit vnus ex coniugibus,altero inuito,religionem ingredi? par.2. collect. 29. num. 1.pagin. 146.
Matrimonium non consummatum,an dissoluatur per susceptionem ordinis clericalis? ibidem num.2. pag.147. & an per ingressum ordinis militum S. Ioannis? ibidem num.3.
Matrimonium violenta copula consummatum, an dissoluatur professione religionis? ibidem num.5.
Matrimonio contracto inter eos,inter quos carnalis copula præcesserat,an possit vn⁹ eorum,altero inuito,religionem ingredi, copula nondum post matrimonium secuta? ibidem num.6.pag.148.
Matrimonium ratum & nõ consummatum, an possit Papa dissoluere? & quid quando est consummatum? ibidem num.7. & an matrimonium ratum,ob promotionem ad Episcopatum, possit Papa dissoluere? ibidem num.8.
Papa an possit dispensare cum subdiacono, vt matrimonium contrahat? ibidem.
Matrimonium si quis compellatur contrahere,cum ea quam defloravit, vt quia ei dotem noluit constituere, an possit illud annullare:dicens,se per vim & metum cõtraxisse?par.2.collect.37.nu.4.pag. 159.
Matrimonium clandestinum,ob defectum parochi & testium,non valet. par.2.collectan.58.num.3.pag.193. idem est,ex defectu denunciationum.ibid. num.2.& quando valeat matrimonium cõtractum,absq; interuentione parochi & testium?ibidem num.4.pag. 194.
Matrimonia contracta à filiisfamilias, absq; cõsensu parentum,an sint valida? ibidem num.7.pag. 195.
Matrimonium potest contrahi in mortis articulo, & à sene decrepito. par.2.collect. 68.num.2. pag. 211.
Matrimonium consummare ante nuptialem benedictionem, an sit peccatum? par. 2. collectan.49.num.3.pag. 177.
Consuetudo laudabilis esset (iudicio Auctoris) si ante denũciationes in ecclesiis fieri consuetas, à parocho voluntas contrahentium requireretur, vt matrimonia essent omnino libera, prout facit ordinarius, priusquam moniales faciant professionẽ. par.2.collectan.58.num.10.pag. 196.
Matrimonium non inducit hodie,consensus presumptus ex mutua cohabitatione. par.2.collectan.93.num.5.pag. 245.
Matrimonium contractum, quando dirimat frigiditas, vel contrahendum impediat? & qualiter frigiditas seu impotentia coeundi probetur? par.2.collectan.38.num. 1. & 3. pag. 159. & 160.
Matrimonium an & quomodo contrahatur inter infideles? par.2.collectan.70.num.2. pagin. 214.
Matrimonium contrahens cum meretrice, consequitur remissionem peccatorum:& an etiam cõsequatur remissionem pœnæ ciuilis? par.2.collectan.140.num.10.pag. 312. & an tale matrimonium contrahens, vt delicti remissionem consequatur, possit illud annullare, dicens,se metu pœnæ contraxisse? ibidem num.11.pag. 313.
De pœnis matrimonium contrahentis cum secundo coniuge, viuente primo. par.2. collectan.171.num.1.pag. 379.
Aduersus contrahentes matrimonia clandestina,mediatores,& intercessores eorundem.par.2.collect.81.num.1.pag.229. & quando dicatur matrimonium esse clandestinum? & quomodo probetur? ibidem numer.2.
Presbyter qui matrimonio clandestino interfuit,quibus pœnis puniatur?& an possit absolui per Bullam Cruciatæ? ibidem numer.3.

Matrimo-

Matrimonium vel sponsalia contracta sub conditione(si Papa dispensauerit) an veniente dispensatione, requirant nouum consensum? par.2. collectan. 85. num.1. pagin. 235.
Matrimonium ignorãter cum ancilla contractum, non erit verum, etiam si donata libertate,vir cum ea cohabitet,nisi nouus consensus coram Parocho & testibus interueniat. par.2. collectan. 88. numer. 2. pagin. 239
Matrimonium quando ob aliquod impedimentum nulliter coram parocho & testibus fuit contractum, an reualidetur postea mutuo cõsensu clandestinè præstito? ibidem num.3.
Matrimonium an possit raptor,cum ea quã rapuit,contrahere? part.2. collectan. 92. num.1.pag. 243.
Matrimonium contractum,ex tribus criminibus dirimitur,quę ad mortem coniugis referuntur. par.2. collectan.95. numer.1. pagin. 247.
Matrimonium contrahens de facto cum secunda, viuente prima vxore, an ea mortua,possit iterum cum illa secunda contrahere?par.2.collect.171.num.2.pag.379
Matrimonium an possit contrahi,quando viuente vxore,maritus contraxit cum adultera?par.2.collect.168.num.1.pag.373
Matrimonium per fornicationem alterius ex coniugibus, dirimitur quoad thorum. par.2.collectan.166.num.1.pag. 368.
Matrimonium an possit contrahi per procuratorem? & an tale matrimonium conferat gratiam? par. 3. collectan.3. num.1. pag.394. & quale mandatum requiratur ad matrimonium contrahendum? ibidem numer.2.
Matrimonium contractum à procuratore reuocato,an valeat,tametsi ad illum nõ peruenerit reuocationis intimatio? par.3.dicta collectan.3.num.3.
Matrimonium contractum inter hæreticum & catholicam,an sit validum? part.3. collectan.13.num.3.pag. 408.
Cætera in materia,supte in verb.Sponsalia.
MEDIATRICES vulgò dictæ (Alcahuetas) qua pœna puniantur? par. 2. collectan.140.num.14.pag. 313.
MEDICVS quomodo,& quãdo teneatur infirmo persuadere,vt sua peccata cõfiteatur? par.2.collectan.107.num.6.pag. 266. & collectan.163.num.5.pag. 363.
Medicus an & quando sit irregularis, nec promoueri possit ad sacros ordines?in dicta collectan.163.num.1.pag. 363.
Medicus an & quando teneatur gratis pauperem curare? ibidem num.2.
Medicus an possit cum ægroto pacisci, vel conuentionem aliquam facere? ibidem numer. 3.
Medico taxatum est salariũ in Regno Neapolitano,& similiter quoties ipse tenetur in die & nocte,infirmum visitare. ibidem numer.4.
Medicus assalariatus de publico, an possit aliquid recipere ab infirmis, etiam sponte dantibus? ibidem.num 6.pag.364. & an possit recedere à ciuitate vel loco,vbi habitat,& salarium sibi constitutum est, sine licentia superiorum? & quid tempore pestis? ibidem.
Medicus conductus in oppido, an ipsius vicinus censeatur? ibidem num.7.
In Medicorum & medicinæ laudem,plura: & quæ aduersus eos allegari solent,referuntur.ibidem num.8.
Medicus an præferatur iurisperito legistæ? ibidem num.9.pag. 365.
Aduersus Medicos iuuenes,plura cumulantur. ibidem num.10.
Medicorum peritia quomodo probetur? & quanta sit eis fides adhibẽda:ibid.num.11.
Medicus nõ potest aliquid suadere infirmo, quod sit peccatum. par.2. dicta collectan. 107.num.7.pag. 266.
Medicus an teneatur deferere infirmum, si nolit peccata sua confiteri? ibidem numer.8 pag.267. & collectan.163. num. 5. in verfic.& hoc adeò verum est.pag.364
Medicus qui ægrotum curauit inuitum, vel ei nollentem soluere, an possit salarium exhigere ab eo, posteaquã sanus effectus fuerit? par.2.collectan.163.num.5.versic. medicus tamen.pag. 364.
MENDACIVM an sit semper peccatum mortale? & quid quando in eo interuenit iuramentum? par.1. collectan. 43. num 10.pag. 64.
Mendacium an sit indicium sufficiens ad torturam? ibidem num. 12.
Mendacium dicere,aut veritatem celare in iudicio ad mortem euitandam; an liceat? ibidem

ibidem num.11. & an pro redimenda alicuius vita liceat mentiri? par.2.collectan. 41.num.3.pag. 165.
MENSVRAS & pōdera dare populo, ad quem pertineat? par.2.collectan.9.numer.2.pag. 111.
Mensura iusta quæ dicatur? ibidem num.3. & quis fuerit mensurarum & ponderum primus inuentor? ibidem dict.num.2.
MERCATORES falliti,an gaudeant immunitate ecclesiæ?& qualiter antiquitus puniebantur? par.2.collectan.54.numer.5.pag. 184.
Mercatores falliti,si ad pinguiorem deuenerint fortunam,an teneantur debita soluere? ibidem num.6. pag. 185. & aduersus eos,& receptatores eorum, plura ibidem numer.7.
MERETRIX an possit cōpelli ad fornicandum? par.1. collectan.26. numer. 1. pagin. 34.
Meretrix quæ dicatur? & ex quibus coniecturis præsumatur, vel probetur? par. 2. collectan.140.num.1.pag. 310.
Meretrices an permitti debeant? ibidem numer.2.pag. 311.
Meretricum publicarum vsum,quis inuenerit? & cur tributum iudici impendunt? ibidem num.3.
Meretrix debet signum portare. ibidem numer.4.& an possit expelli à vicinis?ibid. & an meretrici domum locare liceat? ibidem numer.5.
Meretrici an profit eleemosyna facta,de acquisitis ex meretricio? ibidem numer.6. pagin. 312.
Meretrix an rectè pretium ob fornicationē recipiat? & similiter mulier nupta, vidua, aut virgo? ibidem num.7.
Meretrici non solueas,quod pro fornicatione promisit,an peccet? ibidem numer. 8.
Aduersus meretrices, & eorum amatores, plura. ibidem num.9.
Meretrices quomodo testari possint? ibidē num.15.pag. 313.
Legatum meretrici factum,vt nubat, an valeat?ibidem num.13.& de meretricū mediatricibus, vulgò dictis (Alcahuetas.) ibidem num.14.
METVS reuerentialis quomodo probetur? & plura de eius effectu.par.3.collect. 10.num.6.pag. 403.
MILITES Hierosolymitani possunt arma deferre. par.2. collect. 7.num.4. pag. 107. & generaliter Milites & Doctores, an possint arma deferre? ibidem num.6.
Milites S.Ioannis,& de Alcantara, Calatrua,& S. Iacobi de Espata,an sint religiosi? & plura de prædictis Commendatoribus referūtur.par.2.collectan.29. num. 4. pagin. 147.
MINISTRI & capellani religionū exemptarum,quando subsint iudicibus ordinariis? par.2.collect.151. num.3.pag.345.
MINOR pars Capituli vel Collegij,quod remedium habeat aduersus decretum maioris partis? par.2. collectan.120.numer.1. pagin. 286.
Cætera vide supra,verb.Maior pars.
Minor an & quando puniatur ob delictum? part.2.collectan.18.num.1.pag. 129.
MISSAE institutionem & originem.vide in par.2.collectan.44.num.1.pag.168.
Missa non debet celebrari sine lumine. ibidem numer.2.
Missam celebrare, applicatione reseruata ad tempus, quo celebranti videbitur, an liceat? ibidem num.3.
Missam dum quis audit,si recitet Horas Canonicas, an satisfaciat vtriq; præcepto? par.2.collectan.51.num.6.pag.179. & an possit quis recitare pœnitentiam sibi iniunctā, vel voto de aliis orationibus dicendis facto,satisfacere,tempore quo ex precepto audit missam? ibidem num.6. & in collectan.44.num.6.pag. 169.
Missam semel tantum quolibet die, licet sacerdoti celebrare: excepto die Natiuitatis Domini nostri,vel nisi necessitas aliud suadeat.par.1.collect.175.num.1.pag.385. idq; in quibus casibus liceat?ibidem num. 2. & sequentibus.
Missam secundam non potest celebrare sacerdos,qui in prima,sumpsit vinum ablutionis.ibidem num.3.pag.386. & collect. 149.num.2.pag. 340.
Cætera in hac materia,suple verb.Celebrare,verb.Clericus,verb.Eucharistia,verb. Sacerdos,& in verb.Pecunia.
MONACHI omnes an teneātur ire ad generales processiones, quæ fiunt in Litaniis,& qualiter inter se precedant?par. 1. collectan.45.num.3.pag. 66.
Monachus an possit à patre exhæredari ex causa ingratitudinis ante professionem commissæ? par.1. collectan.49. numer.1. pagin. 71.
Monachus professus an possit condere testamentum? par.1. collectan. 50. num.1. pag.72. & an possit reuocare testamentum,quòd ante ingressum fecerat?ibidem numer.2.
Monachus vt possit hodie cōdere testamentum,an teneatur seruare decisionem Sancti Concilij Tridentini Sess.25. cap.16? par.1.collectan.50.num.3.pag. 72.
Monachus vel monialis, an possit habere redditus vitalitios? par. 2. collectan. 124. num.1.pag. 289.
Monachus nihil proprium habere potest,& an valeat professio sub ea conditione? ibidem num.2.
MONASTERIA an possint ab aliquo exigere pecuniam pro ingressu religionis, & receptione habitus? par.2.collectan.16.num.1 pag. 124.
Monasteria ferè omnia regularium,sunt exempta à iurisdictione & correctione Episcoporum:quod vtile esse & iuri consonum,probatur. par.2. collect.87. num. 4. pagin. 238.
Monasterium an & quando habeatur loco filij? par.2.collectan.111.num.1.pag. 271.
Monasteria omnia priuilegio vel consuetudine obtinuerunt, vt eorum Prælati cognoscant etiam priuatiuè ad Episcopum, de delictis suorum subditorum regulariū. par.2.collectan.157.num.2.pag. 355.
A Monasterio non potest exire sanctimonialis post professionē, nisi ex graui causa. par.3.collectan.31. num.1. pag.430. & quæ sit iusta causa? ibidē num.2.pag. 431. & ibi examinatur opinio D. Nauarri ab Azpilcueta.
MONETAE valore diminuto post tempus cōtractus, an debeat fieri solutio eius habita ratione valoris,cuius erat tempore contractus? par. 2. collectan. 80. num. 1. pagin. 228.
Monetam cudere, ad quem spectet? ibidem num.4.pag. 228.
Monialium claustra, non possunt ingredi personæ seculares.par.3.collectan.31. numer.3.pag. 431.
Moniales non possunt exire à monasterio, nisi ex graui causa.vide supra,verb.Monasterium.
MONITIONES tres debent fieri in matrimoniis:& quo pacto & ordine? par. 2. collectan.81.num.4. pag.230. & an huiusmodi monitiones possint remitti in mortis articulo,vel de licentia Vicarij generalis Episcopi?ibidem num.5.
Monitio an requiratur,antequam hæres prius detur hæreditate, lapso anno ei dato, ad exequendum testamentum? par.2. collectan.114. num.3.pag. 276.
MORAM an possit purgare,negans rem esse emphyteuticam,de mendatio conuictus? par.2.collect.144.num.7.pag. 321.
Mora ab emphytæuta commissa,in non soluendo canonem,an possit purgari? & intra quod tempus?par.2.collectan.144.numer.6.pagin. 321.
Mora non purgata ante litem contestatam, an possit purgari in causa appellationis? ibidem num.8.pag. 322.
Morę purgatio an admittatur,quādo in contractu interuenit iuramentum? ibidem numer. 3.
MORS aliquando citiùs venit, propter peccatum. par.2. collectan. 107. numer.2. pagin. 266.
Mortui an sint plangendi? par. 1. collectan. 46.num.3.pag. 68.
Mortis tempore,nullus est casus reseruatus, par.1.collectan.24.num.5.pag. 31.
Mortuus repertus in puteo,vel alio loco, an præsumatur desperatus, vel proiectus ab alio,aut casu ibi decessisse? par.1. collect. 29.num.4.pag. 46.
Accedens ad Mulierem mortuam, qualiter puniatur? par.2. collectan. 130. numer.4. pagin. 299.
Mors primi coniugis quomodo probari debeat, vt secundum possit matrimonium cōtrahi.par.2.collect.171.num.3.pag.379.
Mortuo Pontifice, qui gratiam fecit, literis nōdum expeditis,an expiret grātia? par. 3.collectan.1.num.3.pag. 392.
Licentia concessa ab Episcopo subdito suo, vt possit à quocunq; alio ordines suscipere,an expiret morte Episcopi concedentis? ibidem num.2.
MVTVANTI an liceat quidpiam vltra sortem recipere,ratione lucri cessantis,aut damni emergentis? par.2.collecta. 47.num.8.pag. 174.

INDEX.

N

NATVS ex illis, inter quos matrimonium esse non poterat, non legitimatur. par. 2. collectan. 68. num. 7. pag. 212.

Natus in domo, filius mariti præsumitur: etiã si vxor fuerit adultera. part. 2. collectan. 75. num. 4. pag. 221.

NEGANS Christum ore, mortis metu, vel tormentorum, credens tamen corde, an sit hęreticus? part. 2. collectan. 66. numer. 2. pagin. 208.

Negans rem esse emphytæuticam, si conuincatur de mendacio, an possit moram purgare? par. 2. collect. 144. num. 7. pag. 321.

NOBILITAS & alia multa bona acquiruntur diuitiis. par. 1. collectan. 27. numer. 8. pag. 37.

Nobiles potius debẽt eligi ad officia, quam ignobiles, & quare? part. 1. collectan. 39. num. 4. pag. 57.

Nobilitatis & scientiæ prærogatiua, inducit ad dispensandum circa pluralitatem beneficiorum: & de qua nobilitate tractetur in cap. de multa, de prębend? par. 2. collectan. 150. num. 3. pag. 343.

Nobilitas sine virtute, inanis est. ibidem numer. 5. pag. 344. & an sola nobilitas sine literis, sufficiens sit ad dispensandum super pluralitate beneficiorum? ibidem numer. 7.

Nobilitas an & quando præsumatur? par. 2. collectan. 143. num. 4. pag. 317.

NOMINIS mutatio, vnde habuerit originem in Romano Pontifice? par. 3. collectan. 13. num. 1. pag. 408.

Bonum nomen habere pulchrum est: malum enim nomen, sinistram habet suspitionem. par. 2. collect. 24. num. 3. pag. 139.

NOTARIVS recipiens fideiussores minus idoneos, an & quando teneatur de suo soluere? part. 2. collectan. 152. num 5. pagin. 346.

Notarij Episcopi, prohibiti aliquid ab ordinatis exigere, an possint ab sponte soluentibus recipere? part. 2. collectan. 177. num. 1. pag. 388.

De Notariorum officio, & quòd eorum imperitia destruit mundum. par. 2. collect. 147. num. 2. pag. 338.

NOVITER conuersi ex secta Maurorum, nõ permittuntur habitare apud Cantabros. par. 2. collect. 15. num. 4. pag. 122.

Nouiter conuersi, an iustè repellantur ab honoribus publicis, muneribus, beneficiis, & ordinibus ecclesiasticis? par. 2. collect. 77. num. 1. pag. 224.

NOVITIVM religionis percutiens, an incurrat censuras cap. si quis suadente 17. quæst. 4? par. 1. collect. 24. n. 12. pag. 32.

NVPTIAE secundæ non benedicuntur. par. 1. collect. 44. num. 2. pag. 176.

Nuptiæ inuitæ, frequenter solent tristes & infœlices exitus habere. par. 2. collectan. 161. num. 1. pag. 361.

Nuptię in quibus temporibus anni celebrari prohibeantur? par. 2. collectan. 22. num. 1. pagin. 136.

Nubendum an sit cũ muliere pulchra? par. 1. collectan. 8. num. 3. & 4. pag. 9.

NVTRITOR an possit esse testis in causa alumni, & è contra? par. 2. collecta. 35. num. 5. pag. 156.

O

OBEDIENS mandato iniusto superioris, an peccet? par. 2. collectan. 3. num. 3. pag. 101. & ibidem num. 2. An quis teneatur exequi mandatum superioris, si ei videatur iniustum?

OBLATIO verbalis sola, an excuset quem à mora, & pœna caducitatis, an verò sit necessaria realis oblatio? par. 2. collectan. 144. num. 40. pag. 328.

OCCIDISSE an quis præsumatur eũ, ex cuius vulneribus coram illo sanguis fluxit? par. 1. collectan. 65. num. 3. pag. 95.

Occidere furem, an & quando liceat? par. 2. collectan. 96. num. 1. pag. 248.

Occidere aliquem pro defensione vitæ, honoris, aut rerum, an & quando liceat? ibidem num. 3. & an hoc casu quis irregularitatem incurrat? par. 3. collectan. 17. num. 5. pagin. 415.

Occidere aliquem propter minas, an liceat? in dict. collectan. 96. num. 4. pag. 249.

Occidere Titium, volens Sæium occidere, an puniatur pœna ordinaria? par. 2. collectan. 48. num. 4. pag. 176.

Occidere seipsum, an cuiquam liceat? & de pœna aduersus se occidentes. part. 1. collectan. 29. num. 4. pag. 45.

An licitum sit occidere aggressorem, si aliter nõ possit euitari mors? & an id ipsum procedat in clericis? ibidem num. 3.

OPINIO an potius sit ea amplectenda, quam Doctor tenuit legendo, quam consulendo? part. 2. collectan. 84. numer. 5. pagin. 234.

ORATIONEM Dominicam recitãs, & non remittens iniurias, an peccet? par. 1. collectan. 6. num. 3. pag. 8.

Quas Orationes debeamus scire, & an eas explicitè credere, & memoria tenere debeamus? ibidem num. 1. pag. 7. & in quo idiomate? ibidem num. 2. pag. 8.

ORDINANDVS examinatur de scięntia. par. 1. collectan. 15. num. 2. pag. 18.

Ordinatus extra tempora à iure statuta, vel ante ętatem legitimam, vel ab alieno Episcopo, absq; literis dimissoriis, ipso iure remanet suspensus: & si ministrauerit in illo ordine, efficitur irregularis: cum quo solus Papa dispensat. par. 1. collectan. 52. num. 1. pag. 74. & an talis possit ab irregularitate absolui virtute Bullæ Cruciatæ, Iubilei, vel alterius priuilegij? ibidem num. 2. & par. 3. collectan. 4. num. 1. & 2. pagin. 395. & 396.

Ordines minores & subdiaconatus ordo, an possint vnico die alicui conferri? & quis possit in hoc dispensare? par. 2. collectan. 173. num. 1. pag. 383.

Duo ordines sacri, an possint vnico die conferri? ibidem num. 2.

Ordinis ecclesiastici susceptio, an liberet quẽ à iurisdictione iudicis secularis, post delictum commissum? par. 2. collectan. 23. num. 1. pag. 137.

Ordines sacri an sint septem, vel nouem? par. 2. collectan. 105. num. 2. pag. 264.

Ordines omnes an sint vnicũ sacramentum, an vero vnusquisq; ordo sit de per se sacramentum? ibidem num. 3.

Ad ordines suscipiẽdos, vel ad beneficij collationem, an debeat examinari Doctor, vel nominatus ab vniuersitate? par. 1. collectan. 15. num. 3. pag. 18.

Ordinatus sine titulo, quibus pœnis afficiatur? part. 2. collectan. 33. num. 6. pag. 153.

OSCVLA & tactus an liciti sint inter eos, qui habent impedimentum frigiditatis & impotentiæ? par. 1. collectan. 38. numer. 2. pag. 159.

P

PACTVM de retrouẽdendo, an & quando faciat pręsumi cõtractum emptionis & venditionis vsurarium? part. 2. collectan. 28. num. 1. pag. 145.

Pactum de recuperãda re vendita, cum clausula (quandocunq;) an præscribi possit? ibidem num. 2.

Pactum de retrouendendo, facit rem minus valere, quam si liberè fuisset vendita. ibidem num. 3. pag. 146.

Pactum de non redimenda re vendita intra certum tempus, an valeat? ibidem.

Pactum nudum an producat actionem de iure Canonico, Ciuili, aut inter mercatores? par. 2. collectan. 31. num. 5. pag. 150. & ibi declaratur, quid sit pactum nudum.

Pactum quod res emphytæutica non cadat in commissum, ob non solutã pensionem, vel alienationem, irrequisito domino factam, vel quid simile, an valeat? par. 2. collectan. 144. num. 54. pag. 331.

Pactum à filia factum, de non succedendo patri, improbat lex ciuilis: si tamen interueniat iuramentum, validum est. part. 3. collectan. 10. num. 1. pag. 402.

PALATIVM Episcopi, an gaudeat immunitate Ecclesiæ? part. 2. collectan. 54. num. 3. pag. 183.

PALEA quis fuerit? & leges ciuiles insertæ in Decreto an sint approbatæ? par. 1. collectan. 16. num. 8. pag. 21. & an dicta eiusdem paleę, in Volumine Decreti sint authenticata. par. 1. collectan. 48. num. 1. pagin. 70.

PAPA solus, potest nouos Episcopatus erigere, & iam erectos vnire. par. 2. collectan. 87. num. 1. pag. 237.

Papatus an sit beneficium? par. 2. collectan. 146. num. 5. pag. 338.

Papa an possit dispẽsare sine causa, vt quis obti-

obtineat plura beneficia incompatibilia? par.2.collect.150.num.8.pag. 342.
Papa an posit dissoluere matrimonium ratum, & non consummatum? & quid quando est cõsummatum? par.2. collectan.29. num.7.pag.148. & num.8. & an posit dispensare cum subdiacono, vt matrimonium contrahat? ibidem.
Ad Papam pertinet decidere quęstiones fidei. par.1. collectan.11. num.2. pag.12. & an id posit alicui commitere? ibidem numer.3.
Duo an posint esse Summi Pontifices in eodem tempore? par.1.collectan.10.num. 2. pagin. 11.
Papa est caput Ecclesiæ. part. 1. collectan. 11.num.1.pag. 12.
Summi Pontifices an fuerint aliqui hæretici? par.1.collectan.16.num.1.pag. 19.
Papa an debeat eligi ex Cardinalium Collegio? par.1.collectan.18.num.1.pag. 22.
Contra Summum Pontificem an sufficiant duo testes? par.1.collectan.22.num.1.pag. 28.& collectan.44.num.3.pag. 66.
Papa an posit esse hæreticus, vel errare in rebus fidei? par.1.collectan.44. numer.1. pagin. 65.
Papa factus hæreticus, an de iure diuino, sit priuatus dignitate aut iurisdictione? ibidem num.2.
Papæ maxima est potestas, de qua plura. par.1.collect.47.num.2. pag.69. & quòd sit sacrilegium de potestate Papæ disputare. collectan.24.num.18.pag. 33.
Papa est Iesu Christi Vicarius, & Papæ & Christi est vnum & idem tribunal. dicta collectan.47.num.3.pag. 69.
Papa mortuo qui gratiam fecit, literis nondum confectis, an expiret gratia? & an Papa successor debeat literas cõcedere? par.3.collectan.1.num.3.pag. 392.
Papa an habeat liberam & absolutam potestatem in beneficiis? par.3. collectan. 21. num.1.pag. 418.
Papa Sixtus V. erexit Romæ Hospitale quoddam ad pauperes alendos. par.1.collectan.36.num.4.pag. 50.
Papæ, omnes Principes seculares subiiciuntur. par.2. collectan.167.num.1.pag. 370.
PAROCHIAE vnicuiq; quis Papa assignauerit proprios limites? par.2. collectan.104. num.5.pag. 263.
In Parochia propria, an omnes teneãtur audire diuina, diebus Dominicis et festiuis? par.2. collectan.104. num.1. pag.262. & an saltẽ in præcipuis anni festiuitatibus? ibidem num.4.pag. 263.
Parochus an ex causa posit minuere pœnitentiam, ab Episcopo iniunctam? par. 1. collectan.40.num.1.pag. 58.
Parochus benedicens secundas nuptias, punitur. par.1.collect.49.num.2.pag. 176.
Parochus an teneatur suos parochianos docere fidei principia? par.2. collectan.63. num.4.pag. 205.
Parochus qui potest interuenire testamento, ex dispositione cap.cum esses, de testament. qualis debeat esse, vt valeat testamentum? & eius absentiam quis supplere posit? par.2.collect.159.num.2.pag.357.
Parochus de iure diuino & humano, tenetur in sua Ecclesia residere, & quę causa eum ab hac residentia excuset? par.3.collecta. 30. num.2.pag. 428. & 429.
PATER spiritualis an posit esse testis pro filio spirituali, & è contra? par.1.collectan.38.num.1.pag. 56.
Patri spirituali non minor reuerentia debetur, quam carnali: & an pari pœna puniatur, occidens patrem spiritualem ac carnalem? ibidem pag. 55.
Pater an posit aliquid dare in vita, vel in morte relinquere filiis spuriis, pro alimẽtis vel dote? par.2. collectan.168. num.5. pag.374. & quibus cautelis posit pater filius spuriis propria bona relinquere? ibidem num.7.
Reliqua in hac materia, suple in ver. Filius.
PATRIA quamplurimũ à nobis diligẽda est, plurimum namq; patriæ debemus; & an eius salus, potius quam patris, curanda sit? part.1.collect.20. num.4.pag. 25.
PATRIARCHARVM præheminentia maxima est: de cuius dignitatis excellentia & origine, vide in par. 1. collectan.58.num.1.pag. 83.
PATRONVS beneficij, an posit promittere, se præsentaturum aliquem ad beneficium vaccaturum? par.2. collect.160. num.1.pag.361. & an posit dare potestatem præsentãdi alicui, antequam vacet? ibidem.
Patroni & hæredes possunt conueniri de alternis vicibus præsentando, ad beneficium ecclesiasticum. part. 3. collectan.7. num.2.pag. 400.
Cætera in hac materia, suple supra, in verb. Ius patronatus, & in verb. Ius præsentandi.
D. PAVLVS an venerit in Hispaniã? par.1. collectan.43.num.1. pag. 61.
PAVPER quilibet præsumitur. par.1. collectan.27.num.13.pag. 38.
An Pauperibus omnibus, sit æqualiter largienda eleemosyna? & quo ordine ea distribuenda sit? par.1.collectan.36. num.2. & 3. pagin. 50.
Paupertatem vel infirmitatem simulantes, vt eleemosynas extorqueant, quibus pœnis puniendi sint? ibidem num.5.pag. 51.
Pauperi obligato aliquid restituere, quid consulendum sit, vt satisfaciat? par.1.collectan.48. num.4.pag.70. & an veniens ad pinguiorem fortunam, ad restitutionẽ teneatur? ibidem num.5.
Paupertatis plura priuilegia, damna, & laudes. par.1.collectan.27.num.2.pag. 35.
Paupertas est graue onus. ibidem numer.3. pag.36. & pauperibus amici desunt. ibidem num. 4. & paupertas an sit vilitas? ibidem num.10.pag. 38.
Pauper quis sit? & an posit esse testis? par. 2. collectan.133.num.2.pag. 301.
Paupertas quomodo probetur? ibidem. & aduersus pauperes ob propriam culpam & vitium. plura par.2. collect. 2. num.4. pagin. 100.
PAX quid sit? & plura in eius laudem. par. 2.collectan.31.num.1.pag. 150.
Pax quibus ex causis in republica conseruetur aut destruatur? ibidem num.2.
Pax ab antiquis fuit culta pro Dea: & de ipsius Templo & pictura. ibidem num.3.
Pacem an dicatur rumpere, qui ex noua causa aliquem offendit? ibidem num.4.
PECCATVM an committatur in re minima? par.1.collectan.8.num.1.pag. 9.
PECVNIA est vita, sanguis, & anima hominis. par.1.collect.27.num.7.pag. 37.
Pecunia vnde dicta sit, tam aurea quam argentea? & de eius origine. par.2.collecta. 80. num.2. pag. 228.
Pecuniæ an posit exigi, pro celebranda Missa? par.2.collectan.16.num.3.pag.125. & collectan.44.numer.5.pag.168. & an eam recipiens, posit minori stipendio eam facere celebrare, & residuum retinere sibi? par.2. collectan. 44. numer.4. pagin. 168.
Pecunia an posit exigi pro ingressu Religionis, vel habitus susceptione? part. 1. collectan. 16. num.1. pag.124. & an posit exigi à beneficiato, pro admissione ad possessionem alicuius beneficij? ibidem numer.2.
Pecunia an posit exigi pro sepultura, & Sacramentis ministrandis? ibidem num. 3. pagin. 125.
Pecuniam an licitè recipiat, fideiubens pro alio? par.2.collectan.152.num.4.pag.346
Pecuniæ mutuatæ periculum in se suscipiens, an & quãdo posit à mutuatoribus, ratione assecurationis aliquid recipere? par.2.collectan.47.num.1.pag. 172.
POECVS & mulier si habent inter se carnale commercium, qualiter puniantur? par.1. collectan.32.num.1. pag. 47.
PERSONAE Egregiæ non tenentur ad domum iudicis ire, ad testificandum coram ipso: sed in suis propriis domibus testimonium ferre debẽt. Et quæ sint tales personæ Egregiæ? vide in part.2. collectan.133. num.3. pag. 302.
PENSIO locationis, an augeatur propter fructuum vbertatem? par.2.collecta. 116.num.1.pag. 280.
PERCVTIENS clericum simpliciter tonsuratum, an sit excommunicatus? par. 2.collectan.105.num.4.pag. 264.
Cætera suple supra, verb. Excõmunicatio.
PERIVRVS an posit esse testis? & plura aduersus periuros. par.3. collectan. 5.num.1.pag. 397.
PERNOCTATIONES & vigilię in Ecclesiis olim fieri consuetæ, hodie iustis de causis Episcoporum statutis sublatæ sunt. par.3.collect.11.num.4.pag.404
PETRVS Apostolus subiit martyrium Romæ. par.1.collectan.11.num.6.pag. 13.
PIGNORIS fructus, an computari debeant in sortem principalem? par.2. collectan. 6. num.1.pag. 105.
In Pignus an posint dari liberi homines? par.2.collectan.73.num.1.pag. 218.
POENA ordinaria an debeat quis puniri, ex præsumptione violenta? par.2.collect. 62.num.4.pag. 203.
Pœna an debeatur in conscientia, ante iudicij

dicis declarationem? part.1. collectan. 2. num.3.& 5. pag. 3.
Pœna conuentionalis non petita,an debeatur? & an iustè exigi possit? ibidem numer.4.& 6.pag. 4.
In Pœna pecuniaria ob delictum imponenda,an possit interuenire procurator? par. 1. collectan.30.num.3.pag. 46.
Pœna corporis afflictiua moderanda est ei, qui multo tempore in reatu fuit. par. 2. collectan.16.num.4.pag. 126.
Pœna iudicis arbitrio relicta, an possit ab eo vsq; ad mortem extendi? par.2. collectan.46.num.3 pag.171. & an in pœnis alternatiuis,sit electio iudicis? par.2. collectan.59. num.4 pag. 198.
Pœnę capitis appellatione,an veniat pœna mortis tantùm? dicta collectan.46.num. 4.pagin. 171.
Pœna pecuniaria à iudice ecclesiastico imposita,cui applicari debeat? par.2.collect. 170.num.2. pag.378. & an possint talem pœnam imponere, & habeant fiscum Prælati ecclesiastici? ibidem num.1.
Filius à proprio patre accusatus,& è contra, an ob id veniat mitiori pœna puniendus, quã si ab extraneo fuisset accusatus? par. 3.collectan.28.num.6.pag. 427.
POENITENTIA à confessore iniuncta, an si adimpleatur in peccato mortali, sit satisfactoria? par.1. collect.40.num.3. pagin. 58.
Pœnitentiam precedentis cõfessionis non adimplens, an teneatur reiterare confessionem?par.1.collect.40.num.4.pag.59.
Pœnitentiæ sacramentum an possit ministrare sacerdos excommunicatus, vel hæreticus,tempore necessitatis? par.1.collectan.24.num.5. pag. 31.
Pœnitentia alicui à Romano Pontifice imposita, an possit ex causa ab Episcopo minui vel mutari? par.1. collect. 40.num. 1.pagin. 58.
Pœnitentiam ab Episcopo iniunctam, an possit parochus ex causa minuere?par.1. collectan.40.num.1.pag. 58.
Pœnitentes per iudices ecclesiasticos, an possint puniri,vel mitti in carcerem à iudice seculari? par.1. collectan.34. num.2. pagin. 49.
Pœnitentes an teneantur acceptare pœnitentiam,iustè eis impositam in confessione? par.1.collectan.40.num.2.pag. 58.
Sacerdos seu cõfessor an possit aliquem absoluere,nulla ei imposita pœnitẽtia? par. 1.collectan.9.num.6.pag. 113.
POCVLVM dans mulieri,vt abortum faciat, an & quando puniatur vt homicida?par.2.collectan.32.num.1.pag. 151.
PONDERIBVS falsis vtentes, qualiter puniantur? par.2.collectan.9.num.1. pagin. 111.
Cætera vide supra,verb.Mensura.
POLLICITATIONE sola,an quis obligetur in conscientia?par.2.collectan. 110.num.5.pag. 271.
POLLVTIO nocturna, an & quando sit peccatum mortale? & per quod tempus impediat sacrosanctæ Eucharistiæ sumptionem? par.1. collectan.25. num.1. pagin. 33.
POSSESSIO rei spiritualis,dicitur quid temporale. par.2. collectan.4. num. 2. pagin. 102.
Possessor malæ fidei,nullo tempore præscribit.par.2.collectan.50.num.1.pag. 177.
Possidens bona ecclesiæ malę alienata,tenetur ad eorum restitutionem cum fructibus:& de quibus fructibus hoc intelligatur?par.2.collectan.71.num.4.pag. 216.
PRAEBENDAE ecclesiarum, quando ex fundatione conferri debent nobilibus, an possint conferri graduatis: licet non fulgeant generis nobilitate? part. 2. collectan. 143. num. 2. pag. 316.
PRAECEPTVM superioris,in dubio præsumitur iustum.par.2.collectan.3. numer 1.pag. 101.
PRAELATVS si nõ soluat canonem, pro re quam habet in emphytæusim, an ecclesię præiudicet? par.2.collectan.144. num.76.pag. 334.
Prælatus vendicans male alienata,an teneatur pretium restituere? par. 2. collect. 71. numer.3.pag. 216.
Prælatus an possit remittere caducitatem emphytæuseæ ecclesiæ,per receptionem pensionis? ibidem num.77.
Prælati ecclesiastici an possint imponere pœnam pecuniariam? & an habeant fiscum? par.2.collectan.170.num.1.pag.378.
PRAESENTATVS ad beneficium an debeat personaliter comparere coram ordinario?par.1.collect.15.num.4.pag.18
Si in

Si in beneficij institutione cautum est,quòd præsentandus debeat bis vel ter in hebdomada Missam celebrare, an sufficiat quod præsentetur clericus simpliciter tõsuratus, vel non sacerdos, qui per alium celebret? par.2. collectan. 89. numer. 3. pagin. 240.
Præsentandi in ecclesia,debent esse literati, & ij præficiendi.par.2.collectan.56.num. 4.pag. 188.
PRAESCRIBI quanto tempore possit,contra ius emphytæuticum?par.2.collectan.144.num.89.pag. 335.
Præscribens rem,an teneatur eam restituere,mala fide superueniente,post completam præscriptionem? par.2.collectan.50. num.3.pag. 177.
Præscriptionem,quæ denũciatio impediat? ibidem num.4.pag. 178.
Dubitans de re quam possidet,an sit sua, an præscribat eam? par. 2. collectan.50. numer.5.pag. 178.
PRAESVMPTIONE violenta,an debeat quis puniri pœna ordinaria? part. 2.collectan.62.num.4.pag. 203.
Ex Præsumptionibus,an & quando in criminalibus,quis debeat condemnari? par. 2.collectan.127.num.1.pag. 294.
Contra præsumptionẽ iuris & de iure, quæ probationes admittantur?part.2.collecta. 131. num.3.pag. 300.
Præsumitur quilibet bonus & dignus de iure. par. 3. collectan. 29. num.1. pag. 428. & an semel malus,semper malus & indignus præsumatur? ibidem num.2.
Præsumitur iustum in dubio superioris præceptum.par.2.collectan.3.num.1.pag.101.
PRETIVM an debeat restituere Prælatus,vendicans bona ecclesiæ male alienata? par.2.collectan.71.num.3.pag. 216.
Pretium iustum mercium,quod sit?par.2.collectan.118.num.2.pag. 283.
Pretium iustum annuorum reddituum,quod sit? par.3.collectan.24.num.2.pag. 422.
PRINCEPS an possit tollere citationem, & contra inauditam partem sententiam ferre? par.2.collectan.94. numer.3. pagin. 246.
Principes seculares omnes,subiiciuntur Romano Pontifici. par. 2. collect.167. num. 1.pagin. 370.
Princeps Tyrannus, an possit licitè occidi à vassallis?ibidem num.3.pag. 371.
Princeps an teneatur vi coactiua,ad obseruanda pacta cum vassallis inita? ibidem numer.5.
Principes seculares, an possint donare vel alienare bona Regiæ dignitatis? par.2. collectan.109.num.2.pag. 269.
PRIVARI potest quis re sua, & cogi vt vẽdat res proprias,in pluribus casibus. par.1.collectan.58.num.2.pag. 23.
PRIVILEGIVM concessam,non facta mentione litis pendentiæ, non valet. par.2.collectan.53.num.1.pag. 181.
Priuilegium Sixti V. quo,ecclesiasticę personæ cõmorantes in Regno Aragonum, possunt denunciare iudici seculari Bannitos,& viarũ grassatores,inferitur. par. 3. collectan.12. num.3.pag. 406.& 407.
De Priuilegiis concessis officialibus Sedis Apostolicæ. par.3.collectan.14.numer.1. pagin. 409.
Priuilegia in corpore iuris inserta,non censentur derogata per clausulam generalẽ. part. 3. collectan.14.num.4.pag. 409.
Priuilegium particulare,an tollatur per generalem dispositionem? ibidem num.5.
PROCVRATOR tenetur pro paupere gratis laborare. par. 1. collectan.28. num.13.pag. 42.
Procurator an & quando possit interuenire in causis criminalibus? par.1.collectan. 30.num.1.pag.46.& an vbi ipse interuenit,& non opponitur de inhabilitate,iudicium sit retro nullum? ibidem num.2.
Procurator generalis, an & quando possit compromittere? par.2.collect.176.num.1. pag.387.& an possit præsentare ad beneficium? par.2.collect.160.num.2.pag.361.
Procurator recipiens pensionem,antequam dominus declaret, se velle commissare,an præiudicet domino? par. 2. collect. 144. num.64. pag.332. & an possit absq; speciali mandato domini,declarare rem incidisse in commissum?ibidem num.65.
PRODITORIE quis dicatur deliquisse?par.2. collect.136.num.2.pag. 305.
PROFESSIO religionis facta sub cõditione,quod possit quis habere proprũ, an valeat? par.2. collectan.124. numer.2. pagin. 289.
PROMOTVS ad sacros ordines sine titulo,vel cum titulo ficto,qualiter puniatur?

tur? par.2.collectan.33.num.6.pag. 153.
PROGNOSTICI an legi & permitti debeant? part.1. collectan.21. numer.3. pagin. 27.
PVBLICARI an debeant nomina vel depositiones testium & denunciantium reis inquisitis,in causis fidei? & quid in aliis? par.3. collectan.6. num.1. pag.398. & an valeat Hispaniæ consuetudo,qua non publicantur testium nomina, vel eorum depositiones in causis sindicatus Magistratuum, militarium ordinum, collegiorum ingressu,& in ecclesiasticis obtinendis beneficiis, cum de oppositorū nobilitate & qualitatibus fit inquisitio?ibid. numer.2.

Q

QVARTA portio debetur Episcopo, ex legatis relictis Ecclesiæ. par.2.collect.106. num.2. pagin. 265.

R

RAPTORES an possint cōtrahere matrimoniū cum raptis mulieribus? & de earum raptoribus,plura. par.2. collectan.92. num.1.pag. 243.
Raptor meretricis, an & quando puniatur? ibidem num.3.pag. 244.
Raptor si coitum non habeat cum rapta, an euitet pœnā ordinariam? ibidem num.4.
Raptor an euitet pœnā, si mulier raptui cōsentiat ante vel post,vel eam in vxorem ducat? ibidem num.6.
Raptor virginis nondum viri potentis,quomodo puniatur? ibidem num.7.
Raptor mulieris,quæ iam est defforata, vel lasciuè osculata,an puniatur, & qualiter? ibidem num.8.
Super crimine raptus, an liceat transigere? ibidem num.9.
REBAPTIZATVS an possit ad sacros ordines promoueri? par.1. collectan. 63.num.2.pag. 92.
RECTOR Ecclesiæ an teneatur secum habere alium clericum, qui eum adiuuet in diuinis?par.2.collect.63.nu.1.pag.204.
RECOGNITIO siue antipocha facta per emphytæutā, quod præiudicium sibi inferat? part. 2. collectan. 144. num.69. pagin. 333.
RECVRSVS ad arbitrium boni viri, intra quod tempus peti debeat?par.2 collectan.122.num.4.pag. 287.
RECVSARI an possit tota Synodus vt suspecta? par.2. collectan. 100. num.5. pagin. 253.
REFECTORIVM Monasterij, an gaudeat immunitate Ecclesiæ? par.2.collectan.54.num.3.pag. 184.
REGNA an melius conseruentur in vno,quam in pluribus regibus?par.1.collectan.10.num.1.pag. 11.
REGVLA de triennali possessore, an excludat Episcopum,sicut alium inquietantem in beneficio? par.3. collectan. 18. num.3.pag. 416.
RELIGIOSI in processionibus, qualiter inter se præcedant? par.1. collectan. 45. num.3. pag. 67.
Religio maior aut minor, seu strictior, quæ dicatur? par 2.collect 165.num.3.pag 367
Auertens Religiosum professum, vel diluendens eum à religione, ad quid teneatur? ibidem num.5.& par.1.collectan.49.numer.2.pagin. 72.
De parentibus qui filias desormes Religioni consecrant.par.1.collectan.8.numer.5. pagin. 9.
Pro Religionis ingressu & habitus susceptione,an possint monasteria aliquid petere ab ingredi volentibus? par.2.collect. 16.num.1.pag. 124.
Religionis ingressus,vel ordinis ecclesiastici susceptio post delictum,an liberet quē à iurisdictione iudicis secularis?par.2.collectan.23.num.1.pag. 137.
Religionis ingressus,an liberet quem à debitorum solutione?ibid.num.4.pag. 138.
Cetera suple supra,verb.Monachi,& verb. Monasterium.
RELIQVIAE Sanctorum sunt venerandæ.par.2.collectan.52.num.1.pag.180.
Reliquias Sanctorum, an super portare liceat? ibidem num.7.pag. 181.
REMITTENTI iniuriam in foro cōscientiæ, remanent actiones iniuriarum & expensarum:quas coram iudice proponere potest. par.3. collectan. 12. numer.5. pagin. 407.
Remissio in criminalibus,an &quando fieri debeat ad iudicem loci, in quo quis deliquit? par.3.collectan.33.num.2.pag.434.
Remissio cuius expēsis fieri debeat?ibidem numer.3.
Remissio an fieri debeat ex diuerso principatu? ibidem num.4.
Hæreticus an sit remittendus ad iudicem loci,in quo deliquit?ibid.num.5.pag.435.
REPARARI Ecclesiæ ex quibus bonis debeant? par. 2. collectan.153. numer. 1. pagin. 347.
RESCRIPTVM impetratum contra exemptum, in præiudicium exemptionis, non valet,si de exemptione mentio nō fiat.par.2. collect.151.num.2.pag.345.
Rescripta à Sede Apostolica impetrata,cōtra statutum cap. Ad decorem, de institutionib.quatenus disponit,quòd beneficia Ecclesiastica exteris non cōferantur, an iustè manu Regia impediantur?par.2. collectan.56. num.8.pag. 191.
RESERVATIO generaliter facta à Romano Pontifice,quæ beneficia comprehendat?par.2.collecta.79 num.1. pag. 226.& an comprehendat Episcopatus & Abbatias?ibidem num.5. pag.227. & an comprehendat beneficia iuris patronatus laicorum? & quid quando illa sunt iuris patronatus Ecclesiastici vel domini Regis?par.3.collectan.21.num.2.pag. 418.
RESIDERE tenetur parochus de iure diuino & humano in sua Ecclesia: & ob quā causam excusetur ab hac residentia? par.3.collect.30.num.2.pag. 428.& 429.
RESTITVTIO non debet differri in tempus mortis. par.1. collect.48. num.2. pagin. 70.
Restitutio an fieri debeat cum iactura honoris,status,vel rei familiaris?ibidē num.3.
Qui tenetur ad restitutionem alicuius rei, an possit satisfacere per manus confessoris?&quid teneatur facere confessor?ibidem num.9.pag. 71.
RESVSCITATVS coniux, an recuperet vxorem, siue secundas cōtraxerit nuptias, siue non? par.2. collectan.171. numer.7.pag. 380.
Clericus resuscitatus, an recuperet beneficium ecclesiasticum,quod antea possidebat? ibidem.
Monachus resuscitatus,an teneatur ad religionis obseruantiam? ibidem numer. 8. pagin. 381.
Resuscitatus,an sit iterum baptizandus, ordinandus,vel doctorandus? ibidem.
REVELARE crimen occultum alicuius,etiam nulla præcedente infamia, monitione, vel fraterna correctione, an & quando quis teneatur? par.2. collect.101. num.4.pag. 255.
Sacerdos an & quando possit reuelare delictum,quod scit in cōfessione?ibid.num.5.
Reuelare secreta litium, aut morborum, an teneantur ob iudicis præceptum, illi quibus ratione officij fuerunt detecta? ibidē num.6.pag. 256.
REVS an sit liberandus tanquam innocens, si in actu executionis sententiæ capitalis contingat, vel quòd securis non possit caput amputare condemnato, vel quod laqueus rumpatur? par.1.collectan. 4.num.5.pag. 5.
Reus confugiens ad sacerdotem portantem Eucharistiam per vias,an gaudeat immunitate Ecclesiæ? par.1. collectan.4.num. 7.pagin. 6.
Reus an possit conueniri vltra duas dietas,à fine diœcesis actoris ? par.2. collecta.123. num.1.pag. 288.
REX appellatur illustris à Summo Pontifice.par.2.collectan.109.num.1.pag.269.
Rex qui iura Regni alienauit,an possit alienationem retractare? ibidem num.3.
Regum officium, quale sit ? & plura in hac materia vide, in par.1.collectan.5. num.1. pagina. 6.
Reges cuius consilium audire debeant? ibidem num.2.
Reges debent defendere oppressos à iudicibus ecclesiasticis.ibidem num.3.
Multi sunt Reges,qui non subijciuntur Imperatori.par.1.collect.64.nu.3.pag. 94.
Rex noster inuictissimus Philippus II.quę regna possideat? & in quibus Episcopatibus habeat ius præsentandi?part.1.collect. 51.num.2.pag. 73.
Regis nostri Philippi genealogia,à Carolo Magno. ibidem num.2.

Regibus Hiſpaniæ, vnde competat ius præſentandi Prælatos, in Eccleſiis ſuorũ Regnorum? ibidem num.3.
ROGATIONVM ſeu Litaniarum origo: & an in tribus diebus, quibus hæc fieri ſolent, ieiunandum ſit? par.1. collect. 45.num.1.& 2.pag. 66.

S

SACERDOS malus & improbus, an conficiat ſacramentum? par.1.collectan.39.num.3. pagin. 57.
Sacerdos an poſsit aliquem abſoluere, nulla impoſita pœnitentia? par.1. collectan. 9. num.6.pag. 113.
Sacerdos quomodo audiet confeſsionem furioſi, quem ſcit eſſe in peccato mortali? par.2.collectan.148.num.3.pag. 339.
De Sacerdote qui celebrando non conſecrauit Corpus & ſanguinem Chriſti. par. 2.collectan.98.num.2.pag. 250.
De Sacerdote qui ſcienter ſacrificauit Corpus Chriſti: hoſtiam ſcilicet iam conſecratam. ibidem num.3.
Sacerdos an poſsit eſſe tabellio? & inſtrumenta ab eo confecta an valeant? part.2. collectan.147.num.1.pag. 338.
Sacerdos ſciens per confeſsionem impedimentum alicuius matrimonij, quid faciet? par.2.collectan.81.num.6.pag. 230.
Sacerdoti an liceat quotidie celebrare, vel cuiquam alteri ſumere ſacramentum Euchariſtię? par.2.collectan.175.num.5.pag. 386. & Sacerdos an poſsit impunè à celebratione perpetuo ceſſare? ibidem.
SACRILEGIVM eſt diſputare de poteſtate Papæ, vel Principis. par.1.collectan.24.num.18.pag. 33.
SAMVEL quo pacto fuerit ſuſcitatus per Phitoniſſam, vt cum Saule loqueretur? par.1.collectan.39.num.2.pag. 57.
SANGVIS an ex eo quòd fluat ex vulneribus occiſi in præſentia alicuius, præſumatur ab illo occiſus? par.1. collectan. 65.num.3.pag. 95.
SANCTI & eorum reliquiæ, venerandę ſunt. par.2.collectan. 52. num.1. pag.180. & qui ſint venerandi velut ſancti? ibidem numer. 4.
Sanctorum veſtes, an ſint venerãdæ. ibidem numer.3.
SAVL fuit Rex malus, & nihilominus prophetauit. par. 1. collectan.39. num.1. pag.57. & ibi alia de Saule.num.2.
SCHOLARIS peritus, an poſsit doctorari ſine examine? par.1. collectan.15. num.8.pag. 18.
Scholares euntes ad Templa ad videndum mulieres, reprehenduntur. par.3. collect. 11.num.3.pag. 404.
SCIENTIA ſine diuitiis contemnitur. par.1. collectan.27.num.6.pag. 36.
Scientia & nobilitas inducunt ad diſpendendum ſuper pluralitate beneficiorum. par. 2.collectan.150.num.3.pag. 343.
Scientia & propria virtus plus nobilitat, quam ſanguis & proſapia maiorum. ibidem num.4. & an ſit nobilitati generis anteponenda? ibidem num.6.pag. 344.
Scientia eorum, qui ad ſacros ordines promoueri cupiunt, qualis eſſe debeat? par.2. collectan.56.num.5.pag. 189.
SCRIPTVRA, vide ſupra, in verb. Lex.
SEDES Apoſtolica an de iure diuino debeat reſidere Romæ? part.1. collectan.11. num.4.pag. 12.
Sedes Apoſtolica ſtetit Auinioni: & quare inde fuerit Romę translata? ibidem num. 5.pag. 13.
Sedes Cęſarauguſtana fuit erecta in Metropolim, à Papa Ioanne XXII. conſtitutis eidem quinq; ſuffraganeis Epiſcopis, ex vndecim qui antea Tarraconenſi Eccleſiæ ſubijciebantur. par.2.collect.87.num. 2.pag. 237.
SENECTVS an impediat matrimonium contrahendum, vel dirimat contractum? par.2.collectan.38.num.1.pag.159.
Senes an poſsint lucrari diſtributiones quotidianas in abſentia? par.3. collectan. 15. num.8.pag. 412.
Senex in qua ætate quis dicatur? & de ſenectute plura: & an & quando ei, in delictis parcatur? par.1.collectan.9.num.5.pag.11.
Senes & valetudinarij qui dicantur, vt munerum excuſſationem habeant? & an iſti teſtimonium dicere cogantur? par.2. collectan.133.num.1.pag. 301.
SENTENTIA corporis afflictiua, an poſsit

poſsit executioni mãdari in die, quo reus ſumpſit Euchariſtiæ ſacramentum? par. 1.collectan.4.num.3.pag. 5.
Sententia ex falſis teſtibus lata, an reſcindatur & intra quod tempus? par.2. collectan.139.num.7.pag. 309.
Sententiæ Doctorum, quando ſunt diuerſæ & omnes probabiles, an poſsit iudex cui velit adhęrere? par.2.collectan.84.num. 6.pagin. 235.
Sententia arbitri, an & quando poſsit peti reduci ad arbitrium boni viri? par.2. collectan.122.num.3.pag. 287.
Sententiarũ trium conformiũ executio, quãdo poſsit differri per appellationem, vel nullitatis exceptionem oppoſitam? par.3. collectan.19.num.1.pag. 416.& 417.
Sententia excommunicationis, quam incurrunt diſputantes de fide catholica, an ſit canon latę ſententiæ? par.3. collectan.20. num.2. pag. 417.
SEPARATIO thori quæ ſit propter fornicationem coniugis, an fiat ipſo iure, an verò requiratur ſententia declaratoria iudicis eccleſiaſtici? par. 2. collectan. 166.num.2.pag. 368.
Separatio thori an fiat propter hæreſim alicuius ex cõiugibus? par.2.collectan.169. num.1.pag.377. & an ob crimẽ ſodomię? par.2.collectan.130.num.2.pag. 299.
SEPTENARII numeri laudes referuntur. par. 1. collectan. 15. numer. 11. pagin. 19.
SEPVLTVRA eccleſiaſtica, an ſit denegãda iis, qui in patibulo ſuſpenduntur? par.1.collectan.4.num.1.pag. 5.
Corpora defunctorum, antiquitùs non ſepeliebãtur in Eccleſiis, & cur hodie ſic? & de origine & ritibus ſepulturarum. par.1. collectan. 46.num.1.& 2.pag. 67.
Sepulturæ priuatio, magna pœna eſt. par.1. collectan.40.num.2.pag. 162.
A ſepultura eccleſiaſtica excluduntur cadauera hæreticorum, & eorum fautorum, & iam ſepulta exhumantur. par.3.collectan.16.num.1.pag. 413.
SERVVS an poſsit contrahere matrimonium contra domini voluntatem, vel ſi de facto contrahat abſq; eius licentia, an efficiatur liber? par.2.collectan.88.numer.1.pag. 234.
Serui Chriſtiani efficiuntur liberi propter hæreſim dominorum. par.2.collectan.62. num.2.pag. 362.
Serui quare ad ſacros ordines promoueri nõ poſsint? par.1. collect.61. num.1. pag.88. & ſi de facto promoueãtur, ſciente domino vel ignorante, an remaneant liberi, & ordinati? ibidem num.2.
Seruitutem aut vſumfructum an poſsit quis conſtituere in re, quam habet in emphytæuſim ſine conſenſu domini? par.2.collectan.144.num.37.pag. 328.
SIMONIACVS an remaneat ipſo iure priuatus beneficiis, quę obtinet, an vero requiratur ſententia declaratoria? par. 2.collectan.174.num.3.pag. 384.
SODOMIA an ſit iuſta cauſa ſeparationis thori? par.2. collectan. 130. numer. 2. pagin. 299.
Sodomita an ſit irregularis? & in deteſtationem ſodomiæ, plura. ibidem numer. 1. pagin. 298.
Sodomię crimen, an poſsint committere fœminæ ſine viris? & de earum pœna. ibidem num.3.
Minor vel furioſus, crimen ſodomię cõmittens, an puniatur? ibidem num.7.
Sodomiæ crimen, quam requirat probationem? & an ſuper eo tranſigere liceat vel paciſci? ibidem num.8.
Sodomiam cõmittens cum propria vxore, an acriùs puniatur, quam ſi cum maſculo hoc crimen cõmiſsiſſet? ibidem num. 10. pagin. 300.
Sodomita an poſsit teſtari? & de eo qui huiuſmodi delictum commiſsiſſe fatetur, nõ ſimpliciter, ſed cum qualitate. ibidem numer. 11.
Cætera ſuple ſupra, in verb. Fœmina, & in verb. Pecus.
SOLEMNITATEM neceſſariã & requiſitam in alienationibus bonorũ Eccleſiæ interueniſſe, qualiter probetur? par.2.collectan.71.num.1. pag. 216.
SOLVENS per decem annos tanquam emphyteuta, an cogi poſsit in futurum ad ſoluendum? par.2.collect.144.numer. 88.pagin. 335.
Ceſſans à ſolutione canonis propter iuſtum impedimentum, an cadat à iure ſuo? par.2. collectan.144.num.67.pag. 332.
Ceſſans à ſolutione canonis per triennium aut biennium, cadit à iure ſuo, niſi iuraſſet

set ſoluere in contractu: quia tunc, elapſo anno, cadit. par. 2. collectan. 44. num. 4. pagin. 321.

Ceſſans in ſolutione canonis, an cadat à pacto luendi? in dict. collectan. 144. num. 75. pagin. 334.

SORTILEGII materia, & de ſortilegiis, plura. part. 1. collectan. 21. numer. 1. pagin. 26.

SPONSA an teneatur ſpectare ſponſum abſentem & vagantem? par. 2. collectan. 74. num. 1. pag. 219.

Sponſa an poſsit matrimonium cum ſecundo contrahere, nõ expectato primo ſponſo abſente? par. 2. collectan. 171. numer. 5. pagin. 380.

Sponſus an poſsit occidere ſponſam adulteram? par. 1. collectan. 12. num. 7. pag. 15.

Sponſa an teneatur ſequi ſponſum mutantem domicilium? dict. collectan. 74. num. 2. pagin. 219.

Sponſa quid amittat propter adulterium? par. 2. collectan. 154. num. 1. pag. 350.

Sponſalia vel matrimonia non conſummata, an diſſoluantur per ſuſceptionem ſacrorũ ordinum? par. 2. collectan. 20. num. 2. pagin. 147.

Sponſalia quid ſint? & vnde dicantur? par. 2. collectan. 97. num. 1. pag. 249.

Sponſalia an diſſoluantur mutuo conſenſu contrahentium, non obſtante iuramento? ibidem num. 4.

Ex ſponſalibus contractis cum puella minore ſeptenio, quare non oriatur impedimentum publicæ honeſtatis? par. 2. collectan. 19. num. 3. pag. 132.

Contrahens ſponſalia, ſi poſtea renuerit matrimonium contrahere, an ſit ad id, eccleſiaſtica cenſura compellendus? par. 2. collectan. 161. num. 2. pag. 362.

Sponſalia de futuro, an tranſeant in matrimonium per copulam? & quid quãdo copula præceſsit ſponſalia? par. 2. collectan. 131. num. 1. pag. 300.

SPVRIVS vel illegitimus, an poſsit eſſe Summus Pontifex, Cardinalis, vel Auditor Rotæ? par. 1. collectan. 14. num. 2. pag. 16. & de ſpuriis & illegitimis, plura. ibidem num. 1.

Spurij vel illegitimi, an retineant nobilitatem parentum? ibidem num. 3.

Spurij & illegitimi, quomodo ſuccedant in bonis parentum? & quare peiores eſſe ſoleant legitimis? par. 1. collectan. 14. num. 4. pagin. 17.

Spurij non poſſunt promoueri ad ſacros ordines, nec eorum parentes aſcendere ad maiorem gradum & dignitatem. part. 1. collectan. 62. num. 1. pag. 89.

Spurij ſi efficiantur monachi, poſſunt ordinari. ibidem num. 2.

Conſtitutio Sixti Papæ V. circa illegitimos regulares, eſt moderata per Pontificem Gregor. XIIII. par. 1. collectan. 62. num. 3. pag. 89.

Spurius, cui nihil relictum eſt, an debeat ali ab hæredibus? par. 2. collectan. 168. num. 12. pagin. 376.

Grauatus reſtituere hæreditatem ſpurio, non poteſt in foro conſcientiæ eam ſibi retinere, nec ſpurio reſtituere: ſed cui & quãdo teneatur? dict. collectan. 168. num. 4. pagin. 374.

Filij ſpurij an poſsint grauari in bonis relictis à patre pro alimentis vel dote? ibidẽ num. 6. pag. 375. & quantum ſit eis aſsignandum pro dote & alimentis? ibidem.

Spurius neq; ex teſtamento neq; ab inteſtato ſuccedit in bonis parentum: & an valeat ſtatutum in contrarium? & quis ſuccedat in bonis ſpurio relictis? ibidem numer. 2. pag. 373.

Spurius an poſsit in foro conſcientiæ, bona ſibi à patre donata vel relicta retinere? ibidem num. 3.

Filius ſpurius præteritus, an rumpat teſtamentum patris, ratione alimentorum? ibidem num. 8. pag. 376.

STATVTVM quo cauetur, quòd pro exequiis & funeralibus non expendatur niſi certa quantitas, an valeat? part. 1. collectan. 46. numer. 4. pag. 68.

Statutis laicorum, an & quando ligentur clerici & eccleſiæ? par. 2. collectan. 2. num. 1. pagin. 99.

Statuta aliquarum eccleſiarum, quibus cauetur, quòd nobiles tantùm admittantur ad beneficia & dignitates eccleſiaſticas, an valeant, & quomodo intelligantur? par. 2. collectan. 143. num. 1. pag. 316.

Statutum diſponens, quod filius ſpurius ſuccedat ex teſtamento vel ab inteſtato in bonis parentum, an valeat? par. 2. collectan. 168. numer. 2. pag. 373.

Statutum liberans patrem ab obligatione alendi filios ſpurios, an ſit iuſtum & valeat? ibidem num. 15. pag. 377.

Statuentis ſubditus, an ligetur ſtatuto extra territorium? par. 3. collectan. 8. numer. 2. pagin. 401.

STERILITAS an & quando liberet locatorem aut emphytæutam à ſolutione penſionis? & qualis debeat eſſe huiuſmodi ſterilitas? par. 2. collectan. 116. numer. 1. pagin. 280.

Sterilitas futura, quomodo dignoſcatur & probetur? ibidem num. 2. pag. 281.

Ob ſterilitatem, non fit remiſsio conductori, non ſolito decimam ſoluere. ibidem numer. 3.

Ob ſterilitatem, an aliqua debeat fieri remiſsio penſionis, emptori vel locatori reddituum aut pedagiorum? ibidem num. 4.

STVPRVM committens, qua pœna puniatur? & is ſiue clericus ſit, ſiue laicus, ad quid teneatur? par. 2. collectan. 37. numer. 1. pag. 158.

Stuprum cõmittens cum virgine, quæ nondum eſt viri potens, qua pœna puniatur? ibidem num. 2.

Fœmina conſentiens fornicationi, verbis blandis, muneribus, vel importunis precibus, an dicatur ſtuprata, vel per vim cognita? dict. collect. 37. num. 3. pagin. 159.

SVBSCRIBENS ſe alicui ſcripturę, vel eam ſignans, an ſemper & in omnibus, cenſeatur illam approbare? par. 2. collectan. 71. num. 6. pag. 217.

SVBSTITVTIO facta ſub conditione, ſi ſine liberis, an & quando natis liberis extinguatur? par. 2. collectan. 111. numer. 5. pag. 273.

SVCCESSOR in beneficio vel maioratu, aut emptor bonorum, an teneatur ſtare locationi factę à ſuo prędeceſſore? par. 2. collectan. 76. num. 5. pag. 223.

Succeſſor maioratus, an teneatur ſoluere debita ſui prædeceſſoris? par. 2. collecta. 86. num. 1. pag. 236.

Succeſſor in beneficio, an teneatur ſoluere penſiones præteriti temporis, quas prædeceſſor non ſoluit? ibidem num. 2.

Succeſsio iure conſanguinitatis non datur in bonis eccleſiaſticis. par. 2. collecta. 89. num. 1. pag. 240.

Succeſſor Regni vel maioratus, an teneatur fratribus ſuis alimenta præſtare, & ſorores dotare? part. 2. collectan. 90. num. 3. pagin. 241.

Succedens in emphytæuſim, an teneatur ſubire onera hereditaria? par. 2. collectan. 144. num. 31. pag. 326.

SVFFOCATVM infantẽ fuiſſe, quomodo cognoſcatur? par. 2. collectan. 48. num. 3. pag. 175.

SVFFRAGIA à viuẽtibus facta, proſſunt exiſtentibus in purgatorio. par. 1. collectan. 55. num. 1. pag. 77.

SVPERSTITIONVM obſeruatores, reprehenduntur. par. 1. collectan. 21. num. 1. pag. 26.

SYNODVS tota, an poſsit vt ſuſpecta ab aliquo recuſari? part. 2. collectan. 100. num. 5. pag. 253.

T

TACENS, an videatur conſentire? part. 1. collectan. 9. num. 4. pagin. 10.

TAVRORVM agitatio, an ſit licita? & an peccent intereſſentes ſimilibus ſpectaculis? & quid circa perſonas Eccleſiaſticas, Conſtitutiones Summorum Pontificum diſponant? par. 2. collectan. 13. num. 3. pag. 119.

TAXA an poſsit iuſtè mercibus imponi? part. 2. collectan. 118. num. 5. pag. 284. & id cui incumbat? ibidem num. 4. pag. 283.

Vendens vltra taxam, an peccet, & teneatur ad reſtitutionem? ibidem numer. 3. pagin. 283.

TEMPLA plerumque multi frequentant, vt libidinis cauſa ſeſe conſpiciant: & reprehenduntur ſcholares euntes ad templa, cauſa videndi mulieres. par. 3. collectan. 11. num. 3. pag. 404.

TEMPVS quod dicatur longum vel modicum, ad locãdas res Eccleſię? par. 2. collectan. 76. num. 2. pag. 222. & ſimiliter ad locandam rem emphyteuticam? collecta. 144. num. 47. pag. 330.

TERMINORVM vel confinium motores, qualiter puniantur? par. 1. collectan. 9. num. 1. pag. 10. & confines terminorum quomodo probentur? ibidem num. 2.

TESTAMENTVM an posit committi alterius voluntati & dispositioni? par.2.collectan.67.num.1.pag. 209.
Testamentum ad pias causas valet, etiam non seruata iuris ciuilis solemnitate. par.2.collectan.91.num.1.pag. 242.
Testamentum nutu vel signis conditum, an & quando valeat? ibidem num.2.
Testamentum an semper ratione incertitudinis vitietur? ibidem num.3.
Testamentum imperfectum, ob nondum completam voluntatem, an valeat? ibidē num.5.pag. 243.
Testamentum an & quare debeat confici in statu gratiæ? par.2.collectan.106.num.1. pagin. 265.
Testamentum an possit executioni mandari, ante diem à testatore præfixum? par.2. collectan.114.num.5.pag. 277.
Testamentariā pœnam tenetur quis in conscientia soluere, absq; executoris requisitione & iudicis declaratione. par.2. collectan.154.num.10.pag. 353.
Testamentum factum cum parocho & duobus testibus, ex priuilegio cap. Cum esses de testamen. an sit irritum per conualescentiam testatoris? part.2.collectan.159. num.8.pag. 360.
Cætera suple, in verb. Testis.
TESTATORIS preceptum, vt detur annua pensio dum legatum non soluitur, an valeat? part.2.collectan.14.numer.4. pagin. 121.
TESTIS deponēs de eo quòd aliter quā per cōfessionem accepit, non dicitur reuelare secretum confessionis: licet in cōfessione illud etiam sciuerit. par.1.collectan.60.num.3.pag. 85.
Cætera vide supra, verb. Confessor.
Testes duo sufficiunt in quocunq; negotio. par.1.collectan.22.num.1.pag.28. & qualiter illud intelligatur, quod dici communiter solet, in ore duorum vel trium testium omne verbum stare. par.2. collect. 159.num.5.pag. 358.
Testimonio vnius, an & quando fides adhibeatur? par.1. collectan.9.num.3.pag. 10.
Quot testes requirātur contra Cardinalem, ex dispositione capit. Præsul.2. quæst.5? ibidem num.2. & an duo sufficiant aduersus Summum Pontificem? ibidem num.1. & collectan.44.num.3.pag. 66.
Testes an possint de nouo examinari vel produci, post publicatas attestationes? par.2.collectan.27.num.2.pag. 144.
Testes an possint produci in gradu appellationis publicatis attestationibus, in causa principali super eisdem capitulis, vel directè contrariis? ibidem num.3.
Testes idonei an sint familiares & domestici? & qui dicantur isti? par.2. collectan. 35.num.2.pag.155. & an consanguinei? ibidem num.3.pag.156. & an vxor? ibidem. & an amicus? ibidem num.4.
Testes idonei, an sint nutritor vel nutrix, gener vel socer, aut frater? ibidem num.5. & collectan.127.num.3.pag. 295.
Testis an possit esse pauper? par.2.collecta. 133.num.2.pag. 301.
Testis de auditu, quam fidem faciat? par.2. collectan.172.num.1.pag. 381.
Testes singulares (etiam mille) an & quādo fidē faciant, tam in ciuilibus quam in criminalibus? ibidem num.2. & 3.
Testis partim falsus, an omnino falsus censeatur? ibidem num.4.
Testes quando sunt inuicem contrarij, qui fidem faciant? ibidem num.5.
Duo testes cum interuentu parochi, an sufficiant in testamento non ad pias causas cōdito? par.2.collect.159.num.1.pag.357.
Cætera suple supra, in verb. Testamentum.
Fœmina an sit testis idoneus in testamento? ibidem num.3.
Testes de vniuersitate vel collegio, an & quando sint idonei? par.2. collectan. 156. num.1.pag. 354.
Testis qui absq; iuramēto falsum deposuit, qualiter puniatur? part. 2. collectan. 139. num.3.pag. 309.
Testem inducens, vt falsum deponat, qualiter puniatur? par.2. collectan.139.num.9. pag.309. & de teste falso & eius pœna. ibidem num.1.pag. 308.
Fideiussor an possit esse testis pro principali? par.2.collectan.152.num.6.pag. 346.
Testes quomodo deponant de inimicitia? par.2.collectan.129.num.2.pag. 297.
Testis an possit pecuniam recipere, vt testimonium dicat vel non dicat? par.2. collectan.139. num.8.pag. 309.
Excommunicatus an sit testis idoneus aduersus hæreticum? par.3.collectan.23.numer.2.pag. 421.

Socij

Socij & participes criminis, an possint esse testes? & quid in crimine hæresis in hoc statutum sit? ibidem num.1.
Periurus an possit esse testis? par.3. collect. 5.num.1.pag. 397.
Testis qui contrarium dixit, eius quòd prius dixerat, an faciat fidem? & quid in causis fidei, in hoc sit statutum? ibidem num.2.
Testium & denunciatorum nomina, an ædi & publicari debeant reis inquisitis in causis fidei? & quid in aliis? par.3. collect.6. num.1.pag.398. & ibi tractatur de consuetudine Hispaniæ, qua nomina testium nō publicantur, in causis Sindicatuum Magistratuum, Militarium ordinum, Collegiorum ingressu, & ecclesiasticis obtinēdis beneficiis, cum de oppositorum nobilitate & qualitatibus fit inquisitio, an ea valida sit? num.2.
THEOLOGI an præferantur Canonistis, in Episcopatibus? par.1.collectan. 51.num.5.pag. 74.
THESAVRVS inuentus in re emphytæutica, cuius sit? par.2.collecta.144. num.60.pag. 332.
THORI separationis materiam, vide supra, verb. Separatio Thori.
TORMENTIS vt locus sit, quæ indicia requirantur? par.2.collect.24.num.6. pagin. 139.
TORQVERI clericus non potest, nisi prius de crimine sit diffamatus. ibidem numer.4.
Tortura contra reum decreta, quid debeat iudex aduertere, priusquam eam exequatur? ibidem num.5.
TORNEAMENTA an sint licita? par.2. collectan.13.num.1. pag.119. & an in tempore Quadragesimæ exerceri valeant? ibidem num.2.
TRADITIO actualis an sit necessaria, ad hoc vt valeat remissio rei à debitore restituendæ? par.1. collectan.48. num.7. pagin. 71.
TRANSLATO sacerdotio, necesse est vt legis translatio fiat. par.2. collecta. 83.num.3.pag. 233.
TRANSACTIO an sit licita, super crimine adulterij? par.1. collectan.12.numer.6.pag. 14.

V

VALETVDINARII & senes qui dicantur, vt munerum excusationem habeant? & an isti testimonium dicere cogantur? par.2. collectan.133. num.1.pag. 301.
VARIARE an possit ille, qui secretè suffragium tulit pro alio, si apparet se electum esse, vt in pari numero sibi suffragetur? par.2. collectan.99.num.4.pag. 251.
VASSALLI liberantur ab omni debito fidelitatis, propter hæresim dominorū. par.2.collectan.162.num.1.pag. 362.
VENATIONVM quatuor species, à doctoribus cōstituuntur: scilicet, oppressiua, arenaria, saltuosa, & adulatoria. par. 1.collectan.56.num.1.pag. 78.
Venatio laicis prohibita est tempore ieiunij, & Quadragesimę: capta tamē in tempore prohibito, restituere non tenentur. ibidem num.6.10.& 11.pag. 79.& 80.
Princeps regulariter venationem prohibere non potest, nisi ex iustis causis: & hæc quæ sint? dicta collectan.56.num.2. & 3. pagin. 77.
Domini acquirunt quasi possessionem prohibendi venationem, si vassalli prohibitionibus acquieuerint: tenentur tamen ad restitutionem damni illati, particularibus, ex multitudine animalium, quæ in venatione perire potuissent. ibidem numer.4.& 5.pag. 78.& 79.
Venatio prohibita est clericis, Monachis, & Episcopis: & tales qua pœna puniantur, si venationem exerceant? ibidem numer.8.& 9. & quare clericis venatio & nō piscatio prohibita sit? ibidem num.12. pag.79.& 80.& ibi numer.10. vide quòd clerici licet venari prohibeantur, capta tamen in conscientia nō tenentur restituere.
VENDERE res proprias an quis cogatur? & in quibus casibus? par.1. collectan. 58.num.2.pag. 23.
Vendere aliquid cariùs, an & quando liceat ratione dilatę solutionis? par.2.collectan. 47.num.2.4.& 9.pag. 172.& 173.
Vendens vltra taxam, an teneatur ad restitutionem, & peccet? par.2.collectan.118.

num.3.pag. 283.
Venditor si in instrumento dicat, quòd res est alicui tributaria, an ex hoc probetur illum esse dominum directum? par.2.collectan.144.num.79.pag. 334.
Venditor quibus casibus non teneatur de euictione? part.2. collectan.141.numer.1. pagin. 313.
Venditor etiam nõ interpellatus ab emptore, tenetur illum defendere, statim quòd sciuerit litem motam fuisse, si id facere iurauit. ibidem num.2. & an teneatur illum defendere à violenta prohibitione tertij? ibidem num.3.pag. 314.
Vendita re in publica subhastatione, vel authoritate iudicis, an competat læso, remedium cap. Cum dilecti, de empt.& vend? par.2.collectan.158.num.2.pag. 356.
VENERANTES non canonizatum ab Ecclesia, an & quomodo puniantur? par.2.collectan.52.num.5.pag. 181.
De veneratione Crucis domini nostri Iesu Christi.par.3.collect.22.num.3.pag. 420.
VERBVM (Excommunicetur) an sit latæ sententiæ vel ferendæ? par.2.collect. 7.num.14.pag. 108.
Verbũ (Præsumere) quid in iure significet? par.2.collectan.45.num.3.pag. 169.
Verbum (Moriatur) quid significet in cap. 1.de homicid? par.2. collectan.136.num.3. pagin. 306.
Verbum (Moneat) inducit consilium, & non præceptum. par.2.collectan.104.numer.2.pag. 262.
Verbum (Potest) an & quando inducat necessitatem? par. 3. collectan. 18. num. 4. pagin. 416.
VERITAS non requirit verborum prolixitatem. part. 2. collectan.119.numer.1. pagin. 284.
Veritas sæpius examinata, magis splendescit. ibidem num.2. & de ipsius laudibus, plura. & quòd veritas sit mater iustitiæ. ibidem num.3.
Cætera in hac materia, suple supra, in verb. Mendacium.
VEXATIONIS redimendæ causa, an liceat aliquid aduersario dare: vt recedat à lite mota super beneficio ecclesiastico? par.2.collectan.174.num.1.pag. 384.
VICARIVS generalis Episcopi, an possit esse laicus? par. 2. collectan.4.numer.5.pag. 102.
Vicarius generalis Episcopi, an possit reconciliare Ecclesiam cõsecratam? par.2. collectan.135.num.3.pag. 304.
VIDVA an rectè percipiat fructus rei sibi pignori datæ, donec sibi dos restituatur? par.2. collectan.14. num.3 pag. 120.
Vidua quid propter stuprum amittat? par.2. collectan.154. num. 6. pag.351. & an si castè non viuat, teneatur restituere vsum fructum, sub ea conditione sibi relictum? ibidem num.9.pag. 353.
VIGILIAE & pernoctationes olim in Ecclesiis fieri solitę, hodie iustis de causis sublatæ sunt. par.3. collectan. 11. num.4. pagin. 404.
VINI vsus origo, & aduersus ebrios, & dicentes, nõ licere bibere vinum. par.1.collectan.33.num.4.pag. 48.
VIRI insignes, quibus Apostolica Sedes indulsit, vt religione relicta, vxores ducerent. par.2.collectan.124.num.5.pag.291.
VIRILIA non habens, quare nõ sit piosus? par.2.collectan.69.num.3.pag.213. & an is possit ad sacros ordines promoueri, vel sit irregularis? ibidem num.1. & an is cui virilia abscissa sunt, teneatur illa secum gestare arefacta, vt ordinari possit? ibidem num.2.
VITA hominis, nihil est charius. part.2. collectan.96. num.1.pagin. 248.
VNCTIO extrema, an concedatur damnatis ad mortem? par.1.collectan.4.num. 2. pagin. 5.
VNIVERSITAS vel collegium excõmunicari non potest, nec in periurium cadit: bene tamen singuli de vniuersitate. par.3.collectan.25. num.1. & 2.pag. 423. & 424.
VNIRE quas Ecclesias, vel quæ beneficia, possit Episcopus? par.2.collectan.87. num.3.pagin. 237.
Solus Romanus Pontifex potest nouos erigere Episcopatus, vel iam erectos vnire. ibidem num.1.
VSVRA an sit prohibita omni iure, & an aliquo casu sit licita? part.2. collectan. 41. num.1. pag. 164.
Vsurarum restitutio, cuius expensis fieri debeat? par.1.collect.48.num.6.pag. 71.
Vsuras an licitè possint exercere Iudæi, & idipsis permittere Principes Christiani, vel

vel Christianis in aliquo casu? par.2. collectan.30.numer.1.pagin.149. & an possit vsurarius criminaliter puniri? ibidem numer.3.
Vsurarius an sit iudicandus cõtractus, ex iniustitia & pretij anticipatione, optimè examinatur, collectan. 47. ex numer.3. à pagin. 171.
An liceat rem credito, cariùs quam præsenti pretio vendere: quando rei dominus nõ erat tunc venditurus? par.2.collectan.47. num.9.pag. 175.
VXOR clerici, an gaudeat priuilegio canonis Si quis suadente? par.1. collectan. 24.num.14.pag. 32.
Vxorem adulteram occidens, an possit secundam vxorem ducere? par.1.collectan. 12.num.11.pag. 15.
Vxor an teneatur sequi maritum mutãtem domicilium? par. 2. collectan.74. num. 2. pag.219.& an teneatur stare locationi factæ à marito de rebus dotalibus? & quando? par.2.collectan.76. num.6.pag. 224.
Vxor propter adulterium, amittit dotem. par.2.collectan.154.num.1. pag.349. & quid quando ipsa conuicta fuisset verbis blandis, vel vim passa, vel matrimonium esset nullum? & quid in vxore putatiua? ibidem num.4.pag. 350.
Vxor qualiter puniatur ob osculum impudicum, vel si consentiat tactui mamillarũ? ibidem num.5.
Vxor adultera, an teneatur in conscientia, marito non petenti dotem, restituere? ibidem num.8.pag. 351.
Vxor an teneatur marito vel filio in adulterio genito, veritatẽ dicere? & an ipsi vxori, hoc in casu, fides adhibeatur? par.2.collectan.73. num.3.pagin. 219.
Vxor adultera, quãuis ratam habuerit mortem mariti, potest homicidæ adultero nubere: si nihil in morte viri machinata est. par.2. collectan. 95. num.2. pag. 247.
Cætera suple, verb. Maritus.

FINIS.

LAVS DEO.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

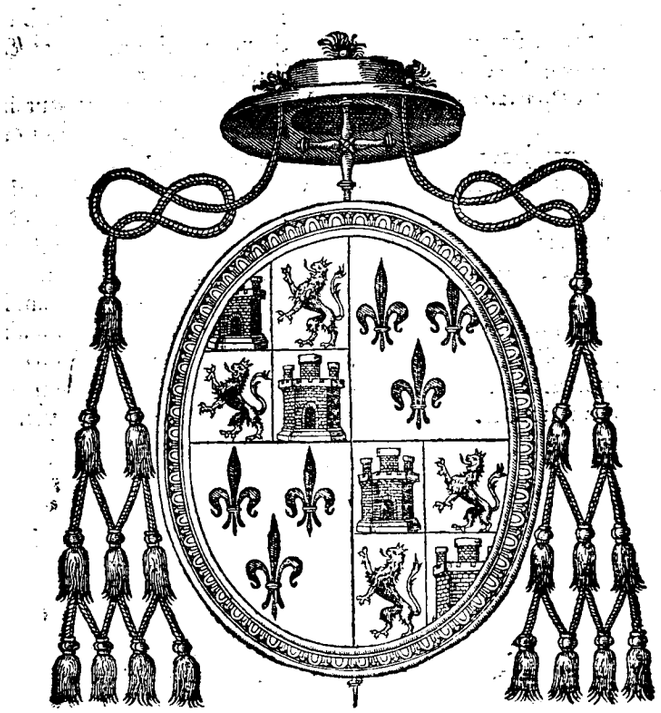

CÆSARAVGVSTÆ,

Apud Michaelem Ximeno Sanchez,

M. D. LXXXXII.